Rev. H. L. Chappell, B.A.
NORWAY HOUSE, MANITOBA

ᑲᓇᑕ

ᑭᓱᑕ ᒪᕆᔨᓐᐃᑲᔪᖅ

ᑲᔪᓯᑕ ᑎᒍᑌᓕᔪᒥ,

ᕿᓂ

ᐅᒍᑭ ᑎᒍᑌᓕᔪᒥ,

ᑭᑎᐯᓂᑦᑭᕆᓂᖅᐳ ᕿᓂ ᑭᐱᒪᑦᓂᐅᔭᕆᓂᖅᐳ

ᑭᓴᒍ ᑲᕗᑎᒥ.

ᐅᓪᓗᑎᑦᑕᕆᓂᖅᑐᑦ ᓄᐃᓕᐅᔨᓴᖅ ᐃᓕᓴᕐᓂᖅ ᐃᒪ,

ᐃᓕᓴᕐᔪᐊᖅ ᒪᓕᒃ,

ᐊᓕᒍᐃᓕᓴᕐᓂᖅᐳ.

LONDON:
PRINTED FOR THE BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

1861.

W. M. WATTS, CROWN COURT, TEMPLE BAR.

	ᓴᓂᓕᒃ
ᖁᓂᓕᒃ	50
ᕿᐃᓐᓇᖅ	40
ᓇᖕᒥᐅᑎ	27
ᔭᑦᑐᓄᓕ	36
ᓴᓇᕗᓂᒃ	34
ᐊᓐᓂᐊ	24
ᑭᓇᐅᕐᓯᐃᑦ	21
ᓂᕆ	4
ᓂᓐᒡᒃ ᓴᖅᓂᕐᕿᓂ	31
ᓄᓴᑦᑐ ᓴᖅᓂᕐᕿᓂ	24
ᓂᓐᒡᒃ ᑭᐳᑎᑭᒪᓯᑦ	22
ᓄᓴᑦᑐ ᑭᐳᑎᑭᒪᓯᑦ	25
ᓂᓐᒡᒃ ᐊᐳᐃᑭᓱᓐ	29
ᓄᓴᑦᑐ ᐊᐳᐃᑭᓱᓐ	36
ᕿᓐᓂᐊ	10
ᓂᖏᐃᒪᓕᒃ	13
ᕿᓐᒡᓂ	10
ᔪᑦ	42
ᓇᓄᔪᓇ	150
ᐊᑭᒧᓐᒋᐃᓄᓇ	31

	ᒪᓂᓇᒪᓄᓇ
ᐃᓱᑭᕕᐅᓯᐊᓐᓂᓐ	12
ᐅᓇᓄᒧᐳ ᔨᕗᐅᒪᐳ	8
ᐊᖏᓕ	66
ᖃᐳᐃᒪᓕᒃ	52
ᐅᒪᐳᐃᓄᓇ	5
ᐃᑭᑭᐅᕐᕿ	48
ᒋᓂᐅᕐᕿ	12
ᐅᑭᓕ	14
ᔪᐃᕿ	3
ᐅᒪᓐ	9
ᐅᐯᒋᓕ	1
ᔪᓇ	4
ᒪᓱᓄ	7
ᓄᐊᒋᑦ	3
ᐊᒋᓄᓱᑦ	3
ᑭᐯᓇᓱᐊ	3
ᐊᖏᕐᕿᐊᑦ	2
ᑭᓄᐳᐊᓕᒃ	14
ᒪᕿᐊᓄᑦ	4

ᐅᒪᓗᓇᖏᐃᑲᓗᒃ ᔨᓗᓐ, ᖃᓂᓗᓐ ᑲᐃᓗᓂᖏᑐᑦ.

ᒪᑎᓇᒪᒃᓗᒃ ᓂᐢᑦᓪ.

1 ᒪᐊᐅᓐ ᓂᐢᑦᓪ ᐅᓴᒪᓂᑐᐅ ᐹᓗᑦ ᑭᓇ ᐊᐢᑦᐹ.

2 ᐊᓂᒪ ᐊᐢᐹ ᓇᒪᐃᓱᒃ ᐹᐟ ᐹᐢᐹᓇᐊᓗᓴᓗᒃᓵ ᑭᓇ ᐹᐟᐱᓗᓴᒃᓪ, ᑭᓇ ᐊᓗᓂᑎᐱᖅᑐᓪ ᐹᐟᐊᖅᓪ ᐹᐢᓴᒃᑐᐃᓱᓪᙵ. ᐅᓴᒪᓂᑐ ᒪᒃ ᐅᑕᐱᓐᖏᒃᓪ ᐹᐟ ᐊᐢᒃᑐᐃᓱᓪᐊᓗᓪ ᐊᓗᓪᐹᑎᐱᓪ.

3 ¶ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᒪᒃ ᐹᐟᐃᑌᓪ, ᒪᐟᑎᓐ ᑲᕈᐊᓪᓴᒃᓪ, ᐅᐊᓪ ᒪᒃ ᐹᐟᐃᓪᓴᒃᓪ.

4 ᐅᓴᒪᓂᑐ ᒪᒃ ᐹᐟᐊᓪᕿᑦᑕᑦ ᐊᓪᓴᒃᓪ, ᐊᓂᒪ ᐅ ᐹᐟᒥᓴᐊᓪᓪ: ᐅᐊᓪ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᒃᓵᐃᓵᓴᑦ ᐊᓪᓴᒃᓪ ᐊᓗᓂᑎᐱᖅᑐᒃᓵ ᐹᐟᐊᓪᓴᒃᓪ ᐅᐟᐹᐟ.

5 ᐅᓴᒪᓂᑐ ᒪᒃ ᐅᐟᐃᓪᓴᖅᓴᓪ ᐹᓪᒃᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ, ᐅᐊᓪ ᐅᐟᐃᓪᓂᑎᐱᖅᑐᓴᓪ ᑎᐱᖅᑐᒃᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ. ᐅᐅᓪ ᐅᐟᐅᒋᐊᓪᓪ ᒥᓗ ᐅᐟᖃᐱᓴᓪᓴᖅᓪ ᓂᐢᑦᓪ ᐅᐟᐹᐟᐸᓪᓴᒃ.

6 ¶ ᒥᓗ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐃᑌᓪ ᒪᐟᑎᓐ ᒪᒃ ᐃᐟᑕᒃᓪ ᐊᓂᒪ ᒧᓴᐸᓪ ᑕᐢᑕᐃᓵ ᓂᐱᓪ, ᒥᓗ ᐸᓴᑦ ᐹᐟ ᐅᐟᐹ ᖃᓴᐃᓵᓂᑐᐅᓪ ᓂᐱᓪ ᐅᐟᓪ.

7 ᐅᐊᓪ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐅᓪᓴᒃ ᐊᓂᒪ ᒧᓴᐸᓪᓪ, ᐹᖃᓴᐃᓵᓂᑐᑕᑦ ᐊᓂᒪᐃ ᓂᐱᓪ ᓱᓪᑕ ᒧᓴᐸᓪᓪ ᒃ ᐊᑦᓱᓪ, ᐅᐟᓪ ᐊᓂᒪ ᓂᐱᓪ ᑯᓪᐢ ᒧᓴᐸᓪᓪ ᒃ ᐊᑦᓱᓪ; ᐅᐊᓪ ᐹᐟᐃᐹᓪᓪ.

8 ᒥᓗ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐸᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᒧᓴᐸᓪᓪ. ᐅᐅᓪ ᐅᐟᐅᒋᐊᓪᓪ ᒥᓗ ᐅᐟᖃᐱᓴᓪᓴᖅᓪ ᓅᓴᓂᓪ ᐅᐟᐹᐟᐸᓪᓴᒃ.

9 ¶ ᒥᓗ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐸᓪᓪᐃᑌᓪ, ᒪᐟᑎᓐ ᓂᐱᓴᓪ ᑯᓪᐢ ᐸᓪᓪᐹᓪᓪ ᒃ ᐊᑦᓱᓪ ᐯᐅᓴᒃᓵᓪ ᒃᑕ ᒪᐊᐢᓪᓪᓂᑎᐱᖅᑐᒃᓵᓪᓪ, ᒥᓗ ᐸᓴᑦ ᐊᓂᒪ ᓱᓪᑕᒃᓵᓪᓪᓂᑎᐱᖅᑐᒃᓵᓪᓪ; ᐅᐊᓪ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᒥᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ.

10 ᒥᓗ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐊᑦᓱᓪ ᐹᐟᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᓱᓪᒃᓵᑦᓴᒃᑕᑦ; ᒥᓗ ᐅᐱᐹᒪᐊᓪᓪ ᒪᒪᐊᓪᓪᓂᑎᐱᖅᑐᒃᓵ ᐊᓂᒪᐃ ᓂᐱᓪ ᐹᐟᐱᖅᑐᒃᓵᓪᓪ ᐹᐟᐅᓪᓴᒃᑕᑦ; ᐅᐊᓪ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᒥᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ.

11 ᒥᓗ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐃᑌᓪ, ᒪᐟᑎᓐ ᐊᑦᓱᓪ ᑲᕈᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᓱᓪᒃᓵᑦᓴᒃᑕᑦ; ᒥᓗ ᐃᓪᓴᐸᓪᓪ, ᒥᓗ ᐃᓪᓴᐸᓪᓪ ᓱᓪᑕᐃᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᒪᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ; ᐅᐊᓪ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᒥᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ.

12 ᐅᐊᓪ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪ ᐹᐟᓪᓂᑎᐱᖅᑐᒃᓵ ᒪᓪᐢᓪᓪ, ᒥᓗ ᐃᓪᓴᐸᓪᓪ ᑲᓪᓂᑎᐱᖅᑐᒃᓵ ᐊᓂᒪᐃ ᓂᐱᓪ ᓇᓪᓴᐱᖅᑐᒃᓵ ᒪᒃᓪ, ᒥᓗ ᒥᓂᓪ ᒃ ᒥᓂᓪᐃᓪᓪ ᐅᐊᓪᓴᒃᓪ ᐊᓂᒪᐃ ᓂᐱᓪ ᓇᓪᓴᐱᖅᑐᒃᓵᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ; ᐅᐊᓪ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᒥᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ.

13 ᐅᐅᓪ ᐅᐟᐅᒋᐊᓪᓪ ᒥᓗ ᐅᐟᖃᐱᓴᓪᓴᖅᓪ ᓂᐢᑦᓪ ᐅᐟ ᐹᐟ ᐸᓪᓪᓂᑐ.

14 ¶ ᒥᓗ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐃᑌᓪ, ᒪᐟᑎᓐ ᒪᒃ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐊᓂᒪ ᓇᓪᓴᐸᓪᓪ ᐊᓂᒪ ᒪᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ ᐃᓪᓴᒃᑕᑦ ᐹᐟ ᐅᐅᓪ ᓱᓪᒃᓵᐃᓪᓴᒃᑕᑦ ᐃᓪᓴᒃᑕᑦ; ᐹᐟᐃᓪᓂᑐ ᒪᒃ ᐅᐅᓪ ᐅᐟᐅᒋᐊᓪᓪ ᐊᓂᒪ ᐅᒥᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ.

15 ᐹᐟᐃᓪ ᒪᒃ ᐅᐅᓪᓂᑐ ᒪᒃᑕᓪᓇᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐅᐅᓪ ᐊᓂᒪ ᐹᐟᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ.

16 ᐅᓴᒪᓂᑐ ᒪᒃ ᐹᐟᐅᓪᓴᒃᓪ ᓂᐱᓪ ᐹᐟᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐊᓂᒪ ᐅᒪᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ.

17 ᐅᓴᒪᓂᑐ ᒪᒃ ᐹᐟᐊᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ.

18 ᐹᐟᐃᓪᓂᑐ ᒪᒃ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑦᓱᓪᓪ ᐹᐟᐃᓪᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ.

19 ᐅᐅᓪ ᐅᐟᐅᒋᐊᓪᓪ ᒥᓗ ᐅᐟᖃᐱᓴᓪᓴᖅᓪ ᓂᐢᑦᓪ ᐅᐟᐹᐟᐸᓪᓴᒃ.

20 ¶ ᒥᓗ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᐹᐟᐃᑌᓪ, ᒪᐟᑎᓐ ᐊᓂᒪ ᓱᓪᑕᐃᓵᓂᑐᐅᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᒥᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᒪᐊᐢᓪᓴᒃᑕᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᒥ

ᒥᓇ ᑭᒃᑯ ᐃᓕᓴᐅᓰᐊᕐᓂᖅ ᑭᓇᐯᓂᖅ ᑭᓱᑦᑐᒥᓂᖅ, ᒥᓇ ᐱᓕᕆᓂ, ᒥᓇ ᐊᐅᓂᒃᓯᓇ, ᒥᓇ ᑲᑎᕐᑭᖅ; ᒥᓇ ᑲᐃᓐᓇᖅ ᑲᑎᕐᑭᖅ; ᒥᓇ ᐊᐅᓂᒃᓯᓇ ᑲᑎᕐᑭᖅ ᐊᓂᒍᓐᓇᖅ ᐊᓂᒍᓐᓇᖅ ᑲᑎᕐᑭ

ꓷꓶꓶꓶ ꓶꓷ.

1 ꓤꓷꓤ Ꞁꓵ ꓤꓶꓶ·ꓤ ꓷꓓꓶ ꓤ"ꓵꓵꓶꓶꓶ° ꓥ^ꓤ- ꓤꓓ·ꓵ ꓤꓤꓶ·ꓤ ꓷꓓꓶ"ꓶ, ꓷꓷꓤ·ꓤ ꓤ"ꓵꓵꓶ·. ꓷꓶꓶ ꓷꓓꓶ ꓤ" ꓷꓷ° ꓥ^- ꓷ·ꓓ·, ꓴꓤ· ꓤ ꓷꓤꓷ·ꓤ ꓤ" ꓷꓷ·°, ꓤꓷꓤ·ꓶꓤ·ꓓ·ꓤ ꓵ ꓥꓶ"ꓴ·ꓤ·ꓶ ꓵꓵꓷ·ꓤ ꓶ"ꓴ·ꓤ·ꓶ ꓶꓶ·ꓤ ꓵꓵꓷ·ꓤ ꓶ"ꓴ·ꓤ·ꓶ

ᒪᑎᓪᒪᒃᑲᓐ ᓂᑎ.

1 ᐊᑦᑕᐹ ᒪᒃ ᑭᐳᑲᓕᓴᒥᐣᐅᓂᐣ ᐃᓕᐊᓂ ᐃᑦ; ᑭᐳᐊᑎᐅᓂᐣ ᒪᒃ, ᑭᓪ ᑭᐳᓂᓪᒉᑕᓂᐣ ᖃᓪ, ᑎᑎᓪ ᒪᒃ ᑭᐳᐃᑌᓂᐣ, ᓂᑭᐳᐊᑎᒃᐊᓂᐣ ᓴᐯᐣ ᑎᐳᑭ.

2 ᑭᓪ ᑭᐳ ᐊᑎᐣ ᓂᐳᒉᐃᓂᐣᓪᓂᐣ ᑎᑎᑦᐊᓂᐣ ᐅᐱᐊᐣᑦ. ᐅᐱᐣ ᒪᒃ ᑭᐳ ᖃᓪᐃᓂᒪᓴᑎᖃᓂᐣ, ᒪᒃ ᐃᓂᓴ ᖃᐣ ᑭᐳ ᐊᑐᓴᑦᑦ ᐊᓪᓴᑎᒥᐣ.

3 ᐅᑯᓀ ᒪᒃ ᐊᑎ ᒃ ᑲᓀᓴ ᑭᐳ ᐃᑦᑦᓂᓂᐣ, ᐊᓪᖃᐣ ᖃᐣ ᑭᐳᐯᓀᐣ ᐅᐃᓀ ᓂᐳᒉᐃᓂᑭᖃᓂᐣᓪᓂᐣ ᐊᓪᓴᑎᒥᐣ ᐅ ᑦᑭᓕᓂᐊᓂᐣ ᑲᑎᐅᓴᐣᑭᖃᐣ.

4 ᑎᓪ ᐅᐱᐣ, ᐃᓂᑦᑕ ᑭᐳᐯᓀᐅᓂᐣ ᐅ ᓂᑦᑕᒧᓴᓂᓀ ᑲᓴᓪᐅᓂᓂᓴᒪᓪ ᐊᓀᓀ ᐅᐃᓂᓂᓪᓄᓂᓂᓴᒪᓪ. ᑲᑎᐅᓴᐣᑭᖃᐣ, ᒪᒃ ᐃᓂᓴ ᖃᐣ ᑭᐳᐯᓀᐣ ᐅᐃᓀ ᓂᐳᒉᐃᓂᑭᖃᓂᐣᓪᓂᐣ ᐊᓪᓴᑎᒥᐣ ᐅ ᑦᑭᑎᑐᓪᒪᒃᐊᓂᐣᓪᓂᐣ ᑲᑎᐅᓴᐣᑭᖃᐣ, ᐊᓀᓀ ᐊᓪᓂᓂᓪᓄᓂᓂᓴᒪᓪ ᐊᑦᑕᐹ ᐅᐃᓀ ᓂᐳᒉᐃᓂᑭᖃᓂᐣᓪᓂᐣ ᐊᓪᓴᑎᒥᐣ ᐅ ᑦᑭᑎᑐᓪᒪᒃᐊᓂᐣᓪᓂᐣ ᑲᑎᐅᓴᐣᑭᖃᐣ.

5 ᖃᐣ, ᒪᒃ ᑎᓪ ᑦᑭᑎᑐᓪᒪᒃᐊᓂᐣᓪᓂᐣ ᓇᒪ ᑭᐳᐯᓀᐣᑕᒪᐅᓂᐣ. ᐅᐃᓀ ᖃᐣ ᑭᐳᑎᐣᑦ ᑎᓀᓀᑦᓂᐣ, ᐅᑭᐳᐯᓀᐣ ᑦᑭᑎᑐᓪᒪᒃᐊᓂᐣᓪᓂᐣ ᑦᑭᑎᑐᓪᒪᒃᐊᓂᐣᓪᓂᐣ.

6 ᑲᑎᐅᓴᐣᑭᖃᐣ, ᒪᒃ ᑭᐳᐃᑌᓂᐣ ᖃᐣ, ᒡᓗᑭ ᒃ ᑎᓀᓀᑦᓂᐣᓪᓂᐣ? ᒡᓗᑭ ᑎᓪ ᒃ ᑦᑭᑎᑐᓪᒪᒃᐊᓂᐣᓪᓂᐣ?

7 ᑭᓪᐱᐣ ᑎᑦᓂᔪᑐᑌᓂᐣ, ᓇᒪ ᑦ ᑭ ᒃ ᐅᓂᒃᐃᓀᓀᐣ? ᑭᓪᐱᐣ ᒪᒃ ᐅᒃ ᒥᓂᔪᑕᒪᓂᐣ, ᒪᒡᓴᐃᓀᐣ ᐱᒥᐣᑎᑐᓂᐣ ᐃᓪᓂᒃᐃᑌᒥᓪᓂᐣ.

8 ¶ ᐅᑯᓀ ᖃᐣ ᑭᐳᐯᓀᐣᑕᒪᐅᓂᐣ ᐅᐱᐣᑦ ᐅᑎᑯᓀᒪ; ᐅᑯᓀ ᒪᒃ ᑭᐳᐃᑌᓂᐣ, ᐃᓪᐱᐣ ᑭᓪᑎᒃᓂᓂᓪ ᐅ ᐊᑲᑎᓂᐣ, ᖃᐣ ᑭᐳ ᐸᓀᔪᓪᑕᐅᓀᐣ ᐅᐱᐣᑦ ᐅᑎᑯᓀᒪ, ᐅᑭᐳᓂᓀᐸᓀᐣ ᒪᒃ.

9 ᑲᑎᐅᓴᐣᑭᖃᐣ, ᒪᒃ ᑭᐳᐃᑌᓂᐣ ᖃᐣ, ᒡᓂᓀᐣ ᑭᑎᑯᓀᑦ ᐱᐣᑦ? ᐅᑎᓀᐣ ᒪᒃ ᑭᐳᐃᑌᓂᐣ, ᓇᒪᐃᓴ ᓂᑭᓪᖃᐣᓴᓀᐣᑐᓂᐣ? ᑭᐳᐃᑌᓂᐣ ᒪᒃ ᐅᒃ ᒥᓂᔪᑕᒪᓂᐣ, ᒪᒡᓴᐃᓀᐣ ᐃᒥᐣᑎᓂᐣ ᐃᓪᓂᒃᐃᑌᒥᓪᓂᐣ; ᓂᑭᐳᐊᑎᒃᐊᓂᐣᓪᓂᐣ ᐊᑦᑕᐹ ᐅᑎᑯᓀᒪ ᐅᐱᐣᑦ ᐱᐣᑦ

ᑭᓇ ᓂᖅᓴᓇᐅᑉ ᑕᑯ ᐱᐅᓂ, ᐅᐱᓂ ᑭᓐᓄᑦᒪᐃᓕᐅᕐᓂᖓᓄᑦ ᐃᓄᐃᑦ:

7 ᑭᓇ ᓴᓂ ᑭᓐᐱᒪᑎᓂᒃ ᖃᑭᓐᓄᑦᒪᐃᓕᐅᕈᑕᐃᓂ, ᐃᓄᒃ, ᐊᐅᓚᓲᓐᓄᑦ ᒋᓐᒋᑦᑐᒥᒃ ᑭᓇ ᑌᓪᓐᓂᐊᓂ ᒋᓐᒋᑦᑐᒥᒃ ᑭᓇ ᑌᓪᓐᓂᐊᓂ, ᐅᐱᓂ ᐅᑭᑭᓐᓄᑦᒪᐃᓕᐅᕈᑕᐃᓂ ᑭᓇ ᐅᒋᓂᖅ:

8 ᖃᓐᑭᓐᓄᑦ ᒪᓕ ᐅᑭᓯᖏᓪᓕ ᓴᓂ ᓂᐲᑦ ᑭᓐᓄᑦᒪᐃᓕᐅᕈᑕᐃᓂ ᑭᓇ ᑕᓐᒋᓂᑦ ᐅᓂᓴᓂ ᒋᓐᒋᑦᑐᒥᒃ ᑭᓇ ᑕᒋᓂᖅ: ᐅᐱᓂ ᑭᓐᓄᑦᒪᐃᓕᐅᕈᑕᐃᓂ.

9 ¶ ᑭᓇ ᐃᓄᒃ ᑭᓐᒪᑎᓂᒃ ᓂᐲᑦ, ᑭᒋᓐᓄᑦᒪᐃᓕᐅᕈᑕᐃᓂ ᒋᓐᒋᑦᑐᒥᒃ ᐊᐅᓚᓲᓐᓄᑦ ᒋᓐᒋᑦᑐᒥᒃ ᑭᓇ ᑕᒋᓂᖅ:

10 ᐅᐱᓂ ᐃᓄᒃ ᑭᓐᒪᑎᓂᒃ, ᖃᑭᓐᓄᑦᒪᐃᓕᐅᕈᑕᐃᓂ ᓂᐲᑦ ᐊᐅᓚᓲᓐᓄᑦ ᒋᓐᒋᑦᑐᒥᒃ ᑭᓇ ᑕᒋᓂᖅ

ᐅᓱᖅᑕᓱᐊ ᐊᐅᓱᐅᓂᓂᐊᓗ· ᐊᓐᑭᖅ×, ᑭᓇ ᒪᒃ ᑭᖅ ᐃ·ᓴᓱᓂ-ᑌᖅᑐᖅᓴ.

7 ᐅᔪᓱ ᑲᑎᐅᓴᖅᑎᑭᓱ ᑭᖅᑕᑌᖅ·º, ᓂᒃᓂᓱᐊᓂ·ᐃᓇ-ᑎᖅᑕº ᐃᓴ ᐊᐅᓱᐅᓂº ᑲᖅᖅ ᐅᓱᖅᑕᖅ ᐅᖅᑎ; ᒪᒪº ᐊᐅᓱᐅᓂº, ᑭᓇ ᐱᓱᓐᑭº, ᑭᓇ ᐊᓇ ᑲ ᕿᕈᒥᑦᑕᒧᑦ, ᑭᓇ ᐊᓂᓇ ᐱᓇᓱᓴ ᑲ ᕿᕈᒥᖅ-ᑲᑎᓴ; ᑎᑫᒪ ᓂᒥᖅᑎᐅᑎᓂᓴᕐᒥᖅᑕᐊᓐ ᐅ ᑭᖅ ᐅᓱᖅᑕᐊᑎᓴ.

8 ¶ ᒪᒃ ᐃᐊ ᑭᖅ ᒥᓐᖅᕈ ᓱᓗᖅᑲᑫᐃ·ᔪ ᐅ ᑕᓐᕈ-ᒪᐱᓱᓗ ᑲᑎᐅᓴᖅᑎᑭᓱ.

9 ¶ ᐅᖅ·ᓂ ᒪᒃ ᐅᐅ ᐅ ᐊᖅᓂᓐᑫᐱᒪᑎᓱᓗ ᐃᐊ: ᐃᐊ ᑭᖅ ᖃ:ᓐᑎ ᐃᓗ ᐅ·ᐱᓱᐃ· ᐊᓱᓱᓴᓂᐃ·º ᑭᓇ ᑭᖅ ᖃ:ᓐᖅᖃ·ᑎᓱº ᐅᐊᖅᓂᓐᑫᐱᒪᑎᓱᓗ, ᐃᐊ ᒪᒃ ᑭᖅᐃ·ᓗᐱᒧᒪᖅᑐᓐᓂᐊᓐ ᐅᓴᒪᓂᔪᐊ·.

10 ᐃᐊ ᒪᒃ ᑭᖅᓂᖅᒡᐃ·ᑭᖅᓂº ᓂᓐ ᐅᔪᓱᓴ, ᓴᑦ, ᐊᓱ ᑲᐯ·.

11 ᒪᒃ ᑭᓇ ᐊᓐᑭᓇ ᑭᖅᑕᓱᐃ·ᔪ ᐅᑕᓐᕈᒪᐱᓱ ᑭᓴᒪᓂᔪ, ᑭᓇ ᐊᓐᑭᓇ ᑭᖅᐃᓚᖃ·ᔪ, ᐃᐊ ᒪᒃ ᑭᖅᐃ·ᓗᐱᒧᒪᖅᑐᓐᓂᐊᓐ ᐅᑕᓐᕈᒪᐱᓱᓗ, ᐃᐊ ᒪᒃ ᑭᖅᐃ·ᓗᐱᒧᒪᖅᑐᓐᓂᐊᓐ ᐅᕐᓂᐊ

ᒥᓇ ᐊᓂᐃ ᓂᓐᒃ ᐃᓱᐃᓵᑦᐊᐣ ᐊᓂᐃ ᐅᑯᓂᓴ ᐊᓂᑭ ᐃᓴᐊᓴᐅᓂᐤ, ᑭᐳᑦ ᓴᐱᐦᑲᓂᓂ:

14 ᐃᓴᑦᐊᓂᐤ, ᒥᓇ ᑲᐃᑦᓂᑭ ᐱᓇᓂᐤ ᑲ ᐃᓂᓇᓇᐣᐱᐣᑦ, ᒥᓇ ᑲᐦᐳᐤ ᐊᐣᑲᓇᐣ ᑲ ᐊᐅᓂᓇᐣᐱᐣᑦ, ᑲᑦᐢ) ᑦᑦᑭᑎᑭᒧᒪᑲᐣ ᐊᐣᑭᓭ, ᑲ ᐃᓂᓇᓇᐣᐱᐣᑦ ᒥᓇ ᑲᐃᑦᓂᑭ ᐱᓇᓂᐤ ᑲ ᐃᓂᓇᓇᐣᐱᐣᑦ, ᐅᐦᑦᑭᐦᓂᑦ ᐱᓇᓂᐤ ᑲ ᑕᑭᓴᑎᓂᐤ.

15 ᑭᐦ ᓴᓂᔨᑕᐅᐣᐊᓂᐣ ᐃᐢᑯ ᓴᐱᐦᑲᓂᓭ, ᑭᐦᓇᓂᓂᐣᐊᓂᐣ ᑲ ᐃ ᑦᐢ) ᐅᐃᓴᓂᓂᐣ, ᐊᐅᓂ ᑲᐊᓴᓂᐣ ᐱᒪᑎᓂᐃᓂᐊᓂᐣ.

16 ᐊᓂᓇ ᒪᓴ ᑲ ᓴᓂᓂᐣ, ᑭᐦᔨᓂᐊᓂᐣ ᓴᐯᐊᓴᐦᑦᐊᐣ ᒥᓇ ᐃᓴᐊᓴᐦᑦᐊᐣ ᑲᐃᓴᓇᐣᐱᐦᑦᐊᐣ, ᑐᐣ ᑭᓴᒪᓂᐣ ᑲᑭᐦᐃᓇᓇ ᐃᑎᓂᓇ; ᐅᓇᓂ ᑲᑎᐯᔨᐦᑭᓂ ᑭᐦᑲᓂᓂᐣᐱᐣᑦ ᐊᐣᑲᓇᐣ.

17 ᓄᒥᑫᓇᐣ ᑦᐢ) ᑲᓂᑲᐣ ᑭᐦᒪᓄᐊᐣ ᐊᐣᑭᓂᐤ; ᐅ ᑭᐦ ᐊᑎᑎᑦᑎᒪᒥᑦ ᒪᓴ, ᐅᓇᓂ ᐅᐊᐃᐦᑦᐊᐣᐤ ᑭᐦᔨᓂᐤ ᑲᑭᐦᐃᓇᓇᐣᐱᐦᑦᐊᐣ, ᐅᓇᓂ ᒪᓴ ᐅᑲᐦᑦᐊᐣᐤ ᑭᐦᔨᓂᐤ ᐊᐣᑭᓭ ᐊᐣᑭᓂᐤ.

18 ᐅᓇᓂ ᐊᓂᐃ ᓂᐦᐃᐦᑦᐊᐣᐤ, ᒥᓇ ᐃᓵᐣᐢ ᑭᐦᒪᓄᐊᐣ ᐊᐣᑭᓂᐤ; ᐅᓇᓂ ᐊᐣᑲᓇᐣᐱᐣᑦ ᑭᐦᔨᓂᐤ ᐊᐣᑭᓭ ᑭᐦᔨᓂᐤ ᐊᐣᑭᓂᐤ.

19 ᐅᓇᓂ ᓂᐃᐢ ᑭᐦᐊᔨᐊᐣᑲ ᓴᐦᐦᑭ ᒥᓴᑲᒥᓇᐣ ᐊᐣᑭᓂᐤ; ᑲᐦᑭᐢᐤ ᒪᓴ ᐊᓂᐃ ᐃᐣᐢᑎᓇᐣᐊᐣᐤ, ᐊᐣᑭᓭ ᑲᑦᐢ ᑲᑭᐤᐃᐣᐤ ᑲ ᐃᓴᐊᓂᐣᐤ, ᑭᐦᓂᐣᑭᐯᐊᐣᐤ.

20 ᒥᔨᐦᑦᐣ ᓂᔨᓇᓄᐣ ᑦᐢ) ᓂᐣ ᑭᐃᐣᐸᐃᓴ ᑎᒥᐤ; ᐅᓇᓂ ᐊᐣᑭᓭ ᑭᐦᓂᐣᑭᐯᐊᐣᐤ.

21 ¶ ᐅᓇᓂ ᑲᐦᑭᐢᐤ ᑲ ᐃᐣᑲᓇᐊᓂᐤ ᑭᐦᓂᐣᐱᒪᑲᐣ ᑲᐊᐣᑲᐃᐣᐊᑭᐢᐤ ᐊᐣᑭᓭ, ᒪᒪᐤ ᐱᐣᓂᓭ, ᒥᓇ ᐊᐊᐣᑲᓭ, ᒥᓇ ᐅ ᐱᒥᑦᑭᒧᒪᑲᐣ ᐊᐅᓂ ᑲ ᐊᐦᑦᑭᒧᒪᑲᑭᐢᐤ ᐊᐣᑭᓭ, ᒥᓇ ᐅᐦᑦᐊᐣᐤᐢᐤ:

22 ᑲᐦᑭᐢᐤ ᐅᑌᐣᓇᒥᐢᐤ ᑲ ᐊᐣᐣᑭᓇᐊᐣ ᐱᒪᑎᓂᐃᐣᐊᐣᐤ, ᐊᐅᓇᑭ ᑲᐦᑭᐢᐤ ᐦᐦᑲᓂᐦᑎᑲᐤᐢ ᐅᐊᑲᐣ ᐊᐣᐊᐣᐤ, ᑭᐦᓂᐣᐱᐦᑲᐣᐤ:

23 ᒥᓇ ᑲ ᐃ ᑦᐢ) ᑫᑲᐣ ᐱᒪᑦᐢ ᑭᐦᓂᐣᐱᐣᐊᐣᑦᐢ ᑲ ᐊᐣᑲᑲᐣᐦᐣᐤ ᐊᐣᑭᓭ, ᒪᒪᐤ ᐊᐅᓂᐣᐤ, ᒥᓇ ᑲ ᐦᐦᑦᑭᒧᒪᑲᐣ, ᒥᓇ ᐱᐣᓂᓭ ᑲᓂᓇᐢ ᑲ ᐦᐦᑦᑭᒧᐣᐤ; ᑭᐦᓂᐣᐱᐣᐊᐣᐤᐢᐤᐣᐤᐢᐤ ᐅᑦᑭᒪᐣᐤ ᐊᐣᑭᓭ ᑭᐦᓂᐣᐱᐣᐊᐣᐤ, ᐅᓇᓂ ᐅᐊᐦᑦᐊᐣᐤ ᐊᐣᑭᓭ ᑭᐦᓂᐣᐱᐣᐊᐣᐤ ᐅᑦᑭᒪ

20 ¶ ᓄᐊ ᒪᒃ ᑭᐳᓐᓂᒃ ᐸᑭᑦ ᒃᓴᐱᓐᔪᓂᓐ ᑲᑎᐱᓐᒫᓂᓐᔪᓂᑦ; ᑕᑭᐳᑎᑐᓂᓱᐧ ᒪᒃ ᑕᓐ) ᑕᐯᑭᓂᓱᐧ ᑎᐳᑦ ᐱᓐᔪᑫᐧ, ᑭᓇ ᑕᐳᓐᓂ) ᐯᐳᑭᓂᓱᐧ, ᐱᔪᓱᓐ, ᑕᑭᓇᑕᓐᓂᓱᐧ ᐸᑭᑭᒃᓴᐱᓐᒫᓂᓐᔪᓂᑦ.

21 ᑕᔪᓂ ᑲᑎᐱᓐᒫᓂᓱᐧ ᑭᐳᑦᒐᓐᓂ ᕿᐳᐃᓂ: ᑭᓇ ᑲᑎᐱᓐᒫᓂᓱᐧ ᐃᑌᓂᒃ ᑐᑌᐃᓐ, ᓇᒪᐃᓂᓐᔪ ᑲᐃᑎᓐᓂ ᐃᓂᓐᒃ ᓂᒃᓴᓇᓂᐳᐳᑌᓐ ᐊᑎᑭ ᐊᓂᑦᓂᓐᔪᓂᑦ ᑎᑌᐃᓐ; ᑭᓇ ᑲᑎᐱᓐᒫᓂᓱᐧ ᐃᑌᓐ

ᒥᖅᑕ)ᑐᒥᓇᐅᓐ ᒪᓇ ᓂᒃᓇᓇᑐᒥᓇᐅᓐ ᑕᖅ) ᐱ-
>ᓇᓛ.

29 ᑲᖅᑭᓐ ᒪᓴ ᐅᑭᓱᒪᒻ ᓇᐋ ᓀᑲᐟ ᑭᖅᓂ ᒥᑦᑕ-
ᑐᒥᓇᐅᓐ ᒪᓇ ᓂᒃᓇᓇᑐᒥᓇᐅᓐ ᑭᖅ) ᐱᐳᓛ·ᓐ:
ᐅᑯᐟ ᑭᖅᐱᓐ.

ᒪᑎᓇᒪᓴ ᒥᑦᑕᖅᐟ.

1 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᓴ ᐊᑎ ᐊᓂᐟ ᐊᒃᓇᓐᓀᐊᒪᑎᓂᓗᐟ
ᐅᑯᐟᓴ ᓇᐋ, ᓴᑦ, ᐊᑦ, ᒪᓇ ᖃᐯᐟ: ᐅᐅᑯᓂᐟ ᒪᓴ
ᒪᓇ ᑭ ᐊᑎ ᐅᑯᐟᓂᐟ ᓴᐳᓂ ᓂᐢᑭᐯᐟ.

2 ¶ ᐅᑯᐟᓴ ᖃᐯᐟ; ᑯᒪ, ᒪᓇ ᒣᑯᐟ, ᒪᓇ ᒣᑌᓛ,
ᒪᓇ ᖃᐸᐟ, ᒪᓇ ᐳᐸᕆ, ᒪᓇ ᒪᐟᓂ, ᒪᓇ ᒉᕆᐊᒋᓐ.

3 ᒪᓇ ᑯᒪ ᐅᑯᐟᓴ; ᐊᒋᑭᓇᓐ, ᒪᓇ ᕆᑦᐊᐟ,
ᒪᓇ ᔨᑲᒪ.

4 ᒪᓇ ᖃᐸᐟ ᐅᑯᐟᓴ; ᐃᕆᓴ, ᒪᓇ ᒉᕆᓂᓐ, ᑭᐟᑎᓂ,
ᒪᓇ ᐳᐅᓂᓪ.

5 ᐅᐅᑯᓂᐟ ᐅᑯ ᐊᓂᐃ ᐅᒥᓂᓐᑎᑯᒥᐊᑦᐊᐟ ᐊᓂᑭ
ᖃᐳᓇᓴ ᑭᑦᓄᐃᓂᐅᓐᓂᐳᐟ ᐅᑕᓐᑭᐊᓐᓂᐟ; ᑲ ᐊᓂᑕᑦ)
ᐃᓱᑎᐱᑭᓐᐅᓴᐳᐟ, ᑲ ᐊᓂᑕᑦ)ᑌᐃᓴᐳᐟ, ᐅᐃᑕᓐ-
ᑲᓂᑎᐟ.

6 ¶ ᒪᓇ ᐊᑦ ᐅᑯᐟᓴ; ᑲᓐ, ᒪᓇ ᒥᓐᐅᒥᓇ, ᒪᓇ
<ᐟ, ᒪᓇ ᖃᓂᐊᐟ.

7 ᒪᓇ ᑲᓐ ᐅᑯᐟᓴ; ᓴᑦ, ᒪᓇ ᐊᐱᕐᐊ, ᒪᓇ
ᓴᐢᑦ, ᒪᓇ ᕐᐅᒪ, ᒪᓇ ᓴᐢᑎᑲ; ᒪᓇ ᕐᐅᒪ ᐅᑯᐟᓴ,
ᓴᑦ, ᒪᓇ ᑎᑦᐳ.

8 ᒪᓇ ᑲᓐ ᑭᖅᓂᑦᑕᓱᓂᐅᓐ ᓂᐟᐅᐳᐊᐟ; ᑭᖅ
ᐊᑎᑭᖅᓱᓇᐅᓱᓐ ᐅᑦ ᐊᒋᑭᓂᓪ.

9 ᑭᖅ ᑭᖅᓂ ᐅᑦᑦᒥᓇᐅᐅᓱᓐ ᐅᐃᑦᑦᑕᒪᐱᐟ ᑲᑎ-
ᐯᓇᖅᑭᑫᐟ: ᐅᐅᑯ ᐅᖅᓂ ᑲᑭᖅᓂᐃᑦᓂᐅᓐᓂᐟ, ᒣᖅᓂ
ᓂᐟᐅᐳᐊᐟ ᑲ ᑭᖅᓂ ᐅᑦᑦᒥᓇᐅᐅᓱᓐᐟ ᐅᑦᑦᑕᒪᐱᐟ ᑲᑎ-
ᐯᓇᖅᑭᑫᐟ.

10 ᐅ ᐅᖅᓂ ᓂᐯᓐᓴᓇᓐ ᐅᑐᑌᐃᐅᐃᓱᓐ ᐅᐅᑯ
ᐯᐱᕐᐃ, ᒪᓇ ᐃᕐᐃᓐᐟ, ᒪᓇ ᐊᓐᑲᐟ, ᒪᓇ ᑲᕐᓴᐟ, ᐊᓂᑦ
ᓀᓇ ᐊᑭᖅᓂ.

11 ᐅᑯᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᑭᑲ ᑭᖅ ᐅᖅᓂ ᐊᓐᑲᐃᐃᓂ ᐁᓀ,
ᐅᑯᓂ ᐅ ᑭᖅ ᐅᓂᖅᑦᐟ ᓂᓂᓪ, ᒪᓇ ᐊᓂᒪ ᐅᑌᓇᓂ
ᕐᐃᐅᐳᐟ ᒪᓇ ᑫᕐᐊ,

12 ᒪᓇ ᕐᐃᓂᐟ ᑕᑦᑕᐃᓐᐟ ᓂᓂᓪ, ᒪᓇ ᑫᕐᐊ ;
ᐅᐅᑯ ᑲ ᑭᖅᓂ ᐅᑌᓇᐊᓐᓂ.

13 ᒪᓇ ᒥᓐᐳᐟ ᑭᖅ ᓂᖅᓇᓐᓀᐅᓐ ᕐᐅᑎᐟ, ᒪᓇ
ᐅᓴᒥᓪ, ᒪᓇ ᕐᐃᐅᐱᐟ, ᒪᓇ ᓇᑦᐳᐃᐟ,

14 ᒪᓇ ᐯᐟᐃᐅᓂᐟ, ᒪᓇ ᑫᕐᐅᐃᐟ (ᐅᑯᑦ ᑭᖅᐅᖅᓇᓐ
ᐊᓇ ᐱᕐᐃᐱᑎᓂᐟ) ᒪᓇ ᑲᑦᐳᐃᐟ.

15 ᒪᓇ ᑫᓴᐊᐳ ᑭᖅ ᓂᖅᓇᓐᓀᐅᓐ ᓄᓇᓇ ᐅᓂᖅᑦ-
ᒧᓴᓇ, ᒪᓇ ᐃᖅᐟ,

16 ᒪᓇ ᐊᓂᐃ ᖃᑦᓂᓴᐟ, ᒪᓇ ᐊᓀᐃ ᐊᒧᐟᐟ,
ᒪᓇ ᐊᓂᐃ ᑲᑫᓴᐟ,

17 ᒪᓇ ᐊᓂᐃ ᐊᑦᐟ, ᒪᓇ ᐊᓂᐃ ᐊᐟᑲᐟ, ᒪᓇ
ᐊᓂᐃ ᓄᐟᐃᓪᐟ,

18 ᒪᓇ ᐊᓂᐃ ᐊᐟᐯᑦᐟ, ᒪᓇ ᐊᓂᐃ ᓀᐟᐟ,
ᒪᓇ ᐊᓂᐃ ᐊᒪᑦᐟ: ᑦᐅᓐ ᒪᓴ ᐊᓂᑭ ᑫᓀᐊ-
ᓇᓀᐃᓀᐃᓇ ᑭᖅ ᓄᓀᓴᐃᐅᐊᓂᐟ.

19 ᓄᑦᓂᓪ ᐅᖅᓂ ᑭᖅ ᐃᓐᓀ ᐅᑦᑭᖅᑫᐟᓄ ᐊᓂᑭ
ᑫᓀᐊᓇᐃᓐ, ᐱᓇᕐᒪᓇᒪᓂ ᑭᖅᐱᐟ ᐅᑎ ᐅᓂᖅᑦ;
ᒪᓇ ᓀᐅᐃᓐ, ᐱᓇᓀᐅᓐ ᐃᓴ

6 ᒪᓂ ᑲᑎᐱᐅᓂᒃᓱᐢ ᑭᓐ ᐃᑌᐧᐣ, ᐞᐧᐸᓐᑕ, ᐯᐅᓄᐞᐧᐢ ᐞᐅᓂᐢᓴᐞᐧᐣ, ᑭᓇ ᑲᓐᑭᐅᐣ ᐯᐅᑲᐧᐢ ᐁᐃᓂ ᑭᓐᓕᐣ; ᑭᓇ ᑐᒪ ᑭᓐᓴᐯᐞᔨᑕᒪᐢ; ᐁᑲᐧ ᒪᓂ ᓇᒪᐞᐧᐞᐣ ᑲᑕ ᑭᓐ ᓇᑲᓇᐞᐧᐢ ᓱᑲᐣ, ᐃᑌᐱᓐᑕᑲᐞᐃᐧ ᐁᐃᓐᐧᐣᑕᓐᑲᐧ.

7 ᒪᒧᐣ, ᒪᓐᑎ ᓇᓂᓐᒋᐣ, ᐁᐞᑕ ᒪᓂ ᒥᐞᑐᑲᑭᐞᒋᐢ ᐁᑎᓂᓂᑭᐧᐣᐞᐃᐧᐞᐞᑕᐞᐣ, ᑭᑦ ᐃᓂ ᐁᑲ ᓇᐞᓂᔨᒪᔨᑎᑭᐢ ᐁᐱᑭᓐᓴᐞᐃᐧᐞᐞᑕᐞᐣ.

8 ᐁᓂ ᒪᓂ ᑲᑎᐱᐱᐧᐣᓴᐢ, ᐦᔭᓄᐞᑎᐞᐣᐞᐁᐞᑕ ᐁᐞᑕ ᐁᐧᐣᑭ· ᐁᐣᑲᒥᐢ ᐃᓂ; ᐁᓂ ᒪᓂ ᑭᐧᐣᐳᓂᒋᐞᐢ ᐁᓂᒋᐞᑕᐞᐢᐳ ᐁᑌᓇᐧ.

9 ᐁᐁᓂ ᐁᐧᑭ ᒪᓂ ᐯᐱᐸ ᑲᑭᐧᐣ; ᑎᓀᒪ ᑲᑎᐱᐱᐧᐣᓴᐢ ᐁᐞᑕ ᑭᐧ ᒥᑯᐣᑕᒥᐧ ᑲᐧᑭᐧᐣ ᑲᐃᓂ ᑭᐧᐣᐞᓂᐞᐃᐧᑭᐳᐢ ᐊᐣᑭ; ᒥᓇ ᐁᐞᑕ ᐁᐧᑭ ᑲᑎᐱᐱᐧᐣᓴᐢ-ᑎᓀᓴ, ᑭᐧᐣᐯᐞᐢᐞᐢᐞᐣᐞᐃᐧᐞᐞᑕᐞᐣ ᒥᐞᑐᑲᑭᐧᐣᐞᐃᐧᐞᐞᑕᐞᐣ ᐃᐞᑕ.

10 ¶ ᐁᐁᓂ ᐃᒪ ᑭᐧ ᐊᐣᓇ ᐊᑲᓂᓐᓀ ᐯᒪᒪᓂᐞᐢ ᐯᐯᐞᐢ, ᐯᐞ ᑭᐧᐣᐯᐞᐃᐧᒥᐞᐣᐞᐃᐧᐞᐞᑕᐞᐣ ᐱᐳᓂᐞᐢ, ᐁᐞᑕ ᑭᐧᐣᐞᓂᐞᐃᐧᑭᐳᐢ ᐊᐣᑭ ᐁᐞᑕ ᐁᐧᐣᑭ ᐁᐞᑕ ᐁᐧᐣᑭ ᐁᐞᑕ ᐁᐧ

ᑭᒃᑲᐊᓵ ᐅᒪ ᐊᓐᑭᐹ; ᐅᐊᓂ ᒪᓂ ᐅᓗᐢᑕᒪᒐᓂᐠ <ᑭᓕᐦᑲᐱᓐᐊᓂᐠ ᑲᑎᐱᓂᑲᓐᓂᑦ, ᑲᑭᐦᓯᐊᓗᐢᑕᑯᓗᓂ.

8 ᐅᐊᓂ ᒪᓂ ᑭᐦ ᐅᐦᑎᓗᐯᓪᑐᐠ ᐊᓂᑕ ᐊᓵᑭᓂᐦ ᐃᓚᐢᐦᓂᓂᑦ ᐃᑌᑯ ᐯᑎᑦᐃᐠ ᑲ ᐃᐦᑕᐊᓂ, ᐅᐊᓂ ᒪᓂ ᑭᐦ ᑲᐯᓂᐠ, ᐯᑎᑦ ᓴᑲᐯᐊᓄᑕᓂᐠ ᐃᑌᑯ ᑭᐦ ᑕᑲ·ᓂᓂᐠ, ᐅᐊᓂ ᐅᐦᐊ· ᐃᓚᐢᐦᓄᑕᓂᐠ ᐃᑌᑯ: ᐅᐊᓂ ᒥᓂ ᑭᐦ ᐅᓗᐢᑕᒪᒐᓂᐠ <ᑭᓕᐦᑲᐱᓐᐊᓂᐠᓂᓂᐠ ᑲᑎᐱᓂᑲᓐᓂᑦ ᐅᓗᓴᐃᔨᒪᑕᒪᒐᓂᐠ ᐅᐃᓚᓂᐦᑲᓐᓂᑦ ᑲᑎᐱᓂᑲᓐᓂᑦ.

9 ᐅᐸᐢᑦ ᒪᓂ ᑭᐦ ᐱᒧᐦᐅᐠ ᓴᐊ·ᓄᑕᓂᐠ ᑫᑲᐱᐢ ᐅ ᐊᑎᑯ.

10 ¶ ᑭᐦᐃᓐᒥᓗᐃᓂᓴᑲᒃᑲᒃᐠ ᒪᓂ ᐅᐊᑕ ᐊᑎᑭᓂ; ᐅᐸᐢᑦ ᒪᓂ ᐃᑎᑦ ᑭᐦ ᐃᐧᐅᐠ ᐅᐊᐢᑕᐃᓂᑕᒪᑯᐠ; ᑎᑫᒪ ᓇᓴᐢ ᑭᐃᓐᑎᓂᓄᑕᓂᐠ ᐅᐊᑕ ᐊᑎᑭᓂ.

11 ᐅᐊᓂ ᑭᐦᐃᐹᐠ, ᐃᓴᐦᐃ ᑎᑭᐢ ᐅᑎᐃᑎᑎᑦ ᐃᑎᑦ, ᐅᑎᒪᓂᐠ ᐃᐧᐅᐠ ᐃᐦᑕᐊᓂ; ᐅᐊᓂ ᒪᓂ ᑭᐦ ᐃᐦᑕᐊᓂ, ᐅᐊᐢᑕᐃᓂᑕᒪᑯᐠ ᐃᐦᑕᐊᓂ ᐃᐦᑕᐊᓂ ᐃᑎᑦ ᐃᐧᐅᐠ ᐃᐦᑕᐊᓂ ᐃᐦᑕᐊᓂ ᐃᐦᑕᐊᓂ

ᒪᒃ ᒪᓭ ᐲᐦ ᒃᐯᓂᐟ ᒪᐢᓭᐅ ᓪᓚᐦᐅᐢ, ᐃᐧᐢᐅᑎᓂᐢ ᒃ ᐃᐦᐦᑯᓴ, ᐅᓂᐧ ᒪᒃ ᐲᐅᓂᐦᐸᒪᐅᓂᐢ ᐧᐹᑭᒃᓭᓂᐢ ᐲᑎᓂᓂᐢᐟ.

ᒪᓂᓭᒪᒃᔭ ᒥᐦᐃᓐᓇᐦ ᓂᑕᓴᐦ.

1 ᐅᓂᓂ ᐲᐦᐃᑭᐢ ᑎᑭᓂᒃᒥᐢ ᐊᐢᐦᐊᐦᐱᐟ ᐲᐦᑭᑎᑭᒪᐢ, ᓴᑉᓭ ᒃᑎᐲᑭᐟ ᐅᐟᑎᐢ ᐲᐦᑭᑎᑭᒪᐢ ᐃᐟᐧᐦᐊᓴ ᒃᑎᐲᑭᐟ, ᑭᐧᐟᐧᐅᑎᒪ ᐲᐦᑭᑎᑭᒪᐢ, ᐃᐟᐧᐦᐅᐢ ᒃᑎᐲᑭᐟ, ᒥᓭ ᑕᐢᐦᐟ ᑎᑭᐦᑭᑎᑭᒪᒥᐦᐊᐦᐅᐢ ᐊᐦᐁᓭ ᐊᐢᓀᐢ ᐊᐦᓂᓂᓭᓂᐦᐅᐢ ;

2 ᐅᑎᓂᓂᐢ ᑎᑭ ᒃᑭᐲ ᓇᐢᓂᓀᐦᐊᐦᐅᐢ ᐱᐟᐦᐊ ᐲᐦᑎᑭᑭᒪᐢ ᓴᐢᐦᐟ ᒃᑎᐲᑭᐟ, ᒥᓭ ᐢᐦᐟᓴ ᐲᐦᑭᑎᑭᒪᐢ ᐊᐦᒪᐦ ᒃ ᑎᐲᑭᐟ, ᒥᓭ ᓴᐢᐦᐟ ᐲᐦᑭᑎᑭᒪᐢ ᐊᐦᒪᐦ ᐱᐢᒪᐦ ᒃᑎᐲᑭᐟ, ᒥᓭ ᐢᓂᐦᐟ ᐲᐦᑭᑎᑭᒪᐢ ᐊᐦᒪᐦ ᐱᐢᒪᐦ ᒃᑎᐲᑭᐟ, ᐲᐦᑭ ᑎᑭᒪᐢ ᐃᐟᐧᐦᐊᐦᐅᐢ ᐊᐦᒪᐦ ᐱᐢᒪᐦ ᒃᑎᐲᑭᐟ, ᐅᐢᓀᐢ ᐃᐦᐦᑯᓴ ᒃᑎᐲᑭᐟ ;

3 ᒃᐦᐲᓭᐢ ᑎᑭ ᑭᒪᐊᐦᐊᐟᓀᐢ ᐊᐦᓂᐢ ᐢᓂᐦᐟ ᐊᐦᓂᓂᓭᓂᐦᐅᐢ, ᐅᑎᐊ ᐊᐦᓂᒪ ᓴᐃᓀᐢ ᐲᐦᑭᑎᑭᒪᐢ, ᐲᐦᐦ ᑎᑭᒪᐢ ᐃᐟᐧᐦᐊᐦᐅᐢ ᐊᐦᓂᐢ ᐢᓂᐦᐟ ᐊᐦᓂᓂᓭᓂᐦᐅᐢ ᐊᐦᒪᐦ ᐱᐢᒪᐦ ᒃᑎᐲᑭᐟ, ᐅᐢᓀᐢ ᐃᐦᐦᑯᓴ

ᐅᖃᐃᓕᓴ ᐻᓴᒪᓐ, ᐅᐸᑦ; ᓄᓇ ᐃᓗ ᑭᒡᓂᓯᒪᐃᓕᓴ, ᒥᓇ ᑭᑭᑎᑎᐸᐊᒪᓂᐃᓕᓴ.

2 ᐅᐸᑦᑦ Lᖅ ᑕᒥᓯ ᐃᑌᓐᵒ, ᑌᐅᓇᑎᑭᑲᓐ ᑭᓴᒪᓂᑐ, ᓂᕆᐊᓐ ᐅᑉ ᐅᑕᐸᐃᓐᓯᒥᓐᓄ, ᒥᓇ ᑲᑲᓇᐅᓐᓇᑦᑕˣ ᓂᑭ ᐅᐅᔪ ᐊᐊᓐ ᐃᑦᓐᐃᓗᓴ ᑎᒪᓐᓇᓐ ᑲᐅᐳᓐ?

3 ᐅᐸᑦᑦ Lᖅ ᐃᑌᓐᵒ, ᐃᓐᐸᓐᑕ, ᓄᓐ ᐃᓗ ᓇᒪᐃᓐᓗ ᑭᑭᐳᓐᑕ ᑕᐸᐃᓐᓯᒥᐃᓐᓐᓕᓐ; ᑭᓐᓯ, ᐯᓗᑦ ᑲ ᓂᓐᓴᐃᓐᑭᓯ ᓄᑭᓐᑕᖅᓯᒪᓐᓄ ᐅᐅᔪ ᓄᓐ ᓂᐸᓂᓐᓂᖅᑲᒪᔪᓐ.

4 ᑭᓐᓯ Lᖅ, ᑲᑎᐯᐳᓐᑭᓐᓯ ᑕᑎᑌᐃᓐᓂᓄᐳᵒ ᑭᓐ ᑕᑎᓐᑎᓐᓴ, ᑕᑦᓯ ᐅᐟᐃᑎᓐᓯ ᓄᑭᓐᑕᖅᑲᒪᑦ; Lᖅ ᓂᐯᑎᓐᑭᓐ ᑭᓐᓯ ᐊᐃᓐᓄ ᑭᑭᓐᑕᖅᑲᒪᑦ ᐅᑦᓐᓂᓐᓂᖅᑲᒪᔪᓐ, ᐅᐅᔪ ᓂᐊᓂᓐᓂᖅᑲᒪᑦ.

5 ᑭᓐᐯᐊᓐᓄᐃᓐᑎᑕᐅᓐᵒ Lᖅ, ᑕᑦᓯ ᐅᐟ ᐃᓕᓯ, ᓄᓯᓂᓐ ᓄᓐᓄᓐᑕᖅᑲᒪᑦ, ᓄᑦᐱᓐ ᓂᓐᓄᑎᓐᓕᐊᓐᓄ ᑭᓐᓯ ᐊᐃᓐᓄᓐ Lᖅ ᐊᒃᑎᐸᔪᓐ; ᑕᑦᓯ Lᖅ ᐃᑌᵒ, ᐅᐊᓯ ᓂᐊᑕᓐᓂᖅᑲᒪᑦ.

6 ᑭᓐ ᑕᐯᓐᔪᓄᐳᵒ Lᖅ ᑲᑎᐯᐳᓐᑭᓐᓯ; ᐅᐊᓯ Lᖅ ᑲᒃᑎᐸᓐᑭᓐᓯ ᑭᓐ ᐃᓐᓄᓐᑕᖅᑲᒪᑦ.

7 ᑕᑦᓯ Lᖅ ᐃᑌᵒ; ᓄᓇ ᐃᓗ ᑲᑎᐯᐳᓐᑭᓐᓯ ᑲᑎᐯᐳᓐᑭᓐᓯ ᐅᐯᐳᓐᑕᖅᑲᒪᑦ ᐊᑦᑐ ᐊᒃᑎᐸᔪᓐ ᑭᓐᓯ ᐃᓐᓄᓐᑕᖅᑲᒪᑦ, ᑕᓐᓯ ᑲᐯᒪᓴᑎᓐ ᐅ ᓂᓐᓯ ᐱᓐᓯᑦ, ᑕᓐᓯ ᑕᑦᑕᑦᓯᓐ.

10 ᑭᓐᑐᓂᒪᐅᓐᵒ Lᖅ ᑲᓐᑭᓄᓐ ᑕᑐ, ᑕᓐᓯ ᐅᓄᓐᓂᓄᓴᐃᓐᓐᓕᓐᑦ ᐊᑦᑐᓐᓕᓐᑦ, ᑕᓐᓯ ᐅᓄᓐᓂᓐᓂᖅᑲᒪᑦ; Lᖅ ᐃᓐᓄ ᐱᐊᓯᓐᓗ ᓇᒪᐃᓐᓄ ᑭᓐᓂᓴᐃᓐᓐᓕᓐᑦ.

11 ᐃᑦᐱᓐ Lᖅ ᐱᐊᓯᓐᓗ ᐱᐊᑌᐃᑕᓐ ᐃᓐᓄᐃᓐᓴᓐ, ᑐᑦᐸᓐᑦ ᑭᓐ ᐊᐃᓐᓄᓐᑕᖅᑲᒪᑦ; Lᖅ ᐃᓐᓄ ᐱᐊᓯᓐᓗ ᓇᒪᐃᓐᓄ ᑭᓐᓂᓴᐃᓐᓐᓕᓐᑦ.

12 ᐃᑦᐱᓐ Lᖅ ᓄ ᐊᑎᓐ ᐸᓐᑭᓯᒧᑦ, ᑐᓴᑲᓐᒥᐃᓐᓐ, ᐸᓴᑦᓐᓄᓐᑦ ᑕᐸᐃᓐᓯᒥᐃᓐᓐᓕᓐᑦ; ᑭᓐᓯ Lᖅ, ᑯᑦᒥᓂᓐ ᐊᓐᓂᓐᓂᓴᐃᓐᓐᓕᓐᑦ ᓄᑦᓐᓄᓐᑦ ᐸᓐᑭᓯᒧᑦ.

13 ᑕᒥᓯ Lᖅ ᐃᑌᵒ ᐅᐸᑦᑦ, ᑫᓐᑭᓇᐅ ᐃᓗ ᑭᐊᓐᓂᓯᒥᓴ ᓄᑦ Lᓂᑌᐃᓐᑭᓐ ᐊᓂᑌ ᐊᑎᓐ ᐅᓄ ᐃᓐᓴᐊᓐᵒ ᓄ ᑕᐊᑲᓂᑭᓐ, ᒥᓇ ᓄᑦ ᐊᑐᓴᐊᓐᓂᓐᓂᖅᑲᒪᑦ; ᐅᐟᐃᑎ Lᖅ ᓄᑦ ᓄᓴᑭᒪᓐᓇᓐᓄᓐᑦ ᐅᓐᓂᓐᓂᖅᑲᒪᑦ?

14 ᒥᓇ Lᖅ ᐊᑕᐸᓂᐅᐊᓐ ᑫᐊᑎᓴᐊᓐᓂᓐᑦ, ᓂᓴᐅᓐᓇᐃᓐᓂᒪᐊᓐᓂᓐᓂᖅᑲᒪᑦ; ᐅᐟᐃᓗ Lᖅ ᑫ ᐯᐊᓂᓴᐃᓐᑭᓐᓯ ᑭᓐᓂᐅᓐᓂᓐᓂᓐᓂ

ᒋᓇ ᑲᐦ ᐅᑦᓴᐢᐤ ᐊᓂᑦ ᐅᐦᑦᒪᒪᐱᓂᑦ ᑲᐦᐢᑲᐦ ᐃᓱᔨᓇ.

13 ᐢᐦ ᐃᓯᓂᑲᑦ Lᓇ ᐅᑎᔨᓂᐦᑲᐃᓱᓂᓂᐢ ᑲᑎᐧᐯᐦᐢᐯᐢᑫᑦ ᑲ ᐢᐦ ᐊᓂᒥᐦᐃᑯᑦ, ᐢᓴ ᑭᓴᒪᓂᔨ ᑮᐃᓱᐦᒥᑦ; ᑭᑫᒪ ᐢᐦᐃᑌᓱᐢ, ᓂᐢᑦ ᑭ ᓂᐢᐦ ᐊᓴᐃᓱᒪᓇᐢ ᑲ ᐃᓱᒥᑦ?

14 ᐅᐅᑯ Lᓇ ᐅᐦᑭ ᒧᓇᐦᐃᒪᑦ ᐢᐦ ᐃᓯᓂᑲᑌᐢ ᐱᑦᐧᐅᐃᓱᐦᐧᐦᐅᑦ: ᑭᐢᑦ, ᒡᑦᐃᓱᑦ ᐊᓂᑦ ᑫᑌᐢ ᒋᓇ ᐱᑦᓱᑦ ᐊᑲᐢᑦ.

15 ᐁᐦᑲᑦ Lᓇ ᐢᐦᓂᐦᒪᐃᐦᐦᒪᒪᐢᐢ ᐯᐦᑲᑯ; ᐯᑦᑦᒪ Lᓇ ᐢᐦᐃᓱᐢᑫᑦ ᐃᓯᓴᓇ, ᐁᐦᑲᑯ ᐃᓴ ᑲᐦᐢᑲᐦ ᐢᐦ ᓂᐦᒪᐃᓱᐦᐦᒪᓴᑯᑦ, ᐃᐢᒧᐃᐢ.

16 ᐯᑦᑦᒪ Lᓇ ᐊᐅᓇᒥᑲᓇᐢ ᓂᓯᒪᐢᓴᑦ ᐢᐦᐱᓂᐢᑐᐢ, ᐃᐢᐱ ᐁᐦᑲᑯ ᑲᐦᐢᑲᐦ ᐢᐦᐱᓂᐢᐦᐦᒪᒪᐢᐢ ᐃᐢᒧᐃᐢ ᐊᓂᐃ ᐯᐦᑲᑯ ᐯᑦᑦᒪ ᐃᐢᒧᐃᐢ.

Lᑎᓇᒪᑲ, ᒥᐦᑕᐦ ᑌᐦᓂᐦᐃᓴᑦ.

1 ᐃᐢᐱ Lᑲ ᐯᑦᑦᒪ ᓀᑲᐧ ᐱᐦᑦ ᐯᒥᐦᐢᑎᐢᒥᓇ ᐯᐧᐱᐅᑐᐧᐦᐧ, ᑲᑎᐯᐅᐦᐧᑭᑫᐧ ᐢᐦᐧ ᓇᓇᐅᑦᒥᑕᐯᐧᐢ ᐯᑦᑦᒪᒪ, ᑲᒥᑦ Lᑲ ᐯᐧᐧ ᐃᐢᐦᐧ, ᐅᐦᐧ ᐃᐢ Lᒧᐃᐱᐧᐦᐢ ᑲ ᐢᐦᒪᐅᐃᐧᐦ ᐯᐧᐱᓂᓄᐢ; ᐸᑦᐢᑕᐃᐧᐦ, ᒋᓇ ᒥᐦᐃᓱᐦᐧ.

2 ᑭᑲᐢᑭᐢᐦᐃᓇᐢᐧ Lᑲ ᐃᓯᓂᓯᑦᐧᐦ, ᒋᓇ ᓇᐢᐱᐧ ᑭᑲ ᒥᐦᐢᑎᐃᐱᐢᐧ.

3 ᐯᑦᑦᒪ Lᑲ ᐸᑕᐱᐢᑫᐧᐸᐢᐧ; ᐅᑯᓯ ᑭᐯᒪᓄᐢ ᐊᐯᒥᐦᐢᐅᐢ, ᑲᑎᓯ ᐅᐃᐃᐧ,

4 ᐅᐧᐯ Lᑲ ᐃᐧᐯ, ᓂᑭᐢᑎᒥᐅᐧᐃᐧᐦ ᑭᐃᐧᑫᐦᐢ, ᒋᐦᐢᑫᐧ Lᑲ ᑕᐦᐢᓀᐢᒪᐧᐦ ᐊᐳᓯᓂᐅᐧᐦᐧ ᑭ ᑲ ᐅᐦᐢᑦᐃᐧᐦᐧ.

5 ᐊᐳᐦ ᓇᒪᐃᐧᐦᑲᐦ ᒋᓇ ᐯᐸᐢᐦ ᑭ ᑦ, ᐃᓯᓂᐦᑲᑦ; ᒪᑫᒪ ᑭᑭᐦᐃᓯᑦ ᐃᑎᐦ ᒥᐦᐢᑎᐢᒥᓇ ᐊᐳᓯᓂᐅᐧᐦᐧ ᐅᐸ ᐅᐦᐢᑦᐃᐧᐦᐧ ᑭᑭᐦᐃᓯᑦ ᐃᐧᑎᓂᐧᐦᐧ.

6 ᓇᐢᐱᐧ Lᑲ ᑭ ᑲ ᒥᐦᐢᑎᐃᐱᐢᐧ, ᒋᓇ ᓂᐧ ᑲ ᐅᓯᐸᐃᐧᐦ ᒥᐦᐢᑎᐃᐱᐢᐧᐦᐢᑲᐦᐢᐧ ᐊᐳᓯᓂᐅᐧᐦᐧ ᐲᐧ ᐅᐦᐢᑦ, ᒋᓇ ᑭᐳᐃᐧᐦᐧ ᐅᐦᐢᑦᐃᐧᐦᐧᐦᐢ ᐸᐦᐢ ᐅᐦᐢᑦ ᐃᐧᑎᓂᐧᐦᐧ.

7 ᑭᑲ ᒪᐢᑲᐃᐧᐢᒥᒪᐢ Lᑲ ᓂᑭᑭᐦᒥᐅᐧᐃᐧᐦᐢ ᐅᐧᐦᐧᓯᐳᐢ, ᒋᓇ ᐸᐃᐧᐃᓯᒥᐢ ᐃᐧᓂᐧᐦᐧ, ᐅᐸᐢᑲᓂᐢᑫᐊᒪᐢᐧᐦᐃᓯᐃᐧᐦᐧᐢ, ᑲᑭᐢ ᐅᐦᐢᑦᐃᐧᐦᐧᐦᐢ ᐅᐦᐢᑦᐃᐧᐦᐧᐦᐢ, ᑲᑭᐢ ᐅ ᐯᐊᒪᓂᐢᒥᒥᐢᐢ, ᒋᓇ ᐸᐃᐧᐃᓯᒥᐢ ᐃᐧᓂᐧᐦᐧ.

8 ᑭᑲᐦᐃᓂᐢ Lᑲ, ᒋᓇ ᐸᐃᐧᐃᓯᒥᐢ ᐃᐧᓂᐧᐦᐧ, ᐃᓂᒪ ᐃᐧᑭᐢ ᑲᒪᑦᑭ ᐃᐧᑎᓂᐧᐦᐧ ᐃᐧᓂᐧᐦᐧ ᐃᐧᑭᐢ ᐃᐧᑎᓂᐧᐦᐧ ᐃᐧᓂᐧᐦᐧ.

9 ¶ ᐯᐊᒪᓂᐢ Lᑲ ᐅᒥᓯ ᐃᑌᐢ ᐅᐦᐢᑦᐃᐧᐃᐧᐦ, ᑭ ᑲ ᑲᓇᐅᐦᐢᑌᐢ ᐃᐊ Lᑲ ᓂᑭᑭᐦᒥᐅᐧᐃᐧᐦᐢ, ᑲᐢᐱ, ᒋᓇ ᐸᐦᐃᐧᐃᓯᒥᐢ ᐃᐧᓂᐧᐦᐧ ᑫ ᐃᑎ ᐃᐧᑲᐢᑭᐢ ᐱᒪᑎᓯᐢ.

10 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᓂᑭᑭᐦᒥᐅᐧᐃᐧᐦᐢ, ᑫ ᑲᓇᐅᐧᐦᐢᐯᒥᐢ, ᐃᐧᑲ ᒋᓇ ᑭᐳᐃᐧᐢ ᒋᓇ ᐸᐦᐃᐧᐃᓯᒥᐢ ᐃᐧᓂᐧᐦᐧ; ᑕᐢ ᐃᐧᐃᐧᓯᐢ ᑲ ᓇᐯᐃᐧᐦ ᐃᐧᑎ ᐅᐦᐢᑦᐃᐧᐦᐧᐦᐢ ᑲᐦᐢᑲᐦ ᐃᐧᑎᓂᐧᐦᐧ.

11 ᑭᑲᐃᐧᐦᑲᐢᑫᐢᓇᐃᐧᐢ Lᑲ ᑭᐃᐧᑲᐢᐃᐧᐢ ᑭᐃᐧᑎᐸᐦᐃᐧᐃᐧᐦᐧᐢ; ᐅᑯᓯ Lᑲ ᐲᐧ ᐅᑦᓴᑲᐃᐧᐢᑌᐦᐃᐢ ᑲᑭᐢ ᐃᓯᐸᑦᓴᐢᐧᐦᐢ ᐃᐧᑭᐢᐦᐢ.

12 ᐃᐧᓇ Lᑲ ᐊᐦᐃᓇᓂᐢ ᑲ ᑕᐢᐧ ᑭᓯᐢᐧᐦᐧ ᐃᐧᐲ ᑲᐊᑲᐦᐃᐢᐧ, ᐲᐧ ᐃᐧᐦᑲᐢᐧᐦᐧᐢᐧ, ᑲ ᑕᐢᐧ ᓇᐯᐃᐧᐦ ᐃᐧᑎᓂᐧᐦᐧ ᐊᐦᐃᓇᓂᐢᐧᐦᐧᐢ, ᐃᐧᓇ ᑲᓂᐢᑭᐢᐦᐢᐧᐦᐃᐧᐃᐧᐦᐧᐢ, ᐊᐦᐃᐢᐧᐦᐧ ᑭᐢᑲᐦᐢᐧᐦᐧᐢ, ᐊᐦᐃᐢᐧᐦᐧ ᐃᐧᐊᐦᐃᐢᐧᐦᐧᐢ ᐃᐧᑎᓂ

26 ᐅᑯᐱᕕ ᐅᐱᓗᒃ ᐅᐸᑦᓂᐊᕐᓂᖅ ᐹᐢᓀᓐᓇᖅᓴᓐᓄᐅ, ᒥᓇ ᐃᓐᒣᐃᑦᑐᐊ ᑕᑯᓕᓴ.

27 ᑲᐢᐳᒃᓄ Lᒃ ᐊᓕᓇᓕᓂᐊᓐ· ᐃᓐᓀ᙭ ᑲᓂᐢᑕᐃᓐ· ᓀᓕᓴ᙮ ᐃᓐᓀ᙭, ᒥᓇ ᓯᓂᓕᐊᓐ· ᑲ ᓀᐢ ᐅᐢᓀ ᐊᑦᐯᐊ·, Lᔨᑐᐊ·ᑦ, ᓀᑦᓐᑲᓴᖅᓯᒪᐊ·.

Lᑎᓇᒪᒃ ᒥᑦᑎᐢ ᐊᓕᓇᓂᐅᓕᖅ.

1 ᑲᑎᐯᓇᐢᓀᖅ᙮ Lᒃ ᓄᐊᐃᓯᑦᐯᐊ·ᓄ ᐊᑦᓀ Lᑦᐃ Lᑦᐊᑌ᙭: ᐯᐢᐊᐱᐟ ᐊᑦᓀ ᐃᑉᑲ·ᑌᒥ᙭ ᒋᓀᐊ·ᐢᐱᐟ ᐯᓀᖅᑌᓇᑦ;

2 ᐅᐱᓇᑦ Lᒃ ᐅᑉᓀᑲ· ᐯᐢᐃᑕᐱᐟ, ᓀᑦ Lᒃ, ᓂᑦ ᐊᓀᓀᓂᐊ· ᐃ·ᓀᑲᐸᐃ·ᑎᑦ ; ᐃᑉᐱ Lᑲ ᑲᐊ·ᓇᒪᓇᐟ, ᐹᐢᐃᑦᐢᓀᖅ ᐯᐢᐃᑦᐢᓀᖅ ᐊᑦᑲᑌᓇᑦ ᐯᐢᐃᑦᐢᓀᖅ ᐅᑉᐯ, ᐯᐅᐊ ᐯᐹᓇᒥᑦᐢᓀᓀᑦ ᐯᐢᐃᑦᐢᓀᖅ ᐅᑉᐯ ᐊᓀᓀᓂᐊ· ᐃ·ᓀᑲᐸᐃ·ᑎ

ᐊᑦᓱᓕᒍ ᑭ ᒪᓐ ᒥᓱᐅ· ᐅᑌᓐᐤ ᐱᓀ ᓂᒃᓐᓐ ᓭᐢᓯᐤ ᐁᐢᓯᓕᑦ? ᑭᐢ ᐃᑌᑦᐤ ᒪᓐ ᑭᐢᐱᐤ ᐅᓀᑦ ᒥᓐᐃᐊ·ᑦ·ᐃ· ᑲᓂᐢᓂᐤ ᓂᒃᓐᓐᓄᑦ, ᓀᒪᐃᑦᓂ ᓂᒃ ᓂᓱᐊ·ᑦ·ᐃᓕᒥᒍᒍ.

29 ᓂᒃᐱᑦ ᒪᓐ ᑭᢢ ᐊᐅᒥᐢᐁᐤ, ᐅᒥᓱ ᐁᑭᐢ·ᐃᑌᑦᐤ, ᑭᐢᐱᐤ ᑲᓇᒍ ᓴᒥᑲᓐ· ᒥᓐᐃᐊᑦᐤ ᑲᓂᐢᓂᐤ ᐃᑌᑦᐤ ᒪᓐ, ᓀᒪᐃᑦᓂ ᐅᓱᐊ ᓂ ᑲ ᔨᑌᐤ ᓴᒥᑲᓐ· ᐅᑦᒥᒧ.

30 ᐅᒥᓱ ᒪᓐ ᑭᢢᐃᑌᑦᐤ, ᐅ ᑭᒃᑦ ᐁᑲᐃᑦᓂ ᑲᓂᐱᐅᐢᑭᓂ, ᐁᑲᐃᑦᓂᐤ ᒪᓐ; ᑭᐢᐱᐤ ᑲᓇᒍ ᓂᔭᒋᒥᑲᓐ· ᒥᓐᐃᐊᑦᓂᐤ ᐅᓱᐊ. ᑭᢢᐃᑌᑦᐤ ᑲᓂᐱᐅᐢᑭᓂ, ᐁᑲᐃᑦᓂᐤ ᓂᔭᒋᒥᑲᓐ· ᐅᓱᐊ ᓂᒃᓐᓐᓄᑦ, ᑭᐢᐱᐤ ᓂᔭᒋᒥᑲᓐ· ᒥᓐᐃᐊᑦᓂᐤ ᐅᓱᐊ.

31 ᑭᢢᐃᑌᑦᐤ ᒪᓐ, ᐋᑦᐸᐢ ᐋᢢᐤᐢ, ᓂᑭᢢᑲᑕᐃᓐᓕᓀᐢ ᐃᓴ ᐅᐋᑦᐢᐊᒥᒥᐊᐢ ᑲᑎᐅᓀᐢᑭᐣ: ᑭᐢᐱᐤ ᑲᓇᒍ ᓂᓱᐊᓐᓄᑦ ᒥᓐᐃᐊᑦᓂᐤ ᐅᓱᐊ. ᑭᢢ ᐃᑌᑦᐤ ᒪᓐ, ᓀᒪᐃᑦᓂ ᓂᑲᓂᓱᐊᐢᓂᑭᢢᑦᐢ ᓂᓴᓄᐢ ᐅᓱᐊᓀᐤ ᐅᑦᒥᓐ.

32 ᔨᑦᐃᑌᑦᐤ ᒪᓐ, ᐅ ᑭᒃᑦ ᐁᑲᐃᑦᓂ ᑲᑎᐅᓀᐢᑭᐣ ᑲᑎ ᓂᒃᐱᑦ ᐯᓴᑲᑦᐤ; ᑭᐢᐱᐤ ᑲᓇᒍ ᓂᓴᓄᐢ ᐁᑲᐃᑦᓂᐤ ᒥᓐᐃᐊᑦᓂᐤ ᐅᓱᐊ. ᑭᢢ ᐃᑌᑦᐤ ᒪᓐ, ᓀᒪᐃᑦᓂ ᓂᓱᐊᓐᓄᑦ, ᐁᑲᐃᑦᓂᐤ ᐅᓱᐊᓀᐤ ᐅᑦᒥᓐ.

33 ᑲᑎᐅᓀᐢᑭᐣ ᒪᓐ ᑭᢢ ᐊᑎ ᓭᐯᐤᑌᐤ, ᐃᑦᐱ ᑲᔨᐢᓂᐤᐢᐊᒥᒥᐊᐢ ᐅᐢᐸᐢᐃᐊᒥᒥᐊᐢ: ᐅᐢᐸᐢᐃᐊᑦ ᒪᓐ ᐁᑭᐢᓯᐤ.

ᒪᑎᓀᒪᓄᑦ ᓂᒃ ᓱᓭᕆᓀᐤ.

1 ᑭᢢᑦᐃᓭᓀᐢ ᒪᓐ ᓱᓭ ᐅᔨᑭᓀᐢ ᓴᑎᒥᐢ ᐊᑎ ᑐᔨᓱᓭᓀᐢ; ᐸᐅᑦ ᒪᓐ ᑭᢢ ᐊᑦᓂᐤᐢ ᓴᑎᑦ ᐃᑦᓄᓐᓄᑦᐢ; ᐸᐅᑦ ᒪᓐ ᐅᔨᐊ·ᑦᒪᒥᐢ ᑭᢢᐢᑲᓐᓄᑦᐢ·ᓭ; ᐅᓱᐊ ᒪᑎᑦᐢᐊᒥᐢ ᐅᑭᢢ ᐃᓭ ᓀᓐᑦᓭᓭ;

2 ᐅᒥᓱ ᒪᓐ ᑭᢢᐃᑌᑦᐤ, ᐋᑦᐸᐢᒥᒪᐢ ᐊᓀᢢᐣ, ᓂᔨᑭᒥᑎᐢ, ᐋᢢᐣᐊᐢ, ᑭᓴᐊᐢᒥᑎᓀᐊᑦᐢ·ᓭ, ᑭᑐᐣᐊᓄᐢᐣᓂᐢ ᑭᓂᐢᓂᐤ ᐃᑦᓂᐤᐢ, ᐋᑦᐸᐢᐃᐊᑦᓂᐤ ᐅᓱᐊ ᐊᑦᓂᐤᐢ ᐃᑦᓂᐤᐢ

20 ᐃᓕᖅᑐᑦ ᐊᓂᖏᑦ, ᐅᒪ ᐅᑌᓐᑉ ᐯᓯᓐᒪᓄᑦ ᑭᑦ-ᓐᓪᓗᑎᒋᑕᒥᖓ, ᒪᓐ ᐊᑐᓴᓯᓗ; ᐅ, ᑭᓴᑦ ᐅᑯᑦ ᓂᓐ-ᐃᒋᒍᓗ, (ᓐᓪᒪ ᑭ ᐊᑐᓴᓯᓗ?) ᐅᑯᓯ ᒪᓐ ᓂᑦᖏᖅ ᖃᑦ ᐱᒪᑎᓯᑉ.

21 ᐅᒋᓯ ᒪᓐ ᑭᖏᑌᑉ, ᐃᓕᖅᑐᑦ, ᑭᑭᖏᓐᓇᑦᓯᑎᓗ ᐅᒪ ᑭᓐ ᐅᒪ ᐅᖏᑉ, ᐅᑲ ᖃᑦ ᓂᓯᐊᓐᓇᑭᑎᑦᓯᒍᓗ ᐅᒪ ᐅᑌᓐᑉ, ᐊᓂᒪ ᖃᑭᖏᓐᓇᑐᒪᐃᓐᓗᓗ.

22 ᖃᑫᑎᓇᐅ ᐃᓴ, ᐃᑕᒧ ᐅᑯᑦ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪ ᑫᖃ: ᓂᖃᑭᖏᑐᑌ ᓴᓀᒪᒻ ᐱᐊ ᐃᓕᑯᓂ ᑭᑭᖏ ᑕᓯᑯᑦ ᐅᑯᑦ. ᐅᑐᑯ ᒪᓐ ᐅᖏᑉ ᓱᐊᑐ, ᑭᖏᓓᓯᖅᐅᓂᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᑌᓐᑉ.

23 ¶ ᓴᓴᑦ ᑭᓴᖃᑌᓯᑦ ᐊᒋᑭᓂ ᐃᓐᒪ ᑦᐅᑦ ᖃ ᐱᑐᑫᑦ ᓱᐊᑦᐃᓂ.

24 ᖃᑎᐯᓂᑭᑫᑦ ᒪᓐ ᑭᖏ ᑭᒧᐊᑯᓂᒃᑯᐢ ᓴᑕᒥᓂ ᑭᓐ ᑯᒪᐊᑯᑯᓂ ᒥᓐ ᐃᓐᑯᑌᖏ ᖃᑎᖃᑎᓂᑭᑫᑦ, ᐅᑎᐯᑭᓂᑦᓯᑎᓗ ᑭᑭᑯᓂ ᖃᑎᖃᑎᓂᑭᑫᑦ, ᐅᑎᐯᑭᓂᑦᓯᑎᓗ ᑭᑭᑯᓂ ᖃᑎᖃᑎᓂᑭᑫᑦ.

25 ᑭᖏ ᓂᓯᐊᑯᓇᒥᒃᑯᐢ ᒪᓐ ᐅᑐᑯᓂ ᐅᑌᓇᐊᑦ, ᒥᓇ ᒥᓯᐅᑦ ᒪᓐᑯᑌᑦ, ᐅᑌᓇᐊᑦ ᒪᓐ ᐅᑌᓐᑉ ᐃᓐᒪᑦᑭᓇᐊᑦ ᐅᑌᓇᐊᑦ, ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᒪ ᓂᒥᒃᑯᐢᑭᑫᑦ ᐊᑦᑭᑫᑦ.

26 ¶ ᒪᓐ ᐃᓐᑯᑦ ᑭᖏ ᐋᓴᕿᓘᓐᑯᑦ ᐅᑦᐱᑦᒪᓂᑫᑦ ᐅᑎᓐ, ᐅᑯᓯ ᑭᖏᑉ ᑭᖏᓐ ᒪᑕᑌᑦ ᓱᐃᓐᑦᒥᑌᓂᑫᑦ.

27 ¶ ᐅᓴᑦᐃᓯ ᒪᓐ ᐃᓐᓴᑦ ᑫᑭᓴᑦ ᑭᖏ ᐃᑐᒥᑌᓂ ᐊᓂᒪ ᒪᓐ ᐃᓐᓴᑦᐃᓯᑦ ᐊᓂᒪ ᒪᓐ ᐅᑌᓐᑉ ᐃᓐᒪᑦᑭᓇᐊ

11 ᐅᕐᕼᑦ Ⅼᕆ ᑭᐦ ᐃᑌᐧᐤ, ᑭᖏᒪ ᓂᑭᐦᐃᑌ-ᓂᐦᑌᑲ, ᖃᐦᑭᓂ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᖃᔅᓂᓴᒪᓂᐦ ᐅᑦ ᐊᐧᑭᑫ; ᑭᓇ ᓂᒃ ᐅᐦᑭ ᓂᕐᓂᑲᐧᑲ ᐊᓂᐃ ᓂᐊᐧ.

12 ᐅᓂᐅᐧᐣ Ⅼᒃ ᕃᐧ ᓂᕐᐅᐧᒪᐧᐤ; ᐅᕐᓂᓴᑎᑲ ᐃᔅ ᒪᐦᕐᐃᓴᐧᓴ, Ⅼᒃ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᐅᕐᓂᓴᑎᑲ ᓂᒃᐃᐧᓴ; ᐅᐦᑯ Ⅼᒃ ᓂᑭᐦᐣ ᐃᐧᑭᐧᐤ. ᐃᐧᑭᐧᐤ.

13 ᑭᐦ ᐅᑎᐦᑭᓂᐧᐤ Ⅼᒃ, ᐃᑦᐱ ᑭᔅᒪᓂᑲ ᑲ ᓂᑦ-ᑫᐃᐧᓂᓴ ᒪᐦᕐᐃᓴᐧᓴ ᐃᐧᑭᓂᐧᐣ ᐅᑎᑭ, ᓂᑭᐦ ᐃᑕᐦᑦ, ᐅᐅᒍ ᒃᒪ ᑭᑭᔅᓂᐦᑕᐃᐧᑲᓂᓴ ᑫᐊᐧᓂᐦᑕᐃᐧᑲᓂᓴ; ᑦᐦᐩ ᐃᑕ ᐊᐧᑭᐣ ᑫ ᐊᑎ ᕃᐊᓂᓇᐧᐣ, ᒃᑕ ᐃᓂ ᓂᓇᒪᒥᑲᓂᓴ, ᓂᕐᓴᐧᒪᐧᐤ ᐃᐧᐃᐧᓂᓇᐧᐤ.

14 ᐅᐱᒥᐃᓴ Ⅼᒃ ᑭᐦ ᐅᑎᓂᐧᒃᓂ, ᒧᐧᑐᓴᓂ, ᓭᐯᐃᐧ ᐊᐧᑐᑫᒃᒃᓇ, Ⅼᓇ ᐃᐧᑫᐧᐃᐧᐊᐧᑐᑫᒃᒃᓇ, ᐅᓂᓂ ᐅᑭᐦᑦᓴ ᐅᐦᑭᐦᑦᓴ, ᐅᕐᕼᑦ ᐅᑭᐦᑦᓴ ᐅᐦᑭᐦᑦᓴ, ᐅᓂᓂ ᐃᐧᑭᐧᐤ ᐃᐧᐃᐧᓂᓇᐧᐤ

ᓂᓚᓐ ᐅᓚᓕᓴ; ᒪᓕ ᖁ·ᑭ ᑲᑭᐢᐱᓚᓗᕆᔨᒋᑦᑕᒃ, ᑭᓴᓪᓗᓐ, ᒥᓪ ᐊᓂᒪ ᐊᑎᑭ ᐃᑕ ᑲᑭᐢᑕᒋᐱᓚᓐᓂᒃ.

24 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ, ᓂᑲᑭᐢᑭᐃᔨᒋᑦ ᐃᓴ.

25 ᐁᑦ·ᑯᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᑎᓐᔨᒪᒪᓄ·ᓄ ᐅᐱᒥᐢᐃᑲᒃ ᐅᑕᐢᐃᓭᓂᓚᓄ·ᓄ ᐅᓐᓂ, ᐊᓂᒪ ᐅᐱᒥᐢᐃᑦ ᐅᑕᔪᖁᒃ-ᑲᓗ ᖃᓐᓴᖁ ᖁᑭᐢᐅᑎᓐᓇᓐᓂᑦ.

26 ᐅᐱᒥᐢᐃᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ, ᓇᒪᐃ·ᒃᓄ ᓂᑭᖁ-ᓂᐢᓄ ᐊᐅ·ᓇ ᐅᑎᓂ ᖁᑭᐢᑦᐃᑦ; ᐊᐳᐢ ᓇᒪᐃ·ᒃᓄ ᑭᑭᐢᐃᓐᓂᒪᒪᓕᐃ·ᓕᑦ, ᐊᐳᐢ ᓇᒪᐃ·ᒃᓄ ᓄᐢᑭᐯᐢᑐᑦ, ᐅᖁ·ᒃᓄ ᐊᓄᖃᐢ ᖁᑭᓂᑦ.

27 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᐅᑎᓂᓄ° ᒪᓂᑎᒃ· ᒥᓪ ᔪᓐᔪᓴ·, ᐅᑭᐢᑭᓴᓂ ᐅᐱᒥᐢᐃᑦ; ᒐᕐᓂᒋᒻ ᒪᓕ ᑭᐢᑭᓂᓐᔪᐊ·ᓴ,

28 ᐁᑦᓭᑦ ᑭᐢᐱᓐᑭᓂᓄ° ᐃᓴᒪᓂᑎᓂᓴ ᑌᑦᓂᓂ ᒪᓂᑎᓂᓴ ᐅᓐᓂ.

29 ᐅᐱᒥᐢᐃᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᐃᑌ° ᐁᑦᓭᑦᒪᓕ, ᒐᓄ ᒐᑦᓭᑦᐱᓐ ᐅᑯ ᑌᑦᓂᓂ ᐃᓴ ᒪᓂᑎᓂᓴᔪᓐ ᑲ ᑭᐢ ᐱᓐ-ᑭᐢᑎᓂᓴᔪᐊ·ᓴ,

30 ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᒪᓕ, ᑯᑯ ᐃᓴ ᑌᑦᓂᓂ ᐃᓴ ᒪᓂᑎᓂ-ᓴᔪᓐ ᑭᑲᐅᓂᓇᒪᐃᔨᓐ, ᑲᑦᒪᓂᓚᑭᑦᑎᑦᑎᓐ, ᐅᑭᐢ ᔪᓇᓐ-ᓚᒪᓐ ᐅᒪ ᐅᐢᑕᐃᓭᓐ,

31 ᐅᐅ·ᓀ ᒪᓕ ᐅᐢᑭ ᐱᔨᓭᓂ ᑭᐃᓭᓂᐢᑲᑦᓂ ᐅᖁᑦ; ᑭᖁᒪ ᐅᖁᑦ ᑭᐢᑭᐢᑎᐃᑌᐃ·ᓚᓐ ᑰᑎᓐᔪᓐ.

32 ᐅᖁᓭ ᐅᒪ ᑲ ᐃᓭ ᑭᓐᑭᐢᑐᓐᓄ·ᓄ ᐊᓂᒪᓂ ᐱᔨᓭᓂ; ᐅᐱᒥᐢᐃᑦ ᒪᓕ ᑭᐢ ᓭᓂᔪ, ᒥᓪ ᓭᓂᔪ ᑲᓂᓀ-ᑲᓂ ᑎᓂᐅᓂᓴᒪ, ᐅᑭᐢᑭᐃᓭᑭᓐᓂ ᐱᓐ-ᔨᐃᑎᓪᓇ ᐅᑕᓐᑭᐢᓂᓐ.

33 ¶ ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᑭᑦᑎᑲᑌᐢ ᒥᓐᑎᓴ ᐊᓂᒪ ᐱᔨᓭᓂ, ᖁᑦ ᒪᓕ ᐅᑭᒪᐃᓴᒧᑎᓪ ᐅᐃᓐᓄᐢᓭᓂᓐᓴᐊ·ᓴ ᐱᓐᔨᐃᑎᓪᓇ, ᐅᑭᐢᑭᐃᓭᑭᐅᐢᓐᓂ ᐱᓐᔨᐃᑎᓪᓇ ᐅᑕᓐᑭᐢᓂᓐ.

34 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᐢ ᐊᓴᓐᔪ ᐱᓐᔨᐃᑎᓪᓇ ᐅᑎᓐᑭᐢᓂᓐ ᒥᓐᓇᐃ ᑭᓭᓐᓂᒃ.

ᒪᓂᓇᒪᓐ ᑲᓭᒋᓇᔪ ᑲᓭᓴᑦ.

1 ᑭᐢᐅᑎᓐᓭᒋᓂᔪ° ᒪᓕ ᑲ ᐅᓂᒋᓂᔨᑭ ᐅᐅ, ᑭᓭᒪᓂᐃ ᑭᐢ ᑲᑫ·ᑭᐅ·ᓄ ᐁᑦᓭᑦᒪᓕ, ᐅᑦᓭᑦ ᐅᑭᐢᑲᑦᓭᑦ, ᐁᑦᓭᑦᓭ; ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᒪᓕ, ᐊᓂᒋᒥᐃ, ᐅᑦ ᓂᒋᓐᔪ.

2 ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᒪᓕ, ᐅᑎᐃ ᐅᑲ· ᑭᓭᓂᓐ, ᑭᐯᓐᔪᐃᓴᐃ ᐊᐢᓴᐃ, ᑲ ᓴᑭᐢᐊᑦ, ᐃᐃᐢᐢᑌ ᒪᓕ ᒧᐃᒋᓐ ᐊᐢᑭᐢ; ᒥᓪ ᐅᖁᑦ ᒋᑭᐢᑭᑌ ᑲᑦ ᐃᓪᓂᐅᐃ· ᒋᑭᑦᑭᓭᓂᓴᐊ·ᓴ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

3 ¶ ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᐃᓚᒻ ᑭᐢᐊᓂᓐᑲᑦᓄ, ᐅᑭᐢ ᐊᐢᒋᓂᐱᐃᓐᓂᑲᐊᑦᓭᑦ, ᒥᓪ ᐅᑭᐢᐃᓰᓐᓇᒪᓕ·, ᒥᓪ ᐊᐢᓴᐃ ᐅᐃᓭᓴ, ᐅᖁᓭ ᐅᑭᐢᑎᒋᐢᑭᑲᑦᓂᓐ ᐅᐃᓰᐢᐃᐃᓐᓂᐅᐃ· ᒋᑭᑦᑭᓭᓂᓴᐊ·ᓴ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

4 ᐅᑎᓂᓐᔪ ᑲᓭᑦᓴ ᒪᓕ ᐁᑦᓭᑦ ᑭᐢ ᐅᐢᐱᓚᓭᓂ ᐅᓐᑭᓭᓴᑦ, ᐅᑭᐢᐃᓐᓂᒋᑦᑕᒃ ᒪᓕ ᐃᓐᓂᓴᐅ·ᓄ ᐅᐢᑭ.

5 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᐅᑎᓭ ᑭᐢᐃᑌᐢ ᐅᑐᓐᑭᓂᓐᑭᓪᒪ, ᐅᑦ ᐃᓐᑲᐃ·ᓄ ᓭᓭᒋᓐᑕᒪᒪᓴᐊ·; ᓂᓂ ᒪᓕ ᒥᓪ ᐅᓐᑭᓂᓐᓭᓐ ᓂᒃᓂᓀᑕᐃ·ᐊᓗᒋᓐᓓᓐᓴᐊ·, ᒪᐃᐃ· ᒪᓕ ᑭᐢ ᐅᑦ ᐃᓚᓐᒃᒃ.

6 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᑦᓐᓓᓴ ᒥᓐᑦ ᑲᐊᑦᓭᑦᑭᓭ ᐅᑦ ᐃᓐᓄᐢᐃᐃ· ᐸᑭᐢᑦᓭᑦ, ᐅᑭᐢᓓᓐᔨᒪᑦᓭᑦ ᐊᓄᖃᐢ, ᑭᑭᐢᑭᐢᑎᐃᑌᐃ·ᓴ ᐃᓐᓄᐢᓭᓂᓐᓴᐊ·ᓴ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

7 ᐊᐢᓴᐃ ᒪᓕ ᑭᐢ ᐊᐳᒥᐢᐅᐁᑭ·ᓴᒥᓐᓂ, ᐅᑦᓭᑦ ᐅᑭᐢᐃᓰᓐᓇᒪᓕ·, ᐃᓐᓄᐢᓭᓂᓐᓴᐊ·ᓴ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

8 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ, ᓭᓭᓴ, ᐸᓴᒪᓂᔪ ᐃᓴ ᒪᓕ ᑭᐢᑭᐢᑎᓐᔪᐊ·ᓴ ᒪᓂᑎᓂᓴᔪᓐ ᑲᐃᓐᓂᓭᓐᓂᒃ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ; ᖁᓭ ᒪᓕ ᒐᕐᓂᒋᒻ ᑭᐢ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

9 ᑭᐢᑦᓭᓇᓐᓴ ᒪᓕ ᐊᓭᓂ ᐸᓴᒪᓂᔪᐊ· ᒪᑭᐢ ᐃᓭᐃᓐᓂᒪᒪᓭᐃ·; ᖁᓭᓂ ᒪᓕ ᐁᑦᓭᑦ ᑭᐢᓂᐱᐸᓂᓇᐃᓐᓄᐢ, ᒥᓪ ᒥᐅᓂ ᐅᑭᐢᐊᓭᓂᓐᑎᓭᑦ ᒥᓐᑦ, ᒥᓇ ᐅᑭᐢᒪᒪᓕᐢᑕᒃ·ᓂᐱᓴᑦ, ᐊᓴᓐᓄᐢᓭᓂᓐᓴᐊ·ᓴ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ: ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᒪᓕ, ᐅᑦ ᓂᓚᓴ.

10 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᐅᑭᐢᑎᓐᓇᒪᓕ· ᔪᓐᔪᓚᓭᓂ ᑭᐢ ᓂᓚᓐᔪᐊ·ᓴ ᐅᑭᐢᑭᐃᓭᑭᐅᐢᓐᓂᒃ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

11 ᐅᑐᓐᓂᒪᓕ ᒪᓕ ᖃᑎᐱᓐᓂᑭᓐ ᑭᐢᑌᓭ·ᑌᓄ ᐱᐢᑭᑭᓐᓂᒃ ᑎᓐᓂ, ᐅᑦᓭᑦ ᐅᑭᐢᐃᓭᓐ, ᐁᑦᓭᑦᓭ; ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᒪᓕ, ᐅᑦ ᓂᓚᓴ.

12 ᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᒪᓕ, ᐅᖁᐃ·ᒃᓄ ᓴᒥᐢ ᐅᓐᑭᓂᑭᓐᓂ, ᐊᐳᒻ ᐅᖁᐃ·ᒃᓄ ᓴᓂᓐᓂᒥᓐᓂᒃ ᐁᑯᓂᓄ, ᐅᓴᖁ·ᓂᒃ ᐅᖁ ᐅᑭᐢᑭᑭᐢᓂᓐᓂᒪᓕᐢᑕᒃ·ᓴᓂᒃ.

13 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᐢ ᐅᐢᐱᓴᓐ ᐅᓐᑭᓂᓐᑭᓂᓐ, ᐅᑭᐢᐃᓭᓐᓂᐢ, ᑭᓐᓂ ᒪᓕ, ᐅᑦᓭᑦᑎᓂ ᐃᓴᐯᒪᓂᑎᓂᒃ· ᑭᐱᓭᐃ·ᑌᓭᓂᓭᐃ·; ᐁᑦᓭᑦᓭ ᒪᓕ ᑭᐢᓂᓭᐃ· ᐅᓂᓐᓄ ᑲᐯᒪᓂᑎᓂᒃ, ᐅᖁᓭ ᐅᑭᐢᓭᑦᑭᐢᑎᐃᑌᐃ·ᓴᓂᒃ ᐅᑭᐢᓭᓴ.

14 ᐁᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᑭᑭᐃ· ᒉᐢᐃᑲ ᑭᐢᐃᓭᓂᓐᓂᒃᓭᓂ ᐅᖁᑦ; ᒪᓂᑎᓂ ᖁᑭᐢᐃᓭᓂᓴ ᐊᓄᓐ ᐊᓂᒥᐢ ᖁᑭᐢᑎᓐᓇᒪᓕ· ᑲᑦᓭᑦᓭᓂᓐᓂᒃ, ᐅᑭᐢᓭᑦᓭᓂᓐᓂᒃ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

15 ¶ ᓂᓚᓐ ᒪᓕ ᐅᑐᓐᓂᒪᓕ ᖃᑎᐱᓐᓂᑭᓐ ᑭᐢᑎᓐᓇᒪᓕ· ᔪᓐᔪᓚᓭᓂ ᑭᐢ ᐅᑭᐢᐃᓭᓐᓂᒃ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

16 ᐅᑦᓭᑦ ᐅᑭᐢᐃᑌ·ᓄ, ᖁᑭᐢᑦᓭᑦ ᓂᓚᓴ ᓂᑭᐢᑭᐢᑎᓐᓇᒪᓕ· ᐅᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᒪᓕ, ᐊᓂᒋᒥᐃ, ᐅᑦ ᓂᒋᓐᔪ.

17 ᓴᐯᓂᔨᐢᑭᑲᐃ·ᓂᓴ ᐃᓴ ᑭᓴᐯᓂᐅᓐᓂᒃ, ᒥᓪ ᒥᓐᑦᓭᑦᑭᓭᓂᓐᓂᒃ ᐅᑭᐢᐃᓭᓐᓂᒃ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

18 ᐅᑭᐢᐃᓭᓐᓂᒃ ᒪᓕ, ᑲᐱᑭᓄ ᑲ ᑭᐃᓐᑲᓂᓐᓂᒃ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ; ᑭᑭᐢᑦᓭᑦ ᒪᓕ ᐅᑐᓐᓂᒪᓕ ᓴᐯᓂᐅᓐᓂᒃ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ; ᖁᑭᐢ ᑭᐱᓐᓇᓐᐃᓐᓂᒃ.

19 ᐅᖁᓭ ᒪᓕ ᐁᑦᓭᑦ ᑭᐢᓇᑌᐢ ᐅᑭᐢᑎᓐᓇᒪᓕ· ᑭ ᒪᒧᐃ·ᐸᓭᓂᓭᐃ·ᓴ ᒪᓕ ᐅᑭᐢᐃᑌ·ᓄ° ᐊᐢᓭᓂᓐ; ᐁᑦᓭᑦᓭ ᒪᓕ ᑭᐢ ᐅᑦᓭᑭᐢᑎᓐᓇᒪᓕ· ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ.

20 ¶ ᑭᐢᐅᑎᓐᓭᒋᓂᔪ° ᒪᓕ ᑲᑐᓂᓭᓐᓂᑭᓐ ᐅᐅ, ᐅᑭᐢᓓᓐᔨᒪᑦᓭᑦ ᐁᑦᓭᑦᓭ ᐅᐃᑎᓪᓇ, ᐃᓐᓂᒋᓐᓂ, ᒥᓪᓇᐃ, ᑲᓂᓀ ᑭᐢᓂᐱᐸᓂᓇᐃᓐᓄᐢᓭᓂᓐᓴᐊ· ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ ᐊᓂᒪᓂ ᓰᓂᒋᓄ ᐊᐢᑭᓐᓂᒋᒧᐃ·ᓴ;

21 "ᐊᑎᓪ ᐅᓴᓪᒋᒍᓐᓇ, ᑭᓐ ᓯᓪ ᐅᑭᐃᓐᒪ, ᑭᓐ ᓇᓘᐃᐃᑦ, ᐅᐃᐃᓄᓕ ᐊᓐ ᐅᑦᐃᐃᑦ,

22 ᑭᓐ ᑭᓄᓴ, ᑭᓐ ᐅᔪ, ᑭᓐ ᐱᖁᑦᓪ ᑭᓐ ᑭᓴᐅᑉ, ᑭᓐ ᐯᓴᐃᐃᑦ.

23 ᐯᓴᐃᐃᑦ ᒪᓕ ᑭ"ᓄ"ᓪᐃ·ᑭᐅᑉ ᵻᐅᐯᖃᐃ·; ᐅᐅ ᐊᓕᓐᓂᑉ ᒥᵻᖃ ᑭ"ᓄ"ᓪᐃ·ᑭ"ᓪᒪᓴ·ᑉ ᖃ"ᐅᵻ ᐅᓴᵻᔪᑦ ᐅᑭᐃᐃᒪ.

24 ᑭᓐ ᐅᖃᓐᓂᓇᐃᐃᓐ ᵻᐃᐧᒪ ᖃᑭ"ᐃᓴᓂ"ᓕᓐᓄᑦ, ᐃᐧᓪᑕ ᑭ"ᓂ"ᓪᐃ·ᑭ"ᐯᑉ ᑎᑦ, ᑭᓐ ᓀᐃᑦ, ᑭᓐ ᑌᐃᓪ, ᑭᓐ ᖁᖃ".

ᒪᓕᓐᒪᒪᖅᓄᑦ ᓄᓗᒋᓐᓄᑦ ᓂᓪᓕᖅᑎᑦ.

1 ᓴᵻᐃᓀ" ᒪᓕ ᒥᑦᓯᒥᓐᓄᑦ ᓂᓗᒋᓐᓄᑦ ᑌᑦᔪᐃᓴᑦᑎᑦ ᑭ" ᑦᓯᐱᐅᓐᓂᐧ·ᐧ; ᐅᐅᔪ ᐅᒪ ᑲ ᑦᓯᐱᐅᓐᓂᐧ·′ ᐅ"ᐱᒪᒋᓂᓗ′ ᓴᵻᐃᓀ":

2 ᓴᵻᐃᓀ" ᒪᓕ ᑭ"ᓂᐱᐧ ᐊᓐᓂ ᑲ·ᵻᒋᑦ′ᐊᵻᓪᑦ, ᐅᐅᔪ ᐊᓂᒪ ᐃᑦᵻᐧ ᖃᓐᓄᐅᑦ ᐊᓐᑭᖅᓓ: ᐅᑦᵻᐃᐃᑦ ᒪᓕ ᑭ" ᐯᓂᑕᐃ·ᒪᒪᐃ·"ᑲᑌᐧ ᓴᵻᐃᓀ"ᐊ, ᑭᓐ ᑭᓪᒪᒪᐃ·ᒪ′.

3 ¶ ᐅᑦᵻᐃᐃᑦ ᒪᓕ ᑭ"ᓪᒪᑦᑲᑦᐃ·ᓂ ᑭᓂᑐᒥᓐ ᐅ"ᑭᓐ, ᐅᑭ" ᐊᖏᒥ"ᐃᐟ ᐊᓂᐃ ᐃ" ᐅᐃᓪᓪᑦᐃ·, ᑐᒥᓪ ᑭᓪᒪᒪᐃ·′,

4 ᑭ"ᒪᓂᑌ"ᑲᑎᓇᐃᐃ·ᐧ ᐃᓴ ᑭᓇ ᔨᓪᑭ"ᑭᐱᑦᓪᑕᑎᓇᐃᐃ·ᐧ; ᑭᓐᓇ ᑲᑦ ᐃ·ᑭᑎᑎᐯᓐᓂᒍᒪᔪᓐᓂᐃᐃ·ᐧ, ᑲᑦᒪ′ ᐅᐃᐃᑦ′,

5 ᐊᓂᑭ ᒪᓕ ᐃ"′ ᐅᑦᐊ·ᓪᒥᓴ ᑭ"ᓇᑫ·ᐊ·ᓪᒥᒉᐧ·ᐧ ᐅᑦᵻᐃᐃᒪ, ᐅᑎᓪ ᐅ"ᐃᐃᑦᑭᓪ,

6 ᓇᐧ"ᑦᐃ·ᓇᓗᐧ, ᓂᔪᑭᒪᑦ; ᑭᑭ"ᑭᐅᑭᒪᓪᓪᐃ·ᐧ ᐃᓴ ᐃᑦ ᐅᐊᑦᵻᐧᓂᑦ; ᐊᓂᑦ ᐅᒪᓴᐅᓐᓂᐃᐃ·ᐧ ᐊᓐᑭᖅᓓ·ᓪᑕᑭᓐᓇᓐᓂᑦᑲᑉᓐᓂᐃᐃ·ᐧ ᑭᓂᑦᐃᐃᑦ ᐅᑭᐃᐃᑦ ᐅᑭᐃᐃᑦ ᐅᑭ

ᑕᓪᓕᕐᕕᖅ ᓂᓪᓂᖏᓚᓐᓇ ᑐᐱᓂ, ᒥᓇ ᖃᕐᐳᐊᓗᒥᐦ-ᐃᓪᓕᐊᓂ, ᒥᓇ ᖃᕐᐱᓂᑭᑦᓯᓂ, ᕿᑐᐃᓐᓇᖅ, ᑭᓪᓕᐊᓴᓪᓗᒍ ᑐᓴᕐᕕᖅ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅ, ᐅᕙᓪᓕᐊᓂᖅ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅ ᐱᓕᕐᓂᖅ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅ ᐊ

ᓱᓂᒃᑯᓗ, ᓭᐯᐃᓗ ᐊᐱᕐᓇᖅᑐᓭ, ᒥᓪ ᐃᑦᕐᓗᐃ· ᐊᐱᕐᓇᖅᑐᓭ, ᒥᓪ ᐱᑦᑲᓗᐃ·ᑲᓭ, ᒥᓪ ᓱᓱᒋᑦᑎᑦᒪᒻ·.

36 ᓴᖃᐅᖕ ᒪᓭ, ᓂᐅᑭᒻ ᐃ·ᐊ·, ᑭᖕᓂᕐᓭᓪᓕᐅᖕᑎᑦ ᑕᒪᔪᓕᐊᑦᑐᖅ ᓂᐅᑭᒻᒪᒪ ᐅᖕᑭᓴᓂᐃᓗᓕᓕᑦ; ᐅᐅᓱᓂ ᒪᓭ ᑲᒥᑦ, ᑲᖕᑭᓴᓕ ᑲᓂᒪ ᑲ ᐃᓯ ᐊᑦᓴᑦ.

37 ᓂᐅᑭᒻ ᒪᓭ ᓂᑭᖕ ᑭᖕᑎᐃᑌ·ᐃᑦ, ᐅᐃᑌ·ᑦ, ᓭᒪᐃ·ᓴ ᑭᓴᐅᑌᒪᓕᒻ·ᑭ ᑫᐃ·ᐃ·ᑦ ᓂᓯᓂᓪ, ᑎᑦᓂᓯᓕᐊ· ᑫᓭᓱ·ᑦ, ᑲᐃ·ᑕᑭᒥᒻᓴ:

38 ᒪᓭ ᑭᓴᐃᑐᐊᑦ ᓇᖕᐊᐃ· ᐃ·ᑭᓂ, ᒥᓪ ᓂᐊ·ᖖᓇᑎᒪᓭᓗᑦᑕᒪᒻᑦ, ᕐᐃᑌ ᒪᓭ ᑲᓪ ᑎᑦᓂᓪᑫ·ᑦᑕᒪᐊ·ᑦ ᓂᓯᓂᓪ.

39 ᓂᑭᖕᐃᑦᑕ· ᒪᓭ ᓂᑭᒥᓪ, ᒪᓕᔪᒃ ᐅᐃᑫ ᐃᑦᕐᓗ·ᑯ ᓭᓪᐃᓗᐃ·ᓴ ᓂ ᑲ ᐯᐱᒥᑎᐃᑦᒻ.

40 ᑎᒥᓯ ᒪᓭ ᓂᑭᖕᐃᑎᑦ ᑲᑎᐯᓪᖖᑫᓯ, ᐅᑦᓪᑕᒪᐱᓯ ᑲᐱᒧᖖᑐᓴᓗ, ᑲᑦ ᐃᓯᑎᐊᐅ·ᑦᑕᒻ ᑕᑐᓗᓯᓂᓪ ᑕᑐᓗᓯᓂᓪ ᑲᑎᑦᓂᓪ, ᒥᓪ ᑲᑦ ᒥᑦᐊᓕᖅᑐᓂᓪ; ᑭᐱᓗ ᑲ ᑎᑦᓂᓪᑫ·ᐅᑦᑕᒪᐊ·ᑦ ᑕᑐᓗᓯᓂᓪ ᓂᑭᖕᐃᑦᑕ· ᐊᐃᑦᑕᒪᐊ·ᑦ ᒪᓭ ᑭᓴᐅᑌᒪᓕᒻ·ᑭ ᑲᓂᑭᖕᐃᑦᑕ· ᓂᑭᖕᐃᑦᑕ· ᑫᓭᓱ·ᑦ

65 ᓂᑫᒪ ᑲᐟᐃᑌᐟ ᐊᑐᕆᖏᑲᑲᓇ, ᑫᑯ ᐊᑕᓴᕐᓂᐟ ᑲᐱᒧᐟᐢᑌᐟ ᑲᐢᑎᑲᓂᐟ ᑭᓴᓇᑲᓂᐟ? ᐊᑐᓐ-ᖏᑲᑲᓇ Ⅼᖅ ᑕᑲᐟᐃᑕᓗᑦ, ᐅᑕᑯ ᐊᓇ ᐃᓇᒪᒪᑦ; ᑲᐟ ᑕᑎᓇᑦ Ⅼᖅ ᐊᑯᐃᕐᐱᐟᖏᓇ-ᑫᐅᑦ.

66 ᐊᑐᕆᖏᑲᑲᓇ Ⅼᖅ ᐱᐃᓪᒪᒋᐅᐟ ᐊᑦᓴᑲ ᑲᐟᑭᓂᖅ ᐊᓂᒪ ᒫᐟᑭᓂᖅᑐᑦ.

67 ᐊᑦᓴᑦ Ⅼᖅ ᑲᐟᐱᐟᑐᕆᖏᐅᐟ ᐃᓪᑭᐃᓐ ᑕᑲᐃᓪᑲ, ᑕᓇ ᐅᑲᐟᐢᑐᑎᓇᐟ ᐃᐅᐱᓪᑲ, ᐅᑯᓂ ᐅᑲᐟᐢᐃᓪᓂᐟ; ᑭᓴᑦ Ⅼᖅ ᑭᓂᒋᓐᑲᑦ ᐅᑕᑯᓂ ᐃᓐᐃᓐᓂᐟ ᑕᑲᐃᓪᓂᐟ.

Ⅼᓐᓇᒪᓗᑲᑐ ᑕᓴᒪᓇᓄ ᓂᑲᓇᓂᖏᑦ.

1 ᐅᐸᐟᐃᑦ Ⅼᖅ ᒋᓇ ᑲᐟᐃᓪᐃᓪᐟ, ᑭᑐᐟᐊ Ⅼᖅ ᑲᐟ ᐃᓂᓂᐟᑲᓇᐃᓪᐟ.

2 ᑲᐟᓂᐟᐢᐃᓪᐟᑭᒪᑦ Ⅼᖅ ᓂᐸᐟᐊᑐ, ᒋᓇ ᔪᑦᓴ, ᒋᓇ ᒋᑯ, ᒋᓇ ᒥᑎᐊᑐ, ᒋᓇ ᐃᓪᐸᑦ, ᒋᓇ ᓂᐟᐊ.

3 ᔪᑦᓴ Ⅼᖅ ᑲᐟᓂᐟᐢᐃᓪᐟᑲᐟ ᓂᑦ, ᒋᓇ ᑯᑯ. ᐅᑕᑯᓂ Ⅼᖅ ᐅᑕ ᑕᑯᓂᓴ ᑯᑦ, ᑲᓂᐟᐃᓪᑦ, ᒋᓇ ᐸᐃᔪᑦ ᒋᓇ ᐸᐃᓂᓂᑦ.

4 ᑕᑯᓂᓴ Ⅼᖅ ᒥᑎᐊᑦ; ᐊᑦᓂ, ᒋᓇ ᐃᐱᐟ, ᒋᓇ ᐊᐟᓄ, ᒋᓇ ᐅᑦᑦ, ᒋᓇ ᐃᐸᑌᐊ. ᑲᐟᑲᓴᐟ ᐅᑕ ᐲᐟ ᑕᑦᐊᑯᓂᑦ ᑲᐟᔪᐊᑦ.

5 ¶ ᐅᐸᐟᐃᑦ Ⅼᖅ ᑲᒋᓪᑫ ᑲᐟᑲᓴᐟ ᑲᐃᑯᐊᑲᐟ, ᐊᑦᓴᑲ.

6 Ⅼᖅ ᐃᓴ ᑕᑯᑯᐊᑦᐊᑦ ᑲᓇ ᐃᓪᑫᑦᐊᓇᐟ, ᐅᐸᐟᐃᑦ ᑲᒋᐟᐊᑦᐊᑦ, ᐅᐸᐟᐃᑦ ᒋᐟᐢᑫᐟ ᒣᑲ-ᐃᓇ, ᐅᑯᓂ ᐅᒋᓂᐅᓀᓴᐊᑦᐊᑦ ᑲᑕᓇᑲᒋᓂᐟ ᐊᑦᓴᑲ ᑕᑯᓂᓴ ᒣᑲᐟᐢ ᑫᑲᐃ ᐃᓂᐟ, ᐊᑦᐸᓄ ᐃᓂᐟ.

7 ᐅᑕᑯᓂ Ⅼᖅ ᑕᑐ ᑲᑕᒋᓂᐟᑲᐟ ᐅᐸᐟᐃᑦ ᑲ ᐃᓪᑯ ᐱᒪᑎᓂᐟ, ᒥᑦᑐᑎᑕᓇᐟ ᑌᐸᐟᐃᑦ ᑲ ᐃᓪᑯ ᐱᒪᑎᓂᐟ.

8 ᐅᑯᓂ Ⅼᖅ ᐅᐸᐟᐃᑦ ᒋᓇᐱᓄ, ᒋᓇ ᐅᒋᐟ ᓇᐱᐟ ᒥᓂᐟᐢᐃᓪᓂᐟᐃᓪᓂᐟᓇᐟ, ᐅᒋᓴᑲᓂᐟᐃᓪᐟ, ᒋᓇ ᐅᒋᐟᐢᒥᐳ ᐱᐅᓂᐟ; ᐅᑯᓂ ᐅᒋᐟᐢᐃᑐᐱᐟ ᐃᓂᐟ ᐅᐸᐟᐃᑦ ᑕᑦᐊᑯᓂᑦ.

9 ᐊᓇᐃᓪ Ⅼᖅ ᑕᑯᓂᓴ ᐊᑦᓴᑲ ᑭᓪ. ᐃᓪᑐᐯᐟ ᒋᐟᐢᐃᓪᓇᐟ ᐊᓇᐟ ᑕᑯᓂᓴ ᐊᑦᓴᑲ ᑲᓂᐟᐃᓪᐟ

29 ¶ ᓇᑊ ᒪᓇ ᑭᑲᓪᓕᒋᐊᖏᓐᓄᐤ, ᐃᒻ ᒪᓇ ᑭᓐᑎᐤᐧ ᑭᐢᓴᐤ; 30 ᐃᒻ ᒪᓇ ᑭᐢᐃᑌᐤ ᓇᑲᑊ, ᑭᓴᒋᓱᑯᓴᓐᓄ; ᑭᑫᒪ ᓂᓴᖏᓂᐤ; ᐅᑕᑯ ᒪᓇ ᑕᐢᑊ ᐃᓴᑦ ᑲᐢᐧ ᐊᑕᐢᐧᑲᑌᐤ; ᑭᑫᒪ ᓂᓴᖏᓂᐤ; ᐅᑕᑯ ᒪᓇ ᑕᐢᑊ ᐃᓴᑦ ᑲᐢᐧ ᐊᑕᐢᐧᑲᑌᐤ; 31 ᓇᑊ ᒪᓇ ᑭᐢᐃᑌᐤᐧ ᑭᓐᓄᑯᓇᒪᐃᐤ ᑭᓵᓐᑕᒧᓂᐃᐤᐧ ᐊᓄᐢᐦ ᑲᑭᓯᑲᐧ. 32 ᐃᒻ ᒪᓱ ᑭᐢᐃᑌᐤᐧ, ᐋᐧᑦᐢᑦ, ᓱᓱᐧ ᓇᑊ ᓂᓴᐊᐤ; ᒉᓂᓴ ᒪᓇ ᑫᐃᒋᐸᑭᐃᓂᑯᐤ ᑎᒪ ᓵᓐᑕᒧᓂᐃᐤᐧ? 33 ᓇᑊ ᒪᓇ ᑭᐢᐃᑌᐤᐧ, ᑭᐢᑭ ᐃᓂᐤ ᐊᓄᐢᐦ ᑲᑭᓯᑲᐧ; ᑭᑭᐢᑭᑌᐤᐧ ᒪᓇ ᑎᓵᓐᑕᒧᓂᐃᐤᐧ ᓇᑊ; ᑭᐢᑭᑌᐤᐧ ᒪᓇ ᑎᓵᓐᑕᒧᓂᐃᐤᐧ ᓇᑊ; 34 ᓇᑊ ᒪᓇ ᑭᐢᑎᐢᐧ ᐃᓱᐊᐧ ᐸᐢᓇᐧᓭᑲᓇ ᒋᓇ ᑎᐢᐊᑎᓯᑕᓄᐧᑲᐤ; ᑭᐢ ᑎᑎᓭ ᒪᓇ ᒋᓇ ᑭᐢᑎᓂᐢᐧᓇᐧᐤ, ᒋᓇ ᑭᑭᐢᐸᓭᑌᓭ, ᐅᑕᑯ ᑭᑭᐢᐸᓭᑌᓭ ᑭᐢᑭᐢᐧ ᐃᓴᐧ ᐃᓂᐢᐧ ᐊ

26 ¶ ᐅᐱᒥᕗᐃᑦ ᒪᓄ ᑭᖑᐃᑐᐤ ᑭᐸᐊᑐ ᐅᖓᑎ, ᒥᓇ ᐅᖑᐊᕐᓴᖅᑎᑦ ᐯᓄᓐᓄᑦ ᐅᓂᒃᑯᓐᓇᒪᓕᒪᓂᖅ ᑕᓚᑎᓂᕐᓂᒪᓕ.

27 ᐊᑦᓴᑦ ᒪᓄ ᑭᖑᐃᑌᐤ, ᓴᓄᑭ ᑲᐯᓇᓕᓴᓴ, ᐅᓚᒃᓕᑦ ᐅᓂᒃᓕᓴᓴ, ᒥᓇ ᐅᑭᓕᐯᓂᑎᓂᐅᓴᑦ ᑲᓪ ᓇᓐᑎᓕᒃᓕᑦ?

28 ᑭᖑᐃᑌᐊᑦ ᒪᓄ, ᓯᐯᑦ ᐃᓴ ᓂᑭᖑᐃᓕᑦᖏᓚᓇᐤ ᑲᑎᐯᓴᖑᕐᓂᑭᓕ ᐅᑭᖑᖑᐃᓐᓇᑦ; ᓂᑭᖑᐃᑕᑦᓇᐤ ᒪᓄ, ᑭᓴᑦ ᒪᓄ ᑭᓴᑎᑕᐃᓐᓴᓂᖅ ᐅᓐᓇᐤ ᒥᓇ ᑭᓴ, ᑭᓴᑦ ᒪᓄ ᑭᓴᑐᑭᑎᑕᐃᓐᓂᖅ?

29 ᐅᓇ ᑲᑦ ᒪᓕᑎᑕᐃᓐᓴᓵ, ᑐᖓᓕ ᐅᓇ ᑲᑭᖑᐃᓕᓕᑎᑦᓯᓇᑦ, ᒥᓇ ᑐᖓᓕ ᐅᓇ ᓂᓇᐤ: ᐱᑐᓐ ᑲᑭᖑᑎᒋᑦᓯᓵ ᐱᓂ ᑭᓴᑦᓯᓵ; ᐊᓂᖓᓐ ᐃᓴ ᑭᓴᐅᑎᓐᓂᑦ ᑲᑭᖑᑎᒋᑦᓯᓵ ᐅᓐᓇᐤ ᑭᓴᑦ ᒪᓄ, ᑭᓴᑦ ᒪᓄ ᑭᓴᑐᑭᑎᑕᐃ

ᓂᑕᖏᓐᓂᓪ. ᑭᓯᐊᓛ ᒪᓐ ᑲᖏᐯᒪᒥᑦᓂᓄ, ᐅᑭᖏᓐᑦᑭᓄ ᒪᓐ; ᑭᐯᒪᒥᑦᓂ ᒪᓐ ᓱᑎᓚᓂᓄ, ᐅᓄᓯ ᐅᑭᖏᓐᑎᓂᖏᓐᓄᑦ.

26 ᐊᓂᐃ ᒪᓐ ᐳᖏᓪᓚᓗ ᐊᑦᓴᓐ ᐅᑎᓯ ᑭᖏᐃᑎᓐ; ᐊᒥᑯᑦ ᐅᓐ· ᑭᓯᐊᓛ, ᐅᑎᒥᑎ ᒪᓐ, ᓂᓯᓴ.

27 ᑭᓯᐊᓛ ᒪᓐ ᑲᖏᐯᐃᑐᖏᓂ ᐅᑎᒫᒪᑦ; ᑲᖏᐯᓯᐅᐊᓐᓂᓪ ᒪᓐ ᐅᓐᔪᒋᓐᓄᓂᑦ, ᐳᓐ ᐅᑭᓴᐅᐊᓂᒪᑦ, ᐅᑎᓯ ᐅᑭᖏᓐᐃᑕᐅᓛ, ᑲᓂᑦ, ᐃᓯ ᒪᓓᓯᓂ ᓂᓐᐯᓄᓐᑦ ᐃᓂᑎᒪᓐᓂᓪ ᐃᑲᖏᓐᓴᐊᑦᑎᓐᓂᑦ:

28 ᑭᓴᒪᓄᑦ ᐃᓴᓂ ᒪᓐ ᑭᓱᑲᓐ ᐱᓯᓴᓂᓄ ᑭᓯᓓᑦ ᐅᑎᓗ, ᐳᓐ ᐅᓯ ᐃᓂᓂᒪᓐᓄᑦ ᐊᑎᓄ, ᐳᓐ ᑕᑦᑕᐃ ᒪᑦᒋᑎᓄ, ᐳᓐ ᓱᑎᓚᐳ:

29 ᑭᐳᑦ ᐊᐅᓯᓂᓂᐊᓛᑦ ᑭᓴᐊᑐᖏᓴᓴᓛᑦ, ᐳᓐ ᓇᓓᓐᓴᑲᐊᓛᑦ ᐊᐅᓯᓂᓂᐊᓛᑦ, ᑭᓴᐸᐯᐱᑐᖏᓴᓛᑦ: ᑎᑎᓂᑕᑦ ᑲᓯᓴᓓᓂ, ᐳᓐ ᑭᓴᐃᓂ ᐅᓂᓯᓛᓴ, ᑭᐳᑦ ᑭᓴᐸᐯᐱᑐᖏᓴᓂ; ᑲᑦ ᓓᓂᐳᒪᑉᐤ ᑕᐣ ᐊᐃᓂᑦ ᑲᓓᓂᐳᑦ"ᓂᓪ; ᐳᓐ ᑲᑦ ᓱᑎᓂᓐᓴᑦᓯᓂᓯ ᐊᓓ ᑲ ᓱᑎᓂᓂᑕᑦᑎᓂᑦ.

30 ¶ ᑭᐳᑎᑎᓯᓂᓂᓯ ᒪᓓ ᐃᑦᐱ ᐊᑦᓴᓐ ᑲ ᐅᓂ ᓱᑎᓂᓂᒪᑦ, ᐊᑦᓛ; ᐳᓐ ᑎᓓᑦ ᐊᓂᑭᑎᓓ ᐅᑭᖏᓐ ᐊᑎᓂᓓᑦᓯ ᐊᑦᓴᓐ ᐅᖏᓐᐃᑦᓯᓂᓂᓪ, ᐃᑎᓯ ᒪᓓ ᐅᑭᖏᓐᐃᑦᓯᓂ ᐅᐣᓂᓂᓯᓂᓂᓪ, ᐅᑭᓂᓐᓂᓪ ᐃᓐᓂᓂᓯᓂᓂᓪ, ᐅᑭᓂᓐᓂᓪ

ᐁ"ᐃᓯᓕᓄ′, ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑭᖅᐅ"ᑎᓇ° ᑲᓭᐃ·ᐃ·ᓴᓐ ꝺ6ᓂ ᐊᓕᓄ·ᓂ ᐅᑦᐃᓕᓂ·ᓵ ;

7 ᒥᓇ ꝺ6′ ᐅᑭ" ᓇᐅ"ᓭᐃ·′ ᑲ"ᓭᐃ·ᓴ ᒥᓇ ᐅᑲᐃ·ᓴ, ᒥᓇ ᐅᑭ" ᐃᐅ"ᑌ′ ᐊᓂᑦ ᐯᓭ ᐁᕐᐊᑦ.

8 ᒥᓇ ᐃᓴ ᐅᐊ·ᓭ"ᓭ× ᑲ"ᓭᐃ·ᓴ ᐊ·ᓴᖅ ᐅᖅ ᐅ"ᓇᐃᓴᐅ·ᐃᐊᓵ′ ꝺ6ᓂ ᐊᓂᑦ ᐅᑦᐃᓕᓂ· ;

9 ᐃᓴ Lᖅ ᑭ"ᓇᑌ° ᐃᓐᐧᐃᓵ, ᒥᓇ Lᖅ ᐅᑭ" ᓭᐊᐃ·ᐃ·′ ᐊᓂᐃ ᒐᐧ"ᕐᐊ′" ᐅᐃᓂᓴ ᐃᓐᐧᐃᓵ, ᐅᓭᕐᐊᑦ ᐅᐊᓴᓴ, ᐅᓭᐅ·Lᐊ· ᓂᐯᔪ′", ᑭᑭ·ᐃ·′.

10 ¶ ᑌᑦ Lᖅ ᑭ"ᐊ·ᓴᐃ·° ᐱᕐᓭ, ᐅᑭ"ᐃᑐ"ᑌ′ ᐊᓂᐃ ᐅᕐᐊᑦ.

11 ᑭ"ᐅᑎ"ᓭ Lᖅ ᐃᓭ ᑭᕐᖏᔪᓂ"ᓭᖅ·ᓂᓕᓵ, ᐅᐊᓭ Lᖅ ᖁᐯᑎᐱᑦ ᐅᑭ"ᐊᑦᓴ′, ᑭᑫL ᓴᓴ· ᑭ"-ᓭ"ᑭᓭᒧᒍ′; ᑭ"ᐅᑎᓂᓄ° Lᖅ ᐊᓭᓄᓴ ᐅ"ᑎᓭ, ᐅᐊᓭ ᐅᑭ" ᐊᐱᐱᐱᐱ·ᓭ·′ ᐅᓭᑦ, ᐅᓭ ᐅᐊᓭᓂᓴᖅ ᑭᑭ·ᐃ·′.

12 ᑭ"ᓭᐊ·ᒥ° Lᖅ, ᑦᑐ′, Lᖅ, ᐊᓭᖅᓵ ᑭ"ᑭᒪᓭ ᐊᑎᑭ×, ᐅᐊ·ᓇᑎᓭ′ Lᖅ ᑭ" ᐅᑎ"ᒐᒪ ᑭᓭᓴ×; ᑦᑐ′, Lᖅ, ᐅᑐᓭᒪ ᖁᖅᒪᓴᓵᑎᐊ·ᐃ·′ ᒥᓇ ᑭ"ᓇᐃᓴᐅ·ᐃᐊᓵ′ ᑭᓭ-ᓂᐊ′.

13 ᑦᑐ′, Lᖅ, ᖃᑎᐅᓴ"ᑭᑫ′ ᑭ"ᓄᓴᐃ·° ᓭ"ᓄᓴ, ᐅᒥᓭ ᐅᑭ"ᐃᑌ·′, ᓵᓴ ᐃᓕ ᖃᑎᐅᓴ"ᑭᑫ′ ᐅᑭᓵ-Lᓂᒪ ᐅᐸᓵᐊ"ᓭ ᓄ"ᒧᐊᓵ, ᒥᓇ ᐅᑭᖁLᓂᒪ ᐊ·ᓴ′; ᐊᓂᒪ ᐊᐧᑭᓇ ᐃᓭ ᖃ ᐱᒥᓭᓄᓴ′ ᑭᓭᓴ ᒥᓇ ᐅᑭᖁLᓂᒪ ᐊ·ᓴᓐ ᑭᓭᓴ ᑭᓭᓴ×.

14 ᑭᓭᓄᓭᒥᓵ′ Lᖅ ᑕᐱᓄᒧ Lᓭᖃᓵᓐᓴᐃ·′ ᖃᓭᐃᑌ-ᓴᑎᐊ·′ ᐊᐧᑭᓇ×; ᒥᓇ ᒥᓭᐅ· ᑭᖃᐊᑎ ᐃᓭᓄᓵ-ᓴᓐᖃ› ᖃᖃᐯᐊᓇ×, ᒥᓇ ᓵ·ᓭᓇᓵ×, ᒥᓇ ᑭᐅ·-ᑎᓇ×, ᒥᓇ ᓴᐊ·ᓇ×; ᑭᓴ ᒥᓇ ᑭᓭᓄᓭᒥᓵ′ ᖃᓭ ᐅ"ᑎ ᓴᐅ·ᓴ"ᑕᓄᓭᒥᓵ′ ᖃ ᑕᐯᐃᓴ·-ᓭᑕ·° ᐊᓭᐊ ᐊᐧᑭᓇ×.

15 ᑦᑐ′, Lᖅ, ᑭᐃ·ᑎᑎ›, ᒥᓇ ᑭᖃᓭᓵᖃᓇᐅ·-ᓴᒥᑎ› ᒥᐅᐅ· ᐃᑌ ᑫᓭᓭᐊᓴ)"ᑌᓴ›, ᒥᓇ ᖃᐃ·ᑭᖃᐯᐅᑦ ᐅᑕ ᐊᐧᑭᓇ×; ᑎᑫL ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑭᖃᓇᖃ-ᑎᑎ›, ᑭᓭᒪL ᐃᓴᓄ× ᑭ"ᑭᑭᓄᓴ)"ᑌᓴ› ᐃᓐᐧ-ᖃᓭᒪᒪᓭ.

16 ¶ ᑌᑦ Lᖅ ᑭ"ᓄᐧᓄᖃᐅ° ᐅᓭᓭ"ᓭ›, ᑭ"-ᐃᑌ·° Lᖅ, ᑫ"ᒥᓵ" ᖃᑎᐯᐊ"ᒥᑫ′ ᐅᑕ ᑭᓴᐅ° ᓇᒪ Lᖅ ᓭᒥᑫᐊᓵ"ᑌᓴ.

17 ᑭᓴᒥᓭ° Lᖅ, ᐅᑕᓭ ᐅᑭ"ᐃᑌ·′, ᑕᐯ· ᓄᓭᓭ-ᒥᑫ·ᐊᓵ"ᓭᖅ·› ᐅᑕ! ᓇᒪ ᑌᑦ: ᐊᐧᑎ ᐱᐯ ᑭᓴᒪᓭᓄ ᐅᓄᓭᓵᖃᐅᓭ′, ᒥᓇ ᐅᐅᓄ ᐅᒪ ᑭ"ᒥᑭᒥᓄᓭ ᐃᑎ-ᖃ·ᑌᓭ.

18 ᑌᑦ Lᖅ ᐃ·ᓭ" ᑫᑭᓴ ᑭᓄᓭᖃᓵ°, ᐅᑭ"-ᐅᑎᓇ′ ᐊᓭᓭᓴ ᖃᑭ"ᓄᐱᑎᑫ·ᑭᒧᒍ′, ᐁ ᑭ"ᒥᒪ"ᓇ′ Lᖅ, ᒥᓇ ᐅᑭᓭᑭᓇ× ᐱᒥᓭ° ᐊᓂᓭ ᑭᓴ"ᑦ.

19 ᐯ"ᐃᓭ Lᖅ ᑭ"ᐃᓭᓂ"ᖃᓭᑦ ᐅᓄᑦ, Lᖅ ᓴᐊ° ᑭ"ᐃᓭᓂ"ᖃᑌ° ᓂᓭᑦ ᐅᐅᓄ ᖃᑌᓇ°.

20 ¶ ᑌᑦ Lᖅ ᑭ"ᑭᓴᒪᒧ, ᐁ"ᐃᑌ·′, ᑦᑐᓴ› ᑭᓴᒪᓭᑎ ᑫᐃ·ᑎᐃ·ᑫ·, ᒥᓇ ᑫᖃᓇᐁ·ᓵᒧᑫ· ᐃᒪ ᐃᓭ ᖃᐃᑐᓴ"ᑌᓴ›, ᒥᓇ ᑫᒥᓵᑫ· <"ᑫ·ᓭᖃᓇ ᑭᓭ-ᒧᐃ·Lᓵ, ᒥᓇ ᐊᓓᐃ·ᓂᓐ ᑫᓴᓄᖃᒪᓵ,

21 ᐅᓄᓭ ᒥᓇ ᑭᓴᒧᐃ·ᓭᐊ·ᓂ× ᐊᓄᓭᓇᓂ ᓇ"-ᐊᐃ· ᐃ·ᑭ×, ᑲᑎᐯᐊ"ᑫᓭ′ ᓂᖃᐅᓴᒪᓭᒧᑐᓴ› ;

22 ᐊᐧᑭ· Lᖅ ᐊᓭ"ᓂ, ᑲᑭ"ᒥᒪᓵ› ᑭᓴᒪᓂᓴ ᖃᑎ ᐅᐃ·ᓄᐃᑲᖃᓂᓄ° ; ᖃ"ᑭᓴ° Lᖅ ᐊᓂᒪ ᑫ ᐃᓭ ᒥᓵᓴ›, ᑫ"ᑦᓇ¯ ᒥᑦᓭ·° ᐃᓵᓄᓭ× ᑭᖃᒥᓵᓂᓴ.

Lᑎᓇᒪᖃ› ᑫᖃ′ ᓂᓐᑐᒥᓇᓵ°.

1 ᑌᖃ› Lᖅ ᑭ" ᐊᑎ ᓭᐯ·ᑌ°, ᐅᐃᓭ ᐅᑭ"ᒥᓭᓭ× ᐊᓂᒥ ᐅᒥᓐᑭᓵ× ᐃ ᐧᓵ× ᐊᓵᓭᓵᓂᐊ·.

2 ᑭ"ᐃᑦᐸᓴ°, Lᖅ, ᑦᑐ′, ᐅ"ᒥᐃᓭ› ᑭ"ᐊᑦᓴ° Lᓴᐃᑌ×, ᒥᓇ ᑦᑐ′, ᐅᐃᓭ ᑭ"ᐱᒥᓭᓇᓵ· ᓂᓴᒥ·ᓴ› ᐅᒥᓵᓴᑎᑦ Lᓴᑎᑎ"ᖃ·› ; ᑫᑫL ᐅᐃᓭ ᐅ"ᑎ ᐅ"ᑎ-ᒥᐸᓭᓂ× ᑭ"ᒥᓇᐅᐊ·› Lᓴᑎ"ᖃ·ᓴ ; ᒥᓇ ᑭ"ᑎ ᐊᓭᓂ ᑭᑭ"ᖃᓴ° ᐊᓂᓭ ᐅᐅᑐᓂᐊ·› Jᓇ"ᐃᓭᓴ›

3 ᐃᓭᓭ Lᖅ ᖃ Lᓭ·ᑭᐃᑐᓴ·° ᖃ"ᑭᓴᓴ° Lᓴ-ᑎ"ᖃ·› ; ᑭ"ᐃᖃᑌᓭᓴ·ᐃ·› ᑭ·ᖃ Lᐊᓂᓭᓂ× Jᓇ"ᐃᓭᓴ› ᐅ"ᑎᓭ, ᐅᐅᑐᓂᐊ·× Jᓇ"ᐃᓭᓴ›, ᐅᐃᓭ Lᖅ ᐅᑭ"ᒥᓭᓭ"ᓇᓭᑎ› Lᓴ-ᑎ"ᖃ·›, ᒥᓇ Lᖅ ᐅᑭ"ᒥᓭᓭ"ᓇᓭᑎ› ᐊᓭᓂᓴ ᐊᓂᓭ ᐅᐅᑐᓂᐊ·× Jᓇ"ᐃᓭᓴ›.

4 ᑌᖃ› Lᖅ ᑭ"ᐃᑌ°, ᓂᑦᓴᓂᑎ›, ᓭᓂᓴ ᐅ·"-ᑦᓴ›? ᑭ"ᐃᑎ› Lᖅ, ᐅᐧᐊᐧ› ᐃᓴ ᐧ"ᑭᓇ›.

5 ᐅᑦᓭ Lᖅ ᑭ"ᐃᑌ°, ᑭᑫᓴᒪᓭᐊ·° ᑭ ᐧᐅᓭ› ᐅᓄᓭᓴ ᓂᐅ"ᐧ? ᑭ"ᐃᑎ› Lᖅ ᓂᑭᓴᓴᒪᓭᓴ› ᐃᓴ.

6 ᐅᑦᓭ Lᖅ ᑭ"ᐃᑌ°, ᒥᓭᐊᑦᓴ° ᑦᑭ ? ᑭ"ᐃ-ᑌ·ᐊ·› Lᖅ, ᒥᓭᐊᑦᓴ° ᐃᓴ, ᑦᑐ′ Lᖅ, ᐧᐅᑭᓭ ᐅᓭᓂᓴ ᐯᐃ·ᓴᐊ·ᐅᐊ· Lᓴᑎ"ᖃ·,

7 ᐅᑦᓭ Lᖅ ᑭ"ᐃᑌ·°, ᑦᑐ′, ᑫᓴᐱ¯ ᐃᓴᐱ ᑭᓭᑦᖃ°, ᐊᐧ›" ᓭᒧᖃ·. ᐅᑎ"ᑭᓭᓴ° ᐊᓂᑭ ᐊᐧᑭ·"-ᖃᓴ› ᖃᓭ ᑭ"ᒪᓭ·ᓭᐊᑎᓭᐊ·› ᑭᓴᒪᓂᓴ ᐊᓂᓭ ᐊᐧᑭ·"-ᖃᓴ› ᐅᑦᓭ ᐅᑭ"ᒥᓭᓭ"ᓇᓭᑎ›

ᐅ ᐊᓯᑎᑦᑎᐟ ᐊᓂᐃ ᖃᑎ᐀ ᐅᑕᐅ·ᒪᐊ· ᐅᐊᓯᓗᕈᐊ·, ᑭᐟᐃᓐᐸᑦᓯᒃ ᑲᑕ ᓇᑭᓐᖃᐊ·ᐟ, ᐅᐊᓂ ᐅᑭᐟ ᐊᑎᑦᓂᓐ ᑲᖃᐊ·ᐟ, ᑭᓇ ᐅᑭᐟᐅᑦᑏᒪᓂᐟ, ᑭᓇ ᐅᑭᐟᓯᓗᐊ·ᐟ ᐃ·ᑭᐟ. ᑭᐟᐃ·ᐟᑕᒪᐅ·ᐤ ᒪᖃ ᕿᐅᐸᓇ ᖃᐟᑭᓐᐅᐤ ᐅᐅ.

14 ᕿᐅᐸ ᒪᖃ ᐅᑎᓯ ᑭᐟᐃᑕᐤ, ᒋᐯ· ᐃᓕ ᑭᒋᐃ·ᐟ ᐊᓂᒪ ᓂᓐᖃᐟ ᑭᓇ ᓂᐃ·ᓐᓄ. ᐯᓴᑯ ᐱᓯᐟ ᒪᖃ ᐃᓕᑯᐟᐤ ᑭᐟᐃᓐᐟᑐᒃᐅ.

15 ¶ ᕿᐅᐸ ᒪᖃ ᐅᑎᓯ ᑭᐟᐃᑕᐤ ᖃᐊᒪ, ᑎᑫᒪ ᐅᐅᐃ·ᑭᓴᓂᒋᐸ ᖃᐃ: ᐅᐟᑭ ᐱᑯᓂᒋᑫᐊ·ᐅᐟᐅᓐ? ᐃ·ᐟᑕᒪᐃ·ᐟ ᐃᓕ ᖃᐃ: ᑲᑎᐸᐟᐊᒪᒋᐸ?

16 ᕿᐅᐸ ᒪᖃ ᐅᑭᐟᐅᓂᓕ· ᐅᒋᓂᓴ; ᕿᐃᐊ ᑭᐟᐃᓯᓂᖃᓗᐅᐊ· ᐅᑎᓯᒪᐊ·, ᕿᐅᑦᕿ ᒪᖃ ᑭᐟᐃᓯᓂᖃᓗᐅᐊ· ᐅᓯᑎᒪᐊ·.

17 ᕿᐃᐊᐟ ᒪᖃ ᑭᐟᓇᓐᑭᐟᑫ·ᐤ; ᒪᖃ ᕿᐅᑦᕿ ᑭᐟ ᑲᑕᐊ·ᓯᓯᐤ ᒋᓇ ᑭᐟ ᒥ·ᓴᓇᓯᐤ.

18 ᖃᐃᐟ ᒪᖃ ᑮᓴᑭᐟᐅᐤ ᕿᐅᑦᕿ; ᐅᑎᓯ ᐅᑭᐟᓂᐃᑕᐤ ᐃᐅ·ᐟ, ᑌᐸᓇᐟ ᑕᐟ) ᐱᐅᐟ ᑭᖃᐊᐅᓂᖃᑕᐟ ᕿᐅᑦᕿ ᐅᓯᑎᒪᐤ ᑭᓯᓂᐅᐤ ᐅᐟᑎᓐ.

19 ᕿᐅᐸ ᒪᖃ ᑭᐟᐃᑕᐤ, ᓇᐊ·ᐧ ᒥᐊ·ᓯᓐ ᑲᓴ ᑭᓯᒋᓴᓯᐤ, ᐃᓂᐱᐧ ᑭᓯᒋᓴᑭᓯᐸᐟ ᓄᓯᐟ ᐊᓴᓯᓴᓂᐤ; ᐊ·ᐃ·ᐅᐟᑫᒥᐟ ᐃᓴ.

20 ᖃᐃᐟ ᒪᖃ ᑭᐟᐊᐅᐟᑫᐤ ᑌᐸᓇᐟᐟ ᕮᐟᐅ ᐱᐅᐟ ᕿᐅᑦᕿᐊ ᐅᐟᑎᓐ; ᓇᐧᐱᐧ ᒪᖃ ᑲᑲᐊ·ᓯᓯ ᑭᓯᑲᐊ· ᑭᐟᐃᐅᓴᐟᑦᓯᐸ ᑲᐃᐧᐱᓇᐟᑎᐟ ᐱᐸᓯᐊ·ᐟ.

21 ¶ ᖃᐃᐟ ᒪᖃ ᐅᑎᓯ ᑭᐟᐃᐅᐤ ᕿᐅᐸᐟ, ᑭᓴᐟ ᐅᖃ· ᓂᐊ·, ᑎᑫᒪ ᓴᓴᐟ ᑎᐱᐸᓴᓇᐊ· ᓂᑭᓯᑲᒪ, ᑭᐸ ᐱᐟᓂᑲᐊ·ᑭᐸᐟ.

22 ᕿᐅᐸᐟ ᒪᖃ ᑭᐟᒪᒍᐃ·ᒪᐊᐅᐤ ᐊᓴᓯᓴᓂᐊ· ᐅᑎᓯ ᑲ ᐊᓴᓯᐟ, ᐅᐊᓯ ᐅᑭᐟᐃ·ᐟᐊᐟᑦᓯᐸ.

23 ᑭᐟᐅᑎᑦᑕᓴᐤ ᒪᖃ ᐅᑎ ᐅᒋᓯᓴ ᑭᐟ ᐅᑎᓐᐤ ᕿᐃᐊ ᐅᒋᓂᓴ, ᐅᑭᐟ ᐯᑕᒪᐊ·ᐟ ᒪᖃᐟ; ᑭᐟᐱᐟᐣᐅᐊ·ᐤ ᒪᖃ.

24 ᕿᐅᐸᐟ ᒪᖃ ᑭᐟᑕᓴᐤ ᕿᐃᐊᐊ· ᐅᒋᓂᓴ, ᓴᕿᐸᐊ· ᐅᑭᐟᐣᐱᖃᓂᐣᓀᒪ ᖃᑕ ᐅᑭᐟᐣᐱᖃᓂᐣᓀᓴᐟ.

25 ᑭᐟᐅᐟᑎᑦᑎᑕᓴᐤ ᒪᖃ, ᐅᑎ ᓀᑭᓴᑦᓴᐟ, ᑲᐣᐟ, ᑭᐟᐃᐊᐃ·ᐤ ᕿᐃᐊ; ᑭᐟᐃᑌᐤ ᒪᖃ ᕿᐅᑦᓇ, ᖃᐃ: ᐅᒪ ᖃᑭᐟᐅᐟᑫᐤ ᕿᐅᑦᕿ ᐅᐟᑎᓐ? ᖃᐃ: ᒪᖃ ᐅᐟᑎ ᖃᑭᐟᖃᓴᓯᒥᓴᐟ?

26 ᕿᐅᐸᐟ ᒪᖃ ᑭᐟᐃᑌᐤ, ᓇᒪᐃ·ᓴ ᐅᐊᓂ ᖃᑕᐅᑎᑌᐤ ᓂᑕᓐᑭᓇᐟ, ᑭᑎᒥᑭᐟ ᐅᓯᑎᒪᐤ ᒪᓱᓴᐅᑎᐅᐤ.

27 ᑎᑦᓴᑦᓯᑕᐤ ᐃᓴ ᐯᓴᖃ·ᐤ ᐅᐃᐟᓴᑦᓯᐟ, ᑭᖃᑎᑭᓇᐟ ᒪᖃ ᑕᐊᐧ, ᑫᐃᓂ ᐊᑐᐟᖃᐃ·ᓴᐟ ᑫᓴᐱᐟ ᑌᐸᓇᐟᐟ ᕮᐟᐅ.

28 ¶ ᖃᐃᐟ ᒪᖃ ᐅᑎᓂ ᑭᐟᐅᑐᑦ, ᐅᑭᐟᑎᑦᓴᓂᐧᑦᓯᐧᐣᐟ ᑌᐸᓇᐟᐟ ᕮᐟᐅ, ᑭᓇ ᒪᖃ ᕿᐅᑦᕿᐊ ᐅᒋᓂᓴ ᑭᐟᑭᓇᐟ ᑭᑎᐃᐣᐃ·ᓴᐟ.

29 ᕿᐅᐸᐟ ᒪᖃ ᑭᐟᑭᓇᐟ ᕿᐅᑦᕿᐊ ᐅᒋᓂᓴ, ᐱᕿᐊᐊ· ᐅᑭᐟᐣᐱᖃᓂᐣᓀᒪ ᑭᑎᐅᑭᐟᐣᐱᖃᓂᐣᓀᒪ·ᒥᓴᐟ.

30 ᑭᓇ ᒪᖃ ᑭᐟᐃᐟᑐᐅᐤ ᕿᐅᑦᕿᐊ, ᓇᐧᐱᐧ ᒪᖃ ᕿᐅᑭᐟᐊ ᑭᓴᑭᐟᐅᐤ ᐃᐣᐟᐱᐧ ᕿᐅᑦᕿᐊ ᐅᑎᓯᒪᐤ ᑌᐸᓇᐟᐟ ᕮᐟᐅ ᐱᐟᐣᐟᐱᐣᐟᐤ.

31 ¶ ᐃᐣᐃ ᒪᖃ ᑲᑎᐅᓐᐸᑫᐟ ᑲᑰ·ᓴᐟᑦᓯᐧ ᐅᐸ-ᑲᑕᒥᒥᐟ ᕿᐃᐊ ᑭᐟᓯᐣᐸᐟᑐᐟᐤ ᐅᐣᐸᓴᓂᐤ; ᒪᖃ ᕿᐅᑦᕿᐊ ᑭᐟᓇᐣᐸᐟᑐᐟᐤ ᐅᐣᐸᓴᓂᐤ; ᒪᖃ ᐅᑎᓯᒪᐤ ᑭᐟᐃᓐᐸᑦᓯᐟ

13 ᖃᐃᑲ ᓚᒃ ᑭᐳᐃᑌᓐᓄᐅ, ᓂᒃᒥᑎᐅᓐᓂᒍᓕᕆᓂ ᐃᓕᓴ; ᑮᖏᓪ ᐅᑦᓂᓯᒪᓐᓴ ᓴᐅᓐᓂᓯᓂᓯᓄᐅ ᓂᒃᐃᐃᑎᒃᓴ'; ᐅᓴᖃ ᓚᒃ ᑭᐳᓂᓯᒃᑌᐅᓐ.

14 ᖃᐅᕕᓴ ᓚᒃ ᑭᐳᓯᐅᓐᑌᐅᓐ ᓀᑫᓗᓄ ᐅᑭᐅᓐᓂᑭᓯᑦ' ᓯᐊᑫᓐ. ᑲᓂᒥᓇ, ᐅᑭᐳᑎᓐᓴᓯᓂᓯ' ᓚᒃ ᐊᓂᐃ ᔅᑭᐅᒪᓂᓇᓐ ᐊᓂᓯ ᑭᓐᑎᑲᓂᖅ, ᐅᓄᓯ ᐅᑭᐳᐃᐯᑕᒪᐊᓯ' ᖃᐃᐊᐊᓐ ᑲᑲᐃᓐᓴ. ᖃᐅᑦᖃ ᓚᒃ ᑲᑎᓯ ᑭᐳᐃᑌᓐ ᖃᐃᐊᐊᓐ, ᑭᓴᓗ ᐃᓕᓴ, ᑭᓯᔪᓴᒥᑎᓗ, ᑭᔪᓄᓐ ᑎᔅᑭᐅᑌᐳᐃᒥᓗᒪ.

15 ᑲᑎᓯ ᓚᒃ ᑭᐳᐃᑌᓐ, ᐊᐱᓐᑌᓴᓐᓯᓴᓐ ᑦ ᐅ ᑭᐳ ᒪᓐᑲᒥᓴ' ᓂᓇᐯᑦ? ᑭᓇ ᑦ ᓚᒃ ᑮᐃᓐᒪᓐᓴᒪᓐ ᓂᔪᓄᓐ ᑎᔅᓐᑭᑌᐳᐅᑌᐳᐃᓐᓂᓗᒪ? ᖃᐅᑦᖃ ᓚᒃ ᑭᐳ ᐃᑌᓐ, ᐅᑎᔪᓂ ᓂᓇᑕᐃᓐᓇᑭᓐᑲᐅᐅᐅᐸ, ᑎᑎᓯᓐᓴᓐᓂᓗᒪ ᑎᔅᑭᐅᑌᐳᐃ

ᐊᐢᐤᒥᓄᒃ ᐁᐟᓇᓯᒡᐤ, ᓇᒡ ᑭᐟᒥᓄᓭᓯᐟᑕᐟᓄᐤ ᑎᓐᑎᓂᓴ ᐋᓂᐤ ᐊᐢᐤᒥᓄᓭ ᓱᐧᓂᒥᐤᑕᓂᓐ, ᑲᑕ ᐊᐟᓇᓯᓂᐟ ᐃᓴᐧᑎᓐᓭᐟ.

42 ᒪᓄ ᐃᐧᐋ ᐊᐢᐤᒥᓄᓭ ᓂᓀᓭᑎᓯᓀᓐ, ᓭᒪᐧᐃᐧᓄ ᐲᐟᐤ ᐅᐟᐃᐤᑐᐤ ; ᐅᓂᓯ ᒪᓄ ᑲᓀᑕᐃᓯᓀᐟ ᐎᐢᑕᐟ ᐲᐟᐤ ᑐᑕᓀᓂᐤ, ᒪᓄ ᑲ ᒪᓐᑕᐃᓯᓀᐟ ᓇᓂᐟ ᐲᐟᐤ ᑐᑕᓀᓂᐤ.

43 ᐊᓀᓯᓀᓂᐤ ᒪᓄ ᐅᐃᓇᐟ ᐲᐟᐤ ᐊᑎᐤ ᐅᐧᓭᑎᐤᑐ, ᑭᓭ ᐅᐲᐟᑎᐤᑎᑎᓀᓯᐟ ᑐᑕᓭᐧᒥᓄᓭ, ᑭᓭ ᐃᐢᓄᐧᐃᐧᑐᑕᓄᓭ, ᑭᓭ ᓭᐯᐃᐧ ᑐᑕᓄᓭ, ᑭᓭ ᓱᐢᓄᐧᐃᐧᓂᓀᓭ ᐱᓯᐢᑭᐤᐊᐧᐃᐧ, ᑭᓭ ᓱᓯ ᒥᐢᑕᓂᒪᐧᐃᐧ.

ᒪᓂᓭᒪᓄᐟ ᓂᓐᑎᑕᓭᓄᐤ ᐯᖃᓂᒡ.

1 ᐲᐟᐯᐟᑦᑦ ᒪᓄ ᐅᐃᑌᐧᓀᓯᐟ ᐎᐅᑦᓭ ᑐᓂᓯᓀᓯᐊᐧᐃᐧ, ᑐᑕᓯ ᐅᐟᐃᑌᐧᓀᓯᐟ, ᓇᒡ ᐲᐟᑐᑎᓭᓭ ᑲᐟᐲᓄᐤ ᐊᐢᐤᒪ ᑯᐟᐧᒋᐃᐧᓭᐊᐧᐃᐧ ᑲᐅᑕᐤᓂᓀᐟᑕᐟ, ᑭᓭ ᑲᐟᐲᓄᐤ ᑯᐟᒋᐃᐧᓭᐊᐧᐃᐧ ᐲᐟᐅᐟᑎᓭᓭᐟ ᑲᒪ ᐱᓯᐢᓄᐧᓂᓯᐟᑐᐟᐃᐧᓄᐤ.

2 ᐊᓇᐟ ᒪᓄ ᐲᐟ ᒪᓯᑲᓭᐅᐟᓄᐤ ᐎᐢᑕᐟ, ᑦᑐᐟ ᒪᓄ, ᓭᒪᓂᐃᐧᓄ ᑕᐱᐢᑯᐟ ᐅᓐᓴᐟ ᐲᐟᐤ ᐅᐟ ᑲᓀᐊᐧᐃᐧᑕᓂᐟ.

3 ¶ ᑲᑎᐱᐟᐦᑎᓄᐟ ᒪᓄ ᐲᐟᐃᑌᓄ ᐊᐢᑦ, ᐅᓂᑲᐅᐧ ᐃᓂ ᑯᐟᒋᐃᐧᓴᐟ ᐅᑕᐟᑲᐊᐧᐃᐧᓭ, ᑭᓭ ᑲᐊᐧᐃᐧᓀᓯᒪᓀᓭᐟ ; ᑲᓴᐃᐧᓂᐊᐧᑎᓄᐟ ᒪᓄ.

4 ᐊᓇᐟ ᒪᓄ ᑲᐟᓀᐟᓂᐟ ᐎᐅᑦᐎᐧ ᑭᓭ ᐎᐃᐧ ᑲᓐᑎᓄᓀᐟᐤ ᐃᓂ ᐅᑕ ᐅᐊᐢᐤᐟ, ᐊᐧᐃᐧᓀᓴᓭ,

5 ᑐᑕᓂ ᒪᓄ ᐅᐲᐟᐃᑕᐟ, ᓂᒪᐢᑲᓭᐊᐧᐃᐧᐤ ᐃᓂ ᑯᐟᒋᐃᐧᐊᐧᐃᐧᐤ, ᐅᖬ ᐅᐃᓂ ᑲᓭᐊᐧᐃᐧᐢᑕᐟ ᒋᐱᐢᑯᐟ ᐅᓐᖬᐟ ; ᒪᓄ ᐅ ᑭᓱᒪᓂᐢᒪ ᐃᐧᓂᐃᐧᓄᐤ ᓂᐲᐟᐃᐧᓂᐟ.

6 ᑲᑲᓂᐢᓀᐃᐧᐊᐧᐃᐧᐤ ᒪᓄ, ᐯ ᐃᐢᓱᐟᓀᐃᐧᓂᐟ ᐅᐲᐟᐤ ᐊᐢᓂᐢᑐᐤ ᑯᐟᒋᐃᐧᐊᐧᐃᐧᐤ ᑯᐟᒥᓄᐤᐊᐧᐃᐧᓭᐃᐧᐃᐧᐤ ᐃᓂ ᑯᐟᒋᐃᐧᐊᐧᐃᐧᓭᐃᐧᐃᐧᐤ ; ᒪᓄ ᑭᓱᒪᓂᐢᒪ ᓀᒪᐢᐊᐧᐃᐧᓭᐃᐧᐃᐧᐤ ᑲᐟᐲᓄᐤ ᐊᐢᐤᒪ ᐅᐃᓂ ᑯᐟᒋᐃᐧᐊᐧᐃᐧᓭᐃᐧᐃᐧᐤ

ᑲᑕᒪᑎᑦᑦᔪᑦ ; ᒪᒃ ᐅᐱᓴᒋᓂᒪᒃ ᑯᐦᑦᐃᓂ ᓂᐲᐦ ᐊᑲᒥᐦᐃᐧ ᐊᐢᓂᔪᓂ ᑎᑎᓂᔪᓂ, ᐅᒋᓂ ᐅᐃᓂᔪᑦ, ᐊᑲᑫᓱᐧᑲ ᐅᑫ ᑲᑕᐃᒋᑦ ᑭᑲᑌ ᐃᐦᒋᔪᓂᐧ ᑲᒥᔪᓂᔪᓂ ᐊᑲᐦ ᑫ ᒪᓱᒋᓂᓯ.

30 ᐊᓄᐦᐧ ᒪᒃ, ᔪᒋᑦ ᐃᓀᐱᐧ ᑫᐦᒃᑫ ᐅᐃᓂᔪᓂᐦᐧ-ᑌᑲᐧ, ᑭᑫᒪ ᐃᓀᐱᐧ ᐁᐦᐱᑯᓱᒪᒃᒪᐧ ᑯᐦᑦᐃᓂ ᐃᓂᑭ, ᐅᐱᐅᓂᓯ ᒪᒃ ᐅᐦᑭᑭᑦ ᑭᑲᑌ ᑭᑲᐦᐧ ᑭᑲᑌ ᑭᑲᐦᐧ ᑭᑲᑌ ᑭᑲᐦᐧ

ᒪᓂᓇᒪᒃᓴ ᓂᓪᓕᒋᓪᓕᖅᓄᑦ ᑲᓇᐃᑦ.

1 ᖃᐅᑉ ᒪᓇ ᑭᖑᑎᓂᐊᕐᕕᐅᓄᖅ, ᐊᓂᐃ ᒪᓇ ᐅᑐᑦ-ᑭᓂᒋᔭᐅᑦ· ᑮᓴᓐᔪᐊᑦ· ᑭᖑᓇᑭᓐᓴᑉ.

2 ᐃᓕᓴ ᒪᓇ ᖃᐅᑉ ᑲᖑᓇᒪᓪᓕᒃ, ᐅᒋᓂ ᑭᖑᐃᑌᐅ·ᖅ, ᐅᐅᔪᓂ ᐅᐅ ᑮᓴᓐᔪᐊᑦ ᐅᔪᑎᓂᑫᒪᓕ; ᒣᖑᐊᓄᐅᑦ ᒪᓇ ᑭᖑᐃᓕᓂᓴᒃᑦ ᐅᔪᑦ.

3 ¶ ᖃᐅᑉ ᒪᓇ ᑭᖑᓂᓴᔪᓂᕐᓂᓴᐊᒪᓕᐅᓄᖅ ᑎᓯᓇ-ᐅᑦᔪᑦ· ᐃᓴᐊᑦ· ᐅᑎᔪᑦᒪᓕ, ᓴᑦᑐ ᐊᓪᑭᖅᖓ ᐃᓂᓕ, ᔪᓂᑦ ᐃᓕᑦ ᐊᓪᑭᖅᖓ.

4 ᑭᖑᓯᑎᒣᓄ ᒪᓇ, ᐅᒋᓂ ᐅᐃᕈᑦ, ᐅᔪᓂ ᐅᒪ ᖃᐃᑐᑉ ᓂᓪᓕᑭᒪᑦ ᐃᓴᓐ; ᐅᒋᓂ ᐃᑐᓄᖅ ᑭᑕᓪᖃᓴᒃᑐ ᖃᖅᓄᖅ, ᓂᑭᖑᔪᓴᐅᑦᔪᐃᒪᓄ ᐃᓴᓐ ᐊᑦᑭᖅᖓ.

5 ᓂᓪᓕᔪᓴᔪᑦ ᒪᓇ ᒧᓪᓴᓐᑦ, ᔪᓚᓕᑦᓯᓪᓕᒪᓴᑦ, ᒪᓴᑎᖅᑐᑦ, ᐃᓗᐊᑐ· ᐊᔪᑦᓪᖃᖃᖅᑐᑦ; ᓂᓯᓂᓴᐅᑐ ᒪᓇ ᑭᓕᐃᓴᒪᑎᑦ ᓂᓪᓕᑭᒪᑦ, ᖃᓄᖅᓄᑦ ᒥᑦᑕᒪᓕ ᐊᔪᑦᓪᖃᖃᖅᑐᑦ ᐅᓪᓗᑎᑦ ᓂᓪᓕᑭᒪᑦ ᐊᔪᑦᓪᖃᖃᖅᑐᑦ; ᓂᓯᓂᓴᐅᑐ ᒪᓇ ᑭᓕᐃᓴᒪᑎᑦ ᓂᓪᓕᑭᒪᑦ, ᖃᓄᖅᓄᑦ ᒥᑦᑕᒪᓕ ᐊᔪᑦᓪᖃᖃᖅᑐᑦ ᐅᓪᓗ

ᐊᔭᐢᑲᓴᐣ ᓂᑭᐤᐦᑯᓱᒪᐤ ᑭᔭᒪᓂᐧᐃ, ᐅᓴᐅᐧᐣ ᒪᓗ ᐅᐦᐱᒪᒋᓂᓴᐧᐃ.

31 ᐅ ᐊᑎ ᒪᔭᐢᓗᐣ ᒪᓗ ᐊᓂᒪ ᐱᓄᐃᐤ ᑭᔭᑲᐢᑌᐢᓗᐣ ᐋᔨᒪᓂ, ᑭᐦᐁᐘᐧᐣᐊᓴᓄᐤ ᒪᓗ ᑕᔨᐧᒋᐣ.

32 ᐅᐅᑯᐃ ᒪᓗ ᑭᐦᒋ ᐃᐢᐣᐅᐃᐤ ᑕᔨᐧᐃᓂᒋᔭᐣ ᓇᒪᐃᓂᐣ ᒋᒋᑕᐧᐃ ᑕᐢᒋᔨᒋᐣ, ᐊᓂᔨ ᑕᔨᐧᒋᑕᐧᐃᓂᓴᐧᐃᐣ, ᐱᓇᒪ ᑭᐢᒋᔨᐧᒋᑕᐧᐃᓂᓴᐧᐃᐣ ᐅᑭᐢᒋᔨᐧᒋᑕᐧᐃᓂᓴᐧᐃᐣ ᐊᐢᑕᒋᔨᓴᔭᐣ.

ᒪᓂᓇᒪᓴᐣ ᓂᓐᔨᒋᑕᓄᐤ ᓂᓐᔨᓴᐣ.

1 ᖃᓴᐣ ᒪᓗ ᐲᐦᐅᐦᐱᓇᐧᐣ ᑭᐢᑲᓴᓴᓴ, ᑐᐲᐦ ᐃᔨᐱᐣ, ᒋᐢᐣ ᒪᓗ, ᐃᓴᐣ ᐲᐦᐯᐃᐧᐣᐦᑌᐤ, ᓱᔨᐧᐃᐤ ᒥᔨᐦᐣᔨᒋᑕᓄᐤ ᐊᓂᔭᓴᓂᐧᐃᐣ ᐅᐦᐯᐯᐃᐧᐣᐊᐧᐃᐣ. ᐲᐦᒪᓂᓇᒪᐢᑎᐧᐤ ᒪᓗ ᐊᔨᐧᓴᐣ ᐊᓂᐃ ᐧᐃᐱᐢᐧᐃ, ᒋᓇ ᐧᐃᑎᐢᐧᐃ ᐅᓂᐃ ᐧᐃᐱᐢᐧᐃ ᐃᓴᐣ ᐃᓂᐢᐧᐃ.

2 ᐊᐧᐃᐣᐊᓴᓂᐢᐧᐃᐣ ᒪᓗ ᒋᓇ ᑕᔨᐧᐃᓴᑎᓴᔨᐧᐃ. ᐲᐦᐊᐧᐣᐊᐤ ᒪᓗ ᐧᐃᑎᐢᐧᐃ, ᒋᓇ ᐧᐃᐃᐊᐧᐃ ᐊᓂᐃ ᐊᐧᐃᐣᐊᓴᓂᐧᐃᐣ ᐃᓴᐣ ᐊᐧᐃᐣᐊᓴᓂᐧᐃᐣ ᐅᐦᐯᐯᐃᐧᐣᐊ

ᐃᓐᐸᐦ ᑲᐯᐦᑕᑭᓴ; ᐊᐅᓴᓄᓂᐊᓗᓐ ᒪᑲ ᓇᐢᐱᐢ ᑭᐦᓯᐦᑭᓄᓂᐊᓗᓐ, ᒥᓇ ᓇᐢᐱᐢ ᑭᐦ ᑭᓴᓇᓂᐊᓗᓐ, ᓕᑫᒪ ᑭᐦ ᒪᓕᐃᓴᓂᑎᑭᓄᖓ ᐃᐢᓂᐅᐃᓄᐦᐃᓐᓴᓪ, ᐅᑭᐦᐃᐧᐦᐯᒪᓴ ᖁᑲᓐ ᐅᑉᓂᓴᐅᐊᓂ; ᐊᓂᒪ ᐅᑲ ᓀᑭᐦᐃᑎᑲᑌᑭᓐᓂ.

8 ᐦᐅᒪᓴ ᒪᓕᑲ ᑭᐦᐊᓴᒥᐦᐅᑭ, ᑲᑎᓴ ᐅᐃᒐᓴ, ᐊᑲᑲᓂᐧᑌᑭ ᐃᓕᓂ ᐊᓓ ᓂᓴᓴ ᓴᓴᓂ ᑭᓴᓂᓂ; ᑭᓯᐊᓂᓴᑎᑎᐢ ᑲᓴ ᒪᓓᑭᓴᓂᐊᓗᓐ, ᑭᑲᓐᓂᐊᓗᓐ.

9 ᑲᓴᐦᑫ ᒪᓓ ᑲᓴ ᓂᐃᓗᑭᐦᐃᑲᐃᓐᓂᑭᓴᖓ, ᒥᓴᓓᓴ ᒪᓓ ᑭᓴᓂᓴᓂᐊᓗᓐ, ᑲᑫᓂᓂᑭ ᒪᓓ ᑲᑎᓂᐦᐁ ᓂᓴᓂᓴᓓᓓ.

10 ᑭᓓᐃᓂᑕᑎᓓᓴ ᒪᓓ; ᒥᓓ ᐊᑕᑭᓴᑭ ᑭᓓᑲᑎᐃᓓᓂᐊᓗᓐ; ᑲᑕᑭᓴ ᐃᓐ ᒥᓓ ᐊᓴᓂᓴ, ᒥᓓ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓓᐁ ᐅᓴᓂ.

11 ᓴᓂᓂ ᒪᓓ ᑲᑎᓴ ᑭᐦᐃᑕᑭᓴ ᑲᐦᓕᐃᐢᓓ ᒥᓓ ᐃᓂᑎᓓ, ᑭᖖᓂ ᓂᓓᑎᓂᐁ ᓀᐦᐃᓂᐊᓗᐃᓂᐊᓴ ᑭᓂᑭᓴᐃᓂᓂᓴ, ᐱᓓ ᒪᓓ ᓀᓓ: ᐁᐃᓴᐅᐁᐁ ᑭᓓᑕᑲᑎᑲᑎᓂᓂᓴ.

12 ᐃᓴᓂᓴ ᐃᐃ ᐱᓓ ᐁᓇᐧᓕᒪᐃᐢᐅᐁᐁ ᒣᓂᓴᑎ ᒥᓓ ᒣᑭᐃᐧᐣ, ᑭᓓᑲᑎᑲᑎᐃᓓᓂᐊᓗᓐ ᒪᓓ ᐁᐃᓴ ᓓᑕᓂᒪᐃᐢᐅᐁᐁ; ᐱᓓ ᑲᑎᓴ ᐅᑭᑭᓴᐁᑫᐁᓂ ᑭᑎᐃᓂᐃᐢᓓ.

13 ᐅᓂᓴᖓ ᒪᓓ ᐁᓴ ᑭᐦᓇᐁᐁᐃᓂᐊᓗᐃᓂᐊᓴ ᓴᑭᒪ ᒥᓓ ᐦᐅᒪᓓᐃᐧᐣ ᑲᑭᐦᓂᐊᓂᐃᓂᐊᓴ ᐁᐁ, ᐁ ᑭᐦ ᐃᓕᑎᓴ, ᐁᐁᒪ ᑭᐦᐃᓂᓂᐊᓗᓐ ᑕᑭᓂᐊᓗᓐ ᐅᑉᓂᓴᐅᐊᓂ;

14 ᑲᑎᓴ ᒪᓓ ᑭᐦᐃᑕᐃᓗᓐ, ᓓᒪᐃᓂᓴ ᑲᑎᓴ ᓂᓓᑭᐦᐃᐧᐣᑕᐃᓓ, ᑭᑎᑎᓴᑭᐦᐅᓂᓴ ᓂᑕᐁᓂᒪᓓᓓ ᐊᐃᓂᓴ ᐁᓴ ᐁᐦᐃᓂᐊᓗᓐ ᑲᑎᓴ ᐁᐁᒪ ᐁᐦᐃᓂᐊᓗᓐ; ᐁᐁᒪ ᓂᓓᑲᓴᓂᐊᓗᓐᑕᐦᑕᐃᓂᐊᓗᓐ ᐁᐁᒪ ᐁᐦᐃᓂᐊᓗᓐ ᑲᑎᓴ ᐁᐁᒪ ᐁᐦᐃᓂᐊᓗᓐ

3 ᑭᒃᓱ ᒪᓕ ᐸᓂᑯᓴ, ᑲᒋᐃᑐᖏᑉᓗᕕ ᐊᓂᑌ ᐯᐟᐟ-ᐃᕼ ; ᑎᑯᒋ ᒪᓕ ᓂᑲᐸᑭᑲᓚᐱᕐᓂᑲᑯᓵ᐀ ᑭᘎᓂᑐᓄ, ᑲᑭᐢᓚᓪᓂᒋᐸᐢ ᐊᓂᒪ ᐅᐟ ᑭᓱᑲᐢ ᐃᓪᓕ ᑲᒃᓵᓂᒥᑦᑐᓄᑦ, ᒥᓚ ᑲᑭᐢᐃᓵᐃᓂᓱ ᐃᑌ ᑲᑭᐟ ᐸᐸᓂᑦᑐᓄᑦ ᑲᒃᑲᓵᓂᖖᑦ).

4 ᑭᐟᒋᔪᐊᓵ ᒪᓚ ᖃᓚᐸ ᑲᐟᑭᓴᐤ ᐱᑐᓗ ᒪᓂᑐᐊᓵᑎᓚᓂᒋᐸᐢ, ᒥᓚ ᑲᐟᑭᓴᐤ ᑕᐱᐟᑌᐟᐱᓗᓂᓵᓵᓂᓵ ᑲ ᐊᑦᓵᓂᐸᐢ ᑕᐟᒋᓚᐃᓵᓂᓵᓂᓵ ; ᖃᐤ ᒪᓕ ᑭᐟᑲᑌᐟᐱᓗᓂᓵᓵᓂᓵ ᑲᑭᐢᓚᓂᓵᓂᓵᓂᓵ ᐃᓪᓕ ᑲᑭᐢᓚᓂᓵᓂ

ᓇᒪᐃᓕᒃ ᑭ" ᑌᐱᖏᒪᔪᐊᓕᓵ, ᑲ"ᐃᓗ ᐅᓴᒧᖅᑎᓂᓗ ᐅᑦᑕᐊᓕ"ᑲᓂᑦᓂᐊᓕᓕᓵ.

8 ᐅᑯᓗ ᐅᒪ ᐃᓴ ᑲ ᐃᓗ ᐅᑦᑭᑦ ᓱᑦᔾ ᐊᓕᑲᓵ. ᐃᓴ ᐅᐅᔨ ᐊᓇ ᐃᑦᑦ.

9 ¶ ᐅᐅᔨ ᒪᑲ ᐅᒪ ᑲ ᐃᓗ ᐊᑦᓂᖏᐱᒪᑎᓕᓱ ᐃᓴ ᑲ"ᑦᐃᓕᓕᓕᓵ ᐊᓂᑯ ᐃᐅᒪᑦᑦ ᐊᓂᑦ ᓱᑦᔾ ᓕᓕᓵ.

10 ᐅᐅᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᐃᓕ"ᓯᐃᓂᓂᓕᓕᓕᓵ ᐃᓴ ᐅᓱᓱᔪ; ᐃᔾᐃᓯᑦ ᐅᓱᓱᔪ ᐅᑦ ᐃᓴ ᐃᓕᓕᓵ; ᔾᐃᑯᐃᔾ ᐅᓱᓱᔪ ᓯᓱᒪ'" ᐃᓴ ᐃᓕᓕᓵ.

11 ᐅᓱᓱᔪ ᒪᑲ ᐃᔾᐃᓯᑦ ᐅᐅᔨ ᑎᒪᐅ, ᐅᒪᔾ, ᓱᐅ, ᖃᓐᓂ, ᖃᓇ ᑭᓇᓐ,

12 ᑎᓯᓇ ᒪᑲ ᑭ" ᑲᓇᐃᓐᓄᓕᓕᓵᑎᓂ ᐃᔾᐃᓯᑦ ᐃᓴ ᐅᓱᓱᔪᓇᓕᓕᓵ; ᑭ" ᓂ"ᒋᐃᓕᑭ"ᑕᒪᐅᓕᓕᓵ ᒪᑲ ᐃᔾᐃᓯᑦ ᐊᑐᔾᐃᑲᑎ; ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᑲᐅᓱᓱᔪ' ᐅᑕ", ᐃᓴ ᐃᓕᓕᓵ.

13 ᐅᐅᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᓱᓱᔪ ᔾᐃᐅᐃᔾ; ᓄ"ᐊᑦ", ᖃᓇ ᓱᔾᐊᑦ", ᓴᒪ", ᖃᓇ ᒥᓴᑦ"; ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᑲ ᐅᓱᓱᔪ' ᑕ"ᓱᒪ'", ᐃᓴ ᐃᓕᓕᓵ.

14 ¶ ᐅᐅᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᑲ ᐅᓱᓱᔪ' ᐅᐅᑦᐯᒪ", ᐅᒋᓂᔪ ᐅᓇ" ᐅᒋᓂᔪ ᓱᐱᐅᔪ, ᐃᓴ ᐃᓕᓕᓵ; ᑭᓐ ᓂ"ᒋᐃᓕᓕᑭ"ᑕᒪᐅᓕᓕᓵ ᒪᑲ ᐃᓴᓕᓕᓵ, ᑭᐟᓕᓕᓵ, ᖃᓇ ᒥᐅᔾᐊᑦ, ᖃᓇ ᑐᐅᔾᐊᑦ, ᖃᓇ ᑭᓇᓐ,

15 ¶ ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᑲᐅᑭᓱᓱᐃᓕᓕᓵ ᐅᓱᓱᔪ ᐃᓴ; ᐅᓱᓱᔪ ᐃᔾᐃᓯᑦ, ᐅᓐᓂᑕᒧᖓᓇ ᐃᓴ; ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑎᒪᐅ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᐅᒪᔾ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᓱᐅ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑭᓇᓐ,

16 ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑯᔾᐊᑎ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑫᑦᑦ, ᖃᓇ ᐅᑭᒪᓂᑦ ᐊᑐᔾᐃᐅᓵ: ᐅᐅᓂᓂᖅ ᐅᑯ ᐅᑭᒪᓂᔪᖅ ᑲ ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ' ᐃᔾᐃᓯᑦ ᐊᓂᑯ ᐃᑦᑦ ᐊᑐᑭᓵ; ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᑲ ᐅᓱᓱᔪ' ᐅᑕ".

17 ¶ ᐅᐅᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᓱᓱᔪ ᔾᐃᑦᐃᔾ ᐃᓴ ᐅᓱᓱᔪ; ᐅᑭᒪᓂᑦ ᓄ"ᐊᑦ", ᐅᑭᒪᓂᑦ ᓱᔾᐊᑎ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᓴᒪ", ᐅᑭᒪᓂᑦ ᒥᐅᔾᐊᑦ", ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐅᑭᒪᓂᔪᖅ ᑲ ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ' ᔾᐃᑦᐃᔾ ᐊᓂᑯ ᐃᑦᑦ ᐊᑐᑭᓵ; ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐅᓱᓱᔪ ᓯᓱᒪ'", ᐃᐊᐊᑦ ᐃᓴ.

18 ¶ ᐅᐊᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᓱᓱᔪ ᐅᐅᑦᐯᒪ" ᐃᓴ ᐃᐊᑦ; ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑭᐊᑎ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᖁᐟᐊᑦ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑯᔾᐊᑎ"; ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐅᑭᒪᓂᔪᖅ ᑲ"ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ' ᐅᐅᑦᐯᒪ", ᐅᑕᓂᔪ ᐅᓇ ᐃᓴ ᐃᐊᑦ.

19 ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐅᓱᓱᔪ ᐃᓴ, ᐅᐅᓂᓂ ᐊᓇ ᐃᑦᑦ, ᐅᐅᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᐅᑭᒪᓂᑦᓂᐊᑦ.

20 ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐅᓱᓱᔪ ᓱᑦᔾ, "ᐅᔾᑦ", ᑲᐅᑦᑭᓱᑦ ᐅᓂᑦ ᐊᑦᑭᖓ; ᔾᐅᑯᑦ, ᓱᑦᔾ, ᖃᓇ ᓱᐱᐅᔪ, ᖃᓇ ᐅᓇ,

21 ᖃᓇ ᑯᓱ, ᐃᓴᔾ, ᖃᓇ ᑯᓱ; ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᑲ ᐅᐅᑭᒪᓂᑦᓂᐊᑦ ᐊᓂᑯ "ᐅᔾᑦᑦ, ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ ᓱᑦᔾ ᐊᓂᑦ ᐃᓴᑦ ᐊᑦᑭᖓ.

22 ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ ᒪᑲ ᔾᐅᑯᑦ ᐅᐅᓂᓂ "ᐅᔾᑦ, ᖃᓇ "ᐃᐃᒪᐅ; ᔾᐅᑯᑦ ᒪᑲ ᑭ"ᐅᑕᐅᓕᒃ ᑎᓯᓇ.

23 ᐅᓱᓱᔪ ᒪᑲ ᓱᑦᔾ ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ; ᐊᔾᑦᑦ, ᖁᓂᐊᑦ", ᖃᓇ ᐃᑦᑦ, ᓱᐅ, ᖃᓇ ᐅᓇᑦ.

24 ᐅᐅᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ ᓯᐱᐅᔪ; ᒪᒪᐟ ᐅᑌ", ᖃᓇ ᐅᓇ"; ᐅᐅᓂᓂ ᐊᓇ ᐅᓇ" ᑲᑭ"ᒥᓇᑦ ᓱᓱᒥᑦᑕᑎᒪᓕ· ᐱᑲᑕᓇᑎᑲᓵ, ᖁᑲᓐ ᐅᐊᓂᓕᒪᓕ ᐅᓱᓱᒥᑦᑕᑎᒧᖓᐊᓂᓂ ᓯᐱᐅᓇ ᐅ"ᒋᐃᓂᓴ.

25 ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ ᒪᑲ ᐅᓇ" ᐅᐅᔨᓂ ᐅᐅ; ᑕᓯᔪ, ᖃᓇ ᐅᐅᑦᐯᒪ ᐅᑕᓂᔪ ᐅᓇ".

26 ᐅᐅᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ ᑕᓯᔪ; "ᐃᓴᑕᑐ, ᐃᓐ"ᒥᑦ, ᖃᓇ ᐃᓕᓕᓵᑦ, ᖃᓇ ᑭᔾᔪᑦ.

27 ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ ᐃᓴᔾ ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ; ᐱᑦ"ᐊᑦ, ᖃᓇ ᓴᐅᒥᑦ, ᖃᓇ ᐅᖏᑦ.

28 ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ ᑕᓯᔪ ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ; ᐊᐟ ᖃᓇ ᐅᔾᐊᑦ.

29 ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐅᑭᒪᓂᔪᖅ ᑲ ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪᓂ "ᐅᔾᑦᑦ; ᐅᑭᒪᓂᑦ ᔾᐅᑯᑦ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᓱᒥᔾ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᓱᐱᐅᔪ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᐅᓇ".

30 ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑕᓯᔪ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᐃᓴᔾ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑕᓱᑦ; ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐅᑭᒪᓂᔪᖅ ᑲ ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪᓂ "ᐅᔾᑦ, ᑲ ᐅᑐᑭᒪᓂᓱᓱᔪᓂ ᐊᓂᑯ ᓱᔾᔾ ᐊᑦᑭᖓ.

31 ¶ ᐅᐅᓂᓂᖅ ᒪᑲ ᐅᑯ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᓕᓱᖅ ᑲᑭ" ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᓕᐃᓕᓂ ᐊᓂᑯ ᐃᑦᑦ ᐊᑦᑭᖓ, ᒪᓱᐟ ᐊᐃᓱᖅ ᑭ"ᑎᑭᒪᓕᓕᓵ ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑭ"ᑎᑎᐅᓕᒪᑦ ᐃᓐᓴᐅᐃᔾ ᐅᑕᐊᓕᓱᓱᔪ.

32 ᐱᔾᐊᑯ ᒪᑲ ᐅᓱᓱᔪ ᐱᐅᔾᔾ, ᑭ"ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᓕᐃᓕᓂ ᐊᓂᑯ ᐃᑦᑦ; ᐊᓂᒪ ᒪᑲ ᐅᔭᑌᓵ ᑎᓐᐊᑦᑕᓇ" ᑭ"ᐃᓗᓂᓂ"ᑲᑌᔾᓵ.

33 ᐱᔾᐊᑯ ᒪᑲ ᑭ"ᓂᐱᓵ, ᔨᓵᑦ ᒪᑲ ᐅᓱᓱᔪ ᓱᔾᐊᑯ" ᐅᐅᔾᔾᐊᑯ" ᐅᑦᑭ ᑭ"ᐊᓂᓐᓄᑦᑲᒪᒧᑦ.

34 ᔨᓵᑦ ᒪᑲ ᑭ"ᓂᐱᓵ, "ᓯᔪᑦ ᒪᑲ ᑎᒥᓵ· ᐊᓐᑭᖓ ᐅᑦᑭ ᑭ"ᐊᓂᓂᓄᑦᑲᒪᒧᑦ.

35 "ᓯᔪᑦ ᒪᑲ ᑭ"ᓂᐱᓵ, "ᐅᑦᓵᑦ ᒪᑲ ᐅᓱᓱᔪ ᐱᓵᑦ, ᑲᑭ"ᓂᓯ"ᐊᑦ ᒥᑎᐊᓵ ᐊᓂᑯ ᔨᓵᑦ ᒪᓐᔪᑌᖓ, ᑭ" ᐊᓂᓐᓄᑦᑲᒪᒪᐅ·ᑦ; ᐊᓂᒪ ᒪᑲ ᐅᔾᑌᓵ° ᐊᐱᑦ" ᑭ"ᐃᓗᓂᓂ"ᑲᑌᔾᓵ.

36 ᐅᑦᑦ ᒪᑲ ᑭ"ᓂᐱᓵ, ᓴᒥᐊᑯ" ᒪᑲ ᒪᓐᔾᐃᓴᑲ" ᐅᑭᑦ ᑭ"ᐊᓂᓐᓄᑦᑲᒪᒪᐅ·ᑦ.

37 ᓴᒥᐊᑯ" ᒪᑲ ᑭ"ᓂᐱᓵ, ᓴᔾ ᒪᑲ ᔾᐃᐅᔾᔪᑦ ᑭᑭ ᓱᐱᖅ ᐅᑭᑦ ᑭ"ᐃᓐᓄᑦᑲᒪᒪᐅ·ᑦ.

38 ᓴᔾ ᒪᑲ ᑭ"ᓂᐱᓵ, ᐯᐊᔾ ᐅ"ᓭᓵ ᒪᑲ ᐅᓱᓱᔪ ᐊᑦᑦᔾᔾ ᑭ"ᐊᓂᓐᓄᑦᑲᒪᒪᐅ·ᑦ.

39 ᐯᐊᔾ ᐅ"ᓭᓵ ᒪᑲ ᐅᓱᓱᔪ ᐊᑦᑦᔾᔾ ᑭ"ᓂᐱᓵ, "ᐅᑦᔾ ᒪᑲᵦᑭ"ᐃᓂᓐᓄᑦᑲᒪᒪᐅ·ᑦ; ᐊᓂᒪ ᒪᑲ ᐅᔾᑌᓵ° ᔨ ᑭ"ᐅᓱᓂᓂ"ᑲᑌᔾᓵ°; ᖁᓭ ᐃᓕᓴ ᒥᐅᔾᐊᑦ, ᐅᑭᓂᔪ ᒪᑎᔾᔪ, ᐅᑭᓂᔪ ᒥᔪᔪᑦ".

40 ᐅᐅᓂᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᐃᓕᓯᓂᓕᓕᓴ ᐊᓂᑯ ᐅᑭᒪᓂᔪᖅ ᐃᓴ ᑲᐅ"ᑭᑭᑎᑲᓵ, ᑲ ᐊᔾᓂᑦᑕᑎᑲᓵᓂᑦ, ᑲ ᐊᔾᓂᑦᓂᓂ"ᑲᓂᓕᒃ; ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑎᓂᓭ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᐊᔾᔨ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᒥᑦ,

41 ᐅᑭᒪᓂᑦ ᐅᐅᑦᐯᒪ, ᐅᓱᒪᓂᑦ ᐃᔾᐊᑎ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᓯᑦᓄ,

42 ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑫᑦᑦ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑎᒪᐅ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᒥᑦᔾ,

43 ᐅᑭᒪᓂᑦ ᒪᑦᑕᐃᔾ, ᐅᑭᒪᓂᑦ ᑭᑦᔾᐊᑦ; ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐃᑕᑦ ᐅᑭᒪᓂᔪᖅ, ᑲ ᐊᔾᓂ ᐊᔪᑦᑕᑭᒧᑦ ᐊᓂᑦ ᐊᑦᑭᖓ ᑲᐅᑎᐱᔾᓂᑦᑕᑭᒧᑦ: ᐃᓴ ᐃᓕᓵ ᑭ"ᐅᐃᓂᓕᓕᓵ.

ᒪᓂᓇᒪᒃᓴ ᓂᕆᑎᒋᓪᓗᒍ ᑌᓚᐅᖏᑐᑦ.

1 ᖃᐅᑦ ᒪᓇ ᑭᖑᑦᑎᓯᐅ ᐊᓂᒍ ᐊᖏᕐᕋ ᐃᓕ ᐅᖏ-ᓯᐃᓐᓴ ᑲᑭᖑᒪᓂᑌᐃ·ᓂᖏᑦ, ᐊᓂᒍ ᓴᖃᐊᓗ ᐊᖏᑭ.
2 ᐅᐅᑦᓂ ᐅᐅ ᐅᒋᒃᓂᕆᐊᒪᓂᓱᒪ ᖃᐅᑦ. ᔨᓄᑦ, ᓴᓴᑦ ᒥᒋᑕᖏᑦ ᑌᓚᐅᖏᑐᑦ ᑎᓪᓗᖑᑦ ᐅᒋᒃᓴᓂᖏᑦ ᐃᓐᓇᐃᖅᑐᑦ ᐃᓐᓇᖅᑐᑦ ᐊᓯᐊᖏ

30 ᑲᖏᓇᑉ Lᓗ Δ·ᑭᓴ., ᑎᒥᓂ ᐅᑲᖏ Δᑌᐟᑦ, ᓇLᑉ ᐊᑯᐟᓂᓀ ; ᓅᓄ Lᓗ, ᕿᓂᑌ ᖃΔᑐᖏᓪᓕᕐᓄᑦ ?

31 ᑲᖏ ᐅᑎᓇL·ᓴ Lᓗ ᔪᓂᕿ ᐅᓀᑯᒋᓄᑉ, ᒥᓇ ᐅ ᑲᖏᓂᕿᐊᓂᓀ ᒥᓪᑐᔪᓂᓴᓀ, ᐅᔪᓂ ᐅᑲᖏᑲᖏᓇᒪᓄᑉ ᒥᓀᓀᓂᓇᓂᓀ ᒥᓀᔪᓐ :

32 ᑲᓂᑎᔪᐊL·ᓴ Lᓗ ᒥᓀᑯᒋᓄᑉ ᑲᓇᓇᖏᐊᑯᔪ·ᓇᓐᑌᓄᓴ, ᐅᑲᖏᐯᓂᒪᐊᔪᓂ ᑲᖏᒋᐃᓇᑯᔪ· ; ᑎᒥᓂ ᐅΔᐃᓂᓀ, ᓂᑲᖏᒥᓐᓇᓐᓇ, Δᓴᔪᓂ Lᓗ ; ᑭᓐᓇᓐᓂᒥ Lᓗ ᐊᓇᖏᐟ ᑭᓇᓂᓀ ᑕᓀᑯᒋᓄᑉ ᐊᑦᖏ ᐅᖏ.

33 ᖃᖏᑭᓐᓇᓐᓂᒥᑦ Lᓗ, ᑎᒥᓂ ᐅᑲᖏ Δᑌᐟᑦ, ᓂᑯᓂᓀ ᑎᓂ ᑕᓀᑯᒋᓄᑉ ; Lᓂᓂᑦᑭᑯᔪ· Δᓴᔪᓂ ᑲᖏᓇᒪᓄᑉ ; ᔪᓂᓂ Δᓴᔪᓂ ᑕᓘᑦᑭᓂᓀ ᑕᓀᑯᒋᓄᑉ ᑕᓀᓐᓇᓐᓂᓀ ᒥᓀᔪᓐ ᐅᖏᓀᑦ.

34 ᓇᑲᑉ Lᓗ ᖃᖏᐊᑯᐸᓀᑦ ᑕᓀᔪᐃᓂᓴᓀ, ᒥᓇ ᐅᑲᖏ ᐸᖏᓀᑦᑌᐃᓂᓀᑦᑎᑦ, ᒥᓇ ᐅᑲᖏ ᒪᐃᑌᖏᓂᓀᑦᑎᑦ ᑕᓀᑯᒋᓄᑉ ᒥᓀᓐᓇᓐᓂᓀ ᑲᖏᑲᓀᑦ.

35 ᑲᖏᑲᓀᑦ Lᓗ ᑕᓀᑯᒋᓄᑉ, ᒥᓇ ᑲᖏᑲᓀᑦ ᑕᓀᓂᓀᓴ ᖃᖏ ᐸᔪᓀᑦᑎᑦ ᐅᖏ ᒥᓪᑐ ᑌᖏᐅᖏᓐᓇᓐᓂᒥᑦ ; Lᓗ ᓀLᐃᓴᓀ ᖃᐃᓂᖏᓪᓕᐸᓐᓇᓐᓂᒥᑦ ; ᑌᖏᐅᖏᓐᓇᓐᓂᒥᑦ ; ᑎᓂᒪ ᖃᖏ Δᑌᐟᑦ, ᓂᑲᖏᓂᕿᐊᓂᓀ ᑲᖏᓂᕿᐊᓂᓀ ᑲᖏᓂᕿᐊᓂᓀ ᐅᖏᓀᑦ ᑲᖏᓂᕿᐊᓂᓀ ᑲᖏᓂᕿᐊᓂᓀ ᑲᖏᓂᕿᐊᓂᓀ

ᑌᒪᔨ ᐱᓱᑲ·ᑎᑐᓄ·ᓂ× ᑭᐳᐊᓂᑎᓂ° ; ᑲᑎ′ ᒪᒃ, ᐊᖏ-ᐁ·° ᐊᑯ·ᓱᓄ ᐱᓱᑲ·ᑎᓱᐃᓄ·ᓂ× ᑕᐢᑭᓂ. ᔪᑕᑭ ᒪᒃ ᑭᐢᐃᑘ·°, ᐯᓱᐃ·× ᐃᓄ, ᑭᒃᑦ ᒪᒃ ᑲᑕ ᐃᑐᒃ·ᒧ·°.

25 ᐃᑐᒧ ᐱᓄᐊ·ᖏᐃ·ᖏᑕᐃᖏ′, ᑭᖏᓇᑐᒣ° ᑕᓱᓄ, ᖃᐃᓪᓗ′, ᐊᓇ ᐃᓄ ᐊᕐᓱᓂᓂ° ᑲ ᑕᑦᒃᑲ′ ᑕᑕ, ᐃᖏᑢ ᐊᖏᓪᓘ·° ᓕᐊ·ᓱᓂ ; ᑭᐢᐃᑘ·° ᒪᓇ, ᓂᑕᐃ·-ᓂᓱᑕᐃ·ᓇ, ᑭᓱᓄᓴᖏᒥᑎᓂ), ᐊᑕ·ᓇ ᑕᑕ ᑕᑦᒃᓇ, ᑭᑎᓇᐊ·ᑎᑕᐃ·), ᒥᑎᐃᓴᐃᓴᖏᓂ·, ᒪᓇ ᓴᖏᑕᑦ.

26 ᔪᑦᖏ ᒪᒃ ᑭᖏᓂᓱᑕᐃ·ᓇᑦ, ᑕᒥᓱ ᑕᑭᖏ ᐃᑘ·ᖏ, ᐊᑕ·ᓱᒣ ᐃ·ᓴ ᑲ:ᓴᓂ ᑭᖏᐃᓱᑕᐃ·ᐱᓱ° ᐃᑘᐢ ᑲᓴᐢ ; ᑲᓘᒪ ᑕᑲ ᑕᑭᖏᒻᑎᓴᓂ ᐃᓱᐢᐃᖏᓂ° ᑕᑕᐃ· ᑲᑎᓂ ᑭᖏᓂᓱᑕᐃ·ᓇ, ᑲᓴ

ᓀᓀᑲᒥᐅᐧᔨᐣᒋᑦ ᐊᔨᐃ ᑲᑲᓀᐧᔨᐣᒋᙵ; ᑎϑᒪ ᑲᑎᐯᔨᐣᑎϑᐟ ᑭᐣᐃᓂᐧᐣᐟ ᑭᓇ ᐊᔨᒪ ᑲ ᓀᑭᐣᔪᔨᐟ ᑲᑎᐯᔨᐣᑎϑᐟ ᑭᐣᒥᑦᔪ ᓯᒡᐣᔪᔨᐣᒋᑦ.

ᒪᑎᓀᒪᒪᑲᐣ ᖁᒥᑕᓄᐤ.

1 ᑭᐣᐅᑎᐣᒋᑦᔨᓄᐤ ᒪᑲ ᑲᔪᐅᑦᔨᑭᑭ ᐅᐅ, ᐅᒪᓀᐧᐃᐁᐧᐅᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᐃᑭᐣᐟ ᑭᐣᐅᑭᒪᐤ, ᑭᓇ ᐅᑦᐣᑫᐧᔨᑎᐧᑫᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᐅᔪᑭᒪᒥᐧᐃᐧᐣᐟ ᐃᑭᐣᐟ ᑭᐣᐣ ᐅᑭᒪᐤ.

2 ᐯᔨᐅᐣ ᒪᑲ ᑭᐣᑭᓀᑕᐧᐅᐤ ᑯᓂ ᐅᔪᑭᒪᓂᓂᒪ, ᐊᔨᐃ ᑲᑭᑲᔨᐧᐣᒋᓂᓂᐟ ᐅᒥᓀᐣᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ, ᑭᓇ ᑲᑭᑲᔨᐧᐣᒋᓂᓂᐟ ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ.

3 ᑭᐣᐊᑦᐤ ᒪᑲ ᑭᑦᐣᐅᐃᐧᑲᒥᑯᙵ, ᐊᔨᑦ ᐃᐧᑭᔨᙵ ᐅᑦᓂᓂᐃᐧᒪᓂᓂ. ᐱᐣᑭ ᑭᑦᐣᐅᐃᐧᑲᒥᑯᙵ, ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ, ᐊᔨᐃ ᑲᑭᑲᔨᐧᐣᒋᓂᓂᐟ ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ.

4 ᐅᑦᔪᐃᐧᑭᒪᓂᓂ ᒪᑲ ᑭᐣᑲᐧᐅᐧᔨᐣᐳᓄᐧᑐᐤ ᔪᔨᑦᐸ ᐅᐅᑯᙵ ᐅᐣᑭᑭ, ᑭᑦᐣᑦᐁᐧᑐᐤ ᒪᑲᑲ ᑲᑭᑲᔨᐧᐣᒋᓂᓂᐟ ᐅᒥᓀᐣᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ, ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᐃᑭᐣᐟ ᑭᐣᐣ ᐅᑭᒪᐤ.

5 ¶ ᐅᔨᑲᔨᐧᐣᐟ ᒪᑲ ᑕᐃᐧᐣᔪᐣ ᑭᐣ <ᑦᐃᐧᑦᐁᐧᐃᐧᐣᐟ, ᐃᐣᑦᐤ ᐊᑲᔨᑲᔨᐧᐣᐟ ᐅᔨᑲᐧᑐᐤ ᐅᐣᑎᐧᐣᐃᐧᐣᔪᐣᐟ, ᐃᐣᑦᐤ ᐊᑲᔨᑲᔨᐧᐣᐟ ϑ ᐅᔨ ᐃᑌᐧᐣᑦᒪᐃᐧᐣᐟ ᑕᒧᐣᐟ, ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᐅᑦᔪᐃᐧᑭᒪᓂᓂᐟ ᐃᑭᐣᐟ ᑭᐣᐅᑭᒪᐤ, ᐊᔨᐃ ᑲᑭᑲᔨᐧᐣᒋᓂᓂᐟ ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᐅᑦᔪᐃᐧᑭᒪᓂᓂᐟ ᐃᑭᐣᐟ ᑭᐣᐅᑭᒪᐤ.

6 ᔪᔨᑲ ᒪᑲ ᑭᐣᐯᐃᐣᔪᑲᐧᐣᐟ ᐯᑭᐣᐧᑭᐣᐅᑭᐧᐣᐟ, ᐯᑭᐣᐧᑲᓀᐧᐃᐧᔨᐧᒪᓂᐟ, ᑦᐣᐧᐟ ᒪᑲ, ᑭᐃᑭᑦᐣᑲᐧᑫᐃᐧᔨᐧᑐᒪ.

7 ᑭᐣᓀᐧᑎᐣᐧᐟ ᒪᑲ ᐯᔨᐅᑦᐤ ᐅᔪᑭᒪᔨᑲᔨᐧᐣᐅᑦᐤ ᑲᐃᐧᐣᐃᐧᑫᐣᐧᔨᐧᐣᐟ ᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᐅᔪᑭᒪᒪᒪ ᐃᐧᑭᔨᙵ, ᐅᑦᐣᐧᑲ ᐅᐱᐃᐧᐣᐟ, ᐊᔨᐟ ᒪᑲ, ᑭᐃᑭᑦᐣᑲᐧᑫᐃᐧᔨᐧᑐᒪ.

8 ᐅᑦᐣᐧᑲ ᒪᑲ ᑭᐣᐃᑎᐣᐟ, ᐅᑭᐣ <ᑦᐃᐧᑦᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᐃᔨᐟ, ᓀᒪ ᒪᑲ ᒪᑲ ᑭᐣᐃᑌᐧᑦᒪᐃᐧᔨᐧᑐᒪ. ᔪᔨᑲ ᒪᑲ ᐅᑦᐣᐧᑲ ᑭᐃᑭᑦᐣᑲᐧᑫᐃᐧᔨᐧᑐᒪ, ᓀᒪᒥᑭ ᐃᑌᐧᑦᒪᐃᐧᔨᐧᑐᒪᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᐅᔪᑭᒪᒥᐧᐃᐧᐣᐟ ᐃᑭᐣᐟ ᑭᐣᐅᑭᒪᐤ, ᓀᒪᒥᑭ ᐃᑌᐧᑦᒪᐃᐧᔨᐧᑐᒪᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᐅᔪᑭᒪᒥᐧᐃᐧᐣᐟ ᐃᑭᐣᐟ ᑭᐣᐅᑭᒪᐤ?

9 ᒥᓀ ᒪᑲ ᑲᑭᑲᔨᐧᐣᒋᓂᓂᐟ ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᑭᐣᐃᐧᑦᒪᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᐅᑦᔪᐃᐧᑭᒪᓂᓂᐟ ᔪᔨᑲ, ᐅᑦᐣᐧᑲ ᐅᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ, ᐅᑦᐣᐧᑲ ᐃᑌᐧᑦᒪᐃᐧᔨᐧᑐᒪ ᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᑭᐣᐅᑭᒪᐤ ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ.

10 ᔪᑦᐣᐧᑎᐣᐧᔨᐧᐣᐟ ᒪᑲ ᑭᐣᓂᐧᐣᐃᐧᐣᐟ ᐊᐧᑎᐣᐧᑲᐧᐣᐟ; ᒪᓇ ᐱᐣᑭ ᐅᑦᐣᐧᑲ ᑕᐣᐧᔨᐧᑐᒪᐃᐧᐣᐟ ᐊᑦᐃᐧᑦᒪᐃᐧᐣᐟ ᐃᑭᐣᐟ ᑭᐣᐅᑭᒪᐤ, ᒥᓀ ᐅᑭᐣᓀᐧᐣᔨᑕᐧᐣᐟ ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ; ᒥᓀ ᐅᐸᐣᐧᑲᐧᐣᐟ ᐯᔨᐅᑦᐤ ᐅᑦᐣᐧᑫᐧᑎᐧᐁᐧᐃᐧᔨᐧᑐᒪ

5 ᑭᐳᓵᓴᓄ ᒪᓄ ᐅᑯᓂ ᓄᓐ·ᓄ ᐅᓄ· ᐅᑭᐳᓴᑦᒥᑦ; ᑲᓂᑦ ᒪᓄ, ᑌᓴᑯᐳ ᑕᐳᓵᓐᓂᑦ ᒪᐳᒋᓐᓇᓴ ᑭᐳ ᐯ ᐅᐳᑭ ᓂᐳᐃᓚᓄᑯᓐᑦ ᐯᖃᓄᓐᓄ ᒪᐳᒋᓐᓇᓴᓐᓇᓵᓕ, ᐅᒋᓐ·ᓂᑯᑭᓂᑦ ᑭᓇ ᐅᐳᒥᓴᓂᓂᑭᓂᑦ.

6 ᑲᓂᑦ, ᑭᓇ ᑌᓴᑯᐳ ᕕᐳᒋᓐᓂᑦ ᒪᑎᓂ ᒪᐳᒋᓐᓂᓂᓴᑦ ᑭᓇ ᓄᐅᓐ·ᓴᓂᓂᑭᓂᓐᓂᑦ, ᑭᐳ ᐯᖃᑭᑭᓐ·ᑦ.

7 ᐊᓂᑭ ᒪᓄ ᑌᓴᑯᐳ ᕕᐳᒋᓐᓂᑦ ᒪᑎᒪᒪᐳᒋᓐᓂᓂᓴᑦ ᑭᐳᑭᕐᐊᓐ·ᑦ ᐊᓂᐃ ᑌᓴᑯᐳ ᒪᓄ ᑎᓐᑯᑭᓄᑦ ᑭᓇ ᓄᑌᓴᓐᑭᓄᑦ. ᐯᐅᑭ ᒪᓄ ᑭᐳᓂᑯᓐᓄᓄ, ᑲᓂᑦ ᒪᓄ, ᑭᐳᓴᓇᓐ·ᒥᑦ ᐯᐅᑭ.

8 ᑭᐳᑎᓐᐳᓴᓄ ᒪᓄ ᐅᑎᑯᑭᓴᓄᓴ, ᑭᐳᒥᓂᓐᓄᑎᑦᓴᓐᓂᐃ· ᑕᑦᐁᓄ· ; ᑭᐳᓇᐃᑎᑭ ᒪᓄ ᓄᐳᑦᑭ ᐊᓴᑦᑦᒪᓄᓐᓂᐃ·ᓴᓐᓂᐃ· ᐃᑦᑎᓐᓵ, ᑭᓇ ᓄᐳᑦᑭ ᓂᓴᑦᓄᓐᓄᐃ· ᐅᐊᓴ ; ᐯᐅᑭ ᒪᓄ ᑭᐃ·ᑦᑕᒪᐅ·ᑭ ᑕᓴᐊ·ᒥᐃ·ᑦ ; ᒪᓄ ᓇᒪᐃ·ᓴᑦ ᑭᐳᐃᑦᑭ ᑫᑭᐳᐅᑎᐃᓐᓂᐃ·ᑦᒪᓴᐊ·ᑦᒪᐃ·ᑦᒪᓴᐊ·ᑦᒪᐃ·ᑦᒪᓴᐊ· ᐯᐅᑭᐊ·.

9 ¶ ᐅᓄ· ᒪᓄ ᓄᓂᓄᓂᐳᓴᐊᓂᓂ, ᑕᒥᓇᑎᐅ·ᐃᓐ·ᓂᐳᓂᓐ ᑭᐳᑎᓄᑦᐅᐅᓐ·ᑭᐳᓂᓐ ᐯᖃᑭ

36 ᐊᓂᒪ ᒪᓐ ᑭᓱᑦ ᑲᑎᒋᑦᓂᐊᓕᓴ ᐊᒥᐸᖅ ᑲᑎ ᑌᐊᓪᓚᖅ ᑌᐊᓪᓚᐅᖓ ᑕᑦᓴ ᐱᐳᑦ ᑲᑎᒋᑦᓂᐊᓕᓴ "ᑲᑌᑎᒃᑐᖅ, ᖃᐊᓚᖅᖅ ᐃᓕᓴᐅ ᐊᒥᐸᖅ; ᐊᓂᒪ ᒪᓐ ᐊᒥᖅ ᐅᒃ ᑲᑎ ᓇᒪᐱᖅ ᑲᑌᓐᒃᑐᒪᓚᖅ.

37 ¶ ᑭᐳᑦᓂᐊᓕᓴ ᒪᓐ ᐅᔪᐳᖅ ᐅᑕᑫᓚᓂᑯ, ᒥᓇ ᑭᐳᑦᓂᐊᓕᓴᓂᐊᓂ ᑲᖏᖅᓂᒃ ᑕᑐᓵᕆᒃᑲᓇ.

38 ᐅᔪᐳᖅ ᒪᓐ ᑕᒥᓂ ᑭᖏᑕᖅ ᑕᑐᓵᕆᒃᑲᓇ, ᑲᑭᖅ ᒥᓐᑲᑦᓇᓴ ᓴ ᐊᐃᓚᓴ ᑲᑎ ᐃᓂᓇᓂᓂ ᒋᐱᓐᒍᑦ ᐊᐊᑦ, ᐊᓚᓂᓚᓂᓂ ᑲ ᑭᓂᑲᓂ ᑭᓴᒪᓐᔪᐊᑦ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇ?

39 ᐅᔪᐳᖅ ᒪᓐ ᑕᒥᓂ ᑭᖏᑕᖅ ᔪᓂᑉ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᐃᓴ ᑭᔪᒪᓐᔪᐊᑦ ᑲᖏᖅᓂᒃ ᑎᑐ, ᓇᒪᐃᓴᓴ ᓂᓂ ᐃᓂᓇᓂᓂ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ; ᐱᒋ ᑕᑭᒪᐊᓴᓂᓂ ᓂᓕᑕᓂᓇᓂᓚᐅᖅ ᑲᖏᖅᓂᒃ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᒥᓇ ᐃᓂ ᓂᓕᓴᓂᓇᓂᒃ ᒋᐱᓐᒍᑦ ᑲᖏᖅᓂᒃ?

40 ᑭᖃᑎᐅᓐᓗᑐ ᐃᓴ ᓴᑭ, ᒥᓇ ᐅᐃᑌᓴᑦ ᑲᑎ ᐃᓕᓴᓂᓇᓂᓇᓂᓕᓴ; ᐱᒋ ᑕᑭᒪᐊᓴᓂᓂ ᐃᓂᓂᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᐃᓂᓂᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᒥᓇ ᐃᓂᓂᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᒥᓇ ᐃᓂᓂᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

41 ᐅᔪᐳᖅ ᒪᓐ ᑕᒥᓂ ᑭᖏᑕᖅ ᔪᓂᑉ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

42 ᐅᔪᐳᖅ ᒪᓐ ᑭᖏᑕᖅ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

43 ᐅᔪᐳᖅ ᒪᓐ ᑕᒥᓂ ᑭᖏᑕᖅ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

44 ᐅᔪᐳᖅ ᒪᓐ ᑭᖏᑕᖅ ᔪᓂᑉ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

45 ᐅᔪᐳᖅ ᒪᓐ ᓴᓐᓇᓗᑉ ᐅᓂᑯ ᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ; ᒥᓇ ᑭᖏᑕᖅᓂᒃ, ᑲᑎ ᐃᓂᓂᓂᓂ ᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

46 ¶ ᔪᓂᑉ ᒪᓐ ᓂᓐᒃ ᒥᑕᓇᓂ ᑭᖏᑕᖅᓂᒃ ᐃᓐᓇᒃ ᑲᑎᒋᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

47 ᐃᓐᓇ ᒪᓕ ᑌᐊᓂᖅ ᑕᑎ ᐱᐅᓂ ᐅᒋᔪᒃᖅ ᐊᓂᒪ ᑲᑎᖅ ᑭᖏᖅᓂᖅ ᑲᖏᖅᓂᒃ.

48 ᑭᓪᓚᐊᓂᓗᑦᓂ ᒪᓐ ᑲᖏᖅᓂ ᒋᑎᑕᓵᐳ ᑌᐊᓂᖅ ᑕᑎ ᐱᐅᓂ, ᑲᑭᖅ ᐅᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

49 ᔪᓂᑉ ᒪᓐ ᑭᓪᓚᐊᓂᓗᑦᓂᐅᑦ ᒪᓐᓇᓂᓚᐅᖅ ᒋᐱᓐᒍᑦ ᓄᓐᒃᑐᖅ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

50 ᔪᓂᑉ ᒪᓐ ᑭᓪᓚᐊᓂᓗᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

51 ᔪᓂᑉ ᒪᓐ ᒪᓓᔪᑦ ᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

ᒪᓂᓇᒪᒃ ᓄᓕᒋᓐᓄᑦ ᐅᓪᓗᒡᓗ.

1 ᐃᓐᓇ ᒪᓐ ᖁᑦ ᑲᑎᓂᖅᓂᒃ ᐅᐃᓐᒍᓂ, ᒪᓐ ᑕᒥᓂ ᑭᓴᒪᓐᔪᐊᑦ ᐃᓂᓂᓴ, ᒪᓐ ᑕᒥᓂ ᑭᓴᒪᓐᔪᐊᑦ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

2 ᐅᔪᐳᖅ ᒪᓐ, ᑲᑎᓂᖅᓂᒃ ᓂᐅᓐᒍᐅᓐ ᐅᐳᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

3 ¶ ᔪᓂᑉ ᒪᓐ ᒥᒡᑦ, ᐃᓂᓴᓇ ᐅᓐᓂᓕᓂ ᐊᒡᓂᐅᓂᐊᓂ ᒪᓐᔪᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

4 ᒪᓐ ᐅᔪᓕᒃ, ᔪᓂᑉ ᑕᑎᓂᓪᓚ, ᖁᑦ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᑎ ᐊᓂᑎ ᐃᓂᓂᓴᓐᓄᓂ ᐃᓐᓂᓴᓂᓇᓂᓂ; ᑭᑭᒪ ᑲᑎᐃᑌᓐ, ᓴᓐᔪᒃ ᐃᓐᓂᓴᓂᓇᓂᓂ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

5 ᑕᑯᓂᓴ ᒪᓐ ᐃᓐᒃᐅᐃᓐ ᐱᐅᓂᓕᐃᓂᐊᑎᒃᓂᐊᓂ ᒪᓐᔪᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

6 ᔪᓂᑉ ᒪᓐ ᑭᖏᑕᖅᓂᒃ ᐃᓐᓇᒃ ᒪᓐ ᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

7 ᔪᓂᑉ ᒪᓐ ᑭᖏᑕᖅᓂᒃ ᐃᓐᓇᒃ, ᒥᓇ ᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

8 ᔪᓂᑉ ᒪᓐ ᑭᖏᑕᖅᓂᒃ ᐃᓐᓂᓴᓇ, ᒪᓐ ᐃᓐᓂᓴᓂᓇᓂᓂ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ, ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑭᑭᖏᐊᑦᓂᐊᓕᓴ ᑕᑕᓐᓇᓂᓇᓂᓇᓚᐅᖅ.

9 ᔨᓴᐣ ᒪᓄ ᑲᐢᑭᑲᓴᓂ ᕮᑯᓕᒋᐃᓐᓇ ᖃᑲᐢᓕᐦᐃᓐᓂᕮᓕᐦᕮᓐ, ᐅᒋᓴ ᐅᑲᐢᐃᓕᓴ, ᑭᓇᕮᑯᓂᒋᓇᓐᓂᓴ ᐃᓕᓐ; ᖃᓄ ᑯᓂᕮᒋᑐᐣ ᐅᓴ ᒧᔨᕮᑐᑲᑌᒪᕽ ᐊᒋᑭ ᖃ ᐅ ᐅᐢᑲ ᐃᐧᐣᑌᑌᓐ.

10 ᐅᒋᓴ ᒪᓄ ᑲᐢᐃᓐᓂᐣ, ᓇᒪ, ᓀᐧᐅᑭᒪᔪ, ᒪᓄ ᖃᓄ ᐊᒋᐅᐣᖃᕽ ᑎᓴᔪ ᖃ ᐅ ᐅᐢᑲ ᐃᐧᐣᑌᑌᓐ ᑭᑕᐣᓂᖃᓇᓐ.

11 ᐯᓴᐣ ᐊᕮᓴᕮᓀᐢ ᓇᑯᓴᓴᒋᑯᓇᓐ; ᓀᑕᐯᐣᐊᕮᓴᕮᐃᓇᓐ; ᑭᑕᐣᓂᖃᓇᓐ ᓇᒪᐃᐣᖃ ᓀᑕᒋᐃᐣᑯᓐᓂᐣ.

12 ᐅᒋᓴ ᒪᓄ ᑲᐢᐃᑌᐢ, ᓇᒪ, ᒪᓄ ᖃᑕ ᒋᐣᑕᐣᐊᐣᑕᐣᓂᐣ ᐯᓴᔪᐣᓂᖃᓇᓐᓂᖃᕽ ᐊᒋᑭ ᖃ ᐅ ᐅᐢᑲ ᐃᐧᐣᑌᑌᓐ.

13 ᑲᐢᐃᑌᐣ ᒪᓄ, ᑭᑕᐣᓂᖃᓇᓐ ᒥᑕᑦᐢ ᓀᓴᔪ ᐃᐧᐣᑕᓴᐣᓂᐣ ᐯᐅᑭᒋᐣᓂᒥᐧᑕᑭᐣ, ᐅᒋᓴᔪ ᐯᓴ ᐊᕮᓴᕮᓀᐢ ᒋᓀᑕ ᓂᐣᐊᐣ ᐊᒋᑭᐢ; ᑭᐣ ᒪᓄ, ᒪᐊᐣᐅᓴᒥᒪᓐ ᐃᐧᐊᐣᐢᐣ ᒋᑯᐢᓇᓐᓇᓐᓇᓐ ᐊᓀᐣᐧᑕᐣᐢ ᐯᓴ ᐯᓴᔪ ᒪᓄ ᓇᒪᑌᐢ.

14 ᔨᓴᐣ ᒪᓄ ᐅᒋᓴ ᑲᐧᐃᑌᐢ, ᐯᐅᓂ ᐊᓀᒪ ᖃᑲᐧᐃᓐᓂᐣᐢ, ᐅᒋᓴ ᐯᐅᑎᑕᓂᔪ, ᑭᓀᕮᓴᐣᓂᐣᐢ.

15 ᐅᑕ ᑭᐅᐣᐢᓂᓴᑲᐧᑌᐃᓐᓇᐃᓐᓂᐣᐢ; ᐅᐱᒪᑎᓴᐣᓂᐣ ᐅᐣᑲ ᐯᐢᐅᐣ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᐅᓴᐯᐣᑌᐢᓇᓐᓂᐣᐢ, ᓴᑎᒪ ᐱᐢᐅᐣᐢ ᐅᒋᓴᒪᓐ ᐃᐣᐯᐣᐢ ᐅᓴᑲᐧᐃᓐᓂᐣᐢ ᐯᐱᐅᐣᐢᑲᑌᐢ.

16 ᐃᓴᑎᐱᐣᐢ ᑭᑲᓴᐣ ᐅᐣᑲ ᐯᐢᐣ, ᑭᑲᐢ ᒪᓄ ᑲᓇᐃᓐ ᑭᓴᐃᓴᐧᐃᓐᓂᐣᐢ, ᑲᑭᐢᐣᑕᑲᐃᓐᓇᐃᓐᓂᐣᐢ ᒪᓄ, ᑲᐢ ᔨᓴᐣᑕᓂᐧᐃᓐᓂᐣᐢ ᒪᓄ ᐯᐢᑲᒥᐃᓐᓂᐣᐢ ᑭᓴᐃᓴᐧᐃᓐᓂᐣᐢ ᐅᒋᓴᒪᓐ

ᐱᓇ ᐃᓐᓇ ; ᑲᓐᐱᐧ ᓇᓂᑦᐤ ᐃᖏᑎᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᐃᑎ ᐃᐧᐃᓐᐱᐧ, ᑭᖃᐯᓇᓱᐧᐤ ᓂᓱᐧᓴᓂᓐᑲᓇ ᓂᖃᐧᐊᓐᖃᓂᓵ ᐊᐃᓐᐱᐧᐤ ᑎᓴᐯᐧᓴᓕᓐ.

ᒪᓕᓐᓴᒪᓐ ᖃᑦᑕᓇᐤ ᓂᐲᑦᓴᑦ.

1 ᑲᖏᐧᐃᓴᓱᖃᖏᐧᓐ ᒪᖃ ᐊᓂᑦ ᐊᐧᐸᓵ.
2 ᑲᖏᐅᓂᖏᑦᓵᐤ ᒪᖃ, ᐃᐧᐱ ᖃᖏᑭᒪᑎᐧ ᒪᖏᑦᑎᓇ ᐃᑎᑎᓵ ᑲᖏᓐᐱᐧᓵᐧᐃᓐᓴᓐ, ᐅᖏᓪᓗᐧ ᐃᓴᐃᓐᐧᐃᓐᐧ ᐅᑎᓵ ᑲᖏᐃᑎᖃᐧ, ᐃᐧᓗᐧ ᐅᑦᑭᒪᐃᓴᓐᐃᓵ ᐊᐱᓵᐧ ᑭᓐᑦ.
3 ᔨᑦ ᒪᖃ ᑲᖏᐊᖏᖏᐧᐅᓵ, ᐅᑎᓵ ᐅᐃᓵᑦ, ᐊᓵᓵᓂᓵ ᓇᐧᐱᐧ ᓂᖏᖏᐊᑦᖃᖃᖏᑦᑭ, ᐅᖏ ᐃᑌᐧᑦ, ᖃᑦᐅᐧᑦᒪᐃᓴᓐᐃᓵ ᐊᐱᓵᐧ ᑭᓐ.
4 ᑲᐧᐱᐧ ᑭᑎᐃᓵᐧᐃᓴᖏᖏᓐᑲᖏᓐᓂ, ᓂᑦᒪᐧᑦᓵᐃᑦ, ᓂᑲᐃᐅᑦᑭᐃᑦ ᑲᑦ ᖃᑦᐅᐧᑦᒪᒪᐧᓵ ᑭᓐᑦ :
5 ᒪᖃ ᑲᐧᐱᐧ ᐅᖏ ᐃᐧᐃᓂᑦᓴᐧᐃᓂᑦ, ᓓᒪᐃᐧᖏ ᓂᖃᐃᐅᑦᑭᓇᐧᑦ ; ᑎᑫᒪ ᐊᓵᓂᓵᓂᐧᐤ ᓂᖏᖏᐃᑎᓂᐧᐤ ᐃᐧᐱᐧ ᓓᒪᐃᐧᖏ ᑲᖃᐧᐊᓐᖃᓂᓵᐧᐃᓐᐧᐃᓵ, ᑲᑦᐱᐧ ᐅᖏ ᐅᐃᐧᐃᓐᐧᐃᓐᐧᐃᓵ ᐊᐱᓵᐧ ᑭᓐᑦ.
6 ᐃᓐᐅᐃᐟ ᒪᖃ ᑲᐧᐃᑌᐧᐤ, ᒐᓐᐧᑲ ᐅᐧᓴ ᖃᐃᐧᐧᐸᒪᓓᐧᓴᓴ, ᐅᑲᐧᐃᓵᐧᑦᒪᒪᐧᓵ ᐊᐱᓵᐧ ᐅᖏ ᐃᐧᐃᓐᐧᐃᓐᐧᐃᓵ ᑫᓴᐧᐃᐧᐅᖏᐧᐃᓐᐧᐃᓐᐧᐃᓵ ᐅᖏᐧᐃᓐᐧᐃᓐᐧᐃᓵ ᐊᐱᓵᐧ ᑭᓐᑦ ?
7 ᑲᐧᐃᑌᐧᐤ ᓴᒪᐧ ᓂᑲᐧᐧᐃᑲᒪᓂᓂᓵᐧᐃᓐᐧᐃᓵ, ᐃᓐᐧᐃᓵᐧᐃᓐᐧᐃᓵ ᐃᐧᐃᓐ

ᐃᐦᔨᐃᓱᓐᓇᐧ ᒥᓂᔪᓇᖅᑯᐤ, ᓇᖅᓴᐦᐧ ᐃᓴ ᐱᒪᑎᓂᐤ, ᐲᐦᓇᒥᓂᓇᐧᐣ Lᓇ, ᑭᓇ ᐅᐲᐦ ᐊᒋᒥᐢᑲᐃᓂᐧ.

29 ᐲᐦ ᐅᐦᐱᓇᑉ Lᓇ ᐅᑭᐢᓂᓇ, ᐅᐃᓂ ᐅᐲᐦᐃᓂ-ᓂᒪᑊ ᐯᔨᒪᓇ ᐅᓂᐃᑊᒪ, ᐅᐅᐃᓇ ᐅᐃᓂᔨᐢᐃᐣ, ᐅᓂᓂ ᐅᐲᐦ ᐃᑌᑊᐤ, ᐅᐅᐃ ᑭ ᐊᐣ ᐅᓂᒥᒪᐤ ᐳᐢ ᐃᐧᒥᐃᐧᐤ, ᖃ ᐲᐦᐊᑭᒧᐃᐣᐧᐃᐃᓂᐤ ? ᐲᐦ ᐃᑌᐧᐤ Lᓇ, ᐸᔨᒪᓄ ᑭᐅᐳᑎᒪᔨᐢᓂᐤ, ᓂᐃᔨ.

30 ᔨᓂᐤ Lᓇ ᐲᐦ ᑲᑫᐢᓇᐅᐣ ; ᐸᑫᒪ ᐲᐦᐳᑎᒪᐳᐢᐅᐧᐤ ᐅᓂᐃᐧᒪ, ᐲᐦᓇᓇᐣᓇᑉ Lᓇ ᐃᑉ ᑫᑕᓂᒪᐣᐧ ; ᐲᐦ ᐱᐣᐧᑫᐤ Lᓇ ᐅᓂᐯᐃᐧᓂᐢᐅᒥᐞ, ᐅᐃᑉ ᐯᐲᐦᒪᐣᐧ.

31 ᐲᐦ ᑲᓀᐦᑫᐧᐤ Lᓇ, ᐯᐲᐦᐊᐢᓇᐃᐧᐣ, ᑭᓇ ᐯ ᐲᐦ Lᓴᓇᐃᐦᑫᐧᓀᐧᐣ, ᐅᓂᔨ ᐯᐲᐦ ᐃᑌᐧᐣ, ᐅᓇᓂᓐ <ᐣᐧ-ᑫᐧᓂᓇ.

32 ᐲᐦ ᐅᓇᓕᒪᐢᐧᐃᐧᐣ Lᓇ ᐸᐣᓇ ᐯᐯᓴᓂᓀᐧ, ᑭᓇ ᐯᐅᓂᓂ ᐸᐣᓇ ᐊᑭᐦᐣᓇ ᐸᐣᓇ ᑲᐃᐧᑭ ᑎᑭᓂᓂᐞ ; ᑫᑊᒪ ᐃᑭᐦᐣᓇᐣ ᓇᒪᐃᐧᐃᐣ ᐸᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ᐸᐣᐢᓂᓇᓂᐧᐣ ᐃᐧᒥᐃᐧᐃᐣ ᐸᐣᐸᓂᓇᐧᐣ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ᐸᐣᐢᒪᒪᓇᐣᐧᐃᐧᐣ.

33 ᐲᐦ ᐊᐯᐃᐧᐣ Lᓇ ᐯᐣᐧᓂᒪᐱᓂᐞ, ᐅᓀᒪᒧᐣ ᑲ ᐃᑉ ᐅᓀᒪᒧᐣᐧᐅᐧᐃᐞ, ᑭᓇ ᐅᐧᒥᒪᐤ ᑲᐃᑉ ᐅᓀᑲᐢᐱᐞ ; ᐊᓂᑉ Lᓇ ᐊᐱᐧᐱᓇᐧᐃᐧᐣ ᐲᐦᒪᒪᓀᑎᐣᐧᐃᐧᐣ.

34 ᐲᐦ Lᑎᓇᒪᐯᐧᐤ Lᓇ ᑫᑭᐱᓂᐞ : Lᓇ ᐯᐣᐧᒪᐤ ᐅᐣᐧᒥᐞᐃᐧᐣ ᓂᐱᓇᓇᐧᐤ ᐊᐧᐃᐧᓂᐣ ᐲᐦᐃᐣᐸᐦᒪᓂᐤ ᐃᐣᐸᐃᐣ ᐞᓂᑲ. ᐲᐦᒥᓂᐧᑫᐧᐃᐧᐣ Lᓇ, ᑭᓇ ᐯᐲᐦ Ꭰᐧᑎᐱᑲᐧᐃᐧᒧᒪᒧᐣ.

Lᑎᓇᒪᓇᓐ ᓂᒥᔪᓇᐤ ᓂᐅᑦᓴ.

1 ᐲᑭᐦᐳᑐᐤ Lᓇ ᑲ ᑲᓇᐯᐧᐱᐦᒥᒥᓂᐞ ᐃᐧᑭ, ᐅᒥᓂ ᐯᐦᐃᐢᓂᐞ, ᓴᓀᑭᓇᐦᒥᐤ ᐊᐱᓂᐱᓂᐊᐧᐣ ᐅᒪᐢᑭᒪᑎᐊᐧᐣ ᑎᑎᒥᐱᐤ, ᐃᐱᓂᐧᐣ ᓂᑘᐃᐣᐊᐧᐃᐧᒪᐞ, ᑭᓇ ᑲ ᐃᐢᒥᐞ ᐊᐧᐃᐱᓂᐱᓂᐤ ᐅᑭᓂᑊᒪ ᐅᒪᐢᑭᒪᑎᐊᐧᐣ :

2 ᑭᓇ ᐦᐦᒋᐊ ᓂᒥᓂᐦᑲᑲ, ᔨᓂᑊᐃᐞ ᒥᓂᐦᑲᑲ, ᐊᓂᒥ ᐯ ᐅᑐᓂᐧᐃᐧᓂᐣ ᐅᒪᐢᑭᒪᔨᐢ, ᐅᒥᒥᒪᐤ, ᑭᓇ ᐅᒪᐦᐃᒪᐤ ᔨᓂᑊᒪ. ᐲᐣᑐᒥ Lᓇ ᔨᓂᔨ ᑲ ᐲᐦ ᐃᑌᐧᓇᐣᐧ.

3 ᐃᐢᐦᐸ ᐯ ᑎ ᐯᒋᐧᓂᓇᐣᐧ, ᐊᐧᓇᐱᓇᓂᐧᐃᐧᐣ ᐲᐦ ᐁᐯᐧᑎᐦᐊᐧᐃᐧᐣ, ᐃᐧᐣᒉᐃᐧᐃᐧᐣ ᐅᐱᐢᒥᐢᑎᑐᒪᒪᒥᒥᐧᐃᐧᐣ.

4 ᐃᐢᐦᐸ Lᓇ ᐅᑌᓇᐧᐤ ᑲ ᐊᑎ ᐅᐦᐢ ᐁᐯᐧᐦᑌᐢᐣ, ᑭᓇ ᐅᑫ ᖃᐣᑲᐧ ᐊᐣᐧᑐᐤ ᐯᐃᐧᐃᐧᐣ, ᔨᓂᔨ ᐲᐦᐃᑌᐤ ᐅᑲᓇᐧᐃᐧᐣᐅᑫᒪ, ᐸᓂᓂᐃ, ᐱᒥᑎᐤᐣᐧᐃᐧᐣ ᐊᐧᐃᐱᓇᓂᐧᐃᐧᐣ ; ᐃᐢᐦᐸ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ᐃᐢᐦᐸ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ?

5 ᓇᒪᑊ ᐅᑫᐧᐣᐤ ᐅᒪ ᑲ ᒥᓂᐦᑲᐧᐣ, ᓂᐃᐦᒪᒥᓂ, ᑭᓇ ᐃᑌ ᐸᐧᓂᐦᐣᐧᐃᐧᐣ ? ᐲᐦᐱᓂᐃᑌᐧᐣ ᐃᐢᐦᐸ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ᐃᐢᐦᐸ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ᐃᐢᐦᐸ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ?

6 ¶ ᐲᐦ ᐊᑎᑐᐤ Lᓇ, ᐅᒥᓂ ᒣᐧᐦᐢ ᐅᐲᐦᐊᐢᓇᐞ.

7 ᐅᒥᓂ Lᓇ ᐲᐦᐃᑎᐣ, ᐸᓴᐦᐢ ᐅᒥᓂ ᑲᐃᑌᐧᐃᐞ ᓂᐃᐦᒪᒥᐤ ? ᓇᒪᐦᐣᐧᑲ ᑲᐸ ᐃᐦᐢᐧ ᐯᑭᐦᐣᐧᑲᑲᐧᐃᐧᐣ ᐅᒥᓂ ᑲᐸ ᐃᑭᐦᐧᐣᐧᐃᐧᐣ.

8 ᐊᐧᐸᐧᓂᐢ, ᔨᓂᑊᐞ ᑲᐲᐦᒥᐣᑲᐧᐃᐧᐣᐱᐦᐢᐧ ᓂᒪᒥᐢᓇᐤ, ᑲᐃᐧ ᐲᐯᐧᒪᐦᓇᐧᐃᐧᐣ ᑫᓂᐢᐣ ᐅᐦᐢ ; ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ ᐃᐧᐣᐸᓇᐧᐃᐧᐣ

24 ᐲᖅ ᐅᓂᖅᓭᓐᓂᒃ ᒪᓕ ᐃᓕᓴᕐᔪᐊᓘᓐ ᐲᖅᓯᒪᔭᕐᓂᖅ ᐊᓂᒍᓐᓇᖅ, ᓂᐲᖅᐹᓕᕐᓂᒡᓘᓐ ᐅᓂᒃᑲᓐᓇᖅ ᐊᐅᑭᒪᓕᒃ.

25 ᐊᓂᒍᓐᓇᖅᑐᑦ ᒪᓕ ᐲᖅ ᐃᑌᓐᓄᑦ, ᐃᑲᖅᑎᑦ ᑭᓇ, ᓂᒋᐃᓐ ᐊᒋᐅᓐᓂᒋᒪᐃᓐᓇᖅᑐᑦ ᐊᓕᓴᕐᓄᑦ ᑭᓯᓐ.

26 ᓂᐲᖅᐃᒋᓇᖅᑐᑦ ᒪᓕ, ᓇᒪᐃᓐᓄ ᓂᓴᐲᖅᐃᑲᖅᑎᓇᖅᑐᑦ: ᐸᓐᓕᑦ ᐅᓯᒥᒪᐸ ᓂᓕᒋᓐᓂᒋᑦᓂᖅᑐᑦ ᐃᓐᓄᑯᓄᖅ, ᓂᓴᐃᖅᑎᑦᓇᖅᑐᑦ ᐃᓕᑦ; ᖃᓄᐊ ᓇᒪᐃᓐᓄ ᓂᓴᐲᖅᐊᓂᒋᒪᒪᓇᖅᑐᑦ ᐊᓕᓴᓂᐸ, ᐸᓐᓕᑦ ᓂᓴᐃᖅᑎᑦᓇᖅᑐᑦ ᐃᓐᓄᑯᓄᖅ ᐊᓕᓴᓂᐸᖅ.

27 ᑭᑐᐊᖅᓴᓐᓂᒃ ᒪᓕ ᐊᖅᑎᐃᓐᓇᖅᑐᑦ ᓂᓴᐲᐃᑎᓂᓴᓇᖅᑐᑦ, ᑎᑭᐊᓕᖅᑐᒃᑐᒪᓇᖅᓯᒪᔭᕐᓂᖅ ᓄᓇᕗᑦ ᐅᓴᐲᖅᑐᑦ; ᐊᓕᓴᓂᐸᖅᑐᑦ ᐃᓐᓄᑯᓄᖅ ᓄᓇᕗᑦ.

28 ᐅᓴᑦ ᒪᓕ ᓂᓴᐲᖅᓴᒃᓂᓕᕐᓂᑦ, ᐅᑯᓄ ᓂᓴᐲᖅᐃᓐᓇᓕᕐᓂᑦ, ᓀᐱᒋᓴᖅ ᐲᐱᑭᐹᓕᕐᓂᖅ; ᓇᒪᐃᓐᓄᒃ ᒪᓕ ᓂᓴᓕᕐᓯᒪᓂ ᐊᑭᓐᓄᑦ ᐅᓴᐲᖅ:

29 ᐸᓐᓄᑦ ᒪᓕ ᒥᓴ ᐊᐊᓗ ᒪᓐᑲᒥᔪᓴ, ᒥᓴ ᓴᓂᕐᑭ ᐃᖅᑎᑎᓕ, ᒥᖅᓴᐅᓗᓄᐃᓐᓂᖅ ᐃᓕᑦ ᑲᑲᐃᑐᑦᓂᕐᓇᓴᓐᓂᖅ ᓂᓴᓕᕐᓴᓂᓐᓂᖅ ᓂᓴᓕᓴᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᓂᓴᑲᓐᓂᖅ.

30 ᐊᓴᖅᑎᑦ ᐃᓕᑦ ᒪᓕ ᐃᓐᓇᐃᓕ ᐅᓂᖅᓯᖓ ᑭᑐᐊᓄᑦᓴᒃ ᐊᖅᑎᐃᓐᓇ, ᐅᑲ ᐃᓕᐊᐃᓕ ᐅᐸᑲᓴᑭᓐᓄ; ᐅᓯᑲᓕᖅᓄᑦ ᐅᐱᒪᑎᓕᐅᓐᓂᒃ ᐅᖅᓯᒪᔭᕐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᐅᐱᒪᑎᓕᐅᓐᓂᓕᓐᓂᒃ ᐅᐱᑲᓴᑭᓐᓄᑦ;

31 ᑲᑎ ᐅᓂᖅᓯᓕᕐᓂ ᐃᓕᑦ, ᐃᓐᓇ ᓴᓕᓯᖅᑎᓯᖅ ᐅᑲ ᐃᓕᐊᐃᓕᑭ ᐅᐱᑲᓴᑭᓐᓄᑦ, ᑲᓕᓂᐱᑦ; ᑭᑐᐊᓄᑦᓴᒃᓇᓴᓐᓂᒃ ᒪᓕ ᒥᖅᓴᐅᓗᓄᐃᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᑲᑎ ᐃᓐᓇᑐᑦᓂᕐᓇᓴᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᐅᓴᐲᖅᑐᑦᓂᕐᓇᓴᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᐅᓴᐲᖅᐅᓴᑭᓐᓄᑦ;

32 ᑎᖓᒪ ᑭᑐᐊᓄᑦᓴᒃ ᓂᓴᓇᐅᓐᓂᓕᓴᓐᓂᖅ ᐅᓴᐲᖅᐅᓴᑭᓐᓄᑦ ᐊᖅᑎᐃᓐᓇᖅ, ᐅᖅᐃᑌᓐᓴᑦ, ᐸᓐᓄᑦ ᐅᑲ ᐯᓕᒪᓂᓂᓐ, ᐲᑦᓂᑦ ᐃᓴ ᑲᑭᑭᓐᓂᖅ ᐅᓴᐲᖅᐅᓴᑭᓐᓄᑦ ᐊᖅᑎᐃᓐᓇᖅ.

33 ᐊᓂᖅᓴᑦ ᐃᓴ ᒪᓕ, ᑭᓕᔨᓴᓕᒥᓐ, ᐲᑦᓂ ᑭᑐᐊᓄᑦᓴᒃ ᑲᑎ ᐊᐱᐸ ᑲᑎ ᑎᓐᓂᒋᓴᒪᒪᓕᓂᓘ ᐅᓴᐲᖅᐅᓴᑭᓐᓄᑦ ᑲᑎ ᐅᓕᐊᓂᖅᓴᓂᓂᓴᓕᓕᓘ ᐃᖅᑎᓕᓐ; ᐲᑦᓂ ᒪᓕ ᐅᓴᐲᖅᐅᓴᑭᓐᓄᑦ ᐃᓐᓇᐃᓕᐸᖅ.

34 ᑎᖓᒪ ᒋᓂᓗ ᐅᐃᓗᓇᓕᑦ ᐊᖅᑎᐃᓐᓇᖅ, ᐅᑲ ᐅᓴᐲᖅᐅᓴᑭᓐᓄᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓗ? ᒪᓐᓀᒃ ᐃᓴ ᐃᓐᓄ ᓂᓴᐊᓂᓴᓐᑌᓘ ᒪᓯᓴᐃᓐᓄᑦ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐊᖅᑎᐃᓐᓇᖅ.

ᒪᓂᓇᒪᓴᑦ ᖃᓄᐃᓐᓇᓕᒃ ᓂᓴᓇᓐᓂᒃ.

1 ᐅᑲᐧ ᒪᓕ ᑐᓗᑦ ᓇᒪᐃᓐᓄ ᐲᖅᓇᓴᓂᓗ ᐅᒋᓐᓂᒪᒪᓄᓂᓗ ᑲᖅᐱᖅᓯᖅ ᓂᓴᐲᖅᓄ ᐊᓂᓂᓗ ᑲ ᓄᓪᓕᐃᓐᓂᒋᓂᓗ; ᒥᓇ ᐅᐲᖅ ᐃᓂᓗ ᑌᐯᐧᓂᓗ, ᐲᑦᓂ ᑲᐃᖅᑎᑦᓂᓂᓗ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐊᓕᓴᓂᓗ ᐊᓇᓂᓗ. ᓇᒪ ᒪᓕ ᐊᐃᓐᓄ ᐊᓂᓴᓂᓴᓂᓗ ᐲᓇᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᓄᓇᕗᑦ, ᓂᓴᐃᖅᑎᑦᓂᓂᓗ ᐃᓐᓄᑯᓄᖅ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ.

2 ᐲᖅᑎᑦᓯᐃ ᒪᓗ ᒪᓕ; ᐅᑯᓄ ᐃᑭᐱᓴᓇᑦ ᒥᓇ ᐯᐧᑲᐅᖅᑐᑦ ᐃᓐᓄᑯᓄᖅ ᐲᖅ ᐯᐧᑲᑦ.

3 ᐃᓂᓗ ᒪᓕ ᑐᓂᓗ ᐲᖅᐃᑌᓐ ᐃᓐᓇᓴᓂᓗ, ᓄᓪᓕ ᐃᓂᓗ; ᓀᐱᒋᓴᖅ ᐲ ᐊᒪᑎᓂᓐ ᐅᖅᑎᐃᓐᓇᖅ? ᐃᓐᓇᓴᓂᓗ ᒪᓕ ᓇᒪᐃᓐᓄᑦ ᐲᖅ ᓇᓐᓀᐃᓐᓂᑎᑦ; ᑎᓀᒪ ᐸᓴᓄᐱᓂᓄᐃᓐᓂᖅ.

4 ᐃᓂᓗ ᒪᓕ ᑐᓂᓗ ᐲᖅᐃᑌᓐ ᐃᓐᓇᓴᓂᓗ, ᓂᓂᓐᓂᐧ ᐯᐧᓄᓂᓐᓂᑦ, ᑭᐸᓂᓴᓄᑎᑦᓂᓐᓂᖅ. ᐲᓂᓐᓂᐧ ᒪᓕ ᐲᖅ ᐯᐧᐃᑦᑌᐃᑲᐧᓐᓂᐧ. ᐲᖅᐃᑌᓐ ᒪᓕ, ᓄᓕ ᓂᓗ ᐲᓂᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᓄᓇᕗᑦ, ᑲ ᐲᖅᐊᒋᐃᓐᓇᓐᓂᐧᓂᓐᓂᒃ ᐃᑲᑭᑎᓐᓂᖅ.

5 ᐊᓄᖅ ᐃᓴ ᒪᓕ, ᐅᑲᐃᓐᓄ ᒪᓓᓴᓄᖅᑕᓗᑦ, ᐊᑦᓂ ᐅᑲᐃᓐᓄ ᐲᓂᐃᓐᓂᐧ, ᐅᐲᖅᐊᒋᐃᓐᓇᓐᓂᐧᓂᓐᓂᒃ ᐲᓂᐃᓐᓂᐧᓂᓐᓂᑦ ᐅᑦ; ᑭᓇᒪ ᐲᓇᒪᓂᑎ ᓂᐲᖅᓯᒪᔭᕐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐊᓕᓴᓂᓗ ᐊᓇᓂᓗ.

6 ᑭᓇᒪ ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᓴᓗᑦ ᓄᓂ ᐱᐅᑦ ᐅᐲᖅᓴᑭᓐᓄᑦᓴᒃᑐᑦ; ᓀᐱᐅᖅ ᒪᓕ ᓂᓴᓇᓐᓂᒃ ᐱᐅᑦ, ᐅᑲ ᒃᓇᓀ ᑲᑦ ᐲᓇᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐊᐱᐸᓂᓗ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ.

7 ᐲᓴᒪᓂᑦ ᒪᓕ ᓂᓴᐲᖅᐯᐧᓂᓐᓂᒃᑲᓂᓗ, ᐲᑭᐱᒪᓕᕐᓂᖅᐲᑦ ᐲᑭᐃᓕᓴᓕᓂᓐᓂᐧ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃ, ᒥᓇ ᐲᖅ ᐱᒪᓕᕐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᐲᐱᒪᑎᓕᐅᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐲᖅᐃᑌᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐊᓂᓴᓐᓂᒃᑲᓂᓗ.

8 ᐅᑯᓄ ᒪᓕ ᐃᓕᐊᓄ ᐲᓴᐃᓐᓂᖅ ᑲᐲᖅᐯᐧᐊᓕᓂᓐᓂᒃᑲᓂᓗ ᐅᑦ, ᒪᓕ ᐲᓇᒪᓂᑎ, ᓂᐲᖅᐊᒋᐃᓐᓇᖅ ᒪᓕ ᑲᓕᐃᓐᓂᒋᓂᓐᓂᒃ ᐃᓐᓇᐃᓕᐸ

ᐊᐸᒻᐋᒋᑦ ᑭᑕᐃᓕᓯᐊᐃᐧᐊᐧᓵ, ᐱᐧᐃᐧᐊᐧᓵ, ᒋᓄ ᐯᓯᐃᓗ ᐃᒻᒉᐃᐧᐊᐧᓵᐤ, ᑲᑕ ᐯᐃᐧᐃᒻᑌᐊᓵ.

20 ᐅᑲᐃᓴᑲ ᒪᑲ ᐅᑕᒣᓕᒉᒧᑐ ᑭᒋᑲᓂᐊᐧᓵ; ᑭᑫᒪ ᐯᓂ ᒥᐊᓂᐟ ᐃᑭᑦ ᐊᐟᑎᐊᐧᓵᐤ ᑭᒋᑲᓂᐊᐧᓵᐤ.

21 ᐃᐢᐅᐁᐃᑦ ᒪᑲ ᐅᑕᐊᐧᓵᒥᑎᓴ ᐯᐊᓂ ᐱᐤᒉᒪᓵᐠ: ᒋᓄ ᒍᓂ ᐱᐤᒥᐊᐧᓵᐤ ᑎᑎᐱᐃᒋᓴᓐᑲᓵ, ᒣᐧᐦᑭ ᑲᐱᐤᐱᐊᓂᒥᑎᒉᒪᓗᐠ ᐯᐃᐅᐃᐱ", ᒋᓄ ᐅᐱᐤᒥᑲᓂ ᒋᑎᒥᓴᐤ ᑫᓴᒪᓄᓂ.

22 ᑲᐃᐢᐁᐊᓂᓂ ᐸᐯᐢᐱᐧ ᐸᐯᐧᐦᐠ ᒋᐢᐊᒍᓴᐃᐧᐊᓵ; ᒪᑲ ᐯᐠᒪᓄ ᐱᐤᒥᐊᐧᓵᐤ ᑕᐃᓵᐠ ᒋᐢᐊᒍᓴᐃᐧᐊᓵ ᐸᐢᐊᒍᓴᐃᐧᐊᓵ, ᒋᓄ ᓂᑲᓄᓴᐧᓵᐤ ᒋᐢᐊᒍᓴᐃᐧᐊᓵ.

23 ᐊᓂᐃ ᒪᑲ ᑲᐦᐁᓴᐧᑲ ᑲᑎᐊ ᐱᐤ ᐃᐊ ᐃᐊᓂᓴᐦᐊᒪᐃᐧᓵᐤ; ᑕᐁᐦᐠ ᒋᐢᐊᒍᓴᐃᐧᐊᓵᐠ ᐯᐦᓄᐦᐁᐦᐱᐠ ᐃᑭᑎᐤ ᑲᐦᐠ, ᒋᓄ ᑕᐁᐦᐠ ᐅᐱᐤᒥᐊᐧᓵᐤ ᒋᐢᐊᒍᓴᐃᐧᐊᓵᐠ ᐯᐦᓄᐦᐁᐦᐱᐠ ᒪᐦᐁᓴᐦᐁᐦᐱᐠ ᐯᐦᓄᐦᐁᐦᐱᐠ ᐃᑭᑎᐤ ᐊᐦᐁᐠ ᑫᐯᑭ ᓂᒪᓴᐧᓵᐤ ᒋᓄ ᑲᑎᐊ ᑫᐯᑭ ᐃᑭᑎᐤ ᐊᐦᐁᐠ ᑲᐦᐠᐦᐁᐦᐱᐠ ᑲᐦᐠᐦᐁᐦᐱᐠ ᐃᑭᑎᐤ ᐊᐦᐁ

ᖃᐅᔨᓴᓐ ᐅᐅ ᖁᑦᓴ: ᖃᐅᔨᓴᑉ ᐊᓐᓂᑦᓱᓐᓂᒃ ᑌᓴᐅᓐᓂ ᐹᓐ-ᐃᓐᓴᓂᐊᑦᓵᓪ.

26 ᖃᐅᔨᓴᑉ ᐊᓐᓂᖅᓱᓪ ᐃᑎᑎᓐᓂᑦ ᑲᐹᓐ ᐯ ᐃᓂᔪ ᐃ·ᖁᓂᔪ ᖁᑦ ᐅᓪᓚᓐᓂᔪᐃᓚᓂᓪᓕ ᑲ ᐅᓐᓚᓐᓴᓂᔪ, ᐊᓂᔪᓂ ᖁᑦ ᐅᓂᔪᓴ ᐃ·ᐃ·ᓴᐊᓪ, ᖃᐅᔨᓴᑉ ᐊᓐᓂᖅᓱᓪ ᑌᓴᐅᓐᓂᒃ ᑕᐢ ᓂᓪᓚᓐᓂᐹᓐᓂᑦ;

27 ᐅᓂᔪᓴ ᒪᒃ ᔪᓂ, ᑲᐹᓐᓂᓐᓯᐃᐃᓐᓂᒪᒻᓂ ᐃᑎᑎᓐᓕ, ᓴᓂ ᐊᓐᓂᖅᓱᓪ; ᖃᐅᔨᓴᑉ ᐊᓐᓂᖅᓱᓪᓂᔪᓂ ᖁᑦ, ᐃᑎᑎᓐᓕ ᑲ ᐹᓐ ᕿᓂᔪᓐᓄᑦ, ᑌᓴᐅᓐᓂ ᕿᐢ ᓂᓪᓚᓐᓂᐹᓐᓂᑦ;

28 ¶ ᐹᓐᔭᖅᓂᑎᓴᐊᒪᓂ ᒪᒃ ᔪᓴᐅᓪ ᑭᓂᓵᓴᓂᔪ ᔪᓂᓴ, ᑭᑎ ᐃᓴᓐᖅᓱᓐᓂᔪᓂᔪ ᓂᔪᓂ, ᑭᓂᐅᓂᔪᓂᓵᓐᓂᔪ ᐅᓐᓂᔪ; ᐹᓂᕿᓂᔪᓵᓴᓐ ᒪᒃ ᓂᔪᓐ ᐊᓐᓂᖅᓱᓪ.

29 ᔪᓂᔪ ᒪᒃ ᐹᓐᖅᔭᑎᓐᐅᓪ ᐅᓐᓐᑎᐱᓴᓵᓐᖅᖅᓱᓪ, ᐅᓂᔪᓂ ᐅᑭᐹᓐᓂᒪᒻᓂᓵᓐᓂᔪᓂᔪ ᐃᓐᔪᐅᐃᓵ ᐅᖅᓴᐃᓪᔭᓪ, ᓂᔪᓐ ᐃᓐᓂ, ᒥᓵ ᐅᐹᓐᓂᐊᓐᐅᓪᓂᔪᓪᓚᓐᓂᖅᓱᓪᓂᔪ: ᐹᓐᓯᓪᓚᓐᖅᓱᓪ ᒪᒃ, ᒥᓵ ᐅᐹᓐᓴᒪᓪᓂᔪ ᓂᓪᓚᓐᓂᖅᓱᓪᓂᔪᓪ.

30 ᐃᓐᔪᐅᐃᓵ ᒪᒃ ᐹᓐᐃᑌᓐ ᔪᓂᔪᓴ, ᐅᖅᓪ ᐹᔭᑦ ᓂᖅᓂᓂᔪ, ᓴᓴᓪ ᐅᐹᓐᓂᐊᓐᓴᒥᓂᔪ, ᓂᕿᐃᑐᓐᓂᔪ ᖁᑦᓴᓐᓂᔪᓂᔪ ᐅᓐᓂᔪᓂᔪᓂᖅᓱᓪᓂᔪ, ᖁᑦᓴᓐᓂᔪᓂᔪ ᐅᓐᓂᔪᓂᔪᓂᖅᓱᓪᓂᔪ, ᓂᕿᐃᑐ

ᓂᓗᓂᑦᒥᓚᐅᓚᑦ; ᐃᓄᒥᒻᒥᓚᐅᓚᑦ, ᑭᓚ ᐊᑦᑐᐅ·ᐤ ᓂᓪ ᐊ·ᖃᑎᓂᓚᓐᓚᓪ, ᓚᒪ ᑫᒃ: ᐃᓐᓇᓂᑲᑌᐤ ᐅᓪᓕᒥᒪᐸᐊᓗ ᐃᓄᒥᒻᒥᓚᐅᓚᑦ, ᐱᐃ ᓂᑦᐃᓚᓚᓚ, ᑭᓚ ᓂᓪᓕᓐᑭᓚᓚ:

19 ᑫᒃ: ᒪᓚ ᐅᖏᓪ ᑫᓂᐱᓚᓵᓪ ᐅᓪᓕᓐᓕᒪᐱᓪ, ᓂᑦᓚᓚ ᑭᓚ ᓂᓪᓕᓐᑭᓚᓚ? ᐊᓪᓕᓚᓚ ᑭᓚ ᓂᓪᓕᓐᑭᓚᓚ ᐸᖏᑫᓗᒃ ᐅᖏᓪ, ᓂᑦᓚᓚ ᒪᓚ ᑭᓚ ᓂᓪᓕᓐᑭᓚᓚ ᐯᐅᐅᖏ ᑦᓪ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ; ᑭᓚ ᑦᓪ ᑭᓚᓵᑦᓚ ᑫᓐᓂᑲᑭᑲᓗ ᑦᓪ ᐱᒪᓂᓪᑦᓚ, ᐅᑲ ᒪᓚ ᑦᓪ ᓂᐱᑦᓚ, ᐅᑲ ᑦᓪ ᑭᓚᓵᓪ.

20 ᔨᓂᓗ ᒪᓚ ᑭᖖᐊᐅᓐᓪᓕᒪᐅᓐ ᐯᐅᐅᖏᐊᓐ. ᒥᓂᐅᓐ ᐃᑎᓗᐟ ᐊᓪᓕᓐᑭᓚᓐ; ᒥᑫᒪ ᑲᖖᓐᓂ ᐃᑎᓗᐟ ᐃᓵᓂᐊᓐᓗ ᑭᖖ ᐊᐊᓪᓂᐊᓐᓗᓐᓐ, ᐅᑲᓂ ᐯᐅᐅᖏ ᐯᐅᐅᖏ ᑦᓪ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ; ᑭᓚ ᑦᓪ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ ᐯᐅᐅᖏ ᑦᓪ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ.

21 ᐊᓵᓂᓵᓂᐊᓐ ᒪᓚ ᐃᓐᓴ, ᖖᖖ ᐊᖖᓐᓂᓐ ᑦᓪ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ ᐃᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ, ᐊᐅᖖᓂᑲᓗ ᑫᓐᑭᑌᖖ ᐃᑌᖖᐊ.

22 ᐱᐃ ᐅᑦᑭᓵᓂᓐ ᐸᑲᖏᐊᐃᓵᓂᐊᓐ. ᓚᒪᐃᓐᓴ ᖖᖖᐊᐃᐊᓐᓗ; ᒥᑫᒪ ᐸᑲᖏᐊᐃᓵᓂᐊᓐᓗ ᖖᖖᐅᑎᐅᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ ᐃᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐃ ᖖᖖ ᒥᓵᓂᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ ᐅᑦᑭᓵᓂᐊᓐᓗᓐᓐ.

23 ᔨᓂᓗ ᒪᓚ ᖖᐃᑌᓐ ᐊᓵᓂᓵᓂᐊᓐ, ᓂᐊᐸᑲᒪᓗ, ᖖᖖᐃᑎᓐᓗᓐᓐ ᐊᓂᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐃᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ ᐃᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐃᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂᓐ ᐃᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐃᓐᓂᐊᓐᓗᓐᓐ ᐅᓪᓕᓐᓴᑫᑦᓂᑲᓂ

ᓂᓀᙵ, ᐅᐱᓯᓄ ᐯ ᑭᐱ ᐃᓗ ᓂᐢᓂᓀᙵ᙮ ; ᑎᑫᒪ ᒪᓇᔭᐱᐱ ᓄᐢᓯᒧᓂᐃᓄᐃᓄ᙮.

15 ¶ ᑭᓴᐅ·ᓀᐢᓄ ᒪᓇᓄ ᔨᓂᓪᓕ, ᑲᑎᓗ ᐯᑭᐱᐃᑦᓯ, ᑲᓴᒪᓂᔨ, ᓱᐱᓯᐃᓴᐅ ᐅᓪᓴᔭᐢᐱᑦ ᑭᓇ ᐊᐢᓴᐅ ᑲ ᑭᐱ ᓴᓪᓯᓯᐃᓂᓄᑦ, ᑲᓴᒪᓂᔨ ᑲ ᑭᐱ ᐊᓴᓗ ᑲ ᐯ ᐃᓄᓂᐃᓂᓇᓕᒪᓂᔨ ᐋᓀᓄ ᐊᓂᐱ ᑲᓂᐱᓕ,

16 ᐅᓄᑯᔭ ᑲ ᑭᐱ ᓴᓄᐃᓂᓂᓂ᙮ ᑲᑭᓂᓀᙵᓂ ᓴᑭᓂᓀᙵ᙮ ᒪᓂᓀᓂᓂᓂ ᐅᓄᑯᔭ ᑲᑎᓂ, ᑲᑎᓂ ᐅᓂᓂᓂ

ᐅᑭᐱᓂ ᐲᓴᒪᓂᔪᐅᑦᑕᐅᑉ· ᖃᐅᑦ; (ᐃᑦᑕ ᐁ·ᐱᑦᐣ ᐅᑲ-ᓇᐃ· ᒪᓴᑎᐱᑫ·º ᐅᑦᑭᔨᒪ ᐃᓕᔨᐅᐃᑯᑉ:)

25 ᐅᐸᓴᒪᓂᔪᒪ ᐅᑎ ᑯᐦᒉᐃ· ᐅᐱᓂ, ᐊᓇ ᓂᐃᓪ-ᑎᐃᓕ'; ᒥᓇ ᒪᒧᐃ·ᔪᓐ ᑲ ᐲᖏᓴᐃ·ᓪ, ᓂᔪᐁ·ᔨᒥᓕᓕ ᐲᐱᑭᔨᑯᓵ ᐃᓕᐱᒥᓵ ᐅᐱᓂ ᔪᐁ·ᔨᐱᑫᐃ·ᓇ, ᔪᐁ· ᔨᐱᑫᐃ·ᓇ ᑎᑦᓴᖏᓵ ᑲ ᐊᑦᑮᓇ ᐊᑦᒉᒥᓵ, ᔪᐁ·ᔨᐱᑭ-ᓂᐃ·ᓇ ᑐᑦᔪᒪᓵ, ᒥᓇ ᒥᓕᔪᖏᓵ:

26 ᐅᔪᐁ·ᔨᐱᑫᐃ·ᓇ ᑯᐱᒉᐃ· ᐸᓕᐲᓇᔦᑦᔪᒥ-ᔨᐁ· ᐅᔪᐁ·ᔨᐱᑫᐃ·ᓂᔦᑦᐁ· ᓂᑲᔨᓯ ᐲᔪᓂᔅᒥ-ᔪᓇᔪ, ᑲᐃᓕᐱᐱᓂ ᐃᓕᐱᐱᓂᐲ ᑲᑮᐁ ᐊᑦᑮᓂᓵ; ᑲᑕ ᐊᑦᔨᔨᐁ· ᐃᐃ ᐅᓕᑎᓂᓂ ᔑᓪᒉᔪ, ᒥᓇ ᐊᑦᔪ-ᑲᐱᐱᓇᓵ ᐃᓕᐱᐱᓂᐲ ᑲᑮᐁ ᐊᑦᑮᓂᓵ; ᑲᑕ ᐊᑦᔪᑲᐱᐱᓇᓵ ᐃᓕᐱᐱᓂᐲ ᑲᑮᐁ ᐊᑦᑮᓂᓵ:

27 ¶ ᐯᔪᒪᓪ ᑲᑕ ᐅᑲᔪᐅᑦᐣ ᑕᐱᓄᒉᐟ ᒪᐦᐃᓵᑲ; ᐲᔪᐲᔪᔦᑦᔨᓂᐅ ᑲᑕᐸᑦᐣ ᑲᑮᐁ ᐊᑦᑮᓂᓵ ᐃᓕᐱᐱᓂᐲ ᑲᑮᐁ ᐊᑦᑮᓂᓵ; ᑲᑕ ᐊᑦᔪᑲᐱᐱᓇ

ᔦᑕᐅᓴᓵ; ᒪᓂ ᑭᓴᒪᓂᔨ ᑲᐦᑎᓯᓴᓂᐦᒋᓐ, ᑲᓪ ᑕᑎᐦ-ᑭᓴᓂᐦᒋᑦ, ᖁᓛᓪ ᖃᐃᐦᑲᓵ ᖃᑭᓵᑦ ᑲᓪᒪᕕᒪᐦᐊᑭᑦ ᑎᐦᓀᓗ ᐊᓂᓯᓂᐅᐊᓴᓵᓐ.

21 ᐊᓄᐦᐧ ᓴᓵ ᒪᓂ ᐅᖃᐃᓵᔭ ᓄᐱᑦ; ᑭ ᖃ ᐊᓴᑎᑎᓇᐃᓐ ᑭᓇ ᑭᐱᐊᓯᓯᐃᐊᓴᓐ. ᑲᐦᑎᓯᓴᐦᐁᐦᒋᐤ ᒪᓂ, ᑭᓇ ᐅᑲᐦᖏᔭᒪᑦ.

22 ¶ ᔨᓗᓐ ᒪᓂ ᑲᐦ ᑕᐱᓂᑲᐤ ᐃᑭᐦᑎᐤ, ᐃᓵᔭ, ᑭᓇ ᑕᐦᐃᐃᓵᔭ ᖃᑕᐦᐊᓐᓂᔭᑦ; ᐅᓄᓀ ᔨᓗᓐ ᑎᑕᐦᐧᑎᑎᐊᓂᔭᑦ ᑎᐦᓀᓗ ᑎᑕᐦᐧᓴᓐ ᐱᐦᐧᐃᓐᓂᔭᑦ ᐃᐦᑲᐦᑭᐦᐧᐃᓐ ᑲᐦᑎᓯᓴᐦᐁᐦᒋᐤ ᐱᐦᐧᐃᓐᓂᔭᑦ.

23 ᔨᓗᓐ ᒪᓂ ᑲᐦᐃᓯᒪᐧᑐᐤ ᐃᐯᐦᐅᒪ ᑎᑕᐃᓵᓯᑎᓵᔭᐃᓵᐤ ᓂᐱᑦ. ᑲᐦᑎᓯᓴᐦᐁᐦᒋᐤ ᑎᑕᐃᓵᓯᑎᓵᔭᐃᓵᐤ; ᑎᑕᐃᓵᓯᑎᓵᔭᐃᓵᐤ ᐅᓄᓀ ᐊᓂᓯᓂᐅᐊᓴᓵᓐ

ᑲᐃᓯᓯᐱᑎᓯᑦ ᐅᑦᑭ ᐅᑭᒪᐊᑐ·, ᒪᓱ ᑭᐦᐱᒪᓕᒋᐊᑐ·ᓵ ᐊᓂᐱᓕᒥᐅᑐ·ᓵ ᐊᓂᓐ ᐅᐦᐃᐯᐃᓂᓵ·, ᐊᑐᓯ ᒪᓱ ᑲᐦᐱᒪᓕᒋᐊ

ᐊᓯᒥᓴ ᑲᖏᒪᔨᐊᓗ ᑲᐃᓗᐋᖏᑲᑲᓇᑕᖏᑦ, ᑲᖏᒪᔨᐊᓗ ᒪᓗ, ᐊᓂᒪ ᒪᓗ ᐅᒪᔨᐃᓄᓂᓯᓄᐅ ᑲᖏᑐᑎᓂᐊᓂᒪ ᐅᓴᓐᓂᐊᖏᑲᑲᓇᑕᖏᑦ.

24 ᐅᓯᓯ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᑲᖏᐯᑦᑕᐢ ᑲᑲᒃᑕᑌᓐᒧᐃᓄᓂᓯᓄᐅ, ᐅᓴᒪᓂᑐ ᒪᓗ ᑲᖏᐳᓂᓴᑦᑕᐢ ᑲᑲᖏᐃᓂᓯᓄᐅᒪᓯᒪᓯ ᐅᐸᓯᒋᓯ, ᐊᓗᓴ, ᒥᓐ ᖃᑲᒃ.

25 ᐅᓴᒪᓂᑐ ᒪᓗ ᑲᖏᑲᓐᒋᓐᓴᒃᐅᐅᓄᐅᐢ ᑕᓯᒋᓯᓂᓴ, ᒥᓐ ᐅᓴᒪᓂᑐ ᑲᖏᐅᓂᒪᓄᓐᓄᓂᓯᓄᐅᓄᓯ.

ᒪᑎᓐᒪᒃᑐᑦ ᓂᑐ.

1 ᒧᓯᓐ ᒪᓗ ᑲᖏᑲᓐᓄᓐᒣᐢᑐᓄ ᑕᓯᐊᓄᑲᑲᓐᐊᓯ· ᑕᓯᓴ ᑲᓂᑦᑕᐊᓯ, ᐸᓭᑎᐊᓄᓐᓄᓂᓄ ᐊᓂᑎ ᑎᑎᐊᑦ : ᑲᖏᐃᓐᓄᑦᐯᓄᐢ ᒪᓗ ᐊᓂᓐᑲᒃᐃᓐᓄᐢ ᑕᓯᐊᓄᑲᑲᓐᐊᓯ· ᐃᓐᓂᐊᓂᒪ

21 ᓂᑲᒋᔭᐌᐧᑊ ᒪᓂ ᐅᑯ ᐊᐅᓴᔭᓂᐌᐧᑊ ᒥᐌ-ᐸᐦᐃᓴᓯᐃᐧ ᐌᓂᑦ ᐅᒡᓪᒪᒪᓴᓕ, ᐃᑭᑦ ᐊᐅᓴᔭ-ᓂᐌᐧ; ᑲᐅᑐᑎᑦᓯᓴᔭ ᒪᓂ ᐃᓪᐸᐧ ᓯᐯᐧᑎᑌᐊᑯ, ᓇᒪᐃᔭ ᐱᐅᓴᐯᐧᑎᓀᒪᓂᔭᐌᐧ:

22 ᒪᓂ ᑲᓴᓴ ᐃᓪᑫᐧᐤ ᑲᓀᐃᐃᐌᐧᓴᒧᐤ ᐃᐧᑎᓇ, ᒥᓇ ᑲᐃᐃᔨᑫᒪᓴ, ᒥᓇ ᐊᓴᐃᐧᓴᓂᐌᐧᐤ, ᒥᓇ ᐅᓴᐃᐧᓴᓂᐌᐧ-ᓇᓴᐌᐧᐤ ᑭᓴᓴᓴᐌᐧᐤ, ᒥᓇ ᓴᓀᐌᐧᓴᐌᐧᐤ; ᐅᓴᓴ ᓂᓇ ᑭᑲᐌᐧᐃᓇᑦᒪᐌᐧᐤ ᐃᑭᑦ ᐊᐅᓴᔭᓂᐌᐧᐤ.

ᒪᓂᓇᒪᓇᐤ ᓂᐅ.

1 ᒧᓴᑦ ᒪᓇ ᑭᐟᓇᐧᐌᐧᓴᓀᒉᐤ ᑲᓴᓴ ᐅᑭᐟᐃᑌᐧᑊ, ᒪᓇ ᐌᓴᐧᑊ, ᓇᒪᐃᐧᓇ ᓂᑲᒋᐯᐧᑊᒉᑲᐧᑊ, ᐊᐅᐟ ᓇᒪ-ᐃᐧᓇ ᓂᑲᓇᐧᐳᑊᒉᑲᐧᑊ; ᒋᓀᒪ ᑲᐯᐧᑊᐃᐧᓇᐧᑊ, ᑲᐅᓂᐌᐧᑊ, ᑲᐅᐟ ᒪᓇ ᑭᐟᑭᑭᓴᓴ.

2 ᑲᑎᐯᐟᐳᑭᐟ ᒪᓇ ᑲᓴᓴ ᑭᐟᐃᑌᐧᐤ, ᓀᑲᐅᐟ ᐌᓴᒪ ᑲᑦᐌᓇᓕᒪᐧ? ᑲᓴᓴ ᒪᓇ ᑭᐟᐃᑌᐧᐤ, ᓴᐳᐅᐟ ᑲᒪ.

3 ᑲᓴᓴ ᒪᓇ ᑭᐟᐃᑌᐧᐤ, ᒧᓴᐯᑲᓴᐧ ᐃᓴᐯᐧᐤᓕᓇ. ᒧᓴᐯᑲᓴᐧ ᒪᓇ ᑭᐟᐃᓴᐯᐧᐤᓕᓇᑦ, ᐅᓴᓴ ᒪᓇ ᑭᐟᑭᑭ-ᐯᓇᐌᐧᓴᐧ: ᒧᓴᑦ ᒪᓇ ᑭᐟᑕᓴᓴᑦᒉᐤ.

4 ᑲᑎᐯᐟᐳᑭᐟ ᒪᓇ ᑲᓴᓴ ᑭᐟᐃᑌᐧᐤ ᒧᓴᑦ, ᐅᑎᓇ ᒥᓇ ᐅᐃᓴᐅᐧᓴᒪᓇᐧᐤ ᐃᑌᐧᑫ ᑲᐧᑊᑦ ᑲᑎᓇ. ᑭᐅ-ᑎᓇᑦ ᒪᓇ ᐅᑭᐟᓇᐌᐧᑎᓇᐧᐤ, ᐅᓴᓴ ᒪᓇ ᑭᓴᐳᑲᓂ-ᐌᐧᓂᔭᐤ ᐅᑕᒥᒥᓇᐧᐤ:

5 ᒪᑭᐯᐧᑊᐟᑦᐧ ᑲᑎᐯᐟᐳᑭᐟ ᑲᑭᓴᒪᓄᑕᐌᐧᑊ ᑲᐧᑊᒉᐃᐧᑊᐌᐧᑊ, ᑲᑭᓴᒪᓄᑕᒪ ᐅᐸᓴᐃᐟᑊ, ᑲᑭᓴᒪᓄᑕᒪ ᐊᐧᑊᓴ, ᑲᑭᓴᒪᓄᑕᒪ ᓇᐳᑊ, ᑲᐧᑭᐧᑊᐃᐧᑊᒉᑦᐧ.

6 ¶ ᑲᑎᐯᐟᐳᑭᐟ ᒪᓇ ᐊᐌᐧᓯᒉ ᑭᐟᐊᑎᐃᐅᑌᐧᐤ, ᐱᐟᑐᒧ ᐅᑲᐧ ᑲᑦᐟᐤ. ᑭᐟᐱᐟᑐᒧ ᒪᓇ ᑲᑦᐟᐤ: ᐃᓪᓴ ᒪᓇ ᐁᐧᑎᓇᐧ, ᑦᐧᑦ, ᐊᐅᒪ ᑲᑦᐟᐤ ᑭᑲᒥ-ᑲᓂᐧ ᑯᓇᐧᐟᐧ ᑯᓇ.

7 ᑲᓴᓴ ᒪᓇ ᑭᐟᐃᑌᐧᐤ, ᐱᐟᑐᒧ ᒥᓇ ᑲᑦᐟᐤ. ᒥᓇ ᒪᓇ ᑭᐟᐱᐟᑐᒧ ᑲᑦᐟᐤ; ᒥᓇ ᐁᑭᐟᐱᐟᓇᐧᐤ, ᑦᐧᑦ, ᒪᓇ, ᑭᐟᐱᐟᓇᐧᑭᐧᑊᐃᐧᑊᒉᐤ ᐃᓴᐧᑊᐟᐧᑊᐌᐧᑊ ᑲᑭᓴᒪᓄᑕᒪ ᑲᐃᓇᐧᑊᐤ.

8 ᒪᓀᑲᑎᐟᓀᓴᐧᐤ ᒪᓇ, ᑭᐧᐱᐟ ᐁᑫ ᑕᐯᐧᐟᐦᒉ-ᑲᐧᐃᐧ, ᐊᐅᐟᐧ ᐁᑫ ᐃᐧᐟᐧᐟᐦᒉᐧᐃᐧ ᐁᑎᐟᐦᒉᐧᐤ ᓂᐟᑦᑕ ᑭᐟᑭᓀᑕᐧᑎᐟᑎᒉᐟ, ᒪᓀᑕᐯᐧᐟᑕᐟᑎᒉᐟ ᑕᑎᑭᓀᑕᐧᑎᒉᐟ ᐃᓪᒉᐧᐤ ᑲᐃᐧᐟᐧᑎᒉᐟ.

9 ᒪᓀᑲᑎᐟᓀᓴᐧᐤ ᒪᓇ, ᑭᐟᐱᐟ ᐁᑫ ᐃᐧᐟᐧᑕᐯᐧᐟᐦᒉᐧᐃᐧ ᑲᑲᐧ ᑭᐟᑭᓀᑕᐧᑎᐟᑎᒉᐟ, ᐊᐅᐟᐧ ᐁᑫ ᐃᐧᐟᐧᐟᐦᒉᐧᐃᐧ ᑭᐟᑭᓀᑕᐧᑎᐟᑎᒉᐟ ᐃᓪᒉᐧᐤ ᑲᐃᐧᐟᐧ

26 ᐅᑯᓪ ᒪᓗ ᑭᐱᓕᑎᓂᐤ, ᐅᑯᓪ ᒪᓗ ᑭᐱᐃᑌᓵᐤ, ᑭᒥᓂᐊᓚᓪᓴᐅᒥᑎᓐ, ᑯᓵᑲᓴᑫᓪᓯᐃᓐ ᐅᐱᑦ.

27 ¶ ᑲᑎᐱᕐᒥᑫᓪ ᒪᓗ ᑎᒥᓪ ᑭᐱᐃᑌᓵᐤ ᐅᕐᐊᑐ, ᓂᓪᑕᐃᓵᓇᑲᓵᐤ ᔨᓴᓐ ᐊᓂᑌ ᐱᒃᓪᒥᑲᒃᓂᓵᐤ. ᑭᓪᐯᓪᐧᑌᓵᐤ ᒪᓗ, ᐅᑯᓪ ᐅᑭᐱᓇᑭᑲᓂᑯᓪ ᐊᓂᓪᑕ ᑫᓴᒪᓂᑐᐃᓐ ᑎᐃᓐᓕᓪᓂ ᐃᐊᐃᓐᓴᓵᐤ ᒥᓇ ᐅᑭᐱᐅᓐᒪᒻᒥᑯᓪ'.

28 ᔨᓴᓐ ᒪᓗ ᑭᐱᐃᓐᓀᒪᐯᓵᐤ ᐊᓂᐃᓇ ᐅᕐᐊᓇ ᑲᐱᑦᓵᐤ ᐅᑎᑌᓐᐃᓂᓪᓕᓐᓂ, ᑲᑎᐱᕐᒥᑫᓪ' ᑲᑭᓇᐯᓪᐧᑌᓵᐤ ᐅᐱᑦᓵᐤ ᐊᓂᓪᑕ ᑭᐳᓇᐃᓂᓪᓕᓐᓂᒪᓇ ᑭᓇᓇ ᑲᑭᐱᓇᑭᑲᓂᑯᓪ'.

29 ¶ ᔨᓴᓐ ᒥᓇ ᐅᕐᐊᓐ ᑭᐱᓂᐊᓪᒪᒍᐃᓪᒪᐊᓐᓂᓵᐤ ᑭᐱᓐᐅᑦᓵᐤ ᑲᓂᑲᓇᓵᐤᓀᐊᓵᐤ' ᐃᓕᓴᐅᐃᓕ ᐅᓪᐊᓪᓂᓵᐤ.

30 ᐅᕐᐊᓐ ᒪᓗ ᑭᐱᓵᔨᒍᑦ ᑲᐱᑦᓵᐤ ᐊᓂᓪᑕ ᐃᑌᓪᓵᓇ ᑲᓂᐱᕐᒥᑫᓪ' ᑲᑭᐱᓵᐅᓐᒪᒻᒥᑯᓪ ᐊᓂᓪᑕ ᑭᐱᐃᓇᓵᐤᓐᒍᐅᓐ ᐊᓂᓪᑕ ᐅᐱᓕᐊᓵᐤ' ᐊᓵᓴᓪᓂᓪᓯᐃᓐ.

31 ᐊᓵᓴᓪᓂᓪᓐ ᒪᓗ ᑭᐱᐯᓪᐧᑌᓪᒪᓐ; ᐃᓕᐃ ᒪᓗ ᑲᐧᐯᓪᐧᑌᓐᑭᐱ ᐊᓇ ᑲᓂᐱᕐᒥᑫᓪ' ᑲᑭᐱᓂᐊᓪᒪᒍᐃᓪᒪᐊᓐᓂᓵᐤ ᐊᓂᓪᑕ ᐃᑌᓪᓵᓇ ᑲᓂᐱᕐᒥᑫᓪ, ᒥᓇ ᑭᐱᓇᑭᑲᓂᑯᓪ ᐊᓂᓪᑕ ᐅᑭᓪᒪᒪᓵᐤ ᐊᓂᓪᑕ ᐅᑭᐱᐅᓐᒪᒻᒥᑯᓪ ᐊᓂᓪᑕ ᐅᑭᓪᒪᒪᓵᐤ ᐊᓵᓴᓪᓂᓪᓯᐃᓐ.

ᒪᓂᓇᒪᓗ ᓂᒃᓂᓕᓐ.

1 ᓀᐧᐢ ᒪᓗ ᐃᓵᑯᓵ ᔨᓴᓐ ᒥᓇ ᐅᕐᐊᓐ ᑭᐱᐃᓐᑫᐊᓪᓐ, ᐅᑭᐱᐃᓐᓀᒪᓀᓪᓂ ᐯᕐᐃᑐ, ᑎᒥᓇ ᐃᑌᓪᓵ ᑲᓂᐱᕐᒥᑫᓪ' ᑎᓴᓴᒪᓂᑐᒪᓗ ᐃᓪᐳᐅᓐᒪᒻᒥᑯᓪ, ᐸᓂᓂᓪᓐ ᓂᓪᑕᓪᓵᓴᓪᓀᒪᓗ ᑲᓂᓴᓪᓯᐧᑌᓐᒪᓂᓪ, ᑲᑕᓂᓪᑕᐃᓵᑯᓪᓯᐃᓐᓂᓪᓐ ᐃᓵᑯᓪᓯᐃᓐᓂᓪᓐ ᑭᐱᓐᐅᑦᓵᐤ ᐃᓵᑯᓪᓯᐃᓐᓂᓪᓐ ᐊᓵᓴᓪᓂᓪᓯᐃᓐ ᑲᓂᐱᕐᒥᑫᓪ' ᑲᑭᐱᓂᐊᓪᒪᒍᐃᓪᒪᐊᓐᓂᓵᐤ ᐊᓂᓪᑕ ᐃᑌᓪᓵᓇ ᑲᓂᐱᕐᒥᑫᓪ' ᑲᑭᐱᓂᐊᓪᒪᒍᐃᓪᒪᐊᓐᓂᓵᐤ ᐊᓂᓪᑕ ᐅᑭᓪᒪᒪᓵᐤ ᐊᓵᓴᓪᓂᓪᓯᐃᓐ.

2 ᐅᕐᐊᓐ ᒪᓗ ᑎᒥᓇ ᑭᐱᐃᓐᑫᐊᓪᓐ, ᐊᑎᓪᓓ ᐊᓓᓓ ᑐᐯᓴᓐᒥᑫᓪ', ᑲᑭᓓᓐᒥᐊᓪᓕᐅᓪᓕᓐ ᑲᑭᐱᓇᑭᑲᓂᑯᓪᓕᓐ ᐊᓂᓪᑕ ᐃᑌᓪᓵᓇ? ᓀᒪᐃᓪᓴ ᓂᑭᓴᓴᒪᓇ ᑐᐯᓴᓐᒥᑫᓪ', ᐊᑎᓐ ᓀᒪᐃᓪᓴ ᓂᓪᑕᐱᓇᑭᑲᓂᑯᓪᓕᓐ ᐊᓂᓪᑕ ᐃᑌᓪᓵᓇᓯᐊᓪᓐ.

3 ᑎᒥᓇ ᒪᓗ ᑭᐱᐃᑌᓪᒪᓐ, ᑎᑭᓴᒪᓂᑎᒥᐊᓪᒪᐊᓐ ᐃᐸᐊᑎᓪᓐ ᓂᑭᐱᓓᑭᑲᓓᓐ; ᐸᐧᑎᓂᓪᓐ ᑭᐸᓂᓴᓪᒥᓓᓐ, ᑭᑎᐃᓐᒥᑌᓴᐤ ᓂᓐᒍ ᑭᑲᑫᐤ ᐱᒥᐱᑎᐃᓪᓐ ᐃᓴᓂᓪ ᐊᓂᓪᑕ ᐱᓇᑲᓂᑯᓪᓕᓐᓂᓵᐤ ᐊᓂᓪᑕ ᐃᑌᓪᓵᓇ

ᐃᓱᖏᑦᑕᓴᒋᐊᓂᐅ ᐸᓕ ᒪᓕᓴᖏᑦᓯᒃᓵᐠ ᓂᒥᐅᓚᓴᖏᑦᓯᓱᐃᓐ-ᓂᓴᐧ ᐊᓂᒋ ᐅᑦᖏᒪᒪᐸᐟ ᐯᐠᐅ, ᑭᓴ ᐅᑦᖏᒪᒪᓴᓴᐟ ᑎᑐᑎᖅᖃᓴᓴᓄ, ᐸᓯᐊᒥᑦᐅᐟ ᓭᒪᓂᓴᓐ ᑕᑎᖏᓱᐊᒋᐠ ᐸᓯᓂᐸᖏᐃᓴᓴᓄᖏᓐ.

22 ᒍᓪᓚ ᒪᓴ ᑲᖏᓐᓂᐸᖃᐃᓱᓐᓯᐅᓂᐠ ᑲᑎᐯᓴᖏᑦᓂᐟ, ᐅᑎᓂᑲ ᐅᑦᖏᐃᑕᑌᓐᓂᐟ, ᑌᓴᖏᑲᓐᓂᐟ, ᒍᖏᑲ ᐅᑦᖏᐃᑕᑌᓐᓂᐟ ᐊᓴᐱᓐ ᓴᓐᐱᐟ ᓂᑲᖏᓐᓂᐟ ᐊᓴᐱᓐ ᒪᒪᓕᐸᓂᐃᓯᓯᓐᓂᐟ ᐅᑦᖏᐃᑕᑌ

ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᖏᓐ, ᑲᑉᐱᐅᓴᖅ ᐃᓐᓴᐅᑦᑐᖅ ᐊᑐᓴᖅᑭᖏᓐ ᐊᑐᓴᖅᑭᖏᓐ ᐊᑐᓴᖅᑭᖏᓐ

23 ᐯᕗᐅ ᒪᓚ ᑲᖏᓐᓇᑲᒃᑐᐃᓐᓄᐤ ᐅᑲᖏᐱᖅᑐᓐᓇᓂᒃ ᐃᓐᓄᐤ, ᐊᐅᖅ ᓇᒪᐊᓂᓐ ᑲᖏᕐᓯᐱᓐᓇᖅᑕᑦ ᐅᑐᐅᓄᐤ.

24 ᑲᖏᔪᓄᐤ ᒪᓚ ᐃᑭᓂᓂ ᐊᐅᓚᓐᓄᐊᓂᓐ ᑲᖏᐊᓐᓄᐤ ᑲᒍᓇᐊᒪᓂᓐ ᓂᐱᓇᐊᒪᓂᓐ ᑲᓚᑦ ᒥᓂᖏᓐᓂᑭᓂ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃᓐᓄᐤ ᑲᖏᒥᓂᖏᓐᓇᐊᒪᓂᓐ ᓯᐱᐊᓐᓄᐤ.

25 ᑌᑦᐊᖏᑦ ᑲᓯᓄᐤ ᒪᓚ ᐃᐅᓂᓂ ᑲᖏᑎᐱᓚᓄᐤ, ᐃᓕᐱ ᑲᑎᐱᓐᖏᑭᓂᑦ ᑲᖏᓚᓄᐤ ᓯᐱᐃᓄᐤ.

ᒪᑌᓇᒪᓴ ᐊᐅᓇᓂᓄᐤ.

1 ᑲᑎᐱᓐᖏᑭᓂ ᒪᓚ ᑲᖏᐊᑲᒥᖏᐅᓄᐤ ᒧᓯᓂ, ᓇᓐ ᐯᕗᐅ, ᐅᑎᓯ ᒪᓚ ᐃᓂ, ᐅᑎᓯ ᐃᑌᓄᐤ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂ, ᑲᓚᓯᑦᑕᓐᓂᓂ ᓂᑎᐱᓐᓇᖅᑐᒪᓕᒪᓴ ᑲᒪᓂᐯᓐᓄᑦ, ᑲᓚᓯᑦᓯᐃᓐᓄᑦ:

2 ᑲᓴᐱᓴ ᒪᓚ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᐃᓐᓄᓯᑕᑎᓇᐊᒪᓂᓐ ᑲᑕᓂᓂᐯᓐᓄᑦ, ᓴᓯᓄᓂᓐ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑐᒪᓕᒪᓴ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᑭᓄᖏᓐᓇᐃᓐᓂᓂᐤ:

3 ᓯᐱᓂ ᒪᓚ ᑲᑕᐯᐅᖏᑲᓯᐊᒪᓂᓐ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᐊᓂᓄ ᓂᐊᓂᐱᓐ ᑲᑕᐱᖏᐅᓂᓂᑭᓂᑦ ᑭᑭᓐ, ᑭᓇ ᑭᓄᐯᐃᓐᓂᓄᐤ, ᑭᓇ ᐃᓐᑭᐊᓂᓂ ᑭᑕᐅᓂᖅᑲᓕᒪᓴ, ᑭᓇ ᑭᑕᓯᓚᓐᓕᒪᓴ, ᑭᓇ ᑭᑭᐱᓐᓄᐤ, ᑭᓇ ᑭᑕᓇᓯᐊᓂᖅᑲᐃᓐᓂᓂᐤ:

4 ᐊᓂᓄ ᒪᓚ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᑭᖏᐃᑎᑲᓂᓐ, ᑭᓇ ᑭᑕᓚᓯᐅᓚᓐᓕᒪᓴ, ᑭᓇ ᑲᐱᓐᓄᐤ ᑭᑕᓐᓂᖅᑲᖏᐃᓐᓇᓐ:

5 ¶ ᑲᑎᐱᓐᖏᑭᓂ ᒪᓚ ᑲᖏᐊᑲᒥᓄᐤ ᒧᓯᓂ, ᑲᑎᓯ ᐃᓂ ᐅᑦᐊᑐᓂ, ᓯᐃᓐᓄᓐᓂᓄᐤ ᐊᓂᓂ ᐊᓂᒪᓂ ᑭᓂᖏᐅᑐᓂ ᑭᑭᓐᓂᓂ ᒪᑕᐱᓇᓚᓕᓂ, ᒪᑕᓯᐃᓐᓄᓐᓂᓐᑕᒪᓂ ᐯᐱᐊᑎᑭᐊᓐᓂᑭ, ᓯᐱᐊᓂ, ᑭᓇ ᓯᐱᓯᓂ, ᐅᓇᓂ ᐃᓯᐃᓂ ᐊᐅᓚᓂ ᒪᑕᓯᐃᓐᓄᑦ ᒥᓯᐅᑎᑭᓂᓂ:

6 ᐅᑦᐊᑐᓂ ᒪᓚ ᑭᓯᐃᓐᓄᓐᑐᑦ, ᐃᓕᐱᓂ ᓂᐱᓴᓂ; ᐊᓂᓄ ᒪᓚ ᐊᐅᓚᓂ ᑲᖏᐅᑲᐊᑭᓂᓂ. ᐅᑲᖏᐊᑲᓂᓓᐃᓐᓄᑦ ᒪᓚ ᐃᓕᐱᓂ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ.

7 ᒥᑌᐃᓐᓄᓐᑐᓂᓂ ᒪᓚ ᐅᓇᓂ ᓄᑦᑕᓯᐃᓐᓄᐤ ᑲᖏᐱᑕᒪᓂᓐ ᐅᒥᑌᐃᓐᐃᓐᓄᓐᑐᓂᓂᓐ ᐅᖏᓂ, ᐅᓇᓂ ᐅᑲᖏᐱᐅᓚᓐᓄᑦ ᐊᐅᓚᓂ ᐊᓂᓄ ᐃᓕᐱᓂ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ.

8 ¶ ᐯᕗᐅ ᒪᓚ ᑲᖏᓓᑐᒣᓐ ᒧᓯᓂ ᑭᓇ ᐅᑦᐊᑐᓂ, ᐅᑎᓯ ᒪᓚ ᐅᑲᖏᐃᑌᓂᓂ, ᒪᐃᓐᒧᑕᒪᐃᓐᓂᓂ ᑲᓂᐱᓐᓇᖅᑐᒪᓕᒪᓴ, ᑲᑕᐃᑲᑌᓇᒪᐃᓐᓂᓂ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ, ᑭᓇ ᓂᑕᓚᓯᐃᓐᓄᐤ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑐᒪᓕᒪᓴ; ᐅᓇᓂ ᒪᓚ ᓂᑲᓚᑭᓐᓄᐊᓂᓐ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ ᑲᑕᐯᐅᖏᑲᓯᐊᒪᓂᓐ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑐᒪᓕᒪᓴ ᐅᑭᓂᑕᐃᓐᓂᑭᓂᓐᓂᑭᓐᓄᑦᑐᓐᓄᐤ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑐᒪᓕᒪᓴ.

9 ᒧᓯᓂ ᒪᓚ ᐅᑦᐊᓂ ᑲᖏᓓᑐᒣᓐ ᐯᕗᐅ, ᓂᑲᒪᒪᓐᓂᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑕᒪᐃᓐᓂᓐ; ᒐᓂᐱᐃ ᑫᐊᑦᒥᖏᓂᑕᒪᒧᑦ, ᑭᓇ ᑲᑕᐃᑲᑌᓇᒪᐃᓐᓂᓂ, ᑭᓇ ᑲᑕᓯᐊᓂᓂᓕᒪᓴ, ᑲᑎ ᓂᓯᐊᓂᓂᓕᒪᓴ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ, ᑭᓇ ᑲᑭᐱᓐᓄᐤ, ᓯᐱᓴ ᒪᓚ ᐱᐃ ᑲᑕᐊᑦᑎᑦ.

10 ᐅᑎᓯ ᒪᓚ ᑲᖏᓓᑌᓂᓐ, ᐃᓐᓂᓂᖏᓐ. ᐅᑎᓯ ᒪᓚ ᑲᖏᓓᑌᓂᓐ, ᑲᑕᓓᖏᓐ ᑲᓓᑌᓂᑦᓂᓐ; ᑲᑕᑭᖏᓐᓇᒪᓕᒪᓴ ᐅᑲᓚᓐᓄᐤ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᐅᓐᓇᓐᓂᓯᐃᓐᓄᐤ ᓂᑲᓚᒪᓂᐅᑎᓂᓐ.

11 ᐊᓂᓄ ᒪᓚ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᑭᓇᓇᑲᒥᑲᓂᓐ, ᑭᓇ ᑲᖏᓐᓂᓂ, ᑭᓇ ᑲᑕᐯᐅᖏᑲᓯᐊᒪᓂᓐ; ᓯᐱᓴ ᐱᓂ ᑲᑕᐊᑦᑎᓂᓐ.

12 ᒧᓯᓂ ᒪᓚ ᑭᓇ ᐅᑦᐊᑐᓂ ᑲᖏᓇᓚᑌᓂᓐ ᐯᕗᐅ; ᒧᓯᓂ ᒪᓚ ᑲᖏᓚᓐᓕᒪᓂᐅᓂᓐ ᓇᑎᐯᓇᖅᑲᖏᓂᓂ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᐊᐅᓚᓂ ᐊᐅᓚᓂᓴ ᐅᖏᓂ ᓇᑲᖏᓐᓇᖅᑲᖏᓂᓂ ᐯᕗᐅ.

13 ᓇᑎᐯᓇᖅᑲᖏᓂ ᒪᓚ ᑲᖏᓐᓇᑦᑕ ᐊᓂᒪ ᓇᑲᖏᓐᓄᐤ ᐃᓐᓂᓂ, ᐊᓂᓄ ᒪᓚ ᐊᐅᓚᓂᓴ ᐃᓐᓇᓐᓇᐃᓇᓂᓂᓐ ᑲᖏᓐᐅᖏᑭᓂᓴᐃᓐᖏᓐᓇᐊᑭᓂᓐ, ᐅᑌᓇᓂᓂ ᐅᖏᓂ ᑭᓇ ᑲᓂᓐᑎᓇᓂᓐ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ.

14 ᑲᖏᓚᓐᓂᑲᐅᐊᓂᓐ ᒪᓚ ᐅᑲᐊᓴᓇᓐᓂᓂ; ᐊᓂᓂ ᒪᓚ ᑲᖏᒥᓇᓂᓐ.

15 ᒪᓚ ᐃᓐᓂ ᐯᕗᐅ ᐃᓂᓴᓂᑦᑕᓂᓂ ᐅᖏᓐᓄᓂᐃᓐᓂᓂ, ᑲᖏᓚᓓᐃᓐᓂᓂᓯᓂ ᐅᑌᐃ, ᐅᑲ ᒪᓚ ᐅᑲᖏᓓᓇᖅᑭᓂᓂ; ᒣᓐᖏᓐ ᑲᑲᖏᓐᓄᐤ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ.

16 ¶ ᑲᑎᐱᓐᖏᑭᓂ ᒪᓚ ᐅᑦᐊ ᑲᖏᓓᑌᓂᓐ ᒧᓯᓂ, ᐅᑦᐊ ᐃᓂ ᐅᕗᐊᐅ, ᓯᐃᓂᓓ ᑭᓴᓓᐅᐅ, ᐅᑎᓂ ᓯᓀᒪᓚ ᒪᒪᓀᐃᓴ ᐊᓂᓂ ᐊᐅᓚᓂᓴ ᑲᑕᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ, ᑲᑕᐃᓐᓂᓯᐊᒪᓂᓐ ᒥᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᑭᓇᓐᓂᖅᑭᓂᓂ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ.

17 ᐅᑎᓯ ᒪᓚ ᑲᖏᓐᓇᒪᓂᓐ; ᑎᑫᒪ ᐅᕗᐊᐅ ᑲᓯᐃᓐᓓᓂᑦ ᐅᓴᓀᐅᐅ, ᐅᑲᖏᓐᓇᓀᒪᓕᒪᓴ ᒪᓚ ᒪᒪᓀᐃᓴ ᐊᐅᓚᓂ ᐊᓂᓄᓂᓐ, ᐅᑎᓯ ᒪᓚ ᑲᖏᐅᑎᓂᓯᒥᓄᐤ ᐊᐅᓚᓐᓄᐤᓂᓐ; ᐅᑎᓯ ᐱᓯᓂᖏᓐ; ᒥᓯᐅᑎᓂᓂᓐ ᒪᓚ ᐃᓐᓂᓂ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᐊᐅᓚᓂ ᐊᐅᓚᓂᓴ ᐅᖏᓂ ᓇᑲᖏᓐᓇᖅᑲᖏᓂᓂ ᐯᕗᐅ.

18 ᒥᑌᐃᓐᓂᓐᑐᓂᓂ ᒪᓚ ᐅᑎᓯ ᑲᖏᓐᓇᒪᓚᓐᓂ ᐅᓂᒥᑌᐃᓐᐃᓐᓂᓐᑐᓂᓂ ᐃᓐᓂᓂ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ ᐃᓐᓄᓐᖏᓐᓇᑦᑕᓂᓂ; ᐅᑎᓯ ᑲᖏᓐᓄᐤᓇᑦᑕᓂᓂ ᒪᓚ ᐃᓕᐱᓂ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᑭᓇᓐᓂᖅᑭᓂᓂ.

19 ᐅᑎᓴᐱ ᒪᓚ ᒥᑌᐃᓐᓄᐤᓂᓐ ᐅᑦᐊᑐᓂ ᑲᖏᓐᓇᒪᓂᓐ ᐯᕗᐅ, ᐅᑐᑯ ᐅᒪ ᑭᓴᒪᓂᐅ ᐅᑎᓐᓂ; ᐯᕗᐅ ᒪᓚ ᑲᖏᓐᓇᒪᓚᓐᐃᓐᓄᐤᓂᓐ; ᑭᓇ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᖏᓐᓇᒪᓂᓐ; ᑐᓐᖏᓐ ᒪᓚ ᐃᓐᓂᓂ ᐊᐅᓚᓐᓄᑦ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑭᓂᓂ.

20 ¶ ᑲᑎᐱᓐᖏᑭᓂ ᒪᓚ ᐅᑦᐊ ᑲᖏᓐᓄᐤ ᒧᓯᓂ, ᐃᓐᓂᓂ ᑫᐊᓴ ᐊᓂᓄᓂᓐᑲᐅᓂ, ᐅᑎᓯ ᐅᖏᓐᓄᓂᐃᓐᓂᓐᑲᓂᓐᓂᓂᓐᑲᓂᓐᓂᓂᓐᑲᓂᓐᓂ

26 ᒍᓯᐢ ᒪᖃ ᑕᒥᓯ ᑭᐢᐃᑌᑉᐧᐣ, ᓇᒪᐃᓗᐧᓴ ᒥᑯᓯᓗ ᐅᒋᓯ ᑕᓪᓕᒫᓂᒃ; ᑭᖓᒪ ᓂᑲᓴᓴᑭᐃᓗᑕᓪᒪᓇᓗᐧᐣ ᑕᒪ-ᒪᓕᐃᓗᓂᒋᑉᐧᐣ ᐊᓂᑭ ᐃᑭᑊᐟ ᐊᓕᓯᓕᓂᒥᑉᐧᓴ ᑲᑎ-ᐯᓕᐢᑭᐟ, ᓂᑭᓴᓴᑭᐃᓗᑕᓪᓕᒫᑊᐟ ᑭᓂᓕᓯᓕᓂᒥᑉᐧᓴ, ᐅᒋᐢᑕᒪᒪᑭᑊ, ᓇᒪᒃ ᒪᖃ ᓂᑲᐱᒪᒪᐢ-ᑲᐃᑯᓇᓪᐟ?

27 ᓂᓐᐧ ᑭᓯᑲᐧ ᐱᒋᐱᑭᐃᓴᐟ ᐃᓕᓂᑯᓂᓪ ᓂᑲᐃᓐᐧ-ᓯᓇᓴ ᐱᑲᓂᑲᒥᑲᓪ, ᐅᓂᓯ ᑲᑦᓴᓴᑭᐃᓗᑕᓪᓇᑭᐢᐣ ᑲᑲ-ᐯᓂᐢᑎᓂᐟ ᐅᓂᓯᒪᓂᑉᐧᒋᓇᓴ, ᑐᐢᐢ ᑲᑭᐢᑎᓂᐟ ᐅᒋᓯᒪᓂᑉᐧᒋᓇᓴ, ᑲᑦᓴᓴᑭᐃᓗᑕᓪᓇᑭᐢᐣ ᑲᑲᐯᓂᐢᑎᓂᐟ ᐅᒋᓯᒪᓂᑉᐧᒋᓇᓴ, ᐅᓂᓯᒪᓂᑉᐧᒋᓇᓴ

ɔqᖃᒧᐅᵒ ᑯᓗᖃᐃᑲᓂᵃ ᐅᑕᐅᓗᖃᑲᓪ ᒥᓪ ᐅᑕ-ᑐᖃᓪ :

21 ᐊᓪ ᒪᖃ ᐅᖃ ᑲᑦᐱᓕᕐᓂᖅᑕᑦ ᑲᑎᐱᓕᕐᓂᕐᒥᑦ ᐅᑕᓵᒥᐊᑐᓂᓄᵒ, ᑭᓚᐃᑌᵒ ᐅᑕᐅᓗᖃᑲᓪ ᒥᓪ ᐅᑕᐊᓐᖃᓪ ᑭᓪᑎᑲᓂᵃ.

22 ¶ ᑲᑎᐱᓕᕐᒥᑦ ᒪᖃ ᐅᒥᓂ ᑭᓱᐃᑌᵒ ᒍᓂᓪ, ᑭᓯᓄᵃ ᐃᓂ ᓯᐃ·ᓂᓕᓄ, ᑲᑕᓴᖅᵃ ᒥᓂᐅ· ᐃᑎᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ, ᐊᓵᓂᓵᓂᵒ, ᒥᓪ ᐱᓂᓪᑭᵒ ᒥᓪ ᖃᵐᑭᓵᵒ ᓄᖃᑦ ᖃᓂᓪᐊᐃᓪᓂᓪᑐᓂᓪ ᑭᓪᑎᑲᓂᵃ, ᒥᓂᐅ ᐊᓂᓪᑭᵒ ᒥᓪ ᖃᵐᑭᓵᵒ ᒪᓪᑕᓴᒃᒥᑦ ; ᑲᑎᐱᓕᕐᒥᑦ ᒪᖃ ᑭᓚᓕᒍᐃᓂᓪᑕᓵᵒ ᓴᓴᖃᑦ ᐃᑎᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ.

23 ᒪᓂᓪ ᒪᖃ ᑭᓯᓂᵃ ᑭᵐᐃᑌᵒ ᐅᐊᓂᓯᐊᐃᓂᓐᓇᑦ ᐅᓴᖃᑦᐅᑦ ; ᐅᓂᓂ ᒪᖃ ᑲᑎᐱᓕᕐᒥᑦ ᑭᵐᐃᑌᵒ ᐊᓂᓯᑎᐃᑦ ᓂᓪᐊᓂᓂᓂᓪᑕᓵᵒ ᐅᓴᓴᖅᵃ, ᐊᓂᒪ ᒪᖃ ᐃᓕᓂᑌᵒ ᑭᓪᑎᑲᓂᵃ ᒪᓪᑕᓴᒃᒥᑦ ; ᑲᑎᐱᓕᕐᒥᑦ ᒪᖃ ᑭᓪᓕᒧᐊᓂᓪᓚᖅᑕᑦ ᓴᓴᖃᑦ ᐃᑎᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ.

24 ᐅᓂᓂ ᒪᖃ ᑭᓴᖃᑦ, ᒥᓪ ᐃᓕᓂᑌᵒ ᐅᐊᓂᓯᓂᓵᓂᑦ ᐅᓴᓴᖅᵃ, ᓇᓪᐱᐢ ᐅᓂᓪᒋᒥᑲᑦᖃᑦ, ᐅᑲᐃᓐᖅᑐᑦ ᑲᑎᐱᓕᕐᓂᖅᑕᑦ ᐃᑎᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ ᐊᓪᑭᓚᵃ ᑲᐅᐱᓕᕐᓂᖅᑕᑦ.

25 ᐊᓂᓪᒪ ᒪᖃ ᓴᓴᖃᑦ ᑭᵐᓴᑦᒥᓪᑦᑦ ᒥᓂᐅ· ᑲᐃᓪᐱᓐᓗᑦ ᐃᑎᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ, ᑲᵐᑭᓵᵒ ᐊᓂᓪᒪ ᑭᓱᑐᓂᓪ ᑲᐊᖃᑦ, ᐊᓵᓂᓵᓂᵒ ᒥᓪ ᐱᓂᓪᑭᵒ : ᐊᓂᓪᒪ ᒪᖃ ᓴᓴᖃᑦ ᑭᵐᓂᓪᒥᓪᑦᑦ ᑲᑎᐱᓕᕐᓂᖅᑕᑦ ᑭᓪᑎᑲᓂᵃ, ᒥᓪ ᐅᑭᵐᐃᓴᓂᓪᓚᖅᑕᑦ ᐃᑎᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ.

26 ᐱᐃ ᐅᓂᓪ ᐊᓪᑭᓚᵃ, ᐃᓕ ᐃᓪᓂᐅᐃᑦ ᐅᑕᐊᓂᓪᒥᓴ ᑲᐊᖃᑲᓂᓪᒥᓴ, ᓇᒪᐃᓐᓗ ᐅᐃᐊᓐᓂᓪᑕᓵᵒ ᐊᓂᓪᒪ ᑭᓱᑐᓂᓪ ᑲᐊᖃᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ ᑲᐊᖃᑦ ᑲᐅᐱᓕᕐᓂᖅᑕᑦ ᐃᑎᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ.

27 ¶ ᐅᓂᐅ ᒪᖃ ᑭᓱᐃᓚᓂᓪᑕᓵᵒ, ᐅᑭᓪᓇᒪᓂᑦ ᒪᓂᓪ ᒥᓪ ᐅᐃᐊᓐᓂᓪᑕᓵᵒ, ᐅᑕᓂᓂ ᐅᑭᓪᓇᒪᓂᑦ ᐅᑕᐊᓂᓪᒥᓴ ᐅᑕᐅᓗᖃᑲᓪ ᒥᓪ ᐅᑕᐊᓐᖃᓪ ᑭᓪᑎᑲᓂᵃ : ᐊᓂᓪᒪ ᒪᖃ ᑲᑎᐱᓕᕐᓂᖅᑕᑦ ᑲᑎᐱᓕᕐᓂᕐᒥᑦ ᐅᑕᐅᓗᖃᑲᓪ ᒥᓪ ᐅᑕᐊᓐᖃᓪ ᑭᓪᑎᑲᓂᵃ.

28 ᒪᐃᓐᒧᑦᓴ ᐊᓂᓪᒪ ᒪᖃ ᑲᑎᐱᓕᕐᓂᖅᑕᑦ ᐃᑎᑦ ᐊᓪᑭᓚᵃ

ᑭᑕᐃᓕᓂᕐᒥᐃᓕᐅᑎᓪᓗᒍ: ᐊᓴᐃᓕᓐᖏᑦᑐᒍ; ᑭᖏᒪ ᒪᐃᓗᓴᐃᓕᐅᑎᓪᓗᒍ ᑭᓴᖅᒪᓂᕆᓕᐅᑎᓪᓗᒍ ᑲᑎᒪᔨᑎᑦᑐᖅᓴᖅ.

11 ᓇᒪᐃᓐᓴ ᐅᓂᓂ ᑲᑕᐃᖏᓐᓄᑦ, ᓂᐯᓐᖏᑎᑦ ᐊᓂᖏᑦ ᑭᓴᐃᓂᐅ ᐱᓇᐅᑦᓴᑦ, ᐅᓂᓂ ᐸᒋᓪᑕᐃᓐᓴ ᑲᑎᐯᓴᖏᓐᓄᑦ; ᑭᖏᒪ ᐅᐅᓂ ᑲᓂᑕᑎᓴᖏᓐᓇᖅᑐᑦ. ᑭᖏᐊᖅᐃᓐᑎᓴᐃᓂᐅ ᒪᓇ ᐯᐃᐅᑦ ᐅᒋᑦᑕᒪᒪᓴᓂ ᐅᖏᓐ.

12 ¶ ᑲᑎᐯᓴᖏᓐᓄᑦ ᒪᓇ ᐅᑎᓂ ᑭᖏᐃᑕᐅ° ᒧᓂᓐ, ᓂᐃᓐᓂᕐᕿᑦᑕ ᐊᓂᒪᓇ ᐃᑎᓂᑦ ᐊᒋᑭ, ᑲᑕᑕᓂᖏᓐᓂᑦ ᑕᑕᑎᓴᐃᓐᓴᓂᑦ, ᑲᑕᐯᐃᑐᖏᓐᓂᑦ ᐃᑎᓂᑦ ᐊᒋᑭᓭ, ᒥᓇ ᑲᑕᒥᑎᑦᑐᓂᑦ ᐊᒋᑭᓭ, ᑲᖏᑦᓂ ᐃᓴ ᐱᓇᓂ ᑲᓭᑭᓴᐃᓐᓂᐅᑦᑐᖅᓴᖅ ᐅᖏᓐ.

13 ᒧᓂᓐ ᒪᓇ ᑭᓯᐃᓐᓇᑦ ᑕᓴᖅᑐᑉ ᒥᓂᐅᓐ ᐃᑎᓂᑦ ᐊᒋᑭᓭ, ᑲᑎᐯᓴᖏᓐᓄᑦ ᒪᓇ ᑭᖏᐃᓐᓂᓴᓐᓂᒃᑯᓂᑦ ᐅᐃᓐᓂᐸᓐ ᑲᐯᑎᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᑲᐯᐊᓐᓂᐊᓐᓂᑦ; ᐃᓐᓂᐸ ᒪᓇ ᐅᑎᐊᑭᓴᓐᓂᑦ; ᐃᓐᓂᐸᓐᓂᑦ ᐃᓐᓂᐸᓐᓂᑦ ᐃᓐᓂᓴᐅᐅ

ᓇᒪᔪᓐ ᐊᑎᓂ ᑲᕈᐊᓐᖏᐅᓇᓐᓇᑦ ᐅᑌᖅᓂ, ᐊᓂᓕᓂᓂᐅ ᐊᑐᓂᐅ ᐅᖃᐅᓯᖏᓐᓇᖅᑐᑦ ᐊᑭᓐᓂᖅ ᐅᑎᖅᑕᐃᓐᓇᖅ" ᐱᓕᕆᓂᐅ; ᑲᕈᑭᓐᖓᓐᓕᒃᑐᑦ ᑲᑎᕕᐅᓐᓂᖅᓴᓕᒃ, ᐃᓚᓐ ᐅᐃᓐᔪᑦᑕᐃᓐᓂᐅ ᐊᓂᐅ ᐃᓕᓴᐃᓐᓂᐅ ᐊᓂᓂᓂᐊᓂᐅ ᓴᓇ ᐃᓕᓴᐃᓐᓂᐅ.

8 ᑲᖏᓐᓂ ᓚᖃ ᑐᓂ ᑭᑐᓐᖓᖅᑲᓚᐅ ᓂᖅᐯᑎᓇᑦᑐᖅᓴᑦ, ᐅᓂᓕ ᑲᑕᓚᐱᑦᑕᐃᓐᓂᑦ, ᐅᑎᓕ ᑲᑕᐊᑌᓂᑦ, ᐊᓂᓕᐃᓐ, ᐊᓂᓕ ᑲᖏᓐᓂ ᐊᓂᓂᓂᓂᐊᓂᐅᓂᖅᓂ; ᐅᓂᓯᐃ ᓚᖃ ᓂᐊᓐᓕᐃᓐᓴᓐ. ᐲᖏᓇᖅᑌᐅ ᓚᖃ ᐯᐸᐅᑐᓂ ᑭᖏᑭᓂᐊᓂᐃᓐᓂᓂᖅ.

9 ᐃᑎᐯᓂᖅᑎᓂᓐ ᓚᖃ ᑐᑎᓂ ᑭᖏᐃᑌᐅᓂ ᒧᓂᓐ, ᐯᐸᑐ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᖃᓇᑐᖏᓐᓇᐊᓐᓂᖅ; ᐊᓂᓂᐃ ᓂᒪᒪᖏᑦᑕᐃᓐᓂ ᐃᑭᑎᓂ ᐊᓂᓂᓂᐊᓂᐅᓇᓐᓇ ᑲᓂ ᒥᖏᑐᖏᑦᑕᐃᓐᓂᐅ ᐃᑭᑎᓂ ᐊᓂᓂᖅ.

10 ᒧᓂᓐ ᓚᖃ ᒪᓇ ᐅᐸᐊᑐ ᑭᖏᑐᒪᓂᓴ ᖃᖏᑦᑐᖅ ᑐᑭ ᒪᒪᖏᑦᑕᐃᓐᓂᐊᓐᓂᐅᓇ ᐅᑕᓂᒪᒪᓇᓂᓂᓂ ᐯᐸᐅᑐᓂ: ᑲᑎᐯᓂᖅᑎᓂᓐ ᓚᖃ ᑭᖏᑭᓂᐊᓂᐃᓐᓂᓂᖅᓂᓂᓂᓂ

ᑲᑭᖅᑕᓇᑐᐟ ᒥᖏᔪ ᐅᓇᓴᓄᔪ ᑲᐊᓯᐊᓱᑌᐟ, ᐅᖏᓯ ᑦᑎᔨᑎᑎᑎᑦᓴᐟ ᐊᓄᑦ ᐱᒥᑎᓄᓇᓴᑎᖏᔪ, ᒥᓇ ᐋᐅᓪᓴᐅ° ᐃᑐᖃᑎᑌᓴᐟ; ᓇᒪ ᒪᓇ ᐊᐃᓵᐟ ᑲᑎᓴ-ᓴᐃᓰ° ᐃᓰᔪ× ᐅᖅᑎ ᐸᑎᒪ ᓂᑭᒪᓴᓇᖅ.

23 ᑭᓇᒪ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓂ' ᑲᑎᐱᒥᓴᐅᑌ° ᑲᑎᓂᐸᖅᐋ' ᐃᒋᑦ' ᐊᓴᓯᓴᓄᐊ; ᐃᑦᐸᒃ ᒪᓇ ᐋᑦᐸᖅᑎᑎᑦ ᒥᖅ-ᓄᓴᐸ° ᐱᒥᑎᓄᓇᖏᖏᔪ, ᒥᓇ ᐋᓴᐸ° ᐃᑦᓇᑦᑐ-ᒪᖅᓭᓂᖅᑐᔪ, ᑲᑎᐅᓴᓄᓂᑦᓴᐟ ᐅᑦᐸᖅᑐᔪ ᐃᑦᓇᑦᑐᔪ ᐅᑦᐸᖅᑐᔪ ᐅᑦᐸᖅᑐᔪ ᐅᑦᐸᖅ

ᐊᓴᑦ ᑲᐃᐊᓄᐅ ᐅᓇᐯᐊᓂᒪ ᑲᑎ ᐋᑦᑲᓴᓇᓐᓂᒪᓕᐊᑦ, ᐊᓴᑦ ᒪᓗ ᐅᐊᓐᒧᐊ ᐹᓯᐊᑦ ᑲᑕᐯᐃᑐᐃᓐᓄᐅ ᑲᑕᓇᓇᑎᑦᓴᖅᑕᓪ: ᑕᐃᓐᒋᒃ ᐊᓇ ᐊᒃᓄᐅ ᑲᓂᑦᑕᐃᓐᓄᐅ ᐅᐸᐊᓂᒪᓕᐊᑦ ᑲᑕᓇᓇᑎᑦᓴᖅᑕᓪ: ᑭᐸᒪ ᓇᒪᐃᓐᓴᑦ ᐊᓴᓯᓴᓂ

ᒪᓂᓇᒪᓂᑲ ᒥᑦᑕᐢᐢᓯᒋᓐ ᓄᑕᖅᑭᑦ.

1 ᑲᑎᐅᓴᐢᒥᑲᓗᓯ ᒪᓂ ᑭᐢᐊᑉᒪᐢᐅᑉ ᒧᓯᓐ, ᑕᒥᓯ ᐅᐃᑦᓯ,

2 ᐊᖏᒥᐢᐃᑦ ᐃᓕᑦᑎᐃᐧᑦ ᑕᑦᓭᓯᒥᓴ, ᑲᑕᑫᓐᑭᓕᓐ ᐅᓯᓂ ᑲᒡᖏᐯᓕᓐ ᐊᓐᑕᒥᑕᐃᓵ ᐸᑦᐅᐃᑦᑕᑉ, ᑕᑦᑕᐃᓐ ᒥᑦᑕᒥᓴ ᐅᑎᖅᑕ, ᐊᐊᑫᓯᑌ ᐃᑌᖅᑫ ᐯᐧᓴᓯᐸᑦ: ᐊᓐᑕᒥᓵ ᑭᖏᑲᐯᓭᓴᑫᑫᓯ ᓯᓯᑌᓵ ᑭᐢᑭᓴᐢᐢᑉᒥᓵ.

3 ᑎᑫᒪ ᐯᐧᐅ ᑲᑕᐃᑌᓵ ᐃᓐᐅᐃᐧᑦ ᑕᑦᓭᓯᒥᓴ ᐅᐢᑭᓕ, ᑕᑦᒪᓴᒧᐊᐢᓵ ᐊᓐᑭᓵᐧ, ᐱᖏᓐᓴᖏᑉᑲᓵᓵ ᑭᐢᑭᓴᐢᐢᑉᒥᓵ.

4 ᓂᖏᒪᓐᖏᐃᓐᓭᓯᓵ ᒪᖏ ᐯᐧᐅ ᐅᑌᐃ, ᑲᑎᐱᓐᑎᓴᓭᓯᓵ: ᓂᖏᐅᑭᒪᐅᓵᐢᐢᓭᓯᓵ ᒪᖏ ᐯᐧᐅᐃᐧᑦ ᒪᓐᑭᓵᐢᐢᓯᒋᓐ ᐅᓂᓯᓐᑫᓵᓴᐢᒥᑦᑭᓕ; ᐊᓐᑕᒥ ᐃᑎᑦ, ᑕᑦᓭᓯᒥᓴ ᐅᓂᓯᓐᑫᓵᓴᐢᒥᑦᑭᓕ ᐊᓐᑕᒥᑕᐃᓵ

26 ¶ ᑲᑎᐅᓴᐦᑭᓱᐨ ᒪᓇ ᐅᒥᓯ ᑭᐦᐃᑕᐤ ᒧᓯᓐ, ᓱᐃᓂᓴᓐᖁᑦ ᑭᐦᑭᑲᒥ, ᓂᐱᖅ ᑲᑕᐊᑲᓂᓴᑲᑭᐦᐨ ᐃᑭᐦᐨ ᐊᑲᓱᓂᓂᐊᑦᑕᐊᑎᐊᑦ, ᐅᑎᐦᑎᑎᐱᑦᓇᓐᓂᐊᑦᑕᐊᑎᐊᑦ, ᒥᓇ ᐅᑦᑕᑎᒪᐃᓂᓴᓂᑦᑕᐊᑎᐊᑦ.

27 ᒧᓯᓐ ᒪᓇ ᑭᓱᐃᓂᓴᖁᑦᑕᑦ ᑭᐦᑭᑲᒥᓴᓂ, ᐊᑯᒪ ᒪᓇ ᑭᐦᑭᑲᒥ ᑭᓱᐦᐦᓀᑭᐅᑦᑕᐊᑎᐊᑦ ᐅᐱᐅᑦᑭᐊᑦᓭ ᐃᓐᐱᐦ ᐅᐦᐯᐱᑦᓭ; ᐃᑭᐦᐨ ᐊᓴᓯᓂᓂᐊᑦᑕᐊᑎᐊᑦ ᒪᓇ ᑭᐦᐯᑦᓯᐦᐨᑦᑕᐊᑎᐊᑦ; ᐅᑯᓱ ᑲᑎᐅᓴᐦᑭᓱᐨ ᑭᐦᐨᓂᓱᐊᓂᓴᐅᐱᐅᐤ ᐃᑭᐦᐨ ᐊᓴᓯᓂᓂᐊᑦᑕᐊᑎᐊᑦ. ᒫᓀᓐᓂᐦᐨ ᑭᐦᐨᑲᑭᐦᐨ.

28 ᓂᐱᖅ ᒪᓇ ᑭᐦᑭᐅᑦᐸᐊᑎᐊᑦ, ᐅᑭᐦᐦᐊᑲᓂᓴᑭᑲᒪᓭᐦᐨ ᑲᑎᐅᑦᑕᐊᑎᐊᑦᐦᐨ ᑭᐦᑭᑲᒥᓴᓂ, ᒥᓇ ᑲᐦᐯᓭᐅ ᐅᐦᐯᐱᑦᓭ ᑲᑎᐅᑦᑕᐊᑎᐊᑦ ᑭᐦᑭᑲᒥᓴᓂ ᐅᐦᐯᐱᑦᓭ

ᑭᐃᓚᒧᐃᑌᐻᓕᓵ ᐱᒃᓭᓐᓄᑖᒃᖾ, ᐅᒃ ᒪᒃ ᖃᒃ: ᓂᐱᓂᐅ ᐅᑭᐃᒥᓐᓄᑦ.

23 ¶ ᐃᓕᐸ ᒪᒃ ᑌᓂᓕᑦ ᐊᓂᑦ ᖁᕗᐊ, ᓇᒪᔪᓪ- ᑭᐃᒥᓂᖃᓕᓵ ᐊᓂᐃ ᖁᕗᐊ ᓂᐱᖅ, ᒥᖏᒪ ᑭᐃ- ᐃᓵᓴᓵ; ᐅᐅᓂ ᒪᒃ ᐅᐃᑦ ᖁᕗᐊ ᑲᑭᐃᐅᓂᓕᓂ- ᑲᑌᓵ.

24 ᐊᓕᓂᓂᓂᓕᓵ ᒪᒃ ᑭᐃᑭᐃᖅᑕᒪᓕᓵ ᒧᓂᓐ, ᐅᒥᓂ ᐅᐃᑌᓕᑦ, ᖃᒃ: ᖃᒥᓂᖅᓯᓐᓄᑖᒃᖾ?

25 ᑭᐃᒪᐃᓕᒧᐊᓕᓵ ᒪᒃ ᑌᐱᓂᐃᖅᑕᓂᓵ; ᑲᑎ- ᐱᓂᐃᖅᓂᓵ ᒪᒃ ᑭᐃᓪᓚᐃᖅᑕᐅᓂ ᒥᑦᑕᐅᒃ, ᐃᑦᐸ ᓂᐸᖅ ᑲᐃᓕᐅᒪᐃᓕᓵ, ᓂᐱᖅ ᑭᓱᓪᓚᐃᓕᓵ; ᐅᐃᓪ ᑭᐃᐅᓂ- ᓕᒪᐅᓂ ᐃᓪᓚᓂᐃᓕᓵ ᒥᓇ ᐃᓂᐢᓪᓴᐃᓕᓵ ᒥᓇ ᐅᐃᓪ ᑭᐃᖃᓐᓇᖅᑐᓂᖅ,

26 ᐅᓪᓗᓂ ᐅᑭᐃᐃᓪᓴᓂ, ᑭᓱᐱᓵ ᐯᐯᖃᐳᓪ ᓀᓇᔭᓐ- ᓪᒪᐊᓂᓐᓄ ᐅᓂᑌᓂᐃᓵ ᑲᑎᓂᐃᖅᑕᓂᓂᓂ, ᐱᓇᓂᓂᓂᓕᒪᓐᓂ, ᒥᓇ ᓀᐃᑦᒪᓇᓂᓂᓕᓵ ᑲᑎᓂᐃᖅᑕᓂᓂᓂ, ᒥᓇ ᐃᓂᐢᓪᓴᐃᓕᓵ ᒥᓇ ᐅᐃᓪ ᑭᐃᖃᓐᓇᖅᑐᓂᖅ, ᑲᑎᓂᐃᖅᑕᓂᓂᓂ, ᓇᒪᔪᓪ- ᓴᐳᓪᓚᐃᓕᓵ ᑲᑎᓂᐃᖅᑕᓂᓂᓂ, ᓇᒪᔪᓪ

19 ᒧᓂᓐ ᒪᓗ ᐱᐃᐃᑌᓂᓄ, ᐅᖃᐃᓄᓕᒃ ᐊᐃᓄᓕᑦ ᑲᓪᓚᐃᓐᓂᑦᑕ ᓂᐊᓕᖅᓯᒪᓂᐅᑭ.

20 ᐅᓇᐅᓂᓚ ᒪᓗ ᓇᒪᐃᓄᓕᒃ ᐱᐃᓇᐧᐃᑦᑕᐅᓂᐊᓄᓕᓂᓐ ᒧᓂᓐ; ᒪᓗ ᐊᑎᐃᓂᑦ ᐱᐃᑐᓂᔪᓇᒪᓕᑦ ᑭᓇᐅᓴᓯᖅᓯᓂᓐ, ᐅᓇᓂᓐ ᐅᖃᐅᓯᓂᖅᓯᓂᓐ ᒪᓂᔪᓴᑦ; ᒧᓂᓐ ᒪᓗ ᐱᐃᓐᓂᓴᓂᐊᓄᓕᒃ.

21 ᐱᐃᒧᓴᐱᓇᒪᓕᑦ ᒪᓗ ᑕᐧᐃ ᓴᐅᓴᓯᖅᓯᓂᓄ, ᖃᐃᓐᓯᓂᓴ ᐊᓂᓴᓂᓄ ᐃᓂᓴᓂᓄ ᓴᐅᓂᓐᓂᓴᓂᓄ ᐱᐃᐃᑌᓂᓄ: ᐃᓕᓴᐃ ᒪᓗ ᐅᓐᓂᓐᓂᓄ.

22 ¶ ᐱᐃᐅᓐᓂᑎᓂᓇᓄ ᒪᓗ ᐃᓕᓴᐃ ᐅᓐᓂᓂᓄᑦᓂᓂᓄ ᐱᐃᓂᓴᑦ, ᓄᓴᓄ ᐃᓇᓄᓕᒃ ᐃᓇᓂᓂᓄᑦ ᐱᐃᓐᓂᓴᓂᓄᑦ ᐱᐃᓐᓂᓴᓂᓄ ᐱᐃᓐᓂᓴᓂᓄ: ᐱᐃᓐᓂᓴᓂᓄ ᒪᓗ ᐅᓐᓂᓂᓄᑦᓂᓂᓄ ᐱᐃᓐᓂᓴᓂᓄ ᐱᐃᓐᓂᓴᓂᓄ ᐱᐃᓐᓂᓴ

ᓂᓄ ᐊᐅᓂᓚᓂᐊᑦᓴ, ᓂᑕᐃᑦᐃᓂᓂᕽ ᒪᓗ ᐊᑐᕐᐃᐅᑦ; ᐋᑦᓯᓐᑲ ᓂᖅᐅᓯᑦᐃᑦ ᑕᖅᓂᓐᓄᑦ ᒥᑦᑎᓂᕽ ᐅᓴᓗᓂᑦ ᐅᓴᓐᐅᑦ.

10 ᐃᑦᓯᐊ ᒪᓗ ᐅᐊᓂ ᑲᖅᐃᑦᓯᐊᑦ ᓂᓂᓗᐃᐅᐊᓂᐊᑦ, ᐅᑲᖅᐃᐅᓚᓂᐊᑦ ᐊᑐᕐᐃᐅᑦ, ᓂᓂᑦ ᒥᓗ, ᒪᓗ ᒥᓐ ᐅᖅᐊᑦ, ᒥᓐ ᐊᖅ, ᑲᖅᐊᒪᑎᐅᑦᐊᑦᓴ ᐊᑦᓴᕽ.

11 ᑲᖅᐅᑎᑦᓯᓯᓂᕽ ᒪᓗ ᐃᑦᐋ ᓂᓯᑦ ᐅᓐᓯᓐᓂᑦ, ᐃᑦᖅᐅᐃᑦ ᑲᓴᓂᖅᑕᐊᑦᓴ; ᐃᑦᐋ ᒪᓗ ᐅᓇᖅᑎᓯᓐᓂᑦ, ᐊᑐᕐᐃᐅᑦ ᑲᓴᓂᖅᑕᓂᕽ.

12 ᒪᓗ ᓂᓯᑦ ᑲᖅᐊᐊᓂᓂᐅᓐᓂᕽ; ᑲᖅᐅᑎᓂᐊᑦᓴ ᒪᓗ ᐊᓂᓂᑦ, ᐅᓂᓂ ᐅᑲᖅᐊᐊᐃᓂᑦ ᐅᓂᓂᒪᖅᐸᐊᑦᓴ, ᐅᓂᓂ ᓂᓓᑦ ᒥᓗ ᑲᖅᐃᐅᓐᓂᑦ ᐅᑲᖅᑲᖅᑕᐊᑦᓴ, ᐅᓂᓂ ᐃᓐᓂᑦ, ᐊᐊᑦ ᑲᖅᐃᖅᑐᑎᐊᓂᑦᓴ ᓂᖅᐸᐊᑦ; ᑲᖅᐃᖅᑐᑎᐊᓂᑦᓴ ᐊᑐᕐᐃᐅᑦ ᐊᑐᕐᐃᐅᑦ ᐊᑐᕐᐃᐅᑦ

ᓂᓪᓕᓂᐊᓗᓐ ᐁᖏᑭᐲᓪᓚᓪᐟ ᐊᑦᓂᓪᓕᓂᐊᓗᐧ, ᐊᓂᑭ ᑎᑎ ᐁᖏᖃᓪᓕᒪᓐᓂ ᑭᔪᒪᓂᑐᐊᓗᐧ, ᐅᑕᐯᐧᐃᐧᓂᓗᓂᓪᓕᓂᐊᓗᐧ-ᓪᓂᓂᐧᓂ, ᐅᑦᑲᖃᐧᑎᐲᓐ ᑲᔪᑲᑎᓂᓪᐃᐧᓗᐧᓐᐧ ; ᐅᐅᑯᓂᓐ ᒪᓗ ᐅᓴᓐᓂᓐ, ᑭᓪᑎᑎᓂᓐᓂᒪᓐ ᐲᐲᑎᓪᓚᓐᓂᒥᓂᓪᓕᓇᐤ, ᑭᓇ ᑲᑎᑎᓂᓪᓕᒪᓐ ᒥᓪᓚᓐᓂᒥᓂᓪᓕᓇᐤ, ᓇᑎᐯᓂᓪᓕᓂᓪᓕᒪᓐ ᓂᑦᖃᓐᓂᒥᓂᓪᓕᓇᐤ, ᓇᑎᐯᓂᓪᓕᒪᓐ ᒥᖏᓪᓚᓐᓂᒥᓂᓪᓕᓇᐤ-ᓂᓪᓕᓂᐊᓗᐧ.

22 ᑭᓴᐧ ᒪᓗ ᑕᐲ ᑲᑕᐅᓇᓂᓪᓕᐊᓗᐧᓗᓐᐧ ᐊᓂᓪᓕᓂᐊᓗᐧ ; ᑲᑕᐃᐲᓐ ᒪᓗ, ᑲᐃᑕᐢᐅᐲᓇᖅᑲᓂᓪᓕᓂᐊᓗᐧᓯ ᑭᓴ ᑭᑲᐯᑕᒪᑲᓐᐧ, ᒪᓗ ᐃᓐᓴ ᑲᑕᐢᐅ ᐊᐱᑐᓂᓪᐢᐲᓂᖅᓂᓪᓕᓇᐤᓯ ᐃᓐᓴ ᑲᑕᐅᓇᓂᓪᓕᐊᓗᐧᓪᓕᒪᓐᐧ ; ᐅᑯᓂ ᒪᓗ ᑭᑲᐅᓂᓪᐢᐲᓂᖅᓂᓪᓕᓇᐤᓯ ᓇᓴᐲᑭᑲᓂᓪᓕᓇᐤᓯ.

23 ᑭᐱᓗᐧ ᑐᒪ ᓂᐧᐃᒪᐊᓂᓐᓄ, ᒥᓇ ᑭᔪᒪᓄᐧ ᐃᓂᓂᐲᑎᐱᐲ ; ᑲᑲᐱᐲᖅᓂᐧ ᑭᓂᐧᐃᒪᓕᒪᓐᐧ, ᒥᓇ ᑲᐲᓴᓐ ᐁᖏᑭᐲᓪᓚᓐᓂᒥᓂᓪᓕᓇᐤᓗᐧᓐᐧ ᐃᓐᓴ ᑲᑕᐅᓇᓂᓪᓕᐊᓗᐧᓪᓕᒪᓐᐧ ; ᐅᑯᓂ ᒪᓗ ᑭᑲᐅᓂᓪᐢᐲᓂᖅᓂᓪᓕᓇᐤᓯ, ᒥᓇ ᑭᑲᐃᓪᓕᓂᐊᓗᐧᓪᓕᒪᓐᐧ ᓇᓴᐲᑭᑲᓂᓪᓕᓇᐤᓯ.

24 ᐅᑯᓂ ᒫᓗ ᒪᓂᓪ ᐲᐲᓇᐧᓂᓪᓕ ᑲᐃᑕᐧᓂᓂᓪᓕ ᐅᓂᓴ, ᒥᓇ ᐅᐲᓐᐧᑐᓪᓕ ᑲᐲᑭᐲᓂᖅᓂᓪᓕᓇᐤ ᑲᐲᑲᐲᓐᐧ.

25 ᒪᓂᓪ ᒪᓗ ᐲᐲᓇᐧᓂᓪᓕᐲᓐ ᐅᑲᐲᓪᐲᑕᒪᐃᓂᓪᓕᓂᐧ ᐃᓪᐧᐅᐃᐢᐃᓐᐧ ᐅᐲᓐ, ᐅᑯᓂ ᐅᐲᐲᑎᐱᖅᓂᓪᓕᒪᓐᐧ ᑲᑕᓂᓪᓕᓂᐊᓗᐧ, ꝑᖃᐟᓂᓪᓕᒪᓐᐧ ᐅᐲᐲᓪᓂᓪᓕᓂᐊᓗᐧᓪᓕᒪᓐᐧ, ꝑᖃᐟᓂᓪᓕᒪᓐᐧ ᐅᐲᓐᐧᑐ

ᒥᓇ ᐁᑐᖏᑦ ᐁ ᐊᐢᑎ ᑭᓯᐁ·ᒪᒃᕽ, ᒧᓯᓐ ᑲᐟᐦᐊᖏᑎᐤ, ᑭᓴᒪᓂᐁ ᒪᒃ ᐯᐟᑭᓯᓄᐊ·ᓂᕽ ᑲᐟᐅᐁᓂᐢᑐᓇᒣᒣᐢ.

20 ᑭᓴᒪᓂᐁ ᒪᒃ ᑲᐟᐯᓴᓴᑭᐁ·ᓂ ᓴ·ᖃᐧᐊ· ᐊ·ᑲᓂᕽ ᐅᐟᑲ, ᑕᐟᐦᐢᑎᓂᐢ ᐅᐟᑲ: ᑲᑎᓴᐟᐦᐢᑭᐟ, ᐊᐢᑎ ᑲᐟᐦᐢᑭᐟ ᐊᐢᑎ ᐅᐟᑲ: ᒧᓯᓐ ᒪᒃ ᑲᐟᐦᐢᑭᐟ ᐊᐢᑎ ᐊᐢᑎ ᐁ

ᓗᐃᖅᓂ, ᓇᒪᐃᓕᖅ ᒪᓇᐦᐃᐱᖏᓇᑦ ᑭᖅᐳᖅᑭᓕᐅᑦ, ᐅᖅ ᑭᒧᖅᑐᖅ: ᑭᖃᒪ ᑲᑎᕐ ᐅᖃᐱᓇᒪᓂ ᑭᐸᑦᑭᐃᓐᓕᐅᑦ, ᓴᓵᐢ ᑲᐃᓂᖅᑭᐅ.

26 ᓇᒪᐃᓕᖅ ᒥᓇ ᑲᑭᒧᐅᑦᑭᐅ ᑲᑕᓇᒪᒃ ᓂᐸᑦᑭᐱᐅᓂᖅᓴᑦ, ᐅᖃ ᑭᒧᓴᖅᑲᑌᐃᓐᓕᐅᑦ ᑲᑕᓇᖅᓭᓐᓂᖅ ᐅᐢᓂ.

ᒪᑎᓇᒪᒃᓕ ᓂᓯᑕᓇᐤ ᐯᓴᓂᓴᑎ.

1 ᐅᐅᓂᓂ ᒪᖃ ᐅᐅ ᐃᑕᓯᐅᐃᓐᓇ ᑫᐸᑭᑎᓇᒪᓕᒪᓐᓂᑦᑭᓐᓄᐤ.

2 ᑲᑘᐱᓴ ᐊᑦᐅᐃᓐᒪᓂ ᐃᓂᐤᐅᐃᓐᐊᑐᓴᖅᒃᓴᓴ, ᓂᓂᑦᓐᓯ ᐱᐳᑦ ᑲᑕᐊᑐᓴᐤ: ᑌᓂᑯᐢᐣ ᒪᖃ ᐊᑎ ᑕᐢᑐᐊᑎᓴᐸᓐᓯᒋᐢ ᓴᐢᓴᐳ ᐱᓂᓂᑕ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ.

3 ᑲᑘᐱᓴ ᐃᓐᒃ ᓴᐢᓴᐳ ᐯᐱᐢᑐᐊᖅᓴ, ᓴᐢᓴᐳ ᒥᓇ ᐃᓐᒃ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ; ᑲᑘᐱᓴ ᑲᐢᐃᓐᑲᐢᑐᖅ, ᐃᓐᐊᑎᓂᖅ ᑲᑕᐊᓯᖅ ᑭᑭᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ.

4 ᑲᑘᐱᓴ ᑕᐳᑭᒪᒪ ᒣᑭᓴᐢᐅᑎᒪᓯᖅ, ᐅᑯᓂ ᑲᐢᓂᐢᓯᐃᓐᑲᐢᓭᒪᓯᖅ ᑕᑯᓂᓴ ᒥᓇ ᑕᑯᓂᓴ; ᐃᓐᐊᑎᓂᖅ ᒥᓇ ᑕᑯᓂᓴ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᑕᑯᓂᓴ ᑲᑕᐊᓯᖅ ᑭᑭᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ.

5 ᑲᑘᐱᓴ ᒪᖃ ᐊᑐᓴᖅᒃᓴᓴ ᒧᓯᓴ ᐃᑌᐢᑎ, ᓂᓴᑲᐢᐃᓐᓯᒋᐢ ᓄᑐᑭᒪᐢᓴ, ᐅᐊᑎ, ᒥᓇ ᓂᑕᐊᓂᓯᓴᓴᐢ; ᓇᒪᐃᓐᓕᖅ ᐱᓂᓂᑕ ᓂᐅᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᑕᑯᓂᓴ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ.

6 ᐅᓂᓯ ᒪᖃ ᑕᑯᑭᒪᒪ ᑲᑕᐯᐃᐢᑕᐃᓴ ᐃᑕ ᐅᐊᓴᖅᐟ ᐅᓇᓯᐅᐃᓐᓇᐅᐊᐢ, ᒥᓇ ᒪᖃ ᐃᑐᒃᑌᑕᖅ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᑲᑕᐯᐃᐢᑕᐃᓴ, ᐊᑦᐳᐢ ᐃᑐᒃᐢᐣᐅᒪᐢᓂᐢᓭᖅ; ᑕᑯᑭᒪᒪ ᒪᖃ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᑕᑯᓂᓴ ᑕᑯᓂᓴ ᐃᓐᒃ ᐱᓂᓂᑕ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ.

7 ¶ ᑲᑘᐱᓴ ᒪᖃ ᐊᐅᓯᓇᓂᐤ ᐊᐢᒌᐢᑫᑭ ᑕᒋᓂᓴ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᑲᒃᑲᐢᖅᓇᓯᐟ, ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᒋᐱᐢᓂᐢᓴᐃᓐᓄᐤ ᓇᐯᐃᐢ ᐃᐯᐃᓐᓴᐳᐢ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ.

8 ᑲᑘᐱᓴ ᐅᑲ ᓇᐢᐃᓴᐅᐢᓭᒋᑭᐢ ᑕᑯᑭᒪᒪ, ᐊᓂᐃ ᑲᑭᐢᑭᐢᑕᑭᐃᓂᐟ, ᐅᐊᓯ ᑫᑭᐢᐱᓇᑎᓂᐟ; ᑭᑭᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ. ᓇᒪᐃᓐᓴ ᐊᐅᓯᓇᓂᐤ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᐅᑭᑭᐅᐃᓐᓇᐢᐣᐊᐢ, ᐅᓇᓴᓂᓴ ᐅᑭᐢᐱᓴᐢᓭᐢᐣᐊᐢ.

9 ᑲᑘᐱᓴ ᒪᖃ ᑭᐢᑭᑭᒪᒪ ᐅᓂᓯᓂᐤ ᐅᑎᑭ, ᑲᑕᐅᓯᐢᓯᐅᓂᖅ ᑕᐱᓂᓯᐢ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ ᐅᑕᓂᓯᒪᓓᓂᐢ.

10 ᑲᑘᐱᓴ ᐅᑎᓇᒪᓂᐢᓭᖅ ᓂᓴᑲ ᐃᑘᓂᐢᓭᐢ; ᑕᑎᐢᓭᐢᐣ, ᑕᑕᐅᓂᓂᑎ, ᒥᓇ ᑫᐅᓯᐃᓂᐢᑭᐢᐣ); ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᑕᐊᓯᐃᓂᐢᓭᓂᐢᑕᐅᐢᓭᖅ,

11 ᑲᑘᐱᓴ ᒪᖃ ᐅᐅ ᓂᓐᐊ ᑫᐸᐢᓴ ᐅᑲ ᑐᑕᐊᐢᖅ, ᐅᑯᓂᐱ ᑫᒧᐱᐢᐣᐊᐢᓴᐃᓐᐟ ᐅᑲ ᑭᑭ ᓯᓂᑲᐊᐢ.

12 ¶ ᐊᓇ ᑲᐸᑲᒪᐊᐢᐟ ᐊᑕᓯᓂᓂᐊᐢ, ᐅᑯᓂ ᓂᐱᓂᖅ, ᑫᐱᓇᒃ ᑲᑕᓂᐢᓭᖅ.

13 ᑲᑘᐱᓴ ᒪᖃ ᐊᑕᓯᓂᓂᖅ ᐅᑲ ᐊᓵᐢᐣᐅᐅᐢᖅ, ᒪᖃ ᑭᓵᒪᓂᑐ ᐸᓐᐱᐢᓂᓂᒪᑎ ᐅᑎᐢᐢᓴᐢ; ᐅᑯᓂ ᒪᖃ ᑭᖃᐅᓇᑭᐢᐸᒪᐢᐣ ᐃᑘ ᑫᐃᑕᒧᐟ,

14 ᒪᖃ ᑲᑘᐱᓴ ᐊᑕᓯᓂᓂᖅ ᐯᑭᐢᑲᓇᑕᒋᖅ ᐃᓐᓂᐊᑕᓯᓂᐊᐢ, ᐱᐊᓂᑕ ᐃᓐᐢᓂᐸᐢᐣᑎᐢ; ᑭᖃᐃᑲᑌᐢᓇᒋᖅᓴ ᐅᑎᐢᐢᓴᐢ, ᑲᑕᓂᐸᐢᐣᑎᐢ.

15 ¶ ᐊᓇ ᒪᖃ ᑲᐸᑲᒪᐢᓂᐟ ᐅᐢᒋᐃᓐᓴ, ᒥᓇ ᑕᑯᐃᓐᓴ, ᑫᐱᓇᒃ ᑲᑕᐊᐢᖅᐃᓐᓄᐤ.

16 ¶ ᐊᓇ ᒪᖃ ᑲᑭᒧᑎᐟ ᐊᑕᓯᓂᓂᐊᐢ, ᒥᓇ ᐅᐢᐊᑕᓯᐊᐢᐟ, ᐊᐢᓴ ᑭᑘᐢ ᒥ

ᓂᓯᓄᐧᐣ ᑲᑎᐧᐣᐅᒪᓂᓗ, ᑲᐃᕈᑎᐢ ᐅᒪ ᐃᕈᓯᐻᐣᐃᐣ ᐅᓄᓴ ᑐᐢᒥᓗ.

32 ᐲᓴᐣ ᒧᑎᐣ ᓂᐣᐸᐧᐦᑯᓂ· ᐃᐯᐃᐣᐊᑎᓯᓂᓂᓄᓐᓇ, ᐊᐣ" ᐃᑉᓂᐣᐃᐣᐊᑎᑫᓄᓐᓇ ; ᑲᑕᒥᓂᐤ ᐅᐣᑭᒪᒥᓄᓂᐤ· ᓂᑉᑎᕈᓐᓇᐤ· ᓄᑎᓂᐤ ᓴᑭᐤᐊ ᓱᓄᒃᐊᐣ, ᐊᓐ ᒪᓐ ᒧᑎᐣ ᑲᕈᐃᒪ·ᐱᑉᑲᑯᓂᐤ.

33 ¶ ᐲᓴᐣ ᒪᓐ ᐊᐢᓱᓄᓂᐤ ᓂᐸᑉᑭᐧᐦᐅᓐᒧᓂᐤ· ᑯᐣᑎᐧᐦᓄᓄᐤ, ᐊᐣ" ᐲᓴᐣ ᐊᐢᓱᓄᓂᐤ ᑯᐣᑎᐧᐦᑫᑭ ᐅᐢ ᒪᓐ ᐊᒃᐧᓇᐧᐦᐊᐧᐦᑭ, ᐅᓄᓱ ᐸᐧᐦᓱᑭ ᐅᓄᓱ ᒧᑎᐣ ᐊᐣ" ᓱᓱᐃᐣᑎᑉᑎᓂᐢ ;

34 ᐊᓓ ᑲᑎᐱᓄᐧᐦᑉᐤ ᑯᐣᑎᐧᐦᓄᓄᐤ· ᑲᑎᒥᐊᐣᓱᓂᐧᐦᑭᐤ, ᑭᓓ ᑲᑎᑭᓯᐤ ᐊᓂᐃ ᓱᓄᒃᐊᐣ· ᐊᓂᐃ ᑲᑎᐱᓄᐧᐦᐅᓐᒧᓂᐤ, ᑲᓂᐃᓴᐧᐦᓄᓄᐤ ᐃᐣᐊᐢᓱᐃᐣ· ᐅᐊᐣᓂ ; ᑲᓂᐱᓴᐢ ᒪᓐ ᐱᓯᐢᑭᐃ· ᐃᐣᓴ ᑲᑎᐊᑲᐣᓂᐤ· ᐅᐊᐣᓂ.

35 ¶ ᐲᓴᐣ ᒪᓐ ᐯᓴᐢ ᐊᐢᓱᓄᓂᐤ ᐅᒧᐣᐧᓯᒪ ᐃᐣᓴᑲᐃᓄᓱᐣ ᐆᑎᓴ ᐊᐢᓱᓄᓂᐤᐊᐢ· ᐅᑎᐣᐧᓯᑎᓄᐤᐊᐢ, ᓂᐱᓄᐣ ᒪᓐ, ᑲᑎᐊᑉᐃᐣ·ᑲᐃᐢ ᑲᐱᒪᓯᓄᓱᐢ ᒧᐣᐧᓯᐣ, ᑲᑎᐊᑉᐃᐣ·ᑲᐃᐢ ᓱᓄᒃᐊᐣ· : ᑭᓐ ᐊᓂᐃ ᑲᓂᓴᐃᐣ·ᑲᐃᐢ ᓱᓄᒃᐊᐣ· ᑲᑎᓴᐃᐣ·ᐊᐧᐦᐊᐣ·.

36 ᐊᐣ" ᐲᓴᐣ ᐸᐣᓴᓄᐧᐦᑯᑲᐅᑭᐤ ᐊᓐ ᒪᓐ ᒧᒧᐣ ᐅᐃᐣᐧᐦᐊᐣ·ᐯᐣᐧᓯᐣ, ᑲᑎᐱᓄᐣᐊᑎᓂᐢ ᒪᓐ ᐅᐢ ᐅᐲᐧᐦᓯᐣᐊᑎᓂᐢ : ᐊᐣᐧᓯᐣ ᒪᓐ ᐅᐢ ᑲᑎᐱᓄᐣᐊᑎᓂᐢ.

ᒪᑎᓐᒪᒪᐣ ᓄᓯᕈᓐ ᓄᓴᓗ.

1 ᐲᓴᐣ ᐊᐢᓱᓄᓂᐤ ᑭᒧᑎᑉ ᒧᒧᐣᐧᓯᐣ, ᐊᐣ" ᒪᓐᑎᐧᐦᑲ·, ᐅᓄᓱ ᒪᓐ ᓂᐸᐧᐦᐊᑉ, ᐊᐣ" ᐊᒃᐊᐣ·ᐊᐢ ; ᓄᓐᒪᐣ ᒥᓐᓄᐢ ᒧᒧᐣᐧᓯᐣ. ᑲᐸᐣᐧᓯᑎᑲᐤᓂ ᐯᐣᐢ ᒧᒧᐣᐧᓯᐣ. ᐅᐣᐧᓯᐣ, ᑭᓐ ᐃᐣᐧᓯᐣ ᑲᐸᐣᐧᓯᑎᑲᐤᓂ ᐯᐣᐢ ᒧᒧᐣᐧᓯᐣ. ᐅᐣᐧᓯᐣ, ᐊᐣ" ᐲᓴᐣ ᐊᐢᓱᓄᓂᐤ ᐃᐣᐧᓯᐣ ᐅᐣᐧᓯᐣ

ᐃᓱ, ᐅᑯᓱ ᒪᑐᐊᓪᓚᑦᓴᐃᓕ, ᖃᐅᔨᓴ ᓂᒃᐴᐅᓪᓚᑦ ᐅᒪᐊᐃᓂᓯᑯᓱᓕᓐ;

24 ᐊᓂᒪ Lᒃ ᓂᓕᓯᑯᓯᓕᐅᓕ ᐅᐱᓐᒃᑭ ᑲᓪᓚᑎᓕᓯᓯᑲᓐ, ᑭᓇ ᕈᒃᓂᑦᐃᑎᐃᓚᑦᓴ ᓯᒪᒃ ᐅᑎᓐ; ᐊᓂᓕ Lᒃ ᕿᐃᑦᑯᑦᓐ ᑲᓪᓚᑎᓕᓯᓐ, ᑭᓇ ᑭᓪᓚᑯᓯᓚᑯᓱᓐ ᑲᓪᑭᔪᑯᓗᓯᓐ.

25 ¶ ᑲᓐᓇ ᐊᐃᓐᐅᑲᐃᓐ ᓱᓂᒃᐊᑯ ᓴᓂᓪᓂ ᓂᓪᓚᓯᓯᓂᒃᓚᒻ ᑲᓕ ᐃᐥᑭ ᑭᑎᒪᓯᓯᑎᓐ; ᓂᒪᓚᐃᓕ ᕈᐃᓐᓯᓴᓚᑯᓪᓚᒻᓄ ᐊᓯᑦᑎᓯᓂᒃᐅᐅᑦᐃᓐ ᐊᐳᐥ ᐃᓐᓇᓐ ᕈᐳᓚᑎᓚᒪᑯᓱᐃᓐ.

26 ᑲᓐᓇ ᐅᑎᓴᒪᓂ ᑲᓯᐊᓂᓯᓂᓂᓂ ᐅᓐᐃᓯᑲᓐ ᑭᑎᑭᐥᖅᓚᒻᓱ, ᕈᐳᓯᑎᓴᒪᓚᑯᓱᓐ ᐃᓐᓴ ᑲᖅᓯᓐᕈᒪᓱᓚᒻ ᐃᓐᓇᓐ ᐅᓐᐃᓯᑲᓐ ᐊᓂᓪᓚᑦᓴᐃᓐ ᓂᓪᓚᓯᓯᓂᒃᐅᐅᑦᐃᓐ ᐊᐳᐥ ᐃᓐᓇᓐ ᕈᐳᓚᑎᓚᒪᑯᓱᓐ ᐊᐳᐥ ᐃᓐᓇᓐ ᕈᐳᓚᑎᓚᒪᑯᓱᓐ.

27 ᑭᑫᒪ ᐅᑫᓂᐅ ᐱᐃ ᐅᑕᑲᓂᐅᐅ, ᐅᑫᓂᐅ ᐅᓐᑭᓯᐃᐃᓯᓱ ᐊᓱᓴᑲ; ᓴᓂᓪ ᑫᐅᖅᑭᓂᓪᓚᑦ? ᑲᓪᐅᑎᓪᓚᓂᐅ, ᐃᓐᐱ ᓇᓴᐁᒥᒥ, ᑲᓪᓇᐁᖅᓚᐊᓱᓐ: ᑭᑫᒪ ᓂᓕᓱᓯᓱᑎᓕᓐ.

28 ¶ ᓇᒪᐃᓂᓴ ᑲᓪᖅᐱᐱᓂᓴᓱᓐ ᒪᓂᓴᐊᓱᓐ, ᐊᐳᐥ ᓇᒪᐃᓂᓴ ᑲᒪᒥᐅᓪᓕᓐ ᑲᑎᓐᓂᓴᓐᓂᒪᓚᒻ ᓂᓪᓚᓯᓯᓂᓴᓂᒪ.

29 ¶ ᓇᒪᐃᓂᓴ ᕈᑯᐃᓕᑎᓪᓚᐃᓱᓐ ᕈᓪᓚᕈᑎᓂᓪᒪᓐ ᓂᓪᓚᓯ ᑲᑎᓴᖅᑎᓐᓄᑦ ᑭᒥᓂᓪᒪ, ᑭᓇ ᑭᓪᓂᖅᓐᓄᓐᓇᓐ ᑲᓪᓚᑦᓴᐃᓐ ᕈᑯᓪᓕᒧᐊᓐ ᕈᑯᑦᓐ.

30 ᐅᑫᓂ Lᒃ ᑭᓇ Ꮀ·ᓐᑦ ᑫᐊᓚᑯᓱᓂ, ᑭᓇ ᕈᒪᓴᖅᑎᓄᑦ; ᑌᓚᑯᓐᓂ ᕿᓂᓪᓚᑦ ᕈᑎᓐᓄᓐᓂᓪᓚᑦ ᐅᒪᓴᑎᓄᓂᓴ; ᐊᑎᓂᐊᓇᓇᓂᐅᕿᓂᓪᓚᑦ ᕈᑯᑦᓐ.

31 ¶ ᕈᑯᓇᕈᐅᓯᓇᓂᓂᓪᓚᑦᓇᓇᑦᓂ Lᒃ; ᓇᒪᐃᓂᓴ ᑭᓇ ᕈᑯᑭᕈᓇᑦᓂ ᐊᓂᓂ ᐃᓂᓐ ᑲᐱᓯᓚᑦᓂᓐᓂᓴ ᐱᓐᓂᑦᓂᓐᓂᓴ: ᕈᑯᐅᓴᓇᒪᐃᓂᓴᓚᑦᓂᓴ ᐊᑎᓚᒻ.

Lᓂᓇᒪᒃ ᓂᓯᓪᓇᓂ ᓂᓪᓚᑦᓴᐃ.

1 ᓇᒪᐃᓂᓴ ᕈᑲᓯᓂᓂᓂ ᕿᓐᑭᐃᓂᐊᓯᑎᐃᓂᓴ: ᐅᑲᐃᓂᓴ ᐃᓂᑦᐊᓐᒪᒥᑦ ᕈᑎᓐᑭ ᑎᒪᒫᑎᓴᑦ ᕈᑎᑫᓂ ᐅᑲ ᑲᓪᓚᑦᓴᐃᓐ. ᐃᓂᑎᓪᓚᑦᓴᐃᓐ.

2 ¶ ᓇᒪᐃᓂᓴ ᕈᑲᐱᑎᓂᓴᓂᓂᓂ ᑲᒪᒪᐅᑦᓴᓂᓂᓂᑦ ᕈᑎᒪᑭᑐᓐᓂᑦ; ᓇᒪᐃᓂᓴ ᑭᓇ ᕈᑲᓂᓂᒍᑎᑦ ᐅᓂᓐᓯᓂᐃᓂᓴ ᕈᑎᐱᑎᑐᓂᓴᓂᓂᑦ ᒥᓐᓂᓂ ᑲᓪᓚᑦᓴᓐᓯᓐᓂᑦ ᑐᓇᓂᓂᓂᐃᓂᓴᓂᓂᓂᓂᓐ.

3 ¶ ᐊᑦᓴᐃᓂᓴ ᓇᒪᐃᓂᓴ ᕈᑲᓂᓂᓂᓂ

ᔦᒥᒪᓂ ᑲᐟᑭᓄᐤ ᐊᓂᒪ ᑲᐃᑌᐦᔭᐦ ; ᓂᑲᐅᔭᑎᓄ-ᓴᑲᓂ ᑭᓇᐅᓴᑲᓇᐦ, ᑭᓇ ᓂᑲᒪᐃᓄᐟᓂᐟᐦᐃᓂᐦ ᑲᒪ-ᐃᓂᐟᓂᐅᑦᑐᓴᓂᓄ.

23 ᑎᓀᒪ ᓂᑌᐦᓂᑦ ᑭᑲᓂᑲᓄᐣᑦᑦ, ᑭᓇ ᑭᑲᐯ-ᓯᐃᓂᐦ ᐊᓂᒥ ᐅᐊᓀᑭᐦ ᐊᒪᐟᐊᐅᑦᑦ, ᑭᓇ ᐃᐸᑦᑦ, ᑭᓇ ᐊᐟᐃᓵᑦᑦ, ᑭᓇ ᓀᓇᐊᑦᑦ, ᑭᓇ ᐁᐸᑦᑦ ; ᐅᑯᓯ ᒪᓗ ᓂᑲᑭᐣᑲᑦᐦᐊᐃᓂᐦ.

24 ᓇᒪᐃᓂᓄ ᑭᑲᑭᐣᐦᑲᓂᓇᐣᑦᒪᐃᓂ ᐅᒪᓂᑐᐦᐃᓂ, ᐊᐟᐣ ᓇᒪᐃᓂᓄ ᑭᑲᐦᑎᑦᒪᐃᓂ, ᑭᓇ ᓇᒪᐃᓂᓄ ᑭᑲᓇᐣᐱᐃᑲᐃᐊᐃᐊᐟᐣ ; ᒪᓗ ᑭᑲᓇᐣᐱᐦᓴᐦᐃᐦᐃᓂ, ᑭᓇ ᑭᑲᓂᐣᐦᑎᐃᓂᐦ ᐅᒪᓂᑐᐦᑲᓂᓂᓄ.

25 ᑭᑲᐦᑎᑦᐦᐃᓂᓄ ᒪᓗ ᑲᓂᐱᓄᐤᑦᑭᐟ ᑭᑭᓴᒪᓂᑐᐦᐃᓂᓄ, ᑲᒋᓴᐱᓂᓄᓗ ᒪᓗ ᑭᐸᐣᐟᓂᓄᒪ, ᑭᓇ ᑭᓂᐯᐦ ; ᑭᑲᑎᐦᐟᓂᓄᒪ ᒪᓗ ᐦᐃᓂᓄᐦ ᐃᐦᐃᓂᓄᒪ, ᑭᓇ ᑭᓂᐯᐦᐃᓂᓄᒪ ᐅᒪᓂᑐᐦᑲᓂᓂᓄ.

26 ¶ ᓇᒪᐃᓂᐧ ᐊᐃᓂᐣ ᒋᓭᑲᐦᑌᐸᐣᑭᓴᒪᐃᓂᓄ, ᐊᐟᐣ ᓇᒪᐃᓂᓄ ᒋᐸᓂᐱᐣᐦᐃᓂᓄᒪ ᑭᐸᐣᐟ ; ᓂᐃᐃᑦᑎᓄ ᑭᑲᑭᑲᑎᐦᐃᓂᓄᒪ

17 ᐅᓗᓴᑲᖅ ᒪᓂ ᐊᓂᒪ ᖃᑎᐅᓵᖅᑎᑫᑦ ᐅᐱᓐᓇᒋᓄᓯᐅᓗᑦ ᒋᐱᓐᒍᑦ ᐅᓐᖑᓂᖅ ᐃᓐᔪᑎᐅ ᑭᖅᑕᐱᐅᓴᑲᖅᑐᑦ ᐃᓐᔪᑎᐅ ᑭᖅᑕᐱᐅᓴᑲᖅᑐᑦ ᐅᐱᓐᓇᒋᓄᓯᐅᓗᑦ.

18 ᒪᓂᓐ ᒪᓂ ᑭᖅᐃᑐᑌᐅᐅᓐ ᖃᖅᑎᐱᒪᓐ ᐊᓂᓐᓂᓄᑦ, ᐅᓄᓄ ᐅᑭᒋᓴᓂᖅ ᐊᓂᓐᓂᓄᑦ ᐅᐱᓐᓇᒋᓄᓯᐅᓗᑦ ᒪᓂᓐ ᒪᓂ ᑭᖅᐃᑐᑌᐅᐅᓐ ᐊᓂᓐᓂᓄᑦ: ᒪᓂᓐ ᒪᓂ ᑭᖅᐃᑐᑌᐅᐅᓐ ᐊᓂᓐᓂᓄᑦ ᐅᑎᖅᑕᓴᓐᓂᖅ ᑕᐱᐅᓴᑲᖅᑐᑦ ᐅᓐᖑᓂᖅ.

ᒪᑎᓴᒪᒃ ᓄᓇᕗᓂᐅ ᓂᑲᓇᓄᑦ.

1 ᖃᑎᐅᓵᖅᑎᑫᑦ ᒪᓂ ᑭᖅᐊᑲᒥᖅᑐᐅ ᒫᓂᓗ, ᐅᒥᓂ ᐅᖅᑕᒃᑯᑦ,

2 ᐊᓱᒥᖅᐃᑦ ᐃᓕᓴᐅᑎᓗᑦ ᐅᓂᐊᓂᓂᓗ, ᖃᓄᐅᑦ ᒪᓕᐃᓐᓂᑦ ᓴᑭᕐᕿᓂᐊᓂᖅ; ᑕᖅᑐ ᐊᓱᓂᓴᓂᐅ ᑭᖅᑎᑫᓴᓕᖅᑐᑦ ᐅᓐᖑᓂᖅ ᐅᑎᖅᑕᓴᓐᓂᖅ ᐅᓐᖑᓂᖅ ᐅᓐᖑᓂᖅ ᐅᓐᖑ

ᐅᑐᓂᒃᑲᓗ, ᒪᓐ ᐅᖏᐱᖅᓯᒃᑯᑦ, ᒪᓐ ᐅᖏᒪᓂᕆᓚᐅᑉ, ᐅᐃᓂ ᒣᑦᑭ ᑫᐃᓄᕆᓚᒃᓴᓪ.

32 ᓂᐃᒋᓴᖅᓯᐅ ᒪᓚ ᑲᒥᔪᖅᑐᑭᒃᓯᐅ ᐊᑐᒋᐅ ᐅᓐᑭ; ᓂᓪᓗ ᐅᒥᔪᖅᑐᑭᒃᓴ ᐃᓴᔪᐃᐅᓂᓚᓴᖏᑎᒃ ᓇᐸᑌ ᐃᑌᖏᓐᓄ, ᒪᓐ ᓂᓪᓗ ᐅᒥᔪᖅᑐᑭᒃᓴ ᑫᔪᓐᑐᑌ ᐅᓐᑭᑦ:

33 ᓂᓪᒋᓯᐅ ᐅᐊᓂᐊᓕᒃᓂᓂᐊᓂᓪ ᑲᑕᐃᓂᖏᑦᓴᓐᓄ ᒋᓴᐱᓪᓕᖏᑦᓴᓐᓄ ᐅᓐᑭᑦ ᓂᓪᓗ ᐊᓂᐊᓂᒃᓂᓚ ᑲᑕᐃᓂᖏᑦᓴᓐᓄ ᐅᓐᑭᑦ ᐅᖏᐱᖅᓯᒃᑯᑦ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅ

20 ᖃᓄᐹᑌ ᒪᒃ ᐃᑌᖏᕆ ᑭᑉᔪᑦᓱᐊᕐᓗ ᐸᐅᐁᓂᓄᐅᓗ ᐃᑌᖏᕆ ᓄᓯᕐᓇᓄᐅ° ᓇᐸᑭᑦᒃᓴ· ᑲᕈᑐᒃᑯᓴ· :

21 ᓴᒥᕐᓇᓄᐅ° ᒪᒃ ᐊᓂᒪ ᔪᓯᑉ ᔪᓄᒃᓴᐅ, ᓄᓯ ᔪᓯᑉ ᓯᓴ ᐯᒃᓴ ᓇᐸᑭᑦᑕᑦ, ᑭᓇ ᓄᓯ ᐊᓂᐃ ᔪᓯᑉ ᐅᑦᑕᑭᕐᓗᓗᓗ ᓯᓴ ᓇᐸᑭᑦᑕᑯᓗᓗ,

22 ᐊᐅᑦᐅ° ᒪᒃ ᑭᑉᔪᑦᓱᑦ ᓴᒃᐯᐅᑯᓄᐅᓗ ᐃᑌᖏᕆ ᑭᒃᐅᑭᑦᑕᓴ ᓂᓄᑦᑕᓴ ᓇᐸᑭᑦᑕᑦ.

23 ᑭᓇ ᓄᓯ ᓇᐸᑭᑦᑕᒃ· ᐅᓇᓴᑦᑕᒃᓴ ᑭᑉᔪᑦᓱᑦ ᓄᓴᓴ· ᐃᒋᐦ ᐃᓯ.

24 ᑐᓄᓯ ᒪᒃ ᑲᕿᓇᑦᓕᓇ· ᓴᓯᓯᐦ, ᑭᓇ ᑲᑦᓇᐸᑦᓕᓇ· ᑕᑉᔪᐦ ᐅᑎᑐᑎᒃᑯᓂᐊᓗᓓ ᐯᓴ ᐊᑉᓴᓂᓯᓗ ᐃᓯ ; ᐅᑎᓯ ᑎᒪ ᑕᐱᐦᔪᐦ ᖃᐃᒋᓕᓗ, ᓄᓴᓄᐦ ᑲᑦᓴᓇᓇ·.

25 ᐅᑎᓯ ᒪᒃ ᑲᑕᐊᓵᓄᐃᓇᓇ· ᓇᐸᑭᑦᑕᒃ·, ᐊᓂᒪ ᒪᒃ ᔪᓯᑉ ᐊᓂᑦ ᔪᓄᒃᓴ, ᒥᑕᑦᑭᓯ ᓂᓇᑦᓯᓴᓯ ᔪᓄᑉ ᑲᑦᑕᑭᑎᓇ· ; ᓄᓯ ᔪᓯᑉ ᐊᓂᑦ ᓯᓴ ᐯᒃᓴ ᓇᐸᑭᑦᑕᓴ, ᑭᓇ ᓄᓯ ᔪᓯᑉ ᐊᓂᑦ ᓯᓴ ᐅᑦᑕᑭᕐᓗᓗᓗ ᓇᐸᑭᑦᑕᑯᓗᓗ.

26 ¶ ᐅᑎᓯ ᒪᒃ ᑭᑲᑉᔪᑦᓱᐊᑦ ᑭᐸᑦᑌᑲᓇᓇᑎᑲᓇ· ᓯᓴᑎ ᒥᑕᑦᑭᓯ ᓇᐸᑭᑦᑕᓴ ᓇᐸᑌ ᐃᑌᖏᕆ ᑲᑉᔪᓂᓯᓗ ᓇᐸᑭᑦᑕᓴ ᓇᐸᑭᑦᑕᑯᓗᓗ.

27 ᐅᑎᓯ ᓄᓴᓇᓄ ᑭᐱᖏᑌᑲᓇᓇᑎᑲᓇ· ᖃᐃᐸᑦᑕᑭ ᓇᐸᑭᑦᑕᓴ ᓇᓂᓐᑭᑌ ᐃᑌᖏᕆ ᑭᑉᔪᑦᓱᐊᕐᓗ, ᑭᓇ ᓄᓴᓇᓄ ᑭᐱᖏᑌᑲᓇᓇᑎᑲᓇ· ᑲᑦᐃᐸᑦᑕᑭ ᐱᒋᐦᑎᑦᑕᑭ ᓇᐸᑭᑦᑕᓴ ᐱᒋᐦᑎᑦᑕᑭ ᑭᑉᔪᑦᓱᐊᕐᓗ, ᑭᓇ ᖃᐃᐸᑦᑕᑭᑭ ᐃᐅᓯᓂ ᓄᒋᐦᑐᓴᐅᓗ ᐃᑌᖏᕆ ᐃᑌᖏᕆ.

28 ᐊᓂᒪ ᒪᒃ ᑕᑦᑕᐃᓐ ᐱᐱᑌᑲᓇᓇᑎᑲᓂᓴ ᖁᓴᓐ ᑕᑦᑕᐃᓐ ᓇᐸᑭᑦᑕᓴ ᐃᐅᓯᓂ ᐳᓯᓇᓄ ᑲᑦᐃᐸᑦᑕᓴ ᐱᑎᑕᒧᓂᑦᑕᓴ.

29 ᓄᑲᐅᓚᑲᓇᐅ° ᒪᒃ ᑐᓴᐃᓯᓄᓴᓄ° ᓇᐸᑭᑦᑕᓴ, ᑭᓇ ᑐᓯᑎᒪᓴᑦᑕ ᑐᓴᐃᓯᓄᓴᓄᑎᓄᓴᓂ ᒪᑦᐃᐸᑦᑕᑭᑉᐳ ᐱᐱᑌᑲᓇᓇᑎᑲᓇ· : ᐅᑎᓯ ᒪᒃ ᑐᓴᐃᓯᓄᓴᓄ° ᓄᑲᐅᓚᑲᓇᐅ° ᐱᐱᑌᑲᓇᓇᑎᑲᓂᓴ.

30 ᓄᓄᒪᑦᑕ ᒪᒃ ᐊᓂᒪ ᑭᑉᔪᑦᓱᑎ, ᒣᑎᑭ ᒃᐃᐸᓇᓇᒃᓴ ᓄᒃᑭᑦᓱᐊᕐᓗᓗ ᐃᑌᖏᕆ ᑲᑦᐃᐸᑦᑕᓴᓂᑦᑕᐃᓐᓴᑦᑕᑕ ᐊᓂᒪ ᐊᓂᐃᓴᓂᓴ.

31 ¶ ᐅᑎᓯ ᒪᒃ ᓄᓴᓇᓄᑭᑕ ᐊᒃᓴᓇᑉᐃᒃᓴ ᑦᐯᕈᑦᓴᐅ ᑐᑎᑭ, ᑭᓇ ᒃᒪᐊᓂᓯᓗ ᒥᑎᓴᐅ, ᑭᓇ ᒥᑎᓴᐅ, ᑭᓇ ᒃᒪᐊᓂᓯᓗ ᐅᐱᒋᒃᑯᓴ ᐃᓂᐱᐦᑐᓴᐅ ᑲᑎᑦᑕᓴᐅᓂᓴᐅᓗ ᐃᑌᖏᕆ ᐃᑌᖏᕆ ᐃᑌᖏᕆ

ᑯᐱᑦ ᐅᐃᓐᑲᑦ, ᒥᓚ ᑲᓯᓚᓄᐤ ᑭᒪᑎᑲᓚ, ᒥᓚ ᑲᓯᓚᓄᐤ ᔨᑉᑕ ᑕᓴᑦᐦᐃᓐᑯᓂᐟ ᐅᐢᑭ; ᑕᐸᑎᑲᑎᑲᓚ ᑭᒪᑎᑲᓂᓂᐟ ᒥᓚ ᓴᑲᓐᑲᑕᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᓚᑲ.

12 ¶ ᓂᐃᓐᐱᐦᑕᓚᑲᑦ ᒪᓚ ᐊᓂᒪ ᐱᐢᑭᑎᑲᐃᑲᑦᑲᑭᐣ ᐅᐢᐦᐊᐊᓂᐣ ᐃᑌᐦᓂ, ᑲᑕᐊᓂᑌᑭ ᓀᑉᓚᓂᑲᓚᑲᑦ; ᑭᒪᑎᑲᓚ ᑕᑕᑦᐱᐢᑭᑎᑲᓚᑲᑦ; ᑭᒪᑎᑲᓚ ᑕᑕᑦᐱᐢᑭᑎᑲᓚᑲᑦ.

13 ᓂᐃᓐᐱᐦᑕᓚᑲᑦ ᒪᓚ ᐊᓂᒪ ᐱᐢᑭᐦᑉᐃᐃᓐᑲᑦ ᐊᐦᐋᓇᒃᑲᑦ ᐃᐦᐊᓂᐣ ᐃᑌᐦᓂ ᓀᑉᓚᓂᑲᓚᑲᑦ ᐊᐦᐋᓇᒃᑲᑦ.

14 ᐊᓂᑲᑲᓚ ᓂᐦᑌ ᐃᑌᐦᓂ ᐃᓐᑲᓚᐦᑌᑎᐣ ᑕᑕᑦᐱᐢᑭᑎᑲᓚᑲᑦ, ᓂᐦᐋᓇᒃᑲᑦ ᐊᐦᐋᓇᒃᑲᑦ: ᑕᑭᒪᑎᑲᓂᐦᐊᐊᓂᐣ ᓂᐢᑎ, ᒥᓚ ᐊᓂᐃᓚ ᔨᑭᑕ ᓂᐢᑎ.

15 ᒥᓚ ᒪᓚ ᓀᐢᑭᑌ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᑕᑕᑦᐱᐢᑭᑎᑲᓚᑲᑦ, ᐃᓐᑲᓚᐦᑌᑎᐣ ᐊᐦᐋᓇᒃᑲᑦ ᐃᑌᐦᓂ, ᒪᓚᑲᑎᑲᓚ ᓂᐢᑎ ᒥᓚ ᐊᓂᐃᓚ ᔨᑭᑕ ᓂᐢᑎ.

16 ¶ ᐅᑯᐦ ᒪᓚ ᐃᐢᑎᐦᐢᑌᐦ ᐱᐢᑭᐦᑉᐃᓐᑲᓂᐣ ᑲᑦᐃᐱᑲᐦᐊᐣ ᐅᐢᐊᑯᐊᐢᑌᐦ ᐅᓴᓯᒋᓐ ᑯᐱᑦ ᑲᑦᐃᓐᑲᑦᐦᐃᐣ ᐱᐢᑎᐊᓀᐦᐊᐣ, ᒥᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᑕᑕᑦᐱᐢᑭᑎᑲᓚᑲᑦ, ᒥᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐅᐯᒥᑲᓚᑌᐢ ᐃᓂᐱᐢᑭᑎᑲᓚᑲᑦ; ᐊᓂᐃᓚ ᒪᓚ ᑭᒪᑎᑲᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᑕᑕᑦᐱᐢᑭᑎᑲᓚᑲᑦ, ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᑕᑕᑦᐱᐢᑭᑎᑲᓚᑲᑦ.

17 ᑲᐢᐸᓐ ᑭᒪᑎᑲᓚ ᐱᐢᑭᐦᑉᐃᓐᑲᓂᐣ ᑲᑦᐃᐱᑲᐦᐊᐣ ᐃᓐᐅᐢᐦᐃᓂᐣ ᐅᐢᐊᑯᐊᐢᑌᐦ ᐅᓴᓯᒋᓐ ᑯᐱᑦ: ᑕᐸᑎᑲᓚᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐃᓐᐅᐢᐦᐃᓂᐣ, ᒥᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐅᐯᒥᑲᓚᑌᐢ ᐃᓐᑲᓚᑲᑦᐦᐃᐣ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐅᐯᒥᑲᓚᑌᐢ ᐃᓐᑲᓚᑲᑦᐦᐃᐣ; ᐊᓂᐃᓚ ᒪᓚ ᑭᒪᑎᑲᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐃᓐᑲᓚᑲᑦᐦᐃᐣ, ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐃᓐᑲᓚᑲᑦᐦᐃᐣ, ᒥᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐅᐯᒥᑲᓚᑌᐢ ᐃᓐᑲᓚᑲᑦᐦᐃᐣ; ᐊᓂᐃᓚ ᒪᓚ ᑭᒪᑎᑲᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐃᓐᑲᓚᑲᑦᐦᐃᐣ, ᒥᓚ ᑲᑦᔨᓂᑲᐊᐊᓂᐣ ᐅᐯᒥᑲᓚᑌᐢ ᐃᓐᑲᓚᑲᑦᐦᐃᐣ.

18 ¶ ᒥᓐᐧᐃᑲᑦᐦᐃᐣ ᐊᐦᐋᓇᒃᑲᑦ ᐊᐦᐋᓇᒃᑲᑦ ᐃᓐᐅᐢᐦᐃᓂᐣ ᐅᐯᒥᑲᓚᑌᐢ ᐃᓐᑲᓚᑲᑦᐦᐃ

ᐅᖏᑦ, ᑭᐯᒋᑫᐧᑭᐣ, ᒥᓇ ᑲᒥᐊᓗᓂᓂ ᒥᖏᑫᐧᑭᐣ, ᒥᓇ ᒥᖏᑫᐧᑭᐣ, ᒥᓇ ᑲᒥᐊᓗᓂᓂ ᐊᓗᐧᐱᐊᐣ ᑭᐳᐅᖏᑭᐧᑭᐣ ᓂᐧᑎᐣ.

16 ᑲᑕᓂᐅᑭᖏᓐᓴᐤ ᑭᖏᐱᖏᓂᒃᑌᑭᑭ ; ᐯᓴᓂᑎᓂ ᑲᑕᐱᖏᓂᐧᐦᑲᒃᑭ, ᒥᓇ ᐯᓴᓂᑎᓂ ᑲᑕᐱᐊᓇᓂᐧᐦᑲᒃᑭ.

17 ᐅᓂᓂ ᒪᓇ ᐱᐦᑎᓂ ᑭᐳᐅᓇᖏᐧᐦᐊᐣ ᐊᓂᓂᓴᐣ, ᓂᐊᐧᐣ ᑲᑕᐱᒪᐱᐣ ᐊᓂᓂᓴᐣ, ᓂᐢᑕᑦ ᖃᐱᒪᐱᐧᐣ ; ᐅᐅᓂᓂᓴ ᐅᓂ ᓂᐢᑕᑦ ᖃᐱᒪᐱᐣ.

18 ᐅᓂᓂ ᓅᐣᐣ ᖃᐱᒪᐱᑦᐣ ᐅᑲᐣᓂᑭ ᐅᒥᐧᐣᓂᐸᐣ, ᓴᑦᑦ, ᒥᓇ ᑦᐯᒪᐣ.

19 ᐅᓂᓂ ᓂᐢᑦᐣ ᖃᐱᒪᐱᑦᐣ ᐅᑲᐣᓂᑭ, ᐧᐃᑲᐧᐧ, ᑦᐣ, ᒥᓇ ᐊᑎᑎᐢᐣ,

20 ᓄᑦᐣ ᒪᓇ ᐯᐱᒪᐱᑦᐣ ᐅᑲᐣᓂᒪ ᐱᐧᐃᓴ, ᒥᓇ ᐅᓂᐢᐣ, ᒥᓇ ᑲᐢᓂᐧᐧ ; ᑲᑕᐱᓇᐣᐧᐦᐊᐣ ᓂᓂᑲᐧ ᐅᑭᐃᓂᐅᖏᑭᐣ.

21 ᐊᓂᑦ ᒪᓇ ᐊᓂᓂᐧ ᑲᑕᐱᑲᓂᐊᐣ ᐅᐃᐣᐦᓄᐃᓂᓂᐊᐣ ᐃᐢᐧᐅᐃᐧ ᐅᑦᐧᐃᐣ, ᑦᑦᑦᐣ, ᓅᓂᓂ, ᑲᐢᑦᐧᐣ ᐅᒪᓂᓂᐧᐦᑲᐢᐣ ᐃᓇ ᐱᐦ, ᑲᐱᓂᓂᓂᓄᐢᐣ ᒪᓂᓂᐊᐣᐃᑲᓂᐧ ᑲᑕᐱᓂᓂᐧᐦᑲᐢᐣ ᒪᓂᓂᐊᐣᐃᑲᓂᐧ ᐃᐢᐧᐅᐃᐧ ᐅᑲᐣᓂᑭ ᐅᒪᓂᓂᐧᐦᑲᐢᐣ

ᐊᑐᓪᑫᒋᐢ ᐊᓂᑕ ᑲϧᓇᒐᓂᓄᓴ; ᐅϧ ϧᑕᐱᒋᗅᐧᑉᓯᒋᐢ ᒪᒋᗅᐢᑎᗅᐧᓴ, ᒋᓇ ᐅϧ ϧᑕᓂᐱᒋᐢ; ᐁᗅᑫᐧᓄᐤ ϧᒋᑫ ᑫᗅᑎᓯᐢᑉᐧᗅᐧᓄᓯ′ ᒋᓇ ᗅᑕᐊᐧᓯᒋᓴ.

ᒪᑎᓇᒪϧᓴ ꝑϧ′ ᓂᓪᑐᒋᑕᓇᐤ.

1 ᐁᗅᑯ ᒪϧ ᗅᒪ ᕿᔪᑕᒪᐊᐧᓄᒋᐢ ϧᑕϧᓇᒋᐊᒋᐢ, ᒋᒋᐊᑐᓴϧᐊᐧᓄᒋᐢ ᐸᒋᑫᗅᐧᓄᓄᐤ ᗅᑐᓪᑫᗅᐧᓄᐧᓂᵡ: ᗅᓂᓴ ᐯᓴᐢ ᗅᓪᒋᗅᖁᐯᒪᓪᔪᓪᔨ, ᒋᓇ ᐃᖁᐯᒪᓴᑎᐢᑉᐧᗅᐧᓄᑉᐧᓴ, 2 ᒋᓇ ᐅϧ ϧᗅᐧᐱᔨᒥᐧᐟ ᐸᐧᑫᐧᔨϧᓴ, ᒋᓇ ᐸᐧᑫᐧᔨϧᓇ ᐅᐁᒥᓂᐧᒋᐢ ᐅϧ ᐅᗅᐧᐱᔨᒥᐧᒋᐢ, ᒋᓇ ᐊᔪᓪᒋᑕᐧᔨϧᓇ ᐅϧ ᐅᐧᒋᗅᐧᐱᔨᒥᐧᒋᐢ, ᒋᓇ ᐃᖁᐯᒪᓴᑎᐢᑉᐧᗅᐧᓄᑉᐧᓴ; ᐸᐧᑫᐧᔨϧᓂᒥᓂᐸᐧᑫᐧᔨϧᓴ ᑭϧᗅᒪᓂᐧᒋᐢ ᐅϧ ᐅᒪᓪᑐᐧᑎᑕᐧᓄᓯ ᐅᐁᒥᓂᐧᒋᐢ ᐅϧ ᐅᒪᓪᑐᐧᑎᑕᐧᓄᓯ ᑭϧᗅᒪᓂᐧᒋᐢ; ᐸᐧᑫᐧᔨϧᓇᒐᓂᓄᓴ ᑭϧᗅᒪᓂᐧᒋᐢ.

3 ᑭϧᐱᐧᑕᔪᐧᑕᐧᓄᐧᒋᐢ ᒪϧ ᐯᓴᐢ ᗅᐧᔪᐱᐧᑕᐧᓄᵡ, ᐁᔪᓯ ᗅᐧᔪᐱᐧᓄᐧᓄᵡ ϧᑕᐯᓯᔪᐧᓄᒋᐢ, ᐊᓯᓯ ᗅᖁᐯᒪᓪᑐᓴ ᒋᓇ ᓄᓯ ᖁᐯᒪᓴᑎᐢᑉᐧᓴ. 4 ᐁᗅᑫᐧᓄᐤ ᒪϧ ᐊᓯᓯ ᑭϧᓯᓴ ᑭϧᐯᓯᔪᐧᑕᐧᓄᒋᐢ ᐊᓂᑕ ᐁᗅᐧᑎᐧᑕᒥᔪᵡ ᑎᒋᓯᔪᐧᓄᐧᐟ ᒪᒋᗅᐧᑕᐧᓄᒋᐢ, ᐁᔪᓯ ᓂᐱᓄᐧ ᑭϧᐯᓯᔪᐧᓄᐧᓂᓄᓴ ϧᑭᑎᐧᓄᐧᑭᐯᓯᔪᐧᓄᒋᐢ.

5 ᐁᔪᓯ ᒪϧ ᑭϧᑎᓂᐧ ᒥᓪᔪᕿᓴϧ, ϧᑭ ᐳᐧᑕᐧᓴϧᔪᐧᑫᐧ ᒪϧ ᐁᖁᐊᐧ, ᒋᓇ ᗅᐳᐧ ᐊᔪᐧᑫᐧᗅᐧᓄᐧᐟ, ᒋᓇ ᗅᐳᐧ, ᒋᓇ ᒪᐧᑭᑫᐧᗅᐧᓴᐧᑎᐧ, ᐁᔪᓯ ϧᑕᐸϧᐧᓴᐧᑌᔪᐧ ᐃᐳᐧ ᐊᔪᐧᑫᐧᗅᐧᓄᐧᐟ ᒋᓇ ᒪᐧᑭᑫᐧᗅᐧᓄᐧᐟ

ᐅᕐᐊᐅᑦ ᑲᑭᐳᑎᐅᓇᖏᓂᖅᓯ, ᐅᐊᓯ ᑲᒡᓚᐧᑎᓪᓕ-ᓂᖅᓴᖅ ᑲᒡᓚᐧᑎᓪᓕᖅᓴᑭᑦᓂᖅᓴᖅ ᐅᒡᖏᑕᒪᐱᑦ ᑲᑎᐅᓂᖅᓯᖏᓐᓂᐅᑦ ᐅᐅᑉᑕᒃᓴᓂᐅᑦ.

27 ᐅᐊᓯ ᒪᓗ ᕿᑲᓇᕈᖅᓴᖅ ᒪᖏᑲᓂᐊᓚᑎᓪᓕ-ᓂᖅᓴᖅᓯᖅᐳᑦ, ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᐅᑎᖅᑎᒪᐳ ᐅᖅᐱᓇᓯᐅᓪᓚᓂᐧᑐᖅᓴᖅᐳ, ᐊᓂᒪ ᑲᐊᓚᑎᓪᓕᖅᓴᖅᓯᖅᓱᓇᑲᖅᓴ ᒥᓇ ᑲᑦᐱᓇᓯᖅ, ᐊᓂᒪ ᑲᓇᖏᓂᐅᑎᐅᓪᓚᒪᓂᑎᓯᓪ, ᐊᓂᒪ ᑲᑎᐅᓪᓚᒪᓂᑎᓯᓪ ᑲᖅᓂ ᐅᕐᐊᐅᑦ ᐅᖅᑎᓂ, ᒥᓇ ᑲᓯᓯᖅᓂ ᐅᖅᑎᓂ :

28 ᐅᕐᐊᐅᑦ ᒪᓗ ᑲᒡᐊᓱᐅ ᒥᓇ ᑲᓯᓯᖅᓂ, ᑲᑭᖅ ᑲᒡᑲᑎᓯᓪᓕᒋᐧᑐᐃᓂᓂᑦ ᐃᓪᕐᐅᑕᕐ ᑲᒡᓚᐧᑎᓪᓕᖅᓴᖅᐳᑦ ; ᑭᖏᒪ ᐅᑎᓯᓪ ᐅᖅᑎᖅᓴᖅᐳᑦ ; ᑲᒡᑲᐅᖅᑎᓯᓪᓕᖅᓴᖅᐳᑦᓂᐧᑐᐃᓂᓂᑦ ᒪᓗ ᐃᓪᕐᐅᑕᕐ ᑲᒡᓚᐧᑎᓪᓕᖅᓴᖅᐳᑦ ᐅᖅᑎᓂ ᐅᐱᓱᐅᐃᓂᑭᑎᓪᓕᖅᓴᖅᐳᑦ ᐅᑭᐅᓪᓚᓂᐧᑐ

ᑌᓇᒪᑲᓇ, ᐁᔪᑦ ᑕᐦᔪᐧ ᑲᒋᐢᑕᐦᑲᓴᑦ ᑲᐃᐧᐦᑭᒪᓐ-ᑌᓄᐦ.

8 ᐃᐧᐱᐃ ᒪᑲ ᐅᐩᐊᐧᐩ ᓴᓐᑲᐦᐤ ᐞᐧᓐᑌᓇᒪᑲᓇ ᐁᐧᒉᔪᓂᓄᐩᓇ, ᕐᔪᐧ ᐁᔪᑦ ᑲᒋᐢᑕᐦᑲᓴᑦ ᑲᐃᐧᐦᑭᒪᓐ-ᑭᒪᓐᓄᐦᐧ; ᐊᓂᒪ ᑲᑭᑫ ᓄᐃᐧᐦᑭᒪᓐᑲᐤᐧ ᐃᐧᐱᐃ ᐁᐧᒉᔪᓂᓄᐩᓇ-ᒪᐱᔭᐧ ᑲᑎᐧᐦᑭᒪᓐᑲᐤᐧ ᐁᔪᑦ

ᐊᓂᒍᖏᑦ ᐅᒡᓂᓪᒪᖅᑐᑦ ᐋᑭᒧᐃᓐᓄᑦ ᐅᒥᑭᐋᓐᖑᓂᖅ* ᑲᒪᐊᓄᑦᑎᓂᖅ, ᐃᑦ ᓇᓚᑭᖏᑦ; ᓴᓂᐱ ᑭᖏᖏᓐᓂᐅᑎᓴᓐᖑᓴᓐᓄᑦ.

37 ᐋᓂᒪ ᒪᖏ ᐃᓐᓄ ᑲᐃᓐᖏᒪᖏᓕ* ᓇᐅᓯᖏᑦᒍᓄᑦ, ᓴᒪᐃᓐᓄ ᑭᖏᐅᖏᑦᒪᓯᓂᐋᓐᓂᑦ ᐅᑯᓯ ᑲᑕᓯᓂᐋᓐᑲᓐ*; ᑭᖏᖏᓐᓂᐅᑎᓴᓐᑐᓴ ᑲᑎᐅᖏᑦᑎᓂᖅ ᐅᑎᑭ.

38 ᐋᐅᓐᓴ ᐅᔪᑫ ᐅᑯᓯ ᓇᐃᓯᖏᑦᒍᓐ, ᑲᕈᒥᓄᓐᓄᑦ, ᑲᕈᑭᓐᑲᐋᓐᓂᑦ ᐅᒡᓂᓯᓂᐋᓐᓂᓴᓐ* ᐅᖏᑐ.

ᒪᓂᓴᒪᓐ ᓂᕐᔨᒋᓪᓗᓐ ᐯᓴᑯᓴᖑᑦ.

1 ᑲᑎᐯᓴᖏᑦᑭᓯ ᒪᒪ ᑭᖏᐋᒥᒋᐅᓐ ᒧᓯᓴ, ᐅᒋᓯ ᐅᐃᒡᓯᑦ,

2 ᐋᓐᓴᖏᑦ, ᐯᓴᓂᐃᑦ ᓂᑭᓴᓭᒪᓐ ᐅᑯᓯᓴ ᐋᖅᑦ, ᐅᑯᓯᓴ ᐋᖅ, ᔪᑕ ᐅᑕᖏᑐᐅᐃᓐᓂᓐᓂᓴ ᐅᖏᑐ:

3 ᓂᑭᓴᑲᑭᓴᖏᒪᐋᓐᓄ ᒪᒪ ᑭᓴᒪᓂᑐᐋᓐ ᐅᑕᖏᑦᑲᖖᐋᓐᓂᓴ, ᐃᓴᓂᓯᐃᓐᓂᓴ, ᓂᓯᑐᖏᒪᔨᐃᓐᓂᓴ, ᑭᓐᓄᓴᖏᒪᐃᓐᓂᓴ, ᑭᓴ ᓇᓴᑐᓴ ᐃᓯ ᐊᑐᖏᐃᓐᓂᓴ,

4 ᑭᓭᓂᖏᒋᓐ ᑲᑫᖏᐋᓐᐊᑐᖏᐃᓐᓇ, ᑭᓯᐊᑐᖏᑫᓯ ᐅᓴᐃᓐᓯᓂᑐᓴ, ᑭᓴ ᔪᓂᑐᓴ, ᑭᓴ ᐅᓴᐋᓐᓴᑯᓴ,

5 ᑭᓴ ᑲᓪᒪᓴᓯ ᐋᓯᓂᑐ, ᑭᓭᐅᓴᖏᑦᒪᓐ, ᑭᓴ ᑲᓪᐋᓐᐅᓂᓯᒪᓐᓂᑦ ᐋᓓᑐᓴ ᐃᐊᑐᖏᐃᓐᓂᓴ.

6 ᓂᓐ ᒪᖏ, ᑲᓐᓯ, ᓂᑫᖖᐋᓯᓭᑭᓐᓄ ᐅᐅᐸᐋᓯᐋᓯ ᐅᓯᓯᓴᒪᓐ, ᓀᐊ ᐅᑕᖖᐅᐃᓐᓂᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓴ ᐅᖏᑐ; ᑭᓴ ᐋᓂᓪ ᐅᑌᐃᓯᓴ* ᑲᖖᑫᓐᓂᓴ ᐅᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓴ, ᑭᓴ ᓴᓂᓐᓂᓴ, ᑭᓴ ᐅᓴᐋᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓴ, ᐅᑭᐊᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓴ ᐃᐊᑐᖏᐃᓐᓂᓴ ᐅᖏᑐ;

7 ᐅᑭᓭᐋᓐᓂᓴ ᑲᒪᐋᓐᓭᑭᓐᓄᑦ, ᐋᓭᒪᐃᓐᓂᓴᐋᓐᓯᓴ, ᑭᓴ ᔪᓴᐋᓐᑎᓯᐃᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴ ᐅᐊᓯ ᑕᖖᐋᓐᓴᐋᓐᓂᓴ, ᑭᓴ ᑲᖖᐅᓐᓂᓴ ᑫᐋᓯᑕᓯ ᑭᓭᐋᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴ,

8 ᑭᓴ ᑭᓭᓭᐃᓐᓯᑦ ᑭᓴ ᐅᐊᓯ ᑫᐋᓯᑕᓯ, ᑭᓴ ᑲᓭᓭᐋᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴᐋᓐᓂᑦ ᐋᓭᓯ ᖖᖖᐅᓐᓂᓴ ᑭᓴ ᐃᓐᖖᒪᐋᓯᓭᓭᓂᓴᐋᓐᓂᓴ,

9 ᑭᓴ ᓯᓭᓂᓴᐋᓐᓂᓴ ᑲᐃᓐᑲᓴᓭᒪᓐᓂᓴ ᓯᓭᓂᓴ ᖖᖖᐅᓐᓂᓴ ᐅᐊᓯ ᑲᐋᓯᑕᓯ, ᑭᓴ ᑲᓭᑲᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴ ᐋᓭᓯ ᐅᐅᓭᐃᓐᓂᓴ.

10 ᑭᓴ ᓯᓯᓭᐋᓐᓂᓴᐅᓴᓐ ᓯᑭᓴᑫᐃᓐᓂᓴ, ᑭᓴ ᑲᓴᓭᑭᓴᐋᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴ ᐅᐃᓐᓂᓴ ᐅᓴᐋᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓴ, ᑭᓴ ᐅᑭᓴᐋᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴ ᐅᑕᖖᐃᓐᓂᓴ, ᓯᓭᓭᐋᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓴ ᐅᑕᖖᐃᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴ.

11 ᑭᓴ ᑕᒪᖖᐃᓐᓂᐋᓭ, ᑭᓴ ᑲᐃᓐᖏᒪᖏᓐᓂᓴ ᑫᐋᓯᑕᓯ, ᐋᓂᓭ ᑲᑲᓴᓯ; ᑲᖖᓯᓂᓴ ᑲᐃᓐᖏᒪᖏᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓴᐋᓐᓂᓴᐅ

7 ¶ ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᑭᓴ᙮ ᒪᓐ ᑭᐃᓂᒥᖅᐅᐤ ᒧᓴᓐ, ᒪᒪ, ᓂᓴᒪᒥᐅ᙮ ; ᑎᑫᒪ ᑭᑕᓴᓂᓚᒪᓴ ᐃᑭᓴᑎᐤ ᐃᓐᑭᐤ ᑲᑭᑭᐤ ᑲᑭᐯᐅᖅᓂᕐᓀᖅᑎᑭᓴ, ᓂᓴᐃ·ᓚᑎᐅᐃ·ᓴ᙮

8 ᑭᓵᐯ ᑭᐱᓂᑫᐃ·ᓴ ᒣᖅᓚᓄ ᑲᑭᓯᖅᑭᒪᑭᓴ᙮ ; ᑭᐅᓴᖅᑕᒪᓴᐃ·ᓴ ᒧᓂᓐᓴᓴᖅᓚᓄ ᒪᓪ ᑭᐅᑭᖅᓴᑲ·ᓚᓪ-ᐱᐟᑕᐅ·ᐃ·ᓴ, ᒪᓪ ᑭᓴᓴᑭᐃ·ᓂᐃ·ᓴ, ᐅᑭᖅᐃᑌ·ᑭᓴ, ᐅᐅᐃᓂᓴ ᑐᐃ ᑭᒪᓂᑐᒪᓴ, ᐅ ᐃᐟᐅᐃᐤ, ᐃᑭᖅᐟ ᐃᓐᑭᐤ ᑲᑭᐯᐅᑎᖅᑲᐃ·ᖅᑕᐃᓐᑭᑭᓴ.

9 ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᑫᐟ ᒪᓚ ᑐᒥᖅ ᑭᐃᑌᓄ ᒧᓴᓴ, ᓂᑭᖅᑲ·ᐃ·ᓴᒪᒪᐃ·ᓴ ᑐᐃ ᐊᐅᓴᓂᓂᐃ·ᓴ, ᑭᐟ᙮ ᒪᓚ, ᓵᐟᐱᐟ ᑭᑕᓂᑲ·ᖅᐅ·ᐃ·ᓴ ᐊᐅᓴᓂᓂᐃ·ᓴ :

10 ᐅᑲᔪᑕᐃ·ᐠ ᐃᓴ ᒪᓚ, ᓂᓴᓴᐃ·ᓴᓴᐃ·ᐠ ᑲᑕᓴᓴᒪᓴᐃᓂᐟ, ᒥᓪ ᑲᑎᓂᐊ·ᓓᓴᑫᓴ ; ᐅᐃᓴ ᒪᓚ ᑭᑲᑎᐯᐅᖅᑎᑭᓴᐃᓂᐟ ᐃᑭᓴᐟ ᐊᐟᑭᖅᓴ ᑲᑭᐯᐅᖅᑎᑭᓴᐃᓂᐟ ᐃᑭᓴᐟ ᐊᐟᑭᖅᓴ, ᑭᐳᑎᖅᑭᓴᐃᓂᐟ ᐃᑭᓴᐟ ᐊᐟᑭᖅᓴ ᑲᑭᐯᐅᖅᑎ

33 ᑲᑎᐅᓵᖅᑭᑫᑦ ᓴᖅ ᐅᑎᓂ ᐸᖏᐃᑌᐤ ᒧᓂᔪ, ᐊᐅᑫᓐ ᐅᑐᔾ ᑲᒪᕆᑕᐊᑫᑦ, ᐅᐅᑯ ᓂᒪᓂᓐᖏᑦᑌᐃ-ᑲᓂᓵ ᖃᐅᖏᑦᑕᐊᑫᑦ.

34 ᐅᑲᑦ ᓴᖅ ᓯᕐᖏᑌ, ᐃᐲᖏᐸᐃ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᑫᑦ ᐊᓂᑌ ᑲᑭᖏᐃᓗᒪᓕᕆᑦ; ᐸᑦᐅᑫᓂ ᑭᓱᓂᓂᓐᓄᑦ ᐅᐅᑐᓵ ᑲᑭᖏᐃᓗᒪᓕᕆᑦ; ᐊᓂᐊᓐᓂᖅ ᓴᖅ ᐊᓂᒪ ᐅᑭᑭᓐᓄᑦ ᐃᓐᓇ ᑭᓱᓕᕆᑦ,

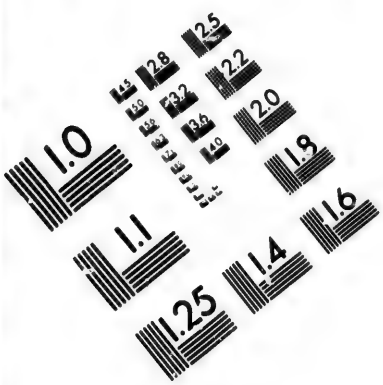

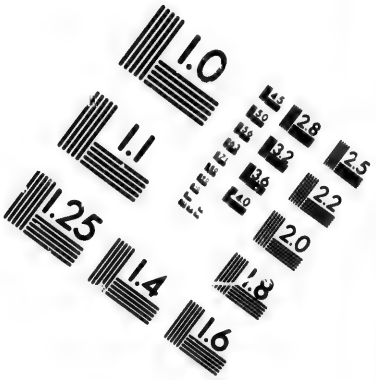

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

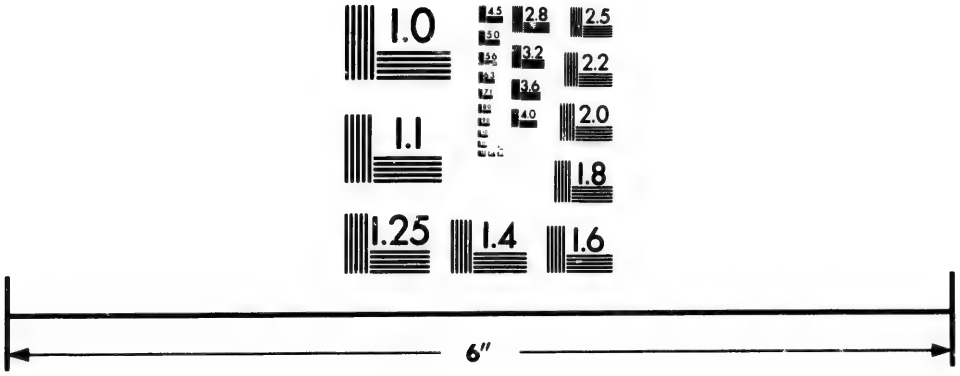

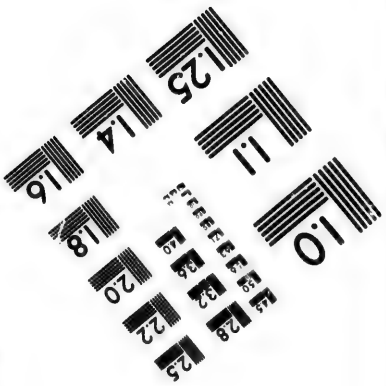

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.8
2.5
2.2
2.0
1.0

23 ᓂᒃᐃᑲᒃᑲᒪᓐ ᒪᒃ ᓂᑎᑭᑉ, ᐅᑯᓯ ᒪᒃ ᑭᒃᑯᐦ-ᐸᒥᐧ ᓂᓴᐱᖅᑲᓂᓄ ᐃᑌᖅᑫ, ᒪᒃ ᐃᓗᓐ ᓂᖅᑲᒃᑲᓐ ᓇᒪᐃᓗᓐ ᑲᑎᓇᒃᑲᓐ.

ᒪᓂᓇᒪᒃᑲᓐ ᓂᓐᒥᑎᓪᓗᓐ ᖃᐅᓴᑦ.

1 ᑲᑎᐱᓴᖅᑭᑫᓯ ᒪᒃ ᐅᒥᓯ ᑭᖅᐃᑌᐤ ᒍᓯᓴ, ᐸᖅ-ᑫᐅᐳ ᐊᓯᓂᓴᐳ ᑯᐱᓐᒍᒃ ᓂᓐᒡᑦ ᐅᖅᓴᒃᐱᐧᑎᓐᓯᓯᑦ ᓂᓯ; ᓂᒃᒪᓯᓇᖅᐯᐅᐳ ᒪᒃ ᐅᑦ ᓇᐸᒃᐱᓐᒍᓇ ᐊᓂᐃ ᐃᐢᓯᐃᓐᐃᓇ ᑲᑭᑦᑲᒃᑲᓐᓴᒃ ᐊᓂᐃ ᑲᑎᐱᓐᒍᓇ, ᐊᓂᒪ ᑲᐢᐸᖅᑎᑦᑯᓐᓴᒃ.

2 ᑲᓱᑉᖅᑲ ᒪᒃ ᑫᑭᔪᑦᓴᑭᓄ, ᐅᑯᓯ ᐯᓂᓴᒪᑎᓐ-ᐅᓱᑲ ᑫᑭᔪᑦᓴᑭᓄ ᔭᓱᓴᐃ ᐊᓂᐃ ᐃᓂᓯ, ᐅᑯᑦ ᒪᒃ ᐸᑭᑎᓂᓯᐃᓐᖅᑲᓂᓄ ᑕᐢᖅᑲᓂᓄ ᐅᑦᓇᓂᓯ

25 ᓇᒪᐃᓕᓴ ᑭᖅᓭᑭᑭᖅᑲ ᐁᒥᖏᐊᑕᓴᓕᑲ ᐅᖏᓚᕐᑭᑭᑕ ᐅᖏᓂ; ᐊᐳᖏ ᐊᑐᒪ ᓴᓴᑭᐃᓴᑭᕐᐃᑕᓴ ᒪᑲᓂᐅᔪᐃᓴᓴᓕᓐᓂᓕᕐᓂᐅᔪᓕᐃᓴᓴ ᓇᒪᐃᓴ ᑲᒋᐃᖅᑲᒃᓕᓂᓴᐅᑎᓂᓴ.

26 ᒪᓕᓴᓗ ᑲᓇᐢᒋᒥᖏᖓ ᑭᒋᓀᓵ ᑭᖃᐯᒃ ᐅᐊᓴᓂᑲᐃᑕᓂᖅᐳᓂᓕᕐᓂᖅᑎᓂᕐᓂᖅ, ᑭᑭᓴᒪᓂᔪᒃ. ᓇᒪᐃᓴ ᑭᖃᖃᓴᒋᓵ ᒪᓴᑎᓂᐢᓄ ᐅᖃᐃᓴ ᐅᔪᔪᓴᓐᓇᓵ.

27 ᑲᑎᐯᓵᖏᓂᕐᓂᐢ ᒪᖃ ᐅᒋᓴ ᓵᖏᐃᑕᓵ ᔪᓴᓴ, ᒪᓴᓇᖏᐊ ᐅᐅ ᐃᑕᑎᓴᓇ: ᑎᓂᒪ ᐅᑎᖏᒃᖃᓇᓵ ᐅᐅ ᐃᑕᑎᓴᓇ ᑭᓵᖏᑎᓵ ᑭᓂᑭᒪᑎᓵᐢ ᑭᓇ ᐃᐢᕐᐅᐃᐃᐢ.

28 ᐅᓄᔪᓴ ᒪᖃ ᓵᖏᐊᓴᐃᑎᐅᓵ ᑲᑎᐯᓵᖏᓂᕐᓂᖅᓄᔪᓴᓂ ᓂᒋᕐᓇᓵ ᓵᓴᒋᓴᓵᓐ ᑕᖏ ᐃᑎᐅᓵᐢ; ᓇᒪᐃᓴᓗ ᓵᖏᒪᐅᓵᐢ ᐸᖏᓂᔪᓇᓇ ᐊᐳ ᓇᒪᐃᓴᓗ ᓵᓴᒪᐅᓵᐢᓂᓵ. ᓵᖏᒪᓇᓇᐊᓴ ᒪᖃ ᓇᐸᓇᐢᐱᓄᔪᓴ ᐅᓄᐃᓴᓗ ᐊᐳᖏ ᐅᓄᐃᓴᓗ ᐅᓄᐃᓴᓗ ᐅᓄᐃᓴᓗ

21 ᑭᖏᐁᐃᓐᖏᑐᓵ᙮ ᒪᓕ, ᑕᖏ ᐊᐃᓕᓴᐅ ᑲᒥᓂ-ᑲᓪᑌᖏᓂ, ᒥᓇ ᑕᖏ ᐊᐃᓕᓴᐅ ᑎᑕᖏᐃᓂᓇᓕᑦ᙮ ᑲᓂᖏ-ᓂᓇᓐᓯᒥᓐᖅᓂᓪ, ᑭᖏᐅᑦᑎᓐᓂᓪ᙮ ᑎᑕᖏᐃᓐᖏᑐᓂᓇᓕᑦ ᐅᖏᓯᓐᓂᓪᓕᓴᐃᓕᓐᓂᓪ ᑎᑕᑭᓇᓐᖏᑐᓂᓇᓕᑦ, ᒥᓇ ᑲᓪᓕᓐᓴᑎ

ᐱᖃᑎ ᐊᑯᓴᖅᐃᑲᑎ; ᐊᑯᓴᖅᐃᑲᓄᓐ ᑕᐱᓐᑯᒃ ᑭᐳ-ᐊᑲᓪᐱᐅᖅᓄᑦ.

10 ᐅᑯᓗ ᒪᒃ ᑭᐳᓇᐯᔪᓄᑦ ᓂᑲᓄᑐ ᐊᑯᓴᖅ-ᐃᖅᓄᓄ; ᒥᓄ ᑯᒋᒃ ᓂᑲᓄᑐ ᐊᑯᓴᖅᐃᑲᓄᓄ ᑭᐳᓇᓄ-ᐯᔪᓄᑦ.

11 ᑭᐳᐅᓐᓯᓄ ᒪᒃ ᐯᓱᖅᑎᓄᓄ ᑲᐯᑕᑫᔪᓐ ᐅᓐᑭ ᐊᓂᑕ ᐅᑭᓱᐯᖅᖢᓵ ᐊᓂᒪ ᐯᐱ ᐊᑯᓴᖅᐃᑲᓄᓐ, ᑕᓐᑯᓐᓴᐅᓱᓐᓂᑲᓄᓵᔪᓐ ᐅᓐᑭ: ᒥᓄ ᒪᒃ ᑭᐳᓇᐅᓐᓯᓄ ᐊᓂᒪ ᐅᑭᓱᐯᖅᖢᓵ ᐊᓂᒪ ᐊᑯᓴᖅᐃᑲᓄᓐ, ᐊᓂᒪ ᐃᓕᓴᐅᓐᓯᓄ ᐯᐱᓐᓂᑲᓄᓵᔪᓐ ᐊᓂᒪ ᐃᓕᓴᐅᓐᓯᓄ

2 ᑲᐦᐁᐅ·ᐅ·ᒪᒍᐅᐤ ᒪᓇ ᒣᒍᐦᑭ ᑎᓴᐃ·ᓱᓂᑦᓭᐃ· ᐯᐦᑭ ᑭᓇᐦ ᐅᐃᐃᐤ ᐅᐁᐦᑭ ᑎᓴᐃ·ᓱᓂᑦᓭᐃ·ᓂᑐᓂ ᐅᐊᑲᓄᐦ-ᑕᒪᓭᐃ·ᑕᐟ ᒋᓯᐅ· ᐃᓂᓐᑲ.

3 ᑲᐦᑎᐦᑭᓴᒪᓭᐃ·ᑕᑦ ᒪᓇ ᓂᐅ ᑎᓴᐃ·ᓱᓂᑦᓭᐃ·ᐦᐦᓂᔭᓂ, ᐸᑦᐊᓄᓍᒥᐦᐟ ᓂᑫᐃ·ᐤ ᐊᑲᐦᑭᐦᑦᐟ; ᑲᑕᑦᔭᐃ·-ᒧᒋᓂ ᐊᐦᒪᓂᔭᐤ ᓇᐸᑌ ᐃᑌᐦᑫ, ᒋᓇ ᑲᑕ ᑦᔭᐃ·ᒧᒋᓂ ᐊᐦᒪᓂᔭᐤ ᑫᐟᓄᑭᑌ ᐃᑌᐦᑫ.

4 ᑲᐦᐅᓯᐦᑯᐤ ᒪᓇ ᔭᓂᐅᓇ ᓯᓂᑦ ᒥᓂᐦ ᐅᐦᑭ, ᐅᑫᓯ ᐅᐊᐅ·ᐅ·ᒪᒍᓯᐟ ᑎᓴᐃ·ᓱᓂᑦᓭᐃ·.

5 ᑲᐦᐊᑦᑯᐤ ᒪᓇ ᐊᓂᐃ ᔭᓂᐅᓇ ᐊᓂᑦ ᐅᐊᒃ-ᓂᓯᐊ·ᓭ ᐊᔭᑦᑯᐤ ᐊᔭᑦ ᑭᑎᐱᐃ·ᑕᒪᒃᓭ ᐊᔭᑦ.

6 ¶ ᑲᐦᐅᓯᐦᑯᐤ ᒪᓇ ᑭᔭᐃ·ᑎᓯᐃ·ᐊᐱᐃ·ᓂᓭᐤ ᒣᒍᐦᑭ ᑎᓴᐃ·ᓱᓂᑦᓭᐃ· ᐅᐦᑭ; ᓂᓯ ᓄᐱᑦ ᒋᓇ ᐊᐦᒪᐦᑯᐤ ᑲᐦᐃᐧᐣᐦᓭᐤ, ᐯᐣᐦ ᓄᐱᑦ ᒋᓇ ᐊᐦᒪᐦᑯᐤ ᒪᓇ ᑲᐦᐃᐧᐣᐦᒋᓇᒃᓴᒃᓭᐤ.

7 ᓂᓯ ᒪᓇ ᖃᐅᐱᒪᒪ ᑲᐦᐅᓯᐦᑯᐤᐅᐤ ᑎᓴᐃ·ᓱᓂᑦᓭᐃ· ᐅᐦᑭ, ᐸᐦᑲ ᐅᑫᓯᐸᒋᓇᐤᐅᐤ, ᐊᔭᑦᑯᐤ ᐅᐦᑲᐦᑲᐦᑲᐦᐅᐤ, ᐊᔭᑦᑯᐤ ᐅᐦᑭᓯᐸᒋᓇᐤ

ᑫᑉᓂᐦ; ᐅᐅᑐᖃᖅᓚᒃᖏᓪ ᐅᑯᓯ ᑕᐱᓂᑉᓗ, ᑲᐦᐁᐦ-ᐁᐦᓚᒧᐦᑉᓂ ᒪᓂ ᐅᓴᐊᓯᐱᓂᓯᐦ.

3 ᑲᐦᐅᓯᒦᑉᓂ ᒪᓂ ᖃᐦᑭᓐ ᐊᓯᐊᓯᒪᓂᓪ ᓯᑭᓯᖃ-ᓇᐱᐱᓂᓪ, ᒥᓐᖃᖅᓗᓇ, ᖃᓇᐱᐦᓄᑌᐊᖃᓗᓇᓂᓪ, ᐅᓇᓗᓇ ᒥᓇ ᐃᓴᓯᖃᖅᑎᐊᒪᓂᓇ, ᒥᓇ ᓴᐱᑭᐦᖃᖅᓇ; ᖃᐦᑭᐦᑭᐦ ᐊᓯᐊᓯᒪᓂᓇ ᐅᑯᐊ ᐅᓴᐊᓯᐱᓂᓪᓂᓯᐦ ᑲᐦᐁᐦᐅᓯᒦᑉᓂᐅᓯᐦ.

4 ᑲᐦᐅᓯᒦᑉᓂ ᒪᓂ ᐊᓂᐸ ᐸᑭᑦᖃᓇᐱᓂᓯᐦ ᓴᓴᐱᓐ-ᖃᓇᐱᓂᓯᓂᓪ ᐅᐊᖁᐸᐱᓂᐦᑉᓂ, ᓯᐸᓂ ᐅᑎᐸᐃᖃᓂ-ᐊᓂᓂᓪ ᓄᐦᑉ ᐅᓯᑦᓯᐊᓴᖃᓂᓪ.

5 ᑲᐦᑎᐦᑭᓴᓂ ᒪᓂ ᓄᐅ ᐊᐦᒪᓂᓴ ᖃᓯᐊᓂᒪᓪᓂᓯ, ᓄᐊᓂᓂ ᐅᑲᐦᑲᓯᐦᑉᓂ ᐊᐅᖁᐸᐱᓂᓯᐦ ᑕᐱᐊᓂᓂᓪ ᐅᑎᑦ, ᖃᓇᐱᓂᓯᐦ ᒪᓂ ᐃᓴᓯᖃᖅᓚᒃᖏᓪ ᐅᑎᑦ.

6 ᑲᐦᐅᓯᒦᑉᓂ ᒪᓂ ᓴᓐᖃᐅᓇ ᓯᑎᑦ ᒥᑎᑦ ᐅᐦᑦ, ᐅᐊᓯ ᐅᑲᐦᐁᐦᐅᓯᐦᑉᓂᐅᓯᐦ ᐅᑭᐊᓂᓂᓪᓯᐦ.

7 ᑲᐦᐊᑦᓂ ᒪᓂ ᓴᓐᖃᐅᓇ ᐅᐊᖃᓂᓯᐊᓂᓯᐦ ᐊᓂᓂ ᐊᓂᓯᓂ ᐸᑭᖃᖅᓚᒃᖏᓪ ᐱᑎᑎᓂᓯᐦᑉᓂ ᒪᓂ ᐸᑭᖃᖅᓚᒃᖏᓪ ᓂᓯᑭᖃᖅᓂᓪ ᐅᐦᑦ.

8 ¶ ᑲᐦᐅᓯᒦᑉᓂ ᒪᓂ ᖃᓯᖃᓪᓴᖃᓂᓪ ᐅᑭᐊᓂᓂᓪᓯᐦ ᐅᐦᑦ, ᒥᓇ ᐅᑲᐦᐅᐦᑕᑎᖃᓯᐦ ᐅᑭᐊᓂᓂᓪᓯᐦ ᐅᐦᑦ, ᖃᐅᐊᓂᐸᒧᓇᓂᓯᐊᓂᓂᓪ ᐃᓐᓀᓂᐊᓂᓂᓪ ᐅᐦᑦ, ᒪᓂᓯᐊᓂᓂᓪ ᐅᐦᑦ, ᐊᓂᓂᓪᓯᐦ

29 ᐊᓂᒪ ᒪᖃ ᐅᓴᐃᓚᐱᑦ ᖃᐲᖏᓐᓯᖅᑯᓂᓚᓗ ᑌᓴᐃᖏᓐᓂᒥᓭᓐ᙮ ᑭᐸᐅᑦ ᐃᓕᑯᐸ, ᑭᓇ ᓂᓴ᙮ᐧ ᐲᖏᓐᓂᒥᑦᐳᒥᓭᓐ᙮ ᐊᓕᐃᓚᑦ ᓂᐃ᙮ᐧ ᒥᑦᐳᒥᓭᓐ᙮ ᓴᐸᐃᐊᑦ.

30 ᐅᐃᓯ ᒪᖃ ᐅᖏᓐ ᐲᖏᐅᖏᖓᑦᐧ ᓯᑉᓯ ᐊᓂᓯ ᐅᐱᓐᖃᓂᐊᓚᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᐅᓴᐃᓚᐱᐃᓐᓂᐊᓚᓐᓂᑦ ᖃᐅᔨᓴᓂᖅᓯᓂᐊᓚᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᐅᓴᐃᓚᐱᐃᓐᓂᐊᓚᓐᓂᑦ ᓴᓕᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᖃᖏᓐᓂᒥᓭᓐ᙮ ᐊᓕᐃᓚᐱᐃᓐᓂᐊᓚᓐᓂᑦ ᓴᓕᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᖃᖏᓐᓂᒥᓭᓐ᙮ ᐊᓕᐃᓚᐱᐃᓐᓂᐊᓚᓐᓂᑦ ᓴᓕᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᖃᖏᓐᓂᒥᓭᓐ᙮

31 ᑭᓇ ᐊᓂᐃ ᓯᑉᓯ ᐃᓂᓴ ᐱᐲᖏᓐᓂᒃᓴᐃᓚᓂᒥᓭᓐ, ᑭᓇ ᐊᓂᐃ ᓯᑉᓯ ᐱᖏᖏᓐᓂᒃᓴᐃᓚᓂᒥᓭᓐ ᐅᓐᓂᒃᓴᓂᓐᓂᐊᓚᓐᓂᑦ ᐅᓐᓂᒃᓴᓂᓐᓂᐊᓚᓐᓂᑦ ᐃᓂᓴ ᖃᖏᓐᓂᒥᓭᓐ᙮

ᒪᑎᓇᒪᓗᓐ ꝑᖃ᙮ ᓂᒥᓭᓐ᙮

1 ᒪᖃ ᐃᓴᓗ ᑲᐱᐃᖏᓐ, ᑭᓇ ᓂᒥᓯᓂᑦ ᒥᖏᖏᓐ, ᑭᓇ ᒥᖏᖏᓐ, ᐲᖏᐅᖏᖓᑦᐧ ᓂᓪᓯᓪᑕᑭ, ᓂᓪᓯᓪᑕᓯᓂᑭᖏᓐ ᐊᓂᒥ ᓂᓇᓪᓯᓇᓐ, ᑐᓀᓂ ᐅᐲᖏᓐᓂᒃᓴᓇᓂᐱᓐᓂᖏᓐᓂᑦ᙮ᐧ ᐅᐃᓐᓇ; ᒣᐧᓂᑭ ᓄᑎᐱᓐᑭᖏᓂ ᓄᐲᐃᓚᓂᓂᑦᐧ ᒪᒪᑦ ᒍᓂᑦ.

2 ᐲᖏᐅᖏᓂᐧ ᒪᖃ ᐊᓂᒪ ᐃᓗ᙮ᐧ ᐅᓴᐃᓚᓂᓂᐧ ᐅᖏᓐ, ᑲᑕᐸᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᓂᒥᓯᓂᑦ ᒥᖏᖏᓐ, ᑭᓇ ᒥᖏᖏᓐ, ᑭᓇ ᓂᒥᓯᓂᑦ ᓯᓂᐱᖏᓐᓂᑦ.

3 ᐲᖏᓓᓴᓯᓂᐅᖏᓐᐃᓂᑦ ᒪᖃ ᐅᓴᐃᓚᓂᓂᓂᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᐅᐲᖏᓓᓴᓂᓄᑕᓂᖏᓐ ᐸᑦᐊᐃᐱᓂᓂᐲᖏᓐ ᑲᑕᐸᓐᓂᐲᓂᓐ, ᑭᓇ ᓂᒥᓯᓂᑦ ᒥᖏᖏᓐ, ᑭᓇ ᒥᖏᖏᓐ, ᑭᓇ ᐅᒥᓯᓂᑦ ᓯᓂᐱᖏᓐᓂᐊᓚᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᒥᖏᖏᓐ, ᑭᓇ ᓂᒥᓯᓂᑦ ᓯᓂᐱᖏᓐᓂᐊᓚᓐᓂᑦ; ᒣᐧᓂᑭ ᓄᑎᐱᓐᑭᖏᓂ ᓄᐲᐃᓚᓂᓂᑦᐧ ᒪᒪᑦ ᒍᓂᑦ.

4 ᐲᖏᐅᓂᐱᒪᓄᓂᓴᓂᒪᑦᐧ ᐸᑦᓓᐯᓂᐲᓓᒪᓄᓂᓐ᙮ ; ᓄᓴᓂᓴᐧ ᐅᐸᓂᐯᓄᓂᓴᐧ ᐲᖏᓓᐯᓂᐲᓓᒪᓄᓂᓐ᙮

5 ᑭᓇ ᒪᒪᓐᑲᓂᓄᓂᖏᓐᑐᐅᐧ ᐃᐱᑎᓓ, ᐅᐃᓂ ᐊᓂᐲᓓᓄᓂᓴᓂᓐᓂᑦ, ᐅᐃᓂ ᒣᐧᓂᑭ ᐲᖏᓓᓴᓂᓄᓂᓴᓂᓐᓂᑦ ᑲᑕᐸᓐᓂᐲᓓᓄᓂᓴᓂᓐᓂᑦ ᐅᐃᓂ ᐃᐱᑎᓓ; ᐅᓴᐃᓚᓂᓂᐧ ᓄᑎᐱᓐᑭᖏᓂ ᐅᐃᓂ ᐃᐱᑎᓓ, ᐅᐃᓂ ᒣᐧᓂᑭ ᐲᖏᓓᓴᓂᓄᓂᓴᓂᓐᓂᑦ

26 ᓴᓴᐅ·ᐅᓵᖃᓂᒃ ᒥᓐ ᓴᒥᖃᓂᓯ ᓴᓴᐅ·ᐅᓵᖃᓂᒃ ᒥᓐ ᓴᒥᖃᓂᓯ, ᐊ·ᑲᖏ ᒥᓯᐅ· ᐅᖃᓀᓯᓴᕆᓀᓐᓇᖅ ᐊᐢᐅᐃᓐᓇᓐ ᑭᑭᐊᑦᑕᓗ; ᐣ·ᑭ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᖃᑭᖅᓴᓗᖅᓯᒪᓪ ᒧᓗᓐ.

27 ¶ ᑭᖅᓴᓪᒥᒪᐅᑉᐊ·ᓴ ᐅᖃᐊᐅ ᒥᓐᔪᒃᖏᓐ ᖃᒥ-ᔪᐊᓯ ᔪ·ᓴᐢᑫᐊᐅ ᐅᐱᒪᐢᑐᐃᓀᖅ ᐊᐢᑲᑫᐃᓐᓇ ᐅᖅᑭ, ᒥᓇ ᐅᐃᓯᓯᓴᐊ·.

28 ᒥᓇ ᐊᐢᓐᑎᓐ ᖃᒥᔪᐊᓯ ᔪ·ᓴᐢᑫᐊᐅ ᐅᖅᑭ, ᒥᓇ ᐅᒥᔪᐊᓯᓄ ᐊᐢᓐᑎᓐᓇ ᖃᒥᔪᐊᓯ ᔪ·ᓴᐢᑫᐊᐅ ᐅᖅᑭ, ᒥᓇ ᔪ·ᓴᐢᑫᑲᐢᑫᓴᓪ ᖃᒥᔪᐊᓯ ᓴᐢᑎᔪ ᔪ·ᓴᐢᑫᐊᐅ ᐅᖅᑭ,

29 ᒥᓇ ᐸᖃ·ᖅᑐᓐ ᖃᒥᔪᐊᓯ ᓴᐢᑎᔪᔪ·ᓴᐢᑫᐊᐅ ᐅᖅᑭ, ᑲᐯᑫ·ᐊᐅ, ᖃᒥᔪᐊᓯ ᒥᑫ·ᐊᐅ ᒥᓇ ᒥᖅᑫ·ᐊᐅ, ᐅᖃᐢᑲᖃᓗ·ᑲᐃᐅᓐ; ᐣ·ᖅᑭ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᖃᑭᖅᓴᓗᖅᓯᒪᓪ ᒧᓗᓐ.

30 ¶ ᑭᖅᓭᐸᒧᖃᓂᖅᖏᑕᒪᓐᓴ ᒪᖃ ᖃᓭᒧᐊᐢᓐᑎ-ᓂᓵᓄ ᐣᒧᖅᑭ ᐅᓴᐃᓗᓂᓴᐊᐅ· ᐅᖅᑭ, ᐅᑭᖅᓪᒪᓂᓴᐊᐅᓄ ᒪᖃ ᒪᓂᓭᐃᓂᐅᐃᓐᓇᐅᓐ, ᒪᐱᓂᓂᓐ ᐅᒪᓂᓭᐃᐢᖃᐃᓐᓇᑎᑐᓐ ᒪᓂᒥᐊᐊᐅᓐᓇᐃᓐ, ᖃᓭᑎᓯᐃᓐ· ᖁᑕᐊᓐᓂᖅ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᖃᑭᖅᓴᓗᖅᓯᒪᓪ ᒧᓗᓐ.

31 ᑭᖅᑖᓂᔪᐊᑕᒪᓴ ᒪᖃ ᑲᐯᖅᑕᓂ ᐯᓂᖃᓂᖃᓂᓴᐊᐢᓐ ᐅᖅᑭ, ᖁᑕᐊᓂᖅᓴᓴ ᑕᖅᔪᑎᓂᓄ; ᐣ·ᖅᑭ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᖃᑭᖅᓴᓗᖅᓯᒪᓪ ᒧᓗᓐ.

32 ¶ ᐅᓂᓯ ᐅᒪ ᖃᖅᓴᐅ ᐊᐅᖅᑫᐃᓐᓴ ᑭᑭᐊᒃᖅᓭᐊᐃᓂᐅ ᑲᐅᓯ ᑲᓯᖅᑕᓂᓴ; ᐃᖅᐱᐅᐃᓐ ᒪᖃ ᐅᑕᐊᓯᓂᓴ ᑭᖅᔪᑎᒪᓂᓴ ᖃᖅᓴᐅ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᒧᓗᓐ, ᐅᓂᓯ ᐅᑕᐊᓯᓂᓴᐊᐅ ᖃᓂᓴᐊᐅ ᐅᖅᑭ, ᖁᑕᐊᓂᖅᓴᓴ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᒧᓗᓐ.

33 ¶ ᑭᖅᐯᒪᐅᑉᐊ·ᓴ ᒪᖃ ᑭᑭᐊᒃᖅᓭᐊᐃᓂᐅ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᒧᓗᓐ, ᑕᐊᓂᖅᓴᓴ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᒧᓗᓐ.

34 ᒥᓇ ᖁᐊᖅᓭᐃᖅᓂᐊᓐᓂᓴ ᐃᖅᐯᓯᓯᐊᓴᖅᓭᐊᐃᓂᐅ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᒧᓗᓐ.

35 ᐊᐢᓴ ᐊᓯᒪᐃᓐᓴ, ᒥᓇ ᓴᖅᑐᐃᓇ, ᒥᓇ ᑭᓴᐊᐢ-ᑎᓯᐃᓐᐊᐃᐃᓐᓴ,

36 ᒥᑭᓯᐃᓭᓂᓐᓴ, ᒥᓇ ᑲᖏᖅᓴ ᐊᓯᐊᐢᑭᑲᓇ, ᒥᓇ ᑭᖅᓭᐊᐢᑭᓯᓂᑲᓂ ᐸᖏᐊᐢᓴᓯ,

37 ᑲᓭᒥ ᐊᐢᓐᔪᑎᓂᑲᓂᓴᐊᐅ, ᐊᓯᓯ ᐊᐢᓐᑌ-ᓭᒪᑲᓇ, ᐊᓂᐃ ᐅᑎ ᐊᐢᓐᑌᓭᒪᑲᓇ ᖁᐅᓐᓴᐢ-ᓂᐃᐢᓯ, ᒥᓇ ᖁᖏᖅᓴᓴ ᐊᓯᐊᐢᑭᑲᓇ, ᒥᓇ ᐱᒥ ᖁᐊᐢᑭᓐᓇᖅᓴ,

38 ᒥᓇ ᐅᓴᐃᓯᓂᓴᐃᐃᓐᓴ ᐸᑭᑲᓇᐱᐢᓴ, ᒥᓇ ᑭᓭᒪᐃᓐᓂᐱᒥ, ᒥᓇ ᑲᐃᐢᖏᖅᓴᓴ ᑭᑭᐊᑦᑕᓗᓐᓇᖅ ᐊᐢᓐᑎᓐᓂᓴᐊᐅ ᐅᖅᑭ, ᒥᓇ ᐅᓴᐃᓯᓂᓴᐊᐅ ᐊᓯᐊᐢᑭᑲᓇ, ᒥᓇ ᐱᒥ ᖁᐊᐢᑭᓐᓇᖅᓴ,

39 ᐅᓴᐃᐢᑲᓐᓂᐢᑭᑲᓇᐱᐢᓴ, ᒥᓇ ᐅᓴᐃᐢᑲᓐᓂᐢᓴᓴᐊᐢᓐᑲᓴᐃᐢᑲᓇᐱᐢᓴ, ᐅᓴᖅᑲᐅᓇ, ᒥᓇ ᑲᖏᖅᓴᓴ ᐅᑕᓯᐊᐢᑭᑲᓇ, ᑲᓯᑲᓴᐅᓇ ᒥᓇ ᐅᐅᓯᓂᒪᐢᓴ,

40 ᑭᖅᑐᓇ ᐱᐢᓐᑎᓴᐃᐢᑲᓂᓯᓂ, ᐅᑭᒪᑲᓇ, ᒥᓇ ᐅᓯᓇᓴ ᑭᖅᑐᓂᓂᐊᐅᓴᐢᑲᓂᓴᐊᐢᓐᑲᓂᐢᓴ, ᐅᑕᐢᓂᓂᓐᓇᑲᓇ, ᒥᓇ ᐅᓐᑎᓂᐢᓂᓴᐳᓂᓇ, ᒥᓇ ᖁᖏᖅᓴᓴ ᐊᓯᐊᐢᑭᑲᓇ ᖁᐅᓐᓴᐢᑭᓐᓇᖅᓴ, ᖁᑕᐅᓯᑭᐊᐢᓐᑎᓐᓂᐢ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᒧᓗᓐ,

41 ᐸᐸᑭᐊᓴᖅᓄᓇᓂ ᑫᐊᐸᑕᑦᑎᓐ ᖁᑕᐊᐸᑕᑦᑎᓐ ᖁᓇᓂᓯᓂᓴ, ᒥᓇ ᖁᓇᑎᒥᐊᑦᑕᓂᓴ ᐅᐢᐊᐃᓐ ᐸᑭᑭᑫᐊᓴᓴᓂᓯᓂ ᑫᐊᖅᓴ, ᒥᓇ ᐅᓂᓯᓴ ᐅᓐᓂᐊᑦᑕᓴᐊᐃᓐᓇ, ᑭᑭᐃᐢᑫᓐᓇᓐ ᐸᑭᑭᑭᑫᐊᓴᓴᓂᓯᓂ ᐅᑕᐢᑭᑫᐊᓴᓴᓂᓯᓂ.

42 ᐣ·ᖅᑭ ᖁᖏᖅᓯᒪ ᐊᓂᒪ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᖁᓇᓂᓯᓂᓴᐊᐢᓐᑎᓐᓂᐢᓴᓴᐊᐢᓐᑲᓴᐃᐢᑲᓇᐱᐢᓴ, ᐅᓂᓯ ᐣ·ᖅᑭ ᐃᓐᐅᐅᓴᐢᑲᓇᐱᐢᓴ ᐅᑕᐊᓯᓂᓴ ᑲᐃᓂᐅᓐᓇᐢᑭᑲᓇᐱᐢᓴ ᖁᖏᖅᓯᒪ ᐊᐢᓐᑎᓐᓂᖅᓴ.

43 ᒧᓂᓐ ᒪᓇ ᖁᖏᖅᖏᓇᓂᓯᓂᓴ ᖁᖏᖅᓯᒪᓪᓕᓴ, ᐅᓂᓯ ᒪᓇ, ᖁᖏᖅᓯᒪᓪᓕᓴᓄ ᐣᒧᖅᑭ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᓀᓯᓯᒪᓪᓕᓴ, ᐅᓂᓯ ᐣ·ᖅᑭ ᖁᖏᖅᓯᒪᓪᓕᓴ ᐅᖅᑭ, ᒪᓇ

14 ᑭᖅᐯᒪᓪᓗᐊᑉ· ᒪᓇ ᑐᓀᓂᓴ, ᐅᓀᓂ ᖃᑦ ᓴᐅᑦᓴᓇᓕᒫᓪᓚᐅᒃ ᒥᐅᓂᓴᓕᒫᑦ;

15 ᑭᖅᒪᒥᓀᓇᐊᑉ·ᓗ ᒪᓇᑦ, ᐸᐱᐅᒻᓂᓴᓕᒫᑦ ᑲᑎᒪᓂᓀᓇᓕᒫᑦ ᑲᑎᒪᓂᓀᓇᓕᒫᑦ ᐅᓂᓴᓕᒫᑦ ᐅᓂᓴᓕᒫᑦ ᐅᓂᓴ

ᓂᐢᑦᐧᐣ

ᐅᒪᓯᓇᐦᐃᑲᓗᐊᓂ ᒍᓯᐢ, ᔮᐃᐱᑎᓱᐢ ᖃᐃᓯᓂᐦᑐᑌᓂ.

Ⅼᑎᓇᒪᓱᓂ ᓂᐢᑦᐧ.

1 ᖃᑎᐱᓕᐦᑭᓂᐧ Ⅼᓱ ᑭᐦᓇᔊᒣᐣ ᒍᓯᐢ, ᐁᑯᓯ ᐁᑭᐦᐊᑲᒥᐦᑯᓯᐧ ᐊᓂᑦ ᐅᐦᑭ ᐅᒋᑭᑯᐧᐦᐱᓕᐦᐣ ᖃᒪ-Ⅼᐁᐧᓴᑎᓕᐧ, ᐅᒥᓯ ᐁᐃᑉᐧ,

2 ᐊᓴᒥᐦᐃᐧ ᐃᐢᐅᐁᐣ ᐅᑕᑯᐧᓯᒥᓴ, ᐅᒥᓯ Ⅼᓱ ᐃᓯᐧ, ᑭᐢᐱᐧ ᐊᐃᐧᓴᐧ ᐊᓕᓯᓕᓂᐣ ᖃᐃᐧᑕᓯᐊᐧ ᐯᑕᒪᑯᐧᑭ ᐊᑯᑭᑲᐣᓂᓕᐧ ᖃᐢᑭᑲᐣᓂᓕᐧ ᖃᑎᐱᓕᐦᐣ, ᑭᖃᐯ-ᓯᑯᐧᑯᐧᐣ ᑫᐊᑭᑲᐣᐊᐧ ᐊᑯᐧᐦᖃᓂᐣ ᑭᐦᐱ, ᐱᓯᐢᑭᓱᐣ ᑭᓗ Ⅼᓴᑎᐦᐢᓂᐣ ᐅᐦᑭ.

3 ᑭᐢᐱᐧ ᐅᐸᑲᑲᐃᐧᐣ ᐃᐢᓂᐢᐃᐃᐧᓴᐯᐃᐧᑲᑭᓂᐦᐢᓂᐧᓕᓂ, ᑭᓴᑦ ᓗᐯᐊᐧᓴᑯᐧ. ᖃᐸᑲᑲᐃᐧᐣ ᐅᑕᑯᐧᐦᖃᓂᐣ ᐁᑯᐧᐦᖃᓂᐣ ᐅᐦᑭᐱ, ᐱᓯᐢᑭᓱᐣ ᑭᓗ Ⅼᓴᑎᐦᐢᓂᐣ ᐅᐦᑭᐱ.

4 ᐃᐸᐊᐧᐣ ᐊᓂᑦ ᐅᐦᑭᐱ ᐁᐅᑦ ᐁᐅᐢᐱᐧᐣ

ᑲᑕᓐᑭᓯᔪᐊᒃᑖᓂᓕᓴᐅ ᐸᑭᒪᒃᓴᐱᐊᓐᑯᐤ, ᑭᑭᐸᑭᑭᑫᐊ·-ᓂᓕᓴᐅ ᐃᓐᔪᐅᐤ ᑲᗡᐅᑭᓐᑭᓂᔪᐊᓂᓕᓴᐅ, ᓂᐃᐧᐃᖏᒪᑕᐤ ᑲᑎᐱᓕᖏᑫᐟ:

3 ᐸᖏ ᒪᒃ ᐊᓂᒪ ᒡᑎᒋᐸᑭᑫᐃᔪᐅ ᐅᐧᐊᐅ ᑲᑕ-ᐊᑦᓂ ᒡᓇ ᑯᔪᓴᓕ; ᐅᑐᔪ ᐊᓂᒪ ᒪᐊᑐᐧ ᑲᒪᓇᑕᐤ ᑕᖓ ᓂᒃ ᑲᑕᑭᑎᓇᒪᖏᐟ ᑲᑎᐱᓕᐤ ᐃᓐᔪᐅᐤ ᑲᗡᐅᑭᓐᑭᓂᔪᐊᓂᓕᓴᐅ.

4 ¶ ᑭᐧᐱᐳ ᒪᒃ ᑭᐯᔨᐳ ᐅᓴᓴᑭᐃᓕᑭᒃᑲᐊᓂᔪᐤ ᒋᑭ-ᒋᐸᑭᑲᒃᐳ, ᐅᑭᐟᓂᓂᒃᑌᐟ ᑭᐳᓂᒃᑲᐤ; ᐅᒃᔪᓂᒪ ᐅᒃ ᐅᐅᐱᓂᓂᒃᑌᐟ ᐊᑯᐧᑭᐊᔪᓂᓂᒃᑲᓇ ᐅᐳᒋᓂᑲᐟ ᐸᖏᔪᐊᔪᓂᓂᒃᑲᓇ ᐅᐳᒋᓂᑲᐟ ᐅᐱᑎᐱᐅᐤ ᐊᒋᒋ

11 <ᑭᑭᑫΔ·ᔅᓂᵒ Lb ᑲᑕᐣᖏ·ᔪᑦ <ᑭᑭᒃᓭ-ᐱᒋᵈ; ᐅᐅᑯ ᑭᑎᒥ <ᑭᑭᑫΔ·ᑐ Δᒋᑯᑌˣ ᑲᐅᐣ-ᑭᐅᓯᐣᒪᒪᓂᵖ, ᑲᓂᒪᐣᖏᑫᓂ'.

12 ¶ ᑲᒋᐣ Lb ᒥᒋᑐᔪᓂ <ᑭᑭᒃᑫ', ᑲᑕᓂ-ᑭᑭᒃᑫᵒ ᐅᑦᒋᑕᒪᐣᓂ' ᑲᑎᐣᖏᑫᓂ'.

13 ᑲᑕᐅᒋᵒ Lb ᐅᑭᑦ ᐅᒋᑎᒃᔅᓂᓂᵈ, ᑭᓓ ᑲᑕ-ᓂᐸᓵᑯ' ᑦᑭ ᐊᓂᒥ ᐅᑭᑭᔨᓵᐣᐱᵈ ᑲᒪᒪᐅ·ᔪᓄᓂᵈ; ᐊᓂᑭ Lb ᐁᐊᐣ ᐅᔨᓵᔪ ᑲᑕᓵᔪᐅᒪᓂᐣ ᒥᓗᑯ ᔨᓂᒃ <ᑭᑭᒃᓭᐱᒋᵈ.

14 ᐅᔨᑕ Lb ᑫᐸᑭᑫᑯ' ᐅᐸᑭᑫΔ·ᐣ ᐊᓂᒪ ᐅᑎ <ᑭᑭᒃᑫΔ·ᐣ Δᒋᔨᵘ ᑲᐅᐣᖏᑫᓂ'; ᐊᓂᒪ Δ·ᓵᐣ ᑲᐁ·ᐅ·ᑲᒧᓵᐣ ᐅᐸᒋᒥᓓᔨᓵ·ᓵᵈ, ᑭᓓ ᒥᓯᐁ·Δ·ᓵᐣ ᑲᐁᐁᐣᓗᔨᓵ·ᓵᵈ,

15 ᑭᓓ ᔅᓯ ᐅᑌᐣᔨᓯᐊ·ᑲ, ᑭᓓ ᐊᓂᒪ Δ·ᓵᐣ ᐅᔨᓯ ᑲᑕᐁᐣᖏᑫᓂ', ᑲᑭ ᐅᑭᐸᐣᐅᓂᵈ, ᑭᓓ ᐅᑭᑭᒧᒧᑦ ᒥᓗᑯ ᐸᐣᐸᐣᖏᑫᓂ' ᐅᐸᔨᓯᐊ·ᑲ ᐅᐅᔨᓂ ᑫᐅᑎᓓᔪ'.

16 ᐊᓓ Lb <ᑭᑭᑫΔ·ᔅᓂᵒ ᑲᑕᐣᖏ·ᔪᑦ·ᵒ <ᑭᑭ-ᑲᓓᐱᒋᵈ; ᐅᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᑭᑎᒥ <ᑭᑭᑫΔ·ᐣ Δᒋᔨᵘ ᐅᐅᑌᐣᑲᑲᓓᐱᒋᵈ·ᒪᒪ' ᐅᐅᑌᐣᑲᑲᓓᐱᒋᵈ·ᒪᒪ'. ᑲᑌᐣᑲᑭ·ᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᑭᑭᒃᑫᵒ ᐅᑎᐣ ᐅᑭᑭᒃᑫᵒ ᐅᑎᐣ

ᐅᒋᓂ ᒣ·ᐳᑦ ᓂᔪᑕᓱ·ᑊ ᐅᐅ ; ᕿᑭᑫᐃ·ᓴᓂᐤ ᒪᓂ ᑲᓐᕕᐃᑲᑐᒪᒪᐅ·º, ᐅᒋᓂ ᒪᓂ ᑲᑕᓐᓂᓴᐳᒪᒪᐅ·.

21 ᑲᕪᐃ·ᖃᐃ·ᕪᐤ ᒪᓂ ᐊᓂᐃ ᐃᒃᐯᓂᓴᓗ ᐅᒋᓂ ᑲᕪᐅᓐᑲᒃ·ᓴ·ᑊ ᒡᐱᓐᒋᓐ ᑲᑭᑦᓂᐤ ᐃᒃᐯᓂᓴᓗ ; ᐅᐅᐃ ᐊᓂᒪ ᐅᒪᒋᓴᐃ· ᕿᑭᑫᐃ·ᓴᓂᐤ ᑲᒪᒋᓐᒡᒪᐳᑦ ᑲᒪᒋᓐᒡᒪᐳᑦ.

22 ¶ ᐲᓗᓴ ᐅᓇᓂᐅ·ᐃ·ᓴᓂᐤ ᑲᒪᑎᔨᑕᑭᑉ, ᒥᓇ ᐊ·ᓂᓴᐳᑦᓭᒪᐃ·ᓂᐤ ᐅ·ᐳᑦ ᓇᔪᑦᒪᐃ·ᔨᑕᑦᑭᑉ ᓇᓂᑕᐤ ᐅᑲᑫᐢᑭᒪᒧᐅ·ᐃ·ᓴᓂᐊᐃ· ᑲᑎᐱᓇᓂᔨᒪ ᑲᐃ·ᑊᑌᒪᑲᐤ ᐊᓂᒪ ᑫᑲ: ᐅᑲ ᑫᔨᑎᓇᓂᔨᒪ ᑲᑭᑦᓂᐤ ᐅᐅᐃ ᐊᓂᒪ ᑲᑭᑦᓂᐤ ᐅᐅᐃ ᐅᒪᒋᓐᒡᒪᐳᑦ

ᓂᐢᑕᑦ ᕃᑕᑭᑲᕃᐟ ᐊᓂᐃ ᑲᐃᓱᒪᓗᐃᓱ· ᕿᑭᑲᓂ-
ᐃᓱᐟ, ᐅᑯᓗ ᑲᑕᑉᑭᕃᕃᓕᐢᓂᐅᑦ, ᒪᑲ ᓇᒪᐃᓱᓴ
ᑲᕿᓇᐃᐱᐅᑦ :

9 ᑲᑕᓴᓱᐯᐃᓱᓇᑦ ᒪᑲ ᒥᐦᑯᓱᐤ ᒪᓗᐃᓱ· ᕿᑭᑭ-
ᑲᓇ ᐊᓂᑦ ᐅᐦᐱᒣ ᕿᑭᑭᑲᐃᐱᐢᑯᓵᐟ ; ᒥᓯᐅ· ᒪᑲ
ᐃᓴᓴ ᒥᐦᑯᓱᐤ ᑲᑕᐅᐦᐱᑲᐃᓱᓂᑉᐤ ᐊᑕᒥᓵ ᕿᑭᑭᑲᓇ-
ᐱᐢᑯᓵᐟ ; ᐅᑐᑯ ᐊᓂᒪ ᒪᓗᐃᓱᓴ· ᕿᑭᑭᕃᕃᓕᐢᓂᐅᑦ.

10 ᑯᑕᑲ ᒪᑲ ᑲᑕᕿᑭᑭᕃᐤ ᑲᑕᐢᑯᐢᐁᐅᓴ· ᕿᑭᑭᑲᓂ-
ᐃᓱᐟ, ᒣᐟᐦᑭ ᑲᑯᓱᓯᐦᓴᑦᓂᐊᓂᓵᐟ ; ᕿᑭᑭᑲᐃᓱᓱᓂᐤ
ᒪᑲ ᑲᑕᐢᑕᐃᑫᐢᑕᒪᐅᓂᐤ ᐅᒪᑭᐃᐢᓂᑎᐃᓱᓂᐤ ᐅᐦᑭ,
ᑲᐦᑭᐢᐱᓪᒥᑕᒥᓂᐟ, ᐅᑯᓗ ᒪᑲ ᑲᑕᐳᓱᓴᐦᑕᒪᒪᐊᓂᐟ.

11 ¶ ᒪᑲ ᕆᐢᐱᐟ ᓇᒪ ᑲᐢᑭᐦᑦᐤ ᑭᑎᓯᓴᓂᐊᓂᐟ ᓱᓯ
ᕃᑦᑎᑦ ᐅᑦᒥᑎᐊᓂ, ᐊᐅ" ᓱᓯ ᐅᑦᒥᑦᓯᓴ, ᐊᓇ ᑲᕆᐦᑭᒥᑭ-
ᐱᑦ ᑲᑕᐯᓯᐅᓂᐤ ᑲᑕ ᕿᑭᑭᑲᓂ, ᒥᕀᒡᐤ ᐃᓱᓂᓗ ᐅᑦ
ᑲᒥᓯᓯᐟ ᕿᐦᓂᓱᓯᑲ ᑲᑕᒪᓂᐃᓱᓂᐤ ᕿᑭᑭᑲᑲᐃᓱᓂᐟ ;
ᓇᒪᐃᓱᓴ ᐱᒋᐢᓱᐤ ᑲᑕᐃᓱᐤ, ᐊᐅ" ᓇᒪᐃᓱᓴ ᑲᐃᓱᒪᓗᐃᓱ·
ᑭᒪᓂᓯᓱᐤ ᑲᑕᒪᓂᐃᓱᓂᐤ ᕿᑭᑭᑲᑲᐃᓱᓂᐤ ᑲᑕᐢᑯᐢᐁᐅᓴ
ᑲᑕᐯᓯᐅᓂᐤ ᑲᑕ ᕿᑭᑭᑲᓂ, ᐊᐅ" ᓇᒪᐃᓱᓴ

ᑌᐃ· ᕿᑭᖅᑐᓂᓐᴼ, ᒥᓇ ᐅᔪᓯ ᖃᕆᐱᖏᓕ·ᑌᴼ ᐊᓂᒪ Ꭰ·ᓐᓱ ᖃᑭᖅᒪᐃᓕ·ᓯᐃ· ᕿᑭᖅᖃᖃᓂᐃ·ᖏ.

13 ᐊᓂᒪ ᐱᔪᑌᴼ ᖃᑭᑫ ᖃᕆᖃ·ᔪᑌᴼ ᕿᑭᖅᖃ-ᓴᐱᓗᐟ; ᓇᒪᐃ·ᖏᒃ ᖃᕈᐢᓯᑕᐅ·ᴼ.

14 ¶ ᐅᐅᔪ Ꮮᖃ ᐅᒪ ᐃᕈᔪᐅ·ᐃ·ᔅ ᒥᔪᒥ ᕿᑭ-ᑭᕐᐃᐃ·ᓂᐟ; ᐅᕐᐊᔅ ᐅᔪᓯᔭ ᖃᑕᕿᑭᕐᐊᔅᖏ ᐅᕆᑦᑕ-ᒪᓕᓂᓯ ᖃᑎᐱᓂᐟᑭᓂᓯ, ᕿᑭ ᕿᑭᖅᓴᐱᓗᐟᔪᓂᓯ.

15 ᖃᑕᑎᓂᴼ Ꮮᖃ ᐯᓱᔪᒪᔪᓂᖃᔅ ᐊᓂᐃ ᕿᖓᓐ-ᓯᖃᓴ ᒥᑎᒥ ᕿᑭᕐᐃᐃ·ᓂᐟ, ᒥᓇ ᐱᒥᓂᴼ, ᒥᓇ ᒥᓯᐅ· ᐊᓂᒪ ᖃᐃᓐᓄᑭᖃᔅᓴᐟ ᐱᑭᴼ ᐊᓂᐃ ᒥᑎᒥ ᕿᑭᖅᖃᐃᓐᓂᐟᔅ ᖃᑕᐃᓐᓄᑭᖃᔅᓴᐟ ᐊᓂᐃ ᕿᑭᖅᖃᓴᐱᓗᐟᔅ ᖃᑕᐃ·ᓄᑭᒪᓐᓯᔅ, ᐅᔪᓯ ᖃᑕᐃᓐᓄᑭᖃᔅᓴᐟ ᐊᓂᐃ ᕿᑭᖅᖃᓴᐱᓗᐟᔅ ᖃᑕᐃ·ᓄᑭᒪᓐᓯᔅ ᖃᑕᐃᓐᓄᑭᖃᔅᓴᐟ, ᐊᓂᒪ ᐅᑎ ᐅᑭᐢᓂᔪᓯᑐᒃᓂᓂᓐᓄᐟ, ᖃᑎᐱᓂᐟᑭᓂᓐᓄᐟ.

16 ᐊᓂᒪ Ꮮᖃ ᖃᐃᐢᔪᓂᓐ ᐅᐟᐊᑭ ᒥᓇ ᐅᔪᓯᔭ ᖃᑕᒥᑎᔪᐊᓂᓐ: ᔪᓯᓂ ᐅᖃ ᖃᐅᐳᐱᓯᒥᐟᓂ ᐸᐟᖓᓂᓐ ᖃᑕᒥᑎᒥᖃᔅᓴᐟ; ᐊᓂᒪ ᖃᑕᐃᓐᓄᑭᖃᔅᓴᐟ ᐊᓂᒪ ᖃᑕᐃᓐᓄᑭᖃᔅᓴᐟ ᐊᓂᒪ ᖃᑕᐃᓐᓄᑭᖃᔅᓴᐟ ᖃᑕᐃ·ᓄᑭᒪᓐᓯᔅ ᖃᑕᐃ·ᓄᑭᒪᓐᓯᔅ ᖃᑕᐃᓐᓄᑭᖃᔅᓴᐟ ᐊᓂᒪ

11 ᐅᐅᔪ ᒪᓴ ᐅᒪ ᐃᑕᓯᐅ·ᐃ·ᔭ ᐅᖏᖅᑭᐃ·ᑭᓴ-ᓂᐃ·ᑦ ᑭᖑᑐᐃ·ᓴ, ᐊᓂᐃ ᕿᕐᑭᑎ-ᓇᒪᔪ·ᑊ ᑲᑎᐱᓕᖅᑭᕐᕕᓂ.

12 ᑭᓪᐱᔭ ᓇᓴᓪᔨᒧᐃ·ᓂᖅ ᕐᑭᑎᕿᑦ, ᑲᑕᔪᓯᑦ-ᕐᑭᑎᕿᐅ·ᑎᕿᖅ ᓇᓴᓪᔨᒧᐃ·ᔭ ᐅᓴ ᑲᐅᖅᓯᓂᓴᑐᑦ, ᑭᓇ ᐅᓴ ᑲᐅᖅᓯᓂᓴᑐᑦ ᐱᒥ ᐅᐊᔪᓂᓴᑐᑦ, ᑲᑕᔪᓯᑦ ᐸᖅᓯᓂᓴᑐᑦ, ᐅᖏᖅᑭᐃ·ᑦ ᐱᒥ ᐅᐊᔪᓂᓴᑐᑦ, ᑲᑕᔪᓯᑦ ᐸᖅᓯᓂᓴᑐᑦ, ᑲᑕᔪᓯᑦ ᐸᖅᓯᓂᓴᑐᑦ, ᐅᖏᖅᑭᐃ·ᑦ ᐱᒥ ᐅᐊᔪ

ᓂᐃᓪᓕ, ᑭᓱᓐ ᐸᑭᓂᕆᐃᓪᓕ, ᑭᓇ ᒪᓕᔪᑦᒧᐃᓪᓕ· ᐸᑭᓂᕆᐃᓪᓕ, ᑭᓇ ᐊᓂᔪᑦᒧᐃᓪᓕ· ᐸᑭᓂᕆᐃᓪᓕ, ᑭᓇ ᐅᓇᑭᑎᐃᓪᓕ· ᑭᓴᒥᐃᓐᓯᐃᓪᓕ· ᐸᑭᓂᕆᐃᓪᓕ :

38 ᑲᑎᐱᓐᓂᕆᑫ᙮ ᑲᑭᐢᐃᓯᓯᖏᒪᓪᓗ᙮ ᔪᓐᓇ ᐊᓂᔪ ᓴᙳᐊ᙮ ᐊᓂᔪᒪ ᐃᓕᓴ ᐅᖏᓪᓕᖅᓴᓂᐊᓂᔪ ᑲᑭᐢᐃᓯᖏᒪᓪᓗ᙮ ᐃᓕᓐᓂᐊᓕᖅᓯᐃᓪᓕ᙮ ᑭᓯᐸᑎᓇᒪᐊᓂᔪᒪ ᑲᑭᐢᐃᓯᓯᖏᒪᓪᓗ᙮ ᐃᓕᓐᓂᐊᓕᖅᓯᐃᓪᓕ᙮

26 ⊲ơ⊂ Lϭ Δ·Ժʌⅆⅆ·′ ϭⅆ⊀ⅆ·⊀′ ∇ϭ ϭᐅ-ʌ⊀⊂″′ ⊲ϟ·⊀ϭ⁾, ⊲ơ⊂ ∇ᑦᑕLʌ′ ϭՈ∀ᔭ″-⊀ϟ′ ϭⅆϟ⁾, ∇ⅆ⊂ ᑭ″ᐅᑎᑕՈϭᵒ ∇ϭ ϭᐅʌ-⊀⊂ơ″′ ∨ᔭ⁾ ⊲ϟ″ⅆⅇ·⊲, ᑦⅇ ⊲ϟ″ⅆⅇ° ơ″ᑲ-⊂ơ″′ ⊀″ϟ·⊀ϭ⁾, ᑦⅇ ∨ᔭ⁾ ⊲ⅆᑭⅆ·⊀ϭơᑦ, ∇ⅆ⊀ ∇ᑭ″ⅆᑦ⊂′ Δ·ᔭơ×, ᑦⅇ ᑭ″⊂ᑦᑭΔ·ՈՈ″-ՈLơ×:

27 ϭ″ᑭϟ° Lϭ ∇ϟⅆⅇ ᐅᑎ″ᔨᔭ× ᑭ″⊲ᑦ⊂°, ᑦⅇ ᐅⅆ⊀⊀⊀ⅆ· ᐅᑎ″ᔨᔭ×, ∇ⅆ⊀ ∇ᑭ″⊲·ᑦՈ-⊀ᔭ⊂′ ᑭ⊀⊲·ᑦ⊀⊀ᑭ⊲·ơᔭᑭ ∇ᑦᑕLʌ′ ϭՈ-∀ᔭ″ᑭϭ′.

28 ⊀⊀ᑦ Lϭ ᐅᑎ″ᔨᔭ× ᑭ″ᐅ″ᑎᐅՈⅇᑐ·°, ∇ⅆ⊀ ∇ᑭ″Δᑦϭ·ϟ× ⊀ᑭϭⅇ⊿ᑦⅆ× Δᑦⅆ∪Δ· ⊀ᑭϭⅇơ×: ᑭ″ᐅⅇᑦⅆơϑLⅇⅇ· ϑΔ·″ᑭᒪᑦՍᑭ; ∇ᐅⅆ ⊲ơ⊂ ⊀ᑭϭϑΔ·⁾ Δᑦⅆ∪× ϭᑭ″ᐅ″ᑎᐅՈⅇᑐ″ᑕᒪ″′ ϭՈ∀-ᔭ″ᑭϑ′.

29 ⊀⊀ᑦ Lϭ ᑭ″ᐅՈϭᵒ ᐅᑕ⊀ⅇ″ϑⅆ·, ∇ⅆ⊀ ∇ᑭ″⊲·ᑦ⊀⊂ᔭ″⊲′ ϭ⊂⊲·ᑦ⊀⊂ᑭϭΔ·ᔭ′ ∇ᑦ-ᑕLʌ′ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′; ϭϑᒪ ϟ∨Lϟ∩ⅆᑦ ϭᑭ″-ᐅⅇᑦⅆϭϭơ·⁾ ⊀⊀ᑦ ᑭⅆϟᐅ·°; ᑫ·″ᑭ ϭՈ-∀ᔭ″ᑭϑ′ ϭᑭ″Δ⊀⊀″ᑭᒪ′ ⊀⊀ᑦ.

30 ⊀⊀ᑦ Lϭ ᑭ″ᐅՈⅇᑦ ᑕᒪⅆⅆ·ơʌᒪᔨᔭ°, ᑦⅇ ᒥ″ⅆᔭ° ⊀ᑭϭⅇ⊿ᑦⅆ× ϭⅆϟ⁾, ∇ⅆ⊀ ∇ᑭ″-⊀ϟ·∨ᑭⅇʌᑕ·′ ∇ϟⅆ⁾, ᑦⅇ ᐅᑦⅆᑕϭᔭ×, ᑦⅇ ᐅⅆ⊀⊀ⅆ·, ᑦⅇ ᐅⅆ⊀⊀ⅆ· ᐅᑦⅆᑕϭᔭ×; ∇ⅆ⊀ ∇ᑭ″ϭⅇᒪᑕ⊀′ ∇ϟⅆⅇ, ᑦⅇ ᐅᑦⅆᑕϭᔭ, ᑦⅇ ᐅⅆ⊀-⊀ⅆ·, ⊲⊀⊀ ᐅⅆ⊀⊀ⅆ· ᐅᑦⅆᑕϭᔭ·.

31 ¶ ⊀⊀ᑦ Lϭ ᐅᒥ⊀ ᑭ″Δᑦᐠᑐϟⅆ, ᑦⅇ ᐅⅆ⊀⊀ⅆ·, ϭ⊂″ᑦ Δ·ᔭᑦ ⊲ơ⊂ ∇Δᑦϭ·ᑐ-ᒥ⊲·× ᐅᑎᑭⅆ·″Lⅆ·° ϭLLᐅ·ϟՈᑭ′; ∇ⅆ⊂ Lϭ ᑎ⊀ ⊲⊀⊀ ⊲ⅇ ᐅⅇᑦⅆơ∇·Δ· ⊀″ϑ·⊀ϭ⁾ Δ·ⅆʌⅆ·Ոϟⅆⅆⅆ·⊀′, ᑫ·″ᑭ ϭᑭ″Δ⊀⊀″ᑭ-ϑᒪᑦ⁾, ∇Δᑐ·ᔭ⁾, ∇ϟⅆ⁾ ⊲⊀⊀ ᐅⅆ⊀⊀ ϭ⊂ᑎ-ᒥⅆ·′.

32 ⊲ơᒪ Lϭ ϭᑦⅆ⊀ᔨᔭ⁾ Δ·ᔭᑦ ᑦⅇ ⊀″ϑ·⊀ϭ⁾ ϼϭⅆᑦϭ·ϟ·ⅆ·° Δᑦⅆᑐ×.

33 ⅇᒪΔ·ᔭ Lϭ ϼϭⅆ·ᔭⅇⅆ·° ⊲ơ⊂ ∇Δᑦϭ·ᑐᑕⅆ·× ᐅ″ᑭ ᐅᑭᑭⅆ·ʌⅆ·° ϭLLᐅ·ϟՈᑭ′ ᑐ⊂ᒪ ʌⅆ ⅆⅇᑦⅆơⅆΔ·ᑭϭᑭ·Δ·; ᑫϑᒪ ᑐ⊀ⅆ″′ ⊀″⁾ ᑭ⊀ϭ° ϼϭⅆⅇ⊿ᑦⅆơⅆⅆ·°.

34 ᑫ·″ᑭ ϭᑭ″ᔭ⊀× ⊲⊀ᒥ″ ϭᑭ⊀ϭᔨᔭ⁾, ∇ⅆ⊀ ϭΔ⊀⊀ⅆ″ᑭ″ϑᒪ⊀′ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′ ᑭᒪᔭ⊂ᑦ× ⊀ᑭϭⅇ⊿ᑦⅆ×, ᑭᒪՈ⊂-Δϑᑦ⊂Lϭⅇ·⊀⁾.

35 ∇ᐅⅆ Lϭ ᐅ″ᑭ ϑⅆϟ⊀⁾ ⊲ơ⊂ ∇Δᑦϭ·-Սᑦⅆᑐⅆ·× ᐅᑭᑭⅆ·″Lⅆ·× ϭLLᐅ·ϟՈᑭ′ ∇ᑭ⊀ϭ⁾ ᑦⅇ ∇″ՈΛᑦϭ⁾ Ս⊂ⅆ″′ ⊂″⁾ ⊀ϭ⁾°, ᑦⅇ ϭⅇ-∇·ᔭ″⊂Lᔨ ᐅ⊂ϟϭ·ᑐᑕᐅ·Δ·⁾ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′, ᔭϭ ϭⅇᐅ⊀⊀⊀·Δ·⁾; ᑫϑᒪ ∇ⅆ⊀ ∇⊀⊀″ᑭᑕᒪᔨ ᐅ⊂ϟϭ·ᑐᑕᐅ·Δ·⁾ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′, ϭᔭ ϭⅇᐅ⊀⊀⊀·Δ·⁾; ᑫϑᒪ ∇ⅆ⊀ ∇⊀⊀″ᑭᑕᒪᔨ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′, ϭⅇ⊿ᑦⅆ×.

36 ∇ⅆ⊀ Lϭ ∇ϟⅆ⁾ ᑦⅇ ᐅⅆ⊀⊀ ᑭ″ᔨᑕᒪ·⁾ ϭ″ᑭϑ° ϑϭ: ⊲ơ⊂ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑᔭ′ ϭᑭ⊀ϭᔨᔭ″ᑭ″-ϑᒪᔭ′ ϟ⁾ ⊀⊀ᑦ.

Lᑎⅇᒪϭ⁾ ϑϭ′ ⊂ᑦᑕ″′.

1 ᑭ″ᐅᑎ″⊂ᔭ° Lϭ ∇ᑎⅆᑦⅇⅇᐅᐅᑭᔨᑐ⁾ ⊀⊀ᑦ ᑭ″ⅇ⁾⊐ᒥ° ∇ϟⅆ⁾ ᑦⅇ ᐅⅆ⊀⊀ᔭⅆ·, ᑦⅇ ϭⅇᔨϭ-ᔭᔭ″ᑕⅆ⊀ᔭ′ Δᑦϟ∇Δϟⅆ;

2 ᐅᑕ⊀ Lϭ ᑭ″Δᑦᐠᑐϟⅆⅇ, ᐅᑎ⁾ ᐅᑦᑭ ⊀ᒥ⁾⊀⊀ᔭ⁾ ϑⅈⅇᔭⅆ· ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾, ᑦⅇ ϟ∨Lϟ-ϟՈⅆᑦ ϑΔᑦⅆᑦΔ· ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾, ∇ϭ ∇Lᑭᑭ⊀⊀ᑭ⁾, ⊀ᑭᑦϑ Lϭ ⊲ơ⊂ ∇ᑦᑕLʌ′ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′.

3 ⊲ơᑭ Lϭ Δᑦϟᐅϟ ᐅ⊂ⅆ·⊀⊀ϟ ϼϭⅆϟᒥ″-ⅆⅆ·⁾, ϭ⊂Δ⊂⊀⁾, ᐅՈơ× ᒥᑦ⊂ᐅ⊀⊀ᑭ ϑⅈⅇᔭⅆ·⁾ ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾; ᑦⅇ ⊀ᒥᑦ⊀⊀ᑭ ᑦⅇ LϟՈⅆᑦ, ∇∨ϟⅆⅆ∧ᐅϭ·⁾, ∇ϭ ∇Lᑭᑭ⊀⊀ᑭ⁾, ϭ⊂Δᑦⅆ∪Δ· ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾;

4 ⊲⊀⊀ ΔϟV⊀ᒥᑦ ᑦⅇ ϟ∨Lϟ∩× ϭ⊂ᑭϟ-ᒣΔ·⊀Δ· ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾, ᑭᑦϟᑭᑭΔ·ᑦϑ× ∇ᑦᑕ-ᑕLʌ′ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′; ᑦⅇ ᑦᑎᑎ ⊀ᑭᑦϑΔ·⁾ ʌᒥ ∇ⅆ⊀⊀ⅆơϭᑕ⁾; ᑫϑᒪ ⊲ⅆ″ϭ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′ ϼϭⅆⅆΔᑦᑕⅆ·°.

5 ¶ ᑭ″ᐅⅇⅆ·⁾ Lϭ ⊲ơ⊂ ⊀⊀ᑦ ϭᑭ″Δ⊀ ᑦ″ᑭ″-ϑᒪ′ ᐅᑦᑭⅆ·″ᔨᔭ× ϭLLᐅ·ϟՈᑭ′; ϭ″ᑭϟ° Lϭ ϭLLᐅ·ϟՈᑭ⁾ ᑭⅆϟᐅ·° ᑭ″∨Δ⁾″Ⅎⅆ·⁾ ∇ᑭ″-ⅇ⊀Δ·⁾ ∇ⅆ ᑕLʌ⊀′ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′.

6 ⊀⊀ᑦ Lϭ ᐅᑕ⊀ ᑭ″Δᑐ·°, ∇ᐅϑ·ϟ° ᐅL ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′ ϭᑭ⊀ϭᑭ″ᑭᒪ′ ᑭᑦϟᑕᒣ⁾; ⊲ơ⊂ Lϭ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′ ᐅʌᒥᑦϑᔭ″ⅆⅆ⊀⊀ᑭ⁾ ϼϭⅆⅇ⊿ᑦⅆΔᑦⅆ-ⅇⅆ·°.

7 ⊀⊀ᑦ Lϭ ᐅᑕ⊀ ᑭ″Δᑐ° ∇ϟⅆⅇ, Δ⁾″ᑐ ⊲ơ⊂ ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾ⅆ×, ⊀ᑭᑦϑ Lϭ ᑭLᔨᔭⅆ· ⊀ᑭᑦϑΔ·⁾ ᑦⅇ ᑭᑎᒥⅆᑦⅆ· ⊀ᑭᑦϑΔ·⁾ ∇ⅆ⊂ Lϭ ᑎ⊂Δϑᒣⅆᑕ⊀, ᑦⅇ ⊲ϟᔨᔭⅇơⅆ·⁾; ⊀ᑭᑦϑ ᐅ⊀ᑭ-ᑦϑΔ·ơⅆ·° ⊲ϟᔨᔭⅇơⅆ·⁾, ՈⅆᒣΔϑᒣᑕⅆ·⁾ Lϭ ᑫ·″ᑭ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′ ϭᑭ″Δᑦᐠᑐϑⅆ.

8 ¶ ∇ϟⅆ⁾ Lϭ ᑭ″Δ⁾″Ս° ⊀ᑭᑦϭⅇ⊿ᑦⅆ×, ∇ⅆ⊀ ∇ᑭ″ơ⊂″ⅆ⊀′ ⊀ᒣᑦⅆᑦⅆ⊀ ϭΔ·″Lᔨⅆ· ⊀ᑭᑦ-ϭϑ⁾, Δ·ᔭ ᐅ″ᑦ.

9 ∇ϟⅆ⁾ Lϭ ᐅⅆ⊀⊀ ᑭ″∨ᑕᒪ⁾ ᒥ″ⅆᔭ°: ∇ⅆ⊀ ∇ᑭ″ᑭ″ᑕⅇ× ᐅᑎ″ᑦ ᒥ″ⅆ×, ∇ᑭ″ⅆᑦ⊂′ Lϭ ⊲ơ⊂ ∇ᐅᑐ⊿ϭᔭLϭ× ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾ʌ, ᑦⅇ ∇ᑭᑦᑭⅇ× ᒥᑦ∇· ᒥ″ⅆᔭ° ⊲ơ⊂ ⊲ᑦᑕ× ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾ⅆ×:

10 Lϭ Δ·ᔭ Δ·ᔭ⁾, ᑦⅇ ᐅᑐ″ⅆᑦⅆ·ᔭ, ᑦⅇ ᐅᑭ⊀″ᐅⅇ ⊂″ⅆ⁻ ᐅ⊀ơ× Lᔨᔭⅆ· ⊀ᑭᑦϭϑ, ᑭ″Δᑐ-ϭ·ᔨ⁾ ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾ⅆ×; ᑫ·″ᑭ ϭՈ∀ᔭ″ᑭϑ′ ϭᑭ″-Δᑦᐠᑐϑⅆ·′ ⊀⊀ᑦ.

11 Lϭ Δ·ᔭ ᐅΔ·ᔭᑦⅇ° ᑦⅇ ᐅⅆ·ᔭơᔭⅆ· ᑭΔᑦϭ·ᑦᑐ° ⊲:ᔭΔ·Ոᑕ× ϭ∨ᑦⅆ·ơ×.

12 ᑭ″ơ⊂″ᐅ° Lϭ Δᑦⅆᑐⅆ· ⊀ᑭᑦϭⅇ; ∇ϟⅆ⁾ Lϭ ᐅⅆᑦⅆ ᑭ″⊀ᑭᑦՈⅇᒪ⁾ ᒥ″ⅆᔭ°, ⊲ơ⊂ ϭᑭ″-ᑦ⁾ⅆ·∨ᑭⅇ× ᒥᑦ∇· ⊲·ᑐϭ ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾ⅆ×.

13 ᑭ″⊀ᑭᑦՈⅇᒪᐅ·⊲·⁾ Lϭ Δᑦⅆᑐⅆ· ⊀ᑭᑦϭϑⅇ, ⊲ⅆᑦ ᐅ″ᐱᑦᑦᔭ⁾, ᑦⅇ ᐅᑦՈϭ·ơᔭ°: ᑭ″ᐅᑎ-ϭ·ᔨ⁾ Lϭ ⊀ᑭᑦϭϑᔨ⁾ⅆ×.

14 ᑭᑭᑦ∨ᑭⅇ⊀ Lϭ ᐅ⊂⊀ᒥᑦⅇⅆ· ᑦⅇ ᐅᑐϭ-

ᑎᓕᐅᑦ, ᐅᒃᓯ ᐅᑭᖏᑦᐃᓐᓄᖅᓴᓂᓕᒃ ᐊᓐᓄᐃᑐᐃᑦ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᓂᐅᖅ ᐊᑐᑦ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᓂᐅᖅ.

15 ¶ ᑭᖏᕐᓯᓐᓂᑦ ᒪᓕ ᐊᓕᓴᕆᓂᐅᑦ ᐅᑦᓕᑎᑫᐃᓕᓴᓂᐅᑦ, ᒥᓇ ᐅᑭᖏᑐᑎᓇᓴᖏ ᒥᑎᓐᓄᑦᓯᒪᓕᕆᓂᖅ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᓂᐅᑦ ᐅᒃᓯ ᐅᑭᖏᓂᑦᓴᖏ, ᒥᓇ ᐅᑭᖏᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᖏᑕᖅᓴᖏ ᒪᑎᐅᑎᔪᐃᓂᐅᑦ ᐅᖏᑉ, ᓴᐃᓐᓄᑦ ᓂᓐᑎᑦ.

16 ᑭᖏᕐᓯᓂᐅᑦ ᒪᓕ ᐃᓐᓄᐃᐃᓂᑦ ᐊᑭᓕᓚᓇ, ᐅᒃᓯ ᐅᑭᖏᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᖏᑕᖅᓴᖏ ᒣᑦᖏᑦ ᑲᐃᑦᓯᓂᐅᑦ.

17 ᑭᖏᕐᔪᐤ ᒪᓇ ᑭᑎᑎ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᓂᐅᑦ, ᐅᒃᓯ ᐯᐅᓄᐊᓕᓂᓇᖏᑦ ᐅᑭᖏᑎᑐᓂᐅᑦ, ᐅᑭᖏᐃᓐᓇᓴᖏᑦ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᓂᐅᑦ, ᐋᒋᐃᓂᓴ ᑭᓇ ᐃᓐᓄᐃᐃᓂᐅᑦ ᓴᖅᑭᐅᓂᓕᒃᑐᖏᑦ ᐅᖏᓪᓗᒍᑦ.

18 ᑭᖏᓂᐊᖏᐅᑦ ᐃᓕᓴᕐᔪᐊᖏᑦ ᑭᓇ ᐯᐯᒪᓄᑦᓴᖏ. ᑲᑎᑎᕐᓂᖅ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᓂᐅᑦ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᓂᐅᑦ ᐃᓐᓄᐃᐃᓂᐅᑦ ᐅᖏᑉ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯᓂᐅᑦ ᐊᑭᓕᓚᐅᖅᓯ

ᓱᐃ· ᐸᑭᒥᑫᐃ·ᓂᑯᐃ·ᑯ· ᐊᓂᑭ ᐃᓐᵌᐁᐃᵌ ᐅᑦᑕᐃ·-ᓱᒥᓂ.

15 ᐁ·ᐱᓭᓱᐃ· ᐅᑎᐣᑎᒪᓐ, ᒥᓭ ᐋᑦᑕᐃᑫᐃᓄ· ᐅᑦᑕᓱᓭᣐᑫᐅ· ᑲᑕᐯᐁᐃ·ᑯᐃ·, ᐊᓱᑭ ᐸᑭᒥᑫᐃ·ᓭ ᐃᑦ-ᔪᑌᵡ ᐁᑭᣐᐁᐣᑎᐅᓱᑎᑌᑦ ᐃᐃ·ᓕᓐ, ᑭᑭᐋ·ᑎᑎᐸ-ᓂᐣᑦ, ᑲᑕᐋ·ᑦᑭᐸᑭᑲᓂᐋᑯᵡ ᐁᑦᑕᒪᒪᐋ′ ᑲᑎᐯ-ᓕᐣᑭᑭ′: ᑲᓴ ᒪᓭ ᑮᔪᑦᓴᓂᐣ, ᒥᓭ ᑭᔪᓱᔨ ᑲᑫ ᑲᑕᑎᓱᐣᑦᐋ·ᐃ·ᓂᐊᔨ; ᒣ·ᐣᑭ ᑭᑎᐯᓕᐣᑭᑫ′ ᑲᑭᐣ-ᐃᔪᓱᐣᑭᑫᒧᒍ′.

16 ¶ ᒍᓱᐣ ᒪᓭ ᐯᐯᓕᐣᑦ ᑭᐣᓭᐃᓐᓭᐁᐃ·ᑯ ᒥᓐ-ᑦᐅᔨ· ᑲᒪᒋᓕᐃ· ᐸᑭᑲᑲᐃᓕᔨ′, ᑭᐣ′ ᒪᓭ, ᔨᔨ· ᑭᐣᐃᓐᑲ·ᔪᒪᐊ·; ᑭᐣᑭᔪᐁ·ᓕᒣᑫ ᒪᓭ ᐊᓂᐃ ᐃᑭ-ᐃᐯᔨᐊ· ᒥᓭ ᐊᐣᑌᒪᵡ, ᑲᔪᓱᔨ ᐁᵡᐊᐣ ᑲᑭᐣᐃᓐ-ᔪᓂᓕ′, ᐯᐣᐃᑦ′,

17 ᑦᓂᐣᑭ ᐅᑲ ᑲᑭᐣᑭᑦᓱᔨ ᒪᒋᓕᐃ· ᐸᑭᑲᑫᐣ ᐊᓂᑦ ᑲᓭᒪᓂᵡ, ᐯᐣᔨᔨᓱᔨᵡ ᒪᐊ·ᐣ ᐯᐣᓭᑦᵡ, ᒥᓭ ᑭᔨᒪᓂᐣ ᐁᑭᑭᐣᓕᓭᐃᓱᐊ· ᑭᐣᓭᐃᐁᐃᓱᐊ· ᒥᓭ ᐃᐣᑌᒪᵡ, ᑲᔪᓱᔨ ᐁᵡᐊᐣ ᑲᑭᐣᐃᓐ-ᔪᓂᓕ′, ᐯᐣᐃᑦ′,

17 ᑦᓂᐣᑭ ᐅᑲ ᑲᑭᐣᑭᑦᓱᔨ ᒪᒋᓕᐃ· ᐸᑭᑲᑫᐣ ᐊᓂᑦ ᑲᓭᒪᓂᵡ, ᐯᐣᔨᔨᓱᔨᵡ ᒪᐊ·ᐣ ᐯᐣᓭᑦᵡ, ᒥᓭ ᑭᔨᒪᓂᐣ ᐁᑭᑭᐣᓕᓭᐃᓱᐊ· ᒥᓭ ᐃᐣᑌᒪᵡ, ᑲᔪᓱᔨ ᐁᵡᐊᐣ ᑲᑭᐣᐃᓐ-ᔪᓂᓕ′, ᐯᐣᐃᑦ′,

18 ᐋᑦᐸᐣᑕᒧᔨ, ᐅᑎᐣᓂᑯ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑭᐣᐱᐣᑦᑑᓭᐃᑦᑑ ᐊᓂᑦ ᑲᓭᒪᓂᵡ; ᑫᐣᓭᓐ ᑭᑲᑭᐣᒧᐃᓂᐣᑦᓭᐃᓂᐣ ᐊᓂᑦ ᑲᓭᒪᓂᵡ, ᒣ·ᐣᑭ ᑲᑭᐣᐃᓐᑲ·ᔪᒪᐊ· ᐁᑦᑕᒪᒪᐋ′ ᑲᑎᐯᓕᐣᑭᑫ′?

18 ᐋᑦᐸᐣᑕᒧᔨ, ᐅᑎᐣᓂᑯ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑭᐣᐱᐣᑦᑑᓭᐃᑦᑑ ᐊᓂᑦ ᑲᓭᒪᓂᵡ; ᑫᐣᓭᓐ ᑭᑲᑭᐣᒧᐃᓂᐣᑦᓭᐃᓂᐣ ᐊᓂᑦ ᑲᓭᒪᓂᵡ, ᒣ·ᐣᑭ ᑲᑭᐣᐃᓐᑲ·ᔪᒪᐊ· ᐁᑦᑕᒪᒪᐋ′ ᑲᑎᐯᓕᐣᑭᑫ′?

19 ᐅᵡᐃᐊ· ᒪᓭ ᑎᑦᓱ ᑭᐣᐃᑌᓂ ᒍᓐᑦ, ᐋᑦᐸᐣᑕᒧᔨ, ᐋᓄᐣᑦ ᑲᑭᔪᑭᓱᔨ ᑎᒪᔨᐃᐃ· ᐊᐣᑭᑭᓭᐃᓱᐊ· ᐸᑭᑲᑫᐣᑭᑫᐃᓂᐣᑦᓭᐃᓂᐣ ᐊᓂᑦ ᑲᓭᒪᓂᵡ, ᒣ·ᐣᑭ ᑲᑭᐣᐃᓐᑲ·ᔪᒪᐊ· ᐁᑦᑕᒪᒪᐋ′ ᑲᑎᐯᓕᐣᑭᑫ′?

20 ᐃᐣᐋ ᒪᓭ ᒍᓐ ᐱᔪᐣᑦᵡ ᐅᑎᑫᓱᓄᐣ, ᑭᐣᓇᐣᑎᓄᑦ.

ᒪᓂᓇᒪᓱᐊ ᒥᑦᑕᐣᓂ ᐯᓴᔪᓕᓂ.

1 ᑲᑎᐯᓕᐣᑭᑫ′ ᒪᓭ ᑭᐣᐊᓴᒥᐣᐁᐣᓄ ᒍᓐᑦ ᒥᓭ ᐅᵡᐊᐣ, ᑎᑦᓱ ᐅᐃᑦᑕ′,

2 ᐊᓴᒥᐣᐃᑦ ᐃᐣᵡᐅᐃᵡ ᑎᑦᑕᐊ·ᓱᑦᓕ, ᑎᑦᓱ ᑲᑦ-ᐃᑦᑕᐣ′, ᐅᑎᔪᓭᐃᑦ ᑎᔪ ᐱᓱᑭᔪᐊ·ᐃ ᑫᒍᐅ·ᔪᐃ ᐃᑦ ᐁᐊᓴᑎᓱᐣ ᐊᓂᑭ ᐱᓱᑭᔪᐊ·ᐃ ᐊᐣᑭᑭᓭᐃᓱᐊ·.

3 ᑫᑲ: ᐅᑐᑫ ᐁᑦᑭᑲᑫᓴᑫ·′, ᐅᔪᓱ ᐅᐃᓱᑲᑫᓴᑫ·′, ᒥᓭ ᐁᐣᒥᑐᐃᓴᑲᑫ·ᑦᑕᒪ′ ᐃᑦ ᐅᐊᐣᑎᓴᑲᑫ·ᐃ, ᐱᓱᑭᔪᐊ·ᐃ, ᐅᑎᔪ ᑫᒍᐊᐣᑦᐃ·ᐊᓴ.

4 ᐅᐃᐅ·ᵡ ᒪᓭ ᑎᔪ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑲᒍᐃ·ᐊᐃ·ᐊᓴ ᑲᒥᑐᐃᓴᑲ·ᐣᑦᑕᒪᓂ, ᐊᐣ" ᐊᓂᑭ ᑲᑦᑭᑲᑫᓴᑫ·ᓂ: ᐅᑎᔪ ᐱᓴᑲ·ᐃ·ᑲᓂᐃ·ᐱᓱᑭᑭᑫ·, ᑭᑫᒪ ᒥᑐᐃᓴᑲ·ᐣᐣ-ᑦᒪᓭ, ᒪᓭ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑦᑭᑲᑫᓴᑫ·ᑫ·; ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᔪᐃ-ᒪᒋᐃ·ᑫ·.

5 ᒥᓭ ᔪᓂ, ᑭᑫᒪ ᒥᑐᐃᓴᑲ·ᐣᑦᑕᒪᓭ, ᒪᓂ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑦᑭᑲᑲᑫᓴᑫ·ᑫ·; ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᔪᐃ-ᒪᒋᐃ·ᑫ·.

6 ᒥᓭ ᐋᑦᑑᑫ, ᑭᑫᒪ ᒥᑐᐃᓴᑲ·ᐣᑦᑕᒪᓭ, ᒪᓂ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑦᑭᑲᑲᑫᓴᑫ·ᑫ·; ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᔪᐃ-ᒪᒋᐃ·ᑫ·.

7 ᒥᓭ ᔪᓂᑫ, ᐋᑦᑕ ᐁᑦᑭᑲᑫᓴᑫ·′, ᐅᔪᓱ ᐅᐃᓱᑲᑫᓴᑫ·′, ᐅᐃᐅ·ᵡ ᒪᓭ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᒥᑐᐃᓴᑲ·ᐣᑦᑕᒪᓭ; ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᔪᐃ-ᒪᒋᐃ·ᑫ·.

8 ᐅᐃ·ᓴᓱᐃ·ᑫ· ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑲᒥᓱᐃ·ᓇᐃ·ᑫ·, ᒥᓭ ᐃ·ᓴᐃ·ᐃ·ᐊᓴ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑲᔨᒥᓭᒪᐃ·ᓇᐃ·ᑫ·; ᑲᑲ-ᐃ·ᓂᐣᑎᒪᐃ·ᑫ·.

9 ¶ ᐅᔪ ᑲᑲᑫᓴᑫ· ᑲᑲᒪᐃ·ᐃ·ᐊᓴ·ᑦ, ᓂᐱᵡ ᑲᐃ-ᓴᑦ; ᐊᐃ·ᓴᑦ ᐁᐣᐅᑎᑲᑫᓂ′ ᒥᓭ ᐅᐅᐃᓴᐃᑫ′ ᓂᐱᵡ, ᑲᐣᑲᑫᒥᵡ, ᒥᓭ ᔪᐱᵡ, ᐅᐅᔪᓂᑦ ᑫᒍᐅ·-ᑲ·ᑫ·.

10 ᑲᐣᑫᓴ· ᒪᓭ ᐊᓂᑭ ᐅᑲ ᑲᐅᑦᐣᑲᑲᓂᐃ·ᑫ· ᒥᓭ ᐅᑲ ᑲᐃᓴᑲᐣᐃᓐᑦ ᑲᑲᑫᒥᵡ, ᑲᐣᑫᓴ· ᐊᓂᑭ ᑲᐃᓴᑲ·ᐃ·ᐣᑲᐃ·ᑦ ᓂᐱᵡ, ᒥᓭ ᑲᐃᐣ-ᑐᐱᒪᓱᒪᓭᒪᵡ ᑫᑲ: ᓂᐱᵡ ᑲᐃᑦᑑ, ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᓂᓭᒪ-ᐃ·ᐊᓴ·ᑦ:

11 ᐊᑐᐣᑲᑲ ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᓂᓭᒪᐃ·ᐊᓴ·ᑦ; ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑲᑦᑲᐃ·ᓭᐃ·ᑫ· ᐅᐃ·ᓴᓱᐃ·ᑫ·, ᒪᓭ ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᓂᓭᒪ-ᒋᒪ·ᓭᐃ·ᑫ· ᐃᐃ·ᓴᓱᐃ·ᑫ·.

12 ᐊᐃ·ᓴᑦ ᐅᑲ ᐅᐅᑦᐣᑲᑲᓂ′ ᒥᓭ ᐅᑲ ᐁᐣᑦ-ᐊᓴᑲᑲ′, ᓂᐱᵡ, ᐅᐅᔪ ᑫᐃ·ᓂᓭᒪᒋᓴ·ᑦ.

13 ¶ ᐅᐅᔪᓂᑦ ᒪᓭ ᐅᔪ ᑫᐃ·ᓂᓭᒧᔨᑦ ᐃᑕ ᐅᐊᓴᑦ ᑲᐸᒋᒥᓴᑦ; ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑕᒧᐊ·ᐃ·ᑦ, ᐃ·ᓂᓭᐣᑲᔪᐊ·ᑦ; ᒥᑦᔪᓂ, ᔑᓂᑲ·ᐸᑕᓂᐃ· ᒥᑦᔪᓂ, ᒥᓭ ᑭᐣᑲᑦᐣᑲᑲᓂᐃ·ᑫ· ᐁᑦᑕᒪᒪᐋ′ ᑲᑎᐯᓕᐣᑭᑫ′?

14 ᒥᓭ ᑫᐣᵡ, ᒥᓭ ᐊᐱᓂᑲᑲᑲᓂ ᑲᐊᑎ ᐃᓂ-ᓭᓂᐋᑦᔪᓂ′;

15 ᑲᑦᔪᓂ′ ᑲᑲᑲᓂ ᑲᐃᓂᓭᓂᐋᑦᔪᓂ′;

16 ᒥᓭ ᐅᐅᑦᔪᓂ, ᒥᓭ ᐱᓂᐣ, ᒥᓭ ᐅᑦᓂ-ᐊᐅᐣᑦᔪᓂ, ᒥᓭ ᓴᑲᑦᔪᓭ ᑲᐊᑎᐃᓂᓭᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ′.

17 ᒥᓭ ᐊᐱᓂᑲᐅᐅᑦᔪᓂ, ᒥᓭ ᑲᐣᑲᑲᓂ′, ᒥᓭ ᑲᑲᑲᓂ′;

18 ᒥᓭ ᐊᐣᑦᔪᓂ, ᒥᓭ ᐃᐣᑲᑲᓂ, ᒥᓭ ᐃᓭᒪᐅᑦᔪᓂ′;

19 ᒥᓭ ᑭᐣᓂ, ᒥᓭ ᒍᐣᑲᑲᓂ ᑲᐊᑎᐃᓂᓭᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ′, ᒥᓭ ᐅᐱᐣᑲᑲᓂ′, ᒥᓭ ᐅᐱᐣᑲᑲᓂ.

20 ᑲᣐᑫᓴ· ᒪᓭ ᐊᐱᓂᑲᑲᑲᓂ ᑲᐊᑎᐃᓂᓭᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ′, ᐁᐣᓴᑲᑲᓂ, ᑲᑲᑲᓂ ᐃᓂᓭᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ′.

21 ᐁᐅᐁ·ᵡ ᒪᓭ ᐅᑲ ᑲᑲᒍᐃ·ᐊᐃ·ᐊᓴ·ᑦ ᑦᐣ) ᑲᐣ-ᐃᑦᑕᐣᑦ ᐁᐣᓴᐅᐃᑲᑲᓂᐃᑦᔪᓂ, ᐊᐅᒥ ᑲᐅᑦᑲᑲᓂᐃᑦᔪᓂ ᑦᐣᑲᑦ ᐅᐃᑎᐊ·ᐃ·ᵡ, ᑲᑕᐅᐣᑦᐃᑦᐃᑦᐃᑦᔪᓂ ᐊ·ᐱᑦᑕᐣᑦ ᐃᑦ.

22 ᐅᔪ ᑲᓴᑦ ᑲᑲᐣᑲᒍᐃ·ᐊᐃ·ᐊᓴ·ᑦ; ᐅᑦᑎᓴᐃ·-ᐊᐃᑦ ᑲᑲᑎᐃᐊᐃᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ′, ᒥᓭ ᐯᐣᐣ ᐅᑦᑎᓴᐃ·-ᐊᐃᑦ ᑲᐃᐃᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ′, ᒥᓭ ᐊᓭᑲᐣᑲᑲᓂᐃᑲᑲᑲᑲᓂᐋᑦᔪᓂ′, ᒥᓭ ᒪᐣᐊᐃᐃᑲᑲᑲᓂᐋᑦᔪᓂ′.

23 ᒪᓭ ᑲᐣᑲᑦᐣᑲᑲᓂ ᑲᐊᑎᐃᓂᓭᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ ᑲᐊᑎᐃᓂᓭᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ, ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᓂᓭᒪᐃ·ᐊᓴ·ᑦ.

24 ᐅᔪ ᒪᓭ ᐅᐣᑦ ᑲᑲᐃᓴᑲ·ᓂᓭᒪᐃ·ᐊᓴ·ᑦ, ᐊᐅᒥ ᐅᐅᑫ ᑫᐃᑦᑲᒪᐃ·ᑫ· ᐃᐃ·ᓴᐃᓭᓂᐃ·ᐊᓴ·ᑦ ᑲᐊᑎᐃᓂᓭᓭᓭᓂᐋᑦᔪᓂ ᐅᑦᑎᓴᐃ·ᐊᓴ·ᑦ ᐁᐣᓴᐅᐃᑲᑲᓂᐃᑦᔪᓂ, ᒥᓭ ᐊᐱᓂᑲᐅᐅᑦᔪᓂ ᐁᐣᓴᐅᐃᑲᑲᓂᐃᑦᔪᓂ, ᒥᓭ ᒪᐣᐊᐃᐃᑲᑲᑲᓂᐋ

27 ᐊᐅᓚᓇ ᐅᑐᑫ ᑕᓂᖏᓂᕆᓚᖃᓐᓂᖅ ᐅᖏᖓ ᐱᒧᖏᑐᓗᑦ, ᐃᓕ ᐅᐊᑦᒪᓕᑦ ᓇᓴᑐᖅ ᑐᐃᓐ ᐱᓕᕐᒥᐊᑦ ᐊᓂᑭ ᒃᓗᑕᒃᑲᖏᑕᑦ, ᐅᑕᐅᓂᓐ ᑭᒃᐃᓐᓗᖏᐱᒪᐊᓕᓂᖅ ; ᐊᐅᓚᓇ ᐅᑐᑫ ᓴᓴᒥᓇᒪᓐᓂ· ᐃᓐᒪᐃᓕᓂᖅ ᑲᓕᐃᓐ-ᓂᓕᖅ ᐅᖏᐅᑕᐯᓂᓕᓐᓂᑦ ᐃᑐᑯ.

28 ᐊᓇ ᒪᓇ ᑲᐱᒥᐃᓐᓴᐃᓕᓂᑦ ᐃᓐᒪᐃᓐᓂᖅ ᑲᑕᑭᓕᕐᒥᓇᑦ ᑕᑦᓇᐃᐃᓐᓂᓴᓂ, ᒥᓇ ᑲᑕᐃᓐᓂᓕᖅ ᐅᑕᑦᓇᕐᓂᓂᓕᓐᓂᑦ ᐃᑐᑯ ; ᑭᑲᐃᓐᓐᖏᐃᒪᐊᓐᓂᑦ.

29 ¶ ᑲᑯ ᒥᓕ. ᑭᑲᐃᓐᓐᖏᐃᒪᐊᓐᓂᑦ ᐊᓂᑭ ᑕᖓ ᒪᓇᓴᒧᖏᑕᑦ ᐊᓐᑭᑕᒃᑲᒥᑦ ; ᑕᑎᑦ, ᐊᐱᐊᓂᓕᑦ, ᒥᓇ ᒥᖏᑭᓇᓕ ᒪᐊᑎᐃᐅᓂᓇᓇᑕᐃᓂᓂᓕᓂᑦ,

30 ᒥᓇ ᐱᔭᐅᑦ, ᒥᓇ ᑫᒥᔭᐃᐊᐅᑦ, ᒥᓇ ᔭᐃᑦᐊᔭᑦ, ᒥᓇ ᓐᓂᔭ, ᒥᓇ ᒧᔭ.

31 ᐅᑲᐃᓂᑦ ᑲᑯ ᑭᑲᐃᓐᓐᖏᐃᒪᐊᓐᓂᑦ ᑕᖓ ᒪᓇᓴᒥᑕᒥᓂᑦ ; ᐊᐅᓚᓇ ᐅᑐᑫ ᓴᓴᒥᓇᑫᓂ, ᑭᖏᓂᐱᓕᑦ, ᒪᓇᑕᐃᓂᓂᑦ ᐅᑕᐃᓂᓂᓕᓐᓂᑦ ᐃᑐᑯ.

32 ᐃᑦ ᒪᓇ ᓴᓂᑦᓂ ᐅᖏᓇᖏᓂᑭᓂ ᐃᑐᐱ ᓂᐱᓐᐃᓐ, ᒪᓕᑕᐃᓚᑦ ; ᑭᑦᐱᑦ ᒥᑐᑎᑯ ᐊᓂᐊᐃᓐᑭᑲᓂᓂᖅ, ᐊᑦᓴᐦ ᒥᑐᑎᑯᖅᖃᓂᖅ, ᐊᑦᓴᐦ ᒪᓇᖃᓂᖅ, ᐊᑦᓴᐦ ᒪᓐᑭᒧᑎᑎᓂᖅ, ᐃᓂᓂᓕᓂᓂ ᐃᓇ ᐱᓇ ᐊᓂᐊᐃᓐᑭᑲᓂᓂᖅ, ᐃᓕ ᐊᑦᓴᐦᐊᑦᓴᓂᓕᓐᓂᑦ ᐅᒪᓂᓇᑭᓂᑕᐃᓐᓂᑦ, ᓂᐱᓂ ᒪᓇ ᒪᓕᑕᐃᓐᓕᓐᓂᑦ, ᐅᐊᓂ ᒪᓇ ᒪᓕᐯᖏᑭᓂᓕᓐᓂᑦ ᐅᑕᐃᓂᓂᓕᓐᓂᑦ ᐃᑐᑯ ; ᐅᐊᓂ ᒪᓇ ᑭᓚᐃᓂᓇᓇᓕᓐᓂᑦ.

33 ᑕᖓ ᒪᓇ ᐊᑦᑭᐃᓐ· ᐊᓂᐊᐃᓐᑭᑲᓂᓂᖅ, ᐃᓕ ᐃᓂᓂᓕᓐᓂᑦ ᐅᑕᐃᓂᓂᑦ ᒪᓂᖏᓂᑭᓂ, ᐱᐃᓂ ᑫᒪᑦ ᐃᓕ ᐅᐊᓂᐊᐃᓐᑌᓗ ᐅᑕᐃᓂᓂᖅ ᒪᓪᓕᐃᓐᓐᓇᑦ ; ᐅᓂᓂ ᒪᓇ ᑭᓚᐃᓂᓇᓇᓕᓐᓂᑦ.

34 ᑕᖓ ᑭᑎᑦ ᓂᒥᓕᐃᓂᓂᓐᓂᑦ, ᐅᓂᑦ ᓂᐱᐸ ᑲᑎᐦ-ᑭᒪᑲᐸ ᒪᓪᓕᐃᓐᓇᑦ ; ᒥᓇ ᑲᐦᑭᓐᓂᓂᓐ ᓂᒥᓐᑲᓂᓂᓐᓂᑦ ᐅᐃᑐᐃᓐ· ᐊᓂᐊᐃᓐᑭᑲᓂᓂᖅ ᒪᓪᓕᐃᓐᓇᑦ.

35 ᒥᓇ ᑕᖓ ᑫᑦᑭ ᐃᓂᓂᓕᑦ ᐃᓕ ᐃᓐᒪᐃᓐᓂᓇᓐ ᒪᓪᓕᐯᖏᑭᓂᓕᓐᓂᑦ ; ᑭᑦᐱᑦ ᑫᓂᓂᑲᓐ-ᐊᓐᓄᓐ, ᐊᑦᓴᐦ" ᐅᑎᑭᖏᐃᐊᓐᓄᓐ, ᒪᓪᓕ ᐱᐟ ᐃᑲᑌᐊᓐ ; ᒥᑫᒪ ᐃᓐᓇᓇᓐ, ᑭᑎᓪᓕᐊᓐᑭ ᒪᓇ ᑭᒃᐃᓐᓂᖏᓇᐃᓇᓇᓐᓂᑦ.

36 ᐅᓂᐅᓐᓓ ᒪᓇ ᒧᑭᑎᐃᓐᓂᐯᑦ ᐊᑦᓴᐦ" ᐊᓐᑎᐦᑲᓐ, ᐃᓕ ᒥᑎᑕᐃ ᓂᐱ ᒪᐊᓂᐊᐃᓐᑌᑦ, ᒪᓪᓕᐯᖏᑲᓐ : ᒪᓇ ᐊᓂᓕ ᒪᓴᒥᑎᓐᒧᒍᒪᓇᓐᓇᑦ ᐃᓐᒪᐃᓐᓂᓂᓕᓐᓂᑦ ᒪᓪᓕᐃᓐᓇᑦ ᐃᓐᓂᑦ.

37 ᑭᑦᐱᑦ ᒪᓇ ᐃᓂᓂᓕᑦ ᐸᖏᐃ ᐃᓐᒪᐃᓐᓂᐊᐃᓐᑭᑦ ᐸᖏᖏᑎᑎᓂᓂᓕᑭ ᑭᑎᑎᑭᒪᓂᓂᓕᑭ ᐊᓂᓕ ᒪᓐᓇᖏᑭᓂᑕᐃᓐᓂᑦ ᐅᑎᑭᖏᐃᐊᓐᓄᓐ, ᒪᓪᓕᐯᖏᑲᓐ.

38 ᒪᓇ ᑭᑦᐱᑦ ᓂᐱ ᑭᖏᐊᑦᑕᓂᐊᐃᖏ ᑭᑎᑎᑭᒪᓂᓂᓕᑭ, ᐸᖏᖏ ᒪᓇ ᐃᓂᓂᓕᑦ ᐃᓐᒪᐃᓐᓂᐊᐃᓐᑭᑦ ᐅᑕᐃᓂ ᐸᖏᖏᑎᑎᓂᓂᓕᑭ, ᑭᒪᓐᓇᑦᑕᓐᓂᑦ ᐃᑐᑯ.

39 ᑭᑦᐱᑦ ᒪᓇ ᐃᓂᓂᓕᑦ ᐱᓪᓕᑭᐃᓐᓂᑦ, ᐊᓇ ᑫᒧᐊᐃᓐᓂᑦ, ᓂᐱᑦ ; ᐊᓇ ᑫᓴᒥᓇᒪᓐᓂᑦ ᐃᓐᒪᐃᓐᓂᓕᓐᓂᑦ, ᑲᑕᐃᓐᓂᓂᓕᓐᓂᑦ ᐅᑎᑭᖏᐃᐊᓐᓄᓐ ᐃᓐᑭᑦ.

40 ᐊᓇ ᒪᓇ ᑲᒥᑦᓂ ᐃᓐᒪᐃᓐᓂᖅ ᐅᑐᑫᓐᓂᖅ ᑲᑕᑭᕐᒥᓇᑦ ᑕᑦᓇᐃᐃᓐᓂᓴᓂ, ᐅᑎᑭᖏ ᑲᑕᐃᓐᓂᓂᓕᑭᓂ ᐅᑐᑫᓂᓕᓐᓂᑦ ᐃᓐᑭᑦ ; ᐃᓐᓴᑦ ᒪᓇ ᐊᓇ ᑲᐱᒥᐃᓐᓐᖏᐃᒪᐊᓐᓂᑦ ᐃᓐᒪᐃᓐᓂᓕᓐᓂᑦ ᑲᑕᑭᕐᒥᓇᑦ ᑕᑦᓇᐃᐃᓐᓂᓴᓂ, ᒥᓇ ᑲᑕᐃᓐᓂᓂᓕᑭᓂ ᐅᑐᑫᓂᓕᓐᓂᑦ ᐃᓐᑭᑦ.

41 ᒥᓇ ᑕᖓ ᑫᑲᑦ ᑲᑯᑦᑕᓂᐊᐃᓐᑭᑦ ᐊᓂᑭᓐᓂᑦ ᑲᑕᐃᓐᓂᓂᑦ ; ᓇᒪᐃᓐᓐᓇ ᐅᑐᑫ ᑲᑕᒧᐊᐃᓐᑭᑦ.

42 ᑫᑲᑦ ᐅᑐᑫ ᒪᑦᓇ ᐅᑐᖏᓕᒧᖏᑐᓗᐃᓐᑭᖅ, ᑫᑲᑦ ᐅᑐᑫ ᐊᐅᓚᓇᒪᓐ ᐅᖏᖓ ᐅᑐᖏᓐᓇᐅᑐᓗᐃᓐᑭᖅ, ᒥᓇ ᑫᑲᑦ ᐅᑐᑫ ᐊᐅᓚᓇᒪᓐᓂᑦ ᐅᑐᖏᓐᓇᐅᑐᓗᐃᓐᑭᖅ

8 ᑭᐢᐱᓗ ᒪϭ ⍺ᒪ ϭᓕᑊᒃᑐᐢ ᑭᑎᐯᓕᐧᑦ ᒪᔭ-ᑎᑊᐦᔪ, ϭᑕᐯᓕᐅ·ᐢ ᔭᓕ ᑕᐢᑎᑊ ᑐᑦᒋᑦᐧ, ᐊᐳᑊ ᔭᓕ ᑐᑦᑭ ᑐᑦᒋᑦᓕᔪ; ᐯᔭᑊ ϭᑕᑐᐢᐧᑌᑐᐢ ᑕᑭᑦ-ϭᓂᐢ·ᔭᐟ, ᐅᐯᓕ ᔪᑕϭ ϭᑕᒪᑊᓂᐢ· ᑕᑭᑦϭᓂᐢ·ᔭᐟ; ᑕᑭᑦᑫᐢ·ᔭᓂᐢ Ⴑϭ ϭᑕᑎᑕᐢᑫᑦᑕᒪᐅ·ᐢ, ᐅᐯᓕ Ⴑϭ ϭᑕᐯᑊᐱᑦᔭᐢ·ᔭᐟ.

Ⴑᑎᓇᒪϭᐳ ᒥᑦᑕᑊᐟ ᓂᓪᔅᓴᑦ.

1 ϭᑎᐯᐢᑊᑫᐟ Ⴑϭ ᑭᑊᐊᔭᒥᑊᐅᐢ ᒍᑦᔨ ᑭᓇ ᐅᐧᐢᐊᐢ, ᑕᒥᐟ ᐅᐃᒐᐟ,

2 ᑭᐢᐱ ᐊᔭᐟᔭᓂᐢ ᐊᓂᑕ ᐊ·ϭᑲᐧ ᑕᐃ·ᑕᐟᐧ ᑑᑭᔭᐢᑦ, ᑕᑦᑕᑲᐱᒥᑦ, ᐊᐳᑊ ᑑ·ᐱᒃᓴᑊᑭᐟᑦ, ᑭᐢᐱ ᐊ·ϭᑲᐧ ᑕᐃ·ᑕᐟᐧ ᐃᐟᓇᑑᐟᑦ ᑐᐱᓀᑦ ᐅᐃᐩᑐᐃᓇᔭᐢ·; ᐅᐃᐟ ᑫᐯᐟ, ᐅᐊ-ᑕᐟ, ᐅᐧᐢᐊᐢ ᑭᑎᑫᐢ·ᔭᓂᐊ·, ᐊᐳᑊ ⍺ᓂᑦᑭ ᐯᑊ ᑕᐧᐢᐊᐢ·ᔭᓂᐊ·, ᑲᑕᑎᑫᐢ·ᔭᓂᐃ·ᔭᐟ:

3 ᑭᐢᑎᑫᐢ·ᔭᓂᐢ Ⴑϭ ᑲᑕᓇᑑ·ᑭᑊᑕᒣ·ᑭ ᑲᐃ-ᐧᑊᐱᓇᔭᐟ ᑑ·ϭᑲᐧᑦ ᑕᐃ·ᑕᐟᐧᑦ; ᑭᐢᐱ Ⴑϭ ᐊᓂᒪ ᑕᐱᐊ·ᑊ ᑕᑎᐧᑊᐱᓇᐃᐢ·ᓂᐢ ᐊᑎᑑ·ᐱᓇᔭᐢ, ᑭᓇ ᐊᓂᒪ ᐃᐧᑊᐱᓇᐃᐢ·ᐢ ᐅᐧᓇᑑ·ᑭᑊᑕᒥᐢ ᔪᑎᑑ·ᐱᓇᔭᐢ·ᑊ ᑑᑑ·ᑑᑊᑕᒥᐢ ᑑᑑ·ᐱᓇᔭᐢ·ᑊ ᑑᑑ·ᐱᓇᔭᐢ·ᑊ ᑑᑑ·ᐱᓇᔭᐢ·ᑊ

ᐅᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᒪᒋᑫᐱᓴᐃᓕᑦ ᐃᓐᑲᑦᓴᐃᓕᑦ ᐅᐅᓐ-ᑭᒧᓐᑭᔪᓕᑦ ; ᐅᐅᑯ Lᒃ ᐅᓐᑭ ᔪᑭᑎᑫᐃᓕᑦᓴᓂᓐ ᐃᓕ-ᓂᓴᐤ ᑲᔪᐃᑌᐤ ; ᐅᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᐅᐃᔪᓐᐱᓴᐤ ᒪᒋᓐᐱᓴᐃᓕᑦ.

26 Lᒃ ᑲᓐᐱᑦ ᔪᑭᑎᑫᐃᓕᑦᓂᓐ ᑲᓴᑯᑦᔪᓐᑭ, ᑲᓐᑦ Lᒃ, ᐅᒃ ᐅᐃᓐᔪᒃᓂᓂᑦ ᑯᐃᐱᓐᑭᐅᐃᑯᑦᓂᓐ ᐊᓂᒪ ᐅᔪᑦᐱᒃᒪᓐᒪᓕᓴᑦ, ᒥᓴ ᐅᒃ ᓴᐊᑦᐧᐅᐃᑦᓂᓐ ᐃᓐᐱᐧ ᑯᑦᑦ Lᔭᒃ', Lᒃ ᓴᐊᑦᐧᐃᓐᓂᐧᐱᒃᓂᓐ ; ᔪᑭᑎᑫᐃᓕᑦᓂᓐ ᒃᔪᑭᔪᓐᑭᑦᐧᐅᑦᓂᓐ ᑌᔪᑯᐧᐧᑦ ᑲᓴᒃᓂᓐ :

27 ᔪᑭᑎᑫᐃᓕᑦᓂᓐ Lᒃ ᒃᔪᒃᓴᔪᑦᔪᒣᐤ ᑌᔪᑯᐧᐧᑦ ᑲᓴᒃᓂᓐ ; ᑲᓐᐱᑦ Lᒃ ᒥᓗᐧᑌᔪᓴᓂᓐ ᑯᐃᔭᒃᓴᐤ, ᔪᑭᑎᑫᐃᓕᑦᓂᓐ ᐃᓂᓗᓂᓐ ᒃᔪ ᐃᑌᓐ ; ᐅᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᖁᐃᑦᓂᐱᓐᓂᐧᐅ Lᒋᓐᐱᓴᐃᓕᑦ.

28 ᑲᓐᐱᑦ Lᒃ ᐊᓂᒪ ᐅᔪᑦᐱᒪᒋᓴᓗᑦ ᐯᔭᒃᓂᓂᐧᐅ, ᔪᑭᓴᓂᓐ, ᒥᓴ ᐅᒃ ᒥᓗᐧᑌᔪᓴᓂᓐ ᑯᐃᔭᒃᓴᐤ, Lᒃ ᓴᐊᑦᐧᐃᓐᓂᐧᐱᒃᓂᓐ ; ᐅᒃᓂᒪ ᐅᔪᑦᓴᓂᓐ ᐃᓐᐧᐃᓂᐃᓕᑦ, ᔪᑭᑎᑫᐃᓕᑦᓂᓐ Lᒃ ᐯᐧᓴᓗᑦ ᐃᓐᐧᐃᓂᐃᓕᑦ ; ᒋᓐᐃ ᐊᓂᒪ ᐅᔪᑦᐱᒃᒪᓐᒪᓕᓴᑦ ᐃᓐᐧᐃᓂᐃᓕᑦ ; ᐅᐅᑯ

ᓴᓂᐃᑦ ᐅᖃᓕᒪ ᒣᑦᑭᓯᖅᑲᓕᓐᓄᑦ ᒪᒋᑦᓴᓂᐃᑦ; ᐃᓕᓐ ᐃᓕᑦ ᐅᑎᐃ.

52 ᑲᑎᕐᖃᓕᑦᓴᑦ Lᖃ ᐅᑎᕆᓐᓄᐃ ᒥᑦᐃᑦᑲᓄᐃ, ᑭᑦᓴᑦ ᐃᑦᑎ ᐊᑐ" ᑲᑦ ᑲᓴᑎᖅᑫᓕᓄᖅ, ᐊᑐ" ᑦᑦᑭᐊᓕᖅᑲᓄᖅ ᐊᑐ" ᓄᓂᑦᐅ ᖃᖃ: ᑲᑎᕐᖃᓕᑦᓴᑦ, ᐃᑦᑕ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ ᑲᐊᑦ; ᕿᓖᒪ ᒣᑦᑭᓯᖅᑲᓕᓐᓄᑦ ᐅᑎᐃ ᒪᒍᑦᓴᓂᐃᑦ; ᑲᑎᕐᖃᓕᑦᓴᑦᓄᖅ ᐅᑕᐅᑎᖅ.

53 ᑭᑦᓴᓐ Lᖃ ᑭᐸᕿᐊᓕᓂᖅ ᓄᓇᑦᓴᑦᑎᒋᑎᖅ, ᑭᑦᓐ Lᖃ, ᐃᑭᑦᓴᓂᐃᓂᓕᓂᖅ ᐅᖃ ᒥᓐᑎᑦᓴᓕᓂᖅ ᒥᑦᐃᑦᑲᓄᖅ, ᐃᑦᑎᐃᖅ, ᐊᑐ" ᑲᑦᑎᐃᖅ ᐊᑐ" ᓄᓂᑦᐅ ᐃᑦᑎᖅ ; ᐊᑐ" ᑲᑦᑎᐃᖅ ᐊᑐ" ᓄᓂᑦᐅ ᐃᑦᑎᖅ ;

54 ᐅᓂᓐ ᑭᐸᕿᐊᓕᓂᖅ ᑲᑭᓐᓄᕿᕆᓗᒐ ᑲᑭᓐᓴᐅᓄᓐᓄᑦ ᐊᑐᒪ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ ᐅᑭᐅᓂᖅ ᐊᑐᒪ ᑭᑦᓴᓂᐃᑦ, ᑫᓴᐱᖅ Lᖃ ᑌᑦᓂᐃᑦ ᐳᓐᓴᖅ ᑲᑦ ᑭᑦᓂᐃᑦ;

55 ᑭᐸᕿᐊᓕᓂᖅ Lᖃ ᑲᑦᑲᓄᐊᑦᓂᕿᑦ ᐃᑭᑦᐱᓂᐃᓕᓂᖅ, ᐃᑦᐸᐃ ᐳᓐᓴᓐᓴᐅᓄᓐᓄᕿᑎᖅ ; ᓴᑦᐱᓐ Lᖃ ᐃᑭᑦᐱᓂᐃᑦ ᐅᖃ ᖃᓄᐅᓄᖅ ᐅᓴᓄᑦ, ᑭᓄ ᐃᑭᑦᐱᓂᐃᑦ ᐅᖃ ᒥᓐᑎᑦᓴᓕᓂᖅ ; ᐃᓕᓂᐃᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ ᐅᖃ ᐅᓴᓄᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ; ᑭᑦᓴᓂᐃᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ ᐅᖃ ᐅᓴᓄᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ; ᑭᑦᓴᓂᐃᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ ᐅᖃ ᐅᓴᓄᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ; ᑭᑦᓴᓂᐃᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ ᐅᖃ ᐅᓴᓄᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ;

56 ᑭᑦᓴᓐ Lᖃ ᑭᐸᕿᐊᓕᓂᖅ ᓄᓇᑦᓴᑦᑕᑭᓗ, ᑭᑦᓴᑦ Lᖃ, ᐃᑭᑦᓴᓂᐃᓕᓂᖅ ᓇᐊᑦ ᐅᐃᓴᒪᓂᖅ ᐳᓐᓴᖅ ᑲᑦᑎᐃᖅ ᐅᖃ ᐅᓴᓄᑦ ᐃᑦᑭᓴᓂᐃᑦ

16 ᔪᑭᑫᐃᓕᓂᐤ ᒪᓂ ᑲᔪᑊᓀᓐ ᐅᑊᐟᑭᓂᐦ ᑭᐃᓕᓂᐤᑭᑊᓂᐦ ᐊᓂᔪ, ᐅᓀᒪᐢᑎᓂᐦ ᑲᐊᓕᐦᐃᓂᐦ, ᐅᓂᔪ ᑌᔪᓂᔪᐟ ᑲᔪᓴᐧᐯᑭᓀᐦ ᐱᒋᐅᐤᐟ ᐅᓂᐤᑭᑊᓂᐦ ᐊᓂᔪ ᐅᔪᐢᑭᒪᐱᓂᐟ ᑲᐅᐢᐯᐤᐟ;

17 ᒥᔪᐅ· ᒪᓂ ᐃ·ᓴ ᐊᓂᒪ ᐱᒥ ᐅᑊᐟᐦᐃ ᑲᑦᐦ-ᔪᓀᐦ ᔪᑭᑫᐃᓕᓂᐤᑭᑊᓂᐤ ᑲᔪᑊᓂᐅ·ᐤ ᐊᓂᔪ ᑲᐃ·ᓀᐢᔪᐟ ᐅᑊᐟᓂᓂᑭᐃᓕᓂᐦᒉᔪᐃ·ᓂᐦ ᐊᓂᐃ ᑲᐃ·ᐱᐧᐯᑭᓀᐦ, ᑭᓀ ᐅᒥᐟᐯᓂᐦ ᐊᓂᔪ ᐅᑊᐟᓂᓂᑭᐃᓕᓂᐦ, ᑭᓀ ᐅᒥᐟᐯᓂᐦ ᐊᓂᔪ ᐅᑊᐟᓂᓂᑭᐃᓕᓂᐦᐟᔪᑎᓂᐦ, ᑕᐢᔪᐟ ᐅᒥᐟᐯᓂᐦ ᐊᓂᔪ ᑲᐃ·ᓀᐢᔪᐟ ᑲᑦᐦᔪᓀᐦ ᐃᓕᐃᐃ· ᐊᑭᑫᐦ;

18 ᐊᓂᒪ ᒪᓀ ᐱᒥ ᑲᐅᐢᔪᐃᐦᐟ ᔪᑭᑫᐃᓕᓂᐤᑭᑊᓂᐦ ᐅᑊᐟᐱᐦ ᑲᔪᑊᓂᐦᒉᔪᐃ·ᓂᐦ ᐊᓂᔪ ᑲᐃ·ᐱᐧᐯᑭᓀᐦ, ᑭᓀ ᐅᒥᐟᐯᓂᐦ ᐊᓂᔪ ᐅᑊᐟᓂᓂᑭᐃᓕᓂᐦᐟᔪᑎᓂᐦ, ᑕᐢᔪᐟ ᐅᑊᐟᓂᓂᑭᐃᓕᓂᐦᐟᔪᑎᓂᐦ ᐊᓂᔪ ᑲᐃ·ᐱᐧᐯᑭᓀᐦ, ᑕᐢᔪᐟ ᐅᑊᐟᓂᓂᑭᐃᓕᓂᐦᐟᔪᑎᓂᐦ ᐅᑊᐟᓂᓂᑭᐃᓕᓂᐦᒉᔪᐃ·

ᑲᖏᖅᑲᐊᒧᑊᑦ, ᒥᓯᐅ· ᐊᓪᖏ ᐱᐣᑐᒥᖓ, ᑲᑎᓯᒪᓇᒃ· ᒪᓂ ᐊᓂᐃ ᒪᒥᑲᓇᓴᒃ ᑲᒪᓇᓪᒪᓕᖅᑎᐊᖅᑭᑦ ᐊᓪᓴᐃᓂᒥᖓ ᐅᑐᓇᖓ ᐃᑦ ᐅᐃᓇᓂᓕᓴᒃ;

42 ᑲᑎᑎᓂᐊᓪᓵ ᒪᓂ ᓄᑦᓂ ᐊᓯᓂᓴᓂ, ᐅᓄᓯ ᑲᑎᐣᓇᑭᑦ ᐃᓕ ᑲᑭᖅᑎᑲᓇᑭᑦ ᐅᑎᐊᓂ ᐊᓯᓂᓴ; ᑲᑎᑎᓂᓇᑦ ᒪᓂ ᒥᓇ ᓄᑦᓀᑭᓴᓂ, ᐅᓄᓯ ᑲᑎᓯᓯᐊᖅᑭᓇᖓᓇᓵ ᐊᓪᖏᑲᐃᓂᓴᓂ.

43 ᑭᓪᓕᐣ ᒪᓂ ᐅᑦᑕᓴᓂᐊᓪᓵ ᒥᓇ ᑕᓄᓯᐃᒪᖅᑭ, ᐅᓄᓯ ᒧᓐᑎᐊᓇᑭ ᐊᓯᓂᓴ, ᒥᓇ ᓴᓵᑭ ᑭᓪᓕᐣ ᐊᓪᖏᑲᐃᓂᓴᓂ, ᐊᐧᐣ ᓴᓵᑭ ᑭᓪᓕᐣ ᓯᓄᓪᑎᐊᓪᓂᑎᑭ ᐊᓪᖏᑲᐃᓂᓴᓂ, ᐊᐧᐣ ᓴᓵᑭ ᑭᓪᓕᐣ ᓯᓄᓪᑎᐊᓪᓂᑎᑭ ᐊᓪᖏᑲᐃᓂᓴᓂ;

44 ᐸᑭᑫᐃᓵᓂᓂᑲ ᑲᑕᐯᓂᕿᐃᓵᓂᓇᓪᓚᐸᑦᑕᓯ; ᑭᓪᓕᐣ ᒪᓂ ᐊᓪᓚᐸᑦᑕᓯ ᐊᓂᒪ ᐃᕆᓪᓕᐃᓕᐣ ᒥᓯᓄᑦᓂᓴᑭᓂᓴᑭᓂᓴᑭ

ᑌᕐᔪᐦᐢ ᐹᓂᑲᐧ᙮ ᑲᑕᐯᐦᐢᐹᐃᐦᐢ᙭, ᑲᑦ ᐹᓂᐯᐹᓇᙵ ᐅᑕ-ᕐᔪᐃ᙮ᓂᓴ, ᒥᓇ ᑲᑕᐹᓂᐯᐹᐧ ᐅᐃ᙮ᓴᓂᙵ ᐱᒥᑭᐧ-ᓇᐳᙵ, ᐅᔪᓂ ᑲᑕᐯᐦᐢᐹᓂᐧ᙮

14 ᐊᑎᑕ ᐊᐅᓇᓂᐅᐹᓂᑲᐹ ᒪᓇ ᑲᑕᐅᑎᓇᒪᓂ ᓄᓂ ᑕᔨᑎᐦᐅᑭᐦᐢᑕᐊᐧ, ᐊᐳᐦ ᓄᓂ ᐅᐢᐹᐅᑭᐦᐢᑕᓂᓴ, ᐅᔪᓂ ᑲᑕᐯᓇᓇᐧ᙮ ᑲᑕᐅᑎᓇᒪᓂ ᐊᑐᓂᓴᑌᑕᙵ ᐅᑦ-ᐹᐃᐦᐱᐃᐧᓂᐧ᙮ ᑲᒪᒪᐅᐦᐢᑕᐧ ᐅᑦᑭᐦᐢᑕᐧ ᐊᑐᓂ ᐸᐦᐅᐃ ᐸᑕᑕᐦᐢᑕᐧᐢᑕᐧᐢ᙮ :

15 ᐸᐹᑫᐃᓇᓂᓂᐧ ᒪᓇ ᑲᑕᐸᐹᑫᐧ, ᐯᔦᐧ ᑲᑕ-ᒪᓰᓇᐃᐧ ᐸᐹᑦᑲᓂᐃᓇᓂᐧ, ᒥᓇ ᐞᑕᑲ ᑲᑕᐃᐢᓂᑌᐃᐧ ᐸᐹᑦᑲᓂᐃᓇᓂᐧ; ᐸᐹᑫᐃᓇᓂᓂᐧ ᒪᓇ ᑲᑕᑎᐸᐃ-ᑫᐢᒪᒪᐅᓂᐧ ᐅᐦᐯᐦᐢᑲᐃᐧᓂᐃᐧᓂᐧ ᐅᐦᐱ ᐊᓂᑕ ᐅᑦᑭᐢᒪᒪᓇᓇᐧ, ᑲᑕᐹᐃᐧᓂᐧ ᐅᐦᐯᐦᐢᑲᐃᐧᓂᐧ᙮

16 ᐲᐢᐱᐧ ᒪᓇ ᐊᐃᐧᓴᐧ ᐊᓇᓂᓇᓂᐧ ᐁᐧᐱᐅᑕ ᐃᐧᓂᒥᓂᐧ, ᓇᓀᑎᐦᐢ, ᑲᑕᐹᓂᐯᐹᓇᙵ ᒥᑦᑕᐦᐢᑕᐧᐢᑕᐧᐢ᙮ ᐊᐃᐧᓴᓴᐧ ᑲᑕᐃᐢᓂᑌᐃᐧ ᐅᐦᐱ ᐊᓂᑕ ᐁᐧᐱᐅᑕ

6 ᐅᕗᐊᐅ ᒪᒃ ᑲᑦᓯᐸᑎᐊᓂ ᐅᑦᐯᒧᑐᓴᒪ ᑲᐃᓐᖏ-ᒪᓕᓴᐃᓂ· ᓯᐸᑎᑲᐃᓂᓴᓄᑦ, ᐃᓂᓗ ᐅᖏᓂ, ᐅᐸᓴ ᑲᑦᓇᓯᐃᕐᓯᒪᓴᑦ, ᒥᓇ ᐃᓂᓄ.

7 ᑲᑦᐅᑎᓂᓄ ᒪᒃ ᓄᓴ ᒥᑦᑦᓴᓴᓴᖅ, ᐅᐸᓴ ᑲᑦ-ᓯᐸᑎᓇᑦ ᐅᑦᑦᓴᒪᐃᓄᑦ ᑲᑎᐱᓄᖏᑎᓄᑦ ᐊᓂᑦ ᐅᐃᓐ-ᑲᑐᒥᐊᑦ ᐅᑉᐸᐊᑲᐃᓂᓄ ᑲᒪᒪᐅᑦᓴᑎᑎᓂ.

8 ᐅᕗᐊᐅ ᒪᒃ ᑲᑦᓯᐸᑎᓇᒪᐅᑦᓂ ᑭᑭᓇᐊᑦᑎᑎᓇ ᐊᓂᐃ ᓄᓴ ᒥᑦᑦᓴᓴᓴᖅ; ᐯᑦᓴ ᑭᑭᓇᐊᑦᑎᑎᓇ ᑲᑎᐱᓄᖏᑎᓄᑦ, ᐅᐸᓴ ᓄᑦᑦᓇᐊᑦᑎᑎᓇ ᑲᑦᐅᑦᑦᓴᓄᑦ, ᑲᖏᓄ ᐅᑦᐯᒧᑐᓴᒪ ᑲᑦᓇᓯᐃᕐᓯᒪᓴᑦ.

9 ᐅᕗᐊᐅ ᒪᒃ ᑲᑦᐯᓴᐅᑦᓂ ᒥᑦᑦᓴᓴᓴᖅ, ᐊᓂᐃ ᑲᑎ-ᐯᓴᖏᓴᑦ, ᑭᑭᓇᐊᑦᑎᑎᓇ ᑲᑦᓇᓯᐃᕐᓯᒪᓴᑦ, ᐅᐸᓴ ᑲᑦᓇᓯᐃᕐᓯᒪᓴᑦ ᑲᑦᐅᑦᑦᓴᓄᑦ, ᑲᖏᓄ ᑲᑦᓯᐸᑎᓇᒪᐅᑦᓂ ᑲᑦᓇᓯᐃᕐᓯᒪᓴᑦ, ᑲᖏᓄ ᑲᑦᓯᐸᑎᓇᒪᐅᑦᓂ ᑲᑦᓇᓯᐃᕐᓯᒪᓴᑦ, ᐅᐸᓴ ᑲᑦᓇᓯᐃᕐᓯᒪᓴᑦ ᑲᑦᐅᑦᑦᓴᓄᑦ, ᑲᖏᓄ ᑲᑦᓯᐸᑎᓇᒪᐅᑦᓂ ᑲᑦᓇᓯᐃᕐᓯᒪᓴ

ᒥᑦᑐᐢᑭᓴᐤ ᐊᓇ ᐃᓱᓯ, ᑭᑫᑫᐧᑲᓐᑕᐦᐨᐊᑯᐧᐊᐧᐣ ᑭᑕᐦᐃᐧ-ᐁᑯᐧᐊᐧᐣ, ᒪᓇ ᓇᒪ ᑫᑫ: ᐊᐧᐣᑫᐃᐧᐣ ᑭᑫᐁᐃᓇᐊᑯᐧᐣ, ᑭᐢᐱᐧᐣ ᑎᐱᔭᐅ· ᑭᑦᑭᑯᐊᐧᐣ ᐅ·ᐦᐢᑫᐧ· ᐊᑑᐦ ᒪᓂᑌᐣ ᑲᐦᐃᑦᑭᑎᑌᐢ:

30 ᑭᑫᒪ ᐅᐁᐧᐃ ᐱᓱᑫᑭ ᐸᑭᑫᐃᐧᔭᓂᐣ ᑭᑲᑎ-ᐸᐃᑫᐢᑕᒪᐁᑯᐧᐣ, ᑭᑭᐦᐢᑭᐃᐁᐸᐧᐣ, ᑲᑕᐦᐢᑭᑭᓇᒪᐧᐣ ᑲᑕ-ᓇᑲᑕᐢ ᑭᒪᔑᑕᒪᐃᐃᓂᐁᑯᐧᐣ· ᐅᑦᑕᐢᑕᒪᐱᐧ ᑲᑎᐣ-ᔭᐦᑭᑫᐧ.

31 ᐅᑐᔑ ᐊᓂᒪ ᑫᑕᑯᐧᐣᐃᐃ· ᑕᑦᔭᒥᐦᐅᑭᓱᑎ-ᒥᐸᐧᐣ, ᐅᔑᐧ ᒪᓇ ᑭᑲᑲᑎᐧᐣᐁᐁᐧᐣ ᑭᑦᐦᐢᑭᐁᐁᐧᐣ, ᑲᑭᑫ ᑲᑕᐅᑎᐧᐣᐁᐁᐧᐣ· ᐅᑦᑕᐢᑕᒪᐱᐧ ᑲᑎᐣ-ᔭᐦᑭᑫᐧ.

32 ᐸᑭᑫᐃᐧᔭᓂᐣ ᒪᓇ, ᑯᓂᐃ ᑫᑕᒪᐢᑯᐃᑫᐧ, ᒥᓇ ᐊᓂᐃ ᑲᑫᐢᑯᐃᑫᐧ· ᑭᑭᐊᐧᐣᑫᐃᐧᔭᐢ ᐸᑭᑫᐃᐧᔭᓂᐣ ᑕᐊᐧᐣᑫᐃᐧᔭᓂᔭᐢ ᑲ ᐊᑎ ᑲᐢᑯᑎᐧᐣᑲᒪᓇᐁᐧᐣ ᐅᐦᐁᐃᐧᐣᑲ, ᑲᑕᐦᐢᑕᐃᑫᐢᑕᒪᓇᐁᐧᐣ· ᐅᐦᐁᐃᐧᐣᑲᐧᐣ ᐁᐧᐣ-ᐱᐢᑭᐁᐃᐧᐣᑲᐧᐣ, ᑲᓇᑭ ᐁᐃᐧᐣᑲᐧᐣ ᐅᑎ:

33 ᑲᑕᐦᐸᐃᑫᐢᑕᒪᐁᐧᐣᐣ ᒪᓇ ᑲᓇᑭᑲᒥᔭᐢᐤ, ᒥᓂ ᑲᑕᐦᐸᐃᑫᐢᑕᒪᓇᐁᐧᐣᐣ ᑕᑦᔭᐁᐧᐣᐃᔭᐢᐤ ᑲᒪᒪᐧᐣ-ᑲᐢᑭᐃᐧᐣ, ᒥᓇ ᐸᑭᑫᐃᐧᔭᓂᐣ ᑲᑕᐦᐢᑭᐃᐧᐣᑲᒪᓇᐁᐧᐣ· ᐅᐦᐁᐃᐧᐣᑲᐧᐣ ᑲᑕᐦᐢᑭᐃᐧᐣᑲᒪᓇᐁᐧᐣ· ᒥᓇ ᑲᐢᑭᐃᐧᐣᑲᐧᐣ ᐅᐦᐁᐃᐧᐣᑲᐧᐣ ᐊᐧᐣᑭᑭᐁᐃᐧᐣᑲᐧᐣ, ᑲᓇᑭ ᐊᑭᑭᐁᐃᐧᐣᑲᐧᐣ ᐅᐦᐁᐃᐧᐣᑲᐧᐣ·

2 ᐊᑦᒥᐦᐃᑦ ᐃᓐᵴᐁᐃᵴ ᐅᑕᐃ·ᓂᒋᑦ, ᐅᒋᓂ ᒪᓗ ᐃᓂᑦ, ᐅᓄ ᑲᑎᐯᓵᐦᒋᑫᐟ ᐸᑭᒪᓂᔪᒋᐃ·᙮

3 ᑲᔪᑦᐸᑦ ᐊᓂᑕ ᐃᐢᓂᐟ ᐊᐢᑯᓰ, ᐃᑕ ᑲᐢᑦᐅᑦᑕᐃᓂᒋᐃ, ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᓵᐢᐅᐃᓂᒋᐃ·᙮; ᒋᓪ ᑲᔪᑦᐸᑦ ᐊᐢᑯᓰ ᐊᐢᑯᓰᐃᓂᒋᐃ·᙮; ᐊᑦᐳᐟ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᐸᑲᒧᐦᑲᓪᓇᐃ·᙮ ᐅᑎᓂᐦᑎᓰ·ᐃ·ᓂᓪ ᓰᐦᓯ.

4 ᐸᔪᑎᑲᓇᐃ·᙮ ᓂᔪᓂᓰᐃ·ᓂᐯᐁ·ᐃ·ᓇ, ᒋᓪ ᑲᑲᓇᐯ·ᓂᐦᑲᓇᐃ·᙮ ᓂᑎᓂᐦᒋ·ᐃ·ᓇ, ᐯᓂᑦ ᑲᒡᐱᒧᐦᑌᓀᐟ; ᑲᓂ ᑲᑎᐱᓂᐦᑎᓀᐟ ᐸᑭᒪᓂᔪᒋᐃ·᙮

5 ᐯᐅᑯ ᒪᓗ ᐅᐦᑭ ᑫᑲᐯ·ᓂᐦᑕᒣᐦ ᓂᑎᓂᒋ·ᐃ·ᓇ, ᒋᓪ ᓂᔪᓂᓰᐃ·ᓂᐯᐁ·ᐃ·ᓇ; ᐊᓂᒪ ᐹᑦᐱᐟ ᐊᓂᓂᔪᓂᐤ ᔦᒋᐦᑭ, ᑲᑕᐅᐦᑭᑎᑎᓂᓂᐤ᙮: ᑲᓂ ᑲᑎᐱᓂᐦᑎᓀᐟ᙮

6 ¶ ᓇᒪᐃ·ᓂᐟ ᐹᓵᐃ·ᐤ ᐳᓂᐃ·ᐟ ᑲᒋᓇᑌᐤ ᐊᓂᐃ ᐹᐤ ᑲᐃ·ᓰᔨᒪᒋ, ᐳᑭᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᓂᓂᐤ; ᑲᑎᐱᓂᐦᑎᓀᐟ᙮

7 ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᑲᐢᒋᐃ·, ᐊᐣ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᐹᑲᐃ·, ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·᙮: ᐹᑲᐃ· ᐃᓴ; ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

8 ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᑲᐢᒋᐃ· ᐃ·ᐊ·, ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ; ᐯᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᑲᐢᒋᐃ· ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

9 ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᑭᑕᐢᒪᐣ, ᑲᐢᒋᐃ· ᐅᑦᓂᔨ, ᐊᐣ ᑭᑲᐃ·ᐠ, ᐹᐣᐱᐟ ᑫᑲᐃ·ᐟ ᑲᓂᐢᒋᐃ·ᑭᑫ· ᐊᐣ ᐱᓗᐣ ᐃᑕ, ᐊᐣᐱᓂᑲ ᐯᐅᑯᐃᓂᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᓂᐊ·᙮ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

10 ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᐹᐃᓀ ᐅᑦᓂᔨ, ᐊᐣ ᑭᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ, ᐊᐣᐱᓂᑲ ᐯᐅᑯᐃᓂᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᓂᐊ·᙮ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ; ᑫᒃᒪ ᐃᐣᓀᐃ·᙮ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

11 ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᑲᐢᒋᐃ· ᐃᐣ·ᐃ· ᐅᑦᓂᔨ, ᐯᑦᓵᐃᒧᒪᐟ ᑲᐢᒋᐃ·, ᐯᐅᑯ ᑭᑕᐯ·ᒪᐣ; ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

12 ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᑲᐢᒋᐃ· ᐅᑕᐯ·ᒪᒉᐃ·; ᐯᐅᑯᓂ ᐊᓂᐃ ᑲᐢᒋᐃ· ᑭᓯᐃ·ᐟ ᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·ᐟ.

13 ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᑭᑲᐃ· ᐅᑭᐃ·ᒥᑦᑫ·ᐃ·; ᑫᒃᒪ ᐯᐅᑯᓂ ᑭᑲᐃ· ᑭᓯᐃ·ᐟ ᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·ᐟ.

14 ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᓗ·ᐠ ᑲᐢᒋᐃ· ᐅᑭᐃ·ᒪᒉᐃ, ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᐯᓯᑭᒪᐃ·ᐃ·ᓇ; ᑫᒃᒪ ᐯᐅᑯᓂ ᐹᔪᐃ·ᐠ ᐃᐣ·ᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·ᐟ.

15 ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᐸᑦᑎᐣ; ᐯᐅᑯᓂ ᑭᑲᓂ ᐃᐣ·ᐃ·; ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

16 ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᐸᑦᑲᐃ·ᑦ ᐃᐣ·ᐃ·; ᐯᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᐸᑦᑲᐃ·ᑦ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

17 ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᐃᑦᑫ·ᐃ· ᒋᓪᓂᔨ, ᐊᐣ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᐅᑎᓂᒪᒐᐃ· ᐅᑭᓂᔪᓂᐃ·, ᐊᐣ ᑲᓂᔨ ᑲᓂᓂᔪᓂᐃ·, ᐸᑦᒪᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ; ᑫᒃᒪ ᐯᐅᑯᓂ ᐸᑦᑲᐃ· ᐅᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·; ᐯᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᒪᑦᑕᐢᐱᑎᓂᐤ᙮

18 ᐊᐣ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᐅᑎᓇᒪᒪᐃ· ᐃᑫᑫ·ᐃ· ᐊᓂᐃ ᐅᑦᓂᔨ ᑫᑫ·ᐃ·, ᐸᑦᐸᓯᐃ·ᐃ·, ᑲᑕᐯᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ, ᐊᓯᓂ ᐅᑦᑲ ᐯᐃᑲᒪᐃᓂᐟ.

19 ᒋᓇ ᒪᓗ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᐯᓯᑭᐃ· ᐃᑫᑫ·ᐃ· ᐸᑦᒪᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ, ᐃᓯᓂᐣ ᐯᐣᐱᐃᑦᐸᐃᓂᐟ ᐅᐃ·ᓂᓯᐃ·ᐠ ᐅᑎᓂ.

20 ᒋᓇ ᒪᓗ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᐃ·ᐣᐯᒪᐣ ᐹᑦᐊᓯᓯᓂ ᐃ·ᐊ·, ᓴᑕᐃ·ᑦᐃ·ᓂᐃᓯᒪᐟ.

21 ᓇᒪᐃ·ᓗ ᒪᓗ ᑭᑲᐃᓂᐃᓇᐃ·᙮ ᑦᑕᐃ·ᓯᒋᑦ ᐸᑦᓴᐅᑦᑫᐣ ᐃᑦᐃᐣ ᐃᓯᐠ, ᓇᒪᐃ·ᓗ ᒋᓇ ᑭᑲᐃ·ᐣᐯᒪᐣ ᐅᐃ·ᐣᐳᐟ ᐃᑦᐃᐣ᙮ ᒧᐦᐃᐟ ᐃᓯᐠ, ᐃᓯᓂᐣ ᐅᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·ᐟ ᐸᑦᓴᓪᓀᐟ; ᐅᓂ ᑲᑎᐱᓂᐦᑎᓀᐟ᙮

22 ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᐃᑫᑫ·ᐃ· ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐊᓂᐃ ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐸᑦᒪᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ; ᑫᒃᒪ ᐯᐅᑯᓂ ᐸᑦᑲᐃ· ᐅᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·; ᐯᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᒪᑦᑕᐢᐱᑎᓂᐤ᙮

23 ᐊᐣ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᐱᓂᐣ ᐹᑲᐃ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ ᐃᑫᑫ·ᐃ· ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐊᓂᐃ ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐸᑦᒪᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ; ᑫᒃᒪ ᐯᐅᑯᓂ ᐸᑦᑲᐃ· ᐅᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·; ᐯᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᒪᑦᑕᐢᐱᑎᓂᐤ᙮

24 ᐯᑲᐃ·ᓗ ᑫᑲ: ᐅᐅ ᐅᐣᐱᐟ ᐃ·ᓂᐃᓂᐱᐠ; ᑫᒃᒪ ᑲᐣᐱᐃ·ᐠ ᐅᐣᐱᐃ·ᓂᐃᓂᐱᐃ·ᐠ ᐊᓂᐃ ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐸᑦᒪᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

25 ᐊᓂᒪ ᒪᑦᑲ ᐊᐣᐱᐟ ᐃ·ᓇᐠ; ᐯᐅᑯ ᒪᑦᑲ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐸᑦᒪᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

26 ᑲᑲᓇᐯ·ᓂᐦᑲᓇᐃ·᙮ ᐃᓴ ᒪᑦᑲ ᓂᑎᓂᒋ·ᐃ·ᓇ ᒋᓪ ᓂᔪᓂᓰᐃ·ᓂᐯᐁ·ᐃ·ᓇ, ᒋᓪ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐃᓂᓂᐣ ᐅᐅ ᑲᒪᓂᔨᐃ·ᐣᐱᓇ᙮: ᑎᐱᓴᐯ· ᑭᐃ·ᐢᐠᐦᒪᓂᐃ·᙮ ᐊᐣ ᐱᓗᐣ ᐃᑕ, ᐊᐣᐱᓂᑲ ᐯᐅᑯᐃᓂᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᓂᐊ·᙮ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᑭᑲᒪᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ.

27 (ᑫᒃᒪ ᑲᐯᓴᐣ ᐅᐅ ᒪᑭᐃᓂᐃ·ᓇ ᑭᐣᑭᐣ ᐅᓂᒋᓪᓂᔨ·ᐟ ᐊᐣᐱᓂᐤᓂᐃ·ᐠ ᐊᑦᑭᐠ ᑲᐃᑲᑭᐠ ᐊᓂᑕ ᑲᑭᐣ ᐅᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·ᐟ ᐊᑭᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·ᐟ ᐊᓂᑕ ᒪᑦᑲ ᐃᑫᑫ·ᐃ·;)

28 ᐊᓂᒪ ᐊᑦᑭ ᐅᑲ ᐹᑦᑕᐃ·ᐣ ᑲᑕᐯ·ᐱᐃᓇᒥᐃᓂᐟ, ᐃᑦᐱ ᐃ·ᓂᐦᒋᓂᐃ, ᒣ·ᐦᑭ ᑲᐭᐣᐱᐃᑦᐱᐃᓇᒥᐃᑦᐱ ᐊᓂᓍ ᐊᐣᐱᐣᓂᐤᓂᐃ·ᐠ ᑲᐭᐣᐦᑲᓂᑫᐃᓂᐟ᙮

29 ᑫᒃᒪ ᐊᐯ·ᓇ ᐯᐃᑫ ᐊᐣᐱᐟᐦᑲ·ᐠ ᑫᐃᑕᒧᑫ· ᐅᐅ ᒪᑭᐃᓂᐃ·ᓇ, ᐊᓂᓍ ᐊᐣᐱᐟᐦᑲ·ᐠ, ᑲᐃᑲᑭᐠ ᐊᓂᑕ ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐸᑦᒪᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ; ᑫᒃᒪ ᐯᐅᑯᓂ ᐸᑦᑲᐃ· ᐅᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·; ᐯᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᒪᑦᑕᐢᐱᑎᓂᐤ᙮

30 ᐯᐅᑯ ᒪᑦᑲ ᐃᑫᑫ·ᐃ· ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐊᓂᐃ ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐸᑦᒪᓴᓇᒪ·ᐟ ᐅᒪᓴᑲᑌᐱᐃ·ᐠ; ᑫᒃᒪ ᐯᐅᑯᓂ ᐸᑦᑲᐃ· ᐅᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·; ᐯᐅᑯ ᐊᓂᒪ ᒪᑦᑕᐢᐱᑎᓂᐤ᙮

ᒪᓂᓇᒪᒃᐠ ᑫᒃ᙮ ᐅᓂᒋᓪ᙮

1 ᑲᑎᐯᓵᐦᒋᑫᐟ ᒪᒃ ᑭᐣᐊᐅᒥᐣᐯᐅ᙮ ᒧᓂᓂ, ᐅᒋᓂ ᐯᐅᑕᐃᓂᐟ,

2 ᐊᑦᒥᐦᐃᑦ ᑲᐣᑭᐅ᙮ ᑲᒪᒋᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·ᐠ ᐃᐣᐱᐃᑦᐸᐃᓂᐟ ᐅᑦᓂᔨ ᐅᑦᓂᔨ ᐃᑫᑫ·ᐃ·, ᐅᒋᓂ ᒪᒃ ᐃᓂᐟ, ᑲᑲᓇᐱᓇᐃ·᙮; ᑫᒃᒪ ᐅᓂ ᑲᑎᐯᓵᐦᒋᑫᐟ ᐸᑭᒪᓂᔪᒋᐃ·᙮ ᓂᑲᓇᐃᓂᐟ.

3 ¶ ᑲᐃᐢᑦᓂᐟ ᐊᐯᓂᓂᐣ ᑲᓂᑦᓂᔪᑐᐣ ᐅᑲᐃ·ᐢᑲᒪᓂᑫ·ᐃ·ᐟ ᒋᓇ ᑲᑲᓇᐯ·ᓂᐦᑲᓇᐃ·᙮ ᓂᑎᓂᒋᐃᐣᐯᐁᐦᑭᒪᐃ·ᓂᐊ·᙮: ᐅᓂ ᑲᑎᐯᓵᐦᒋᑫᐟ ᐸᑭᒪᓂᔪᒋᐃ·᙮

5 ¶ ᑭᐢΛ› Lხ <ᕈՈᓇLᐊ·Ⴑძ ᔦϟᕈΔ·ᖮხᓇ ᑭϟᒉΔ·ᖮΔ· <ᕈᖮ٩Δ·ơ× ᐊᓇ ხՈVᓀᑎ٩′, ᑭხ<ᕈᖮᖮხᓇᐊ·º ՈΛϟᐅ· ᐅΔUᓀᑕᒣ᾽.

6 ᒣ·ᑎᖮ ᐊơL ᐅᑭᖮხ᾽ <ᕈᖮ٩Ⴑძ ხᑕᒥᖮᓇ-ơᐊ·›, ᒥᓇ ᐊՈძ·<ᑎᖮ; ᑭᐢΛ› Lხ <ᑎᖮ Δᒉძ-<ᕃᖮ ᐊՈ ơᔭ› ᖮᖮხᖮ, ხᑕΔᖏხ·ᖮხU° ΔᒉᐧძU×.

7 ᑭᐢΛ› Lხ ᒥᒥᑎᖮ ᐊՈ ơᔭ› ᖮᖮხᖮ Lᒡᓀᐊ·› Δϟ; ᓇLᐊ·ϟ ხᑕᐅՈơხU°.

8 ᐅᐅძ Lხ ᐅᑎᖮ ᑕᑦ› ᐊΔ·ϟ᾽ ٩ᒥᒥ᾽ ხᑕᓇ-ϟᑎᑕᑦ ᐅLᒡᓀΔ·›, ᑭ٩L ᑭᑦΔ·ϟᖮᑎᑦº ᐅხᓇᖮ ٩ხ·ᓀᒥΔº ხՈVᓀᑎ٩′ᑭᓀ′: ᐅᐅძ Lხ ᐊᑎ× ხᑕᖮᔭხᐊ·º ᐅᑕᓀᖏᓀᓇ× ᐅᑎᖮ.

9 ¶ Δᐢᐸ Lხ ᖮᐢᑭϟᒣძ ხᐊ·ᕐძᖏᐊ·ᑕUᖮ ᖮᑕᖮᐊ·×, ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᒪᒧᖏᓀᖏ› Δᑦ ᐅᑎხᖮ-٩ᓀ› ᖮᖮᔭՈხ›, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᒧϟᖮᓄ› ხᒪ-ᐊ·ᖮᑎᑦᓀ› ᖮLᐊ·ᖮᑎᑭ٩·ơ×.

10 ᒥᓇ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᒧϟᔭძᓄ› ᖮᖏᒥơᖮᔭՈხ›, ᒥᓇ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᒧϟᔭძᓀᐊ·› ᖏᒥơᓀ› ᖮᖏᒥơ ᖮᔭՈხơ×; ᖮᐅᑎᑦძᓇLᐊ·º ᑕᖮՈᒪᖮ ᒥᓇ LơU°; ϟ› ხՈVᓀᑎ٩′ᑭᓀ′ ᖮᖮϟLơᒣᒥᐊ·º.

11 ¶ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᖮᒧՈᓇᐊ·º, ᐊ>" ᖮხხϟᔭ-ơᖏᓇᐊ·º, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᖮᑭϟᔭᖮ"ხ›ᓇᐊ·º.

12 ¶ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᖮϟᔭᖮΔ· ხᖮ"ᑕᐅᑦᒪᓇᐊ·º ơՈᖏơ"ხᖏᓇ›› ᑕᑎᖮ, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᖮϟᐊ·Δ·ϟ-ᖮ"ᑐ› ᑕՈᖏơ"ხᖏᓇ›› ᖮᖮϟLơᒣᒥ; ϟ› ხՈVᓀᑎ٩′.

13 ¶ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხხϟᖏᐊ·º ᖮᖮ ᐊᑦᖏᔭơº, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᖮხLᔭხ"ᑕᐊ·º; ᑕՈ<"ᐊLᓇΔ·› ᐊᓇ ხᖮ"ᐊϽՈ"′ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხΔ·ՈძᓀᑐՈᐧ ϟVՈΛᐧ Λᔭᐢ ხᑕ٩ᖮϟᔦϟᒣ›.

14 ¶ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხLᖮΔᒉº ᐅხ ხᐊ·Δ·ϟΔ·ᑕ×, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᑭᑦᐊ·› ٩ᐅ"ᖮΛᖏ٩ᖏ× ᐅხ ხᐊ·Λ′, Lხ ᖮხხძᓀᑦᔭLº ᖮᖮϟLơᒣᑦ; ϟ› ხՈVᓀᑎ٩′.

15 ¶ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხLơᐅ·Λᖏᓇᐊ·º ᑕᓇᖏᐊ·ᖏ-ᐅ·Δ·ơ×; ᓇLᐊ·ϟ ᖮხხ٩ᖮᓇᐊ·› ხᖮՈLᖮᖏᖮᑦ, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᐊᔭᐊ·› ხᖮᑐՈᔭLº ხᖮ"ᖮ"ᑦ·Δ·ᖏ′; Lხ ხ·ϟᓀ› Δᖏᐅ·Λᖏᐊ·ơ× ᖏძᓇᖏᐊ·ᑦº ᖮᖏᑕᖏᖏơº.

16 ¶ ᓇLᐊ·ϟ Lᒥᑭᒧᐢ ᖮხᑕᔭ›"ᑦ› ხᑕ ხᖮ-ϟᑭᖮᐊ·ᖏᒪϟ› Δᑦ ᐅᐊᐅϟ› ᐊᔭᖏᔭơᐅ·› ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᖮხơᔭᐊ·ՈU› ᐅᒥ"ᒣ ᖮᖏᑕᔭᖏᔭơº; ϟ› ხՈVᓀᑎ٩′.

17 ¶ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᔭხ·ᑦº ᖏᖏᐊ·ᑦ ᖮUᐊ×; ᖮხᖏ"ᐊLᐊ·º ٩"ᖏᓇ¯ ᖮᖏᐊᔭᖏᔭơº, ᐅხ Lხ ხᑕΔᔭᓇLᐊ·′ ხᑕᒪᖏᑦ×.

18 ¶ ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᐊᖏU"Δᐊ·›, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᔭხ·Uϟᒪᐊ·› ᓇơᑦº ᖮᖏᐊᔭᖏᔭơᐊ·› ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᐊ·Ⴑ·, Lხ ᖮხϟᖮ"ᐊº ᖮᖏᐊᔭᖏᔭơº ᑕᐢΛᒣ¯ ხΔᖏϟᖮ"Δᖏᔭ›: ϟ› ხՈVᓀᑎ٩′.

19 ¶ ხხᓇᐅ·ᔭ"Uᓇᐊ·º ơՈᖏ"ᑦ·Δ·ᓇ, ᓇLᐊ·ϟ ᖮხΔᔭᓇLᐊ·º ᑭᑦᐊ·"ხ› ხᑕᓀᖏᐊ·ᖏ ᐊΔᐢ ϽΔ "Ⴑᓇ ᓇLᐊ"ϟ ᓇᓇ"ხΔ· ᑭᑐՈხᑭϟ› ᖮხ·

ᑭᑐՈხU› ᖮᖮᑐՈხơ×: ᐅ>" ᓇLᐊ·ϟ ᒥᑐᔪხ· ᐅᐊᖏՈơხU› ᐊ·ᐢᑐᖏᔭ› ᒣᓇ LϟՈ"٩·ᑭ› ᖮხᖮ-ᑭᑐᔭ›.

20 ¶ ᐊᐅ·ᓇ ᐅϽ٩ Lხ ٩Δ·"vL٩· Δᑐ٩·ᐊ·, ხᐊϽᑐ٩ϟხơᑐ٩·Δ·ᔭ′, ᐅᖮ"ᑭᑐᖏLᔭ′ ᑦᓇvᒥ-Lᐊ·, ᐅხ Lხ ᐅᖮᑭΛᓇՈ"′, ᒣᓇ ᐅხ ᐅ"ᒣᔭ»′ ՈvϟᒥᖏΔ·›; ხᑕᐸᐸᐢՈᐊ·º; ᓇLᐊ·ϟ ხᑕ-ơ<"ᐊᐊ·›, ᖏ٩L ᓇLᐊ·ϟ ᑭ"Ոvϟᒥᖏ.

21 ხᑕvᑕLᐅ·º Lხ ᑦᐊ·ơϽᑕJΔ· <ᕈᖮხᓇ ხՈVϟᔭ"ᖏ٩′, ᐊơᑕ ΔᐢხᐧՈᒥ× ᑦᒥᖮᐊ·"-Λᐊ·× ხLLᐅ·ϟՈՈᑭ›, ϟv LϟՈხ· ٩ᐊ·ơϽᑕ-JΔ· <ᕈᖮხơΔ·ᔭ′.

22 <ᕈᖮ٩Δ·ᔭơº Lხ ხᑕՈᐸΔ٩ᐢᑕLᐅ·º, ᐊơΔ ϟv LϟՈ"ხ· ᐊ·ơϽᑕJΔ· <ᕈᖮხᓇ ᐅᑦᐢ-ᑕLᐱᔭ′ ხՈVᔭ"ᖏ٩ᔭ′, ᐅLᖮΔ"ՈΔ·› ᑐ"ᖮ ᐊơL ხᑭ"Ͻᑦ×; ᐊơL Lხ LᖮΔ"ՈΔ·› ხᑭ"Ͻᑦ× ხᑕ>ᔭᔭ"ᑕLᐊ·º.

23 ¶ Δᐢᐸ Lხ ᑭ"ᑕᐊᔭᔭძ ᐊᐢᑭ×, ᒥᓇ ᑭ"ᑭᐢ-ՈხUხ·Δ· ხ"ᖮϟº ᓇᓀϽ× ϽΔ· ᒥᐢՈხ·› ٩ᒥᒥᖮ-Δ·ᑦ›, ᑭხ ᐊᑭ"Uᓇᐊ·º ᐊơL ᒥơᐢ Lᓇᐱძ ᐅხ ᐅᐊ·ᐢՈϟᔭᖏU›; ơᐢ› ΛϽᓇ· ᑭხΔᔭხᓇᐊ·<"-Uᓇᐊ·º Lᓇᐱძ ᐅხ ᐅᐊ·ᐢՈϟᔭᖏU›: ᓇL-Δ·ϟ ხᑕᒥᖮᓇơᐊ·›.

24 Lᓭ ᐊՈ ᖇΔ›ϽΔ"ᖏ ხ"ᖮϟº ᒥơᐢ ᐅძᑕ ხᑕ-ხᓇᑕ› ხᑕ>"ᖮLᒥ"ᖮᒥ"′ ხՈVᔭ"ᖏ٩′.

25 ᐊՈ ơᔭᓇᓇΔ›ᖏ Lხ ᑭხᒥᖮᓇᐊ·º ᐅΔᔭ-ᒥơᔭᐊ·×, ᐅϽᑐᖏ ხᑕᐊՈơ"ᒡΔ·ᑭ"ᑕLᓇᐊ›: ơᔭ ხՈVᔭ"ᖏ٩′ ᖮᖮϟLơᒣᑦº.

26 ¶ ᓇL ٩ხ: ᒥ"ძ× ᑭხᐊᔭᖏᒥᖮᓇᐊ·º; ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᑭხᐊᑦᖏ"ᒡᓇᐊ·º ᒥUΔ·Δ·›, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ხხᓇΔ·ᑭᔭ"ხ·ᓇᐊ·º.

27 ᓇLᐊ·ϟ ᑭხՈՈΛ"ᒡᓇᐊ·º ᐅხᖮᔭᑦᑭ ᑭᑐՈხ·ơᐊ·Ⴑ·, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ხơᔭᐊ·ᓇᒥᒡᔭ› ᐅხ-ᖮᔭᑦᑭ ᖮᒥ"ơᑐ›ᐊ·ᓇ·.

28 ᓇLᐊ·ϟ ᖮხLՈᔭᓇᐊ·º ᑭΔ·ϟᔭᐊ·× ᐅơ-ᑦᐊ·› ᐅ"ᖏ, ᐊ>" ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᑭᑐᓇᐊ·ᖏΔᔭ-ᓇᐊ·º; ơᔭ ხՈVᔭ"ᖏ٩′.

29 ¶ ᐅხΔ·ϟ Λᔭხᐧᖏ ᖏᒡơᐢ, ᖏᖏΛᔭხ·-Ոᔭᐊ·; ᐅხ ΛᔭხᐧՈᔭᐊ·› ხᑕϟხᑭᖮᑐ› ᑦᑭᖮ×, ᐅძᔭ ᐊơL ᑦᑭᖏ ხᑕϟხᑭᖮᑐ› ᒪᓇՈᔭᐊ·›.

30 ¶ ხხᓇᐅ·ᔭ"Uᓇᐊ·º ơᑦϽᒥᐅᔭᔭხᒪ, ᒥᓇ ხᑭᑐՍᔭ"Uᓇᐊ·º ơხᓇᔭᖏᒥ›; ơᔭ ხՈVᔭ"ᖏ٩′.

31 ¶ ᐅხΔ·ϟ <ΛᔭᐢϽᔭᒥ"ძ› ᐊơᖏ ხᐊϽᑭ› ძϟᐸ"ᑕJΔ·ᓇ, ᐊ>" ᐅხΔ·ϟ ᓇᓀϽᓇ"ძ› ᒥUᐊ·› ᖏᖏΔ·ơ"Δᔪძ›; ơᔭ ხՈVᔭ"ᖏ٩′ ᖮᖮϟLơᒣᑦ.

32 ¶ ᖮხᐸᔭძϽU› ᐊ·ΛᐢՈხ·ᓇΔ·›, ᒥᓇ ხᑭᐢ-Uᔭᒪº ᖮϟᔭơº, ᒥᓇ ᖮხხძᐢᐸᓇᔭᒪº ᖮᖮϟ-Lơᒣᑦ; ơᔭ ხՈVᔭ"ᖏ٩′.

33 ¶ ᑭᐢΛ› Lხ Lơᑐº Δ·ᐢᑭᒥᐢᖏ ᖏᐢᑭᔪ×, ᓇLᐊ·ϟ ᖮხᖏᔭᐊ·ᐊᔪᐊ·º.

34 Lხ ᐊᓇ Lơᑐº ხΔ·ᐢᑭᔪᐢ› ᖮხΔᔭᓇᓇ-ᐊ·ᐸLᐊ·º ᔪᐸᐢᑦ ᐯϟ› ხΔ·ᖮơ"ᔪΔ·ᑭᒥᐊᔭϟ›, ᒥᓇ ᖮϟϟᑭ"ᔪº ᔪᐸᐢᑦ ხΔᔭϟᑭ"Δᔭᔭϟᔭ›; ᖏ٩L

ᒥᑦᑕᓪᓗ ᓂᕆᒻᒪᓂᑐᐃᓐ "ᓱᓇᓐᓂ ᐃᓕᓴᐅ ᐊᑐᕐᓂᓪ; ᑐᓴ ᑲᓇᐱᓐᓂᕐᓂᓪ, ᑎᑎᖅᓂᔪᒥ ᓱᓐ).

35 ¶ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᒪᒐᓂᐅᓐᐱᓂᓇᓐᓂᐅ ᑕᓇᓂᐃᓚᓂ-ᐅᐃᓐᓂᓚ, ᑎᑦᓂᐃᑲᓇᖅᑑᓂᓚ, ᑎᑦᐯᑦᑐᓂᑲᓂᓚ, ᐊᑐ" ᑎᑦᐯᑦᐃᑲᓇ.

36 ᑐᖓᑦ ᑎᑦᐯᑦᑐᓂᓇ, ᑐᖓᑦ ᐅᐃᑦᐱᖓᓂᑲᓚ, ᑐᖓᑦ ᐅᑦ, ᑐᖓᑦ ᑲᓚᐸᐃᓚ ᑭᑲᐊᓇᐃᓐᓂᓚ; ᓴᓴ ᑲᑎᑎᓂᐅᓐᓂᑦᑐᓂ, ᐃᓕᑦ ᐅᑎᐱᓐᓂᑦᑐᓂ ᑭᑲᐊᓇᐃᓐᓂᓚ, ᐃᓕᑦ ᐅᑎᐱᓐᓂᑦᑐᓂ ᐅᑎᐱᓐᓂᑦᑐᓂ ᑭᑲᐊᓇᐃᓐᓂᓚ.

37 ᐅᐅᓂ ᒪᓚ ᐅᖓᑦ ᓀᑲᓇᐅᓐᓂᓪᓕᒉᑐ ᑲᖓᑭᓴᓐ ᓂᑎᓂᖓᑦᑕᓐᓂᓇ, ᑭᓇ ᓂᔪᓂᓂᓐᓂᐅᓐᓂᓇ, ᑲᑎᔾᑐᑐ ᒪᓚ; ᓴᓴ ᑲᑎᑎᓂᐅᓐᓂᑦᑐᓂ, ᑲᑭᓴᓐᓂᑦᑐᓂ ᓴᓴᓂᓐᓂᓚ ᑲᑎᑎᓂᐅᓐᓂᑦᑐᓂ ᐃ

25 ᐋᔭᐢ ᑭᖄᐊᓕᖅᔪᑦᒉᒋᐊᓂᐊᒍᖄᖅᐳᑎᓯᑭᓂᐊᐢ ᐱᓯᓐᑭᑎᐊᓂᐊᐢ ᑭᓇ ᑲᐯᖅ-ᑭᓯᓂᐢ: ᓇᒪᐃᓕᒃ ᒪᓇ ᑭᖄᐃᓐᓄᓕᖅᑕᖅᓂᓪᓗᒋᐊᓂᐊᐢ ᐊᓯᓂᐢ ᐃᖅᑲᖅ, ᐊᑐᖅ ᐊᓯᓯᓂ ᐃᖅᑎ, ᐊᑐᖅ ᓇᐃᔭᓕ ᓂᐣ: ᑲᒡᒋᒥᑎᒪᒪᑲᖓ ᔪᑐᓐᓇᑎᐢ ᑲᐱᒪᓂᖅᑕ, ᐊᓂᐃ ᑲᑭᐯᖅᑎᓇᒪᒋᓂᖅ' ᐅᑎᐃ-ᓂᒋᓂᐊᐢ.

26 ᑭᓴᐃᓐᓯᐢᒋᐃᐃᓂᐊᓂᐃᓕᒋᐊᓂᐢ ᒪᓇ: ᑭᖄᒪ ᓄᓴ ᑲᑎ-ᐯᓇᖅᑭᑦ' ᓂᓴᐃᓐᓯᐢ; ᑭᓇ ᑭᖄᖅᑎᐯᓐᓯᑎᐃᓐᓇᒋᓂᐊᓂᐢ ᐅᒋᓴᐢ ᐊᐅᓯᓂᓄᓂᐊᐢ ᐃᖅᑎ, ᑭᓯᑎᐯᐃᓐᓯᒋᐊᓂᐢ.

27 ¶ ᐃᐯᐢ ᐊᓯᓯ ᐊᐳᐣ ᐃᐢᑫᓂᐢ ᐅᐊᓴᒋᐊᓂᐢ ᐅᒋᓴᑦᓯᒪᐃᓐᓂᓂᓂᐢ, ᐊᐳᐣ ᐅᖅᒪᒥᑌᐃᓂᐢ, ᑫᖅᑭᓇᑦᑲᓂᓯᐊᐢ; ᑲᓇᒪᐢᐱᐢᓂᐊᐢ ᐊᓯᓂᓄ ᐅᖅᑎ: ᐅᒥᖅᑯᒋᐊᓂᐢ ᑲᑦᓯᐢᒋᐊᓂᐢ.

ᒪᓂᓇᒪᓴᐢ ᓄᓯᒋᓇᓄ ᐅᓴᓂᖅ.

1 ᓴᓂᐯᓐᓯᖅᑫᓂ' ᒪᓴ ᑐᒋᓯ ᑲᖅᐃᑌᐢ ᒧᓯᖅ, ᐊᐳᒥᖅᐱᐢ ᐸᑭᑫᐃᓐᓂᓂᓂᐢ ᐁᖅᐊᐢ ᐅᓂᓯᓴ, ᑐᒋᓯ ᒪᓴ ᐃᓯᖅ, ᓇᒪᒋᐃᓐᓇ ᐊᐃᐢᓴᐢ ᑲᑎᐅᖅᑎᓂᓄᓂᐢ ᐅᓂᓐᓄᐃᓐ ᐃᑦᒋᓇᓂᓂᐊᐢ ᐃᓐᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ: ᐅᐅᓂᓂ ᑲᑎᐅᖅᑎᑲᖅᑕᓂᓂᐊᐢ ᐃᓐᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ.

2 ᒪᓴ ᐃᐢᓴ ᐊᓂᓂ ᑭᓯᐊᐢ ᑲᐃᓐᖃᒥᓂᐢ ᐅᖅᑎ, ᐅᑲᐢᓂᒪ, ᐅᑲᐃᐢᓴ ᐅᖅᑎ, ᐊᐳᐣ ᐅᖅᒋᐃᐢᓴ ᐅᖅᑎ, ᑭᓇ ᐅᓂᓯᓴ ᐅᖅᑎ, ᑭᓇ ᐅᒋᓂᐊᒪ ᐅᖅᑎ,

3 ᑭᓇ ᐅᑕᐅᐢᒪᒋᐊᐢ ᑲᐅᖅᑭᓂᓂᖅᐢᐃᐢᓴᓂᐢ ᐅᖅᑎ, ᐊᓂᐃ ᑭᓯᐊᐢ ᑲᐃᓐᖃᒥᓂᐢ, ᐊᓂᐃ ᐅᑲ ᑲᐅᓇ-ᐯᒥᓂᐢ: ᐅᐅᓂᓂ ᑲᑕᐅᖅᑎᑭᐃᓐᓂᐢ.

4 ᒪᓴ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᐃᓐᓂᐃᓂᐢ, ᐯᖅᑲᓐᓇᐃᓐᖅᓯᐢᒋᐊᓂᐢ ᐃᑦᒋᓇᓂᓂᐊᐢ ᐁᖅᐊᐢ ᐃᓐᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ, ᑭᓯᑲᐃᓐᓂᐢᓂᓂᐊᐢ ᐃᑦᒋᓇᓂᓂᐊᐢ.

5 ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᐢᓂᐢᒋᐊᓂᐃᓐᖅᓂᐢᓂᓂᐊᐢ ᐅᓂᓐᓄᐃᓐᓂᐢᓂᓂᐊᐢ, ᐊᐳᐣ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᒪᐢᓂᐢᓂᓂᐊᐢ ᐃᑦᒋᓇᓂᓂᐊᐢ, ᐊᐳᐣ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᒪᒥᑎᓂᓂᐊᐢ ᐃᐃᓐᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ.

6 ᑲᑕᓴᐢᒋᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐊᐢ ᐅᑭᓴᒪᓂᐢᓂᐢᓂᐊᐢ; ᓇᒪ ᒪᓴ ᑲᑕᐢᓂᐃᓐᓂᐢᓂᐢᓂᐊᐢ ᐃᐃᓐᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ ᐅᑭᓴᒪᓂᐢᓂᐢᓂᐊᐢ; ᑲᑫᒪ ᐅᐢᑭᐯᖅᑎᓂᓂᐊᐢ ᐃᓐᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ ᐃᓂᐢᓂᐢᓂᐊᐢ ᐅᑭᓴᒪᓂᐢᓂᐢᓂᐊᐢ, ᐅᐅᓂᓂ ᐢᑭᐯᖅᑎᓂᓂᐊᐢ: ᐅᐅᓂᓂ ᒪᓴ ᐅᖅᑎ ᑲᓴᓇᑎᓂᐢᓂᐢ.

7 ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᐃᓐᑭᒧᐊᐢ ᐃᐢᑫᓂᐢ ᓴᐱᓂᓴ-ᑎᓂᐢᓂᐢ, ᐊᐳᐣ ᑲᑫᐃᓐᓇᐃᓐᖅᑎᓂᐢᓂᐢ; ᐊᐳᐣ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᐃᓐᑭᒧᐊᐢ ᐃᓐᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᐢ: ᑲᑫᒪ ᓴᓇᑎᓂᐢᓂᐢᓂᐢ ᐅᑭᓴᒪᓂᐢ.

8 ᐅᐅᓂᓂ ᒪᓴ ᐅᖅᑎ ᑭᓴᓴᓇᑎᓂᐢ; ᑲᑫᒪ ᐸᑭᑫᐃᓐᓂᐢ ᐅᐸᖅᑭᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ: ᑭᓴᓴᓇᑎᓂᐢᓂᐢ; ᑲᑫᒪ ᓄᓴ ᑲᑎᐅᖅᑎᓂᐢᓂᐢ ᑲᑫᒪ ᓄᓴ ᑲᑎᐅᖅᑎᓂᐢᓂᐢ ᓴᓇᑎᓂᐢᓂᐢ.

9 ¶ ᐅᑦᓂᓵ ᒪᓴ ᓇᓂᓯᐢ ᐸᑭᑫᐃᓐᓇᐃᓐᓂᐢ ᑭᐢᐱᓵ ᐃᓐᓴᑭᖅᑎᐅᓂ ᐅᖅᑎᐱᓂᓴᓂᐢ, ᐊᓂᐃᓐᓴᑭᖅᑎᐅᖅᑐᐢ ᐅᖅᑎ: ᑲᑕᐃᓐᖃᓂᓴᓯᐢ ᐃᖅᑐᐢᓂᐢᓂᐢ ᐅᖅᑎ.

10 ᐊᓇ ᒪᓴ ᑲᑭᖅᑎᐸᑫᐃᓐᓇᐃᓐᓂᐢ ᐃᐢᑫᓂᐢ ᐅᐊᓂᐢ ᐃᓐᓴᑭᓇᓇ, ᐊᓇ ᐅᖅᑎᓂᖃᓂᓂᐢ ᑕᒪᓂᐃᓐᓂᐢᓂᐢᐱᐢᓂᐢ ᑲᑭᑭᖅᑭᓇᒧᓇᖅᑎᓂᐢ", ᑭᓇ ᐊᓇ ᑲᑭᖅᑎᐅᖅᑕᓂᓂᐢ" ᐸᑭᑭᓂᐢᓂᐢ ᐊᐳᐣᐳᓂᖃᓂᐢ ᑲᑭᖅᑎᐅᖅᑕᓂᓂᐢ.

11 ᐊᐳᐣ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᓇᑦᐢ ᓇᓂᑦᐢ ᓂᐳᐃᓐᓂᐢ ᑭᖄᐃᓐᓂᐢ, ᐊᐳᐣ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᐃᓐᓂᐅᓂᐢ ᐅᖅᑎᐱᓐᓇᐢ, ᐊᐳᐣ ᐅᖅᐃᐃᓐᓇᐢ ᐅᖅᑎ;

12 ᐊᐳᐣ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᓇᑲᑲᓂᐢ ᑲᑕᐅᖅᑎᐊᓐᓇᐃᓐᓂᐢ, ᐊᐳᐣ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᑕᐃᓐᓂᐢᐱᖅᑭᑦ' ᐅᖅᑎᐃᓐᓇᐃᓐᓂᐢ ᐅᐸᖅᑭᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ; ᑲᑫᒪ ᐊᐳᐣᐳᓂᓂᐢ ᐅᑕᓂᓂᐢᓂᐢᐱᐢᓂᐢ ᐅᐸᖅᑭᓯᐢᒋᐊᓂᐢ ᐅᖅᑎ: ᓴᐢ ᓴᓂᐯᓐᓯᖅᑎᓂᐢᓂᐢ.

13 ᑲᑕᐃᓐᑭᒧᐊᐢ ᒪᓴ ᐃᐢᑫᓂᐢ ᐅᐃᐢᑭᐯᓴᐢ ᑫᐃᓐᓂᐢ.

14 ᓂᓴᐃᓐᓂᐢ, ᐊᐳᐣ ᐅᐢᓂᐢᑫᐃᓐᓂᐢ, ᐊᐳᐣ ᓴᓂᐯᓐᓯᖅᑎᐅᖅᑐᐢ, ᐊᐳᐣ ᓂᓴᐃᓐᓂᐢᑫᐃᓐᓂᐢ, ᓇᒪᐃᓐᓇ ᓴᓂᐯᓐᓯᖅᑎᐅᖅᑐᐢ: ᒪᓴ ᑲᑕᐃᓐᓂᐃᓐᓂᐢ ᐅᐊᓂᐢ ᐃᓐᓴᑭᖅᑎᐅᖅᑐᐢ: ᓴᓂᐯᓐᓯᖅᑎᓂᐢᓂᐢ ᐃᐃᓐᓯᐢᒋᐊᓂᐢᓂᓂᐊᐢ ᐅᐃᐢᑭᐯᓴᐢ ᐅᐃᐢᑭᐯᓴᐢᓂᐢᓂᐢ ᐅᐃᐢᑭᐯᓴᐢᓂᐢᓂᐢ.

15 ᓇᒪᐃᓐᓇ ᐱᓇ ᑲᑕᐃᓐᓂᐢᐯᓐᓯᐢ ᐅᑕᐃᓐᓂᐢᓂᐢ ᐃᐢᑕ ᐅᐊᓴᒋᐊᓂᐢ ᐊᐃᐢᓴᐢᓂᐢᓂᐢ: ᑲᑫᒪ ᓄᓴ ᓴᓂᐯᓐᓯᖅᑎᓂᐢᓂᐢ ᓴᓴᓇᑎᓂᐢ.

16 ¶ ᓴᓂᐯᓐᓯᖅᑎᓂᐢᓂᐢ ᒪᓴ ᐸᑭᐊᓂᒥᐢᓯᐢ ᒧᓯᖅ, ᐅᑎᓂᐢᓂᐢ ᐅᐊᐃᑦ,

17 ᐊᓂᒥ ᐅᐢᐊᐢ, ᐅᑎᓂᐢᓂᐢ ᑲᑕᐃᓐᑦ, ᐊᐅᐢᓇ ᐅᐢᑫᓂᐢ ᑭᑦᐃᓐᓂᐢᓂᐢ ᐅᐊᓴᒋᐊᓂᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐢ ᒥᓴᐢᑭᓂᐢᓂᐢ, ᑭᓴᐢᑭᓂᐢᓂᐢ ᐅᓴᐃᓐᓂᐢ ᐅᐊᐃᐢᓴᐢ ᑲᑕᐃᓐᖃᓂᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐢᓂᐢ

2 ᐊᑦᒥᒥᐃᑦ ᐅᵌᐊᐧ ᒥᓇ ᐅᑯᓂᓴ, ᑲᑕᐱᓐᑭᑎᑕᐃ-ᓂᓂᑦ ᐅᑲᓇᕆᑲᑦᓯᐊᐧ ᐃᐱᵌᐅᐃᵌ ᐅᑕᐊᐧᓂᑎᓂ-ᓴᐃᐧᓂᓯᓄ ᐊᓂᑕ ᐊᓂᐃ ᑲᑲᓇᕆᓐᑕᒪᐃᓐᓂᑦ: ᑲᓗ ᑲᑎᑦᓴᓄᑦ.

3 ᐅᑕᓂ ᐃᓂᑦ, ᐊᐅᐧᓇ ᐅᐃᑫ ᑲᓐᑭᓄ° ᑭᑕᐃᐧᓂ-ᑕᓂᐊᐧᐃᐧᑦ ᐃᑕ ᐅᐊᑦᓂᑦ ᑭᑦᑲᓂᐱᐃᒪᑎᓂᓂᑕᐃᐧᐃᐧᑦ, ᑲᓇᐃᐟ ᐃᐱᵌᐃᐟ ᐅᑕᐃᐧᓂᑕᑦ ᑲᑲᓇᕆᓐᑕᒪᐃᐧᓂᑦ ᑲᑎᑦᓴᓄᑦ, ᐊᐅᐃ ᐃᐱᵌᐃᐟ ᐃᐧᐅᓄ, ᐊᐅᐃ ᐱᓐᓂᐧ ᑲᑕᑭᓄᑦᓂᑦ ᐅᑕᐱᓐᑕᒪᐃᐧᓂᑦ ᐅᓐᑦ: ᑲᓗ ᑲᑎᑦᓴᓄᑦ.

4 ᐊᐅᐧᓇ ᐅᐃᑫ ᐊᓄᓂᓴᓂᓄ ᐅᵌᐊᐧ ᐅᑕᐃᐧᓂᑕᑦ ᐅᵌᐅᐧᑭᓂ, ᐅᒪᓐᐱᐧᓴᓄᐧ ᐊᐧᐃᐧᑦ; ᓇᒪᐃᐧᓴᐅᐃᐧᓂᓴᐧ ᑲᑕᑎᓂᐅ ᐊᐅᐃ ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ, ᕿᑎᒪ ᐱᐅ ᐯᵌᐳᓂᑦ. ᐊᐅᐧᓇ ᐅᐃᑫ ᒪᓗ ᑫᐊᒥᓇᒧᑫᐧ ᑫᓗ: ᑲᐃᐧᓂᓂᵌᓂᓴᐧ ᐅᓐᐳᐊᐧᐃᐧᑦ, ᐊᐅᐃ ᐱᓐᑦ ᐊᓄᓂᓴᓂᓄ ᐅᐧᐦᓐᓂᐧᑦ; ᐊᐅᐃ ᐱᓐᑦ ᐊᓄᓂᓴᓂᓄ ᐅᐧᐦᓐᓂᐧᑦ;

5 ᐊᐅᐃ ᐊᐅᐃᐧᓂᐧ ᐅᓴᒥᓇᓵᐧ ᑫᓗ: ᑲᐸᓂᑦᑎᒧᒪᒪ-ᑲᓂᓴᐧ, ᐃᑕ ᑫᐅᵌᑭᐃᐧᓂᓂᐸᐧ, ᐊᐅᐃ ᐱᓐᑦ ᐊᓄᓂᓴᓂᓄ ᐅᐃᑕ ᑫᐅᵌᑎᓇᓵᐧ ᐃᐧᓂᓂᐃᐧᐃᐧᑦ ᐊᐅᐃ ᑫᓗ: ᐃᐧᓂᓂᐃᐧᐃᐧᑦ ᐅᐊᑦᓂᐧᑦ;

6 ᐱᓇ ᐊᐅᐃ ᑲᑭᓴᒥᓇᓵᐧ ᐅᐃᐧᐃᐧᑦ ᑲᑕ ᐃᐧᓂᓂᐧᓄ ᐅᐅᑦᑯᓂᓴᐧ ᐃᐧᓇ, ᓇᒪᐃᐧᓂᐧ ᒪᓗ ᑲᑕᑎᓄ ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ, ᐱᓂ ᑭᐱᐧᐯᑭᓇᓵᐧᑭ ᐅᐃᐧᓂᐧᑦ ᓂᐱᐧ: ᐅᑕᐃᐧᓂᐧᑦ ᐅᐃᑫᐧᑦ;

7 ᐃᐧᐱᐃ ᒪᓗ ᑭᵌᐸᓂᐧᑭᓂᓄ ᑲᑕᐯᵌᑭᓂᓄ, ᐅᑯᐧᐱᐃ ᒪᓗ ᐅᑲᐧ ᑫᒋᑎᑭ ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ; ᑎᑫᒪ ᐅᐅᑫᐧᓴᓄ ᐅᑎᑎᐃᐧᐃᐧᑦ.

8 ᐊᓂᒪ ᓴᵌᑫᐧ ᑲᓂᐧᐳᒪᑲᵏ, ᐊᐳᐧ ᑲᐱᐧᐃᐧᐱᐸᵌᑭᐧ ᐱᐧᐱᐧᑭᐊᐧᐳ, ᓇᒪᐃᐧᓂᐧ ᑲᑕᑎᓄ ᑲᑕᐃᐧᓂᵌᐃᐧᑯᐧ: ᑲᓗ ᑲᑎᑦᓴᓄᑦ.

9 ᑲᑕᑲᓇᐅᐧᓴᵌᑕᒪᐧᐳ ᐃᓴ ᒪᓗ ᓂᑎᓂᵌᑦᐃᐧᓇᓂᐧ, ᐅᑲᐧ ᐅᐅᑫᐧᓴᓄ ᑲᑕᐅᵌᑦᓇᐧᐳᵌᑭᓄᐧ ᐅᒪᒥᐃᵌᑎᐃᐧᓂᓂᐊᐧᐃᐧᑦ, ᑲᑕᓇᐱᐧ ᒪᓗ ᐅᑯᑦ, ᑭᑦᐱᐧ ᐃᐧᓂᑭᐅᑦᑦᐃᐧᑦ: ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ.

10 ᓇᒪᐃᐧᓂᐧ ᒪᓂᑎᓄ ᑲᑕᑎᓂᑕᐃᐧᐳ; ᐅᵌᐱᒥᐱᐧᑦ ᐸᑕᑫᐃᐧᓴᓄ° ᐅᵌᑦ, ᐊᐳᵌ ᐅᐊᐅᑎᵌᑦ ᐊᐅᐃᐧᐳᑫᑲᑲᐧ, ᓇᒪᐃᐧᓂᐧ ᑲᑕᑎᓄ ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ.

11 ᒪᓗ ᑭᑭᐱᐧᐃᐧᑦ, ᑲᑕᑎᓴᐊᐧᑦ, ᐊᐅᐃ ᒪᓗ ᐃᐧᑭᐧ ᑲᓂᐧᑕᐃᐧᑭᓴᐧ: ᑲᑕᑎᓴᐊᐧᑦ ᐅᑎᑎᑎᑦ.

12 ᑭᐱᐧ ᒪᓗ ᐃᐧᐢᑦ ᐸᑕᑫᐃᐧᓂᐧᓴᓄ ᐅᑕᐅᓵ ᐃᐧᑭᒪᑎ ᒪᓂᑌᐊᐧ, ᓇᒪᐃᐧᓂᐧ ᑲᑕᑎᓄ ᐅᵌᐸᐅᑫᐃᐧᐃᐧᑦ ᐊᐅᐃ ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ.

13 ᒪᓗ ᑭᐱᐧ ᐸᑕᑫᐃᐧᓂᐧᓴᓄ ᐅᑕᐅᓵ ᓱᑲᐃᐧᑦ, ᐊᐳᐧ ᐅᑯᑦ ᐅᑕᐊᐧᓂᑕᑎᑕ, ᐃᐧᑭᑭᐃᐧᑦ ᐅᐅᑦᑲᑎᑕᐊᐧᐳ, ᑲᑕᑎᓄ ᑲᐸᐅᑫᐃᐧᓂᐧᑦ ᐅᑕᐅᓵ ᐅᑕᐃᐧᓂᐧᑦ ᐅᑎᑎᑎᑦ: ᒪᓗ ᐃᐧᓇᓂᐧᑦ ᒪᓂᑌᐊᐧ ᑲᑕᑎᓄ ᐅᑕᐃᐧᓂᐧᑦ ᐅᑕᑎᑎᑎᓴᓄ: ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ.

14 ¶ ᑭᐱᐧ ᒪᓗ ᐊᐅᓂᓴᓂᓄ ᑫᐱᐧᑲ ᒥᑎᑎ ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ, ᓂᑦᑲᓇᐃᐧᓄ ᐃᓴᓂᐧᑦ ᑲᑕᐸᐅᑕᐧᑦ ᐅᐃᑫ, ᑲᑕᑎᑦᐳ ᐸᑕᑫᐃᐧᓂᐧᓴᓄ ᐅᐃᑫᐧᑦ ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ.

15 ᓇᒪᐃᐧᓂᐧ ᒪᓗ ᑲᑕᐃᐧᓂᐧᑭᐅᐧᑦ ᐅᑲᓇᕆᑲᑦᓂᐧᓴᓂᐧᑦ ᐊᓂᐃ ᐃᐧᐢᑦᐃᐧᐃᐧᑦ ᐅᑕᐊᐧᓂᑎᓂᐧᑦ, ᐊᓂᐃ ᑲᑕᐸᐅᑕᐧᑦᓇᓵᐧᑭᓂᐧᑦ ᑲᑎᑦᓴᓄᑦ;

16 ᐊᐳᐧ ᑲᑕᐃᓴᓇᐧᑦᓂᐧ ᑲᑕᓇᓴᐯᵌᐸᐧ ᐅᐃᓂ ᒪᑎᓴᐊᐧᑦᓂᐧᐢ ᐊᐧᓂᐧᑦᑕᒧᐃᐧᑦ, ᐃᐧᐱᐃ ᒥᓴᑎᓂᐧᑦᓂᐧᐢ ᐅᑲᓇᕆᑲᑦᓂᐧᓴᓂᐧᑦ: ᑎᑫᒪ ᑲᓗ ᑲᑎᑦᓴᓄᑦ ᓂᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ.

17 ¶ ᑲᑎᑦᓴᓄᑦ ᐅᵌᐊᐧ, ᒥᓇ ᐅᑯᑦᓂ, ᑲᑕᓂ ᐅᐃᑫᐧᑦ ᐅᐃᐧᐃᐧᑦ,

18 ᐊᑦᒥᒥᐃᑦ ᐅᵌᐊᐧ, ᒥᓇ ᐅᑯᑦᓂ, ᒥᓇ ᑲᐯᑦᓄ° ᐃᐧᵌᐅᐃᐟ ᐅᑕᐃᐧᓂᐧᑦᓂ, ᑲᑕᓂ ᒪᓗ ᐃᐧᓂᐧ, ᐊᐅᐧᓇ ᐅᐃᑫ ᑲᑲᓇᕆᑦ ᐃᐧᵌᐅᐃᐟ ᐃᐧᐢᑦ, ᐊᐅᐃ ᐱᓐᑦ ᒪᓂᑌᐊᐧᑦᓂᐧ ᑲᑲᓇᕆᓴᓴᐧᐳ, ᑫᐸᐧᑎᑫᐧ ᑲᑭᓴᒥᓇᓵᐧᑭᓂᐧᑦ ᑲᑕᓂᐧᐅᓂᐧᑦᓂᐧ ᐅᑕᐃᐧᓂᐧᑦ ᐅᑕᐃᐧᓂᐧᑦ ᐅᑕᐃᐧᓂᐧᑦ

ᐅᓇᓵᓐᓂᐧᐣ ᑲᑎᐱᓵᐢᑎᑫᐣ, ᓯᑭᑫᐣ ᑎᐱᓴᐅ· ᐅᐊᓵᑐᐱᓵᐢᓯᒉᐣ.

30 ᐅᑕᓂ ᒣᐢᑭ ᐅᑭᓱᑲᐣ ᑲᓯᑭᑎᓇᓂᐊᐧᐣ; ᓇᒪ ᐊᐧᓂᐧᒣ ᑲᓇᑫ ᑭᑲᐢᑲᐢᑌᓇᓵᐧᓂ ᓀᑫᓴᓯᔪᑭ: ᑲᓴ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ.

31 ᐅᑕᓂ Ḷᑲ ᐅᐢᑭ ᑲᑲᓇᐅᐧᓵᐢᑌᓇᓵᐧᓂ ᓂᑲᑫᐢᑭ-ᒧᐅᐧᐃᓇ, ᑭᓇ ᑭᑲᔨᑌᓇᓵᐧᓂ: ᑲᓴ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ.

32 ᐊᐢᐣ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑭᑲᐊᐧᐃᐧᓴᑲᐢᑌᓇᓵᐧᓂ ᓂᑲᑲᓇᑎᐃᐧᐣᓭᐃᐧᐣ; Ḷᑲ ᓂᑲᑲᓇᑌᓵᑎᑲᐧᐣ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ ᐅᑕᓵᐧᓭᑎᓴ; ᑲᓴ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ ᑲᑲᓇᑌᓵᑎᑲᐧᐣ, ᑕᓇᐧᓂ ᐊᐢᐣᐅᐃᐨ "ᐃᐢ.

33 ᐃᑭᐧᐣ ᐊᐢᑭᐨ ᑲᑭᐢᐣᐯᐊᐧᑎᐧᔪᐃᐧᐢᑕᐃᑲᑲᐧᓂᐧ, ᑭᑭ ᐅᑭᓴᒪᓂᐢᒉᒥᓴ: ᑲᓴ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ.

Ḷᑎᓇᒪᑲᐣ ᑲᓱᑕᓇᐧ ᓂᓪᔨᐠ.

1 ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ Ḷᑲ ᑭᐢᐊᑲᒥᐢᐅᐧ ᒧᓱᓪ, ᐅᒥᓱ ᐅᐃᑦᐣ,

2 ᐊᑲᒥᐢᐃᐢ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ ᐅᑕᐊᐧᓱᒥᓴ, ᐅᒥᓱ Ḷᑲ ᐃᓱᐢ, ᐊᐧᓂᐃ ᐅᐢᑭ ᐅᐃᐧᓵᐢᐣᐃᐧᓇ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ, ᐊᐧᓂᐃ ᓀᐊᐧᐃᐧᓴᐃᐧᓵᐢᓯᐃᐧᐣᐃᐧᓇ, ᐅᐅᑲᓂᐧᓂᐨ ᐅᑕᐊᐧᓂᐨ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ "ᐊᐢᐣᐃᐧᓇ.

3 ᓂᐊᐧᑦᐢ ᑭᓱᑲᐧ ᐊᐢᐣᓀᐃᐧᓵᐢᐣ ᑲᑕᐢᑭᑲᑌᐧ: Ḷᑲ ᑌᐸᐊᐧᐣ", ᐊᑎ ᑕᐣ ᑭᓱᑲᑭ ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᐊᐧᐸᐃᐧᐣᐃᐧᓇ ᐊᐧᐳᒥᐢᐁᐧᐣ ᑭᓱᑲᑭ, ᑲᓇᐢ ᒪᐃᐧᐃᐧᓵᐢᐣᐃᐧᓇ: ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᐅᑕᐳᒥᐢᐁ ᑭᓱᑲᑭᐧᓂᐧ ᐃᑕ ᐅᐊᓱᐳᐸᐣ.

4 ¶ ᐅᑕᐊᓂᐧ ᐅᐅ ᐅᐃᐧᓵᐢᐣᐃᐧᓇ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ, ᑲᓇᑭᒪᐊᐧᑎᐧᔪᐃᐧᐢᑕᐃᑲᑲᐧᓂᐧ ᐅᑎ, ᐊᐧᓂᐃ ᑫᐊᐧᐃᐧᑕᐣ ᐯᐧᑎᐢᑭᐸᓵᑲᐧᓵᐧᓂ.

5 ᒥᑦᑖᐢᐣ ᓴᐅᐣᐠ ᑕᐣ ᑭᓱᐢᑫᐧᑭ ᓂᓪᔨᑦ ᐋᓱᑦ ᐅᑦᓂᐧᓂᐊᐧᑭ ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ, ᐅᒪᓴᓐᓂᑦᐣᐃᐧᓇᐢᐣᐃᐧᓇᐣᐠ.

6 ᒥᑦᑖᐢᐣ ᐃᓴᓇᓂᐧᐣ Ḷᑲ ᑕᐣ ᑭᓱᐢᑫᐧᑭ ᐅᑕᐊ ᐋᓱᑦ, ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᐅᐃᐧᐃᐢᐣᐃᐧᓇᐢᐣᐃᐧᐣ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ ᐅᑲ ᑲᐅᐢᐣᐃᐧᓇᐢᐣᐃᐧᐣ; ᑌᐸᐊᐧᐣ ᑭᓱᑲᑭ ᑭᑲᔨᑌᓇᓵᐧᓂ ᐃᑕ ᐅᐊᓱᐳᐸᐣ.

7 ᐊᑎ ᓂᓪᔨᑦ ᑭᓱᑲᑭ ᑭᑲᑲᓇᑎᐃᐧᓵᐢᑭᑫᐣ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᐊᐧᐸᐃᐧᐣᐃᐧᓇ; ᓇᒪ ᑫᐢ ᐊᐧᓂᐧᑭᐣ ᑭᑲᔨᑌᓇᓵᐧᓂ ᐅᑕᐊ.

8 ᑭᑲᐸᑭᑎᓇᐃᐧᓵᐢᑭᑫᐣ Ḷᑲ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ ᐸᑭᑭᑫᐃᐧᓇ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ ᑲᐅᐢᑭᑲᑌᐧᓂᐧᓇᐣ ᑌᐸᐊᐧᐣ", ᑕᐣ ᑭᓱᑲᑭ; ᐊᑎ ᑫᐢ ᐊᐧᓂᐧᑭᐣ ᑭᑲᔨᑌᓇᓵᐧᓂ ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ.

9 ¶ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ Ḷᑲ ᑭᐢᐊᑲᒥᐢᐅᐧ Ḷᑭᓱᑦ, ᐅᒥᓱ ᐅᑕᐊ ᐃᐢᐣᐃᐧᓇ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ.

10 ᐊᑲᒥᐢᐃᐢ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ ᐅᑕᐊᐧᓱᒥᓴ, ᐅᒥᓱ Ḷᑲ ᐃᓱᐢ, ᐃᐢᐣᐃᐧᓇ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᐅᐃᐧᐃᐢᐣᐃᐧᓇᐢᐣᐃᐧᐣ ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ, ᐅᐢᑭᓴᑎᐨ Ḷᑲ ᑲᐊᐧᑦᐢᑲᐢᑌᓇᓵᐧᓂ ᐊᐧᓂᒪ ᐅᑎᓇᐢᐣᐃᐧᓇ, ᑲᑎᐱᓵᐢᑭᑫᐣ ᐅᑕᐊ ᐊᐧᓂᒪ ᐅᑎᓇᐢᐣᐃᐧᓇ ᐃᐢᐣᐅᐃᐨ

ᑎᒪᒥᓂᐟ, ᒥᓐ ᒪᓂᑌᐤ; ᐅᓗ ᑲᑎᐱᓕᐢᑎᑫᐟ ᒥᑭᓴᒪᓂᑐᑦ.

23 ¶ ᑲᑎᐱᓕᐢᑎᑫᐟ ᒪᓱ ᑭᐢᐊᑐᒥᐢᐅᐤ ᒧᓂᓐ, ᐅᑎᓂ ᐅᐃᒋᐟ,

24 ᐊᑐᒥᐢᐃᐟ ᐃᐢᕀᐃᐧᐃᐟ ᐅᒋᐊᐧᓂᓴ, ᑲᐧᐃᒋᑎᓂᐟ, ᑌᓯᔨᐢᑊ ᑕᐢ ᐲᓂᒪᐧᑎᓂᐟ, ᓂᐢᒋᑦ ᐸᓂᑲᑭ ᐲᓂᑦ, ᑭᐊᑐᑎᒥᐢᐅᐸᓂᐊᓐᐧᐣ, ᐅᐃᑦᒋᑕᒥᐟ ᐱᐱᑲᐧᐣ ᑲᐧᐃᒋᑎᓂᐟ ᐃᐢᕀᐃᐧᐃᐟ ᑭᐊᑐᑎᒥᐢᐅᐸᓂᐊᓐᐧᐣ, ᐅᐃᑦᒋᑕᒥᐟ ᐱᒧᐢᐅᐱᐢᒋᒧᐃ

7 ᑭᑲᐢᑦ ᒪᓗ ᖃᓇᐃᓕᖅᑭᒪᓂ ᐱᑭᐤ ᐸᐯᖅᓴᓕ᙮ ᐅᐱᒪᓗᐊᖅᑐᑦ ᑭᐢᑭᓇᓕᓂᑦ, ᑭᓂᒪᓂᑦᑐᑦ ᐸᐯᖅᓴᓕ᙮ ᐸᐯᖅᓴᓕ᙮ ᐊᓂᒪ ᑭᓂᒪᓂᑦᑐᑦ

ᑎᓱᓐᓯᐻᓇᒋᐧᐤ: ᐳᑲᒥᑎᓇᒋᐧᐤ ᐁᓱᓇᐢᐳᑭᒪᒪᓭ ᐅᓯᒋ ᑭᓐᑎᑲᓂᐢ ᐅᐢᑭ.

13 ᐃᓐᐣᐊ ᑲᒪ ᑭᐢᑭ ᒥᔭᒋᐧᒋᒧᐃᐧ· ᐊᓐᑭᑯᐧᑭᑭ ᑲᐃᒋᓱᓱ ᐊᔭᓱᓂᐧ ᑭᔭᓇᓂᐧᐤ ᑭᓇᐃᓇᐢᒋᐧᐤ ᑲᑎᐯᔭᐢᒋᐧᐣ.

14 ᑲᐣᐳ ᒪᓇ ᓇᓂᒋᐧ ᒥᐣᐃᓇᒪᐊᐧᑲᑭ ᑲᑭᐊᔭᓱᓂᐧ, ᐊᐧᐃᐢ ᐊᒋᒪᑭ ᑲᑭᐊᔭᓱᓂᐧ, ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑭᑲᑲᑭᑎᒪᐃᐧᐣᐃᓇᒋᐧᐤ:

15 ᑲᒋᐢᑎᐢᑭ ᐊᐧᑭᐃᐧᓇ, ᑲᐃᑕᑭᐢᒋᒥᐟ ᑭᐢᑭᒥᔭᓴᒋᐧᒋᐃᐧᐣ, ᑭᑲᐊᒋᒪᐧ ᑲᑭᐊᔭᓱᓂᐧᐤ, ᒥᓇ ᒪᓇ ᐅᒋᐢᐩᐊᑭᐃᐧᓇᐧᑲᑭ ᑲᓂᑭᐢᐃᓇᒪᐧ:

16 ᑲᐃᓭᒥᐢᑎᑎᑭ ᐊᐧᑭᐃᐧᓇ ᑭᑲᓇᐢᑲᑭᐢᑌ ᐅᐅᓂ, ᒥᓇ ᐅᐃᑎᐃᓭ ᒋᑲᔦᓭᓭᑭ ᐊᐧᑭᐃᐧᓇ ᑭᑲᐊᑎᐃᓭᓭ-ᐊᓭᐊᐧᑲᑭᐢᑌᐣ ᐅᐅᓂ; ᑭᑫᒪ ᒣ·ᐢᑭ ᐸᐢᐣ ᐊᐧᑭᐃᐧᓇ ᑲᓂᐢᒋᐃᐧᓇᐧᑲᑭᐢᑭ ᑲᑎᐯᔭᐢᒋᐧᐤ.

17 ᓇᒪ ᐃᓵ ᒪᓇ ᑭᑲᐃᐧᐢᑭᑎᒪᐃᐧᐣᐃᓇᒋᐧᐤ; ᒪᓇ ᑭᑲᑲᔨᓐᐳᓴᒪᐟ ᑭᑭᔦᓵᓂᐸᐧ; ᑭᑫᒪ ᓂᓴ ᑲᑎᐯᔭᐢᒋᐧᑭᐢᐣ ᑭᑭᔦᓵᓂᐸᐧ ᐊᓐᑎᐃᓇᒋᐧᐤ.

18 ¶ ᑭᑲᐁᓇᒋᐧᐤ ᐃᓵ ᒪᓇ ᓂᑎᐢᒋᐧᐣᐃᓇᒪ, ᒥᓇ ᑲᑲᐯᐧᔭᐢᑌᓇᒋᐧᐤ ᓂᐁᓇᒋᐧᐢᒋᐧᐯᐧᐃᓇᒪ, ᒥᓇ ᑲᑕᐣᑕᐢ; ᐅᑲᒋ ᒪᓇ ᐊᐧᒋᐧᓇᐧᑫᐃᓂᐧᔭ ᑭᑲᑕᐢᑭᓇᓇᒋᐧᐤ ᐊᐧᑭᐢ.

19 ᐊᐧᑭᐢ ᒪᓇ ᑲᑕᒥᒋᐢᑭᑫᒪᑲᑫᐣ, ᒥᓇ ᑲᑕᑲᐢᐣᔭᐊᐣ, ᐊᐧᒋᐧᓇᐧᑫᐃᓂᐧᔭ ᒪᓇ ᑭᑲᑕᐢᑭᓇᓇᒋᐧᐤ ᐅᒋᐢ.

20 ᐢᐣᐳ ᒪᓇ ᐃᑌᐧᐊᒋᒃ, ᑫᑲᑦ ᑫᒥᑎᔭ ᑌᐊᒋᒃᐣ ᐊᑎᐣ ᐸᐣ ᐊᐧᑭᐃᐧᓇᐧᑭᐢ? ᐢᐣᐟ, ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑭᑲᑭᐢᑎᑲᓇᓂᐧᐤ, ᐊᐧᐃᐢ ᓇᒪ ᑲᒪᐊᐧᑎᐢᒥᑲᓇᓂᐧᐤ:

21 ᐅᒋᐧᐣᐸ ᑭᑲᐊᑭᑲᒪᓇᒪᐃᐧᓇᐧᑭᐤ ᓂᔦᐅᐧᔭᐢᒥᑫᐃᓂᐧᐣ ᐊᑎᐣ ᓂᒋᓇᐧᒋᐧᐣ ᐱᐧᐣᐢ, ᐅᒋᐧᐣᐸ ᒪᓇ ᑲᑕ ᓂᐢᒋᐃᓂᐧᑭᐢᒥᑫᒪᑲᑫᐣ ᓂᐣᐩ ᐱᐧᐃᓐᐧ· ᑲᑕᑌᐱᐧᔭᐢ.

22 ᑭᑲᐢᑎᑲᓇᒋᐧᐤ ᒪᓇ ᐊᔭᓇᐧᐅᐁ ᐊᐧᑭᐃᐧᐤᐢ, ᑫᑲᐱᐧ ᒪᓇ ᐅᔭᐅᐧᐤ ᑲᑕᒋᑎᔦᐢ ᑲᑲᐢ ᑲᑭᐢᐃᐧᓇᐢᒥᐢᑭᐃᐧᓇᐧᑭᐢ ᐱᐢᐣ ᑫᑲᐟ ᒥᑕᑕᐢᐟ ᑲᑕᑕᐢᐣ ᐊᐧᑭᐃᐧᓇᐧᐤ; ᐸᓂᒪ ᐅᓇᐧᑲᑭᐢᒋᐧᐤ ᑲᑲᐢᐣᐧᐣᐧᐣᐢᑲᑲᐣ.

23 ¶ ᐊᐧᑭᐢ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᐢᑫᐣ ᑲᑕᒋᐧᑫᐃᓂᐧᑲᑌᐧᐤ: ᒪᓇᒪ ᐊᓂᒪ ᐊᐧᑭᐢ ᓂᐧᐣ ᓂᑎᐯᔭᐢᐌᐣ; ᒪᓇᒪ ᑭᒪᐢᐳᐊᐧᐣᐢᑲᑭᐢᐃᓇᒋᐧᐤ ᒥᓇ ᐃᑎᐢᐳᐊᐧᐣᐢᑲᑭᐢᐃᓇᒋᐧᐤ.

24 ᒥᓂᐧ· ᒪᓇ ᐊᐧᑭᐢ ᐃᔭᓂᐧᔭᐢ ᑲᑎᐯᔭᐢᒋᐧᐣᐸ, ᑲᑲᑭᐣᐱᓇᑕᒪᐃᐧᑌᓇᒋᐧᐤ ᐊᐧᑭᐢ.

25 ¶ ᐢᐣᐳ ᑭᑲᐃᐧᐢ ᐊᐧᑎᐣ ᑭᑎᒪᑭᑲᒥ, ᑫᐟᐊᑕᐧᐁᐧᑫᐢ ᒪᓇ ᐸᐟᐤ ᐊᓂᒪ ᑕᐅᐧᐢᑎᒥᐃᐧᓇ, ᐢᐣᐳ ᒪᓇ ᓇᓂᒋᐧᐤ ᑕᐃᐧᐢᑎᒥᐃᐧᓇ ᐊᐧᑭᐣᐟᐃᓇᑲᓇ ᑭᑲᑭᐣᐱᓇᑕᒪᐃᐧᑌᓇᒋᐧᐤ, ᐅᒋᐧᐣᐸ ᑲᑕᑭᐣᐱᓇᑕᒪᐃᐧᑌᓇᒋᐧᐤ ᐊᓂᒪ ᑕᑭᐃᐧᒪ ᑲᐟᑫᐟᐊᑕᐧᐁᐧᑫᐢ.

26 ᐢᐣᐳ ᒪᓇ ᐊᔭᓂᐧᔭᐢ ᓇᒪ ᐊᑦᐣ ᑫᑕᐢᑭᑭᑭᐣᐱᓇᑕᒪᐃᐧᑌᓇᒋᐧᐤ, ᐃᐧᓴ ᒪᓇ ᑲᑭᐢᑭᑲᒥ ᑭᑭᔦᓵᓂᐸᐧ;

27 ᑭᐣᐟ ᑲᑕᐊᐢᑭᑕ ᑕᐣ ᐊᐧᑭᐃᐧᓇᐧᑲᑭᐢᑭ ᑲᐃᐢᑭᑎᒥᐃᐧᓇᐧᑫᐃᓂᐧᑲᑌᐧᐤ, ᐅᑕᑫᐟᐊᑕᐧᐁᐧᑫᐢ, ᐢᐣᐳ ᒪᓇ ᓇᓂᒋᐧᐤ ᑕᐅᐧᐢᑎᒥᐃᐧᓇ ᐃᐧᐢᑎᒥᐃᐧᓇᐧᑫᐃᓂᐧᑲᑌᐧᐤ ᑲᐃᐢᑭᑭᑭᐣᐱᓇᑕᒪᐃᐧᑌᓇᒋᐧᐤ ᐊᐧᑭᐢ ᑲᐃᐢᑭᑭᑭᐣᐱᓇᑕᒪᐃᐧᑌᓇᒋᐧᐤ ᐊᐧᑭᐢ ᒪᓇ

44 ᑭᒡᐊᖏᓐᓂᓂ ᓴᐯᐊᑦ, ᑭᒡᐃᖏᓐᓂᓂ ᑕᖅᑭᑲᖅ-ᑫᐊᑦ, ᕿᐊᖃᐊᓕᑦ, ᐅᒃ ᑲᐊᖃᒥᖏᐃᓕᑦ ᑲᐊᖃᑦ ᒥᓯᐅᑦ ᐃᓕᓐᓄ ᑭᑲᑎᓐᓇᐊᑦ; ᐅᑕᐅᓂᑦ ᕿᐊᑦᐃᐅᑦ ᑲᑎᑕᐊᑦᖏᖏᓐᓂᑦ ᒪᓇ ᑲᑎ ᑕᑦᐃᖏᓐᓂᓂᓕᒥᓐᓂᑦ.

45 ᐊᓂᐃ ᒪᓂ ᑕᑦᐃᓂᒥᑦᐃᐊᑦ ᐊᓂᓀ ᒪᓂᑐᐊᑦ ᑲᐃᓕᓴᒥᑦᓂ, ᐅᑕᐅᓂᑦ ᕿᐊᑦᐅᑦᓂ, ᒪᓇ ᑕᑦᐃᓂᒥᑦᐃᐊᑦ ᑲᐃᓕᑐᒥᑲᒃᓂ, ᐊᓂᑦ ᑲᑕᖏᐊᓕᒥᓂᓂᑦ ᒥᓇᐅᑦᐃᓂᓂᑦ ᒪᓂᑐᐊᑦ; ᐅᒡᓂ ᒪᓂ ᑭᓐᐱᓕᒥᓂᑦ ᑕᑦᐃᓂᒥᑦᐃᐊᑦ ᑲᐃᓕᑐᒥᑲᒃᓂ.

46 ᑭᑕᑎᓇᐃᓂᐊᑦ ᑲᑦᐃᓂᓀᕿᑎᐱᓕᒪᓂ ᑭᑦᐃᓂᒥᑦᐃᐊᑦ, ᑭᒥᐊᑲᐃᓂᒥᑦ ᑲᑎᑕᐱᓕᒪᓂᑦ; ᐅᑕᐅᓂᑦ ᑲᑭᖏᓐᓂᓂᓕᓇᐃᓂᑦ; ᒪᓂ ᐃᓂᑦ ᑭᓂᓴᓂᓂᓕᓇᐃᓂᑦ ᐊᓂᐃ ᒪᓂᑐᐊᑦ ᐊᐅᑦᐅᐃᑦ ᑕᑦᐃᓂᒥᑦᐃᐊᑦ ᓇᒪᐃᓂᑦ ᑭᑕᑎᓇᐃᓂᐊᑦ ᐊᓂᐃ ᒪᓂᑐᐊᑦ ᐊᐅᑦᐅᐃᑦ ᑕᑦᐃᓂᒥᑦᐃᐊᑦ ᑲᑎᑕᐱᓕᒪᓂᑦ ᑲᑎᑕᐱᓕᒪᓂᑦ ᐊᓂᐃ ᒪᓂᑐᐊᑦ ᑕᑦᐃᓂᒥᑦᐃᐊᑦ ᑭᑕᑎᓇᐃᓂᐊ

ᒪՈᓇᑯᐧᵒ ᓴᑭᓯᐅᐧᑦ, ᒣᐢᑭᓯᓕᐅᐧᒡᐢᓴᓂᓇᐅᐧᑦ, ᐅᐢᑲᖏᐧᐅᐧᑦ, ᑫᐅᐢᑲᖏᐧᓴᒪᒃᵡ ᒥᐢᑭᓯᓂᖏᐧ; ᒋᓇ ᑫᐅᖅᓯᐢᒥᐧᐅᐧᑦ ᒥᑌᐅᵡ; ᐱᑯᓂᒡ ᒪᒃ ᑭᑲᑭᐢᑲᑲᑲᓂᑯᐧᐅᐧᑦ ᑭᓯᑭᓂᓇᐧᑦ ᑲᒡᑭᑎᑯᐧᑦ.

17 ᑭᖏᓯᐅᐧᖏᓇᑯᐧᐢᓯᒥᑎᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ, ᑭᖏᓂᐢᐅᑯᐧᐢᐧᑦ ᒪᒃ ᑭᓇᑎᓇᖏᓂᑯᐧᐅᐧᑦ ᐅᑦᓯᒪᒪᐢᑦ; ᐊᓂᑲ ᖏᐢᑎᐧᐅᐧᑦ ᐅᑦᓯᒪᒪᐢᑦ; ᒋᓇ ᑭᖏᐢᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅ ᐊᐅᐧᖏᐧ ᐯᒥᑎᐢᑕᒪᐢᑦ.

18 ᑲᐢᐱᐧ ᒪᒃ ᑯᓯ ᖃᖅᑭᐧᒡ ᐅᒪ ᐅᖅᓯ ᐅᖅ ᐃᐧᖅᓇᐢᑕᐱᐊᐧᑯᐧ, ᐅᐊᓇᐢ ᑭᖏᐊᓕᒥᖅᐃᓇᑯᐧᐧᒥ ᑌᐢᑯᐧᑯᐧᐧᒥ ᑕᖅᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

19 ᓂᖏᐃᖏᐅᐧ ᒪᒃ ᐅᓯᑭᑌᓕᒧᒪᒃᵡ ᑭᖏᐢᐅᐅᐃᐧᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᓂᐃᐅᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᑲᑭᓯᓕᒥᑯᐧᐧᒥ ᒋᐱᐢᑯᐧ ᒪᖅᓇᑯᐧᐱᐢᑦ, ᒋᓇ ᑭᑕᐢᑭᒥᑯᐧᐧᒥ ᒋᐱᐢᑯᐧ ᐅᓴᐧᑯᐧᐧᒥ;

20 ᑭᒪᖅᐃᐧᓯᐃᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᐱᓇᓂᐢᑲᒋᓕᓕᐧᒥ; ᑫᐊᒪ ᐲᑕᐢᓇᑯᐧᐧᒥ ᓇᒪᐃᐧᖅ ᑲᑕᓇᑭᑦᑫᒪᒃᑲ, ᐊᐅᐧᒥ ᐊᓇᑯᐧ ᐅᓴᐧᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ ᒥᑎᓂᐧᑦ ᐊᐅᐧᑦᓇᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ;

21 ¶ ᐲᐱᐧ ᒪᒃ ᓇᓯᐧ ᐃᓯᒧᒪᑎᑕᐃᐧᓯᓇ, ᒋᓇ ᐅᒃ ᐃᐧᖅᓇᑕᐃᐧᓯᓇ; ᑭᖏᓯᓂᑎᓇᐢᑯᐧᐧᒥ ᑌᐢᑯᐧᑎᐧᐧᒥ ᑕᖅᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ ᐃᐧᖅᓇᑕᐃᐧᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

22 ᒋᓇ ᓂᖏᐃᓯᑎᓇᑯᐧᓯᐧᑦ ᐱᒃᑭᐱᐃᓯᐢᑭᐧᑦ ᐃᐅᐧ ᐅᐊᑭᓯᓇᑯᐧᐧᒥ, ᐊᓂᑲ ᑫᒪᖅᒥᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᑕᐧᑭᓯᓇᑯᐧᐧᒥ, ᒋᓇ ᑫᓂᓯᐊᓇᐢᓇᖅᓯᐧᒥ; ᑭᑲᑎᐧᑦ ᑫᒪᖅᒥᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᑲᑕᐱᖅᑭᐧᑦ ᐅᖅᓯ.

23 ᐲᐱᐧ ᒪᒃ ᓇᒪᐃᐧᒃ ᑭᐲᖏᒃᒃᓇᒥᑎᓇᑯᐧᐧᒥ ᐅᐅ ᐅᖅᓯ, ᒪᒃ ᓇᓯᐧ ᐃᐱᐧᐱᒧᒪᑕᐃᐧᓯᓇ;

24 ᐃᐧᑕ ᓇᓯᐧ ᑭᖏᐃᐱᒧᒪᑎᑕᓇᑯᐧᐧᒥ, ᒋᓇ ᑭᖏᐊᐅᐧᒪᑎᓇᑯᐧᐧᒥ ᑌᐢᑯᐧᑯᐧᐧᒥ ᑕᖅᑯᐧᐧᒥ ᑭᒪᐢᐅᑎᓇᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

25 ᑭᖏᐢᑭᑎᓇᒪᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᓯᒪᖏᐧ, ᐊᓂᒪ ᑫᐊᐧᐯᐅᒪᖏᐧᐢᑎᐧᐧᒥ ᓂᑭᐢᑭᑭᑎᐧᐃᐧᓯᐧᑦ: ᐃᐢᐱᐧ ᒪᒃ ᒥᐅᒪᐃᐧᒪᐊᐧᑯᐧᐧᒥ ᐱᐦᑭᐅᐢᐃᐧᓯᐧᑦ; ᑭᖏᐢᑭᑭᑎᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᒪᒃ ᐅᑭᐢᑭᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

26 ᐃᐢᐱᐧ ᒪᒃ ᐲᐦᐱᖏᐧᐊᒪᓂ ᐃᑕ ᐅᐧᐢᑭᓯᐧᐧᒥ ᑭᓯᐢᑭᐧᐧᒥ ᒥᐅᒪᐃᐧᒪᐊᐧᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

27 ᐲᐱᐧ ᒪᒃ ᐃᑕ ᖃᐢᐲᐧᑯᐧ ᐅᖅᓯ ᓇᒪᐃᐧᒃ ᐃᐧᖅᓇᑕᐃᐧᓯᓇ, ᒪᒃ ᓇᒪᐃᐧᒥ ᐃᐧᖅᓇᑕᐃᐧᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

28 ᐅᒪᑕ ᐃᓴ ᓇᒪᐃᐧᒥ ᑭᖏᐃᐧᖅᓇᑕᐃᐧᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᓯᐢᑭᐧᐧᒥ; ᐅᐢᑲ ᒪᒃ ᑎᐱᐢᐅᐧᒥ, ᑭᖏᐢᑭᐢᑕᐢᑌᐅᑎᓇᑯᐧᐧᒥ ᑌᐢᑯᐧᑯᐧᐧᒥ ᑕᖅᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

29 ᑭᖏᐦᑭᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᑭᓯᐧᖅᓇᑯᐧᐧᒥ ᐅᐃᐧᒃᐧᖅᓇᑯᐧᐧᒥ ᒋᓇ ᐅᐃᐧᒃᐧᖅᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᖏᐢᑕᐧᖅᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᖏᐦᑭᓇᑯᐧᐧᒥ.

30 ᓂᖏᓂᐧᖅᓇᐃᓯᒥᑦ ᒪᒃ ᑲᐅᓐᒃᓯᑭ ᑭᑎᓂᐢᑕᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ, ᒋᓇ ᓂᖏᑭᖏᑕᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᒪᓯᓂᐧᖏᓂᓇᑯᐧᐧᒥ, ᒋᓇ ᓂᖏᐃᓯᐅᐧᐅᐧᒃᐧ ᐲᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐊᓂᓯᐧᑦ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ.

ᐃᐧᓇᐧᓯᐧᑦ ᑭᒪᓐᖅᑎᓂᓇᑯᐧᐧᒥ, ᓂᓯᐧᐣᒃ ᒪᒃ ᑭᖏᐢᑕᖅᑎᓇᑯᐧᐧᒥ.

31 ᓂᖏᐱᖅᓯᖏᐢᓯᐧᑦ ᒪᒃ ᑭᐃᐧᓇᒥᑎᓇᑯᐧᐧᒥ, ᒋᓇ ᓂᖏᑭᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᖏᓇᑭᖏᒥᓇᑯᐧᐧᒥ, ᓇᒪ ᒪᒃ ᓂᖏᐢᓯᐧᑦ ᐃᐧᐃᐧᒥᑭᒪᒪᒃᵡᐧᒥ ᑭᑕᒪᐧᐢᐅᐃᐧᓯᓇᑯᐧᐧᒥ.

32 ᓂᖏᑭᐧᑎᒥᓯᐧᑦ ᒪᒃ ᐊᓂᒪ ᐊᓯᑭ; ᑭᐃᐧᓇᐧᐃᐧᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᐅᐢᑕ ᐃᐅᓯᑭᑭᑦᓯᐧᑦ, ᐅᓯᒪᒪᖅᑌᐧᑦ ᐅᐢᑲᖅᓯᐧᑦ.

33 ᑭᖏᐃᓯᐢᓴᐢᑎᐃᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᐃᑕ ᐅᐊᖅᓯᐧᑦ ᐅᖅ ᖃᐊᖅᒥᒥᐊᐧᑦ, ᒋᓇ ᑭᖏᐃᐧᓴᐃᐧᓯᐧᐢᑲᒪᓇᑯᐧᐧᒥ ᓯᒪᖏᐧ; ᐊᓂᒪ ᒪᒃ ᑭᑕᑭᐧᑯᐧᐧᒥ ᖃᑕᑭᓯᓕᒪᐢᑦ; ᒋᓇ ᑭᐃᐢᑌᐅᒥᓇᑯᐧᐧᒥ ᖃᑕᐱᖅᓯᐧᑦ.

34 ᐅᑯᐢᐱ ᒪᒃ ᐊᓂᑭ ᖃᑕᐊᖅᒥᒥᐅᑭᖏᓂᓯᒪᖏᐧ, ᐃᐅᓂᐧᑦ ᓴᑭᐧᑕᐧᐧᒥ, ᑭᖅᑕᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᑭᓇᑎᓇᖏᓂᑯᐧᐧᒥ ᐅᑭᑭᐧᑕᐧᐧᒥ ᖃᑕᐊᖅᓇᐧᑦ; ᐊᐅᖅᓯᐢᑲᒪᓇᑯᐧᐧᒥ ᐊᓂᒪ ᖃᑕᐊᖅᒥᒥᐅᑭᖏᓂᓯᒪᖏᐧ.

35 ᐃᐅᓂᐧᑦ ᓴᑭᐧᑕᐧᐧᒥ ᖃᑕᐊᖅᓯᐢᐱᒪᖏᐧ; ᑫᐊᒪ ᓇᒪᐃᐧᒃ ᐲᐦᑕᐊᖅᓯᐢᐱᒪᖏᐧ ᑭᑕᐅᒥᒥᐅᑭᖏᓂᓯᒪᖏᐧᐧᒥ, ᐊᐅᖅᓯ ᐅᑭᑕᐧᑭᓯᐧᑦ.

36 ᑕᐧᐣ ᒪᒃ ᑭᐅᑕᐧᐧᒥ ᑲᐃᐧᓂᓂᐊᐧᑦ ᓂᖏᐃᐧᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᐊᓯᒪᐧᐧᐃᐃᐧᐣ ᐅᑌᐃᑕᐧᐧᒥ ᐅᑭᓯᐢᑭᐧᐧᒥ ᐅᓇᑎᓇᖏᓂᑯᐧᐧᒥ; ᐯᑭᐅᐧᐅᐧᐸᖏᐢᓂᐧᐣ ᖃᑕᐸᓯᐧᑦ; ᒋᓇ ᖃᑕᐸᓯᐧᐊᐧᑦ ᒪᓇᐱᐧ ᐅᐅᓯᒧᑭᐧᐧᒥ ᓯᒪᖏᐧ; ᒋᓇ ᖃᑕᐧᐲᐧᐊᐧᑦ ᐅᒃ ᐊᐃᐧᑦ ᐯᐱᒥᑎᓂᐧᐃᐧᓯᐧᑦ.

37 ᖃᑕᐸᓯᐧᐊᐧᑦ ᒪᒃ ᑕᐱᐧᒃ ᓯᒪᖏᐧᓵᐧᑦ, ᐅᒃ ᐊᐃᐧᑦ ᐱᒥᑎᓂᐧᐃᐧᓯᓇ; ᓇᒪ ᒪᒃ ᖃᖅᑭᐧᐲᓇᐢᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᑭᐅᑎᖅᑲᐢᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᓇᑎᓇᖏᓂᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

38 ᑭᖏᓂᐧᐊᐃᓂᐧᐃᓇᑯᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᐃᑕ ᐅᐊᖅᓯᐧᑦ ᐅᒃ ᖃᐊᖅᒥᐊᐧᑦ, ᐅᑭᑭᐧᑕᐧᐧᒥ ᒪᒃ ᑭᓇᑎᓇᖏᓂᐧᐃᐧᓯᓇᑯᐧᐧᒥ ᑭᖏᑭᑕᐧᐧᒥ.

39 ᑕᐧᐣ ᒪᒃ ᖃᐃᐧᓂᐊᐧᑦ ᖃᑕᐱᑭᓕᓂᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᑭᓇᑎᓇᖏᓂᑯᐧᐧᒥ ᑭᑭᐧᑕᐧᐧᒥ; ᒋᓇ ᐅᐢᑲᖅᓯᐧᐃᐧᓯᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᖃᑕᑭᐱᑲᑭᓕᓇᐧᑦ.

40 ᐲᐱᐧ ᐃᐧᐃᐧᐢᑲᖅᓂᐧᐃᐧᐅᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ, ᒋᓇ ᐅᐢᑲᖅᓯᐧᐃᐧᓯᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ, ᐊᓂᑭ ᐅᐃᐧᓂᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᑲᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

41 ᐅᐢᑕ ᒪᒃ ᓇᒪᐃᐧᒥ ᐯᐲᐧᐃᐧᓯᐧᐃᐧᓯᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᑭᑭᐧᑕᐧᐧᒥ; ᐲᐱᐧ ᒪᒃ ᐅᐢᑲᖅᓯᐧᐃᐧᓯᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

42 ᐯᐢᑲᖅᓯᐧᐃᐧᓯᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

43 ᐊᓂᒪ ᒥᐅᒪᐃᐧᒪᐊᐧᑯᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

44 ᐊᓂᒪ ᒪᒃ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ ᐃᐧᐃᐧᓯᐧᑦ ᐅᒪᑎᓇᐅᐧᓂᐧᑕᐧᐧᒥ ᐅᖅᓯ.

ᑐᓴᒥᐅᓇᕆᐊᖅᓴᓐᓂᒃ, ᒥᓇ ᑭᓱᐃᑯᓇᒪᐃᒥᐅᑦ ᑕᑭᑭᓕᑎᐃᒥᐅᑦᑐᐃᓐᓂᒃ; ᑭᑫᒪ ᐅᖅ ᑲᑎᐱᓕᖏᑕᑭᓴ, ᑐᑭᓴᒪᓕᔪᓐᓇᑎᐃᒥᐅᑦ.

45 ᒪᓂ ᐃᓐᔨᐃᓄᓄ ᐅᖏᑭ ᓂᓚᑭᑭᓴᔪᑐᑐᒃ ᑲᓇᖖᐅᓇᓕᒫᑦ ᑲᐃᓂᕐᕿᖅᓯᐃᓄᑦ, ᐊᓂᐃ ᐃᑭᑦ/ ᐊᑭᓇᖖᐅᓇᑦᑎᐊᓄᖅᓴᐃᓚᒪᑦ ᐅᑦᑕᑦᒪᓕᐊᑭᑦ ᐅᓂ ᑲᐊᓚᐅᖅᑎᑦᑕᐊᑦ, ᑲᑎᐅᑭᔨᒪᓂᔪᓐᓇᑦᑎᑦᑕᑦ: ᐅᖅ ᑲᑎᐱᓕᖏᑕᑭᓴ.

46 ᐅᐅᓂᓂ ᐅᐅ ᐃᓂᒡᓗᓄᓐᓄ, ᒥᓇ ᐃᑕᓂᐅᓄᓐᓄ ᒥᓇ ᐅᓇᓂᐅᓄᓐᓄᑦ, ᑲᑎᐱᓕᖏᑕᑭᓴ, ᑲᑭᓂᐅᓄᓐᓄ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᒃ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᒃ ᑲᑎᐱᓕᖏᑕᑭᓴ ᐊᓂᐃ ᓴᓐᓄᒃ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᒃ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᒃ ᓴᓐᓄᒃ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᒃ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᒃ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂ

ᑫᐊᒃᓴᑯ·, ᓇᒪᐃ·ᒐᐠ ᐊᐅᓗᓄᓂᐤ ᑲᑎᓴᒪᑎᐤ; ᒣᐢᓗᑯᐃ·ᑫ· ᐊᐳ" ᒪᓐᑎ"ᑯᐃ·ᑫ·, ᐅᐅᑯ ᑲᑎᐱᓄ"ᑎᒪᑫ′ ᐅᑦᔨᓇ.

27 ᐸᐢᐱᓗ ᒪᓇ ᐃ·ᓂᐱᓯᒪᐸᐤ, ᑲᑦᐸᐢᐱᓇᒪᐤ ᒣ·"ᑫ ᑫᐃᓯᐅᑐᓄ"ᑦᒪᓗ; ᒋᓇ ᓂᑦᓇᓴ·ᐤ ᑲᑦ ᑦᑯᐃ′: ᐊᐳ" ᐸᐢᐱᓗ ᐅᑲ ᐸᐢᐱᓇᒋᑦ, ᑲᑦ ᐃᑦᑦᐃ·ᓂᐊᑦ·ᓗ ᑫᐃᓯᐅᑐᓄ"ᑦᒪᓗ′.

28 ᐅᓕᐅ·ᙵ, ᓇᒪ ᑫᖅ: ᑲᐸᓯᑎᓂᖅᑐᙵ, ᐊᓂᒪ ᐊᐅᓯᓕᓂᐤ ᑫᐸᓯᑎᓇᒪᐃ·′ ᑲᑎᐱᓄ"ᑯᓕ′, ᑦᓓ ᐊᓂᒪ ᑲᐢᐱᓯᐊᐃ·, ᒋᓇ ᐊᓂᒪ ᐢᓂᐸᓓ ᑲᑎᐱᓄ"ᑦᙵ: ᑦᓓ ᐊᐢᐱᓯᐊᐃ·ᑫᐤ ᐊᐳ" ᑲᑦᐸᐢᐱᓇᒪᐤ: ᑦᓓ ᖃᖅ: ᐯᑭᑎᓇᒥᙵ ᒪᓇᐃ·ᓂᐢᑦ ᑲᑎᐱᓄ"ᑯᓕ′.

29 ᓇᒪᐃ·ᓴᐠ ᐅᐸᓯᑎᓂ"′, ᐊᓂᒪ ᐊᐅᓯᓄᓂᐃ·ᐠ ᑫᐸᓯᑎᓇᒪᐢᑲᑯᐤ; ᒪᓇ ᑫᑭᓇᙵ ᑲᑦᓂᐸ"ᒋᓄᐃ·ᓂᐃ·.

30 ᒋᓇ ᑲ"ᐢᓴᐤ ᒣᑭᐃ·ᓇ ᐊᐢᐸᙵ, ᐸᐢᐱᓗ ᑲᓂ"ᒋᓇᐃ·ᐢᐠ ᐊᐢᐸᙵ, ᐊᐳ" ᐅ"ᑭᓂᐯᐃ·′ ᒥᐢᑎᐠ ᑲᑎᐱᓇᑦᒪᓗ′: ᑲᓇᑎᐯᒋᐠ ᑲᑎᐱᓇᑦᒪᓗ′.

31 ᐸᐢᐱᓗ ᒪᓇ ᐊᐅᓯᓄᓂᐤ ᐃ·"ᐸᐢᐱᓇᒪᐢᑲᑭᑭᐤ ᐅᓂᒣᐃ·ᓇ, ᓂᑦᓇᓴ·ᐤ ᐃᐅᓯᐃᙵ ᑲᑦᒣᐸᐤ ᐅᐢᑯ.

32 ᐅ"ᒣᐸᓇᓂᐃ·ᐠ ᒪᓇ ᐃ·ᑦᓗ ᐊᐢᑫ·"ᑲᓇᐠ, ᐊᐳ" ᒪᓕᑎ"ᑲ·ᐠ, ᑦᐠ) ᐃᓕᐠ ᐱᐢᑫ ᑲᐱᒥᓇᓓᐠ ᑭᓇ ᓴᓂᑲᐅᐳᙵ, ᒥᑦᓇᒥ·ᐢᐠ ᑲᑎᐱᓄ"ᑦᒪᓗ′.

33 ᓇᒪᐃ·ᑦ ᑲᒋᓇᓇᐠᐸᓂᐢᒣᐤ ᐸᐢᐱᓗ ᒣᐢᑭᓯᐅᓯᑫ·, ᐊᐳ" ᓇᒪᐃ·ᑦ ᑲᑦ ᐢᐢᑫᐃᓇᐤ: ᐸᐢᐱᓗ ᒪᓇ ᐢᐢᑫᐃᓇᒥ, ᒪᒪᐤ ᐅᐅᑯ ᐢᐢᑫᐃᓇᑦᒪᓗ′ᐠ ᑲᑎᐱᓄ"ᑦᒪᓗ′ᐠ ᑲᑦᐸᐢᐱᓇᒪᐤ.

34 ᐅᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᑲᐢᐢᐸᒪᐅᐢᐃ·ᐃ·ᓇ ᑲᑎᐱᓄ"ᑦᒪᓗ′ ᑲᐸ"ᐃᐸᓯ"ᐸᒪᒪ′ ᒪᓯᐢ ᐃᐢᐱᐅᐃᐠ ᑲᑦᒋᓇᓯᑎᓴ ᐅ"ᑭ, ᐊᓂᑦ ᓴ'ᓄᐊ· ᐊ·ᑭᓐ.

ᓄᐊᓰ

ᐅᒪᓯᓇ"ᐃᑲᔪ ᒍᓯᐢ, ᓇᑦᔪᓐ ᑲᐃᓯᓂ"ᑲᑌᓐ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᔪ ᓂᐢᑦ.

1 ᑲᑎᐱᓄ"ᑦᒪᓗ′ ᐸᐢᐊᓴᒥ"ᐅᐢ ᒍᓯᐢ ᐊᓂᒪ ᓴ'ᓄᐊ· ᐱᑲ·ᑕᓄᒥᑲᖅ, ᐱᐢ ᑎᑦᒥᐊ·"ᐱᐊ·ᖅ ᑲᒪᒪᐅ·ᓴᑲᑎᓐᒪᑦ, ᓂᐢᑦᑦ ᐅ"ᐸᓯᓴ·ᐤ ᐊᓯᐢ, ᓴᓴ·ᐤ ᐅ"ᐱᐢᐳᖅ ᐊᓂᒪ·ᐠ ᐸᐢᐱᓇᒪᐤ ᑲᑎᐱᓄ"ᑦᒪᓗ′ᐠ ᐊᓂᒪ·ᐠ, ᑎᒥᓯ ᐅᑭᒪᓇ ᐃᐢᐱᓇᒪᐤ.

2 ᑎᑎᓇ ᐅ"ᐃᑦᓯᓯᐢ ᑲ"ᐸᓴᐤ ᑲᒪᒪᐅ·ᓴᑎᑎᐢ ᐃᐢᐳᐃᐅᐃᓇᐤ ᑎᒥᐊᓂᒪᐃ·ᓯᐢ, ᑲᐱᓯᐊᐃᐳ"ᑎᑐᐃᑎᐃ·ᓯᐢ, ᐊᓯᐢ ᐅ"ᑦᑎᑎᓂᐳᐸ ᑎᐃᐊ·"ᓓᐃ·ᓂᐊᑦ·ᐊ, ᑦᑦᑎ ᐅ"ᑦᑎᑎᓂᐳᐸ ᐃᐢᐱᓇᒪᐤ ᑲᑎᐱᓄ"ᑦᒪᓗ′ᐠ

20 ᐅᐸᑯᓗᓂᔭ ᒪᓄ ᕯᐅᐱᕽ, ᐃᐢᕐᐯᐃᐩ ᐅᓇᐢᑕᑭᓴᓐᓇ, ᐯ ᐊᑎ ᐊᓴᓂᐢᓂᐳᒪᒋᓗᓂᔨ, ᐯᐊᓴᕕᑕᕐᑐᐃᐧᓇᓗᓂᔨ, ᒃᕕᐟᑦᓂᐧᐣᑯᑯᓗᓂᔨ, ᐃᓇᓗᓂᔨ ᒪᓄ, ᑐᕕᑦ ᖃᑕᑎᓇᓂᐳᓂᐧᐣ ᐅᐃᓴᐢᓂᐳᓂᐧᐣᑯᑯᓗᓂᔨ, ᐯᐃᓴᓂ

ⲩϭⲣⲈⲁⲩ·ⲁⲛⲁⲧⲟ·ⲣⲛ ⲇⲙⲣ ⲡ̀ⲉ ⲣⲁⲉⲣⲇ·ⲛ, ⲃⲙⲣⲏⲟ ⲣⲁⲣⲟ ⲃⲣⲙⲃⲟⲩⲣⲙⲉⲣⲛ ⲣⲣⲣ ⲉⲁⲉⲣⲉⲣⲛ ⲁⲝⲉⲩⲁⲏⲁⲏⲝⲙ;

46 ⲃⲙⲣⲏⲟ ⲁⲗⲇ ⲣⲁⲣⲟ ⲃⲣⲙⲣⲁⲣⲣⲙⲣⲛ, ⲟⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲣⲉⲙⲁⲣⲉⲣⲉⲟ ⲣⲙⲣ ⲣⲉⲙⲁⲣⲉⲩ·ⲣⲇ·ⲟ ⲟⲁⲁ ⲣⲙⲣ-ⲣⲙⲉⲙⲁⲣⲉⲟ ⲟⲏⲉⲁⲁⲣ ⲣⲉⲙⲁⲣⲉⲟ ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲉⲉⲟ ⲣⲁⲉⲇ·ⲛ ⲣ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

47 ¶ Lⲃ ⲁ·ⲏ ⲝⲁⲉ·ⲉⲛ ⲃⲉⲙⲁⲩⲁⲁ·ⲣⲁ·ⲟⲏⲟ ⲃⲙⲉⲁ·ⲇ·ⲣ· ⲉⲗⲁ·ⲏ ⲣ̀ⲙⲣⲣⲣⲁⲣⲗⲣ·ⲛ ⲃⲃⲇⲟⲟ.

48 ⲣⲣⲖ ⲃⲟⲛⲁⲏⲙⲣⲣⲁ ⲣ̀ⲙⲣⲏⲏⲣⲙⲃⲟ ⲗⲣⲛ, ⲃⲣⲣⲁ ⲃⲁⲁⲉ,

49 ⲁⲇ ⲁⲗⲁ·ⲏ ⲣⲃⲣⲣⲖⲣ·ⲛ ⲃⲉⲙⲁⲩⲁⲁ·ⲣⲁ·ⲟ ⲝⲁⲉ·ⲉⲛ ⲉⲗⲁ·ⲏ ⲣⲁⲣⲣⲁⲣⲗⲣ·ⲛ ⲃⲃⲇⲟⲟ.

50 Lⲃ ⲣⲃⲃⲁⲣⲖⲣ·ⲛ ⲣⲁⲣⲣ ⲝⲁⲉ·ⲉⲛ ⲣⲣⲣⲇ·ⲃⲣ ⲙⲣⲣⲉⲛ ⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲁⲏⲟ ⲇⲣⲗⲁⲁ·ⲟⲏ, ⲡ̀ⲉ ⲃⲙⲣⲏⲟ ⲣⲁⲣⲇ·ⲣⲃⲉ ⲃⲁⲣ, ⲡ̀ⲉ ⲃⲙⲣⲏⲟ ⲃⲁⲣ ⲃⲟⲛⲁⲏⲙ·ⲉⲃ·ⲟⲏⲟⲣ: ⲃⲣⲁⲣⲁ·ⲉⲣⲁ·ⲛ ⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲁⲏⲟ, ⲡ̀ⲉ ⲃⲙⲣⲏⲟ ⲣⲁⲣⲇ·ⲣⲃⲉ ⲃⲁⲣ ⲣⲙⲣ: ⲃⲣⲉⲣⲙⲣⲁⲣⲛ Lⲃ, ⲡ̀ⲉ ⲇ·ⲟⲃ ⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲁⲏ ⲃⲣⲃⲁⲖⲉⲟⲙⲣⲇ·ⲛ.

51 ⲇⲟⲁ Lⲃ ⲣⲟⲖ ⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲙ ⲇ·ⲣⲁⲣⲣⲁⲁ·ⲇ·ⲉⲙⲣ, ⲝⲁⲉ·ⲉⲛ ⲃⲣⲟⲟⲙⲣⲁⲖ·ⲛ: ⲇⲟⲁ Lⲃ ⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲙ ⲇ·ⲣⲖⲣⲟⲣⲇ·ⲛ, ⲝⲁⲉ·ⲉⲛ ⲃⲣ ⲣⲖⲣⲇ·ⲛ; Lⲟⲣⲙⲟ Lⲃ ⲣⲣⲇ·ⲛ ⲃⲁⲁⲟⲙ ⲃⲣⲟⲟⲉ·ⲙⲇ·.

52 ⲣⲟⲣ Lⲃ ⲇⲟⲝⲁⲁⲝ ⲃⲣⲇ·ⲣⲣⲛ ⲃⲣⲙⲏⲙⲣⲖ-ⲉⲣⲇ·ⲛ ⲇ·ⲣⲇ·ⲣ·, ⲃⲇ"ⲣⲣⲣ ⲣⲁⲣⲣⲟⲣ ⲙⲁⲗⲁⲙ· ⲇ·ⲣ, ⲡ̀ⲉ ⲃⲇ"ⲣⲣⲣ ⲣⲁⲣⲣⲟⲣ ⲙⲁⲗⲁⲙ· ⲃⲣⲟⲣ-ⲉⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲇⲣⲟⲇ ⲝⲁⲁⲁ ⲃⲖⲣⲇ·ⲛ; ⲇⲣⲁⲁ ⲃⲣⲟⲣ-ⲉⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲃⲣⲟⲟⲉ·ⲙⲇ· ⲇⲣⲟⲇ ⲝⲁⲁⲁ ⲃⲣⲟⲟⲉ·ⲙⲇ·.

53 Lⲃ ⲇ·ⲏ ⲝⲁⲉ·ⲉⲛ ⲇ·ⲣⲁ ⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲁ ⲇⲣⲗⲁⲁ·ⲟⲏ ⲃⲣⲙ ⲃⲣⲖⲟⲙⲁⲇ·ⲛ, ⲃⲃ ⲣⲣⲇ·ⲣⲁⲁ·ⲛ ⲃⲣⲉⲉ-ⲉⲁⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲃⲖⲖⲃ·ⲏⲟⲙⲣ ⲇⲣⲟⲇⲣⲣⲁⲁ·ⲛ: ⲣⲁⲣⲟ Lⲃ ⲝⲁⲉ·ⲉⲛ ⲃⲣⲃⲁⲉⲃ·ⲣⲉⲖⲉ·ⲛ ⲇⲣⲟⲇ ⲃⲣⲙⲏⲙⲣⲖ ⲇⲣⲗⲁⲁ·ⲟⲏ ⲣⲣⲣⲇ·ⲙⲙ ⲃⲣⲙⲏⲙⲣⲖ ⲇⲣⲟⲇ ⲃⲣⲙⲏⲙⲣⲖ.

54 ⲣⲁⲣⲟ Lⲃ ⲇⲟⲝⲁⲁⲝ ⲃⲣⲇ·ⲣⲣⲛ ⲣⲙⲁⲩⲣⲖ·ⲛ ⲃⲙⲣⲏⲟ ⲣⲁⲣⲟ Lⲃ ⲃⲟⲛⲁⲏⲙⲣⲣⲁ ⲃⲣⲙⲃⲁⲣ ⲣⲙⲣⲏⲖ, ⲗⲣⲛ, ⲃⲁⲣ ⲃⲁⲟⲙⲣⲛ.

LⲟⲁⲖⲃⲁ ϭⲣ.

1 ⲃⲟⲛⲁⲏⲙⲣⲣⲁ Lⲃ ⲣⲙⲣⲏⲏⲣⲙⲃⲟ ⲗⲣⲛ ⲡ̀ⲉ ⲃⲁⲁⲣ, ⲃⲣⲣⲁ ⲃⲇⲇⲉ,

2 ⲃⲇ"ⲣⲣⲣ ⲣⲁⲣⲣⲟⲣ ⲇⲝⲁⲁⲝ ⲃⲣⲇ·ⲣⲣⲛ ⲃⲣ ⲃⲃⲃⲣⲇⲁⲣⲇ·ⲛ ⲣⲣⲣⲇ·ⲛ ⲟⲙⲁⲏⲟ ⲃⲣⲣⲣⲉⲁⲇ·ⲣⲣ-ⲣⲃⲃⲟⲣⲇ·ⲇ·, ⲣⲣⲣ ⲃⲣ ⲣⲣⲣⲃⲣ·ⲇⲣⲣⲁ·ⲣ ⲃ"ⲉⲣⲇ·ⲇ·ⲇ·ⲟ ⲇ·ⲣⲣⲟ: ⲇ·ⲏⲟ ⲃⲓⲣⲇ·ⲙⲁⲏⲟ ⲃⲖⲖⲃ·ⲏⲟⲙⲣ ⲃⲣⲇⲁⲁⲣⲇ·ⲛ ⲣⲣⲣⲇ·ⲛ ⲣ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

3 ⲇ·ⲝⲉⲉ·ⲉ Lⲃ Ⲉⲩⲙⲍ Ⲉⲩ ⲃⲇⲙⲣⲣⲏⲃⲟⲩ ⲃⲣⲈⲁⲣⲗⲉⲟⲙⲍⲇ·ⲛ ⲃⲣⲣⲣⲉⲁⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲇ·ⲣ ⲓⲉ ⲃⲇ"ⲣⲣⲣ, ⲃⲣⲣⲁ ⲃⲣⲟⲣⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲟⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲣ̀ⲙⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

4 ⲣⲣⲇ Lⲃ ⲃⲇⲟⲙⲍⲗ, ⲡ̀ⲉ ⲣⲣⲣ ⲃⲣ"ⲣⲇ·ⲣⲣⲙⲃⲟ, ⲩⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲃⲏⲙ ⲡⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲡ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

5 ⲣⲣⲣ Lⲃ ⲍⲈⲟⲙⲣⲇⲍⲗ·ⲟ"ⲍⲣⲇ·ⲣ ⲃⲣⲃⲣⲇⲣ ⲃⲣⲙⲏⲙⲣⲖ"ⲟ ⲇⲛⲃⲝ; ⲟⲣⲣⲟⲁⲣ Lⲃ, ⲃⲣⲣⲁ ⲣⲣⲇ ⲃⲣⲟⲛⲁⲏⲙⲣ" ⲇⲛⲃⲝ ⲃⲣⲣⲣⲉⲁⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ.

6 ⲃⲇⲟⲙⲍⲗ Lⲃ, ⲡ̀ⲉ ⲣⲣⲣ ⲃⲡ"ⲣⲣⲣⲣⲙⲣⲛ ⲃⲣⲇⲣ, ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ" ⲟⲃⲏⲙ ⲡⲙⲣ ⲣⲣⲙⲣⲛⲣⲣⲁ" ⲟⲣⲇ·ⲟ ⲣⲣⲙⲣⲛⲣⲣⲁ" ⲡⲁⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

7 ⲃⲣⲣ Lⲃ ⲃⲣⲙⲛⲁⲁ·ⲣⲁ·ⲛ ⲛⲛⲉⲝⲣⲛ; ⲇⲝⲣⲣ·ⲣⲙ ⲃⲣⲇⲣⲛ ⲁⲝⲣⲛ ⲃⲣⲙⲃⲁⲏⲟ ⲛⲛⲉⲝⲣⲛ ⲃⲣⲣⲣⲉⲁⲇ·ⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲛ,

8 ⲃⲇⲟⲙⲍⲗ Lⲃ, ⲡ̀ⲉ ⲣⲣⲣ ⲃⲣⲇⲣ ⲃⲃⲙⲣⲣⲏⲃⲟⲩ ⲣⲣⲣ, ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ" ⲩⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲣⲇ·ⲟ ⲣⲣⲙⲣⲛⲣⲣⲁ" ⲡⲁⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

9 ⲃⲡ"ⲣⲣⲣ ⲣⲣⲣ ⲃⲃⲙⲣⲣⲏⲃⲟⲩ ⲣⲣⲣ ⲣⲣⲇ ⲗⲣⲇ ⲃⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲇ·ⲛ", ⲣⲣⲣⲁ·ⲣⲣⲉⲟ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲡ̀ⲉ ⲣⲣⲣⲉⲁⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲡ̀ⲙⲣ ⲣⲣⲣⲁ·ⲛ ⲣⲣⲣⲇ·ⲟ ⲣⲣⲣⲁ·ⲣⲣⲉⲟ ⲡ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ, ⲃⲇⲁⲣⲣⲣ ⲃⲣⲟⲟⲉ·ⲙⲇ·. ⲃⲣⲇⲣⲛ ⲃⲁⲣ ⲟⲁⲣⲣ ⲣⲣⲙⲣⲛ·ⲟⲣⲛ.

10 ¶ ⲏⲣⲇ·ⲉⲁⲏⲟⲁ Ⲉⲩⲙⲍ ⲃⲣⲣⲖⲩⲣⲟ ⲃⲣⲟⲛ-ⲣⲉⲉⲇ·ⲣⲣⲃⲟⲣⲇ·ⲟ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲙ ⲝⲃⲁⲛ, ⲃⲈⲣⲣⲇⲣⲁⲟⲙ-ⲟⲣⲣⲣ: ⲣⲁⲣⲣⲣⲁⲖⲣ Lⲃ ⲝⲃⲁⲛ ⲃⲣⲇⲣ·ⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲇ·, ⲃⲣⲇ Ⲉⲝⲣⲇ·ⲏⲝ ⲃⲣⲇⲣⲛ ⲣⲣⲣⲇ·ⲛ.

11 ⲃⲇⲟⲙⲍⲗ Lⲃ, ⲡ̀ⲉ ⲣⲣⲣ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲣⲣⲣⲙⲣⲛ, ⲟⲣⲣⲉⲁ ⲟⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ, ⲟⲏⲉⲁⲁ ⲣⲣⲣⲉⲁⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲡ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

12 ⲣⲣⲇ Lⲃ ⲃⲈⲣⲖⲟⲙⲣⲣⲇⲣ ⲃⲣⲇⲣⲣ ⲣⲣⲣⲇ ⲃⲣⲙⲏⲙⲣⲖ·ⲣⲈⲣ; ⲣⲁⲣⲣⲣⲁⲖⲣ Lⲃ ⲣⲣⲣⲇ ⲃⲣⲣⲇ·ⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲇ· ⲃⲣⲇ ⲣⲣⲃⲣⲣⲁ ⲣⲣⲣⲇ ⲣⲣⲃⲣⲣⲁ ⲣⲣⲣⲇ ⲣⲣⲃⲣⲣⲁ.

13 ⲃⲇⲟⲙⲍⲗ Lⲃ, ⲡ̀ⲉ ⲣⲣⲣ ⲃⲣⲇⲣ ⲃⲃⲙⲣⲣⲏⲃⲟⲩ ⲣⲣⲣ, ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ" ⲩⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲣⲇ·ⲟ ⲣⲣⲙⲣⲛⲣⲣⲁ" ⲡⲁⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

14 ⲃⲃ· Lⲃ ⲃ' ⲃⲣⲙⲏⲙⲣⲖ·ⲣⲁ·ⲛ: ⲣⲁⲉ Lⲃ ⲍⲟⲛⲁⲏⲙⲣⲖ' ⲃ' ⲃⲁⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ, ⲃⲃⲁⲇ Ⲉⲝⲣⲇ·ⲃⲩⲏ ⲃⲁⲣⲣⲣ ⲝⲈⲟⲃⲝ.

15 ⲃⲇⲟⲙⲍⲗ Lⲃ, ⲡ̀ⲉ ⲣⲣⲣ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲣⲣⲣⲙⲣⲛ, ⲟⲣⲣⲉⲁ ⲟⲏⲉⲁⲁⲏⲩ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲣⲣⲙⲣⲛⲣⲣⲁ" ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ·ⲛ ⲡ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

16 ⲃⲡ"ⲣⲣⲣ ⲣⲣⲣ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲣⲣⲣⲙⲣⲛ, ⲣⲣⲣⲉ ⲝⲃⲁⲛ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲁⲏⲟ, ⲣⲣⲣⲁ·ⲣⲣⲉⲟ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ" ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ·ⲛ ⲩⲏⲇⲏⲏ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲃ ⲣⲣⲙⲣⲛⲣⲣⲁ" ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ·ⲛ ⲡ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ, ⲃⲇⲁⲣⲣⲣⲁⲖⲣ ⲃⲇⲟⲙⲍⲗ ⲃⲣⲇⲣ·ⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲇ·. ⲃⲣⲇⲣⲛ Lⲃ ⲣⲁⲁ ⲣⲣⲙⲣⲛ·ⲟⲣⲛ ⲩⲏⲇⲏⲏ ⲡ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

17 ¶ ⲫⲇⲣⲁ Lⲃ ⲣⲟⲖ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲁⲏⲟ ⲃⲖⲖⲫ·ⲏⲟⲙⲣ ⲩⲣⲉ·ⲙⲟⲖⲃⲝ ⲣⲣⲣⲉ ⲇ·ⲣⲇ·ⲣ· ⲝⲁⲉ·ⲉⲛ ⲣⲣⲟⲣ Ⲉⲣⲣⲇ·ⲙⲁⲏⲟ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲁⲏⲝ; ⲃⲇⲣ Lⲟⲙ-ⲩⲣⲛ, ⲃⲣⲇⲣ ⲩⲣⲣⲇⲁⲣⲣⲣⲉⲩ·ⲙⲟⲣⲛ, ⲃⲇⲙⲣⲣⲣ ⲣⲣⲣⲉⲁⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲣⲣⲣ ⲣⲣⲣⲇ·ⲟ ⲣⲣⲙⲣⲛⲣⲣⲁ" ⲟⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲣⲣⲙⲣⲛⲣⲣⲁ" ⲟⲣⲇ·ⲟ.

18 ¶ ⲟⲃⲩⲣⲁⲝ Ⲉⲩⲙⲍ ⲃⲣⲇⲣⲙⲟⲣⲟ ⲃⲣⲙⲣⲣⲉⲁⲇ·ⲣⲣⲃⲃⲟⲣ·ⲟ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲇ·ⲙⲙ Ⲉⲣⲝⲣⲇⲣ ⲃⲣⲇⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲇ·ⲛ ⲃⲣⲃⲁⲏⲟⲙⲣⲛ; ⲣⲁⲉ Lⲃ ⲩⲁⲛⲣⲣⲁ" Lⲉⲣⲝ ⲃⲣⲇⲣ·ⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲇ·, ⲃⲣⲇ Ⲉⲝⲣⲇ·ⲏⲝ ⲃⲣⲇⲣ·ⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲇ·, ⲃⲣⲇ Ⲉⲝⲣⲇ·ⲏⲝ ⲃⲣⲇⲣ·ⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲇ·.

19 ⲃⲇⲟⲙⲍⲗ Lⲃ, ⲡ̀ⲉ ⲣⲣⲣ ⲃⲣⲡ̀ⲣⲣⲣⲣⲙⲣⲛ, ⲣⲣⲣⲉⲁ ⲟⲣⲇⲉ·ⲣⲛ ⲡ̀ⲙⲣⲣⲣⲉⲙ">ⲣⲣⲉⲟ ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ" ⲟⲏⲉⲁⲁⲣⲣⲁ·ⲛ ⲡ̀ⲙⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ.

20 ⲣⲣⲇ Lⲃ ⲩⲃⲣⲟⲃⲇ' ⲃⲣⲇⲣⲇ ⲣⲣⲇ Lⲃ ⲗⲉⲛ ⲃⲣⲙⲏⲙⲣⲖ"ⲟ ⲇⲛⲃⲝ; ⲣⲁⲉ Lⲃ ⲩⲁⲛⲣⲣⲁ" Lⲉⲛ ⲃⲣⲇ·ⲣⲣⲣⲁⲁ·ⲇ· ⲃⲣⲇⲣ ⲣⲁⲉ ⲩⲣⲣⲁⲁⲣⲣⲁ·ⲛ ⲃⲣⲇⲁⲣⲣⲣⲁ·ⲛ ⲁⲣⲉⲛⲉ.

21 ᐅᓇᑎᓂᑫᒪ ᒪᓱ, ᒋᓐ ᐊᓂᑭ ᖃᑭᐟᐊᑭᒥᑎᑦ ᐁᐅᑯᓂᐢ, ᓂᐢᑐᒥᒐᓐ ᓅᓯᓴᐣ ᑭᑎᑦ ᒥᑦᑐᒥᒐᓐ ᓅᓯ ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᑭᐟᐃᐢᐣᒥᒐᓐ.

22 ᐁᖅ· ᒪᓱ ᐯᐢᑭᒪᐢ ᐅᑦᑎᐢᐅᐃᓂᐢᑐᐢ: ᐊᓐ ᒪᓱ ᓀᑎᐯᓗᒪᐟ ᐯᐢᑭᒪᐢ ᐅᑯᓯᓗᐃᓂ· ᐁᐅᑯ ᐊᓐ ᐁᐟᑦᐢ ᐅᑯᓯᓴ ᑭᑎᐅᓐ.

23 ᐅᓇᑎᓂᑫᒪ ᒪᓱ, ᒋᓐ ᐊᓂᑭ ᖃᑭᐟᐊᑭᒥᑎᑦ ᐁᐅᑯᓂᐢ, ᓂᐢᑐᒥᒐᓐ ᓂᒃᓐᓇᓴᓵ ᑭᓅ ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᓄᐅ ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᑭᐟᐃᐢᐣᒥᒐᓐ.

24 ᖃᑭᑫᓄ ᐊᓂᑭ ᖃᑭᐟᐊᑭᒥᑎᑦ ᐊᓂᑦ ᐃᐟᐁᐅᐃᑦ ᐅᒋᑭᓯᐢᑊ, ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᑭᓅᑭᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᒋᓐ ᐊᐅᓵᓄᐢ ᑭᓅᑭᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᑭᐟᐃᐢᐣᒥᒐᓐ, ᖃᐅᐢᐃᐅᓯᐟ ᐅᓇᑎᓂᑫᒪᐟ ᐅᑯᓯᓴ ᐊᒥᑎᑦ. ᓂᐢᑦᐢ ᒪᓵ ᐁᐅᑯᓂ ᖃᑦ ᐊᑎᓱᐯᖃᑎᐅᐊᑦ.

25 ¶ ᐱᐅᐢᑎᓂᐣ ᐃᑌᖃᑫ ᖃᑦᑭᒪᑌᓵᐢ ᐅᑭᐢᑭᓇᑦᑦᓂᐢᐢ ᐅᒋᑭᓇᑦᐢᖃᑦ; ᐊᓇ ᒪᓵ ᑫᑎᐯᓵᒪᐟ ᐣ ᑭᑭ ᐅᓇᑎᓂᑫᒥᑦᑎᑦ; ᐊᓇ ᒪᓵ ᑫᑎᐯᓵᒪᐟ ᐣ ᐅᑦᑎᑦᓱᒥᑦᑎᑦ ᐁᐅᑯ ᐅᐢᐃᐟᐣ ᐅᑯᓯᓴ ᐊᒥᑎᑦ.

26 ᐅᓇᑎᓂᑫᒪ ᒪᓱ, ᒋᓐ ᐊᓂᑭ ᖃᑭᐟᐊᑭᒥᑎᑦ ᐁᐅᑯᓂᐢ, ᓂᐢᑦᐢᓱᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᓅᓯᓴᐣ ᑭᑎᑦᐢᐣᒥᒐᓐ ᑭᑎᑦ ᐅᑦᑎᑦᓱᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᑭᐟᐃᐢᐣᒥᒐᓐ ᐅᑦᑎᑦᓱᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᑭᐟᐃᐢᐣᒥᒐᓐ.

27 ᐊᓂᑭ ᒪᓱ ᑫᐃᐢᖃᐯᓱᒥᑯᐟ ᐁᐅᑯᓂ ᐊᓂᑭ ᐊᓴᐟ ᐅᑦᑎᑐᒥᒐᓐ: ᐊᓐ ᒪᓱ ᑫᑎᐯᓵᒪᐟ ᐊᓴᐟ ᐅᑦᑎᑦᓱᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᐁᐅᑯ ᐊᓐ ᐯᐢᐁᐟ ᐅᑯᓯᓴ ᐅᐣᐊᑭ.

28 ᐅᓇᑎᓂᑫᒪ ᒪᓱ, ᒋᓐ ᐊᓂᑭ ᖃᑭᐟᐊᑭᒥᑎᑦ ᐁᐅᑯᓂᐢ, ᓄᒥᓇᓵ ᐯᓴᑯᓴ ᑭᓅᑭ ᒥᑦᑎᑦᓱᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᓂᒃᓐᓇᓴᓵ ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᑭᐟᐃᐢᐣᒥᒐᓐ.

29 ¶ ᐁᖅ· ᐅᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᐊᑎᑌᐟ, ᐊᓐ ᒪᓱ ᑫᑎᐯᓵᒪᐟ ᐊᑎᑌᐟ ᐅᑦᑎᑦᓱᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᐁᐅᑯ ᐁᐟᑦᐢ ᐅᑯᓯᓴ ᐃᐊᐢ.

30 ᐅᓇᑎᓂᑫᒪ ᒪᓱ, ᒋᓐ ᐊᓂᑭ ᖃᑭᐟᐊᑭᒥᑎᑦ ᐁᐅᑯᓂᐢ, ᓂᐢᐊᓇᒥᒐᓐ ᓂᒃᓐᓇᓴᓵ ᑭᓅᑭ ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᓄᐅ ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᑭᐟᐃᐢᐣᒥᒐᓐ.

31 ᖃᑭᐟᐊᑭᒥᑎᑦ ᐊᓂᑭ ᖃᑭᐟᐊᑭᒥᑎᑦ, ᐊᓂᑭ ᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᐁᐅᑯᓂᐢ, ᓂᐢᐊᓇᒥᒐᓐ ᑭᓅᑭᒥᑦᑎᑐᒥᒐᓐ ᐁᐅᑯᓂᐢ, ᓂᐢᐊᓇᒥᒐᓐ

15 ᐊᑭᒥᑦ ᑐᑕᐃᓕᓗᒥᓴ ᐸᐃᑦᐸ· ᐃᓕᑭᓄᑦ ᑲᖏᖅᓯᒪᔪᓕᒃ, ᑎᒍᑦ ᐊᑭᓄᖅᓯᒪᔪᓕᒃ; ᑕᖓ ᑲᓇᐱᐃᓕᒥᑦ ᐅᓴᐃᓂᑦ ᑲᖏᖅ ᒪᓕᒃᓴᓕᒃᓴᓕᒃ, ᑭᑲᐊᑭᒪᐃᓕᓴᑦ.

16 ᒍᓪᓂ ᒪᓕ ᑭᖏᐊᒣᓂ ᒣᑦᖏᖅ ᓴᑭᖏᖅᐃᑐᓕᓄᑦ ᑲᑎᓂᖅᓯᒪᔪᓕᒃ, ᒣᑦᖏ ᑲᑎᓂᖅᓯᒪᔪᓕᒃ ᑲᑎᓂᖅᓯᒪᔪᓕᒃ ᑲᑎᓂᖅᓯᒪᔪᓕᒃ

ᒥᓇ ᐃᒃᓴᑌᓗ ᐅᑕ ᐊᖏᓂᒃᓂᐊᓐᐊᑦ ᐊᓂᑭ ᐸᐃᑦᑕᓐᓂ ᐃᓐᓴᐠ; ᐊᓂᑭ ᒪᓕ ᐸᐃᑦᑕᓐᓂ ᓄᓕ ᓂᓕᐅᓂᒃᓂᐊᓐᐊᑦ; ᐊᓂᑭ ᒪᓕ ᐸᐃᑦᑕᓐᓂ ᐅᑕᐅᓐᓂᐊᓐᐊᑦ; ᐊᓂᑭ ᓄᑎᐅᓴᖏᓐᓂᑦ.

46 ᐊᓂᑭ ᒪᓕ ᑲᐃᖏᐊᓐᓂᑦ ᓄᓗᓄ ᒥᐅᖏᑕᓄ ᑌᐸᐊᓂᑭ ᓂᓐᓗᑦ ᐃᓐᓴᐠᐅᑦᑕᓄ ᐅᓐᓂᑦᑕᓄ

22 ᐅᑎᓇ ᒥᓇ ᐁᐃᖏᓕᓂᓱ᐀ ᐅᑯᓱᓴ ᑲᔭᓴ, ᐃ·ᑭᓂᓄ ᑲᖏᓴᑦᓭᒃᓭᐃ·ᓂ, ᐁᑯᓂᖏᑦᑕᑎᑐᐃ·ᓱᓂ᐀ ;

23 ᐁᖏᓪᓗᒋᑦᓇᙵᐁ·ᐱᐅᓂ·ᑭᓂ ᐅᖏᑭ ᒥᓇ ᐊᓂᓭᐃ·ᓴ, ᐁᓂᑲᓇᓄᒋᑦᓇᙵᐁ·ᐱᐅᓂ·ᑭᓂ ᐃᑦᑯ ᑭᑲ ᐊᑭᒪᔪᐃ·ᓴ, ᐁᑦᑕᐅᑦᑯᑭᓂ ᐊᓂᑦ ᐅᒋᑭᓭᐃ·ᖏᐃᓂ᐀ ᑲᒪᒪᐁ·ᓴᑎᓂᓂ᐀.

24 ᐁᐅᑯ ᐅᒪ ᐅᓪᒋᖃᐃᓂᓭᓭᐃ·ᓄ ᑲᑦᖏᑎᑐᐃ·ᓭᓂᓂ, ᑲᓴᐃᐅᑦᑯᑭᓂ ᒥᓇ ᑲᓴᓇᖏᓕᑯᑭᓂ.

25 ᑲᑦᓇᖏᑦᓭᒪᓵ ᒪᓇ ᓴᑯᔪᖏᐃᑲᓇ ᒋᑭᓭᐃ·ᖏᐃᓂ᐀, ᒥᓇ ᐅᒋᑭᓭᐃ·ᖏᐃᓂᓄ ᑲᒪᒪᐁ·ᓴᑎᓂᓂ᐀, ᐊᑲ·ᓇᐃᑲᑲ, ᒥᓇ ᒥᑦᑕᓇᖏ·ᓴᓄ ᐊᑲ·ᓇᐃᑲᓇ, ᑕᐃᓂ᐀ ᐅᓂᑲᑲᑲᓂ, ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᑲᓴᓴᑲᑲ·ᓴᓂ

49 ᒣᐢᓂ ᑲᑭᐢᐃᓱᓱᑭᓂᓄᓐᓀᒻᔪᐟ ᑲᑎᐯᓵᐢᓂᑉᓀᐟ, ᑭᐢ-ᐃᓱᐊᑉᑭᒻᒪᓵᐟ ᒧᓱᓂ, ᑲᐃᐸᓱᓂ ᓀᐃᓱᐊᑐᐊᑎᓂ, ᒥᓇ ᓀᐃᓱᓇᓵᐢᐱᓂᓂᐢ; ᐅᑯᓱ ᐅᒪ ᑲᐃᓱᐊᑭᒻᑯᓱᓂ, ᒣᐢᓂ ᑲᑎᐯᓵᐢᓂᑉᓀᐟ, ᑲᑭᐢᐃᓱᓱᑭᓂᒪᒻᓱᓂ, ᑲᐃᐸᓱᓂ.

ᒪᑎᓇᒪᓵᐢ ᓂᒃᓇᓗ.

1 ᑲᑎᐯᓵᐢᓂᑉᓀᐟ ᒪᒃ ᑭᐢᐊᓱᒥᐢᐁᐤ ᒧᐸᓂ, ᐅᑦᓱ ᐁᐢᐞᐃᒋᐟ,

2 ᓱᐢᑭᒥᐢ ᐃᓂᐢᐁᐃᐢ ᐅᑕᒋᐞᓱᑦᓴ, ᑲᑕᐞᓴᐃᓵ-ᓇᐢᑭᓇᒥᐢ ᑲᐃᑕᓱᓵᐟ ᐅᒪᒋᑎᓵᓴᐃᓇ, ᒥᓇ ᑕᐢᓀ ᐊᐃᓵᓴᐢ ᑲᐅᐢᓂᑲᒋᐞᓂᓵᓵᐟ, ᒥᓇ ᐊᐁᓇ ᐁᐧᐊ ᐁᐃᓵᓂᐢᐃᓇᐟ ᐊᓂᐃ ᑲᓂᐱᓵᓱᐟ.

3 ᐁᓇᐯᐃᓵᐟ ᒥᓇ ᐁᐃᐧᐊᐃᓵᐟ ᐊᐞᓴᐃᓵᑎᒥᓵ ᑭᑲᐊᐢᓇᒋᓵᐟᐣ, ᐊᐞᓴᐃᓵᑎᒥᓵ ᒥᑭᐊᐞᐢᐱᓵ ᑭᑲᐊᐢᓇᒋᓵᐟᐣ, ᐁᑲ ᑲᑕᐃᓵᓂᐢᐊᑦᓂᓵ ᐃᓵᑭᐊᐞᐃᓵ, ᕿᑦᐯᐃᓵᐢ ᐃᐟ ᑲᐅᑦᐃᓵᑭᓴᓵᐟ.

4 ᐊᓂᑭ ᒪᓵ ᐃᐧᐃᐁᐃᓵᐟ ᐅᑕᒋᐞᓱᒥᐢ ᐁᐞᓂᐢ ᑭᐢᐃᓵ-ᒋᒪᐞᐢ, ᐊᐞᓴᐃᓵᑎᒥᓵ ᒥᑭᐊᐞᐢᐱᓵ ᑭᑲᐊᐢᓇᒋᓵᐟᐣ ᐊᐞᓴᐃᓵᐢᐱᓵᐟᐣ; ᒧᓱᓂ ᑲᑎᐯᓵᐢᓂᑉᓀᐟ, ᑲᑭᐢᐃᓱᓱᑭᓂᒪᒻᓱᓂ, ᐁᐞᓂᐢ

ᑕᒪᐱᓗᐟ ᑲᑎᐯᓗᐣᑭᑫᓗᐟ, ᑭᓇ ᑲᕮᐸᑭᑫᑲᑫᐟ ᐸᑭᑦ-ᑲᓇᐣᑯᓲ:

26 ᐸᑭᕿᐃᓗᓗᓂᐧᓂ ᒪᓗ ᑲᕮᐅᑎᓇᐟ ᐯᓴᐧᒪᓐᓂᐧᑲᐣ ᐸᑭᑫᑲᑫᓂᐧᓂᓱ, ᐅᓯᑭᐣᓇᓐᑯ ᑌᓗᐣᑦᓂᐧᓂᐣ ᐃᓴ ᐱᑯ, ᐅᑯᓯ ᑲᕮᐃᐣᑲᓴᐟᓂᐧ ᐸᑭᑫᑲᓇᐣᑯᓲ, ᑕᐧᕮᑎᐣᐱ ᒪᓗ ᐅᑲᐟ ᑲᕮᑎᓂᐧᑲᐣᐟᓂᐧᐣ ᓂᐱᓗᓗᓂᐧᓂᓱ ᐊᓂᐅ ᐃᑭᐧᑲᐧᑯᐧ.

27 ᐃᑭᐱ ᒪᓗ ᑭᐣᒥᓇᐣᐯᑫ ᓂᐱᓗᓂᐧ, ᐅᑯᑭᐱ ᑲᕮ-ᐅᑎᐣᒥᐸᓗᓂᐧ, ᑭᐧᐱ ᑲᐃᐧᓂᐣᐅᑫᐧ, ᑭᓇ ᑲᐃᐧᓂᐣ-ᕮᐃᐧᑫᐧ ᐅᓴᐯᒪ, ᐊᓂᒪ ᓂᐱ ᑲᐅᐣᒥᐸᓗᓂᐧ ᓴᓂᐣ-ᒥᐅᐧᐃᐧᓂᐣ ᑲᕮᐱᣭᐣᐯᐅᐧᑎᓂᐧᑫᐟ, ᐅᑯᑫ ᑲᕮ ᐃᐧᓴᑲᓂᐧᓂᓱ, ᐅᑯᑫ ᑲᕮᐸᑲᕮᐸᐸᓂᐧᐟ; ᐃᑭᐧᐱᐧᓂᐣ ᒪᓗ ᑲᕮᓴᓂᐣᐳᐅᐧᓂᐧᓂᐣᐟ, ᑭᓇ ᐅᐣᐟᓂᐧ ᑲᕮᐱᐣᐳᓂᐧᓂᐣᐟ; ᐃᑭᐧᑫᐧᓂᐧ ᒪᓗ ᑲᕮᓴᓂᐣᐳᐅᐧᓂᐧᑫᐧᓂᐧᐣ ᐃᒡ ᐅᐊᐧᐱᐧᓂᐧᐣ ᐃᐧᓂᐣᐳᐅᐧᓂᐧᐣ.

28 ᐲᑭᐱᐣ ᒪᓗ ᐃᑭᐧᓂᐧ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᐲᐥᐃᐧᓂᐧᐥᐃᐣᐟ, ᒪᓗ ᐯᐥᐣᐟᓂᐧ; ᐅᑯᑭᐱ ᑲᕮᐸᑭᐱᐧᓂᐧᐣ, ᑲᕮᐅᐣᐟᐃᐧᑫᐧᐟᓂᐧᐟᓂᐧᐣ ᒪᓗ.

29 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᐅᑦᓯᐃᐧᑦᑎᓐ ᑲᐧᐥᐧᓂᐧᑕᒧᐃᐧᓇ, ᐃᑭᐱ ᐃᑭᐧᓂᐧᐣ ᑭᐧᐱᐧᓂᐧᐣᐃᐧᓇ, ᐃᐧᓂᐧᐅᐣᐟᐅᐧᐯᒪ, ᑲᕮᐃᐅᐣᐟᐃᐧᑫᐧᐟᓂᐧᐟᓂᐧᐣ ᒪᓗ ᑲᕮᐱᐧᓂᐧᐣ ᒪᓗ.

30 ᐊᐳᐣ ᐃᑭᐱ ᑲᐧᐥᐧᓂᐧᐥᐧᑕᒧᐃᐧᓂᐧ ᐊᐧᐥᐧᐣᑲᐧ ᐅᐧᓂᐧᐣ-ᐱᐅᐟᓂᐧ, ᑭᓇ ᑲᐧᐥᐧᓂᐧᐣᒪᓗᐣ ᐃᐧᓂᐧᐊᐧᐟ, ᐅᑯᑫ ᐊᐧᐣᓇᐧᑲᐧ ᐃᑭᐧᑫᐧᓂᐧᐊᐧᐟ ᐅᐣᐟᐃᐧᑫᐧᐟᓂᐧᐟᓂᐧᐣ ᑲᕮᐱᐧᓂᐧᐣ, ᐸᐧᑫᐧᐟᓂᐧᐟᓂᐧᐣ ᒪᓗ ᑲᕮᐃᐧᓂᐧᐣᐳᐅᐧᓂᐧᐣᐟᓂᐧᐣ ᐃᐧᓂᐧᐊᐧᐟ ᐅᐣᐟᐃᐧᑫᐧᐟᓂᐧᐟᓂᐧᐣ ᑲᕮᐱᐧᓂᐧᐣ ᒪᓗ.

31 ᐅᑯᑫ ᒪᓗ ᐊᐳᑫᐳᓂᐧᓂᐣ ᑲᕮᐯᐣᐯᑫᐧᓂᐧᐣ ᒪᓗᐣᐳᐃᐧ-ᐃᐧᓂᐣ ᐅᐣᐟ, ᐊᐊᐧ ᒪᓗ ᐃᑭᐧᑫᐧᓂᐧᐣ ᑲᕮᐃᐳᐣᐟᐯᐧᐟ ᐅᒪᓗᐣ-ᐳᐃᐧᓂᐣᐟ.

ᒪᓂᓇᒪᓗᐣ ᓂᐧᐃᑉᓱᐟ.

1 ᑲᑎᐯᐣᐯᑫᐧᐟ ᒪᓗ ᐲᐣᐊᐳᒥᐣᐅᐧᐣ ᒧᐧᓂᐣ, ᐅᒥᐧᐟ ᐅᐃᐦᐟ,

2 ᐊᐳᒥᐣᐁᐣ ᐃᑭᐣᐅᐃᐸ ᐅᑕᐊᐧᐟᑎᓴ, ᐅᒥᐧᐟ ᒪᓗ ᐃᐧᓂᐧ, ᐲᑭᐱᐣ ᐃᐣᑕᐊᐧᐟ ᓇᐯᐧ ᑭᓇ ᐃᑭᐧᑫᐧᓂᐧᐣ ᐱᑭᐣᐅᑦᐃᐧᓂᐧ, ᐯᓇᑭᐣᑫᒪᐃᐧᓂᐧᐣ ᐅ

19 ᐸᑭᑭᐊᓱᓂᓂᓄᐤ ᒪᓇ ᑲᕮᑎᓇᓭ ᑲᑎᓯᐸᑯᐊᖏᓪᓗᑕᐃᓐ ᑲᐯᒪᓂᑎᖏᓱ, ᑭᓇ ᐯᖅ ᐅᑲᐳᖏᐊᑎᖏᓱ ᐊᓱᑯᐊᓱᑎᓵ ᑐᑊᑭ, ᑭᓇ ᐯᖅ ᐅᑲᐳᖏᐊᑎᓂᐸᓵ ᐊᑯᑭᑭᐊᓱᐊᖅᑐᑦ, ᑲᑦ ᐊᓐᑦᐸᐃᖅ ᒪᓇ ᑲᕮᑎᓇᓭ ᐊᑯᑭᑭᐊᓱᐊᖅᑐᑦ ᐃᓐᓂᐊᓐᓂᓱᓐᓂᓂᓄᐤ ᐅᑲᐳᖏᐊᑎᖏᓱ

23 Lb Δ·ᒃ ᓂᐦᐦᑭᑭᐢᑕᑫᓯ ᑭᐦᓪᒪᐢᓱ�Δ· ᐸᑭ-ᑕᑲᓇ, ᑕᓱ ᒧᐣᐊᓴᐣ, ᓂᑦᓭ᙮ ᒃᐯᒪᐦᑎᑲᓴᐣ, ᓂᑦᓭ᙮ ᒃᐯᐢᑎᐣᐸᐊᓴᐣ, ᓂᑦᓭ᙮ Lᐦᑎᐦᑯᐦᐣ ᐅᐯᓴᑯᐢ-ᓂ·ᑭᐣ. ᐅᐅᑯ ᐅL ᐅᐸᑭᑕᑫᐢᐃ·ᐣ ᐞᒌᓂᐢᐱ ᐅᑯᓴᑯᐢ ᓱᐢᐱᐣ.

24 ¶ ᐅᐊᑎᓂᓪᐣᑲᓱᐣ ᐃᑊᐢᐣ·ᐢᑊ ᐅᑯᓴᑯᐢ ᐃᑊᐢᐣ, ᐅᑭᒪᓱᓪ ᓴᑦᓭᑊᐢᐣ ᐅᑕᐢ·ᓱᑎᓱᐢᐣ· ᐅᐣᑭᐣ, ᑭᐣᐸ-ᑭᑕᑫᐢ᙮

25 ᐢᑯᒪL ᐅᐸᑭᑫᐢᐃ·ᐣ ᐯᐣ ᓱᓂᒃᐃᐢᓴᑲᐣ ᒥᑦᓪ-ᐣᒥᑕᓴᐢ ᓪᐣᒥᑕᓴᐢ ᓴᑭᑊᐢᐣ ᑭᐣᐃᓪᐣᐲᐣᐢᓂᑲ·ᐣ, ᐯᐣ ᓱᓂᒃᐃ·ᑭᑭᓱᓴᑲᓂᓪ ᑌᐸᐊᐣᐢᒥᑕᓴᐢ ᓴᑭᑊᐢᐣ ᐃᓱᑯᓱ, ᑲᐃᑭᓱᓂᒃᐢᐣ·ᐣᐢᑯᓱᐢ·ᓵ ᑲᓴᑦᑫᑭᐢ ᐃᐱᐣᐢᐣᐢᑯᓱᐢ·ᓵ ᑲᓴᑦᑫᑭᐢ ᐯᐣᐃᓪᐣᐲᐣᐢᓂᑲ·ᐣ, ᐯᐣᐃᓪᐣᐲᐣᐢᓂᑲ·ᐣ ᐅᐣᑭᐣ ᐅᐊᑎᓂᓪᐣᑲᓱᐣ ᐅᑯᓴᑯᐢ ᓱᓴᐣᐢᐱᐣ·

65 ᑭᐦᐸᑭᒥᐤ ᐯᒃᐣ ᓱᓂᑲᐃᓕᒃᑲᓂᓕᓂᐤ, ᒥᑦᑐᑎᒥᒃᓂᐤ ᓂᓐᑎᒥᒃᓂᐤ ᓴᑭᐢᑫ ᑭᐦᐃᐧᐃᐣᓂᑲᓕᐦᐤ, ᐯᒃᐣ ᓱᓂᑲᐃᐧ· ᒥᑭᓴᑲᒃᑲᓂᓐ ᑌᐸᘻᐦᐃᑎᒥᒃᓂᐤ ᓴᑭᐢᑫᐣ ᐃᐧᓂᓕᘻᐦᐃ, ᑲᐃᓴᓱᓂᑲᐃᐧᐣᐦᐃᘻᐦᐃᐧᐣ ᑲᓇᒥᒃᑫᐦᐤ; ᒋᐱᓐᑯᐯᐦᑲᒃᓴᐤ ᑲᒥᓴᓱᓂᑲᐃᐧᐣᐦᐃᘻᐦᐃᐧᐣ ᐱᒥᒃᑫᐦ

Δ"ᕈᓯᐊᐧᐣ, ᐅᓴᓇᑭᓄᑦ Δ·"ᑭᒪᓀ ᕿᑭᑦᑲ, ᒥᐢᐡ' ᓴᑭᐣᐊ ᐅΔᑦᐦ"ᑎᓂᑲᓄ·ᑎᑦ ᐢ"ᐦᔭᓂ, ᑲΔᓯᓂᓄᓴ-ᐞ·ᐱᑦᓂᐧ·ᵻ ᑲᓴᑭᑲᒥ ; ᑲ"ᑭᔭᐤ ᐊᓇ ᑭᐱΔ·ᓂᓄᓴ ᐯᒥ"ᑲ·ᓂᵻ ᒥᐢᐡᑐᒥᕒᓇᐤ ᓂᓯᕒᓇᐤ ᓴᑭᐣᐊ ᑭ"ΔᑦΔ"ᑎᓂᑲᓂᐧ.

87 ᑲ"ᑭᔭᐤ ᒧᑦᔨᐧᐣ ᑲᑭ"ΔᑦᐞᑌΔ· ᕿᑭᑭᑲᓂ-Δ·ᑭᑦ ᒥᐢᐡᑐᒥᕒᓇᐤ' ᓂᓯᐦ, Δᑲᐯᒧᑦᔨᐧᐣ ᑭ"Δᑦᕈᐞᐧ·ᐣ ᑲᐯᒪᓴᑎᓀᑲᐧ ᒥᐢᐡᑐᒥᕒᓇᐤ' ᓂᓯᐦ, ᒪᓴᑎᓀᐞᐧᐣ ᐯ"ᐯᑲᐞᐞᐧᐣ ᒥᐢᐡᑐᒥᕒᓇᐤ' ᓂᓯᐦ, ᐞᐞᓂ ᐯᐢᑎᑦᒥ ᕿᑭᑭᑲᓂᐧ·ᑭᑦ ; ᑭᓇ ᒥᐢᐡᑐᐧᐣᐞᐧ·ᐣ ᒥᐢᐡᑐᒥᕒᓇᐤ' ᓂᓯᐦ, ᒪᐯᒪᓴᑎᓀᑲᐧ ᐯ"ᐯᑲᐞᐞᐧᐣ ᒥᐢᐡᑐᒥᕒᓇᐤ' ᓂᓯᐦ, ᒥᐢᐡᑐᒥᕒᓇᐤ' ᓂᓯᐦ.

88 ᑲ"ᑭᔭᐤ ᒪᓇ ᒧᑦᔨᐧᐣ ᑲᑭᐸᑭᑲᐞᐧᑲᑲᓄ ᑭᔭ-ᒣᐞᐧᑲᐞ· ᕿᑭᑭᑲᓂᐧ ᓂᓯᕒᓇᐤ ᓀᐅᐸᐣ ᑲᐯᒧᑦᔨᐧᐣ ᑭ"Δᑦᕈᐞᐧᑲᐞᐧ·ᐣ, ᒪᐯᒪᓴᑎᓀᑲᐧ ᓂᓯᐦ·ᐞᐞᕒᓇᐤ, ᒪᐯ ᒥᐢᐡᑐᐧᐣᐞᐧ·ᐣ ᓂᓯᐦ·ᐞᐞᕒᓇᐤ, ᒪᓴᑎᓀᐞᐧᐣ ᐯ"ᐯᔭᓯᐞ· ᕿᑭᑭᑲᓂᐧ·ᑭᑦ ᓂᓯᐦ·ᐞᐞᕒᓇᐤ. ᐅᐅᓯ ᐅᒪ ᑲΔᐞᕿᐯ-ᐯ·"ᑭᵻ ᕿᑭᑭᑲᓂᐧ·ᑭᑦ ᐃᐢᐣᐞ ᐅᑭ"ᑎᓂᑲᓂᐧ·ᐣ.

89 Δᐢᐣ Lᑲ ᒧᐢᐣ ᑲ"ᐣᐞᐧ ᐅᑭᑭᑲᓂ"ᐣᔭᵻ ᑲᒪᒪᐯᐞᓴᑎᓀᐧ, ᑭᑦΔ·ᑭᑭᔭᒥᒪᒥᒪᒪ', ᑭ"ᐯᐸᑐ·ᵒ ᐊ-Δ·ᵵ ᐅᐊᔭᒥ"Δᔨᐧ' ᑭᔭᐸᐧᑎᓯΔ· ᐊ ᐞΔ·ᓂᵻ ᑎ"ᐦ, ᐊᓂᒪ ᑕᐧᒋᐢ ᐞᐧᐣ ᐞᑭᒪᒪᓂᵻ ᑲᑭ"ᐊᔭᵻ ᑎᑭ·ᐢ ᑕᑦᑕᐞᐧ· ᓂᓯᐦ ᐊᐧᐣᐊᒪᒥᵻ ᑎᑭ ; ᐅᐞᓯ ᐅᑭ"ᐊᔭᒥ"Δᔨᐧ' ᐞᐧᐣ.

ᒪᑎᓀᒪᓴᐧ ᐊᔭᓀᓂᑭ.

1 ᓴᑎᐯᔭ"ᑭᐟ ᒪᓀ ᑭ"ᐊᔭᒥ"ᐅᑭ ᒧᓯᑦ, ᑎᒥᓯ ᐅΔᑦᑫ',

2 ᐊᔭᒥ" ᐅᐧᐊᐧ, ᑎᒥᓯ ᒪᓀ ᑲᑕΔᑦ, Δᑦᐞᐞ ᓴᑦᐅᐊᒪᓀ ᐞᐧᑎᑲᓀᒪᓂᓀ, ᑌᑦᔨᐟᐟ ᐞᐧᑎᑲᓀᒪᓂᓀ ᑲᑕᐞᐧᑎᑲᓀᒪᓂᓀ·ᑦ ᑫᓯ ᐞᐧᑎᑲᓀᒪᓂᓀ·ᑦ ᑲᑕᐞᐧᑎᑲᓀᒪᓂᓀ·ᑦ.

3 ᐅᐧᐊᐧ Lᓀ ᐅᓯᓯ ᑭᐢᑑᑦ ; ᑭᔭᓴᐊᑦ ᐞᐧᑎᑲ-ᓀᒪᓂᓀ ᑫᓯ ᐞᐧᑎᑲᓀᒪᓂᓀ"ᑎᓂᔭᵒ, ᒣ·"ᑭ ᓴᑎ-ᐯᔭ"ᑭᐟ ᑲᑭ"Δᓯᓯ"ᑭᒪᑫ ᒧᓯᑦ.

4 ᐅᒪ Lᓀ ᐅᐊᑲᓴᑎᑕᒥᵻ ᐞᐧᑎᑲᓀᒪᓄᓴᓂᓀᑎᑦ ᑭᑭ-ᕿᓴᒪᐞᐧ·ᐣ ᑭᔭᐱᓂᔭᵒ, ᐁ"ᑭᑕᐊᑕᒥᵻ, ᐅᒪᓯᓀ-ᒋᓀΔ·ᐣ, ᑭᑭ"ᕿᓴᒪΔᓴᑭᵒ ; ᒣ·"ᑭ ᓴᑭᐢᑫᓴᓀᑎᑦ ᒪᓯ-ᓄΔ·ᐣ ᐞᐧᓀᒪ ᓴᑎᐯᔭ"ᑭᐟ ᓴᑭᐢᑫᓴᓀᑎᑦ ᒪᓯᓂ, ᐅᒪᓯ ᓴΔᓯᓯᑭᓯᒪᓯᒪᒥ ᑭᑭ"ᕿᓴᒪᐞᐧ·ᐣ.

5 ¶ ᓴᑎᐯᔭ"ᑭᐟ Lᓀ ᑭ"ᐊᔭᒥ"ᐅᑭ ᒧᓯᑦ, ᑎᒥᓯ ᐅΔᑦᑫ',

6 ᐅᑎᓂᐟ ᐞᐢᑦᔨᐧᐣ ΔᑦᐞᐅΔᑦᐞ ᐅᑦᑫ·ᓯᒥᓯᔭᵻ ᐅ"ᑭ, ᐯ"ᑭΔᐟ Lᓀ.

7 ᐅᒥᓯ Lᓀ ᑭᑲᔨᑫ·ᐞᐧ·ᐣ, ᑭᑭᐯ"ᑭᑭᑭᐧᐣ ; ᑫ·ᓯᔭᐯᑭᓀᑕᑦᔨᐧᐣ ᐯ"ᑭΔᐅ·ᓂᓯᔭᵒ, ᑭᑲᐧ Lᓀ ᑲᑕ-ᑲᑫᓯᑫᒪᔨᐧᐣ ᒥᓯᐅ· ᐅΔ·ᑲᓯᑫ·ᵒ, ᒣᓀ ᑲᑕᑭᓯᐯ-ᑭᓀᒪᔨᐧᐣ ᐅᑕᐞᐧᑫ·ᐞᐧ·, ᐅᐞᓯ ᑲᑕᐯ"ᑭΔᓯᑭᐧᐣ.

8 ᑭᔭᐧ Lᓀ ᑲᑕᐅᑎᓂᐞᐧᐣ ᐅᑫᑭ ᑲᐯᒧᑦᔨᐧᐣ ᐞᐧᑎᑭ ᐅᑭᑭᑭ ᕿᑭᑭᑲᓂᔭᐟ, ᑲᒥᓯᓯᐧ ᐅᑎ <"ᑫ·ᓯᑲᐳ ᐱᒥ ᐅᐞᓯᓯᑎᓂᔭᑲᑎ, ᓯᑦ Lᓀ ᐅᑫᑭ ᑲᐯᒧᑦᔨᐧᐣ ᑭᑲᐅᑎᓂᔭᵒ ᑲᑕᒪᑲᓂᔭᐞ· ᕿᑭᑭᑲᓂᔭᐞᐧ·.

9 ᑭᑲᐯᓯᐞᐧ·ᐣ Lᓀ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ ᑦᑭ ᐞᐧᑎᑭ ᐅᑭᑭ-ᐞᐧ·"ᐱᐞᐧ· ᑲᒪᒪᐯᐞᑎᑦ ; ᑭᑲᒪᒧᐅ· Lᐞᐧ·ᑭ-ᐞᐞᐧ·ᐣ Lᓀ ᐞᐧᑭᑭ ᑲᒪᒧᑭᐅᑎᑦ Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᐅᑕᐞᐧ·ᓯᑦᔨᐧᐣ :

10 ᑭᑲᐯᓯᐞᐧ·ᐣ Lᓀ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ ᐞᐧᑎᑭ ᐅᑫᑦᔨᒪᐱ' ᑲᑎᐯᔭᐟᐟᑭᑫ' ; ᐞᐧᑭᑭ Lᓀ Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᐅᑕᐞᐧ·ᓯᑦᔨᐧᐣ ᑲᑕᔨᔨᑎᓂᐞᐧ·ᐣ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ :

11 ᐅᐧᐊᐧ Lᓀ ᑲᑕᐸᑎᓂᵒ ᐞᐧᑎᑭ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ ᐅᑫᑦ-ᔨᒪᔭᐱ' ᑲᑎᐯᔭᐟᐟᑭᑫᔭᐟ ᑲᑕᐅᑦᔨᑭᑫᐞᐧ·ᓂᓯᐦ Δᑦᐳ-ᐅᐞᐧ ᐅᑕᐞᐧ·ᓯᑦᔨᐧᐣ ᐅᑎᓯ ; ᑲᑕᓇᑭᑎᒪᒪᔨᐧᐣ ᐅᑦᑭᑦᔨᐞᐧ-Δ·ᐞᐧᑭᵒ ᑲᑎᐯᔭᐟᐟᑭᑫᔭᐟ'.

12 ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ Lᓀ ᑲᑕᐞᐧᑫᔨᐧᐣ ᐅᑭᐟᐟᑲᐞᐧ·ᐞᐧ ᐅᑦᑎ-ᑲ·ᐞᐧᔭᐟ ᑲᐯᒧᑦᔨᐧᐣ ; ᑭᑲᐸᑭᑲᓄ Lᓀ ᐯᑦᑲ ᑲᑕ-Lᓀᔭᐞᐧ· ᕿᑭᑭᑲᓂᐧ·ᐞᐧ·, ᐯᐞᓯ ᓂᓯ ᑲᑕᐞᐧᑫᔨᐧᐣ ᑲᑎᐯᔭᐟᐟᑭᑫᔭᐟ'.

13 ᑭᑲᐟᐟᑲᐧᐣ Lᓀ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ ᐅᑫᑦᔨᒪᐱ' ᐅᐧᐊᐧ, ᒣᓀ ᐅᑫᑦᔨᒪᔭᐟ' ᐅᐞᓯᓯ, ᐅᐞᓯ ᑲᑕᐸᑎᓂᑭᑫᐧᐣ ᑲᑕᐸ-ᑭᑎᓀᒪᒪ' ᑲᑎᐯᔭᐟᐟᑭᑫᔭᐟ'.

14 ᐅᐞᓯ ᐅᒪ ᑫᐃᓯᐸᐟᑲᓂᐟᐟᑭᑦ ᐞᐧᑭᑭ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᐅᑕᐞᐧ·ᓯᑦᔨᐞᐧᑫᐞᐧ· ᐅᐟᐟᑦ ; ᐞᐧᑭᑭ Lᓀ ᐃᐢ-ᐸᑦᔨᐧᐣ ᑲᑭ ᓂᐅᑲᑦᔨᑫᐞᐧ·.

15 ᐅᐞᓯᐱ Lᓀ ᐅᑲ· ᐞᐧᑭᑭ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ ᑫᐃᐟᐟᑫᑭᐣ ᑭᑭᐞᐧᑫᐟᐟᑭᐣ ᑭᒥᑭᐞᐧ·ᐟᐟᐱᔭᐳ ᑲᒪᒪᐯᐞᑎᑦ ; ᑭᑲ-ᐯᐟᐟᑭᑫᐞᐧ·ᐣ Lᓀ, ᒣᓀ ᑭᑲᐸᑭᑲᓄ ᑲᑕᐸᑭᑲᓂᐧ·ᑭᑦ.

16 ᑭᑫᒪ ᓂᒥᐯᐞᓀᒪᑲᐧᐣ ᐞᐧᑭᑭ Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᑕᑦ-ᐞᐧ·ᓯᑦᔨᐧᐣ ; Δᑦᐱᐳ Δ·ᵵ ᐞᐧᑭᑭ ᑲᑕᑦᑭᓀᐞᐧᑫᐞᐧ·, Δᑦᐱᐳ ᑲ"ᑭᔭᐤ ᑕᐅᑦᑲᓀᒪᔨᐧᐣ ᐞᐧᑭᑭ Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᑕᑦᑫ·ᓯᑦᔨᐧᐣ, ᐞᑭᐢᐡᑕᓀᒪᒪᓯᐟ ᐯᑕᐞᐧᑫᐞᐧ·ᐣ.

17 ᑭᑫᒪ ᑲᑭ"ᑭᔭᐤ ᑕᐞᐧᑦᒪᔨᐧᐣᐞᐧ·ᐞᐧ· Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᑕᑦᑫ·ᓯᑦᔨᐧᐣ ᐞᐧᑭ ᐅᑦᑲᓀᐟ, ᐞᐞᓯᔭᐞᐧ ᒣᓀ ᐱᓯᑦᑭᐤ ; ᐞᐧᑭᑭ Lᓀ ᐯᐟᐟᑭᑫᐞᐧ· ᑲᒪᒪᐯᐞᑎᑦ ᐞᐧᑭᑭ ᑲᑕᐞᐧᑫᐞᐧ·ᐣ ᐞᐧᑭᑭ ᑲᑕᐞᐧᑫᐞᐧ·ᐣ ᐞᐧᑭᑭ ᑲᑕᐞᐧᑫᐞᐧ·ᐣ.

18 ᐞᐧᑭᑭᑕᓀᐞᐧ·ᐣ Lᓀ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ ᑲᑎᒣᐞᐧᑎᑦᒪᓀ-ᐞᐧ·ᐣ ᑲᑭ"ᑭᔭᐤ ᑕᐞᐧᑦᒪᔨᐧᐣᐞᐧ·ᐞᐧ· Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᑕᑦᑫ·ᓯᑦᔨᐧᐣᐞᐧ·ᐞᐧ·.

19 ᐞᐧᑭᑭᒣᑲᐞᐧ·ᐣ Lᓀ ᐞᐧᑭᑭ ᐃᐢᑦᔨᐧᐣ ᐅᒥᑲᐧ ᐅᐟᐟᑦ, ᒣᓀ ᑕᐞᐧᑫᐞᐧ Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᑕᑦᑫ·ᓯᑦᔨᐧᐣᐞᐧ·ᐞᐧ· ᑕᑭ, ᐞᑭᐟᐟᑫᑕᐞᐧᑫᐞᐧ·ᐣ Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᑕᑦᑫ·ᓯᑦᔨᐧᐣᐞᐧ·ᐞᐧ· ᐞᐧᑭᑭ ᑕᑦᑭᑫᐞᐧ·ᐟᐟᐱᔭᐳ ᑲᒪᒪᐯᐞᑎᑦ, ᒣᓀ ᑭᑎᐸᑦᑫᐞᐧ·ᐞᐧ· Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᑕᑦᑫ·ᓯᑦᔨᐧᐣᐞᐧ·ᐞᐧ· ᐞᐧᑭᑭ ᑕᑦᑭᑫᐞᐧ·ᐟᐟᐱᔭᐳ ᑲᒪᒪᐯᐞᑎᑦ, ᒣᓀ ᑭᑎᐸᑦᑫᐞᐧ·ᐞᐧ· Δᑦᐳᐅᐞᐧ ᑕᑦᑫ·ᓯᑦᔨᐧᐣᐞᐧ·ᐞᐧ· ᐞᐧᑭᑭ ᑕᑦᑭᑫᐞᐧ·ᐟᐟᐱᔭᐳ ᑲᒪᒪᐯᐞᑎᑦ, ᐅᐞᓯ ᑲᑕᐞᐧᑫᐞᐧ·ᐣ ᑕᑦᑫ·ᓯᑦᔨᐧᐣ ᑭᑲᐅᑎᓂᔭᵒ ᐞᐧᑭᑭ

ᖃᒪᒪᐅᓵᑐᓵᓄᐟ ᐅᐦᐢᓯᒪᒪᓄᐟ ᐅᔭᐊᐟ, ᒥᓇ ᐅᐦᐢᓯ-
ᒪᒪᓄᐟ ᑐᓄᓂᔨᓵᐊᐟ ; ᒣᐦᐤ ᑲᑎᐅᓴᐦᑭᐟ ᖃᐹᐦᐃᓇ-
ᓂᓯᐦᒪᓐᓂᐸᐟ ᒧᓂᓐ ᐸᐃᓪᓯᐸᒥ ᑭᐦᐤ, ᐅᓄᓂ ᖃᐦᐃᑐᓪᓂᐟ.

23 ¶ ᑲᑎᐅᓴᐦᑭᐟ ᒪᓇ ᖃᐦᐊᑲᒥᐦᐁᐤ ᒧᓂᓐ,
ᑑᒥᓂ ᐅᐃᑉᐟ,

24 ᐅᑑᓄ ᑑᒪ ᖃᑑᓱᓂᓐᐟ ᐊᓂᖃ ᐸᐃᓪᑲᒥᐟ ;
ᓂᓂᒪᓇᐤ ᓂᑲᓇᓂᓴᐟ ᐅᑕᐢᐣᐱᐳᓂᐟ ᑭᐦᐤ ᒥᓇ
ᐊᑉᓵᑯᓂᐟ ᖃᒪᐱᐢᐣᐊᐳᓂᐟ ᖃᒪᑯᐦᒥᒪᒥᓯᓂᐟ ᑭᒥᖃᑯᓂᓐ-
ᒪᓵᐤ ᖃᒪᒪᐅᓵᑐᓵᓄᐟ :

25 ᓂᑲᓇᓇᒥᓇᐅᐢᐱᐳᓇᓴᓵᐤ ᑭᐦᐤ ᖃᒥᐳᓂᑯᓂ-
ᖃᒥᐦᑯᑯᓂᐟ ᐅᑑᑫᓵᐤ, ᓇᒪᐃᓐᓇᖃᐟ ᒥᓇ ᖃᒪᑯᐢᐣ-
ᑫᐊᓂᐟ ;

26 ᒪᓇ ᖃᒪᐃᓵᑭᐦᖃᒥᐅᐁᐢᓂᐟ ᐃᓵᑦᓴᓂᑯᓂ-
ᐊᓂᒥ ᑭᒥᑭᑯᓂᐦᐱᓵᓵᐟ ᖃᒪᒪᐅᓵᑐᓵᓄᐟ, ᐸᑦ ᖃᓇᐁᓵ-
ᓵᐦᒥᐢᑭᓵᐟ ᐊᖃᖁᓂᐟᒥᓇ ᐁᐊᐢᐣᐊᐳᓂᐟ ᐅᑕᐢᐣᐊᐳᓂᐟ
ᖃᐦᖁᓵᐟᒥᓇᓂᑯᓂᓵᐤ ᐅᐦᐢᓯᒪᒪᓄᐟ ᐅᑕᐢᐣᐊᐳᓂᐟ ᑭᒥᑭᑯᓂᐦᐱᓵᓵᐟ
ᐅᑑᓄ ᑑᒪ ᑫᐃᑕᐊᓂᐟᒥᓇ ᐊᓂᖃ ᐁᐊᐢᐣᐊᐳᓂᐟ ᑭᒥᑭᑯᓂᐦᐱᓵᓵ

22 ⵙⵜⵉⵏ ⵒⵄⵍⵏ ⵓⵔ ⵒⵔⵗⵃⵔ· ⵃⵙⵃⵒ, ⵙⵜⵉⵏ ⵢⵍⵏ ⵅⵔⵔ, ⵙⵜⵉⵏ ⵢⵍⵏ ⵙⵜⵒⴷ·ⵏ, ⵙⵓⵔⵍ ⵙ·ⵄⵜ ⵃⵙⵃⵒ ⵒⵒⵒⵔ·ⵍⵏ×, ⵢⵗⵔ ⵒⵙⵃⵒⵏⵃⵔ·ⵏ, ⵄⵍⵔⵄ·ⵒ ⵍⵃ ⵒ"ⵍⵔ-ⵍⵔⵔⵔ·ⵏ ; ⵍⵃ ⵄⵛⵍ ⵃⴷⵣⵙⵓⵃⵙⵒ, ⵒ"ⵍⵔⵍ-ⵔⵔⵔ·ⵏ.

23 ⵔⵄⵔⵒ"ⵒⵔⵔⵔⵏ ⵃⵙⵢⵒ"ⵔⵒⵒ ⵒ"ⵙⵔⵔ·ⵍⵔⵔ·ⵏ ⵄ·ⵒⵔⵔ·ⵍ, ⵒⵒⵍ ⵔⵄⵔⵒ"ⵒⵔⵔⵔⵏ ⵃⵙⵢⵒ"ⵔⵒⵒ ⵒ"ⵍⵔⵍⵔⵔⵔ·ⵏ ; ⵒ"ⵃⵒⵔⵔ·ⵒ"ⵔⵍ·ⵏ ⵔⵛⵏⵃ·ⵔⵔⵔ·-ⵄ·ⵙⵒ° ⵃⵙⵢⵒ"ⵔⵒⵒ, ⵔⵄⵔⵒⵒⵔⵔⵔⵏ ⵃⵙⵢⵒ"-ⵔⵒⵒ ⵊⵔⵍ ⵔ"ⵔ.

ⵍⵙⵒⵍⵃ ⵔⵛⵛⵉⵏ.

1 ⵃⵙⵢⵒ"ⵔⵒⵒ ⵍⵃ ⵒ"ⵙⵔⵢⵔ"ⵔ° ⵊⵔⵍ, ⵃⵔⵔ ⵔⵄⵔⵛ,

2 ⵔⵔ"ⵍ ⵓⵔ ⵑⵑⵃ·ⵄ ⵒⵙⵏ° ⵔ"ⵔ ; ⵔⵔⵔ·-ⵏⵑⵑⵔ ⵒⵃⵔ"ⵔⵔⵔⵒⵒ: ⵃⵔⵍⵛⵔⵒⵒ ⵃⵔ ⵄⵛⵍⵔⵏ ⵃⵍⵔⵙ·ⵔⵄⵛⵔⵏ, ⵢⵗⵔ ⵃⵔⵔⵒ·ⵑⵔⵔⵏ ⵍⵛⵔⵒⵙⵓⵙ·ⵏ.

3 ⵄⵛⵑ ⵍⵃ ⵅⵉⵔⵃⵙⵃ·ⵄ·, ⵃ"ⵒⵏⵒ ⵃⵍⵙ·ⵔ-ⵄⵔⵏ ⵃⵔⵍⵙ·ⵔⵄⵔⵄⵙ·ⵏ ⵄⵔ ⵔⵙⵍⵏⵒ ⵙⵓⵔ ⵄⵛⵃ·-ⵓⵔ× ⵔⵉⵔⵙ·"ⵑⵙ·× ⵃⵍⵍⵔ·ⵏⵓⵔⵏ.

4 ⵍⵃ ⵒⵛⵑ ⵑⵙ ⵑⵏ ⵑⵑⵃ·ⵙⵛⵒ ⵅⵉⵛ"-ⵃ·ⵄ·, ⵔⵙⵒⵛⵑ ⵔⵒⵍⵔⵏ, ⵙⵓⵔ ⵃⵙⵢⵒⵍⵔⵏ ⵝ"ⵔ-ⵔⵉ")ⵔⵛⵍⵔⵔ·ⵒ, ⵄⵛⵔⵍⵄⵔⵔⵔⵏ ⵔⵛ ⵍⵛⵍ·ⵔⵄⵔⵄⵙ·ⵏ ⵄⵔ ⵔⵙⵍⵏⵒ.

5 ⵄⵛⵑ ⵒⵛⵒⵔⵔ·ⵄ·) ⵑⵒⵉⵛⵍⵔ, ⵙⵓⵄ ⵉⵔⵒ-ⵙ·"< ⵙ·<ⵒⵉⵛ× ⵄⵔ"ⵝ ⵃⵙⵢⵒ ⵃⵛⵍ"ⵔⵑⵔⵔ·ⵏ.

6 ⵄⵛⵑ ⵓⵏ·° ⵒⵛⵒⵔⵔ·ⵄ·) ⵅⵉⵛⵍⵔ, ⵙⵓⵄ ⵉⵔⵒ-ⵙ·"< ⵑⵙ·ⵒ× ⵄⵔ"ⵝ ⵃⵛⵍⵔⵏ ⵃⵔⵍⵙ·ⵔⵔⵔ·ⵏ ; ⵃⵛ ⵅⵉⵛ-ⵛⵍ·) ⵒⵛⵒⵔⵔ·ⵄ·) ⵃⵛⵍⵔⵏ ⵃⵔⵍⵙ·ⵔⵔⵔ·ⵏ.

7 ⵍⵃ ⵄ·ⵏ ⵄⵛⵑ ⵙ·ⵍⵙ·ⵔⵄⵔⵄⵙ·ⵄ· ⵃⵍⵍⵔ·-ⵏⵄⵔⵏ, ⵃⵃⵅⵉⵛⵓⵄ·ⵙ·, ⵍⵃ ⵄⵍⵄ·ⵏ ⵃⵃⵓⵅ"ⵛ-ⵄ·ⵙⵄ·ⵙ·° ⵒⵛⵒⵔⵔ·ⵄ·) ⵔⵛⵛⵉⵏ.

8 ⵙⵓⵔ ⵍⵃ ⵝⵉⵙ) ⵔⵙⵍⵏⵒ ⵛⵔⵔⵝⵄ·ⵔⵙⵙ·ⵏ, ⵃⵛⵅⵉⵛⵍ·ⵏ ⵑⵑⵃ·ⵄ· ; ⵝⵔⵙⵙ ⵍⵃ ⵃⵃⵔⵔⵏⵔ"ⵛ-ⵄ·ⵙⵄ·ⵙ·° ⵄⵔⵉⵙ" ⵝⵙⵃⵛⵏⵝⵍⵍⵔⵏⵛⵍ·.

9 ⵒⵛⵏ ⵍⵃ ⵄⵛⵛⵔⵝ·ⵙ ⵔⵛⵛⵒⵄ·× ⵒⵄⵔⵄ-ⵄⵃⵙⵙ·ⵄ· ⵃⵃⵃ·ⵛⵔⵒ"ⵄⵔⵔ, ⵃⵃⵅⵉⵛⵍⵔ·ⵄ· ⵙⵔⵔ-ⵔ·ⵄ·) ⵑⵑⵃ·ⵄ· ; ⵃⵃ ⵒⵛⵒⵔⵔⵛⵅⵄ·ⵄⵔ·° ⵍⵃ ⵄⵛⵛⵔⵍⵑ·ⵍⵍⵑⵄ·ⵄⵔ·° ⵃⵃⵅⵉⵛⵍⵔ·ⵄ· ⵍⵃ ⵒⵄⵔⵄⵙⵓⵙ·ⵄ·.

10 ⵢⵍ ⵍⵃ ⵙⵓⵔⵍ ⵝ"ⵒⵔⵃⵙ ⵔⵒⵍ·ⵛⵍⵔⵏ, ⵢⵗⵔ ⵒⵒⵒⵔⵒⵔⵔⵔ·ⵏ×, ⵢⵗⵔ ⵔⵙ·<ⵔⵔ·ⵄ· ⵒⵙⵙⵔⵔ-ⵛ·ⵙ·ⵏ, ⵃⵃⵅⵉⵛⵍ·ⵛⵍⵔⵏ ⵑⵑⵃ·ⵄ· ⵙⵔⵔ·ⵔⵔⵔⵏ ⵃⵃⵅⵉⵛⵍ·ⵛⵍⵔⵏ ⵑⵑⵃ·ⵄ· ⵍⵃ ⵒⵄⵔⵄⵙⵓⵙ·ⵄ· ⵍⵃ ⵒⵄⵔⵄⵙⵓⵙ·ⵄ· ⵍⵃ ⵒⵄⵔⵄⵙⵓⵙ·ⵄ·.

11 ¶ ⵒ"ⵔⵙⵏ"ⵔⵔ·° ⵍⵃ ⵙⵏⵓⵔⵔⵙⵝ·ⵒⵔⵃⵙ ⵓⵔ·ⵔ·° ⵙⵔⵔ, ⵓⵔ·° ⵝ"ⵙ>×, ⵙⵓⵔ ⵛ·ⵏⵛ ⵒ"ⵄⵔ-ⵃⵓⵙⵃⵒ° ⵛⵓⵔ ⵔⵒⵛ·"ⵙ ⵛⵍⵔⵙⵄ·ⵙ× ⵙⵏⵔ.

12 ⵄⵛⵑⵝⵙ ⵔⵙⵍⵏⵒ ⵍⵃ ⵏ·ⵜⵛⵛ· ⵙⵃ·ⵔⵛ-ⵃⵔⵒⵃ ⵒ"ⵙⵏⵒⵔⵔ·"ⵙⵔⵛⵛ·ⵏ ; ⵙⵓⵔⵍ ⵍⵃ ⵛ·ⵏⵛ ⵒ"ⵄⵛⵛ·ⵙⵍⵍⵃ· ⵙⵓⵔ ⵢⵑⵛⵛ ⵙⵃ·ⵔⵛⵒⵔⵒⵃ×.

13 ⵙⵔⵔⵔ ⵍⵃ ⵒⵔⵔ·ⵙⵔⵔⵛⵏ ⵊ·"ⵔ ⵃⵒ"ⵄⵔⵔⵔⵒ-ⵛⵍⵔ ⵃⵙⵢⵒ"ⵔⵒⵒ, ⵏⵢ ⵊⵔⵍ ⵙⵔⵒ"ⵒⵔⵔ.

14 ¶ ⵙⵔⵔⵔ ⵙⵓⵔ ⵒⵔⵔ·"ⵙⵍⵃⵒ ⵙⵔⵍⵙⵏ ⵄ·ⵒⵛⵛ·ⵏ ⵒ"ⵔ ⵊⵔ ⵙⵔⵛⵛ·ⵔⵔⵔⵏ ⵃⵔ"ⵒⵄⵔⵄⵙⵓⵙ·ⵏ ; ⵙⵓⵄ ⵍⵃ ⵃⵒ"ⵙⵔⵔⵔ·, ⵙⵔⵛⵛⵉⵏ ⵙⵓⵔ ⵄⵛⵛ·ⵔⵔⵔⵏ ⵙⵔⵔⵔ·.

15 ⵙⵓⵄ ⵍⵃ ⵃⵒ"ⵙⵔⵔ·, ⵙⵔⵛⵛⵉⵏ ⵙⵓⵔ ⵄⵛⵛ·ⵔⵔⵔⵏ ⵙⵔⵔⵔ·ⵏ ⵙⵔⵔⵔ·ⵏ ⵙⵔⵔⵔ·

ᐊᓂᒪ ᑲᑎᕕᓐᓂᖅᓴᐃᓕᓐᓂᖅ ᑲᓇᑕᓂᐊᓕᕆᓂᖅ, ᑲᓇᑕᓂᐊᓕᕆᓂᖅ ᐊᓂᒪ ᑲᑎᕕᓐᓂᖅᓴᐃᓕᓐ

ⲧⲉ ⲑⲏⲛⲓⲥⲁⲓ ⲑⲉⲛⲥⲓⲗⲁ, ⲫⲛⲟⲩⲣ, ⲥⲟⲛⲏ ⲁⲣⲟⲙⲁ ⲃⲏⲛⲩⲑⲛⲟⲩⲣⲁⲛⲁⲓ, ⲑⲉ ⲛⲁⲓ ⲙⲡⲉⲧⲉⲛⲛⲁⲩ ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲁⲓ ⲛⲉⲙⲁⲩ ⲛ

ᐃᓕᑎᐃᓐᓄᑦ, ᐃᓕ ᑲᐱᓚᕆᓂᕐᓂᕆᔨᑐᑦᒪᓕᒃᖢᖅ, ᒥᓇ ᐃᓕ ᑲᐱᓕᒪᑎᔨᑐᑦᒪᓕᒃᖢᖅ.

12 ᐱᔨᑦ ᐅᖃᐃᓐᓴ ᒋᐊᓕᑯᒻ ᐊᐃᓐᔨᑦ ᐅᖓᓂᐊᓗ ᑲᑎᕆᔨᓕᕐᓂᖓ, ᐊᓇ ᑕᐃᓐᔨᑎ ᐊᐱᖓᑦᓯ ᑲᑎᑲᓐᑭᑐᓂᑦ ᑕᖃᐃᓐᓴ ᑕᑦᓯᔨᓂᒃ ᐱᔭᑕᐃᓐᓴ ᑕᑦᓯᔨᓂᒃ.

13 ᒍᓪᓕ Lᖃ ᐲᖓᒪᐃᓐᒧᑦᓴᐅ ᑲᑎᐅᓂᖓᐱᕐᓂᖅ, ᑎᑎᓪ ᐅᐱᒪᓂᑉ, ᐸᓪᓕᕆᐃᓐ ᐅᖃ, ᐅ ᐸᓴᒪᓂᑉ, ᐸᓪᓕᕆᐃᓐ ᑲᑎᑲᓐᑭᑐᓂᑦ ᓇᓕᓐ.

14 ¶ ᑲᑎᐅᓂᖓᐱᕐᓂᖅ Lᖃ ᑎᑎᓪ ᐲᖓᐃᑉᐳ ᒍᓪᓕ, ᐲᓪᐱᓗ ᐱᓂ ᑎᖓᒪᔨᑦ ᐲᓕᖃᓐᓄᓕᕐᓂᖅ, ᓇᒪᓕᒃ ᑕᖃᓂᐅᓂᖓᐱᕐᓂᖅ ᐲᓕᖃᓐᓄᓕᕐᓂᖅ ᐅᐱᓕᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊ

ᐅᓂᐲᖃᑎᒌᑦ, ᑭᓇ ᐲᖏᓕᕐᓂᓐᓇ; ᑭᓇ ᒪᓇ ᐅᓄᑌ ᓂᐲᖏᑦᓭᒪᓇᓐᓇᑦ ᐅᓇᓗ ᑕᓪᓕᒡᒥᑦ.

29 ᐊᒪᔭᐃᑲᑦᑐᑦ ᒪᓇ ᑕᑦᑭᒃᑦ ᐅᓄᓪᓕ ᐊᒥᐲᖅ ᓴᐊᓂᓄᖅ ᐃᑎᖅ; ᐊᓂᐲ ᒪᓇ ᐃᑦᓴᑦᑦ, ᑭᓇ ᐊᒪᔭᐊᑦᑦ ᑕᑦᑭᒃᑦ ᐊᓂᐲᖅ: ᐊᓂᐲ ᒪᓇ ᓇᓇᐊᑦᑦ ᑕᑦᑭᒃᑦ ᑮᐲ ᐲᑎᑲᒥᖅ, ᑭᓇ ᐋᑦᓴ ᑲᔭᓂᓂᖅ.

30 ᖃᔭᐃᑦ ᒪᓇ ᑮᐲᐱᖏ)ᐅᑦᐅᐤ ᐊᔭᓕᔭᓂᐊᓂ ᐅᑦᑕᒪᒪᔭᓂᑦ ᒍᓪᓂ, ᑐᒥᓂ ᐅᑮᐲᐃᑌᓂᑦ, ᑲᔪᑦ ᓴᒧᐃᓪᓕᑦᑦ ᑮᐲᐃᑌᓂᑦ ᐊᓂᐲᖅ: ᐊᓂᐲ ᒪᓇ ᓇᓓᐊᐊᑦᑦ ᑕᑦᑭᒃᑦ ᑮᐲ ᐲᑎᑲᒥᖅ, ᑭᓇ ᐋᑦᓴ ᑲᔭᓂᓂᖅ.

30 ᖃᔭᐃᑦ ᒪᓇ ᑮᐲᐱᖏ)ᐅᑦᐅᐤ ᐊᔭᓕᔭᓂᐊᓂ ᐅᑦᑕᒪᒪᔭᓂᑦ ᒍᓪᓂ, ᑐᒥᓂ ᐅᑮᐲᐃᑌᓂᑦ, ᑲᔪᑦ ᓴᒧᐃᓪᓕᑦᑦ ᑮᐲᐃᑌᓂᑦ ᐊᓂᐲᖅ: ᐊᓂᐲ ᒪᓇ ᓇᓓᐊᐊᑦᑦ ᑕᑦᑭᒃᑦ ᑮᐲ ᐲᑎᑲᒥᖅ, ᑭᓇ ᐋᑦᓴ ᑲᔭᓂᓂᖅ.

31 ᒪᓇ ᐊᓂᐲ ᐊᔭᓕᔭᓂᐊᓂ ᑲᐲᐃᐧᐊᓇᑎᐊᓂᓄᑦ ᑐᒥᓂ ᐲᐃᐅᑎᖅ, ᓇᒪᐃᓂᖅ ᑭᑲᖏᐃᒡᓂᖅ ᐲᖏ ᓴᓄᑎᓂᓄᑦᓴᖅ ᐊᓂᐲᖅᓂᐊᓂᖅ; ᑭᓇᒪ ᓇᐊᓂᐃᓂᖅᓂᓄ ᒪᓐᑲᐃᓂᓂᐊᓂᖅ ᐅᓪᐸᒃ ᐲᖅᓇᐤ.

32 ᐲᐃᐯᑕᒪᔾᐊᓂᖅ ᒪᓇ ᐁᐃᒧᑕᐃᖏᑦ ᐊᐊᓂ ᐊᑦᑭᒃᑦ ᑲᐲᐃᐧᐊᓇᑎᐊᓂᖅ ᐅᓪᐸᐅᐱᐸ ᐅᑦᐊᓂᓕᕐᓂᐊᓂ, ᐅᑎᓂ ᐅᐱᐃᑎᖅ, ᐊᓂᐲ ᐅᑦᐊᓂᓕᕐᓂᐊᓂ; ᑭᓇᒪ ᓇᐊᓂᐃᓂᖅᓂᓄ ᒪᓐᑲᐃᓂᓂᐊᓂᖅ ᐅᓪᐸᒃ ᐲᖅᓇᐤ.

33 ᑭᓇ ᐅᐱᑦ ᓂᐲᖏᓂᐊᓂᓕᒃᓂᓐ ᒥᓪᒋᐯᐊᓂᓐ, ᐅᓄᓕᓴ ᐅᓇᓐ, ᐊᓂᐲ ᑲᒥᓪᒋᐯᐃᓂᖅᓂᓐ; ᐅᐱᓕ ᒪᓇ ᓂᐲᐃᓕᓇᓕᓇᓐ ᒋᐱᓪᓐᓴ ᐅᒪᓇᐊᓂᓕᓇᓐ, ᑭᓇ ᐅᐱᓕ ᑲᐲᐃᓕᓇᓕᓇᓐ ᐅᓄᓕᓴ ᐲᖏᓐᓇᓐ.

ᒪᓂᓇᒪᓴ ᒥᒃᓭᖏᑦ ᓄᑕᖅ.

1 ᑲᖏᓐᓂ ᒪᓇ ᑲᒪᒪᐯᓐᓂᖅᓂᓐ ᐲᖏᐅᖏᓇᒪᓐ ᐅᐯᖏᒋᓕᓕᐃᓂᐃᓐᓇ, ᐅᐲᖏᑌᐯᓐᓂᖅ; ᐊᓂᔭᓕᔭᓂᐊᓂ ᒪᓇ ᐲᖏᒧᐃᓐ ᐅᐅᓕ ᐅᖏᑎᐱᐅᓴᓄᑦ.

2 ᑲᖏᓐᓂ ᒪᓇ ᐃᓪᓴᐅᐃᑦ ᐅᑦᐊᓂᓕᕐᓂᓐ ᐲᖏᐲᑲᐃᐧᐊᓐ ᒧᓕᓐ ᒥᓇ ᐅᓴᐊᐧᐊᓐ; ᑲᖏᓐᓂ ᒪᓇ ᐊᓂᓂ ᑲᒪᒪᐯᓐᓂᖅᓂᓐ ᐅᐸᐃᑌᐃᓐ, ᐊᐯᑦ ᐲᓴᓗᓐ, ᐊᓂᐲᖅᓂᓐ ᑲᐲᐃᐧᐊᓇᑎᐊᓂᓄᑦ ᐅᐱᓐᓂᖅ ᐲᖏᓐᓂᖅᓂᓐ ᐅᐱᓐᓂᖅᓂᓐ ᐅᐱᓐᓂᖅᓂᓐ ᐅᐱ

22 ᑭᑫᒪ ᑲᐦᐁᓴᐤ ᐊᓂᐦᐟᓂᔨᓂᐊᐣ ᑲᐦᐃᐦᐧᐊᐣ ᑲᐦᐃᐦᐧᐊᐣ ᑲᐦᐃᐦᐧᐊᐣ ᐊᐦᐃᐦᐧᐊᐣ ᑲᐦᐃᐦᐧᐊᐣ ᑲᐦᐃᐦᐧᐊᐣ ᑲ

ᐸᑭᑦᑲᐣ ᓂᓀ ᒥᑦᑕᑦᐧ ᑲᐦᐸᓄᐣ ᐃᓄᓀᕽ ᐸᐢᑫᐧᓀᑲᐣ ᐯᐧᐊᓀᑎᓂᑲᑌᐠ ᓂᓴᐣ "ᐃᐣ ᐃᓄᓀᕽ ᐱᒥ,

7 ᒥᓂᐢᑫᐧᐃᐧ ᐸᑭᑦᑲᓂᕽ ᒪᑲ ᐃᐧᑲ, ᑭᑲᐸᑭᑦᑲᐣ ᓂᓴᐣ "ᐃᐣ ᐃᓄᓀᕽ ᓀᒥᐃᓇᐧ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐸᕽ ᑲᑎᐯᓄᓀᐣᑭᑫᐟ;

8 ᐃᓴᐦᐃ ᒪᑲ ᑫᐧᑲᑭᐢᓀᒋᑭ ᑲᐯᒧᓴᓴᓴ ᑲᑕ ᐃᓴᓀᑌᐃᐧ ᐸᑭᑦᑲᓂᐃᐧᐟ, ᐅᐣ" ᑲᑕᐦᐦᑭᐃᐧᑭᑲᑫᐣ ᑲᑕᑌᐧᐱᐸᓂᐃᐧᐣ, ᐅᐣ" ᑭᐣᒥᒪᐧᓀᐃᐧ ᐸᑭᑦᑲᓇ ᑲᑎᐯᓄᓀᐣᑭᑫᐟ;

9 ᑲᑕᓀᓀᑭᐯᐧᐢ ᒪᑲ ᑲᐯᒧᓴᓴᓵ ᒥᑦᑕ ᐸᑭᑦᑲᓂᐣ, ᓂᐢᑦᐢ ᒥᑦᑕᐢᐟ ᐃᓄᓀᕽ ᐸᐢᑫᐧᓀᑲᐣ ᐯᐧᐊᓀᑎᓂᑲᑌᐠ ᓀᐣᐱᐸᓇ ᐯᐧᐊᓀᑎᓂᑲᑌᐠ "ᐃᐣ ᐱᒥ,

10 ᑭᑲᐯᐣ ᒪᑲ ᑲᑕᒥᓂᑫᐧᐃᐧ ᐸᑭᑦᑲᓂᐃᐧᐣ ᐁᐧᐃᐧᑭᐢ "ᐃᐣ ᐦᒥᓇᐣ, ᑲᑕᐸᑭᑦᑲᓂᐃᐧᐣ ᐃᐢᑦᐢᑌᕽ ᑲᐅᐢᑭᑦᑲᓀᐦᐢᓂᐃᐧᐣ, ᑲᑕᐃᐧᑭᒪᐢᑭᐸᕽ ᑲᑎᐯᓄᓀᐣᑭᑫᐟ.

11 ᐯᓀᐦ ᐅᒪ ᑫᐣᐟᐟ ᐯᐣᐧ ᑲᐯᒧᐢᐢᐣ, ᐅᐣ" ᐯᐣᐧ ᑲᐯᒪᓴᑎᕽ, ᐅᐣ" ᒪᓴᑎᐧᐦᐢ, ᐅᐣ" ᒥᐢᐟᐦᐦᐢᐟ.

12 ᒣᐧᐣᒥ ᑫᐟᐦᐢ ᑫᑲᑭᐢᐧᐦᐢ, ᐯᓀᐦ ᒣᐧᐣᒥ ᑫᐣᐟᐯᐧᐃᐧᐢᐧᐦᐢ ᑕᐣ ᐊᐃᐧᐣᐧᐢ ᑲᐃᐧᐸᐟᐦᐢ.

13 ᑲᐧᐣᐧᐢ ᑭᑦᑭᓀᐟᐧᐟ ᑲᓂᐧᐸᐃᐧᑭᐢ, ᐯᐧᐢᐸᐟᑭᑲᑫᐣ ᐸᑭᑦᑲᓂᐃᐧᐣ ᐯᐧᐊᓀᑎᓂᑲᑌᐠ ᐃᐢᑦᐢᑌᕽ ᑲᐃᐧᐸᐟᐦᐢ, ᐯᐧᐢᐸᐟᑭᑲᑫᐣ ᐸᑭᑦᑲᓇ ᑲᑎᐯᓄᓀᐣᑭᑫᐟ.

14 ᑭᐢᐱᐣ ᒪᑲ ᒪᓂᑌᐧ ᐃᐟᑭᐱᑭᐦᑕᐃᐧ, ᐊᐣ" ᐱᐃᐧ ᐊᐱᐃᐧᐣ ᑲᐊᐣᐧᐢ ᑭᑕᓄᓀᑫᐱᒪᓀᐦᑕᐃᐧᐊᐃᐧᐣ, ᐃᐟᐧᐢᐸᑭᑫᐣ ᒪᑲ ᐸᑭᑦᑲᓂᐃᐧᐢᐧᐦᐢ ᐃᐢᑦᐢᑌᕽ ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽ ᑲᑎᐯᓄᓀᐣᑭᑫᐟ; ᒣᐧᐢᑭ ᑲᐣᐸᒣᐣ, ᐯᐧᐊᓂ ᓄᐢᑦ ᒣᐧᐢᑭ ᑫᐣᐟᐯᐧᐃᐧᐢᐧᐦᐢ.

15 ᑲᑕᐯᓄᑲᐧᐣ ᑫᐃᐧᑭᐢᐧᐦᐢᐣ ᑭᓄᐃᐧᐦᐢ ᑲᒪᒪᐯᐧᐢᐧᐦᐢᐣ, ᑭᓀ ᐊᓀ ᒪᓂᑌᐢᐧᐦᐢ ᑲᐃᐧᑭᑭᐃᐧᐦᐢᐣ, ᑲᑭᑫ ᑲᑕᐅᑎᐧᐢᑭᐦᐢᐃᐧᐢᐧᐦᐢᐣ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ; ᒣᐧᐢᑭ ᑲᐣᐸᒣᐣ, ᐯᐧᐊᓂ ᓄᐢᑦ ᒣᐧᐢᑭ ᑫᐣᐟᐯᐧᐃᐧᐢᐧᐦᐢ; ᑲᐃᐧᐸᐟᐦᐢᐣ ᐯᐧᐊᓀᑎᓂᑲᑌᐠ ᐃᐢᑦᐢᑌᕽ ᑲᐃᐧᐸᐟᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽ ᑲᑎᐯᓄᓀᐣᑭᑫᐟ; ᒣᐧᐢᑭ ᑲᐣᐸᒣᐣ, ᐯᐧᐊᓂ ᓄᐢᑦ ᒣᐧᐢᑭ ᑫᐣᐟᐯᐧᐃᐧᐢᐧᐦᐢ.

16 ᐯᐣᐧ ᐃᑕᐯᐧᐞᐃᐧᐣ ᑭᓀ ᐯᐣᐧ ᐃᐯᐦᐢᑭᐃᐧᐣ ᑭᑲᐃᐧᐣᐧᐢᐃᐧᐢᐧᐦᐢ, ᑭᓀ ᐊᓀ ᒪᓂᑌᐢᐧᐦᐢ ᑲᐃᐧᐸᐟᐦᐢᐣ ᐯᐧᐊᓀᑎᓂᑲᑌᐠ ᐃᐢᑦᐢᑌᕽ ᑲᐃᐧᐸᐟᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

17 ¶ ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᐃᐢᑦᐢᑌᕽ ᑲᐃᐧᐸᐟᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

18 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

19 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

20 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

21 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

22 ¶ ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

23 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

24 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

25 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

26 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

27 ¶ ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

28 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

29 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

30 ¶ ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

31 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

32 ¶ ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

33 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

34 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

35 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

36 ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ, ᑲᑕᐃᐧᐢᑭᒪᐢᑭᐸᕽᐢᐧᐦᐢ.

37 ¶ ᑲᑎᕕᓴᖅᑎᑐᓂ᙮ ᒪᓂ ᑭᖑᓕᒥᐅᓄᑦ ᔨᓂᕐ, ᐅᒥᓂ ᐅᐃᕈᓂ,

38 ᐊᓕᒥᐅᓕᓴ ᐃᓕᓴᐅᐃᑦ ᐅᑕᐻᓂᒋᑦᓴ, ᓂᓗᒋᓴ ᒪᓂ ᓇᓗᐊᓕᐅᓂᓂᓂᓂᓕᐅ ᐅᓐᓄᑕᑲᐻᓂᐊᓕ, ᑲᑎᓪᓗᑲᓄᓂᕐᓂᐊᒪᑎᓂᓂᓴ, ᐅᐃᓂ ᒪᓂ ᑲᑕᐻᓂᐅᓂᓂᑎᑲᑎᓂᓴ ᑭᐯᓪᓚᓂᓐᓂᓗᓂ᙮

39 ᐅᐃᓂ ᒪᓂ ᕈᑲᐅᐻᓂᐅᓂᐅᐃᓂᓂᓗᐻᓂ, ᑲᑎᓪᓗᑲᓄᓂᕐᓂᐊᓕᓐᓂᑦ, ᑲᑎᐅᓂᓇᓇᓂᓂᓴ ᑲᖑᓂᕐ ᐅᑲᕐᓂᓂᓂᓂᐅᓂᓂᐊᓂᓂᓂᓂ

24 ᐊᖏᒥᐃᐠ ᐊᓂᑭ ᑲᒪᒪᐅᐧᓴᑎᑭᓕ, ᐅᒥᓱ ᑲ-ᕿᐃᑕᑭᓕ, ᓇᑲᒫᔪ ᐅᒋᑭᐃᓂᐦᐃᐣᐧᐅ ᑯᐊᑐ, ᑌᑕᐧ ᐅᐸᔪᐣᐊᑐᓕ.

25 ᒧᓴᐣ Lᖅ ᑭᐦᐸᓱᑯ ᐅᑭᐦᓇᑦᐨ ᑌᑕᐧ ᐅᐸᔪᐊᑦ; ᐊᓂᐃ Lᖅ ᑲᓂᖃᓄᐦᐸᑯᓱᓂᓴᔪ ᐃᐣᐅᐃᐧᐊᐊ ᑭᐦᐱᒥᑎᐃᐅᓕ.

26 ᑭᐦᐊᖏᒥᐦᐅᐣ Lᖅ ᑲᒪᒪᐅᐧᓴᑎᑭᓕ, ᐅᒥᓱ ᐅᐃᑦᓱ, ᓇᑲᒫᔪ, ᑭᐸᐊᓴᓕᒥᓇᐊᑦᐣ, ᐃᐧᓇᑭᐊᐊᐧᑭᐊᑦ ᐅᑯ Lᒥᑭᓴᓱᓴᐊᑦᐣ, ᒥᓇ ᐅᑲᐃᐧᓴ ᓴᒥᓇᒪᒧᐣ ᑭᑲᒪᐦᐅᐃᐣᐅᐃᑦᐣ, ᐅᑲ ᑲᓂᓱᐊᐊᐧᓇᑦᐊᐊᑦᐣ, ᐅᑲ ᐅᑲᐊᑦᓱᓱᒥᐊᐊᑦᐣ.

28 ᒧᓴᐣ Lᖅ ᐅᒥᓱ ᑭᐦᐃᑕᐣᐣ, ᐅᑕ ᑫᐅᐦᐦᑭᑫᓴᐦᐃᓇᐊᐣᐣ ᑲᓂᐱᓴᐦᐱᑫᐧ ᐅᑭᐦᐯᐃᓱᓂᐅᐣ ᑭᑭᔅᑕᒪᐣ ᐅᐅ ᐊᑐᑫᐃᓇᐧ; ᑭᑫᒪ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᐅᓀᐧᐣ ᑎᐣᐱᐣᐣ ᓂᒥᓇᐧᐣ; ᐅᓱᓱ ᐅᐊᑦᐣ ᑲᓂᐱᓴᐦᐱᑫᐧ ᐅᑭᐦᐯᐃᓱᓂᐅᐣ ᐃᐧᐣᐅᐃᐧᐊᐊ ᑭᐦᐱᒥᑎᐃᐅᓕ.

29 ᑭᐣᐱᐣ ᐅᓀ ᐊᓱᓴᓴᓂᐊᐣᐣ ᓂᐱᑦᐃᐣ ᑲᐃᓱ ᓂᐱᓴᓱ, ᑲᐦᐱᓴᐣ ᐊᓱᓴᓴᓂᐊᐣᐣ; ᐊᐅᐦ ᑭᐣᐱᐣ ᐱᓱᓴᓴᓂᐊᑦᑕᒥᑦᐧᐃᐣ ᑲᐦᐱᓴᐦᐱᑫᐧ ᑲᐃᓱ ᐃᐧᐣᐱᐣᐣᐧᐃᐣ ᐅᑭᐦᐯᐃᓱᓂᐅᐣ; ᐅᓱᓱ ᐅᐣ ᑲᓂᐱᓴᐦᐱᑫᐧ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᓂᑭᐦᐯᐃᓱᓂᐅᐣᐣ.

30 Lᖅ ᑭᐣᐱᐣ ᑲᓂᐱᓴᐦᐱᑫᐧ ᐅᓭᑦᐦᓀ ᐅᐣᑭᐦ ᑫᑲᐧ, ᒥᓇ ᐊᐣᑭ ᐦᓀᒪᒪᐦᑭ, ᐅᓱᓱ ᐊᐦᑦᓂᔪᐦᑭᑦᐃᐧᐊᐣᐣ, ᓴᒪᐣ Lᖅ ᐱᑦᓂᔪᓀᐃᐧᐃᐣᐣ ᐅᐊᐦᓀᐃᐧᐃᐣᐣ ᐅᑭᐦᐯᐃᓱᓂᐅᐣ ᐅᑭᐦᐯᐃᓱᓂᐅᐣ ᐅᑭᐦᐯᐃᓱᓂᐅ

ᒪᑐᓇᒪᓐ ᒥᐦᑎᓯ ᑌᕐᔪᓐᓇᖅ.

1 ᑲᑎᐱᓴᓯᒋᑫᓗ ᒪᓐ ᑭᓯᐊᔨᒥᐅᐅᓄ ᒧᓗᓂ, ᐅᒥᓗ ᐅᐃᑦᓗ,

2 ᐊᔨᒥᓯᐃᖅ ᐃᓕᵅᐅᐃᵅ ᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓂ, ᑭᓚ ᐅᑎ-ᓚᒪᐃ·ᖅ ᑲᐃᑦᓗᓚ ᑲᐊᐅᓗ ᐊᓂᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂᓗ ᑲᓯᒋᐃ·ᐃ·ᐊ·, ᑲᓯᑦᓯᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂᓗ ᑲᓯᒋᐃ·ᐃ·ᐊ·, ᒥᐦᑎᓯ ᓂᓗᐅᓚ ; ᒪᓗᓇᐊᑦ ᑲᐃᑦᓗᓂ ᐊᐅᓗᓂᓂᓗ ᐅᐃᓐᓕᐃᓂᓗ ᐅᓴᖅᑲᐅᓂᓵᖅ.

3 ᑭᑲᒪᓇᓓᒪᒻᒪᓗᓂ ᒪᓐ ᐅᵅᐊᓂ ᐅᐃᓐᓕᐃᓂᓗ ᐊᓂᑕ ᵅᐃᓕᑦ ᐅᓴᖅᑲᐅᓂᓵᖅ ; ᑭᑫᒪ ᐯᓴᑦ ᓴᖅᑲᐅᓂ ᑲᑕᑎᐅ-ᓂᑕᐊᓂᓗᒥᓗᓂ ᐅᑭᐃᑦᓗᐃ·ᐃ·ᐊ·.

4 ᑭᑲᒥᑦᑐᓂ ᒪᓐ ᐊᓂᑕ ᐅᒥᑭᐃᓐᓇᐃᓂᓵᖅ ᑲᒪᒪᐅ·-ᓴᑎᑎᓂ, ᑭᑭ ᐊᒥᒪᐃᓂᓂᓵᖅ, ᐃᑕ ᑭᓇᓚᑭᓐᓂᐊᓂᐊ·ᐊ·.

5 ᑲᑕᐅᑎᑎᓯᓂᓂᓵᖅ ᒪᓐ, ᐊᓓ ᐊᓂᓯᓂᓂᓵᖅ ᐅᓴᖅᑲᐅᓂ, ᑫᓓᐊ·ᓯᓓᒪᒪᓐ, ᑲᑕᐊᑎᓯᑫᒪᓓᓂᓂᓵᖅ ; ᐅᐊᓯ ᒪᓐ ᓂᑲ-ᐃᓯᓐᓂ ᐅᑭᐃᑦᓓᐊᑲᓐ ᐅᑭᐳᓐᓴᐃᓂᓂᓵᖅ, ᐃᑕ ᑲᑕᐊᑎᓯᑫᒪᓓᓂᓂᓵᖅ ᐃᑦᐳᐅᐃᓓᐊᓂᐊ·ᐊ· ᐅᐃᑦᓗᐅᓂᓵᖅ ᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂ, ᐃᑕ ᑲᐅᑎᓯᑫᒪᓓᓂᓂᓵᖅ ᐅᑭᐃᑦᓗᐃ·ᐃ·ᐊ·.

6 ¶ ᒧᓯᓂ ᒪᓐ ᑭᓯᐊᔨᒥᐅᐅᓄ ᐃᑦᐳᐅᐃᓐᓇᐃᓂᓵᖅ ᐅᑕᐃ·-ᓗᒥᓗᓂᓵᖅ ; ᑲᐃᑕᓗᓂᓯ ᒪᓐ ᐅᑭᐳᓐᓴᐃᓂᓂᓵᖅ ᑭᑭᓚᐅᓂᓵᖅ ᑭᓐᓇᐅᓂᓵᖅ, ᐅᓴᐊᑦ ᐅᑭᐳᓐᓴᐃᓂᓂᓵᖅ ᐅᑭᐃᑦᓗᐃ·ᐃ·ᐊ· ᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂᓵᖅ ᐅᑎᓯᑫᒪᓓᓂᓂᓵᖅ, ᒥᐦᑎᓯ ᓂᓗᐅᓚ ᐃᓕ ᐱᓐᓇᐅᓂᓵᖅ ᐅᓴᖅᑲᐅᓂ ; ᐅᵅᐊᑦ ᒪᓐ ᐅᓴᖅᑲᐅᓂ ᓄᑲᓐ ᐅᓴᖅ-ᑲᐅᓂᓵᖅ ᑭᑭᓚᐅᓂᓵᖅ ᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂ, ᐃᑦᐳᐅᐃᓓᐊᓂᐊ·ᐊ· ᐃᓐᓇᐅᓂᓵᖅ ᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂ, ᐃᑦ ᑲᐅᑎᓯᑫᒪᓓᓂᓂᓵᖅ ᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂ.

7 ᒧᓯᓂ ᒪᓐ ᑭᓯᐅᓪᒥᒪᐅ·ᓄ ᓴᖅᑲᐅᓂ ᑲᑎᐱᓴᓯᒋᑫᓗ-ᓗᓂᓗᓵᖅ, ᐊᓂᑕ ᒥᑭᐃᓐᓇᐃᓂᓵᖅ ᐃᓐᓇᐅᓂᓵᖅ ; ᑲᑎᓂᓗ ᒪᓐ, ᐅᓴᐊᑦ ᐅᑭᐳᓐᓴᐃᓂᓂᓵᖅ ᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂ, ᐃᑦᐳᐅᐃᓓᐊᓂᐊ·ᐊ· ᐅᑕᐃ·ᓗᒥᓗᓂᓵᖅ ᐅᑭᐃᑦᓗᐃ·ᐃ·ᐊ· ᐃᓐᓇᐅ

12 ⲃ"ⲣⲏ° ⲃⲖⲥⲇ·ⲣ ⲣⲥⲇ·ⲣⲙ ⲁⲗⲣ, ⲃ"ⲣⲏ° ⲃⲖⲥⲇ·ⲣ ⲣⲥⲇ·ⲣⲙ ⲗⲣⲉⲓⲁ>, ⲣⲉⲁ <"ϥ·ⲣⲃⲟⲣⲣ), ⲟ-ⲟⲣⲥⲣⲣⲟⲟⲁⲣ ⲟⲇⲇⲟ ϥⲥⲣⲣⲟⲉⲖⲥⲇ·ⲣⲙ ⲃⲟⲙⲁⲏ"-ⲣϥ′, ⲟⲇⲇⲟ ⲣⲏ"ⲣⲉⲟⲛ).

13 ϥⲃ: Ⲗⲃ ⲟⲣⲥⲥ ⲟ"ⲥⲇⲟ"ⲙⲙ ⲥⲣⲣ×, ⲥⲟⲖ ϥⲁⲥⲖⲥⲇ·ⲣⲙ ⲃⲟⲙⲁⲏ"ⲣϥⲁ′, ⲣⲏ ⲣⲃⲇⲥⲖⲏⲟ; ⲥⲙ) ⲥⲇⲁ·ⲏⲥ ⲃⲩ"ⲣⲣⲣ′ ⲣⲣ× ⲃⲥⲣⲣ°.

14 ⲥⲙ) ϥⲃ: ⲃⲥⲣⲣⲟⲟⲃⲙ ⲁⲥⲁⲟⲇⲉⲁ× ⲣⲏ ⲣⲃⲇⲥⲖⲏⲟ.

15 ⲥⲙ) ϥⲃ: ⲃⲟ"ⲉⲁ·ⲣⲙ ⲃⲁ·ⲏⲣⲉⲖⲃ×, ⲥⲟⲖ ⲃⲩⲥⲖⲥⲇ·ⲣⲙ ⲃⲟⲙⲁⲏ"ⲣϥⲁ′, ⲣⲥⲁⲙ ⲥⲁⲁⲣⲁⲟ× ⲟ·"ⲣϥ· ⲥⲏ" ⲗⲣⲥⲣ×, ⲣⲏ ⲣⲃⲇⲥⲖⲏⲟ; ⲟⲁⲟ·× Ⲗⲃ ⲇⲟⲥⲥⲖⲏⲉ ⲥⲁⲣⲣⲁⲟ° ϥ"ⲣⲁ¯ ⲣⲃⲇⲣⲖⲥⲉ°, ⲣⲉⲁ ⲇⲟⲥⲥⲖⲏⲉ ⲃⲁ·ⲟⲣⲣ′ ⲗⲣⲥⲣ° ⲣⲃⲇⲣⲖⲥⲉ°.

16 ⲥⲟⲣ Ⲗⲃ ⲃⲁ·"ⲇⲣⲖⲁⲙⲣ ⲟⲩⲏⲁⲁⲗⲣⲥⲏ·ⲣⲙ ⲃ"ⲣ ⲣⲃⲇⲣⲖⲥⲉ·ⲏ, ⲏ·"ⲣ ϥⲁⲣⲃⲟⲁⲁ"ⲥⲖⲉ, ⲗⲟⲏ° ⲃ"ⲣ ⲟⲏⲉ ⲏⲣⲉⲇⲥ ⲁⲣⲉⲁⲟ·ⲣⲙ ⲃⲁⲣⲗⲟⲏ·"ⲥⲖⲉ·ⲥ·× ⲥⲁⲣⲣⲁⲟ° ⲃⲁⲣⲗⲟⲏ·"ⲥⲖⲉ·ⲥ·×, ⲣⲉⲁ ⲃⲁⲣⲗⲟⲏ·"ⲥⲖⲉ·ⲥ·× ⲃⲁⲣⲗⲟⲏ·"ⲥⲖⲉ·ⲥ·×, ⲣⲉⲁ

5 ᐊᒃᓴ ᒪᓇ ᑲᒪᑎᒃᓴᓕᐅᑎ· ᓄᓴᒧᑐᔨᓗᔪᓴ ᐅᒡᓕᒪᓇᓗ; ᐅᐊᑎᒃᓇᓐ, ᒥᓇ ᐅᐃᓴᓗᓂᓐ, ᒥᓇ ᐅᒥᖅ-ᔨᓂᓐ, ᐊᓗᓂ ᐅᐊᑎᒃᓇᐃᓕᓂᓐ, ᑲᒪᑎᒃᓴᓐᓴᒃᑎᓐ;

6 ᐸᓗᕈᓇᐃᓂᓐ ᒪᓇ ᑲᒪᐅᓇᓐ ᒪᓗ ᐲᖅᑲᓗᔨᓂᓐ, ᒥᓇ ᐃᓴᓐ, ᒥᓇ ᒥᖅᑎᐅᓇᓐ ᐸᐊᓂᓐ ᐅᐊᑎᒃᓗᓂᓐ ᐃᓕ ᐅᐃᒪᒃᓗᓂᓐ ᓄᓴᒧᑐᔨᓗᔪᓴ.

7 ᐸᓗᕈᓇᐃᓂᓐ ᒪᓇ ᑲᓕᓗᓂᐅᓇ ᐅᓕᔪᐃᓴᓂᓴ, ᒥᓇ ᑲᓕᑎᒃᓴᓂ ᓂᐊᖅ, ᐅᐊᓂᐊ ᒪᓇ ᐅᑲ· ᑲᓕᐊᓐᑎᑫᓂ ᒥᑎᓕᔪᐃᓂᓐᐳᖅ, ᐊᓇ ᒪᓇ ᐸᓗᕈᓇᐃᓂᓐ ᑲᑲᑎᓂᓐᐳᖅ ᐃᓐᓂᓐ ᐅᐊᑎᒃᓗᓂᓐ.

8 ᑲᑭᖅᐃᓐᑲᒃᓴᓗᓂ ᒪᓇ ᑲᓕᑭᓗᐅᓇ ᐅᓕᔪᐃᓴᓂᓴ ᓄᐊᖅ, ᒥᓇ ᑲᓕᑎᒃᓇᓐ ᓂᐊᖅ, ᐅᐊᓂ ᒪᓇ ᑲᓕᐃᓴᓂᓂᓐ ᐅᐅᓕᔪᓂᓂᓐᐳ ᐃᓐᓂᓐ.

9 ᐊᐅᓂᓂᓂᓐ ᒪᓇ ᑲᐯᖅᑭᓂ, ᑲᓕᒧᓴᕐᓇᓇᓐ ᐅᐊᔪᐃᓴᓂᓴ, ᒥᓇ ᑲᓕᐊᓐᓀ, ᐃᓴᐃᓐᑎᑎᓂᓐ ᒥᑭᔪᐃᖅᐱᓐ ᐃᑌ ᐅᖅᐯᖅᑲᓂᓐᐳ, ᐅᐊᓂ ᒪᓇ ᑲᓕᑲᓇᐅᓴᓂᓂᓐᐳᓕᔪᐃᓂᓐᐳ ᐃᐊᓂ ᑲᓕᐊᓐᑭᖅᑭᓂ ᒥᓇ ᒪᓪᓚᔪᐃᓂᓐᐳ ᐅᐊᓂ ᐅᐊᓂᓂᓐᐳ ᐃᓐᓂᓐ

9 ᒧᐟᒃ ᒪᓗ ᑭᐢᑐᑎᓇᐸ ᓴᖅᑐᓂᓕᐤ ᐅᒋᐸᒪᒪᓕᓂᐟ ᖃᑎᓂᓯᐢᑭᓂᐟ ᐅᐢᑭ, ᒣᐢᑭ ᖃᑭᐢᐃᓂᐟ ᓂᐢᑭᑎᓂᐟ.

10 ᒧᐟᒃ ᒪᓗ ᒥᓇ ᐅᐟᐊᐧᐣ ᑭᐢᒪᒧᐃᐧᑲᒪᓂᐟ ᐊᒪᒪᐃᐧᓴᑎᓂᐟ ᐃᑭᐢ ᑲᓪᒉᐱᓪᓂᐟ; ᐅᑎᓂ ᒪᓗ ᑭᐢᐃᑌᐢ, ᓇᐣᐸᒪᓂᐟ ᐊᓂᐟ", ᐅᒪᓂᓓᐢᑭᑫᖅᓂᐟ; ᑭᖃᐯᐸᒪᓇᐣ ᑭ ᓂᐱ ᐅᑎ ᐅᐢᑭ ᐊᐊᓂ ᑲᓪᒉᐱᓪᓂᐟ?

11 ᒧᐟᒃ ᒪᓗ ᑭᐢᐅᐢᐱᓇᓂ ᐅᑎᐢᑭ, ᐅᓴᖅᑲᐅᐣ ᒪᓗ ᐅᐢᑭ ᑭᐢᐸᓂᒪᓕᐢᓂᓄ ᑲᓪᒉᐱᖅᑲᓂ ᓱᓴᓄᐤ; ᒥᐢᒉᐱ ᒪᓗ ᓂᐱ ᐅᑎ ᑭᐢᑲᐢᐱᓂᓄᐤ ᑭᐢᒪᓂᐟ ᑭᐢᑲᐢᐱᓂᓄᐤ ᑭᐢᑭ.

12 ¶ ᑲᑎᐱᓴᑭᓂᐟ ᒪᓗ ᑭᐢᐊᖃᒥᐢᐯᐤ ᒧᐟᒃ ᒥᓇ ᐅᐟᐊᐧᐣ, ᑎᖅᒪ ᐅᖅ ᐅᑭᐢᒉᐯᓴᑕᓂᔭᐤ ᑲᓴᑲᓇᑭᐱᐢᔭᓂᐧ ᐅᐢᑭᑭᓂᔭᐤ ᐃᐢᐟᐅᐱᐟ ᐅᑕᓂᔭᓂᐢᑎᓂᐟ, ᐅᐱᔭ ᐅᐢᑭ ᓇᒪᐃᓄᐤ ᑭᑲᐯᓂᔭᐤᑲᓂᐢ ᐅᔭ ᑲᒪᒪᐅᓄᐤᑎᓂᐢ ᐊᔪᒪ ᑲᑭᐸᐢᑭᑲᓂᐢ.

13 ᐅᐱᔭ ᐅᒪ ᓂᐱ ᒪᐟᐃᐸ; ᑎᑫᒪ ᐊᔪᒥ ᐃᐢᐟᐅᐱᐟ ᐅᑕᓂᔭᓂᐢ ᑭᖅᑎᑭᐅᐣᐊᓂᐢ ᑲᑎᐱᓴᑭᓂᐟ, ᐅᐱᔭ ᐃᑌᐢ ᑭᐢᐯᐢᑭᐅᐣᐊᓂᐢ ᑲᑎᐱᓴᑭᓂᐟ ᐅᐢᑭᑭᓂᔭᐤ ᐅᐢᑭᑭᓂᔭᐤ ᐅᐢᑭᑭᓂᔭᐤ

ᓭᔅᓂᐊᐣᓴᑦ ᒧᓭᑦ, ᑐᒥᓭ ᐁᑲᖏᐊᕐᓯᑦ, ᓂᑲᖏᑎᑎᑐᑲᓴᑦ, ᑎᑭᒪ ᓂᑲᖏᑲᒻᒪᓴᑦ; ᐊᐅᒥᖏᐊᕐᓇᑦ ᑲᑎᑎᑦᑐᓂᐤ ᐁᑲᖏᑲᒻᒪᓴᑦ, ᑲᓴᑦᑐᓂᓚᐅᓴᑦ ᑲᑎᑎᑦᑐᓂᐤ ᐊᐅᒥᖏᐊᕐᓇᐊᐣᓴᑦ.

8 ᑲᑎᐯᐊᖏᑎᑦ, ᒪᓴ ᑐᒥᓭ ᑲᖏᐊᑌᐤ ᒧᓭᑦ, ᑐᓭᖏᐊᕐᓇᐊᐣᓴᑦ ᐅᓂᐊᑦ, ᐊᓭᒧ ᒪᓴ ᒥᑎᓂᓂᐤ; ᑲᑦᑐᑎᑎᓭᐸᓴᐤ ᒪᓴ, ᑕᑲ ᐊᐃᐣᑦ ᑲᒪᓂᒥᐣ, ᑲᓇᐃᐣᐸᒪᓭ ᒪᓴ, ᑲᑎᐱᒪᓭᐤ.

9 ᒧᓭᑦ ᒪᓴ ᑭᑭᓭᐅ ᑑᐱᐃᐣᐱᓇ ᐅᓂᐱᐃᐣᑲᓇ, ᐅᑭᖏᐊᐃᓗᐃᐣ ᒪᓴ ᒥᑎᓂᓂᐤ, ᖃᖏᑐᑎᑎᒥᓴᐅᓂ ᒪᓴ, ᖃᑎᐣ ᐊᐃᐣᐣᑦ, ᐊᓭᒥ ᐱᐃᐣᑦ ᐊᓭᑭᓭᓂᐤ ᑲᒪᓴᐣᑦ, ᐃᑎᐱ ᑫᓇᐃᐣᐸᒪᓭ ᑑᐱᐃᐣᐱᓇ ᐅᓂᐱᐃᐣᑲᓇ, ᖃᖏᐊᒪᓭᐤ.

10 ¶ ᐊᓭᖏ ᒪᓴ ᐃᐣᐅᐃᓴᑦ ᑑᐸᐃᐣᓭᑎᑦ ᖃᖏᓭᐯᐣᐱᑎᐣ, ᐅᑭᓭ ᑑᑭᖏᑲᐯᑎᑦ ᐊᓭᒥ ᐅᐣᑦ.

11 ᖃᑭᐯᐣᐱᑎᐣ ᒪᓴ ᐊᓭᒥ ᐅᐣᑦ ᐅᖏᒥ, ᐅᑭᓭ ᑑᖏᖏᑦ ᐊᓭᒥ ᐊᑦᒥ ᐊᐸᐃᐣᑦ, ᐊᓭᒥ ᐱᑲᐣᐸᑲᑎᑲᓴᐤ ᑲᓂᑲᓴᐤ ᐃᐊᐣ ᑲᐊᐣᑦ, ᑲᐅᒥᖏᐊᕐᓇᐊᐣᓴᑦ ᐊᓭᖏ ᐊᒪᐸᐃᐣᑦ ᐅᒥᖏᐊᕐᓇᐊᐣᓴᑦ: ᑎᑭᒪ ᐁᐸᓇᐣ ᐅᐅᑭ ᐊᓭᒪ ᒧᐊᐃᐣ ᐅᒥᖏᐊᕐᓇᐊᐣᓴᑦ ᑕᑦᐃᓭᑦ ᒧᐊᐃᐣ ᑎᓇ ᐁᒪᐸᐃᐣᑦ.

12 ¶ ᐅᑭᓭ ᑲᒥᐅᒥᐣᐱᑎᐣ, ᐅᑭᓭ ᐅᖏᓴᐯᐣᑦ ᐊᓭᒥ ᓴᐅᒥ ᐁᐣᐅᑦ.

13 ᐅᑭᓭ ᒪᓴ ᑲᒥᐅᒥᐣᐱᑎᐣ, ᐅᑭᓭ ᐅᖏᒥ ᑲᐯᐣᐱᑎᐣ ᑫᐣᑭᑐᑌ ᐃᑌᒥᑫ ᐁᐣᓇ, ᐊᓭᒪ ᐱᑲᐣᐸᑲᑎᑲᓴᐤ ᑲᓂᑲᓴᐤ ᐃᐊᐣᑦ ᐅᐊᐣᐸᐃᐣᑦ ᐊᓭᒥ ᐊᒪᐸᐃᐣᑦ ᐅᒥᖏᐊᕐᓇᐊᐣᓴᑦ: ᐅᑭᓭ ᐁᐣᓇ ᐅᐅᑭ ᐊᓭᒥ ᐃᒪᐸᐃᐣᑦ ᐅᒥᖏᐊᕐᓇᐊᐣᓴᑦ ᐊᓭᒥ ᐊ

ⲙⲓⲛ ⲛⲁⲣⲟⲩⲉⲓⲛ; ⲡⲛⲟⲙⲁⲥ ⲛⲓⲣⲟⲙⲁⲥ ⲛⲓⲙ ⲛⲉⲣⲟⲡⲉ.

Ⲗⲟⲉⲗⲏⲥ ⲟⲣⲣⲉⲉ ⲟⲣⲙⲓ.

1 ⲁⲩⲛⲁⲁⲓ ⲛⲉⲉⲓⲣⲣⲓ ⲗⲏ ⲡⲣⲙⲛ̀ⲙⲁⲣⲁⲟⲓ, ⲛⲁⲣ ⲛⲁⲡⲏⲥⲙⲁⲣⲁⲟⲓ ⲁⲟⲣⲉ ⲗⲁⲓ ⲗⲩⲁⲩⲓ ⲛⲉⲉⲓⲣⲣⲓ ⲛⲉⲣⲟⲩⲉ ⲡⲣ ⲩⲁⲁⲁ.

2 ¶ ⲙⲓⲁⲓ ⲗⲏ ⲛⲁⲣⲙⲓ ⲣⲟⲁⲓ ⲡⲏⲁ·ⲉⲏⲉⲓ ⲃⲏⲡⲃⲟ ⲁⲟⲣⲗ ⲁⲩⲁⲁⲛⲁⲓ ⲃⲡⲏⲁⲛⲏⲟⲉⲁ·ⲣⲛ ⲁⲗⲓⲁ·ⲁ·ⲉ.

3 ⲗⲁⲓ ⲗⲏ ⲁⲩⲁ ⲡⲏⲁⲩⲟ ⲁⲛⲣⲣⲁ·ⲟⲁ·, ⲣⲟⲓⲗ ⲡⲏⲉⲏⲡⲟⲣⲁ·; ⲗⲁⲓ ⲗⲏ ⲡⲏⲃⲟⲩⲁ·ⲉⲣⲉⲁ ⲁⲩⲁⲁⲛⲁⲁⲓ ⲛⲉⲉⲓⲣⲣⲓⲣⲣⲁⲁ·.

4 ⲗⲁⲓ ⲗⲏ ⲛⲁⲣⲣ ⲡⲏⲁⲩⲟ ⲁⲟⲣⲁ ⲃⲁⲁⲃⲟⲁ·ⲉⲁⲣⲣⲁ· ⲣⲟⲙⲁ ⲃⲏⲡ, ⲟⲃ· ⲃⲏⲣⲟ ⲩⲗⲓⲟⲃ·ⲉⲣⲙ ⲁⲓ·ⲟⲃ ⲃⲁⲃⲁⲣⲣ ⲃⲁ ⲁⲁⲣⲣⲁⲟⲣⲁ·, ⲉⲙⲁⲓ ⲗⲟⲁ ⲃⲁⲣⲗⲓⲟⲃ·ⲉⲓ ⲗⲟⲁⲣⲛ ⲣⲟⲙⲃⲟⲣ. ⲙⲓⲁⲓ ⲗⲏ ⲛⲁⲣⲙⲓ ⲣⲟⲁⲓ ⲡⲏⲣⲏⲣⲣⲣⲗⲉⲗⲣⲟ·ⲟ ⲗⲁⲓ·ⲉ ⲟⲁⲣⲁ.

5 ⲡⲏⲁⲣⲙⲓⲁⲓⲗⲉⲣ·ⲟ ⲗⲏ ⲣⲣⲉⲟⲣ·ⲁ· ⲁⲟⲣⲁ ⲙⲓⲁⲓ ⲛⲁⲣⲙⲓ ⲁⲗⲁⲓ ⲁⲟⲣⲉ ⲁⲟⲓ, ⲁⲟⲣⲗ ⲃⲁⲃⲟ ⲣⲏⲣ ⲣⲁⲗ ⲁⲟⲣⲉ ⲛⲟⲣⲏⲣⲁ ⲛⲟⲁⲣⲁⲁⲉⲗ ⲛⲟⲁⲁ·ⲣⲣⲁⲁ·, ⲣⲣⲟⲉⲟⲗⲁⲁ, ⲃⲣⲁⲁⲁⲁ, ⲡⲟ·, ⲁⲁⲣⲁⲁⲁⲟⲁ·, ⲁⲡⲣⲙⲟ ⲛⲁⲡⲏⲁⲟ, ⲟⲁⲣⲁ ⲗⲏ ⲟⲣⲡⲏⲃⲙⲣⲁⲃⲟ·:

6 ⲙⲁⲁ"ⲙⲩ ⲁⲓ ⲗⲏ, ⲣⲟⲁⲓⲛⲁⲣⲣⲙⲁ, ⲁⲟⲣⲁ"ⲣⲁⲁⲁⲣⲁ· ⲁⲟⲓ ⲁⲁⲣⲁⲁⲟⲣⲁ·; ⲣⲟⲓⲗ ⲛⲁⲓ ⲁⲁⲣⲁⲁⲟⲣⲁ·; ⲗⲟⲁ ⲛⲁⲣⲁⲁⲟⲣⲁ·, ⲁⲟⲣⲁ"ⲣⲁⲁⲁⲣⲁ· ⲁⲟⲣⲁ·, ⲣⲟⲣⲁⲁⲁⲣⲁ·; ⲗⲟⲁ ⲛⲁⲣⲁⲁⲟ

27 ᐃᐧᐱᒃ ᒪᓇ ᓱᔨᒥᐧᓕᑎᑦ ᐃᐧᑲᐸᒪᓂ, ᑲᑎᕐᕕᐅᓂᖅ ᐊᑦᑐᕐᓂᖅ ᐅᑐᔨᓂᒥᐅᐧᐊᐧᓂ, ᑭᐦᐸᓂᖅ ᓯᐦ ᐯᐧᐊᒪᒪ; ᐯᐧᐊᐧᑦ ᒪᓇ ᑭᐦᓂᓯᓂᓄ, ᐅᓴᖏᐅᐧᐅᑦ ᒪᓇ ᑭᐦᐅᐦᓂᓯᐦᒪᓂᓄ ᐃᔨᒥᐧᓕᑎᑦ ᒪᓇᓂ,

28 ᑲᑎᐯᕐᐦᑭᐟ ᒪᓇ ᑭᐦᓴᐢᑭᐅᓄᓄ ᐃᔨᒥᐧᓕᑎᑦ ᒪᓇᓂ, ᐅᒥᐟ ᒪᓇ ᐦᐃᑕᑭ ᐯᐧᐊᑦ, ᓂᒃ: ᑲᔪᒋᐅ, ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᓂᐧᓴᑦᓄ ᐅᒃ· ᐅᑭᐦᐯᐧᐊᖏᒪᐦᐅᐅᑦ?

29 ᐯᐧᐊᑦ ᒪᓇ ᐅᒥᐟ ᑭᐦᐃᑕᑭ ᐊᑯᓀ ᐃᔨᒥᐧᓕᑎᑦ ᒪᓇᓂ, ᑲᑫᒪ ᑭᐦᐯᓴᐦᐱᓇᓀᐧᐊᓀᐧᓂ: ᐊᐯᑦ ᔨᒪᒃᓂ ᐦᐧᑎᓴᐦᐱᓇᓀᐧᐊᓀᐧᓂ ᓂᐧᑎᐦᐦᐟ, ᐊᓀᐦᐢ ᓴᒪᑦ ᑭᖏᐦᐢᓂᐧᐊᖏᒪᓂᑦ.

30 ᐃᔨᒥᐧᓕᑎᑦ ᒪᓇ ᐅᒥᐟ ᑭᐦᐃᑕᑭ ᐯᐧᐊᑦ, ᓇᒪᒃ ᓂᒃ ᑭᐱᔨᒥᐧᓕᑎᒪᔪᑦ, ᐊᓀ ᑕᐦᑭ ᖃᑭᐦᐢᐢᓀᐧᐊᖏᓂᐅᑦ ᐊᑦᐱᐟ ᖃᐯᐅᐦᐯᐧᐅᑎᓂᐅᑦ ᐱᓇᑦ ᐊᓀᐦᐢ ᖃᖏᓂᐧᐊᑦ? ᐅᐃᔨ ᑭ ᑕᐦᑭ ᑭᖏᐦᐢᐯᐧᐅᑎᓂ? ᐅᒥᐟ ᒪᓇ ᐦᐃᑕᑭ ᐃᐧᑲᐸᒪᓂ, ᓇᒪᒃ.

31 ᐅᐃᐦᐱᒃ ᒪᓇ ᖃᖏᐦᐯᐧᐊᖏᒪᐦᐅᐅᑦ ᐯᐧᐊᑦ, ᑭᐦᐃᓂᐦᐢᒣᐦᐢ ᒪᓇ ᖃᖏᐦᐯᐧᐊᖏᒪᐦᐅᐅᑦ, ᐅᐅᑦᓂᐧᐊᑦ ᐯᐧᐊᑦ ᒪᓇ ᖃᖏᐦᐯᐧᐊᖏᒪᐦᐅᐅᑦ, ᐅᐅᑦᓂᐧᐊᑦ ᐅᐃᔨᒥᐧᓕᑎᑦ ᒪᓇᓂ, ᐅᐃᔨᒥᐧᓕᑎᑦ ᒪᓇᓂ

ᑲᐟᑭᓄᐤ ᑭᑲᑯᓱᒪᐦᑊᐧᐣ : ᐃᓂᐧᐦᓭᒪᐃᐧᐣ ᒪᑲ ᐅᑯᓭ ᐅᐟᑭ.

14 ¶ ᑲᐟᐯᓭᐧᐣ ᒪᑲ ᐊᓂᓭ ᔑᐱᓭ ᑭᐣᐢᑲᓂᕽ, ᕮᐟᒋ ᐊᓂᓭ ᐱᐣᑲ, ᐅᑯᓭ ᑫᑲᑭᓭᓭ᙮ ᑭᑭᐦᐃᐱᐣᑲᐧ, ᑭᓇ ᐅᑲᐟᐸᓭᓭᐦᐣ ᐊᓂᓭ ᐃᐧᐣᐢᑲᐧᐣ. ᑭᓇ ᐅᑲᐟᒪᓴᐣᐢᑲᐧ, ᑲᐟᐟᐯᓭᐧᐣ ᐃᓭᓭᐦᐣ ᐃᓭᓭᐦᐣ ᐅᑲᐟᐸ

ᒪᒃᖁᓐ ᖃᐃᓕᓴᐲᒥ ᖃᑎᐯᒃᐳᖅᑎᑐᓂ, ᐃᓐᓕᑦᔨᓐ ᐲᑎᒥᓕᓐᓂᒪᒃ ᓂᒪᒥᓪᓚᐃᓐᓇᓐ ᐊᑐᓂ ᐅᓐᓂᒃᑯᓐᓇᖅᑐᖅᓴ, ᒪᓂ ᐊᓂᒪ ᖃᑎᐯᒃᐳᖅᑎᑐᓂ ᖃᑎᒥᓐᓂᒃᑯᓐᓇᖅᑐᖅᓴ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᒃᑯᓐᓇᖅᑐᖅᓴ ᐊᑐᓂ ᐅ

ⵔⵎⵏⵜⵄⵃ·ⵙ ⵎⵄⵙ, ⵔⵍⴰ ⵒⵙⵔⵎⵏⵜⵄⵃ·ⵙ ⵀⵏⵛ·, ⵒⵉⵛⵏⵏ ⴱⵎⵔ ⵒⵒⵍⵔⵏ ⵔⵙⵙⵄ ⴱ·ⵎⵔ, ⵒⵅⵜ·ⵍⵛⵍ·ⵜ·, ⵍⵀⵙⵔ ⴱ"ⵙⵔ·ⵏ ⵒⵒⵍⵔⵏ ⵍⵀⵙⵔ ⵜⵄⵎⵎ·ⵏ ⵎⵄⵍⵔⵏ·ⵏ.

ⵍⵔⵙⵍⵏⴱ ⵃⵥⵔⵍⴰ ⵙⵀⵛ·ⵔⵎⵏ.

1 ⵒ"ⵒⵙⵔⵛⵒⴰ ⵍⴱ ⴱⵐⵙⵀⵍⵛⵔⵙⵍⴰⵛ·ⵏ, ⴱⵙⵔⵎⵒⴰ"ⵔⵜ· ⵒ"ⵍⵔⵜⵅ ⵔⵙⵍ ⵙⵜⵅⵅⵜⵔⵜ· ⵒⵙⵔⵎⵏ ⵜⵄⵍ ⵍⵜⵅⵅ·ⵏ, ⵃⵙⵔⵎⵏ ⵙⵀⵛ·

34 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᒪᓐᓇᖅ, ᑭᓇ ᐅᐅᓂᐅᓕ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ, ᓂᐲᓇᓂᒥᓇᖅ ᐅᓄᕋᓱ ᐹᐳᑎᓪᓚᕆᓇᖅ ᑌᓇᑯᓕᖅ ᑎᑎᕋᓚᕆᓇᖅ.

35 ¶ ᐅᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᐅᑯᓄᕋ ᐃᓇᐸᐅᐃᑦ ᑲᐊᑎᓇᓕᓐᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ; ᓄᑎᐸᐊ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᓄᑎᐸᐊᑦᑎᑦ: ᐱᒃᓴ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᓴᓂᐸᐊᑦᑎᑦ; ᑌᐊᓐ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑌᐊᓇᑦᑎᑦ.

36 ᐅᐅᑯᓂ ᒪᓕ ᐅᐅ ᐅᑯᓄᕋ ᓄᑎᐸᐊ; ᐃᓐᓇᐊᐳ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐃᓐᓇᐊᓇᑦᑎᑦ.

37 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᐅᑯᓄᕋ ᐃᓴᐸᐅᐃᑦ, ᒣᑦᓂᑉ ᑲᐃᒪᓄᑦ ᐊᓂᓂ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᓂᓪᑐᒥᓇᓐ ᓂᐲᓇᓂᒥᓇᖅ ᓂᐅᒃᓴᓄᑦ ᒪᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᓂᐅᒃᓴᓄᑦ ᐅᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᐊᓄᑦ ᐅᑯᓄᕋ ᑲᐊᓇᐸᐅᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ.

38 ¶ ᐅᑯᓄᕋ ᐯᓗᒪᓐ ᑲᐊᑎᐊᓕᓐᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ; ᐱᐸᐊ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐱᐸᐊᑦᑎᑦ; ᐊᓪᓚᐸᐊ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐊᓪᓚᐸᐊᑦᑎᑦ: ᐅᐊᑦᐳᐃᑦ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐅᐊᑦᐳᒪᒪᑦᑎᑦ.

39 ᓄᑦᑎ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᓄᑦᑎᑦᑎᑦ: ᐊᑦᑎ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐊᑦᒪᒪᑦ.

40 ᐅᑯᓄᕋ ᒪᓕ ᐱᐸᐊ ᐅᐅᑯᓂ ᐊᓂᐃ ᐊᐳᑦ, ᑭᓇ ᖃᒪᐳ; ᐊᐳᑦ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐊᐳᑦᑎᑦ; ᑭᓇ ᖃᒪᐳ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᖃᐅᒪᓇᑦᑎᑦ.

41 ᐅᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᐅᑯᓄᕋ ᐯᓗᒪᐳ ᑲᐊᑎᓇᑐᐃᐅᓐᓄᑦ; ᐊᓂᐲ ᒪᓕ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐅᑯᓂ ᖃᒥᓇᓐ ᓂᐲᓇᓂᒥᓇᖅ ᑭᓇ ᓂᑯᓕᓂᒃ ᒪᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᑭᓇ ᓂᑯᓕᓂᒃ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑲᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ.

42 ¶ ᐅᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᐅᑯᓄᕋ ᑐᐊ ᑲᐊᑎᓇᑐᐃᐅᓐᓄᑦ; ᓄᑦᑎᑦ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᓄᑦᑎᒪᑦᑎᑦ, ᐅᐅᑯᓄᕋ ᐅᒪ ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᑐᐊ ᑲᐊᑎᓇᑐᐃᐅᓐᓄᑦ; ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᖃᒥᓇᓐ ᓂᐲᓇᓂᒥᓇᖅ ᑭᓇ ᓂᑯᓕᓂᒃ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑲᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ.

43 ᑲᓪᑲᖅᐳᑦ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᓄᑲᒪᑦᑎᑦ ᒣᑦᓂᑉ ᐅᐹᖏᓇᑦᑎᑦ ᐅᐅᑯᓂ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ, ᓂᐲᓄᑦᑕᒥᓇᓐ ᖃᐅᑯᓂ ᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᖃᒥᓇᓐ ᓂᐲᓇᓂᒥᓇᖅ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐹᖏᓇᑦᑎᑦ.

44 ¶ ᑭᓪᓕᓇᓂᓕᓂᓪ ᑲᐊᓂᐃ ᑲᐊᑎᓇᑐᐃᐅᓐᓄᑦ; ᑎᓪᓚ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑎᓪᓚᑦᑎᑦ; ᖁᓕᐊᑐᑦ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᖁᓕᐊᑐᑦᑎᑦ; ᐱᐊᑲᓪ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐱᐊᑲᓪᑎᑦ.

45 ᐅᑯᓄᕋ ᐱᐊᑲᓪ ᐅᑉᐳ; ᐃᓐᓇᐃ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ; ᒪᓕᐲᐅᐃ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᒪᓕᐲᐅᐃᑦᑎᑦ.

46 ᐅᑎᓂᓕ ᒪᓕ ᑭᓕᐃ ᓴᐃᐊ ᐹᐃᓯᓂᑲᓕᐊᑦ.

47 ᐅᐅᑯᓂ ᐅᒪ ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᐅᑯᓄᕋ ᑭᓕᐃ ᒣᑦᓂᑉ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐊᓂᓂ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐅᑯᓂᓪᓗ; ᐊᓂᓂ ᓂᐲᓇᓂᒥᓇᖅ ᓂᓪᑐᒥᓇᓐ ᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᖃᒥᓇᓐ ᓂᐲᓇᓂᒥᓇᖅ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ.

48 ¶ ᐅᑯᓄᕋ ᓇᑐᑦᐊᑦ ᑲᑎᓐᓄᑦᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ: ᑎᓯᓕ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑎᓯᓕᐊᑦᑎᑦ: ᐅᓇᓕ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐅᓇᓕᑦᑎᑦ.

49 ᑭᓕᐃ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑭᓕᐃᐊᑦᑎᑦ: ᓄᓕᐅᑦ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᓄᓕᐅᒪᑦᑎᑦ.

50 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᓇᑐᑦᐊᑦ, ᒣᑦᓂᑉ ᑲᐊᑎᓇᓕᓐᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ; ᐊᓂᓂ ᒪᓕ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐅᑯᓂᓪᓗ ᐹᐳᑎᓪᓚᕆᓇᖅ ᑌᓇᑯᓕᖅ ᐅᓄᕋᓱ ᐹᐳᑎᓪᓚᕆᓇᖅ ᑌᓇᑯᓕᖅ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑐᓂᓯᓂᒃ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑐᓂᓯᓂᒃ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ.

51 ᐅᐅᑯᓂ ᐅᑯ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐃᓐᓇᐅᐃᑦ ᐅᑭᐊᓇᓕᓐᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ, ᓂᓪᑐᒥᓇᖅ ᒥᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᑭᓇ ᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑌᓇᑯᓕᖅ ᒥᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᓂᓐᑐᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐹᖏᓇᑦᑎᑦ.

52 ᑲᑎᐅᓕᖅᐹᖏᓐᓇᑉ ᒪᓕ ᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᓂᐅᒃ ᒧᐳᓐ, ᐅᑎᓪᓚ ᐅᐃᓪᓚᑦ,

53 ᐅᑯ ᐅᑉᐳ ᐊᓂᒪ ᐊᑎᓪ ᑲᓪᒪᓂᓐᓇᐃᓂᓪᓗᑐᑦ ᑲᓪ ᑎᑎᕋᓕᖅᑭᑉᐳ ᒣᑦᓂᑉ ᑲᓪᑎᑉᐳ ᐃᓗᓐᓇᓪᓗᑦ.

54 ᐅᒥᖏᑎᑎᓪᓗ ᑭᖑᓪᓕᐊᓂᑦ ᐊᐃᓂᓪᒣ ᑎᑎᕋᓕᖅᑭᑉᐳᑦ, ᐅᖏᓪᓕᐊᓂᓪᓗᑐᑦ ᒪᓕ ᑭᖑᓪᓕᐊᓂᑦ ᒪᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑲᑎᓐᓄᑦᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ; ᑲᑎᑭᖑᓪᓕᐊᓂᑦ ᐃᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐅᑯᓂ ᑎᑎᕋᓕᖅᑭᑉᐳᑦ ᑲᑎᓐᓄᑦᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑲᑎᑭᖑᓪᓕᐊᓂᑦ ᐃᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐅᑯᓂ ᑎᑎᕋᓕᖅᑭᑉᐳᑦ ᑲᑎᓐᓄᑦᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᓪᓗ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ.

55 ᐅᓴᐅᓐᓵ ᒪᓕ ᐊᓂᒪ ᐊᑎᓪ ᑲᓪᒪᓂᓐᓇᐃᓂᓪᓗᑐᑦ ᓂᓪᑐᐃᓚᐅᖅᑎᑦᓯᐅᑲᓐᓄᓪᓗ: ᒣᑦᓂᑉ ᑲᐊᓇᓕᓐᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ ᐅᑎᓪᓚᕆᓇᖅ ᑌᓇᑯᓕᖅ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ ᐅᑎᓪᓚᕆᓇᖅ ᑌᓇᑯᓕᖅ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ.

56 ᑫᐃᓯᐊᑎᐅᓪᓕᓐᓄᑦ ᑲᑎᐃᓯᒪᓂᓕᐊᓂᓪᓗ ᑎᑎᕋᓕᖅᑭᑉᐳᑦ ᐅᒥᖏᑎᑎᓪᓗ ᑭᓇ ᐅᑉᐳᑦᓂᐊᓂᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ.

57 ¶ ᐅᐅᑯᓂ ᒪᓕ ᐅᑯ ᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐋᐃᓪᓚᑦ, ᑲᐊᓇᓕᓐᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ; ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦᑎᑦ; ᓂᐊᓐᑐ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᓂᐊᓐᑐᐃᑦᑎᑦ; ᒪᐃᓂᐊᓐᑐᑦ ᐅᑉᐳ, ᑲᐅᓐᑐᐃᐅᓐᓄᑦ ᒪᐃᓂᐊᓐᑐᑦᑎᑦ.

58 ᐅᐅᑯ ᒪᓕ ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᐋᐃᓪᓚᑦ; ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᐋᐃᓇᓐᓇᑦ, ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᐃᐅᓐᓇᑦ, ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᒪᓐᓇᐅᑉᐳᑦ, ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᐃᓗᐊᑦ, ᐅᑎᑦᓯᑐᐃᑦᓄᓪᓗ ᐃᓄᐃᑦ. ᐃᑯᓗ ᒪᓕ ᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᓂᐅᒃᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ ᐹᖏᓇᑦᑎᑦ.

59 ᐃᑭᐱᓗ ᒪᓕ ᐹᖏᓂᓂᒃᓕᐊᑦ. ᐃᓕᑦ ᐊᓕᐊᑦ ᐅᑭᐅᓕᖅ ᐋᐃᓂ, ᐊᓇ ᐅᖃᐃᓕ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᓂᐅᒃᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ ᐋᐃᓂᐊᑐᑦ ᐃᑭᐱᓐᓂᑦ; ᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᓂᐅᒃᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ ᒪᓕ ᐊᓕᐊᑦᒪᓕ ᐅᐃᓐᓇᑦ ᑭᓇ ᐃᓗᐊᑦ, ᑭᓇ ᒪᐃᓂᐊᓐᑐᑦ ᐅᑭᐅᓕᖅ ᐋᐃᓂᐊᑐᑦ.

60 ᐅᐃᐊᐅ ᒪᓕ ᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᓂᐅᒃᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ ᓄᑦᑎ, ᑭᓇ ᐅᐸᑦᓴ, ᐅᐃᐃᐅᓴᓂᒃ, ᑭᓇ ᐃᓗᐊᑦᓴᓂᒃ.

61 ᓄᑦᑎ ᒪᓕ ᑭᓇ ᐅᐸᑦᓴ ᐅᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᓂᐅᒃᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ, ᐃᓐᓇ ᐃᑐᓐ ᐃᓐᓂ ᐃᓐᓄᐃᓕᖅ ᑲᐸᐃᓐᓇᐅᑉᐳᓂᐅᒃᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ ᒪᓐᓇᐅᑉᐳᑦ.

62 ᐊᓂᓂ ᒪᓕ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐅᑯᓂ ᐅᓂᓕᓐᓄᑦ ᓂᓐᑐᐃᑦ, ᒪᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᓂᐅᒃᑎᑦᓯᐅᐃᓐᓄᑦ ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ, ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ ᑭᓇ ᐊᓕᐊᑦ, ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ ᐊᓕᐊᑦᒪᓕ ᐅᐃᓐᓇᑦ ᑭᓇ ᐃᓗᐊᑦ, ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ ᐅᑭᐅᓕᖅ ᐋᐃᓂᐊᑐᑦ ᐃᑭᐱᓐᓂᑦ, ᑲᐹᖏᓐᓇᐅᑉᐳᑦ ᐅᐃᓐᓇᐃᓐᓇᐃᑦᑎᑦ ᐅᐃᐃᐅᓴᓂᒃ ᐅᐸᑦᓴ

ᐯᒃᑦ ᐊᑦᓯᓕᓂᐤ ᑭᐲᐃᑎᑯᐤ, ᐅᐅᑯᓂᑦ ᐱᑯ ᖃᐋᐊ ᐅᑯᓯᓴ ᖃᐱᐤ. ᒪᓇ ᑲᓪᐸᐊ ᐅᑯᓯᓴ ᓇᓗ.

ᒪᓂᓇᒪᒃᑦ ᑕᓯᐸᓇᐤ ᑌᐸᐊᐣᓕᑦ.

1 ᐅᑯᐢᐲ ᒪᒃ ᑭᐲᐯᐃᐣᐦᐊᐢᑦ ᐅᒌᓂᓴ ᓯᐦᐅᒧᐊᑯᐠ, ᐅᑯᓯᓴ ᐃᑯᐠ, ᐅᑯᓯᓴ ᑭᐦᐃᑯᐠ, ᐅᑯᓯᓴ ᒪᒃᖽ, ᐅᑯᓯᓴ ᐯᐦᐃᑯᐠ ᑐᐲᑭ: ᐅᑯᑯᓂ ᒪᒃ ᐅᐅ ᐅᐃᓯᓂᐲᒃᓯᓯᑦ ᐅᒌᓂᓴ; ᒪᐦᐊ, ᓰᐃᐦᐊ, ᒋᓇ ᐅᐦᐦᐊ, ᒋᓇ ᑎᐦᒃ, ᒋᓇ ᑕᐦᓴ.

2 ᑭᐲᓂᐦᐊᑯᐠ ᒪᒃ ᐊᓂᑦ ᐅᑦᑕᒋᒪᐦᐅᑯ ᒍᓪᓀ, ᒋᓇ ᐅᑦᑕᒋᒪᐦᐅᑯ ᐃᑭᐃᐅᐦᐠ ᐸᑭᑫᐃᓯᓂᐊᑯᐠ, ᒋᓇ ᐅᑦᑕᒋᒪᐦᐅᑯ ᐅᑭᒪᓄ ᒋᓇ ᖮᐲᓂᑯ ᖮᒪ ᒪᐢᒪᐅᑯᓯᓯᑯᓂᐣ ᐊᓂᑦᐦᑌᒥᐢᑦ ᖮᒪᒪᐅᐦᐠ ᐅᑦᑕᒋᒪᐦᐅᑯ ᐅᑎᓪᓀ ᐅᐱᐅᐦᐠ ᐅᑎᓪᓀ ᐅᑭᐦᐃᑯᐠ, ᐅᑎᓪᓀ ᐅᑭᐦᐃᑯᐠ

4 ᐯᖏᑦ ᒪᓴᑎᐟᓂᓐ ᑮᖏᐸᑭᑲᑦ, ᑭᓇ ᐞᓂᑦ ᒪᓴᑎᐞᓂᓐ ᑮᖏᐸᑭᑲᑦ ᐅᑕᐞᓂᑭ᙮

5 ᑭᓇ ᒥᑦᓯᐟ᙮ᐤ ᐸᑎᑭ ᐃᐸ ᐸᑎᐟᑲᑦ ᑲᒋᑭᑎᒥ ᐸᑭᑲᑲᐃᐟ᙮, ᐅᐊᓂᑎᓂᖏᑌᑦ ᓄᐞᓂᐟ᙮ ᐸᑎᑭ ᐃᐟ ᐃᐅᓂᐞᓵᓂ ᓂᐊᐟᐃᑲᓂ ᐱᒥ᙮

6 ᐅᐅᓂ ᐊᓂᒪ ᒥᑎ ᐃᓪᓂᐞᐃᐃᐟ᙮ ᐸᑭᑲᑦ, ᐊᓂᒪ ᑲᑭᑎᐅᓇᑎᑲᑌᑦ ᓴᑦᓄᐊ᙮ ᐊᐞᑭᒪᑌᑦ, ᐊᓂᒪ ᓴᓴᑭᐃᓂᐞᐃᑦ ᐃᓪᓂᐞᐃᐃᐟ᙮ᐤ ᑲᓂᐅᓇᑎᑲᒪᒪᐟ᙮ ᑲᓂᐅᓇᑎᑲᑦ, ᐃᓪᓂᐞᐃᐃᐟ᙮ᐤ ᑲᓂᐅᓇᑎᑲᑦ.

7 ᐊᓂᒪ ᒪᓇ ᒥᓂᖏᐊᐞᓂ ᐸᑭᑲᑦ ᓄᐊᐞᓂ ᐸᑎᑭ ᐃᐟ ᐃᐅᓂᐞᐃᐃᐟ ᑲᑕᐟᐱᐞᑌᐞᓂ ᐯᐯᐞ: ᐊᓂᑦ ᐅᑲᓇᑦᐟ ᑮᑲᖏᐸᑭᑲᑦ ᐊᓂᒪ ᑲᒪᑲᐊᐞᓂᐟ ᓂᒥᓇᐅ> ᑲᑭᓂᑮᓇᒪᐟ ᑲᑎᐯᐅᐞᑎᑫᐟ, ᑲᑭᒥᓂᖏᐊᐞᓂᐟ᙮ᐤ ᐸᑎᑭ ᐃᐟ ᐃᐅᓂᐞᐃᐃᐟ ᑲᑭᑲᑦ ᐸᑎᑭ ᐃᐅᓂᐞᐃᐃᐟ ᑲᑭᑲᑦ.

8 ᐞᑦᓂ ᒪᓇ ᒪᓴᑎᐟᓂᓐ ᑮᖏᐸᑭᑲᑦ ᐅᑕᐞᓂᑮᓇᑎ: ᒐᐟᐱᐞᓂᐟ ᑭᑎᒥ ᐸᑎᑭᑲᑦ ᐯᐟᖏᐸᑭᑲᑦ, ᑭᓇ ᒐᐱᐞᓂᐟ ᒥᓂᖏᐊᐞᓂᐟ ᐸᑎᑭ ᐃᐅᓂᐞᐃᐃᐟ ᐸᑎᑭᑲᑦ ᐯᐞᓂ, ᑮᑲᐃᐟᐸᑎᑭᑲᑦ, ᓴᓴᐞᐃᐞᑲᑦ ᐃᐟᓂᐞᐃᐃᐟ ᑲᐅᐃᐟᐅᑭᐞᑌᐞᓂ, ᑲᑕᐃᐞᖏᒪᐟᑎᑫᐟ ᑲᑭᑲᑦ.

9 ¶ ᐅᐊᓴᒥᐟᐯᑮᐟᑲᑦ ᒪᓇ ᑲᓂᐟ ᒪᓴᑎᐟᓂᓴᐟ ᐯᐯᓴᐞ ᐱᐳᐞᓂᐟ ᐅᑲ ᐯᒪᓂᑭᐟᓂᐟ, ᑭᓇ ᓂᓴᐞᐟ ᒥᑦᓯᐟ᙮ᐤ ᑎᑦᓂᐞᐃᐃᐟ ᐃᐳᐞᓂᐟ ᐸᑎᑭᑲᑦ ᑲᑕᐟᐱᐞᑌᐞᓂ, ᑲᑕᐃᐞᖏᒪᐟᑎᑫᐟ ᐃᐳᐞᓂᐟ ᐸᑎᑭᑲᑦ ᐅ

2 ᑭᖃᐸᑭᖏᓱᓇᐧᑊᓯ ᒪᖃ ᐃᓐᐧᔨᑌᐃ· ᐸᑭᖅᑫᐃ·ᓗ ᑲᓪᐃ·ᖠᓪᓕᐦᐃᓐᐧᑊᑫᑊ; ᐯᐦᑊ ᑐᖅᑭ ᒐᐯ-ᒧᓐᔪᓯᓴᓓ, ᐯᐦᑊ ᒐᐯᒪᔭᑎᖅ, ᒋᓇ ᑌᐸᐧᐣᑊ ᒪᔭᑎᖅ-ᐧᔨᓴᑊ ᐁᐦᐧᐣᐳᓇᐳᓂᑊᑎ ᐅᖃ ᐁᒪᖅᔨᑊᑎᑊ :

3 ᑐᒋᑎᑎ ᐸᖅᑭᖃᓇᐧᐣᓇ ᒪᖃ ᑲᑕᐅᖏᑦᒪᖃᓇᓂᓯᓂᓄ ᐸᖏᐧᑫᓂᖃᑊ ᐯᐦᑊ, ᓂᓐᔪ ᒥᐸᐧᑊ ᑎᐸ-ᓂᖃᓇ ᐃᓂᓯᐧᔨ ᑲᐸᐸᐸᖅᐧᔨ ᐯᐦᑊ ᓓᓐᔪᓓᑊ, ᒋᓇ ᓂᓓ ᒥᐸᐧᑊ ᑎᐸᓂᖃᑊ ᐃᓂᓯᓂᓯᐧᔨ ᐯᐦᑊ ᒐᐯᒪᔭᑎ-ᑎᐧᔨᖏᖏᖏ,

4 ᒋᓇ ᐯᐦᑊ ᒥᐸᐧᑊ ᑎᐸᓂᖃᑊ ᐃᓂᓯᐧᔨ ᑲᐸᐸᐸᖅᐧᔨ ᐯᐦᑊ ᒪᔭᑎᖅᔨᑊᑎ, ᑲᐸᓂᑊ ᑌᐸᐧᔨ ᒪᔭᑎᖅᔨᑊᑎ :

5 ᒋᓇ ᐯᐦᑊ ᒥᓐᔪᓓᓂᑊᑎ ᑲᐸᒪᐃᓂᓇ· ᐸᖅᑭᖃ-ᓂᓇ·ᑊ, ᑲᐸᑎᐸᖅᐃᖏᖏᐸᒪᔨᔭᑊᑎ :

6 ᔨᐸᐃ·ᑲ ᒋᓇ ᔨᓂᑊ ᐃᓐᔨᑌᐃ· ᐸᖅᑭᖃᓄ ᑕᐱᓂ-ᒪ·ᖃᐧᔨ, ᒋᓇ ᑐᒋᑎᑎ ᐸᖇᖅᑭᖃᓄ, ᒋᓇ ᑕᖅᑭᖅᑎ ᐸᖅᑭᖃᓄ, ᒋᓇ ᑐᒋᑎᑎ ᐸᖅᑭᖃᓄ, ᒋᓇ ᑐᒥᓂᐧᐣᓇ·ᐃ·ᓂᓇ· ᐸᖅᑭᖃᓇᐧᔨᓂ·ᐧᑊ, ᒪ·ᐧᑊᓂ ᖃᐊᓂᓇᐧᑊᓄᓄ ᐃᓐᔨᑌᐃᖃ ᑕᐱᓂ-ᒪᒪᓐᓂᓂᓇ, ᐊᓂᒪ ᐦᐦᓂᑕᐃ·ᓄᓄ ᐃᓐᔨᑌᐃᖃ ᑕᐱᓂ-ᒪᒪᓐᓂᓂᓇ ᐃᓐᔨᑌᐃᖃ ᐁᒪᖅᔨᑊᑎᑊ

ᒧᓐᔪᓕᑦ, ᓄᓗ ᑲᐯᒪᔭᓐᖠᓕᑦ, ᒥᑦᑕᐢᖽ᙮ ᓴᐅᑦᑎ ᒪᔭᓂᑎᓂᓕᓗᑦ, ᐅᐢᐯᓕᑦᓯᐅᔪᓕᓄᑦ ᐅᒃ ᐅᒪᓐᐳᓗᓂᑦ :

33 ᐅᒋᒥᒥ ᐸᑭᖏᓂᔨᓕᓄ, ᒥᓇ ᐅᒥᓂᖅᑐᐃᓕᓄ ᐸᑭᖏᓂᔨᓕᓄ, ᑲᐯᒪᔭᓐᖠᓕᑦ, ᒪᔭᓂᑎᓂᓕᓄ, ᖃᐃᓪᓕᐢᓂᓂᔭᓕᓄ ᖃᐃᑭᓂᑦ, ᒣᓐᓂ ᖃᐃᓂᑦᓯᐃᓕᓄᑦ :

34 ᐯᒃᑦ ᒥᓯᑐᓐ ᖃᑕᒪᓕᐃᓕᓄ ᐸᑭᖏᓂᔨᓕᓄᑦ ; ᐊᓂᓂ ᑕᐢᓂᖅ ᐃᓐᓂᑌᐃᓕᓄ ᐸᑭᖏᓂᖅ, ᐅᒋᒥᒥ ᐸᑭᖏᓂᖅ, ᒥᓇ ᐅᒥᓂᖅᓐᓄᓕᓄᑦ ᐸᑭᖏᓂᖅ.

35 ¶ ᐊᑎ ᐊᐅᓇᓂᐅ ᐱᓂᖃᑉ ᑭᖏᑉᒪᒪᔨᓕᓄᑦᑐᐃᓐᓇᔨᓄ ; ᓇᒪ ᓀᒃ: ᐊᑐᓀᐃᓕᓄ ᑭᖏᑌᐃᓇᔨᓄ ᐅᐃᓐᖠᔨᓄ :

36 ᒪᓇ ᑭᖏᓂᖅᓇᔨᓄ ᐃᓐᔪᑌᐃᓕᓄ ᐸᑭᖏᓂᖅ, ᓴᓴᑭᐃᓕᓄᖅ ᐃᓐᔪᑌᓄ ᖃᐅᓐᒥᑦᑕᓂᐃᓕᓄᑦ, ᑲᑕᐃᓂᒪᓴᒪᓂ ᖃᓂᐅᓐᒥᑦᑎᓀᑦ, ᐯᐃᑦ ᐴᐅᓐᒥᑦᑎᓀᑦ, ᐯᐃᑦ ᑲᐯᒪᔭᓂᓄ, ᐯᐃᑦ ᑲᐯᒪᔭᓂᓄ, ᑌᐸᓀᑌᐃᓇᔨᓄ ᒪᔭᓂᑎᓂᓕᓗᑦ ᐅᐢᐯᓕᑦᓯᐃᓕᓄᑦ, ᐯᐃᑦ ᐃᓐᓇᔨᓄ ᐃᓐᔪᑌᓄ ᐃᓐᓇᔨᓄᑦ, ᒪᓐᓂ ᐃᓕᓐᓂᓯᐃᓕᓄᑦ ᖃᐃᑭᓂᑦ, ᒣᓐᓂ ᖃᐃᓂᑦᓯᐃᓕᓄᑦ, ᒪᓐᓂ ᖃᐃᑭᓂᑦ ᐸᑭᖏᓂᖅᑐᐃᓕᓄᑦ, ᒪᓐᓂ ᖃᐃᓂᑦᓯᐃᓕᓄᑦ, ᒪᓐᓂ ᖃᐃᓂᑦᓯᐃᓕᓄᑦ ᐸᑭᖏᓂᖅᑐᐃᓕᓄᑦ.

40 ᒧᐃᓐ ᒪᓇ ᑭᓱᓐᓂᒪᒃᓂ ᐃᓐᔪᐅᐃᓐ ᐅᑕᐊᓂᔨᓕᓄ. ᑲᐱᑦᓂ ᐊᓂᒪ ᓴᐅᑦᑎᓂᓕᓄᑦ ᑲᑭᓱᓐᓂᒪᒃᓂ ᐅᒃ ᐅᒪᓐᐳᓗᓂᑦ, ᐱᓕᒪ ᒧᐃᓐ.

ᒪᓂᓇᒪᓂᓄ ᓂᓐᒥᒋᓪᓗᓀ.

1 ᒧᐃᓐ ᒪᓇ ᑭᓱᓐᒥᑦᐅᓂ ᐊᓂᓂ ᖃᑎᐅᔨᒪᓂᔨᓂ ᐅᑕᐢᑐᐃᓇᓂᔨᓂᓂ, ᐃᓐᔪᐅᐃᓐ ᐅᑕᐊᓂᔨᓕᓄᑦ ᐅᑕᐢᑐᐃᓇᓂᔨᓕᓄᑦ. ᐅᐢᓂ, ᐅᒋᓂ ᐅᐃᒪᓐᓂ, ᐅᐅᑫᓂᐅ ᐅᒪ ᖃᐅᔨᓂᓂᓂᓂᓄ.

2 ᑭᐢᐱᓂ ᐊᓂᓂᔭᓐᐅ ᑭᐢᑭᒪᓂ ᑭᐢᑭᒪᓂᓂᐅ ᖃᓄᐃᓂᓂᓂᓂᓄ ᐅᑕᐢᑐᐃᓇᓂᔨᓂᓂ, ᐊᐳᓂ ᐅᑕᐢᑐᐃᓇᓂᔨᓂᓂ ᐅᑕᐢᑐᐃᓇᓂᔨᓂᓂ ᐅᑕᐢᑐᐃᓇᓂᔨᓂᓂ,

ᒥᑎᐊᓪᓚᑦᑕ ; ᐅᑯᐟᐸ ᒪᒃ ᐅᒃ· ᑫᒪᐊ·ᑭᐊᒋᐢ ᑭᓱᓂ-ᓯᓂᓂᒪᑦ.

3 ᒧᓯᓐ ᒪᒃ ᑲᐦᐊᖏᐦᐁᐤ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊ·, ᑲᒋᓯ ᐅᐃᒋᐟ, ᐊ·ᐅ·ᓂᐟ ᐋᑎᐦᐟ ᑲᖃᐊ·ᐤ ᑲᓪᓇᐊᓂᓯᓂᐊᔪᐣ, ᑲᖃᐟ ᒪᒃ ᑲᓪᒪᐃᓂᓐᐅ·ᐊ·ᐣ ᒥᑎᐊᓪᓚᑦᑕ, ᐊᐯᐦᐅᓪ-ᕮᒪˣ ᒪᒃ ᑲᑎᐯᓂᐦᑭᐟ ᐊᓂᐃ ᒥᑎᐊᐣ.

4 ᕮᐦᐯᖏᓄᐦᑌᐤ ᐯᖃᑲᓪᓕᐦᐁᐤ ᑭ-ᑲᐅᐦᑎᓇᒋᐊ·ᐊ·ᐣ, ᑲᐦᑭᖃᐤ ᐅᑕᓪᑐᐅᒋᐊ·ᓂᐟ ᐃᓪᐟᐅᐃᐟ ᑭᓴᐅᐦᑎᓇᒋᐊ·ᐊ·ᐣ, ᑫᓂᐯ·ᑎᐯᐅ·ᓂᐟ ᑭᑦ ᓇᔪᕮᓂᐣ.

5 ᐅᓂᓂ ᒪᒃ ᑲᐦᕮᑭᓇᒋᐊ·ᐣ ᐅᑭᐦᑎᒥᑲᓪᓚᑦᑕᐅ·ᐟ ᐃᓪᐟᐅᐃᐟ ᐅᐦᑭ, ᑲᐦᑎᒥᑲᓪᓚᑦᑕᐅ· ᐯᓂᐦᓚᓐᓭᐟ ᐅᐦᑭ, ᒥᑎᒥᑲᓪᓚᑦᑕᐅ· ᐅᐦᑭᐦᓚᓐᓭᐟ ᑭᑦ, ᒥᑎᒥᑲᓪᓚᑦᑕᐅ· ᐅᐦᑭᐦᓚᓐᓭᐟ ᑭᑦ, ᑲᐦᑎᒥᑲᓪᓚᑦᑕᐅ· ᐅᐦᑭᐦᓚᓐᓭᐟ ᑭᑦ, ᐊᐯᐦᐅᓪᕮᓂᐣ,

31 ᒍᓱᐢ ᒪᑲ ᒋᓇ ᐃᐢᐃᐁᐣᐟ ᐸᑭᑫᐃᐧᓴᓂᐤ ᑲᐣᐧᐃᔨᒪᐧᐣ ᐊᓂᒋᑕᓇᐤ ᑲᑲᑭᐣᐧᐃᑭᒪᐟ ᒍᓱᐢ.

32 ᒋᓇ ᒪᑲ ᐃᐢᓀᒋᑲ, ᐅᑲᐧᒪ ᒥᐢᐁᐧ ᑲᑲᐣ-ᐃᐢᒪᓂᐊᐧᑎᑦ ᓇᔨᓴᐃᐧᓴᓂᐊᐧᐣ, ᓂᓀᒋᐢᐟ ᒥᐣᓂᔨᒋᑕᓇᐤ ᑲᐣᒋᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᑌᔨᓀᔨᒋᑕᓇᐤ ᑲᐣᑲᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᑲᐣᒋᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᐅᑲᓀᐟ ᑲᐣᑲ ᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᑲᐣᒋᓂᐊᐧᐣ ᒪᔭᑲᐣᒪᒪᓂᐣ,

33 ᐅᓀᓂ ᓂᓀᒋᐢᓂᒥᓇᐤ ᒥᐣᔨᒋᐣᐟ ᓴᓂᓱᐃ ᑲᐣᑲ ᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᒍᓐᔨᐢᐣ,

34 ᐅᓀᓂ ᓂᓀᒋᐢᓂᒥᓇᐤ ᐯᔭᓱᐢ ᑲᐣᑲᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᒪᓂᒥᐢᑕᒪᒪᐢᐣ,

35 ᐅᓀᓂ ᓂᓐᔨᒋᑕᓇᐤ ᓴᓂᓱᐃ ᑲᐣᑲᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᐊᐧᔭᓂᔭᓂᓀᐢᐣ ᒪᒍᐃᐢ, ᐃᐢᑫᐢᐃᐢ ᐅᑲ ᑕᐣ ᑲᐸᐣ-ᑭᑫᐧᔭᒪᒋᐣ ᓴᐯᐃᐢ ᑲᑕᐃᐢᐯᒪᒋᐣ.

36 ᐊᐱᐣᑕᐤ ᒪᑲ, ᑲᐸᐣᐅᑕᔭᓂᐣ ᐊᓂᑭ ᑲᐸᐣᓀᔨᓂᐣ, ᐸᐣᐃᐣᑕᓂᔭᐊᐢ ᓂᐢᑫᐢ ᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᑭᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᐢᑫᐢᑕᓇᐤ ᑌᔨᓀᔨᒋᑕᓇᐤ ᑭᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᑲᓀᓴᐢ ᐊᐧᔭᐊᐢ ᒥᐣᔨᒋᐣᐟ ᑭᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᑲᓀᓴᐢ ᐊᐧᔭᐊᐢ ᒥᐣᔨᒋᐣᐟ ᑭᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᒪᔭᑲᐣᒪᒪᓂᐣ :

37 ᑲᓂᐯᔭᐣᑭᐟ ᒪᑲ ᑲᐸᐣᒋᔭᐣᐟ ᒪᔭᑲᑲᐢ ᓂᓀᔨᐢᓂᐢ ᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᑌᔭᓀᔭᒋᑕᓇᐤ ᓂᑲᓀᓴᐢ ᑭᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᑲᓀᓴᐢ ᐸᐣᐃᐣᑕᓂᔭᐊᐢ.

38 ᐊᓂᐃ ᒪᑲ ᒧᐣᔨᐢ ᓂᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᓀᔨᐢᓂᐢ ᑭᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᐸᐣᐃᐣᑕᓂᔭᐊᐢ ; ᐊᓂᐃ ᑲᑲᐯᔭᐣᑭᐟ ᑲᑲᐸᐣᒋᔭᐣᐟ ᓂᓀᔨᐢᓂᒥᓇᐤ ᓴᓂᓱᐃ.

39 ᐊᓂᐃ ᒪᑲ ᓂᐢᑫᐢᑕᓇᐤ ᓂᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᑭᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᑲᓀᓴᐢ ᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᐸᐣᐃᐣᑕᓂᔭᐊᐢ ; ᐊᓂᐃ ᑲᑲᐯᔭᐣᑭᐟ ᑲᑲᐸᐣᒋᔭᐣᐟ ᓂᓀᔨᐢᓂᒥᓇᐤ ᓴᓂᓱᐃ.

40 ᐊᓂᐃ ᒪᑲ ᐊᔭᓂᔭᓂᐣ ᒥᐣᔨᒋᐣᐟ ᓂᓀᔨᐢᓂᐢ ᑭᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᐸᐣᐃᐣᑕᓂᔭᐊᐢ ; ᐊᓂᐃ ᑲᑲᐯᔭᐣᑭᐟ ᑲᑲᐸᐣᒋᔭᐣᐟ ᓂᓐᔨᒋᑕᓇᐤ ᓴᓂᓱᐃ.

41 ᒍᓱᐢ ᒪᑲ ᐸᐣᐸᓂᐣᐟ, ᐊᓂᒪ ᑲᑲᐯᔭᐣᑭᐟ ᑲᐸᐣᐁᐣᓂᓇᐣ, ᐸᐣᒋᐢᐟ ᐊᓂᐃ ᐃᐢᐃᐁᐣᐟ ᐊᑭᑫᐃᐧᓴᓂᐊᐧᐣ, ᒣᐣᒋᐢ ᑲᑲᐯᔭᐣᑭᐟ ᑲᐸᐣᐃᐣᑕᓂᔭᐊᐢ ᑲᑲᐸᐣᒋᔭᐣᐟ ᓂᓀᔨᐢᓂᒥᓇᐤ ᓴᓂᓱᐃ.

42 ᐃᐢᐅᐃᐢ ᒪᑲ ᐅᑕᐃᐧᓂᒥᓂ ᐊᐱᐣᑕᐤ, ᒍᓱᐢ ᑲᐸᐣᒪᑕᓇᒪᐧᐣ ᐊᔭᓂᔭᓂᐣ ᑲᐸᐣᓀᔨᐢᓂᐢ ᐅᑲᐧᐃᔨᐢᐟ.

43 (ᐊᓂᒪ ᒪᑲ ᐊᐱᐣᑕᐤ ᑲᐸᐣᐊᑲᒥᐣ ᐊᓂᐃ ᑲᒪᒪᐧᔨᐢᓂᐣ ᓂᐢᑫᐢᐃ ᐸᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᐢᑫᐢᐃ ᐸᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᑌᔨᓀᔨᐣᐟ ᐸᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᑲᓀᓴᐢ ᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᑭᐃᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᒪᑲᑲᐣᒪᒪᓂᐣ,

44 ᐅᓀᓂ ᓂᓐᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᓀᔨᐢᓂᐢ ᐸᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᒍᓐᔨᐢᐣ,

45 ᐅᓀᓂ ᓂᓐᔨᒋᑕᓇᐤ ᐸᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᑲᓀᓴᐢ ᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᓂᐢᑫᐢᐃ ᐸᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᐊᐧᔭᐃᐢᑕᒪᒪᐢᐣ,

46 ᐅᓀᓂ ᓂᓀᔨᐢᓂᒥᓇᐤ ᐸᐣᒥᒥᐣᔨᒋᑕᓇᐤ ᐊᔭᓂᔭᓂᐣ.)

47 ᐊᐱᐣᑕᐤ ᑌᔨᓂ ᐱᓂ ᐃᐢᐃᐁᐣᐟ ᐅᑕᐃᐧᓂᒥᓇᐤ ᐅᐣᐸᐣ, ᒍᓱᐢ ᐸᐅᑎᓀᔨᐢ ᑎᐱᔭᐢᑲᐢ ᓂᓀᔨᓀᔨᒋᑕᓇᐤ ᐃᔭᓂᐢ, ᐊᔭᓂᔭᓂᐣ ᐅᐣᐸᐣ ᒥᐣᐧᐃᔨᐢᐟ, ᐸᐣᒋᐢᐟ ᐃᔨᐢᑫᐢᑕ, ᑲᐣᐧᐃᔨᒪᐧᐣ ᐅᑕᐃᐧᓂᒥᓇᐤ ᐃᔨᐢᑫᐢᑕ ᐊᔭᓂᔭᓂᐣ ᐅᐣᐸᐣ ᒥᐣᔨᒋᑕ

ᐅᑕᑯᓗᒋᑦ ᑭᒪᓇᒐᒍᑯᐊᐢ ᑯᓂᒪ ᐊᒋᐢ ᑲᑭᐢᓀᐦᐃᓂᓀᐦᐃᑦ ᑲᑎᐅᓂᐢᓂᑭᓂᒃ?

8 ᐅᓀᓂ ᑲᒪ ᑲᔨᐢᑭᑦ ᑯᐢᑫᐃᓴᑯᑯᓂᐢ, ᐃᐢᐸᒪ ᑲᓂᓀᐦᐃᑦᑭᑦ ᓴᑌᐢᓂᐸᐢᓂᐤ ᑎᐢᑭ ᑲᑕᑯᐢᐸᑕᐢᑲᐢᐤ ᑯᐢᑭ.

9 ᑭᓇᒪ ᐃᐢᐸᒪ ᐅᑭᐢᐃᐢᑌᐢᑭᑦ ᑯᓂᑦ ᐃᐢᑲᐢᐤ ᑯᑯᓴᐢ, ᑭᓇ ᐅᑭᐢᑯᐦᐃᑦᐸᐢᑭᑦ ᑯᓂᒪ ᑯᑭᑭ, ᑭᓴᐁᑌᐢᐅᐢᑌᐢᐅᐢᐃᑦᑯᓂᐢ ᐅᓂᐃ ᐃᐢᐳᐢᐅᐢᑕᐢᑭᑦ ᑲᑕᑯᐢᑭᑕᑭᓂᐢ ᐅᑲ ᑭᑎᓇᒐᐢᑭᑦ, ᑯᓂᒪ ᑯᑭᑭ ᑲᑭᑭᓴᑭᓂᐢ, ᑲᑕᑯᐢᐸᑕᐢᑲᐢᐤ.

10 ᑲᑎᐅᓂᐢᑭᑭᓂ ᒪᓇ ᑭᑭᓂᑯᐢᑭᐢ ᐅᑯᐢᐃ, ᑭᐢᐸᑭᐢᑕᐁᐢᐤ ᒪᓇ, ᐅᑕᐁᐢᑦ,

11 ᑫᐢᑭᓇᒪᐢ ᐅᒪᐢᑦ ᐅᑲᐢ ᑯᓂᑭ ᑯᓂᑭᓂᑯᑯᓂᐢ ᐃᑭᑦᑎᐢ ᑲᑭᐢᐸᐢᐅᐢᑌᐢᑭᑦ, ᐅᓂᐢᑭᒋᓇᐅᐢᐱᐳᓂᐢᑭᐢ ᑲᐢᐸᐢᑭᐢᑭᒪᐢᑦ ᑯᓂᒪ ᑯᑭᑭ ᑲᑭᑭᓂᑯᐢᑭᑭᓂᐢ ᐅᐢᑭᐢᒋᓂᐢ, ᑲᑕᑯᐢᐸᒪᐢᑦ, ᑭᓇ ᑫᑲᐢ; ᑭᓇᒪ ᓇᒪᐃᓂᐢ ᑕᐢᓂ ᓂᑭᐱᐢᑕᑎᐳᑲᑲᓂᐢ.

12 ᐱᐢ ᑫᐢᑯᐢ ᑲᓂᑭᓴ ᑯᓇ ᑫᐱᐢᓂ, ᑯᓇ ᑫᓂᓴᐢᐢ, ᑭᓇ ᒋᐢᓂᑯ ᑲᓂᑭᓴ ᓇᐢ, ᑭᓇᒪ ᑕᐢᓂ ᑭᐢᐱᐢᑕᑎᐳᑲᑲᓂᐢ ᓇᐢᐃᐢᑦ ᑲᑎᐅᓂᐢᑭᑭᓂᐢ.

13 ᑲᑎᐅᓂᐢᑭᑭᓂᐢ ᒪᓇ ᑭᐢᑭᑭᓂᐢᐢᐢᐤ ᑯᓂᑕ ᐃᐢᐳᐢᐅᐢᑕᐢ, ᑭᐢᐸᑭᐢᑭᒪᐢᑦᑕᐢᐤ ᒪᓇ ᐱᑲᐢᑕᐢᑲᑲᓂᐢ ᐅᐢᑕᐢᑭᑕᐢᐤ ᑕᐢᐤ ᐱᐢᐳᐢᐤ ᑲᑭᐢᑭᑕᐢᐤ ᑭᐢᐸᐢᑭᐢᑭᒪᐢᑦ ᑯᓂᒪ ᑯᑭᑭ ᑲᑭᑭᓴᑭᓂᐢ, ᑯᑭᑭ ᑲᑭᑭᓂᑯᐢᑭᑭᓂᐢ ᐅᐢᑭᐢᒋᓂᐢ ᑲᑎᐅᓂᐢᑭᑭᓂᐢ.

14 ᑭᐢᐳᐢ ᒪᓇ, ᐳᐢᑲᐢᑯᓇᐢᑲᐢᐢᐤ ᐅᐢᐸᐢᑭᐢᐱᐢᑭᐢᑭᐢᐢ, ᑯᐢᐸᐢᑭᐢᑯᐢᑭᐢᐢ ᐅᒪᐢᐱᐢᐃᐢᐢᐤ ᑯᑭᑭᓂᐢᐢᐢᐤ, ᑭᐢᐸᐢᑭᐢᑭᒪᐢᑦᑕᐢᐤ ᑯᑭᑭ ᑲᑭᑭᓂᑯᐢᑭᑭᓂᐢ ᑲᑎᐅᓂᐢᑭᑭᓂᐢ.

15 ᑭᓇᒪ ᑭᐢᐱᐢᐃ ᑭᐢᑕᐢᑭᐢᑭᐢᑭᐢᐢᐤ, ᑫᐢᐱᐢᑭᐢᑭᐢᑭᐢᐢ, ᑯᐢᐸᐢᑭᐢᑭᒪᐢᑦᑕᐢᐤ ᑲᑎᐅᓂᐢᑭᑭᓂᐢ ᑲᑎᐅᓂᐢᑭᑭᓂᐢ ᑲᑎᐅᓂᐢᑭᑭᓂᐢ

38 ᒥᓇ ᓂᐳ, ᒥᓇ ᐯᐊᑦᒥᐅᑦ, (ᐅᑭᐟᐊᓕᐃᓱᐧᐣ-ᑭᖏᑌᑭ,) ᒥᓇ ᓕᑎᒪ ; ᐅᑯᓕ ᐅᑭᐟᐣᐊᐟᐣᑎᓕᐣᑭᑦ ᐊᓂᐃ ᐅᑌᓇᐊᐧ· ᖃᑭᐟᐣᑐᓕᑦᑦ.

39 ᑐᑕᐊᐧᓕᒥᖅ ᒪᓇ ᖁᖃᵋ ᑐᐃᓕᖅ ᒪᓇᖅ ᑭᐟᐣᐃᐳᐣᑌᐤ ᑫᵋᐃᐊᐟ, ᐅᑭᐟᐣᑐᑎᓇᵡ, ᐅᑯᓕ ᐅᑭᐟᐣᐳᓂᑎᔪᓇᐣᑕᒧᐊᐟ ᐊᒪᵋᐊᐟᑦᑕ ᐅᑯᓕ ᖃᐊᑦᖅᓕᐟ,

40 ᒧᓕᑦ ᒪᓇ ᑭᐟᒥᐊᐤ ᑫᵋᐃᐊᐟ ᐊᓂᐃ ᖁᖃᵋ, ᐅᑐᓕᖅᖅ ᒪᓇᖅ ; ᐅᑯᓕ ᒪᓇ ᑭᐃᑦᑎᐤ.

41 ᖁᐃᵋ ᒪᓇ ᐅᑐᓕᖅ ᒪᓇᖅ ᑭᐟᐣᓂᒪᐃᐧᐣᑎᓇᑦ ᐅᐊᐱᖅᓂᓕᓕᑭ ᐅᑌᓇᖅ ᐅᑯᓕ, ᐅᑯᓕ ᐅᐳᐟᖁᐃᵋ ᐅᑭᐟᐣᐃᓕᓂᐣᖃᑦᵡ.

42 ᓱᐸ ᒪᓇ ᑭᐟᐣᓂᒪᐃᐧᐣᑎᓇᑦ ᐊᓂᒪ ᑭᓇᑦ, ᒥᓇ ᑭᑦᑕᐱᓇᓂᖅ ᐅᑯᓂ, ᓱᐸ ᒪᓇ ᐅᑭᐟᐣᐃᓕᓂᐣᖃᑦᵡ, ᖁᐧᐣᑭ ᖃᐃᓕᓂᐣᖃᑦᵡ.

ᒪᑎᓇᒪᖃᐧ ᓂᕐᔨᒥᔪᓇᐅᓰ ᓂᕐᔨᖏᑦ.

1 ᐅᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᐅᐱᒥᐱᑭᐣᓂᑯᐧᑯᐧ ᐃᑦᐟᐅᐃᐸ ᐅᑕᑯᓕᒥᑦ, ᐊᓂᓇ ᐃᑭᐧᑦ ᑯᑦᑭᵡ ᖃᑭᐟᐣᐅᑦᐳᐣᑕᑯᓕᐧᑯᐧ·, ᐅᐟᑦᐟᑭᵡ ᐅᐟᑦ ᒧᓕᑦ ᒥᓇ ᐅᑯᓂᓱᐧᓇᑯᓕᐧᑯᐧ·, ᐅᐟᑦᐟᑭᵡ ᐅᐟᑦ ᒧᓕᑦ ᒥᓇ ᐅᐳᐟᖁᐃᵋ.

2 ᒧᓕᑦ ᒪᓇ ᖃᐟᒪᓕᓇᐟᐊᑯᐧ ᐅᐱᒧᐟᑌᐃᐧᑯᐧᓂᓇᐧ ᑐᐧᑦ ᖃᐃᓕᓇᐱᐊᒥᐱᓇᓕᐧ ᐅᐃᓕᓕᖃᐟᑦᑭᓕᓇᐧ ᖃᑎᐅᓇᐟᑦᑭᓕᓇᐧ ᐅᐟᑦᐟᑭᵡ ᐅᐟᑦ ᖃᐃᓕᓂᐣᖃᑦᵡ ᐅᑯᓂᓱᐧᓇᑯᓕᐧᑯᐧ·, ᐅᐟᑦᐟᑭᵡ ᐅᐟᑦ ᒧᓕᑦ ᒥᓇ ᐅᐳᐟᖁᐃᵋ ᐅᑕᑯᓕᒥᑦ

35 ᑭᖕᓯᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐃᑊᔦᐅᓇ ᐅᖕᑭᓐ. ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐃᓯᐅᐣ ᑭᐸᔦ.

36 ᑭᖕᐞᓯᐢᑎᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐃᓯᐅᐣ ᑭᐸᔦ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᓯᐣ ᐱᒃᑕᓪᒉᒥᑲᓯ, ᐅᐅᑯ ᖃᑌᓪ.

37 ᑭᖕᐞᓯᐢᑎᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᖃᑌᓪ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐅᔦ ᐊᐧᑭᓯ, ᐊᓂᑕ ᐯᖕᑭᓯᐣ ᐃᑕᐣ ᐊᐧᓐᑭᓐ.

38 ᐅᔦᐊᐧ ᒪᒃ ᐸᑭᖃᐃᐧᓱᓂᐤ ᑭᖕᐞᒪᒪᑭᐅᐧᐣ ᑲᔦ ᐊᐧᑭᓯ ᐅᐃᓯᓯᖕᑭᑭᓱᐟ, ᖃᑯᑕ ᒪᒃ ᐅᑭᖕᐯᓂᐱᐟ, ᐅᐊᑎᓄᒉᑕᓇᐅᐧᐱᐳᔦ ᐊᐧᓐᐱᐳ ᐃᓪᔦᐅᐃᔦ ᐅᑕᐞᓯᑕᑲᐟ, ᐃᑎᐦᑭᐟ ᐃᑕᐣ ᐅᖕᑭᓐᒃᓯᐱᐟ, ᐅᐊᑎᓄᒉᑕᓇᐅᐧᐱᐳᔦ ᐊᐧᓐᐱᐳ ᐃᓪᔦᐅᐃᔦ ᐅᑕᐞᓯᑕᑲᐟ.

39 ᐅᔦᐊᐧ ᒪᒃ ᒥᐢᖏᓂᑕᓇᐤ ᐅᓯᑕᓇᐤ ᓂᓪᑐᔪᐣ ᐅᑕᖏᐳᓱᐧᑕᐟ ᐃᓪᐱᐳ ᑲᓂᐱᐳ ᐊᐧᑕ ᐅᔦ ᐊᐧᑭᓯ.

40 ᑭᖏᐅᑭᒪᐤ ᒪᒃ ᐅᔦᐊᐧ ᖃᓇᓇᐟ, ᓴᐊᐧᓂᓄ ᑲᐅᑕᑭᐟ ᐊᐧᑕ ᖃᓇᐊᐧ ᐊᓪᑭᓐ, ᑭᐯᑕᐢ ᐅᐯᑕᐞᓯᓂᓄᐟ ᐃᓪᔦᐅᐃᔦ ᐅᑕᐞᓯᑕᑲᐟ.

41 ᑭᖕᓯᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᒪᒃ ᐅᔦ ᐊᐧᑭᓯ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᓴᐞᒧᓇ.

42 ᑭᖕᓯᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᓴᐞᒧᓇ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐱᐤᓄᐟ.

43 ᑭᖕᓯᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐱᐤᓄᐟ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐅᐳᐟ.

44 ᑭᖕᓯᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐅᐳᐟ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐊᑎᐢ ᐃᑊᔦᐃᓐ, ᑭᓯᑕᓄᐤ ᒧᐊᑊ.

45 ᑭᖕᓯᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐊᐃᑕ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᑕᐣᐣ ᑲᐟ.

46 ᑭᖕᐞᓯᐢᑎᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᑕᐣᐣ ᑲᐟ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐞᒧᐤ ᑎᑊᔦᐯᑌᐃᑕᑦ.

47 ᑭᖕᐞᓯᐢᑎᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐞᒧᐤ ᑎᑊᔦᐯᑌᐃᑕᑦ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐊᐯᔦᐃᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ, ᑭᑭ ᓂᐣ.

48 ᑭᖕᓯᐯᐧᑌᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐊᐯᔦᐃᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒫᐣ ᒧᐞᐊᐧ ᒪᓪᑯᑌᓯ ᓯᓯᓐ ᑲᔦᓂᓄᓯ, ᑭᑭ ᐢᐃᐃᐞ.

49 ᑭᖕᒃᐯᓯᐧᐣ ᒪᒃ ᑭᑭ ᑲᔦᓂᓄᓯ, ᐱᐟ ᐢᓯᒧᐟ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᐱᔦ ᓯᓂᑕ ᐃᓪᐞᐞ. ᐊᓂᑕ ᒧᐞᐊᐧ ᑎᑊᔦᐯᑌᐃᑕᑦ.

50 ¶ ᑲᑎᐯᐦᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᑭᖕᐞᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᒧᐞᐊᐧ, ᐊᓂᑕ ᒪᓪᑯᓄᓯ ᒧᐞᐊᐧ, ᐯᓯᐞᐣ ᑲᔦᓂᓄᓯ ᑭᑭ ᐊᓂᑕ ᐢᐃᐃᐞ, ᐅᐃᑌᐦᐣ :

51 ᐊᖏᒥᐃᐣ ᐃᓪᔦᐅᐃᔦ ᐅᑕᐞᓯᑕᑲᐟ, ᑲᑎᐯᐦᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐃᓯᐣ, ᐃᓪᐞᐞ ᑭᖕᐞᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐃᑊᔦᐃᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐃᓯᐣ :

52 ᑭᖏᐞᖏᐃᐞᐦᐊᐞᒧᐞᐞᐣ ᑲᑭᐢᑭᓯᐣ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐊᐯᔦᐃᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐃᑊᔦᐃᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐃᓯᐣ :

53 ᑭᖏᐅᓂᐦᑎᐞᒧᐞᐞᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐃᑊᔦᐃᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐃᓯᐣ :

54 ᑭᖏᒪᓂᓇᐞᒧᐞᐞᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐊᐧᓐᑭᓯ ᐅᖕᑭᓐ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐃᓪᑭᓐᑭᓯᐣᑎᐞᒧᐞᐞᐣ ᑭᖕᐞᐯᐧᖏᐦᑌᐦᐣ ᒪᒃ ᐊᓂᑕ ᐃᓪᔦᐅᐃᔦ ᐅᑕᐞᓯᑕᑲᐟ, ᐅᑭᖕᒃᐯᓯᓐ

12 ᐊᓂᒪ ᒪᑲ ᑭᑎᖏᐦᐃᐧᓂᔨᐃᐧᐣ ᑭᕒᓂᓐ ᑲᑕ ᐃᓯᒪᒋᐦᐊᐧᐣ, ᓯᐃᐧᖏᐦᑐᓂ ᑭᖏᑲᒋᐦ ᒪᑲ ᑲᑕ ᓴᑭᒡᐃᐧᖏᓐ, ᐅᐅᑦ ᐅᒪ ᑫᑎᐦᐃᐧᓂᔨᐃᐧᐣ ᐊᓂᓯ ᒥᐅᐃᐧᐣ ᐃᐧᓵᑲ ᐅᐃᑦ.

13 ᒍᓯᓐ ᒪᑲ ᑭᓯᖓᐤ ᐃᐧᐣᐅᐃᐦ ᐅᑕᔨᐃᐧᓂᓯᔨᐃᐧᐣ ᐅᒥᓯ ᐅᐃᑦ, ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᐊᑎᐦ ᑫᑎᐦᐃᐧᓂᔨᐦᑐᐣ ᓂᓪᓕᐃᐧᓂᑭᓕᐃᐧᓂᔨᐦᑐᐣ ᐅᐧᖏᓐ, ᐊᓂᒪ ᑲᑎᐦᐃᐧᓂᔨᐦᑭᐤ ᑲᑭᓯᖓᐤ, ᒪᓐᖏᓐ ᑲᑭᓯᖓᐤ ᒪᑲ, ᒣᐧᖏᓐ ᑲᑭᓯᖓᐤ ᒪᑲᑭᓯᖓᐤ, ᐅᐧᖏᓐᑕᓕᐃᐧᓂᔨᐣ ᐅᑎᐦᐃᐧᓂᔨᐦᑭ

15 ᐅᑯ ᓂᑯᒃᓱᑦ ᐅᑐᓇᐊᑉ· ᑲᓇᓪᒋᔪᒍᓂᐅᐊᑉᐅᑐ· ᐅᑐᓇᐊᑉ·ᐢᑭ, ᐃᓕᖅᐳᐅᐃᖅ ᐅᓪᓕ, ᒥᓇ ᒪᓂᑌᐢ, ᒥᓇ ᑲᐅᑦᑭᓕᓚᒥᔪᒍᓂᑦ, ᑕᖅ) ᐊᐃᓱᑦ ᐅᑲ ᐅᖅᑎᑦ ᑲᓂᓪᓚᑦᐊᑉ· ᐅᑯᓯ ᑲᑕᐃᒪᒧᑉ'.

16 ᑭᓴᓗ ᒪᓗ ᓱᑲᒪᖅᑉ·ᒥ ᐱᑉ·ᐱᓕᑯᓯᒋᒥᑦᑭᒥᐢᑲᓂᓐᓂᐢ ᐅᓪᓕ; ᐅᑯᓯ ᓂᐱᓐᓂ, ᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ ᐃᓴ; ᐅᓂᐸᖅᑕᖅᓴᓐᑫᑦᓂᓐᓂᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑉ'.

17 ᑭᓴᓗ ᒪᓗ ᐱᒪ·ᐱᓐᑲᑉᒥ, ᐃᑕ ᑫᐅᖅᑎᓂᐱᓐᓂᐢ, ᓂᐱᓐᓂ ᒪᓗ, ᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ ᐃᓴ; ᐅᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ ᑫᖅᓂᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑉ'.

18 ᐊᐅᖅ ᑭᓴᓗ ᐅᓀᑭᐢ ᒥᓐᑎᓂ ᐸᑲᒪᑲᓂᓐᓂᐢ ᐅᖅᑎᓂᐱᓐᑭᒥ ᐃᑕ ᑫᐅᖅᑎᓂᐱᓐᓂᐢ, ᓂᐱᓐᓂ ᒪᓗ, ᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ ᑫᐅᖅᑭ ᐃᓴ; ᐅᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ ᑫᖅᓂᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑉ'.

19 ᐊᓪ ᐅᑕᐅᐅᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑎᐅᑭ ᐅᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ; ᑭᓴᓗ ᓇᑭᑲᑦᑭᓂᐱᓐᓂᐢ, ᑲᑕᓂᐸᖅᑎᐅᑭ.

20 ᒪᓪ ᑭᓴᓗ ᑕᖅᒪᒪᑉ ᐁᑦᑲᓂᑉ', ᐊᐅᖅ ᐱᒪ·ᓂᓪᓕᑦᑭ ᐅᐊᓴ·ᐊᑦ·', ᓂᐱᓐᓂ ᒪᓗ;

21 ᐊᐅᖅ ᐁᑦᑲᓂᑉ' ᐅᑭᖅᑭ ᐅᖅᑭ ᐸᑲᒪᖅᑦᑭᓂᐢ, ᓂᐱᓐᓂ ᒪᓗ; ᐊᓪ ᑲᓂᐸᑦᑭ' ᑫᖅᓂᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑉ'; ᐸᑫᒪ ᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑎᐅᑭ; ᐊᓪ ᑲᐊᐁᐅᐢᑭᐢ ᒥᓐᑎᓂᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑎᐅᑭ, ᑭᓴᓗ ᐅᑭᖅᑕᒪᓐᓂᐢ ᒧᓐᓂᐢ, ᐅᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ ᑫᖅᓂᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑉ'.

22 ᒪᓗ ᑭᓴᓗ ᑭᖅᑕᐁᑎᓗᑦ ᑕᖅᒪᒪᑉ ᐅᑲ ᐅᐊᑦᑕᓚᑲᑦᑭ', ᐊᐅᖅ ᑫᒃ: ᑭᖅᐱᒪᓪᓕᐊᓂᐢ ᐅᑲ ᑲᑭᖅᓗᓂᐢ ᐅᐊᑦᑕᓚᑲᑦᑭ', ᐅᓂᐸᖅᑕᖅᑭᐢ ᑫᖅᓂᐢ, ᑭᓴᓗ ᓇᑭᖅᑲᐊᑦᑭᓂᐢ ᑲᑕᓂᐸᖅᑎᐅᑭ,

6 ᐁᑯᓗ ᒪᖃ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᐃᐢᕐᐁᐃᕐ ᐅᑕᐃᓐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᒪᒋᐢᑯᓗᒃ ᐅᖃᐅᔨᓴᖏᑕᒪᓐᓄᑦ, ᑭᖑᒪ ᑲᐃᑕᓗᓂ ᐃᐢᕐᐁᐃᕐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᑕᐃᓐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᐊᓂᐃ ᐊᑎᖓᔪᒪᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᖃᐅᔨᓴᖏᑕᒪᓐᓄᑦ ᐅᓐᓇᐃᓐᓴᖏᓐᓄᑦ.

7 ᑕᐢᓂ ᒪᖃ ᐅᑕᓂᓗᒪᓐ, ᑲᑎᑎᓴᖏᑕᓃᖅ ᑎᑎᓴᑭᖑᓂᓐᓂ ᐃᓕ ᑲᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᑕᐃᓐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ, ᑲᑕᐃᓐᓕᑦ ᐅᑕᐃᓐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᐃᐢᕐᐁᐃᕐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᑕᐃᓐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᐅᑎᑎᓴᑭᖑᓂᓐᑦ, ᐊᑐᓂ ᐃᐢᕐᐁᐃᕐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᑎᑎᓴᑭᖑᓂᓐᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ.

9 ᐊᐅᓐ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᒪᒋᐢᑯᓗᒃ ᑲᑎᑎᓴᒪᓐ ᑲᑕᐃᖏᓐᓄᑦ ᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ, ᒪᖃ ᑲᐱᑦᓴᑦ ᑲᑕᐱᓐᓄᑦ ᐃᐢᕐᐁᐃᕐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᐃᐢᕐᐁᐃᕐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᑲᑕᐃᖏᓐᓄᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ.

10 ᒣᓐᓂ ᑎᑎᓴᖏᑎᓂᑭᓂ ᑲᐱᑦᐃᓕᓴᖏᒪᓐ ᒧᓕᓂ, ᐁᑯᓗ ᑲᑐᓴᓂ ᑭᓐᓄᑦ:

11 ᑭᑭᒪ ᒪᓴᐊᑐ, ᑎᓐᓄᓴ, ᒪᓐ ᐅᐊᓴᐊᑐ, ᒪᓐ ᒥᓴᑲ, ᒪᓐ ᓇᑐ, ᐅᑕᓂᓄ ᓴᓐᐅᓕᐊᑐᑦ, ᑲᐃᐢᑭᓐᓇᐊᑐᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᐊᐢᐊᑐ ᐅᑭᐊᐢᒥᓴᖏᑐᑦ ᐅᓄᓴᖏᑐᑦ.

12 ᑲᑎᐃᓐᑭᒣᐢᑦ ᐁᐅᑕᐃᐢᓂᖏᓂᓐᑦ ᒪᓐᓇᐃᖏᑐᑦ, ᐅᓄᓴᓄᓐ ᒧᓕᑦ: ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᒪᖃ ᑲᑎᑎᓴᑭᖑᓂᓐᑦ ᐊᓂᐃ ᐅᑕᓂᓗᒪᓐ ᐁᐅᑐᓴᓂᓐᑦ, ᐁᐅᑕᐃᓐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐁᐅᑎᑎᓴᓂᓐᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ.

13 ᐁᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᑲᑫᑭᒧᐅᐢᐃᓐᓇ ᒪᓐ ᐅᓇᓕᐃᕐᓗᐃᓐᓇ ᑲᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᑲᑎᑎᓴᑭᖑᓂᓐᑦ ᓴᓐ ᐅᑭᖑᓕᓴᓄᓐᑦ ᒧᓕᓄ, ᐊᓂᐃ ᐃᐢᕐᐁᐃᕐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐊᓂᐃ ᒧᓕᑦ ᒪᓐᓂᐅᑦ ᓕᓕᓄ ᑲᐱᑦᓂᓐᑦ ᐊᓂᐃ ᐊᑐᓂᓐᑦ.

ᓂᐳᓇᓇᐃ.

ᐅᒪᓕᓇᑦᐃᐅᑦ ᒧᓕᓄ, ᑲᑎᑎᐅᓂᒥ ᑲᐃᓕᓂᓂᑲᑌᑦ.

ᒪᓂᓇᒪᑦᑐ ᓂᐢᑕᑦ.

1 ᐁᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᐃᑌᐃᐃᓇ ᐊᓇ ᒧᓕᓄ ᑲᑭᑎᐊᓕᑦ, ᑲᖑᓂᓴᓄ ᐃᐢᕐᐁᐃᕐᓗᑦᑕᖏᓐᓄᑦ ᐊᐢᐊᑐ ᐃᓐᓇᐃᖏᑐᑦ ᐅᑎᑎᓴᖏᑎᓂᓐᑦ ᐊᓂᐃ

13 ᐅᑎᓂᖏᑦ ᓂᓪᓴᐅᖏᓐᓄᑦᑎᓪᓗ, ᒥᓇ ᐁᖏᐅᓂ-ᓯᓐᖏᑕᒧᐊᓐᓂᓯᑦ, ᒥᓇ ᐅᑭᐅᓐᖏᓪᓕᓯᓯᑦ ᑭᓕᖏᑐᑎᐊᓐ-ᓯᐊᓂᓂᐊᓐᓄᑦ, ᐅᓯᓯ ᒪᒃ ᓂᒃᑎᑎᐅᓐᖏᑕᒧᐊᓐᓄᑦ ᑭᐳᔪᓐᓂᓐ.

14 ᑭᖏᖏᓇᓐᓄᐊᓐᓯᑎᓇᓴᐊᓐᓂᓐ ᒪᒃ, ᐅᖏᖏᐊᐅᓐᓂᓪᓘ, ᐊᓂᒪ ᑲᖏᖏᐊᐅᓐᓗᑦ ᑎᓴᐊᓯᓗ ᓂᒃᓗᒃᑕᒪᓪᓗᑦ ᑭᓕᔪᑦᑕᒪᕐᓂᖅ.

15 ᐅᓯᓯ ᒪᒃ ᓂᖏᐳᑎᐊᓐᓄᑦ ᑲᓂᑲᒃᓂᖏᓐᓇᓯᓯᓄᑦ ᑭᑕᖏᐅᐊᓐᓂᓐᓄᐊᓐᓄᑦ, ᐅᓂᓪᓄᑲᖏᐊᐅᓐᓄᑦ, ᐅᑭᐅᓐᖏᓐᓇᓯᓯᓄᑦ, ᐅᓯᓯ ᐅᖏᖏᐊᓯᓪᓕᓯᓯᓄᑦ ᐅᓂᒪᓂᓂᑕᒪᓴᐊᓐᓄᑦ ᐅᖏᖏᑎᓯᑕᖏᐅᐊᓐᓄᑦ ᐅᖏᖏᑎᓯᑕᖏᐅᐊᓐᓄᑦ, ᐊᓂᑲᓂᓂᑕᒪᓴᐊᓐᓄᑦ ᐅᖏᖏᓂᓐᓇᓯᓯᓄᑦ ᐅᖏᖏᓂᓐᓇᓯᓯᓄᑦ ᐅᖏᖏᑎᓯᑕᖏᐅᐊᓐᓄᑦ, ᐅᖏᖏᓂᓐᓇᓯᓯᓄᑦ ᐅᖏᖏᑎᓯᑕᖏᐅᐊᓐᓄᑦ, ᐊᓂᑲᓂᓂᑕᒪᓴᐊᓐᓄᑦ ᐅᖏᖏᑎᓯᑕᖏᐅᐊᓐᓄᑦ, ᐊᓂᑲᓂᓂᑕᒪᓴᐊᓐᓄᑦ ᐅᖏᖏᑎᓯᑕᖏᐅᐊᓐᓄᑦ, ᒥᓇ ᐅᑭᐱᓯᓗᑦ ᐃᑕ ᐅᖏᐊᑎ

ᐅᑭᐢᐃᓀᓴᑦ, ᓂᑭᐢᒪᒋᑐᓂᓱᓗᑦ ᑲᑎᐯᓴᐢᑎᓂᐟ, ᓂᑲ-ᓂᑕᐃᓱᓄᑦᑲᓗᑦ ᐃᓴ, ᒣᐢᒋᒋ ᑲᐢᑭᓴᐤ ᐊᓂᒪ ᑲᑎ-ᐯᓴᐢᑎᓂᐟ, ᓂᑭᔪᒪᓂᔭᓗᓱᑦ ᑲᐃᓀᓂᐢᑎᑕᒥᑦᓴᓗᓄᑦ. ᐃᓐᓴᐃ ᒪᓗ ᑲᐃᐢᓀᓂᐟ ᐊᓀᓀᓴᓂᐤ ᑲᑦᓀᓂᐢᓄ ᑎᓂᔅᑐᓂᓱᓗᓂᐤ ᐊᓂᒪ-ᐊᓱᑲᐟ, ᑭᑭᐢᑎᓂᓴᒧᓱᓂᐤ ᑭᑦᓀᒪᒋᐯᐤᓂᔪᑦ.

42 ᑲᑎᐯᓴᐢᑎᓂᐟ ᒪᓗ ᑎᒋᓂ ᓂᑭᐢᐃᑎᑦ, ᑎᒋᓂ ᐃᓂᑦ, ᐅᑲᐃᐧᓴ ᐃᑐᐢᑲ ᐃᑐᐢᓄ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑭᐃᓐᑎᓇᐧᐊᓂᐤ; ᐅᑲ ᑲᑦ ᓂᐸᐢᐃᒋᓂᔪ ᑭᓇᑎᓇᑲᓂᐤᐊᓂᔪᑦ.

43 ᐅᓂᓂ ᒪᓗ ᑭᑭᐢᐊᒥᐢᐃᑎᓇᐧᐊᓂᐤ, ᓇᒪ ᒪᓗ ᑭᐃᓐᐢᓇᑐᐢᓂᐤ, ᒪᓗ ᐅᒪᓄᓴᐢᑕᒣᑦ ᑎᑲᑫᑭᓄ-ᒧᐅᐧᐃᓂᐟ ᑲᒧᒋᐊᓂᔪᑦ, ᐅᓂᓂ ᑫᐢᑦᑲ ᐅᑭᐢᐊᓂ-ᒪᑭᐅᐧᐊᓂᔪᑦ ᐊᐧᑦ.

44 ᐊᓂᑭ ᒪᓗ ᐊᒪᑫᐧᑦᑦ, ᑲᑎᐢᑭᑭᓀ ᐅᓂᓂ ᐊᐧᓂᑭᐢ, ᑭᐢᑭᐟᐢᐯᒪᐃᓱᓄᐢᑲᐊᐧᐊᓂᔪᑦ, ᒣᓇ ᐅᑭᐢᐃᓂᓴᒧᓱᓂᐤ ᒋᐱᐢᓀᔪᑦ, ᐃᐢᓀᐢᑦ ᐊᒧᒋᓂᐤ ᑲᑦᓀᓂᐢᑎᑕᒥᑦᓴᓗᓄᑦ ᐊᓂᒪ ᐅᑭᐢᐃᓂᓴᒧᓱᓂᐤ ᑲᑎᐯᓴᐢᑎᓂᐟ, ᐊᓂᒪ ᑲᑎᐯᓴᐢᑎᓂᐟ ᐊᐧᑦᑭᐢᐃᓂᓴᒧᓱᓂᐤ

23 ᒥᓐ ᐊᓂᑭ ᐅᐱᒪᒃ ᑲᑭᖅᑕᑭᑦ ᐊᓯᔨ-ᐅᒥᖅ, ᐋᓴ ᐃᖅᓄ, ᑲᑎᔨᐃᒪᒃ ᐊᓂᑭ ᑲᑭᖅᐯᐅᑦ-ᑐᖅᑌᑦ ᐊᓂᑦ ᑲᑦᑕᔨ, ᑭᖅᓂᓯᐊᓐᓇᑎᐅᑐᓵᒃ, ᐅᓂᓯ ᐅᑭᖅᑭᑎᓂᖅᒪᓇᐊᓐᓄᑦ.)

24 ¶ ᕿᓯᓄᒃ, ᓯᐯᐃᐱᑦ, ᐊᓯᐊᐃᒪᒍᒃ ᐊᓂᒪ ᐋᔨᓇᓐ ᓯᐱ; ᑭᓐᓯ, ᓂᑭᖅᕿᑎᑎᓇᐤ ᑭᑦᓯᖅᑭᑦ ᐊᓇ ᐋᒪᔨᐋᑦᓯ, ᑭᖅᑭᑎᑭᒪᐤ ᐊᓂᑦ ᐅᐱᑦ, ᒥᓇ ᐅᑕᑎᑭ, ᓯᐯᐃᑎᐅᓵᖅᑕᒍᑦ ᒥᓇ ᓇᑐᔪᓐᓇᖅᑦ.

25 ᐊᓄᓐ ᑲᑭᓯᑲᑦ ᓂᑲᑭᑎᓐᓴᒍᐃᐊᐃᓐᓂᑦ ᑲᑕᑲ-ᐃᓐᕿᓂᐅᒥᓐᑭᑦ ᒥᓇ ᑲᕿᐃᑎᑎᓐᑭᑦ ᑲᖏᑦᓐᑲᑲ-ᓂᓯᑦ ᐊᐅᓯᔪᓂᐊᓐᓂ ᓯᔨ ᑭᓯᐃᑭ ᑲᑦᐊᐅᑦ, ᐊᓂᑭ ᐯᐟᑕᑲ·ᐃᓐ ᐁᐊᑭᑎᑲᐃᓐᓴᑦ, ᑲᑕᓴᒥᕿᔪᐊᐊᓐᓂ, ᒥᓇ ᑲᑕᒥᐃᓐᑲᑲᐅᐟᑕᒪᓐᓂ ᑲᑭ ᐅᐟᑭ.

26 ¶ ᓂᑭᖅᐃᓯᑎᔪᒪᒃᓂᐊᓐ ᒪᒃ ᒥᓯᓇᐁᐊᐊᓐ ᑭ-ᑎᑕᒪᓯ ᐱᒃᐊᑦᑕᑲᖅ ᐅᑭᑭ ᐊᓇ ᔨᐊᐊᑦ ᑭᖅᑭᐅᑭᒪᓐ ᐁᐊᑦᓐ, ᑭᔾᒐᐃᓂᓯᐃᐊᐊᒥᐃᓇ ᑭᖅ, ᐅᑎᓯ ᐅᑕᒥᐃᓐᑲᑲᐅᐟᑕᒪᓐᓇ ᐅᑭᖅ, ᐅᑎᓯ ᐅᐃᐃᑦ,

27 ᑭᔾᑦ ᓂᑲᒪᔾᓐᔪᑦ ᑭᑦᑭᖅ; ᑭᖅᑎᒣᑲᒃᓴᖅ ᓂ ᑲᐊᑎ ᐱᒧᖅᑦ, ᓇᒪᐃᓂᖅ ᑭᖅᑭᓂᑭᖅ ᓂᑲᐃᓯᔪᓂᑭᑭᓐ ᐊᑐᖅ ᓇᒪᖅᓂᖅ.

28 ᑭᑲᓱᐃᑦᓂ ᒪᓐᑦ ᓯᓂᔾᑲᐃᓐ ᐅᖅᑎ, ᔪᑦᑭᑦᑐᑦ, ᒥᓇ ᑭᑲᒥᓐᓂ ᓂᐱ ᓯᓂᔾᑲᐃᓐ ᐅᖅᑎ, ᑲᑕᒥᓂᖅᔪᓐᓇᑦ; ᐱᓇᓐ ᓂ ᑲᐊᓂ ᐱᒧᖅᑦ.

29 (ᐸᐱᓐᑯᒣ ᐃᓴᓐ ᑕᑕᐃᓐᓯᑎᓂ ᑲᑕᑦᑭᑭᑦ ᐊᓂᑦ ᓂᓵ, ᒥᓇ ᐊᓂᑭ ᒧᐊᑦᓯᑦ ᑲᑕᑦᑭᑭᑦ ᐊᓂᑦ ᐃᓵ, ᑲᑭᖅᑐᑦᑕᐃᓐᑦ;) ᐱᓇᓐ ᑲᑕᐊᓯᐃᓐᐊᒪᒃ ᐊᓂᒪ ᑭᔾᑦᑕ ᐊᓂᑌ ᐃᓯᑦ ᐊᓂᑭ ᐊᒥᑦ ᑲᑦᓇᓂᑦᑕᐃᓐᓂᑦ, ᐊᓂᑭ ᐃᓵ, ᑲᑭᖅᑐᑦᑕᐃᓐᑦ ᐊᓂᑦ

13 ᒥᓐ ᒥᓯᐅ· ᐊᓂᒪ ᑭᕗᐊᑐᖅ, ᒥᓐ ᒥᓯᐅ· ᐯᓴᐃ, ᑕᐃᑎᓐᓇᒃ ᐊᐱᖏᓂᐅ ᐊᓐ ᑦᐃ, ᓂᑭᖏᓐᓴᐊᓛᑦ ᐊᐱᖏᓂᐅ ᑎᑕᖏᑐᐃᓛᓂᐅ ᒪᓇᓴ; ᒥᓯᐅ· ᐅᓐᐱᓴᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᕗᑐᖅ, ᐊᓯᓂ ᒥᓯᐅ· ᐯᓴᐃ, ᐊᓂᒪ ᒥᑕᐯᐃᓛᐊᐅᑎᒃ ᑲᑭᖏᓂᐅᖏᓐᓄᑲᑉᐸᓪ,

14 ᖃᐃᖅ ᑕᑯᓯᔭ ᒪᓇᔭ ᑭᖏᑎᓐᓇᑉ ᒥᓯᐅ· ᐊᓂᒪ ᐊᕗᑐᑦ ᐊᑎᑭ, ᑭᐃᓐᑖᑉ ᓯᓯᖅ· ᒥᓇ ᑐᐊᑫᑦ· ᐃᓐᑯ, ᐅᐯᓯ ᐅᐃᓯᓂᖏᓐᓄᒃᓯᑉ, ᐯᔭᔪ ᐅᐃᓪ ᐃᓐᓇᖏᓂᐅᖏᓐᓄᒃᑐᑉᐸᓪ,

15 ᓂᑭᖏᑎᒃᓴᐅ ᒪᓄ ᐃᓄᖅ ᑭᕗᐊᑐᑦ.

16 ᐊᓂᑭ ᒪᓄ ᕗᐅᐱᓪᓕᑦ ᒥᓇ ᐊᓂᑭ ᑲᑦᑦ ᓂᑭᖏᓐᓴᐊᓛᑦ ᑭᕗᐊᑐᑦ ᑎᖏᓐ ᐊᕗᓄᑐ ᐃᔪ ᐱᐻ ᓯᐱᕐ ᐃᓐᓄᑐ ᐊᐱᖏᓐᓇᐅᑉ ᐊᓂᒪ ᐊᓐᑎᓐᓇᒃᓱᑭ, ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᐃᖏᓐᓇᐅᑉᓂᑦ ᓇᑦᑦ, ᓯᐱᕐ ᐃᓐᓄᑐ ᐃᔪ ᐱᐻ ᐃᓐᓇᖏᓂᐅᖏᓐᓄᒃᑐᑉᐸᓪ, ᐅᐱᕐᓂᑦ ᐊᓂᒪ ᐊᓐᑎᓐᓇᒃᓱᑭ,

ᑲᓪᓚᕆᓪᓕᔪᓱ, ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑎᑦᓴ, ᐱᓕᕆᓂᖅᓯᒪᓂᖅ ᐊᓂᒃ ᐅᖅᐅᑎ, ᐃᓕᐦ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑎᑦᓴ, ᑲᒪᐃᓕᓐᓂᖅᓯᒪᓂᖅ ᐊᓂᒃ ᓂᑎᑐᓐᓇᖅᑎᑦᓴ, ᓂᑲᐯᖅᑕᒧᐊᓕᔪᓱ ᒪᓂ ᓂᑎᑐᓐᓇᖅᑎᑦᓴ, ᐃᓐᓇᖅᑐᖅᑕᒪᓐᓇᖅᑎᑦᓴ, ᐊᓂᒃ ᐊᓂᒃᑲᓪᓚᕆᓪᓕᔪᓱ ᐱᓕᕆᓂᖅᓯᒪᓂᖅ

ᐅᐢᑎᒃ, ᒥᓇ ᐢᐢᑭᓂᒋᔪᓯᐅᓕᐅᓗ ᐅᐢᑎᒃ, ᒣᐢᑎᒃ ᖃᐢᔪᓐᓄᐅ ᐊᓂᒪ ᖃᑎᐅᓐᐢᑎᕐᓂᓗ, ᐢᑭᔭᒪᓂᔨᒋᑭᓱᐅ ᖃᑭᐢᔪᓕᒪᐅᓗᓂᓗ ᐊᓂᒋ ᐃᑭᑎᓐᖅ ᐅᑕᐢᔪᓕᒪᐅᓗᓂᓗ?

35 ᑭᓐ ᑭᐢᐢᐊᓱᓐᓂᕐᐃᖅᐅᓗᑦ, ᖃᑕᐢᓂᐅᓐᒪᒪᑦ ᖃᑎᒌᓐᐢᑎᕐᓂᓗ, ᐊᓱ ᐅᐢᑭᔭᒪᓂᔨᐅᓗᑦ, ᐅᖃ ᒪᓐ ᐃᑐᓐ ᔪᑦᒋᐊᓱ ᐊᓗᓐᓂᑦ ᐃᓱ ᐱᓗ.

36 ᐢᐢᑎ ᑭᔪᓂᓐ ᑭᖅᐢᐅᐢᑎᐢᐯᐢᒪᒧᐃᑦ ᐅᑎᑌᓗᐃᓱᑦ, ᑭᑎᑕᓐᖅᑭᑦ, ᐊᓱᑑᑭᒪᓂᔨᐅᓗᑦ ᐅᑭᐢᑎᐃᓐᓂᐅᑌᑦ, ᐅᔪᓕ ᒪᓐ ᑭᖅᐢᐯᐢᒪᓕᒪᓱᑦ ᐅᑎᑌᓗᐃᓱᓐᓂᓂᓂᓗ ᐃᑭᑎᑕᓐᖅᑭᑦ ᐅᐢᑎᒃ.

37 ᑭᓄᒪ ᐅᑭᓴᐢᑎᔪᑦ ᔪᖅᒋᐃᓱᓐᓴ, ᐅᐅᔪ ᔪᖅᑭᔪᓐᓂᓄᑦᔪᓕᐊᓱᓐᓂᒪᑦ ᐅᑕᔪᓱᑦᑎᔪᓕᐊᓱᓐᓂ, ᐅᔪᓕ ᐅᑭᖅᐢᐯᐊᓱᓐᓂᓴᐃᓐᓇᑦᐢᑎ ᐅᑕᐢᒪᓕᒪᓕᑦ ᐅᑭᐢᑎᓕᒪᓕᑦ ᐅᐢᑭᖅᑭᐢᐅᐃᐅᓱᓐᓂᓂᓗ ᐃᑭᑎᑕᓐᖅᑭᑦ ᐅᐢᑎᒃ.

38 ᑭᑎᓐᓴᐃᓐᑎᔪᐊᓕᑦ ᐊᔪᓱᔪᓂᐊᓱᓐ, ᐅᑭᐢᑎᔨᐃᓐᔪᓱᑦ ᒥᓇ ᐅᒪᒃᐃᓐᔪᓱᑦ ᐃᑦᐸᒣ ᑭᓴᑦ, ᑭᑎᐸᓐᔨᑦ ᐅᑕᐢᑭᔭᓐ ᑭᑎᑎᐯᐢᑎᒪᓕᒪᓱᑦ, ᒣᐢᑎᔪᓐᓂᐅᑌᑦ ᐅᑭᐢᑎᓕᒪᓕᑦ ᐅᐢᑎᒃ, ᐃᒪᓕᐃᓐᓴᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᐅᑌᑦ ᐅᐢᑎᒃ.

39 ᑭᑦᔭᐢᑎᓂ ᐃᔪᓕ ᒪᓐ ᔪᓐᓂᒣᒣᑦ ᑲᑭᓴᑦ, ᒥᓇ ᒪᓕᒋᓐᔭᓐᓂ ᑭᑐᐃᓐᓂᓗᑦ, ᐅᑭᐢᑎᔨᐃᓐᔪᓱᑦ ᑭᑎᑎᐯᐢᑎᒪᓕᒪᓱᑦ ᐃᑦᐱᒥᓐᓂᓗᑦ, ᒥᓇ ᑭᑎᑎᐯᐢᑎᒪᓕᒪᓱᑦ ᐅᑭᐢᑎᓕᒪᓕᑦ ᐅᐢᑎᒃ, ᐃᒪᓕᐃᓐᓴᑦ ᐅᑭᐢᑎᓕᒪᓕᑦ ᐅᐢᑎᒃ,

ᓂᐃᓗ ᑭᖅᑐᑕ, ᑭᓴ, ᐊᐳᓐ ᑭᒋᓂᖏ, ᐊᐳᓐ ᑭᓪᓕᓂ, ᐊᐳᓐ ᑭᓴᐅᐃᓂ·ᐃᓗ·ᐊᐳᓐ ᑭᓪᓕᓂᖏᑐᓂ, ᐊᐳᓐ ᑭᓯᒋᓕᒥᓪᓕᓂᒍᓪᓚᓂ, ᐊᐳᓐ ᑭᓴᓂᖏᓪᓚᒪᓕ, ᐊᐳᓐ ᐋᓗ ᒪᓂᑲᓐ ᑲᐱᖅᓯᓂ; ᐋᓗ ᒪᓗ ᑭᓴᐯᐃᓂ·ᐊᐳᓐ ᑭᓪᓕᓂᖏᑐᓂ ᑭᑭᐊᓂ·ᐱᓂ ᑕᐱᓂᖏᓪᓚᓂ ᑭᓴᓂ.

15 ᑭᓪᑭᓂ ᒪᓗ ᐅᑭᐳᐊᓪᓕᓂᖏᑐᓂᐃᓂ·ᓴᓐᓂ ᐃᑭᓂ, ᐊᒥᑭᓴ, ᐊᓂᒪ ᒪᓗ ᑲᑎᐯᓴᐳᓐᑭᓂ᙮ ᑭᐳᑭᓂᖏᐃᓂ·ᓂᓪᐃᓂ·ᔪᐸᓂ ᐅᓐᓂ ᐅᑭᐳᐊᓪᓕᓂᖏᑐᓂ ᑭᓴᓂᖏᓪᓚᒪᓕᓂᖏ

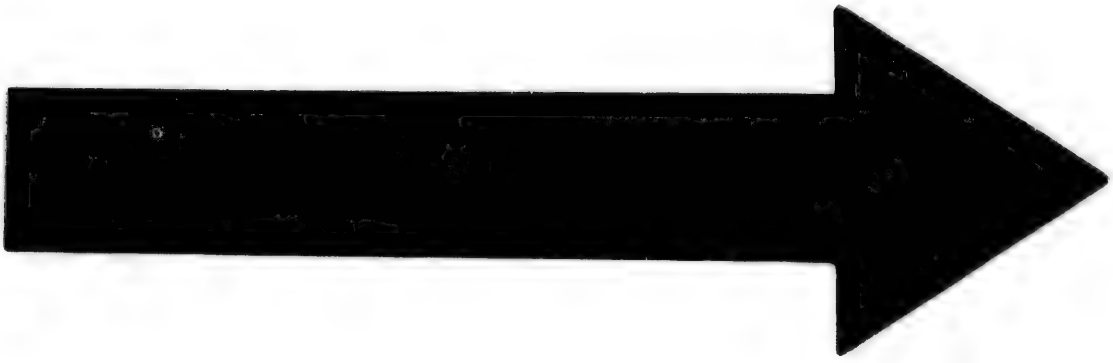

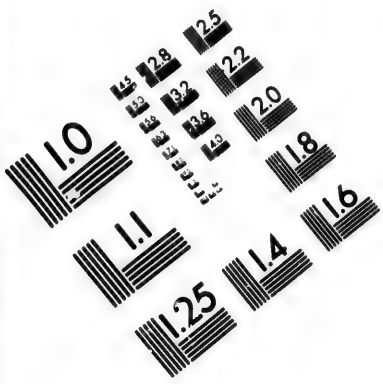

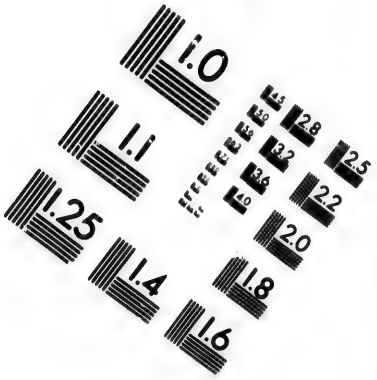

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

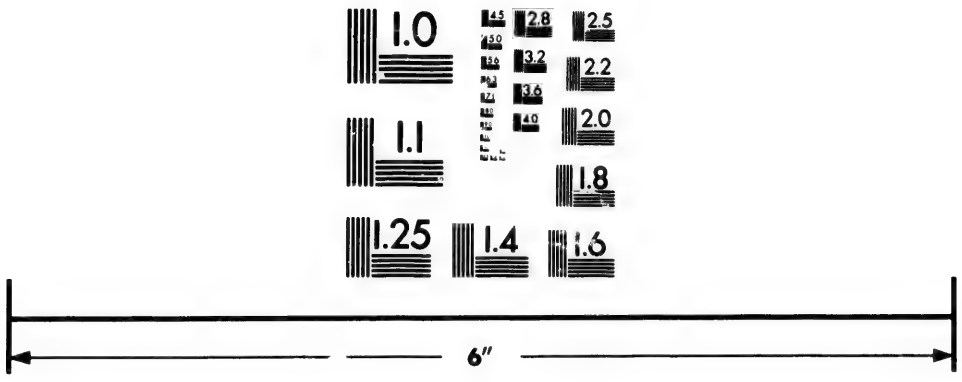

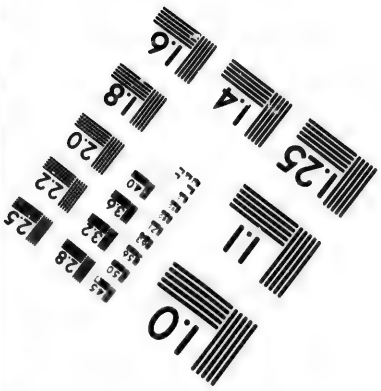

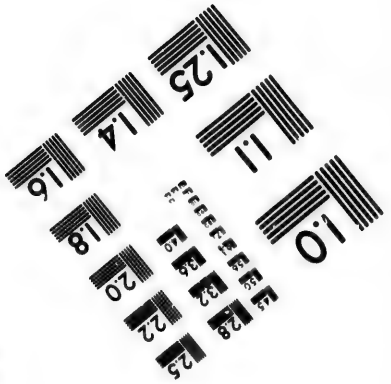

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

ᐸᑎᖅᑲᓪ, ᐅᔪᓯ ᒪᓐ ᒐᐱᓴᒃ ᑎᖅᓴᑲᓂᐅᓂᐅᓐᓂᓐᓄᓐ ᑲᑎ-ᐃᓯᓐᓂᐅ. ᑭᓚᑯᓯᔪᓪ.

9 ᑭᖑᒪᓯᐅᔭᐳ ᒪᓐ ᐃᑦᓴᑌᒪᓂᔪᓪ ᐸᑭᓪ, ᑭᓐ ᑭᑎᑦᓴᑌᓪ.

10 ᑲᑕᐃᖅᑭᐳ ᒪᓐ, ᐃᑦᐱ ᓴᑎᐅᓕᖅᑎᑫᔪ ᐸᖅᓴᒪᓂᔪᓐ ᑲᖅᖁᓪᓚᑭᑉ ᐸᖅᐳᑭᖅᑎᐅᓗᒋᔪ, ᔪᓯᑲᐃᓐᓴ, ᐅᐸᔪᓐ, ᐅᑦᓯᐃᓐ, ᑭᖅᑭᓐ ᓴᑭᓐᓂᐅᓐ ᐅᑦᓐ ᑐᒋᓂᔪᓯ ᐅᑐᓇᐃᓐ, ᐊᓂᐃ ᐅᓴ ᐅᑉᓯᖅᓯᒪᓐ.

11 ᑭᓐ ᐊᓐᓴᐃᓴᓇ ᓴᓴᑲᑭᓇᓐ ᓴᖅᓴᐸ ᓴᑎᐊᓐᓯᖁ, ᐊᓂᐃ ᐅᓴ ᓴᖑᓴᑲᖅᓇᖅᑕᓐ, ᑭᓇ ᒧᓇᓴᓇᖅᑕᓐ ᑎᑭᓐᓂᓴᑎᓐ; ᐃᑦᐱ ᖃᖅᑎᓯᔪᓂᓪ ᑭᓇ ᖃᖅᑲᑭᖅᑕᓐ;

12 ᐊᑦᓴᓐᓴᐳ ᓴᓴ ᓴᑕᐊᓐᓂᑭᑭᔪᑕᐊᓐᓂᔪᐊᓐ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ, ᐊᓇ ᐃᑭᓯᔪ ᐊᑦᑭᓪ ᓴᖑᖅᐱᑎᑫᔪᓴᐃᓐᓄᓐᓂᑕᑦᓂᔪ, ᐊᐊᓐᖅᓴᑎᓂᐃᓐᓴᒥᓪ ᑎᖅᓂ.

13 ᑭᓴᓴᑦᕿᓂᓴᒪᓐ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ, ᑭᖑᓴᓂᔪᓐ, ᑭᓇ ᓴᕐᑎᑕᐊᓐᓂ, ᑭᓇ ᓴᑭᖅᑎᑫᑎᑕᐊᓐᓂᐃᓐᓴᓐ, ᑎᑕᐊᓐᓂᐃᓐᓴᓐ ᑎᑕᐊᓐᓂᐃᓐᓴᓐ.

14 ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᓴᐱᑎᓂᔪᐊᓐᐊᓐᐊᓐᓗ ᔪᑕᖅ ᒪᓂᓐᔪᐊᓐᓗ, ᐅᒪᓂᔪᑎᐊᓐᐊᓐ ᓴᔪᓯᓂᓂᐅᓐᓗ ᓴᔪᓐᓴᓐᓄᓐᓂᓴᓐ ᓴᔪᓐᓂᓴᓐ.

15 (ᑭᖃᒪ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᑭᖑᓴᒪᓂᔪᓐ ᓴᓐᓂᓯᓕᒧᐃᓐᑭᓴᓐᓗ ᐅᓴ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᑭᖑᓴᒪᓂᔪᓐ ᓴᑕᑭᓯᑕᓐᓗ, ᐅᔪᓯ ᓴᑕᓂᔪᐊᓐᓂᐃᓕᐅᓂᓗᓐ ᐊᓐᑭᓯᓐ ᑐᖑᓐ.

16 ¶ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᓴᓴᓐᓂᔪᐊᓐᐊᓐᓗ ᑭᖑᓴᒪᓂᔪᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ, ᒧᓐᓂᓐ ᓴᖅᑭᓯᐃᓐᓴᓐᓂᔪᐊᓐᓗ ᐊᓂᑕ ᒪᓴᐃᓐ.

17 ᐯᐯᓴᓐᑦ ᓴᓴᓇᐅᓐᓄᓐᑌᓇᐊᓐᓂᐳ ᑐᓴᓐᑭᓕᒋᐅᓐᓂᐃᓇ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ, ᑭᖑᓴᒪᓂᔪᓐᓂᔪᐊᓐᓂᐃᓇ ᓴᓐᓂᓯᓕᒧᐃᓐᑭᓴᓐᓗ, ᑎᓇ ᑐᑦᑭᓐᓂᓕᒋᐅᓐᓂᐃᓇ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ, ᑭᖑᓴᒪᓂᔪᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐊᓐᑭᓯᓐ ᑐᖑᓐ.

18 ᑭᓴᑌᐅ ᒪᓴ ᐊᓂᒪ ᓴᒥᐃᓴᓴᓇᓐᓂᓐ ᑎᓇ ᓴᒥᐃᓐᓂᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ, ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ, ᓴᒥᑦᑦᑕᐳᐃᓐᓴᓐᓗᐳ, ᑎᓇ ᑭᖑᓂᐅᐃᓐᐅᓐᓂᔪᐊᓐᓂᐃᓇ ᐊᓐᑭᓯᓐ ᓴᖑᓐᑭᓯᓐᓂᔪᐊᓐᓗ, ᐃᓂᐃᓐᓴᓐᓂᔪᐊᓐᓗ;

19 ᓴᑕᐃᓐᓴᐅᓐᓂᐊᒪᓐᔪ ᓴᖅᑭᓴᐳ ᑭᓇᐅᓴᓇᓐᓂᓐ ᐅᑦᑕᑦᒪᒪᔪᓐ ᑐᖑᓐ, ᒧᓐᓂᓐ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᓴᖑᓐᓴᐅᓐ.

20 ᐃᓐᐊ ᒪᓴ ᑭᓂᓯᑦ ᓴᑫᐃᓐᑦᑭᓐ ᓇᓀᑦᐅ ᐃᓐᓂᔪᓓ, ᐅᓐᑦᕿᑦᓓᖅ ᐊᑭᒪᐃᐅᓇ, ᑎᓇ ᐃᓐᓂᓐᑦᓇ, ᑎᓇ ᐅᓇᓂᐅᓐᐃᓇ, ᐊᓂᐃ ᓴᖑᓂᐅᑎᔪᓐ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ, ᑭᖑᓴᒪᓂᔪᓐᓂᔪᐊᓐᓇᓐ?

21 ᐅᑎᓯ ᑭᓴᐃᑦᐅ ᑭᔪᓐᓄ, ᐯᐳᐅ ᓂᖑᐊᑫᓐᓴᓐᓂᓐᓄᓐ ᐊᓂᑕ ᐃᑭᓐᓂᓐ, ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᒪᓴ ᓂᖑᓐᐯᐊᓐᓴᐃᓐᓂᐊᐃᓐᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᓐᑦᓐ.

22 ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᒪᓴ ᖃᖅᓄᓐᓄᓐ ᑭᓐᖁᓇᐊᓐᓂᓐᓂᓴᓴᓇ ᑎᓇ ᓀᒪᖅᓴᐊᓐᓄᓐ, ᐅᖁᖅᓴᓇᐊᓐᖁ ᑎᓇ ᐅᐊᓐᓂᓴᓐ, ᐃᑭᓐᓂᓐᓄᓐ, ᑎᓇ ᐯᐳᐅ, ᑎᓇ ᐃᓐᖁ ᑭᓯᐅᓐᓂᓐ, ᐅᑦᑦᑕᒪᒪᔪᓐᓂᓐᓄᓐ;

23 ᐅᔪᓯ ᒪᓴ ᓂᖑᓐᐯᐅᑭᓐᓂᔪᐊᓐᓂᐃᓐᓴᓐᓄᓐ, ᐸᑎᐱᓴᐃᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐᓂᓐᓄᓐ, ᐸᑎᑦᓴᓐᓂᓐᓄᓐ ᐊᓐᑕᒪ ᐊᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᓴᖑᓐᓴᐅᓐᓂᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᓴᖑᓐᓴᐅᓐᓂᓐᓄᓐ.

24 ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᒪᓴ ᓂᖑᓐᓂᑭᓐᓂᓐᓄᓐ ᓴᖅᑭᓴᐳ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ.

25 ᐅᐅᓂᓐ ᒪᓴ ᓀᐅᖅᓴᓐᓂᓂᐊᐃᓐᓴᓐᓂᓐᓄᓐ, ᐸᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ.

ᒪᓂᓇᒪᖅᓴ ᑌᕐᔪᐊᖅ.

1 ᐃᑦᐱ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐸᖅᓴᒪᓂᔪᓐ ᐱᐟᓴᖅᐃᑦᓐ ᑭᓂᒪ ᑭᑦᓐ ᓴᓇᑕᒪᐳ ᐸᑎᑎᐱᓴᖅᑕᒪᐳ, ᑎᓇ ᐸᖅᑭᓐᓂᓴᐃᓐᐅᓐᓂᐃᓐᓴᓐᓂᓐ ᒥᖅᑭᓐᓄᓴᓐᓂᐳ ᑭᓴᓯᓐᓂᐅᓐᑭᓐ, ᐃᑦᑕᐳ ᑎᓇ ᓴᖑᖅᓴᑭᓐᓂᐳ, ᑎᓇ ᑭᒪᐟᐅᑭᐳ ᑎᓇ ᓀᓇᓇᐳ, ᑌᕐᔪᐊᖅ ᑕᖅᑭᓐᓄᓐᓂᓐᓄᓐ ᑭᓴᓯᓐᓂᐅᓐᑭᓐ, ᓇᑭᓐ ᐅᑭᖅᓂᓐᓄᓐᓂᓐ ᑎᓇ ᐅᒪᖅᓴᓐᓂᓐᓄᓐ ᐃᑦᐱ ᐯᐳᐅ ᐸᖅ:

2 ᐃᑦᐱ ᒪᓴ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐸᖅᓴᒪᓂᔪᓐ ᐸᕐᑎᓇᒪᖅᓴ; ᑭᖅᑲᖅᒪᓴᑭᑭᓐᓗ ᑎᓇ ᑭᖅᓴᐃᖅᓯᐅᑭᓐᓂᓐᓗ, ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᑭᓐᓂᓐᓗ, ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᑭᓐᓂᓐᓗ ᓴᖑᓐᓴᐅᓐᓂᓐᓄᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ.

3 ᐊᑐᖏᓐ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᖅᐅᓯᖏᓐᒪᓴᓐᓂᓐᑭᓐ ᐃᓐᑭᖏᓐᐃᓐᓇ; ᑭᒋᓂᔪ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᖅᑎᓴᒪᓐᑭᓐ ᐅᑭᓯᔪ, ᐊᑐᖏᓐ ᐅᒋᓂᔪ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᖅᐅᓂᓴᒪᓐᑭᓐ ᑭᓯᓯᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ.

4 ᑭᖃᒪ ᑲᑕᓐᓯᖅᓂᔪᓐᓂᔪ ᑭᓯᓯᔪ ᐯᐟᐱᒥᓂᐃᓐᓂᓐᓂᓐᓄᓐᓂᓐᓄᓐ, ᑲᑕᐸᑎᓯᑕᓐᓂᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᓯᑕᑲ ᒪᓂᓐᔪᐊᓐᓗ; ᐅᓯᓯᓐᓂᔪᐊᓐᓗ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐊᓐᑭᓯᓐ ᑐᖑᓐ.

5 ᒪᓴ ᐅᑎᓯ ᑭᖅᑐᓐᑕᑕᓐᑕᓐᓂᓐᓗ; ᑭᖅᓂᓯᑕᓐᓂᔪᐊᓐᓂᓐᓄᓐ ᐅᑕᐸᑎᖅᓴᐃᓐᓂᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐᓂᓐᓄᓐ, ᑎᓇ ᑭᖅᓂᓐᓂᔪᐊᓐᓂᓐᓄᓐ ᐅᓴᓂᔪᓐᓂᓐᓄᓐ, ᑎᓇ ᑭᖅᓂᓐᓂᔪᐊᓐᓂᓐᓄᓐ ᐅᓴᓂᔪᓐᓂᓐᓄᓐ, ᑎᓇ ᑭᖅᐃᓐᓂᔪᐊᓐᓂᓐᓄᓐ ᐅᓴᓂᔪᓐᓂᓐᓄᓐ ᐃᑦᐱ ᐯᐳᐅ ᐸᖅ:

6 ᑭᖃᒪ ᑭᖅᓴᐅᑕᓂᔪᓂᓂᑦᓂᔪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐸᖅᓴᒪᓂᔪᓐ; ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐸᖅᓴᒪᓂᔪᓐ ᑭᖅᑲᖅᒪᓴᑭᑭᓐᓂᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ, ᐃᑦᐱ ᓴᖅᑭᓴᐳ ᑭᓴᓯᓐᓂᐅᓐᑭᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐊᓐᑭᓯᓐ ᑐᖑᓐ.

7 ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᖅᑲᖅᒪᓴᒪᓂᔪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐅᓴᓯᖅᑎᐃᓐᓴᓐᓂᓐᓄᓐ, ᐊᑐᖏᓐ ᑭᖅᑲᖅᒪᓴᑭᑭᓐᓂᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ; ᒪᓴ ᒪᓂᓐᓂᔪᐊᓐᓗ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ;

8 ᒪᓴ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐅᐸᓴᑭᐅᓂᔪᓐᓄᓐ, ᑎᓇ ᑭᖃᒪ ᐅᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐃᓐᓂᔪᓓᐃᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ, ᐸᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐃᓐᓂᔪᓓᐃᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐸᖅᓴᒪᓂᔪᓐᓂᓐᓄᓐ ᑭᓐᖁᓇᐊᓐᓂᓐᓂᓴᓴᓇ ᐊᓐᑭᓯᓐ ᑐᖑᓐ, ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ.

9 ᑭᖅᓴᓐᓂᐳ ᐃᓕᓴ ᒪᓴ ᐊᓐᑭᓯᓐ ᓴᑎᐱᓴᖅᑎᑫᔪ ᐸᖅᓴᒪᓂᔪᓐ, ᐅᑦᑦᑕᒪᐊᓐᓂᔪᐊᓐᓄᓐ ᐃᑭᓐᓂᓐ ᑭᖅᑎᑫᔪᓐ

10 ᐅᑯᓗ ᐅᑎᕿᐊᒪᓚᐧᑊ ᐅᑭᐹᓯᑯᐦᐣ ᐊᓂᐃ ᑲᕿᑲᐅᑎᓂᐧᑊ, ᐹᓯᓂᓯᐊᑕᐧᐃᓗᑊ; ᓂᒪᒧᐃᓄ ᑲᕿᐊᖏᑭᓯᐃᐧᐅᐤ ᐊᓂᐃ ᑲᕿᑲᐅᑎᓂᐧᑊ, ᑲᓄᑭᑯᒧᐃᓵ ᑲᕿᐊᐧᐯᐤᐣ.

11 ᑲᑲᓇᐅᐧᓱᐦᑌᐣ ᐃᓴ ᒪᓄ ᑲᖃᑭᑭᐹᐅᐧᐃᐧᓐᓇ, ᑭᓇ ᐃᓱᑊᒌᐧᐃᐧᓐᓇ, ᑭᓇ ᐅᓇᓱᐅᐧᐃᐧᓐᓇ ᐊᓂᐃ ᑲᓱᑊᑕᒌᐣ ᐊᓇᐦᐟ ᑲᑭᓱᓵᓐᓇ ᑭᑭᔑᒪᒪᓕᐣ :

12 ¶ ᐅᑯᓗ ᒪᓄ ᐅᐦᑭ ᑲᕿᐅᑎᐦᑭᓯᓵᐤ, ᑭᐢᐱᐣ ᖃ,)ᑊᑕᒪᓗ ᐅᐃ ᐅᓇᓱᐅᐧᐃᐧᓐᓇ, ᑭᓇ ᑲᓇᐅᐧᐃᐧᓐᓇᑕᒪᓗ, ᑭᓇ ᔑᑕᒪᓗ, ᑲᑎᑦᓱᐦᑌᐣ ᑭᓇᐧᑊ ᑲᕿᐊᖏᑭᓯᐃᐧᐅᐤ ᐊᓂᐃ ᑲᕿᑲᐅᑎᓂᐧᑊ, ᑲᓄᑭᑯᒧᐃᓵ ᑲᕿᐊᐧᐯᐤᐣ ᑭᓇᐧᑊ ᑲᑎᑦᓱᐦᑌᐣ ᑭᓇᐧᑊ

ᑲᐸᑦᐹᓴᓂᑦᑎᓂᖅ, ᓱᓇ ᐊᓂᒪ ᐅᐊᓕᔨᐃᓚᓐ ᓀᐦᐃᑦᑐᓐ ᑭᒧᓇᖅᓯᒪᔪᓐ ᑎᓴᐊᓕᒪᓐ ᐅᓴᐊᓚᐅᓐᓄᑦ.

10 ᐃᓕᓴ ᐦᐃᑦᑭᓯᓴᓐᓂ ᓱᓇ ᐦᐃᑦᐸᓐᓴᓐᓂ, ᑭᖃᓇᓇᖏᓐᓇᖅᑐᓐᓄᑦ ᑭᑭᐃᓕᓐᓂᓕᒫᖅ ᑲᑎᑎᖅᑐᑦ ᑭᓴᐊᓐᓂᓕᒫᖅ.

11 ᐊᑦᖃᖃᓐᓴ ᐅᖃ ᑌᑕᐊᓂᓂᑭᓯᓴᓐ ᑲᑎᐱᓇᓐᓇᖅᑐᓐᓄᑦ ᑭᑭᓴᒪᓂᓐᓴᑦ, ᐅᖃ ᑲᑕᖃᓇᐅᓂᓐᒪᓇᑦᑕᓐᓄᑦ ᐅᖃᖅᓯᐦᐃᓐᓇᓕᒫᖅ, ᓱᓇ ᐅᓐᓇᓴᐅᓂᓐᓇᓕᒫᖅ ᓱᓇ ᐅᑎᓯᐦᑕᓐᓇᓕᒫᖅ, ᐊᓂᐃ ᑲᓴᐅᓯᑭᓐᓇᓕᒫᖅ ᐊᓐᓄᑦᑕᓐᓂᒃ ᐊᓐᓂᒃ ᐅᑎᓯᐦᑕᓐᓇᓕᒫᖅ

ᓂᐊᓕ; ᑭᓴᒍ ᓴᖅᑭᐊᓕ ᐊᓂᒪ ᐃᓂᖅᑎᐃᓕᓴᒃ ᑲᑎᒪᔨᖅᑕᒪᓕᒃ, ᑭᖑᓂᖅᑕᒪᓂᐊᓕ ᓄᖅᓂᓕᓂ ᒪᓂᓂᐅᓚᖅ.

13 ᒥᓇ ᒪᓗ ᑲᓇᐅᔨᖅᑭᓂ, ᐅᓪᓗᓂ ᐅᐃᓂᓂ, ᓂᐱᖅᑯᓂᕐᒪᓚᐅᑎᓕᒃ ᑲᐃ ᐊᓂᔨᓴᓂᐊᓕᒃ, ᑭᓪᓗ ᒪᓗ, ᑭᑕᓂᑲᓕᑕᒫᓕᒃ ᓂᓪᓚ ᐊᓂᔨᓴᓂᐊᓕᒃ:

14 ᐅᑲᔪᑕᐃᓕᒃ, ᑲᑕᓂᓂᐊᓚᑎᓂᖅ, ᒥᓇ ᑲᑕᑲᓂᐊᓕᒃ ᐅᐃᓐᖓᓂᐊᓂᓂᒃ ᓂᓪᓚ ᑲᓂᓂᖅ ᐅᖅᓂ; ᐅᓂᓂ ᓯᑲᕐᖓᓂᐅᐃᑎᓂᒃ ᓇᐊᒃᖯ ᑲᓂᖅ ᑭᓪᓗᑎᓂᒃ ᒥᓇ ᑲᑕᑲᓂᖅᓴᐃᓚᒃ ᐃᓪᓗᖓ ᐃᓚᒃᑲᓂᖅ.

15 ᐅᓂᓂ ᓯᑲᖅᐱᓂᐊᒃ ᐅᑭᖅᐱᓚᖅᑕᒪᓚᒃ ᐊᓂᔨᓂ ᐅᖅᓂ, ᐊᑕᒪ ᓯᑲᖅᐱᓚᐃᓚᒃ ᐅᖅᓂ; ᐅᓂᓂ ᓄᓂ ᓇᓂᑲᐃᓪᓕ ᑭᖅᑭᑎᐅᓂᐃᓚᒃ ᐅᖅᓂ ᐅᑭᖅᑕᓂᓂᔪᓇᒃ ᓄᓂ ᓂᑎᓂᔨ.

16 ᓯᑲᖅᐃᓪᓚᒃ ᒪᓗ, ᑭᓪᓂ, ᑲᑲᖅᓯᒪᔪᑐᓂᐊᓂᓂ ᑲᑎᓂᖅᓯᐅᓂᖅ, ᒥᓇ ᐅᑭᖅᑐᓂᐅᓚᒃ ᐊᓂᔨᓴᖅᑎᓂᒃ ᑲᑭᔪᓚᓂᐅᓚᒃ, ᒥᓇ ᐅᑭᖅᑐᓂᐅᓚᒃ ᐊᓂᔨᓴᖅᑎᓂᒃ ᑲᑭᔪᓚᓂᐅᓚᒃ ᐅᖅᓂ ᐅᑭᖅᑕ

ᑲᑎᐯᓵᐦᑭᓂᓵᐣ, ᑭᓲᓪᒥᐦᐣ, ᒋᓐ ᑭᓴᐁᐧᓂᓵᒥᐁᐧᓂ ᐅᑎᓂᓄᐦᑲᓂᓵᐣ, ᐋᓵᐢ ᐊᓄᐦᐧ ᑲᑭᓂᑲ.

9 ᐁᐅᑯ ᒪᓐ ᐅᐦᑭ ᐧᐃᐦᑦ ᓇᒪᐃᐧᓂᓐ ᐃᐧᑭᑎᐯᐁᐧᓂᓵᐣ ᐃᐧᑭᓂᓐᓇᐧᐣ; ᑲᑎᐯᓵᐦᑭᓂᓵᐣ ᐁᐅᑯᓄ ᐅᑎᐯᓵᐦᑭᓂᓵᐣ ᑭᓴᓂᒪᓄᐦᑦ ᑲᑭᐦᐃᓂᓵᐣ ᑭᓴᓂᒪᓄᐦᑦ ᑲᑭᓂᑲ ᐁᐧᓂᓐᓂᒪᓄᐦᑦ ᐁᐧᓂᓐᓂᒪᓄᐦᑦ ᐁᐧᓂᓐᓂᒪᓄᐦᑦ

ϧϽ"ϟΓLσ σϧϑ^ΡϳϽ∇·Δ·ϧ ϸϼ"ΡΓϟ′ ϟϧ·" ϸϼ·ϼϸ′, ΡΡϟϟLσϽΓϟ·°, Γ˙ϧ ΡΡϟϟΓ^ϟ∇·′ Γϟ∇· ΡU∆ϟ·ˣ Γ˙ϧ Γϟ∇· ΡϹ"·Ь"ϻϟ·ˣ.

14 ЬϹΓϷϟϼ′ ΡΓϟ·› ϟϷ^ϧ° ΡϹ^Ρϼϟ·ˣ, σ^ϟϹ′ ΡϳϟϟΔ› Γ˙ϧ Δ^ϧ·Ь˙ ΡϳϟϟΔ›, ЬϹΓϟ·ΡϟΔ′ ΡL"ϼΓσ′, ΡϟΓϧϷ′, Γ˙ϧ ΡΛ.˙′.

15 σϧΔϟΛ^ΛϷ› Ls ΡϹ^Ρˣ L^ϟϟϷ ΡϹ ϟ·"·ϧϧ› Ϸ"Ρ, ЬϹΓΡϟϟ› Γ˙ϧ ЬϹΡ^>Ϸ›.

16 ϟϷϧ·Γϟ′, ∇ϧ ΡU∆ ЬϹϟ·ϟϟ′ΡΓσΔ·› ∇ϟϟ ЬϹ<^ϧϷ›, ЬϹ<Γ^ϹϟΔ·Ρ′ ϟϹϧ′ L~ϷϽϟ·›, ϟϷ" ЬϹЬΡϟϳϽϟ·Ρ′ ;

17 ∇ϟϟ ЬΛ∩ϟ"ΡϼΓ ЬϹΡϟ^ϹϟϟϟΛ′, ∇ϟϟ ЬϹ-ЬϹϟΔˣ Ρϟ′ ∇ϧ ЬϹΡϳϟ·ˣ, Γ˙ϧ ϟ^Ρ ∇ϧ ЬϹσ"-ϹΔ·Ρ"ΡϼLЬˣ ; Γ˙ϧ ∇ϧ ΡϗΛ ЬϹσϟϟ·ϧΔΡϟϟ·Λ′ ϟϷϹ Γ<ϟ^Ρˣ ЬΓϗϗϟ·Ρ′ ;

18 ¶ ∇∆ϟ Ls Ρ"Ρ 9ЬϧΔ∇·ϗ"ϟϹΓ› ∆∆ σΛ-U·Δ·ϧ ΡU∆ϟ·ˣ Γ˙ϧ ΡϹ˙Ьϟϟ·ˣ, Γ˙ϧ ЬϹϹϳΛ-ϟϹΓ› ЬϹ∆ΡϹ^ΡΔϧ·Γ·Ρ"ΡЬσ<Λ′ ΡΡΓϟ·ˣ, ЬϹΔΡ-ϧΔЬ·"Ρ ϹΛ^ϳ" ЬЬΛΔЬσσЬ·ΡЬϧ ϹϹΔ·¯ Ρ^Ρϼϟϳϟϟ·ˣ.

19 ΡϧΡ^ΡϗΓ"ϢLϟ·ϟ·ϟ·Λ· Ls ΡϹϟ·ϼΓϼϟ·-ϟ·Λ, ЬϹϟϷϳϽLϹ› ΡΡˣ ∇ΛϿϷσ, Γ˙ϧ VϽ"UϷσ, VΓϼσϷσ, Γ˙ϧ ∇·σ^ЬϷσ.

20 ΡЬLϼϧ"∇› Ls Δ^Ь·UL"Πϻϟˣ ΡΡˣ, Γ˙ϧ ΡΠ^Ь·"UΓˣ :

21 ΡΡϼЬL ЬϹΓ"ΠΠΡ, Γ˙ϧ ΡΡϼЬΓϟ·ϟ· ΡϹϟ·ϼΓϼϟ·ϟ·Λ, ϟϷϹ ϟ^Ρˣ ϟϷL ЬΠVϷ"Ρ·' ЬΡ"Ρ"ΡΠΔϾϼ′ ϻ"ϾΔ·ϟ·ϟ· ΡΡ Γ˙Ϸ′, ϾΛ^ϻ¯ ΡϼЬϟ· Δ^ΛΓˣ ϟ·ΡϹ^ЬΓ˙.

22 ¶ Γ9L Ρ^Λ› VVϷϹ′ ΡЬϧ∇·ϷϷ"Uϧϟ·° ÞÞ Ь9^ΡϳϽ∇·Δ·ϧ ЬϼϷ"ΡΓϟϼ′ ΡΠϽϹΓ›, ΡΡϟϷΡ∇′ ЬΠVϷ"Ρ9′ ΡΡϟϟLσϽΓϟ·°, ΡΡΔϾΠΡϟϟ′ ΠΠΡ"-Ϻ·Δ·ϧ, Γ˙ϧ ΡΡϧϾϳϽ^ϹΡ∇·' ;

23 ЬΠVϷ"Ρ9′ ΡЬϟ·Ь∆·Πϟϟϳϟϟϟ·° Ь"ΡϷ° ÞÞ ϟϷϼϷσϼ·, ΡЬΠVϷϟϳϟϟ·ϟ·' Ls ϟϷϼ-Ϸσϼ·' ϧϟ·" ∇Ρ"ϳϷΔ·Ρ' Γ˙ϧ ∇Ρ^ΠϷϷ"ϾϟϼΡ' Δ^Λ¯ Ρϟϟ·°.

24 ϹΓ"·Ϸ' ΔϟϿ 9ϟΓ^Ьϗ' Ρϟϟ·° ΡЬΡϾϷ-σϧϾ·° ; ΛЬ·Ϲ^ЬΓЬˣ Ρ"Ρ Γ˙ϧ ϵ∇Vϧϗ, ϼϟˣ Ρ"Ρ, ϟϷL ϼϟ ϟϹϧ∇Π^, ϟϷL ΔϟϿ ΛϟϟϹ¯ ΡϼϟϧΔˣ Ρ"Ρ^ЬΓ ϟϟϟ·° ΡЬΡϾϷσϧϾ·°.

25 ϧLΔ·Ϸ' ϟϷϼϷσ° ЬϾЬ^Ρ"Ͼ° ЬϾΡ"Π^-ЬΔ·Ь<Δ·^Ͼϟϟϟϟϟ ; Γ9L ЬΠVϷ"Ρ9′ ΡΡϟϟLσϽ-Γϟϟϟϟϟϟϟ° ЬϾϟ^Ρϼϟϟϟϟϟϟϟϟ° Γ˙ϧ ЬϾϟ^-ϹϷσϷϟϟϟϟϟϟϟϟ

9 ᑭᖏᒪ ᓇᒧᓐᓄᑦ ᐊᑎᖅᓯᐅᓕᖅᓴᓂᖅ ᑭᓇ ᐊᓂᒪ ᑎᑎᓴᕐᓂᑦ, ᑲᒥᔨᐊᖏᓐ ᑲᑎᐅᓴᕐᓂᕆᑭᓂ ᑭᑭᓴᓪᓗᓂᒃᑯᓐᓄᑦ.

10 ᒪᓄ ᐃᓐᐸ ᑲᐃᐊᓕᐊᖅᐊᒪᔪᑎ ᐳᓴᓐ, ᑭᓇ ᑎᑦᓯᑲᓇ ᐊᓂᒃ ᐊᒥᑦᑭᒃ ᑲᒥᔨᓇᓐᓄᑦ ᑲᑎᑲᑎᓂᓐᓄᑦ, ᑭᓇ ᔨᓂᐅᑲᓐᑐᑦ ᑭᓯᓐᓄᑦ ᑭᑭᓴᓪᓗᓂᒃᑯᓐᓄᑦ ᑭᑭᓴᓪᓗᓂ

ϤϽᐢϘΔ·› ΔΠ"ΓϾϧϸ ϤϭL ϸϸ"ϤϭΓΔᐢ, ΔU·Γ, ϸϸ′ ΛΓΠϟϤ·Ͼᓂ› ϽϾϸ› LᓄϽϤ·›, ϤϭΡ ∇ϸ ϸϸ"ΡᐢϘϸLΡᐢ, Ρϸ′ Lϸ ϾϹᐢϾϾ·Ͼᓂ› ;

3 ϭLΔ·ϧ ΡϸϭϽ"ϾL·› ΔΠU·Δ·ϭ ∇ΔϽ Δϧ·ᑎ ΡϘΔ·ϸϭᐢ, Ϥ›" ∇ΔϽ ΔϾϤ·Γᐢ; ΡϘL ϸ ΠΛϾ"ΡϘ′ ΡΡϟLᓄϽΓϾ·ᐢ ΡϽΡ"ΔϽϤ·ᐢ, ΡΡ ΡᐢϘϸ"ᑕ× ᐢᐢΛ› ϘϟΡ"ϤᐅϤ·Ϙ· ϸΠVϸ"ΡϘ′ ΡΡϟ-LᓄϽΓϾ·ᐢ, ΓϾᐅ· ΡUΔϤ·× Γϭ ΓϾᐅ"› ΡϾϟ› ϽϤ·×

4 ΡϸΔϾΠᐢϾϤ·Ϥ·ᐢ ϸΠVϸ"ΡϘ′ ΡΡϟLᓄ-ϽΓϤ·ᐢ, Γϭ ΡϸϸϽᐢϾϸLϤ·ᐢ, ϸϸϾ∇·ϸϭ"ϾᑕL·Ϥ·ᐢ ΔᐢϽϤ·ᐢ ΔΠU·Δ·›, Γϭ ΡϸϾϾ"Δ"-Uϭϭ·ᐢ ΔΠU·Δ·›, Γϭ ΡϸϾᐢΓᐢϾϤ·Ϥ·ᐢ, Γϭ ΡϸϭϾϽᒧᐢϾϤ·Ϥ·ᐢ.

5 ∇ΔϽ Lϸ ΔϧᐢΡϘΔ·ϸϭᐢ, Ϥ›" ΔᐢϾϤ·ᐢ, ϸϾᓄϾ"Ϥᐢ; ΡϘL ϬϤϧΓᐢ ϸϾΓᐢϘ·ϭLϤϤᐢ› ϸΠVϸ"ΡϘϸ›, ΡΡϟLᓄϽΓϾ·Ϥ·, Ϥϭ ΔΡᐢ› ϤᐢΡ* ϸϬ"ᐅΔ"ΡϤ·ϧΔ·ϾΔϤϤᐢ›, Γϭ ϸϬ"ᐢᐢ-ΛΠᐢᓄϤϤ·› ϤϤ·"ϸΠϤΔ·ϸΓϤᐢ× ᐅ"Ρᐢ, ΡᐢϾᐢ-ϘΠϟΔᐢ› ϤϭL Δᐢᐢ ΔΠU·Δ·ϭ ϸϬ"ᐢᐢ-ϭϭ·ᐢ ΔᐢϽ ∇ϤϧΔᐢ› Δ"Ρ.

6 ¶ ϬᐢΛ› ΡΡϾ·ᐢ, ΔϤϱϟ ΡϧΔ·, Ϥ›" ΡϤϱᐢ, Ϥ›" ΡϾᓄ, Ϥ›" ϬϤ· ΡΛϿϳΔ·ᓄ×, Ϥ›" ΡϽUᐢ, Ϥϭ ϧΔ·ϾᑕiϘ·L′, ΡϽ¯ Δ·Ϥ·ᓄᐢᐢΡ, ΔU·Γ Lϧ, Ρϧᐢ ᓄϾΔ·ᐢᐢᑕᐢϾ·Ͼᓂ› ϤϾϧ› LᓄϽϤ·›, ϤϭΡ ∇ϸ ϸΡ"ΡᐢϘϸLΡᐢ, ΡϧϷ, Ϥ›" ϤᐢΔ·ϧ› ;

7 ϤϭΡ ΔΠ, ΔLᓄϽϧᓄϾ·Ϥ· ϤϭΡ ϤΔᐢϾ-ᓄϤ·› Ϥ·ᐢϧ ϧϤϧΡᐢ, ϧϽϟ·<ΓᐢΡᐢ, Ϥ›" ϧϾϤ·<LIᐢ, ϾᐢU ∇ΡᐢϾᐢ ϤᐢΡ Δ"Γ ΛϾᐢ ϘᐢΡU ∇ΡᐢϾᐢϧΓϧ› ΔᐢϤ ;

8 ϾLΔ·ϧ ΡϸϾᐢϤL, Ϥ›" ϾL ΡϸϾϽ"-ϾϤ·ᐢ ; Ϥ›" ϾLΔ·ϧ ΡϸΡΠLΡϾϤ·ᐢ, Ϥ›" ϾL ϧLϾᐢϤᐢ, Ϥ›" ϾLΔ·ϧ ΡϸϧϾᐢ :

9 Lϧ Ϙᑕᐢᐢ ΡΡϭᓄϾᐢ ; ᓄᐢ ᐢϧ ΡΡ"ᐢᐢᓄ ϧᐢϾϧΓᐢϧ› ΡΡᓄϾΔ"′, ∇ϸ· Lϧ Δ"ᐢᐢᓄᐢ ϧ'Ρϧᐢ ϤϧᐢϤᓄϤ·.

10 ΡϸΛL·ΛᐢϧϤᐢ Lϧ Ϥϭᓄϭ, ϧϾᓄΛ′ ; ΡϘL ᐢ"ϾϿϽᐢ ΡΡᐢᐢ·ᓄᐢ› ϸΠVϸ"ΡϘϸ›, ΡΡϟLᓄ-ϽL Δ"ᐢΡ, Ϥϭϴ Δᐢᐢ ϤᐢᐢΡ* ϧΡ"ΠVΔ"ΡϤ·-ᓄΔ·"ϾΔΓᐢ, ϤϤ·"ϸΠϭϤΔ·ϧΓϤ× Δ"Ρ.

11 ϧ"ΡᓄϧᐢΡ Lϧ Δᐢᐧ∇ΔᐧϤ ϧϾV"ϾL·›, Γϭ ϧϾϟΡϭ·›, ϾLΔ·"ϧ¯ Lϧ Γϭ ∇ϭϱ ϧϾΔϱ ϧ'ϾᐢΔ"ϾΔᐢ, ϤϤ·"ϸΠϭϤΔ·ϧΓϤ× Δ"Ρ.

12 ¶ ᐢᐢΛ› V"ϾL ΔU·"Ρ ϭᓄϾ° ΔϾ ᐢϽU-ϭ×, ΠΠVϸ"ΡϘϸ› ΡΡϟLᓄϽ› ΠᐢΡ"ᐢᐢᐢ ϧϾϽᐢ-ᐢϧ›, ΔU·"Ρ Lϧ,

13 ϤΠ"′ ϤᐢϱᓄϤ·›, ϽϾϤ·ϱΓϟ ΛᐧΔϤᐧ, Δ"ΡϤ·ϧΔ·Ϥ·› ΔϾ ϧϤϧϟ›, Γϭ ᐢ"ΔΡΡ∇Ϥ·› ΠϽϾᐢϱ, ϽϽUᓄΓϤ·×, ∇ΔU·Ρ, ᐢϧ› ϬϾΔ·-<ᐢᐢϾϤ·Ͼᓂ› ϬϾϧ› LᓄϽϤ·›, ϤϭΡ ∇ϸ ΠᐢΡ"-ΡϘϱᓄϱLϬ› ;

14 ΡϧϧϘ·Ρ"ϘL› Δϟ, Γϭ ϧϾΔϽϧ∇Ρ›, Γϭ. ∨∨ϧϾ› ΡϧϧϘ·Ρ"ϘL› ; ᐢᐢ′ Lϧ, ᐢᐢΛ› ϾϾ·-ϭΔ·Ρ, Γϭ ϾV· Δ"ᐢ"Ρ, Γϭ ∇ϬϽϤ· LΡΔ"-ΠΔ·› ∇"ϽΓϧU› ΔϾ ϧϤϧϟ<ϟ› ;

15 Ϙᑕᐢ¯ ΡϧϭϾᐢϤ·› ϧ"Ρᓄᐢ ∇ϬϾ ϽUϭ× ϧϽϾᐢΡᐢ› ᐟLϧ› Ρ"Ρ, ϧϾϭᐢΛΓϭϤ·ϭΡ∇Ϭϟ, Γϭ ϧ"Ρᓄᐢ ∇ϬϾ ϧϤϧϟ› Γϭ Ϥϭ·"ϧϭᐢ, ᐟLϧ› Ρ"Ρ.

16 ΡϧLϤ·Ρ"Ͼᐢ Lϧ ϤϭL ΔᐢϱϘ× ϧΡϭϾ"-ᐢᓄ› ϤϭϾ ΛJ"Uᐢϧϭᐢᐢᐢ×, Γϭ ΔᐢϬU° ϧϾΡ"-ΡᐢᐢϤLᐢ› ϤϭL ϽUϭᐢ, Γϭ ΓᐟϷ· 9ϧ:ᓄ ∇ϬϾ, ϧΠVϸ"ΡϘϸ›, ΡΡϟLᓄϽᐢ Ρ"Ρ ; ∇ϬϾ Lϧ ϧϾΔϽϧ∇Ρ<Δᐢᐢ ϧΡϘ ; ϭLΔ·ϧ Γϭ ϧϾΡϱ-ᐢϭϤ·.

17 ϭL 9ϧ: ϧϭϾ"ΡϧϧϾϤ·× ϧϾΔᐢJLϧ› ΡΡ"Ρᐢ×; ϧΠVϸ"ΡϘϸ› ϧϾ ϽϾϭ∇·ᐟᐟ, ∇ϬϾ ϧϾϤ·<ᐢᐢΔᐢ›, Γϭ ϧϾΡΠLϘϸΓᐢ, Γϭ ϧϾΓ"ϽΔᐢ, Ͻ·"Ρ ϧΡ"ΡᐢΡΔᐢ' ϬᐢᐢΔ·ϧ› ;

18 ᐢᐢΛ› ϭ"ϽLϾ ΔΠU·Δ·› ϧΠVϸ"ΡϘ′ ΡΡϟLᓄϽᐢ, ΡᐢϧϭϾ∇·ϸϭ"ϾL·′ ϧ"ΡᓄᐢΡ ϽϧϘ·-ΡJ∇·Δ·ϭ ϤϭΔ ϧᐢ"ΡΓᐢ› ϤϭϷ" ϧΡᐢϧϟ, ΡΡᐢϾL› ϤϭL Ϙ·ᐢϧ·× ∇ᐢᐢϾL∧′ ϧΠ-VϸϷ"ΡϘ′ ΡΡϟLᓄϽᐢ.

LΠϭLϧ› Ͻᐢᐢ"′ ϭΔϟ′.

1 ϬϾϤ·ᐟᐟΓᐟϤϬ·Ͼ ϧΠVϸ"ΡϘ′ ΡΡϟLᓄϽ-ΓϤ·Ͼ ; ϭLΔ·ϧ ΡϧVᐟᐟϭϭϭϭϤ·Ͼ, Ϥ› ϭLΔ·ϧ Ρϧᐢᐢϧ·ΛᐟᐟϭϭϤ·Ͼ ϽϭϷϽϤ·› Ρ"Ρ.

2 ΡϘL ΡϧϭΡ ΡϾϾᐟᐟϭϭϭΓᐢ› ϧΠVϸ"ΡϘ′ ΡΡ-ϟLᓄϽᐢ, Γϭ ϧΠVϸ"ΡϘ′ ΡΡ"ϭϤ·ᐟᐟ› ϽϟϾ ϤϭϷ·› ΡϾϽϾᐟᐟϭϭϭΓᐢ, ΔᐢΛ¯ ϧ"ΡᓄᐢΡ ϧϾ"Ϗϧϭϭᐢ› ϤϭϷϽϤ·› ϤᐢΡ* ϧϤϧϟ.

3 ¶ ϭL 9ϧ: ϧLΙϭΔ·› ΡϧΡᐢΡ›.

4 ∇ϽϭϷ› ϽϤ ΛᐟᐟΡϤ·› 9JϷ·ϭ› ; ϽᐢϽᐢ, LϟΠ×, Γϭ ΓᐢᐢϾᐢ,

5 ϤΠ×, Γϭ ϤᐟϤ·ᐢᐢϭᐟᐟ, Γϭ ϤᐟᐢΠϭᐟ, Γϭ ΛϧᐟΡ ΓᐢᐢϾᐢ, Γϭ LᐢϭJϽᐢϽᐢ, Γϭ ΛϧᐟΡJᐢϽᐢ, Γϭ ΛϧᐟΡϤΠ"ϭᐟ.

6 Γϭ Ϲᐢᐢ ΛᐟᐟΡϤ° ϧᐢᐢΡϧϧᐢϬ·ᐟ, ∇ϬϾ ∇-ϭᐟϧϧᐢϬ·ᐟ, Γϭ ∇ΓϽϭᓄϧϧ·ϹL′, Δᐢ ∇ϤϧϟΡ ΛᐟᐟΡϤ·›, ∇ϽϤϭ› 9JϷ·9›.

7 ∇ᐅ∇·× Lϧ ϭLΔ·ϧ ΡϧJϤ·ϤᐟϤ·› ϽϤ ∇ΓϽϭᓄϧϧ·ϹLΡᐢ, Ϥ›" ϤϭΡ ϧᐢᐢΡϧϧᐢϬ·Ρᐢ ; ΛᐢϧᐟΔ·ϧϧΔ·ΛᐟᐟΡϤ°, Γϭ Ϥᐟϭᐢ, Γϭ ϭϭ; ΡϘL ΓϽϭᓄϧϧ·ϹLϤ·›, Lϧ ϭLΔ·ϧ ᐢᐢΡϧϧᐢϬ·ᐟ-Ϥ·› ; ∇ϽϤ Lϧ ᐢ"Ρ Ρϧ Δ·ϭΔϤϤᐟϤ·Ϥ·ᐢ.

8 Γϭ ϭϭᐢ, ΡϘL ᐢᐢΡϧϧᐢϬ·ᐟ, ∇ᐅ∇·× ϭL ΓϽϭᓄϧϧ·ϹLᐢ, ϧΔ·ϭ"ΔϤϤᐟϤ·ᐟ ΔϞ, ϭLΔ·ϧ ϧϞΓϭL·ϧϤ·ᐟ ΔΔ·ϧᐟΡϤ·Ϥ·, Ϥ›" ϭLΔ·ϧ ϧϞΓϭL·ϧϤ·ᐟ ΔϽϭϷ› 9JϷ·9›.

9 ¶ ∇ϽϭϷ› ϽϤ 9JϷ·ϭ› Ϲᐢᐢ ϭϞ× ϧϤϧϟ› ; Ϲᐢᐢ ϧΔΡᐢᐢΡϧϭᐢ› Γϭ ϧϤ·ϧᐢᐢϤᐟ ∇ΔϽϭϷ› ΡϧJϤ·ϤᐟϤ·Ϥ·›.

10 գᖃ: Ⅼᖃ ᐅᖃ ᐅᐃᕈᑎᕆᖃᓕᖅ ᑭᓇ ᐅᖃ ᐅᐊᓪ-
ᖃᐪᐊᔪᓐᓇ ᓇⅬᐃᓕᓴ ᖃᑎᕈᓇᓕᓐᓂ; ᖃᐃᓪᓂᐃᑯᓇᔪᓐᓂ
ᐃᓕᓴ.

11 ¶ ᑕᖅ ᖃᐅᔨᓴᕐᓂ ᐱᔪᓐᓇ ᑭᖃᒧᑎᓐᓂ-
ᐊᓪᓕᖅ.

12 Ⅼᖃ ᐅᐃᑯᓂᖅ ᐅᑯ ᐅᖃ ᔪⅠᐅᓪᓚᓕ; ᒥᕈᓂᓪ,
ᑭᓇ ᓴᓇᖃᓪᓚᑦᓯᐅᐃᓪᓚᕈᓂᓪ, ᑭᓇ ᕿᑎᖃᑎᐃᓪ ᑭᕈᓂᓪ,

13 ᑭᓇ ᐃᓂᓇᓂᓪ, ᑭᓇ ᐊᐱᓯᖃᖃᕆᓪ, ᑭᓇ գգᵃ
ᖃᐊᑎᐃᓂᓇᓪᓚᐪᑯᓂᓪ,

14 ᑭᓇ ᖃᐃᑦᓂᓂ ᖃᖃᕈᓪ ᖃᐃᓂᓇᓪᓚᐪᑯᓂᓪ,

15 ᑭᓇ ᐅᐅᒥᓂᓪ, ᑭᓇ ᐱᑦᓪ, ᑭᓇ ᐅᓪᓴᖃᓪ-
ᐅᓂᓂᓪ, ᑭᓇ ᓴᖃᓪᒪᒍ ᖃᐃᓂᓇᓪᓚᐪᑯᓂᓪ,

16 ᐊᓂᓐᑎ ᐅᐅᒥᓂᓪ, ᑭᓇ ᑯᓪᑯᐃᐅ, ᑭᓇ ᓯᓪ-
ᐱᓂᓪ,

17 ᑭᓇ ᒪᒪᕈᓪ, ᑭᓇ ᐃᓇᑐᒥᓂᓂᓪ, ᑭᓇ ᖃᖃ-
ᕈᓂᓪ,

18 ᑭᓇ ᕈᓴᓪ, ᑭᓇ ᒍᵃᖃᐅᓂ ᖃᐃᓂᓇᓪᓚᐪᑯᓂᓪ, ᑭᓇ
ᐅᓯᓂᓯᵃᓄᓂᓪ, ᑭᓇ ᐅᐱᵃᖃᓂᕈᓪ.

19 ᑭᓇ ᑕᵃᐩ գᖃ: ᐅᓯᓯᒥᑦᑎᒍᒪᒪᖃᓕᖅ ᖃᐱᒥᵃᓇᒪᖃᓕᖅ
ᖃᐃᓂᓪᵃᐃᐃᓇᓇᓂᓪ, ᓇⅬᐃᓂᓪ ᖃᑦᒍᓂᓐᓂᓪ ᐅᐅᑯᓂᓪ.

20 Ⅼᖃ ᑕᵃᐩ ᖃᐯᵃᓂᓂᓪ ᐱᔪᓐᓇ ᖃᒍᓂᓐᓂ-
ᐊᓪᓚᖅ.

21 ¶ ᓇⅬ գᖃ: ᕈᖃᑎᓇᓐᓂᓪ ᓴᵃᓄᓐ ᖃᓂᐪᒪᖃᓕᖅ;
ᕈᖃᑎᖃᓪ ᐊᓇ Ⅼᐅᑯᓪ ᖃᐱᵃᐩᖃᓐᓂᓐ, ᖃᑦᑎᓂᓂ; ᐊᐳᵃ
Ⅼᐅᑯᓪ ᖃ ᑭ ᐊᑦᒍᒪᓪ; ᖀᓕⅬ ᕈᖃᓇᑎᑦᓂᔪᓇᓇᓂᓂᓂᓂ
ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓂ, ᕈᑎᓴᒪᓂᐪᑦ. ᓇⅬᐃᓂᓪ ᕈᖃᖃᓂᒪᓪ
Ⅼᓴᑎᵃᓂᓇᓪ ᐅᖃᐃᓂᓪ ᐅᐪᐪᓴᓇᐪᓐᓇᵃ.

22 գᵃᓂᓇᵀ ᕈᖃᓂᑎᓂᖃᓐ ᖃᑦᑕᐪᓇᕈᕈᵃ ᕈᑎᑕᑎ-
ᖃᑎᖃᓐ, ᑕᵃᐩ ᐊᒥᕈᐃᓪᓂ ᖃᓂᵃᐊᓇᓂᓂᓪ ᑭᑕᑎᖃᓂᵃ.

23 ᕈᖃᑎᓂᓪ Ⅼᖃ ᐅᐸᑦᒪᓕᐱᓂ ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓂ, ᕈᑎᓴ-
Ⅼᓂᐪᑦ, ᐊᓂᓂ ᓴᐃᓂᓓᓪᓂᓂᵃᓓᵃ ᕈᓂᑦᓂᓂᓐᓂ ᐅᓂᐃᓂᓂ,
ᑭᓇ ᑎᓴᑎᑦ, ᑭᓇ ᖃᓂᐪᒪᓂᕈᓂᑎ ᑭᑕᓓᓪᓂᓂᓐᓂ ᑭᓇ
ᑭᓴᑎᑎᓂᓓᒪᓕᐱ; ᕈᕈᑦᓴᓇᵃᒪᓓᐱ ᒍᓴᐪ ᑭᑎᖃᓂᓪᵃᓂᓂ-
ᓇᒪᓓ, ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓂ ᕈᖃᓂᒪᓪ.

24 ᑭᓪᓴᓂ Ⅼᖃ ᐅᓴᐪ ᐃᐱᑎᕈ ᒣᐪᖃᓓᵃ, ᐅᖃ ᖃᑕᓐ-
ᑎᒪᒪᓐᓂ ᑭᑎᐃᑦᒪᒪᓐᓂ; ᐊᐳᵃ ᑭᓪᓴᓂ ᐅᓴᐪ ᓇᓪᓚᓂᓐ-
ᓇᒪᓓ, ᐊᓂᓂ ᐃᐅᓕ ᐃᐱᑎᕈ ᓇᓪᓚᓂᓐᓇᓂᓓᵃ, ᐃᓐᓴᐪ ᑭᓴᓐ-
ᓇᒥᑭᒪᓓ; ᑭᑎᐃᑦᒪᒪᓐᓂ ᑭᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓂ, ᕈᖃᓂᒪᓪ
ᖃᓂᐪᒪᖃᓕᖅ.

25 ᕈᖃᑎᓂᓪᐳᓂ ᓯᓂᖃᓐ ᑭᒣᓂᵀ, ᐅᓂᓯ ᖃᑦ ᑕᵃᓂ-
ᓂᐱᑦᓯ ᓯᓂᖃᓐ ᐊᓂᓂ ᑭᑎᵃᓂᵃ, ᐅᓂᓯ ᖃᑦ ᐃᐳᵃᑎᑦᓂ
ᐊᓂᑎ ᖃᓂᐪᒪᖃᓕᖅ ᑭᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓂ ᓇᓪᓚᓂᓐᓇᓂᓓᵃ:

26 ᕈᖃᑭᐱᓪᓄᑎᓪ Ⅼᖃ ᓯᓂᖃᓐ ᐅᵃᓂᓂ ᐱᓂᓓ գᖃ:
ᓇᓪᓚᐅᓐᓂᵃᑕᵃ ᑕᑎᑦᓂᵃ, ᒪᐳᑐᵃ, ᐊᐳᵃ Ⅼᖃᑎᵃ, ᐊᐳᵃ
ᓯᒥᓓᓐᓄ, ᐊᐳᵃ ᒪᓐᓇᐅᓂᓐᓇᓐᓂᓐ, ᐊᐳᵃ ᐱᓂᓓ ᕈᖃ:
ᑕᑎᑦᓂᵃ ᖃᓂᐅᐅᓂᓂᵃ; ᐅᓂᓯ Ⅼᖃ ᕈᖃᑭᐱᓪ ᐅᑦᓪ-
ᑕᒪᒪᐱ ᖃᓂᐪᒪᖃᓕᖅ ᑭᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓂ, ᐅᓂᓯ ᖃᑦᑕᐪᐃᓪ-
ᑕᒪᓕ, ᕈᖃ, ᑭᓇ ᐅᑦᓴᑐᐃᓪᓚᓯᐪᓓ,

27 ᵍᐃᑦᓯᵀ Ⅼᖃ ᖃᐃᓂᓐᓇᓂᵃ; ᓇⅬᐃᓂᓪ ᕈᖃᐅᓪ-
ᐱᓓᵃ; ᖀᓕⅬ ᓇⅬᐃᓂᓪ ᕈᐃᓂᕈᓂᑦᓂᓂᓐᓂ.

28 ¶ ᐅᓂᓪᓴᓂᐅᓂᓪ ᓂᓐᓂ ᐊᒥᕈᐃᓇᓓ ᕈᖃᐯᓪᓂ
ᐃᓕᓂᵃ ᐅᑎᕈᖃᓐ ᖃᓓᵃᕈᕈᑎᓪᓂ ᐅᐅᑯ ᐅᐊᒥᕈᐃᑯᓂᵃ,
ᖃᑦᐊᒥᓪᓂᓐᓐ ᖃᓓᵃᐅᓂᓐᓂᓐ ᑭᑎᵃᓂᵃ:

29 ᵍᐃᑦᓯᵀ Ⅼᖃ (ᖀᓕⅬ ᐅᖃ ᐅᐃᓪᓂᐪᓓᵃᓚᒍᑎᓐᓇ,)
ᑭᓇ Ⅼᓪᑌᵃ, ᑭᓇ ᑕᕈᓪᓂᓐᓂ, ᑭᓇ ᓯᖃᵃ, ᐱᑎᵃ
ᕈᑎᐪᖃᑎᑕᒪᵃ ᖃᐃᓂᓐᓂ, ᖃᑦᐯᐃᓐᓂᑎᑕᓐᓇᓐᓂ,
ᑭᓇ ᖃᑦᕈᐪᓐᓂᑎ; ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓂ ᕈᖃᓂᒪᓪᵃᓂᓂ ᖃᑦᓪ-
ᐯᓇᑎᑦᓂᓂ ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓂ ᕈᖃᓂᒪᓪᵃᓂᓂ ᑭᑎᵃᓂᵃ.

Ⅼᓂᓇᒪᖃᓗ ᓯᒡᒐᓱᐊᕐᓂᖅ ᓂᕆᓇᓂᕐᓂᖅ.

1 ᑕᵃᓯᓂᵃ ᐱᔪᓂᓯᓴᖃᓂᓪᓂᓪ ᑌᓯᑐᵃᵀ ᐊᐪᕈᐃᓇ
ᕈᖃᓯᕈᑎᓇᐃᓪᓂᓂᓪᵃᓂᖃᓗ.

2 ᐅᐃᑯ Ⅼᖃ ᐅᒪ ᐃᓕᵃᓯᓪᓂᓪ ᓯᕈᑎᓂᐅᓪᓂᓂᓪᵃ;
ᖃᐃᓕᓕᵀ ᐅⅬᓕᓇᵃᐃᐅᓪᓂᓪ ᖃᐊᐃᓪᓂᵃᔪᓯᓇᓪ; ᓇᓂᓯᵃ ᐃᓂ-
ᓕᐪᐊᔪᓂᓂᓐᓂ ᖃᑦᓯᕈᑎᓇᖃᓗ; ᓇⅬᐃᓂᓪ ᖃᑦᐊᓂᔪᓂᓂ-
ᕈᵃᑦᑕᒪᓂᓪ ᐃᓂᓐᓇᐪᐊᔪᓂᓂᓐᓂ, ᐊᐳᵃ ᐅᓕᑦᓯᓪ;
ᖀᓕⅬ ᖃᑦᐊᓂᓐᓇᵃᓄᓂᓂᓐᓂ ᐃᓕᓂᓇᓪᓚᓂᓐᓂ.

3 ᖃⅬᓴᕈᓕᓂ ᐃᓪᓂ ᖃᐃᓂ ᖃᕈᵃᓄᓂᓪᓚᓂᓐᓇᓂᓪᓚᑦᓂᓪ;
Ⅼᖃ ᐊᓂⅬ ᖃᐅᑦᓴᓂᓪᓂ ᕈᓕᓂᓪᓂ ᕈᓕᵃᓄᓂ ᖃᑦᓯᕈᑎᓂ-
ᓂᓀⅬᖃᓂ;

4 ᐱᓂᓓ ᕈᵃᓂᓓᓂ ᐅᖃ ᐁᵃᑦᓯᕈ ᐅᕈᑎⅬᕈᵃ ᐃᑦ ᖃᐃ-
ᓴᓂᓂ; ᖀᓕⅬ ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓀ, ᕈᖃᕈᵃᓄᓂᓪᓚᓂᓐᓇᓂᓪᓚᑦᓂᓪ ᐊᓂᓂ
ᐊᒥᕈᐃᓇᓐᓂ ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓀ, ᕈᕈᑦᓴᓇᵃᒪᓓᐱ ᖃᐃᓂᓐᓂᓐ
ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓀ:

5 ᐱᓂᓓ ᕈᵃᓂᓓᓂ ᐯᐯᓴᵃᑦᓯᓂ ᓇᓐᓯᵃᑦᓯᒪᓂ ᐅᑎᑌᓐᓂᓂ
ᖃᑎᐯᓇᵃᓄᓂᓀ, ᕈᕈᑦᓴᓇᵃᒪᓓᐱ, ᕈᕈᑦᓴᓇᵃᒪᓓᐱᓂᓂᓂᓂ

12 ¶ ᐅᓐᐱᓗ ᒪᓂ ᑭᑦᓭᓪᓕ, ᓱᔪᓂᑲᐃᓐ ᓴᐯᐤ ᐊᔪᓂᑲᐃᓐ ᐃᓐᖃᓐᓂ, ᐊᓪᓚᓂᑲᑎᑦᑭᓪᓕ ᐅᓂᐊᓐᓂᓕᓐᓂᖅ ᓂᐊᓐᓂᓕᓐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓐᓂᓕᓐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓐᓂᓕᓐᓂᖅ ᐅ

ᓄᐃᑉᑫᐣ ᑭᑭᓴᓕᓄᑦ, ᐊᓂᑦ ᖃᐃᓯᓇᑦᓯᓇᓵᓵᓐ ᑲᑎᐅᓄᐃᑉᑫᐣ, ᕿᖓᒪ ᑲᑎᐅᓄᐃᑉᑫᐣ ᑭᓴᐅᑦᓄᓕᓴᐅᓄᑦ ᑭᓴᓕᓴᐅᓄᑦ ᑕᐅᓐᓂᑦᓴᐅᓄᑦ, ᒥᓇ ᒥᓯᐅᓯᐊᓇᑦᓴᐅᓄᑦ, ᖃᓄᐃᓗᐊᓂᖓᓄᑦ ᑭᓯᑭᓐᓴᐅᓄᑦ ᑭᓴᓕᓴᐅᓄᑦ ᐱᓕᕆᔨᓴᐅᓄᑦ ᐊᑐᓕᕆᔨᓴᐅᓄᑦ ᐃᓄᐃᑉᑫᐣ ᑭᓴᓕ

18 ᑲᒪᐃᖅᐳ ᒪᒃ ᐃᓕᐸ ᐊᐱᑭ ᐅᔭᑭᒪᐊᐃᓂᓄᖅ ᐅᔪᑌᓴᒥᖅ, ᑲᒪᓯᓴᐊᒪᓯ ᐅᒪ ᐃᑕᓯᑎᐃᓂᓄᖅ ᐊᓄᑦ ᐅᖅᑭ ᒪᓯᓴᐃᒃᑐ ᐊᓄᑦ ᑲᖅᓯᒪᓂᕐᓄᑦ ᕿᑭᓄᖓᐃᓂᓄᖅ ᕿᐃᑦᑦ:

19 ᑲᒪᐃᓂᖓᓕᓂ ᒪᒃ, ᒥᓴ ᑲᒪᐊᑦᒥᓪᑦ, ᐅᑕᑫᓄᓂ᐀ ᐃᓄᓂᖅ ᑫᐱᒪᓂᓄᑦ, ᐳᑭᑎᑫᓂᖅᓯᖅ ᑲᒪᐊᑦᓯᓂᓴᒪᑦ ᑲᑎᓄᐅᑎᓂᖅᓯᖅ ᐅᖅᑭᓂᓴᓂᖅ ᐅᒪ, ᐳᑭᑎᓂᔪᓂᖅ ᐅᒪ, ᐳᑭᑎᓂᔪᓂᖅ ᐅᒪᖅᓂᖅ ᐅᒪ ᐃᓄᓂᖅ ᐅᒪᖅᓂᖅ ᐅᒪᖅᓂᖅ ᐅᒪᖅ

3 ᑭᒃᑲᓐᓂᕐᒪᓄᑦ ᒣᐅᓇᓂ, ᒥᓇ ᑭᒃᑐᓇᐃᓕᓐᓂᑐᑦ ᑲᑎᐃᓕᓐᓂᕐᒪᓇ ᑭᑕᑭᖅ, ᐊᓂᒪ ᑲᒥᓇᓐ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑎᑕᒪᑦ, ᑭᑕᑭᖅᑎᒪᓕᕆᓂᖅ ᑭᑎᑎᐱᓐᓇᖅᑎᒪᑦ, ᓂᕆᑦᔨᐅ ᐃᓄᓕ, ᐊᓇ ᑲᓂᓪᓚᕐᓂᑦ ᑐᓴᕈᓐᓇᖅᑎᒪᑦ.

4 ¶ ᐅᑐᑯ ᒪᓇ ᐅᒪ ᑫᐃᖅᑎᓄᑦ ᐅᓂᓪᓚᕐᓂᑫᑭᓐ, ᐊᓇ ᐅᑯᑦ ᑫᐃᓕᒧᑦ, ᑭᑕᐱᒪᓄᓪᓚᑦ; ᐊᐅᑦᓇ ᐅᑐᑫ ᐅᖏᓪᓚᓐᓂᑦ ᐃᓗᑭᓂᓪᓕᓂᐊᓐᓂᑦ ᑎᓇ ᐅᑭᑫᓂᖅᑎᑕᓐ, ᐊᓂᐃ ᐅᑎᓇ ᑲᓇᖅᑐᖅᑎᑭᒃᓴᓕᑦ;

5 ᐃᓗᐃ ᐊᓂᓕᓂᓂᐅ ᐃᓗᐱᐊᓕᓂᐅ ᐃᓕᑭᐊᓂᓕᓂᐊᓐᓂᑦ. ᑭᑎᒪᓂᖅᑎᑕᑦ, ᐅᑯᓂ ᐅᖏᓪᓚᓐᓂᑦ ᑭᑎᑎᐱᓐᓇᖅᑎᒪᓕᕆᓂᖅ ᑭᑎᑎᐱᓐᓇᖅᑎᒪᑦ, ᐊᓂᒪ ᒪᓇ ᐅᑎᐊᒥᑦ ᐃᓕᑭᐊᓂᓕᓂᐊᓐᓂᑦ ᓂᐊᓕᓐ ᒪᓇ; ᑲᑎᓕᓐᓂᕐᒪᑦ ᐃᓐᓇᐅᓂᓕᓂᐊᓐᓂᑦ ᑭᑎᑎᐱᓐᓇᖅᑎᒪᑦ, ᐊᓂᒪ ᐅᑎᐊᒥᑦ ᐃᓐᓇᐅᓂᓕᓂᐊᓐᓂᑦ

ᐊᖏᑦᑎᐊᑦᑕᐅᓐ· ᐊᐅᓚᓐᓂᐊᑐᓐ, ᑲᑎᐅᓕᑎᐊᑦᑕᐅᓐ· ᑫᓂᒃ-ᓂᓪᓕᒪᐊᑦᓚᓐᓂᐊᑐᓐ· ᐅᓄᒻᒥᓂᕆᑐᓐ· ᐅᑭᐅᓂᕆᓂᐊᑐᓐ· ᐱᓕᓂᒃᓄᐊᑦᑕᐊᑦᓚᓐᓂᐊᑐᓐ· ᐊᐅᓚᓐᓂᐊᓂᐅᑎᓐ·.

10 ¶ ᐃᓕᐊ Lᓗ ᐱᓚᐊᓐ ᐅᑐᓇᓐ ᑌᐊᓚᓂᐅᓂᓐ ᐱᕆᓐᓴᑦᓕᒪᓐ, ᐸᑭᑦᓕᒧᓐ ᐅᐊᑦ ᐱᓴᒪᐃᓐᓚᐃᓐ·.

11 ᑲᑕᐃᐢᑭᓐ Lᓗ ᑭᓐᐳ ᓇᓐᐊᒥᐊᓂᓂ ᐱᓴᒪᐃᓐ·ᓚᐃᓐ·, ᒥᓇ ᐸᓐᑭᐢᑌᓇLᓗᐃᓐᓂᓂ, ᑲᑕᐃᑭᐳ, ᑲᐢᑭᓂᓇ ᑲᑎᐅᓗᓐᓂᐊᓐ· ᐅᐊᑦ ᐊᐅᓚᓐᓂᐊᓂᐅᑎᓐ· ᐅᐊᑦ ᑲᒥᓐᑲᓂᓐᓂᐅᑐᓐ· ᐅᐊᑦ ᐊᐅᓚᓐᓂᐊᓂᐅᑎ

17 Ⱡᑦ ᑲᑎᒪᓂᖅᐹᓪᓗᐊᕐᓄᑦ ᑕᓇᓇᕗᓂᐊᓘ ᐊᓂᐃ ᑲ ᕿᑦᑎᓪᓗᒍ ᑲᑎᒪᓂᖅᐹᓪᓗᐊᕐᓄᑦ, ᓄᓚᖅᐠ ᐃᓕᓇᖅ ᑲᑎᑎᑕᐅᓂᖅᐹᓪᓗᐊᕐᓄᑦ ᐊᓂᐃ ᑐᓴᕐᓗᒍ ᑕᒪᓐᓇᖅᑐᑦ; ᑭᖓᒪ ᕿᑎᓇ ᓇᓂᐅᑦᑎᐊᕐᓄᑦ ᐅᒪᖓᓇᓂᕐᓄᑦ; ᐊᓂᐃ ᖃᒧᑐᖅ ᑕᓂᓐᓂᐊᕐᓄᑦ. ᕿᑎᓇ ᑎᑎᕗᖅ.

18 ¶ ᑭᐅᐱᒃ ᐊᓇᓂᓕᖅᐠ ᐊᒃᓚᐊᓕ ᑎᓴᓂᐱᐅᓪᓗᒍ ᑎᓇ ᐅᖓᒪᓇᖅᑕᒥᓄᑦ, ᑎᓇ ᐊᓂᐃ ᑲᓇᐃᖅᑐᑦ ᐅᖓᓂᒃᑯᑦ ᑎᓇ ᑎᑲᐃᓐᓇᖅ, ᑎᓇ ᐊᓂᒪ ᑲᐊᑦᑦᓴᓐᓂᑦᑐᐊᓕᓐᓂᐊᖅ, ᐅᖓᑲ ᑎᑎᕗᖅ:

19 ᐊᓂᐃ ᑲᐅᐱᒃᓗ ᑎᓇ ᑎᑲᐃᓐᓗ ᑲᑎᑎᑕᐅᓂᖅᓂᑦ, ᓄᓇᓕ ᑲᑎᓴᓂᐱᐅᓪᓗᐊᕐᓄᑦᓗᐃᓕᓐᓂᐊᕐᓄᑦ ᐃᑐ ᑎᓴᓂᐱᐅᓪᓗᐊᕐᓄᑦ, ᑎᓇ ᐃᓐᑲᓴᐅᑦᓴ ᑎᑎᓐᓂᐊᕐᓄᑦ ᐅᓐᓇᖅᑐᓂᒃ ᑎᓇ ᑎᑲᐃᓐᓗ, ᑎᓇ ᐊᓂᒪ ᑲᑎᑎᑕᐅᓂᖅᐹᓪᓗᐊᕐᓄᑦ ᐅᓐᓇᖅᑐᓂᒃ ᐊᓂᐃ ᑎᑎᕗᖅ:

20 ᑎᑎᓄ Ⱡᑦ ᑲᑎᐅᐊᓘᓴ ᑲᓂᑲᓂᓕᖅᐹᓪᓗᐊᕐᓄᑦ ᑎᓄᐅᓇᑎᓂᖅ, ᐊᐊᑐ ᓂᓄᓄᕐᓂᐊᓘ ᑎᓇ ᐃᓐᑲᓴᐅᑦᓴ ᑎᓇ ᐊᓂᐃ ᐃᓐᑲᓴᐅᑦᓴ ᑲᑎᑎᑕᐅᓂᖅᐹᓪᓗᐊᕐᓄᑦ ᑎᓄᐅᓇᑎᓂᖅ, ᐊᐊᑐ ᓂᓄᓄᕐᓂᐊᓘ ᑎᓇ

ᑲᖏᒡᓗᓐᓄᑦ ᑎᑎᖅᑑᑎᒃᓴᖅ, ᐊᓂᐃ ᒪᓗ ᐊᓄᓇᓕᓂᐊᑦ ᑎᑐᒍᓐᓇᑦ ᑲᖏᓂᐊᓕᖅ; ᑭᓯᒪ ᑲᖏᑭᓐᓴᑎᓄᐅ ᐃᓪᓗᐃᓯᐃᓐᓇᖅ, ᑭᑎᕕᓄᑎᒡᓄᓄᑦ ᑲᖏᒡᓗᓐᓴ ᐃᓄᖅᓴᖅ, ᐅᓄᓄ ᒪᓗ ᑭᖃᐃᑲᑌᒧᐊᓕᓄᐅ ᒪᑎᓴᐃᓪᓗ.

22 ¶ ᑲᓪᓚᐊ ᐊᓄᓇᓂᓂᐅ ᒥᓪᓴᓐᑭ ᐅᐃᓐᖁᒪᑦ ᐃᓪᓐᑫᐊᓐ ᑲᑎᐃᒪᑎᒥᓂᖅ, ᑕᓪᓀᑦ ᑲᓕᓪᓐᓂᐊᓐᓴ, ᒪᒪᐅ ᐊᓄᓇᓂ ᐃᐅᓪᓗᐃᓐᓇᖅ ᑲᖏᓂᐊᓕᖅ; ᑭᓯᒪ ᑲᖏᑭᓐᓴᑎᓄᐅ ᐃᓐᓇᓐᓴᓐᓄᑦ ᒪᓐᓇᐅᓐᓄᑦ ᒪᒃᑯᓐᓇᖅ ᑲᖏᓂᐊᓕᖅ ᐃᓐᓇᓐᓴᓐᓄᑦ ᑲᖏᓂᐊᓕᖅ ᐃᓐᓇᓐᓴᓐᓄᑦ ᑲᖏᓂᐊᓕᖅ.

23 ¶ ᑲᓪᓚᐊ ᑐᓴᑎᓂᑭᓐᓂ ᑲᑐᓴᑎᓂᑭᓐᓂᐅᓕᓂᐊᓐᓄᑦ ᐅᐃᓐᖁᑭᓂᑭᓐᓂᐅᓕᓂᐊᓐᓄᑦ ᑲᑎᐃᒪᑎᒥᓂᖅ, ᑕᓪᓀᑦ ᑲᓕᓪᓐᓂᐊᓐᓴ ᑲᖏᓂᐊᓕᖅ; ᑭᓯᒪ ᐊᓄᓇᓕᓂᐊᓐᓴ ᑲᖏᓂᐊᓕᖅ ᐃᓐᓇᓐᓴᓐᓄᑦ ᒪᓐᓇᐅᓐᓄᑦ ᒪᒃᑯᓐᓇᖅ

ᑭᒧᐃᓐᓇ ᐅᖏᓂ ; ᑎᑫᒪ ᐊᑐᖏᑐᒃ ᐅᐅ ᒪᒪᓂ ᐸᒃᐧᑐ-ᔪᓴᖏᑦᑕ ᑲᑎᐯᓴᖏᑎᓄᑦ ᑭᑭᓪᓚᑐᑦᑕᓂᑐᑦ.

19 ¶ ᓇᒪᐃᓕᒃ ᑭᖃᐊᐃᓂᐊᓂ ᑭᓕᐊᑭᖏᑕᒪᐊᓕᓂᑦ ᑭᓕᐊᓂᑦ ; ᑲᑕᐊᖏᑕᒪᐊᓕᓂᑦ, ᑲᑕᐊᖏᑕᒪᐊᓕᓂᑦ ᑎᓕᓕᓴᓂ, ᑲᑕᐊᖏᑕᒪᐊᓕᓂᑦ ᓄᒃ: ᐅᐊᐃᐃᓐᓇ ᐊᓂᐊᓂᑦ ᐊᐅᖏᑕᒪᐊᓕᓂᑦ

ᑲᑭᖅᒡᒥᓯᐊᑎᐅᐁ ᐊᑎᓐᖏᓇᓪ; ᑲᓯᐊᖅᓄ ᒪᔪᑦᓄ, ᑲᑭᒋᐊᑎᓐ, ᒥᓇ ᓱᖏᓪ.

21 ᐃᓐᓴᐸ ᒥᔪᐊᑎᑯᒡᐃᐅ· ᓱᒥᓂᔪᐁ ᑭᓱᒥᓂᑭᓐᓈᓂ ᐅᓐᖅ ᐅᖏᓪ, ᓇᒪᐃᐅᖅ ᑲᑭᖏᓐᖅᓯᐊᑎᓪᓕᐊᑎᓪ, ᑲᓯᐊᑎᓐᓂᒃ ᑲᑭᒋᐊᑎᓐ ᑲᑭᖏᓐᖅᓯᐊᑎᓪᓕᐊᑎᓪ, ᐅᓂᓯᓇᓄ ᓱᓕᐊᑎᓐᓂᒃ ᑲᑭᒋᐊᑎᓐ ᑲᑭᖏᓐᖅᓯᐊᑎᓪᓕᐊᑎᓪ,

6 ᐃᑎᑦᓴᓐ ᒪᒃ ᓂᑲᖏᒪᕈᔨᓴᓐ, ᓂᑲᖏᒃᑲᓕ-ᑲᖏᐃᔨᓴᓐ, ᒥᓐ ᓂᑲᖏᒪᓐᑲᐃᓐᐊᑦᖏᑎᔨᓴᓐ:

7 ᐃᓗᐃ ᒪᒃ ᑎᔪᕐᓕᑲᖏᑦ ᑲᑎᐅᓐᖏᑲᑦ ᑐᑭᓴᒪᓂᔪᑦᐊᑦ ᐃᖏᖏᓐᖏᑲᑦ, ᑲᑎᐅᓐᖏᑲᑦ ᓂᑲᖏᐅᓐᖏᑲᑦ, ᐅᓪᓗᒥ ᐅᑲᖏᓐᖏᑲᑦ ᓂᑲᖏᐅᓐᖏᑲᑦ, ᓂᕐᔪᓐᓇᐃᓐᓂᑲᑦ ᓂᑲᖏᐅᓐᖏᑲᑦ, ᒥᓐ ᓂᐃᓐᓇᐃᓐᓂᑲᑦ.

8 ᑲᑎᐅᓐᖏᑲᑦ ᒪᒃ ᓂᑲᖏᐅᑲᐃᓐᓴᐃᓐᖏᑕᐃᓐᓇᐃᓐ ᐃᑎᑎᑎᓐ ᑭᖏᑎᑎᖏ ᑐᖏ, ᒥᓐ ᓄᐃᓐᓂᐃᓐᐃᓐᓄ, ᒥᓐ ᓕᒪᖏᓐᓇᐃᓐᓄ; ᑭᓐᑭᓐᓇᐃᓐᓂᓐᓇ, ᒥᓐ ᓂᓐᓇᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ; ᒥᓐ ᓂᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ, ᒥᓐ ᓂᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ.

8 ᑲᑎᐅᓐᖏᑲᑦ ᒪᒃ ᓂᑲᖏᐅᑲᐃᓐᓴᐃᓐᖏᑕᐃᓐᓇᐃᓐ ᐃᑎᑎᑎᓐ ᑭᖏᑎᑎᖏ ᑐᖏ, ᒥᓐ ᓄᐃᓐᓂᐃᓐᐃᓐᓄ, ᒥᓐ ᓄᐃᓐᓂᐃᓐᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ; ᑭᓐᑭᓐᓇᐃᓐᓂᓐᓇ, ᒥᓐ ᓂᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ, ᒥᓐ ᓂᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ.

9 ᓂᑲᖏᐅᓐᖏᑲᑦ ᒪᒃ ᑐᓂ, ᐅᑲᖏᐅᓐᖏᑲᑦ ᑐᒪ ᐊᓐᑭᓐᑲᑦ, ᐊᓂᒪ ᑐᓂᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ, ᒥᓐ ᓄᐃᓐᓂᐃᓐᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ; ᑭᓐᑭᓐᓇᐃᓐᓂᓐᓇ, ᒥᓐ ᓂᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ, ᒥᓐ ᓂᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐᓇᐃᓐ.

10 ᐊᓂᖏᑦ Lᒃ, ᑲᓐᓂ, ᓂᑲᖏᐅᓐᖏᑲᑦ ᑲᑎᐅᓐᖏᑲᑦ ᑐᒪ ᐊᓐᑭᓐᑲᑦ, ᐊᓂᐃ ᑲᑎᐅᓐᖏᑲᑦ ᑲᑎᐅᓐᖏᑲᑦ,

14 ᐊᓂᐹ ᒪᓄ ᕿᐃᓪᓚᑦ ᑲᓪᐊᖏᒥᐊᓴᑦ, ᑭᓇ ᑲᓪᐃᓪᓚᑦ ᑲᑎᓂᑦ ᑲᐦᐹᓂᐤ ᐃᓅᓯᐅᐃᕿ ᐊᑦᓴᓂᓂᐊᐅ· ᑲᓪᐊᖏᓂᐊᐅ· ᑲᓪᐊᖏᓂᑦ,

15 ᓴᓂᔨᒪᓄ ᐊᑦᓴᓂᓄᐤ ᑲᑎᓂᓂᐊᐅ ᐊᑦᔨᐤ ᑎᐦᐹᓂᓂᐦᓴᓇᐦᓴᓂᐦᑲᓇ ᑲᓄᐦᓂᐦᑎᓂᔨ, ᑲᓄᒪ ᐊᑦᐅᐊᐅᑦᔨ ᑎᒪᒪᐦᓪᓴᐃᐊᐅᑦᐊᐅᑦ, ᐅᑯᓂ ᐊᐦᓂᒧᓂᐊᐅᑦ ᑲᑎᓂᐊᐅᑦ ᑲᑎᓂ

17 ᑲᕈᓇᓂᐳᑦᑎᑲᑌᐤ ᑭᐱᐧᔨᐱᐧᑊᐧᓵ, ᒋᓇ ᑕᑦᓭᓵᓂᓕᒥᐧᓵ.

18 ᑲᕈᓇᓂᐅᑎᑲᓵᐧᓵ ᑕᓵᐧᓴᒥᓴᐧ ᑭᐅᐃᐧᓯ ᐅᐢᑎᒥ, ᒋᓇ ᒋᓂᐦ ᑕᑦᓭᑭᓯ, ᐯᐢᓇᐢᑎᑕᒥᐧ ᑕᑕᓵᐧᐢᑲᓇᓵ, ᒋᓇ ᐁᐅᐦᓴᑎᓂᒥᐧ ᑭ ᒪᓴᑎᐢᓇᒪᓵ, ᐃᑲᐦᓂᓐᑕᓂᐅᓂᐧᓵ ᐅᐢᑎᒥ, ᒋᓇ ᑭᑲᓇᓂᐳᑕᐃᓵᐧ ᐱᐅᐢᐢᑐᓂᓂᐧᓵ, ᒋᓇ ᑭᑲᓇᓂᐳᒋᑕᐃᓵᐧ ᐱᐅᐢᐢᑐᓂᓂᐧᓵ.

19 ᑭᑲᓇᓂᐳᒋᑕᐃᓵᐧ ᐱᐅᐢᐢᑐᓂᓂᐧᓵ, ᒋᓇ

49 ᑲᑎᐸᓐᒥᑲ᙮ ᑭᖃᕈᒪᔪᓐ ᐊᓂᓯᓂᓄᐊᓕ᙮ ᐃᓂᓐ ᐅᓐᑭ, ᐅᑭᓯᐸᓂᒥᑲᓐ ᐅᓐᑭ, ᑲᑕᐃᓯᑭᓯᓂᓐ ᑕᐱᓂᓐᓯᐊᓂᓐ᙮ ᐅᑲ ᓂᓂᔪᓐᓂᓕᒃ᙮

50 ᐊᓂᓯᓂᓐᓂᔪ ᑲᒪᑎᓂᓯᐃᓐᓴᓇᓯᓂᓐ, ᐊᓂᓀ ᐅᑲ ᓂᐱᓯᓂᓂᒪᓂᓐ ᓂᔪᓂᔨᐃᓐᓂᔪ, ᐊᐅᓐ ᐅᑲ ᓂᐱᓐᓂᓂᒪᓂᓐ᙮

51 ᑲᑕᒧᐅᓐ ᒪᓂ ᑲᓂᓐᒉᐃᓐᓂᔨ, ᑭᑕᐊᓐᑲᓂ ᒥᓂ ᑲᓂᓐᒉᐃᓐᑭᔪ ᑭᑕᑭᕽ, ᐃᔨᓂᔪ ᑭᓐᑲᓂᓐᓂᓂᔪᓂ; ᐊᓂᓀ ᒥᓂ ᐅᑲ ᓂᐃᑎᓂᒪᓂᓐ ᒪᓐᒉᓕᓂ, ᓯᑕᔨᓐ, ᐊᐅᓐ᙮ ᐱᐢ, ᐊᐅᓐ᙮ ᐅᓯᓂᓐᑭᑎᓐ ᑭᑕᐊᓐᑲᓂ, ᐊᐅᓐ᙮ ᐃᓐᑭᓐᑲᓂᓐᓂᓂᔪᓂ ᓂᔨᓐᓂᓐᓂᓂᔪ᙮

52 ᑭᒪᒪᐃᓐᓴᐅᓐ ᒪᓂ ᑕᓯᐅᓐ ᑭᑎᓐᑲᓐᑕᕽ, ᐱᔨᓐ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᑭᓂ ᑭᑕᓯᔨᐃᓐᒧᓂᓴᓂ, ᐊᐅᓐᐃ ᑲᓂᐢᐯᔨᓴᓐᓂᔪ, ᑕᓯᓀ ᑭᓂᓐᑲᓐᑕᓂᓂᔪ; ᑭᑕᓂᓂᔪ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ ᑭᑕᓂᓂᔪ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

53 ᑭᒪᒧᐃᓐᓂᔪ ᒪᓂ ᑭᑕᐊᓐᑕᓂᔪ ᑎᐱᓐᑕᓐ ᑲᓂᓐᑭᑕᓂᓂᔪ, ᑲᑭᓂᓐᑭᑕᓂᓂᔪ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑭᑕᓂᓂᔪ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

54 ᑕᓯᓂᓐᓂᔪ ᒪᓂ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

55 ᑕᓯᓂᓐᓂᔪ ᒪᓂ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

56 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑎᐱᓐᑕᓐ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

57 ᑎᐱᓐᑕᓐ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

58 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

59 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

60 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

61 ᑎᐱᓐᑕᓐ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

62 ᑕᓯᓂᓐᓂᔪ᙮

63 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

64 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

65 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

66 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

67 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

68 ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

ᒪᓂᓀᒪᓐ ᓂᔪ᙮ ᓂᔭᐳᒋᓪᓂᓄᓪ.

1 ᑕᑕᓯᓂ ᑕᑕ ᑕᓂᓐᒉᓀᓂᔪ ᑲᑭᑎᑕᓂᓂᔪ, ᐊᓂᓀ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

2 ¶ ᒪᓯᓐ ᒪᓀ ᑭᓐᓇᐅᐟᐢ ᑲᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

3 ᑲᓐᑭ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

4 ᑕᑕᓂᓐᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮ ᑲᑕᓐᑭᑕᓂᓂᔪ᙮

ᐃᓐᓂᒃ ᑭᒋᓂᓴᕐᓂᓕᖅᑐᖓ, ᒥᓐ ᒥᓪᑭᓴᒃ ᑭᒋᑯᓱᖅ-ᑎᖓ, ᒥᓐ ᒥᖅᑯᓗᒃᖢ ᑭᑎᐅᖅᑎᖓ, ᐊᐃᓐ ᑯᓐᖅ ᐅᓐᖅᑎᓐ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃ.

5 ᑭᑭᖅᐱᒧᖅᑕᐃᓐᓇᑯᓂᒃ ᐱᒃᑯᑕᒃᑎᒃ ᓴᒥᑕᓐᓂᒃ ᐱᐅᓐᓂᒃ ; ᑭᑯᐊᑕᓂᓂᑯᑯᓂᒃ ᓐᓚᐃᓂᒃ ᑲᖏᓴᓂᒃᑐᓐᓂᒃ, ᒥᓐ ᑭᒪᓴᑭᓂ ᓐᓚᐃᓂᒃ ᑲᖏᓴᓂᒃᑐᓗ ᑭᓂᑎᖅ.

6 ᓐᓚᐃᓂᒃ ᑲᑭᒧᑯᓂᓂᓂᒃ ᐸᖅᓂᓂᒃ, ᐊᐅᖅ ᓐᓚᐃᓂᒃ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ ; ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ ᐅᓐᓂᒃ ᑲᒪᒋᐅᓐᓂᒃ ᑭᓂᑎᖅ, ᐊᐅᖅ ᑲᒪᒋᐅᓐᓂᒃ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓗ ᑭᓂᑎᖅ.

7 ᐃᓪᐱᐃ ᒪᓐ ᐅᑕ ᑌᓂᓂᓴᒃ, ᓴᑦᐊᐅ ᑭᖅᑎ ᐅᑭᒪᐅ ᐅᖅᐸᓂᓂᒃ, ᒥᓐ ᐅᑦ ᑭᖅᑎᐅᑭᒪᐅ ᐅᓴᓂᒃ, ᑭᑭᖅ-ᐱᓂᐅᑦᑕᓂᓐᓇᓐᓄᐅ, ᐅᓂᓂ ᑭᑭᖅᐸᓐᓇᖅᑐᓐ ; ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ ᐅᓐᖅ ᐅᒃᑲᐃᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ, ᑭᑭᓴᒪᓂᑐᒋᓂᒃ.

8 ᑭᑭᖅᑎᓂᒪᒪᓗᓐᓇᑦ ᒪᓐ ᑎᒋᓐᑭᑎ, ᐅᓂᓂ ᐅᑭᖅᑭᓂᒃ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ, ᑭᓐᓇ ᑎᒋᓐᓂᒃ, ᑲᑭᒋᓂᓂᓪᑕᐃᓂᓴᓂ ᑲᖏᓴᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ, ᑭᓐᓇ ᑎᒋᓐᓂᒃ, ᑲᑭᒋᓂᓂᓪᑕᐃᓂᓴᓂ ᒪᒪᓴᒃ.

9 ᒪᓓᐅᓂᓴᖅᑕᒪᑦ ᐃᓕ ᒪᓐ ᐅᑎᓂᓗᒃ ᐅᒪ ᑭᓐᑭᒥᐅᓂᓪᑐᓐᓇᖅᑐᖅ, ᒥᓐ ᑎᒋᓐᓂᒃ, ᑲᑭᒋᓂᓂᓪᑕᐃᓂᓴᓂ ᒪᒪᓴᒃ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ, ᑭᓐᓇ ᑎᒋᓐᓂᒃ, ᑲᑭᒋᓂᓂᓪᑕᐃᓂᓴᓂ ᒪᒪᓴᒃ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ.

10 ¶ ᑭᓱᑕᐃᓗᓂᓂᒃ ᐊᓂᖅ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃ ᒪᒪᓴᓂᒃ ᒪᓐᓇᐅᓂᓴᓂ ᐅᑎᑦᑕᒪᐱᓂ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ, ᑭᑭᓴᒪᓂᑐᒋᓂᒃ ᒪᒪᓴᒃ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ ; ᒪᓐᓇᐅᓂᓴᓂᑭᓐᓇᓂᒃᑐᓐᓇᖅᑐᖅ, ᑭᓱᑭᒪᓐᓇᖅᑐᖅ, ᑭᓐᓇ ᑎᒋᓐᓂᒃ, ᒪᒪᓴᒃ ᑲᑭᒋᓐᓂᒃᑐ

ᒪᑎᓐᒪᒃᑲᐅ ᓂᕐᔨᒥᒋᓐᓄᑦ.

1 ᑲᕈᐅᑎᐳᒋᓴᓄᑦ ᒪᓐ, ᐃᕐᐸ ᑲᖏᑦᐤ ᐅᐅ ᐅᑎᖏᑎᐊᖅᓂ, ᓴᐯᓴᖏᑕᐃᓕᓐ ᒥᓐ ᓇᓂᔭᒥᐯᐃᓕᓐ, ᐊᑯᐃᐅ ᑲᐅᓐᒋᒪᒃᑯᓐ ᐃᐸᓐᓇᓴᓂᐊᑯᓐ, ᐃᑌ ᑲᖏᖏᐱᓂᑎᐅᕐᑎ ᑲᑎᐯᓐᓴᓴᓐᓂᐊᓐ, ᑲᑌ ᑲᖏᖏᐱᓂᑎᐅᕐᑎ ᐃᐸᓐᓇᓴ

5 ᑲᑎᐱᓕᕆᔨᖅᑐᑦ, ᒪᓂ ᑲᒡᓭᔨᑎᑲᓂᐅ ᐅᓪᓴᒋᑎᓴᖅ, ᐳᔪᔪᐅᔪᐅ·ᑲ·ᓂ ᑲᐃᑦᑐᑌᑭ ᑲᖏᕐᓂᐳᖅᑐᓂᐅᓴᑦ.

6 ᒪᓐᑲᐃᓕᑦ ᑭᓂ ᒪᓐᑲᐅ·ᐅᓐᓭᒪᔪᑦ, ᐅᑲᐃᓕᑲ ᓴᐳᓕᑦ, ᐊᐅᑦ ᑲᑎᐱᓕᕆᔨᖅᑐᓂᐅᓴᑦ; ᕿᑭᒪ ᑲᑎᐱᓕᕆᔨᖅᑐᓂᐅᓴᑦ ᐳᐳᓴᒪᓂᔪᑦ, ᐅᐅᔾᔨ ᑲᐃᓐᖁᐃᓕᑦ; ᓂᒪᒪᓂᓕᒪᔪᑦ ᑲᑎᐱᓕᕆᔨᖅᑐᓂᐅᓴᑦ, ᐊᐅᑦ ᓂᐃᒪᓂᓕᒪᔪᑦ ᑲᑎᐱᓕᕆᔨᖅᑐᓂᐅᓴᑦ, ᐊᐅᑦ ᑲᑎᐱᓕᕆᔨᖅᑐᓂᐅᓴᑦ; ᓂᒪ

ᓴᓪᐱᒋᓂᓯᑎᐦᓴᑎᑐᐅᔪᓐ, ᒥᓴ ᑲᒡᓪᓴᕐᓂᔪᓐ ᐊᓂᒪ ᑲᑭᐳᐱᓯᓂᑎᒥᓂᔪᓐ; ᒪᒋᓄᐃᓐ ᒪᓴ ᑲᓪᑲᒥᓪᑲᓄᓴᓪᓯᓪᓂᔪᓐ ᐃᓪᑲᓗᓐᓴ ᐊᓂᒪ ᑲᑭᐳᓴᓐ; ᑭᑫᒪ ᑭᐃᓐᒪᒥᑐᐃᓐᓯᓪᓂᔪᓐ ᐅᓯᓪᒪᓪᓂᔪᓐ ᑲᑭᐳᓴᓐ, ᐅᐃᓐᑲᑭᐳᓴᓐ ᑲᑭᐳᓴᓐ ᑲᑭᐳᓴᓐ

ᑎᓂᓗ, ᒥᓇ ᐅᑲ ᑲᑕᐃᓪᐃᑌᓚᑦ, ᓂᑎᒋᓴᓐ ᐃᑦᓯᓪ, ᑲᑎᐅᓇᓐᓚᑦ ᑲᑎᒋᓴᓐᒥᑎᓂᓗ᐀ ᒪᓐᓯᓐ ᐅᒪ ᒥᓐᔨᑕᑦ.

28 ᑎᓘᒪ ᐅᐅᓂᓂᑦ ᐊᓴᓯᓴᓂᐊᓚᑦ ᐅᑲ ᑲᑲᑦᑭᑕᓂᐃᓴᓯᓚᑦ, ᐊᐅᐣ ᓇᒪᐃᓴᓇ ᑭᑭᑲᑲᓚᑦ ᓂᓯᐅᐣᑕᔨᐃᓴᓗ.

29 ᐅ ᐊᐯᑕᐢ ᒥᐣᓂᔨᑲᐃᓂᓂᔭᖅ, ᑭᑎᓂᓯᐅᐣᑕᑲᓐᔨᑦ ᐅᒪ, ᑲᑕᒪᓯᐅᓴᓂᑕᒪᐃᔪᐣᑦ ᐅᐅᓂᐊᒪᓐᑎᐃᓂᓂᔨᐃᓗ!

30 ᒐᓂᓯ ᐯᓇ ᑲᑕᐃᓯᓯᐯᓂᓚᐃᓂᐣᑦ ᒥᐣᑎᑕᒐᓐᔨᑕᓇᓐ, ᒥᓇ ᓄᓯ ᑲᑕᓯᐯᓂᔨᒧᓗᐣᐢ ᑕᒋᐣᒐᓐ ᒥᐣᑎᑕᐣᐅᑕᓇᓐ, ᐱᐃ ᐅᑭᒐᐱᓯᑎᑕᐃᓂᐃ ᒥᐣᐊᑕᐃᓂᐃᓂᓚᐢ, ᒥᓇ ᑲᑎᐯᓇᐣᑭᐢ ᒥᐣᐊᑕᐣᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

31 ᑎᓘᒪ ᐅᑭᒐᐱᓯᑎᑕᐃᓂᐃ ᓇᒪᐃᓴ ᒐᐱᓯᑎᑕᐃᓂᐃ ᒥᐣᑎᑕᐣᐅᑕᓇᓐ, ᐊᐅᐣᑎᑲ ᒥᓄᑎᐃᓂᐃᓂᔭᖅ ᐱᑭᒐᐱᓯᑎᑕᐃᓂᐃ ᐅᑎᑲᓐᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᐱᐃ ᐅᑲᑎᐯᓇᐣᑭᐢ ᒥᐣᐊᑕᐣᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐃᓂᓯᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᒥᓇ ᐅᑲᑎᐯᓇᐣᑭᐢ ᒥᐣᐊᑕᐣᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

32 ᑎᓘᒪ ᐅᓗᓂᓇᓐᓂᓂᔭᖅ ᐅᐣᑭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᑲᑎᐯᓇᐣᑭᐢ ᒥᐣᐊᑕᐣᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᐅᑲᑎᐯᓇᐣᑭᐢ ᒥᐣᐊᑕᐣᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᐱᐃ ᐅᑲᑎᐯᓇᐣᑭᐢ ᒥᐣᐊᑕᐣᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

33 ᐅᓗᓂᓇᓐᓂᓂᔭᖅ ᐅᐱᐳᓂᐅᐣᑕᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐱᐣᑎᑕᐣᐅᑕᓇᓐ, ᒥᓇ ᐅᑲᑎᐯᓇᐣᑭᐢ ᒥᐣᐊᑕᐣᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

34 ᐊᓗᒧ ᐅᒪ ᓂᑕᒋᓂᑲᐃᓂᐃ, ᒥᓇ ᐱᐣᑭᓇᑦᓂᑕᑦ ᓂᑕᒋᓂᑲᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ?

35 ᓄᓴ ᓂᑕᓂᐳ ᑦᐢᑕᐃᐅᐃᓂᐃ ᒥᓇ ᑎᑦᐊᒪᓐᓂᐃᓂᓂᔭᖅ; ᐅᓯᑎᐃᓂᓯᐣ ᑲᑕᒋᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᓇᐃᓁᓐ ᓇᑫᐢ; ᑎᓘᒪ ᐊᓂᒪ ᐯᐱᓂᔭᓂ ᑲᑕᒋᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᐣᑭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᒥᓇ ᐊᓂᐃᐅᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᐣᑭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

36 ᑎᓘᒪ ᑲᑎᐯᓇᐣᑭᐢ ᑲᑕᐅᓇᑕᐃᓂᐃᓗᐣ ᐅᑕᓇᓯᓇᓂᒪ, ᒥᓇ ᑲᑕᒥᐣᑭᓄᐃᓂᐃ ᐅᑕᑐᐃᓄᐅᓇ ᐅᐣᑭ, ᐃᓐᐱᐃ ᑲᑦᓂᐣᑕᐣᑭ ᐅᓄᑐᐣᑭᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᓇᓄᑎᓇᓯᓇᓂ, ᒥᓇ ᐅᑲ ᐊᐃᓴᑐᐣᑭᐢ ᐃᓐᐱᐃ ᑲᑦᓂᐣᑕᐣᑭᐢ ᐅᑕᓇᓯᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

37 ᐅᐃᓯ ᒪᓄ ᑲᑕᐃᑌᓴ, ᒐᓂᐅᐢᐅ ᐅᒪᓂᐅᓄᑎᑲᓂᐃᓂᐃ, ᐅᑭᒐᐱᓯᑎᑕᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᐱᒪᒥᓐᑐᑕᐃᓂᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᐃᓐᐱᐃ ᐊᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

38 ᐊᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᑲᐱᐣᒥᓐᓂᔭᖅ, ᐃᓂᓇᓂᔭᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᓴᓴᑭᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᒥᓇ ᑲᐱᐣᑎᓂᐣᑕᓂᔭᖅ, ᓂᓐᔨᑕᓂᔭᖅ ᐅᑕᓇᓯᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᐃᓐᐱᐃ ᐅᑕᓇᓯᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᑕᓇᓯᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ?

39 ᐃᓐᔨᑕᒪᓐ ᓄᓴ ᐊᓄᐣᑦ, ᓄᓴ ᐅᑎ, ᐅᐃᓇᐃᓐᓴᓂ, ᐅᑲ ᒪᓇᑲ ᐊᐃᓐᓴᓂ ᒪᓂᓄᓴ ᐅᐣᐃᓐᓂᐃᓂᓂᔭᖅ; ᓂᓄᔨᐣᑦᓯᑲᓂ, ᒥᓇ ᓂᐊᒪᒥᐃᑕᐃᓐᓂᓂᔭᖅ; ᓂᒪᓴᓂᓄᐣᑲᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᒥᓇ ᓂᓇᓇᔨᑕᐃᓐᓂᐃᓂᓂᔭᖅ; ᒥᓇ ᓇᒪᐃᓴᓂ ᐃᑕᐢ ᑫᐱᐣᔨᐢᑕᐣᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᓂᒪᐣᐢ ᐅᐣᑭ.

40 ᑎᓘᒪ ᐱᐣᑭᑦᓂᐢ ᓂᐅᓂᐅᐣᐊᓄᓂ ᓂᒪᐣᑭ, ᐅᐃᓂ ᐅᐣᐃᑕᐣᐅᑕᓇᓐ ᐅᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

41 ᐲᐢᐱᓂ ᒐᓴᐃᒪᓂ ᑲᐃᓂᓂᔭᓄᓂᐢ ᓂᒪᐣᑭ, ᒥᓇ ᐅᑎᓇᒪᓂ ᐅᓇᓂᐅᓂᐃᓂᓂᔭᖅ; ᓂᑲᔨᐢᑕᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᓂᓇᑎᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᒥᓇ ᓂᑲᑎᔨᐣᐊᒪᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐊᓂᒪ ᑲᔨᐢᑕᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

42 ᓂᑲᒥᓂᓚᑲᐃᓂᐃ ᒥᐣᐃᓐᓂ ᓇᑲᖮᓂᐃ, ᒥᓇ ᓂᓯᒪᓚᐢ ᑲᑕᒪᒥᓂ ᐃᓓᓴᓐᓂ; ᐅᐅᓂᐃ ᒪᓚ ᐊᓂᒪ ᐅᒥᐣᐃᑦᓂᐃ ᑲᓂᓐᔨᑕᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᓄᓇᓯᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᒪ ᒥᓐᔨᑕᑦ.

43 ᒥᑲᐃᓚᑕᒧᓪ, ᐅ ᑲᑕᐣᑐᓇᓯᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᐊᓯᓂ ᐅᑕᓂᓯᓂᔭᓚ; ᑎᓘᒪ ᑲᑕᐃᐯᐣᑭᐢ ᐅᒥᐣᐊᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᑕᐣᑐᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᒥᓇ ᑲᑕᐢᑕᐢᑎᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᓄᑎᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ, ᐅᐃᓯ ᑲᑕᑎᑲᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐅᑕᓇᓯᓇᓂᐃᓂᓂᔭᖅ.

44 ¶ ᒧᓯᓂ ᒪᓇ ᐱᐣᐯᓂᑕᐃᓂᐃᓗᒥᐣᐢ ᐅᑎᐣᑭᓇᓂᐢ ᐅᒪ ᓂᓇᒧᐣ ᐊᓂᒥ ᐅᐣᑭᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐊᓂᓂᔭᖅ, ᒥᓇ ᐅᓄᓯᓂ ᐅᐃᓯᓂ ᓇᐣ.

45 ᒧᓯᓂ ᒪᓇ ᐱᐣᐳᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᒥᐣᐊᑕᐣᐅᑕᓇᓐ ᐅᒪ ᐃᑦᓴᐅᐃᓂᐃ.

46 ᐅᑎᓯ ᒪᓇ ᐱᐣᐃᑌᐢ, ᒪᒥᐣᓇᔨᐣᑭᒧᓗᐣ ᐅᒪᐣᑕᓇᓐ ᐊᓂᐃ ᐃᑌᓂᐃᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐊᓂᐃ ᐊᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐊᓂᐃᓂᓂᔭᖅ ᐊᓂᐃᓂᓂᔭᖅ

5 ᑭᐳᑎᐅᑭᒪᒐᓄ ᖁᓪᓚᐃᐊᓂᖅ, ᐃᓕᓴ ᑲᓂᑲᓄᓂᖅ ᐊᓯᓚᓐᓂᐅᓴᐅᓄ ᑭᓇ ᐃᓕᓴᐅᐃᑦ ᐅᑕᖅᑐᑌᐃᓄᒃᓯᐃᓇ ᑲᒪᒋᐊᓕᖅᑎᐅᑕᖅ.

6 ¶ ᑭᒃᑯ ᐐᐅᓴ ᑲᑎᒪᒋᓂᑯ, ᐅᑲ ᑲᑕᓂᐱᑦ; ᑭᒃᑯ Lᖃ ᐅᑲᐃᓕᖅ ᑲᑎᑲᑯᓯᓂᔪᐊᓄ ᐅᑕᓂᔪᓂᖅL.

7 ¶ ᐅᐅᑯ Lᖃ ᐅL ᐅᓴᐅᓕᖅᑕᓯᓂᐊᓄᓗ ᔪᑕ; ᐅᑕᓂ Lᖃ ᑭᐃᑘᑌᓄᑯ, ᓇᑐᑕ, ᑲᑎᐅᓕᖅᑭᑲᓕᖅ, ᐅᑎᐅᓄᓗ ᔪᑕ, ᐅᓂᑯ Lᖃ ᐅᑕᓂᔪᓂᖅᑕ; ᑭᒃᑯ ᐅᑭᖅᑎᑦ ᐅᓇᑎᓪᓚᑕᓂᓗ; ᑭᓇ ᑲᑕᓇᑕᒪᓄᓯ ᐅᓇᑎᓪᓚᑕᓂᓗ ᐅᑕᓂᔪᓂᖅ.

8 ¶ ᔮᐃᑦᓴ Lᖃ ᐅᑎᓂ ᐅᑕᓂ ᑭᐳᐃᐅᓄᓂᖅ, ᑭᒃᑯ ᑲᐃᑦᓴᓗ ᑕᑎᑦ ᑭᓇ ᔮᔪᐃᑦ ᑲᑕᐃᓄᐃᓐᓄ ᑭᑲᓇᑎᓂᑦ, ᐊᓇ ᑲᑭᐳᑯᓂᑦ ᐊᓂᑦ Lᔪᐃᓐᓇ; ᑭᓇ ᐊᓇ ᑲᑭᖅᑲᑫᓯᑎᐊᓯᑦ ᐊᓂᑦ Lᔪᐃᓐᓇ ᓂᐃᓐᖅ;

9 ᐊᓇ ᑲᑭᖅᐃᑦ ᐅᖅᓯᐃᓐᓴ, ᑭᓇ ᐅᑲᐃᓐᓴ, ᓇLᐃᓐᓴ ᓂᑭᖅᑎᓐᓂᒪᓕ; ᐊᐅᖅ ᓇL ᑭᖅᓂᓯᑎᓐᓂᒪᓕ ᐃᓐᑎᓇᓕ, ᐊᐅᖅ ᓇL ᑭᖅᑭᑫᓴᒪᓄ ᑎᐱᓴᐅᓐ ᐅᑕᓯᓐᓂᓯᑎᓂ; ᐊᐅᖅ ᐊᓇ ᑲᑭᖅᑲᑫᓐᓂᒪᓕ ᐅᑕᓯᓐᓂᓯᑎᓂ; ᑲᑫL ᑲᖅᑐᓐᓇᒪᓕᒃᓴ ᑭᑕᓐᓂᓯᑎᓂ ᐅᑕᓯᓐᓂᓯᑎᓂ ᐊᓐᓂᖅᑭᒪᓕ, ᐊᐅᖅ ᐅᑕᓯᓐᓂᓯᑎᓂ ᐊᓐᓂᖅᑭᒪᓕ

ᐅᐃᑦ, ᓂᑲᒋᖅᓱᐧᐃᓐ ᑭᑦᐃᓐᓯᒥᓂᖅ, ᑭᐃᓐᕿᐦᑕᐃᑦᑐᓂᐧ ᐃᓂᖅ ᑭᐦᑭᓯᐃᓂ ᐅᐦᑦ, ᒪᓂ ᓇᒪᐃᓐᓂᖅ ᑭᑲᑎᓂᖅ.

5 ¶ ᐅᓂᓴ ᒪᓂ ᒍᓪ ᐅᑕᐦᓀᖅᓴᓂᓇ ᓂᑎᐅᓵᖅᑭᓀᓴ ᑭᖏᓂᐃᐦ ᒍᑦᑭᖅ, ᒣᖅᑭ ᓇᑭᖅᑐᐃᓐᓂᖅᑭᓀᓴ ᑭᓀᓴᐧᐃᓐ.

6 ᑭᖏᓇᖅᐃᓂᐦ ᒪᓂ ᐊᓂᑦ ᐅᖏᐃᓐᓇᓵᓂᓱ ᒍᑦᑭᖅ, ᓱᓪᓗᖅ ᐯᐧᐃ; ᒪᓂ ᓇᒪᐃᓐᓱᐧ ᐊᓂᓴᓂᐦ ᑭᖏᓇᖅᑐᐦᒣᓀᐦ ᐅᑭᓱᓂᓴᓂᓂᐦ ᐱᓂᐦ ᐊᓇᖅᑲᓂᖅ.

7 ¶ ᒍᓪᑭ ᒪᓂ ᒥᑦᐳᒥᓇᓂᐦ ᓂᓪᓱᓇᓂᐦ ᑭᖏᓀᐳᐱᓂᐦ ᐃᐦᐊᐃᓐ ᑲᓂᐦᐃᐧᐃᓐ; ᓇᒪᐃᓐᓱᐧ ᑭᖏᑲᖅᑭᓐᓂᖅ, ᐊᐅᑦ ᐃᒪᓐᑲᖅᑭᓐᓂᖅᑭᓐᓂᖅ ᑭᖏᓀᐳᐱᓂᐦ ᐱᓂᐦᐊᐅᐦᑭᓐᓂᖅ.

8 ¶ ᐊᓂᑭ ᒪᓂ ᐃᓕᐅᐃᓕᓂ ᐅᑕᐦᓂᓱᐧᒥᓇ ᑭᖏᓀᐳᐃᓐ ᑲᓂᐦᐃᐧᐃᓐ ᒍᓪᑭ ᒍᓪᑭ ᒍᓪᑭ; ᒪᓂᐦᐅᓂ ᓂᑐᒥᓇᓂᐦ ᑭᖏᓂᐦᐃᐧᐃᓐ; ᐅᓂᓴ ᒪᓂ ᐊᓂᐃ ᑭᖏᓂᐦᐃᐧᐃᓐ ᐅᒪᐃᓐᑲᖅᑭᓐᓂᖅ ᒍᓪᑭ ᑭᖏᓇᖅᑐᐃᓐᓂᖅᑭᓐᓂᖅ.

9 ¶ ᐃᓂᐦᐊᐃ ᒪᓂ ᐅᓱᓂᓴ ᓇᓵ ᑭᓴᓇᖅᑭᖃᓇᓵᓂᓱ ᓂᑦᓂᐦᐃᐧᐃᓐ ᐊᐦᐃᓴᐦᓇᓂᐦ; ᑎᓂᒪ ᒍᓪᑭ ᐅᑭᓴᓴᒥᓇᓂᐦᑦ; ᒥᓇ ᐃᓪᓕᐅᐃᓕᐧᐃᓐᓂᖅ ᐅᑕᐦᓂᓱᐧᒥᓇᓂᐦ ᑭᖏᓇᖅᑐᐃᓐᓂᖅᑭᓐᓂᖅ ᐱᐦᐃᓵᐦᓂᖅᑭᓐᓂᖅ ᐊᐦᐃᓴᐦᓇᓂᐦ ᐊᐦᐃᓴᐦᓇᓂᐦ ᐊᐦᐃᓴᐦᓇᓂᐦ

ᐊᐱᖏᑦᐅ ᐅᑕᖏᑐᐃᐅᒻᓂᐊᓱᐃᓕᓴᐅᑎᓂᒃ ᐃᓐᓇᐋ, ᐅᑎᓂ ᐅᐃᒋᓂ,

13 ᑭᐢᑭᓂᐣ ᐊᓂᒪ ᐃᑌᓱᐃᓕ ᑲᑭᓂᐢᑭᒥᓂᐊᓘᓂᐣ ᒧᓂᓐ ᐅᑐᐢᑫᐅᑲᒃᓱᒃ ᑲᑎᐱᓂᐢᑫᓂᐣ, ᐁ ᐃᑎᓂᐊᓘ, ᑲᑎᐱᓂᓱᑫᓂᐣ ᑭᑭᓴᒪᓕᓂᐧᒧᑦᓂᐊᓘᓂᐣ ᑭᑭᖏᑦᓂᐊᓘᓂᐣ ᐊᓘᓂᐣ ᐱᐃᓂᐣ, ᒪᓐ ᑭᖏᖏᑦᓂᐊᓘᓂᐣ ᐅᒪ ᐊᐢᑭᑭ.

14 ᑭᐃᓱᐃ ᐁᓂᐣ, ᑭᑦᐃᓂᓂᒥᐃᓘᓂᐣ, ᒪᓐ ᑭᑦᐃᓂᓱᑲᐅᐃᓘᓂᐣ ᓂᑦᐃᓘᓂᐣ ᐅᑦ ᐊᐢᑭᖏᓐ, ᐊᓂᒪ ᒧᓂᓐ ᑲᑭᖏᖏᑦᓂᐊᓘᓂᐣ ᐅᑦ ᐃᑌᖏᓀᑫᑦ ᐅᑦ ᐃᑌᖏᓀᑫᑦᓂᐣ ᐅᑦ ᐃᑌᖏᓀᑫᑦᓂᐣ ᐊᓘ

ᖃᑭᐳᑎᓂᓐᓇᐸᑎᕐᓂᖅ; ᑭᖑᓪᓗᓯᐅ᙮ᒃ ᒪᒃ ᑯᐳᒋᐃᓐ, ᒥᓇ ᑭᒃᓴᓯ, ᒥᓇ ᑭᓪᓕᒫᓯᐅ᙮ᒃ, ᒥᓇ ᖃᐳᑭᑦ ᑯᐳᒋᐃᓐ᙮ ᒪᓕᓐᓄᑦ ᐱᓕᕐᓂᖅ.

19 ᖃᓕᓐᓂᐸᑦ ᒪᒃ, ᑭᓪᓗᓐ ᐊᐃᓐᔾᑦ ᐃᓪᖃᓗᑉᓯᓂᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ ᓇᐃᒧᐳᐃᓐᓇ᙮ ᐱᓪᓗᓐᓂᖅ ᑭᓯᓐᓂᖅ, ᐅᑯᓂ ᓇᒪ ᓂᖃᓯᓯᑕᓇᓐ; ᐊᐅᓇ ᐅᑐᑫ ᒪᒃ ᓀᐃᓇᐃᓪᓕᐅᓇᓂᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ, ᑭᓪᓗᓐ ᓇᓂᑦᓂ ᐊᐃᓐᔾ ᔨᑦᑯᓂ.

20 ᑭᓪᓗᓐ ᒪᒃ ᑭᐃᓐᓴᑐᓗ ᐅᒪ ᓂᑦᑐᓀᐃᓐᓂᓇᓇᓐ, ᓂᖃᑦᑭᑎᓂᑯᓇᓐ ᑭᑭᓯᒪᐃᓐᓗ ᖃᑭᓯᑭᑕᑌᓐᐃᖅ᙮.

21 ᐅᑦᓯ ᒪᒃ ᑭᓯᐃᑌᓐ᙮, ᓗᓐᑭ ᖃᐃᑌᓐᓴᑦ ᖃᑦᐃᑌᓐ᙮. ᑭᓯᐯᓐᓂᔪᐅᓐ᙮ ᒪᒃ, ᑯᓂᓯ ᐅᑭᑭᓯᐯᓐᓂᔪᐅᓐ᙮; ᑭᓯᓯᑎᑦᑦ ᒪᒃ ᒥᓀᐃᓐᔾᓇᓐᓂᖅ᙮ ᑯᓇᓐᓂᖅ ᑭᓯᓐᓂᖅ.

22 ᑭᓯᐯᓐᓄᑌᓐᓴᑦ ᒪᒃ, ᐅᑭᓯᑯᓂᓯᓄᑦ ᐊᐃᓐᔾᑦ ᐅᑯᓂ ᐅᑭᑭᐊᖅᓄᑦ ᓂᓐᒃ ᑭᓯᖃᐃᓐᓇᖅ, ᓴᓗᒪ ᐃᓕᓂᓐᓇᖅ ᐅᑭᑭᓂᓐᓇᖅ ᑭᓯᓐᓂᖅ; ᐊᓂᑭ ᒪᒃ ᐅᐱᒥᓂᓴᐃᖅᓄᑦ ᑭᓯᓐᓂᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ᙮ ᒪᓪᓗᓐᓂᖅ ᑭᑭᓯᓐᓂᖅ, ᒪᒃ ᓇᒪᐃᓐᓴᐃᓐᓇᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ᙮.

23 ¶ ᐅᑯᓂ ᒪᒃ ᐊᓂᑭ ᓄᓂ ᐊᐃᓯᓂᓐᓇᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ ᐅᑭᑭᓂᓐᓇᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ, ᒥᓇ ᐅᑭᑭᐊᓯᓐᓇᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ ᐅᐱᓯᓐᓇᖅ ᓇᓐ, ᒥᓇ ᐅᑭᑭᐅᑎᓐᓄᑦᓂᑦ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ ᐅᑭᑭᓂᓐᓇᖅ ᐅᑭᑭᓂᓐᓇᖅ᙮ ᐃᓐᓇᐃᓐᓇᖅ ᒪᒃ.

24 ᐅᑯᓂ ᒪᒃ ᑭᓪᓗᐊᓐᓇ ᑭᓯᓐᓇᖅ, ᒋᐯᓐ ᒪᓂᐯᓐᓇᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅᓄᑦ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅᓄᑦ ᑭᑭᓂᓐᓇᖅᓄᑦ

ᒪᓂᓚᒪᒃ ᖃᐅ.

1 ᑲᖏᐅᑎᑭᓴᓂᐤ ᒪᓚ ᐃᓕᐦ ᑲᖏᓐᓂᐤ ᐊᐅᓗᓴᓂᓂᐊᓪᓕᖏᓐ, ᑲᒪᒋᐊᓪᓕᐊᖏᓐ, ᑲᑎᐅᓂᖅ, ᑲᑎᐯᐅᖏᓂᐤ ᑲᖏᐊᑦᑎᐅᓐ ᐃᓐᐊᑯ, ᐅᑎᓂ ᐅᐃᒃᑦ,

2 ᐅᑎᓂᓵ ᒥᑦᑦᖏᑦ ᓂᓱᓴᑦ ᐊᐅᓗᓴᓂᓂᐊᓪᓕᑦ ᐊᐅᓗᓴᓂᓂᐤ ᐅᖏᓐ, ᐊᓂᒃ ᐅᖏᓐ ᐸᑎᑭᐃᓐᓴᓂᓂᐊᓪᓕᑦ ᐅᓂᑎᐃᓪᓕᐊᓪᓕᐊᓪᓕ ᑲᓀᐸᒫᓪᓕᒪᓂᐤ, ᒥᑦᑦᖏᑦ ᓂᓱᓴᑦ ᐊᓂᓂᓵᑦ, ᑭᑲᖏᐊᓪᓕᐊᓪᓕᑦ ᑲᓀᓚᑲᑎᓂᐤ ᐃᓚᒃ, ᐅᐃᓂ ᑲᓀᓚᑲᑎᓂᐤ ᐅᖏᓐ :

5 ᑎᓐᓴᐊ ᒪᓚ ᐅᑎᓂ ᑲᐦᐃᑌᓐ, ᒪᑊᓐᑲᒧᑦ ᐅᑦᐄᐸᓂ ᑲᑎᐯᐅᖏᓐᓂᑭᓂᓵ ᒪᑫᓵ ᐃᓂᓐᓂᐤ, ᓇᑊᓂᐤ ᒪᓚ ᑲᐃᖏᓐᓂᓴᓘ ᐯᓐᑎᑎᓂᓪᓕᐊᓪᓕ, ᒪᓐᑲ ᑲᑦᑐᑌᐃᐅᓵᓂᓪᓕᐊᓪᓕ ᐊᓂᓂᓵᑦ, ᐅᑎᓂ ᐊᓂᓂᓵᑦ ᐯᓐᑎᑎᓂᓪᓕᐊᓪᓕ ᐅᓂᑎᐃᓪᓕᐊᓪᓕ ᐅᓐᑎ, ᐅᐃᓂ ᑲᑦᑐᑌᐃᐅᓵᓂᓪᓕᐊᓪᓕ ᐅᓂᑎᐃᓪᓕᐊᓪᓕ ᐅᓐᑎ :

6 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᑫᐅᑭᐳᓇᐊᓪᓕᐦᐸᑲᓂᔪᐊᓪᓕᑦ ᐊᓂᒪ ᐃᓐᐊ ᑭᑕᐊᓪᓕᑦᓪᓕᐊᓪᓕᑦ ᑲᑫᓪᒪᒃᓪᓕᐅᓪ ᐅᓐᓴᐃᓪᓕᐊᓪᓕ ᐊᓂᓂᓵᑦ, ᐅᑎᓂ ᐅᐃᒃᑦ ᐃᓐᐊᑯ ᐅᓐᓴᐃᓪᓕᐊᓪᓕ ᐅᓐᓴᐃᓪᓕᐊᓪᓕᑦ

3 ᐃᓕᓴᐅ ᒪᓂ ᑭᖏᓐᓂᕐ ᒧᐃᓂᒪᓂ, ᐅᓂᓕ ᐅᑭᓲᑦᑎᓇᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐ ᐃᓕᓴᐅᔪᖅ ᐅᓪᓗᓂᕐ ᐅᐊᑭᓕᕆᓂᖅᓂᕐ.

4 ᐅᐅᓂ ᒪᓂ ᐅᒪ ᐅᓐᑲ ᐃᓕᓴᐅ ᑲᑭᐃᓲᑦᑎᓇᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐ: ᖃᑭᓂᐅ ᐊᑭᐃᐅᐅᓐᓄᑦ, ᖃᑭᐃᓇᐅᓂᕐᓂᖅ, ᖃᑭᓂᐅ ᐃᖅ ᐱᓂᐅᓪᓚᕆᐊᓂᕐᓂᕐᓂᖅ, ᑭᑭᓂᐱᐊᓂᕐ ᐱᒃᓯᒋᐊᓂᖅᓴᖅ ᐅᐃᐱᒻᒥᓄᑦ, ᐃᓐᓇ ᐃᑦᑎᓂ ᐅᑭᐃᐅᐅᓐᓄᑦᓯᐊᓂᕐᓂᖅ-ᐃᓂᕐᓂᖅ.

5 ᖃᖃᓂᐅ ᒪᓂ ᐊᓂᑭᓕᕆᓂᕐᓂᕐ ᖃᑭᐃᐅᐅᓐᓄᑦ ᐃᓐᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐ; ᒪᓂ ᐃᓱᓂ ᖃᖃᓂᐅ ᐊᑭᐃᓲᑦᑎᓇᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐ ᐱᒃᓯᒋᐊᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐᓂᖅ ᐱᒃᓯᒋᐊᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐ ᐅᐃᐱᒻᒥᓄᑦ, ᐅᑭᐅᓂ ᐃᓐᓇᐅᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐ ᐅᐃᐱᒻᒥᓄᑦ ᐅᐃᐱᒻᒥᓄᑦ ᐅᑭᐃᐅᐅᓐᓄᑦᓯᐊᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐᓂᖅ.

6 ᑎᑫᒪ ᐃᓐᓴᐅᐃᑦ ᐅᓪᓚᕆᐊᓂᕐᓂᕐᓂᖅ ᓂᒥᓪᓀᓐ ᐱᐅᓐᓂᖅ ᐱᒃᓯᒪᓄᑦᓯᐊᓂᕐ ᐊᑭᓂ ᐱᑲᓐᓂᕐᑲᒃᓴᑦ, ᐊᓐᓇᐅᓐ ᖃᓄᐃᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐ ᐱᒃᓯᒪᓄᑦᓯᐊᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐᓂᖅ ᐃᓐᓇᐅᓐᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐᓂᖅ ᐱᒃᓯᒪᓄᑦᓯᐊᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐᓂᖅ ᐅᐃᐱᒻᒥᓄᑦ, ᐃᓐᓇᐅᓐᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐᓂᖅ ᐱᒃᓯᒪᓄᑦᓯᐊᓂᕐᓂᖅᓴᖅᓯᐊᕐᓂᕐᓂᖅ ᐅᐃᐱᒻᒥᓄᑦ ᐅᐃᐱᒻᒥ

ᐊᐅᓐ ᓇᒪ ᖃᖅ: ᐊᖏᒥᐅᓕᐊᑦ ᑲᕈᐅᖏᕐᕕᓂᐅ ᑭᐅᓂᔪᓘᓐ, ᓴᓂᒪ ᐃᓕᓂᔪᐊ ᐊᓂᒪ ᐅᖏᑭᓚᐅᖏᕐᕕᓂᐅᑦ ᑭᓚᓐᓂᐊᓕᒪᓐᓇᖅ; ᐅᐊᓴ ᓂᐲᕐᓂᖅᓯᓐᓴᑦ; ᐅᐊᓯ ᖃᓴᓐᓂᖅᓯᓐᓴᑦ.

11 ᐅᐊᓱ ᒪᓐ ᐊᓂᒪ ᐅᑦᓯᑭᑦ ᑲᑎᐅᓇᖏᖅᓱᑦ ᑭᖏᓂᔪᓐᓇᖅᓯᒪᓐᓇᖅ ᐊᓂᒪ ᑐᑌᓇᖅ, ᐯᓴᖃᓐ ᐅᑭᓂᖅᓯᒪᓐᓇᖅ; ᑭᖏᓐᖑᐅᓐᓇᖅᑐᒃ ᒪᓐ ᒥᑭᔪᓐᓇᖅᑐᑦ, ᐅᑭᐊᑐᓐᓇᖅᓯᒪᓐᓇᖅᑐᒃ.

12 ¶ ᑎᓪᓗᐊ ᒪᓐ ᐃᓐᓴᒃ ᓄᓱᖅ ᑭᖏᐊᔪᓐᓂᖃᖅ, ᒥᓇ ᐊᓂᑭ ᐸᑭᓱᐃᓐᓄᓂᔪᓐᓄᑦ ᑭᖏᑐᓇᒪᓐᓴ ᑎᑦᓇᑭᓐᓄᑦ ᑲᑎᓂᑭᓕᓐᓄᑦ.

13 ᐊᓂᑭ ᒪᓐ ᑌᕐᔪᐊᖏᑦ ᐸᑭᓱᐃᓐᓄᓂᔪᓐᓄᑦ ᐅᐱᒍᖏᕐᕕᓂᐅᑦ ᑌᕐᔪᐊᖏᑦ ᐱᐱᖃᓐ ᑲᐅᒪᔨᑐᑎᓂᐊᓕᖅᑐᓗ, ᐅᓂᖃᓗᓄᑭᑦ ᑎᑦᓇᑭᓐᓄᑦᑐᓗ ᑭᖏᑐᓇᒪᓐᓴ ᐅᐱᒍᖏᕐᕕᓂᐅᑦ ᑲᑎᓂᑭᓕᓐᓄᑦ ᐅᐱᒍᖏᕐᕕᓂᐅᑦ ᐅᐱᒍᖏᕐᕕᓂᐅᑦ ᐅᐱᒍᖏᕐᕕᓂᐅ

ᓂᓪ ᑲᒥᑭᓄ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ ᐊᑐᖏᐃᑦ ; ᑎᖏᒪ ᓴᑲᑦᓴᐊᓕᓵ :

4 ᐅᑯᓪ Ꮮᖃ ᑭᓯᐯᓕᐊᓵ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ ᓗᓂᒋᐤ ᓂᓪᒋᐤ ᑭᒥᒋᓪᑎᒋᒪᐤ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ ; ᑭᒥᓯᓴᓯᐅᐊᓵ Ꮮᖃ ᐅᑉ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ.

5 ᐅᑉ Ꮮᖃ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ ᑭᒥᓂᕐᐅᐊᓵ ᓗᓂᒋᐤ ᓂᓪᑎᒋᒪᐤ ᓂᓯᑦᓯᐊᓵ : ᑎᖏᒪ ᐃᓪᑲᑕᑦᓪ ᑭᒥᑎᓪᒪᐱᐅᐊᓵ ᓯᐱᐤᑦ Ꮮᖃ ᐃᓪᓯ, ᐅᓯᓯ ᑭᒥᓂᕐᓯᐊᓵ ᐅᐊᑎᐱᓯᐅᐊᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ ; ᐅᐅᓯ Ꮮᖃ ᐅᒥᓄ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ ᐅᑐᐃᑯᓯᓂᐊᓵ ᑭᒥᓂᐱᓯᐅᐊᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ, ᐅᑐᐃᑯᓯᓂᐊᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ.

6 ¶ ᐃᓪᓯᐊ Ꮮᖃ ᑭᒥᐋᓂᑦᓯ ᐅᑦᓯᐃᓂᓵ, ᓯᓗ ᐅᑭᒥᐃᓪᑦᓯᐅᒥᐣ ᐅᑦᓯᒪᓪᑕᐣ, ᐃᓪᓯ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ ᐅᑐᐃᑯᓯᓂᐊᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ, ᓯᓗ ᒪᑎᑦᓂᐃᓵᓂᐊᓵ ᐅᑐᐃᑯᓯᓂᐊᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ.

7 ᐃᓪᓯᐊ Ꮮᖃ ᑭᒥᐃᑕᑉ, ᑲᑎᓪᒋᑲᑉ, ᐅ ᑲᑎᓂᐊᓕᒥᐣ ᐅᑭᒪᓂᑉ, ᐅᓂᒥᑭ ᑲᑭᒥᓂᐊᓕᓵ ᐅᑐᐃᑯᓯᓂᐊᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ, ᐅᑐᐃᑯᓯᓂᐊᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ ᐊᑦᓯᔨᓂᐊᓕᓵ ᐃᓕᓴᐃᑦ, ᐃᓪᓯ

ᐅᑯᑦ ᑭᐳᐃᓂᓂᒃᑲᒃᑐᑌᓄᑦ, ᐅᑯᐦ ᐊᒃᓴᑎᓇᓄᑦ, ᐱᓕᕆ ᐊᓂᐢᒻ ᑲᑭᓴᒃ.

ᒪᑎᓇᒪᓴᒃ ᐊᑦᓴᓇᓄᑦ.

1 ᐃ ᖃᐅᔨᐢᑭᐟ ᒪᓴ ᑎᒥᓗ ᑭᐢᐃᑌᓄᑦ ᐃᓕᐊᐊᑯ, ᐅᑲᓴᒃᓄ ᓂᑦᑭᓗ, ᐊᑦᐢ ᐅᑲᐃᒃᓄ ᓴᑫᔨᓕᒍ; ᑎᑎᓂᐢ ᑲᑭᓴᒃᓄ ᓇᐢᑭᐢᐢᑭᐢᑐᐃᓐᓂᐢ, ᐸᓯᓂᐢ ᒪᓴ, ᓇᒡᒧᐢ ᐅ; ᐊᐢᐸᓂᓴ, ᓂᑭᐢᐸᑭᑎᓇᑭ ᑭᐢᐢᑭᐢ ᐅ'ᐢ ᑭᐢᑲᑎᓂᐢ ᐅᐢᑭᐢᐢᑭᐢᑐᐃᓐ

23 ᐁᐣ ᐳᐢᑭᐅᑭᒪᑯᐣ ᒪᖃ ᐳᑭᓂᓂᐢᑫ ᑲᐢᐁᑎᐯᒪᑯᐣ ᐁᐣ, ᐅᑲᐢᐯᒪᔪᒪᑯᐣ ᓴᓐᔪᐊᑯ.

24 ᑲᐢᐅᑎᐢᓯᔪᓂ ᒪᖃ ᐃᓐᐋ ᐃᓐᔭᐅᐃᔮᑯᐣ ᑲᔾᓂᓂᓯᑦᑯᐢ, ᑲᐅᑦᓯᔪᑯᐣ ᐁᐣ, ᐃᓐᐋ ᖃᐢᓯᐢᑲᒥᓂᔭᐅᑯᐢ, ᐅᓂᑭᓂᔭ ᓯᒪᖃᔾ ᑲᐢᓯᐢᐢᑲᒥᓂᔭᐅᑯᐢ, ᑲᐅᑦᓯᔪᑯᐣ ᐁᐣ, ᐃᓐᐋ ᖃᐢᓯᐢᑲᒥᓂᔭᐅᑯᐢ, ᐁᐣ ᐁᐣ ᐁᐣ

12 ᐅᐅᑯ ᐊᐊ· ᓂᐦᐢᑫᐟᓂᒪᓐᓇᐣ ᐅᐢᑭᓯᓂᐦ ᑲᑭᐢᐅᓐᒪᕆᑭᐢᐦ ᓂᑭᓇᐢ ᑎᐢ ᐊᓂᒪ ᐅᐢᑭᓴᐣ ᐃᓀᐟᐊ ᑲᐯᓇᐣᐅᓂᐦ; ᒪᓐ ᐊᓇᐢ, ᐢᐦᐣᐦᓂᐊᐊ· ; ᒥᓇ ᑲᑲ ᓂᐣᑯᒋᓐᓇᓇ ᒥᓇ ᓂᒪᓴᑭᓂᓇᓇ ᐊᑎᓂᕆᓴᓇ·ᓇ· ᐅᐣᐱᐢᑭ ᑭᓀᐣᐦᐣᐊᓇ·ᐣ·.

13 ᒥᓇ ᑲᑲ ᐊ·ᒧᒋᓴᐱᓐᓂ· ᓯᒥᓇᐣ ᑲᐊᓯᐊ·ᐢᑎ, ᐅᑭᓴᓂᑭᓇᓐᒋᓴᐣ, ᑭᐢᑲᓐᐅᓂᓂ·ᓇᐣᓂᓂ; ᒪᓂ ᒪᐣ', ᒋᐢᐣᐣᓂᐊᐊ· ; ᒥᓇ ᑲᑲ ᓂᐣᑯᒋᓂᓇᓇ ᒥᓇ ᓂᒪᓐᓂᓯᓂᓇᓇ ᐊᑎᓂᑲᓴᓂᐊ·ᓇ· ᐅᐣᐱᐢᑭ ᑭᓂᐱᐢᑭ.

14 ᐊᓂᓯᓇᓂᐊ·ᐟ ᒪᓂ ᑭᐢᑎᓂᓇᒪ·ᐟ ᑲᑭᒥᒥᐣ-ᐊ·ᐊ·, ᓇᒪᐃ·ᓄ ᓇᐣᑐᒪᐯ·ᐊ·ᐟ ᑭᐣᓂᑭᐣᐊᐃ·ᐟ ᑲᐣᐦᐢᑭᐢᐦ.

15 ᑎᐣᐊᐊ ᒪᓂ ᑭᐃ·ᑭ ᑭᓄᐣᐃ·ᓯᐃ·ᐣᐣᑭ°, ᒥᓇ ᑭᐢᐊ·ᐊᑫ·ᓂᐣᑭ°, ᑭᒥᐱᒪᑎᓯᓂ'; ᐊᓂᑭ ᒪᓂ ᑲᐃᑭᒪᓯᒥᐣᐊ·ᐊ· ᑲᒪᒪ·ᓄᑎᑭ·ᐟ, ᑭᐢᑭᐣᑭᐣᐊ·ᐟ.

16 ¶ ᑭᐢᑲᑎᑭᓯᓂ° ᒪᓂ ᐃᐣᐸ ᑲᐃᓂᓂᐣᑲᑭᓂᓂ ᐱᐣ· ᐅᑭᐢᐊ·ᐊᑫ·ᐃᑐᐣᑭ, ᑭᐢᐯᓯᒪ·ᐟ ᐅᐸ·ᑭᓂ-ᓄᒪᑭ, ᒥᓇ ᐅᑭᐢᐃ·ᐣᐣᑭᐢᐦ.

17 ᐃᐣᐟᐅᐃᐟ ᑲᓯᐊ·ᓯᒥᐣ ᒪᓂ ᑭᐢᐱᑎᐊ·ᐟ, ᐅᑯᓯ ᐅᑭᐢᑭᐊᓯᓂᑭᐢ ᑲᑎᑲᐃᓇᓇ ᐅᑎᓂᐣᑲᑭᓂᓂᐣ. ᐊᓂᐃ ᒪᓂ ᑲᐣᐱᓇᒥᐊ·ᐊ· ᐅᑲᑯᓂ ᑲᑲ ᑭᐱᐣᐣ, ᒥᓇ ᑭᓯ'ᐟᐊ, ᒥᓇ ᐱ'ᐟᑲᑭ', ᒥᓇ ᑲᐟᑫ' ᑭᐊᐟᐃᐣ.

18 ᐃᐣᐟᐅᐃᐟ ᑲᓯᐊ·ᓯᒥᓇ ᒪᓂ ᓇᒪᐃ·ᓄ ᑭᐢᓂᓯᐢᐅᐊ·ᐟ, ᑫᓇᒪ ᐊᓂᑭ ᑲᑎᐱᓇᒪᒥᐢ ᑲᒪᒪ·ᓄᑎᑭ·ᐟ ᑭᐢᐊᓯᐢᐱᐢᑭᐣᐅᑌᐊ·ᐟ ᑲᑎᐱᓇᐢᑫᐣ' ᑭᐢᐊᓯᐢᐱᐢᑭᐣᐅᑌᐊ·ᐟ ᑲᑭᓴᒪᓂᐣᑲᓯᓯᐊ·ᐟ ᐃᐣᐟᐅᐃᐟ; ᐊᓂᑭ ᒪᓂ ᓇᒪᐃ·ᓄ ᑲᒪᒪ·ᓄᑎᑭ·ᐟ ᑲᑎᐱᓇᐢᑫᐣ' ᑲᑭᓴᒪᓂᐣᑲᓯᓯᐊ·ᐟ ᐃᐣᐟᐅᐃᐟ.

19 ᒪᓂ ᑲᐢᑭᓴ° ᐊᓂᑭ ᑲᑭᒪᓯᓇᐟ ᑭᐢᐃᑌᐊ·ᐟ ᐊᓂᐣᐃ ᒪᒪᐃ·ᓄᑎᑭ·, ᓂᑭᐢᐊᒧᐱᐢᑭᐣᐃᐊᓯᓂᐣ ᑲᑎᐱᓇᐢᑫᐣ' ᑲᑭᓴᒪᓂᐣᑲᓯᓯᐊ·ᐟ; ᐊᓂᑭ ᒪᓂ ᓇᒪᐃ·ᓄ ᒪᒪᐃ·ᓄᑎᑭ·ᐟ ᐃᐣᐟᐅᐃᐟ; ᐊᓂᑭ ᒪᓂ ᒪᒪᐃ·ᓄᑎᑭ·ᐟ ᑲᑭᓴᒪᓂᐣᑲᓯᓯᐊ

ᐅᑲᐃᓐᓴ ᑯᓴᑦ; ᑎᑫᒪ ᓂᑉᐸᓕᑉᑐᓚᐤᑕᓄᑦ ᑭᓕᑎᓐᖅ; ᓇᒪᐃᓚᓴᑦ ᐊᕐᓂᔨᓂᓄ ᑲᑉᑎᑐᑲᐃᓐᑲᒪᐃᓚᐸᐃᓕᑦ.

9 ᑎᓇᕗᑐ ᒪᓂ ᑭᓴᐸ ᑭᑎᐯᓗᓄᓐ, ᐅᑭᓯᐯᓛᑐᑦ ᑭᐦᑲᑦ ᐅᓐᒥ ᑲᐯᑎᐱᑦ.

10 ᑲᑎᐯᓴᑎᓂᑦ ᒪᓂ ᑭᐱᑯᓄᐤ ᐅᑦᑦᓂᓯᓴᑦ, ᑭᓴᐸᑦᑕᐃᓴᐸᐃᑯᓄᐤ ᑭᑎᓂᓂᓕᐦᐃᑦ, ᑭᓴ ᐅᑭᑉᓂᓂᓕᐦᐃᑦ, ᑭᑉᓂᓂᓕᐦᐃᓂᓄᐤ ᐊᓂᓂ ᑭᐱᐃᑦ, ᑭᓴ ᐅᑭᑉᐱᒪᒋᑎᐱᐃᓂᓄ ᑕᑉᑭ ᐊᓂᒪ ᒣᑐᒃᓴᐤ ᑲᐃᑕᒪᑦ ᐯᐱᐅᓂᓄᐤ, ᐅᑭᑉᓂᓂᓕᐦᐃᑦ ᒪᓂ ᐊᓯᓄ ᐃᓄᓂ, ᒪᓂ ᐊᓂᒪ ᐃᓄᓂ ᒪᓕᑉᑕ ᐃᑦᓄ.

11 ᑭᑉᑎᑎᑉᓯᓴᐤ ᒪᓴ, ᒣᑲᓐ ᐅᑉᓯᓯᓄᐱᑦ ᐊᓂᐃ ᐃᑦᐅᑎᐃᐦᐊ, ᑭᓴ ᐅᑉᐊᑎᐃᑉᓯᑦ ᐊᓂᓂ ᐯᓄᐦᐃᐊ, ᑲᑎᑎᑉᓂᓂᓕᐦᐃᓄᐤ ᑭᑉᑕ ᐃᓄᓂᓕᐦᐃᑦ, ᑲᑉᓂᓂᓕᐦᐃᓄᐤ ᐊᓂᓂ ᐅᑭᑉᓂᓂᓕᐦᐃᑦ ᒪᓂᓕᐦᐃᑦ, ᑭᓴᐸᑦᑕᐃᓴᐸᐃᑯ

ｲﾚﾄﾀ ﾀﾞﾞﾊﾟ, ｲﾑ ﾄﾞﾞﾊﾄﾟ ｸﾀﾛﾑ ｸﾞﾞﾄﾞﾀﾑﾚ ﾀﾀｒ ﾄﾟﾊﾞｸﾀﾛﾑﾍｸ', ｺﾞﾞﾊﾟ ﾄﾞﾞﾊﾄﾟ ﾄﾟﾊﾞｸﾀﾛﾑﾞﾝｸ ｷﾑﾚ.

33 ¶ ﾀﾑｲ ﾚﾄ ﾄｷﾑｲ ﾟﾞﾞﾊﾀﾟﾑﾟ ﾟﾚｷﾑ ﾟﾞﾞﾊﾟﾀﾑﾛﾑ·ﾑ·ﾟﾞﾞﾊﾟ ｸﾀﾛﾑﾍｸ ｸﾀﾛ ｷﾀﾟﾊ ; ﾚﾍﾇｷ ﾚﾄ ﾟﾞﾞﾊﾟﾛﾑ' ﾑﾄ ﾀﾀﾚｲﾚﾀﾛﾀﾑｲ, ﾍﾚﾍ ﾀﾄﾚ·ﾞ ﾍﾄﾚ ﾀﾑﾍｲﾚ·ｲ'.

34 ¶ ｷﾀﾟﾊ ﾚﾄ ﾄﾞﾞﾊ ﾚﾍﾇｷ ﾟﾞﾞﾊﾑ)ﾞﾞﾄﾞ ﾀﾞﾞｷﾄﾀﾑｸ, ﾄﾞﾞﾊﾟﾚ· ﾑﾞﾞﾀﾑﾑｷ ﾑﾞﾞﾍ·ﾑ·ｲ' ; ﾟﾞﾞﾊﾞﾄﾀﾞﾚ·ﾞ ﾚﾄ, ｲﾑ ﾀﾟﾞﾊﾟﾑﾛﾑﾄﾞﾊﾟ :

35 ﾟﾞﾞﾄﾀﾑﾄﾚ·ﾞ ﾚﾄ ﾀﾑﾍﾚ ﾟﾚﾚﾄﾍ, ｲﾑ ﾀﾟﾞﾊﾟﾞｸﾞﾞﾚﾀﾞ ﾀﾚﾟﾚﾍ ｲﾚﾄ ﾄﾞﾞﾊﾟ, ｲﾑ ﾄﾞﾞﾊﾟﾚ· ﾀﾑﾞﾍ ﾀﾑﾍｲﾚ ﾄﾞﾞﾊﾟ ﾄﾞﾞﾊﾟﾚ·ﾞ

ᑌᓪᑕᒪᓱᐃᓕᑦ; ᒪᓂ ᐞᑦᓄ ᑲᐢᐢᑭᓄ ᐊᐅᓱᓂᓴᐃᑦ ᑭᐢᓂᓴᐁᐃᑦ ᐅᓱᑭᓂᒃ ᓱᒪᓂᒃ ᐅᐢᑭ, ᐋᐅᓪ ᐅᑭᐢᓂᓱᓱᐃᑦ ᐞᐃᓕᑦᓴᓂᑭ, ᒥᓂ ᐅᓂ ᐃᐞᓄ ᐅᑭᐞᑌᓴᐃᑭ ᑲᑦᓴᐢᓴᓄᑦ.

15 ¶ ᒣᐢᐢ ᑲᑎᐅᓱᐢᑭᓴ, ᑲᑭᐞᐅᓱᓱᒪᑦ ᒍᓱᓴ ᐅᑐᐢᓴᑲᓂᓂ, ᐅᓱᓱ ᒍᓱᓱᐢᐢᑭᒪᑦ ᐃᓪᓴᐃ; ᓂᒪ ᓴᑲ: ᐅᓂ ᑲᑐᐢᑦ ᑲᐢᐢᑭᓄ ᐃᓪᓴᐃ; ᓂᒪ ᐃᐞᓄ ᑲᑐᐢᑦ ᑲᑎᐅᓱᐢᑭᓴᓱᓱᑦ, ᒍᓱᓱ. ᐢ

16 ᐅᓱᓱ ᒪᓂ ᐃᓪᓴᐃ ᐞᐢᐅᑎᓂᑦ ᒥᓱᐅᐢ ᐊᐢᑭᓂᓴ, ᐊᐢᑦᓱ, ᒥᓂ ᒥᓱᐅᐢ ᓴᐊᐢᐣᓂᒃ ᐊᐢᑭᒃ, ᒥᓂ ᒥᓱᐅᐢ ᓱᐢᐣᑲᓂᓴ, ᒥᓂ ᒪᒣᐅᐢ, ᒥᓂ ᐅᐊᐢᐣᑲᓂᑦ;

17 ᐅᐢᐊᐢ ᐊᐢᑦᓂᒃ ᑕᓴ ᐱᓱ ᐅᐢᑭ, ᐊᐢᒪᓂ ᓱᐢᐢᒃ ᑲᐊᑎᑕᓱᓂᒧᓴ, ᐯᐊᐢᑲᒃ ᑕᓴ ᐱᓱ ᑕᐢᓱ ᐊᐢᐣᓂ ᐁᐅᐯᓂᒃ ᓓᐢᐣᑲᓂᓂᒃ ᓄᐢᑭ ᑕᐢᒪᒃ; ᒥᓂ ᑲᐢᐢᑭᓄᑕᐢᐣᓂᓴ, ᒥᓂ ᐅᓓᐢᒪᓂᓴᐢᐣᓂᓴ ᐊᐢᐣᓂᓴ ᐊᐢᐣᓂᓴ ᐅᐢᑭ ᐅ

20 ᑭᖅᑎᐅᒪᒐᓄ ᓴᓱᐅᐊ ᒥᕐᐅᓂᖅ, ᐯᐅᑦ; ᑭᖅᑕ-ᐅᒪᒐᓄ ᐊᕐᓴᐱᖅ, ᐯᐅᑦ:

21 ᑭᖅᑎᐅᒪᒐᓄ ᑌᐊᓇᒪᖅ, ᐯᐅᑦ; ᑭᖅᑎᐅᒪᒐᓄ ᒪᑭᔨᐃᖅ, ᐯᐅᑦ:

22 ᑭᖅᑎᐅᒪᒐᓄ ᓂᑌᖅᐃᖅ, ᐯᐅᑦ; ᑭᖅᑎᐅᒪᒐᓄ ᔪᑦᓂᐊᑦᐃᖅ ᑲᖓᕐᒥ, ᐯᐅᑦ:

23 ᑭᖅᑎᐅᒪᒐᓄ ᔨᓴᐃᖅ, ᐊᓂᑦ ᐊᓵᖏ ᔨᓴ, ᐯᐅᑦ; ᑭᓴᖏᓴᓂᐊᓵ ᐅᑭᖅᔪᑭᒪᒥᐊᓵᓵ, ᐯᐅᑦ:

24 ᑭᖅᑎᐅᒪᒐᓄ ᕿᐊᐃᖅ, ᐯᐅᑦ; ᑲᖅᑭᓄ ᑭᖅᑎᓂ-ᑭᒪᐊᓵ ᓂᔨᑎᒥᓇᓄ ᐯᖅᔪᐊᓵ ᑲᖅᓯᐊᓵ.

ᒪᓂᓇᒪᖏ ᒥᑦᑕᖅ᾽ ᓂᔨᐅᓵ.

1 ᑎᓪᓗᐊ ᒪᖏ ᓴᓵ ᑲᖅᑭᓴᓂᐅᓵᓄ ᒥᓇ ᑲᖅᓂᕿᑕ-ᑲᑎᓂᓄ; ᖃᑎᐱᓇᖅᑎᓂ᾽, ᒪᖏ ᐅᓂᒃᑯᑎᓂᓂ, ᓂᑲᐱᓪ· ᒪᖏ ᓇᓪᐱᓪ· ᒥᑦᑕᐃ ᐊᑐᓄ ᐊᑐᓄ ᑭᑎᑎᐱᖅᑎᑦᓇᓪ.

2 ᐅᐅᓂ ᐅᒪ ᕿᓐᓄ ᓂᓴᐱᓪ· ᖃᑎᐱᓇᖅᑎᓂ; ᖃᖅᑭᑎ-ᓂᐊᓂᓄ ᐱᓴᐃᑦᓇᓴ, ᒥᓇ ᒥᓂᐅ· ᐊᑐᓪ ᑭᓪᓓᓄ',

3 ᓴᑎᓂ ᐅᖅᑎ, ᑭᓪ ᐃᑭᑎᑕ ᖃᐊᑲᓴ, ᐊᑐᓪ ᐃᓴ ᐱᓂ ᐅᐟᓂᐅ ᐃᖅᑕᐃᓄᑕ ᐃᑐᓂ ᑭᓂᐅᓂᓄᑕ, ᐊᑐᒪ ᑭᓴᐅᓂᓴᓇᓄ ᐊᐟᐃᑦᑕᓇᓴ; ᓂᓴᓇᓴ ᐅᑐᑭᒪᒥᐊᓂᓄ ᐃᖅᑕᐅᓂᓴᓇᓴ; ᑭᓴᓂᓴ, ᒥᓇ ᐊᑦᑐᓂᓴ, ᐅᖅᑭᓴᓂᓴ; ᒥᓇ ᒪᖏ ᐅᑐᓴ.

4 ᓴᐊᓄᓂᓪ ᐅᖅᑎᓂ, ᒥᓇᐅᓂ· ᐅᑦᑭᑭᓴᐊᓄᓂᓪ ᐊᑐᓄ ᓴᓇᓵᓴ, ᒥᓇ ᒥᓂᐅᐊᑐ, ᐊᑐᒪ ᐅᖅᐱᐊᒣ ᓴᓗᓂᐊᑐᓵ ᖃᐊᑲᓴ, ᐅᐯᐟ ᐃᓪᓐᓄ, ᐅᑎᑎᓂᓪᓕᐊᑐᓂᓄᓪ ᐊᒪᓴᐃᑦᑕᓴ; ᓴᓱᑦᑕᓴ, ᒥᓇ ᐊᓪᓐᓄᓴ; ᒥᓇ ᒪᖏ ᐅᑦᑕᓴ.

5 ᒥᓇ ᐅᑦᑭᑭᓴᓂᓄᓪ ᐊᑐᓄ ᑭᓴᓂᓴ, ᒥᓇ ᒥᓂᐅ· ᐅᐟᐅᐅᓵᓇᓴ, ᐃᑌᖅᓂᓀ ᑯᖅᑭᓴᓂᓴ, ᐯᐊᐟ ᑲᓴ ᐅᖅᑎ, ᓱᖅᑎᓄ ᐃᐟᓪᒪᓴ ᐊᓂᓄ ᒪᐊᑎᐅᖅᑎᓄᑦ ᐱᖓᓵᓪᒪᓴ ᐅᒪᓴ ᐃᓪᓐᓄ.

6 ᑲᖅᑎᓂ ᑲᐅᑦᑭᓴᓂᓴ ᐊᓂᑭᐊᓂᑭᓵᓄ, ᐟᐅᐅᓇᓴ ᐅᖅᑎᓄ ᒥᑦᐟᐃᑦᓴ ᒪᐃᑦ ᐃᑦᓇ, ᒥᓇ ᑲᖅᑎᓂ ᓴᓱᑐᐊᓇ, ᐅᐅᑭᓂ ᑫᐊᓴᐃᓂᓴᒪᐊᒪᐊᓂᓴ ᐃᑦᐟᐅᐅᐃᐟ ᐅᑦᑭᐊᓂᓵᑦᑦᓴ; ᐱᓂ ᒪᓂᓇᒪᐃᓂᓄ ᐃᑦᐟᐅᐅᐃᐟᐊᑐᑦᑕ ᐴᓴᑎᓂᓴ ᐊᓂᓵᑦᑦᓴ; ᑭᓇᐅᓂ ᑲᐊᓂᓴ ᑲᖅᑎᓂ

27 ᒥᓇ ᐊᓂᑦ ᐞᓵᑎᓇᓵˣ ᐯᐟᐞᐃᑦ, ᒥᓇ ᐯᐟᓂᐟᐊᑦ, ᒥᓇ ᓴᓂ᙮, ᒥᓇ ᓴᐳᐟ, ᒥᓇ ᒥᓯᐅ· ᐅᑐᑌᓇᐤ ᐊᓇ ᓴᐟᐅᐟ ᐅᐢᑦᐟ, ᒥᓇ ᐅᑭᓯᓭᒪᐤ, ᐃᓕᑦ ᐃᓴ ᐱᓇ ᐃᐢᓇ ᐅᑊᑭᓯᓭᑦ ᒥᓂᐟᐃᐟ᙮ ᑭᑊᑎᒥᓂᐟ, ᐊᐢᑕᓂˣ ᐞᓵᓂᐟᐞᐃᐢᑕᐟ ᐃᑌᑊᓄ᙮

28 ᐅᐅᓇ ᐅᒪ ᐅᑎᑎᓴᑊᒥᓵᐞᐤ ᑲ᙮ ᐅᑕᐞᓵᓯᒥᓂ, ᑲᑌᓇᐞ ᒥᓇ ᑭᑕᑎᓇᓵᓂ᙮

29 ¶ ᒍᓴ ᒪᓇ ᑭᑊᑕᓂᐤ ᑎᐱᑊᓴᑊᒥᓵᐞᐤ ᓴᐱᑊᓯᐞᑕᐣᓭᐞᐤ ᐊᓇᑊᓯᐞᓭᒪᐟ ᒪᓇᓂ; ᐅᐅᓇ ᒪᓇ ᐅᒪ ᑎᑎᓴᑊᒥᓵᐞᐤ ᓵᒥᓵᐞᐞᐤ ᐊᓂᑭ ᐊᓂᑊᑕᓂᓭᒪᐟ ᒪᓇᓂ ᐅᑕᐞᓵᓯᒥᓂ, ᑲᑕᑊᐅᐢᓄᐟᐤ ᐃᑌᑊᓄ᙮

30 ᐅᐞᓵᑲᑕᐞᓵᐞ ᒪᓇ ᐃᑐᓇᐢᑭ ᑭᑊᐅᐞᑭᓵᐞ, ᑕᓯᐅᐞ ᐯᓂᐢ, ᑲᑊᑭᓇᐞ ᐅᐢᑌᓇᐞ ᐅᐟ ᑭᑊᑎᐅᑭᒪᐟᐞᐤ ᐯᓂᓵᐞᐤ, ᒥᓇ ᑲᑊᑭᓇᐞ ᐅᑌᓇᓂ ᐊᓂᑭ ᐊᐢᐃᐟ, ᐯᓂᓵᐞᐤ ᓵᓯᐞᓵᑕᐞᓂᐟ, ᓵᓯᐞᓵᓯᑕᓇᐞ ᐅᑌᓇᐞᓵ᙮

31 ᒥᓇ ᐊᐱᑊᐢᐞ ᑭᐟᐃᐞᐊᑦ, ᒥᓇ ᐞᐢᑌᐟᐅᐟ, ᒥᓇ ᐃᐟᐟᐃᐟ, ᐅᑌᓇᐞ ᐅᑐᑌᓇᐤᐟ ᐅᑕᐞᓵᓯᑕᓂ ᐊᓇ ᐊᐟ ᐯᓂᓵᐞᐤ, ᑭᑊᑎᑲᐅᐟ ᐅᑕᐞᓵᓯᑕᓂ ᐊᓇ ᒪᑲᐟ ᐅᓵᓯᐞᐤ ᐯᓂᓵᐞᐤ, ᓵᓯᐞᓵᓯᑕᓇᐞ ᐅᑌᓇᐞᓵ᙮

32 ᐅᐅᓇ ᐅᐅ ᐊᐢᑭᑊᓴ ᒍᓴ ᑲᑭᑊᓴᒪᓇᐞᓵᐞᐟ ᑭᑎᑎᐯᓂᐢᑕᒪᐢᐟ ᐊᓂᑕ ᒪᐢᓇᑌᐤᐞ, ᐊᑲᑕᐞ ᐃᓯᓂᓵᐞᐤ, ᑭᑭ ᑫᐃᓇᓇ, ᓇᐞᓵᓂᐞᐤ ᐃᑌᑊᓄ᙮

33 ᒪᓇ ᐃᐞᓴ ᐟᐃᐢᐞ ᐅᐢᑌᐟᐃᐞᓵᐞᓂᓵᐞᐊᐞ ᒍᓴ ᓇᒪᐃᐞᓴ ᑭᑊᐢᓵᐞᐟ ᑎᐯᐞᐢᑲᓵᐞᐤ; ᑲᑎᐯᐞᓴᑊᒥᓵᐞᐤᐟ, ᐅᑭᐞᒪᓂᐢᐅᐢᓇᐞᐊᐞ ᐅᐢᑌᐟᐃᐞᓵᐞᐤ; ᑐᐞᐢᑭ ᑲᑭᑊᓴᒪᓇᐞᓵᐞᐤᐟ ᐅᐢᑌᐟᐃᐞᓵᐞᐤ; ᑐᐞᐢᑭ ᑲᑭᑊᓴᒪᓇᐞᓵᐞᐤᐟ ᐅᐢᑌᐟᐃᐞᓵᐞᐤ᙮

ᒪᑎᓇᒪᓴ ᒥᑦᑕᐣ᙮ ᓄᐅᕐᓂ.

1 ᐅᐅᑯᓂ ᒪᓴ ᐅᐅ ᐊᐢᑭᑊᓴ ᐊᓂᑭ ᐃᐢᐟᐅᐃᐟ ᐅᑕᐞᓵᑦᑕᐞᓂ ᑲᑭᑊᐞᑎᐯᐞᐢᑕᐣᑭᐞᐢ ᐊᓂᑕ ᑫᓴᐊᐢ, ᐊᓂᒪ ᒪᐢᐟᐃᐟᐅᐟᐟ ᐸᑭᑊᑫᐃᐞᓵᐞᓂᐞ, ᒥᓇ ᑲᐢᐞᐊᑯ ᐅᑯᓂᓭ ᓇᐟ, ᒥᓇ ᑲᓵᓂᓵᐞᐤᐢᑯᓂᓭᐢ ᐅᐢᑲᐃᐞᒪᓇᐞᐢ ᐅᐢᑌᐟᐃᐞᓵᐞᐤᐢᑕᒪᐢᐟ ᐅᑕᐞᓵᓯᑕᓂ, ᑲᑭᑊᐞᑎᐯᐞᐢᑲᓵᐞᐤᐟ ᐅᑕᐞᓵᓯᑕᓂ᙮

2 ᓂᑕᐞᑭᐢᑫᐞᐤᐢᑎᓵᓂᐤ ᑭᑊᐅᐞᑭᑊᓵᐞᐤᐢᑕᒪᐢᐟ, ᑐᐞᑭ ᑲᑎᑦᑕᐞᓵᐞᐤᐢᑭᑊᓴᒪᓇᐞᐢ ᐅᑕᐞᓵᓯᑕᓂ, ᑲᑭᑊᐞᑎᐯᐞᐢᑲᓵᐞᐤᐟ ᐅᑕᐞᓵᓯᑕᓂ᙮

3 ᑫᓴᒪ ᒍᓴ ᑭᑊᐢᓵᐞ ᑎᐱᑊᐞᑎᐯᐞᐢᑲᓵᐞᐤᐟ ᐊᓂᐞᐃ ᐞᓯᓵᐞᐤᐢᑕᒪᐢᐟ ᑲᑎᐯᐞᐢᑲᓵᐞᐤᐟ ᐊᓂᑕ

ᐊᓂᒪ ᐃᓕ ᐱᐢ ᐅᐹᓯᓪᓗ ᐃᑦᑕ ᐊᓂᒪ ᓗ ᐱᑲᑦᓭᑎᓂᓐ ᑲᐊᓄᓯᒃ ᐅᑲᓂᒪ ᒪᓕᐊᓄᑦ ᐊᓂᒪ ᐃᓂᒪ ᐸᐢᐱᐃᓵᓐᑦᓯᓐ.

2 ᐊᓂᒪ ᒪᓕ ᑲᐊᓄᓂ ᐅᐹᓯᓪᓚᐊᓄᓂ ᓯᓗᑌᓂ ᓯᐃᓄᒃᓴᓂ ᐹᐢᐅᑎᐢ ᐸᐢᐅᐊᑲᐅᓵᓐᑦ, ᐊᓂᒪ ᑲᐊᓄᓂ ᐃᑌᐢᐊ ᑲᐅᐢᐊ ᑲᐊᓄᓂ:

3 ᐸᐢᐃᓯᐊᓄᑲᐃᓐᐃᓯᒧᐊᓗ ᒪᓕ ᑲᐊᓄᓂ ᐃᑌᐢᐊ ᐊᓂᒪ ᒪᓕ ᐁᑭᐢᐃᓐᐊᓄᐃᐱᓯ, ᐅᐱᒪᒧᐊ ᐊᓂᒪ ᓯᓄ, ᒥᓇ ᑲᐊᓄᓂ ᐃᑌᐢᐊ ᐅᐃᓯᒧᐊ ᐃᓐᐊ, ᒥᓇ ᓭᒪᑲᐃᓐᓯᓐᑦ ᐅᐢᐃᑎᓄᓐ, ᒥᓇ ᐃᓯᓂ ᐅᐊᓂᐃᓐᐊᓯᓐᑦ; ᒥᓇ ᐅᓂᐢᓯᐃᓐᐊᓄᐢᑎᓂᓇᐧᐃᓗ ᐁᐢᐊ:

4 ᐅᐃᓯ ᒪᓕ ᑎᐢ ᐸᐢᐃᓯᒧᐊ ᐊᓐᒧᓂᓐ, ᐅᐃᓯ ᐃᓕᐢᓯ, ᓯᐱᐢ ᐅᐊᐱᐃᓂᐱᓯᓐᑦ; ᐸᐢᐱᑲᒥᐢ ᒪᓕ ᐸᐢᐊᐱᐃᓂᐱᓯᓐᑲᐃᓗᐃᓐᑲᓂ: ᐅᐅᐃ ᑲᒪ ᑲᐊᓄᓂ ᐊᐅᑦᓇᑲᐃᓐᐊᓗᐃᓐᑲᓂ.

5 ᐊᓂᒪ ᒪᓕ ᐃᓂᓯᓇᐢᐠ ᐁᐸᓯᓂᓐ ᐅᐅᐃ ᐊᓂᒪ ᓯᐃᓄᒃᓴᓂᐸᐱᑲᒥ, ᐊᓂᓀ ᐃᓕ ᐱᐢ ᐁᐸᓯᓂᓐ ᐊᓂᒪ ᒫᐃᓂᐊᓂᐃᓐᐊᓗᐃᓐᑲᓂ: ᐅᐅᐃ ᑲᒪ ᑲᐊᓄᓂ ᐊᐅᑦᓇᑲᐃᓐᐊᓗᐃᓐᑲᓂ.

6 ᐊᓂᒪ ᒪᓕ ᐯᓯᓂᐠ ᐹᐃᓯᓯᓂᓐ ᐁᐢᑲᓯᐃᐧᐃ, ᐅᐸᓐᐱᓕᒧᐊ ᐊᓂᒪ ᐁᐢᐃᐅᐃᓐᐊᓂ; ᐊᓂᒪ ᒪᓕ ᐯᓯᓂᐠ ᐸᐢᐃᓯᓯᓂᓐ ᐳᐊᐠ ᐊᐯᓂᓂᓐᐠ ᐅᐃᓯᓯᓂᓐ ᐃᓐᐊᓗᐃᓐᑲᓂ:

7 ᐊᓂᒪ ᒪᓕ ᐯᓯᓂᐠ ᐸᐢᐃᓯᓯᓂᓐ ᐊᓂᒪ ᑎᓯᓂᐠ, ᐅᐃᓂᐢ ᐃᓱᑲᑎᓇᐢ ᐅᐢᐱᐠ, ᐅᐃᓯ ᐅᐢᐸᐅᐅᓵᑎᐃᓱᓂᐢ, ᐹᐃᑕᐊᒪᓕᐠ ᐊᓂᒪ ᐯᓯᓂᐠ ᐊᓂᒪ ᐅᐊᑕᐢᐠ ᐅᐃᓯᓯᓂᓐ ᐅᓂᓯᐢᐠ ᐊᓂᒪ ᐯᓯᓂᐠ ᐸᐢᐃᓯᓯᓂᓐ ᐳᐊᐠ ᐊᐯᓂᓂᓐᐠ ᐅᐃᓯᓯᓂᓐ ᐅᓂᓯᐢᐠ ᐊᓂᒪ ᐯᓯᓂᐠ ᐸᐢᐃᓯᓯᓂᓐ ᐅᐢᐃᑎᓄᓐ ᐅᐢᐃᑎᓄᓐ ᐅᓂᓯᐢᐠ ᐊᓂᒪ ᐯᓯᓂᐠ ᐸᐢᐃᓯᓯᓂ

38 ᒥᓇ ᑎᕐᐃᐊᑐᑉ, ᒥᓇ ᒥᑐᐯ, ᒥᓇ ᔨᓴᕐᕓ,
39 ᕓᐯᑭᓐ, ᒥᓇ ᐅᑐᑲᑦ, ᒥᓇ ᐁᕐᕓᐅᑉ,
40 ᒥᓇ ᑲᐅᑦ, ᒥᓇ ᕓᐊᒪᓵ, ᒥᓇ ᑭᕐᕓᐃᓐ,
41 ᒥᓇ ᑭᑎᕐᑲᑦ, ᐯᐟ ᑌᐊᑉ, ᒥᓇ ᓂᐯᒪ, ᒥᓇ ᒪᓱᑦ; ᒥᑦᑦᖅ᾽ ᓂᐻᑦᓴᓗᒃ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐊᓂᓕ ᑭᑐᑎᓇᓂᓴᓂᖅ:
42 ᕓᐃᑲᓇ, ᒥᓇ ᐃᑦᕓ, ᒥᓇ ᐁᓐ,
43 ᒥᓇ ᑎᑦᑦ, ᒥᓇ ᐊᑐᓇ, ᒥᓇ ᓂᓯᑦ,
44 ᒥᓇ ᑲᑦᕓᑉ, ᒥᓇ ᐊᑦᓯᑦ, ᒥᓇ ᑐᑦᐃᑦᓴ; ᑫᑲᐟ ᒥᑦᑦᖅ᾽ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐊᓂᓕ ᑭᑐᑎᓇᓂᓴᓂᖅ:
45 ᐁᑦᕓᐅᑉ, ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴ ᒥᓇ ᑭᑐᑎᓇᓂᓴᓂᖅ;
46 ᐁᑦᕓᐅᑉ ᑎᑦᓂ ᑭᑦᑦᖅᒥᓂ ᐃᓴ ᐱᓂ ᐃᑐᑉ, ᑲᖅᑭᓐ ᐊᑦᓚᒥ, ᑎᑦᓂ ᐁᖅᑕᑦ, ᑎᓇ ᐁᖅᑐᓇᓂᓴᓂᖅ:
47 ᐊᑐᑦ᾽ ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴ ᒥᓇ ᑭᑐᑎᓇᓂᓴᓂᖅ, ᑫᓴ ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴ ᒥᓇ ᑭᑐᑎᓇᓂᓴᓂᖅ, ᐃᓕᖅᑦ᾽ ᔪᐱᐟ ᐃᑐᑉ, ᒥᓇ ᑭᖅᑦᑎᒥ, ᒥᓇ ᐁᖅᐊᓂᓴᓂᖅ.
48 ¶ ᒥᓇ ᐊᓂᑦ ᐊᓂᑉᐟ, ᓴᒥᕐᓂ, ᒥᓇ ᓀᑦᓂ, ᒥᓇ ᔪᐊ,
49 ᒥᓇ ᑭᓴᓇ, ᒥᓇ ᑲᕐᓀᑦ᾽ ᓴᓴᓇ, ᐅᑲᓂᓂᒪ ᑯᐸᕐ,
50 ᒥᓇ ᐅᓇᑦ, ᒥᓇ ᐅᑐᑐᒧ, ᒥᓇ ᐅᓂᑦ,
51 ᒥᓇ ᔪᓂᑦ, ᒥᓇ ᑎᕐᐅᑦ, ᒥᓇ ᑲᑦᕓᐅ; ᒥᑦᑦᖅ᾽ ᐯᓱᓂᓴᓂ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴᓂᖅ:
52 ᐅᕐᐊᑦ, ᒥᓇ ᔭᒪ, ᒥᓇ ᐃᓂᓕᑦ,
53 ᒥᓇ ᐃᓇᑦ, ᒥᓇ ᐯᐟ ᑕᑦᓴᑉ, ᒥᓇ ᐊᐱᑲ,
54 ᒥᓇ ᐊᑦᑦ, ᒥᓇ ᑲᐟᐃᑦ᾽ ᐁᕐᑦ, ᐅᑲᑉᓂᒪ ᐃᐅᕐᐟ, ᒥᓇ ᓴᑎᕐᐟ, ᑫᑲᐟ ᒥᑦᑦᖅ᾽ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴᓂᖅ:
55 ᒪᑎᐅ, ᑲᐟᒪᐟ, ᒥᓇ ᓂᐟ ᒥᓇ ᔭᑦ,
56 ᒥᓇ ᑎᕐᐃᐟ, ᒥᓇ ᔨᓂᐊᑦ, ᒥᓇ ᓴᓇᐊ,
57 ᑫᐟ, ᑭᐱᐊ, ᒥᓇ ᑎᑦᓇ; ᒥᑦᑦᖅ᾽ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴᓂᖅ:
58 ᐁᓴᐊᐟ, ᐯᐟ ᓴᕐ, ᒥᓇ ᑭᐅᐟ,
59 ᒥᓇ ᒪᑦᐟᐊᑦ, ᒥᓇ ᐯᐟ ᑐᓇᑦ, ᒥᓇ ᑦᓂᐊᑦ; ᓂᐊᑦᓂᓕ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴᓂᖅ:
60 ᑲᐟᒥᐟ ᐯᐊᐟ, ᐅᑲᓂᒪ ᑲᐟᒥᓂᐊᐟᐃᑦ, ᒥᓇ ᐟᐁᑦ, ᓂᐊᑦᓂᓕ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴᓂᖅ:
61 ᐊᓂᓕ ᐱᓴᑦᑕᒥᑲᖅ, ᐯᐟ ᐊᐟᐁᑦ, ᒥᑎᑐ, ᒥᓇ ᔪᑫᓴ,
62 ᒥᓇ ᓂᓕᓐ, ᒥᓇ ᐅᑌᓇᑉ ᓴᕐᑦ, ᒥᓇ ᐅᐟ ᑭᑎ; ᓂᐊᑦᓂᓕ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐊᓂᓕ ᐅᑌᓇᓴᓂᖅ.
63 ¶ ᑭᐊᓴᑦᑦ ᒪᓴ ᐃᑦᓴ, ᐊᓂᓂ ᑲᐅᑦᑕᑭᑦ ᑫᐅᑲᓴᐊᒥᖅ, ᐊᓂᓂ ᔨᑦ ᐅᑦᐊᓴᓗᑦᑦᖅ ᐃᒪᐃᑦᓴᓂ ᑭᑦᑕᑦᑕᒪᓂᖅ; ᑭᑦᑦᖅᓴᑦ ᒪᓴ ᐃᑦᑦᑕᒪᓂᖅ ᐊᓂᓂ ᐅᑦᐊᓴᓗᑦᑦᖅ ᑫᐅᑲᓴᐊᒥᖅ ᔨᑦ ᐅᑦᐊᓴᓗᑦᑦᖅ ᐃᒪᐃᑦᓴᓂ ᑭᑦᑕᑦᑕᒪᓂᖅ.

ᒪᑎᓇᒪᓐ ᒥᑦᑦᖅ᾽ ᓂᐻᑦᓴᓗᒃ.

1 ᐊᓂᓕ ᒪᓴ ᑲᐟᐅᑎᓇᓂᑦᓂᖅ᾽ ᔨᓴᑦ ᐅᑦᐊᓴᓗᑦᑦᖅ᾽ ᐱᐟᑦᓂᖅ᾽ ᑭᑐᑎᓇᓂᓴᓂᖅ ᐅᑌᓇᐊᑉ ᐃᓂᓕ ᐅᑦᐊᓴᓗᑦᑦᖅ

ᓂᐦᑲᓯ ᐅᑦᑕᓂᓴ, ᒪᐢᐊ, ᒥᓇ ᓀᐊ, ᑲᐢᐊ, ᑎᐦᑲ, ᒥᓇ ᕿᐢᓴ.

4 ᑲᐦᐯᐃᐧᐳᐊᐧᐣ ᒪᑲ ᐊᓂᑦ ᕃᑦᑕᒥᒪᓂᓂᐢ ᐃᐢᐃᕃᐢᐤ ᐸᒋᑭᐃᓂᓂᐊᓐ, ᒥᓇ ᕃᑦᑕᒥᒪᓂᐢ ᐱᓐᔪᐊ ᑲᐢᐊ ᐅᐃᓂᐢ ᓇᐢ, ᒥᓇ ᕃᑦᑕᒥᒪᓂᓂᐢ ᑭᐦᑎᑲᑭᒪᓴᓐ, ᐅᐦᐯᐃᐧᐳᐊᐧᐣ, ᒪᑎᐱᓂᐦᑭᑫᐢ ᑲᐦᐢᑭᐢᐤ ᑲᐢᐊ ᐅᐃᓂᐢ ᐅᐦᐱᓂᐦᑭᑫᐢ ᐃᐢᐃᕃᐢᐤ

ᓂᐯ·ᖮᑐᓂᑦ; ᒫᓐᔪᐊᑯ Lϧ ᑭᖮᐊϧϧ·ᒥᒣᓯ ᐊᓂᐃ ϧᓂᒪᐊ·ᐯϧᒥϧ ᐊᒣᑭϧᓯ᙮, ᐅᒥᓂ ᕎᐃᒪᐊ, ᒪᒫᑦ ᓂᒪᐃ·ϧϫᑦᓄᒧᒪᑦ ᐊᒣᑭ, ᓂᒪᒪᐊ·ᐯϧᒧᑦ, ᒥᓄ Lϧ ᐯᒥᓄᐊᓂᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐅᒪ ᑭᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐅᒪᑭᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

9 ᐊᓂᑭ Lϧ ᐊᐅᓂᓂᐊ·ᑦ ᑭᓂᐯ·ᖮᑐᐃ·ᑦ ᕎᑭᖮᓂᒪᐃᓂᑦ ᐯᐅᓂᐊᐊᓂᐃᓂᓂᐅᑦ ᒪᓂᓄᖮᐃᓂᑦ ᑐᓂᓂᐃ᙮ ᐅᒪᑭᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐯᐅᓂᐊᐊᓂᐃᓂᓂᐅᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

10 ¶ ᐃᓐᔪᐊ Lϧ ᑭᖮᓂᐊᓂᓂᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

11 ¶ ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᐃᐯ·ᐸᓂᖮᐃᑯᐃ·ᓂᑯ·ᑦ ϧᑕᖮ-ᔨϧᓂᒪᓄᓂᑦ ᐯᔨᒪᑦ ᐅᒪᑯᐃ·ᓄᒥᑦ ᑭᖮᖮᐃᓂᑦ ᖮᖮᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

12 ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᕎᐯ·ᑎᓂᑦ ᐃᑌᖮᑐ ᕎᖮᑎᓂᐃᓂᑦ ᐅᖮᑐᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

13 ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᕎᐯ·ᑎᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

14 ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐅᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

15 ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ Lϧ ᐅᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

16 ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

17 ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

18 ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

19 ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

20 ᐃᓐᔪᐊ Lϧ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

21 ᐅᑐᐃᓂᒪᐃᓂᑦ Lϧ ᐅᑯ·ᐸϧ·ᒥᑯ·ᐤ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

22 ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

23 ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

24 ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

25 ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

26 ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

27 ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

28 ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

ᒪᑎᓇᒪᓄ ꝑϧ᙮ ϧᓂᒪᓄᓂᓯ᙮

1 ϧᓴ᙮ᐤ Lϧ ᓂᒪᐃ·ᕎᑭᖮᓂᕎᑭᐃ·ᓄ ᕎᓂᑎᓂᓂᑦ ᓂᒪᐃᓂᑦ, ᖮᑕᓂᔨϧᓂᒪᓄᓂᑦ᙮ ᐃᔪ ᐱᐻ ᐅᑯᐃ·ᓂᒪᓄᓂᑦ ᓂᒪᐃᓂᑦ ᐅᓐᔪ ᒥᑦᓂ ᖮᑕᓂᔨϧᓂᒪᓄᓂᑦ, ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

2 ᕎᑭᖮᐃ·ᐤ Lϧ ᐊᓂᒪ ᐅᑯᐃᓂᑎᕎᑭᖮᓂᒪᐃᓂᑦ ᐱᐤᓂᓂᑦ, ᕎᒫ ᓂᑦ, ᕎᒫ ᒧᐤᐯᑦ,

3 ᕎᒫ ᐅᓴᐤᓂᐃᓴ, ᕎᒫ ᐯᐤᐊ, ᕎᒫ ᐅᓴᑦ,

4 ᕎᒫ ᐅᐤᐤᐊᑦ, ᕎᒫ ᐱᑦᐃᓴᐳᑦ, ᕎᒫ ᐅᐤᒪ,

5 ᕎᒫ ᓂᐤᐊᐃᓴ, ᕎᒫ ᐯᐢᒪᓴᐳᑦ, ᕎᒫ ᐊᓴᐤᓂᓴ,

6 ᕎᒫ ᐯᐢᐃᐯᑦ, ᕎᒫ ᓴᐤᐯᐅ; ᒥᑦᓂ᙮ ᓂᑯᓴᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ, ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

7 ᐅᑦᐤ, ᐤᐅᒪᓴ, ᕎᒫ ᐃᑌᓴ, ᕎᒫ ᐅᓴᑦ; ᓄᐅ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

8 ᑲᐢᑭᓄᐤ Lϧ ᑭᑦᓂᐃᓂᑦ ᖮᑭᐃᖮᑭ ᐊᑦᓄᖮ ᐅᑐ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐯᐅᐤᐊᐢᐃᐤᓂᐃᓂᑦ ᐃᓂᒪᐃᓂᑦ, ᐤᐅᒪᓴ ᓴᐊᐢᓂᑦ ᖮᑭᐃᖮᑭᐃᓂᑦ᙮ ᐅᐅᔪ ᐅᒪ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

9 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

10 ¶ ᓂᑦᔨ᙮ᐤ Lϧ ᓂᒪᐃ·ᕎᑭᖮᓂᕎᑭᐃ·ᓄ ᕎᓂᑎᓂᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ ᐊᓂᒪᐃᓂᑦ᙮

11 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

12 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

13 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

14 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

15 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

16 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

17 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

18 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

19 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

20 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

21 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

22 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

23 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

24 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

25 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

26 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

27 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

28 ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ ᐅᑐᐃᓂᑦ᙮

ᐁ·ᔪᓱᓚ᙮ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᔭ ᓴᓐᔪᐊᐊᐧᑐ ᗅ"ᑭ, ᒣ·"ᓯᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᓗ᙮; ᓴᐅᐩ᙮ Lᖅ ᐃᓐᔨ ᑭ"ᑎᐯᐅᓪᑕL·ᔪ᙮:

11 ᐊᔨL Lᖅ ᗅᐊ·ᓴᖅ·ᒥᐊ·ᐤ ᑭ"ᒪᖅᑦ* ᑭ"-ᐃᓯᗅᐅᑐULᖅᔪ, ᒥᓄ Lᐧᐃᔪᐊᐊ, ᐁᔨᓯ ᐅᗅᑕ"ᒪᓯᔪᓴ ᔪᓯᓴᓴ᙮, ᒥᓄ ᐅᑭ"ᗅᑕ"ᒪᑎᑕ* ᐊᔨᓂ ᓯᐱ* ᐊᔨL ᖃᐊᓴᔪ ᓅᖅᔨ* ᔨᑦᔨᐊᑦ;

12 ᐅᐊ·ᓐᖅᒧᑦ ᓴᐧᐃᓯ ᗅ"ᒪᓂ ᐊ·ᓯᓄᔪᑦ* ᗅᑌ"ᐊ ᐃᓂ ᖃᗅ"ᒪᓴᖅᑐᑌᑦ ᐃᓂ ᐁᐊ·ᓴᖅ·ᒥᐊ·ᓴᐃ·ᓴᔪ ᑭᔨᗅᐊᑦ, ᒥᓄ ᐅᐊᑎᐃᓯᐃᗅULᖅ* ᐊᔨᓂ ᖁᐸᓴ ᐃᓯ,

13 ᐅᔨᓂ Lᖅ ᗅᑦᓂ ᐅᐊᑎᗅᑕᒧᑦ ᐊ·ᓯᓄᔪᑦ* ᐃᓯ ᑭᑕᐃᓯᔭ, ᗅᑕᐊᔨᑦ ᐃᓯ, ᐅᔨᓯ ᐅᐊᑎᗅᓯᐊ·ᓴᐃ·"ᑎ* ᔭᐃᒪᔨᑕᑐᐊᔭ, ᓅᐊ ᐃᓯ:

14 ᐊᔨL Lᖅ ᐅᐊ·ᓴᖅ·ᑎ* ᑭ"ᑭᐃ·ᓪᑕᐊᓴᓄ ᑭᐅ·ᑎᓂ* ᗅᑌ"ᑭ ᔪᓇᓐᔭ ᐃᓯ; ᑭᑌᐅᐧ Lᖅ ᑭ"-ᐊᑎᗅᓯᐊ·ᓴᐃ·"ᑎᓇ·:

15 ᒥᓇ ᑲᒪᓯ, ᒥᓇ ᓇᐊᐧᔪᔪᐧ, ᒥᓇ ᓯᐧᔭᐅᓐ, ᒥᓇ ᐊ·ᑌᐧᔪᐊ, ᒥᓇ ᐯᓯᐧᗅᐅᓯ: ᒥᑦᑕ"ᓯ ᓅᓯᔨᓯ ᐅᑌ-ᓇᐊ· ᔪᓯᓯ ᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

16 ᐅᐅᔪ ᐅL ᐅᑎᐯᐧ"ᑭᑲᓂᔪ·ᓄ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨ ᔨᑦᔨᐊᑦ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᓯ, ᐅᐅ ᐅᑌᓇᐊ· ᔪᓯᓯ ᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

17 ¶ ᐊᔨL Lᖅ ᓂᔪ·ᓄ ᓂᑕᐅ·ᑭᓪᐯᐧ"ᑭᑲᓂ ᑭ"ᐅᑎ"ᑎᑦ ᐃᓴᑲᐧᔨ, ᐃᓴᑲᐧ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅ"ᓯ ᒣ·ᓯ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨ.

18 ᐊᔨᑕ Lᖅ ᓀᐧᐃᔨ ᑭ"ᗅᓯᐅᔪ·ᔪᑲ·ᒥᐊ·ᔨ, ᒥᓇ ᑭᔪᐧᐅᓯ, ᒥᓇ ᓱᓂᔨ,

19 ᒥᓇ ᐊᐯᐧᔭᔨ, ᒥᓇ ᔪ·ᔪᓯ, ᒥᓇ ᐊᓇᔭᐧᐧᔪᓯ,

20 ᒥᓇ ᐧᔪᐃᑕ, ᒥᓇ ᑭᓯᐅᓯ, ᒥᓇ ᐊᐯᑦ,

21 ᒥᓇ ᐧᐃᒥᓯ, ᒥᓇ ᐅᑦᑲᓂᔨ, ᒥᓇ ᐅᑦᔪᑕ, ᒥᓇ ᐯᓯᔪᓴᓂ:

22 ᐊᔨL Lᖅ ᑦᑲᓀ ᑭ"ᐅᑎ"ᑕᒧᑦ ᐊᔨᑕ ᑌᐳᐧ, ᒥᓇ ᔭᐅᔪᓪᒪ, ᒥᓇ ᐯᓯᒥᑦ, ᐊᔨL Lᖅ ᐅᐊ·ᔪᓯ-ᑲ·ᒥᔨᔪ·ᓄ ᒉᓯᔨᓂ* ᑭ"ᐃᓯᔪ·ᔪᐃᔪᐃ·"ᑎᓂᔨᓄ; ᒥᑦᑕ"ᓯ ᓂᔨᔪᑦᔪᓯᓴ ᐅᑌᗅᐊ· ᒥᓇ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

23 ᐅᐅᔪ ᐅL ᐅᑎᐯᐧ"ᑭᑲᓂᔪ·ᓄ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐃᓴᑲᐧᔨ, ᒣ·"ᓯᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ ᔪᓯᑦ, ᐅᑌᗅᐊ· ᒥᓇ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

24 ¶ ᓂᔭᗅᓇ·ᓄ Lᖅ ᓂᑕᐅ·ᑭᓪᐯᐧ"ᑭᑲᓂ ᑭ"ᐅ-ᑎᑎᑲᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᔨᔨ ᒣ·"ᓯᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ.

25 ᐃᔨᑲᐧ Lᖅ ᑭ"ᐅᑕᔪ·ᔪᑲ·ᒥᐊ·ᔨ, ᒥᓇ ᐅᔨᑦ, ᒥᓇ ᐱᑌᔭ, ᒥᓇ ᔪᓯᔭᔪ,

26 ᒥᓇ ᐅᔨᔪᒥᔨᐃᔭ, ᒥᓇ ᐅL, ᒥᓇ ᒥᔭᐅᔨ; ᐅᔪᓯ ᐅᐅᑎ"ᒥᔨᔭ ᔪᓯᑕ ᑲᔨᒣᔨ ᓂᑲᐅᔨᓄᔪᐃᔨ*, ᒥᓇ ᔪᓯᑕ ᔪ·ᐅᔭ ᔨᐃ·ᓇᐧ:

27 ᐅᑕ·ᓐᑲᒪᔭ Lᖅ ᗅᑌ"ᑭ ᑲᐅ"ᑭᔪᖅᑐᑌᑦ ᔪᓯᑕ ᐯᐧ ᑌᔪᔭ, ᐅᐅᑎ"ᒥᔭ ᔪᓯᔪᓯᔪᓯᔨ* ᗅᑉᔪ, ᒥᓇ ᔪ·ᔨᑎᓇᔨ* ᑎᐧᒡᐅᔨ ᑲᐅ·ᑎᓇᔨ* ᗅᑌ"ᑭ ᐯᐧ ᗅᑐᔭ, ᒥᓇ ᔪᗅᐅᔨ, ᐅᔪᓯ ᑭᔪᗅᑎᗅᔪᓯᔪᓴᔨᔭ* ᔪᓯᑕ ᔪᓯᔪᓯᔪᓯᔨ ᑲᐅ·ᑎᓇᔨ* ᗅᑌ"ᑭ, ᒥᓇ ᔪᗅᐅᔨ ᑭᔪᗅᑎᗅᔪᓯᔪᓴᔨᔭ* ᗅᑌ"ᑭ, ᔪᓯᑕ ᔪᓯᔪᓯᔪᓯᔨ ᑲᐅ·ᑎᓇᔨ* ᗅᑌ"ᑭ ᐯᐧ ᗅᑐᔭ, ᐅᔪᓯ ᑭᔪᗅᑎᗅᔪᓯᔪᓴᔨᔭ* ᗅᑌ"ᑭ,

28 ᒥᓇ ᐃᔭᐧᔨ, ᒥᓇ ᔨᐃᐅᔨ, ᒥᓇ ᔪᒪᓯ, ᒥᓇ ᑭᓇ, ᑭ"ᑭ ᔪ·ᒉᓯᔪᓴ ᗅᔪ ᐱᔪ ᗅᑐᔪ;

29 ᐅᑲ· Lᖅ ᑦᑲᓀ ᗅᔪᔪ·ᓪᑲᓄ ᔪᓯᑕ ᔨᐅᒪ, ᒥᓇ ᑲᒪᑲᔪ·ᔨ ᐅᑌᓇᓄ ᔪᓯᑕ ᔨᐅᒪ, ᒥᓇ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

ᑲᒪᑲᔪ·ᓪᑲᓄ ᔪᓯᑕ ᐅᔪᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᔪᓯᑕ ᔨᐅᒪ, ᒥᓇ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

30 ᐊᒪ ᔪᔪᓯ, ᒥᓇ ᐅᗅᔨ, ᒥᓇ ᔨᐃᐅᔨ; ᓅᓯᔪᓇᓄ ᐅᑌᓇᐊ· ᔪᔪᓯ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

31 ᐅᐅᔪ ᐅL ᐅᑎᐯᐧ"ᑭᑲᓂᔪ·ᓄ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᔨᔨ ᒣ·"ᓯᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ, ᐅᐅ ᐅᑌᓇᐊ· ᔪᔪᓯ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

32 ¶ ᓂᔪᑦ·ᔨ·ᓄ ᓂᑕᐃ·ᑭᓪᐯᐧ"ᑭᑲᓂ ᑭ"ᐅᑎᑎᑲᓂ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᓇᐧᑌᔨᑦ, ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑎ ᐅ"ᓯᓂ ᓇᐧᑌᔨᑦ ᒣ·"ᓯᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ.

33 ᐃᔨᐃᑦ Lᖅ ᑭ"ᐅ"ᑭᐅᑦᑲᓀᔪᒥᔪᑲ·ᔨ, ᔪᔨᐅᔭ ᐅ"ᑭᓂ, ᔨᔪᓇᓂᑦ ᐃᓯ, ᒥᓇ ᐊᒪᒪᔨ, ᓂᑭᑦ, ᒥᓇ ᑲᔨᓇᔨ, ᔨᐅᑲᑦ ᐃᓪᔪ; ᑲᔨᒪᓂ* Lᖅ ᑭ"ᐃᓯᔪᓴ·ᔭᐃ·ᓂᔭ:

34 ᐅᔪᓯ ᔪᓂᔪ ᑦᑲᓀ ᐃᓯ ᔪᓴᑲᓄ ᓄᑲᐯᔪᔪᓯᔨ* ᔪᓪᓇᓯ ᑌᐳᔨ ᐃᓯ, ᐅᔪᓯ Lᖅ ᐅᐅ"ᑭᔪᓴᔭᐃ·ᓂᔨ* ᔪᒪᔨ ᐃᓯ, ᐅᐅᑎ"ᒪᔭ ᔪᓂᔪ ᔨᔨᔪᐊᑦ ᐃᓯ ᔨᔪᓴ·ᓄ* ᗅᑌ"ᑭ; ᐅᐅᑎ"ᒪᔭ ᐅᔨᔨ ᐃᓯ ᓄᑲᐯᔪᓇᓄ* ᗅᑌ"ᑭ; ᒥᓇ ᔭᑕ ᐃᓯ ᑕᓇᓪ ᒉᔨᓂ* ᗅᑌ ᑲᐅ"ᑭᑲᓂᑌᑦ.

35 ᔪᓂᐃ Lᖅ ᑲᒣᓂᓄ"ᑭᑲᑌᑭ ᐅᑌᓇᔪ· ᐅᐅᔪᓂ ᐅᐅ ᓯᑎᑦ, ᔨᑦ, ᒥᓇ ᔪᒪᔭ, ᔨᔪᓄᑦ, ᒥᓇ ᑭᓂᔨᐅᑦ, ᒥᓇ ᐯᓯᔪᓴᐅᑦ,

36 ᒥᓇ ᔪᓯᒪᒪ, ᒥᓇ ᔨᐅᒪ, ᒥᓇ ᐅᔨᔨ,

37 ᒥᓇ ꝑᑌᑦ, ᒥᓇ ᐃᓯᔨᐅᑦ, ᒥᓇ ᐅᑭᐅᔨ,

38 ᒥᓇ ᔪᓯᔨᐅᑦ, ᒥᓇ ᒥᑦᔪᐧᐅᔨ, ᐅᔨᐅᑦ, ᒥᓇ ᐯᓯᔪᓴᓇ, ᒥᓇ ᐯᓯᔪᓴᒣᑦ; ꝑᑲᐧ ᓅᓯᔪᓇᓄ ᐅᑌᓇᔪ· ᒥᓇ ᔪᓯᑕ ᐅᔪᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᔨᔨ ᒣ·"ᓯᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑌᓇᔪ· ᒥᓇ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔪᔪᓯᔪᓴ·.

39 ᐅᐅᔪ ᐅL ᐅᑎᐯᐧ"ᑭᑲᓂᔪ·ᓄ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᐃᓯᔪᓴ·ᓄ* ᒣ·"ᓯᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑌᓇᔪ· ᒥᓇ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔪᔪᓯᔪᓴ·.

40 ¶ ᑌᔪᔪᓯ·ᓄ Lᖅ ᓂᑕᐃ·ᑭᓪᐯᐧ"ᑭᑲᓂ ᑭ"ᐅᑕ-ᖅᓂᔪᓴ· ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᔪᓯ ᒣ·ᓯ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ.

41 ᐊᔨL Lᖅ ᑦᑲᓀ ᑲᑎᐯᐧ"ᑕᑭᑦ ᐅᑲ·ᓂL ᔪᐃᔪᐃ, ᒥᓇ ᐅᑕᑌᑦ, ᒥᓇ ᐊᐧᔪᓪᒣ,

42 ᒥᓇ ᓄᐃᐧᐊᐱ, ᒥᓇ ᐊᒪᐧᑦ, ᒥᓇ ᒣᔪᐃᔪ,

43 ᒥᓇ ᐃᐧᑦ, ᒥᓇ ᑎᔪᓇᑕ, ᒥᓇ ᐅᑦᔭᑦ,

44 ᒥᓇ ᐅᐧᑎᓂ, ᒥᓇ ᑭᐱᔭ, ᒥᓇ ᐯᐅᐧᔪᐃ,

45 ᒥᓇ ᑦᐃ, ᒥᓇ ᐱᓂ ᐱᐧᔪᐃ, ᒥᓇ ᑲ' ᐧᐃᒪᔭ,

46 ᒥᓇ ᒥᑲᐧᑲ, ᒥᓇ ᐧᔪᑲ, ᐊᔪᑭ ᐅᐊ·ᓴᖅ·ᑭ ᓅᖅᔨ* ᓀᔭ.

47 ᐅᑦᑲᓀᔪᒥᔪᑲ·ᔨ Lᖅ ᐊᓂᑭ ᔭᑌᔪᔪᓯᔨᑦ, ᑭᔨᑦ ᐊᐱᔪᓂ ᑭᔨᑭᑕᐃ·ᓪᑕᓄ; ᐅᐅᔪ Lᖅ ᐅ"ᑭ ᐊᓂᑭ ᔭᑌᔪᔪᓯᔨᑦ ᑭ"ᓂᑕᐃ·ᓇᓂᒪᔨᔪ ᐧᐅᔨᑦ, ᐅᑭ"ᐅ-ᑎᓇᑭᔪ Lᖅ, ᒥᓇ ᐅᑭ"ᓂᔪᔨᑦ ᔪᓂ ᑭᓇᔨ ᔪᒪᒪᔭ ᐅ"ᑭ, ᐅᑭ"ᑎᐯᐧ"ᑕᑭᑦ, ᒥᓇ ᐅᔪᑦ ᐅᑭ"ᐅᑕᓪᑭᑦ, ᔭᔭ Lᖅ ᑭ"ᐃᓯᓂ"ᖅᑕᒪᔨᔪ ᐊᓂᒪ ᐧᐅᔨᑦ, ᑕᔪ ᖅᓂᔪᓴᓂᑭᔪᔪᓯᔪᓴ·.

48 ᐅᐅᔪ ᐅL ᐅᑎᐯᐧ"ᑭᑲᓂᔪ·ᓄ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ ᐅᑕᔪ·ᓯᒥᔨᑦ ᔭᔭ, ᒣ·"ᓯᓂ ᑲᑕ"ᔭᑌᗅ·ᓯᒥᔨᑦ, ᐅᐅ ᐅᑌᓇᐊ· ᒥᓇ ᐅᑭᓪᑕᐊᓇᓂᔨ.

49 ¶ ᐃᓐᐸ Lᖅ ᑲᐧᑦᓂᒪᓇᐯᔪᓂᑦ ᐊᓐᑭᓴᓂ ᑭᑦᑎᐯᐧ"ᑕᑭᑦ ᐅᐃᓂᒪᑭᖅᑐᔪᔪᓯᔪᓴᔨᔭ·ᑭ, ᐊᔪᑭ

ᐃᓕᑦᐅᐃᓐᓂᑦ ᐅᕙᓪᓕᐊᓯᓕᕐᓂᖅ ᐱᒻᒪᔪᐊᑦᓴ ᑎᑎᕋᖅᑕᓄᓄᓕᒃ ᐊᓄᐃ ᒫᓐᔪᐊᑐ ᐅᓂᓯᔨᑦ ᓇᓗ ᐃᓕ ᐅᐊᖏᕐᓴ:

50 ᒣᑦᖅ ᑲᐱᖅᐃᑌᓘ ᑲᑎᙵᔨᖅᑭᖅ, ᐱᖅᒪᔪᐊᑦᓴ ᐊᓄᒪ ᐅᑌᓇᓕᓂᒃ ᑲᐱᖅᓇᑐᒥᓂᖅ, ᐊᓄᒪ ᐅᑎ ᑎᑦᓇᘓ ᓯᔪᐊ ᐊᓄᑦ ᐃᓕᓴᐃᐅᑦ ᐊᑦᓴ: ᐱᖅᐅᓂᒃ ᒪᓇ ᐅᑌᓇᓕᓂᒃ, ᐅᐅᑦ ᐅᐱᖅᐊᖏᓂᖅ.

51 ᐅᐅᓄᓄ ᐅᐅ ᑎᙵᔨᖅᑲᓇ, ᐊᓇ ᐃᓕᐃᐅᐊᓘᓴ ᐸᑭᑫᐃᓕᓕᓄᓄᒃ, ᒥᓇ ᓚᓐᔪᐊ ᐅᓄᓄᓘᓴ ᓇᓗ, ᒥᓇ ᑲᑎ-ᙵᔨᒪᑦ ᐅᓐᓴᓇᓕᓕᔨᓄᑦ, ᑲᑭᖅᑐᓂᒃᓴᓕᓕᓄᑦ, ᐊᓄᑦ ᐃᓕᓴᐃᐅᑦ ᐅᑦᓴᓕᓕᔨᓄᑦ, ᑲᑎᙵᔨᖅᑲᓇ ᐅᓐᓴᓇᓕᓕᔨᓄᑦ, ᐊᓄᑦ ᐃᓕᓴᐃᐅᑦ ᐅᑦᓴ

ᐅᑕᐊᓬᓯᒥᓂᕐᓵᓄᓕ ᑭᐢᑎ, ᑲᑕ ᑲᑌᓇᐊᐧ ᑲᑕ ᐁᐃᓯᓂᓕᐢ-ᖃᑲᑭ ᖃᐃᓯᐃᓬᓯᑲᑲᑭᑎ,

10 ᐊᓂᒪ ᐅᐢᐊᐧ ᑕᑕᐊᓬᓯᒥᓵ, ᐁᑲᐢᑕᑕᐊᓬᓯᒥᓯᓯ-ᒥᓯᑦ ᐊᓂᐃ ᔨᐃᑦᑦᑦ, ᐊᓂᑲ ᖃᑲᐢᑕᑕᐊᓬᓯᒥᓯᓯᓯᑦ ᐊᓂᐃ ᐢᐃᑦᑦ, ᑭᑫᒪ ᐃᓬᔨᐃᓬᐤ ᑕᓕᑦᓂᐃᓬᐤ ᓂᐢᑦᑦ ᑲᐢᓀᐃᐃᓂᑭᐢᓂᓪᓕᒪᓬᓴ.

11 ᑲᐢᑭᔨᐊᐧᓬᐧ ᒪᖃ ᐊᓂᒪ ᐊᔨᑦᑉ ᑕᐄᑌᓀᐤ, ᑕᐃᐃᓬᓵ ᐅᓇᓬ, ᐅᖃᓬᓵ ᐃᐢᐅᐤ ᑲᑌᓀᐤ, ᐊᓂᑦ ᐊᓬᑎᐃᓬᐢᑎᐃ ᐊᓂᒪ ᔨᑦᐃᓬ ᑐᓴᐃ ᐅᖃᓬᓵ ᑎᐊᐢᐤ ᐊᓂᐃ ᑲᑐᓂᐢᐅᖃᑲᑲᑲᐢᑎᐃᓬᐤ ᐅᑌᓀᐤ ᔨᐊᓬᓵ ᐅᖃᓬᓵ ᐁᐢᓂᐃᓬᐤ

ᐅᐟᓪᑐᑎᑐᐃᓐᓯᓂᓕ ᑭᐃᓪᓛᓪᑦᓪᓕ, ᐅᐱᐦᐃᓂᓯ ᑭᓂᓂᓕ ᒪᑎᓪᓕᓪᑦᓪᓕ ᑲᓪᓚᐅᑦᓪᓕ, ᐱᐟᑎᓂᓂᓕ ᐅᑎᓪᓚᐅᑦᓪᓕ ᐱᐟᑎᓂᓂᓕ ᐅᑎᓪᓚᐅᑦᓪᓕ.

41 ᑲᐟᐱᓂᐤ ᐅᔨᑎᓇᐃᓐᑐᐃᓐ ᑭᐃᓪᓛᓪᑦᓪᓕ ᐋᐟᐱᐟ ᐅᑎᐯᓐᓂᓂᓂᓇᐤ ᐃᓐᔨᐅᓂᓂᓇᐤ ᓂᓪᓕᓪᑦᓪᓕ ᐅᑎᓪᓚᐅᑦᓪᓕ ᐱᐟᑎᓂᓇᐃᓐᑐᐃᓐ ᐊᓂᓐᑐᐃᓐ ᐅᑎᓪᓚᐅᑦᓪᓕ ᐱᐟᑎᓂᓇᐃᓐᑐᐃᓐ ᐅᑎᓪᓚᐅᑦᓪᓕ.

42 ᐅᐅ ᐅᑎᓇᐃᓐ ᐱᐟᐃᓂᒪᓂᓇᐃᓐ ᐊᐟᐯᓂᐤ ᐅᑲ ᑲᒉᓂᐱᐟᑲᑌᐱᐟ ᐅᑎᓇᐃᓐ; ᐅᐃᓂᓂ ᐅᒪ ᑲᐃᓂᓂᓂᓇᐃᓐᑐᐃᓐᓂᐤ ᑲᐟᐱᐟᓂᐤ ᐅᑎᓇᐃᓐ.

43 ¶ ᑲᑎᐯᓐᓂᐱᐟᓂᐤ ᒪᓂ ᐱᐟᑭᓂᐤ ᐃᓐᔨᐅᐃᓐᑐᐃᓐ ᑲᐟᐱᓂᐤ ᐃᓂᒪ ᐃᓐᐱ ᑲᐱᐟᐱᐟᑐᐃᓐᑭᐟ ᐱᐟᑭᓂᒪᒪᐟ ᐅᐟᐱᐟᓂᐤᐃᓐᑐᐃᓐ; ᓇᒪ ᒪᓂ ᐃᐅᓐᓂ ᐃᓂᓂᓂᓂᓇᐃᓐᑐᐃᓐᑭᐟ ᐅᐟᐱᐟᓂᐤᐃᓐᑐᐃᓐᑭᐟ ᐱᐟᑎᓂᓂᓂᓇ

18 Lᖅ ᐅᐧᐃᓂᐤᐱᒥᑎᐅᐣᐧ ᐊᓂᖏᐦ ᑲᐦᐁᖅᑲᐦ ᑲᑎᐅ-ᓂᖏᓐᓂ? ᑲᓪᒋᐦᐁᖅ Lᖅ, ᐅᓇᑲᐦ ᐅᐊᐧᓂᐧᐃᐅᐣᐧ ᑲᐦᐁᖅᑲᐦ ᐊᓂᖏᐦ, ᐊᓂᒪ ᐃᐧᐣᓐᑭ ᑲᑕᑭᓂᐧᐃᐧᑲᐦ ᑲᐦᑭᓐᓂᐧᐃᐧᐣ; ᑲᐦᐁᖅᑲᐦ ᑲᑎᐅ-ᓂᖏᓐᓂᐧᐃᐧᑲᐦ ᐊᓂᖏᐦ, ᐊᓂᒪ ᐃᐧᐣᓐᑭ ᑲᑕᑭᓂᐧᐃᐧᑲᐦ ᑲᐦᑭ

ᓄᖅᑭᑲᓗ ᑭᓴᓚᓂᑎᓪᓗᒍᑦ ᑲᑎᖅᑐᓂᓄᑦ ᑲᖅᑭᓄᑦ ᐅᓂᒃ ᐊᓯᔾᔨᓂᒃ ᑲᖅᑭᓄᑦ; ᑭᓚᒪ ᑲᑎᕕᓄᖅᑭᑲᓗ ᑭᓴᓚᓂᑎᓪᓗᒍᑦ ᑲᑎᕕᓄᖅᑭᑲᓗ ᐊᓯᔾᔨᓂᒃ.

4 ᐊᓪᓚᖅᑕᒧᑦ, ᑭᑲᖅᓚᒥᓇᓚᐃᓪᓕᐅᑦ ᓂᕆᐊᓕᒋᐅᓄᓕᖅᑐᑦ ᑲᑎᖅᑭᓄᑦ ᑲᑎᕕᓄᖅᑭᑲᓗ ᐊᓯᔾᔨᓂᒃ, ᑭᓯᑎᓄᖅᑭᑲᓗ ᑭᓴᓚᓂᑎᓪᓗᒍᑦ ᐊᓯᔾᔨᓂᒃ, ᐱᔪᓐᓇᖅᑐᑦ ᑲᑎᖅᑭᓄᑦ, ᐊᓯᔾᔨᓂᒃ ᐊᓯᔾᔨᓂᒃ ᐊᓯᔾᔨᓂᒃ ᑲᑎᖅᑭᓄᑦ

ⴰⵎⵎⵓⵔ ⵏⵜ, ⵔⵔⴰⵏⵜⵉⵏ ⵏⵜⵜⵉⵏⵜ; ⵔⴰⵎⵓⵔⵉ ⵏⵜⵜⵉⵏⵜ ⵏ ⵓⵎⵎⵓⵔⵉ ⵏ ⵓⵎⵎⵓⵔⵉ ⵏⵜⵜⵉⵏⵜ

ᐅᒪᓯᓇᓐᐃᑲᓂᔪᒃᑯ ᐅᓇᓯᐅᐦᐃᓂᔪᒃᑯᓗᒃ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᓗ ᓂᐢᑕᑦ.

1 ᐃᐢᐸ ᒪᑲ ᓴᓗᐟ ᐅᑭᐦᓂᐱᐟ ᑲᐢᔨᐊᑲ, ᑭᐦᐅᓐᑎᐦᑕᓂᐢᑭ ᐃᐢᕐᐅᐃᕐᐢ ᐅᑕᔪᐦᑕᒪᔭ ᐅᐦᑭᐦᖃᖏᓐᓂᐢ, ᐅᑕᓯ ᐅᐦᐃᐦᑭᐦᑎᑲᓂᐟ, ᐅᑕᓯ ᐅᐦᐃᑌᐦᑭᓐ, ᑭᐦᐅᓐᑎᐦᑕᓂᐢᑭ ᑲᓇᓇᑦᑕ, ᑭᑭᓄᓇᐟ?

2 ᑲᑎᐱᐦᑎᑲᐟ ᒪᑲ ᐅᑕᓯ ᑭᐦᐃᑌᐦᐤ, ᔨᑦ ᑲᑕ ᐃᐧᐦᐃᐦᐤ; ᑲᐢᐟ, ᓂᑭᐦᐸᑎᓇᒪᓪᒪᐢ ᐊᒋᑭᓴᐤ ᐊᓂᑕ ᐅᑎᐦᓴᐤ.

3 ᔨᑦ ᒪᑲ ᐅᑕᓯ ᑭᐦᐃᑌᐤ ᓯᒋᐊᓇ ᐅᑭᐢᓪᒪ, ᐱᐃᓗᐃᐧᐊᐟ ᓂᑎᐱᓇᐦᐦᐟᐢ, ᑲᑦᓄᓇᓇᐦᑲᓂᓇᐦᐟᐢ ᑫᓇᓇᑦᑕᐟ; ᐅᐢᑦ ᒪᑲ ᑭᑲᐃᐧᑎᑎᐧᐊᐟ ᐊᓂᑕ ᐱᐦᐦᑕᐦᐟᐢ. ᐅᐦᐯ ᒪᑲ ᔨᑕᐊᐟ ᑭᐦᐃᐧᑎᐅᐤᐤ.

4 ᔨᑦ ᒪᑲ ᑭᐦᐃᐧᑌᐤᐤ; ᑲᑎᐱᐦᑎᑲᐟ ᒪᑲ ᑭᐦᐊᑭᑎᓂᐤ ᑫᓇᓇᑦᑕ ᒋᓇ ᐱᐢᐃᐱᓴᑦᑕ ᐊᓂᑕ ᐅᑭᐦᐦᑕᐢᐤ; ᑭᐦᓂᐦᐧᐅᐃᐟ ᒪᑲ ᐊᓂᑕ ᐱᓴᐟ ᒥᑖᑦᑕᐤᐤ ᑭᐦᐦᒥᑕᐦᐟᐢ ᐊᓂᑕ ᐅᑭᐦᐦᑕᐢᐤ. ᐅᐦᐯ ᒪᑲ ᔨᑕᐊᐟ ᑭᐦᐃᐧᑌᐤᐤ.

5 ᑭᐦᑎᖅᐅᓪᐊᐟ ᒪᑲ ᐅᐃᓂᐱᓴᐟ ᐱᓴᑭᐢ, ᑭᐦᓄᑎᖅᐊᐟ ᒪᑲ, ᑭᐦᓂᐸᐦᐅᐃᐟ ᒋᓇ ᑫᓇᓇᑦᑕ ᒋᓇ ᐱᐢᐃᐱᓴᐟ.

6 ᒪᑲ ᐅᐃᓂᐱᓴᐟ ᑭᐦᑕᔨᑭᐤ; ᐅᐯᓯ ᑭᐦᐱᒥᑎᓴᐅᐟᐊᐟ, ᒋᓇ ᐅᑭᐦᐅᑎᐦᐃᓇᑭᐟ, ᐅᑭᐦᑭᐢᖅᑕᐦᐊᒪᓯᐊᐟ ᒪᑲ ᐅᒥᑭᐦᑭᓂᐊᐟ. ᒋᓇ ᐅᒥᔨᔨᑕᓂᐊᐟ.

7 ᐅᐃᓂᐱᓴᐟ ᒪᑲ ᑭᐦᐃᑌᐤ, ᑌᔨᔪᐟᐢᒥᑕᓇᐤ ᑭᐦᐦᒥᐅᑭᒪᐟ ᐅᒥᑭᐦᐦᑭᐢᔨᐊᐟ. ᒋᓇ ᐅᒥᔨᔨᑕᓂᐊᐟ. ᑭᐦᒧᐧᐅᐃᓇᑭᐟ; ᐅᐯᓯ ᒣᐦᐦᑭ ᑭᓴᒪᓂᐢᐤ ᑲᐃᓂᔨᐊᐟ ᐅᑭᐦᐦᑭᐢᔨᐊᐟ. ᑭᐦᐯᔨᐅᐊᐟᐢ, ᐅᐯᑦ ᐅᑭᐦᓂᔨᐊᐟ.

8 ᔨᑦ ᐅᔨᔪᐟᔨᑲ ᒪᑲ ᐅᑭᐦᓄᑎᖅᐊᔨᐟᐢ ᓂᐧᐃᐅᓴᐧᐊᐟ, ᐅᑭᐦᐦᐅᐃᓇᖅᑲᐟᐢ ᒪᑲ, ᒋᓇ ᐅᑭᐦᓂᔨᐊᐟ ᐅᔨᑭᐢᓇᐟ ᔨᒪᓗᐟ ᐅᐦᐟ, ᒋᓇ ᐅᑭᓴᖅᑲᐊᐟᑲᐧᐃᓐᐧᐃᐟ.

9 ¶ ᔪᐢᑎᒥᐢᐱ ᒪᑲ ᔨᑦ ᐅᔨᔪᐟᔨᑲ ᑭᐦᓇᑕᐅᐟᓄᑎᖅᐊᐟ ᑫᓇᓇᑦᑕ, ᔪᓂᐃ ᔪᐟᐦᐟᐢ ᑲᑭᐦᐦᐅᐃᓇᖅᑲᐟᐢ, ᔪᐊᐟᐤᐟᐢ, ᒋᓇ ᔪᓂᐟ ᔪᐟᐦᐟᐢ.

10 ᔨᑦ ᒪᑲ ᑭᐦᒪᐃᐧᑎᐅᐟᐤ ᔪᓂᐃ ᑫᓇᓇᑦᑕ ᑲᑭᐦᐅᐦᑭᐦᐃᐟ ᔪᓂᐟ ᐃᐢᐳᐟ; (ᔪᓂᒪ ᒪᑲ ᐃᐢᐳᐟ ᑲᑎᐱᐟ ᔪᐟᐦᐟᐢ ᑭᐦᐱᐦᐃᐟᐢᐤ:) ᐅᐯᓯ ᒪᑲ ᑭᐦᐃᐧᑎᐅᐤᐤ ᔪᓂᐃ ᓴᐤ, ᒋᓇ ᐅᑌᐟᒪᐢ, ᒋᓇ ᔪᐢᑎᐟ.

11 ᐅᔨᑦ ᒪᑲ ᐅᐦᑭ ᑭᐦᒪᐃᐧᑎᐅᐟᐤ ᔪᓂᐃ ᔨᔨᑕᐦᐟᐢ ᑎᔪᐢᐃᐢᐤ: ᔪᓂᒪ ᒪᑲ ᑎᔪᐢ ᑲᑲᐢ ᑲᑲᐱᐟ ᑭᐦᐃᐧᑎᐅᐤᐤ ᔪᓂᐢ:

12 ᑫᐯᐤ ᒪᑲ ᑭᐦᐃᑌᐤᐤ, ᔪᓇ ᑫᓂᐸᐦᔪᐟ ᔪᓂᒪ ᑲᐃᐧᐟ ᔪᐢᑎᐟ, ᒋᓇ ᑫᐅᑎᓇᐢᐤ, ᐅᐅᔨ ᑫᑭᑲᐟ ᓂᔨᓂᓴ ᔪᐢᓴᔪᐃᐤ ᑭᐦᐱᐦᐃᐤᐤ.

13 ᐅᐟᓂᐯᐢ ᒪᑲ ᐅᔨᔪᓴ ᑭᓇᐢᓇ, ᑫᐯᐤ ᑲᐅᔨᔨᒪᐃᐧᑎᐅᐤᐟ ᐅᔨᔪᐢᔨᒪ, ᑭᐦᐅᑎᓇᐢᐟ; ᑭᐦᒋᔪᐤᐟ ᒪᑲ ᔪᐢᓴᔪᐃᐤ ᐅᔨᓂᓴ ᑭᔨᐃᐧᑎᐅᐤᐤ.

14 ᑭᐦᐅᑎᐦᑎᔨᓇᐦᐟ ᒪᑲ, ᐃᐢᐸ ᑲᐯᓇᔨᐟ, ᑭᔨᐦᑭᓇᐦᐟ ᑭᔨᓇᔪᐢᔨᒪᔪᐟᐤ ᐅᐦᐟᔪᐢᔨᒪᔪᐟᐤ; ᑭᐦᐃᐟᐢᐤ ᑭᐦᐃᐧᑎᐅᐤᐤ ᐅᐦᐟᔪᐢᔨᒪᔪᐟᐤ; ᑭᐦᐃᐧᑎᐅᐤᐤ, ᑫᐯᐤ ᒪᑲ ᐅᔨᔨᔪᐢᔨᒪᔪᐟᐤ ᐅᐦᐟᔪᐢᔨᒪᔪᐟᐤ; ᑭᐦᐃᐧᑎᐅᐤ

ᑭᐳᐃᑌᐊᓕᓵ, ᐊᓪᓚᐸᓕᐊᑕᑎᓇᓪ, ᑭᓚᔪᓴᓕᒥᑎᓇᓪ, ᐁᓵᑭᓕᐦᐃᓐᓇᓕᔭᐅᓪ, ᑭᑲᓇᓪ ᑎᓱᐊᓵ.

25 ᐃᓪᐸᐦ ᒪᓇ ᑲᐊᓚᐸᑎᐊᓱ, ᐁᓵᑭᐦᐃᓐᓇᓕᔭᐅᓪ ᐅᑐᓇᓪᓴᓪ, ᑭᖅᓚᐸᑎᐊᓚᐸᓪ ᐅᑐᓇᓪᓴᓪ ᐅᑐᑭᓇᓪ ᓭᒪᑲᓪ ᑭᓵᑦ ; ᒪᓇ ᐃᓵᓴ ᑭᖅᐸᑭᑕᐅᐊᓵᓪ ᐅᑐᐃᓂᓪ ᐊᐅᓱᓇᓪᓂᐊᓵ ᑎᓇ ᑲᐸᖅᐅᑕᐃᓱᓇᓪ.

26 ᐊᐅᓱᓇᓂᓵ ᒪᓇ ᑭᖅᐃᓪᖅᑐᓵᓪ ᐊᓂᐃᐃᓪᐸᒪ, ᐅᑭᖅᐁᓱᓪᓴ ᒪᓇ ᐅᑐᓇᓪᓴ, ᐅᑐᓇ ᐊᓱᓇᓪᓂᐊᓵ ᐅᑐᓇᓪᓴᖅᑐᓪ ᐊᓂᐃᐃᓪᐸᒪ ᐃᓱᓇᓪᓂᐊᓵ ᐅᑐᓇᓪᓴᖅᑐᓪ

ᐊᐅᓂᓕᓂᐊ· ᑲᑭᖏᐊ·ᖁᓐᑲᖃᓂᑦ, ᑭᓇ ᐅᑭᑲᑭ-ᓂᒪᐅᑦᑕᐊ·ᑦ, ᐅᓂᓂ ᐅᑭᖏᑎᓂᐊ·ᐊᑦ ᑲᑎᐅᓵ-ᑎᑫᓵ'.

13 ᑭᖏᐅ·ᐱᓗᐊ·ᐠ ᒪᓗ ᑲᑎᐅᓵᖏᑫᓵ', ᐅᑭᓵ-ᑭᐢᑕᐊ·ᑦ ᐊᓂᐃ ᐯᐊᓗᐠ ᑭᓇ ᐊᐢᑌᕿᐅ'.

14 ¶ ᑲᑎᐅᓵᖏᑫ' ᒪᓗ ᓇᐢᐱᐠ ᑭᖏᓂᓪᑕᐅ·ᐠ ᐃᐢᕿᐅᐃᕿᐊ, ᑭᖏᐢᓂᑎᓂᐠ ᒪᓗ ᐅᑭᖏᓵᓵ ᐅᓂᓂᐊ·-ᓇᑦᖏᑫᐊ· ᐊᓂᐃ ᑲᓂᓂᐊ·ᓇᑎᐃᓂᓵ', ᑭᓇ ᐅᑭᖏᐊ-ᑕᐊ·ᑫ' ᐊᓂᑦ ᐅᑭᖏᓵᓵ ᐅᓇᑎᓇᑲᓂᓂᐊ· ᐊ·ᑲᓵ ᑲᐊᑲᓵ', ᐅᓂᓂ ᐅᓇᑎᓇᑲᓂᓂᐊ·ᐊᑦ.

15 ᐱᓂ ᐃᑌ ᐅᐊᓵᖏ")ᑎᑌᑦ, ᑲᑎᐱᓵᖏᑫ' ᐅᑭᖏᑦ ᑭᖏᐢᓂᑲᑲᑲ·ᐠ ᒪᒋᓵᐃ·ᐧ ᐅᖏᑦ, ᒣ·ᖏᑦ ᑲᑎᐱᓵᖏᑫ' ᑲᑭᖏᑎᐅᓵᓵᑦᑫᐃᑦ'; ᓇᐢᐱᐠ ᒪᓗ ᑭᖏᑭᖏᓇᓂᓇ-ᐃ·ᑦᐊ·ᐠ.

16 ¶ ᐅᓵᐅ·ᓓ ᒪᓗ ᑲᑎᐱᓵᖏᑫ' ᑭᖏᐢᓂᓯᓂᓇᓂᐊ·, ᐊᓂᑭ ᑲᑭᖏᐢᓂᐢᐱᐠᐱᓂᑦ ᐅᑭᖏᑎᓵᓵᓓ ᐅᖏᑦ ᐊᓂᐃ ᑲᑭᖏᐢᓂᓯᓂᐊ·ᓇᑎᐃᓵ'.

17 ᑫᒃᐱᐠ ᒪᓗ ᓇᒪᐃ·ᓗ ᐃ·ᖏᓇ)ᑕᐅ·ᐊ·ᐠ ᐅᑐᓇᓯᐅ·ᐊ·, ᒪᓗ ᑭᖏᓇᐢᐸᑕᐃ·ᐱᓯᑲᓇᐢᐠᑎᐢᐠ ᐱᑐᓯ ᒪᓂᑲᖏᓗᓇ, ᑭᓇ ᐅᑭᖏᑲᑭᒧᑕᐊ·ᐠ; ᑭᓵᐱ ᐸᐢᑫᐊ·ᐠ ᐊᓂᑦ ᐅᖏᑎᓵᓵᐊ· ᑲᑭᖏᐱᒧᖏᑕᓵᐸᐢ, ᐅᑭᖏᓇᓓᐠᐅᐃᑕᓂᐸᐢ ᐅᑐᓇᓯᐅ·ᐊ·ᓵᓵᐊ· ᑲᑭᖏᑎᓵᓵᐊ· ᑲᑭᖏᐱᒧᖏᑕᓵ

13 ᑭᐦᒪᐊ·ᓂᐅᐤ ᒪᒃ ᐅᑕᐊ·ᓂᓪᓂᔨᐊ· ᐊᓂᐃ ᐋᒪᓗ ᑭᓇ ᐊᒣᐧᐅᐣ, ᐅᑭᐦᓂᑕᐃ·ᓂᕿᐦᐊᐧ᙮ ᒪᒃ ᐃᐣ-ᐧᐅᐃᐧᐊ, ᐅᓂᓂ ᐅᑭᐦᑎᐱᓇᐦᑕᐧ ᐅᐅᑌᓇᐃ·ᓄᓂᐧ ᓴᐧ ᒥᐣᐦᑒ·.

14 ᐅᓂᓂ ᒪᒃ ᐃᐣᐧᐅᐃᐧ ᐅᑕᐊ·ᓂᒥᓂᔭ ᑭᐦᓴ-ᑭᐣᑕᐅ·ᐊ·ᔨ ᐊᓂᐃ ᐅᐧᔨᐅᐣ ᒧᐊᑊ ᑭᐦᐅᑭᐅᒪᐊ·, ᒥᑕᐦᐦᐧ᙮ ᐊᐣᓇᓄᐅᑦᓂᐧ ᑕᐣ ᐱᐣᓇ᙮.

15 ᒪᒃ ᐃᐣᐊ ᐃᐣᐧᐅᐃᐧ ᐅᑕᐊ·ᓂᒥᓂ ᐅᒪᐃ·-ᒧᐣᑕᐊ·ᓂᐣ ᑲᑎᐱᐧᐦᑭᓄᓂᐧ, ᑲᑎᐱᐧᐦᑭᓄᓂᐧ᙮ ᑭᐦ-ᓂᓂᔭᐃᒪᒪᐅᐣᓂᐅ·ᐊ·, ᐃᐊᑊ ᐅᓂᓂ ᑭᓂᐊ, ᐱᐣᒪᓪᐧᐦ; ᓴᐣ ᒪᒃ ᐅᐅᓂᓂ ᐃᐣᐧᐅᐃᐧ ᐅᑕᐊ·ᓂᒥᓂ ᑭᐦᐃᒪᓂᔨᐊᒪᐅᐣᐊ·ᐊ·ᔨ ᒪᐦᑭᐃᐣᐊᐊᒪᐅᐣᐊ·ᐊ·ᔨ ᒧᐦᑭᐃᐣᐊᐊᒪᐅᐣᐊ·ᐊ·ᔨ

ᐅᑎᑎᐱᐸᔪᓇᒃᑲ· ᒥᓇ ᐅᒪᒪᐅ·ᔭᑏᒪ; ᓂᑲᐸ-ᑭᑎᓇᐧ ᒪᓇ ᑭᑭᑎᑲᐧ.

8 ᐯᐧᐊᐧ ᒪᓇ ᐅᒥᓗ ᑭᐧᐃᑌᐧ, ᑲᐧᐱᐧ ᐃ·ᐧᐃᐧᑊ-Δ·ᔭᓂ, ᓂᑲᐃᐧᐢᓪᑦ: ᒪᓇ ᑲᐧᐱᐧ ᐅᑲ ᐃ·ᐧᐃᐧᑊ-Δ·ᔭᓂ, ᓇᒪᐃ·ᔭ ᓂᑲᐃᐧᐢᓪᑦ.

9 ᐅᒥᓗ ᒪᓇ ᑭᐧᐃᑌᐧ, ᑫᐧᑭᓇᒻ ᑭᑲᐃ·ᑊᐃ·ᑎᐧ: ᐅᔭᐅ·ᐧ ᒪᓇ ᐊᓂᒪᓇ ᐱᒥᑦᐱᐃ·ᐧ ᑲᐅᑎᓇᒪᓪ ᓇᒪ-ᐃ·ᔭ ᑭᔭ ᑭᑲᐅᐢᑭᔭᐢᓪᑦᓯᓂᓪ; ᑎᑫᒪ ᑲᑎᐯ-ᔭᐢᑭᑫᓪ ᑲᐸᐃᓯᐅ·ᐧ ᓂᓪᔨᐊᐃ· ᐃᑫᐃ·ᐊ· ᐅᑭᐢᑭᔭᐧ. ᑌᐧᔨᐊ ᒪᓇ ᑭᐧᐸᓂᓪ, ᐅᑭᐢᐃ·ᑊᐃ·ᓪ ᐯᐧᐊᐧ ᑭᑌᐧ ᐃᓂ.

10 ¶ ᐯᐧᐊᐧ ᒪᓇ ᑭᐧᓇᐧᑐᐧ ᓴᑦᓯᐧᐊᓪ ᒥᓇ ᓇᐧᑌᐧᐢ ᑭᑌᐧ ᓇᐧᑌᐧᐢ; ᑭᐧᐃᐧᑊ·ᐧ ᒪᓇ ᒥᑎᓪᑦᓯᓪᑐᐧᑎᓪᑐᐧᓯᐧᑐᐧᑎᓪᑐᐧᓯᐧᑐᐧᑎᓪᑐᐧᓯᐧ

ᓄᓂᐊᓐ, ᐊᓂᑭ ᒥᐊᓂ ᖃᐸᑭᑎᓂᓯᓪᓚᐊᑯᓪ ᐊᓄᓯᓄᓂᐊᓐ. ᒪᒥᐢᑎᒥᓵ ᖃᑎᐅᓴᓪ ᐱᑭᓐ.

10 ᐊᖏᒥᓐ, ᐲᖃᑯᓪ ᖃᑌᐢᑕᐱᐊᓐ ᐅᑯᐊᐱᓪᓚᐅᓪ ᔨᑯᒥᓪᑕᒪᒪᓐ, ᐲᖃᑯᓪ ᖃᐊᐱᐊᓐ ᐅᓇᓯᑯᓯᐅᐊᓂᓪ, ᒥᓇ ᓴᓐᖃᓇᓪ ᖃᐱᒧᐢᑌᐊᓐ.

11 ᐊᓂᐲ ᖃᐅᐢᒥᓪᑕᐱᑎᓯᓂᓪ ᐅᐢᐯᐢᑯᓂᓯᓄᔨᓐ ᖃᐢᐴᐱᓐ ᐧᐊᓂᑦ ᖃᒪᓂᐅᐢᓴᖃᓇᓪᓴᓂᓯᓂᓐ, ᐊᓂᒪ ᐅᑎ ᐅᐊᓯᖃᓐᖃᓪᓴᓐᑎᓯᑦᑯᔨ ᐊᓂᐊᐲᓄᔨᓐ ᐅᐸᓪᑕᓄᔨᓪᓵ ᐃᓕᐢᐅᐊᓵᐢ; ᐅᖃᓪ ᒪᖃ ᖃᑎᐱᐊᐢᐯᓇᓪᓚᐅᓪ ᐅᐸᓪᑕᓄᔨᓪᓵ ᐃᓕᐢᐅᐊᓵᐢ ᐅᓇᓯᑯᓯᐅᐊᓂᓪ ᐅᓪᑕᐊᐅ

ᐅᒥᐦᑭᓴ·ᐦᐱᐊᓴ·ᐊ·, ᑭᐦᐯᐸᓴᓇ·ᓵ Ꮮᑲ ᒋᐱᐣᓭ ᐅᒪ·ᐸᑫᓴᐊ·ᓵ ᐅᐃᓴᒥᐦᑎᑎᓂᓵ; ᑭᑫᒪ Ⅾ·ᔨᓴ·ᐤ ᒥᓇ ᐅᐱᐣᓇ·ᐃᓇᒥᐦᑎᓴᐊ·ᓵ ᓇᒪᐃ·ᔨ ᐅᐱᐣᓇ·ᐃᓇᒋᐸᓵ: ᑭᐦᐱᐣ)ᑫᓴ·ᓵ Ⅼᑲ ᐊᐣᑭᓵ ᑭᒋᓂᓴᐊ·ᐃᓇᒋᒋᓵ.

6 ᐃᐣᐅᐃᓭᐊᓵ Ⅼᑲ ᐃᓇᐨ ᑭᐦᑭᑎᒪᐃᐅᓵ·ᓵ ᒥᑎ-ᐊᓇ·ᑕ; ᐃᐣᐅᐃᓭ ᐅᑕᐊ·ᓴᒥᓵ Ⅼᑲ ᑭᐦᒪᐃ·ᒧᐨᑕ-ᐅ·ᐊ·ᓵ ᑲᑎᐯᓇᐦᑭᓵᓴ.

7 ¶ ᑭᐦᐅᑎᐸᓭᓂ Ⅼᑲ, ᐃᐣᐸ ᐃᐣᐅᐃᓭ ᐅᑕ-ᐊ·ᓴᒥᓵ ᒣᐃ·ᒧᐨᑕᐊ·ᓵ ᑲᑎᐯᓇᐦᑭᓵᓴ ᒥᑎᐊᓇ·ᑕ ᐅᐦᓵ,

8 ᑲᑎᐯᓇᐦᑭᓵ ᑭᐦᐃᐱᑎᐊᒪᐅ·ᐤ ᐅᑲ·ᑭᓵᐃ·ᓇᑕ-ᓂᐊ· ᐊᓂᐃ ᐃᐣᐅᐃᓭ ᐅᑕᐊ·ᓴᒥᓴᓇᐊ·, ᐊᓇ ᐅᒥᓴ ᑲᑭᐦᐃᓵᐃᐣᐊᓇ·, ᐅᓇ ᐅᒥᐦᐃᐣᐊᓇ·ᐤ ᐃᐣᐱᑎᐣᐃᓇᐊ·ᓵ, ᐅᓇ ᐅᒥᐦᐃᐣᐊᓇ·ᐤ ᐃᐣᐦᐅᐣᐃᓇᐊ·ᓵ, ᐅᓇ ᐅᒥᐦᐃᐣᐊᓇ·ᐤ ᑭᐦᐃᐱᑎ

ᒥᓇ ᒪᓯᓂᓚᖅᓴᓄ ᐅᑭᖅᑭᓴᒋᐅᖅᖃᑦ ᐅᘁᑦ ᑲᐊᓴᑦ, ᒥᓇ ᐊᓇ ᘁᑦᑎ ᓴᐯᒧᓪᓗ ᐅᑭᖅᐸᑭᓕᖅᓂᓇᓪ ᐅᘁᑦ ᐸᑭᓴᓇᓵᒪᓂᖅᓂ ᐅᑭᖅᑭᓴᒋᐅᖅᖃᑦᓯᓚᖅ.

29 ᐅᑎᓯ ᒪᓴ ᑭᖅᐊᐅᑎᔪᐊᑦᑦ, ᐊᑕᓂᓇ ᐅᒪ ᓴᑭᖅ-ᔅᑦ? ᐃᓕᓴ ᒪᓴ ᑲᓂᓯᐃᓐᓂᖅ ᒥᓇ ᓴᖅᓴᑐ-ᑭᖅᑫᒧᑦ, ᑭᖅᐃᑌᐊᑦᑦ, ᑭᑎᐅᑦ ᐅᘁᓯᓴ ᔪᐸᓃ ᓴᑭᖅᔅᑦ.

30 ᐅᘁᓯ ᒪᓴ ᐊᓯᓯᓂᐊᑦᑦ ᐅᑌᓇᓪ ᑭᖅᐃᑌᐊᑦᑦ ᔪᐸᓃᐊ, ᐯᐊᑦᓴᐃᑦᑕ ᑲᘁᓯᓃ, ᑭᓯᓂᓴᑦ: ᑎᑫᒪ ᑭᖅ-ᓂᖅᑎᑦᐯᐊᑦᑦ ᐅᐸᓯᑭᓴᐃᓐᘁᓯᓂᖅ ᐯᐊᓪ, ᑎᑫᒪ ᒥᓇ ᑭᖅᖁᓴᖅᑭᑦᖅ ᒪᓯᓂᓂᓚᖅ ᐅᘁᑦ ᑲᐊᑦᓴᓯᓂ.

31 ᔪᐸᓃ ᒪᓴ ᑭᖅᐃᑌᐅᖅ ᑲᖅᑭᖅᓂᓪ ᐅᘁᓇ ᑲᓂᓂᐃᑦ-ᒋᘁᓯ, ᑲᑭᖅᐯᐊᑦᒋᐊᑦᓂᖅ ᑦᑭ ᐯᐊᓪ? ᑭᑲᒪᒥᐊᑦᓂᖅ ᐃᑦ ᐊᓇ ᓂᐃᓐᖅᐯᐊᑦᒋᓯ, ᑭᖅᐱᑦ ᑲᓯᓂᐸᐊᑦᓂᖅ ᐯᐊᓪᓗᑦ; ᑭᓴᐱᑦ ᖃᓄᐃᐃᑦᓂᖅ, ᑭᖅᐱᑦ ᑲᓯᑭᓴᐯᐊᑦᓂᖅ ᐯᐊᑦᓂᓯ, ᑎᑫᒪ ᐯᓇ ᑭᖅᖁᓴᖅᑭᑦᖅ ᒪᓯᓂᓂᓚᖅ ᐅᘁᑦ ᑲᐊᑦᓴᓯᓂ.

32 ᐅᑐᓯ ᒪᓴ ᐅᖅᑭᑦᓴᑦ ᑭᖅᐊᐯᐊᑦᓯ ᑭᖅᐃᓯᓂᖅᑲᓂᖅ, ᐅᐃᑌᑦ, ᑭᖅᑦ ᐯᐊᓯ ᑲᓯᑭᓴᐯᐊᑦᑌᖅ, ᑎᑫᒪ ᐅᖅᑭᖅᑲᓂᖅᑐᐊᑦᑦ ᐅᑦᓯᑭᓴᐃᓐᘁᓯᓂᖅ.

33 ¶ ᐅᘁᓇ ᒪᓴ ᑲᖅᑭᖅᓂᑦ ᒥᓇ ᐊᒪᓰᐃᑲᑦᑦ ᒥᓇ ᐊᑦᓂᓪ ᐅᖅ ᐊᐊᑦᓯᓴ ᑭᖅᑭᖅᐃᑦᑦᑕᓪᓕᐊᑦᑦ, ᐅᑭᖅᐊᓯᐊᑦᖅᑭᖅ, ᐅᑭᖅᑲᐯᓯᑭᖅ ᒪᓴ ᐊᓂᑦ ᑐᓴᐃᓰ ᐊᑦᓯᑎᓪᓗ.

34 ᒪᓴ ᐅᑕᖅᓗᓐᓴ ᑲᑎᐅᓇᖅᑭᓴ ᑭᖅᐯᐅᑎᖅᑐᓂᖅ ᑭᑎᑐᓪ, ᑭᖅᑐᑦᑕ ᒪᓴ ᐱᐱᓴᓂᓪ; ᐅᑦᑕᐃᓴᐊᑦ ᒪᓴ ᑭᖅᒪᓚᐊᑦᑭᒪᑦ.

35 ᑭᖅᐃᓯᑎᐅᑦᖅ ᒪᓴ ᒥᓇᐅᑦᐊᑦ ᒥᓇᑦ ᒪᓇᓴ, ᐊᓂᐃ ᑲᑭᖅᒪᓚᑭᒪᒥᓯ; ᑭᖅᐃᓯᑎᓴᐊᒪᐅᖅᑭ ᒪᓴ ᒥᓇᐅᑦᐊᑦ ᐊᓂᐃ ᐅᐱᓴᑦ, ᒥᓇ ᓇᑐᓴᐊᑦ; ᑭᐯᓂᑕᐃᓇᑭᖅᑐᑦᐊᑦ ᒪᓴ.

36 ¶ ᑭᑎᐅᑦ ᒪᓴ ᑭᖅᐃᑌᐅ ᑭᓴᒪᓂᑐᐊᑦ, ᑭᑦᐱᑦ ᑫᐱᒪᑭᐊᑦᐊᑐᑦ ᐃᑦᖅᐅᑦᐊᑦ ᓂᒥᖅᑎ ᐅᖅᑎ, ᑐᑎᖅᑎ ᑲᑭᖅᐃᑌᐅᑦᖅ.

37 ᐊᑦᓯᖅᑕ, ᓂᑲᐅᑦᑕᒃ ᐯᖁᔪᐱᐊᑦᖁᑦ ᒪᓴᑎᔪᐱᐊᑦᖁᑦ ᒪᓂᐅᑦᑕᑦ; ᑭᑦᐱᑦ ᒪᓴ ᐱᔪᐊᑦᓴ ᐊᔪᖅᑎᑭᖅ ᐱᖅᑲᓐᓂᖅᑕᑦ ᐅᖅᑎᑭᖅ ᐅᖅᑎ, ᑐᑎᖅᑎ ᑲᑭᖅᐃᑌᐅᑦᖅ ᐊᑦᓯᑎᓪᓗ ᐱᖅᑲᓐᓂᖅᑕᑦ ᐅᖅᑎᑭᖅ ᐅᖅᑎ, ᑐᑎᖅᑎ ᑲᑭᖅᐃᑌᐅᑦᖅ.

38 ᐅᘁᓯ ᒪᓴ ᑭᖅᐃᑌᐅᑦ: ᑎᑫᒪ ᐃᓕᓴᑦ ᓇᐸᖁᑦ ᑭᖅᑭᓴᒋᐅᖅᖃᑦᓯᓚᖅ, ᑭᖅᐃᑌᐊᑦᓴᐊᑦᓯᓚᖅ, ᐅᘁᓯ ᐅᖅᑭᖅᐃᑌᐊᑦᓴᐊᑦᓯᓚᖅ ᐊᒥᖁᑲᖅᑭᓴ ᐅᐱᓴᑦ ᐅᖅᑎᑭᖅ, ᐯᖁᑦ ᒪᓴ ᑭᖅᐸᓂᖅᑐᐊᑦᑦ ᐅᖅᑎ, ᑐᑎᖅᑎ ᑲᑭᖅᐃᑌᐅᑦᖅ.

39 ᑎᑫᒪ ᒪᓴ ᐅᑎᓯ ᑭᖅᐃᑌᐅᖅ ᐊᖁᓴᓂᐃᑦ, ᑭᖅᑦ ᐅᑲᐃᓕᖅ ᑭᑭᓯᑦᓯᐃᑦ ᓂᑲᑭᓴᓕᓯᑦ, ᐱᐃᑦ ᒪᓴ ᐅᑲᑦ ᐯᖁᓴᖅᑦ ᓂᑲᐃᑦᑦᑕᓴᑦ; ᑭᖅᑦ ᓂᑲᐃᑭᖅᑦᒋ, ᑭᓯᓂᓴᑦ ᐅᖅᑎ; ᑭᖅᑦ ᐅᑲᑦ ᑲᓯᓂᖅᑐᖅ ᐅᑦᑕᓴᑦᓂᓪ, ᐱᐃᑦ ᐅᑲᑦ ᐯᖁᓴᖅᑦ ᐃᓕᐊᑦ ᐅᖅᑎ ᐱᓕᕆᓂᖅᑕᑦ.

40 ᐊᖁᓯᓂᑐ ᒪᓴ ᐅᘁᓯ ᑭᖅᑭᓴᒋᐅᖅᖃᑦᓯᓚᖅ ᐅᑎᐱᓪᓴᓂᓴᑦ; ᑎᑫᒪ ᐱᐃᑦ ᐅᐱᓴᑦ ᐃᓕᐊᑦ ᑭᖅᐃᑌᐅᖅ, ᑐᑎᖅᑎ ᐃᓕᓴ ᑲᑭᖅᐃᑌᐅᑦᖅ.

ᒪᓂᓇᒪᓴᓗ ᑌᐸᘁᖅ.

1 ᐅᘁᓯᐱ ᒪᓴ ᑲᑦᐊᐯᐊᑦᓴ, ᐅᐅᘁᓇ ᑭᑎᐅᑦ, ᒥᓇ ᓴᖅᑭᖅᓂ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᑦᑦ; ᓴᑭᖅᐃᓐᘁᐃᑦᓇᑦ, ᐃᓐᓕᓐᓇᓕᐊᑦᑦ ᑭᖅᐃᑌᐅᑦᖅ; ᐅᑭᖅᓴᐯᓯᑦ ᐅᖅᐱᓴᑦ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᑦᑦ ᐅᑭᖅᑭᓴᒋᐅᖅᖃᑦᓯᓚᖅ

10 Lᖅ ᑭᐦᐱᐣ ᑭᓇᐦᓭᓂ ᑲᐸᐢᐳᐦᑌᒃᓴ, ᐃᐧᑊᐧ ᔪᐢᐊ ᑭᓪᓗᑲᒃᓴ ᑲᓚᑌᓇᐧ ᐅᓇᓪᓂᓚᐧᑦ.

11 ᑮᑓᐦᓪᐊᐧᐊᐧᑦ Lᖅ ᑫᐊᓂᑌᐧᑦ; ᐅᐧᓇᐦ Lᖅ ᐅᒃ· ᑫᒪᐣᒃᐸᐧᑭ ᑭᑭᐦᑭᓂ ᑭᑮᓚᓪᓂᐧ ᐅᓇᓪᓂᓚᐧᑦ. ᑭᐦᐃᐧᑎᐧᐦᐧ Lᖅ ᔪᐢᐊᐧᑦ· ᐅᑐᓪᓀᒃᓴᓇ ᐅᐃᐢᐦᑌᑭᐧ ᐊᐧᓴᐃᐧᑎᒪᓂᐢ ᐃᑦ ᐅᐊᒃᓂᐧ ᐅᑐᓪᓀᒃᓴᓇ· ᓄᑎᓂᐊᓂᓂᐢ ᑲᑭᐃᐧᔪᓂᐧ.

12 ᐊᓂᑭ Lᖅ ᒥᑎᐊᓚᑦ, ᒥᓇ ᐊᒪᐢᐃᑲᒃᑦ, ᒥᓇ ᑲᐦᑭᓂ ᐊᓪᓚᓂᐧᐢ, ᑭᓂᐱᑌᓂᓚᐧᑦ ᐊᓪᓚᓂᐧᐢ ᐊᓪᓴᑎᐦᓚᐢ ᐃᐱᓪᒋᐧ ᑎᐢᐧᐸᐧᐢᓴᐧᑦ; ᒥᓇ ᐅᐱᐣᒃᐃᐧᑲᓪᓂᐧᑦ ᓚᐃᓴᐧᒃ ᑭᐦᐱᑌᐸᑎᒪᓪ, ᐸᐱᓪᒋᐧᑦ ᓴᑲᑌᐧ ᑭᐦᐱᑌᐸᑎᒪᓪ, ᐊᓪᓴᑎᐦᓚᐢ ᐃᐱᓪᒋᐧᑦ ᐃᐧᑲᓪᓂᐧᑦ

ᐅᑭᐢᑲᐊᐅ· ᑭ ᓂᐸ ᒥᓇ ᓴᑦᒪᓇ ᓴᓴ· ᐊᖏᐊᐅ· ᑭᑭᐢᑉ, ᑭᑭᒋᖏᐢᑦᑦᐸ ᐸᐢᐊᑎᓂᓂᑫᒪᓕᑦ ?

7 ᑭᑎᐅᑦ ᒪᓇ ᑭᐢᐃᑕᐅ·°, ᐅᐅᑯ ᐅᐢᑭ ᐃᓵᐦ ᑲᑎᐊᓯᓂᑭᑫᐟ ᑭᐢᐊᐢᑎᓇᓭᑭ ᐊᓂᐊ ᓂᐸ ᒥᓇ ᓴᑦᒪᓇ ᓂᑭᐢᑉ, ᐅᑯᓵᐦ ᓂᑲᐦᐃᑯᐱᐅᐟ ᑭᐃ·ᒉᓂᐊ·° ᑲᐃ·ᒥᓂ-ᓇᒃᓂᓓᒪᐟ ᐱᑲᓪᑕᑎᑲᓯ ᐅᐢᑭ ᒥᓇ ᒪᓐᓇᓓ.

8 ¶ ᐅᐊᓂ ᒪᓇ ᐅᐢᑭ ᑭᐢᐃᑐᐢᑌ° ᐊᓂᐊ ᐯᑦᐊᐅᐢ, ᐅᐊᓂ ᒪᓇ ᒥᓇ ᒣ·ᐢᑭ ᐅᑭᐢᐃᐸᐟ, ᐊᓂᑭ ᒪᓇ ᐯᑦᐊᐅᐢ ᐊᐢᓂᓯᓂᐊ·ᑦ ᑭᐢᐃᐢᓇᓪᑫ·ᐊ·ᓯᒣᐊ·ᑦ ᒉᐱᐢᓂᐊᐟ ᐱᑲᓪᑕᑎᑲᓯ ᐊᐢᓂᓯᓂᐊ·ᑦ ᑲᑭᐢᑎᓇᓪᑫ·ᐊ·ᓯᒪᒋᑦᑦ.

9 ᒥᓇ ᒪᓇ ᑭᐢᐁᒣᐢᐅᑭ ᐯᑦᐊᐅᐢ ᐊᐢᓂᓯᓂᐊ·, ᐅᐃᐸᐟ, ᐃᓪᐦᐃ ᒥᓇ ᒥᐊᓂᓂᓯᓂ ᑭᖮᒣᐊ·ᓯᐃ·ᓂᐟ, ᓂᑲᐦᐁᐢᑦᐊ·ᑦ ᑭᑭᐢᑉ ᐅᑭᐢᐃᐸᐟ ᐊᐢᓂᓯᓂᐊ·ᑦ ᑭᑭᐢᑉ ᐊᐢᓂᓯᓂᐊ·ᑦ ᑲᑭᐢᑎᓇᓪᑫ·ᐊ·ᓯᒪᒋᑦᑦ.

10 ¶ ᓂᐸ ᒪᓇ ᒥᓇ ᓴᑦᒪᓇ ᒉᐢᓴᑲᐃ·ᑦᓂᐊ ᐊᓂᐊ ᑲᐟᑦᐟᐃᐢ, ᐅᐃᐢᑫᑦᑭ ᐅᓇᐊᓂᐢᒥᐊ·ᐊ·, ᐃᓂᐊᐢᑭ ᒥᐢᐊᐢᓂᐊ·ᑦ, ᐧᐣ ᑲᑭᐢᐃᐢᓇᐃᐢᑭ ᑲᐢᑭᓐᐢᒥᐊᓇᐢ ᐅᓇᐊᓂᐢᒥᐊ·ᑦ, ᐊᐢᓂᓯᓂᐊ·ᑦ ᐊᐢᓂᓯᓂᐊ·ᑦ ᐅᓇᐊᓂᐢᒥᐊ·ᑦ ᐃᐢᐊᐢᓂᐊ·ᑦ ᐃᐢᐊᐢᓂᐊ·ᑦ ᐃᐢᐊᐢᓂ

ᐱᐣᐱᐁᐢ ᑎᑦᓂᐧᓴᒥᔨᓐ ᑲᐃᓐ ᐲᐟᓂᐲᑲᐧᓂᐣ, ᐅᐲ ᐱᓯᖏᓐ-ᐱᑦᒪᒥᐢ ᐯᐯᐣᐱᒪ, ᒥᓇ ᐅᐲᐢᒪᓇᑐᐣᐢᐱᐢ ᐊᓂᐱ ᐯᐣᐱᐁᐣᐱᐣ.

34 ᐱᐣᐱᐁᐢ ᐅᑦᓂᐧᓴᒥᔨᓐ ᒪᓇ ᓇᒪ ᐁᐣᓐ ᐲᐢᐲᓐ-ᐲᓯᐯᑦᓂᐧᓴᐣ ᑲᑎᐱᐣᐢᐲᐟᐣ ᑎᑭᐢᒪᓇᑐᐣᒋᑦᓂᐧᓴ, ᑲᐲᐢᐲᓐᐱᐣᐢᐲᐟᐣ ᑎᓇᐣᐊᓇᑦᓂᐧᓴᐣ ᑎᐲᐲᐢᐟᐣ ᑎᐲᐢᐲᐟᐣ ᐊᐢᐲᐣᐢ ᑎᐲᐢᐲ

ᑐᓯᓴᖅ ᓯᓇ ᑭᖑᐃᐯᓕᑯ ᑲᓀᑦᓴᑭᓀᓯᓄᓚᑯᖓ, ᒥᓄ ᑲᓪᓴᓂᓯᓕᓂᕐᑲᓇᓂᓵᓂᐅᑦ ᐊᒪᑦᐯᖏᑲ ᑲᑎᓪᓗᒥᑦ ᐊᓯᓕᓂᕐ; ᒥᓄ ᑲᓀᓯᓂᓴᓂᓯᓕᓂᕐᑲᓇᓂᓵᓂᐅᑦ, ᓯᓇᓄ ᑲᑭᐃᓴᓀᓯᓕᓂᕐ ᐯᓴᓂᓀᓯᓂᓵᓂᐅᑦ ᐃᓵᓴᓐᑲᓇᓂᓵᓂᐅᑦ.

25 ᓯᓇᓄ ᒪᓕ ᓀᓀᑦ ᓯᓇᓀᓵᓂᓯᓂᓵᓂᐅᑦ ᑭᴿᓯᓯᓂᓵᓂᐅᑦ ᓂᓴᓀᓵᓂᓯᓂᓵᓂᐅᑦ, ᓯᓇᓂ ᓪᓂᓯᓂᓵᓂᐅᑦ ᒪᓕ ᑲᴿᑭᓴᓂ ᐯᓇᓂ ᑲᐱᓴᑎᓀᓀᑦ ᐯᐱᓴᓐᓯᓕᓂᓵᓂᐅᑦ; ᑭᴿᐃᓵᴿᑕᓕᓂᓵᓂ ᒪᓕ ᐊᐱᓂᐅᑦ.

26 ᓂᓯᑦ ᒪᓕ ᐅᓀᓴᖅ ᐱᐯᑦ ᑭᴿᐯᐱᓴᓂᐯᓂᓵ ᐃᓵᑭᓴᓀ, ᓀᓀᑦ ᐯᑭᴿᐱᓀᓀᓀᓂᓵᓂᐅᑦ; ᓯᓇᓄ ᒪᓕ ᓀᓀᑦ ᓯᓇᓀᓵᓂᓯᓂᓵᓂᐅᑦ ᑭᴿᓂᑦᐯᓵᑕᓂᓯᓂᓵ.

27 ᑭᑎᑲᓂᓵ ᒪᓕ ᑭᴿᐱᓀᓂᓴᐃᓵᓂᓯᓂᓵ, ᐯᑭᴿ ᒪᓴᑭᓂᓵ ᐅᓀᓀᓀᓂᓵᑲᓂᓵᓂᓵ, ᐯᓇᓀ ᐯᑭᴿᑕᴿᑭᓂᓵᑲᓂᓵᓂᓵ, ᐯᑭᴿᐱᑲᴿᑭᓂᓵ ᐅᓂᓚᑲᴿᑭᓂᓵᓂᓵᓂᓵ ᐃᓵᓀᓂᓵ, ᐯᑎᓀᓀᑭᓂᓵᓂᓵ ᒥᓄ ᐯᑭᴿᓂᓂᓵᓂᓵᓂᓵ, ᐯᓇᓀ ᐯᑭᴿᓵᓂᓂᓵᒪᓂᓵ ᐊᒪᐅᑦ.

28 ᓂᓯᑦ ᒪᓕ ᐅᓀᓴᖅ ᐃᐯᓀ ᑭᴿᐱᐯᓵᓂᓵ, ᐊᐯᓵᓄ ᓄᓄ ᐊᒪᐱᑦᐯᐱᓴ, ᒥᓄ ᐊᐯᓵᓄ ᓄᓄ ᓀᓀᑦ ᑭᓀᓵᓂᓯᓂᓵᓂᓵᓂᓵ

ᐊᓐᑎᓴᐤ; ᐅᑯᓂ ᒪᓗ ᐊᓂᓂ ᑲᐦᐢᑭᓴᐤ ᐃᓕᓴᕐᓂᐅᐊᓐᓄ ᑲᐊᓐᓴᓗᐊᓐᓂᖅ ᓂᐱᐅᓂᖅ, ᐃᓂᓕᓐ ᐅᓴᑲᓐ ᐱᐦᑎᒥᓐᔅᑕᓐ ᓇᐅᐊᓐᓄ ᒥᓗ ᐃᓐᓀᐊᓐᓄ.

50 ¶ ᐊᐱᒥᐅᐢ ᒪᓗ ᑲᐦᓇᑦᑦ ᑎᐯᓐ, ᒥᓗ ᐅᑭᐦᓀᓇᖅ ᑎᐯᓐ, ᐅᓂᓂ ᐅᑭᐦᓀᓇᖅ.

51 ᒪᓗ ᑲᐦᐱᑕᓀᓐ ᐅᒪᓐᓴᓂᓐ ᐃᓐᓂᓴᐦᐤ ᐋᐦᑭ ᐄᑌᓇᖅ, ᐅᓂᓂ ᒪᓗ ᑲᐦᐱᐃᒧᐊᓂᓐ ᑲᐦᐢᑭᓴᐤ ᐃᓗᐊᓐᓄ ᒥᓗ ᐃᓐᐊᓐᓄᓐ, ᒥᓗ ᑲᐦᐢᑭᓴᐤ ᐅᑭᐦᓀᓇᖅ ᐅᐱᐦᑭᐅᑭᐦᐢ, ᑕᐦᐧᐃᐢ ᒪᓗ ᐃᓐᐊᓐᓄᓐ ᐅᑭᐦᓀᓇᖅ ᐅᑭᐦᓀᓇᖅ ᐅᑭᐦᓀᓇᖅ

ᒪᓂᓇᒪᓐᓄᑦ ᒥᑦᑕᖅᓴᑦ ᐯᓴᐃᓴᑦ.

1 ᑭᑦᑕ ᒪᓐ ᐊᓇ ᑲᑦᐃᐃᑦᑕᑦᓴ ᑲᖅᓂᖅᑭ ᓇᑐᔪᐃᓕᓴᓐᓄᑦ, ᑲᖅᐳᓴᓐᓄᑦ ᒪᓐ ᐱᓴᒃᑎᓂᖅᐳᐃᓐᓄᑦ ᑲᑦᐃᐃᑦᑕᑦᓴ; ᑲᑦᐃᐃᑦ ᒪᓐ ᑲᖅᓂᖅᑕᐃᓐᑭᐅᑦᓴ ᑭᑦᑕᑦ.

2 ᑲᑦᐃᐃᑦ ᐃᓐᐃᐧ ᒪᓐ ᑲᖅᓂᖅᑕᐃᓐᑭᖅᑕᒪᑦ ᑐᓴᓴᓐ; ᐃᓂᐃ ᒪᓐ ᐃᓐᐃᐧ ᑐᓴᓴᓐᓄᑦ ᑲᖅᓴᓐᓄᑦᑕᐃᓐᑭᐅᑦᓴᐃᓐ, ᐅᓴᓴ ᐅᑲᖅᐃᐧᓴᐃᓐᐅᑦ ᐃᓂᐃ ᑎᑦᑎ ᐅᑲᖅᐃᐧᓴᐃᓐᐅᑦᓴᐃᓐ, ᐃᓐᓴᓐᓄᑦ ᐃᓐᐃᐧᓴᐃᓐᐅᑦ ᐃᓐᐃᐧᓴᐃᓐᐅᑦᓴᐃᓐ, ᐃᓐᓴᓐᓄ

ᑭᐊ·ᓂᔪᑕᐃ·ᔪ ᐅᐃ·ᓇᔪᓂᔭᑕᐃ·ᑦᔪ; ᑲᑎᐅᓂᔭᐣᑭᐟ ᑲᐅᓇᓯᐅ·ᐟ ᑲᑎᐅᓇᓯᐅ·ᐤ ᐊᓂᐣ ᑲᐢᓯᑲᔪ ᑕᑎᐃ·ᐣ ᐃᑎ ᐅᐊᑲᑦᑭ ᐃᑦᔭᐅᐃᐸ ᑐᑕᐊ·ᑕᑎᓕᔭᐊᑦ.

28 ᐅᔭᐅ·ᐟ ᒪᓇ ᐅᑭᐣᔨᒥᓕᐊ·ᐊ· ᐊᒪᔪ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎ ᓇᒪᐃ·ᔭ ᑭᐣᓄᐣᑕᑦ ᑲᑭᐃᑌᑎ·ᓀᐟ ᑭᐊᑲᑭᐅᑎᔪᐊᒪᓇᐟ.

29 ¶ ᐅᑯᐟᐃ ᒪᓇ ᐅᑕᐣᑲᓇ· ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᐟ ᑭᐯᐅ·ᑎᐣᑌ᙮ ᑭᐊᓯᐊ·ᐊᑦ ᒪᓇ ᑭᔨᐃᐊᐟ, ᒥᓇ ᐅᑭᣐᒪᓴᑲᒃᓵ ᒥᑦᕿ ᐊᑦᑕ ᑭᔨᐃᐊᐟ, ᒥᑦᕿᓀᓵ ᒪᓇ ᑭᔨᐃᐊᑎᓵ ᐅᑦᑭᐣᑲᑎᐊᓯᐊ·ᐊᑦ ᐃᑦᑕ ᑲᐊᑲᓀᓵ ᐊᒪᔪ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᓯᓀᐊ·.

30 ᑭᑦᑕ ᒪᓇ ᑭᐣᑭᐢᑎᐣ ᑭᐢᑭᒧᓂᓀ ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᓀᐟ, ᐅᑭᣐᒪᐃᑌ·ᐟ, ᑭᐢᐱᐟ ᑫᐣᒥᓇᐣ ᕿᑭᑎᓇᐊ·ᑕ·ᐃ· ᐊᒪᔪ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᓴ ᓂᑭᑦᑌᐟ,

31 ᑲᑕᐃᐣᑭᐟ ᐃᓴ, ᐊᐯ·ᓇ ᐅᐃᐊ ᑫᐯᐊ·ᑲᐃ·ᑫ· ᐃᐢᑲᓵᑌᒪᓀ ᓂᑭᐟ ᐅᐣᑭ ᑭᑎᓇᑭᐢᑲᐃ·ᐟ, ᑭᐢᐱᐟ ᑭᔭᒣᐃ·ᓂᓀ, ᔨᓂᐊᑲᓵᐃ· ᐊᒪᔪ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᓴ, ᑫᐣᒥᓇᐣ ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᐟ ᑲᑕᐅᑦᔨᓂᓀ, ᓂᑲᐸᑭᒥᑲᐣ ᒪᓇ ᑲᑕᐃᐢᑲᑦᑭᑎᑲᓂᐃᐣᐟ.

32 ¶ ᐅᑯᐟ ᒪᓇ ᑭᐣᓇᑌᓀ ᐊᒪᔪ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑦᑭᐊᐣ· ᑭᑭᓂᓇᐟ; ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᐟ ᒪᓇ ᑭᐣᐸᑭᑎᓂᒥᐣ ᐅᑭᣐᒪᓀᐣᑭᐟ.

33 ᑭᐣᓂᐸᐣᐅᓀ ᒪᓇ ᐊᔭᐅᐊᔭ ᐅᐣᑭ ᐱᐢᓀ ᑲᑕᐯᑕᓯᓴᐸᔪ ᒥᓂᐟ ᐅᐣᑭ, ᑲᓯᑕᓇᓀ ᐃᔪ ᐱᐁ ᐅᑐᓇᐊ·, ᒥᓇ ᐅᒪᑯᐁᑌ·ᐣᑭ ᓯᒥᓂᑭᑐᑎᑲᓇ ᐅᐣᑭ, ᑭᐣᑭᓂᐸᐣᐅᓂᓀ. ᐅᑯᓯ ᐅᒪ ᐊᒪᔪ ᑲᑭᐃᑌᑎᓂᓀ ᐅᑦᑭᐣᑲᑎᐊᓯᐊ·ᐊᑦ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂᓀ.

34 ¶ ᑭᑦᑕ ᒪᓇ ᑭᐣᑕᔪᓯᐟ ᑲᓂᑦ ᒥᑦᕿ ᐃᓵᑭᓀ ᐃᓯᐟ, ᑭᑦᓯ ᒪᓇ, ᐅᑕᓂᔭ ᑭᐣᐯᓂᑕᐃ·ᓇᑭᑲᑎᐟ ᐅᐣᑕᔪᓂᔨᓯᐟ ᑭᑐᐣᑲᓇᐣ ᒥᓇ ᐅᓂᒥᓵᐟ; ᐅᐅᔪᓂ ᒪᓇ ᐱᔪ ᐅᑭᣐᒪᐢᑲᔪᓯᐟ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ; ᓇᒪᐃ·ᔭ ᐊᔨᐊ·ᑦ ᑭᐣᐅᑕᐊ·ᓂᓀ ᐃᑦᔭᐊᑦᑭ ᐃᑦᔭᐊᑦᑭᐣᐳ ᐊᐢᓯᐅᑦᑭᐣᐳ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ.

35 ᑭᐣᐅᑎᐣᑕᓂᓀ ᒪᓇ ᐃᑦᐱ ᑲᐊ·ᔨᒪᑦ, ᑭᐣᐱᐃᔪᑕᑦ ᐅᑕᐊᐃ·ᓂᓵ, ᐅᑭᣐᒪᐃᑌ·ᐟ, ᒧ·ᑎᑦᑲᑲᑎ, ᓂᔨᓂᐢ! ᓵᐣᐱᐢ ᑕᔨᐢᑎᑌᐃᔭᐊᐟ, ᑫᐢᒪ ᒪᓇ ᐅᑕᐊ ᐯᔭᑎᐊᐟ ᑲᒥᓂᐢᑲᑎᐃᓵᔨᐊ·ᓂᓀ ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᐟ, ᓇᒪᐃᑌᑎ ᒪᓇ ᓂᑲᑭᐣᑫᐃᑲᐃᐣᐟ, ᑫᐢᒪ ᓂᑭᐟᔨᑕᐣᑭᑫᐟᑌᓵᒪᔨᐊ·ᓂᓀ ᓂᑲᓂᓀ ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᐟ, ᓇᒪᐃᑌᑎ ᒪᓇ ᓂᑲᑭᐣᑫᐃᑲᐃᐣᐟ.

36 ᐅᑕᐊ ᒪᓇ ᑭᐣᐃᑎᐣ, ᐃᓂᔨ, ᑭᐣᐱᐟ ᑲᔨᑦᑭᐣᑌᓇᒪᔨᐊ·ᐊ·ᑌ ᑭᑲᓂᔭᓀ ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᐟ, ᑐᐸᐃ·ᐣ ᐊᔨᒪ ᑭᑲᓂᔭᓀ ᑲᑭᐣᑲᑎᐊᓯᐊ·ᐊᑦ ᐃᑦᔭᐊᑦᑭᐣᐳ ᐅᑭᣐᒪᓵᔭᐣᑭᑫᐟ, ᓇᒪᐃᑌᑎ ᒪᓇ ᓂᑲᑭᐣᑫᐃᑲᐃᐣᐟ.

37 ᐅᑕᐊ ᒪᓇ ᑭᐣᐃᑌᓀ ᐅᐣᑭᐃᑌᑎᓵ, ᑭᑦᓯ ᐅᒪ ᓂᑲᐅᑕᒪᓇᐃᑌᐣᐟ; ᕿᑭᑎᓂᐣ ᑲᓂᐟ ᐱᔪᒪᑦ ᐃᐢᑲᑯᓵ, ᑭᑎᑕᐟᔪᐢᑌᑲᐣᐟ, ᐅᑯᐟ ᒥᑦᕿ ᒪᐃᑌᑦᑭᐟ ᓂᑲᑭᐣᑫᐃᑲᐃᐣᐟ; ᐅᑭᣐᒪᐃᑌᑎᓵ ᑲᑭᐣᑲᑎᐊᓯᐊ·ᐊᑦ ᐃᑦᔭᐊᑦᑭᐣᐳ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ.

38 ᐅᑕᐊ ᒪᓇ ᑭᐣᐃᑌᓀ, ᒪᓂᐣ. ᑭᔪᐯᑦᑎᐣᐅ·ᐣᑭ ᒪᓇ ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᐟ ᒪᓇᐃᑌᑎᓵ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ; ᑭᐣᐃᑌᑎᐣᑭᐟ ᑲᑎᐅᓀᐣᑭᑫᐟ ᒪᓇᐃᑌᑎᓵ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ.

39 ᑭᐣᐅᑎᐣᑕᓂᓀ ᒪᓇ ᐃᑦᐱ ᐱᔨᓂᔭᓀᐣᑭᐟ ᐊᒪᔪ ᐱᔪᒪᑦ, ᑭᐣᓇᑌᓀ ᐅᑦᔨᐃᑦᔭ, ᐅᑯᐟ ᐁᑭᣐᒪᔨᐊᐟ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ; ᑭᐣᐅᑕᐊ·ᓂᓀ ᒪᓇ ᐃᑦᔭᐊᑦᑭᐣᐳ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ.

40 ᐊᓂᑭ ᐃᑦᔭᐅᐃᐢ ᐅᑕᓂᔪᒪᐃ·ᔪ ᑭᐣᐃᑲᐣᐱᐃ·ᔪ ᑕᐣᐧ ᐱᔭᐧ ᑭᑭᒪᐃᐢᑲᑦᑭᐣᐳ ᑭᑕᓂᔪᐃᑌ· ᑫᐢᑕ ᑭᑭᒪᐃᐢᑲᑦᑭᐣᐳ ᐅᑯᐟ ᑭᔪᐯᑦᑎᐣᐅ·ᐣᑭ ᒪᓇ ᐃᑦᔭᐊᑦᑭᐣᐳ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ.

ᒪᓂᓇᒪᓕᐦ ᒥᑦᑕᐣᐟ ᓄᓯᓴᐣ᙮

1 ᐃᐸᔨᐃᐅᑦ ᐊᑦᑭᔭᓂᐊ·ᔪ ᒪᓇ ᑭᐣᒪᒧᐃᐅ·ᒪᐊ·ᓂᓀ ᑭᐱᐃᐊ·ᔪ, ᑭᐯ·ᑎᓂᑦᔨ ᐅᑭᣐᒪᐃᐢᑲᑎᐟ, ᐅᑕᓯ ᒪᓇ ᐅᑭᣐᒪᐃᑦᑭᐟ ᑫᐢᒪ ᒪᓇᐃᑌᑎᓵ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ, ᐅᑯ ᒪᓇ ᐅᑭᣐᒪᓀᐣᑎᔭᓵ ᑲᑕᐃ·ᓇᐃ·ᔨᓵ? ᑭᓴᑭᔪᓴᑲᐅᑎᓇᓀ ᑭᐊ·ᓂᑲᐃᑲᓀ ᐃᓵᔨᐊ·ᑎᓵ᙮ ᑭᓴᑭᔪᓴᑲᐅᑎᓇᓀ ᑭᐊ·ᓂᑲᐃᑲᓀ ᐃᓵᔨᐊ·ᑎᓵ᙮

2 ᑫᐢᑕ ᒪᓇ ᐅᑕᓯ ᑭᐣᐃᑌᓀ, ᑲᔭ ᒥᓇ ᓂᑕᐅᑦᔨᐃᑦᔭᐟᒪᔭ ᓂᑭᐣᑭᐢᑎᑕᐃᐣᑲᑦᑭᐟᓇᓵᔭ ᐊᒪᔪ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᑎᓂ; ᐃᑦᐱᐟ ᒪᓇ ᐅᓇᐃᑕᓯᐊᔭ, ᓇᒪᐃᑌᑎ ᑭᐣᐸᑭᑎᓂᒥᐣ ᓂᑭᐟ ᐱᔪᒪᑦ ᐃᐢᑲᑯᓵ, ᐅᑯᐟ ᐅᑭᣐᒪᐃᑌᑎᓵ

12 ᐃᕿᐊᑐ ᒪᓇ ᓴᓪᕿᕿᐊᓇᓘᑦ ᑲᖏᓂᐅᓴᐅ, ᐅᑯᓗ ᐅᑲᖏᓇᐃᐅᓂᖏᓘᑦ, ᐊᑦᑕ ᓴᓪᕿᕿᐊᑐᑦ ᐊᑎᑲᖅ.

13 ¶ ᑯᓗᑐᑦ ᒪᓇ ᑐᑯᓗᓴ ᐃᕿᐅᕿ, ᕿᑦᖁᑐᓇᑦ, ᑲᖏᓂᐅᓴᐅ ᐃᑦᕿᐅᑐᓂᖏᓘᑦ ᐊᑎᑲᖅ.

14 ᑲᖏᓗᒥᓇᐅᑦᓂᐊᑦ· ᒪᓇ ᑐᑯᓗᓴ ᒥᓇ ᑲᓂᑐᒥᓇᐅᑦᓂᐊᑦ· ᑐᑐᓗᒪ, ᐊᑦᑕᐃ ᑲᑘᖓᓪᓕᓴᓗᓴ ᑌᕿᔪᑦᓂᒥᓗᓴ ; ᑲᖏᑐᓇᓗᑯᑌᐅ ᒪᓇ ᐃᑦᕿᐅᐅᐃᐊᑦ ᐊᑦᕆᓇᓄᐅᐃᐅᓇᑦ.

15 ᑯᓗᑐᑦ ᒪᓇ ᑐᑯᓗᓴ ᐃᕿᐅᕿ ᕿᑦᖁᑐᓇᑦᓘᑦ, ᑲᖏᓗᓴᐅ, ᐅᑯᓗ ᑲᖏᓇᐃᐅᓂᖏᓘᑦ ᐊᑎᑲᖅ, ᐊᑦᑕ ᑐᔪᑦᓂᐊᑦ ᐊᑎᑲᖅ, ᐊᑦᑕ ᑐᔪᑦᓂᐊᑦ ᐃᐸᕿᐃᐅ

22 ᐊᓂᐦ ᒪᓗ ᐅᒥᓂ ᑭᐢᐃᑌᐤ ᐃᐦᐊᐤ, ᓀᐢᑫᓐ ᑭᓱᓀᐃᓂᐤ, ᓂᐊᒪ ᑭᑭᐢᐃᐦᔨᒪᓗᓂᐤ ᐃᓕᓴᐅᓂᐤ ᐊᔭᓕᓂᐤ.

23 ᒪᓱ ᐃᐦᐊ ᐅᒥᓂ ᑭᐢᐃᑌᐤ, ᑭᓴᐱ ᑲᑎᐯᐅᐢᓀᐢ, ᓀᒪᐃᐦᔨ ᐅᐱᑭᐢᑎᐅᒪᒡ ᐃᐢᓂᐢᐃᐦᔨᐤ, ᑭᒪᐃᐦᔨ ᐅᑲᑭᐢᑎᐅᒪᒡ ᐃᐢᓂᐢᐃᐦᔨᐤ ᐊᐢᑭᐢᐃᐦᔨᐤ, ᐅᓇᐃᐦᔨ ᐅᑲᑭᐢᑎᐅᒪᒡ ᐃᐢᓂᐢᐃᐦᔨᐤ ᐊᐢᑭᐢᐃᐦᔨᐤ, ᐃ

ᒪᓂᓇᒪᒃᓴ ᒥᑦᑕᖏᑦ ᓂᒃᓇᓄᓴᑦ.

1 ᒪᓇ ᑭᖏᐅᑎᑎᓯᓇᓄ ᐊᓐᓯᒥᓗᐊ, ᖃᑲᓗᐅ ᐅᑭᑭᓯᖏᑦ ᐹᖏᓐᓄᑦᓯᓂᓕᓐᓂᑦ; ᓴᓇᓴᖏᑦ ᐅᑭᑭᓯᖏᑦ ᐅᑭᑭᓯᖏᑦ ᐅᑭᑭᓯ

5 ᐊᑐᓂ ᒪᓇ ᑲᑎᐱᓇᒪᑦ ᐱᕐᓇᑕᓐᓇᓴ ᑭᐱᓇᓂ ᑲᓇᐸᓐᓂᓴ, ᑎᑦᓯ ᐯᑎᐢᐱᐊᑦ, ᐊᐢ ᐱᓴ, ᒥᓇ ᐊᓭᐢᑕᓂ ᑕᓇᓯ ᐯᓐᓂᓴ ᑎᑎᐢᒪᑕᐱᐊᓂᓴ, ᒥᓇ ᓂᓇ: ᓂᑎᑎᐢᑦ-ᓴᓇᐢᑦ, ᑲᓯ ᒪᒪᐢᑲᓂᐱᐢᑦ ᑲᑕᑲᓂᓭᐢᑦ, ᑲᓯᓗᓴ ᒪᓇ

ᑭᐢᑭᓯᔪᑦᑕᐅᓂᑦ, ᑭᕐᔪᐊᓴᖅᑎᑎᑎᑐ, ᒥᓇ ᒪᒡᓵᐅᐱᓂᒃᐱᐃᑐ, ᑭᕐᓂᓴᖅᑎᑎᑎᑐ, ᐱᓀᑦ ᑲᑦᓴᖅ ᐅᐱᒪᓂᓗᑐᑦ ᐃᖏᐱᐢᑕᓇᓂᑦ ᑲᑦᑭᕐᒥᓂᑦ ᑲᑦᑭᕐᒥᓂᑦ ᐅᓯᒪᓂᖅ ᑲᑦᑭᕐᒥᓂᑦ ᐅᓯᒪᓂᖅ.

29 ᓴᓐᓇ ᒪᓇ ᑭᒃᑭᑭᑦ ᓂᑯ ᐅᓯᒪᓂᖅ ᑭᒃᑭᑭᑦ ᐱᑦᓂᑭᓂᓴᖅᑐᑦ ᐊᑦᓯᐊᓂᒪᓇᖅᑐᑦ ᐊᑦᓯᐊᓂᒪᓇᖅᑐᑦ ᐱᑦᓂᑭᓂᓴ

ᓯᐃ·ᓂˣ ᓯᐯ·ᐣᑐᑦ; ᖃᑎᐯᐢᓴᑫᓯ ᔭᐢᖃᓄᓯᐊᐠ·ᓂ ᑎᒣᖃᓇᐠ·ᓂˣ ᐃᑌ ᖃᐃᑐᐣᑌᓴᑦ.

7 ¶ ᐅᓯᓯ Ⅼᖃ ᐠᓂᓄ ᓄᖃᓇ ᐊᐢᓯᓇᓂᐠᑦ ᑭᓯᐯ·ᐣᑌᐠ·ᑦ, ᐅᓄᐣᓯᓇᓯᓄᑦ ᕿᐃᓯˣ ᐅᓄᐣᓯ·ᓯᒪᒥᑦ Ⅼᖃ ᐠᓂᓯᐢᓇᓂᐠ· ᐅᓯᓯ ᖃᓄᑭᓴᓇᓯ, ᐅᓯ ᐅᖃ ᓯᖃᐣ-ᖃᒪᑎᓯᓯ, ᖃᐃᐣᓄᓇ' ᒣ·ᐣᓯ ᓴᑐᓂᐠᓇ, ᑕᐣᓄᓴᒣ-ᐃ·ᓯᓄᑦ ᒪᓇ ᐅᐠ·ᐠ·ᓇᒣᐢᓄᑦ; ᑭᐣᓇᒪᑌᐣ Ⅼᖃ ᑐᓇᐯᐃ·ᐃᓯᓂᐣ ᐠᓂᓯ ᐠᒣᑭˣ, ᐠᓂᐃ ᖃᖃ: ᖃᐅᓄ-ᓇᓂᐯᐃᓄᐠᓯᓯᐠ·ᓯ; ᑭᐣᓇᒪᑌᐣ Ⅼᖃ ᓴᑐᓂᐠ·ᐃᓯᓯᐠ·ᓯ; ᑭᐣᓇᐢᓯᐠᒣᐢᓯᓯ, ᒪᓇ ᐅᖃ ᐅᑭᐣᖃᖃᓇᐯᒪᑦᑭ ᐊᐢᓯᓇᓂᐠ·.

8 ᑭᐣᐯᑐᐣᑌᐠ·ᓴ Ⅼᖃ ᐃ·ᑭᓴᓂᐠ·ᐠ· ᓯᐢᐠᐃᐢᓇ ᒪᓇ ᐯᐣᑌᑦᐢᓇˣ: ᐃ·ᑭᓴᓂᐠ·ᐠ· Ⅼᖃ ᑭᐣᐃᑎᓄ·ᓴ, ᓀᓂ ᐅᑌ·ᓴᑦ?

9 ᑦᑎᓯ Ⅼᖃ ᑭᐣᐃᑌᐠ·ᓴ, ᓯᓯᓂᐠ, ᖃᑎᒪᐃ·ᓂᓐᖃ-ᐠ·ᓂᐠ; ᑭᓇᒪ ᓂᑭᐣᓯ·ᓯᐣᑌᓴᐣ ᐠᐯᓂ, ᕿᐣᓯ Ⅼᖃ, ᐃᓐᐢᐟ ᒥᑉᓯᐣ: ᑭᑦᑦᒪᒪᐃᓇᑭᐃ·ᐠ ᑭ Ⅼᖃ? ᐅᑦᐃᐃ·ᖃ ᑭᐣᑎᑦᐢᓯᓯ, ᒪᓇ ᖃᑦᐃᐣᐠᑐᓴᑦ ᖃᑦᐢᓯᐣᓯᑦᑐᐣ ᐠᐢᓯ.

10 ᐃᐢᐃ ᓯᐯ·ᐣᑌᓴᓂᐠ, ᑭᖃᐅᑎᓯᓯᐠ·ᐠ·ᓴ ᐠᓂᓯ-ᓂᓯᐠ·ᓴ ᐅᐠ·ᐠ·ᐃᐢᓇᐠᑦ, ᒪᓇ ᐅᒥᓴᑦ ᐠᐠᓇ; ᑭᓇᒪ ᑭᓴᒪᓂᐠ ᑭᑭᑦᒪᓇᐠ·ᓂ ᑭᒥᐣᑦᐢ; ᐠᐠᒪ ᐃᑌ ᐅᑦᐃᐣᓇᐣᑦᐠᐣᓴ ᐠᐠᓇ.

11 ¶ ᐅᓯᓯ Ⅼᖃ ᑭᐣᑎᑦᓯᐯ·ᑌᐠ·ᓴ ᐅᓯᐠ·ᓯᒥᓯ·ᐠ· ᒡᓇ·ᑦ, ᓯᕽᐠ ᑎᐣᑦ ᒪᓇ ᐅᑦᐃᐢᓂ ᑎᐣᑦ, ᓂᓯᐠ·ᓴᐠ· ᒥᑦᐣᒥᓇᓂ ᐊᓂᓯᓂᓯᐠ·ᓴ ᐅᓇᐠ·ᓯᓂᐣᑦ ᖃᓇᐢᓴᓇᐠᐢᓇᐠᑦ ᐅᑦᐠᐣᓇᓇᐠᑦ.

12 ᑭᐣᐃᐣᑌᐠ·ᓴ Ⅼᖃ, ᑭᐣᖃᐯᓯᐣᑦ ᖃᐢᓴᒥᓯᐠ·ᐠ· ᐠᐠᓇᐠᑦ, ᐠᓂᐠ ᔨᑦ: ᐅᑎᐠ Ⅼᖃ ᑎᐣᑦ ᒣᐅᓂᐠ ᑭᐃᓯᓂᑭᖃᒪᓴᐠ ᐅᐠᓇ, ᐱᓇᐢ ᐠᓇᒥᐣᑦ ᑎᖃᓯᐢᓴᐣ: ᑭᐢᐠ, ᐅᓯᓇˣ ᐃᑌᐣᐢ ᖃᐢᓴᓯᓇᐢᓯᐠᒥˣ ᐠᓂᐢᐠ.

13 ᖃᐢᓇᐢᓇᐠ·ᓴ Ⅼᖃ ᐃᐢᓴᐃᐅᐠ ᐠ·ᑭˣ ᑎᐣᑦ, ᐅᑭᐣᖃᓇᐠᐣᑦ Ⅼ'ᑫ ᐃ·ᑭᓇˣ.

14 ¶ ᑭᐣᓇᐣᓇ·ᐠᓯᒣᐠ·ᓴ Ⅼᖃ ᐠᓂᓄ ᓂᖃᓇ ᐊᐢᓯᓇᓂᐠ·ᓴ ᖃᑭᐣᓯᓂᐠ·ᓴ ᖃᑭᐣᓯᓇᓂᐠ·ᓴ ᖃᑭᐣᓯᓇᓂᐠ·ᓴ ᖃᑭᐣᓯᓇ

ᑐᑯᓱᓴ ᐊᓇ ᒪᓇᓴ, ᐃᐅᓄ ᒥᓇ ᑐᑯᓱᓴ ᑭᐟᓭᑭᑎᕐᐃᓕᐅ-ᓄᓚᒥᐅᓴ ᒋᓇ ᑕᑭᐢᑐᑌᐃᓱᓱᓕᐊᑐ ᐱᓇᐢ ᐊᓂᒪ ᐯᐟᑭᓱᓴ ᐃᓕᓱᑯ ᑲᓇᐃᓕᐊᐟᑲᑎᑐᑌᓴ ᐊᓂᒪ ᐊᐢᑭᓇ.

31 ᑭᐟᑭᒪᓗᐊᓴ ᒪᓗ ᒪᓄ ᑲᓇᒪᐃᓗᓂᒪᓱᓂᓄᓚᒥᓂᓄᓄ, ᑕᐟᑭᓗ ᐃᓕᓱᐢ ᐊᓂᒪ ᑭᓴᒪᓂᔭ ᐃᐅᑭ ᑲᑭᐟᑕᐃᓂᓄᓴ ᐊᓂᒪ ᐊᐢᑭᓇ.

ᒪᓂᓇᒪᓄᔭ ꝑᖃᑊ ᓄᓱᒋᓇᓂᓄ.

1 ᑭᐟᑕᑎᐟᓱᓂᓄ ᒪᓗ ᐅᑯᐟᐃ ᐅᓄᑭᓱᓄᔮ ᐅᓄ ᐅᐃᐟᒋᑭ ᑭᐟᑕᑎᑭᒪᓄ ᐃᐢᐟᐅᐃᐢᐃᐢ, ᑭᐃᔭᓄ ᐯᔭᔮ ᐃᐢᑲᑊᐟ ᐅᐃᐢᓱᐃᑭᑭᑊ ᑕᑭᐢᑐᑌᐃᓱᓱᓕᐊᑐ ᐃᐢᐟᐅᐃᐢᐃᐢ, ᐊᓇ ᑲᑭᑭᓄᔮᓕᓂᒪᓱᓂᓄᓴ ᐃᐢᐟᐅᐃᐢᐃᐢ ᐅᐃᐢᐟᐅᐃᐢᐃᐢ ᐅᐃᐢᐟᐅᐃᐢᐃᐢ ᐅ

ᐅᐃᒋᓕᓂ, ᐯᐊ·ᓴᐃ·ᑕ ᐊᐅᓯᓂᓂ° ᑲᑭ"ᐱ"ᔭᐊᑦ ᑭᑫ*, ᑭᓯᑫᓂᓇᒪᑭ"ᓯ.

23 ᐊᐅᓯᓂᓂ° Ⅼᓇ ᑲᑎᐯᓇ"ᑕ* ᐞᑦᖏᐃᖏᓂᓂ°, ᑭ"ᐊᐅ·ᓴᐃ·° ᐅᓇᒋ', ᐅᑎᓯ Ⅼᓇ ᐅᑭ"ᐃᒋ', ᓇᒪ, ᓂᑦᓴᓂᑎ, ᓇᒪᐃ·ᓴ, ᑭᓯᐊᓇᓯᒥᐃᓇᐞ·°, ᐅᖏᐃ·ᓴ ᐅᓂᓯ ᐃᓯ Ⅼᑎᑫᓯᒧ'; ᐅᓓᖏ·* ᐊᐊ· ᐊᐅᓯᓂᓂ° ᐯ"ᐱᑫᓯ' ᓂᑭ*, ᐅᖏᐃ·ᓴ ᐅᒪ ᐃᓯᑫᓯ·ᑦ.

24 ᑦᑎ', ᐊᐊ· ᐃᑕ ᓂᒋᓂᐠ ᖃᐅᑭᑫᓂᑫ·ᐃ·' ᒥᓇ ᐃ·ᓴ ᐅᑎᒋᓯᒪ; ᐅᐅᓂᓂᐟ ᐊᓇ"ᐠ ᑫᐯᐊ·ᓴ- ᐃ·"ᐸᐊᑭᐳ, ᖃᑕᐠᐸᓇᒪᓓᓂᐟ, ᐅᖏᐃ·ᓴ ᐅᓂᓯ ᐃᓯ Ⅼᑎᑫᓯᒧᑦ; ᐯᓓᖏ·* ᐊᐊ· ᐊᐅᓯᓂᓂ° ᐯ"ᐱᑫᓯ' ᓂᑭ*, ᐅᖏᐃ·ᓴ ᐅᒪ ᐃᓯᑫᓯ·ᑦ.

24 ᑦᑎ', ᐊᐊ· ᐃᑕ ᓂᒋᓂᐠ ᖃᐅᑭᑫᓂᑫ·ᐃ·' ᒥᓇ ᐃ·ᓴ ᐅᑎᒋᓯᒪ; ᐅᐅᓂᓂᐟ ᐊᐊ·ᓴᐊᐳᑦ, ᑲᒋᐸᓯᒪᓓᓂᐟ ᐊᐊ·ᓴᐊᐳᑦ ᐅᐃᒋᓕᓂ, ᐅᖏᐃ·ᓴ ᐅᓂᓯ ᐃᓯ Ⅼᑎᑫᓯᒧᑦ; ᐯᓓᖏ·* ᐊᐊ· ᐊᐅᓯᓂᓂ° ᐯ"ᐱᑫᓯ' ᓂᑭ*, ᐅᖏᐃ·ᓴ ᐅᒪ ᐃᓯᑫᓯ·ᑦ.

25 Ⅼᓇ ᐊᓂᓇ ᐊᐅᓯᓂᓂᐊ·ᐠ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᐃ·ᓇᐳᒋ- ᐅ·ᐊ·ᐠ ᐊᓂᐃ ᐊᐅᓯᓂᓂᐊ·; ᐯᓓᓯ Ⅼᓇ ᐊᐅᓯᓂᓂ° ᑭᐯ"ᐯᓂᓇᐠ ᐅᑦᓴᐠᐸᓇᒪᓓᓂᐟ, ᑕᓇᐠ ᐅᐊᑭᓴᓇᓯᐳᓯᐠ, ᐃᑦᐠ Ⅼᓇ ᐅ"ᐯᑦᐸᐠ, ᑭᐯ"ᐸᑭᓴᓂᐊ·ᐠ.

26 ᑭ"ᐯᑦᓓᓯ' Ⅼᓇ ᐃᑫ·° ᐃᑦᐠ ᐅᐯᑦᐸᓂᓯᐠ, ᐅᑭ"ᐸᐠᑭᓯ* ᐊᓂᑦ ᐃᑦᖏ·ᑌᒥ* ᐃ·ᑭᓯ* ᐊᓂᐃ ᐊᐅᓯᓂᓂᐊ· ᐃᑕ ᖃᐊᑭᓯᓂᐊ·ᐠ ᐅᑐᑭᒪᒪ, ᐠᓯᐠ ᐅᑦ- ᖃ"ᐸᐊᓴᓂᐊ·ᐠ.

27 ᐊᓂᐃ Ⅼᓇ ᐅᑐᑭᒪᒪ ᑭᐊ·ᓂᐞᓯᐊ· ᐅᑫᑭᓴ- ᑦᑦᓯᐠ, ᒥᓇ ᐅᑭ"ᐸᐠᑭᐳᒪᓓᒥᓯ' ᐃᑦᖏ·ᑌᒪ ᐊ·ᐞ- ᖃᐃᖃᓂ*, ᐅᓓᖏ ᐅᑭ"ᐊᐅ·ᓴᐃ·ᓯ' ᐅᐃ·ᐊᑎᑦᓯ- ᐯ·"ᑌᓯ'; ᑭ"ᐊ·ᐸᐞ° Ⅼᓇ ᐊᓂᐃ ᐃᑦᐠ·ᐊ· ᖃᐅᑦᑭᓯᒥᓯ' ᐅᑭ"ᐸᑭᓯᓂᓯ' ᐃᑦᖃ·ᑌᒪ* ᐊ·ᐞᖃᐃ- ᖃᓂ*, ᐅᑎ"ᓯᑲ Ⅼᓇ ᑭᑌᑎᓂᓯᐊᐠ· ᐊ·ᓴᐃ·ᑎᒥᐞ- ᖃ·ᑌᒥ*.

28 ᐅᑦᓯ Ⅼᓇ ᑭ"ᐃᑌᑫ, ᐸᓯᑯ, ᐅᖃ· ᓯᐯ·ᑌᑦᐠ. Ⅼᓇ ᓇᒪᐊ·" ᑭ"ᓇᐠ·ᐊ·ᓯᒥᐠ. ᐅᓓᖏ Ⅼᓇ ᐊᐅᓯᓂᓂ° ᑭ"ᐸᓯᑯᓂ° ᔨᓯᒥᐠᑕᑎᒪᒪ·, ᐊᐅᓯᓂᓂ° Ⅼᓇ ᑭ"ᐸᓯᑯ, ᐅᑭ"ᐃᐠ"ᑌ' ᐅᑎ"ᐞᐃᓂᐊ·ᓂᐞ*.

29 ¶ ᐃᐠᐃ Ⅼᓇ ᑲ ᑕᓯᒥ* ᐃ·ᑭ*, ᑭᐅᑎᓇᑦ ᒍᑎᓯᔨᓂᓂ°, ᐅᑭ"ᐅᑎᑎᓂᓇᐞ' Ⅼᓇ ᐃᑦᐠᒥᒪ, ᐅᓯᓯ ᐅᑭ"ᑲᐞ·ᓄᓇᐞ', Ⅼᒪ° ᐊᓯᓯ ᐅᐠᑲᓂᐊᐊ·, ᒥᑦᑎ"' ᓂᓯᓴᐸ·ᓴᐠ ᐅᐸ"ᑐᐱᓯᓴᐊ·ᐞᑦ', ᐅᓯᓯ ᐅᑭᐃᓯᑎᓴᐊᒥ* ᒥᓯᒪᐠᑕᑎᒪᒪ·, ᐅᑭᐃᓯᑎᓴᐊᒥ* ᐃᑎᑎᐠ ᐊᓯᓂ* ᑲᑭ"ᐊᐅ·ᓴᐃ·ᓯᐠ ᐅᑎᑎᐠ ᐃᐠᐃ ᐅᑭᐃᓯᑎᓴᐊᒥ* ᐃᑎᑎᐠ ᐊᓯᓂ* ᑲᑭ"ᐊᐅ·ᓴᐃ·ᓯᐠ.

30 ᐅᓯᓯ Ⅼᓇ ᑭ"ᐃᑦᐠ, ᑲᑭ"ᐸᓯᑯ ᐊᓯᓂ* ᑲᐞᐠᐸᓯ- ᒥᑦᐠ ᑭ"ᐃᑌᒪ·ᐊ·ᐠ, ᓇᒪᐃ·ᑲ" ᐅᐞᐃᐊ· ᐃᓯᑦᑭᑫᐃ·ᐠ ᑭ"ᐸᐠᑲᑌᓯᐠ ᐃᑦᖃ·ᑌᒪ ᐊᓯᓂ* ᐊᓯᓯᐠ ᐅᑭᐃᓯᑎᓴᐊᒥ* ᐃᑦᐠ·ᐊ· ᐊᐅᓯᓂᓂ° ᐅᑭᐃᓯᑎᓴᐊᒥ* ᐃᑎᑎᐠ ᐊᓯᓂ* ᑲᑭ"ᐊᐅ·ᓴᐃ·ᓯᐠ

ᑭᓕᓂᐊᐅ·ᓇᑎᓇᓕᑦ ᐊᑐᐃ ᐃᓐᕕᐅᐃᓐ ᑕᒪᐃ·ᓴᓪ-ᓴᓂᐊᑦ.

15 ᐯᔨᒪᓐ ᑕᒪᐃ·ᓴᓪᓕᔭ Lᒃ ᑭᐳᐊᑭᒪᐃ·ᑎ ᑕᐃᓴᐃ ᐊ·ᓴᐃᓪᑎᒪᓇᓐᖅ ᐅᑐᓇᖅ, ᓂᓴᒪᓂᐤ ᓂᐃᒪᐃ·ᓴᓐ, ᑭᐳᐳᓐᓂᐊᑦ ᐊᓇᓴᓂᐊᐃ·ᑎ, ᑲᓴᒪᖅᓂᐃᑦ, ᐃᓕᐃᓐᓴ ᒪᓇ ᑲᑦᑕᓂᑦ, ᐊᑕᓂ ᑲᑭᐳᓂᐊᑦ ᑕᐊᑭᓴᓪᓕᔭ ᐅᓪᓴᓕᓪᓂᐊᑦ ᑕᓪᓕᐊᓴᓂᐊᑦ ᐅᐳᐊᓴᓂᐊᑦ.

16 ᑲᐳᓄᐤ ᐅᓂ ᐊᓇᓴᓂᐊᑦ ᑌᓴᐃᒪᐃ·ᐧ ᑕᒪᐃᓐᓴᓪᓕᔭ ᑭᐳᐊᑭᒪᐃ·ᑎ ᐊᓇᓴᓂᐊᑦ ᐊᑭᓇᐃᓴᓂᐊᑦ ᐅᓐᓇᒪᓕᖅᑭᓄᖅ; ᑲᐃᓐᓇᑦᓂᓄᖅ ᑭᓇᐅᓴᓐᓴᓂᐊᑦ ᑭᓐᓇᐅᓴᓂᐊᑦ ᐊᓇᓴᓂᐊᑦ ᐅᑎᓂᐊᑦ ᐃᓐᓴᓂᐊᑦ ᐅᓐᓇᒪᓕᖅᑭᓄᖅ.

17 ᐃᓪᓴᐅᐃᓐ ᐊᓇᓴᓂᐊᑦ ᓕᒃ, ᐃᒡᑕᐃ·ᓴ Lᓐᓇ ᐯᔨᒪᓵ·, ᑭᐳᐊᑭᒪᐃ·ᑎ ᓴᐊ·ᐤ ᑕᒡᓐᔭᓪᓕᔭᓐ ᑭᐳᐳᓐᓂᐊᑦ ᐊᓇᓴᓂᐊᑦ, ᐊᓇᓴᓂᐊᑦ ᑲᓪᓕᒪᓂᐅᓐᓴᓂᐊᑦ; ᑲᐳᓄᐤ ᐅᓂ ᑭᐳᐊᑭᒪᐃ·ᑎ ᐃᓐᓴᓂᐊᑦ ᐊᓇᓴᓂᐊᑦ ᐊᑭᓇᐃᓴᓂᐊᑦ ᐅᓐᓇᒪᓕᖅᑭᓄᖅ.

18 ᐃᓪᓴᐅᐃᓐ ᑕᐊᑦ·ᓴᓂᐊᑦ Lᒃ ᑭᐳᐊᑭᒪᐃ·ᑎ, ᑕᐃᓐᓴᐃᓪᑎᒪᓇᓐᖅ, ᑕᐃᓐᓴᐃᓪᑎᒪᓇᓐᖅ ᐅᓐᓇᒪᓕᖅᑭᓄᖅ ᐊᓇᓴᓂᐊᑦ ᐊᑭᓇᐃᓴᓂᐊᑦ

ᐊᐅᓗᓂᐊ·ᑦ ᒥᓂ ᐅᑕᕆ·ᐃᕐᐊᐊ·ᑦ, ᑲᑕᑎᑉ ᐅᖏᓪᓗ ᐅᑎᑉ. ᑕᖅᑭᓂ° ᐅᑐᓂ° ᐱᖃᓕᑦ.

39 ᐃᓕᒧ Lᓂ ᐃᓐᐅᐃᓂ ᐊᐅᓗᓂᐊ·ᑦ ᐱᓇᓂᓂ-ᑎᓂᐊᑦ, ᐯᑦᒪᑦ ᑭᖏᐃ·ᓂᕐᐅ° ᐃᓐᐅᐃᓂ ᐊᐅᓗ-ᓂᐊ· ᓴᓂᕐ° ᓂᓐᒋᒋᕆᓂ° ᐊᐅᓗᓂᐊ·; ᑭᕕᒪ ᑭᖏᐃᑕ·ᐊ·ᑦ, ᓂᖏᓓᓴᑦ ᑭᓂᕐᓂᐊ·ᑦ, ᑕᐱᓐᓂᒃ ᓂᕐᐸᐸ ᓴᑎᓂᐅᐃ·ᓂᕐᖅ.

40 Lᓂ ᐃᓐᐱ ᕐᑕᑌ° ᐱᖃᓂᑦ ᐅᐊᑎᐸᓗᒍᒪᓂᖅ ᐅᑕᓴᖅ ᐊᓗᓀ ᐅᓗᒪᕈᕐᖏᑕᖏᑦ, ᐯᑦᒪᒃᐸᑦ ᑭᐃᕐᓗᐊᑎᐊ·ᑦ, ᑲᓐᓂᒃ Lᓂ, ᐅᑕᓴᖅ ᑭᐃᓐᕐᓂᐊᕐᓗᑎᑦᑌ° ᑭᓗᓂᖅ ᐃᓗ,

41 ᐃᓐᐱ Lᓂ ᐃᓐᐅᐃᓂ ᐊᐅᓗᓂᐊ·ᑦ ᐅᒥᓄᑎ, ᐯᑦᒪᒃ ᐃᓐᓗᓂᐊ·ᑦ ᑭᓇᐊ·ᓂᐸᑦᒪᒪ·ᑦ; ᑭᕕᒪ ᑭᖏᐃ·ᓂᕐᒪᒪᑦ·ᑦ ᒪᒃᓂᐃᓴ·ᑐ ᐅᖏᐯᓂᕐᒪᓇᓂᖅ.

42 ᐅᐅᓇ Lᓂ ᐅᖏᓂ ᑭᖏᐊᑎᒃᓂᐃᓐᑕᐅ·ᐊ·ᑦ ᐃᓐᐅᐃᓂ ᐊᐅᓗᓂᐊ·, ᐱᒃ·ᑕᓐᒃᒥᒃᓂ ᐃᓗ; Lᓂ ᓄᓂᓀᐃᓐ·ᑐ ᑭᖏᐊᑎᒃᓂ, ᒥᓂ ᐊᓀᐃ ᐅᑕᓴᓂ ᑲᐯᓂᕐᐅᓂᐊᑎᒃᓂᐃᓐᑕᐅ·ᓗᐃᓐ·ᓂ, ᑕᑯᑕᐅᑎᑎᓂᐊ·ᑦ ᐅᑕᑕᐅᑎᑎᐊ·ᓂᓪ.

43 ᐅᓇᓱ ᐅᒪ Lᓇᓱᐊ·ᓴᒃᓴᐃᓇᓂᖅ ᐯᑦᒪᒪ·ᑕ, ᐅᖏᓱᐯ·ᒪᒧᒪᖏᑦᓂ, ᒥᓂ ᐅᖏᐢᑕᖏᐃᓄᒃᓂᖅ ᕿᓂᓕᐊᐱᓪ ᐃᑌᖏᑫ ᑲᐅᖏᓂᖅᑐᑌᓂ; ᑲᕕᒪ ᑭᖏᐃᑕᖏᑦ ᐃᑌᖏᑫ ᑲᐅᖏᓂᖅᑐᑌᓂ; ᐅᓇᓱ ᓂᓪᓚᐅ ᐅᑕᓴᓂ ᐱᑐᑦ, ᐅᓇᓱ ᓱᓴᐸ ᑭᖏᐃᐱᓂᓕᐊᑎᓂᐊ·ᓂᓪ ᐅᑕᑕᐅᑎᑎᐊ·ᓂᓪ ᐅᖏᐃᓂᐢᑕᖏᐃᓄᒃᓂᖅ.

44 ᐅᓇᓱ Lᓂ ᐃᓐᐢᐸᖏᓚᓪ ᐯᑦᒪᒪᓂ ᐅᑎᑉ ᒥᒃᑕᐢᐢ ᐊᐅᓚᓴᐅᑦᓂᓪ ᑭᖏᐃᑕᖏᑦ)ᑐᒥᓚᓂ°; ᑲᐢᖏᓂ° ᐅᓇ ᑭᖏᐃᓂᖅᓚᓚ)ᐸᐅᓗᓂᐊ·ᑦ.

45 ᑭᖏᐃ·ᓴᖏᓗᐊ·ᑦ Lᓂ ᐅᖏᐃᓚᒧᒪᓂ ᐱᓴ·ᑕᓐᒥᒃᓂᖅ ᕿᐃᒧᒪ ᑭᒪᓪᓴᓐᓴᐃᓴᒃᓂᖅ ᐃᓗ; ᑭᒧᓴᑐᓇᐃᓴᒃᓂᖅ Lᓂ ᐊᐅᓂ ᑭᖏᑎᑕᒪᓴᓂᖅ ᓂᓚᓴᒪᓂ ᑭᖏᐃᑎᑕᖏᐃᓄᒃᓂᖅ)ᑐᒥᓚᓂ°; ᐅᓇᓱ ᓗᓂᖅ ᐅᖏᐃᓚᒧᒪᓂᖅᑐᑌᓂᓪᓗᐊᓂᓪ ᐅᓇᓱ ᑭᖏᐃᓂᖅᑐᑌᓂᓪᓗᐊᓂᓪ ᐅᑕᓴᓂᐊᓂᓪᓗᐊᓂᓪ.

46 ᐅᓇᓱ Lᓂ ᑲᐢᖏᓂ° ᐊᐅᓂ ᑲᖏᐃᐸᖏᓂᖅᑐᓂᖅ ᐅᓇᓵᐃᓂ ᐅᖏᓚᓂᖅ ᐯᑦᒪᒪᓂ ᐅᑎᑉ, ᑭᖏᐸᓇᐃᓂ ᓂᓪᓚᓴᓂ° ᓂᓴᓚᓂᓪᓗ; ᑲᐢᖏᓂ° ᐅᓇ ᑭᖏᐃᓂᐸᓴᐅᓇᓂᐊ·ᑦ)ᑐᒥᓚᓂᓪᓗᐊᓂᓪ ᑲᐢᖏᓂ° ᐅᓇᓱ ᓱᓴᐸ ᑭᖏᐃᐱᓂᓕᐊᑎᓂᐊ·ᑦ ᐅᑕᓴᓂᐊᓂᓪᓗᐊᓂᓪ.

47 Lᓂ ᓂᓇᓵᓂᓪ ᒥᓵᑎᒥᓚᓴᓂ° ᐊᐅᓂᓪᓗᐊᓂᓪ ᑭᖏᐃᓂᓓᓂᐊ·ᓗᐃᓐ·ᓂ, ᐅᖏᐃᐱᓵᒧᒪᓂ ᐱᑲ·ᑕᓐᒥᒃᓂᖅ ᐊᓂᑌ ᕿᐃᒧᒪ ᐅᑎᑉ, ᑭᖏᐸᓇᐃᓂ ᓂᓪᓚᓴᓂ° ᐅᑎᑉ ᐊᓂᑌ ᕿᐃᒧᒪ

ᓴᑎᓄᓯ, ᑭᐢᐃᑌᓕᐅᓕᓯ, ᒉᓂᓂ ᓂᐃᑦᒪᒐᓕᓯ ᐊᓂᓀ ᑲᐃᓄᓂᓯ ᐃᑎᓂᓂᓯ ᐅᑎᓂᓂᓯ ᐅᐢᑭᓂᓂᓯ ᐅᐢᑭᓂᓂᓯ ᐅᐢᑭ

ᑕᓴ ᓂᑭᓴᓐᖁᐧᐱᐧᐣ ᑲᑎᑕᐃᓗᒥᑲᐣ. ᑭᐢᐱᐣ ᐋᒡ ᐃᑌᐧᑲᐣ, ᓂᑕᐯᓴᒍᐣ ᐱᓴ, ᒥᓇ ᑭᐢᐱᐣ ᐋᒡ ᑎᐃᗄᒥᑲᐣ ᐊᓇᐦ ᑲᑎᐢᑲᐧᐱᐧᐣ. ᐅᐋᓯ Lᖫ ᓂᐦᑕᐃᐧ-ᑭᐊᑭᐣ ᓂᐋᓯᔨᐣ;

13 ᑭᖷᐯᐦᐋᒡᑫᐧᐊᐧᐣ ᐦ ᐃᓴᔪᐢ ᑲᑭᑯᓂᓂᒡᐧ-ᐱᐧᑭᑭ? ᑭᖷᐯᐃᑫᐧᐊᐧᐣ ᐦ ᑲᑎᐃᗄᒥᒪᔭᐋᓯ? ᓇᒪᐱᐧᓴ, ᓂᑯᓯᑎᐢᐣ; ᑭᓀᒪ ᓂᒪᔭᐯᐧᓴᑲᑎᒪᐋᓯ ᐃᔪᐋᐢ ᐃᓵᐢᐨ ᒥᐢᑕᐃ ᐦᓴᐯᐧᐣ ᑲᐢᑭᐢᐱᐧᐣ, ᑲᑎᐢᐱᐧᐣ ᐅᐢᐯᐦᐋᐢᑭ

15 ᐃᑐᐸ Lᒃ ᑲᕐᓯᑯᓯ ᑭᓯ ᐃᓴᑎᓂᑫᓯ, ᑐᓯᑐ ᑭᓯᑎᑐᓂᒪL, ᐯᐃᕐᓯ ᑮᒃᓯ ᐊᑲᓯᑫᓂᒃ, ᑲᕐᑕᓂᑫᓯᒪL·ᓯ Lᒃ ᑕᓯᒪ, ᓯᓄ ᑲᒪᓂᐃᓯᓂᑲᓯ; ᑭᒃᐸᓂᒪᒃ, ᑲᑲᐃᓂᑫᓯ.

16 ᑮᒃᓯ Lᒃ ᓯᓄ ᑕᓂᓯᐢ ᑲᑭᑐᓂᓂᓂ

18 ᑭᐢᐃᑌᐧᐤ ᒪᒃ, ᑭᐦᒪᐱᐣ, ᓂᑯᓂ, ᐸᑎᒪ ᐃᐅᓂᑯᐣ ᑭᐢᓭᐢᓪᒪᓂᓄ ᑫᐊᓄᐢᑭᓇᑫᐧ; ᑎᑫᒪ ᐊᐅᓂ-ᓄᓄᐤ ᓇᒪᐃᐧᒃ ᑲᕐᐊᔪᐧᐣᐤ, ᐸᑎᒪ ᐃᐅᓂᐤ ᑭᐢᑭᐦᓯᓂᓯᐣ ᐁᐅᓂᓂ, ᐊᓂᐢ ᐃᐅᓂᐤ ᐃᐢᑭᐦᓯᓂᓯᐣ.

ᒪᑎᓇᒪᒃᐧ ᓄᐅ.

1 ᔑᐊᐢ ᒪᒃ ᑭᐢᐃᔑᐢᑌᐤ ᒥᐢᑕᐃᐃᐢᑎᒃᑌᒥᐤ, ᐁᑯᑕ ᒪᒃ ᐁᑭᐢᓇᐢᐱᒪᐦ, ᑭᐢᐣ ᒪᒃ, ᐅᐊᐧᓂᒪᒃᓇ ᔑᐊᐢ ᑲᐊᐅᒧᒪᒪᐦ ᑭᐢᐯᐊᑯᓂᓄᐊᐧᐣ, ᐊᓂᐃ ᑲᑭᐢ-ᐃᑦᐦ, ᐅ ᐁᐅᓂᓄ ᐁᑲᑲᐊᐧᐣ! ᐸᐢᑫᐢᐣ, ᐅᑦ ᐊᐱ. ᑭᐢᐸᐢᑫᐢᐤ ᒪᒃ, ᐁᑯᑕ ᐁᑭᐢᓇᐢᐱᐊᐧᐣ.

2 ᑭᐢᐅᑎᓄᐤ ᒪᒃ ᒥᐦᑕᐢᐣ, ᐊᐱᓂᓄᓂᐊᐧ ᑲᓂᑲ-ᓄᓄᐢᒋᓂᓄᓂᐧ, ᐅᑎᓂ ᐁᑭᐢᐃᑦᐦ, ᐅᑦ ᐊᐱᐧ. ᑭᐢᓇᐢᐊᐱᓂᐧ ᒪᒃ.

3 ᐅᑎᓂ ᒪᒃ ᑭᐢᐃᑌᐤ ᐊᓂᐃ ᐅᐊᐧᐣᒋᒪᒃᓇ, ᓄᐅᒪᐧ, ᐊᓇ ᑲᐃᐧ ᒧᐦᑭᐢ ᐊᐧᐣᐢᐣᐧᑌᐣ, ᐊᐦᑕᐧᐤ ᐸᐢᑭᐦᓯᐃᐧᐣᐤ, ᐊᓂᒪ ᑲᑭᐅᐊᓂᓄᐢᐣᐧ ᑭᑎᐊᐧᑎᓂᓇᐤ ᐃᐢᑎᑎᐢᐃᐧ:

4 ᓂᑭᐢᐃᑌᐢᐣᐧ ᒪᒃ ᑲᑭᐢᑫᐢᐣᐧᒪᒧᓂᐦᑕᐦ, ᐅᐃᑌᐧᒃᐧ, ᐊᐦᑕᐧ ᐅᑕᐢᒪᒪᐢᐣᐧ ᑲᐦᑕᑭᐢ, ᑭᓇ ᐅᑕᐢᒪᒪᐢᐣᐧ ᑲᓂᑲᓂᑲᓂᒪᐧ. ᑭᐢᐱᐢᐧ ᐃᐧᑭᐢᐱᓇᐦᒪᓂᓄ, ᑭᐢᐱᓇᐦ; ᒪᒃ ᑭᐢᐧ ᐅᑲ ᐃᐧᑭᐢᐱᓇᐦᒪᓂᓄ, ᐃᐧᒋᒪᐃᐧᐣᐧ, ᑲᑭᑫᐢᐣᐧᒪᐦᐧ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᑌᐧ ᑲᐦᑕᐧ ᐊᐃᐧᐣᐧ ᑲᑭᐢᐃᑦᐦ ᐅᑕᐢᒪᒪᐢᐣᐧ ᐅᑕᐢᒪᒪᐢᐣᐧ ᑲᑭᐢᐃᑦᐦ

ᓂᐢᑦᑦ ᐅᒪᓱᓇᖏᐣᐃᑲᐢ ᓴᑦᓯᐁᕐᕄᓭ,

ᐁᐱᐢᓱ ᐃᓱᓂᖏᑕᑐᐢ,

ᓂᐢᑦᑦ ᐅᒪᓱᓇᖏᐣᐃᑲᓂᑯᐣ ᑭᖏᑎᐅᑭᒪᐃᓐᓕᐢ.

ᒪᑎᓇᒪᒪᐢ ᓂᐢᑦᑦ.

1 ᑭᖏᐃᖏᑦᐣ ᒪᓗ ᐯᐢ ᐊᕐᓱᓂᓂᐣ ᕓᐁᒪᑊᐁᐃᑦ-ᓱᐱᑦ ᐅᖏᑎ, ᐃᑦᕓᐃᐁᑦ ᐊᑦᑭᖓᐣ, ᐁᐢᑫᓇ ᒪᓗ ᑭᖏᐃᓱᓂᖏᓗᓱ, ᐅᓱᓱᐢ ᑭᕓᐃᐊᑦ, ᐅᓱᓱᐢ ᐃᕓᐃᐊᑦ, ᐅᓱᓱᐢ ᐯᐢ, ᐊᓇ ᐃᐊᕓᑦᑦ.

2 ᑭᖏᓂᓱᑫᐢᐁᐣᐢ ᒪᓗ; ᐯᐢ ᐊᓇ ᑭᖏᐃᓱᓂ-ᓗᓱᓕᐊᐢ, ᐁᓱᓂ ᓱᑦᓗ ᐱᓂᓇ ᑭᖏᐃᓱᓂᖏᓗᓱᓕᐊᐢ; ᐱᓂᓇ ᒪᓗ ᑭᖏᐅᑦᐊᓱᓱᑦᓂ, ᒪᓗ ᐊᓇ ᓇᒪᐃᐢᓴ ᑭᖏᐅᑦᐊᓱᓱᑦᓂ.

3 ᐊᐊᐢ ᒪᓗ ᐊᕓᓱᓂᓂᐣ ᑭᓱᐁᐢᐣᑌᐣ ᐅᑐᐃᓇᕽ ᐅᖏᑦ ᑕᐣ ᐱᐅᐣ ᑭᖓᑎᑭᖏᐃᐢᓇᐢᓱ ᒪᑎᐁᓂᖏᑫᐢ ᑕᓱᐁᐢᐣᑌᐢᓱ, ᑭᖏᐃᐢᓇᐢᓱ ᓴᑦᐅᐃᕽ. ᑭᓇ ᓄᓱ ᐅᓱᓱᐢ ᐃᑦᐊᐢ, ᐅᑦᓇᐢ ᑭᓇ ᐱᐢᓄᐊᑦ, ᐅᐸᑭᑫᐃᐢ-ᓂᓄᒪ ᒪᑎᐁᓂᖏᑫᐢ ᐁᓱᓂ ᑭᖏᐃᐢᓇᐢᓱ.

4 ¶ ᐃᑦᐱ ᒪᓗ ᐁᐢᑎᓂᐢᐣ ᐃᓂᓱᓂᕽ ᒪᓇ ᐁᑫᓇ ᒫᐸᑭᑫᐸᐣ, ᑭᖏᑦᓴᐣ ᐱᓂᓇᐊᐢ. ᐃᐢᐊᐢ, ᑭᓇ ᒫᖏᓂᐣ ᐅᓱᓱᓂᓂᐊᐢ. ᑭᓇ ᐅᓴᓄᓱᓂᐊᐢ, ᒪᑎᐃᒪᖓᐃᐢᐃᓂᓂ:

5 ᒪᓗ ᐃᓂᓇ ᓴᐊᐢ. ᑭᖏᑎᐱᓂᐁᐢᐃᐢᐃᓱᓂᓂᐣ ᑭᖏᑦᓴᐣ; ᑫᑫᒪ ᑭᓴᑭᖏᐣᐁᐣ ᓴᐊᐢ; ᒪᓗ ᒫᑎᐁᓂᖏᑫᐢ, ᐃᖏᑫᐢᐸᐢᐊᑎᐢᐣ ᐅᑦᐸᓴᓂᐣ.

6 ᑭᓇ ᒫᐸᒫᐢᑎᓱᐢ ᑭᖏᑫᐢᓄᓱᐢᐃᐢ, ᒫᑕᐅᖏᑭᑭ-ᓱᐁᐢᐣᑦᐸᐣ, ᒫᑎᐁᓂᖏᑫᐢᐣ ᐁᑭᖏᓴᐸᐊᑎᐢᐣ ᐅᑦ-ᓴᓂᐣ ᐅᖏᑭ.

7 ᐁᓱᓱ ᒪᓗ ᐁᑭᖏᐣᑐᓴᓱ ᑕᐣ ᐱᐅᐣ, ᐃᑦᐱ ᐁᐣᖏᑭᐅᑭ ᑕᓱᐃᐢᐣᓂᐅᐃᐢᓇᐢᓱ ᒫᑎᐁᓂᖏᑫᐢᐣ, ᐁᑭᓱ-ᓴᐃᓱᓱ ᒪᓗ; ᐁᐅᓱᓱ ᐅᖏᑭ ᑭᖏᖏᖏᐣ, ᐅᑫ ᒪᓇ ᐁᑭᖏᖏᖏᑦᐣ.

8 ᐅᑦᓱ ᒪᓗ ᑭᖏᐃᐅᐢ ᐁᑫᓇᐃᐢ ᑕᓇᐯᒪᒪ, ᓴᓇ, ᑐᓂᖏᑭ ᑲᒪᐅᓂᐣ? ᑭᓇ ᑐᓂᖏᑭ ᐅᑫ ᑲᑦᑭᓱᓂᐣ? ᑭᓇ ᑐᓂᖏᑭ ᑲᑲᓂᐢᓇᑦᑕᑌᐅᓂᐣ? ᓇᒪᑭ ᓄᓱ ᓇᐃᐢᐣ ᑭᑦᓇᐢᑐᐃᑎᐅ ᐃᐢᐊᐢ ᑕᑦᑦᖏᒪᐃᐢᐃᐢ?

9 ¶ ᐁᓱᓱ ᒪᓗ ᓴᓇ ᑭᖏᐢᓱᓱ ᐃᐢᐊ ᑲᑦᑭᓱᓱᐢ ᓴᑎᐅᐃᐢ, ᑭᓇ ᑲᐅᓂᑦᓇᐢᓱᐢ. ᐃᐢᐃᐢ ᒪᓗ ᐸᑭᑭ-ᑫᐃᓄᓂᐣ ᑭᖏᐊᐢᐣ ᐊᐱᐃᐢᐣᓂᐢ ᐅᑭᖏᑭᐅᓴᑦᖏᐃᐢ-ᑫᑦᓱᐢᐣ ᑲᑎᐁᓂᖏᑫᐢ.

10 ᑭᖏᐃᐃᐢᓴᑫᐢᑦᐢ ᒪᓗ ᐅᑦᖏᑫᐢ ᐁᓱᓱ ᐁᑭᖏᐃᐢᓴᑦᖏᐃᐢᐃᐢᓱᐢ ᒪᑎᐁᓂᖏᑫᐢ, ᑭᓇ ᐁᑭᖏᐃᐃᐃᐢᓱᐢ-ᑫᑦᓱᐢᐣ ᒪᑎᐁᓂᖏᑫᐢ.

11 ᑭᖏᑭᑭᒧ ᒪᓗ ᑭᑭᒧᓂᓂᐣ, ᐅᑦᓱ ᐁᑭᖏᐃᐅᐢ, ᐅ ᒪᑎᐁᓂᖏᑫᐢ ᑕᓱᐁ· ᓇᑫᐃᐢᐣᑦᐢᑕᒧᐃᐢᐣᓄ ᐅᑫᑫᐢᐣᑦᐢᑕᒧᐃᐢᐣᐢ, ᑭᐢᐱᐢ ᑕᐁ· ᓇᑫᐃᐢᐣᑦᐢᑕᒧᐃᐢᐣᓄ ᐅᑫᑫᐢᐣᑦᐢᑕᒧᐃᐢᐣᐢ ᑭᓇ ᑭᑭᒧᐁᐢᐣᑦᐢᑕᒧᐃᐢᐣᓄ, ᐅᑫ ᒪᓗ ᐃᐢᐊᐢ ᐃᐢᐊᐢ ᑭᖏᐃᐢᓇᐢᓱᐢ ᑭᖏᐃᐢᓇᐢᓱᐢ ᑭᖏᐃᐢᓇᐢᓱ

22 Ⱡϧ ᐊᓐ ᓇⱠᐃ·ᓴ ᑭ"ᐃᑐ"ᑌᐤ, ᓀϥⱠ ᑭ"ᐃᑌᐤ ᑕᓇᐯⱠ, ᓇⱠᐃ·ᓴ ᓂᓵᑐ"ᑉ ᐸᑎⱠ ᐃᓕᓂ ᐊᔪᐊ ᐊᐸ·ᓄᐤ ᑐᓂᓗ"ᑐᓄ, ᐅᐢᓂᐸ ᓂᑲᐯᐊ·ᓂᐤ, ᑲᑕᓇᐢᐃᐊ· ᐊᓂ ᐅᑎᐊᑦᑕᐢᐸ, ϧᑎᐅᔪ"ᑉᓀᔪ, ᐅᐢᓂ Ⱡϧ ϧᑕᐊᖏ, ϧᑎᐅᔪ"ᑉᓀᔪ.

23 ᐊᓂᐃ ᐅᑦᓀᐊ· Ⱡϧ ᑕᓇⱠ ᑕᑎᓄ ᑭ"ᐃᑎᐢ, ᐅᐃᓄᑎᐅ·ᔪ"ᑕⱠᐣ ᑐᑦ; ᐸᑎⱠ ᐃᔪᓄᵡ ᑭ"ᐅᓐᓇ, ᐱᐢ ϧᑎᐅᔪ"ᑉᓀ, ϧᑦ ᒪᓀᐊ·ᓂᑦᐤ ᑕᑎᑌ·ᐃ·ᔭ. ᐅᐢᓄ Ⱡϧ ᐃᓀ·ᐤ ᑭ"ᐊᐱᐢ, ᑲᓇ ᐅᑭᓇᐢᐃᐊ"ᑉᓀᔪ' ᑕᑎᓄᔪᐢᓂᓇᐢ ᑐᑦ"ᐃᓐᓇᐢ.

24 ¶ ᐃᓀᐱ Ⱡϧ ϧ"ᐅᓂᓇᐢ, ᑭ"ᐯᓄ·ᐤ ᐊᓄᓄ ᓀᑐ ᖃᐯⱠᑐᔪᓵ·, ᑲᓇ ᐯᔪᐢ ᐅᑦᐊᐊ ᐸ"ᐊ·ᓄᓂᔪ ᐃᔪᐢᓄᵡ, ᑲᓇ ᐯᔪᐢ ᐊ·Ⱡᑦᓂᐯᐱᐢᐣ ᓄᑕᓇᐢ>, ᐅᐢᓄ ᐯᑭ"ᐱᐣᓇϧᐊᐢ ᑕᐊ·ᐣᓇϧᓇᓂᔪᵡ ϧᑎᐯᔪ"ᑉᓀᔪᐢ ϟ'ᔭᐅᐃᵡ: ᐊᓇ Ⱡϧ ᐊᐊ·ᓄᐢ ᑭ"ᐅᓐᓇᑎᓄᓄ·ᓄ.

25 ᑭ"ᓂᐸᐅᐊ·ᔪ Ⱡϧ ᖃᐯᒧᓀᔪ·, ᐅᐢᓄ ᐅ ᑭ"ᐯᑕⱠᐊ·ᓄᔪ ᐊᓂᐃ ᐃᵡᐊ.

26 ᑕᑎᓄ Ⱡϧ ᑭ"ᐃᑌ·ᐤ, ᐅ ᓂᔨᑭⱠᑦ, ᐅᒪϧ·ᐱ-Ⱡᑎᓄ' ᑭᑦ"ᑲᵡ, ᓂᔨᑭⱠᑦ, ᑲᵡ ᓂᐸᐃ·ᔪ ᐊᓇ ᐃᐢᓄ·ᐤ ϧᓂᐸᐃ·ᐣᑕᐸᔪ ᔨᑕ, ᐅᐊᖃᒥ"ᐅᐣᑕᐊ·ᑭᐸᔪ ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ'.

27 ᐊᐊ· ᐊᐊ·ᓄᐢ ᓂᑭ"ᓇᔪᑕⱠᒥ"ᑦ; ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ' Ⱡϧ ᓂᑭ"ᑲᓀᔪ ᓂᓇᔪᑕⱠᐃᐃ·ᓂᓀᐤ ϧᑭ"ᓀᓄ·ᑭⱠᐸᔪᐢ: 28 ᐅᑕᑯ Ⱡϧ ᑕᑦ ᓂᐃᐃ·ᐊᐤ ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ'; ᐃᓀᑯᵡ ᑫᐱⱠᑎᓄᓀᓄ· ϧᑕᐊᐃ·ᐊᐤ ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ'. ᑭ"ᑕᑲ"ᑉᓄ·ᓇᐱᐢᓀᓄ·ᐤ Ⱡϧ ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ' ᐅᑕᓂ.

ⱠᑎᓇⱠϧᔪ ϭ ᓄ.

1 ᐊᓇ Ⱡϧ ᑭ"ᐊᑦᑕ"ᐊᐤ, ᐅᑭ"ᐃᑌ·', ᓂᑌᐃ ᒥᑦᐊᐃ·ᑎᐢ ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ', ᓂᑌᐢᓄ ᐃᐢᐱᓂᑌᑎᐤ ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪᵡ; ᓂᔨᓂᓀᐤ Ⱡᒥ"ᑭᒍᔪᐃᓇϧᓄ' ϧᑦϧ·ᓄᑦᑭ ᐅᑦ"ᑉ; ᑎᑭⱠ ᓂᒥᑦᐊᐃ·ᑌᐢ ᑭᐱⱠᓄᐊᐯ·ᐃ·ᔨ.

2 ᓇⱠᐃ·ᓴ' ᐃᓄϧᐃᑎᓄᓀ ᑕᐱᓄᒍ ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ'; ᑎᑭⱠ ᓇⱠᐃ·ᓴᐣ ᓄᑦ ᐃ"ᑕᓀ ᑲᓐ ᐱᐯ; ᑲᓇ ᓇⱠᐃ·ᓴᐣ ᑭᐢᐱᐊᓄᐯ·ᐃ·ᔨ.

3 ᑫᐃᐃ·"ᑊ ᑲᓇ ᐅᓄᓀ ᑭᑌᐢᒍᐃ· ϧᑭ"ᑎᒍᐣ; ᑭᐣᑦ ᑫᐃᐃ·ᓴ Ⱡᒥ"ᑦᑕ·ᓄᔨᐣ ϧᑕᑭ"ᑎᑦᓀᑭ ᑭᐣ-ᓂᑦᐃ·ᵡ; ᑎᑭⱠ ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ' ᑭᑫᓀ"ᑕⱠᐃᐃ· ᑭᓴⱠ-ᓂᐣᐃ·ᑉ, ᑲᓇ ᐃ·ᓴ ᑎᑦᐯ ᐣᑦ"ᑕ· ᐃᓄ"ᑉᓀᔪᐃᐃ·ᓇ.

4 ᑕᑦ"ᑲᐱᐢᑦᐃ· ϧᒪᑦϧᐃ·ᓄᔨ ᐊᔪᓄᓀᓂᐃ· ᐱᔪᐢᓂᓀᐃ· ᐊᔪᐢᓀᓂᔪᐢ, ᐊᓂᓀ Ⱡϧ ϧᑭ"ᐱᔪᑎᓄᑦᑕᐢ ᐸᑦ"ᖁ-"ᑌᐅᔪᑕⱠᒪᑦ ᒪᓀϧᐃ·ᓄᔨᓀᐤ.

5 ᐊᓂᓀ ϧᑭᐣᐃ·"ᑦᐢ ᑭᐊᐣᓀᐃᓄᔪᐃ· ᐸᑦ"ᖁ·-ᓄϧᓇ ᑕᑦ"ᑉ; ᐊᓂᓀ Ⱡϧ ϧᐃᑦᑌϧᐊᐃ·ᐢ ᑭ"ᐅᓐᓇ-ᐸᔪᐃ·ᔪ'; ᐅᐢᓄ ᑕᓀ"ᑎᓄᐃ·ᔪ ᑭ"ᓂᐣᐃᐃ·ᑭᑐᐃ·ᔪ ᑌᐸᐃ"'; ᐊᓇ Ⱡϧ ϧᒥ"ᓀᔪᐣᐃ· ᐅᐣᓀᑦᐢ ᐊᑎᓂᐅ-ᓄᒪᑦᐃ·.

6 ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ', ᐅᑦᓂᐸ"ᐊᑕ·ᐤ, ᑲᓇ ᐱⱠᒥᑕᐅ·ᐤ: ᐯᔪᐃ·ᐅ·ᐤ ᓂϧ·ᐊᑦϧᓂᵡ, ᑲᓇ ᑕ"ᐱᓂᐅ·ᐤ.

7 ϧᑎᐯᓀᑦᑭ"ᑉᓀᔪ' ᑭᑎⱠᑭᔪᐃᐅ·ᐤ, ᑲᓇ ᐅ·ᔪ-ᑭᐃᐅ·ᐤ, ᕮᐸ"ᑌᐢⱠᐃᐅ·ᐤ, ᑲᓇ ᔪⱠᑎᓂᐅ·ᐤ.

8 ᕮᔪᓄᐤ ϧᑭᑎⱠᑭᔪᐢ' Ⱡᒥϧ·ᓴᔪᐣϧᵡ ᑕ"ᑦ, ᑲᓇ ᑕ"ᐱᓄᐤ ᑕᓇᑐᐢᑕⱠᐃᐃ·ᓴᑭϧ·ᓴᔪᵡ ᑕ"ᑦ, ᑭᑭᐊᐱᐢ, ᐃᐸ ᑕᐊᐣᔪᐢᓀᐃ·ᔪ ᑕᓇᐣᐸᐃᑐᓄᐤ ᑕᑦ"ᑉ

ᐊᑫᐧᓂᓴ ᐊᐊᐧ ᐃᐟᑫᐧᐤ ᐅᐟᑭ, ᐊᓂᒪ ᐅᐟᑭ ᐊᐃᐧᐃᐧᐅᐧᐃᐧᐣ ᑲᑭᐟᐣᐊᐃᐧᐁᐟᑫᐧ. ᑭᐟᑭᐅᐧᐊᐧᐣ Ⱡᑲ.

21 ᑲᑎᐯᐟᑫᐧ Ⱡᑲ ᑭᐟᑭᓭᐧᐤᐧ ᐊᓇᐊᐧ, ᐅᓀᓭ ᐅᑭᐟᑭᐧ, ᐅᑭᐟᓂᐧᐊᑫᐧᑭᐧ Ⱡᑲ ᓂᐢᓃ ᐅᓀᓭᓴ ᒋᓇ ᑯᓭ ᐅᑕᓂᓴ. ᐊᓇ Ⱡᑲ ᐊᐊᐧᓭᐢ ᓴᓭᐁᕽ ᑭᐟᑭᓭᐧᐤᐧ ᐅᑕᑦᓭᒪᐢᓭᐧ ᑲᑎᐯᐟᑫᐧᐣ.

22 ¶ ᓴᓴᐧ Ⱡᑲ ᐃᐟᐊᐧ ᓇᐢᐱᐧ ᑲᐱᐟᑭᓴᓭᐃᐧᑕᐧ, ᒋᓇ ᐅᑭᐟᐯᐟᑕᐧ ᑲᐟᑭᓴᐧ ᐊᓂᒪ ᐅᓀᓭᓴ ᑲᑭᐟᐊᐧᓴᐣᐢᑕᐊᐧᐃᐧ; ᒋᓇ ᐅ ᐃᓭ ᐊᐧᐃᐧᐯᒪᓭᐧ ᐃᐢᐟᐅᐃᐟᐊᐧᐃ; ᐃᐢᐟᑫᐃᐧ ᑲᒪᐃᐧᑭᐧᐃᐧᐣ ᐃᐢᑫᐧᐃᐧ ᑲᒪᐃᐧᐊᐧᐣ ᐅᑕᓀᓭᓴ ᑲᑭᐟᐊᐧᓴᐣᐢᑕᐊ

ᑲᖏᑐᕆᔨᑌᓄ. ᑲᖏᖅᓂᓐᓴᓄ ᒪᓕ ᐅᑲᖏᖅᓭᓪᓕᕆ, ᐃᓕᓴᐅᔪ ᐅᑲᖏᖅᐃᓪᓕᕆ, ᐃᑦ ᓂᓪᓚᐅ; ᕿᖓᒪ ᑲᑲᖏᖅᐱᑐᕆᔨᓕᕆ. ᐃᕐᓂᐊᕐᓇ ᒪᓕ ᑲᖏᓂᔪᓂᐅᓪᓚᑦᑕᕐᓂᖅ ᐅᑲᖏᖅᑐᕆᔨᓕᕆ ᐊᐱᓕᕆᔨᓄ.

9 ᐅᐅᓄ ᐅᖏᓪ ᐃᓕᐊᑦ ᑲᖏᐃᑌᓄ ᐸᔪᐊᕐᓇᐊᑎ, ᓂᔪᐃᓭᓇᖏᓂᔪ: ᒪᔪᑕᖏᓪ ᒪᓕ ᑲᓪᓴᓗ ᑌᔪᑎᑕᑭᓐ, ᐃᑎᓂ ᒪᔪᑕᑌᑦᓴᓗ, ᐊᐳᒥ, ᒪᑎᐅᓂᖏᓐᓂᓴᓗ: ᕿᑐᑎᕐᓂᖅᓴᓗ ᐃᓴ ᐯᖏᔪᑦ. ᐅᓄᓂ ᒪᓕ ᐸᔪᐊᕐᓇᐊᑎ ᑲᖏᓂᔪᐃᓭᓇᓕᐃᓂᓴᓗ ᐅᓂᐅᓭᓐᓂᓕᐃᓂᓴᓗ.

10 ᒪᑎᐅᓂᖏᓐᓂᖅ, ᒪᓕ ᑲᖏᐯᓂᔪᐃᓭᓇᐃᓕᓐᓄ, ᐅᓄᓂ ᐅᑲᖏᖅᑌᐯᑦ, ᐸᔪᐊᕐᓇᐊᑎ, ᐸᔪᐊᕐᓇᐊᑎ ᒪᓕ ᑲᖏᖅᓂᓐᓴᓄ ᐊᐱᓕᕆᔨᓄ ᐊᐱᓕᕆᔨᓄ, ᐊᐳᒥ; ᕿᑐᑎᕐᓂᖅᓴᓗ ᐃᓴ ᐯᖏᔪᑦ.

11 ¶ ᒪᑎᐅᓂᖏᓐᓂᖅᓂᓐ ᒪᓕ ᐅᑲᓂᓂ ᑲᖏᐃᑌᓄ ᐸᔪᐊᕐᓇᐊᑎ, ᐊᓐᔪᑦᓂᑦ, ᓂᕆᔨᑌᓄ ᓂᐱᑦ: ᐃᓕᓴᐅᔪᐃᓭᓇᐃᓕᓐᓄ, ᐊᓂᐃᓕᓐᓄ ᑕᖓᓄ ᐅᓐᓂᐊᑦᓂᓂᓐᓄ ᐅᓂᐊᐃᓐᓇᓂᓐᓄ ᐅᓂᐅᓐᓂᓐᓄ ᐃᓕᓴᐅᔪᐃᓭᓇᐃᓕ

ᐊᓕᓯᔨᓂᓄ, ᐅᑯᓗ ᐅᑭᐳᑦᑯᓗᓯᖓ ᓴᖅᑭᒃᐃᓄ ᐅᑯᓂᐊ ᐅᑭᐳᒃᓴᓕᐅᖅ, ᐅᒡᐊᓕᔨᓂᓴᓕᐅᖅ ᑎᓴ ᐅᐊᓂᓕᐊᓂᒃᓴᓂ.

13 ᐃᓂᐊ ᒪᓚ ᑌᑯᓗᖓ, ᑲᓂᑦ, ᐃᓕᐊᑦ ᑭᐳᐊᐱᐅ ᐅᐱᒉᒃᓴᓄ ᐅᐊᒉᓴᐊᓘᑦ; ᓕᖁᒪ ᑭᓴᑭᓂᒪᓴᐊᓪᓚᑦ ᐅᔨᔾᔪᑕᓄᑦ. ᐃᓂᐊ ᒪᓚ ᐊᓴᓯᓂᓄ ᑲᓂᑦ ᓄᐊᖅᐳᓐᓇᑦ, ᐅᑯᓗ ᐊᓴᓯᓂᓄ ᑲᓂᑦ ᓄᐊᖅᐳᓐᓇᑦ ᑲᓂᑦ

ᒪᑎᓇᒪᒃᐧ ᓂᐧᐃᑫᐧᓱᐧ.

1 ᐅᑫᐧᐱᑭᐧ ᒪᒃ ᖵᑎᐦᐟᐢᑭᑫᐧ ᑭᐢᐣᐤᐟᐢᐤᐣ ᑌᐢᐤᐣᐠ ᐋᐧᓱᒧᐧ. ᐋᐟᐃᐢᑦᓇᐟ ᐅᑦᑭᐦᐤᐣᐠ.

2 ᐊᓂᐦ ᒪᒃ ᐱᐟᐃᐢᑦᓇᐟ ᑭᐢᓇᔊᐧᐣᐠ ᐢᐦᑭᐢᑫᐧ-ᐃᐧᐦᓂᐧᐣᐠ. ᒥᓇ ᐅᑯᐸᐢᑦᑕᒧᐣᐠ., ᐅᐃᑕᑭᐧ, ᑫᓂ ᑫᔊᑕᒪᐟ ᐅᑫᐧᐱᑭᐧ ᖵᑎᐦᐟᐢᑭᑫᐧ? ᐃᐧᑦᑕᒪᐃᐧᓇᐟ ᑭᐧᐱᐧᐣ ᑫᐃᓱᑎᐸᐊᐣᒪᐟ ᐃᑌ ᖵᐅᑦᑭᐦᐤᐟᐢᐤᐣᐠ.

3 ᐅᑦᓱ ᒪᒃ ᑭᐢᐃᑌᐣᐠᐧᐣ, ᑭᐢᐱᐧ ᐢᓱᐧ.ᐢᐸᐊᐣᐢᒣᐢᐣ ᐅᑫᐧᐱᑭᐧ ᐅᑭᐸᒪᓂᔊᒪ ᐃᐟᐧᐃᐅᐟ, ᐅᖵᐃᐧᓴ ᐱᓱᐧ ᐃᐧᓱᐧᐸᐊᐣᒪᐟ; ᒪᖵ ᓇᓂᑯ ᐃᐧᑫᐧᐱᑭᐧ ᐃᐧᓱᐧᐸᐊᐣᒪᐟ; ᒪᖵ ᓇᓂᑯ ᐃᐧᑫᐧᐱᑭᐧ ᐊᐧᓂᔊ

ᐊᓂᐃ ᑲᑎᕋᕐᓂᓕ, ᑲᓱᒪᓗᓯᖅᐸᒥᖅ, ᐅᐃᑌ·ᑭᓕ, ᐱᓕᕆᔨᓕᓐ ᑲᑕᐸᐅᓂᕐᓕᓐ ᒥᓇ ᑭᖅᐯᓴᐊᓕ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂ° ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ; ᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑭᓴᐊ·°, ᐯᒋᓇᑕᒪᓐ ᑲᑕᕈᐅ·ᖅᑕᓴᕐᓴᓐ.

•

ᒪᑎᓇᒪᓕᒃ ᑌᓴᒻᒥᑦ.

1 ᑲᓱᒪᓗᓯᖅᐸᑦ ᐊᓕᓯᓕᓂᐊᓕᓐ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑌᐃᑭᖅᑐᑦ, ᐅᑭᖅᑕᓐ, ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ; ᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

2 ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᒪᓇ, ᑐᓴᕐᓂᓕ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ; ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

3 ¶ ᑲᓱᒪᓗᓯᖅᐸᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ; ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

4 ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

5 ᑲᓱᒪᓗᓯᖅᐸᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

6 ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

7 ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

8 ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

9 ¶ ᑲᓱᒪᓗᓯᖅᐸᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ; ᑲᓱᒪᓗᓯᖅᐸᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

10 ᒪᑉᓗ ᒪᓇ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ; ᒪᓇ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

11 ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

12 ᑲᑎᕋᕐᓂᓕ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

13 ¶ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

14 ᒥᓇ ᐊᓂᐃ ᐅᑲᓕᐊᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

15 ᑲᓱᒪᓗᓯᖅᐸᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

16 ᑕᐅ ᐱᐳᑦ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

17 ᕿᐁᒪ ᒪᓇ ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᑐᓴᕈᒥᓕᓂᖅ ᑲᑎᐅᓕᖅᓯᖅ.

ᒪᑎᓇᒪᓕᒃ ᐊᓕᓇᓱᓂ°.

1 ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ ᒪᓇ, ᐃᑦᐸ ᑲᑎᕋᕐᓂᓕ ᑲᐊᑎᑭᓴᓕᓐᓂᓕᔪᐃᓕᓐ, ᑭᐅᓯᓗ° ᐅᓂᓯᓴ ᑭᑭᐅᓇᓯᐊᓕᓐᓂᓯᓂᓕ ᐃᑦᐸ ᑭᖅᐯᐃᑐᖅᑐᑦ.

2 ᐊᓂᐃ ᒪᓇ ᐅᓇᖅᑕᒧᓇ ᔪᐅᕐ ᑭᐃᓯᓂᖅᑐᓐᓂᓕᔪᐃᓕᓐ; ᒥᓇ ᓂᓯᓴ ᑭᐃᓯᓂᖅᑐᓐᓂᓕᔪᐃᓕᓐ; ᐅᑯ ᑭᖅᐯᐅᓇᓱᐃᓕᓐᓂᓕᔪᐃᓕᓐ ᐸᕐᓯᐅᓕᐊᓕᓐ.

3 ᐅᓂᓯᓴ ᒪᓇ ᓇᒪᐃᓕᓐ ᑭᖅᐯᐃᓴᑎᓯᐊᓕᓐ ᑲᐃᓴᑎᓯᓂ, ᒪᓇ ᑭᖅᐯᐃᑕᑎᓯᐊᓕᓐᓂᓕᔪᐃᓕᓐ ᓴᓂᓯᐊᓕᓐᓂᓕᔪᐃᓕᓐ ᐱᓕᕆᔨᓕᓐᓂᓕᔪᐃᓕᓐ ᐃᓕᓴ

ᓇᐧᐣᐢᐧ ᐅᑎᑌᐧᐃᐧᓂᐞᐧᐣ ᐊᐧᓀᑭ ᐊᐅᐟᐅᓂᐞᐊᐧᐣ ᑲᐣᑭᓀ ᑲᐊᓂᑎᑭᐣ; ᑎᑲᒪ ᓇᒪᐃᐧᑊᐅ ᑭᐢ ᑭᐢᐊᐧᒋᐞᐅᐟᐧᐣ, ᐅᑲ ᑲᒋᑎᐞᐅᒪᑊ

ᖃᕈᐃ·ᑲᑫ·ᑭᒪᓭ ᑭᓴᒧᐃᑦᓂ, ᐅᒥᓯ ᑭᐊᓂᔨᑌ·°, ᐊᐟᐢᐢ ᑭᓭᐢ ᓰᕈᓯ ᐅᑭᑭᐅᐁ·ᐃᑫ°; ᑫᑲᒪ ᐊᓇ ᐊᓇᖏ ᐅᓴ·ᑭᑫᐃ·ᓴᓂ° ᑲᐃᑎᖖ', ᑲᓴᐢ ᐅᑭᑭᐁ·ᐃᑫ° ᑭᖖᐃᑦᓇ.)

10 ᓴᐟ Lᑲ ᐅᒥᓯ ᑭᖖᐃᑌ° ᐅᑕᐢᑫᑦᑲᓪᓇ, ᑲ·ᓴᐢᐠ ᑭᑎᑕ·›; ᐊ°, Lᑲ ᓯᐁ·ᖖᑌᑦ. ᐁᔨᓯ Lᑲ ᑭᖖᐃᑕ"ᑎᐊᐣ·ᐃ ᐅᑌᓇ ᐃᑕ ᑲᐊᓴᓇ"ᐠ ᑭᓴᒪᓂᑕ ᑭᓴᓭᓯᑭᐊᐣ·.

11 ¶ ᓯᑲ·ᐠ Lᑲ ᐁᐊᑎᖏ"ᑲᒪᑭᐁ·ᑭᐢ ᐅᑌᓇ ᐃᔨᓯ, ᑭᖖᒥᐢᓴᐁ·ᐊ·ᐢ ᐅᐢᑭᑭᐁᑫ·ᐊ·ᐢ ᐁ ᐯᐊ·ᓴ-ᐃ·ᓂᔨ ᐁᖖᑲ·ᐊᑫᓂᔨ, ᐅᒥᓯ Lᑲ ᐁᑭᖖᐃᐠᑦᑭᐢ, ᐅᑕ ᑭ ᐊᓴᔨ ᐅᐢᑭᑭᐁ·ᐃᑫ° ?

12 ᑭᖖᓇᑫ·ᐊ·ᓯᒣᐊ·ᐢ Lᑲ ᐁᑭᖖᐃᐠᑦᑭᐢ, ᑲᑕ ᐊᓴᔨ°, ᐢᑦᓯ, ᑭᓂᑲᓂᒥᐊ·ᓭ ᐊᓴ°; ᑲᑫ·ᑭᓇᑦᐢ ᐁᑲ·, ᑫᑲᒪ ᐯᐃᑐᖏᐢ ᐊᓇᖖ" ᑲᑭᔨᓂᓇᐢ; ᑫᑲᒪ ᓴᐟᑭᐃ·ᑫᑫᐊ·ᐢ ᐊᐢᑭᔨᓂᐊ·ᐢ ᐃᑕ ᐁᐊᐢᓴᔨᐊ·, ᐁᑭᑭᐁᑫ·ᐊ·ᐢ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑕᑭᑭᓯᐊ·ᐢ ᒪ·ᔦᐢ ᐅᑕᓯᔨᐊ·, ᑫᑲᒪ ᓴᐯ·ᔨᖖᑕ ᓴᐟᑭᐃ·ᑫᑲᓇ; ᐁᑲ· Lᑲ Lᓇ ᑭᔨᑕᔨᐢᑭᐢ ᐊᓂᐊ ᑲᐢᑭᑦᑲᓪᓇ. ᐃᐢ"-ᑌᐢ ᐃᔦ Lᑲ; ᑫᑲᒪ ᖖᑲ·ᐠ ᐅᒪ ᑭᑎᑕᖖ-ᐊ·ᐊ·°.

14 ᑭᐢᐃᐢ"ᑌᐊ·ᐢ Lᑲ ᐅᑌᓇᐟ; ᐃᐢᐦ Lᑲ ᑲᐦᐢᐢᑫᑭᐢ ᐅᑌᓇᐟ, ᐢᑦᓯ, ᓴᐟᔦᐁᐢ ᑭᖖᐯᐊᔨᑌᐢ-ᑲᐁ·°, ᐁᐃ·"ᐃᐢᐢ"ᑌᐠ ᐃᑕ ᑲᐃᐢᔦᔨᐢ;

15 ¶ ᓴᓴ· Lᑲ ᑲᑎᐯᓇ"ᑭᑫᐟ ᐃᔨ ᐅᔨᑯᔨᐟᐟ ᐅᑭᖖ-Ꮧ·"ᑕᒪᓇᐊ·ᑕ· ᓴᐟᔦᐁᐢᐊ Lᐟᔦᐢ ᓴᐟᐊ ᐁ"ᑕᑯᔨᓂᓇᐠ, ᐁᐃᑕᐠ,

16 ᑯᐟᐢ"ᑭᑦ ᐅᒪ ᐃᐢᐦᐃ, ᓂᑲᔨᐯ·ᑎᓴᑯᐟ° ᐊᓇ ᐊᐯᔨᓂᓇ° ᐯᔨᑦ ᐅᑭᖖᐟ ᐊᐢᑭᔨᓂᓇᐠ ᐅᖖᑦ, ᑭᑲᑕᒪᑯᓇ° Lᑲ ᑲᑕᑎᐯᔨᒪᐠ ᓂᑕᔨᔨᓇᓂᓇᐠ ᐃᐢᐢᐁᐃᐊᐟᐊᐢ, ᑲᑕᒪ ᐅᑭᖖᐟ ᐅᑭᑭᐁᑫ·ᐃᑫ° ᐃ·ᑭᔨ ?

17 ᐃᐢᐦᐃ Lᑲ ᓴᐟᔦᐁᐢ ᐃ·ᑳᐟᒪᐠ ᓴᐟᐊ ᑲᑎᐯ-ᔨᖖᑫᐠ ᐅᒥᓯ ᑭᖖᐃᑌ°, ᑯ·ᐟᑦ, ᐊᔨᓂᔨᔨᓂᑭ ᑲᑭᖖᐃᐠᑦᒧᒪᐟᑦ! ᐁᐅᑯ ᐊᐣ· ᑫᑎᐯᔨᒪᐠ ᓂᑕᔨᔨᓇᓂᓇᐠ.

18 ᓴᐟ Lᑲ ᑭᓯᐊ·ᐢ ᑭᖖᐯᓇᑌ° ᓴᓴᐟᐊ ᒥᑎᐃ-ᐃᐢᐦ·ᑌᒥᐟ, ᐁᑭᖖᐃᑌ°, Ꮧ·"ᓯᒪᐃ·ᐢ, ᑭᐟᓴᔨᔨᒥᑎᐢ, ᑲᐟᓴᑌ ᐁᐅᔨᐟ ᐅᑭᑭᐁᑫ·ᐃᑫ° Ꮧ·ᑭ ?

19 ᓴᐟᔦᐁᐢ Lᑲ ᑭᖖᓇᑫ·ᐊ·ᓯᒣᐢ ᓴᐟᐊ, ᐅᒥᓯ ᐁᑭᖖᐃᐠᑦᑭᐢ; ᑯ·ᔦ ᐃᐢᐦ ᐅᑭᑭᐁᑫ·ᐃᑫ°; ᐃᓯ ᑯ·ᔦ-ᔑᖖᑕᐃ·ᐢ ᐃᑕ ᐁᐃᑕᐠᑦᑭᐢ, ᑫᑲᒪ ᑭᑲᐃ·ᑭᒪᑭᓯᓯᓇᓂᐠ ᐊᓇᖖ" ᑲᑭᔨᓂᓇᐠ, Ꮧ·"ᓯᒪᐃ·ᐢ Lᑲ ᑭᑲᓯᐊ·ᐢᐦᐃᐢ ᑲᖖᑭᐁᐢ ᑲᐢᑭᑦᑲᓪᓇ.

20 ᐊᐟᔦᐁ Lᑲ ᐃ·ᑳ ᓯᓯᑎᑦᓯᒪᒪ·ᐢ ᓂᑦᐢ ᑭᓯᑲ·ᐢ ᑭᑦᐃᐢ ᑲᐊ·ᓂᖖᐃᖏᑦᐢ, ᐅᑲᐃ·ᑳ ᑲᑲᓇᐯᔨᒥᐢ; ᐃᐢᐢ' ᐃᐢ ᑭᖖᑕᑲᐊ·ᐊ·ᐢ. ᐊᐟ·ᔨᐊ· Lᑲ ᑐ·ᓴ-ᓯᐯ·ᔨᒪᑭᐢ ᖖᖖᑳᐢ° ᐃᐢᐦᐃᐢᐊᐟᐊᐢ? ᓇᒪᑭ ᐃ·ᑳ, ᑭᓇ ᖖᑭᑳ° ᐃᐢᐦᐃᐢ· ᐃ·ᑭ ?

21 ᓴᐟ Lᑲ ᑭᖖᓇᑫ·ᐊ·ᓯᒣ° ᐁᑭᖖᐃᐠᑦᑭᐢ, ᓇᒪᑭ ᐃᔦ ᐯᔨᒪ·'? ᑲᒪᐊ·ᑭᐊᐢᑎᑌᐃ·ᓯᓯᐢ ᐃᐢᐟᐁ-ᐃᐟ? ᑭᓇ Lᐊ·ᐠ ᓇᖖᑦ° ᑲᑕᐢᓴᓪᒪᑭᑳᓇ ᑲᑎᖖᓂ-ᓴᓪᒪᑭᑳᐢ, ᐅᑕᖖᐃᑌᐃ·ᓯᐃ·ᐢ ᐯᔨᒪᐢ ᐅᖖᑦ ? ᑲᓇᖖᑭ Lᑲ ᐅᒥᓯ ᑲᐦᐢᐢᑫᑭᐢ ?

22 ᓴᓴᐟᐊ Lᑲ ᑭᖖᑎᓇ° ᓴᓴᐟᐊ ᑭᓇ ᐅᑕᐢᑫᑦᑲᓪᓇ-ᐊ·, ᐁᑭᖖᐃᖖᐃᐊᐟᐊᐢ, ᐊᐟ·ᓇᑲᑦᑲᓪᓇᐢ, ᐁᐅᓯ ᐁᑭᖖᐃᐠᑦᑭᐢ, Lᐊ·ᐠ ᐃᐢ ᐅᑕᖖᐃᖖᑭᑦᑲᓪᓇᐢ ᑲᐢᑭᑦᑲᓪᓇ"ᑭᑲ·ᓂᔨᐢ ᑕᖖ ᐃᐢᐃ· ᑲᐦᐢᐢᑫᑭᐢ ᐊᐢᑭᔨᓂᓇᐠ ᐃᐢᐢᐁᐃᐊᐟᐊᐢ, ᐁᐅᓯ ᐁᑭᖖᐃᐠᑦᑭᐢ

ᐁᐢᐱᒍᐢᓭᓴ, ᓂᐢᐣ ᐱᓴᐣᑦᐢᓴᓂ, ᒥᓂ ᓴᓭᐢ ᐁᐱᒥᐃᓴᓭᑦ ᐯᐱᒍᐢᓴᐢ ᐊᓴᐢᑦᐢᓴᓂ ᔨᒥᓂᐢᑦᐢᓴ:

4 ᑭᖃᐢᓭᒥᖅᑲᖅᓴ ᒪᓂ, ᒥᓂ ᑲᓭᒥᓂᐢᒥᐢ ᓂᓭ ᐱᓴᐣᑦᐢᓴᓂ ᐊᓂᐃ ᑫᐁᑎᓂᒪᐃᓭᐣᐢ.

5 ᐅᓂ· ᒪᓂ ᑫᐯᐃᐢᐧᑌᓴᐢ ᐃᐊᐣᐢᓭᐣᐢ, ᐃᑦ ᑲᐃᒥᓂᐢ ᐅᓭᐣᐢᐊᐅᐃᓂᓭᐣᐢ ᐱᐢᐃᐢᑦᓂᐢ; ᑲᓭᐅᑎᒥᔨᓭᓂ ᒪᓂ ᐃᐢᐱ ᑕᓭᓂᓭᐃᓂᐃᐣᐢ, ᑲᓭᓂᓭᐃᓂᐃᐣᐢ ᐅᓂᐃᓭᐣ, ᑲᓭᐅᑭᐃᓭᐣᐢ ᐅᓂᐃᐅᑎᐧᑌᓴᐢ ᐃᐢᐃᐢᑦᓂᐢ ᐱᐢᐃᐢᑦᓂᐢ

ᑐᓴᕐᓯᒪᓐᓇᑉ ᐅᓪᓗᒥᐅᓐᓄᑦ, ᐅᔨᓴᖅ ᓯᒪᓐᓇᖅ ᑲᑎᒪᔨᓐᓇᖅ ᐊᑐᖅᑐᑦ ᐱᓕᕆᔨᒃᑯᑦ ᐊᑐᖅᑐᑦ ᐃᓚᖓ

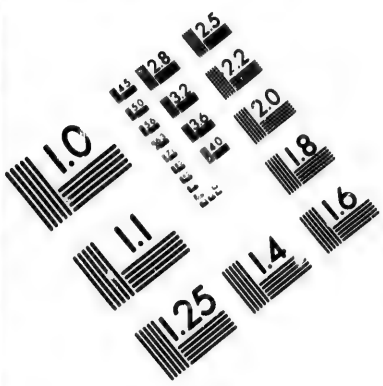

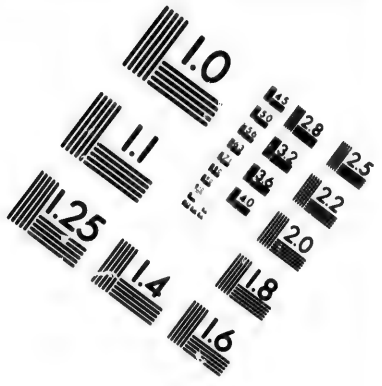

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

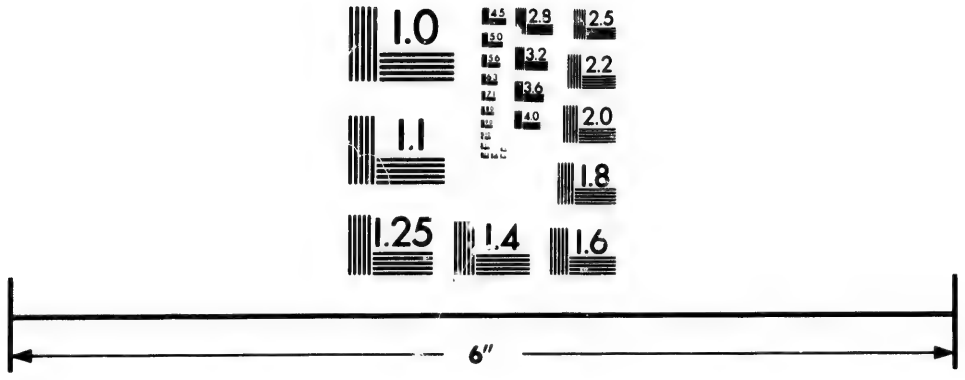

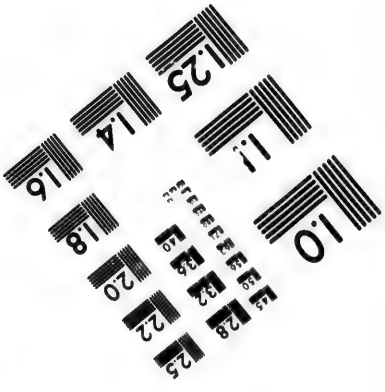

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

ᑲᑎᐯᒪᒻ ᐁᓴ ᑕᓇᑎᓂᐤᒪᑕᓂᐧ, ᒋᓐ ᑕᑭᐦᐢᑦᓐ ᐱᐢᑕᐧᑕᓐ, ᒋᓐ ᑕᑭᐦᐢᑦᓐ ᒧᒉᐢᑕᐤᒪᓂᐧ, ᑭᐦᐣᓐᑲᑎᓂᐧᐁᓴ ᑲᑎ ᑕᑯᓂᑕᐧ.

10 ᑭᐦᒪᐃᐧᒧᐢᑎᐁᐧᐁᓂᐧ ᒪᑎ ᑲᑎᐯᐦᐢᑭᐢᓴᐣ, ᐅᑭᐦᐃᑌᐧᐃᐣ, ᓂᑭᐦᐢᒪᐁᐧᐁᓂᐧ ᑲᑎᐯᐦᐢᑭᐢᓴᐣ, ᐅᓂᓂ ᐅᐧᐢᑎᐢᐁᐧᐁᓂᐧᑭ, ᐁᐅᐧᐁᓂᐧ ᒋᓐ ᐁᐢᑌᐧᐣᑕᐧ; ᒪᑎ ᐅᑲᐧ ᐧᐢᐱᑎᐢᐁᓂᐧᐃᓐᐣ ᑕᑭᐦᐢᑦᓐ ᑕᐦᐢᐱᐧᐁᓂᐧᐃᓐᐣ, ᐅᓂᓂ ᑭᑲᐧᐢᑎᐢᐁᓂᐧᐃᓐᐣ.

11 ᑲᑎᐯᐦᐢᑭᐢᓴᐣ, ᒪᑎ ᑭᐦᐢᐃᓂᐧᐱᐢᑎᐧᐃᐧᐁᓂᐧᐃᐣ ᑭᐧᐃᐁᐧᐁᓂᐧᐃᐣ, ᒋᓐ ᐱᐣᑭ, ᒋᓐ ᑫᐢᑭ, ᒋᓐ ᐧᐢᑎᐢᐁᓂᐧᐃᐣ, ᐅᓂᓂ ᐅᑭᐦᐢᑦᓐ ᐧᐢᐱᐧᐁᓂᐧᐃᐣ ᐧᐢᐱᐧᐁᓂᐧᐃᐣ ᐅᑭᐦᐢᑦᓐ ᐅᐦᐢᑭᐢᐁᓂᐧᐃᐣ ᐅᐦᐢᑭᐢᐁᓂᐧᐃᐣ ᐅᑭᐦᐢᑦᓐ

8 ¶ ᑌᓯᔪᖏᑦ ᐸᓗᖅᑐᐅᑦ, ᒪᐃᖏᑦ ᐊᓂᒪ ᐃᓕᓐᔪᕕᓐᓂᖅ; ᒪᓕ ᓴᓇᐯᕐᖃ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᐱᖏᑦᑕᔪᕐᓂᖅ; ᐊᓕᓴᓐᓂᐊᑎ ᒪᓕ ᐱᖏᓇᑎᑎᐅᓂ ᐅᓴᓐᓱᑐᓐᔪᓂᖅ.

9 ᓴᖃ ᒪᓕ ᐱᖏᐃᑌᓂᐤ, ᐯᑕᒪᐃᓐᑐ ᐃᒧᔪᑌᐃᑦ ᑮᓴᑎᑐᓐ, ᒥᓇ ᐱᓕᒪᐃᑦᔪᐃᑦ ᑮᓴᑎᑐᓇ. ᐱᖏᑮᓴᑎᐤ ᒪᓕ ᐃᒧᔪᑌᐃᑦ ᑮᓴᑎᑐᓇ.

10 ᐱᖏᑐᖏᑦᑮᓴᓐᐤ ᒪᓕ ᐃᒧᐸ ᐃᓐᔪᓴᓐ, ᑲᓕᓐᓂᑦᑐᓂᖅᓯᓐ, ᑲᓐᓴ ᓴᓇᐯᕐᖃ ᐱᖏᑦᑕᔪᕐᓂᖅ; ᓴᖃ ᒪᓕ ᐱᖏᐃᑦᓴᐃᓐᐤ ᐸᑎᓇᐱᓐᓂᖅᓯᓐ, ᑲᓕᑮᑮᓐᓴᓂᖅᓯᓐ.

11 ¶ ᓴᓇᐯᕐᖃ ᒪᓕ ᐱᖏᑐᐤ, ᑫᖃᑦ ᑲᐃᑮᒪᓐᓇᖅ? ᓴᖃ ᒪᓕ ᐱᖏᑐᐤ, ᒪᑫᒪ ᓂᐱᖏᐃᓐᑮᖏᑐ ᐊᓕᓴᓐᓂᐊᑎ ᐁᖏᓇᓂᖅ, ᒥᓇ ᐅᒃ ᐅᐱᖏᑮᔪᓇᓐ ᐃᓕᓴᓐᓂᐊᑎ ᐅᐱᖏᓇᑎᐃᓐᓇᖅᑎᑦ; ᐅᑐᔪ ᒪᓕ ᑐᖏ ᓂᐱᖏᐃᓐᓇᖅᑎᑦ ᐃᓕᓴᓐᓂᐊᑎ ᐅᐱᖏᓇᑎᐃᓐᓇᖅᑎᑦ, ᐅᔪᓂ ᐅᐱᖏᑮᔪᓇᓐ ᐅᒪᒪᓐᓕᒫᓐᓂᖅ ᑎᑎᒪᓂᖅ; ᐅᑐᔪ ᒪᓕ ᑐᖏ ᓂᐱᖏᐃᓐᓇᖅᑎᑦ; ᑫᖃᑦ ᐅᒃ ᐅᐱᖏᑮᔪᓇᓐ ᐃᓕᓴᓐᓂᐊᑎ ᐅᐱᖏᓇᑎᐃᓐᓇᖅᑎᑦ, ᒥᓇ ᐱᓴᐃᓕᓐᓂᖅᓯᓐ, ᒥᓇ ᐅᐱᖏᑮᔪᓇᓐ ᐃᓕᓴᓐᓂᐊᑎ ᐅᐱᖏᓇᑎᐃᓐᓇᖅᑎᑦ, ᐅᐱᖏᑮᔪᓇᓐ ᐃᓕᓴᓐᓂᐊᑎ ᐅᐱᖏᓇᑎᐃᓐᓇᖅᑎᑦ, ᒥᓇ ᐱᓴᐃᓕᓐᓂᖅᓯᓐ

9 ᑭᓪᓗᒍ ᐅᒥᓂ ᐃᑎᐅᑉᖃᖅᑲᐃᓐᓇ, ᐯᐳᑎᓪᓗᒍ ᓴᓇᓕᒫᖅ ᑲᑎᕕᐊᑎᒋᔪᖅ; ᑭᖑᑉᐸᒥᑲᕐᓇᓐᓂᒍ ᐃᓕ ᐃᒋ ᑲᐊᑦᖃᖅ; ᓇᒪ ᒪᓐ ᑭᖑᓇᒋᔪᖅ.

10 ᒪᓐ ᑭᓪᓗᒍ ᐅᒥᓂ ᐃᑌᓵᔪᓐᓇ, ᐯᑭᓇᓴᓇᒍ; ᑭᖑᓇᓴᓇᒍᓗ ᐃᓕᒍ; ᑎᑭᒪ ᑲᑎᐯᓐᓄᑦᑎᑭᓂ ᑭᓪᓕᐊᑦᖃᖅ; ᐅᐅᓂ ᒪᓐ ᐅᒪ ᓂᐅᑦᓴᐅᑎᓄᐅ; ᐅᐅᓂ ᒪᓐ ᐅᒪ ᓂᐅᑦᓴᐅᑎᓄᐅ.

11 ᒐᐱᓂᒉ ᒪᓐ ᑭᓪᓗᒍ·ᓴᑎᓂᓂᓯᒪᓗᓐ ᐅᑦᓴᓐᐅᐅᐃᓐᓇᔪᓐ ᐱᕼᐃᑦᓴᓇᓐ; ᐊᓂᓂ ᒪᓐ ᐱᕼᐃᑦᓴᓇᓐ ᑭᓪᓕᐊᑦᖃᖅ; ᐊᓂᓂ ᒪᓐ ᐅᒪ ᓂᐅᑦᓴᐅᑎᓄᐅ; ᐅᐅᓂ ᒪᓐ ᐅᒪ ᓂᐅᑦᓴᐅᑎᓄᐅ.

12 ᐊᓂᓂ ᒪᓐ ᐊᖏᑎᐅᐃᓐᓇᔪᖅᑐᑦ ᐱᓕᕆᓂᐊᓐᓂᒍ ᐃᓐᓇᓐᓂᒍ ᐱᓕᕆᓂᐊᓐᓂᒍ ᐱᓕᕆᓂᐊᓐᓂᒍ ᐱᓕᕆᓂᐊ

34 ᓴᓕ Ꮮᖃ ᑭᐦᐃᐊᑌᐦᐤ, ᓄᓴᐃᐧᐃᓐ ᐃᑕ ᐅᐊᖃᑎᓕᐦ ᐊᐅᓄᓂᐅᐊᐧᐦᐃᓴ, ᐅᑎᓂᓂ Ꮮᖃ ᐃᑎᐦᐦᓂᐤ, ᑲᑕᓂᓴᐦ ᐊᐅᓄᓂᐅᐦᐤᓂ ᐅᑲᓴᐦᐃᓐᓇᒪᓕ, ᑎᓇ ᑲᑕᓂᓂ ᐊᐅᓄᓂᐅᐦᐤᓂ ᐅᒪᓴᑎᐦᐦᓂᒪ, ᐅᑕ Ꮮᖃ ᐊᓪᓕᐦᐃᓴ ; ᐅᑲᐃᐧᐃᓴᐅ Ꮮᖃ ᒪᓄᔨᑦᐧ ᑲᑎᐦᐃᓐᓇᐦᐤ ᑲᑕᓂᓂᓴᐦ ᑭᐦᐦᓂᐤ. ᑲᐦᐤᑭᐅ Ꮮᖃ ᐊᐅᓄᓂᐅᐦᐤᓂᐦᐃ ᐸᐦᐯᓂᐅᐦᐃᓐ ᐅᒪᓴᓂᓂᓂᐦᐃᓐ, ᐅᐊᓂ Ꮮᖃ ᐅᐸᐦᐦᓂᐤ.

35 ᓴᓕ Ꮮᖃ ᐸᐅᓂᐦᒪᒪᐅᐦᐤ ᐸᐢᑭᐦᐃᓇᐱᐦᐃᓂᐤ ᑲᑎᐦᐃᓐᓇᐦᐤᓂ ; ᐅᐅᑯᐃ ᐊᐦᓗᒪ ᐦᐊᑎᐦᐦᓂᐤ ᑲᑎᐦᐃᓐᓇᐦᐤᓂ ᑲᑕᓂᓂᓂᐦᐃᓐ ᐸᐦᐯᓂᐅᐦᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ.

36 ¶ ᓴᓕ Ꮮᖃ ᐸᐦᐃᑌᐦᐤ, ᐸᐦᓀ ᐅᐸᐱᑕᑎᓴᐃᐦᒋᓂᐦ ᐱᐧᐃᑦᐦᐢᐃᓴ, ᑲᒋᓂᐸᐦᐊᑯᐦ Ꮮᖃ ᐃᓄᑯᐧᐦ ᑲᑎᐯᒋᐸᐧᐦ, ᐸᐦᓀ ᐅᑲᐃᐧᐃᓐ ᑲᑕᓂᓂᓂᐦᐃᓐ ᐃᐦᐊᐃᒋᐦ. ᐅᑎᓂ Ꮮᖃ ᐸᐦᐃᑌᐦᐤᓂᐦᐃᓐ, ᐅᐃᓄᑎᓂᐦᐃᓐ ᐱᐧᐃᓐᓇᐦᐤᓂ ᐃᑕᐦᐦᓂᐤ ᑲᑕᓂᓂᓂᐦᐃᓐ ᐅᒪᓴᓂᓂᓂᐦᐃᓐ ᐃᐦᐊᐃᒋᐦ.

37 ᓴᓕ Ꮮᖃ ᐸᐦᑲᐦᐢᑎᐤ ᑫᐃᑎᐦᐊᐃᒋᐦᐤ, ᐊᑲᒪᓂᔨᐦᐤᓂᐦᐃᓐ, ᐅᑲᐃᐧᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ᑭ ᐱᐧᐃᑦᐦᐢᐃᓴ ? ᑭᑲ ᐸᐦᐅᑲᐃᐧᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ᑭ ᐃᑦᐱᐅᐃᐧᐃᓴᐦᐃ ᐅᑎᐦᐦᓂᐤ ? Ꮮᖃ ᓀᒪᐃᐧᐣ ᐸᐦᐯᓂᐤᑫᐃᐦᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ, ᐅᐃᓄᑎᓂᐦᐃᓐ ᐅᐃᓄᑎᓂᐦᐃᓐ.

38 ᓴᓕ Ꮮᖃ ᐸᐦᐃᑌᐦᐤ, ᐸᓄᐃᐧᐃᓐ ᐯᐃᑑᐦᐦᑌᐦ ᑲᐦᐸᐦᐤ ᐸᐦᑲᐃᐧᐃᓐ ᑲᓂᑲᑲᓂᐦᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ᐊᐅᓄᓂᐅᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ; ᐸᐦᐊᐦᐯᓀᒪᐃᐧᐣ Ꮮᖃ ᑎᓇ ᐃᐧᐃᓐᓀᒪᐃᐧᐣ ᒋᐦᓂ ᑲᐸᐦᐦᐊᑎᐦᐃᓐ ᐅᒪ ᒪᓀᓂᐃᑑᐧᐃᓐ ᐊᐧᐦᐃᓐ ᑲᐸᐦᐦᐊᑎᐦᐃᓐ.

39 ᑭᐦᒪ, ᐅᐁᑲᓂᐦᐱᐧᐃᓐ ᑲᑑᐦᐯᓂᐦᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ, ᐃᐦᐊᐃᒋᐦ ᐃᐢᐳᐅᐃᐧᐃᓴᐦᐃ, ᐃᐦᐊ ᐅᐸᐸᐢᑲᑎᐦᐃᐧ ᑲᓇᒋᐦ ᓂᐧᐃᐦᐱᐢ, ᑫᐟᑭᓇᐦ ᐃᐦᐋ ᑲᒋᓂᐦᐲ. Ꮮᖃ ᐃᐦᐊ ᐅᐊᖃᑎᓕᐦ ᑲᑑᐦᐯᓂᐦᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ᓀᒪᐃᐧᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ᑲᐦᐸᐦᐤ ᐊᐅᓄᓂᐅᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ᑲᑑᐦᐯᓂᐦᐃᓐᓇᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ᐸᐦᐊᐦᐯᓀᒪᐃᐧᐣ ᑫᐟᑭᓇᐦ.

40 ᐸᐦᐃᑌᐦᐤ Ꮮᖃ ᑲᐦᐸᐦᐤ ᐃᐢᐳᐅᐃᐧᐃᓴᐦᐃ, ᓀᐦᑌ ᐸᐦᐤᓂᐦᐃᓐ ᐊᐧᐦᐃᓐ, ᐅᐦᐤ Ꮮᖃ ᑭᓀ ᓂᐧᐃᓂᐦᐃᓐ ᔑᓀᑦ ᐊᐧᐦᐃᓐ ᐃᐢᐳᐅᐃᐧᐃᓴᐦᐃ

5 ᐊᖅ Lᖃ ᑭᖏᑐᖏᓐᓯᐟ ᐊᑐᖅᐟᐅᐳ ᑕᔪᐃᓇᓂᐤ, ᐅᑯᓂ ᐅᑭᐊᓴᓕᒃᑐᑦ ᐊᓂᐟ ᓂᐱᐅᓴᓕᒃᑐᑦ.

6 ¶ ᐊᖅ Lᖃ ᑕᒥᓂ ᑭᖏᐃᐅᐤ ᐊᓂᐃ ᑭᓇᐟᑦ, Lᓀᑦ, ᓂᐯᓛᐢᑐ, ᓇᖃᑎᓂᑦ ᐊᒪᖅᐃᓕᒃᑦ, ᐅᖃ ᖃᑦ-ᑭᑭᓂᓯᐊᓂᓇᑕᐊᓂᑦ; ᑭᓴᒪ ᑭᖏᖏᑭᓴᓐᓯᐊᓂᐊᓂᑦ ᖃᖏᓂᐤ ᐃᓕᐟᐅᐃᐟ ᑕᓯᐊᓂᓯᑎᓴ ᐃᓕᐢᐸᐟ ᐃᑭᑎᓂᐟ ᖃᐯᐅᓐᖏᑐᑭᑦ, ᐅᑯᓂ Lᖃ ᑭᓇᓯᑦ ᑭᖏᓇᖃᑎᓂᑦ ᐊᒪᓕᐅᖅᑐᑦ.

7 ᐊᖅ Lᖃ ᑭᖏᓂᐯᐤ ᐊᒪᓕᐟᐃᖃᑦᑎ ᐅᖏᑭ ᐋᓐᓂ ᑕᑯᓂᓇᓐ ᓴᐃᐟ, ᐅᖃᑦᓂᒪ ᓯᓪᓗᑦ ᐃᑭᑎᓂᐟ.

8 ᑭᖏᑎᓂᐤ Lᖃ ᐅᖃᐟ ᑕᑭᖏᔨᒪᒥᓂᐅᑯᓂ ᐊᒪᓕᐟᐃᖃᑦᑎ ᑕᐱᒪᑎᓂᓇ, ᐅᑯᓂ ᑭᑭᖏᓇᐟᐱᐢ ᓂᓇᑯᓂᐅᑯᓂ ᐊᓂᓇᓂᓇᑕᐊᓂᑦ; Lᖃ ᑕᐣ ᑫᖃᐟ ᖃᒪᓕᓐᓂᒃᑦᓂᐤ ᑭᓇ ᖃᓇᑕᐅᑕᓇᓂᓇᑕᐊᓂᑦ ᑕᑯᓂᓂ ᐊᓂᓇᓂᓇᑕᐊᓂᑦ.

10 ¶ ᐅᑯᐣᐸ Lᖃ ᑭᐅᑎᖏᓐ ᖃᑎᐱᓐᖏᑭᓂᐟ ᑎᑎᑐᐃᓂᓯᐤ ᐊᓯᓂᐅᖅ, ᐅᐃᑎᑐᑯᓂ, ᐅᑭᐊᓴᓕᒃᑐᑦ ᐊᓂᐟ ᖃᓂ ᑭᐳᓂ ᑭᖏᒪᓂᓴᐅᓂᐟ, ᑭᓴᒪ ᓴᐣ ᐊᑎᑎᒥᓴᐅᓂᐟ ᐃᓕᐢᐸᐟ ᐃᑭᑎᓂᐟ ᐊᓂᓇᓂᓇᑕᐊᓂᑦ ᐊᓂᓇᓂᓇᑕᐊᓂᑦ ᐊᓂᓇᓂᓇᑕᐊᓂᑦ

32 ¶ ᓴᐧᐣᐁᐢ ᒪᑲ ᑭᐣᐃᑌᐤ, ᐯᑕᒪᐃᐠ ᐅᑕ ᐅᑲᐠ ᐅᑭᐣᒍᑭᒪᐦᑕᐦᐃᐧ ᐊᒪᐠᐃᑲᑫᐠᐢ. ᐅᑲᐠ ᒪᑲ ᑭᐣᐃᐧᐌᑌᐤ ᐅᐃᓇᒥᐦᐢᓯᐢ᙮. ᐅᑲᐠ ᒪᑲ ᑭᐣᐃᑌᐤ᙮, ᑫᐣᓇᒫ ᐃᑭ ᐊᐣᑲᓂᐤ᙮ ᓂᐳᐃᐠ᙮ ᓴᐧᐣᐁᐢ ᒪᑲ ᑭᐣᐃᑌᐤ᙮, ᒣᐣᐢ ᑭᑭᒪᑲᐠ ᐃᑕᐧᐣᐁᐢ ᐃᐣᑫᐧᐃᐠ, ᐅᑭᐢ ᐅᐊᑭᐳᐠ ᐃᐣᑫᐧᐃᐠ᙮ ᓴᐧᐣᐁᐢ ᒪᑲ ᑭᐣᐃᑌᐤ᙮, ᑫᐣᓇᒫ ᐃᑭ ᐳᑕᐊᐧᐣᑕᐊᐧᑎᐢᐢ᙮ ᐅᑲᐠ ᐊᐣᑲᓂᐤ ᐅᐊᑭᐳᐠ᙮ ᐅᑲᐠ ᒪᑲ ᑭᐣᐃᑌᐤ᙮, ᐊᒪᐠᐃᑲᑫᐠᐢ ᐃᐣᑫᐧᐃᐠ᙮ ᓴᐧᐣᐁᐢ

20 ⵏⵔ ⵍⵖ ⵒⵉⴱⵎⵙⵒ ⵔⵔⵔⵓⵔⵎⵍ· ⵜⵍⵒⵍⵔ· ⵔⵉⵏⵜⵔⵜⵍ, ⵔⵍ ⵔⵏ· ⵏⵔⵊⵍⵒⵏ· ⵔⵔⵍ·, ⵔⵍ ⵔⵉⵔⵔⵔⵏⵔⵏ, ⵜⵔⵔ ⵜⵒⵔⵔⵜⵎⵏⵍⵔ· ⵏⵏⵊ, ⵜⵉⵉⵊⵍⵔⵔ· ⵍⵖ ⵜⵔⵔⵏ ⵓⵔⵉ.

21 ⵓⵔ· ⵍⵖ ⵒⵉⵏⵣⵓ° ⵏⵏⵊ, ⵔⵔⵒⵙⵔⵔ· ⵜⵉⵔⵔⵉⵔⵔ'; ⵙⵔⵔ ⵍⵖ ⵒⵔⵒⵜ°; ⵜⵔⵔ ⵍⵖ ⵒⵍⵔⵉⵔⵔⵍⵔⵔ· ⵜⵔⵙⵔⵔⵍⵔⵔ·ⵏⵖ'.

22 ⵏⵔ ⵍⵖ ⵒⵍⵔⵔⵏⵏⵊⵍⵜ· ⵔⵔⵊ·, ⵜⵔⵉⵔ, ⵒⵖⵔ ⵓⵜⵔ, ⵒⵔⵔⵊⵏⵔⵔⵒ, ⵔⵖⵜⵜⵔⵔⵖⵍ·ⵖ·ⵖ·; ⵒⵔⵍ ⵒⵒⵔⵔⵖ ⵔⵔⵙ·ⵔⵔⵍ·ⵔⵍⵍ· ⵜⵉⵔⵔⵍⵍⵊ·.

23 ⵒⵜⵜⵒⵒⵔⵔ° ⵍⵖ, ⵔⵔⵍ ⵍⵔⵔⵊⵒⵖ· ⵒⵏⵍⵔ ⵖⵜⵜⵒⵒⵔ' ⵏⵏⵊ, ⵓⵜⵔ' ⵒⵒⵜⵔⵔⵍ' ⵒⵏⵒⵖⵔ; ⵜⵔⵔ ⵜⵉⵔⵔⵍⵍⵊ· ⵜⵔⵔ ⵜⵉⵔⵔⵍⵍⵊ·ⵖ·, ⵜⵔⵔ ⵜⵉⵔⵔⵍⵍⵊ·

ⵜⴰⵏ, ⵡⵙⵔ ⵡⵖⵎⵣⵛⵎⵉⵔ ⵣⵔⵜⵡⵏⵜⵙ, ⵔⵜ ⵡⵖⵎⵏⵣⵛⵏⵜⵎⵏⵜ ⵣⵜⵜⵏⵜ.

23 ⵖⵏⵎ ⵏⵜ ⵡⵏⵖⵔⵎⵏⵙ, ⵉⵎ, ⵖⵡⵛⵙⵔ ⵎⵉⵛⵡⵜ; (ⵣⵖⵣⵛⵎ ⵜⵡ ⵜⵖⵎⵖ, ⵙⵖⵏⵡⵏⵜⵎ ⵡⵏⵙⵔⵜⵎⵖⵔ,) ⵜⵣⵙⵡⵜⵎⵉⵔⵜ ⵡⵎ ⵏⵣⵛⵎⵜ; ⵡⵙⵔ ⵏⵜ ⵔⵜ ⵖⵎⵎ ⵡⵖⵎⵏⵙⵡ; ⵡⵙⵏ ⵏⵜ ⵖⵡ ⵏⵛ.

24 ⵜⵎⵖⵜⵔ ⵏⵜ ⵣⵎⵡⵙⵏ ⵖⵜⵔⵙⵔⵎⵏ, ⵏⵛⵙ ⵏⵜⵔⵏⵛ ⵖⵏⵎ. ⵖⵜⵔⵙⵔⵎⵏ, ⵖⵎⵎⵛⵔⵖⵏ ⵣⵜⵔ ⵎⵎ, ⵣⵛⵙ ⵡⵖⵎⵏⵙⵡ.

25 ⵖⵏⵔ ⵏⵜ ⵣⵎⵡⵙⵏ ⵖⵜⵔⵙⵔⵎⵏ ⵖⵎⵙ-ⵡⵏⵖⵏ, ⵖⵖⵎⵏⵛⵏⵣⵛ ⵔ ⵖⵏⵖ ⵖⵜⵔⵙⵔⵎⵔ ⵜⵡⵙⵏⵎⵡ? ⵟⵎⵔⵣ ⵜⵛⵏⵣⵏⵜ ⵣⵎⵡⵙⵏⵎⵡ; ⵜⵛⵏⵎⵔ ⵜⵛ, ⵣⵛ ⵖⵜⵔⵙⵔⵎⵔ ⵜⵡⵙⵏⵎⵡ; ⵜⵛⵏⵎⵔ ⵜⵛ, ⵣⵛ ⵜⵛⵏⵣⵏⵜ ⵜⵡⵙⵏⵎⵡ

47 ᑲᐦᐯᓴᐤ ᒪᓇ ᐅᒍ ᑲᒪᐊᐧᑭᐃᐁᐣ ᑲᑕᐢᐊᓂᐦ-ᕮᒪᐠ ᑲᓂᐱᐦᐦᐯᑭᐟ ᐅᑫ ᐯ ᐅᐦᐯ ᐱᒪᑭᐃᐁᐧᐃᐟ ᐟᒪᒃᓂᓇᓂᐤ ᑭᓇ ᕮᐦᑫᓇᓂᐤ; ᓇᑎᓂᐁᐃᐠ ᐃᓴ ᑲᑎᐱᓂᐦᐯᑭᐟ ᐅᑕᓴᓂᐤ, ᓂᑫᑭᓂᒍᓇᐠ ᒪᓇ ᓂᐦᐦᓇᐣ.

48 ᑭᐦᐅᑎᐦᐟᕮᓂᐤ ᒪᓇ ᐃᐢᐱ ᐱᐦᐃᐢᑦᐠ ᐯᓯᒍᐟ, ᐅᒍᓯ ᑭᓯᒍᐣ ᐁᐦᐯᓇᒉᐟ ᑌᐱᐠ, ᑌᐱᐟ ᑭᐦᓂᐦᐯᓯᑭ, ᐅᒍᓯ ᐅᑭᐦᐃᐢᑦᒉᐟ ᓇᑎᓂᐁᐃᐧᓂᐤ ᑲᑕᒉᑭᑲᒍᓯᐟ ᐱᐤᐢᑦᑦᓇ.

49 ᑌᐱᐟ ᒪᓇ ᑭᐦᐊᐢᒉᐤ ᐅᑎᐦᐠ ᐅᒪᐢᑭᒧᒪᐤ ᐅᒍᑦ ᒪᓇ ᐅᑭᐦᐅᐦᐠᐅᑎᓇᐤ, ᐊᓯᓂᓴ, ᐅᒍᓯ ᐅᑭᐦᐁᐧᑦᐠ ᓯᓯᒉᐟ, ᐅᑭᐦᐊᐊᐧᑦᐟ ᒪᓇ ᐱᐢᐃᐢᑦᓇ ᐊᐧᓴᑲᐧᐃᐟ; ᐅᒍᓯ ᐅᑭᐦᐸᐦᑭᓯᓂᒉᐟ ᐊᐧᑭᑭᐤ.

50 ᐅᒍᓯ ᒪᓇ ᑌᐱᐟ ᑭᓴᒍᐣ ᐱᐢᐃᐢᑦᓇ ᐁᐧᐸᓯᒉᐣ ᐅᐦᐯ ᒥᓇ ᐊᓯᓂᓴ, ᐅᑭᐦᐊᐧᐃᐧᐊᐧᐃᐟ ᒪᓇ ᐱᐢᐃᐢᑦᓇ, ᐅᒍᓯ ᐅᑭᐦᐁᐧᑦᐠ; ᒪᓇ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᓯᒪᓇᓂᓇᐣ ᑭᐦᐱᐤ ᑌᐱᐟ ᐅᒪᐢᑭᒧᒪᐤ.

51 ᑌᐱᐟ ᒪᓇ ᑭᐦᐃᐢᐸᐦᐣ, ᐅᑭᐦᓂᐸᐃᐧᐦᐊᐧᐃᐟ ᐱᐢᐃᐢᑦᓇ, ᐅᑭᐦᐅᑎᓇᒪᐧᐟ ᐅᓯᒪᓇᓂᓇᐤ, ᒥᓇ ᐅᑭᐦᐊᐢᑲᖺᐧᐦᓂᐱᐸᒪᐧᐟ, ᐅᑭᐦᓂᐸᐃᐟ ᒪᓇ ᐅᐊᐧᐃᐣ ᐃᐢᐃᐢᑦᓇ ᐃᐧᐦᑫᐧᐟ ᐅᐦᐯᐟ, ᒥᓇ ᐅᑭᐦᑭᓂᐦᐢ ᐃᐢᐃᐢᑦᓇ, ᑲᐦᐊᐟ ᒪᓇ ᐱᐢᐃᐢᑦᓇ ᐃᐧᐦᑫᐧᐟ ᐱᐦᐯᐧᐃᐟ ᐅᑭᐦᐅᐦᐠᐅᑎᓇᐤ ᐃᐧᐦᑫᐧᐟ; ᒪᓇ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᓯᒪᓇᓂᓇᐤ, ᐅᒍᓯ ᐅᑭᐦᐁᐧᑦᐠ ᐃᐧᐦᑫᐧᐟ ᐱᐦᐯᐧᐃᐟ ᐅᑭᐦᐅᐦᐠᐅᑎᓇᐤ ᐃᐧᐦᑫᐧᐟ

14 ᑌᐱᐟ ᒪᒃ ᑭᐟᓂᓪᓕᒃᑎᓗᓂᓗᐟ ᒥᓗᐅᓂ· ᑕᑎᓗᐟᑭᓐ-ᓂᐱᓂᓂᐟ; ᑲᓗᓇᓄᐟᑭᓂᐟ ᒪᒃ ᑭᐟᐃᐟᓂᐅᓂᓂᐟ.

15 ᐅᑕᔪ ᒪᒃ ᑕᐟᑭ ᐃᓐᐱ ᓴᐟᓯᐟᓯᒥᐟ ᓇᐟᐱᐟ-ᐯᓂᓂᓪᓯᒃᑎᓗᓂᓗᐟ, ᑭᐟᐢᓂᑌᐟ.

16 ᒪᒃ ᑲᐟᑭᓄᐟ ᐃᐟᐯᐅᐃᐟ ᒥᓇ ᔪᓂ ᑮᒃᑭᐯᐅᓯᐟ ᑌᐱᓂ, ᑭᓂᒪ ᑭᐟᓯᐅᓂᓯᐟ ᒥᓇ ᑭᐟᓯᐱᐟᐳᑐᓄᐟ ᐅᑕᐟᑐᒪᒪᓄᐟ ᐅᑕᔪᓂ.

17 ¶ ᓴᐟ ᒪᒃ ᑭᐟᐃᑌᐟ ᑌᐱᓂ, ᓀᐟᓯᐟᓂ, ᑕᒥᓯᒪᐟ ᓂᓪᓯᓂᐟ ᒥᐟᐳᐟ, ᐅᑕᔪ ᓂᒋᓄᓇ ᒥᐟᐳᐟᓂᐟ; ᐱᔪ ᔪᐟᑲᓄᓇᒧᒪᒪᐃᓓᐟ ᒥᓇ ᓇᑎᓂᓂᓂ ᐱᑎᐱᓄᐟᑭᓂᐟ ᑕᓇᐳ-ᐸᓂᐃᓓᓇ. ᑭᓂᒪ ᓴᐟ ᑭᐟᐃᑌᐟᓂ, ᑭᐳᐟ ᐅᑲᐃᓓᓴ ᓴᓴ ᓂᒥᐟᑭᓄᐟ ᑲᐟᐸᓯᑲᒥᐟᑲᓄᐟ, ᒪᒃ ᑭᐳᐟ ᑕᒥᐟᑭᓄᐟ ᐱᐟᐃᑎᒪᐟᓓᐟ ᑲᐟᐸᓯᑲᒥᐟᑲᓄᐟ.

18 ᑌᐱᐟ ᒪᒃ ᑕᒥᐟ ᑭᐟᐃᑌᐟ ᓴᐟᐁ, ᐊᐅᐟᓇ ᓴᓴ; ᒥᓇ ᓂᐱᒪᑎᐟᐃᓐᐟ, ᐊᐳᐠ ᓇᐠᐢᓯᐃᓐᐟ ᑕᐟᐁᐟᓂᒥᓴ ᑌᐱᐟ, ᑭᐠᒥᓴᐟ ᐅᐟᐠᐃᐅᐟᐢᐟ, ᑲᑕᑕᓇᐠᐁᑭᐠᒥᐟᐸᐳ ᑭᐠᑎᑕᑭᒪᐟ?

19 ᒪᒃ ᑭᐠᑕᐠᒥᐟᐸᓂᓇᐟ ᐃᐟᐱ ᐅᐟᑎᐠᐟᐸᓂᓂᐟ ᒥᐟᐳᐟ ᓴᐟ ᑕᓯᓂᓴ, ᑲᑕᑭᐠᒥᓂᓇᐟ ᑌᐱᐟ, ᑭᐠᒥᓴᐟ ᐅᐟᐠᐃᐅᐟᐢ ᒥᑕᐟᐁᐟᑕᐟᐠ, ᑭᑭᐃᓐᐟᐠ.

20 ᒪᐟᓴᐟ ᒪᒃ ᑕᓯᓂᓴ ᓴᐟ ᑭᓴᑭᐠᐅᐟ ᑌᐱᓂ; ᑭᐠᐃᓐᐠᓯᒪᐯᐟᓀᐟᐠ ᒪᒃ ᓴᐟᐁ, ᑭᐠᓇᐠᐅᓂᐟᐠ ᒪᒃ.

21 ᓴᐟ ᒪᒃ ᑭᐠᐃᑌᐟᓀ, ᓂᑲᒥᓴᐟ ᐃᓴ, ᑲᑕᓇᖁᐟᓀᐟ ᑕᐠᐱᐟᐸᓀ ᑲᑕᐟᑲᒥᐟᑲᓄᐟ. ᓴᐟ ᒪᒃ ᑭᐠᐃᑌᐟ ᑌᐱᓂ, ᐋᓇᐠᐠ ᐃᓴ ᑲᑭᓴᑲᐟ ᑭᑲᑕ-ᓇᐠᐁᐠᑭᓯᒥᒥᓂ ᓇᐠᓂᑭᐟ ᓅᓴᓴᐟ.

22 ¶ ᓴᐟ ᒪᒃ ᑭᐟᐠᑭᐟᐠ ᑕᐅᐟᐢᑲᖁᓇ, ᑕᒥᓯ ᐅᐃᑦᐟ, ᑭᒧᒪ ᐊᖁᒥᐠᐃᐟ ᑌᐱᓂ, ᑕᒥᓯ ᒪᒃ ᐃᑎᐟ, ᓀᐟᓯᐟᓂ, ᐠᐠᑕᑕᑭᒪᐟ ᑭᒥᐅᐟᓯᒥᓂ, ᒥᓇ ᖁᐠᑭᐟ ᑕᐅᐟᐢᑲᖁᓇ ᑭᑲᑭᐠᐅᐟᐃᖁᐟ ᐊᐠᓂᐟᐠ; ᐊᓇᐠᐠ ᐃᓴ ᒪᒃ ᑭᖁᐅ-ᓇᐠᐁᐠᑭᓯᒥᒥᓂ ᑭᐠᐠᑕᑭᒪᐟ.

23 ᓴᐟ ᒪᒃ ᑕᐅᐟᐢᑲᖁᓇ ᑭᐠᐁᐠᐅᐟᐃᐟᐠ ᑕᑕ ᐃᐅᐟᐃᐟᓇ ᑕᐠᓀᐟᐃᖁᐟᐢᐟ ᑌᐱᓂ. ᑌᐱᐟ ᒪᒃ ᑭᐟᐃᑌᐟᐃᐟ, ᓇᐠᖁᐟ ᑦ ᑭᓂᑌᐱᐠᑌᓇᓇᐟᐃᐟᐠ ᓀᐟᑕᐅᓇᐠᐁᐠᑭᓯᒥᒥᓂ ᑭᐠᑎᑕᑭᒪᐟ, ᐅᔪᖁᐟᐢ ᐯᐠᑭᓂᒪᐯ ᐊᐁᐠᓯᐟᓂᐟ ᑭᐠᑎᑕᑭᒪᐟ?

24 ᐅᑕᐠᑲᖁᓇ ᒪᒃ ᓴᐟ ᑭᐠᐃᐟᐠᓀᒪᐟ, ᐅᐃᑎᐟᐠ, ᑕᒥᓯ ᐃᓴ ᑭᐠᐃᑌᐟᓂ ᑌᐱᐟ.

25 ᓴᐟ ᒪᒃ ᑕᒥᓯ ᑭᐠᐃᑌᐟᓂ, ᑕᒥᓯ ᓄᖁᐃᓀᐟᐠᓂ ᑌᐱᐟ, ᑭᐠᑭᐅᑭᒪᐟ ᓇᒪᐃᐟᐠᓂ ᑕᐠᓂᐟᐠᐠ-ᒪᓀᐃᓐᐟ, ᒪᒃ ᒥᐠᐢᑕᐠᓇᓇᐟ ᐅᑕᐟᐠᑭᐟᐠᐃᐟᐠᓂ ᐱᐟᐅᐟᑕᐠᓇᓇᐟ ᐅᑕᐟᐠᑭᐟᐠᐃᐟᐠᓂ ᐱᐟᐅᐟᑕᐠᓇᓇᐟ ᐅᑕᐟᐠᑭᐟᐠᐃᐟᐠᓂ ᑌᐱᐟ

11 ᓴᐤ ᒥᓂ ᑭᐟᐃᓯᑎᓴᐅᐣᑯ ᒥᓯᓂᐅᐣᐊᑦᓗ ᑌᐱᑕ ᐃᐣᑭᐦᓂ, ᑲᓕᑴᓴᐊᐣᐦᓂ, ᓀᑭᓴᑦᑲᓂᑭ ᒪᓂ ᑲᓕᓂᐦᓭᐦᓂ, ᒪᐟᑲᐤ ᒪᓂ ᑌᐱᐟ ᐃᐣᐊᑦ ᑭᐟᐃᓪᓚᐦᓭ, ᐅᓪᓚᐦᓭ, ᑭᓪᓕᐦᐃᐣᑭᓂᓪᓚᐦᓭ ᐊᓄᓪᐦ ᑲᑎᓂᐱᓪᓚᐦᓭ, ᑭᓪᓕᐦᐃᐣᑭᓂᓪᓚᐦᓭ ᐊᓄᓪᐦ ᑲᑎᓂᐱᓪᓚᐦᓭ.

12 ¶ ᐅᑯᐟ ᒪᓂ ᒪᐟᐦᐟ ᑭᐟᓴᐦᐦᐊᓀᓪᓚᐦᓭ ᑌᐱᑕ ᐊᐣᓂᒪᐃᓂᓭᐤ ᐅᐦᑭ ; ᑭᐟᐯᐟᐦᑌᓄ, ᒥᓂ ᐅᐅᐟᒍᐟ ᐅᑯᐟ ᐅᐦᑭᐟᐱᐟ.

13 ᒪᐟᐦᐟ ᒪᓂ ᑭᐦᐅᑎᓄᓪ ᒪᐟᓯᓭᓴᐦᓂᓀ, ᐅᑭᐦ-ᐱᒥᐟᒪᐟ ᓭᐯᐃᓂᓭᐤ, ᐅᑯᐟ ᐅᑭᐦᐊᑎᐊᐟ ᐁᐣᐱᓀᐟᓂᐟ-ᒍᓭᓪᓄ ᒥᓪᐟᐳᐟᐦᐃᐊᐣᓂᓭᐤ ᐅᐦᑭ ᑲᑕᐁᐣᐟᐱᒍᓪᓄ, ᐅᑭᐦᐊᑲᓂᓭᐤ ᒪᓂ ᐸᐸᑭᓂᓭᐤ ᐅᐦᑭ.

14 ᐃᐣᐦᐃ ᒪᓂ ᓴᐤ ᐅᐟᑎᓴᐊᓂᐟ ᒥᓯᓂᐅᐣᐊᑦᓗ ᑭᐟᑕᐅᐣ-ᑎᓭᓪᐟ ᑌᐱᑕ, ᐅᒥᐟ ᑭᐦᐃᑌᓂᓪ, ᐊᐦᓯᐟᓪ.

15 ᓴᐤ ᒪᓂ ᒥᓭ ᑭᐦᐃᐟᑎᓴᐅᐣᑯ ᒥᓯᓂᐅᐣᐊᑦᓗ ᑭᐟᑕ-ᓂᐸᐊᑦᐸᒪᓪᐟ ᑌᐱᑕ, ᐅᑕᐊᐟ, ᐯᐸᒪᐃᓂᐟ ᓂᐯᐃᓂᓭᐤ, ᐊᐯᒪᐃᓂᐟ ᑭᐦᐃᐟᑎᓴᐅᐣᑯ ᒥᓯᓂᐅᐣᐊᑦᓗ ᐅᐦᑭᐟᐱᐟᒍᓪᓄ ᐅᐦᑭ.

16 ᐃᐣᐦᐃ ᒪᓂ ᐊᓂᑭ ᒥᓯᓂᐸᐊᐣᐦᓂ ᑲᐱᐟᐣᐊᑦᐳᐤᑯᐟ ᑭᐟᓂᐟ, ᒪᐟᓯᓂᓭᐦᓂᐤ ᑭᐦᐁᐣᐸᐟᓂᓭᐤ, ᐊᐟᐯᐟ ᒥᓪᐸᐟᓯᐊᐣᐦᓂᓭᐤ ᐅᐦᑭᐟᐱᐟᒍᓪᓄ, ᐅᐦᑭᐟᐱᐟᒍᓪᓄ ᐅᐦᑭᐟᐱᐟᒍᓪᓄ,

17 ᓴᐤ ᒪᓂ ᑭᐦᐃᐱᐤᐅᐣ, ᒐᓂᑭ ᐅᒥᐟ ᑲᑭᐦ-ᐃᐟᐊᐟᓴᐟᐱᐅᓪᐟ, ᐅᑯᐟ ᐅᑭᐟᐯᐟᓂᐱᐊᐣᐦᓂ ᓂᐃᐣᑲᓪᓄ, ᑲᑭᐦᑲᐟᐯᐟᓂᐱᐊᐣᐦᓂ ᐅᐦᑭᐟᐱᐟᒍᓪᓄ, ᐅᐦᑭᐟᐱᐟᒍᓪᓄ ᐅᐦᑭᐟᐱᐟᒍᓪᓄ ᐅᐦᑭᐟᐱᐟᒍᓪᓄ

Lb, ᑲᐢᐱᐣ ᒥᔨᐃᑌᕆᒥᑦ ᑌᐱᐟ, ᐅb Lb ᐯᐃᓭ-ᑎᔦᐊᒪᓯᓂ, ᐊᐅᐠ ᐞᓂᐟᒥᐃᑕᓯᓂ ;

13 ᑲᑎᐯᓄᐠᑭᐟ ᐅᓂᓭ ᑲᑕᐅᐅᓄ·ᐤ, ᒥᓇ ᐊᐞᓂᓭᒣ Jᓇᒪᓇ ; Lb ᑲᐢᐱᐣ ᒥᐅ·ᓄᑕᒥᑭ ᓇᐠᒪᓂ· ᑲᒪᒪᑭ-ᔆᒪᐟ, ᑭbᓂᓂᐠᒥᑕᑎᑎᐣ ᐃᔦ, ᒥᓇ ᑲᒪᓭᐯ·ᑎᔦᐅᓂ, ᓂᓂᓭ ᑭᔦᐃᐃ·ᓭᐃ·ᓂᐤ ᑲᒪᓭᐯ·ᐠᑌᔦᐣ ; ᑲᑎᐯ-ᓄᐠᑭᐟ Lb ᑲᒪᐃ·ᐊᐃ·ᓂᐟ, ᒣ·ᐠᑭ ᑲᑭᐠᐃᓂᓭᐃ·ᐊᐞᓂᐣ ᓇᐠᒪᐃ·ᔦ.

14 ᓇᒪᐃ·ᔦ Lb ᐱᓂ ᒣᑲ·ᐢ ᐯᐠᐱᒪᑎᓭᔦᐣ, ᑭbᓂᓂᐠᒥᑕᑎᑎᐣ ᐅᑭᔦᓂᐞᐃᑫᐃ·ᐣ ᑲᑎᐯᓄᐠᑭᐟ, ᐅb ᑲᒪᓂᓄᐤᔦ : ᐃᑎᐯᓄᐠᑭᐟ :

15 Lb ᒥᓇ ᓇᒪᐃ·ᔦ ᑭbᑭᓴᒪᓂᐅ ᑭᑭᔦᓂᐞ-ᐞᑫᐃ·ᐣ ᓄᐢ ᐯᐠ ᑲᑭᑫ ; ᓇᒪ, ᓇᒪᐃ·ᔦ ᐃᐢᐸ ᑲᑎᐯᓄᐠᑭᐟ, ᐠᐠᑭᓴᒪᓂᐞᐠ ᑕᐃᑎᐃᑲᓄᓂᐞᐃ· ᑌᐱᑕ ᒪᓂᓂᐞᐃᑫᐃ· ᑌᐱᐠᑭᐤᐣ.

16 ᐅᓂᐟ Lb Jᓇᒪ ᐠᐠᑭᐢᑫᐣ ᐃ·ᑭᓄᐢ, ᑌᐱᑕ, ᐅᐃᑌ·ᐟ, ᑭbᐟ ᑲᑎᐯᓄᐠᑭᐟ, ᒪᓂᓭᑕᐅ·ᓄᐠᓂᓭ ᑌᐱᑕ ᑭᐃᑎᐃᒪᓄᓄᐃ· ᑭᐱᐠᑭᐤ.

17 Jᓇᒪ Lb ᒥᓇ ᠐ᐠᐠᑭᐢᑌᐃ·ᐅᐠ ᑌᐱᑕ, ᑫ9L ᑭᐞᐠᐠᐅᐠ ; ᑭᐞᐠᐠᐅᐠ ᐃᐢ ᒣ·ᐠᑭ ᑲᑭᐠᐃᐱᐞᐠᑭᐠᐟ ᑎᐱᓄᐢ ᑭᑕᐠᑲᒥᐤ.

18 Jᓇᒪ Lb ᑲᐠᐃᑌᐠ ᑌᐱᑕ, ᐞ·ᐢᐠᑭ ᐃᐢ ᑲᑕ-ᑭᐢᑭᐞᒪᒪ·ᑲᐣ ; ᐅᐞᐟ Lb ᑲᑭ·ᑐᒥᑲᐃ·ᐣ, ᑫ9L ᑭᑕᐱᐃ·ᐣ ᑲᑕᐱᐟᑲ·ᐠ.

19 ᐃᐢᐞ Lb ᓂᐣ ᑭᐟᑲᐞ· ᑭᐠᐃᑌᐠᑎᔪᓂ, ᑲᑕ-ᐃᐣᐠᑌᐣ ᑭᔦᐞ, ᒥᓇ ᑲᑕᐯᓇᒪᒪᐣ ᐃᒪ ᑲᑭᐠᑲᐟᔪᐢᐣ ᐃᐢᐞ ᐅᒪ ᑲᓄᑭᐠᒪᔪᐢ, ᐅᐞᐟ ᑲᑕᐞᑲᐟᐣ ᐞᑫᐃ· ᑭᐟᔪᐢ ᐅᑫᐃᐟᑲ·ᑲ.

20 ᓂᑲᐃᐟᐞᒪᒪᐠᑎᑲ·ᐣ Lb ᓂᐣ ᐞᑲᐢᑲ·ᐟ ᐞᓂᐠ ᐅᐠᐞᐣ, Lᓇᐞᐞ ᐅᐞᐞᑫᐃᑫᐃᐢᑫ·ᑲᐣ.

21 ᐞ·ᐠᑎᐠ Lb, ᓂᑲᐃᐟᑎᑲᐞ·ᐤ ᐅᐢᑭᓄᑭᐟᐣ, ᑲᑕᐃᐠᐟ, ᓇᓄᐣᓇᐃ·ᐟ ᐞᑲᐢᑲ·ᐟ. ᑭᐢᐞ ᐃᐠᑕ ᐅᐢᑭᓄᑭᐟᐣ, ᐞ·ᐠᑎᐠ, ᐞᑲᐢᑲ·ᐟ ᑐᐠ ᐃᑌᐢᑫ ᐞᑲᐞ·ᐟ, ᐅᑎᓂᐟ ; ᐯᐃᐣᐠᑌᐢᑲᐣ ᐃᐢ ; ᑫ9L ᑭᐠᑕᐣ ᑭᔦᑐ· ᐃ·ᐞᐃᐣ·ᐣ ; ᓇL Lb ᐞᑲᐞᐃᐃᐃᐃ·ᐣ ; ᐯᐠᐣᑲ·ᐱᒪᑎᐟ ᑲᑎᐯᓄᐠᑭᐟ.

22 Lb ᑭᐢᐞᐣ ᑐᑎᐟ ᐃᐠᑭ ᐅᐢᑭᑭᐟᐣ, ᐞ·ᐠᑎᑦ, ᐞᑲᐢᑲ·ᐟ ᐞᑲᐢᑲ·ᐣ ᐞᑕᐟ ᐞᑲᐞ·ᐟ, ᓭᐯ·ᐠᑌᑲᐣ ᐃᐢ ; ᑫ9L ᑲᑎᐯᓄᐠᑭᐟ ᑫᐞᐯ·ᑎᔦᐅᓂ, ᐞᑲᐢᑲ·ᐟ ᐞᑲᐢᑲ·ᐣ ᑐᐠ ᐃᑌᐢᑫ ᐞᑲᐞ·ᐟ ᑐᐠᑲᐞ· ᐃ·ᓭᐃ·ᐣ ; ᓇL Lb ᐞᐠᐞᐃᐃᐃ·ᐣ ; ᐯᐠᐣᑲ·ᐱᒪᑎᐟ ᑲᑎᐯᓄᐠᑭᐟ.

23 ᐞᓂL Lb ᐃ·ᔦ ᐅᐠᐟ ᑫb : ᑭᔦ ᒥᓇ ᔦᑭ ᑲᑭᐠᐃᐞᒧᑕL, ᐞ·ᐠᑎᐠ, ᑲᑎᐯᓄᐠᑭᐟ ᑭbᑕᐠᑕ-ᐃ·ᐣᑲᐟ ᒥᓇ ᔦᑭ ᑲᑭᑫ.

24 ¶ ᐅᓂᐟ Lb ᑌᐱᐟ ᑭᐠᑲᐞᓂᓭ ; ᐃᐢᐞ Lb ᐅᐅᐢᑭᐱᓂᒪᔦᐣ, ᑭᐠᑎᐅᑭᒪ° ᑭᐠᓇᐠᐊᐱ° ᑲᑕᒥᓂᐟ.

25 ᑭᐠᑎᐅᑭᒪ° Lb ᑭᐠᐊᐱ° ᐅᑕᐱᐃ·ᓭᐣ, ᑕᐱᐞᒣᐠᑲᐠ, ᑲᑭᐠᐃᑕᐠᑲᑦ ᐃᐢ ᐞᐞ ᐊᐱᐃ·ᓭᐣ, ᐅᐞᐟ Jᓇᒪ Lb ᑭᐠᐞᓂᒧ, ᐅᐞᐟ ᐊᐠᓇᐣ ᐅᐠᐱᐢ ᐯᐠᐊᐱᑕᐞ·ᐟ ᐞᐞᐟᐣ, ᑌᐱᐟ Lb ᐅᑕᐱᐃ·ᐣ ᑭᐠᐞᐱᐟᑲ·ᐤ.

26 ᐯᓄᐅ·ᐣ Lb, ᐞᐟ ᓇL ᓴᓂᑕᐠ ᑭᐃᑌ·ᐤ ᐯᐞᐞᐃ ᐯᑭᑲᑦ ; ᑫ9L ᑭᐠᐃᑌᐣᐠᑕᐟ, ᓴᓂᑕᐠ 9b : ᐅᑕᒥᐢᑲᐟ, ᓇLᐃ·ᔦ ᐯᐠᑭᐟᑫ ; 9ᐠᑭᓴᐟ ᓇLᐃ·ᔦ ᐯᐠᑭᐟᑫ.

27 ᑭᐠᐅᑎᐠᒥᑕᓄᐤ Lb ᐯᑎᐃ·ᐣ, ᐯᐊᑎ ᓄᐟ ᑭᐟᑫ·ᐟ ᐞᐟᐟ, ᑌᐱᐟ ᐅᑕᐃᐃ·ᐣ ᑭᐞᐟᑲᑲ·ᓄᓄ, ᓂᐟ Lb ᐅᑕᐟ ᑭᐠᐃᑌᐤ Jᓇᒪᓇ ᐅᐞᐟᓂ, 9b : ᐅᐠᐟ ᐯᑲ ᑲᐯᓂᐃ·ᑭᐟᐟ, ᑫᐞ ᐅᐞᐟᓂ ᐅᑭᐟᐟᐣ, ᒥᓇ ᐊᐞᐠᐠ ᑲᑭᑲᑲᐟᐣ ?

28 Jᓇᒪ Lb ᑭᐠᐃᐟᓇᑫ·ᐊ·ᐟᑫᐤ ᓂᐟᐊ, ᑌᐱᐟ ᓇᒪᐠ ᓂᑭᐠᐠᐃᐣᑕᒪᓂ ᑲᑕᐟᑭᓄᓇᐤ ᑭᑭᐃᐃᐠᐠᐣ.

29 ᐅᑕᐟ Lb ᑭᐠᐃᑌ·ᐤ, ᐟᑭᑎᓂᐞ ᑲᑕᐟᐯ·ᐠᑌᔦᐣ, ᑭᐟᔪᐢᐣᑕᒪᓂ, ᑫ9L ᓭᐃ·ᔦᑌᒪᑲᓇᐠ ᓂᐞᑭᐃᐃ·ᑫᐊᐃ·ᐣ ᐅᑌᓇᐠ ; ᓂᑭᐊ·ᐟ Lb ᓂᑭᑭᐠᐠᑕᐟᑎᐃ· ᐅᐊᐞᐃ ᑲᑕᐯᓄᐠᑭᐟ, ᑭᐟᔪᐢᐣᑕᒪᓂ, ᑲᑕᐟᑭᓄᓇᐤ ᑭᐟᐱᐠᑭᐤᐣ ; ᐊᐞᐠᐠ Lb ᑭᐠᐃᑕᐠᑲᐟᐣ ᑭᐠᐃᐞᐃᐃᐃᐃ·ᐣ, ᑭᐠᐃᑕᐠᑲᐟᐣ ᑲᑕᐟᑭᓄᓇᐤ ᑭᐟᐱᐠᑭᐤᐣ ᑭᐠᐃᐞᐃᐃᐃᐃ·

41 ¶ ᐃᖅᑯᓪ ᒪᓗ ᑎᓐᑭᑲᑭᓐ ᑲᐊᑎᓴᐯᓗ"ᑐᑦ, ᑌᐱᑦ ᑭᐦᐸᓴᑦ ᐊᓂᑦ ᑲᐊᖅᓯᑦ ᑎᑦᓀ ᓴᐊᓗᓄᓪ ᐃᓕ, ᐅᓂᓕ ᐅᑭᐦᓪᒪᒋᑦᓴᑦ, ᐅᑭᐦᓀᒥᖅᓴᑦ, ᑭᐦᐊᓕᖅᖁᓗᑦᓴᑦ ᓂᓪᒎᑦᓄ, ᑭᐦᐊᓕᖅᖁᓗᑦᓴᑦ ᒪᓗ, ᒥᓇ ᐅᑭᐦᒪᒪᑐᓂᑦ, ᐋᓂᓐ ᑌᐱᑦ ᐅᐊᓂᐊᓕᑲᐅᐅᑦᓂᑦ.

42 ᔨᓇᑦ ᒪᓗ ᐅᓂᓯ ᑭᐦᐃᑌᓄ ᑌᐱᑕ, ᓯᐯᑦᐦᑌ ᑭᒋᐁᐃᓕᓯᐅᓂᓕᓓ, ᒡᐱᐦᓂᒃ ᑲᑭᐦᓀᑭᐦᑭᑦ ᑲᑭᐦᓀᑭᐦᑭᑦ ᑲᑭᐦᓀᑭᐦᑭᑦ

4 ᐸᖏᐱᐅᓐᓄ ᒪᓕ ᐅᑦᓪᒪᒪᓕᓕᓱ ᒧᐃᑦ ᐸᖏᑎᐅᓕᒪᐊᓐ; ᐸᖏᐃᓐᓯᓐᑭᒧᐊᓐ ᒪᓕ ᖁᓛᓗ ᐃᓕᓐᓂᓐᓄ ᑌᓕ, ᐅᐊᓐᓴᓐ ᐊᓐᓂᑦ ᓴᓐᑎᓐᓄ.

5 ¶ ᐊᓪ ᒪᓕ ᑭᑉᓐᑭᑲᐃᓕᓐᓂᓐ ᑲᓗ ᑭᑎᓱ ᐸᖏᐃᑌᓐ ᑌᐱᑕ, ᐅᖃᐃᓐᓄ ᓴᓐᑎᓐᓄ ᐊᑉᓐ; ᓱᐯᓐᖏᑌ, ᐃᑉᖏᑌ ᔫᑕ ᐊᓐᑲᓐ. ᑌᐱᓗ ᒪᓕ ᐸᖏᐯᓐᖏᑌᓐ, ᐅᑯᓱ ᐅᐸᖏᑕᑯᓱᓐ ᐊᓂᑕ ᓴᖃᐊᓐᓄᓐ ᐊᑦᔪᐟᖏ.

6 ¶ ᐃᓐᓴ ᓴᓗ ᖃᐯᖏᑕᓐ ᑌᐱᓗ ᐅᐸᖏᑎᓐᖃᑦ, ᒪᓐ ᐊᓂᐃ ᐊᑭᓱᑭᓂᓐ ᖃᐃᐊᐃᓐᓄᓐᓂᑦ, (ᓴᓇ ᒪᓕ ᐸᖏᐊᑦᓴᓐ ᑭᐱᐊᐃᓐ ᓱᓪᓕ ᒥᓐᑎᑯᓐ ᐊᓂᑕ ᔭᐅᒪ, ᐅᑕᑯᓐ ᐅᑕᖏᑎᓐᖃᑦ ᐅᑎᖏᓐ, ᖃᖏᐅᓐ ᒪᓕ ᐅᑦᓪᒪᒪᓕᓕᓱ ᐸᖏᐃᓐᓂᖃᖅᓴᓐᑦ ;)

7 ᓴᓇ ᒪᓕ ᐅᑎᓱ ᐸᖏᐃᑌᓐ ᐅᑦᓪᒪᒪᓕᓕᓱ ᖃᐃᓐᓂᖃᖅᓴᐃᓐᓂᑦᑯᓱ, ᓇᑐᑦᒧᑦ ᐃᓕ ᐅᖃᓱ, ᐸᓴᓐᑦ ᐃᓐᓂᑦᑯᓱ ᐱᓐᓂᑦᑯᓱ ᐊᓐᓂᑦᑯᓱ ᐸᖏᐃᓐᓂᖃᖅᓴᐃ

ᓄᓇ', ᑲᑎᐅᓇᖅᑭᓄ' Lᓇ ᑭᖅᓇᖏᑦᐧᑐᓄᐧᒣᑉᓂ, ᑎᒥᓄ ᐅᑭᖅᑕᒃ', ᓯᓄᔪ, ᐃᐧᑐᑌ ᑲᐧᐃᖅᐧᐅ; ᑎᖏᒪ ᓂᑲ-ᓯᓀᑉᓇᐧᑦᐧ ᐱᖅᐃᑦᒃᓇᐧ ᑭᓕᖅᑭ'ᓇᐧ ᑭᓕᖅᑭᖅ.

5 ᐅᔪᓄ Lᓇ ᑌᐱ' ᒪᓇ ᐅᑕᓄᓴᓂᒪ ᑭᐃᐧᑐ-ᑌᐧᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᐧᐃᖅ, ᐅᔪᓄ ᐅᑭᖅᓇᑉᑕᑦᐧᑐᓇ, ᐅᑭᐅᓄᐯᐧᑕᐃᒪᓕᑦ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇ, ᐅᔪᓄ ᐅᑭᖅ-ᓂᓯᐊᓕᑦ ᑭᖅᑭᓂᓯᖏᐧᐃᐧᐃᖅ. ᐅᔪᓄ ᑌᐱ' ᑭᖅᐱ-ᒪᓕᑎᐅ ᑲᐅᑕᑭᓴᓄ, ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ.

6 ᑭᖅᐅᑎᖅᑎᓯᓴᐅ Lᓇ ᐃᑦᐱ ᐊᓯ'ᐅᑦᓭ ᐅᔪᓄᓴ ᐊᐃᒥᓭᐅᑦ ᑲᓇᑕᒧᑦᓀᐧᑦ, ᑌᐱ' ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯ-ᓀᔪᓄ ᐅᖅᐯᓀᖅᓇᐧᖅ ᐅᐳ' ᐅᑎᖅᑭᖅ.

7 ¶ ᑭᖅᐃᐧᑕᒪᓇᐧᐧᐟ Lᓇ ᓭᐧ ᑌᐱ' ᐅᑭᑕᔪᓄᖅ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ. ᓭᐧ Lᓇ ᑭᖅᐃᑌᐧᐧᐟ, ᑭᓴᒪᓂᑐ ᑭᖅᓀᓭ-ᑭᑎᓂᐧᐟ ᓂᑎᖅᑭᖅ; ᑎᖏᒪ ᑭᓀᐃᑲᓄ, ᑭᐱᐃᖏᓄ ᐅᑕ-ᓇᔪᓄ ᑲᐃᐧᑲᐧᑌᐧᑦᐧ ᑕᓇᒃᑐᓄᐧᒣᑉᑐᓄᐧᒣᑉᑕᐧᒣᐧᑦ, ᐅᑕᓀᐧᑦᐧ ᐅᑭᖅᑕᒃ-ᑌᐳᑦ.

8 ᓭᐧ Lᓇ ᑭᖅᒪᒧᐃᐧᓇᑐᒣᐧᐟ ᐊᐳᓯᐅᓂᐧᒣᐧᐟ ᑭᓯᑕᓂᐧᒣᐧᐟ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

9 ¶ ᑌᐱ' Lᓇ ᑭᖅᑭᓴᓂᑦᐧ ᓭᐧᐊ ᐅᐃᐧᖅᑭᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

10 ᑌᐱ' Lᓇ ᑭᖅᑭᓴᓂᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

11 ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

12 ᑌᐱ' Lᓇ ᑭᖅᑭᓴᓂᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

13 ¶ ᑌᐱ' Lᓇ ᒪᓇ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓂᒪ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

14 ᑌᐱ' Lᓇ ᑭᖅᑭᓴᓂᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

15 ᑌᐱ' Lᓇ ᑭᖅᑭᓴᓂᑦᐧ ᓭᐧᐊ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

16 ¶ ᔪᓇᑦ Lᓇ ᓭᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

17 ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

18 ᐅᖅᓂᐧᑦᐧ Lᓇ ᑭᖅᑭᓴᓂᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

19 ¶ ᐊᓂᑭ Lᓇ ᓂᐧᑎᐧᑕᐧ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᓭᐧ ᑭᐱᐊᐃᐧᐃᖅ, ᐅᐃᑕᑦᐧ, ᓇᒪᓭ ᑌᐱ' ᓂᐃᐧᑲᑦᐧᑎᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑲᑎᐧᑦᐧᐃᖅ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑲᑎᐧᑦᐧᐃᖅ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑲᑎᐧᑦᐧᐃᖅ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ.

20 ᐅᑲᐧ ᐃᓕ Lᓇ, ᐅ ᑭᖅᐅᐳᒪᓴ, ᐯᐃᒧᑎᑌ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

21 ᓭᐧ Lᓇ ᑭᖅᑌᐧᑦ, ᑲᑎᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

22 ᓱᑦᐧ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

23 ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

24 ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

25 ᐅᔪᓄ Lᓇ ᓭᐧ ᒥᓇ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓂᒪ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᐃᑐᖅᑎᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

26 ᓭᐧ Lᓇ ᑭᖅᑭᓴᓂᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

27 ¶ Lᓇ ᐅᔪᓄ ᒥᓂᔪᓄᐧ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᓭᐧᐊ, ᐅᑕᓀᐧᑦᐧ, ᑭᓴᒪ ᐯᐃᒧᑎᑌ; ᐱᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ ᓄᓇᓕᓂᐧᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ.

28 ᓭᐧ Lᓇ ᑭᖅᑭᓴᓂᑦᐧ ᐅᐱᒥᑎᓂᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

29 ¶ ᑌᐱ' Lᓇ ᐅᔪᓄ ᑭᖅᐳᑎᓂᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ ᑭᖅᐯᓀᖅᓇᐧᑦ ᑲᐧᐃᐧᐃᖅ, ᑭᓯᓇᑎᓇᐧᑦ ᑌᑎᓇᔪᓄ ᒪᐳᐧᑦᐧ ᐅᑕᓀᐧᑦᐧᑐᓇᐧᑕᐧᒣᐧᐃᐧᐃᖅ.

ᒪᑎᓇᒪᓗᐢ ᑲᓗᒐᓄᐤ ᓄᐅᓴᐤ.

1 ᑭᐢᐅᑎᓐᓪᓕᓂᐤ ᒪᓗ, ᐃᐢᐸ ᓴᐟ ᑲᐳᓂᐱᒋᑎᑎᓴᑦᐟ ᐱᐟᐃᐢᑦᐟᓐ, ᑭᐢᐃᓪᒪᓐᓴᑦ, ᐅᐃᑎᐢᐟ, ᐞᓵᐟᑦᐢ, ᑎᐃᓗᐢ ᐅᑦᐢᐟᑭᐢᐟ

ᐊᑦᓇᑦ᙮ ᓂᒋᑦᐤ ᑭᐢᑎᒋᐢᑐᒋᓇᓇᐤ ᒪᓴᑎᐢᑫᑦ, ᒥᓇ ᐯᓴᑫᐤ ᑭᐢᑎᒋᐢᑐᒋᓇᓇᐤ ᒥᐢᓯᓴᓵ᙮ ; ᑭᐢ-ᓯᐢᓄᓵ᙮ ᒪᓇ ᒉᒃ᙮ᒣ ᑕᒪᓴᑎᐢᓄᔪᒪ ᑲᖏᐟᐃᐤ.

3 ᓂᓯᐟ ᒪᓇ ᑕᑭᐢᐃᓯᓂᑲᓯᑦ᙮ ᐅᐊᑦᓄ ᐊᓴᓯ-ᓴᓂᐤ ; ᐊᐱᖏᐟ ᒪᓇ ᐃᑦᓴ ᐃᑦᐊ᙮ ᑭᐃᓯᓂᐤᑲ-ᓯᓴᐊ᙮ ; ᐅᑕᓄ ᒪᓇ ᐃᐢᖏ᙮ᑲ ᑲᑭᐢᐱᑦᐤᐊᓂᐢᑐᒋᐃᓴᓯ, ᒥᓇ ᑲᑭᐤᑲᑦᐊᓄᓯᐃᓵᓄᓯ ; ᒪᓇ ᓵᐯ᙮ ᑭᐢᑭᓯ-ᐊᑦᓯᑭᐢ, ᒥᓇ ᑭᐢᒪᒋᓴᐃ᙮ ᑕᑎᓄᐢᑭᐱᐃᓵᓂᐤ ; ᑭᑕᐤ ᒪᓇ ᐃᐢᖏ ᐊᓴᓯᓴᓂᐤ ᑭᐢᐱᐃᓵᓂᐤ ᑭᐢᑭᓯ᙮ ᐅᑦᐊᓂᐤ ᐊᑦᓂᐤ ᑭᐢᑎᒋᐢᑐᒋᓇᓇᐤ

26 ᐊᓄᖏ ᐃᓴ ᒪᓄ, ᓂᔭᑭᒪᑦ, ᐁᒧᑲᓕᒪᓂᓗᑦ, ᑲᑎᑦᓴᓐᓂᖅᑎᑭᑦ, ᒥᓇ ᐁᒧᑲᓕᒪᓂᓗᑦ ᑭᑦᖏᓐᓂᖅᑎᑭᑦ, ᒥᓇ ᐁᒧᑲᓕᒪᓂᓗᑦ ᑎᐱᔪᑦ, ᒥᓇ ᐊᓂᓕᓐᓂᖅᑎᑭᑦ ᐅᓐᓄᑦ, ᒥᓇ ᑲᑎᑦᓴᓐᓂᖅᑎᑭᑦ ᐅᓐᓄᑦ, ᐃᓐᓇ

ᓴᓴᑯᓗᒃᖯᖓ, ᐊᐅᓇᓕᓂᐊᑦ Lᖅ ᑯᓐᓄ ᐅᒪᓂᐊᕐᓂᑦ ᐃᑦ ᐅᐊᑲᓗᑦ.

6 ᑭᐳᕐᓂᐊᑦᓇᒧᓪ Lᖅ ᑌᐱᑦ ᐅᑎᓇ ᐅᑭᐱᐃᑦ ᐊᐃᒥᐦᐅᑦ ᑲᐃᑦᑎᐃᓐᑦ, ᒥᓪ ᐊᐱᔪᑦ ᐅᓂᓇᔪᖅ, ᑲᐅᑦᑯᓐᒥᑦ ᔨᐃᐊᑦ, ᐅᐃᑦᑯ ᓂᐃᓐᐃᓐᑦ ᑲᓇᓪᓚᑎᒃ ᓴᓀᐊ ᐅᑲᐳᓇᐃᓐᑦ? ᐊᐱᔪᑦ Lᖅ ᑭᐱᐃᑌᓐᑦ, ᓄᖅ ᑭᑲᐃᓐᓂᐊᓐᑎᑦ.

7 ᐅᓂᓀ Lᖅ ᑌᐱᑦ ᒥᓪ ᐊᐱᔪᑦ ᑭᐱᐅᓴᐃᓐᑦ ᐊᐅᓀᓂᐊᑦ ᐅᐁᑲᐃᓚᐱᖅᓂ; ᑭᐟ Lᖅ, ᓴᑦ ᑭᐱᐱᒥᓐ ᐅᐱᓂᒃ, ᐊᓂL ᒪᓕᖅ Lᖅ ᐅᑦᑭᐱᐅᑎᑎᑭᑦᓂᐅᓂᖅ; ᐅᑦᑭᐱᐅᓂᐊᑦᓇᓐᑦ ᑭᐱᐃᓐᑲᓂᐊᓚᐅᓂᖅ; Lᖅ ᐃᑲᓂᖅ ᒥᓪ ᐊᐅᓀᓂᐊᓐᑦ ᑭᐱᐃᓐᑲᓀᓚᐅᓂᖅ.

8 ᐊᐱᔪᑦ Lᖅ ᐅᑎᓇ ᑭᐱᐅᑌᓐ, ᑌᐱᓚᓐᔪ ᑭᐱᐸᑎᓂᐅᓂᖅ ᑭᓇᑎᓀᑲᓂᖅ ᑭᓂᑭᐱᖅᓂ ᐊᓇᐱᖅᑐᑎᓐ; ᐊᓇᐱᖅ ᐃᓐᐊᓂ ᓂᑲᓚᑲᒪᓘᓐᓂᐊᓐᑦ, ᑭᓪᓚᔪᐊᓐᓂᑎᑦ, ᓴᒪᑦ ᑕᐱᑲᓂᖅᑐᑎᓐ ᐅᓐᖓᑦᓂᐅᑎᑦᓂᐅᓂᖅ ᐅᑦᑭᐱᐅᓐᓂᐊᓐᑦ ᐃᓐᓇᐱᖅᑐᑎᓐ; Lᖅ ᐃᓐᓇᐱᖅᑐᑎᓐ ᐅᑦᑭᐱᐅᓐᓂᐊᓐᑦ ᐱᐱᐃᓐᓂᑲᓇᓐᑦ.

9 ᑌᐱᑦ Lᖅ ᐅᑦ ᑦ ᑭᐱᐃᑌᓂ ᐊᐱᔪᑦ, ᐅᑲᐃᓐᓂ ᓂᓪᔪᐃᓐᓇᖅ; ᑎᑭL ᐊᐅᓀᓇ ᓀᐳᓪᔪᐃᓐᓂᐅᔪᐃᓐᑦ ᑲᑎᑭᐱᐅᓐᓂᑎᑭᑦ, ᐅᑎᓪᓗᓂᐊᓐᑦ ᐅᑦᑭᐱᐅᓐᓂᐊᓐᑦ, ᐅᓪᓗᓂ ᐅᑲ ᐅᓪᔪᐃᓐᓇᖅᑐᑦ? ᐊᐱᔪᑦ Lᖅ ᑭᐱᐃᑌᓂ, ᓄᖅ ᑭᑲᐃᓐᓂᐊᓐᑎᑦ, ᐅᑭᐱᐅᓐᓂᐊᓐᑦ ᐱᐱᐃᓐᑲᓂᖅ; Lᖅ ᐃᓐᓇᐱᖅᑐᑎᓐ ᑭᐱᐃᓐᑲᓂᐊᓚᐅᓂᖅ ᐱᐱᐃᓐᑲᓀᓚᐅᓂᖅ; Lᖅ ᐃᓐᓇᐱᖅᑐᑎᓐ ᑭᐱᐃᓐᑲᓂᐊᓚᐅᓂᖅ ᐱᐱᐃᓐᑲᓀᓚᐅᓂᖅ.

10 ᑌᐱᑦ ᐃᑭᐱᓀ ᑭᐱᐃᑌᓂ, ᐅᖃᒪᓐᓇᒪᓕᒃᑯᓂᑦ ᑲᑎᑭᐱᐅᓐᓂᑎᑭᑦ, ᑲᑎᑭᐱᐅᓐᓂᑎᑭᑦ, ᑲᑕᓂᓪᔪᐅᓂ; ᐊᐳᓐ ᑕᐱᑲᓂᖅᑐᑎᓐ ᑲᑎᑭᐱᐅᓐᓂᐊᓐᑦ, ᑲᑎᑭᐱᐅᓐᓂᑎᑭᑦ, ᑲᑕᓂᓪᔪᐅᓂ; ᐊᐳᓐ ᑲᑕᐃᓐᓂᐊᓐᑦ ᐃᓐᓇᐱᖅᑐᑎᓐ ᐅᓐᖓᑦᓂᐅᑎᑦᓂᐅᓂᖅ, ᐅᑎᓪᓗᓂᐊᓐᑦ

ᓇᐃᓗ᙮ ᐅᑎᖃᓂᓗᓕᕐᓂ* ᐃᓐᕿᐅᐃᕐᐊᑐ; ᐅᑯᓗ Lᖃ ᓂᖃᑭᖏᑦᐃᓇᓄᑦ᙮

2 ᑌᐱᓗ᙮ Lᖅ ᑭᖏᓪᓗᑯ, ᑭᐊᓗᑫᓄ Lᖃ ᐊᓗᓕ ᓂᑯᑦᔨᓄ᙮ ᒥᑦ")ᑐᒥᓇᓄ ᑎᐃᓕᓴᐅᑦ, ᐅᑎᖃᓂᓗᓕᕐᓂ* ᐅᑭᑦ, ᐅᑯᓗᓴ ᒣᐅᖅ, ᑭᐳᑎᓂᐅᓕᒪᓂ ᑲᑎᖅ᙮

3 ᑌᐱᓗ᙮ Lᖃ ᑭᐳᐃᓐᓇᒣᑐ ᐅᑭᓄ ᑲᑎᖅ, ᐃᓐᓴ ᒥᓇ ᐅᓇᓕᓂᓴᓐᓚᒪ, ᑲᓇᓗᑯ ᐊᓴᓂᓴᓂᓄᓐᓚᒪ ᐅᓇᓕ

14 ᐅᑎᓯ ᒪᓂ ᐹᐩᐃᑌᐤ, ᒋᓐᓯᓇᔨᓯ? ᐅᑎᓯ ᒪᓂ ᐹᐩᐃᑌᐤ, ᐸᓴᓂᐤ ᐯᐧᐃᐩᐤ; ᐅᐊᔨᐅᐣ ᐊᔨᐅᑲᓂᐤ. ᓴᐢ ᒪᓂ ᐹᐩᑭᓂᓴᐦᐢ ᐅᐊᐃᓴᐣ ᓴᐢᐯᐦᐤᐊᑌ, ᐹᐩᓇᐊᐣᐹᐤ ᒪᓂ ᐅᐹᐩᓇᒥᓂᓂᓴᐣ.

15 ¶ ᓴᐢᐯᐦᐤ ᒪᓂ ᐅᑎᓯ ᐹᐩᐃᑌᐤ ᓴᐢᐊ, ᒋᓐᐩᑭ ᑲᐊᓂᓴᐣ, ᐅᐯᓯᐃᓴᐣ? ᓴᐢ ᒪᓂ ᐹᐩᓇᓐᓂᐊᓂᓯᑎᐤ, ᓇᒋᐱᐧ ᐃᓴ ᓂᒥᓯᐦᑲᑌᐣᐦᑌᐤ; ᑭᓀᒪ ᐱᐢᐃᒋᓐᓇᐣ ᓂᓇᓴᓂᓯᑲᓇᐣ, ᒥᓇ ᐸᓴᒪᓂᐤ ᓂᐹᐩᓇᑲᑎᐣ, ᓇᒪ ᒪᓂ ᒥᓇ ᓂᓇᓐᓂᐊᓂᓯᓂ, ᐅᓴᐧᐩᑭᓇᐃᓂᐊᓂᓴᐣ ᐅᐩᐦ, ᐊᐣᐩ ᐊᓂᓯᐅᐊᓇᐣ; ᐅᐅᓀ ᒪᓂ ᓀᐧᐦᑕᓇᒋᓂᐤ, ᑲᑕᐃᓂᑕᒪᐃᓂᓴᐣ ᓀᐣᐸᓂᐤ.

16 ᓴᐢᐯᐦᐤ ᒪᓂ ᐹᐩᐃᑌᐤ, ᒋᓐᐩᑭ ᒪᓂ ᑲᑲᓂᐦᑎᓴᐣ, ᐅᔑᓂᐤ ᑲᓂᐱᓇᐩᐤ ᐅᐩᐦᐤ ᐯᐧᓇᑲᑎᐣ, ᒥᓇ ᐅᐅᔨᓂᑎᓇᒪᒪᐃᓂ ᐅᐹᐩᐦᐹᐩᐃᓂᐊᓂᓴᐣ ᐊᐧᐦᐢᐅᐣ, ᐅᐅᓀ ᐅᑎᐤ ᐹᐩᐅᓂᓴᐣ ᐊᐢᐃᐣᐯᐤ ᐊᓂᓯᐅᐊᓇᐣ ᐅᐹᐩᐃᓂᓴᐣ ᐊᓂᓯᐅᐊᓇᐣ ᐅᑎᓯ ᐹᐩᐃᓂᓴᐣ ᐊᐢᐃᐣᐯᐤ.

19 ᐊᐃᓂᓯᐦ ᑲᑎᐱᓇᐩᐤᐦᑭᐣ ᐹᑲᐯᓂᓴᐹᑎᐣ ᐃᐢᐅᐅᐃᐢᐤᐊ ᐊᓂᓀ ᐱᐢᐃᐣᐯᓇ ᐅᑎᐦᐧᐹᐣ; ᐋᐧᐦᐦᐹ ᒪᓂ ᐹᐣ ᒥᓇ ᐹᐃᓯᐱᐣ ᐹᑲᐃᓇᐊᓇᐧᐃᓂᐤ; ᑲᑎᐱ ᓇᒪ ᐹᐩᐃᓂᓴᐣ ᐊᐢᐃᐣᐯᐤ ᐅᑎᐦᐧᐹᐣ ᐅᑎᐦᐧᐹᐣ ᐊᐢᐃᐣᐯᐤ

ᑭᐱᐃᑌᐧᐊᐧᑦ, ᓇᒪᓗᐧᒃ ᑭᑫ ᐃᓯᐃᐧᑎᐃᐧᑯᓇᐧᐣ ᓇᐧᐃᐧᐸᓇᐃᐧᓂᐟ,

10 ᐅᐃᓯ Lᑲ ᐊᐧᓂᐢᑲᑦ ᐃᐧᓭᒃ ᓀᑭᓴᐸᑲᑭ ᐊᐃᓯᐟ ᑭᐧᐃᒪᒃ ᐅᐃᐧᐸᒪᐟ ᐅᑕᐧᐢᑫᑲᓇᓇ ᑲᐯᐃᐧᑎᐃᐧᑯᓂᐢ, ᐃᐢᓄᐧᐞ Lᑲ ᐊᐧᓂᐢᑲᓴᐊ ᐃᐧᓭᒃ ᓀᑭᓴᐸᑲᑭ, ᐊᑎᐧᑭᐢᑲᓇᐧᑲᑭ, ᓀᐯᐧᑌᑫᓕ.

11 ᐅᐃᓯ Lᑲ ᑌᐱᐟ ᒥᓇ ᑲᑕᓄᓯᐢᓇᒪ ᐃᐧᓭᒃ ᐸᐧᐊᐧᓂᐢᑲᐊᐧᑎᐃᐧᑯᐟ ᐸᓯᐯᐧᐣᑌᑭᐟ ᓀᐸᑭᓴᐊᓴᓇᐢ, ᑲᑕᐧᐢᑫᑲᓇᐧᑲᑭ ᐃᐟᐢᐃᑦᑕᐧᓇ ᑲᑕᐧᐢᑫᓇᐧᐣᐢ.

Lᑎᓇᒪᓇᐢ ᓂᐧᐃᒋᑕᓇᓂ.

1 ᐸᐧᐣᑲᑎᐧᓭᓇᐧᐢ Lᑲ, ᐃᐧᑘᐱ ᑌᐱᐟ ᒥᓇ ᑲᑕᓄᓯᐢᓇᒪ ᑲᑕᓄᓯᐢᑲᐊᐧᑎᐃᐧᑯᐟ ᓄᐟᐢᐃᐧᐃᐢᐟ ᐅᐊᑎ ᐊᐧᑕᐧᐢᑫᑲᓇᐧᑲᑭ, ᐊᒪᒉᐃᐧᐃᒃᑕᐟ ᐅᐱ ᑲᓇᐧᑲᐢᐟ, ᒥᓇ ᐅᐱᐧᓂᓯᐟᑕᐧᐢᑫᑲᓇᐧᑲᑭ, ᐅᐱᐧᑘᐧᐃᐧᑎᐃᐧᑯᐟ ᓄᐟᐢᐃᐧᐃᐢᐟ ᐅᐱᐧᑘᐧᐃᐧᑎᐃᐧᑯᐟ.

2 ᒥᓇ ᐅᐸᐧᒪᓇᐊᐧᐣᐢᑫᑭᐢ ᐃᐧᑫᐊᐧᐞ, ᐅᐊᑕ ᑲᐊᐧᐢᓄᐧᐞᐣᑕᐟ ; ᓇᒪᐊᐧᐞ ᐯᐢ ᐸᐧᓂᐧᑕᐊᐧᐞᐣ, ᐅᒪᒉᓂᐧᓄᐧᓂᐢ ᐊᐧᑕᐧᐢᑫᑲᓇᐧᑲᑭ, Lᑲ ᐅᐸᓄᐧᐣᑕᐊᐧᓂᐢᐟ, ᐊᐧᑕᐧᐢᑫᑲᓇᐧᑲᑭ.

3 ¶ ᐅᐃᓯ ᑌᐱᐟ ᒥᓇ ᐅᑕᓄᓯᐢᓇᒪ ᐸᐧᑕᐃᓯᐊᐧᓇᐟ ᐅᑌᐊᐢ, ᑲᐢᐟ Lᑲ, ᐸᐢᓴᑲᐃᑲᑌᐢᐞ ᐅᐢ ; ᐊᐧᓂᐃ Lᑲ ᐃᐧᐃᐧᐊᐧᐃᐧᐊᐧᐞ, ᒥᓇ ᐅᐃᐃᓯᐊᐧᐃᐧᐊᐧᐞ, ᒥᓇ ᐅᑕᓂᓯᐊᐧᐃᐧᐊᐧᐞ, ᐅᐸᐧᐣᒪᓇᐊᐧᐃᐧᓇᐧᐣᐟᐟ.

4 ᑌᐱᐟ Lᑲ ᒥᓇ ᐊᐢᓄᓯᓂᐧᐃᐧ ᑲᐃᐧᑎᐃᐧᓯᐢᐟ ᐸᐧᐣᐢᐞᐱᓇᒪᐟᐢ ᐅᐯᐧᐣᒉᐃᓯᐃᐧᓂᐊᐧᐃᐧᐊᐧᐞ, ᐅᐸᐧᐣᒪᑑᑭᐟ, ᐱᐢᓄᐧ ᐅᑲ ᐅᐸᐧᐣᐢᐞᐧᐣᒉᐟ ᐸᑭᒪᑑᒉᐧᐞ.

5 ᑌᐱᐟ Lᑲ ᐅᓯ ᐃᐧᐃᐧ ᐸᐧᐣᒪᓇᐊᐧᐞᐣᑫᐊᐧᐞ, ᐊᐃᓇᐃᐊᐟ ᑎᐟᐢᐃᐟ ᐃᐧᑫᐧᐞ, ᒥᓇ ᐊᒪᐊᐢᐟ ᐃᐧᐃᐧᐊᐧᐞ ᓂᐧᐊᐟ ᑲᐃᐧᑎᐃᐧᓯᐢᐟ.

6 ᓇᐧᑘᐢ Lᑲ ᑌᐱᐟ ᐸᐧᐣᐢᑫᓇᐧᐣᒉᐟ ; ᑭᑫL ᐊᓯᐃᐧᓯᐊᐧᐃᐧ ᐸᐧᐃᐧᐣᐃᐧᐊᐧᐞ ᐅᐃᐧᐣᐞᐱᐃᐧᐊᐧᐞ, ᑭᑫL ᐅᑕᐧᐣᒉᐃᐧᐊᐧᐞ ᐅᐢᐞᐱᐃᐧᐊᐧᐞ ᐸᒪᐢᐞᐃᐧᒪᒪᐟ ; ᑲᐯᐟ ᐊᓯᐃᐧᓯᐊᐧᐞ ᐅᐃᐟᐢᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑕᐧᐢᑫᐟ Lᑲ ᑌᐱᐟ ᐸᐟᐸᑭᐢᑲᐢᐞᐣᐢᐟ ᐅᐸᐢᒪᓇᐧᐣᒪᒪ ᐅᐣᐸ.

7 ᑌᐱᐟ Lᑲ ᐅᑕᐟ ᐸᐧᐃᐧᐣᐃᐧᐊᐧᐞ ᐊᑦᐞᐅᐧᐣᐞᐊ ᐊᑕᐧᐢᑫᑲᓇᐧᑲᑭ, ᐊᐧᐃᑕᐟᐅᐢ ᐅᐃᐟᐢᐃᐢ, ᐸᐧᐊᐟᐢᓇᓇᑕᓂᐧᐣ, ᐯᐧᐊᒪᓇᑕᐧᐢᑫᑲᓇᐧᑲᑭ, ᐊᐧᐃᑕᐟᐅᐢ ᐅᑕ ᐅᐣᐟ. ᐊᑦᐞᐅᐧᐣᐞᐊ Lᑲ ᐸᐧᐯᐧᐊᒪᐃᐧᐞᐣᐢᐟ ᐅᐣᐱᐧᐃᐧᐞ ᑌᐱᐟ.

8 ᑌᐱᐟ Lᑲ ᐸᐧᐣᑫᐞᐸᑕᐟ ᑲᑎᐯᓇᐧᓇᐸᐧᐣᐢᐟ, ᐅᐃᑘᐟ, ᓂᑲᐱᒥᑎᐢᐞᐃᐧᐊᐧᐞ ᑭ ᑲᐃᐧ ᑲᒥᓂᑲᑎᐧᐞᐣᐢ ? ᓂᑲᐊᑎᒪᐢᐞᐃᐧᐊᐧᐞ, ᑭᑫL ᐊᒪᐊᐢᐟ ᐸᐧᐣᐢᑫᐧᐞᐣᐢᐟ Lᑲ, ᐱᒥᑎᐢᐞᐃᐧᐊᐧᐞ ᑲᐢᐟ ; ᐸᐧᐣᐢᑫᐧᐞᐣᐢᐟ ᐃᐧᐃᐧᐊᐧᐞ, ᐅᐃᐃᓯᐊᐧᐃᐧᐊᐧᐞ ᐊᐧᑕᐧᐢᑫᑲᓇᐧᑲᑭ, ᐅᐸᐧᐣᒪᓇᐊᐧᐃᐧᓇᐧᐣᐟᐟ.

9 ᐅᐃᓯ Lᑲ ᑌᐱᐟ ᐯᐢᐞᐱᐧᐣᑌᑭ, ᒥᓇ ᐊᐧᓂᐃ ᓂᐧᑘᐧᐃᐧᐞᐣᐢ ᒥᑦᐞᐣᐢᑕᐧᓇᐧᐣᒉᐟ ᐊᐧᐃᐧᐞᐣᐃᐧᐊᐧᐞ, ᑲᐃᐧᑎᐃᐧᓂᐢᐟ, ᐅᐃᓯ ᐅᑕᐧᐢᑫᐟ ᐅᐃᐧᐣᐞᐱᐃᐧᐊᐧᐞ ᐸᐧᐣᐢᑫᐧᐞᐣᐢᐟ, ᐊᐧᓂᐃ ᑲᐢᐟ ᐅᐸᐧᐣᐢᐞᐧᐣᒉᐟ ᐅᐃᐟᐢᐃᐢ ᐅᐃᐧᐣᐞᐱᐃᐧᐊᐧᐞ ᐅᐃᐟᐢᐃᐢ ᐅᐃᐧᐣᐞᐱᐃᐧᐊᐧᐞ.

10 Lᑲ ᑌᐱᐟ ᐸᐧᐃᐢᒥᑎᐢᐞᐃᐧᐊᐧᐞ, ᐃᐧᐢᐟ ᒥᓇ ᓂᐧᑘᐧᐃᐧᐞ ᒥᑦᐞᐣᐢᑕᐧᓇᐧᐣᒉᐟ ᐊᐧᐃᐧᐞᐣᐃᐧᐊᐧᐞ ; ᑭᑫL ᐃᐧᐃᐧᐊᐧᐞ ᒥᑦᐞᐣᐢᑕᐧᓇᐧᐣᒉᐟ ᐅᐃᐧᐣᐞᐱᐃᐧᐊᐧᐞ, ᐊᐧᐃᑕᐟᐅᐢ ᐅᐃᐟᐢᐃᐢ ᐅᐃᐧᐣᐞᐱᐃᐧᐊᐧᐞ ᐸᐧᐣᐢᑫᐧᐞᐣᐢᐟ ᐅᐃᐟᐢᐃᐢ ᐅᐃᐧᐣᐞᐱᐃᐧᐊᐧᐞ ᐸᐧᐣᐢᑫᐧᐞᐣᐢᐟ.

11 ¶ ᐸᐧᐣᒥᓂᐢᐞᐃᐧᐊᐧᐞ Lᑲ ᐃᐢᐸᐧᐞᓇᓇ ᐸᐧᐣᐢᑲᐢᐞᐣᐢᐟ, ᐅᐃᓯ ᐅᐸᐧᐣᐯᑕᒪᓇᐧᐞᐣᐢ ᑌᐱᐟ, ᐅᐸᐧᐣᒥᓇᐧᐣᒉᐟ Lᑲ ; ᐸᐧᐣᒥᓇᐅᐃᐧᐞᐣᐢᐟ Lᑲ ᓂᐧᐊᐧᐞᐣᐢᐟ ;

12 ᐸᐧᐣᒥᓇᐧᐞᐣᐢᐟ Lᑲ ᐊᒪᐢᐟ ᐢᒥᓇᓇᐧᐣᒉᐃᐧᐞ ᒥᓇ ᐅᓯ ᐱᐧᐃᒥᓇᐧᐞ ᐢᒥᓂᓇ ; ᐃᐧᑘᐊ Lᑲ ᑲᒥᐢᐟᐞᐣᐢᐟ, ᑲᐃᐧ ᐸᐧᐣᐅᑎᐢᐞᐣᐢᐟ ᐅᐸᐧᐣᐢᐞᐧᐣᒉᐟ ᐅᐸᐢᒪᓇᐧᐣᒉᐃᐧᐞ ᐊᐧᐃᐧᐞᐣᐃᐧᐊ

ᖃᐃ·ᑯᓇᐊ·ᕀ, ᓇᒪ ᖃᒃ Lᓂᐊ·ᑌᐃ·ᐧ ᑭᑎᑲᓇᐊ·ᕀ ᐊᓂᒪ ᒃ ᑭᐢᑕᑎᓇᒪᕽ, ᐱᑯ ᒃᐃᑦᓯᐟ ᐊᐅᓯᓂᐤ ᐃ·ᐊ· ᒥᓇ ᑎᓭᐊ·ᓯᑎᓴ, ᒃᓭᓯᐯ·ᐃ·ᓇᑭᐟ, ᐅᑯᓯ ᒃᓭᓯᐯ·ᐢᑌᑭᐟ.

23 ᑌᐱᐟ Lᒃ ᑭᐢᐃᑌ·ᐤ, ᓇᒪᐃ·ᖏ ᐅᑯᓯ ᑭᑲᐅᑌ·ᐤ, ᓄᓀᐅᓴᐢᑭᐟ, ᒃᑎᐱᐢᑭᑯᐟ ᒃᑭᐢᑎᓇᑯᕽ, ᐊᓇ ᒃᑭᐢᒪᓇᑕᐃᑯᕽ, ᒥᓇ ᒃᑭᐢᓯᑭᑎᓇᐟ ᑭᑎᐢᑭᓇᐤ ᒃᑭᐢᐯᒪᐃᑕ·ᓴᐅᒥᑕᓯ.

24 ᑭᑫᒪ ᐊᐅ·ᓇ ᖃᓇᐢᐢᑯᓇᐟ ᐅᒪ ᐅᐢᑭ Lᒃ ᖃᐃᓯᐊᖏᐟ ᐊᓇ ᒃᑭᐢᓇᑐᓴᓯᐟ, ᐅᑯᓯ ᒥᓇ ᖃᐃᓯᐊᖏᐟ ᐊᓇ ᒃᑭᐢᐊᐱᐟ; ᑕᐱᐧᑘ ᒃᓭᐃᓯ ᐊᖏᐃ·ᐧ,

25 ᐅᑯᓯ Lᒃ ᑭᐃᐢᑭᐟ ᐅᐅᑯ ᐅᐢᑭ ᐅᑭᓯᖏᐟ ᒥᓇ ᑕᐢᑭᓂ, ᐅᑭᐃᓯᐢᑕ·ᐃ·ᓂᒃᐊ·ᐟ ᒥᓇ ᐅᑭᐢᒪᓂᔑᖏ·ᐤ ᐃᐧᐣᐅᐃᑦ ᐋᓂᐧ ᐊᓂᒃ"ᐟ ᒃᑭᓯᖏᓂᐧ.

26 ¶ ᐃᐧᐱᐃ Lᒃ ᑌᐱᐟ ᒃᓭᑯᓯᕽ ᓀᐦᐢᑯᐃᕽ, ᐢᐢᐃᓯᑎᐊᒪᐅᐣ·ᐤ Lᓂᐊ·ᑌᐃ·ᓂᓂᐤ ᒃᓂᒃᓂᓄᑯᑯᓯᓂᓂᐟ, ᔑᑦ, ᐅᑐᑌᒪ ᐃᐊ ᐱᐢ, ᐅᐃᑯᐟ, ᑯ·ᕮᐢᑕᒧᐟ, ᑭᐢᐃᓂᐃᓂᐃᐣ·ᐤ ᐅᐢᑭᓇᑦᑕᓂᐧᐣᐟ ᐅᑐᑌᒪᓇᐤ ᒃᑭᐢᐅᓂᐃᓂᐃᐣ·ᐤ ᐃᐧᐣᐅᐃᑦ ᐋᓂᐧ ᐊᐊᐣᐅᐃᑦ ᐊᐅᓂᐧ ᐊᐅᓂᐧᐣᐟ ᐅᐢᑭᓇᑦᑕᓂᐧᐣᐟ ᐊᐅᓂᐧᐣᐟ ᐊᐅᓂᐧᐣᐟ ᐊᐅ

ᓂᓴ·° ᐅᒪᓯᓇ"ᐃᑲᓗ ᓴᑦᓯᐁᕐᕿ,

ᐁᐱᐊᓗ ᐃᓗᓂ"ᑲᑌᓗ,

ᓂᓴ·° ᐅᒪᓯᓇ"ᐃᑲᓂᑯ·° ᑭ"ᒥᐅᑭᒥᒪᑯ·ᓗ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᓗ ᓂᐢᑦᑦ.

1 ᑭ"ᐅᑎ"ᑭᓪᓚᓄ° ᒪᓰ ᐃᑉᐸ ᓴᓗ· ᐁᑭ"ᓂᐱᓗ ᓴᕿ, ᐃᑉᐸ ᑌᐱᓗ ᐁᑭ"ᐁᑭᐁ·ᓗ ᐁᑭ"ᓂᓯᑯᓗ· ᐊᒪᕿᐃᐃᑲᑦ, ᑌᐱᓗ ᒪᓰ ᓂᓗ ᑭᓯᑲᑯ· ᐁᑭ"ᐊᑦᑲᓗ ᓂᐢᑲᐃᐃᑲᑦ, ᓂᐢᕿᐃᐃᑲᑦ ᑭᐢᕿᐃᐃᑲᑦ.

2 ᑭ"ᐅᑎ"ᑭᓪᓚᓄ° ᒪᓰ ᐁᐊᑎᓂᑉᑭᑲᓗ, ᑦᑭᓗ ᐊᓚᓯᓚᓂᓂ° ᑭ"ᐁᐅ"ᑉᓗ"ᑌ° ᑲᐁᓯᐃ·ᓂᓲ ᓴᕿᐊ ᐁᐅ"ᑭᓯ ᐁᐱᑲ·ᔨᐃ·ᓂᓯ, ᑭᓰ ᐁᐊᑦᑭᐃ·ᑎᑲᑲ·ᓂᓯ; ᐁᑯᓯ ᒪᓰ ᑭ"ᐃ"ᑭᓗ, ᐃᑉᐸ ᑲᐅᑎ"ᓯᓯ ᑌᐱᑕ, ᑭ"ᐸ"ᑭᓯᓗ ᐊᑦᑭᐃᕿ, ᐁᑯᓯ ᐁᑭ"ᓇᒥᑦᑫ·ᓚᓯ'.

3 ᑌᐱᓯ ᒪᓰ ᑭ"ᐃᑌᓄ°, ᓴᓂᑌ ᐅ·ᑐ"ᑌᓴᓗ? ᐅᒥᓯ ᒪᓰ ᑭ"ᐃᑎᑎᓗ, ᐃ·ᑭᓯᐊ·ᓲ ᐃᑦᕿᐁᐃᕿ ᓃ"ᓗᐸᑦᓯᒧᓗ.

4 ᑌᐱᓯ ᒪᓰ ᐅᒥᓯ ᑭ"ᐃᑌᓄ°, ᓴᔅᑕ"ᑲᒥᑲᓲ? ᑭᐸ·ᔨᓴᓯᒥᑎᓗ, ᐃ·ᑦᓯᒪᐃ·ᓗ. ᑭ"ᐃᓯᓇᑫ·ᐊ·ᔨᒧᑉ°, ᒪᓰ, ᐊᓚᓯᓚᓂᓂ·ᓵ ᑕᐸᓯᐊ·ᓵ ᓇᑎᓂᐃᐃ·ᓂᓲ ᑲ"ᑭ, ᒥ"ᑫ' ᒪᓰ ᒥᓗ ᐊᓚᓯᓚᓂᓂ·ᓵ ᐸ"ᑭᓯᓇᓵ ᐁ"ᓂᐱᑦ; ᓵᔨ ᒪᓰ ᐃᓗᓯᓇ ᓂᐱᐊ·ᓵ.

5 ᑌᐱᓯ ᒪᓰ ᐅᒥᓯ ᑭ"ᐃᑌᓄ° ᑕᑭᓇᓚᐊ· ᑲᐃ·"ᓪᑕᒪᓯ', ᓴᓂᓯ ᐁᓯᑭᑫᓇ"ᑕᒪᓴ ᓵᔨ ᒥᓗ ᐃᓗᓯᓇ ᐅᒥᓯᓇ ᐁᐅ"ᓂᐱᑦ?

6 ᑕᑭᓇᓚᓄ° ᒪᓰ ᑲᑭ"ᐃ·"ᑕᒪᓚᓯ' ᑭ"ᐃᑌᐢ·°, ᖃᑫ·ᵕ ᐁᐊᑲᓴᑲᓴ ᑭᔅᑦᐊ ᐊ·ᑭᓵ, ᑦᑭ', ᓵᔨ ᑭ"ᐊᓯ ᐅᑕ"ᑲ"ᑭᑲᓂᓵ; ᑦᑭ' ᒪᓰ, ᑎ"ᑎᐢᑕᓪᓚᓇᓂᓯ· ᒥᓗ ᖃᑦᕿᑎᑕᓴᑫᑲ·.

7 ᐃᑦᐃ ᒪᓰ ᐁᐊᕿᓴᐱ', ᓂᑭ"ᐊ·ᕿᒥ' ᐁᑯᓯ ᐁᑭ"ᑌᔨᓯ', ᓂᑭ"ᐃᓯᓇᑫ·ᐊ·ᓯᒪᐢ ᒪᓰ, ᐅᑕ ᓂᓯᑦᓗ.

8 ᐅᒥᓯ ᒪᓰ ᓂᑭ"ᐃᑎᑎᓗ, ᐊᐅ·ᓓ ᑭᓴ? ᓂᑭ"ᐃᓯᓇᑫ·ᐊ·ᓯᒪᐢ ᒪᓰ, ᓂᓴ ᐃᓴ ᐊᒪᐢᐃᐃ"ᓗ.

9 ᒥᓗ ᒪᓰ ᓂᑭ"ᐃᑎᑎᓗ, ᓂᔨᐃ·ᑦᐊᐃ·ᓵ ᐃᓴ, ᑭᔨᓂᓴᓯᑎᓗ, ᓂᔨᐃᐅ ᑕᑭᓇᓚᐊ·

23 ᓴᓗ ᑭᓪ ᔨᓪᓕᑦ ᐸᓴᑭᐃᓄᐃᓕᓐᓇᑦᓵ ᑭᓪ ᐹᐟᑕ-ᐅᑦᓄᐟᓪᓕᓇᓄᐃᓕᓐᓇᑦᓵ, ᑭᓪ ᐅᓄᐳᐃᓐ-ᓂᓪᓕᓐᓂ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᐹᐟᓯᓪᓕᓐᓂᓪᓕᓐᓂᓪᓕᓐᓂ; ᓇᓪᓕᓐᓂ ᐹᐟᑭ-ᓭᓯᓪᓕᓐᓂ ᐃᑦᐸᐟ ᑕᑭᓭᓪᓕᓐᓂ, ᓇᓪᓕᓐᓂ ᐹᐟᒪᓴᓄ-ᐃᓭᓪᓕᓐᓂ ᐃᑦᐸᐟ ᑕᓭᐸᓪᓕᓐᓂ.

24 ᑭᔭᓪᓕᓐ ᐃᑦᐅᐃᓂ ᐅᓪᓯᓭᒪᓪᓕᓐᓂ, ᒪᐃᓴᓄᐟ ᓴᓂ, ᓴᐹᐟᐸᓴᓪᓕᓐᓂᓪᓕᓐᓂᓪᓕᓐᓂ ᑕᐟᐟᑫᓭᓐᓂ, ᐊᓭᓭ ᐸᐃᓭ ᑕᐅᓭᓪᓕᓐᓂᓪᓕᓐᓂ; ᐊᓪ ᓴᓄᐟᐟᓪᓕᓐᓂᓪᓕᓐᓂᓪᓕᓐᓂ

ⵔⵒ.ᵒ ⵠⵚ ⵇϟⵗᵋ ⵒⵒᵖ<ⵔⵒⵓᵡ ⵜᵐⵙⵠᵎ ⵒᵐⵒϟⵚⵒⵒ-
<ⵠⵒ·ⵗᵎ.

24 ϳⵀᵎ ⵒ·ᵓⵚ ⵒⵒⵒ ⵇⵠϟᵎ ⵒⵠⵚⵚⵠⵗ·ⵗ·ᵎ
ⵗⵙⵠ ⵗᵎⵒⵒ; ϟϟᵎ Lⵒ ⵒᵐ<ⵔⵒⵓᵎ ⵠᵓⵠ ⵒⵔⵗ-
ⵔᵐⵒᵎ ⵗⵒL ᑐᵐⵒⵒⵒ⁎, ⵗⵙL ⵒⵗⵒϟᵎ ⵒⵒ ⵒϟ ⵗⵙL
ᒣᵓⵒⵒ⁎ ⵒⵗⵒⵠⵚⵓⵐᵎ ⵠⵠⵚᵎ ⵠⵒ·ᵓⵒⵔⵒ⁎.

25 ¶ ⵗⵙⵒ Lⵒ ⵜᵎⵒLᵎ ⵚⵔⵗ·ⵔⵓϟ ⵒⵒⵗ·ϟ-
ⵗⵒⵠⵗ·ᵎ ⵗⵙⵠ ⵗᵎⵒⵒ, ⵜⵒᵐⵒⵜϟⵗᵓⵒϟⵒⵒᵎ,
ⵜⵗⵓ ⵜⵒⵒⵙ<ⵠ·ᵎ ᑕᵐⵗⵔᑎᵎ.

26 ⵗᵎⵒⵒ Lⵒ ⵒᵐⵒⵠⵐᵓ ⵗⵙⵠ ϳⵀᵎ, ⵚⵔⵓ
ⵜⵒᵐⵠⵓ·ᵎ, ⵓⵒⵒ ᵖ ⵒⵒϙ ⵒⵔⵐⵠ·ⵜ·ᵒ? ⵑⵒⵒ
ⵒⵒᵓⵚⵒᵐⵓ ⵒⵔⵗᵐⵒ·ᵡ ⵗⵠⵗⵒᵓⵒ·ⵒ ? ⵒⵙⵒⵀᵡ
Lⵒ, Lᑊᵓᵎ ⵒⵔⵒⵔⵗⵒⵗ·ᵎ ⵗⵒⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵒⵔⵐⵙⵙ-
ϟⵔⵠϟⵗ·ᵎ ⵠ·ⵒϟⵙⵗ·ⵗ·?

27 ϳⵀᵎ Lⵒ ⵒᵐⵠⵓ·ᵒ, ⵜᵐⵒ·ϟLⵠⵓ, ⵒϟⵒⵙᑐ,
ⵒᵓϟᵎ ⵜⵒⵓ ⵒᵐⵠⵓ·ⵗ·<ⵙ, ᑫᵎⵔⵒ ⵜⵒⵒϙⵒϟᑐᵎ
ⵗⵒⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵒⵔⵓⵒᵎ ⵒⵒⵒᵡⵐⵙⵗⵠϟⵗ·ᵐⵒⵗ·ᵒ
ⵒⵔⵗ·ⵔⵗ·ⵗ·.

28 ⵜⵒⵓ ϳⵀᵎ ⵒᵐᵡⵒⵒᵎ ϟϟⵒ·ⵙⵒ°, ⵒᵐⵒᵡᵒ
Lⵒ ⵗⵒⵓⵒⵙⵗ·ᵎ ⵒᵐⵒᵡⵔⵒ<ⵠ·ⵗ·ᵎ, ⵜⵒ Lⵒ
ⵜⵒᵐϟⵔⵠϟⵗ·ᵒᵎ ⵠᵓⵒⵜⵠⵗ, ᒣⵒ ⵜⵒⵠ·ᵐⵒ-ᵎ ⵜⵒ·
ⵜⵒᵐⵒⵙⵠⵙⵓᵒᵎ.

29 ⵗᵎⵒⵒ Lⵒ ᒣⵒ ⵚⵔⵓⵒⵙⵒL ⵒᵐϟⵒⵓⵗ·ᵎ
ⵜⵗᵓϟ ⵒⵠⵠϟᵐᵎ ⵗⵙⵠ Lᵓⵀⵓ⁎, ⵜⵒⵗⵠⵗ·ⵗⵒᵐⵒ
ⵗⵙL ⵑⵒⵒ, ⵜⵗⵓ ⵜⵒⵒ ⵒⵒⵒⵒ<ⵒⵒⵒⵒⵗ·ᵎ, ⵒᵐⵒ-
ⵀⵒⵙ·ᵎ Lⵒ ⵗⵙⵠ Lϟⵗⵠⵗ.

30 ϳⵀᵎ Lⵒ ⵒᵐᵡⵒⵙϟⵠⵓϟ·ᵒ ⵗᵎⵒⵒ; ⵠᵓϟ
Lⵒ ⵒLⵓⵠ·Lⵗ·ⵔⵗ·ᵎ ⵒᵐⵒᵡᵒ ⵗⵒⵓⵒⵙⵙⵗ·,
ⵒᵐⵒⵒLⵓⵒⵗ· ⵓϟᵎ ⵚⵔⵓⵒᵐϙⵒⵒⵒ ϙⵒᵎ ⵔⵒⵔᵎ-
ⵔⵚⵑᵎ ⵗⵒⵓⵒⵙⵙⵗ· ᒣⵒ ⵗϟⵗᵡ.

31 Lⵒ ⵓϟᵎ ⵚⵔⵓᵓϙⵒⵒⵒ ⵒᵐⵙⵔᵐⵗⵒⵗ·
ⵜⵒⵒⵠⵐ ⵒⵚⵒᵐⵒⵒ, ᒣⵒ ⵗᵎⵒⵒ ⵚⵔⵓⵒⵙⵒⵔⵒⵗ·,
ⵜⵗⵓ Lⵒ ⵙᵓⵔ·ᵒ ⵔᵎᵐⵠⵔⵔⵒᵒ ᒣⵒ ⵙⵗⵔᵎ·ⵓⵔⵔⵒᵒ
ⵗⵒⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵒᵐⵙⵗⵗ·ᵎ.

32 ¶ ⵒᵐⵚⵠⵙⵗ·ᵎ Lⵒ ϟϟⵗᵡ, ⵜⵗⵓ ⵜⵒᵐⵒ"-
ⵒⵒⵒⵠ ⵚᵎᵔⵔⵒ·ⵒⵗ· ⵚⵒᵎⵔⵒⵒⵔⵗⵒⵒ⁎, ⵒⵗⵠⵒⵙⵒⵒ<
ⵗⵙⵔ ⵯᵎᵡⵒⵠᵡ. ϳⵀᵎ Lⵒ ᒣⵒ ⵚⵔⵓⵒⵙⵒL
ⵒᵐⵒⵒⵒⵓⵗ·ᵎ ⵒⵠⵠϟᵐᵎ, ⵒᵐⵔⵗⵔⵒ·ᵎ Lⵒ ⵗⵙⵔ
ⵒ>ᵡᵎ ⵑⵗⵠᵎ ⵜᵐⵯⵔᑊ<ⵙⵒⵒᵎ.

Lⵖⵒⵒⵠ ⵙᵓ.

1 ⵒᵐⵒⵠ<ⵒᵓⵔᵎⵠⵒⵒ· Lⵒ ⵒⵙ·ᵓ ⵒ·ⵒ ᑊᵎ ᒣⵒ
ⵒ·ⵒ ⵓⵒⵑ; Lⵒ ⵓⵒⵑ ⵜⵠᵓⵙᵎ ⵒᵐⵗⵖⵒⵑⵔⵔᵐ-
ⵒⵠ·ᵖᵒ, ⵒ·ⵒ Lⵒ ᑊᵎ ⵜⵠᵓⵙᵎ ⵒᵐⵗⵖⵒⵙⵒⵔⵔⵔ-
ⵒⵙⵒᵒ.

2 ¶ ⵓⵒⵑ Lⵒ ⵒᵐⵙᵐⵔⵒ·ⵒᵐⵔⵔⵗ·ᵒ ⵚⵔⵓϟ
ⵒ>ᵡⵙᵡ; ⵗⵙⵠ Lⵒ ⵚⵒᵓⵔⵔᵎⵒⵒ ⵜⵠⵚⵔ ⵑⵔⵒ,
ⵗⵒⵒⵠⵗᵎ ⵚᵐⵒ ⵗⵒ ᵑᵡⵒᵎᵡ ⵠᵓⵑ·ᵒ ;

3 ⵗⵙⵠ Lⵒ ⵗⵖⵖⵗᵓⵔ, ⵒᵡⵒⵗᵎ; ⵗⵖⵑᵡᵡ ⵚᵐⵒ
ⵒ·ⵗ· ⵛⵔᵡ ⵢᵡᵀᵡⵗᵎ'; ⵜⵗⵓ ⵔⵒ, ⵖᵎϟᵡⵚᵎ
ⵚⵔⵓϟ ᵀⵖⵒⵒ, ⵚⵔⵓϟ ᵡᵡᵀ ⵒᵐⵒⵚⵒⵒL° ⵗⵙⵔ
ⵒϟᵡ;

4 ⵜⵗⵓ ⵔⵒ, ⵖⵐⵒ·ⵢ ⵚⵔⵓϟ ⵗⵒⵓ"; ⵜⵗⵓ
ⵔⵒ, ⵓⵒⵒ·ⵗ, ⵚⵔⵓϟ ⵗⵔ·ᵒᵎ;

5 ⵜⵗⵓ ⵔⵒ, ⵖ'ᵐⵠⵠⵗᵎ, ⵜᵡᵎⵗ ⵚᵐⵒⵒ, ⵓⵠ'
ⵠ·ⵗ·. ⵜⵚⵗⵙ ⵚⵚ ⵢⵙᵐⵒⵠ·ⵒᵐⵒⵒL' ⵓⵠ'
ⵠ>ᵡⵙᵡ.

6 ¶ ⵒᵐⵚⵓⵒⵒⵓⵒ° Lⵢ, ⵊⵢ·ᵀ ⵡⵐⵒⵒⵒⵐⵠ·ᵎ
ⵜⵗⵑᵎ ⵠ·ⵒᵡ ϟᵎ ᒣⵒ ⵠ·ⵒ ⵓⵠ', ⵗⵙ ⵖᵎⵠⵠ
ⵒᵐⵒⵒⵠ·ⵔⵠⵠ ⵠ·ⵒⵚⵙ° ⵚᵐⵒ ⵗⵙⵠ ⵚⵔⵓϟ
ⵠⵒⵒⵒ.

7 ϟᵎ Lⵢ ⵚⵒᵐⵚⵒⵒⵔⵒᵐⵒᵎ, ᵡⵠᵓⵒ ⵜⵒⵒⵠⵔⵒᵐ-
ⵢⵔⵒᵎ, ⵚⵔⵓϟ ⵜⵗⵑᵎ; ⵗⵙ Lⵢ ⵠᵓⵒⵔᵎ ⵒᵐⵠⵓ°
ⵗⵙⵠ ⵗᵎⵒⵒⵗ, ⵔⵙᵐⵒ ⵢⵒᵐⵒ"ⵠⵔⵒᵎ, ⵒᵐⵒⵒⵠ
ⵚⵒⵒⵔⵔⵔⵒ?

8 ⵗᵎⵒⵒ Lⵢ ⵒᵓⵠᵓ ⵒᵐⵒⵔⵔᵎ ⵗⵙⵠ ⵠᵓⵒⵔᵎ,
ⵚⵔⵓ ⵜⵒⵒᵐⵠⵓ·ᵎ, ⵢⵢ ⵒ ⵗⵠⵔᵎ ⵚᵓⵠⵢ·ᵎ, ⵗⵙ
ⵜⵠⵠⵓ·ⵔⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ· ⵢⵒⵗ ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ·
ⵗⵙⵠ ⵒⵒⵒⵢⵔⵢ ⵠⵙⵠ ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ·
ⵗⵙⵠ ⵒⵒⵒⵢⵔⵢ ⵠⵙⵠ ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ·
ⵗⵙⵠ ⵒⵒⵒⵢⵔⵢ ⵠⵙⵠ ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ·

9 ⵜⵗⵓ ⵚⵔⵓⵒⵙ ⵢⵐⵓⵠ·ᵒ ⵗᵎⵒⵒ ᒣⵒ ⵔⵗ·ᵎ
ⵗⵙⵠ·ⵔⵗ, ⵒᵓⵠ ⵢⵢ ⵊ·ᵐⵒ ⵢⵠⵠⵓⵒⵙⵒⵒⵔⵗ·, ⵢⵒᵐ-
ⵠⵔⵒⵒⵔⵔⵔⵒ' ⵓⵠⵠ, ⵜⵗⵓ ⵊ·ᵐⵒ ⵚᵐⵒⵐⵠⵗ·ᵎ.

10 ⵢⵠⵠⵓⵒⵙⵗⵠⵗ·ᵎ ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ· ⵠ·
ⵒⵒⵒ ⵚᵐⵒ, ᒣⵒ ⵒⵒ ⵗᵓⵔ' ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ·
ⵓⵠⵠ ⵢⵠⵠⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·

11 ⵡⵠⵔ·ⵖ Lⵢ ᒣⵒ ⵒᵐⵡᵓⵗ·ⵗ·ᵎⵊⵗ° ⵗᵎⵒⵒⵗ,
ⵢⵑⵠ ⵒᵐⵙᵓⵓ°.

12 ¶ ⵗᵎⵒⵒ Lⵢ ⵒⵔⵔⵠⵓⵠⵗⵠⵔ·ⵒ ⵢᵎⵡⵔ·ⵗ·
ⵓⵠⵠ, ⵚⵠ ⵚᵐⵒ, ⵔⵔⵓ·ᵎ, ⵗⵔ·ⵒⵡ ⵔ·ⵔⵚⵙ·
ⵗᵓⵒⵙ°? ⵔⵔⵓ·ᵎ ᒣⵡ, ⵔ·ᵐⵙⵔ·ⵔⵚⵒ ⵔⵠ,
ⵒᵓᵎ Lⵢ ⵙⵒᵐⵒ ⵢⵔⵔⵗ·ⵗᵎ, ⵒⵒⵔⵔⵔⵚⵔ ⵓⵠ,
ⵔⵠⵔⵔⵔⵚⵔ ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·

13 ¶ ⵚⵔⵓ Lⵢ ⵒᵐⵔⵔⵠ·ᵒ, ⵜⵗⵓⵔ ; ⵒⵢ
ⵔ·ⵗⵔ·ⵔⵚⵒⵒ ⵔⵠ; Lⵢ ⵠⵡᵎ ⵢⵢⵔ ⵒⵔⵔⵗ·ⵗ·
ⵔᵐⵚⵒⵒ, ⵜⵢ·ⵙⵒ, ⵔⵔⵗ·ᵀ ⵒⵢⵔⵔ·ⵔⵚ, ⵒᵓⵠ
ⵜⵢ ⵠⵚⵒ ⵠⵡⵔⵗ·ⵒ ⵒ·ⵢⵔ ⵢⵔⵔⵗ·ⵗ·ᵎ ⵔⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·
ⵔⵚⵔⵔⵔⵚⵔ ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·

14 ⵓⵠⵠ Lⵢ ⵒᵐⵔⵔⵠⵓⵠⵗⵠⵔ·ⵒ ⵢᵎⵡⵔ·ⵗ·
ⵗⵙⵠ ⵠᵓⵒⵔᵎ ⵢᵡ ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·, ⵜⵠⵠⵔᵎ, ⵔⵔⵓⵒ-
ⵔⵠⵔⵔ·ᵎ ⵔⵔⵗ· ⵢⵔⵔⵗ·ⵗ·ᵎ ⵔⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ·
ⵗⵙⵠ ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·

15 ⵠᵓⵒⵔᵎ Lⵢ ⵒᵐⵔⵔⵠⵓⵠⵗⵠⵔ·ⵒ, ⵜⵒⵔⵔⵔⵚⵔ
ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·, ⵔᵡⵠⵓⵒ ⵠⵔⵔ ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·
ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·

16 ⵗⵙⵠ Lⵢ ⵚⵔⵓⵒⵙⵙⵗ·ⵗ·ᵎ ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·
ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·

17 ¶ ⵗᵎⵒⵒ Lⵢ ⵚⵒᵐⵔⵔⵠⵓⵠⵗⵠⵔ·ⵒ ⵠⵐⵗ·
ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·

18 ⵜⵖ· ⵠⵚ Lⵢ ⵠⵔⵔ; ⵢⵑⵠ ⵠⵔⵔⵚⵔⵒⵑⵢ
ⵒᵐⵔⵔⵔⵚⵔ ⵓⵠⵠ, ⵜᵐⵠⵓ·ᵎ, ⵚⵒᵐⵒⵒ ⵠⵐⵗ·
ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ· ⵠⵐⵗ·

ᐃᐢᐁᐁᐃᐢᐣ ᐅᑭᐢᐦᐤ ᐅᐢᑭ ᐱᐧᐃᐃᑕᑦᓭ, ᑭᓭ ᑌᑭᐢᐦᐤ ᐅᐢᑭ ᑲᐢᑭᓂᐤ ᐅᓇᑎᓭᐤᓂᐣᐣ.

19 ᐋᑊᓭ Lᖅ ᑭᓭ ᑭᐢᐊᓂᐤ ᐅᑕᐣᖅᓭ ᐯᐢᐊᓭ; ᐋᑊᓭ Lᖅ ᑭᓭ ᑭᓂᑕᐃᐣᖅᓂᐤ ᐅᑕᐣᖅᓭ ᑌᐱᑕ ᐃᐳᐧᓂᐤ, ᑲᐢᑭᓴᐤ ᐣᓂᐢᐁᐁᐃᐢᐣ, ᑭᓭ ᐣᓂᒪ ᖃᑎᐅᓴᐦᑕᑎᓂᐟ ᐃ

ⵙⵗ· ⵃⵎⵗⵒⵒⵔ' ⵆⵒⵣⵔⵗ·, ⵗⵏ' ⵗⵔⵒⵒ ᵖ"ⵒⵒⵙⵙ"ⵃⵙ, ⵜⵙⵙ ⵙⵔ' ⵖⵃⵒ' ᵖ"ⵒⵒⵙⵙ"ⵃⵙ, ⵆⵙⵙⵍ ⵖⵃⵒ' ⵒⵔⵔ' ⵗⵗⵔ' ⵒⵒⵙⵙ"ⵃⵙ, ⵗⵏ'ⵔⵒ ⵆⵔⵔ·ⵙⵙⵗ· ⵒⵒⵙⵙ"ⵃⵙ, ⵆⵙⵙⵍ

ᓴᐊᒪᐁ·ᐤ ᒥᓂᓇᐁ·ᐊ· ᑌᐱᑕ, ᑭᓇ ᒪᓂᑲᐢᑲᑎᑲ·, ᒥᑕᑎᑯᓇᐯᐊ·, ᑭᓇ ᐅᓇᓂᓄᐊ·; ᑲᐟᐊ·ᐢᑲᐃᑲ-ᓂᐠᐁ·ᐊ·ᐣ ᒪᓇ ᑌᐱᑕ.

12 ᑌᐱᐟ ᒪᓇ ᑲᐟᓂᓂᐁ·ᓄᐟᑕᓂ ᑲᑎᐱᓄᐠᑲᓄᐟ ᐁᑲᐠᐅᓇᐠᓂᑯᐟ ᑲᑕᑲᐠᐠᒪᑲᐠᑕᓂᐊ·ᐟ ᐃᐢᕐᐁᐃᐢᐊ, ᑭᓇ ᐁᑲᐠᐅᓇᐢᓂᓄᐟ ᐅᑕᓄᓂᑲᓂ-ᒥᓄᐊ· ᐃᐢᕐᐁᐃᐢᐊ ᐅᐠᑭ.

13 ¶ ᑌᐱᐟ ᒪᓇ ᐊᐅ·ᓂᒣ ᐠᐠᐅᑎᓄᐟ ᐅᓇᐢᒥᓂᒪ ᑭᓇ ᐃ·ᐊ· ᚐᐢᐅᓴᐢᐊᒥᐢ ᐅᐠᑭ, ᐃᐢᐋ ᑲᑕᓂᓂᐟ ᐃᐳᐢᓂᐢ ᐅᐠᑭ; ᓴᐅᐱᐢ ᒪᓇ ᐅᓂᓂᓂ ᑭᓇ ᐅᑕᓂᓴ ᑲᐠᓂᐠᐃᒪᓂᐊ·ᐟᐠ ᑌᐱᐟ.

14 ᐁᐅᓂ ᒪᓇ ᐅᒪ ᐁᐃᓂᓂᐠᑲᓂᐟ ᐊᓂᐃ ᑲᐢᑲᓂᐃᒪᓂᐠᒪᒪᐠᐟ ᚐᐢᐅᓴᐢᐊᒥᐢ; ᓴᒡᓂᐊ, ᑭᓇ ᓂᓂᐠ, ᑭᓇ ᓂᐢᐅᒪᐠ,

15 ᐃᐢᐊᐢ ᐊᓂᓄ, ᑭᓇ ᐃᐢᐊᐢᓂᐊ, ᑭᓇ ᓂᐱᐠ, ᑭᓇ ᑲᒡᐊ,

16 ᑭᓇ ᐃᐢᐊᐢᓴᒪ, ᑭᓇ ᐃᐢᐊᐢᐁᑕ, ᑭᓇ ᐃᐢᐊᐢᓯᐢᐁᐟ.

17 ¶ ᒪᓇ ᐃᐠᐋ ᐱᐢᐃᐠᑕᓇᐠ ᑲᐤᐯᐯᑕᐠ ᐊᓂᒪᒪ ᐁᑲᐠᐠᒪᑲᐠᑕᓇᐠᒪᒪᐠᐟ ᑌᐱᑕ ᑲᑕᐠᐠᒪᑲᐠᑕᓇᐠᒪᒪᐠᐟ ᐃᐠᐢᐁᐃᐢᐊ, ᑲᐤᐯᐠᐢᐠ ᐃᐠᐢᐃᐠᑕᓇᐠᐟ ᐃᐠᐢᐁᐃᐢᐊ, ᑲᐤᐯᐠᐢᐠ ᐃᐠᐢᐃᐠᑕᓇᐠᐟ ᐁᐃ

ᑭᒥᓄᐤ ᑲᑎᐅᓂᖅᑭᓄᑦ, ᓂᓂᔨᓂ ᐅᕐᐊᒣᐃᐧᓐᓇ, ᑲᐃᓐᑐᐊᓐᓂᐤ ᐃᓐᓐᓴᑎᓐᓂᑦ, ᑭᓴᓱᑭᐃᓐᓂᐤ ᒪᓐᓴᓴᓐᓂᑦ ᒪᓐᓴᓴᓐᓂᑦ ᐅᓐᓂᐤ ᑲᓐᓂᐤ ᐅᓐᓂᐤ ᐅᓐᓂᐤ ᐅ

ᐅᕙᓪᓕᐊᑐᓂᓚᐅᓐ· ᐅᖅᑭ, ᒥᓇ ᐅᕙᓪᓕᐊᑐᐅᓂᔪᓂᓂᓚᓐᓂᑯᑦ ᐊᓚᓯᓚᓂᐊ· ᐅᕙᐊᓕᓯᓚᓯᓚᐊ· ᐅᖅᑭᑦ:

15 Ⅼᓚ ᓂᑭᓴᐊ·ᑎᓂᐊᓐ·ᓂᓚᓐ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᕙᓇᑲᑎᑦ, ᒣ·ᖅᑭ ᑲᑭᖅᑎᓚᒪᒪᒪᓴᑦ ᓴᖏ, ᑲᑭᖅᐅ·ᐱᓇᓵ ᐅᐸᖅᕙᒪᒪᒪᓴᑦ.

16 ᑭᑭ Ⅼᓚ ᒥᓇ ᑭᐅᑭᒪᐃ·ᐃ·ᔪᑦ ᑲᕙᒪᓚᐊᓐᓪᑌᓂ ᑲᑭᑫ ᐅᐸᖅᒪᒪᒪᓴᑦ: ᑭᐅᑭᒪᐊ·ᐱᐃ·ᔪᑦ ᑲᕙᒪᓚᑲᕙᐊᓐᓪᑌᓂ ᑲᑭᑫ.

17 ᒣ·ᖅᑭ ᑲᐃᕙᓪᑌᑭ ᑲᖅᑭᓴᑐ, ᒥᓇ ᒣ·ᖅᑭ ᑲᐃᑎᒋᓚ·ˣ ᐅᒪ ᐃᓕᓴᒧᐃ·ᔪᑦ, ᐅᑯᓕ ᒣ·ᖅᑭ ᓂᑦ ᑲᐃᓕᓴᒪᒥᑯᓕ' ᑌᐱᑦ.

18 ¶ ᑭᖅᑎᑭᒪᓂᐅ ᑌᐱᓕ Ⅼᓚ ᑭᖅᐱᖅᑐᑫᓂ, ᐅᑯᓕ ᐅᑭᖅᓴᖅᑭᖅ' ᐅᐸᖅᒪᒪᒪᓴᑦ, ᐅᒥᓕ Ⅼᓚ ᑭᖅᐃᑕᑌᓂ ᑲᖅᑭᓴᑐ ᑲᑎᑭᖅᑭᒪᓂᐅ ᑭᖅᑭᒪᓂᐅ? ᒥᓇ ᓵᓄᑕᖅᑭᓚ·ˣ ᓂᓐ, ᐅᑦ ᑲᑭᖅᐃᓕᓴᒪᒥᓕᓕᓐᓂᐅ?

19 ᐅᒪ Ⅼᓚ ᖃᓴᐱ ᓴᐟᐱ ᑭᖅᐊᐱᓕᓂᓵᓕᑦ ᐅᐸᖅᒪᒪᒪᓴᑦ, ᐃ ᑲᑎᐅᓴᖅᑎᑫᓴᑦ ᑲᖅᑭᓴᑐ; Ⅼᓚ ᒥᓇ ᑭᑭᖅᑭᓴᒧᐃᓕᒪᓂᑦ ᑭᐅᑭᒪᓂᐅ ᐃ·ᓂᑦ ᑲᑎᑭᖅᑭᒪᓂᐅ ᑭᖅᑭᒪᓂᐅ ᐃᓐᓇᓂᑦ ᐃᓐᓇᓂᑦ ᐅᐸᖅᒪᒪᒪᓴᑦ ᑲᖅᑭᓴᑐ

ⵃⵘ"ⵛⵠ ⵓⵏ' ⵜⵒ"ⵔⵣⵣ' ⵃ"ⵒⵖⵔ ⵣⵛⵙⵏⵅ ⵜⵅⵙⵔⵚⵗⵔⵗ.,

10 ⵜⵚⵚ ⵑ' ⵒ"ⵁⵚⵙⵏⵗⵜ.ⵔ ⵊⵅⵗⵍ ⵜⵚⵚⵏ ⵓⵏⵍⵛ ⵒ"ⵔⵜⵔⵒⵍⵗ. ⵁⵚ, ⵒⵔ ⵗⵛⵔⵔⵃⵗ.ⵅ', ⵒⵓ ⵒⵔⵏⵗⵜ.ⵅⵍⵅ', ⵚⵃⵍ ⵜⵒⵒ"ⵔⵣⵣ'; (ⵚⵃⵍ ⵣⵛⵙⵏⵅ ⵜⵒ"ⵓⵓ-ⵔⵓ"ⵛ' ⵑ'ⵜⵔ.) ⵊⵅⵗⵛ ⵍⵃ ⵒⵗⵚⵚⵏⵜⵛ ⵚⵔ-ⵃⵁ ⵗⵚⵚ.ⵚⵔⵃⵓ, ⵒⵓ ⵜⵏⵁ.ⵚⵔⵃⵁ ⵗⵚⵚ.ⵔ-ⵚⵃⵓ, ⵒⵓ ⵜⵏⵗ.ⵏⵗⵚⵔ ⵗⵚⵚ.ⵔⵃⵓ.

11 ⵗⵔⵁ ⵗⵚⵚ ⵒ"ⵔⵜⵔⵒⵍ° ⵓⵏ' ⵃⵒ"ⵛⵒⵚ-ⵓⵍⵗ.', ⵃⵏⵓⵔ"ⵚⵒⵗ', ⵗⵚⵚ ⵚⵔⵔⵃⵁ.ⵔⵔⵃⵁ' ⵜⵒ"ⵜⵏⵁⵍ ⵜⵚⵚ.ⵔⵃⵁ.' ⵃⵒⵏⵁ.ⵚⵔⵃⵁ.' ⵜⵒ"ⵜⵏⵁⵍⵗ.ⵔ ⵜⵚⵚ.

ᔑᒋᐊᐧᐃᓂᓂᓄᐤ ᐅᓇᐣ ᐅᐢᓂᓴ ᖁᐤ, ᒣᐣᑭᐸ ᐳᐣᒋᐊᐧᐃᐣ ᑲᐸᐣᐊᓂᒋᐣᒋᐊᓂᓂᓄᐤ. ᑌᐱᐟ ᒪᓄ ᑭᐣᐊᓂᑎᐊᐢ ᑭᑎᒥᐯᐊᐣᒥᐟ, ᐅᑭᐣᑭᓄᐣ ᐅᐣᑭ ᐅᑕᔑᐣᑫᐳᖁᓇ, ᐯᒥᐣᒋᓄᓂᓄᐟ ᐅᐣᑭᐸᐣᐊᓂᓂᓄᐤ ᐅᑕᔑᐣᑫᐳᖁᓇ ᐅᑕᑭᓄᐣᐊᓂᓂᓄᐤ ᐊᒪᓇ ᐅᑕᐊᓂᓂᓄᐤ.

3 ᐅᔑᑭᒪᓂᓂᒥᐊᓂᐊᓂ ᒪᓄ ᐊᒪᐣ ᐅᑕᐊᓂᓂᓂᓂ ᐅᒥᓂ ᑭᐣᐊᐅᐢᐣᐣ ᐊᓂᐅᐊ ᐅᓇᐣ ᐅᔑᑭᒪᒥᐊᓂᓂᓄᐤ, ᑭᑎᑌᐢᐣᐅ ᑭ ᑌᐱᐟ ᐅᐅᑭᒪᐅᓂᓄᒪᐟ ᑯᐣᐊᐅᓂᓄᐤ, ᑲᓇᑭᐣᑫᐳᖁᓇ, ᐃᓂᐣᐊᓂᓂᓄᐤ ᐅᐣᑭᐸᐣᐊᓂᓂᓄᐤ ᐊᓂᐱᐟ ᐊᓂᐱᐟ ᑲᓇᑭᐣᑫᐳᖁᓇ, ᐅᐣᑭᐸᐣᐊᓂᓂᓄᐤ ᐊᒪᓇ ᐅᑕᐊᓂᓂᓂᓂ ᐅᑕᐊᓂᓂᓂᓂ ᐊᒪᓇ

ᐯᒃᐣ ᒪᓄ ᑭᐳᐃᑐᓯᓂᐅ ᓂᔨᓴᒃ ᐃᓕᓴᕐᓂᖅ ᐊᑐᓂᖅ ᐊᑐᓂᖅ ᐃᓕᓴ

ᑭᖅᑲᓱᒪᓗᑦ ᐊᐅᓚᓐᓂᐊᑦᑎᓪᓗ ᐅᕝᕙ ᐅᑐᐱᖅ; ᐅᕝᕙ ᑭᓴᓕᒫᓂᖅ, ᐅᓗᓂ ᔪᑦᑎ ᑭᖅᑭᑐᒪᓂᖅ.

2 ᐅᓪᓗᓂᓪᓚᓐᓂᓄᖅ ᐃᓕᓴᒃ ᒥᖅᑎᓂ ᑭᖅᑲᓱᐅᓂᖅ ᓇᒪ ᓴᓐᓂᖅ ᒪᓕᑐᒃᓴ ᒥᓇ ᐊᐃᑦᖅᑲᓇ;

3 ᒪᓕ ᑲᓂᑎᒪᓂᓂᑦ ᐊᓚᓂᓄᖅ ᓇᒪ ᓄᒃ ᑭᖅᑲᓱᖅ, ᐱᓚᓇ ᑲᓪᓚᒋᑐᑎᓚᓂᓴ, ᐋᓄᐱ ᑲᑎᖅᓇᐃᓚᖅᑲᐊᑦᑎ; ᑭᖅᓂᓄᓪᓚᓐᓂᑦ ᒪᓕ, ᒥᓇ ᔪᓂᓂ ᐅᓪᐊᑦᓂᔪᓐᓇ; ᑭᖅᑭᓂᓄᐊᑦ ᑎᐱᔾᔪᑦ ᐅᓪᓂᖅᑲᐊᑦ, ᒥᓇ ᑭᖅᓂᖅᑲᐊᑦ ᐅᓂᓂᖅᑲᐊᑦ, ᒥᓇ ᑭᖅᐱᓂᓄᓪᓚᐊᑦ ᐅᓂᓂᖅᑲᐊᑦ, ᒪᐃᔾᔪᒪᓂᓄᓪᓕ, ᒪᓂᔪᓐᓇᖅᑐᖅ ᑭᖅᑲᓱᐅᓂᖅ.

4 ᐅᓂᑦ ᒪᓕ ᐅᐱᒥᓂᓄᖅ ᑭᖅᑎᓗᑐᖅ ᐅᓪᓂᑎᓂᓄᓪᓚᐊᑦ, ᐅᓂᓂ ᐅᑭᖅᒪᓚᓄᓪᓂᑦ ᑭᓕᓄᑐᖅᑲᐊᑦ ᑕᓪᓕᐅᑦ ᐅᒪᓕᐅᓂᒪᓕ, ᒥᓇ ᑎᐱᔾᔪᑦ ᐅᑦᑕᓂᖅᑲᒪᓚᓂᑦ, ᐊᓕᓐᓂᒃ ᒪᓕ ᐅᐅᑦᓂᓪᓂᑦ ᑭᖅᓯᓂᓚᓐᓇᖅᑐᑦ.

5 ᐅᓚᑦ ᒪᓕ ᓴᓐᓴᒃ ᑭᖅᑭᓐᑕᐅᖅ ᐊᓂᓂᓄᓪᓚᐊᑦ; ᐅᒥᓂ ᒪᓕ ᑭᖅᐃᑕᖅ ᓄᑕᓇ, ᐅᓐᓇᒃᓱᒪᓂᑦ ᑲᓂᓄᖅ ᐅᓂᓂᖅᑲᐊᑦ ᐅᓂᓂᖅᑲᐊᑦ ᐅᓂᓂᖅᑲᐊᑦ

21 ¶ ⵓⵏ ⵍⵍ ⵒⵔⵣⵓⵜⵙⵙ ⵜⵉⵔⵜⵜⵉⵏ ⵜⵜⵉⵔⵜⵜ ⵜⵜⵉⵔⵜⵜ, ⵙⵒⵔⵜⵜⵉⵏ ⵙⵒⵔⵜⵜⵉⵏ ⵍⵍ; ⵒⵔⵙⵙⵜⵜⵉⵏ ⵍⵍ ⵙⵙⵙⵙⵜⵜⵉⵏ ⵙⵒⵔⵜⵜⵉⵏ ⵍⵍ ⵒⵔⵙⵙⵜⵜⵉⵏ ⵍⵍ ⵙⵒⵔ

ᐃᑯᐢ, ᐅᒥᓗ ᐁᑭᐢᐃᑦᓭ᙮, ᐊ·ᓴᐃᐧᑎᓴᐊᒪᒪᐃᓕᐅᐢ ᐅᑲ· ᐊᐊ· ᐃᑫᓂ᙮, ᐊᒋᑭᕐᐊᐃ Lᓗ ᐃᑫᑲ·ᑌᑦ.

18 ᑲᐢᑭᑭᑫᑦ Lᓗ ᐯᐢᓇᓗᑲ·ᓭᓇᑌᓴᐢ ᒥᑫ-ᑯᑦᑲᓂ᙮; ᖃᑫL ᐅᑯᐊᐊ· Lᓇ ᐊᑯᐅᓇ ᑭᑭᑫᒪᒧ-ᐃ·ᑯᐢ ᑭᐢᑎᐅᑭᒪᐃᓕᐊᐃᓴᐢ ᐊᑯᑭ ᑲᐅᑭᑭᓂᑭ-ᓂ·ᐃᐊ·ᐃ·ᑯᐢᓂ. ᐊᑯᐃ Lᓗ ᐅᑕᑫᖏᑲᓇ ᑲᐢᐊ·-ᓴᐃ·ᕆᐅᓴᐊ·, ᐅᑯᓂ ᐅᑭᐢᑭᕆᐊᒥᓴᐢ ᐃᑫᑲ·ᑌ-ᒥᐢᓂ᙮.

19 ¶ ᑌᒪᵻ Lᓗ ᑲᐢᐊᒥᐢᓂ᙮ ᐱᑯᑌᓴ᙮ ᐅᑎ-ᑲ·ᓂˣ, ᒥᓇ ᐅᑭᐢᓴᓴᑭᒪᐸˣ ᐊᑯᐃ ᐅᐸᐢᐃᐃᓴᐊ· ᑲᑭᑭᓇᓇᐢᑭᐢᓇᑌᓴᑭ ᑲᑭᑭᑫᓇᐢᑭᐢᓂ, ᒥᓇ ᐅᒥ-ᒥᒥᓇˣ ᐅᑎᑲᑫ·, ᐅᑯᓂ ᐅᐊᑎᒪᔪᐢ ᐅᐊᑎᐱ-ᒧᐢᑌᐢ᙮.

20 ᐊᓂᐃ Lᓗ ᐃᑫᑦᐢᐊᒪ ᐅᐸᐅ·Lᔪ· ᐅᒥᓂ ᑭᐢᐃᑎᐢ, ᑲᑭᐢᐃ·ᑎᐢ ᑭ ᐃᑦᓇᐢ ᑭᐸᐅ·Lᐢᐤ? Lᓗ ᐅᑲᑭᐢ ᐊᓇᐢᑦ, ᓂᐸᐅ·Lᐢᐤ; ᐃᐸᐅ·Lᔪ ᐃᐱᐢ; ᐅᑲ-Ã·ᓴ ᐸᐱᑦᐊᐢᑦᐢᑦ ᐅL. ᐅᑯᓂ Lᓗ ᑌLᵻ ᑭᐢᐸᐱᑦᐊᑯᐢᐤ ᐊᓂᑦ Ã·ᑭᓴˣ ᐃᑫᑦᐢᐊᒪ ᐅᑦ-ᐅ·Lᐊ·.

21 ¶ Lᓗ ᐃᐢᐱ ᑭᐢᑎᐅᑭᒪᐤ ᑌᐱᐢᑦˣ ᑲᐢᑭᑲᐤ ᐅᐅ, ᓇᐢᐱᐢᐨ ᑭᐢᑭᑫᐃ·ᑯᐤ.

22 ᐃᑫᑦᐢᐊᑦ Lᓗ ᓇL ᖃᑲᑦ ᐅᒥᐃ·ᑯᐢ ᐊᐳᐢ ᐅᒪᒧᑦᓂᓇᐢ ᑭᐢᐊᓇᐢᑌᐤ ᐃᑦᐃ·Lᐢ; ᖃᑫL ᐃᑫᑦᐢᐊᑦ ᑭᐢᐦᑲ·ᑌᐤ ᐃᑦᐃ·Lᐢ; ᑫᑫL ᑭᓴᑯᒣᐃᐊ· ᑌLᵻᐊᐃ ᐅᐸᐅ·Lᐊ·.

23 ¶ ᑭᐢᐅᑎᐢᑦᐃᓂᐤ Lᓗ ᐃᐢᐦ ᑎᐢᓂ ᑲᓂᑭ-ᐱᐳˣ, ᐊᓇ ᐃᑫᑦᐢᐊᑦ ᑭᐢᐊᐅᐳᑐ·ᐤ Lᔪᑎᑌᐢᑯ ᐅᑦᐢᑯᑭᐊᐃ· ᐯᐊᵻᐅᐯᐱᵻᐃˣ, ᐊᓂL ᐅᐢᐱᐢ ᐃᐢᐦᐃˣ ᐃᐢᐦᐃᐳᐢᐤ; ᐃᑫᑦᐢᐊᑦ Lᓗ ᑭᐢᐃ·ᐢᑯᑌᐢ ᑲᑭᐢᐅᑦᐢᐃᐊ·. ᐅᑲᑭᑭᑫᐃᐊ·.

24 ᐃᑫᑦᐢᐊᑦ Lᓗ ᑭᐢᐯᓇᐢᑭ ᑭᐢᑎᐅᑭᒪᐃᓕᐊ·, ᐅᒥᓂ ᐅᑭᐢᐃᓭᐢ, ᐃᐢᐦᑦᐢᑦ ᐊᓇᐢᑦ, ᐸᑕᑫᖏᑲᓇ ᐊᑲᐅᐢᐤ ᒪᔪᑎᐢ ᐅᑦᐢᑯᑭᐊᐃ·; ᑭᐢᑦ ᑭᐢᑎᐅᑭᒪᐢᑭ, ᑭᐦᐢᐃᓴᒥᑎᐢ, ᒥᓇ ᐅᑕᑫᖏᑲᓇ ᑲᑦᐃ·ᖃᐢᐤ·ᐃ·ᑦᐢ ᑭᑕᑫᖏᑲᓇ.

25 ᑭᐢᑎᐅᑭᒪᐤ Lᓗ ᐅᒥᓂ ᑭᐢᐃᑌᐤ ᐃᐢᐦᑦᐢᐊᒪ, ᓇᒪᐃ·ᑲ, ᓂᐃᐢ, ᑭᐢᑦ ᐅᑲᐃ·ᑲ ᐊᓇᐢᑦ ᑲᐢᑭᑭᑫᐃᐊ· ᐅᑲᑭᑭᑫᐃᐊ·, ᐅᑲ ᑲᐢᑎᐢᐅᓂᐢᑦᐃᓂᐤ, ᐅᑲ ᑲᐢᑭᑭᑫᐃᐊ· ᑲᐢᑭᑭᑫᐃᐊ·

ᐅᑭᐣᐃᓯᐨ, ᑭᓯᐊᔭᒥᑎᐤ, ᑲᓇᓄᐦᑎᒧᐣ ᐃᓱᐃᓱ, ᒥᓇ ᐅᑲᐤ ᔕᓯᓐᑲᐤ ᒪᔑᐊᐧᑲᐤ, ᒥᓇ ᐅᒪᐃᐧᑲ ᓯᒪᓐᒍ ᐱᐢᐧ, ᒪᓇ ᐃᓱᓇᐦᓱ ᓯᐣᓐᒍᐨ ᐃᐣᐧ ᐤ ᑭᓂᐣ ᑲᒪᐃᐧᑲᑎᐨ.

3 ᐃᐢ ᒪᓇ ᑭᐣᐅᑭᒪᐢᐤ, ᐅᒥᓱ ᒪᓇ ᐃᓯᑲᐣ. ᔑᐊᐣ ᒪᓇ ᐸᐣᐊᓯᐣᐤ ᐃᑌᐧᐃᐧᓇ ᐅᔑᓂᔭᐨ.

4 ᐃᐢᐱ ᒪᓇ ᑎᔑᐊ ᐃᐢᑫᐤ ᐅᔭᒥᐣᓯᐧ, ᑭᐣᒥᐧᑲᒥᐣ ᑭᐢᐧᑭᐣ, ᒧᐢᓯᑲᒥᐣ ᐅᔭᒥᐣᐊᑕᒥᐣᓯᐧ, ᐅᒥᓱ ᐅᑭᐣᐃᓯᐨ, ᐃᐧᓱᐃᐣ, ᐅ ᑭᐣᐅᑭᒪᐢᐤ.

5 ᑭᐣᐅᑭᒪᐢᐤ ᒪᓇ ᑭᐣᐃᑌᐤ, ᓇᓓᐣᐱᔭ? ᑭᐣᐃᓱᓇᐢᑫᐧᐃᐧᓱᐢᒣᐤ ᒪᓇ, ᔑᐯᐧ ᐃᔭ ᔭᓂᐃᐧᑲᑫᐧᐤ, ᒥᓇ ᓂᓇᐯᐨ ᑭᐣᓂᐱᐤ.

6 ᔑᐢᑭᓂᐢᑫᐧᐨ ᒪᓇ ᐅᑭᓂᓂ ᐅᑎᓱᔭ, ᐅᓂᓱᐢᐣ ᒪᓇ ᑭᓪᒪᓱᐣᐃᐧᐣ ᑭᐣᐱᓇᐤᓂᐨ, ᓇᒪ ᒪᓇ ᐊᐃᐧᔭᐣ ᑭᐣᐃᐣᐨᓇᐤ ᑫᐃᓇᑌᓇᐟ, ᒪᓇ ᐯᔭᐣ ᑭᐣᐸᓇᒪᐢᐧᐤ ᔑᐸᓇ, ᐅᑎᓱ ᐅᑭᐣᓂᐟᓯᐟᐣ.

7 ᑭᐣᐟ ᒪᓇ, ᑲᐣᑭᓂ ᐅᔭᓂᒪᐣ ᐸᓱᔑᐢᑕᐯᐧᐊᐧᐣ ᔑᐢᑭᑭᐢᑫᐧᒪᐧ, ᐅᒥᓱ ᒪᓇ ᐃᑌᐧᐊᐧᐣ, ᐸᓱᑎᓂᐨ ᐊᓇ ᑲᑭᐨᓂᐟᓯᐟ; ᐅᒥᓱ ᒪᓇ ᐅᑭᐣᐃᓯᐨ, ᐃᓱᐃᐣ, ᐅᑭᐣᐃᓯᐨ, ᐃᐧᓱᐃᐣ, ᐅ ᑭᐣᐅᑭᒪᐢᐤ.

8 ᑭᐣᐅᑭᒪᐢᐤ ᒪᓇ ᐅᒥᓱ ᑭᐣᐃᑌᐤ ᐃᐢᑫᐧᐊᐧᐣ, ᑭᑫᐨ ᐃᑌᐣᑌ, ᓂᐅᐊᑲᓇᐧᒥᐧᐣ ᑭᔭ ᐅᐣᑭ.

9 ᑎᔑᐊ ᐃᐢᑫᐧᐤ ᒪᓇ ᐅᒥᓱ ᑭᐣᐃᑌᐤ ᑭᐣᑭᐣᐅᑭᒪᐢᐤ, ᓂᐅᐊᑭᐟ, ᐅ ᑭᐣᑭᐅᑭᒪᐢᐤ, ᒪᓰᔭᐃᐧᐣ ᓂᐅᐸᓇᒥᐢᑲᑎᐣ, ᒥᓇ ᐧᐣᐟᐃᐣ ᐃᐧᑭᐤ; ᒥᓇ ᑭᐣᐃᑭᒪᐢᐤ ᒥᓇ ᐅᔑᐢᒪᐊᐧᐃᐧᐣᐊᐧᐣ ᑲᐸᐃᐧᔭᐣᐊᐧᐣ ᐅᐸᓱᐢᐣᐟᓯᐧᐣᐨᑲᐧᓂᔭᐣ.

10 ᑭᐣᐅᑭᒪᐢᐤ ᒪᓇ ᑭᐣᐃᑌᐧᐤ, ᑭᐢᐱᐣ ᐊᐃᐧᐣᐨ ᐧᓇᓂᐢ ᐃᑎᐢᑭᐣ, ᐯᐸᒪᐃᐧᐣ, ᓇᒪᐃᐧᐣᑲᐨ ᒪᓇ ᒥᓇ ᑭᓱᐸᓂᐣ.

11 ᑭᐣᐃᑌᐧᐤ ᒪᓇ, ᑭᐸᔑᓱᔭᒥᐣ, ᑭᐣᐨ ᑭᐣᐅᑭᒪᐢᐤ ᐱᐸᑭᐢᑭᑭᐣᐯᐧᐤ ᑲᑎᐯᔭᐣᑭᑫᐧ, ᐅᑲ ᐱᐸᐃᐧᓇᓂᐢᐧᐣ ᑎᐦᔑᔭᐨ ᒥᓇ ᐱᐸᐃᐧᐣ, ᐅᐊᑎᐢᐧᐣ ᐱᐸᐃᐧᐣᐊᐧᐃᐧᐣ, ᐅᑲ ᐱᐸᐃᐧᓇᓂᐢᐧᐣ ᐅᔑᔑᔑᐣ, ᐅᑲ ᐱᐸᐃᐧᓇᓂᐢᑫᐧᐨ ᐃᐧᐣᐟᐃ

ᐞ·ᵖᐟᐣ ; ᑕᐟᑎᵡ ᑕᐢᑭ ᐠᓂᐞᑎᑕᑲᒃ·ᐣ ᐃᐟ ᓇᒪᐃ·ᑲ ᑭᒪᑦᐟᐞ.

26 ᐃᑦᐠ Lᒃ ᐁ·ᓇᐁ·ᐊᑭ ᑕᑎᑲ·ᐣ, (ᒥᑫL ᑕᐢᒋ·ᵒ ᐠᓂᐞᑎᑕᑲᒃ·ᑕᓇᑭ ᑲᑭᑕᓇᐁ·ᐊᵡ, ᒥᑫL ᑭᐢᒥᐢᐢᐞᑦᐞ·ᵒᐣᵒ, ᐁᑕᐞ Lᒃ ᑕᐢᑭ ᑭᐢᑕᓇᐁ·ᐊᑦᐟ ;) ᑭᐢᑎᐠᐟᐢᐞᑦᐞ ᐁ·ᐢᒋᑲᒃ ᑕᑎᑲ·ᵒᵡ ᵹᔭ·ᵒ ᒥᐟᑕᐢᐣ ᐃᐟ ᑲᑭᐢᑕᓇᐁ·ᐊᵡ ᑭᐢᑎᐠᐟᐢᐞᑦᐞ·ᵖᐟᐣ.

27 ᐞᐟᔨᐞᑦ Lᒃ ᑭᓂᐢᐞᑕᓇᐁ·ᐊᵡ·ᵒ ᓂᐣ ᑕᐞᒋᔭᔭ, ᒥᓇ ᐯᔭᐢ ᑕᐞᓂᔭ, ᑌLᵡ ᒃᑭᐢᐞᐃᒋᓂᓂᓂᔭᑕᐞ ; ᐁᑕᐞ ᐃᐣᒋ·ᵒ ᒃᑭᐢᒃᕮᐞᑦᐞᒋᐟ.

28 ¶ ᐁᒋᐟ Lᒃ ᐞᐟᔨᐞᑦ ᑎᐣᓂ ᵹᔭ ᐱᐣᓇ· ᑭᑕᒋᑭᵒ ᓂᐠᑕᔭᐞᑦᐢᵡ, ᐯᒃ Lᒃ ᐯᑭᐢᐞᐣᒪᐟ ᑭᐢᑎᑕᑲᒪᐟ.

29 ᐁᑕᔨ ᑕᐢᑭ ᐞᐟᔨᐞᑦ ᑭᐢᓇᐃᐣᵒ ᔨᐃᒋ, ᐁᐃ·ᐃᒋᑎᐱᐞᒪᐟ ᑭᑦᓇᒋᓇ ᑭᐢᑎᑕᑲᒪᐞᐣ ; Lᒃ ᓇᒪᐃ·ᔭ ᐃ·ᐢᐯᐃᑎᐟ ; ᵹᔭ·ᵒ Lᒃ ᐁᓇᐃᒪᐟ, ᓇᒪᐃ·ᔭ ᐃ·ᐢᐯᐃᐣᐢᑌᑦᐞᐣ.

30 ᐁᑕᔨ Lᒃ ᑕᐢᑭ ᑭᐢᐃᑌᑭ ᑕᑐᐣᐟᐊᑲᒃᓇ, ᐞᐟᓂᐢᒋᐞᐣ, ᔨᐃᒋ ᑕᑭᐢᑎᒃᐣ ᑭᑭᐞᐟᐣ ᑕᐢᑎᑕᑲᒃᓂᵡ ᐞᑲᑭᑭᵒ, ᐁᑭᐞ Lᒃ ᐞᑲᑭᐞᐟ ᑕᐣᐟᑭᑭᒥᓇᒪ, ᓂᑕᐃ·ᔭᐣᑎᑕᒪᵡ. ᐞᑭᓂ Lᒃ ᐞᐟᔨᐞᑦ ᑕᑐᐣᐟᐊᑲᒃᓇ ᑭᔭᐣᑲᒪᒪᐣᐟ ᑲᐣᑎᒃᓇᑭᵒ.

31 ᔨᐃᒋ Lᒃ ᑭᐢᐞᓂᔨ, ᐁᑭᐢᐯᐃᓇᐟ ᐞᓂᐃ ᐞᐟᔨᐞᒪᒪ ᐃ·ᑭᑭᵡ, ᑕᑎᔨ Lᒃ ᐁᑭᐢᐃᑕᐟ, ᑫᒃ ᑕᐢᑭ ᑕᑐᐣᐟᐊᑲᒃᓇ ᑲᑭᔭᐣᑲᐞᐢᑭᐣ ᓂᑭᐣᑎᒃᓂᑭᵒ ?

32 ᐞᐟᔨᐞᑦ Lᒃ ᑭᐢᓇᐣᐞᐃᓂᒪᐣᵒ ᔨᐃᐞᐞ, ᐞᐟᐞᐢᐞᑦ, ᑭᑭᐢᓇᐃᒥᐣ, ᐯᐃᑌᐟᓇᐣ, ᐯᐃᐣᐢᑌᑦ, ᑭᑎᐣᐟᑎᐃᑕᐣ ᑭᑎᓇᐟ ᑭᐢᑎᑕᑲᒪᵒ, ᑲᑕᐃᐟ, ᑫᒃ ᑕᐢᑭ ᑲᑭᐢᐯᐞᑕᐢᐣᐢᑌᑦᐣ ᑭᑭᓇᵡ ? ᓇᐞ·ᐣ ᑲᑭᐢᐞᒥᐞᐞᐟᐞᐞᐟᐞᐞᐟ

ⵒᑕᑊⵚ′. ᑭᑊᑎᑦᒪᒪº ᒪⴱ ᑦᵐⵒⵏᑌº ᒥᑦᑕᑊ′ ᐱᵠⵚ·ᐜ·, ᑯⵙᐃ ⵒᑎᐱᒥᒥᑊᑦᑦᐢ, ⵒᑦⵒⵒᐃ·ᑦ·º·ⵒᐃⵒⵒⵙⵔ′.

17 ᑭᑊᑎᑦᒪᒪº ᒪⴱ ᑦⵔⵡ·ᑦᑌº, ᒥⵒ ⵒᑊⵔⵏº ᐊⵙⵔⵙⵔ·ᐜ· ᐯᐱᒥᑎϟᑎⵙⵗ′, ᐯⵔᑊᑦᐊⵚ′ ᒪⴱ ᐃᑕ ᐯᑦ·ᓴ·ⵏᐜ·ⵙⵔ′.

18 ⵒᑊⵔⵏº ᒪⴱ ᑎᑕᐢᵠᑊⵒⵒⵒ ᑦᵐᒪᒫᑎⵒᐢ ᑎᵐᐱᑐ; ⵒᑊⵔⵏº ᒪⴱ ᑭⵗᐃᑕ′ᑕᐢ, ᒥⵒ ⵒᑊⵔⵏº ᐱᵻᐃᑕ′ᑕᐢ, ᒥⵒ ⵒᑊⵔⵏº ⵔᑕ′ᑕᐢ, ⵙⵗᑦ·ϟ·º ᒥᑕᑦᐢᑕⵒ ᐊⵙⵔⵙⵔ·ᐜ·ᐢ ⵒᑭᑦᐯᐱᒥᑎϟᑦ·ᑭᐢ ⵒ′ ᑎᑦᒥ, ᑭᑦⵚⴱ.ⴱᵐᑕᐯ·ᐜ·ᐢ ᑭᑦᑎᑦᒪᒪᑊ·.

19 ¶ ᐯⵗᓰᐃ ᒪⴱ ᑭᑦᑎᑦᒪᒪº ᑭᑦᐃᑕº ᐃᑕ′ ⵒᑕᑊ·ᑎᐃ·′, ⵇⵒ: ᑎᑦᒥ ᑭᑦᑕ ⵒᐃ·ᑫᐃ·ⵒᵡᵡ? ᑭᐯ· ⵒⵒⵒᑦ′ ᐃᑦ, ᐃ·ᑦᐜⵒⵒ ᒪⴱ ᑭᑦᑎᑦᒪᒪº; ᑦⵚᒪ ᒥᒪⵙᑌᐃ·› ᒥⵔ ᑦᑕⵒᑦᑌᐃ·.

20 ᑎᑦⵗᑦᵡ ᐱⵗ ᐯᑭᑦᑕⵗᑦⵔ, ᐜⵔᵐ ᑭ ᒪⴱ ⵒᑭⵗⵒ ᑭⴱᐃᑦᐃᑌᐢ ⵒᑦᑦᑦᒪᐃ·ᑫᐃ·ⵒᵡᵡ ᑦ ᐯⵜⴱ·ᵡ ᐯᐃᑐᵐᑌⵒ› ᐱⵗ ᐃᑌ ⵚᑭᵐᐃᑐᵐᑌⵗ·ᓂ, ᑭᑦ· ᐃϟ, ᑭᑦ·ᑦᐃ· ᑭᑦⵒᓴ·; ᑦϟᓴ·ᑌᑦᐃ·› ᒥⵔ ᑦᐯ·ᐃ·› ᑭⴱᐃᑐᐃ·ᑫᐃ·.

21 ᐃᑌ· ᒪⴱ ᑭᵐᓴᑫ·ᐊ·ᑦᓴº ᑭᵐᑦᑎᑦᒪᒪᐊ·, ᑦᑦᑦ ᐯᑭᵐᐃᑕ′, ᐯᐃⴱ·ᐱᒪᑦᑦ′ ⵒᑌᑦⵒᒪᑭᑊ′, ᒥⵔ ᐯᐃⴱ·ᐱᒪᑌᑦ′ ᑑᐢᑭᵐᑭᑊ′, ᑭᑦ·ᑦᐃ· ᐃᑕ ᑭᑦᑎᑦᒪᒪº ᑫᵐᑦᓴ¯ ᐃᑕ ᑑᐢᑭᵐᒪᒪᒪᒪᑦ′ ᑭᑦᑎᑦᒪᒪº, ᑫᵐᑦᓴ¯ ᐃᑕ ᑑᐢᑭᵐᒪᒪᒪᒪᑦ′ ᑑᐢᑭᵐᒪᒪᒪᒪᑦ′ ᐃᑕ ᑑᐢᑭᵐᒪᒪᒪᒪᑦ′

ⵛⴻⵔⵔⵍⵍⵔⵛⵃ· ⵒⵒⵅ? ⵃ·ⵔⵔ ⵅⴻ ⵒⵎⵔⵛ ⵠⵍⵓ·ⵔ, ⵛⵛⵔⵛⵔⵓⵍ·ⵃ· ⵄ·ⵔ ⵠⵍⵍⵒⵠⵅⵔ· ⵒⵍⵓⵔⵛⵔⵓ ⵒⵍⵍⵒⵠⵅⵔ· ⵒⵍⵍⵒⵠⵅⵔ· ⵒⵍⵍⵒⵠⵅⵔ·

ᐊᕆᓯᓂᐤ ᑲᓇᐃᓇᒪᐧᑊ· ᒪᓇᐱᑯ ᑲᐢᑭᓴᐤ ᐁᐢᐯ-ᑭᐢᑎᐧ; ᐅᑯᓯ ᒪᓗ ᑲᐢᑭᓴᐤ ᐊᕆᓯᓂᐤᑎᐧ ᑲᑕ-ᑭᓴᒣᐃᓱᓯᐧᑊ.

4 ᐊᔨᒪ ᒪᓗ ᑲᐃᑌᐧᐃᐧᑊ' ᓇᒧᐢᒣ ᑭᐢᓇᒣᐃᒪᐤ ᓯᐊᓯᐊᔨᐧ, ᒥᓇ ᑲᐢᑭᓴᐤ ᑲᓂᑲᓇᓂᐢᑕᔨᓯᑭᐧ ᐃᒣᓱ-ᐁᐃᐢᐊᐧ.

5 ᓯᐊᓯᐢᐊᔨ ᒪᓇ ᑭᐢᐃᑌᐧᐤ, ᓇᔪᒥᓭ ᐅᑓᐧ ᓱᓴᐧ ᑲᐢᐄᖅᑎᐃᐧᐤ, ᑭᔭᔨ ᒪᓇ ᐯᔨᒪᐧᔨᐧ ᒪᐢᑎᐧ ᓄᐃᐧ-ᑌᐢᐊᐧ.

6 ᐃᒣᐱ ᒪᓇ ᓱᓴᐧ ᑲᐯᓇᔨᐧ ᐊᓂᐃ ᐁᐢᐯᐊᒪ, ᐁᐢᐯᐊᔨ ᑭᐢᐊᔭᒥᐅᐤ, ᑦᑎᔨ ᐅᐃᒪᔨᐧ; ᐊᐅᔪᐯᐢ ᑦᑎᔨ ᐃᐢᐯᐤᐧ ᐅᑓᐧ, ᐊᔭᒥ ᐅᐃᒪ.

7 ᓱᓴᐧ ᒪᓇ ᑦᑎᔨ ᑭᐢᐯᐤ ᐁᐢᐯᐊᒪᒪ, ᐊᓂᒪ ᐊᐃᔪᐯᐢ ᑲᑭᓇᐤᐧᑊ ᓇᒪᐃᐧᐤ ᒥᐢᑭᓴᐤ ᐁᐢᐯᐊᒪᒪ ᐊᓂᐃ ᐁᐢᐯᐤᐧ ᐊᔭᒥᐅ

26 ⵔⵜⵔ ⵍⴻⴱ ⵄⵣⵄⵔⵜ ⵒⵜⴻ ⵥⵏⵔⵜⵏ ⵒⵏⴱ-ⵏⵔⵜⵏ ⵔⵙⵄⵔⵜ, ⵜⴻ ⵔⵏⵔⵜⵏ.

27 ¶ ⵒⵏⴷⵏⵏⵔⵜⵔ° ⵍⴻⴱ, ⵄⵣⵅ ⵓⵍⵏ ⴱⵛ-ⵔⵔⵔ ⵍⵜⵡⴷⵔⵜ, ⵜⴻ ⵔⵛ ⴷⵜⵔⵏ ⵜⵛⵛ ⵅⵛⵛ ⴷⵏⵒ ⴷⵛⵜⵔⵔⵔ ⴷⵏⵒ ⵛⵍⵣ, ⵒⴻ ⵣⴱⵅ ⴷⵔⵔⵏ ⵥⵔⵜⵔ ⵅⴷⵏⵔ ⴷⵏⵒ, ⵒⴻ ⵥⵅⵔⵔⵡⵜ ⵒⵅⴷⵛⵜ ⵅⴷⵒⵅ ⴷⵏⵒ,

28 ⵒⵏⵔⵛⵜ ⵙⵔⴷⵜ, ⵒⴻ ⴷⵜⴱⴻ, ⵒⴻ ⵛⵄⵒⴷⵜⴱⵙⵔⴻ, ⵒⴻ ⵔⵏⵛⵔⵔ, ⵒⴻ ⴷⵄⵛⵔⵔ, ⵒⴻ ⵔⵏⵛⵔⵔ, ⵒⴻ ⵔⵛⵛⵔⵔ, ⵒⴻ ⵔⵛⵛⵔⵔ, ⵒⴻ ⵔⵛ

ᐃᐧᓂᓂᐤ; ᑲᐃᓀᓂᑲᓀᐦ ᒪᓇ ᐲᐃᐃᓀᑲᑫᐦᐣ ᐊᓂᒪ ᑲᐲᓂᑭᒪᐣ, ᐃᓀᓂᑲᑌᐤ ᒪᓇ ᐋᐢᐣ ᐊᓄᐣ ᑲᐲᓀᐦ, ᐋᐧᓀᔨᐊᑦ ᐅᑎᐣᒋᐃᐧᐣ.

19 ¶ ᐲᐣᐃᑌᐧᐤ ᒪᓇ ᐊᐃᑐᐊᐢ ᐅᓀᔨᐊ ᓴᐣ, ᑭᐦᐧ ᐅᑲᐧ ᓂᑲᐃᐢᐦᐣᒋᐣ, ᑲᒋᐊᑭᒪᐢᐦᐣᐊᐧᐣ ᐲᐣᑭᐅᑭᒪᐤ, ᐅᐃᓀᔨᐊᐯᐣᒋᒪᓂᐧ ᑲᐣᐁᐦᐣᑭᐢᓀᐧ, ᐅᓇᑎᐢᑲᑲᒪᐤ.

20 ᔨᐊᐧ ᒪᓇ ᐅᑎᓀ ᐲᐣᐃᑌᐤ, ᓇᒪᐃᐧᐦ ᑭᑲᐃᐧᑎᒧ ᐊᓇᐣ ᑲᐲᓂᑲᓀᐦ, ᒪᓇ ᑭᑲᓂᐃᐧᐃᐦᑎᒧ ᐃᓂᐢ ᐲᓀᑲᑲᑭ; ᒪᓇ ᐊᓇᐣ ᑲᐲᓂᑲᓀᐦ ᓇᒪᐃᐧᐦ ᑭᑲᐃᐧᑎᒧ; ᑭᑫᒪ ᐲᐣᑭᐅᑭᒪᐤ ᐅᓀᔨᐊᐢ ᓂᐱᓇᐤ.

21 ᔨᐊᐧ ᒪᓇ ᐅᑎᓀ ᐲᐣᐃᑌᐤ ᔨᐊᐢ, ᓂᒋᐃᐧᐦᐣᐊᐧᐣ ᐲᐣᑭᐅᑭᒪᐤ ᑲᐲᓀᐦᐣᐊᐧᐣ. ᔨᐊᐢ ᒪᓇ "ᐲᐣᓇᒥᓂᐊᐧᓂᐧᐤ ᔨᐊᐸ, ᐅᔨᓂ ᐅᐲᓂᐯᐧᐣᐸᐣᒋᐣ.

22 ᒥᓇ ᒪᓇ ᐊᐃᑐᐊᐢ ᐅᔨᓂᐊ ᓴᐣ ᐲᐣᐃᑌᐤ ᔨᐊᐸ, ᒪᓇ ᐅᐦᐅᐧᐣ ᐱᐦᐣ ᐧᐣᐢ, ᐳᐸᔨᐦᐅᒥᐣ, ᓂᑲᐱᒥᓂᐊᔨᐧᐤ ᔨᐊᐢ. ᔨᐊᐧ ᒪᓇ ᐲᐣᐃᑌᐤ, ᑫᑦ: ᐅᐣᑭ ᑫᐃᐢᐸᐣᒋᐦᐣ, ᓂᔨᐊ, ᐅᔓᑲᐧᐣ ᐅᑲ ᑲᐧᐦᐣᐯᐦᐣᐊᐧᐣ ᐊᒥᒪᐃᓇᐧᐤ?

23 ᒪᓇ ᐅᐦᐅᐧᐣ, ᐲᐣᐃᑌᐧᐤ, ᐱᐦᐣ ᓂᑲᐃᐢᐸᐣᒋᐦᐣ. ᐅᑎᓀ ᒪᓇ ᐲᐣᐃᑌᐤ, ᐃᐢᐸᐣᒋ ᐃᓴᐣ. ᐊᐃᑐᐊᐢ ᒪᓇ ᒪᔨᑌᐣ ᐃᑌᐣᐧ ᐲᐣᐊᑎᐃᐢᐦᐣᒋᐤ, ᐅᐲᐊᑎᑎᓴᓇᐧᐤ ᔨᐊᐢ. ᔨᐊᐧ ᒪᓇ ᐲᐣᐃᑌᐤ, ᑫᑲ: ᐅᐣᑭ ᑫᐃᐢᐸᐣᒋᐦᐣ, ᓂᔨᐊ, ᐅᔑᑲᐧᐣ ᐅᑲ ᑲᐧᐦᐣᐯᐦᐣᐊᐧᐣ ᐊᒥᒪᐃᓇᐧᐤ?

24 ᑌᐱᐧ ᒪᓇ ᐲᐣᐊᐱᐤ ᒡᐢᒪᐃᐧᐣ ᐧᐣᐢᐦᐣ ᒥᐢᒪᐃᐃᐢᐦᑌᒥᐣ; ᐊᓇ ᒪᓇ ᐅᑦᓴᐊᐧᐣᐱᐃᐧᐣᐧᐤ ᐲᐣᐁᐢᐸᐣᒪᐃᐧᐤ ᑕᐣᔨᐢ ᒥᐢᒪᐃᐃᐢᐦᑌᒥᐣ ᐊᐁᐦᐧᐤ, ᐅᔨᐁ ᐅᐲᐣᐃᐃᐊᐱᐣ, ᑦᐢᐧ ᒪᓇ, ᐊᐢᔨᐧᐤᓂᐧ ᐲᐣᐯᐯᐦᔨᐁᐢᐸᐣᒋᐧ.

25 ᐅᑦᓴᐊᐧᐣᐱᐃᐧᐤᓂᐧ ᒪᓇ ᐲᐣᑌᐯᐧᐤ, ᐅᐲᐣᐃᐧᐣᐸᐣᒋᐊᐧᐣ ᐲᐣᐅᑎᐢᑭᐊᐧᐣ. ᐲᐣᐅᑎᐢᑭᐢᐦᐣ ᒪᓇ ᐲᐣᐃᑌᐧᐤ, ᐲᐢᐱᐣ ᐱᐢᐦᔨᐁᐣ, ᐯᑦᑭᒧ ᐃᐧᓀ, ᐲᐣᐯᐧᐣᐃᐢᐦᐣᐊᐧᐣ, ᐲᐢᐧ ᒪᓇ, ᐊᐢᔨᐧᐤᓂᐧ ᐲᐣᐯᐯᐦᔨᐁᐢᐸᐣᒋᐧ.

26 ᐅᑦᓴᐊᐧᐣᐱᐃᐧᐤᓂᐧ ᒪᓇ ᐲᐣᐊᐧᐣᐸᐣᐢ ᔨᐅᑲ ᐊᐢᔨᐧᐤᓂᐊᐧᐣ ᐅᐢᐸᐣᐢᐦᐣ: ᐊᓇ ᒪᓇ ᐅᑦᓴᐊᐧᐣᐱᐃᐧᐤᓂᐧ ᐲᑌᐸᐣᐢᐦᐣ ᐅᑲᓇᐃᐧᐣᑲᓇᐧᐣᐊᐧᐣ, ᐅᑎᓀ ᐅᐲᐣᐃᐢᐸᐣ, ᐲᐢᐧ, ᔨᐅᐣ ᐊᐢᔨᐧᐤᓂᐊᐧᐣ ᐅᐲᐣᐃᐢᐦᐣᐊᐧᐣ ᐅᐯᐣᐸᐣᔨ. ᐲᐣᐅᑎᐢᑭᐢᐦᐣ ᒪᓇ ᐲᐣᐃᑌᐤ, ᐃᐧᐣᐸᐣᒪᐃᐧᐤ ᐅᐲᐣᐃᐢᐦᐣᐊᐧᐣ.

27 ᐅᑦᓴᐊᐧᐣᐱᐃᐧᐤᓂᐧ ᒪᓇ ᐲᐣᐃᑌᐤ, ᓂᑎᑌᐣᐦᐣ ᐊᓇ ᑲᐅᐦᐅᐧᐣᐸᐣᒋᐦᐣ ᒋᐢᐣᔨᐢ ᐊᐃᑐᐊᐢ ᐃᔨᐊᐢᐦᐣᐊᐧᐣ ᐅᐢᐱᓇᐣᔨᐢ, ᐅᐲᐣᐃᑌᐧᐤ ᐊᐢᔨᐧᐤᓂᐊᐧᐣ ᐲᐣᐃᑌᐧᐤ, ᐅᐲᐣᐃᐢᐦᐣ

ᒪᑲ ᐁᐅᔨ ᑲᒪᑭᓯᓂᐦᐃᔨᓂᐣ ᐃᐢᐦᐨ ᑲᐦᑭᑲᐤ ᐊᓂᒪ ᒪᐦᐃᓯᐃᓂᐣ ᑲᐲᐦᓯᑎᒥᑲᓂᐣ ᐊᐢᐱᐣ ᑲᐯᐅᐢᑭᐃᓂᐤ ᐃᓵᐢ ᐊᓂᐦᐠ".

8 ᐲᐦᑭᐅᑭᐤ ᒪᑲ ᑲᐦᓯᓯᔨ ᐅᑲᐲᓭᐦᐊᐱᐟ ᒥᐢᑕᐃᐃᓱᑊᐧᑌᐦᓗᐣ. ᑲᐲᐃᐣᑕᒪᐅᐣᐊᐣ ᒪᑲ ᑲᐦᑭᑲᐤ ᐊᓯᓯᔨᓂᐊᐣ, ᐅᐃᔨᑭᐣ, ᐢᐣᐟ, ᐲᐦᑭᐅᑭᐤ ᐊᐱᐤ ᒥᐢᑕᐃᐃᓱᑊᐧᑌᐦᓗᐣ. ᑲᐦᑭᑲᐤ ᒪᑲ ᐊᓯᓯᔨᓂᐊᐣ ᑲᐲᐦᐯᓭᐊᐣ, ᐲᐦᑭᐅᑭᐦᒪᐣ; ᑫᑊ ᐃᐢᐲᐅᐃᐩ ᐅᑲᑭᓯᒪᐦᒥᑦᐊᐤ ᑲᐃᑭᓯᐟ ᐊᓯᓯᔨᓂᐤ ᐃᐧᑭᐤ ᐃᓯᐟ.

9 ¶ ᑲᐦᑭᑲᐤ ᒪᑲ ᐊᓯᓯᔨᓂᐊᐣ ᑭᐦᒥᓂᐦᑌᐦᔨᐦᒥᒪᐣ ᑲᐦᑭᑲᐤ ᑲᐢᑕᒪᐣ, ᐅᐃᔨᑌᐦᐣ ᐃᐢᐲᐅᐃᐩ ᐅᒥᐦᐃᑲᐤ ᐅᑲᑭᓯᒪᐦᒥᑦᐊᐤ ᐃᓯᐟ ᐅᑲᑭᓯᒪᐦᒥᑦᐊᐤ ᐃᐢᐲᐅᐃᐩ ᐅᑲᑭᓯᒪᐦᒥᑦᐊᐤ ᐃᐢᐱᐣᐟᐃᐢᐱᐣ

ᑲᐊᓕᒍᓭᒃ ᐸᑎᖏᑎᐃᓐᓇ, ᓂᐸᖏᐃᑦᑕᑦ ᐃᓴ, ᐸᓴ ᒥᓇ ᓴᑦᓯ ᒪᓕᓇᒪᓗᑦ ᐊᒣᑭ.

30 ᒥᐱᓴᓗᑦ ᒪᓇ ᐸᖏᐃᑌᐣ ᖃᖏᑭᐅᖓᒪᐊᓕ, ᐅᐅ, ᐸᓴᑦ ᑲᖏᓴᐣ ᑲᓪᑕᑎᓇᑦ, ᑌᐱᓴᖅ ᓂᐅᒪᒪᑦ ᖃᖏᑭᐅᖓᒪᐣ ᑲᐃᐣ ᐅᓯᐊᓂᖅ ᐸᓴᓐᓂᖅ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅ ᐱᓕ

ᐊᒥᕽ ᐅᐣᑭ, ᑭᑎᐱᒥᓴᐊᑯᐣ ᓯᐸᐊᑑ ᐅᑯᓯᓴ ᐱᐟᕽᐊᑐ.

8 ᐃᓕᐦ ᐁᐣᐸᓂᐣ ᒥᓕᓯᑯᕽ ᑲᐊᑲᓂᓕ, ᐯᐱᐅᓂᕽ, ᐊᐊᑲ ᑲᓀ ᑭᐣᐸᓂᓕᐣ ᑲᓀᐣᐳᐅᑲᓂᓕᐣ ᑭᐣᐸᓂᓕᐣ ᐁᐣᐸᓂᓕᐣ ᐅ

ᑎᑎᓯ ᒪᓃ ᐲᐦᐃᑌᐦᐤ, ᓂᐦ: ᓂᐃᑌᐦᐁᐦᓂᓯ, ᐅᑎᓂ ᓂᐃᐧᐊᒪᑕᑯᐦ.

5 ᐲᐦᓇᓂᓂᐦᑎᑯᐦᐣ ᒪᓃ ᐲᐦᑎᑎᐲᒪᑯᐦ, ᐊᓇ ᐊᓂᓯᓂᓐ ᑲᐲᐦᐃᐲᒪᐦᐤ ᐲᐦᐃᐦᐃᐦᐃᐦᐤ ᐅᐊᐦᐤᐃᐦᐤ ᐅᐊᑲᐦᐤᐲᐦᐣ ᐅᐊᑲᐦᐤᐲᐦᐣ ᐅᐊᑲᐦᐤᐲᐦᐣ

ᓄᐢᑎᑫᐣ, ᒥᓄ ᓂᐲᐢᑌᓯᐧᓀᐤ ᓂᐲᓴᒪᓂᔨᐧ; ᓂᐲᐢ-ᓇᔨᐢᐧ ᒪᓄ ᐅᐲᐢᑎᓯᐦᐁᒥᐢᐁᐃᓄᐦᐟ ᐅᐢᑎ, ᓂᒪ-ᔨᐃᐧᐤ ᒪᓄ ᑭᐲᐢᑎᓯᐦᐁᒥᐢᐁᐃᓄᐦᐟ ᐅᐢᑎ, ᓂᒪᔨᐃᐧᐤ ᒪᓄ ᑭᐲᐱᐢᐧᐧᐃᒪᒪᓂᓄᐤ ᐅᐢᑎᑫᐃᐧᐦᐟ.

8 ᐁᑫᐧ ᒪᓄ ᐊᐢᑎ ᑭᓇᓇᒥᓄᐤ ᒥᓄ ᑭᐲᓂᓂ-ᑭᓄᐤ; ᑲᐅᐲᑎᒪᓴᑫᐃᐧᐣ ᑭᓯᐣ ᑭᐃᑫᐢᓇᐃᐧᓄᐤ ᒥᓄ ᑭᐲᓇᓇᒥᓄᐤ ᑭᑫᒪ ᐁᑭᐲᑭᓯᐃᐧᐣ.

9 ᑭᐲᐅᐢᒥᓄᐤ ᐸᐢᑌᐤ ᐅᑌᓄᐤᐟᒥᐟ, ᒥᓄ ᐃᐢᐣᑌᐤ ᐅᐣᓂᐟ ᐅᐢᑎ ᐃᐢᓴᐦᐣᐦᐃᐧᐣ: ᑲᐢᑲᐣᐧ ᐁᐅᐃᐧ ᑭᐲᐅᐢᑎᓴᐧᑌᐃᐧ.

10 ᑭᐲᓇᒥᓄᐟ ᑭᓱᐦ, ᐃᓯᓯ, ᐁᐃᓯ ᐁᑭᐯᓴᓯᐣ; ᑭᐲᐃᐧᓂᑎᐱᐦᓴᓄᐤ ᒪᓄ ᓯᐸ ᐅᓯᑎᐟ.

11 ᑭᐲᑌᐢᐱᐤ ᒪᓄ ᕀᐣᒋᐟ ᓀᐧᐃᐱᐟ, ᒥᓄ ᐁᑭᐲ-ᐱᒥᐢᓴᐣ; ᑭᐲᐃᐧᐸᒪᐤ ᒪᓄ ᕀᐣᒋᐟ ᐁᐃᐧᕀᐢᑌᐢᓴᐧᑌᐃᐧᐣ ᐅᑭᐲᐱᐢᐧᐧᐃᒪᒪᓂᓄᐤ ᑭᓱᐦ.

12 ᐃᐧᓂᑎᐱᐦᓴᓄᐤ ᑭᐲᐅᐲᑎᓄᓴᓱ ᒥᓱᐅᐧ ᐃᐧᐣᓴ, ᐃᐧᓂᑎᐱᑭᐦ ᓂᐱᓴ, ᒥᓄ ᐁᑭᐢᐸᓴᐦᓴᓂᓄᐤ ᑭᓱᐦ.

13 ᐅᐢᐱᐲᐢ ᐃᐧᐣᑲᓂᐣ ᐁᐦᐢᐸᒪᐱᐟ ᑭᐲᐅᐲᑎᐣ-ᑭᑌᓄᐃᐧ ᑲᓴᓴᐣᐃᐧ.

14 ᑲᑎᐱᓄᐲᐢᑫᐟ ᐱᐅᐟᐁᐅᐧᐦᐃᐧᐦᐤ ᑭᐲᐢ ᑭᓱᐟ ᒥᓄ, ᒥᓄ ᒪᐃᐧᐣ ᑲᑭᐲᑲᐃᐧᐟ ᐯᐲᐦᐃᓱᐦᐤ ᐅᑎᑌᐧᐃᐧᐣ.

15 ᐃᓱᑎᐣᐁᐧᐤ ᒪᓄ ᐊᑲᓴ, ᒥᓄ ᓱᐣᑎᐣᐁᐧᐤ; ᐁᐃᐧᐃᐧᐦᑌᐸᓄᐣ, ᐁᐅᓱ ᐁᐣᐣᑭᐲᐢᐧᐦᐃᐧ.

16 ᐱᒥᑭᐃᐧᓄ ᒪᓄ ᑭᐲᑲᒥᐟ ᑭᐲᐟᐅᓴᓄᐤ, ᑲᒪᐢ-ᑲᐃᐧᑭ ᐊᐢᑭᐟ ᑭᒥᐢᓴᐦᐃᐧᓂᐃᐧᓄᐤ, ᐁᑭᐸᐊᒪᓴᐧ ᑲᑎᐢᐧᐧᐃᐧᐣ ᐅᐢᑎᑫᐃᐧᐦᐟ, ᒥᓄ ᐁᐅᐁᐢᐸᐃᐧᐦᐣ ᐅᐣᓂᐃᐧᐣ ᐅᑌᓴᐅᐢᑎᐟ.

17 ᑭᐅᓱᑎᐣᐁᐧᐤ ᑭᐲᑭ ᑭᓱᐟᐟ ᐅᐢᑎᐣ, ᐁᑭᐲ-ᐅᑎᓂᐧ; ᓂᑭᐲᑲᐢᑌᓂᐧ ᓂᐱᐢᑲᐟ ᐅᐢᑎ;

18 ᓂᑭᐲᐸᐢᐱᓱᓂᐧ ᑲᒪᐢᑲᐃᐧᓱᐦᐟ ᓂᐅᑎᐃᐧᑲᓄ ᐅᐢᑎ, ᒥᓄ ᐊᓂᐃᐧ ᑲᑭᐸᑲᐧᓱᐦᐟ; ᑭᑫᒪ ᐅᐣᐸ ᐲᐲᒪᐢᑲᐃᐧᓱᐃᐧᐣ ᐅᐢᑲᐦᐃᐧᐣ ᐁᐢᐧ ᑊᐸᐣᐁᓂᐧᐣ.

19 ᓂᑭᐲᐅᐸᒥᐃᐧᐣ ᐊᓂᒪ ᐁᑭᓱᑲᐣ ᑲᑲᓴᒥ-ᓱᑲᐸᐣ; ᒪᓄ ᑲᑎᐱᐦᐲᑫᐟ ᓂᑭᐲᐅᐯᐅᐃᐧᓂᐧᐣ.

20 ᒥᓄ ᒪᓄ ᓂᑭᐲᐯᐃᐧᐣᐸᐃᐧ ᐃᐣ ᐅᒥᑎᐣᐟ; ᓂᑭᐲᐸᐢᐱᓱᓂᐧ, ᑫᑫᒪ ᓂᑭᒪᒪᓇᐅᐧᓴᒥᐢ.

21 ᑲᑎᐱᐦᐲᑫᐟ ᓂᑭᐲᑎᐸᐲᐊᒪᐢ ᑲᐅᓱᑲᐧᐣᐃᐧ ᐃᓱᐅᐧᐱᐊᐧᓂᐧ; ᑲᐃᓱᐯᐲᐢᐧᐧᐃᐧᐣ ᒣᐧᐲᐢ ᓂᑭᐲᐃᓱ-ᑎᐸᐲᐊᒪᐢ.

22 ᑫᒪᒪ ᓂᑭᐲᑲᐧᐦᐤᐅᐧ ᐅᑎᓱᐲᓯᐃᐧᓂᐃᐧᓄ ᑲᑎᐱᐦᐲᑫᐟ, ᒥᓄ ᓀᒪᐃᐧᐣ ᒪᒋᐦᐃᐧᓂᐣᐧ ᓂᑭᐲᓀᑲᐲᐣ ᓂᐱᓴᒪᓂᔨᐧ.

23 ᑫᒪᒪ ᑲᐲᐦᐅᐣ ᐅᔨᓀᓱᐃᐧᓱᐃᐧᓂᐃᐧᓀ ᐁᐸᐣᑕ-ᒪᒪᐃᐧᐣ ᐲᐦᐊᑲᐦᐃᐧᐣ; ᐊᓂᐃ ᒪᓄ ᐃᐧᐣᐣ ᐅᑎᓱᐲᓯᐃᐧᐣ, ᓀᒪᐃᐧᐣ ᓂᑭᐲᓀᑲᐲᐣ.

24 ᒥᓄ ᓂᑭᐲᑲᐧᐦᐅᐣᐸᐃᐧᐣ ᐁᐸᐣᑕᒪᒪᐃᐧ, ᒥᓄ ᓂᑭᐲᑲᓀᐁᐧᐦᐃᐧᐣᐸᐃᐧᐣ ᓂᒪᒋᐦᐃᐧᓂᐃᐧᓄ ᐅᐢᑎᐣ.

25 ᐁᐅᐃ ᒪᓄ ᐅᐢᑎ ᑲᑎᐱᐦᐲᑫᐟ ᓂᑭᐲᑎᐸᐲᐊᒪᐢ ᑲᐃᓱᐦᐲᑫᐧᐣ ᐃᓱᐯᐲᐢᐧᐧᐃᐧᐣ; ᑲᐃᓱᐯᐲᐢᐧᐧᐃᐧᐣ ᐁᐸᐣᑕᒪᒪᐃᐧ,.

26 ᑲᐲᓴᐃᐧᐣᑎᐟ ᑭᑲᐲᓴᐃᐧᐣᑎᐃᐧᐤ ᒥᓄ ᑲᑲᐧᐣ-ᑲᐧᐣᓂᐟ ᐊᐢᑭᐲᐅᓂᐤ ᑲᑲᐧᐣᐧᐦᐣᓂᐟᐸᐣᑎᐃᐧᐤ.

27 ᑲᐯᐲᐱᐟ ᑭᑲᐯᐲᑲᐣᐸᐣᑎᐃᐧᐤ; ᒥᓄ ᑲᓂᓂ-ᑲᒥᐱᐟ ᐊᐢᑭᐲᐅᐧᐦᐃᐧᐣᐸᐃᐧᐤ.

28 ᐊᓂᑭ ᒪᓄ ᑲᑲᑲᐧᐦᐱᐟᐣ ᐊᐢᑭᐲᐅᐧᐦᐃᐧᐣ ᑭᑲᐱᐅᐊᒪᐢᐧᐣ; ᒪᓄ ᐃᐧᐣ ᑭᑲᓀᐃᐧᐦᐊᒪᐢᐧᐣ ᑲᐃᐧᐣᓂᐯᐲᐢᐧᐧᐃᐧᐣ, ᑲᑫᓂᒪᐊᓀᐃᐧᐤ.

29 ᑫᑫᒪ ᑭᐣ ᓂᐃᐧᐣᐅᓀᒪᑲᐣ, ᐅ ᑲᑎᐯᐲᐢ-ᑫᑫᐣᐟ; ᑲᑎᐯᐲᐢᐧᐱᑫᐟ ᒪᓄ ᑲᐦᐃᐧᐦᐣᐦᐃᐧᐣ ᓂᐃᐧᓂᐅᐧ-ᐱᐢᑭᐱᐃᐧᐣ.

30 ᑫᒪᒪ ᑭᐣ ᐅᒥᐟ ᓂᑭᐦᐣᐸᒥᐃᐧᐣ ᒥᒥᐢᐁᓀᓂᐧ; ᓂᑭᐦᐊᒪᓂᔨᐧ ᐅᒥᐟ ᓂᑭᐲᒥᐸᐲᐃᐧᐣᐟ ᒣᓂᑲᐧ.

31 ᑭᐦᐊᒪᓂᔨ ᐃᐧᐣ, ᐅᑎᐱᒥᐃᐧᓂᐃᐧᓀ ᐯᐲᑲᓂᐃᐧᐣ; ᑲᑎᑌᐃᐧᐣ ᑲᑎᐯᐲᐢᐧᐱᑫᐟ ᐃᐱᒥᐃᐧᓂᐃᐧᐣ; ᐃᐧᐣ ᓀᒪᐅᐧᐣᐧᐦᐃᐧᐣ ᑲᑭᐲᐱᐢᐧᐧᐃᐧᐣ ᑲᑎᑭᐲᐃᐧᐣ.

32 ᑫᑫᒪ ᐊᐅᐧᓀ ᑫᐃᐧᒪᓂᔨᐃᐧᐣᐟ ᐱᓀ ᑲᑎᐯᐲᐢᐧᐱᑫᐟ; ᒥᓄ ᐊᐅᐧᓀ ᑫᐢᑲᐱᐢᐧᐃᐧᐣᐟ, ᐱᓀ ᐸᐲᐦᒪᐧᐃᐧᐣᐟ ᐲ?

33 ᐲᐦᒪᓂᔨ ᓀᒪᐢᑲᐃᐧᓱᐃᐧᓂᐧ ᒥᓄ ᓀᑲᐢᐲᐅᐧᐃᐧᐣᐃᐧᐣᐧ ᑲᐃᐧᐣᓂ; ᐯᐲᐲᐢᐧᑲᐣ ᓂᑎᐱᐦᐃᐧᐣᐃᐧᐣᐧ ᑲᐃᐧᐣᓂ.

34 ᓂᑎᐱᐃᐧᐸᑎᐃᐧ ᑲᐦᐣᐃᐧᐟ ᐊᑎᐣ ᐅᐱᐟ; ᒥᓄ ᓂᐸᐦᐃᐧᐣᐟ ᓂᑎᐢᐧᐦᐣᐃᐧᐅᒥᐢ.

35 ᐢᐢᐲᓀᐃᐧᐟ ᓂᒥᐲᑲ ᑫᐃᐱᓀᑎᓂᐧᑫᐃᐧᐣ; ᐁᐃᐱ ᒪᓄ ᐱᐃᐧᐃᐧᐣᓀᐃᐧᓀᓂᐧᐣ ᓂᐱᐃᐃᐧᐸᐢᐧ ᓂᐢᐱᐣᐧᐣᓀ ᐅᐢᑎ.

36 ᒥᓄ ᒪᓄ ᑭᐲᐢᒥᐟᐣ ᐁᐱᐃᐧᓀᐃᐧᓂᐃᐧᐤ ᑭᐱᒪᐲᐃᐧᐣᐃᐧᐣ; ᑭᓂᐱᐲᑎᑎᐃᐧᐣᐃᐧᐣ ᑭᐲᐱᐢᐧᐧᐃᐧᐣᐃᐧᐣ ᐅᐢᑎᐣ.

37 ᑭᐲᐢᒥᓴᐢᐟᐣ ᐃᐣ ᐃᐢᐸᐢᐣᐃᐧᓀ; ᐁᐃᐱ ᒪᓄ ᓀᒪᐃᐧᐣ ᑭᓂᐱᐃᐧᐱᑌᐱᐃᐧᐣ.

38 ᓂᑭᐲᓀᐅᐣᓴᐃᐧᐣ ᓂᓀᑎᓀᓀᓀᓂᐧ, ᒥᓄ ᓂᑭᐲᓂ-ᐱᐃᐧᓀᓀᐃᐧᐣ; ᐅᑲ ᒪᓄ ᐁᑭᐅᐧᐣᐟ ᐸᑎᒪᒪ ᐱᐃᐧᐃᐧᐣᐃᐧᐤ ᑭᐲᐱᐢᐧᐧᐃᐧᐣᐃᐧᐣ ᐅᐢᑎᐣ.

39 ᓂᑭᐲᑲᓀᐃᐧᐣ ᒪᓄ ᒥᓄ ᓂᑭᐲᐣᐣᓱᑲᓂᐧᐣᐃᐧᐣ, ᐅᑲ ᐁᑭᐲᐃᐧᐣᓂᐧᐣᐟ; ᐁᐅ, ᐸᐱᓀᓂᐧᐣ ᑭᐟᐸ ᓂᐱᐢᐧᐣ.

40 ᑫᒪᒪ ᑭᑭᐲᐣᐦᐃᐧᐣᐅᐣ ᒪᐢᑲᐃᐧᐣᐃᐧᐅᐣ ᐅᐢᑎ ᑲᐱᓀᐅᐧᓂᐧᑫᐣᐟ; ᐊᐅᐧᐤ ᑲᑭᐲᐢᐧᐱᑫᐱᐢᐧᐱᐢ ᑭᑭᑲᐣᐦᐃᐧᐣ-ᐱᒪᐢᐧᐃᐧᐣ.

41 ᒥᓄ ᒪᓄ ᑭᑭᐲᐟᐣ ᐅᑲᐣᐟᐃᐧᐣᐃᐧ ᓂᓀᑎᓀᓀᑲᐣᐟ, ᑲᐱᓂᐱᐃᐧᐣᐃᐧᐣᐃᐧᐣᐧ ᐊᐅᐧᐤ ᑲᐸᑲᐣᐃᐧᐣ.

42 ᑭᐲᐊᐣᐃᐧᐣᐱᐃᐧᐣ, ᒪᓄ ᑭᐲᓀᒪᑌᐅᐃᐧ ᑫᐱᒪᐣ-ᐃᐣᐃᐧᐣ; ᐃᐢᑭ ᒥᓄ ᑲᑎᐯᐲᐢᐧᐱᑫᐟ ᒪᓄ ᓀᒪᐃᐧᐣ ᑭᐲᓀᐢᐣᐃᐧᐣ.

43 ᐅᐣᐟ ᒪᓄ ᓂᑭᐲᐱᐢᐧᐃᐧᐣᐃᐧᐣ ᑕᐱᐣᐃᐧ-ᒪᒥᑲᐣᐃᐧᐣ ᐊᐢᑭᐲᐧᐣ; ᓂᑭᒪᐲᐃᐧᐣᐃᐧᐣᐃᐧᐣ ᑕᐱᐣᐃᐧ-ᐊᒥᐢᑭᐲ ᐱᒧᐲᑌᐢᐧᐦᓀᐧᐣ, ᐅᐣᐟ ᐅᑭᐲᐢᐧᑕᐢᑭᐲᓀᐧᐣ.

44 ᒥᓄ ᐃᐢ ᑭᑭᐲᐢᐸᐢᐣᐃᐧᐣᐟ ᐅᑲᑫᐧᑭᐃᐧᐣᐃᐧᐤ ᓂᑕᑭᐲᓂᐧᐣᐃᐧᐣᒪᒪᐢ ᐅᐲᐟ, ᑭᑭᐲᐦᓀᐅᐧᐣᑕᐢᐟ ᐃᐢ ᑲᑎᑎᐯᐲᐢᐧᐱᑫᐟ ᐅᑲ ᑲᐃᐧᐣᐯᐲᐢᐧᐧᐃᐧᐣ; ᐊᑕᑭᐲᓂᐧᐣᐃᐧᐣ ᐅᑲ ᑲᑭᐲᑎᐢᐧᐦᐣᐃᐧᐣᐟ ᐅᑲᐃᐧᐣᐃᐧᐣᐧᐦᐣᐦᐃᐧᐣ.

45 ᒪᓂᑌᐃᐧᐣ ᓂᑲᐸᑕᐢᐸᓀᐧᐣ; ᐃᐢᑲᐧᐤ ᐯᐲᑕ-ᑲᐧᐣᐃᐧ, ᓂᑲᓀᓀᐣᐃᐧᐸᓀᐧᐣ.

46 ᒪᓂᑌᐃᐧᐣ ᑲᑎᑭᐲᑕᐢᐃᐧᐣ, ᒥᓄ ᑲᑎᐱᐲᐃᐧᐣ ᑕᑭᒧᒥᐃᐧᐣᐃᐧᐣᐃᐧᐤ ᐅᐢᑎᐣ.

47 ᑲᑎᐯᐲᐢᐧᐱᑫᐟ ᐱᒪᑎᐲᐢ; ᑲᑫᓀᐢᐧᐣᐃᐧᒪᐢ ᓂᑭᐢᐸᐢᐣᐃᐧᐢᐟ; ᒥᓄ ᑲᑕᒪᒥᐢᑭᒪᐢ ᐲᐱᒪᓂᔨᐧ ᑲᑕᑭᐲᐢᐧᐦᐣᐃᐧᐣᐃᐧᐣᐧᐦᐣᐦᐃᐧᐣᐟ, ᓂᐱᒪᑎᐲᐃᐧᐣᐃᐧᐤ.

48 ᐅᑕᐃ ᐊᓀ ᐲᐱᒪᓂᔨ ᑲᐦᐃᐧᐣᐯᒪᒪᐃᐧᐣᐟ, ᒥᓄ ᐃᐢᐟ ᑲᐦᐢᐸᒪᒪᐃᐧᐣᐟ ᐊᐢᑭᐲᐅᓂᐧᐣᐃᐧᐤ,

49 ⵢⴰⵎ ⵙⴰⵎⵓⵍⴰⵎ ⵜⴷⵏⵜⴰⵔ ⵏⵔⵉⵜⵜⵉⵏⵏⵏⵜⴰⵏ; ⵔⵔⵉⵜⵜⵉⵏⵏⵏⵜⴰⵏ ⵏⵜⵜⵉⵏⵏⵏⵜⴰⵏ ⵜⵜⴰⵏ ⵏ

23 Ⅱ.ⵒ ⵜⵣⵙ·ⵎ ⵃⵄⵃⵒⵍⵄ·ⵒⵍⵣⵔⵔ ⵄⵎⵗ·ⵎ ⵃⵎⵔⵔⵣⵜⵄ·ⵒ·, ⵍⵒ ⵜⵍⵊ.ⵒ ⵃⵎⵔⵗⵊ.ⵔⵒ·ⵔ ⵔⵎⵔ ⵒⵃⵒⵔⵒⵍⵣⵔⵔ·. ⵓⵗⵔ ⵍⵒ ⵃ"ⵎⵗⵒ-ⵔⵊⵔ ⵄⵏⵀ.ⵄⵅⵙ·.

24 ⵙⵗⵡ ⵄⵏⵣ.ⵍ ⵊⵙⵑ ⵄⵄⵙ ⵗⵃ"ⵔⵎ-ⵔⵏⵣⵜⵄ·ⵏⵔ; ⵄⵑⵄⵜⵍ ⵄⵙⵔⵗ ⵅⵅ ⵤⵑⵑⵄⵎⵑ ⵄ"ⵏ,

25 ⵗⵍ ⵜⵍ ⵄⵑⵄⵉ'', ⵄⵑⵒⵒ ⵜⵍ ⵄⵑⵄⵉ'',

26 ⵄⵑⵎⵎ ⵜⵍ ⵉⵑⵉ'', ⵙ'ⵑⵒ ⵄⵙⵔⵗ ⵄⵎⵎ ⵜⵍ ⵎⵙⵙ'',

27 ⵙⵉ'ⵄⵗ ⵜⵍ ⵙⵎⵔⵉ'', ⵏⵉⵍ· ⵜⵍ ⵔⵗⵉ'',

28 ⵗⵑⵍ· ⵜⵍ ⵙⵄⵙ'', ⵏⵎⵑⵙ· ⵜⵍ ⵎⵔⵉⵎⵉ'',

29 ⵄⵑⵎ' ⵄⵙⵔⵗ ⵤⵎⵍ, ⵜⵍ ⵎⵔⵉⵎⵉ'', ⵄⵓ' ⵄⵙⵔⵗ ⵑⵑⵗⵍ ⵄⵎⵔ ⵤⵔⵒⵍ· ⵄⵉⵍⵉ·ⵔⵏⵔ× ⵄ"ⵒ,

30 ⵗⵍ·ⵄ ⵜⵍ ⵑ'ⵑⵔⵔⵍ'', ⵄⵓ' ⵙⵉⵎ ⵔⵑⵗⵔ× ⵄ"ⵒ.

31 ⵙⵑ'ⵉⵑⵑ ⵜⵍ ⵉⵑⵤⵉ'', ⵉⵎⵜⵤ' ⵜⵍ ⵑⵑⵉⵒ''.

32 ⵄⵑⵙ·ⵙⵑ ⵜⵍ ⵗⵉⵑⵄⵍ'', ⵄⵙⵔⵗ ⵙⵔⵑ, ⵊⵍⵉⵑ,

33 ⵗⵍ ⵜⵍ ⵄⵑⵙⵑⵙ'', ⵙⵙⵄⵑ ⵄⵙⵔⵗ ⵗⵑⵙⵑ ⵜⵍ ⵄⵑⵙⵑⵙ'',

34 ⵄⵑⵄⵗⵑⵔ' ⵄⵙⵔⵗ ⵙⵙⵎⵤ', ⵄⵙⵔⵗ ⵜⵄ-ⵃⵉ'', ⵄⵑⵙⵄⵄ ⵄⵙⵔⵗ ⵙⵄⵄⵑⵑ ⵒⵑⵄⵍ'',

35 ⵄⵎⵑⵄ' ⵜⵍ ⵃⵑⵣⵑⵙ'', ⵤⵄⵑⵙ' ⵜⵍ ⵙⵑⵑ'',

36 ⵙ'ⵃⵑ ⵄⵙⵔⵗ ⵔⵉ ⵔⵎ" ⵒ, ⵤⵍ' ⵜⵍ ⵃⵉ'',

37 ⵔⵑⵄ' ⵜⵍ ⵙⵍⵍ'', ⵍⵙⵑⵙ' ⵜⵍ ⵑⵄⵄⵉ'', ⵃⵉ"ⵙⵍ× ⵄⵎⵔⵔⵣⵜⵄ·ⵒⵄⵄⵙ· ⵊⵙⵑ ⵄⵙⵔⵗ ⵑⵑ-ⵔⵔⵉ,

38 ⵙ'ⵑⵙ ⵜⵍ ⵄ'ⵑⵙ'', ⵖⵑⵄ' ⵜⵍ ⵄ'ⵑⵙ''.

39 ⵔⵑⵙⵒ ⵜⵍ ⵄⵉ''; ⵔⵎⵔⵔⵣⵜⵄ ⵓⵔⵙ"ⵔⵑⵑ ⵍⵊⵄ·.

ⵍⵎⵍⵍⵒ ⵅⵔⵔⵣⵜⵄ ⵜⵄⵑⵑ.

1 ⵔⵍ ⵍⵒ ⵃⵎⵔⵑⵒⵍⵔ×, ⵒ"ⵒⵔⵔⵎⵔ·ⵔ ⵄⵎ-ⵑⵄⵣⵔⵙ, ⵒⵔⵔⵙⵎⵃⵓⵑⵔⵔⵎⵔ ⵍⵒ ⵓⵗⵔ ⵒⵔⵄⵄⵓ·ⵑⵔ, ⵔⵔⵄⵍ·ⵙⵔⵔ· ⵄⵎⵔ ⵙⵔⵗⵔⵔ ⵄⵎⵑⵄⵣⵙ ⵔⵍ ⵊⵔ.

2 ⵔⵑⵍ ⵒ"ⵒⵔⵔⵒⵍⵜ ⵒ"ⵄⵓ" ⵊⵙⵑ ⵃⵎⵔⵑⵒⵍⵔⵑ ⵔⵑⵄⵎⵔⵑⵙⵑ·, ⵃⵄ·ⵑⵄⵄⵙ·ⵙ", ⵏⵏⵊ"ⵓ ⵒⵔⵔ· ⵄⵔ ⵜⵙⵑⵒⵔ ⵄⵎⵑⵄⵣⵙ ⵔⵍ"ⵓⵔⵄⵄⵙ·ⵑⵔⵑⵙ·, ⵉⵔ ⵔ"ⵒ ⵅⵑⵔ ⵅⵑⵔⵏ, ⵙⵔⵒⵔ ⵍⵒ ⵙⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ, ⵃⵔⵒⵔⵑ-ⵔⵍ"ⵔ× ⵍⵒ ⵔⵎⵒⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ ⵔⵍ"ⵓⵔⵄⵄⵙ·ⵑⵔⵑⵙ·.

3 ⵊⵙⵑ ⵍⵒ ⵔⵔⵔ ⵒ"ⵄⵓ" ⵒ"ⵒⵔⵔⵒⵍⵔ·, ⵜⵃ· ⵃⵎⵔⵑⵒⵍⵔⵑ ⵒⵒⵑⵍⵎⵔⵑⵔ ⵔⵙⵔ· ⵙⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·, ⵉⵔⵑⵗⵙ ⵔ"ⵔⵔⵔⵙ·ⵑ·, ⵔⵔⵎⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ·ⵔ× ⵍⵒ ⵔⵔⵒⵔⵒⵍⵜ· ⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ·, ⵃⵔⵒⵔⵑ·ⵔ"ⵔ× ⵍⵒ ⵔⵔⵒⵔⵙ ⵓⵔⵒⵍⵔ ⵒ"ⵒⵔⵔⵒⵍⵜ· ⵃⵒⵑⵄⵒ"ⵔ× ⵔⵔⵣⵔⵔ ?

4 ⵔⵑⵔ·× ⵍⵒ ⵒ"ⵒⵔⵔⵒⵍⵔ· ⵔⵃⵓ·ⵄ·ⵑ ⵒⵏⵙ-ⵒⵔⵔ ⵊⵙⵑ, ⵉⵔⵍ ⵃⵎⵔⵑⵒⵍⵔⵑ ⵔⵙⵓⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·. ⵊⵙⵑ ⵍⵒ ⵉⵔⵍ ⵃⵎⵔⵑⵒⵍⵔⵑ ⵔⵙⵓⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ· ⵒ"ⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ· ⵔⵍⵔⵔⵍⵑⵒⵔ' ⵒ"ⵒⵔⵔⵒⵍⵔ· ⵔⵑⵒⵔ, ⵒⵔⵔⵔⵒⵍⵔⵑ ⵄⵎⵑⵄⵣⵙ ⵔⵔⵒⵔⵒⵍⵜ·.

5 ¶ ⵒ"ⵔⵔⵔⵑⵔⵔⵍ·ⵑ ⵍⵒ ⵑⵑⵔⵙ×, ⵔⵒ"ⵃⵔⵔⵑ ⵔⵑⵒⵔⵑⵑⵄ×, ⵒ"ⵒⵔⵙ·ⵒⵒ× ⵄⵓ"ⵑⵔ ⵒⵓⵃ× ⵃⵔⵑⵑ ⵔⵙⵔ ⵔ"ⵔⵔⵄ·ⵎ× ⵒⵔⵔⵔⵑ, ⵒⵔ ⵑⵄⵄⵙ ⵄⵓ"ⵑⵔ ;

6 ⵒ"ⵔⵄⵓ"ⵓⵔⵑ ⵍⵒ ⵒⵑⵄⵔⵑⵓ×, ⵒⵔ ⵔⵏⵔⵒⵑ ⵔⵎⵒ× ; ⵒ"ⵔⵄⵓ"ⵓⵔⵑ ⵍⵒ ⵉ ⵑⵔⵙ×, ⵒⵔ ⵑ·ⵔⵙ×,

7 ⵔⵒ"ⵔⵄⵓ"ⵓⵒ ⵍⵒ ⵔ·ⵑ ⵍ"ⵃⵄ·ⵔⵑ·ⵓ×, ⵒⵔ ⵔⵔⵔ· ⵓⵄⵓⵑⵙ× ⵔⵔ·ⵔ, ⵒⵔ ⵙⵔⵙⵔ; ⵑⵔⵑ·ⵙ× ⵍⵒ ⵄⵓ"ⵙ ⵊⵙ ⵒ"ⵄⵓ"ⵓⵔⵑ· ⵅⵑⵔⵔ ⵄⵑ ⵑⵔⵑ ⵄⵎⵔ.

8 ⵄⵎⵅ ⵍⵒ ⵃⵑⵑⵓⵎⵃⵒ ⵔⵔⵔ· ⵔⵎⵒⵑⵔ, ⵒ"ⵄⵓ"ⵓⵔⵑ· ⵙⵄⵃⵑⵑⵔⵔ× ⵃⵓ ⵙⵃ' ⵔⵔ'')ⵓⵅ-ⵔⵍ·ⵃⵙⵔ', ⵒⵔ ⵅⵔⵔⵣⵜⵄ· ⵒⵔⵃⵃ·.

9 ⵊⵙⵑ ⵍⵒ ⵒ"ⵔⵔⵎ· ⵒ"ⵔⵔⵒⵍⵔ· ⵜⵔⵔⵔ' ⵔⵎⵔⵑⵔⵔⵎⵔ· ⵃⵒ"ⵔⵔⵒⵍ'; ⵒ"ⵔⵑⵃⵔ·ⵑ ⵍⵒ ⵄⵎ-ⵑⵜⵄⵑⵔ× ⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ· ⵔⵔ'')ⵓⵔⵔⵎⵔ· ⵒ"ⵒⵔⵔ'')ⵓ-ⵔⵔⵎⵔ· ⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ ⵃⵔⵍⵃⵙⵔⵄ·ⵒ'; ⵊⵔ ⵔⵑⵔ·ⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ ⵍⵒ ⵙⵃⵍⵃ·ⵒ ⵔⵔ'')ⵓⵔⵔⵎⵔ· ⵒ"ⵒⵔⵔ'')ⵓ-ⵔⵔⵎⵔ· ⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ ⵒ"Ⅱ"ⵔⵔⵎⵔ·ⵑ.

10 ¶ ⵓⵗⵑ ⵍⵒ ⵄⵓ" ⵒ"ⵔⵃⵒⵔⵑⵃⵑ ⵄⵎⵗ ⵃⵔⵒⵍⵔ' ⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·. ⵓⵗⵑ ⵍⵒ ⵄⵔⵔⵑ ⵒ"ⵄⵓⵙ· ⵃⵓⵗⵑⵔ"ⵒⵔⵒⵔ', ⵤⵎⵗ" ⵙⵑ ⵙⵒ"ⵍⵔⵏⵓⵑ ⵃⵒ"-ⵏⵔⵍ'; ⵔⵑⵓ" ⵍⵒ, ⵒⵔⵔⵑⵔⵔⵎⵔⵑ, ⵄ ⵃⵓⵗ-ⵑⵔⵒⵔ' ⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ ⵒⵔⵓⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ ⵒ"ⵒⵔⵔⵒⵍⵔ· ⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ ⵒ"Ⅱ"ⵔⵔⵎⵔ·ⵑ.

11 ⵒⵔⵍ ⵄⵎⵗ ⵓⵗⵑ ⵃⵔⵑ·ⵙⵎⵃ' ⵙⵔⵒⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ, ⵔⵓⵗⵑ·ⵗⵑ· ⵃⵓⵗⵑⵔ"ⵒⵔⵒⵔ' ⵒ"ⵔⵓⵑⵔ"ⵓⵑ ⵔⵏ·ⵒⵔⵒ° ⵃ', ⵓⵗⵑ ⵔⵒⵎⵙⵔⵔ·ⵔⵒⵔ, ⵙⵔⵓⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ·,

12 ⵔⵔⵔ ⵙⵔⵔ·ⵔⵔ ⵓⵗⵑ', ⵔⵔⵔ ⵄⵓ·° ⵃⵓⵗ-ⵑⵔⵒⵔ', ⵔⵔⵔⵒⵓⵔⵔⵔⵎⵔ ⵙⵓⵑ ⵒⵃ:ⵑ ; ⵔⵔ·ⵔⵔⵔⵔⵎⵔ ⵗⵑ ⵔⵑⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ·, ⵃⵔⵔⵑⵔⵔⵎⵔ·ⵑ·ⵔ× ⵍⵒ ⵃⵒ"ⵗⵄⵔⵓⵗⵑⵔ·.

13 ⵙⵔⵔ ⵍⵒ ⵃ' ⵒ"ⵗⵔⵓ° ⵓⵗⵑ, ⵙⵒ"ⵄⵔ"-ⵔⵍⵔ·' ⵔⵔⵔ ⵙⵒⵔⵔ', ⵓⵔⵔ"' ⵒ ⵔ"ⵓ ⵗⵑⵔ· ⵒⵃⵔⵔⵓⵔⵔ"ⵓⵔ ⵃⵔ·"ⵃⵓⵔ·ⵑ ⵒⵔⵙⵔ× ? ⵔⵑⵔ" ⵒ ⵙⵔⵓ ⵗⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔ ⵔⵑⵔ" ⵒⵔⵙⵔ× ? ⵔⵔⵎ" ⵍⵔⵓⵑⵔⵔ"ⵓ, ⵔ'ⵔ"ⵓ ⵍⵒ ⵑⵔⵔⵔⵍⵔⵔⵑ·ⵔ·ⵔⵍ' ⵔⵔⵔ ⵃⵒ"ⵗⵄⵔⵓⵗⵑⵔ·.

14 ⵓⵗⵑ ⵍⵒ ⵔⵔⵔ ⵒ"ⵄⵓ" ⵃⵔ, ⵙⵒⵒ"ⵔⵔ·ⵔ'-ⵔⵔ"ⵓⵑ ⵄⵑⵔ ; ⵒⵔⵑ ⵔⵎⵔ" ⵔⵃⵔ"ⵒⵔⵔⵔⵍ ⵔⵔⵒ"ⵙ× ⵃⵓⵗⵑⵔ"ⵒⵔⵒⵔ' ; ⵔⵑⵔⵍ ⵔⵒⵑⵔ'ⵔⵒⵔⵍ·ⵔ ⵔⵑⵔⵔ'; ⵒⵑⵔ ⵍⵒ ⵜⵃⵍ·ⵑ ⵔⵃⵔⵔ'ⵔⵔⵔⵍ ⵔⵔⵒⵔⵔⵔⵎⵔ·.

15 ¶ ⵙⵔⵔ ⵍⵒ ⵃⵓⵗⵑⵔ"ⵒⵔⵒⵔ' ⵒⵔⵍⵔⵓⵑⵗⵍⵜ·ⵔ ⵑⵔⵔⵔⵜⵍ·ⵔⵔⵔ ⵄⵎⵑⵄⵣⵙ, ⵜⵑⵒⵑⵑⵔⵑⵔ ⵑⵔⵒ ⵗⵔⵔⵔ ⵄⵔⵔⵔ ⵃⵒ"ⵄⵓ·× ; ⵒ"ⵔⵔⵗⵔ·ⵑ ⵍⵒ ⵔⵔⵒⵔⵒⵍⵔ·ⵑ· ⵉⵔ ⵑⵔⵒ ⵗⵔⵔⵔ ⵄⵎⵔ, ⵓⵔⵔ-ⵔⵔⵎⵔ·ⵑ·ⵔ× ⵍⵒ ⵒⵃⵔⵔⵓⵔⵔ"ⵓⵔⵔⵎⵔ· ⵔⵔⵒⵔⵔⵔⵎⵔ·ⵑ·.

16 ⵄⵎⵗ ⵍⵒ ⵑⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔ·ⵔⵎⵑⵎⵔ× ⵑⵔⵃⵑⵔⵔⵔ

ᐅᐃᓕᓂᐊᓗᓐᓴᑎᓱᓵ, ᑲᑎᑕᓱᓵ ᑭᓯᒥᓱᓵ ᓴᓐᓂᓕᓐᓂᓵ, ᑲᑎᓂ ᓴᒃ ᐅᑭᓯᐃᓱᓵ ᐅᐢᐢᐊᐃᓗᐊ ᑲᓂᓂᐊᓂᓕᓐᓴᓂᓂᓵ ᐊᓂᓂᓂᓂᓵ, ᐅᐃᓂᐊᓂᓵ ᐃᐊ; ᓄᑭᓐᓂᓂ ᐅᑲ. ᑐᑌᓂᑎᓪᒪ ᓴᒃ ᖃᑎᐯᓯᑎᓂᓵ ᑭᐃᑲᓂᓵᓱ ᐅᐸᖃᒪᐊᓂᐊᓂᑲᑎᓂᓵᓯᓵ ᐊᓂᑲᓗ.

17 ᑌᐱᓂ ᓴᒃ ᑭᐢᐊᑲᒥᐢᐅᑭ ᖃᑎᑎᐯᓯᑎᓂᓵᓂ ᐃᓐᐱᐃ ᖃᐊᓂᐸᒪᓂ ᐅᓂᑎᓵ ᖃᓂᐸᓯᐊᓂᓵᓂ, ᐅᒥᓂ ᐅᑭᐢᐊᐃᓂᓵ, ᑲᐢᓂ, ᓂᑭᐢᐊᒪᑎᑌᑐᓵ; ᓴᒃ ᐅᐊ ᒪᓴᑎᖃᓂᓵ ᖃᖃ ᖃᐢᐢᓴᓂᓵ ᑭᓂᓂᓂᓂᓵ, ᑲᓵ ᐃᑭᓵᐃᓐᓂᓵ ᐃᐊᓂᓵ ᖃᐢᐢᓴᓂᓵ.

18 ¶ ᖃᓂ, ᓴᒃ ᖃᐊᓂᓵ ᐅᑭᐢᐊᓂᓵᓂ ᑭᐢᐯᓇᑌᐢ ᑌᐱᑕ, ᐅᒥᓂ ᐅᑭᐢᐊᐃᓂᓵ, ᓂᑕᐃᐅᓂᐢᐯᒪᒪᐢ ᐢᐢᑎᓂᓂᓵᓂᓂᓵᓂᓂᓵ ᐃᐊᓂᓵ ᖃᐢᐢᓴᓂᓵ ᖃᐢᐢᓴᓂᓵ.

19 ᑌᐱᓂ ᓴᒃ, ᒣᐢᐢᑎ ᐅᐃᑎᓂᓂᓵ, ᑭᐢᐃᐢᑌᐢ ᖃᑭᐢᐢᐃᓂᓵᓂᓂᓵᓂᓂᓵᓂ

ᑕᓯᐣ ᑎᑦᓴᒃ, ᒥᓇ ᓂᐢ, ᑕᑦᓴᐦᑫᐃᓂᓂᐤ, ᒥᓇ ᓴᐢᑎᐤ, ᒥᓇ ᐧᐃᐃᐤ, ᒥᓇ ᑕᑭᐦᑭ ᐊᓂᓯᓯᓂᒪ ᑌᐱ, ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᐃᓯᐦᐣᐊᐣ ᐊᑐᓇᐧᓴᐤ.

9 ᐊᑐᓇᐧᓵ Lᓴ ᑲᐦᓂᐢᐦᐤ ᒪᓴᑎᐦᓴ· ᒥᓇ ᒧᐢᑐᐣ, ᒥᓇ ᐁᐃᐧᓂᓂᐧ ᐊᐤ·ᐦᓇ ᐅᑭᐦᐢ ᐊᓯᐣᐁᐤ ᐊᓯᓂᐧᐢ, ᑲᑎᐧᓴᐣ ᐅᐦᐧᐃᓇᒪᐟ Lᓴ ᑲᐦᑦᓴ ᐃᐧᓯᑦᐁᐤ ᑭᐦᑦᑕᑭᒪᐧᐣ· ᑕᑯᓯᓂᑕᑭᒪᐧᐣ· ᑭᐦᑦᑕᑭᒪᐧᐣ· ᐅᑕᐢᓯᓂᐧᐢᓂᓂᓂᐧᐣ·

10 Lᓴ ᓂᐢ, ᑕᑦᓴᐦᑫᐃᓂᓂᐤ, ᒥᓇ ᐱᓇᐧᓴ, ᒥᓇ ᑭᐦᐢ ᐊᓂᓯᓯᓂᐧᐢ, ᒥᓇ ᓵᐧᑎᒪᓇ ᑕᑭᐃᐧᒪ, ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᓇᐅᐣ.

11 ¶ ᐁᑕᑯ ᑕᐦᑭ ᓂᐢ ᑲᐦᐊᑫᑎᐤ ᐸᐧᑭᐸᐃᐧ· ᓵᐧᑎᒪᓇ ᑕᑲᐃᐧᓴᐃᐧ, ᐯᐦᐃᐟ, ᓇᒪᐃ ᑲᑲᐦᐯᐧᐢᑌᐣ ᐊᑐᓇᐧᓴ ᑕᑯᓯᓂᐧᐢ ᐊᑭᐦᐯᐦ ᐁᑭᐦᐯᐦᑕᑲᒪᓵᐣᐟᐣ, ᑌᐱᐟ ᑯᑭᒪᒥᓇᐣ Lᓴ ᐁᑲ ᐁᑭᐣᐊᓂᐦᐣᐟ?

12 ᐸᐣᐟᐟ ᐃᓵ Lᓴ, ᑫᓵᐟ, ᑭᐟᐸᓵᒥᑎᐣ, ᑭᓴᓴᐣᑭᑎᐣ, ᑲᐸᐃᐣᐟᐣ, ᑲᐸᐃᐣᐟᐣ ᑎᐱᓵᐁᐧ· ᑭᐱᒪᑎᐧᐢᓵᐣ, ᒥᓇ ᑕᐱᒪᑎᐢᐊᐃᐧ·, ᑲᐢᐦᐃᐧᐢ ᐊᐟᐧᐢᑕᒪᐧᐣ.

13 ᓂᐟᐃᐧᐢᐣᐊᐣᓴᐧ ᑭᐦᑦᑕᑭᒪᐧ ᑌᐱᐟ, ᑕᒥᐟ Lᓴ ᐃᐟ, ᓇᒪᐃ ᑫᓴ, ᓂᐦᐢᒪᐟ, ᑕ ᑭᐦᑦᑕᑭᒪᐧ ᑫᑭᐦᑭᐦᑕᑭᐢᐃᐧᐣᐊᐣᓴᐧ, ᐁᐃᑌᐧᓴᐣ, ᑫᐦᑫᓵᐧ ᓵᐟᑕᒪᐧᐣ ᑫᐢᑕᒪᐧᐣ ᑕᑭᐦᑭᐦᑕᑭ

34 ᑭᖅᑦ ᒪᓂ ᓴᐅᓕᐊᑕᓂᓕᕆᓂ ᑎᓐ ᓂᐱᑦ ᑕᒧᑎᓕᐊᑕᓂᓕᕆᓂ ᑲᑕᒪᓐᓄᓐᓂᒃᓴᑦ ᐅᓄᐸ ᑲᑭᐱᑕᑎᒪᓕᒃᓂᓕᕆᓂ ᐃᓕᓴᕐᕕᐊᓂᒃ; ᑎᓐ ᔦᑦᒪᓗ ᐱᐱᑲᓐ, ᑲᔪᒪᓂᔭᖅ, ᑭᔪᒪᓂᔪ ᒪᑕᐱᒪᑎᐅᓂ ᐱᓕᑕᐅᒪᒻᒋᓐ ᓴᓐᓪᓚᒃ.

35 ᑭᒃᐯᑎᓄᓂᓚᐅᓂᓐ ᒪᓐ, ᒪᑕᐯᓂᑕᐃᓐᐅᐱᓂ ᓄᓇᒪᓐᓂᐱᐃᓂᓂᓕ; ᑭᑫᒪ ᒪᑕᐱᓕᑕᐅᒪᒻᒋᓐ ᒪᑕᑦᓂᐅᑎᓐᓚᐃᓂᓂ; ᓂᐱᓐᐱᐃᑕᓕᒪᓂ ᒪᓐ ᒪᑕᑎᐅᐱᓂ ᐃᓐᓪᓚᒃᓕ ᑎᓐ ᔦᑦ.

36 ᐱᓇᓐᓴ ᒪᓐ ᐅᓄᓂᔪ ᑭᐅᓴᑦ ᑲᐱᓇᖅᑫᓐᐊᓂᓂᓂᖅᐳ ᐱᓕᑕᐅᒪᒻᒋᓐᐊᓂ, ᐅᑲᐃᐅᓂᓐ, ᐅᑐᓐ; ᑲᑎᐯᓂᓕᕆᓂ ᐅᓄᓂᔪ ᐃᓄᔪᓐᓇᐅᓂᓂᓕᕆᓂ ᐅᓄᓂᔪ ᐃᓐᓪᓚᒃᓕ

ᑲᑭᐱᒡᓕᓐ ᖃᓄ ᐅᑭᓯ, ᐅᐃᑌᖅ/, ᑭᓴᐳ ᑭᓪᓚᓐ-ᓯᓕᓴᖅ ᐊᖏᓕᒡᓗ ᑎᑎᓯᑭᑉᑐᖅ ᑕᐅᓯᑭᑉᑐᖅ ᐅᑎᓯᒪᓕᒃᑐᖅ ᑕᑯᓂᖅ ᐅᑎᓯᒪᓕᒃᑐᖅ ᐅᑎᓯᒪᓕᒃᑐᖅ ᑕᑯᓂᖅ ᐅᑎᓯᒪᓕᒃᑐᖅ ᐅᑎᓯᒪᓕᒃᑐᖅ ᐅᑎᓯᒪᓕᒃᑐ

ᑲᐢᑯ ᒪᒃ ᐸᐹᑎᒪᐢᓂᕆᔨᓵ ᐊᑲᓐ. ᓴᖅᑭᒪᐢ ᒪᒃ ᑲᐃᓱᑎᓴᐅᓂ ᐱᐃᓕᓴᕐᓂᒃ, ᐅᐃᒋᑯ, ᓂᐸᐃᓂᓂᐸᖅ.

30 ᐱᓇᓐᓴ ᒪᒃ ᑲᖅᐯᐃᐅᓚᓂ ᐅᒃᓇᓱᑎᑲᓕᓂᐢᐱᓴᓐᓴ ᑲᓂᓱᓐᓂᒃ, ᐅᑎᓱ ᒪᒃ ᑲᖅᐃᑘᓂ, ᐅᑎᓱ ᒪᒃ ᑲᖅᐃᑘᓂ, ᓇᒪ; ᒪᒃ ᐅᑦ ᓂᒃᓂᐱᐢ. ᐱᓇᓐᓴ ᒪᒃ ᑭᓇ ᑲᖅᐯᓂᐊᐢᓕᐊᓂᓂᓂ ᑲᖅᑎᐅᒪᓕᐊᓱ, ᐅᐃᒋᑯ, ᐅᐃᓱ ᐅᒪ ᐅᐢᓂᐱᐢ, ᐅᑎᓱ ᐅᓱᓂ ᐅᒪ ᐅᓱᓇᓐᓱᐊᓱᓱᐢ.

31 ᑲᖅᑎᐅᒪᓂ ᒪᒃ ᐅᑎᓱ ᑲᖅᐃᑘᓂᐢ ᐃᑦᑦ ᐊᓂᒪ ᑲᑲᖅᐃᑘᐢᐱ, ᓂᐸᖅ ᒪᒃ, ᑭᓇ ᓇᖅᐃᐢ; ᑲᑦᐃᓴᑘᓇᒪᐃᓕᐊᓴᐢ ᐯᖅᑲ ᒥᖅᑯ ᔨᐃᑦ ᑲᑲᖅᐃᑘᐢᐱᓇᖅ, ᑭᓇ ᓀᓂᒪ ᑲᑲᖅᐃᑘᐢᐱᓇᖅ ᐃᐢᑲᓐᓴᐢ ᐱᐃᓕᓴᕐᓂᒃ, ᐊᑦᓇᖅ ᓇᖅ, ᑲᑎᓴ ᐅᐢᓂᐱᐢ ᐊᑲᓐᓴᐢ ᐱᐃᓕᓴᕐᓂᒃ.

32 ᑲᑎᐅᒪᓂ ᒪᒃ ᐅᑎᓱ ᑲᖅᐃᑘᓂᐢ ᐱᐃᓕᓴᕐᓂᒃ,

ᖃᐅᖅᐃᓗᐊᒍᑉᑐᑦ ᐅᒋᐢᑕᒪᓕᕆᔨ ᒉᐯᐃᓂᓂᕐ, ᑭᓇ ᖃᓚᐢᓂ ᐃᓗᐅᓂᐊᕐᓂᕐ, ᑭᓇ ᐅᐃᓚᑲᓚᔨᓐᑯᐃ-ᑌᐅᒥᐢᓂ; ᑭᓇ ᑲᑭᖅᓴᐅᐅᓂᖅᑕᒪᓕᐊᓚᐅ ᐅᒪ ᑭᖅᑎᐊᑦᑐᕆᓚᐅᓕᐊᓚᐅ, ᖃᐅᖅᑎᑦᑕ, ᐅᑭᐅᖅᑕᐅᓂᖅᑕᒪᓕᐊᓚᐅ ᓂᐅᕐᓂᖅᑕᒪᓕᐊᓚᐅ ᐅᐃᑭᒪᓕᐊᓚᐅᓂᐅᓂᖅ, ᒣᑦᑎᓂ ᖃᐃᖅ ᖃᐅᖅᑎᑦᑕᐃᓕᓴᐅᓂᖅ ᖃᓄᖅ ᐊᒃᑲᓐᓂᕐᒥᓄᑦ ᐊᒃᑲᓐᓂᕐᒥᓄᑦ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅ

2 ᐁᐅᔪᓂ ᒪᓗ ᐅᐅ ᑭᓱᐅᑉᐳᒪᓱᔪ ᖃᑭᖏᓕᔪᓕᒃ; ᐊᓴᐃᔪᖅ ᐅᔪᓱᔪ ᓴᑦ ᐸᑎᑭᐃᓚᓂᓂᑦ,

3 ᐃᓴᐊᑐᐅᓴᐃᑦ ᒥᓇ ᐊᐅᖅ, ᐅᔪᓱᔪ ᓴᑦᔪ ᒪᓪᓇᓐᐃᕐᓂᓂᑦ; ᑭᐅᓴᓪᓕᑦ ᐅᔪᓱᔪ ᐊᑐᑦᓴᐊᑦ, ᐅᑦᑭᒧᒧ.

4 ᐱᓇᑦᓄ ᒪᓗ ᐅᔪᓱᔪ ᑭᐅᓴᓪᓕ ᑭᖏᑎᐱᓪᒣᑐᑉ ᐅᓇᒣᓂᐊᐊᓂ; ᐁᔪᓱ ᓴᑦ ᒥᓇ ᐊᓪᑦᐁᐃᑦ ᑭᖏᓪᓕᑭᐊᓂᐊᓂᐊᑦ:

5 ᐊᓴᐃᔪᖅ ᒪᓗ ᐅᔪᓱᔪ ᖃᓪᑎ ᑭᖏᑎᐱᓪᒣᑐᑉ ᐅᑭᒪᔪᓱᔪ; ᓴᓪᑦ ᒪᓗ ᐅᔪᓱᔪ ᖃᓪᑎ ᑭᓇᓚᐅᓂᓐᓂᖏᓪᓕᔪᓱᓂ ᐅᑭᒪᔪᓂ, ᒥᓇ ᑭᖏᑎᐱᓪᒣᑐᑉ ᐅᑐᑌᒪ:

6 ᐊᐊᑦᓴᑦ ᒪᓗ ᑭᖏᓚᓇᑦᓪᑫᑉ; ᐁᔪᓱ ᐊᐅᓇᑦᔪᓪᑦ ᐅᔪᓱᔪ ᐊᑦᔪ ᑭᖏᑎᐱᓪᒣᑐᑉᓪᑦ ᒣᑭᔪᓂᓚᐅᓂᐊᓂᐊᑦ.

7 ¶ ᓴᐃᐅᒪᓐ ᒪᓗ ᒥᑉᑕᖏᑦ ᓄᓪᔪᓐ ᑭᑦᓪᓕᔪᓂ ᐅᑐᑭᒪᔪᓪᒪ, ᐁᑎᐱᓪᒪᓪᑦ ᖃᖖᑭᓚᓪᑦ ᐃᓐᓇᐅᑎᑦᓪᓕᔪᓂ, ᑎᑎᓪᓂ ᑭᖏᑎᐱᓪᒣᑐᑉ ᐅᑐᑌᒪ ᐱᐅᔪᓂᑦᑕᒪᓪᑦ; ᐯᓴᑦ ᐊᐅᔪᓱᓂᓂᐅ ᐅᐱᔪᒪᓪᒪ ᑎᑎᒪ.

8 ᐁᐅᔪᓂ ᒪᓗ ᐅᐅ ᐅᐃᓐᖏᐊᐃᓂᐊᓂᐊᑦ; ᐅᔪᓱᔪ ᐅᖖᑦ ᐃᓪᓴᐃᑐᑦ ᐊᓂᑭᑦ:

9 ᐅᔪᓱᔪ ᑎᓂᓴ, ᖁᓂᓪᑫ, ᒥᓇ ᓴᐊᓴᐱᑦᓪᑫ, ᒥᓇ ᐯᓱᑭᖁᑦ, ᒥᓇ ᐃᓴᐅᑦᐯᓱᐊᓐᓄ:

10 ᐅᔪᓱᔪ ᐃᓴᓱ, ᐊᖓᓴᓪᓚᑎᑫ, ᐃᓕᓐ ᐅᑕᒃᓂᑉ ᓱᔪ, ᒥᓇ ᑕᓱᐅᑦ ᐃᓪᓴᑦ ᐊᑦᑭᑉ:

11 ᐅᔪᓱᔪ ᐊᐱᓂᑉ, ᑕᓱᐅᑦ ᔭᓴᐃᑫ; ᖃᑭᖖᑦᐊᐊᐃᓂᐊᓂᐊᑦ ᑌᓪᑦᖖ ᐅᑕᓂᔪ ᓴᐃᐅᒪᓐ ᑭᑭᐃᓂᐃᓂᑦ:

12 ᐯᐊᓇ ᐅᔪᓱᔪ ᐊᐊᑦᓴᐊᑦ; ᐃᓐᓕ ᐅᑕᒃᓂᑉ ᑌᐊᓇᓴ ᒥᓇ ᖁᐅᑐ, ᒥᓇ ᖃᑭᖏᓕᑭ ᐯᓱᑭᖁᑐ, ᑭᑭ ᓴᐃᑕᓇ ᖃᖖᑭᓴ ᓂᓐᑭᔪᓴ, ᐯᓱᑭᖁᑐ ᐁᐱᔭᑕᐅᑦᓴ ᐃᓱᓪ, ᐊᓂᑕ ᐃᓴ ᐱᓐᓇᐅᑎᑦᓪᑫᑉ ᐃᔭᓐᓂᐊᑦ:

13 ᐅᔪᓱᔪ ᑭᑦᓴᑦ, ᔭᐁᒧᑭᔪᐃᑕᑎᑉᓪᑦ; ᐃᓐᓕ ᑭᖏᑎᐱᓪᒣᑐᑉ ᐅᑐᑌᓇᑭᔪᓂᐊᓂ ᐊᓂᓚᐃ ᖃᖖᑭᓴᑦᓪᑫᑉ ᐃᓐᓕ ᒥᓇ ᑭᖏᑎᐱᓪᒣᑐᑉ ᐅᑐᑌᒪ ᐃᓐᓕ ᐅᑭᒪᔪᓱᔪ ᐃᓐᓕ ᐊᐊᑦᓴᐊᑦ

ᑭᐢᐯᐦᒋᑲᐠᐤ ᐅᓂᔨᐠᐦᑲᐃᐠᐧ ᓴᐧᐅᒪᐣ, ᑲᐦᑭᓴᐤ ᑭᐦᐩᐅᑭᒪᐊᐠᓂ ᐊᐢᑭᐟ ᐅᐦᑭ, ᑲᐦᐯᐢᐯᐦᑲᐤᐠᐤ ᐅᓂᔨᐠᑲᐃᐠᓂᓂᐟ ᐅᐦᑭ.

ᒪᓂᓇᒪᑲᐠ ᓂᑲᓇᐠ.

1 ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᑕᐠᐧ ᑭᐦᑭᐅᑭᐤ ᐱᐃᔨᓂᕀᒪᐁᐠᐤ ᐅᑕᐢᑫᐦᑲᓇ ᓴᐧᐅᒪᓇ, ᑭᑫᒪ ᐦᐦᐯᐢᑦᐟ ᐅᐱᐦᑕᒪᓇᐃᐠᐧᐣ ᑲᑦ ᑭᐦᐩᐅᑭᒪᐃᐠᐧᐣ ᐅᐢᒋᓇᐣᑲᒪᐊᐠᐧᐣ ᐆᐦᒋᓇᐠᐧ ; ᑭᑫᒪ ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᑕᐢᑭ ᑭᓴᑭᐦᐅᐤ ᑌᐱᑕ.

2 ᓴᐧᐅᒪᐠ ᒪᑲ ᐱᐃᔨᓂᐱᐁᐠᐤ ᐊᐠᐧᐃᑯᒪ, ᐁᐦᐃᕀᐟ,

3 ᑭᑫᑫᐣᐦᑌᐠ ᒋᓂᔨ ᑌᐱᐟ ᓄᐢᒋᐃᐣ ᐅᑲ ᐅᑭᐦᒪᐃᔨ ᐊᐠᓱᑲᑦᓄᐦᑲᕽ ᐅᐃᐣᐦᐊᐣᐠᓂᐤ ᑲᑎᐱᐦᑭᐠᐧ, ᐅᑭᑫᒪᐠᐧ ᐅᐦᑭ ᒥᐢᐁᐠᐧ ᐊᐢᑲᓂᐤ ᑲᑭᐦᐊᓱᑲᑦᓄᐦᑲᒋᐟ, ᓂᐦᒪᒪ ᐱᐦᑭᐦᐊᐠᐧᐣᑲᑫᐟ ᐊᐠᓇᑲᐢᑲᔨᓂᕽ ᐅᑭᐦᐊᔨᒪ'.

4 ᒪᑲ ᐊᓄᐦᐣ ᑲᑎᐱᐦᐣᑫᐟ ᓂᑭᐦᒪᓂᐠᐧ ᓂᑭᐦᒥᔨᐠ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᒥᐢᐁᐠᐧ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᐅᐢᒋᓇᐣᑲᒪᐊᐠᐧᐣ ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᒪᐢᐁᐠᐧ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᐅᑭᐦᐊᔨᒪ'.

5 ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᐅᑭᐦᐊᔨᒪ'.

6 ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᐅᑭᐦᐊᔨᒪ'.

7 ¶ ᐱᐦᑭᐦᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᐅᑭᐦᐊᔨᒪ'.

8 ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐱᐃᔨᓂᕀᒪᐁᐠᐤ ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐱᐃᔨᓂᕀᒪᐁᐠᐤ.

9 ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᐅᑭᐦᐊᔨᒪ'.

10 ᐅᑯᐟ ᒪᑲ ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᐱᐦᑭᐦᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐊᐢᓱᐦᐣᐃᐣᓂᔨᐤ ᐅᑭᐦᐊᔨᒪ'.

11 ᐊᐠᐧᐃᑯᐟ ᒪᑲ ᐱᐦᑭᐦ

3 ᐊᓗᐅᓗᑎᔪᓗᓴᑲᐅᑲᓂᐢ Lᑲ ᑦᑭ ᐁᑭᐟ ᐊᓗᐟᑎᐅᐊᓗᓴᑲᐅᑲᓂᐢ, ᑲᔪᔪᓴᐤ ᑯᐱᑦ ᑲᐅᐢᓴᐧᐤ; ᒥᓴ ᒥᑦᑦᐟ ᑯᐱᑦ ᑲᐅᐢᐊᐟᓴᓴᑲᐅᑲᓂᐢ ᑭᑦᑭᑦ ᑲᐅᐢᐊᐟᓴᓴᑲᐅᑲᓂᐢ ᐁᑭᐟ ᑲᐅᐢᐊᐟᓴᓴᑲᐅᑲᓂᐢ ᑭᑦᑭᑦ

ᐅᐢᑭᓂ, ᒥᓇ ᐢᐣ ᒥᓐᑎᓱ, ᒥᓇ ᒪᓂᔅᐃᓇᓐᓇ, ᐋᐢᑭ ᒥᓇ ᐊᓐᑭᒣ.

30 ⊥ᒥᐢᑦ Lᖃ ᐤᓐᖃᐃᖃᓂˣ ᑭᐅᐧᐁᓐᖃᐅᐁᐤ ᐅᕀᐃᓵᓂᔅᑐᐊᓐ, ᐋᐢᑭ ᒥᓇ ᐊᓐᑭᒣ.

31 ¶ Lᖃ ᐃᓕ ᖃᐅᐢᑭᐋᐢᐧᐊᒧᒪᑦ ᑲᑫᓐᕐᐃᓐᓴ ᑭᐅᓂᐢᑦᓯᐤ ᐃᓐᑕᓴᒪᒪ ᑎᐢᐃᑦ ᒥᓐᑎᓱ· ᐅᐢᑭ; ᐱᒥᓂᓂᓱᖃᓐ ᒥᓇ ᐃᓐᖃᓴᒪᒪᓂᓱ· ᑭᓂᐅᓇᓇᓂᑭᐊᓐᓴ ᐊᓂᑭᓯᐊᒥˣ, ᒥᓇ ᐤᓐᑕᓴᓂᑭ ᐅᐢᑭᓯᐊᓐᓴ.

32 ᐅᓂ ᐃᓐᖃᓴᒪᒪ ᒥᓇ ᑎᐢᐃᑦ ᑭᒥᓐᑎᓂᐤᓇᓐᓇ·; ᐸᐣᒧᐤᑦ Lᖃ ᕮᐣᑦ ᒧᐢᐊᐱᒪ, ᒥᓇ ᐤᑦ ᒥᓐᑎᓱ· ᒥᓇ Lᓂᓴᐃᓇᓐᓇ, ᒥᓇ ᐅᑭᐅᓐᐅᑦᓂ· ᑲᐢᐃᓵᓂᔅᑐᐊᓐᓴ, ᒥᓇ ᐅᑭᑕᓵᓴᒧᒪᑦ ᑲᐢᐃᓵᓂᔅᑐᐊᓐᓴ, ᐧᑎᐊᐱᒥˣ, ᒥᓇ ᐤᑦ ᒥᓐᑎᓂᐤˣ.

33 ᐅᓂᓂ Lᖃ ᒥᓇ ᑎᐢᐃᑦ ᒥᓐᑎᓂᐤˣ ᖃ ᐅᐸᐢᐅᓂᓂᑦ ᐃᓐᖃᓱᐧᑌᑦ ᐸᐣᑦ ᐊᔭᒥᐧᐁᐃᓐᓂᐤˣ ᐃᑎᒪᓂᓴ, ᖃᓄᐃᑦ ᐸᐣᐱᓂᐅᑭᐤ, ᓄᐊᓵᓴ ᐊᓂᑭᓯᐊᓐᓴ.

34 ᐊᓂᐃ Lᖃ ᑯᓂ ᐃᓐᖃᓱᐧᐊᒪ ᐅᑕᓂᓂᑲᐤᐊᓂᓂᓂᓐᓴ ᑲᐅᐧᐊᒥᖃᖃᓱ·; ᐅᐢᓂᓂᐱᐊᐊᓐˣ ᐯᔭᑦ ᐃᓐᖃᓱᐧᑌᑦ ᐸᐣᐱᑲᐤᑌᐤ, ᒥᓇ ᐅᑯᓂᓂᐱᐊᐊᓐˣ ᑯᑦ ᐸᐣᐱᓂᐅᑭᐤ, ᓄᐊᓵᓴ ᐊᓂᑭᓯᐊᓐᓴ.

35 ᐅᓂᑕ Lᖃ ᑭᐣᒧᑯᐤ ᐁᐸᐊᐱᒪ, ᒥᓇ ᐤᑦ ᒥᓐᑎᓱ· ᒥᓇ Lᓂᓴᐃᓇᓐᓇ; ᐅᓂᓂ ᑲᑫᓐᕐᐃᓐᓴ ᐅᐢᑭᓯᐊᓐᓴ ᐅᐢᑭᓯᐊᓐᓴ ᐅᑕᓂᓂᑲᐤᐊᓂᓂᓂᓐᓴ ᒧᐣᐧᑯᑦ ᑭᓂᓂᓂᓐᓴ ᐅᐢᑭᓯᐊᓐᓴ ᐅᑕᓂᓂᑲᐤᐊᓂᓂᓂ

17 ᒥᓐ ᐊᓀᐦᐞᐱᓐᓂ· ᐅᑭᐣᓀᑭᐣᑦ, ᒥᓐ ᐁᐦᓪᒪ-ᐃᑲᑌᐣ ᐋᐞᐧᐱᐞᐦᐞᐱᐞᓀᐱᐣ ᐊᐧᐃᐣᓂᑲᑎᑲᑌᐣ, ᐱᐦᐞᐢ ᐅᑭᑭᑌᐣ ᑐᑦᑭᐣ ᑲᑭᑎᑌᑭ ᑲᓀᑦ ᑲᑎᑌᑭ; ᑌᐦᐞᐞᐣ ᐱᐣ ᐱᐦᐞᐢ ᑐᑦᑭᐣ ᑲᑎᑌᑭ, ᐱᐦᐞᐢ ᑌᐦᐞᐞᐣ ᐞᐦᑦ ᐱᐦᐞᐢ ᑐᑦᑭᐣ.

18 ᑭᐣᐁᑦᐞᐣ ᒪᓀ ᑲᑎᒪᑌᐣᑭ, ᐅᐞᐞ ᓱᐦᐞᐣ ᐁᐱᒪᐣᑌᑭ ᒥᐞᐣ· ᐞᐦᐞᐣ ᑕᑦᓀᐣ ᐅᐞᐞ ᐊᑦᓀᐣ ᐃᐦᐞᐣ ᐞᐦᐞᐣ, ᑭᒥᐞᑲᓂᐣᐞᐦᐞᐣ ᐱᐦᐞᐣ ᐊᐧᐃᐣᓂᑲᑎᑲᑌᐣ ᑕᑦᓀᐣ ᑲᑎᑲᑌᐣ ᐞᐦᐞᐣ ᐊᐧᐃᐣᓂ

ᖃᐊᓇᖅᓯᒃᑭᑦ, ᑭᑎᐊᖃᓇᖅᐃᑕᑫᓚᒃᖅ ᐅᒃᓗᓗᐃᓴᓯᒃᑭᑦ ᓴᓪᓕᐊᓯᑦ, ᐊᓂᐃ ᖃᒪᓐᓇᐅᑉᑕᓪᓚᖅᑭᑦ ᐅᓪᓚᐃᓐᓇᖅᑐᑦ ᐃ

ᑭᐅᓂ ᒪᒃ ᖃᒪᓕᐅᓴᑎᑎᓂᐢ ᐃᓂᕐᐅᐃᐧᐢ ᑭᖑᓂᐅᓂᐢ ᐊᓂᐢ

ᓰᐦᐧᐣ, ᐱᐦᐩ ᑫᑦ: ᐃᐟᐢᐱᐱᓂᐦᐣ, ᐱᐦᐩ ᑫᑦ: ᐋᐢᐧᐊᐦᐣ ᐊᑫᑦᐦᐃ;

38 ᐱᐦᐩ ᑫᑦ: ᐊᑫᒥᐢᐋᐃᐦᐣ ᐊᐧᐣ ᒪᐃᐦᐧᒪᐢᐦᐣ ᐅᐃᐦᐧ ᐊᑫᒥᐢᐋᐃᐦᐣ, ᐊᐧᐣ ᑲᐢᑭᐢᐱᐅᑭᒪᐦᐣ ᐃᐢᐅᐃᐟ, ᐋᓂᒪ ᐊᐧᐢᐧᐊᓂᐢ ᑲᐃᐅ

ᐳᐁᐃᐟᐁᑯ, ᑭᐢᓭᑭᑭᐁᑯᐣ ᓴᓴᑭᐃᐧᑲᓀ ᐁᐟᓂᒪᒪᓇᓂᐟ ᑲᑎᐅᓀᑭᑭᓂᐟ.

63 ᓴᑦᐁᒪᐣ Lᓀ ᑭᐢᓭᑭᑭᐁᑯᐣ ᐁᓴᓴᑭᐃᐧᑲᓀᑭᑭᐟ ᑭᑦᒪᐁᓂᑭᓂᐟ ᓴᑎᐅᓀᑭᑭᓂᐟ, ᓂᓯᒪᓭᐢ ᓂᓯᓴᐟ ᑭᐢᒥᒥᐢᓯᒪᓭᐢ ᔪᓐᓴᐧ, ᒥᓀ ᒥᐟᐢᒥᒪᓭᐢ ᓂᓯᒪᓭᐢ ᐊᓇᐃᐧᐣ ᑭᐢᒥᒥᐢᓯᒪᓭᐢ Lᓴᑎᐢᑲᐧ. ᐁᐃᓯ Lᓀ ᑭᐢᐅᐁᑦᒪᐢ ᒥᓀ ᑲᐢᑭᐁᑦ ᐃᐣᐳᐁᐃᐟ ᐅᓴᐁᐃᐟ ᐁᐟᐃᐢᓀᐃᐃᐧᐣ ᐁᐟᐃᐧᑦᐃᐧᐣ ᑭᐢᓀᐃᐁᑲᓂᓭᐢᐢ ᑎᑎᑎᑦᐣ ᐁᐟᐃᐧᑦᐃᐧᐣ ᐁᐟᐃᐧᑦᐃᐧᐣ ᑭᐢᓀᐃᐁᑲᓂᓭᐢᐢ ᓴᓴᑎᐢᑲᐧ.

64 ᐁᐁᓯ ᐁᐢᐸᓯᓀᐢᐣ ᑭᐢᐅᐁᑦᒪᐢ ᑭᐢᑲᓇᑭᐢᓂᐢ ᑕᐢᒪᐃᐧ. ᐁᓇᓯᐁᐃᓇᑦᑲᓭᐢᐢ ᑲᑭᐢᑲᐧᐃᐢᐢ ᐁᐟᐃᐧᑦᐃᐧᐣ ᐁᐟᐃᐧᑦᐃᐧᐣ ᑭᐢᓀᐃᐁᑲᓂ

ᐅᑌᓐᖓ, ᐅᑭᖑᓪᓗᒃ ᒪᓐ ᐅᒃᓂᔪᖅ ᓴᖅᑐᒪᓐ ᐃᓕ-ᐃᓕᓴᐅᓕ.

17 ᓴᖅᑐᒪᒃ ᒪᓐ ᑭᖑᓂᖅᒃᓯᐤ ᑭᓴᓂ, ᒥᓐ ᐯᓗᐅᐊᒃ ᐊᓂᒃ ᐊᒥᓪᓚᖅ,

18 ᒥᓐ ᐯᐅᓴᐊᖅ, ᒥᓐ ᒃᓗᒧᓐ ᐱᑲᓪᓕᑲᒃᖢᓂ ᐊᓂᒃ ᐊᒥᓪᓚᖅ,

19 ᑲᖑᓂᐤ ᒪᓐ ᑲᐅᓪᓕᓂᑲᒥᓂᓗ, ᐅᑌᓐᐊᑕ· ᓴᖅᑐᒪᒃ, ᒥᓐ ᐅᑌᓐᐊᑕ· ᐅᑎᖑᑎᓚᐊᓐᓴᑲᖢᓂ, ᒥᓐ ᐅᑌᓐᐊᑕ· ᐅᒥᓪᓕᑎᔪᓂᓴᒪ ᑭᖑᓂ, ᒥᓐ ᐊᓂᒪ ᓴᖅᑐᒪᒃ ᑲᐹᖑᐃᓐᓴᓕᓪᓕᕐᓂᒃ ᑭᖑᓂᓕᕐᓂᖅ, ᒥᓐ ᓕᓂᐅᐊᑕ ᐊᓂᒃ ᑲᐹᓕᓐᓂᖅ ᒥᓐ ᐃᐅᐳᖑᐃᓐᓴᕐᓂᖅ, ᒥᓐ ᐊᓂᒪ ᓴᖅᑐᒪᒃ ᑲᐹᖑᐃᓐᓴᓕᓪᓕ

ᓄᓇᓵ ᐅᖏᓂ ᑎᓇ ᓂᓗᒪᐧᓗᓇ ᐅᓂᓗᒧᐧᑐᓵ ᐅᖏᓂ ; ᓇᒪᐃᓱᓗᐟ ᑎᓇ ᐅᓀᓄᓂᐧ ᐃᐦᒪᓵ ᒥᑎᑕᐱᓂᐧ, ᐊᐅᓵ ᑭᖏᓂᐧᒪᓂ ᐱᓂᓪᓕᐅᓂᐧᓄᑕᒥᓂᐧ, ᐱᓂ 13 ᑭᖏᑎᐅᑭᒪᓂ ᓴᐅᒪᐧ ᒪᓗ ᑭᖏᓂᐧᒪᓂ ᐱᓂᓪᓕᐅᓂᐧᓄᑕᒥᓂᐧ, ᐱᓂ ᓄᓇᓵ ᐅᓀᓄᓂᐧ

5 ᑫᖏᒪ ᓴᐤᐅᒪᐢ ᑭᐢᐱᒪᑎᐱᐅᐣᐤᐣ ᐅᒪᓂᔨᐢᓂᑫᐣᒥᐦᐊᐣ· ᓴᐢᔨᓂᐊᓇ, ᒥᓇ ᒥᐤᐢᐣ ᐅᒪᓂᔨᓴᐊᐣᓂᓂᐣᐤ ᐊᒪᔨᐊᐣᐢᑦ.

6 ᓴᐤᐅᒪᐢ ᒪᓇ ᑭᐢᒪᐢᐅᐢᐣᑫᐤ ᐅᐦᐢᐦᔨᐢᐣᑫᐣᔭᐢ, ᓇᒪ ᒪᓇ ᒥᐢᓂ ᑭᐢᒪᐢᐅᐱᐱᐱᐣᐤ ᐅᐦᐢᐦᔨᐢᐣᑫᐣᔭᐢ, ᒣᐢᐣᒥ ᐃᐢᔭ ᑲᐢᒥᒥᓴᐣᐢ ᑌᐱᑦ ᐅᐢᒪᐃᐢᔭ.

7 ᐅᑯᒥ ᒪᓇ ᓴᐤᐅᒪᐢ ᑭᐢᐅᒥᒪᐢᐅᐢᐣᐤ ᐅᐃᐢᔨᓴᐢ ᑭᒦᒧ, ᐅᒪᓂᔨᐢᑫᐃᐢᓂᓂᐣᐤ ᒧᐃᐢ, ᐊᓂᔨ ᐊᐢᔭ ᑲᐢᐅᓴᐤᐊᒥᓂᐣ, ᒥᓇ ᒧᐤᐅᐤᐊᐤᐊᒥᓂᐣ, ᐅᒪᓂᔨᐢᑫᐃᐢᓂᓂᐣᐤ ᐊᒪᔨᐊᐣᐢᑦ.

8 ᐅᑯᒥ ᒪᓇ ᒥᓇ ᒣᐢᐣᒥ ᑲᐢᐅᒪᒪᐊᐢᐣ ᐊᐢᔭᐊᐢ, ᐊᓂᐃᐊ ᑲᑭᒦᐢᐣᐢᒪᐊᐢᔨᐢᐣ ᐃᐢᑭᒪᒧ <ᑭᐢᐢᑲᓇ ᒥᓇ ᓴᐤᑭᐃᐢᑭᐢᑲᓇ ᐅᒪᓂᔨᐢᐣᑲᐢᔭᐊᐢ.

9 ¶ ᑲᑎᐯᔭᐣᑫᐢ ᒪᓇ ᑭᐣᑭᓀᐅᐢᐣᐤ ᓴᐤᐅᒪᓇ, ᑫᖏᒪ ᐅᑌᐣᐃ ᑭᐣᓇᑲᑎᑯᔭᐊᐢ· ᑲᑎᐯᔭᐣᑫᐢᔨᐢ, ᐅᑭᐢᔨᓂᔨᐢᐣᒥᐦᐊᐣ· ᐃᐢᐣᐱᒪᐊ <ᑭᐢᐢᑲᓇ ᒥᓇ ᓴᐤᑭᐃᐢᑭᐢᑲᓇ ᐅᒪᓂᔨᐢᐣᑲᐢᔭᐊᐢ.

10 ᒥᓇ ᐅᑭᓀᐣᐣᒥᑯᐣᐢᐣᐤ ᐅᒪ ᐅᐣᑭ, ᐅᑲ ᑲᐢᐱᒪᒥᐤᐊᐢᐣ· ᐱᐢᔨ ᒪᓂᔨᐢᑲᐢᐣᐤ: ᒪᓇ ᓇᒪᐃᐢᔭ ᑭᐣᓇᑲᑎᑯᔭᐊᐢᐣᐤᐣᐢᐣᐤ ᑲᑭᓀᐣᐣᒥᑯᐣᐢᔭᐢ, ᑲᑭᓀᐣᐣᒥᑯᐣᐢᐣᐤ.

11 ᐅᐅᑯ ᐅᐣᑭ ᑲᑎᐯᔭᐣᑫᐢ, ᑭᐣᐃᑌᐢ ᓴᐤᐅᒪᓇ, ᑫᖏᒪ ᐅᒪᒥ ᐅᑭᐣᔨᑦᒪᐢ, ᒥᓇ ᐅᑲ ᐅᑭᐣᓇᓇᐅᐢᔭᐣᒪᐢ· ᑦᒥᐢᐣᑭᒪᐢᐅᐢᐣᐢᐣ· ᑲᑭᐢᐣᑫᐢᔨᐢᐣᐢᐣᐤ ᒥᓇ ᓂᑎᐣᐢᐣᐢᐣᐤ ᑲᑭᓀᐣᐣᒥᑯᐣᐢᐣᐤ, ᐅᑯᒥ ᐅᑦᒪᐢᐣᐢᐣᐤ ᐅᒪᒪᐢᐣᐢᐣᐤ ᐅᒪᒪᐢᐣᐢᐣᐤ ᐅᒪ

32 (ᒪᑲ ᐃᐧᑊ ᐯᐣ ᐢᐣᑐᐃᐧᓯᐧᐣ ᑲᐢᐊᑊᐣᐤ ᓂᐢᐊᐣᐤᑲᑊᐣ ᑐᐱᐟ ᑭᐣᑎ, ᑭᓇ ᓀᐅᑊᐣᐞᐢᐧ ᑭᐣᑎ, ᐊᓂᒪ ᑐᑌᓇᐤ ᑲᑭᐣᐞᐃᓇᒪ, ᑲᐣᑎᓱᐤ ᐃᐧᐣᐅᐃᐞ ᐢᐣᐣᑐᐃᐧᓯᐧᐣ ᑭᐣᑎ:)

33 ᑭᑫᒪ ᐅᑭᐣᐤᐧᐱᓂᑎᐟ, ᑭᓇ ᐅᑭᐣᑭᐱᐣᑊᓱᑲᐧᓇᓇ ᐱᐧᑕᐢᓂᐧᑎ ᓴᐧᐣᓂᐊᓇ ᑭᒧᐣᐞᐧ ᑫᒪᓂᑲᓂᐧᑫᐧᒥᐢᓇᐊᐧ ᓴᐢᐣᐢᐧ, ᑭᓇ ᒥᐞᐢᑫᒪᓂᐣᐤᓇᐊᐧ ᓴᐢᐣᐢᐧ, ᐅᑲ ᒪᑲ ᐅᑭᐣᑭᐱᐣᑊᓱᑲᐧᓇᓇ ᐢᐣᐢᐧ, ᑲᐢᐊᑊᐣᐤ ᐅᑭᐣᑭᐱᐣᑊᓱᑲᐧᓇᓇ ᐢᐣᐢᐧ,

13 ᑭᐢᑎᑭᒪᐤ ᒪᓗ ᑭᐢᑭᓯᓇᐟᑫᐞᐞᐁᐞᐢᐤ ᐁᓂᓯ-ᓂᓂᐞ, ᐅᑯᓯ ᐅᑭᐢᐁᐞᐱᓇᐢ ᑕᑎᑦᓯᐁᐞ-ᐃᐞᓂᓂᐤ ᑲᑭᐢᑎᐢᓂᓯᐞᐣ;

14 ᐅᑭᐢᐃᓯᐁᐞᔦᒥᐢᓯ᐀ ᒪᓗ ᑲᑭᐢᐃᑦᓯᐁᐞᐞᓂ᐀ ᑕᐢᑭᓂᑭᐞᓂ᐀, ᐅᐃᑦᓯ, ᓄᐢᑦᓴᐞ ᑭᐢᓯᓯᐁᐞᑦᑭ ᑭᑦᐱᐢ-ᑭᖿᓂᓯᐞᐣ, ᒪᖿ ᓂᖿᐢᑭᐢᑦᑭ ᑭᑦᐱᐢᑭᖿᓂᓯᐞᐤ; ᓄᐢᑦᓴᐞ ᒥᐃ ᑭᑭᐢᒡᔦᐞᐢᐤ ᑕᓴᐢᑕᐞᐢᐤ ᑕᐢᑕᐢᐁᐞᐢᐤ ᑕᐢᑕᐢᐁᐞᐢᐤ ᐅᑭᐢᐁᐞᐢᐤ ᑕᐢᑕᐢᐁᐞᐢᐤ ᑕᐢᑕᐢᐁᐞᐢᐤ ᑕᐢᑕ

ᓄᐢᑭᐤ; ᐞᐣᐣᑭ ᐊᐞᐣᐢᓂ ᑲᒋᓂᑭᐃᐤᑭᐤ ᐃᐣᑭᐠ ᑌᐱᐠ, ᔨᔦᓄ ᑲᒋᐃᓯᓂᒃᓴᐠ; ᑕᐠᔨᐢ ᒪᓱ ᑭᓄ ᑲᒋᐣᐣᑭᑲᓄᐢ ᐣᑭᑭᐢᐃᐣᓄᐢᓄᐞ ᑲᐃᐢᐣᐢᓄᐞᐣᐢ ᑲᐢᓴᐞᐣᐢ-ᓴᒪᒥᐢᐠ ᐃᐣᑭᒪᐣ ᐣᑭᑭᑲᓄᒪ, ᐞᓄᐞᓄᐃᐣᐃᐢᓄᐞᐣᓄᒪ ᒪᓱ ᑭᑲᓄᒃᐣᓴᒪᓱᐠ.

3 ᑭᐠᐢᑭᓄᒪᐞᐣᐢᑭᓄᐤ ᒪᓱ ᐅᔨᐢᐣ ᐅᑭᓴᑲᓄᐠ, ᐅᐃᑌᐣᐠ, ᐅᐅᔨ ᐅᒪ ᐢᐢᑭᓄᒪᐞᐣᐢᑭᓄᐠ ᑲᑎᑌᓄᐠᐣᐢᑭᓄᐠ ᑲᑭᐠᐃᐣᐃᐢᐠ; ᑭᐣᐠ, ᐣᑭᑭᑲᓄᒪᐣᐢᐠ ᑲᑕᐞᐃᐞᐣᐢᑭᑌᐤᐤ, ᑭᓄ ᐱᐠᔨᑌᐤ ᑕᐠᔨᐢ ᑲᑕᑲᓄᐢᐃᐞᐣᐢᑭᑌᐤᐤ.

4 ᑭᐠᐅᑎᐠᑕᓄᐤ ᒪᓄ ᐃᐢᐞ ᑭᐠᐢᐅᑭᒪᐢᐤ ᑌᐢᐅ-ᔦᐞᐠ ᑲᐯᐠᑕᐤ ᑲᐃᑌᐞᓄᐠ, ᐞᔨᒪᓂᔦᐞ· ᐅᑕᓄᐞᓄᐣ-ᒥᓄᐞᐠ, ᐞᓂᐃ ᑲᑭᐠᑌᐣᑕᐠ, ᐣᑕᐞᓄᐞᐣᐢᑭᓄᐞᐣᐢᐠ ᐣᑭᑭᑲᓄᒪᐞᐣᐢᑭᓄᐤ, ᐅᐃᑌᐞᐠ, ᑭᑕᐞᓄᐞᐣᐢᑭᓄᐤ

ᐱᑎᓀ᙮ ᒥᓇ ᑲᑭᐢᓂᐸᐢᐃᓀ᙮, ᒣᐢ᙮ ᑲᑭᐢᐃᑌᐧ᙮ ᑲᑎᐱᓴᐢᑭᓀ᙮, ᐊᓂᒪ ᑲᑭᐢᐃᑕᐧᐢ᙮

27 ᑭᐢᐊᔭᒥᐢᐁᐤ ᒪᓄ ᐅᓀᓴᓀ, ᐁᐃᑉᐧ, ᐊᑦᐢᐊᐱ-ᐃᐧᓂᐢᑲᒪᐃᐱᐧ ᓀᓀᒥᑦᑎᑎᐢ᙮ ᑭᐢᐊᑦᐢᐃᐧᓂᐢᑲᒪᐃ-ᐅᐧᐊᐧᐣ ᒪᓄ.

28 ᑭᐢᐃᑐᐢᑌᐤ ᒪᓄ ᐁᑭᐢᒥᑦᑲᒪᐧᐟ ᐃᐧᔭᐃᐧᔭᐤ ᐁᐢᐱᒥᐢᓂᔨᐢ ᒣᑦᑲᓵᐢ, ᐊᓓ ᒪᓄ ᓀᓀᒥᑦᑎᑎᐢ ᑭᓄ ᒥᓀᐱᓀ ᐅᐃᐧᔭᐃᐧᔭᐤ; ᒥᓀᐱᓀ ᐅᑲ ᐅᑭᐸᓀᑭᐢ, ᑭᔭᐃᐧᔭᐤ, ᐊᐢ᐀ ᐅᑲ ᐅᑭᐸᓀᑭᐢ, ᓀᓀᒥᑦᑎᑎᐢ᙮.

29 ᑎᔭᐧᑭᐃᐧᔭᐃᐧᔭᐤ ᒪᓄ ᑭᐢᑎᓓᓇᐢ ᑎᐃᐧᔭᐃᐧᔭᐤ ᑭᔪᒪᓂᔭᐊᐧ᙮ ᑎᑦᓀᓀᔭᓵᒥᔭᐊᐧ᙮, ᐅᑭᐢᓇᔭᐢᐁᐤᐢ ᓀᓀᒥᑦᑎᑎᒪ᙮ ᐅᑭᐢᐯᑭᐧᓂᐢᒋᐧ᙮ ᒪᓄ; ᐊᓇ ᒪᓄ ᑭᔪᔭᐤ ᑎᔭᐧᑭᐃᐧᔭᐤ ᑭᐯᐃᐧᑐᐢᐁᐤ, ᐅᑎᐃᓇᐢ, ᐅᑦᐢᐱᑭᐢᐁᐤᐢ, ᑭᐢᐃᐧᐣ ᐅᑭᐸᓀᑭᐢ ᐅᑦᐢᐱᑭᐢᐁᐤᐢ ᐅᑦᐢᐱᑭᐢᐁᐤᐢ ᐅᑦᐢᐱᑭᐢᐁᐤ

ᑲᒪᐱᓯᐣᑎᐣᐦᐊᓱᐧ ᐊᐧᐣᓯᑌᑫᐩ ᓯᐦᐣ, ᑭᑫᒪ ᑭᒪᓯᓂᐅᑫᐧᐣ, ᐅᑫᓐ ᑭᓯᐊᐧᐣᓯᐢ ᑲᑎᐱᐣ-ᑭᑫᓴᐧ.

16 ᑲᒡᐸᑭᑎᓂᐤ ᒪᑫ ᐃᐣᕐᐅᐃᕐᐊ ᐅᒪᑭᐃᐣᑎᐣ-ᐃᓇ ᐅᐢᑭ ᒪᕐᐅᑦᐯᐣᐢ, ᑲᐢᒪᒥᑎᐣᐢ, ᑭᓇ ᑲᑫᒪ-ᑭᐣᒡᒧᓱᐧ ᐃᐣᕐᐅᐃᕐᐊ.

17 ¶ ᒪᕐᐅᐯᐢ ᒪᑫ ᐃᓱᐧ ᑫᐸᓱᐧᑯ, ᐅᑫᓱ-ᐯᐧᑌᐧ, ᐅᑫᐢᑕᓱᓱᐧ ᑕᕐᓴᐃᕐ: ᐃᐣᐦ ᒪᑫ ᐃᐣᑲ-ᑌᒥᕐ ᐊᐧᓱᐃᐧᑎᒥᕐ ᑌᓱᓱᐧ, ᐊᐧᐣᓱᐣ ᑫᐢᐦᓂᐤ;

18 ᑫᐢᓇᐃᐅᐧᐣ ᒪᑫ, ᑲᐢᑫᓴᐤ ᒪᑫ ᐃᐣᕐ-ᐅᐃᕐᐊᐧ ᑫᐢᒪᐃᐧᐢᑲᑌᐧᐣ, ᒣᐢᐢ ᑲᑫᐃᑌᐧᐢ ᑲᑎ-ᐯᓴᐢᑭᐧ, ᐊᐧᓂᒪ ᑲᑫᐢᐃᑌᐧᑲᐧᑫ ᐊᐧᐣᑲ ᑕᓴᐧᓂ-ᑫᐃᐧᓴᐧᐊᐧ ᑕᑐᐣᑫᓴᑲᓇ.

19 ᑲᐢᑫᓴᐤ ᒪᑫ ᑕᑎᓱᐢᑭᑫᐃᐧᓇ ᒪᕐᑕᐣᐊᐧ, ᑲᐃᓱᓇᐃᑎᐧᑫ, ᑲᐃᓱᓭᑎᐯᓴᐢᑕᐣ, ᑭᐢᐣ, ᒪᓱᓇᐃ-ᑲᑌᐧ ᑕᑭᓂᐃᐧ ᑕᑐᐣᑫᓴᑲᓇ ᐃᐣᕐᐅᐃᕐ ᑫᐢᑎ-ᑕᑫᒪᐊᐧᐣᐢ.

20 ᓂᓱᓇᓇᐤ ᓄᓱᒒᐢ ᒪᑫ ᑕᐣ ᐱᐸᓇᐧ ᑭᐢᑫᐢᑎ-ᑕᑫᒪᐃᐧᐤ ᒪᕐᑕᐣᐊᐧ; ᑭᐃᐧᐯᐣᐢ ᒪᑫ ᑲᐢᒪᐃᐧ-ᐸᓇ, ᐊᐧᓂᐃ ᒪᑫ ᓀᐸᐧ ᑕᓂᓱᓱᐧ ᑭᐢᐦᐃᐧᑲᒪᐢ.

21 ¶ ᕽᐃᐅᐧᐣᐊᐧ ᒪᑫ ᑕᓂᓱᓱᐧ ᓴᐧᑎᒪᐣ ᑫᐢᑫᐢ-ᑫᑭᒪᐃᐧᐤ ᒒᑦᐃᐣ. ᕽᐃᐅᐧᐣᐊᐧ ᓀᒥᑦᓇᐤ ᐯᓴᓱᓴᐧ ᑕᑕᐣᐱᐣᓇᐤᑦᐧ ᑲᓱᐯᐧ ᑫᐢᑫᐢᑎᑭᒪᐃᐧᐤ, ᒥᐸᐧᐣ, ᑫᐢᑕᐢᐣ ᑕᐢᐦᓱᐧᐢᓴᐧ, ᒪᐢᑫᐢᑎᑭᒪᐃᐧᐤ ᑕᑕᐣᐱᐣᓇᐤᑦᐧ ᓀᐢᑫᐢᑎᑭᒪᐃᐧᐤ ᒒᑦᐃᐣ ᑫᐢᑫᐢᑎᑭᒪᐃᐧᐤ ᐃᐣᕐᐅᐃᕐᐊ

ᑦᒪᒪᓕᐣ ᑲᑎᐯᓴᐱᑭᓂᐣ, ᒣᐣᓂ ᑲᑭᐣᐢᑦᒥᓕᓕᐣ ᑌᐱᑦ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕ.

12 ᑭᐧᐃᑲᑌᓴᑭ Ꮮᑲ ᓯᒪᒪᑦ ᐊᐣᑭᓭ ᐅᐣᓂ, ᒥᓕ ᐅᑭᐣᐧᐃᑲᑌᓂᓕᐣ, ᑲᐣᐱᓴᑭ ᒪᓯᓂᓴᐣᐧᐃᑲᑌᓂᓕ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕ ᑲᑭᐣᐢᑦᒥᓕᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ.

13 ᐊᓯᓂ ᒣᐯᑲᐊᐣ· ᐅᑲᐃᐣᓴ, ᐊᐅᐣᐣᑲ ᐅᐅᓯᓂ ᑭᐣᐧᐃᑲᑌᓴᑭ ᐅᑭᐣᐱᐅᐱᒪᐢᑫᐣᐃᐣᓂᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᑎᑫᒪ ᑭᐣᒪᓕᓯᓂᑫᓕᐊᐣ· ; ᐅᐣ Ꮮᑲ ᑭᓂᓯᐊᐣᐧᐃᓕᑎᐢᑭ ᐅᒪᓯᓯᓂᑭᓕᐊᐣ, ᐅᑭᐣᐃᐢᑦᒪᓯᒪᐟ ᑭᐢᐅᐣᐢ ᓯᐣᐱᓯᓯᓓ.

14 Ꮮᑲ ᑲᐃᐢᑦᓯᑭ ᓀᒪᐃᐣᓴ ᑭᐣᐃᑲᑌᓂᑲᑌᐊᐣ· ; ᐅᐣᐅᐣᐧᐣ Ꮮᑲ ᐅᐣ ᑭᐣᐢᑫᐣᐃᑌᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ· ᑲᐣᐱᓴᑭ ᐅᑭᐣᐧᐃᑲᑌᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᑭᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᑭᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ.

15 ᑭᐣᐱᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ Ꮮᑲ ᐊᐣᓂᐃ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᑲᑭᐣᐢᑦᒥᓕᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᑭᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᑭᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ.

16 ¶ ᑭᐣᐱᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ Ꮮᑲ ᐊᐣᓂ ᑕᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᑭᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᑲᑭᐣᐢᑦᒥᓕᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ.

17 ᐯᐅᐣ Ꮮᑲ ᐃᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᑭᐣᐱᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᑭᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᐃᐢᑦᒪᒐᐣ ᑲᑭᐣᐢᑦᒥᓕᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ.

18 ᐅᐣ Ꮮᑲ ᑭᐣᐱᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᑭᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᑲᑭᐣᐢᑦᒥᓕᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ, ᑭᐣᐢᑦᒪᒐᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᑲᑭᐣᐢᑦᒥᓕᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᐅᐣᑦᑕᐧᓂᓕᐣᐢᑦᒪᐣᐢᑦᒪᒐᐣ ᑭᐣᐢᑦᒪᒐ

4 ᐊᓇ ᑲᓂᐱᓗ ᐯᑎᓐ ᐊᓂᓪ ᑐᑌᓴᓲ ᐊᑎᒪᓪ. ᑲᓪᒧᐅᓐᐊᓗᓐ; ᒥᓇ ᐊᓂᐃ ᑲᓂᐱᓗ ᑲᑎᓐᑲᓂᓪ ᑭᓱᑲᓂᓲ ᐱᔪᓐᓴᓂ ᑲᓪᒧᐅᓐᓕᒪᓐ.

5 ᑲᖏᓂᐢ ᒪᓇ ᑎᑎᓂᖏᐃᓐᓇ ᐯᑎᓪ, ᒥᓇ ᑲᑭᖏᑦ ᒥᓇ ᑎᑭᖏᓐᓄᐃᓐᓄᓪ, ᓇᒪᑭ ᒪᓂᓇᐦᐃᓐᓇ ᑎᑦᓇᐃᓐ. ᒪᓂᓇᐦᐃᓐᓴᓂᓂᓲ ᐃᓱᐅᐃᓐᓇ ᑲᓪᒧᐅᓐᓄᓪ.

6 ᐅᑯᓂ ᒪᓇ ᐯᑎᓪ ᑭᐃᓐᐧᒣᓂ, ᒥᓇ ᐅᑭᖏᓇᐃᓂᓂᑦ ᓯᓴᐃᓲ; ᐃᑦᑕᐊᓐ ᒪᓇ ᑎᑯᓂᓴ ᑭᖏᖏᓐᓇᐃᓐᓄᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ.

7 ᒥᓇ ᒪᓇ ᑎᑎᖏᓲ ᑐᖏᑦ ᑲᓂᓪ, ᑭᖏᑎᓐᓂᑦ ᐯᑎᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ, ᑭᖏᓐᓂᑦ ᐯᑎᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ, ᑲᓂᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ ᑲᓂᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ, ᑲᓂᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ ᑲᓂᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ.

8 ¶ ᑲᓂᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ ᑲᓂᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ ᑲᓂᓪ ᑎᑦᓇᐃᓐ

ᐃᐢᕕᐁᐃᐢᐞ ᐊᑎᐢ ᓂᐦᐟᐃᐊᐞ ᐅᓯᐟᓇᓂ° ᐅᓯᐦᐃᐣ ᐟᐢᐳ ᐱᐳᓇᐣ.

30 ᐁᐞᐣ᙮ ᒪᓇ ᐅᔪᓯᐦ ᐅᐟᐦᐞᐣ᙮ ᑭ"ᒪᑭᐃᓯ"ᑕᑫ° ᐅᐟᐢᐨᒪᒪᓇᓯᐣ᙮ ᐊᐢᐱᐢᐨ ᑲ"ᑭᐢ° ᐊᓂᐃ ᑲᑭ"ᓄᑲᓂᑲᔪᐣ᙮.

31 ᑭ"ᐅᑎ"ᑭᓯᓂ° ᒪᓇ ᒪᓇ ᐱᔪ ᐞᐢ ᐁᑭ"ᓇ"-ᑲᓯᓂᓱᐣ ᑭᑕᐃᐢᑎᓯ᙮ ᐅᒪᑭᑕᑎᐃᐣᓂᓱᐢ ᒪᓰᐅᐱᐊᒪ ᐅᔪᓯᐦ ᓄᐞᐟ, ᐁᑭ"ᐃᐣᐃᐣ᙮ ᐢᐢᐃᐯᐟᐊ ᐅᐞᐟᓯᓂᐊᐣ᙮ ᐅᐟᐯᐊᐟᐊ ᐅᑭ"ᔨᑭᒪᑭᓯᐣ᙮ ᓵᐣᐟᓂᐊ, ᐁᑭ"ᐃᐣᐃᐣ᙮ ᐅᐞᐟᓯᓂᐊᐣ᙮ ᐅᑭ"ᔨᑭᒪᑭᓯᐣ᙮ ᐯᐢᐱᐢᐨ ᐊᐢᐱᐢᐨ ᐅᐞᐟᓯᓂᐊᐣ᙮ ᐯᐢᐱᐢᐨ ᐊᐢᐱᐢᐨ ᐅᐞᐟᓯᓂᐊᐣ᙮.

32 ᑭ"ᐅᓯᐢᑕᒪᐅ᙮° ᒪᓇ ᐸᑭᑭᑲᐞᐃᐢᓯᓂ° ᐯᐊᐟᐊᐣ, ᐃᐣᑭᐢᐨ ᐊᓂᐃ ᐯᐊᐟᐟ, ᑲᑭ"ᐅᓯᐢᑎᓯ᙮ ᓵᐣᐟᓂᐊᐣ᙮.

33 ᐁᐞᐣ᙮ ᒪᓇ ᑭᒪᓯᓂᐢᐞᐣ ; ᐁᐞᐣ᙮ ᒪᓇ ᐊᐞᓯᐣ ᑭ"ᑭᓯᐞᐣ᙮ ᑲᑭ"ᐅᓯᐞᐣ᙮ ᐅᑭᔪᒪᓂᐢᑕᓂᐞᐣ᙮ ᐃᐢᐨᐟᐃᐢᐞᐣ, ᐃᐢᐱᐢᐨ ᑲ"ᑭᐢ° ᐊᓂᐃ ᐢᐢᐃᐯᐟᐊ ᑭ"ᑭᐢᑕᑭᒪᐦᐃᐣ᙮.

34 ¶ ᐁ"ᓀᑲᑫ᙮ ᐅᐢᑭᓂᒥᐟ ᐊᓇ ᐞᐟᐁᐟ ᐯᐟᐃᐟᐊᐞᐟ ᑭ"ᐅᓯᐞᐣ᙮ ᑭᐢᑕᒪᐦᐃᐣ ; ᑭᐅᓇᐢᓂ"ᑎᑫ° ᐊᐞᐟᐢᐞᐣ᙮ ᐅᐢᓀᐢᐨᒪᐦᐃᐣᑫ° ᐃᐞᐟᐢᐞᐣ᙮ ᐁᑭ"ᐃᐣᐃᐣ᙮ ᐃᐢᐨᐟᐃᐢᐞᐣ, ᐃᐢᐨᐃᐢᐨ ᑲ"ᑭᐢ° ᐊᓂᐃ ᐯᐟᐃᐢᐞᐣ, ᐃᐢᐨᐃᐢᐨ ᑲ"ᑭᐢ° ᐊᓂᐃ ᐯᐟᐃᐢᐞᐣ᙮ ᑭ"ᑭᐢᑕᒪᐦᐃᐣ᙮ ᐃᐢᐨ

ᓴᐅᒥᓂ, ᑭᒃᑲ ᐊᐊᓐ ᐊᐋᓐᓂᓴ ᐅᑕᐱᓐᖏᓐ ᑲᐃᓐ ᑲᓱᑎᑎᓂᓂ.

22 ᑲᑎᑎᐅᓐᒥᑭᐟ ᒪᓐ ᑭᐳᓐᒋᑦᑕᑦ ᑲᐃᑌᓐᓴᐟ ᐃᕐᐊᑎᐊᓐᓂ; ᐅᑕᐱᖏᓐ ᒪᓐ ᐊᓇ ᐊᐋᓐᓂᓴ ᑲᐃᓐ ᑭᐳᐅᑎᓂᑎᓂ, ᐅᓂᓴ ᐅᑭᐱᐯᑕᒧᐟ.

23 ᐃᕐᐊᑎᖅ ᒪᓐ ᑭᐳᑎᓂᓄᐢ ᐊᐋᓐᓂᓴᓂ, ᐅᑭᐱᐯᐅᑦᒋᐋᓐᐟ ᓂᐯᐃᓐᓂᑲᒥᓂᓴ ᐅᐱᑭ ᐋᓐᓂᑲᐃᓄᓂᓴ ᐃᓂᓴ, ᐅᑭᐱᐸᑲᑎᓇᐟ ᐅᑲᐃᓐᓄᐊᓐ; ᑐᑕᓂ ᒪᓐ ᐃᕐᐊᑎᖅ ᑭᐳᐃᑎᓂ, ᐋᓐᓂᐯᑦ, ᑭᓂᓂᑦ, ᑲᓂᓂᑕ ᐱᒪᑎᓂᓄᐢ!

24 ᐅᑕᓄᐢ ᒪᓐ ᑭᐳᐃᑎᖅ ᐃᕐᐊᑎᑲᐊᓐ, ᐅᑲᐢ ᑕᒪ ᐅᓐᒥ ᓂᓂᑕᓄᓐᐳᑎᑦ ᐅᑐᑕᓂᓄᐢᓂᒥᑦᑎᓂᓐ ᓂᐯᒪᓂᑦ, ᒥᓇ ᐋᓂᒪ ᑲᑎᐅᓐᓂᖅᐳᑎᑦ ᐅᑎᑭᐢ ᐅᐱᒃᑲᓐᓂᖅ ᐅᐱᑦᑕᐋᓂᓂᐊᓐᓂᖅ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᓐ ᒥᑦᑕᐱᑦ ᐊᓂᓇᓄᑕᐅᓐᓴᑦ.

1 ᑭᐱᑐᑎᒥᑦᓂᓂᖅ ᒪᓇᑲᓐ ᑭᑎᑲᑭ, ᑐᑎᑌᓐᐅᐟ ᑲᑎᑎᐅᓐᒥᑭᐟ ᑭᐱᑐᑎᑎᓂᓐ ᐃᕐᐊᑎᓂ ᐋᐊᓂᑎᑎᓂᓐᓂᓴᓐᓄᐢ, ᐅᐃᑎᑯᓂ, ᓂᑕᐃᓐᒋᓐᑕᓐᑎᑎᓂᓐᓂᓴᓐᑕᓐ ᐊᐋᑦ; ᓂᑲᐃᓂᑎᓴᐅ ᒪᓐ ᑭᒧᐊᓐᐳ ᐊᓂᓄᐢ.

2 ᐃᕐᐊᑎᓂ ᒪᓐ ᑭᓂᐃᐃᓐᓂᐊᓂᑕᐅᓐᓴ ᐊᐋᓐᓂ, ᑭᐱᒥᑎᑲᐊᓐᑲᑕᓂᐊᓐᐳ ᒪᓐ ᓴᑎᐃᐃᐃᓄᐢ.

3 ᐊᐋᓂ ᒪᓐ ᑭᐱᓐᑎᓴ ᐅᐯᒋᓴ, ᑲᑭᐱᑲᓂᓂᐊᓐᓂᐊᓐᓂᑕᐅᓂᐟ ᐃᓴᑭ. (ᐅᐯᒋᓴ ᒪᓐ ᓇᓴᐢ ᑭᐱᑲᓂᓂᐊᓐᓂᓴᓐᑎᓴ ᑲᑎᑎᐅᓐᒥᑭᐟ ᐃᓴᑭᐳᓂᓂᐊᓐᓂᖅ.

4 ᑎᑫᒪ ᑭᐱᐃᓐᑫᓇᐢᓂ, ᐃᓴᐣ ᑭᓀᐯᐢ ᑲᑭᐢᓂᑲᐢ ᐅᑐᓐᖏᓐᑕᑦᑐᓂᐊᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓐᓂᖅᐳᑎᑦ ᑲᑎᑎᐅᓐᒥᑭᐟ, ᐅᐯᒋᓴ ᐅᑭᐱᐅᓐᓂᓐᓇᓇᑦ. ᒥᑦᒋᐦᐃᑦᑕᓐᓴ ᐅᑲᐢᓂᑎᓴᐅᓐᓇᓇᑦ ᐃᓴᑭᐳᓂᓂᐊᓐᓂᓴᓐᑕᓐᑎᑎᓂᓐᓂᓴᓐᓄᐢ, ᐅᑭᐱᑲᒋᐟ ᐊᓐᓂᐢᓂᐳᑲᓐᑕᓐᑎᑎᓂᓐᓂᓴᓐᓄᐢ ᐅᐱᓐᓂᐢ ᑲᐢᓂᐅᓐᓂᓐᓂᖅ, ᐅᑭᐱᐸᑲᑎᓇᐟ ᐊᓐᓂᐢᓂᐳᑲᓐᑕᓐᑎᑎᓂᓐᓂᓴᓐᓄᐢ ᐅᐱᓐᓂᐢ ᑲᑎᑎᐅᓐᒥᑭᐟ ᐅᑭᐱᐯᑕᒧᐟ.)

5 ᐅᑭᐟ ᒪᓐ ᐅᑎᓂ ᑭᐱᐃᓐᑫᓇᐢᓂ ᐅᐯᒋᓴᑲᐢ, ᐃᑐᐢᑌ ᐊᐋᓐᓂᓴ, ᑲᓀᓇᓈᒋᒪᐳ ᑲᐢᓂᑭᐱᐅᓐᓂᓐᓂᖅ, ᒥᓇ ᓂᐱᐦᓂᓂ, ᒪᓐᐊᐢ ᑭᓀᐯᐢᑲᐢᓂᐅᓐᓂᓐᓂᖅ ᑲᑎᑎᐅᓐᒥᑭᐟ ᐅᑐᓐᖏᓐᑕᑦᑐᓂᐊᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓐᓂᖅᐳᑎᑦ, ᐅᑲᐃᓐᓄᐊᓐ ᑲᑎᑎᐅᓐᒥᑭᐟ ᐅᑐᓐᖏᓐᑕᑦᑐᓂᐊᓐᓂᓴᐅᓐᓂᓐᓂᖅᐳᑎᑦ

ᒧᓐᔪᓐᓇ, ᑭᒃᑦ ᒪᓚ ᑲᕕᐊᑎᒍᓚᒪᔪᑎᑦ ᐯᓐᓇ ᐃᓕᐯᒧᓐᔪᓐᓇ, ᒥᓚ ᑲᕕᓱᓴᒍᑎᓚᑐᓇ, ᑕᖑᒋᑦ ᒪᓚ ᒥᖑᓐᓂ ᑲᑕᑎᑭᓴᒍᓇ; ᐅᖃᖅᖢᓂ ᒪᓚ ᓂᐅᐅᓂᑭᑐᓂ; ᐅᖃᖅᖢᓂᑭᑐᓂ ᒪᓚ ᐅᑦ ᐃᓕᐯᒧᓐᔪᓐᓇ, ᒥᓚ ᓂᖃᓐᓇᑦ ᒪᓚ ᑭᐅᓂᖅ: ᐃᓕᐯᒧᓐᔪᓐᓇ, ᑭᒃᑦ ᓂᖃᖅᖢᓂᑭᑐᓂ ᒥᖑᓐᓂ, ᓇᒪ ᒪᓚ ᖃᐅᔨᒪᓐᓇ:

24 ᒪᐃᐅᓚᒥᓚᑦ ᒪᓚ ᐅᐃᓐᖏᐃᓐᓂᑯᓐᑐᓐ ᑭᒪᓐᔨᒥᓚᑯᓐᑦ, ᓅᑦᑕ ᒪᓚ ᓂᖃᒪᐃᓐᓚᒥᑐᑦ ᐅᐃᓐᖏᐃᓐᓇ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑎᑭᓘ; ᐊᓇ ᒪᓚ ᒪᓂᔪ ᐃᓐᔪᑎᓂᓐ ᑫᐅᖏᓇᓐᔪᓘ, ᑭᒃᑦ ᑲᑕᑦᒪᒪᓐᐃᓐ.ᓂ. ᑲᖏᑦᓂ ᒪᓚ ᐊᓂᓗᓂᓐᓇᑦ ᑭᖏᓐᓇᓚᐅᓐᓇᑦ ᐅᐃᓐᖏᐃᓐᓇ ᐅᐃᓐᖏᐃᓐᓇᑦ ᐅᐃᓐᖏᐃᓐᓇ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑎᑭᓘ; ᐊᓇ ᒪᓚ ᓂᖃᒪᐃᓐᓚᒥᑐᑦ ᐅᐃᓐᖏᐃᓐᓇ ᑭᖏᓐᓇᓚᐅ

ᒪᑎᓇᒪᒃ ᓂᒃ ᓄᓯᕿᓂᐤ.

1 ᐁᐊᐣ ᒪᓗ ᑭᐢᐃᐧᖅᒪᕆᐅᐣ ᖃᐢᐃᐁᐊᐤ ᒃᐢᑭᓐ ᐊᐢᐊᑐᓘ ᐃᐢᑦᒃᓘ ᑲᐣᑕᐢ, ᑭᓇ ᐅᑭᐢᑭᓄᐢᖅᐊᓂ' ᒃᐢᑭᓐ ᐅᑦᓄᐊᓵᓄᐊᐣ, ᓯᒪᒃᔪ ᐅᐢᑭ.

2 ᖃᐢᐃᐁᐟ ᒪᓗ ᑭᐃᓯᑎᓴᐊᒪᐅᐣ ᒥᓯᓇᐅᐣᐊᑦ ᐃᐢᑦᑎᒃᓴ, ᕿᐃᓪᓕ, ᐅᓄᓯ ᓄᐢᐟ ᒪᓂᔪᐊᑦ' ᓂᒃᔪᓵᓴ ᑭᓇ ᐊᐊᑦᓯᒣ, ᑲᐢᐱᐣ ᐅᒃ ᐃᓯᖏᐢᑲᓄ ᑭᐱᒪᓕᑎᓯᐃᐧᐣ ᒪᐢᐟ ᐃᓕᓴᐅᓯᐊᑦᓂᓯᐣ, ᓯᒪᒃᔪ ᐅᐢᑭᓄᐢᖅᐊᓂ' ᐅᓴᐢ ᐊᐊᑦᓯᒣᐣᑭᐢ ᐃᓕᓴᐅᓯᐊᑦᓂᓯᐣ ᐅᐢᑭᓐᓇ

ᒪᓂ ᐱᑎᒪᑎᓂᐊᓂ ᑭᐱᐦᓇᐧᐃᓂᓂ, ᒥᓂ ᒪᐢᑕᑎᒪᓂ ᒥᓂ ᑎᑎᐱᓀᐦᐃᐧᐃᓂ ᓂᒋᓂ; ᐲᐢᓂᑕᐱᓂᒪᓂᑯᐢ ᓴᒥᐦᐃᐧᐃᓂ, ᒥᓂ ᐯᐢᐦᐃᓀᓂᐢ.

2 ᐲᐢᐱᓀᑎᐱᓂᒪᐯᐧᐣ ᒪᓂ ᑭᓂᐯᐧᐃᓂᐧᐃᓂ ᐅᑯᓂ ᓀᓂᐢ ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ, ᒪᐅᓂ ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ, ᒪᐅᓂ ᐱᑎᒪᑎᓂᐊᓂ ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ,

3 ᑭᓂᓂᑯᓂ ᒥᓂ ᐐᐱᐱᓂᑯᓂ ᓂᑯ ᓂᒋᑲᐢ; ᐊᓂᐢ ᐲᐊᐧᐃᓂ ᒥᓂ ᑭᒋᐃᓂᐢᐧᐃᓴ, ᐊᑐᐢᑲᓂ ᖾᒪᐃᓂᑭᓂ ᒋᑯᐃᓂᐢ, ᓂᑯ ᓂᑲᓂᓂ.

4 ᑎᐢᐦᐱᑎᓂᒪᒪᒪ ᒪᓂ ᐃᐢᐯᐱᐧᐃᓂ ᐲᐦᓇᐢᐊᐧᐃᓂᓯᐢᐦ ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ, ᓂᐢᑲᓂᒪᓂ, ᑭ ᐲᐢᐱᓀᑎᐱᓂᒪᓂ, ᒣᐢᐦᐃ ᖾᐱᐢᐧᐃᑲᓂ, ᑎᑎᐯᐧᑲᓂᐢ, ᒥᓂ ᖾᐢᐦᐃᑲᓂ ᖾᐱᐧᐃᓂᐢᐧᐃᖾᖾᑲᐢ.

5 ᐊᓂᓂ ᒪᓂ ᒥᓂᐯᐧᐃᓂᐧᐃᓂ ᖾᐱᐧ ᐲᑕᐢᓂᓂᐢ, ᒪᐅᓂ ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ, ᒪᐅᓂ ᐱᑎᒪᑎᓂᐊᓂ ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ, ᐯᐱᐢᐧᐃᓂ, ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ, ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ, ᒥᓂ ᐯᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ, ᒥᓂ ᐲᐊᐧᐃᓂᐢ, ᐊᓂᐢ ᐲᑕᐢᓂᓂᐢ;

6 ᐯᓂᐯᐧᐣ ᐲᖾᐱᐢᐧᐃᓂᐧᐃᓂᓂ ᓂᐢᑐᐢᑲᖾᖾᓂᐢ ᐃᐢᓂᐢᐦ ᒪᓂ ᐃᐢᐱᐢᐦ ᐲᐢᐦᐃᓂ, ᑲᑕᓂᓇᐢᐧᐃᓂᐢ ᒪᐃᐢᐦᐃᓂᐢ, ᒥᓂ ᐲᐢᐦ, ᒥᓂ ᐃᐧᐢᐦᐣ ᐲᑐᐢᐧᐃᓂᐢ, ᒪᐃᑕᑲᐢᐦᐃᓂᐢ; ᒪᐃᑕᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ ᐃᐢᐧᐃᓂᐢ ᒪᐃᐢᐦᐃᓂᐢ, ᐊᐢᐦᐃᐧᐃᓂᐢ ᒪᐃᐢᐦᐃᓂᐢ, ᒪᐃᐢᐦ

ⵏⵜⵏ: ⵓⵏⵉⵎⵙⴰⵏ ⵍⴰ ⵏⵔⵀⵓⵣ, ⵜⵀⵔ ⵍⴰ ⵖⵔⵙⴰ ⵓⵙⵏⵙⴰⵏ. ⵒⵣⴰⵣⵔⵏ ⵍⴰ ⵏⵒⵔⵏⵓⵔ, ⵜⴰ ⵜⵀⵔ ⵔⵒⵣⵔ.

26 ⵒⵣⵙⵣⵔⵛⵔ ⵍⴰ, ⵔⵎⵖⵔⵒⵔⵜ, ⵔⵜⵔⵛ ⵒⵣⵔⵒⵣ ⵔⵜⵛⵔⵒ, ⵔⵒⵣⵜⵣⵣ, ⵔⵒⵣⵜⵣ ⵔⵜⵔⵛ ⵒⵣⵔⵒⵣ, ⵒⵒⵛⵔ ⵔⵜⵔⵛ ⵒⵣⵔⵒⵣ.

27 ⵔⵔⵜⵔⵛ ⵒⵣⵔⵒⵣ ⵔⵜⵔⵛ ⵒⵣⵔⵒⵣ, ⵒⵒⵛⵔ ⵔⵜⵔⵛ ⵒⵣⵔⵒⵣ, ⵔⵜⵔⵛ ⵒⵣⵔⵒⵣ

ᐊᐃᓴ ᑭᐢᐱᐣ ᒥᑎ·ᓵᐢᒪᓇᓂ, ᑲᑲᓵᓂᐣ ᑎᐃᑕ·ᑕᓱᐣ ᓱᓀᐦᓵᓴᐢᑎᐦᐃᓂᐢ; ᑭᓇᒪ ᑎᑭᐢᐃᑕ·ᑕ, ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑲᓵᓂᐣ ᓭᐢᐦᐃᓇᓂᐢ·ᐣ. ᑭᐢᓇᐃᓱᐣ ᒪᓇ ᑎᓂᐯᐃᐣᓂᐢ, ᑎᓇ ᐅᑲᐢᐦᐃᓂᐢ ᑎᐃᑕ·ᑕᓱᐣ ᓂᐦᐢᐣ ᐊ

ᐱᓴᑲᒥ; ᒪᓐ ᑐᐊᓴᓗ ᑐᐱᓴᓚᒥᓄᑦ ᓂᑲᓯᑭᑎᓐᒪᒪᓐᓕᓐᓗ ᒪᓚᓄᐃᓂᓄᓐ ᐃᓐᑭᓘ.

ᒪᓂᓐᒪᓐᓴᓗ ᓄᓯᕗᓐ ᓂᓴᓗ.

1 ᓂᓪᓗ ᒪᓐ ᐱᐅᓐᓗ ᐃᐅᓄᔪ ᓐᒪᐃᓐᓴ ᑭᓇᑎᓂᓄᐊᓗᓗ ᓯᔨᐃᓴ ᒥᓐ ᐃᓪᖁᐅᐃᖅ.

2 ᑭᖏᑐᑎᓯᓯᓐ ᒪᓐ ᐅᑎ ᓂᓪᓗ ᐱᐅᖅ, ᑎᑐᓯᓯᓗ ᔪᑦ ᑭᖏᑐᑭᒪᓐ ᐅᖅᑭᖏᓐᓴᓐᓗ ᐃᓪᖁᐅᐃᖅ ᑭᖏᑐᑭᒪᓐᓗ.

3 ᐃᓪᖁᐅᐃᖅ ᑭᖏᑐᑭᒪᓐ ᒪᓐ ᐅᑎᓯ ᑭᖏᐃᑕᐅᓐ ᐅᑐᔪᖅᓴᓐᓂᑯᓐᓗ, ᓇᒪᓂ ᓀᓀᓴᖅᖏᓐᓇᓐᓗᓂᓐ ᖃᐅᔨᓴᓐᓗ, ᐅᑐᓯᓯᓐ ᖃᐅᔨᓴᓐᓗ ᐱᓐᓇᓐᓗᓂᓐ ᐅᑎᓯᓯᓐ ᑭᖏᑐᑭᒪᓐᓗ

ᒋᓂᑌ ᑕᓗᓴᓗᓂ ᖃᑎᐯᓴᖏᑫᑦ ᐅᑕᖏᓴᐧ ᑲᑦ ᐅᓂᕈᐃᐧᐊᓗᒥᑦᐃᑎᑦ ?

25 Ł'ᑫᑦ Ⴣᖃ ᑭᖏᐃᑌᓰ, ᐋᐧᕐᖏᑕ, ᑭᖃᐋᐧᕐᖏᑐ ᐅᐋᓪᐱ ᑭᓯᑲᑭ, ᐃᓪᐱ ᐱᖏᐧᑐᓂᓗᑦ ᒪᐋᐧᖃᓂᓪ ᐅᑕᖏᓴᐧᐊᓗᑦ ᑲᑕᓯᓗᓪᓕᓴᓪᓚᑦ.

26 ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ Ⴣᖃ ᑭᖏᐃᑌᐧᓰ, ᑎᑎᓂᑭ Ⴣᖃ ᒪᑫᑦᓚ, Ⴣᖃ ᐅᒪᑫ ᐅᓴᓂᐅᐧᐃᓴᓂᓰ ᑎᑌᓴᑉ, ᒥᓴ ᔪᐋᓪ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ ᑎᐋᓂᓴ ᐃᓂ;

27 ᐃᑌᐧᑦ Ⴣᖃ, ᑎᑎᓂ ᐃᑌᐧᓰ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ, ᑭᓯᖏᐅᑉ ᐊᐋᐧ ᐃᓴᓂᓰ ᑭᓯᖏᑎᐃᐧᑐᓚᑎᓂᑉ, ᐊᓴᒋᑉ Ⴣᖃ ᖃᖃᓐᑌᐃᐧᑐᓂᓰ, ᐋᓴᓪ ᖃᓕᓐᑌᐃᐧ ᕿᑎᓂᓴᐧ.

28 Ł'ᑫᑦ Ⴣᖃ ᑭᖏᐃᑌᐧᓰ, ᑭᓪᐱᐧ ᓀᑉᓐᒪᐃᐧᓂᕿᑎᓂᑐᓄ, ᑲᑎᐯᓴᖏᑫᑦ ᓇᒪᐋᐧᓴᓗ ᓂᑭᐋᐧᐃᓯᓪᒋᑦ, ᑭᖏᐃᐧᑐᓂᓗᑦ ᐅᑕᖏᓴᐧᐊᓗᑦ ᑲᑕᓯᓗᓪᓕᓴᓪᓚᑦ.

29 ᐅᑎᓂ Ⴣᖃ ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ ᑎᓂ ᑭᐅᓴᐧᕿᑦ ᔪᑕ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ, ᑭᐃᐧᑐᖏᑕᓴᐧ ᔨᐅᔪᐧᓂᑉᐃᐅᐊᑎᓗᓪ.

30 ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ Ⴣᖃ ᑭᖏᐃᑌᓰ ᑭᐅᓴᐧᕿᑦ, ᓂᑲᐱᐧᑐᓇᓂᐅᐧᐱ ᐃᓴᓂ, ᑎᑎ ᓂᑲᓇᑎᓂᑲᓂᓴᐧ; Ⴣᖃ ᐃᐧᓴ ᑭᓴ ᓴᓪᓂᓴ ᑭᑕᓂᐅᐃᐧᑐᓇ. ᐊᓇ Ⴣᖃ ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ ᑭᖏᐃᑌᓰ ᑭᑭᖏᓇᐃᐧᑦ ᑭᓴᓂᓰ ᐅᑕᖏᓴᐧᐊᓗᑦ.

31 Ⴣᖃ ᓀᐧᐃᓴ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ ᑭᓯᖏᓂᒣᐧ ᐊᓂᐃ ᓂᓪᔨᑕᓇᓰ ᓂᓪᔨᓴᐧ ᑐᑭᖏᑕᐊᐧ ᑲᑎᐯᓴᖏᑫᑦ ᑕᑎᓐᑎᐱᐸᐧᓇᓴᓪᓚᑦ, ᑐᑕᓯ ᐃᑌᐧᑦ ᐅᐃᓐᑕᓂᓪᓚᑦ ᑭᖏᐃᑌᓰ ᑭᑭᖏᓇᐃᐧᑦ ᐊᓂᐃ ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ.

32 ᑭᖏᑐᑎᓯᓴᓰ Ⴣᖃ, ᐃᓪᐱ ᖃᑎᐯᓴᒪᓴ ᑎᖏᐱᐸᐧᓇᓴᓪᓚᑦ· ᖃᐋᐧᐸᒪᓴ ᑎᑐᐸᐧᓂᑦ, ᑭᖏᐃᐧᑐᐧᓴᐧᓂᓴ, ᑫᖏᓇᓪᒣ ᐅᑐᐋ ᐊᐋᐧ· ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ. ᑭᖏᐋᐧᑎᐋᐧᓴ Ⴣᖃ ᑭᓯᓂᐃᓪᓕᓰ ; ᑎᑎᓂ Ⴣᖃ ᑭᖏᐃᑌᐧᓰ.

33 ᑭᖏᑐᑎᓯᓴᓰ Ⴣᖃ, ᐃᓪᐱ ᖃᑎᐯᓴᒪᓴ ᑎᖏᐱᐸᐧᓇᓴᓪᓚᑦ· ᖃᑭᖏᓴᖏᒣᖏᓴ ᐅᑲ ᐅᐅᓂᓂ ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ, ᑭᓯᐅᐧᓂᓴ ᐅᖏᐋᐧᐃᓂᓂ ᐃᐧᓂᐧᑦ.

34 ᐯᓴᓴ Ⴣᖃ ᐊᓴᓯᓴᓂᓰ ᑭᓯᓂᐧᑭᓯᓂᓰ ᐅᓪᐱᓯᐧ, ᐅᓂᓯ ᐅᑭᖏᓂᓂᐧᓂᓂᓴᐧ ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᑐᑭᒪᓰ ᑕᓪᓂᐅᐧᓴᓪ ᐅᑕᓂᓪᖃᐃᐧᖃᓂᓴᐧ; ᐅᐅᓂ Ⴣᖃ ᐅᖏᓂ ᑭᖏᐃᑌᐧᓰ ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᐊᓂᐃ ᐃᓪᔨᐅᐃᑉ ᑭᖏᐃᑌᐧᓰ

ᐃᓕᓴᕐᕕᖏᑦ ᓴᖅᓯᐊᐊᕕᓗᓂ ᒥᑦᑎᖏᑦ, ᐅᓪᓗᓂ ᐱᓪ, ᕿᓂᓂ ᓂᕈᐊᓴᖅ, ᑲᓇᑕᒥ ᐅᑭᐅᖃᓕᕆᓂᖅ ᐱᖓᓱᖏᑦ ᐊᑐᐊᓕᕐ

13 ¶ ᒋᓇ ᒪᓇ ᑭᔭᓂᓴᐁᐣᐤ ᑲᑎᐯᓇᒪᓵᓯ᙮ ᓂᒋᓵᐣ ᓂᑲᓇᔭᒋᒪᓇᓇᐤ ᐯᐢᔭᓇᓇᐤ ᒋᔭᑲᓇᐤ ᐃᒋᓇᐣᒋᔭᐣ ᐅ᙮ ᐊᓇ ᒪᓇ ᓂᒋᓵᐤ ᑲᑎᐯᓇᒪᓵᓯ, ᓂᑲᓇᔭᒋᒪᓇᓇᐤ ᑭᐢᑐᐅᒪᒄᓵ ᔓᐢᐣᑲᐢᑐᐅᒪᒄᓵ ᐯᐢᔭᓇᓇᐤ ᐯᐢᔭᓇᓇᐤ ᐃᒋᓇᐣᒋᔭᐣ ᐅ

ᐅᑕᖅᑎᓯᓕᕆᓂ ᐃᓱᒪᓕᕆᓂ ᐃᓕᓴᖏᓂ. ᑭᖑᓂᕐᓂ ᓂᕆᔨᒋᐊᕐᓂᖅ ᓴᓇᔨᖏᑦ ᐃᓕᓴᖏᓂ. ᐊᒥᓱᓂ ᑕᑯᓂᖅ ᐃᓕᓴᖏᓂ.

16 ¶ ᐅᑎᓂ ᓯᓚᐅᑉ ᑭᖑᓂᕐᓂᖅ ᐊᑐᖅᑐᑦ ᐃᓕᓴᖏᓂ ᐱᓕᕆᔨᒃᑯᑦ

ⵒⵓⵔⵉⵍⵍⴰⵏⵉⵔⵎ ⵉⵔ ⴱⵓⵔⵉⵍⵍⵓ, ⴰⵍⵉⵙ ⵜⵒⵓⴱⵉⵙⵉⵔⵉⵏ, ⵙⴰⵢⵓ ⵔⴱⵒⵓⵙⵉⵔⵉⵏ.

15 ⵍⴰ ⵙⴰⵡ ⵯⵉⵍⴰⵏ ⵜⵔⵣⵓⵔⵙ. ⵒⵓⵜⵓⵔⵉⵔⵎ ⵍⴰ ⴷⵯⴰ ⵜⵔⵣⵓⵔⵙ ⵔⵣⵓⵔⵙ ⵜⵔⵓⵒⴰⵔⵉⵙⵎ ⵏⵙⵏⴰⵜⵓⵔⵙ ⵒⵜⵜⵓⵏⵓⵙ.

16 ⵏⵉⵔ ⵍⴰ ⵒⵓⴰⵡ.ⵓ, ⵏⵉⵔ ⴰⵡ.ⵓ ⴱⵓⵏⴰⵜⵓⵔⵙ, ⵅⵜⵔⵜⵜⵔⵙ.ⵓⵯ ⵏⵍ ⵙ.ⵜⵓⵓⴰ :

17 ⵔⵙⵍ ⵉ ⵏⵉⵔ ⴱⵓⵏⴰⵜⵓⵔⵙ ⴷⵯ.ⵓ, ⴰⵍⵉⴰ.ⵓ ⵔⴱⵙⵯⵓⴰⵙ.ⵓ ⵡⵓⵏ, ⵙⵢⵓ ⴰⵍ ⴱⵙ.ⵜ ⵓⴰⵙ.ⵓ ⵔⵘⵓ; ⵯⵜⵡ.ⵜ ⵙⵜⵍ ⵙ.ⵜⵓⴱⵙ.ⵓ, ⴱⵏⵔⵜⵓⵒⵡ.ⵓ, ⵒⵜⵙ.ⵓ, ⵔⵯⵙ.ⵓⵜⵓⵙ.ⵓ ⵏⴰ ⵔⴰⵯⵒⵔⵙ.ⵓ.

18 ⵏⵍ ⵍⴱ ⵖⵜⴷ ⴰⵓⴱⵯ ⵜⵯⵯⵍⴰ⁄ ⴱⴰⵏⵜⴰⵓⵔⵘ; ⵊⵙⵯ ⵛ ⵏⴰ ⴱⵯⵜⵯⵔⵙⵓ ⵔⵔⵓⵒⵙ.ⵓ.

19 ⵔⴱⵜⵯⵓⴰ.ⵙ.ⵓ ⵍⴱ ⴱⵯⵗⵜⵜⵓⵔⵓⴰ ⵏⵓⵙ.ⵓ, ⵏⴰ ⴱⴰⵙ.ⵓⵙ.ⵓ, ⵏⴰ ⴱⴱⵯ.ⵓⵙ.ⵓ ⴱⵯⵗⵏⵔⵯⵔ, ⵔⵜⵗ, ⵏⴰ ⴱⵒⵯⵓⴰ.ⵙ.ⵓ ⵙⵜⵍ ⵔⴱⵜⵗⵔⵙ.ⵓ, ⵏⴰ ⴱⵯⵯⵗⵔⵙ.ⵓ ⵔⵜⵔⵙ.ⵓ ⵔⴱⵜⵗⵔⵙ.ⵓ ⵙⵜⵍ

ↄᵐᑌᵒ, ᵽᵐᐠᵐↄᐟᑫᵒ Ⱡᵬ ᵴᐯᐠ·ᵴᵬᵽᵭᵻˣ, ᐯᵭᵣ ᐯᵭᵣ ᐯᵽᵘᐠᒪᒥᵣˣ.

12 ᑲᒥᵣ Ⱡᵬ ᵽᵐᐠᑌᵒ ᵽᐯᐯˑ ᑲᑐↄᐟᑫᵽᵴᵬᵪ, ᵪↄᐟ ᐊᐠ· ᵣᵪⱠ′′. ᐠᵐᐠ Ⱡᵬ ᵬᵐᵪↄⱠ′, ᵽᵐ-ᵴᐸᐠ·ᵭ· ᐯᑐᑕⱠᐠ′.

13 ᑲᒥᵣ Ⱡᵬ ᵽᵐᐠᑌᵒ, ᑲᒥᵣ ᐯᵬ· ᐠᵣ, ᑯᐸᵐᑐ, ᵪᑐᐠ ᐠᵴ ᵽᐯᵽᵽᵪᵪᵴᵪᵪᵪᵪ ᑲⱠ ᵪᵪᵬᵽᐯᐠ·ᵴᑲᵪ ᑲᒥᵣ ᵽᵐᐠᑌᵒ, ᐊᐠᵐᐠᵐᑐᵪᵪᵪᵪ

ᓂᐸᐃᐣᐸᓂᓂᐟᐨ ᐊᐣᑭᓄᙵ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃᐣᑲ ᑭᓱᒪᙵᓭᑦᒪᒪᐣ.

40 ᐅᓄᓯ ᒪᓂ ᑲᓯᓇᒪᒪᐅᐣᐊᐣ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᐣ, ᑲᑎᒋᑎᓂᓯᐣ. ᑭᐳᑎᖏᓯᓂᓭᐤ ᒪᓂ ᐃᐣᐸᐟ ᑲᒋᑎᑎ ᑎᐃᓯᓄᓂᐊᐣᐤ, ᑭᖏᑌᐯᐣᐊᐣᐤ ᐅᑭᓭᐤ ᐃᐣᑌᑎᐃᐣᐤ, ᐅ ᑲᔭ ᑭᔪᒪᓂᐃ ᑎᐸᓯᓯᓂᒪ, ᓂᐳᐃᐣ ᐊᐣᓄᙵ.

41 ᒪᓂ ᑭᖏᑌᐣᐤ, ᐯᐟ ᒪᓂ ᐱᓯᐳᑦᓄᓂᑦᑎᐣ. ᑭᖏᐃᓯᐅᐣᐣᓭᓯ ᒪᓂ ᐊᐣᑭᖏᙵᓂᐟᐨ; ᐅᑭᖏᑌᐣᐤ, ᓯᑫᓭᒪᖏᙵ ᐊᐣᓯᓯᓂᐊᐣ, ᑲᑎᑎᓯᐣᐤ. ᓭᒪ ᒪᓂ ᑫᐊᖏᙵᓂᐟᐨ ᐊᐣᒪ ᐊᐣᑭᖏᙵᓂᐟᐨ ᑲᐊᖏᐟ.

42 ¶ ᐅᓯᐟ ᒪᓂ ᑭᖏᐅᐣᐣᑌᐤ ᐊᓂᓯᓂᓂᐤ ᐯᐊᖏᐟᐣᐱᐣᓭ ᐅᖏᑎ, ᐅᐯᒪᒪᐊᐣᐟ ᑭᔭᒪᓂᐯᐊᐣ ᐅᓯᓂᓂᓂᓂᐤ ᓂᐦᐢᓯᒥᓂᑭᖏᑎᖏᑎᐤ ᐅᖏᑎ, ᑭᓭ ᐅᓯᓯᓭᐤ ᐃᐣᓄᓯᓂᐦᓄᓭᓂᐟ ᒪᐣᒥᓭ ᐊᓯᓯ ᐅᑫᑲᖏᐣᐤᑭᓯᓭᓂᐟ. ᐅᒥᓯ ᒪᓂ ᑭᐣᐤᐃᐣᐤ, ᑭᓂᐟ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᐣᐟ ᑲᒋᑭᓯᓯᓄᐤ.

43 ᐊᓂᐃ ᒪᓂ ᑲᐊᐣᐣᓯᓯᓂᐟ ᑭᐣᐃᐣᓂᐊᐣ, ᑫᑲᐤ ᓂᑲᐅᓇᐣᒪᒪᐊᐣᐊᐣᐟ ᑭ ᐅᐅ ᒥᐣᐣᒥᒪᓇᐤ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᐣᐟ ? ᑭᓇ ᒪᓂ ᑭᐣᐃᐣᐤ, ᑭᓂᐟ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᐣᐟ : ᑎᑫᒪ ᐅᒥᓯ ᐃᐣᐤ ᑲᑎᐳᐣᐤ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᐣᐟ, ᑲᒋᑭᑎᓯᐣᐟ ᐃᐣᓓ, ᑲᒪᐃᐣᑲᒪᒪᐟ ᒪᓂ.

44 ᐅᓯᐟ ᒪᓂ ᑭᐳᓇᐣᒪᐣᐤ, ᐅᖏᑎᑭᓯᓯᓂᐟ ᒪᓂ, ᑭᓇ ᐅᖏᑎᐃᐣᑲᑲᐤᓯᑫᓂᐟ, ᒣᐣᑎᓯ ᑲᖏᑎᐃᐣᐤ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᐣᐟ ᑲᑎᐳᐣᐤ.

ᒪᓂᓇᒪᑲᐣ ᓂᑲᓇᐣ.

1 ᖾᐊᒪᐣ ᒪᓂ, ᑲᓂᐯᓂᒪᐟ ᐅᓇᓂᓀᑎᓂᐊᐣ. ᑲᑎᑭᑎᑭᓂᐤ ᐅᓂᐊᐣᐤ, ᐅᐣᑭᓂᒪᒪᒪᐟ, ᐅᐣᑭᓂᐤ ᐊᓂᓯᓂᓂᐊᐣᐟ ᐅᐣᑭᓂᐤ ᐅᐣᑭᓂᐤ ᐅᐣᑭᓂᐤ

ᐅᑎᓂᐣ. ᑭᓱᐢᑭᐢᐤ ᒪᓂ ᑭᑎᐅᑎᓇᒥᓂᐟ; ᒪᓂ ᑭᐢᓯᓂᐢᐣᑦ.

17 ᓄᐊᒪᐣ ᒪᓂ ᑭᐢᐃᑌᐟᐤ, ᓇᒪᑭ ᒪᓂ, ᑭᐟᐞᓴᑎᒥᐣ, ᑲᓯᑦᓂᐢᐤ ᑭᑕᑐᓴᑲᓂᐣ ᓂᓱ ᔨᔨᒥᐢᑕᑎᒪᐟᐣ ᐁᓇᐢᐤᑕᐢᐣᐢ ᐃᓴᓐᔨᓂᐣ ᑭᑕᑐᓴᑲᓂᐣ ᐅᑦ ᐅᐢᑭ ᓇᒪᐃᐟᓂ ᑲᐟᑦᑭᑎᓇᒪᐁᐟᐤ ᐃᐢᓂᑌᐃᐣ ᐊᐟᑭᐢ ᐁᑭᑭᑎᑎᓇᐢᐤ ᐃᐢᓂᑌᐃᐣ ᐅᑦ ᐅᐢᑭ ᓇᒪᐃᐟᓂ ᐊᐟᑭᐢᐤᑎᓇᐢᐤ ᐃᐢᓂᑌᐃᐣ ᐅᑦ ᐅᐢᑭ ᓇᒪᐃᐟᓂ ᑲᐟᑦᑭᑎᓇᒪᐁᐟ

15 ᐃᐢᐦᐁ Lᖅ ᐅᑕᐢᖃᖅᖅᓇ ᐅᑕᓱᓂᓄᒪ ᑭᐽᒪᓂᔨ ᐁ·ᐦᐣ ᖃᐧᐊ·ᓂᐢᖅᓂᔨ, ᒥᓇ ᖃᐧᐊᑎᓂᐽᐧᐃ·ᐢᐡᑌᐣ, ᑲᐢᐣ, ᐅᓇᔨᓱᐧᐊ· ᑭᐧᐁ·ᐢᖃᐢᖅᓱᓂᐧᐊ· ᐅᑌᓇᓂᐤ ᐊᓯᓂᑎᒪ· ᒥᓇ ᑎᐢᑎᐱᐦᐁᓇᖅᓄ·. ᐅᑕᐢᖃᖅᖅᓇ Lᖅ ᐅᑎᓯ ᑭᐢᐡᓂᐣ, ᖃ·ᑭᐢᓀᒃ, ᐯᑭᒪᐢ! ᐁᓂᓯ ᖃᐦᑕᒪᓛᕽ?

16 ᑭᐢᓇᐢᖃ·ᐊ·ᓯᐦᐢᐤ Lᖅ, ᐅᖃᐃ·ᖅ ᓂᐦᑎᓯ; ᑭᖃL ᐊᓂᑭ ᖃᐃ·ᖃᐦᐢᖅ·ᐤ ᓇᐊ·ᒣ ᒥᐢᑎᑎᐊ·ᐣ ᐃᐢᐦᒣ ᐊᓂᑭ Ꭰᐃ·ᖃᐃ·ᐤ ᖃᐃ·ᖃᐃᐢᖅᒪ·.

17 ᐃᐞᐊᓱᓴ Lᖅ ᑭᐦᐊᖅᒥᓯᐤ, ᐅᑕᓯ ᐅᑭᐢᐃᑌ·ᐟ, ᑌᐯᐢᐦᑦᖃᖅᓴᐣ, ᑭᓯᓀᓴᓂᑎᐣ, ᑭᐢᑭᐦᑌᓇᓯ ᐅᐢᑭᓯᖅ·, ᑭᑭᓯ·ᐦᐢᓯᒪᒪᐟ· ᑲᑯᐯᐢᐦᑦᖃᖅᓴᐣ·ᐤ Lᖅ ᑭᓯᑭᑭᐢᑭᐦᑌᓇᒣ·ᐤ ᐅᐢᑭᐢᑭᓯᓀᐧᐊ· ᐊᓂᐣ ᐅᐢ

3 ¶ ᓂᐢ ᒪᓇ ᐅᒪᐃᐢᐱᓇᓂᐢᓇᐤᐊᐧᐃᐣ ᐱᐦᐣᓴᓇᐧᐃᐣ ᐅᐢᐱᐦᐢᐱᐣᐧᐃᐣᐩ ᒥᐢᐸᐢ ᐃᐢᓴᐧᑌᐢ; ᐅᒥᐢ ᒪᓇ ᐱᐧᐊᐢᑎᐣᐊᐧᐃᐣ, ᐸᓂᐦᐱ ᐅᐢ ᑲᐃᐱᓴᐤ ᐋᐢᐢ ᑲᐢᓂᐱᓴᐤ?

4 ᐱᐢᐱᐣ ᐃᑌᐧᓴᐦᐧᑯ, ᑭᑲᐋᐦᐣᓴᓇᐣ ᐅᑌᓇᐤ, ᑲᐊᐧᐦᑌᐃᐧᐣ ᐃᓴ ᐊᓴᐢ ᐅᑌᓇᐤ, ᐅᐢᓯ ᒪᓇ ᑭᑲᓂᐱᓇᓇᓇᐣ; ᒥᓇ ᐱᐢᐱᐣ ᐅᐢ ᑭᐢᓂᐦᐣᐢᐧᐃᐣ ᐊᐢᐢᐱᐢᐱᐣ ᐃᓴ, ᐱᐢᐱᐣ ᒪᓇ ᓂᐢᐃᐢᑲᐦᐧᐃᐧ, ᑭᑲᓂᐱᓇᓇᓇᐣ ᐃᓴ.

5 ᐱᐦᐊᐧᓂᓴᑲᐧᐃᐣ ᒪᓇ ᐁᐦᐯᑉᐢᓂᓂᐣ, ᐸᑭᐃᐣᐦᑌᑭᐣ ᑕᑲᐯᓂᐢᓂᐤ ᓯᐣᐃᐊᓇ; ᐃᐢᐦᐣ ᒪᓇ ᒪᐊᐢᐦᐃᐢᐧᐃᐣ, ᑕᑲᐯᓂᐢᓂᐤ ᐃᐢᐦᐣ ᐱᐢᐱᐣ ᒪᓇ ᓂᐢᐊᐢᑲᐦᐧᐃᐧ, ᑕᑲᐯᓂᐢᓇᓇᓇᐣ ᐃᓴ, ᐱᐢᐱᐣ ᒪᓇ ᓂᐢᐊᐢᑲᐦᐧᐃᐧ, ᑕᑲᐯᓂᐢᓇᓇᓇᐣ ᐃᓴ.

6 ᑎᓇᒪ ᑲᑎᐯᓂᐦᐸᑭᐟ ᐸᐃᓯᐦᐁᐣ ᓯᐣᐃᐊᓇ ᑕᓇᐣᐊᓯᓇᐧᐃᐣ ᐳᑎᐯᓯᐧᓂᓯᐟ ᐃᐦᐁᐧᐃᐣᐦᓯᐟ, ᑎᓇ ᐁᐦᐯᓯᐧᐃᐢᓯᐟ ᒥᐢᐱᐢᐧᐃᐧᐣᐊᓯᐧᐃᐧᐣ, ᐱᐦᐊᐧᐃᐢᐧᐃᐣ ᒪᓇ, ᐱᐢᐱᐣ, ᐃᐢᐦᐣᐅᐃᐢ ᐱᐦᐢᑎᐃᓇᒪᐢᐱᐣ ᐅᐢᐱᐣ ᐊᓂ

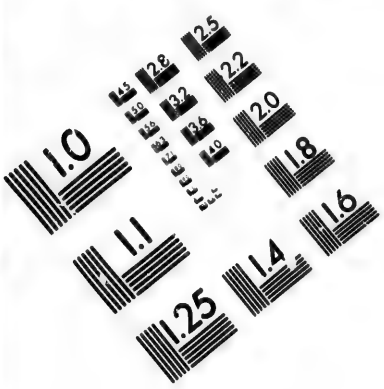

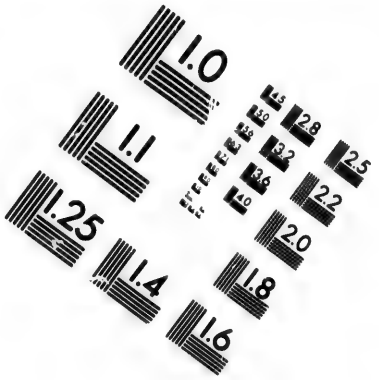

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

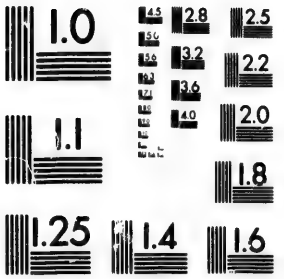

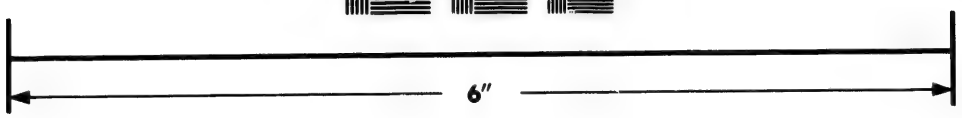

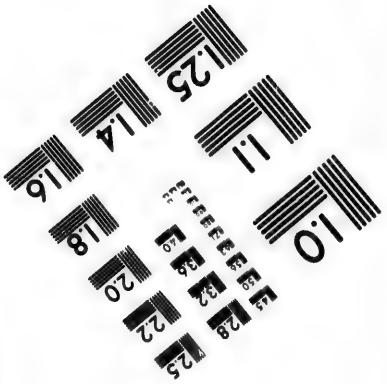

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

ᕿᓯᑯ, ᓯᐯ·ᐢᑐ ᒪᓇ ᒥᓇ ᑲᑕᐢᐧᐊᓴᐣ, ᐃᐢᐱᐢ ᒪᓇ ᐱᔨ ᐃᑐ ᓇᑭᐢᐃᐢᑎᐊ·ᓂ; ᑎᐊᒪ ᑲᑎᐯᐢᑭᐟ ᑭᢪᓐᑕᑦ ᑲᐊ·ᐢᑲᑐᐃ·ᓂᓀᐠ; ᒥᓇ ᒪᓇ ᑲᑕᑦᓂ-ᓯᓇᒪᓴᐣ ᐊᐢᑭᓀᐟ ᑐᕿᓯ> ᐱᓇ·.

2 ᐃᐢᓀ·ᐠ ᒪᓇ ᑭᐢᕿᓯᓇ, ᐅᑭᢪᐣᑕᐟ ᑭᔪᒪᓂᐃᐊ· ᐅᑕᓯᓯᓂᒥᓇᐊ· ᑲᑭᐢᐃᑎᓇᐟ; ᑭᢪᐃ·ᑎᐅ·ᐠ ᒪᓇ ᑲᑕᐢᐧᐊᓴᐣ, ᐅᑭᑕᓀᑭᐟ ᒪᓇ ᐱᔨᐃᐢᑕᐢᓇ ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐢᑐ; ᓀᓯᐧᐢᑌᐠ ᒪᓇ ᑭᓇᓄᑕᒪᐊ·ᐟ ᑭᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᐢᐅᐊᐢᑕᐢᓇ ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

3 ᑭᢪᐅᑎᐢᕿᓯᐠ ᒪᓇ ᐃᐢᐸ ᑲᐣᓂᕿᓀ ᑌᕿᓇᐠ ᐱᓇ·, ᐊᓇ ᐃᐢᓀ·ᐠ ᐅᑭᢪᐣᑕᐟ ᐅᑕᓯᓀᓂᐟ ᐢᐱ; ᓀᓯᐧᐢᑌᐠ ᒪᓇ ᑭᓇᓄᑕᒪᐊ·ᐟ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·, ᐊᓇ ᐃᐢᓀ·ᐠ ᐅᑭᢪᐣᑕᐟ ᐱᓇ·.

4 ᑭᢪᐅᑎᐢᕿᓯᐠ ᒪᓇ ᐅᑭᔪᐢᑎᐣᐅᐣ ᑭᑐᔪᐊ, ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

5 ᑭᢪᐅᑎᐢᕿᓯᐠ ᒪᓇ, ᐣᑲ·ᐟ ᐅᐃ·ᕮᒪᐊ·ᐟ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᑲᐃᓯᐊᓯᐊ·ᑭᓀᓯᐟ ᓂᐳᐃ·ᑭᓴᐃ·ᓀᐠ, ᑭᐢᐟ, ᐊᓇ ᐃᐢᓀ·ᐠ, ᑲᑭᐢᐃᐊᓯᓯᒪᓂᐢᐟ ᐅᑭᓯᓇ ᑭᢪᐃᓇᕮᐅ·ᐠ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᑲᐃᓇᐠ, ᐃᐢᓀ·ᐠ ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

6 ᐃᐢᐱᐢ ᒪᓇ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ ᑫᑫ·ᑭᒪᐟ ᐃᐢᓀ·ᐠ·, ᑭᢪᐃ·ᐢᕮᒪᐣ· ᐅᑭᓯ ᒪᓇ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ ᑲᐅᓇᑭᢪᐣᑕ-ᒪᐅ·ᐠ ᐯᔭᐟ ᐅᑭᒪᓇᐊᓯᒪᐦᐣ, ᐅᑕᓯ ᐅᐃᐢᑕᐟ, ᑲᐃ· ᑭᐟ ᑲᑭᢪᐣᑕᐢᐧᐊᓴᐣ ᑲᐃᓇᐅᑕᔭᓂᐢᐟ, ᐢᓇ ᑲᑭᢪᐣᑕᐟ ᑭᓂᓀ ᐳᓂᓀᑲᓂᐢ ᐊᐢᐣᐠ ᐊᓂᒪ ᑲᑭᢪᐣᑕᐢᐧᐊᓴᐣ ᐊᐢᑭᓇᐟ ᐊᓂᓀᐠ.

7 ¶ ᐃᐢᐊᓴ ᒪᓇ ᑭᢪᐯᑕᓀᓯᐠ ᑎᒪᔪᐢᐃᐢ; ᐯᐣᐅᑕᐟ ᓯᐢᐃᐊ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ ᒪᓇ ᑭᢪᐊᓀᓯᐠ·; ᑲᐃ·ᑕᒪᓀᑕᐢ·ᐠ ᒪᓇ, ᐅᐃᑎᢪᐟ, ᑲᔭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

8 ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ ᒪᓇ ᑭᢪᐃᑌᐠ ᐊᓂᐃ ᐊᔭᐣᐟ, ᑕᢪᐊᓇ ᒣᑭᐃᐢᐟ, ᓂᑕᐃ·ᓇᑭᢪᓇᐠ ᒪᓇ ᐸᔭ-ᒪᓂᐢ ᐅᑕᓯᓀᓂᒪ, ᐢᓇ ᑲᑫ·ᑭᑕ ᑲᑎᐯᐢᑭᐢᐧᐊᓴᐣ ᐃᐢᐠ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·, ᑲᑕᐃᑌ·ᑲᐢ, ᓂᑲᐅᓂᐢᐟ ᐃᐢᐠ ᐅᑭᒪ ᐃᑕᐢᓇᓴᐃᐢ·ᐟ?

9 ᐅᓀᓀ ᒪᓇ ᐊᔭᐣᐟ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·, ᐅᑭᢪᐣᑕᐢᐧᐊᓴᐣ ᐊᐢᑭᓇᐟ ᐊᓂᐃ ᐊᓀ ᑲᑫ: ᑎᒪᔪᐢᐃᐢᐟ, ᓂᑕᐃᑌ·ᑲᐢ, ᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

10 ᐃᐢᐊᓴ ᒪᓇ ᐅᑕᓀ ᑭᢪᐃᑌᐠ, ᐅᑕᓀ ᓂᑕᐃ·ᐠ ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·, ᐊᑕᐃ·ᑲ ᐸᑫᑫᐟ ᑭᑕᓀᐊᐣᐟ; ᐅᐃᐢᑌ·ᐠ ᒪᓇ ᑲᑎᐯᐢᑭᐢᐧᐊᓴᐣ ᐊᐢᑭᓇᐟ ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

11 ᑭᢪᐯᐃᐢᕮᓀᐢᐠ ᒪᓇ, ᐊᔭᐣ ᐅᓂᐯᐃ·ᓀᔭᐟ; ᑭᔪᒪᓂᐟ ᐅᑕᓯᓀᓂᒪ ᒪᓇ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

12 ᐊᔪᐣᐟ ᒪᓇ ᑭᢪᐃᑌᐠ, ᐸᓀᢪᑭ ᑲᒪᐣᐟ ᓂᐢᑭᒪᐢᐟ? ᑭᢪᐊᐢᑫ·ᐊ·ᓀᐢᐠ ᒪᓇ, ᑫᑫᒪ ᓂᑭᐢᐃᐊᓂᐢᐟ ᐊᐢᓂᒪ ᒪᓇᐢᐃᐊᓂᐢᐟ ᐃᐢᐠ ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

ᑲᐢᐧᐊᓴᐣ, ᐢᐱᐢ ᐅᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᑭᑲᓀᓯᐟ ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

13 ᐊᔪᐣᐟ ᒪᓇ ᑭᢪᐃᑌᐠ, ᒪᓇ ᑲᓂᢪᑭ, ᐊᑎᒪᐃᐃᐢ·ᐠ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

14 ᐅᐢᐢ ᒪᓇ ᑭᢪᐃᑌᐠ·, ᐅᑭᢪᐣᐯᓇᐢᑕᐟ ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

15 ᑭᢪᐅᑎᐢᕿᓯᐠ ᒪᓇ ᐅᑎᐊ·ᐸᐣ, ᑭᢪᐅᑎᓇᐟ ᐅᑭᐢᐸᑫᑫᓂᐢᐟ ᐸᐸᑭᐊ·ᑲᑫᓀᓂᐢᐠ, ᐅᑭᢪᐣᑭᑦᓇᓀᐣ ᓂᐱᐣ, ᐢᓇ ᐅᑭᑦᐊ·ᑭᣐᑎᐢᐟ ᐅᑕᑭᐢᐧᐊᓴᐣ, ᐅᐢᐢ ᐅᑭᢪᐣᑭᐢᐧᐊᓴᐣ; ᐊᔪᐣᐟ ᒪᓇ ᑭᢪᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ· ᐅᑕᐢᓀᓂᐟ ᐱᓇ·.

16 ¶ ᓂᑲᓇᓂᐱᐣᐟ ᒪᓇ ᐱᐣᐟ ᑲᐢᐧᐊᓴᐣ ᐅᐢᐢ ᐅᑭᢪᐣᑕᐢᐧᐊᓴᐣ ᒪᓇ ᐱᐣᐟ ᐅᑭᢪᐣᑕᐢᐧᐊᓴᐣ

ᐃᓪᐦ ᖃᓄᐊᑭ"ᓂᐅᑭᒪᐃᓕᓵ′; ᐯᐅᓂᐱᐅᑦ ᒪᖃ ᑭ"-ᑭ"ᓂᐅᑭᒪᐃᓵº ᑐᐅᕆᔨᐸᒥˣ. ᐊᓂᐃ ᒪᖃ ᐅᖃ-ᐃᓵᓄ ᐊ′ᐯᔨᐊᓄ ᑭᐃᓯᓂ"ᖃᓄᓂᐊ, ᐅᑦᓂᓵ ᐅᔨᐸᐊ· ᐃᓪᔨᐅᐃᔨ ᑭ"ᓂᐅᑭᒪᒋº.

27 ᑭ"ᐃᑦᑎᓂº ᒪᖃ ᖃᐃᑎᓂᓵᐃ·′ ᐃ·ᑭᕕˣ ᐅᑦᐊ, ᒥᓇ ᐅᑭ"ᒪᓂᑫᑐˣ ᐅᑦᑕᒪᐱᓵ′ ᖃᑎᐯᕕ"ᑎᑫᓵ′, ᒣ·"ᑎ ᖃᑭ"ᑫᑑᒪᒪ"′ ᐃ·ᑭᕕˣ ᐅᑦᐊ: ᑎᖏᒪ ᑭ"ᐅ-ᓇᐸᑭᓪᒥᒥᑐ ᐃ·ᑭᕕº ᐅᑦᐊ.

28 ¶ ᑭ"ᐃ·ᖁᐅ·º ᒪᖃ ᔨᐸᒪᒪ ᐅᓄᓂᓵᐊᐃ· ᐅᑦᐊ ᑭ"ᓂᓄᓇᓂ′ ᐊᖃᐅᐸᐊ ᓂᔨᐃᐊ ᑭ"ᓂᐅᑭᒪᐃᓕᐊ· ᔨᐅᔨ′ ᑭᔨᐱᑦ ˡˣ; ᓂᔨᐃᐊᓇᓵ ᒪᖃ ᑭ"ᒥᒃᓱᓇ-ᓂ"ᖃᑌᐊ·ᔭ ᔨᐸᒪᒪ·.

29 ᑭ"ᓂᐅᑭᒪº ᔨᐸᓄ ᒪᖃ ᑭᑭᐅ·º ᑭᓂᓇᓵᑕ-ᐃ·ᐃᑦ′ ᖁᔨᐃᔨᐱˣ ᖃᑭ"ᐱᓂᒥᒃᓱᓂ"ᖃᑌᓄ′ ᓂᔨᐃ-ᐊᓇ ᔨᐅᒪᐃˣ, ᐃᓪᐦ ᐅᓇᑌᓇ′ ᐊᖃᐅᔨ ᓂᔨᐃᐊ ᑭ"ᓂᐅᑭᒪᐃᓕᐊ·. ᐅᐊᒃᓴ ᒪᖃ ᐅᓄᓂᓵ ᓂᐅᐊᓄ ᔨᑕ ᑭ"ᓂᐅᑭᒪᐃᓕᐊ· ᑭᔨᐸ ᖁᔨᐃᐊᓇᐱᐃᓵᓄ·.

ᒪᓂᓇᒪᖃᓄ ᖁᖃ′ ᒥᑦᑕ"′.

1 ᐃᔨᐊᓴ ᒪᖃ ᑭ"ᓇᔭᖁº ᐯᖃᓴ ᐅᑦᐊᓴᓂᓂᓵᐊ· ᐅᑦᓴ·ᑭᐃᐃᓵᓄᐊ·, ᐅᑦᓂ ᒪᖃ ᐅᑭ"ᐃᑦ′, ᐸᖃ·ᑌᐅ ᐃᓴ, ᑕ"ᓄᓇ ᒪᖃ ᐅᒪ ᐯᐊ· ᒥᑎᑐᐊᓄᐊ·ᑎᐱᐅᒥ, ᐃᔭ"ᑌ ᒪᖃ ᔨᐅᒧᔨ′ ᑭᔨᐃᐊᑎˣ:

2 ᐃᓪᐦᐃ ᒪᖃ ᑕᓂᓂᓂᓄ, ᓇᓵᒡᓂᐊ·ᐸᒪ"ᖃᓄ ᐅᓂᐊ ᒥᓂ, ᐅᓄᓂᓴ ᑎᐅᓴᓂ′, ᐅᓄᓂᓴ ᓄᑦᓴ·, ᐯ"ᔭᓴᖁᓄ ᒪᖃ, ᒥᓇ ᐸᓂᓄᓴᐊ·ᖁᓄ· ᐃᑕ ᐅᐊᑦᓂᐊ′ ᐃ·ᑭᓵᓇ ᐅ"ᑭ, ᐅᓄᓂ ᐯᔭᓇᐊ·ᓄᖁᓄ ᐅᓂᐊ·ᓄ-ᑲᒥᓂˣ;

3 ᐅᑎᓇᒧᖁᓄ ᒪᖃ ᐯᔭ ᒥᓪᑎᓄᐊ·ᑎᐱᐅᒥ, ᒥᓇ ᓂᖏᓇᒪ·ᖁᓄ ᐅᓪᑎᖁ·ᓄˣ, ᐃᑕ"ᖁᓄ ᒪᖃ, ᐅᑦᓂ ᐃᐅ·º ᖁᑎᐯᕕ"ᑎᑫᓵ′, ᖁᑭ"ᑕᒪᓪᑕᒧᖁᓄ· ᑲᑦᑕᒪᐱᓵ′ ᐃᓪᐦᐃ. ᐅᖁ· ᒪᖃ ᐸᓂᑭᒪᓇᒧᖁᓄ ᐃᓪᖁᐃᐊᓄ·.

4 ¶ ᐅᓄᓂ ᒪᖃ ᐅᓪᖁᓵᑭº, ᐊᓇ ᐅᑎ ᐅᓪᖁ-ᓵᑭº ᐅᖁ·ᑲᑫᐃᓵᓄº, ᖁᐃᐅ"ᑌº ᔨᐅᒧᔨ′ ᑭᔨᐃ-ᐊᑎˣ.

5 ᐃᓪᐦᐃ ᒪᖃ ᖁᑕᓂᓂˣ, ᑲᓪ′, ᖁᑎᐯᕕᒪᓪ ᐅᓇ-ᔪᓵᐊ· ᑭ"ᐊᐱᓵᐊ·; ᐅᑦᓂ ᒪᖃ ᑭ"ᐃᑦ·º, ᐯᐯᑕᒪᑎ ᐊᔪᑎᓇᐃᓵ′, ᐅ ᐅᑭ"ᑎᑦᑕº. ᑎᓇ ᒪᖃ ᑭ"ᐃᑦ·º, ᐊᐅ·ᓇ ᓵᖁᓇ′ ᖁᐃᐅᓪᓂᖁˣ? ᑭ"ᐃ-ᑌ·º ᒪᖃ, ᑲᖃ ᐃᓴ, ᐅ ᐅᑭ"ᑎᑦᑕº.

6 ᑭ"ᓂᔨᓂᑯ ᒪᖃ ᐅᑭ"ᐱᓪᑫ′ ᑰ·ᓪᖁᐃᖁᓄˣ; ᑲᔨᑭᓇᒪ·º ᒪᖃ ᐱᑦᓵº ᐅᓪᑎᖁ·ᓄᓵˣ, ᐅᑦᓂ ᐅᑭ"ᐃᑦ′, ᐅᑦᓂ ᐃᑌ·º ᖁᑎᐯᕕᒪᓪ ᐅᓇᔪᓵᐊ· ᑭ"ᐊᐱᓵᐊ·; ᐅᑦᓂ ᒪᖃ ᐃᑭᓪᓂᐊ· ᐅᓇᔪᓵᐊ· ᑭ"ᐊᐱᓵᐊ·,

ᑭᐳᐅᑭᒪᓐ, ᑭᓴᒣᐅᓂᔨᐊᓂ ᑦᐡ? ᑎᓄ ᒪᓗ ᑭᐢᐃ-ᓂᓇᖏᓐᐊᓂᖏᑐᐤ, ᓭᓂ ᖃᐃᓕᓂᒥᑦᓭᓂ ᑭᓴᒣᐃᓂᓂ-ᐃᓂᐢ? ᐅᓪᖏᖃᖅᐃᓂᐢ ᐃᓇ.

20 ᐅᓇᓴᐊᓂᐤ ᒪᓗ ᑭᐢᐃᓂᒥᑦ, ᐅᐃᑌᓂᐟ, ᐃᓂᓪᓕ ᑭᐢᒪᒪᑐᐅᑌᐤ, ᒪᓗ ᓇᒪᐃᓂᖅ ᖃᐃᓂ ᐯᑭᐅᖅᐢ; ᐊᓇ ᒪᓗ ᖃᓪᓚᓂᓂᐟ ᓪᓚᔪᓐ ᐯᒥᓪᓚᓂᓂᐟ, ᑎᓄ ᐅᓂᓂᓇᓴ ᓂᓇᓵ; ᑭᖅᒪ ᐃᓐᐢᓂᓂᓂᑐᐤ.

21 ᔨᓂᐊᓂ ᒪᓗ ᑭᐢᑌᓐᐤ, ᒪᓂᓵ. ᐅᑎᐢᑎᐱᐃᓪᓚᓂᖃᓐᖅᓂ ᒪᓗ ᑭᐢᓄᐯᒪᐱᐅᐊᓂ. ᔨᓂᐊᓂ ᒪᓗ ᐃᓐᐟᐅᐃᐟ ᑭᐢᑭᐳᐅᑭᒪᓐ, ᒥᓇ ᐅᐊᓴᓴ ᔪᑦ ᑭᐢᑭᐳᐅᑭᒪᓐ, ᑭᐢᐊᓐᖏᓂᐊᐃᓐᐊᓂᓐ, ᓴᐯᓐ ᐅᑎᐢᑎᐱᐃᓪᓚᓂᓂᖃᓐᖅᓂᐊᓂᓐᖏ, ᐅᑭᐢᒪᒪᐱᐃᓪᓚᓂᓂᖃᓐᖅᓂᐊᓂᓐᖏ, ᒪᓂᓵ ᒪᓗ ᐅᑎᐢᑎᐱᐃᓪᓚᓂᓂᖃᓐᖅᓂᐊᓂᓐᖏ ᐃᓐᓂᓐᖏᓂᐊᓂᓐᖏ ᒪᓗ ᐅᑎᐢᑎᐱᐃᓪᓚᓂᓂᖃᓐᖅᓂᐊᓂᓐᖏ.

22 ᑭᐢᐅᑎᐢᒥᓴᓂᐢ ᒪᓗ, ᐃᓐᓵ ᔨᓂᐊᓂ ᐃᓐᔭᓴᒪᐟ ᑎᓄ, ᑭᐢᐃᑌᓂᐢ, ᑭᐳᑐᐃᓐᓂᐊᓂᐤ ᑦᐡ, ᑎᓄ? ᑭᐢᐃᓂᓇᖏᓐᐊᓂᓐᖏᓂᒥᐢ ᒪᓗ, ᖃᐃᓕᓂᒥᑦᓭᓂ ᐊᓂᓐᖏᓂᐊᓂᓐᖏᓂᒥᐢ ᐅᐱᓂᖅᓂᐊᓂᓐᖏᓂᒥᐢ ᒪᓗ ᐅᑎᐢᑎᐱᐃᓪᓚᓂᓂᖃᓐᖅᓂᐊᓂᓐᖏᓂᒥᐢ

ᑫᐅᑲᓇᐠ, ᒋᓇ ᓂᑲᐃᑌᓇᐣ ᑲᐣᑭᓂᐤ ᑫᐃᓂᓯᐣᑎᒥᑦᑲᓂᐤ; ᓇᒪᐃᐧᐅᐠ ᓂᑲᑭᐣᑎᐅᑭᒪᑲᓇᐣ; ᐱᑕ ᐊᓂᒪ ᑲᐃᓂᓯᒥᐊ·ᓴᓯᓇᐧ.

6 ᓂᓴ·ᐤ Lᑲ ᑭᐣᒪᓯᓇᐊᒪᐁ·ᐤ, ᐁᐃᐢᓯ, ᑭᐣᐠᐢ ᑭᑎᐱᐅᒥᑎᓇᐊ·ᐤ, ᒋᓇ ᑫᓇᐢᑕᐃ·ᐁ·ᑫ·, ᐅᑎᓇᒪᐠ ᐅᐢᑎᑲ·ᓂᐊᒥ·ᐤ ᐊᓂᓯᓂᐊᒥ·ᐠ ᑯᑭᒪᒥᐊ·ᐤ ᐅᐃᓴᓴ, ᐯᓇᓴᐣᑫᐠ Lᑲ ᑫᐣᐃᐞᐃᐟ ᐊ·ᐸᐣᐤ ᐅᒪ ᐃᐢᐱᐣ-ᑭᑲᓴᑲᑭ. (ᐊᓂᓄ Lᑲ ᑭᐣᐅᐅᒪᓄ ᐅᑯᓴᓴ, ᑌᐸᐣᑯᓂᒥᐊᓄ·ᐤ ᐊᓂᓯᓂᐊᒥ·ᐠ ᐁᐣᐸᓴᐊ·ᐣᐸ, ᐅᑭᐣ-ᐃᓴᐊᐊ·ᐣᐸᓴᐊ·ᓄ ᑭᐣᑭ ᐊᓂᓯᓂᐊᒥ· ᐅᑌᐃᓐ, ᑲᑭᐣ-ᐅᐱᐣᑭᐃᐟ.)

7 ᑭᐣᐅᐣᐣᐸᓂᓄ Lᑲ, ᐃᐢᐱ ᒪᓯᓐᐊᒪᑐᐃᓴ·-ᓂᓂᓄ ᑲᐅᐣᐣᑎᑯᑭᐠ, ᑭᐣᐅᑎᓇᐊ·ᐠ ᑭᐣᐅᐅᒪᐊ·ᐅᑯᓯᓴᓂᐊ·, ᐅᑭᐣᓂᐊᒥ·ᐤ ᐊᓂᓯᓂᐊᒥ· ᐅᑭᐣᐃᐞᐃᐟ ᐊᓂᓯᓂᐊᒥ·, ᐅᑭᐣᐯᐣᐊᒪᐊᒪᒪᐊᒪ·ᐠ Lᑲ ᐅᐢᑎᓇ·ᓂᓂᓴᐊ· ᐃᓴ·ᑯᐱᐊᐊ·ᑎᐟ, ᐅᑯᓴ ᑭᐣᐃᐞᐃᐟ.

8 ¶ ᑭᐣᐯᓯᑯᓂᓴᐊ· Lᑲ ᒥᓓᓴᐅ·ᐊ· ᐅᑭᐣ-ᐃᓴᐣᑕᒪᑯᐠ, ᐅᐣᐃᑎᑯᐠ, ᑭᐣᐯᓯᐊ·ᐠ ᐅᐢᑎᑲ·ᓂᓴᐊ· ᑭᐣᐅᐅᒪᐊ·ᐅᑯᓯᓴᓂᐊ·. ᑭᐣᐃᑌ·ᐤ Lᑲ, ᓂᓴ·ᑲᐠ ᐱᐢᑯᐣᐠᐢ ᐃᑕ ᑲᐅᐣᑲᐃᐣᑐᒪᐠ ᒥᓓᓴᐅ ᐅᑯᓯᓴᓂᐊ· ᐅᑯᓯᓴᓂᐊ·ᐠ ᐁᐣᐸᓴᐊ·ᐤ ᐃᓴᐊᐊ·ᓄᐠ, ᐅᑯᓯᓴᓂᐊ· ᐅᑯᓯᓴᓂᐊ·. ᑭᐣᐃᑌ·ᐤ Lᑲ, ᓂᓴ·ᑲᐠ ᐱᐢᑯᐣᐠᐢ ᐃᑕ ᑲᐅᐣᑲᐃᐣᑐᒪᐠ

26 ᐱᐢᐯᐊᐤᖅᐃᐤᑕᑐᐤᐣ ᒪᒃ ᒪᓯᓂᐢᐦᒃᓂ ᐃᐤᐧᐨᐱᖅᐢ ᐅᐢᐱ ᐯᐊᐤᐢ, ᑭᓂ ᐅᑭᓴᖅᓀᓯᐤᐣ.

27 ᐱᐢᖅᓂᑎᐤᑕᐤᐤᐣ ᒪᒃ ᒪᓯᓂᐢᐦᒃᓂ ᐯᐊᐤᐢᑐ, ᑭᓂ ᐅᑭᐢᖅᐢᑎᑎᐤᐣ ᐃᐤᑭᐢᐤ ᐯᐊᐤᐢᑐ, ᐅᐢᓯ ᒪᒃ ᑭᒥᓂᐧᐃᐤᒥᐦᒃᑕᒪᐣ ᐱᓵᐢ ᐊᓂᐢ ᑲᑭᐢᐤ.

28 ᐅᐢᓯ ᐅᒪ ᑎᓯ ᒃᐃᓯᐤᓯᐊᐧᐃᓂᑭᓯ ᐯᐊᐤᐢᑐ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᐤ ᐅᐢᐱ.

29 ᐅᐢᐤᐅᐤ ᐅᒪᒧᓵᐃᐤᐢᐤ ᐅᐢᐱ ᒧᐤᐅᐳᐊᐢ, ᐅᐊᓯᔭ ᐢᐤᐢ, ᑲᑭᒪᖅᔪᒪᓯᑭᓯ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᑐ, ᑎᓯ ᓀᒪᐃᓂᐢ ᑭᐣᓵᐢᐦᒃᓂᐣ ᐯᐊᐤᐢᑐ, ᑭᓂ ᓀᐢᐦᒃᐤᐦᐣ ᒋᓂᐤ.

30 ᒃᑎᐯᐤᐢᐱᑫᐣ ᒪᒃ ᑭᐣᐃᑌᐤ ᑭᓵᐊᐤ, ᑫᑫᒪ ᐅᑭᐢᐦᒥᔭᒃᐣ ᐅᑎᐱᔭᒥᒪᐣ ᒃᐃᓯᑎᓵᐊᐤᓵᐣ ᑭᓂ ᐅᑭᐢᐦᔭᒥᒪᐢᐟ ᐃᐤᑭ ᒣᐢᐱ ᑲᐢᑭᐤᐤ ᒃᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᐤ ᑭᓂ ᓀᐢᐦᒃᐤᐦᐣ ᒋᓂᐤ.

31 ᒪᒃ ᑎᓵ ᓀᒪᐃᐤᒃ ᑭᐤᐳᐢᐦᒥᓯᐤ ᑭᑎᐃᑦᑎᓯᐣ ᐅᑎᑦᓯᐅᐤᐃᐤᓂᐤᐢ ᒃᑎᐱᐢᐯᐤᐱᑫᐟ ᐅᑭᐢᒪᓂᔭᐅᐤᐃᐢᐤ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᑐ ᒥᓯᐅᐢ; ᑫᑫᒪ ᓀᒪᐃᐤᒃ ᑭᐣᓀᒃᐢᐦᒥᓂᐤᐃᐤᐢ ᑭᐢᐅᐃᐤᐢᐤ ᐅᑭᒪᐢᐤᐃᐤᐢᐤ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᑐ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᑐ ᐅᑭᒪᐢᐤᐃᐤᐢᐤ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᑐ.

32 ¶ ᐅᐢᐢᐣ ᐅᒃᑭᓯᒃᐢ ᒃᑎᐱᔭᐱᑫᐟ ᑭᐣᐊᑎᓗᐢᐤ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᑐ: ᒪᒃ ᐊᓴᐤᐢ ᑭᐣᓂᐸᐣᐅᐤ ᒥᓯᐅᐢ ᐅᐊᐢᓂᐢᐦᒃᐤᐦᐣ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᑐ;

33 ᒋᐢᓀᓂᐤ ᐊᐢᐸᐃᐢᐤ ᐯᐣᑭ, ᒥᓯᐅᐢ ᑭᐢᐤᐢᐤ ᐃᐢᐳᐅᐃᐤᐃᐢᑐ ᐅᑭᐢᐤᐃ

13 ¶ ᐃᖅᐲᐦ ᒪᓗ ᐞᐦᐅᐢᓂᓴᓗ ᐱᐦᐢᐦᐢ ᐅᐱᐦᐢᐦᐢ ᐅᑦᓱᐞᐃᑫᐃᓂᓂᐞᐦᐞ. ᒥᓐ ᐞᐦᐲᓂᓂᐞᐦᐞ, ᐲᐦᐯᓀᐃᑌᐤ ᐞᐦᐲᓂᓂᐞ ᑕᐱᐦᐢᐦᐢᐦᑎᐦᐢᐦᐢᐃᐃᐞᑲᒥᐦᐢ ᐅᐱᐦᐢᐦᐢᐦᑎᐦᐢ.

14 ᐃᖅᐲᐦ ᒪᓗ ᑲᐃᓯᐱᐦ, ᐦᖅᐦ, ᐲᐦᐢᑕᐱᐦᒪᐤ ᐲᐦᐢᐦᐢᐞᐱᐞᐦᐢ, ᒣᐦᐦᐢ ᑲ ᐞᐲᐦᐢᐦᐢᐞᐃᐞᐃᐞᐱᐞᐦᐢ, ᒥᓐ ᐞᐦᐲᓂᓂᐞᐦᐞ ᐞᐲᐦᐢᐦᐢᐞᐱᐞᐦᐢ ᐅᐱᐦᐢᐦᐢᐞᐃᐞᐃᐞᐱᐞᐦᐢ, ᒥᓐ ᐞᐦᐲᓂᓂᐞᐦᐞ ᐞᐲᐦᐢᐦᐢᐞᐱᐞᐦᐢ ᐅᐱᐦᐢᐦᐢᐞᐃᐞᐃ

ᐅᑯᓂᖅᑲᐃᑲᓂᕐᕕᑐᓗᒃ, ᑲᑎᕆᖅᑕᒥᓄᑦ ᐅᑯᓂᖅᑲᐃᑲᓂᕐᕕᑐᓂᒃ

ᑲᓂᕐᐣᐃᑯᐟ. ᔨᐊᑦ ᒪᒃ ᐃᓴᐣᐁᐃᑦ ᑭᐣᑎᐅᑭᒪᐣ ᑭᐣᐯᓇᐣᐅᵒ, ᐅᑭᐣᒪᑐᐟ ᑎᑎᓯᓂᓴ, ᑎᑎᓯ ᐅᑭᐣᐃᑌᐟ, ᐃᑌᐟ ᐊᐣᑦᓯ, ᐃᐣᑦ! ᐃᓴᐣᐁᐃᑦ ᑎᐣᐱᐊᑦᓯᓴᓐᐟ, ᒥᓴ ᒥᑦᑕᑎᔨᓂᓂᐣᐅ. ᐅᑯᑦ ᑎᐣᑢ!

15 ᐃᑦᐊᐢ ᒪᒃ ᑎᑎᑯ ᑭᐣᐃᑌᵒ, ᑎᑎᐣ ᐊᐣᒪᐣ ᒥᓴ ᐊᑲᐣᑲᐟ. ᑭᐣᑎᑎᵒ ᒪᒃ ᐊᐣᒪᐣᔭ ᒥᓴ ᐊᑲᐣᑲ.

16 ᑎᑦᓯ ᒪᒃ ᑭᐣᐃᑌᵒ ᐃᓴᐣᐁᐃᑦ ᑭᐣᑎᑎᑭᒪᐧᐣ, ᑕᐣᑯ ᐊᐣᒪᐣᔭ; ᑭᐣᑕᐣᑯᵒ ᒪᒃ; ᐃᑦᐊᐢ ᒪᒃ ᑭᐸᒥᓂᒃᑐᐣᐅ ᑎᐣᑭᐣᐱᑭᒪᐧᐣ,

17 ᑭᐣᐃᑌᵒ ᒪᒃ, ᔨᓴᑭᐣᑌᓓ ᐞᐣᔨᓓᒪᐃᐣᐟ ᐞᐣᔨᓓᔨᐟ ᐃᑌᐣᐊ. ᑭᐣᔨᓴᑭᐣᑌᓓᑦ ᒪᒃ. ᐅᑲᐣ ᒪᒃ ᐃᐢᐊᐢ ᑭᐣᐃᑌᵒ, ᕕᒪᐟ ᐅᑭᐣᑭᐣᐃᑌᐣᐊᐣᐟ ᐞᐣᐃᑌᐊᐣᐟ ᐊᒪᐣᐃᐢ, ᐱᐢᓴ ᑲᒪᐃᑭᐣᑭᐣᐅᐣᐃᐣᐟ, ᒥᓴ ᔨᓴᑭᐣᑌᓓᑦ ᐊᑲᐣᑲᐟ ᑭᐣᐃᑌᐊᐣᐟ ᐞᐣᐃᑌᐊᐣᐟ ᐊᒪᐣᐃᐢ, ᐱᐢᓴ ᑲᒪᐃᑭᐣᑭᐣᐅᐣᐃ

ᑕᐦᓄᓴ ᐅᐦᓴᓄ ᐯᐟᓄᒥᐟᐤ, ᐅᑭᐢᑎᓄᒥᐟᐤ ᓂᐅᑦᓴᐟᐦᑎᒥᐤ, ᒥᓇ ᐅᑭᐢᓂᐢᑎᑕᐧᐣᑕᐤ ᓂᐅᑦᓴᐟᐦᑎᒥ ᒣᓂᑲᓂᓇᐤ, ᐃᐸᐟᐃᑕᐅᒥ ᒥᐧᑕᐃ ᐃᐧᑲᐦᐧᑌᒥᐤ ᑭᐢᑎᐧᐣ, ᑲᓭᐤ ᒥᑉᑕᐧᐣᒥᑕᓇᐤ ᐃᐦᓄᓴ ᐃᐟᓄᐦᐤ.

14 ᑭᐢᐅᑎᓂᐤ ᒪᓇ ᑲᐢᑭᓴᐤ ᐅᓴᐃᐧᓭᓴᓄᐦᐧ ᒥᓇ ᓭᓂᑲᐦᐧ, ᒥᓇ ᑲᐢᑭᓴᐤ ᐊᓭᐦᐧᑎᓇ ᑲᑦᐢᒥᑎᐧᑲᐤ ᑕᐃᐧᐦᑲᐃᑲᓂᓂᓴᐤ ᑲᑎᐱᓴᐢᑭᓂᓭᐤ, ᒥᓇ ᐊᐦᑦᐧᐣᐧᓂᐤ ᐢᐢᑎᐃᓂᓂᐤ ᐯᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ, ᐃᓇᒥ ᐅᑭᐢᑭᐢᑎᐅᐦᐧᐣ, ᓴᐟᓂᐃᐧᐦᐣ ᒪᐦᐣᐟᐤ ᐯᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ ᐃᐦᐧᐣᐟᐤ ᐅᐦᐧᐣᐟᐤ ᐯᐢᑎᐅᑭᒪᐦᐣ ᐃ

ᒥᓂ ᐅᑭᐢᐦᓂᒪᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐤ ᐊᐦᐢᓂᓂᐦᐤ, ᑭᐢᓂᐦᐅᐣ ᓂᒪ, ᐅᐦᐤ ᐅᑭᐢᑭᓯᐊᐣᓂᓂᒪᒪᐦᐤ.

11 ᑲᐢᑭᓂ ᒪᓂ ᑕᑎᐢᐢᑫᐃᓂᓂ ᐋᑲᐦᐊᓂ, ᑭᐣ, ᒪᐢᓂᐃᑲᑌᐦᐤ ᐃᓂ ᑕᐢᒥᒧᐃᑕᓂᐦᐤ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᑭᐢᑭᑕᑭᒪᐦᐃᐣ.

12 ᐅᑕᐦ ᒫᒪ ᑲᑭᐢᐃᑌᐦᐣ ᑲᑎᐯᓂᐢᐢᐣ, ᑲᑭᐢᐃᓯᐦᐣ ᑭᓂᐦᐤ, ᐯᐃᑌᐦᐤ, ᑭᐢᓂᐢ ᑲᑕᐊᐦᐤ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᑕᑭᒪᐦᐃᐣᐃᐤᐦᐣ ᓂᐦᐤ ᐊᑎᐦᓂᐣᑕᐊᓂᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ.

13 ¶ ᓴᐦᐤ ᑕᐢᓂᐢ ᑫᐣ ᑭᐢᐯᐦ ᑭᐢᑭᑕᑭᒪᐦᐃᐣ ᐃᐣᐦ ᑫᑲ ᓴᑎᒪᓂ ᑕᐢᒥᑭᐢᑭᑕᑭᒪᐦᐃᐣ, ᐯᐃᑭᐢᑕᑭᒪᐦᐃᐣ ᐊᐦᐢᓂᓂᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᑭᐢᑭᑕᑭᒪᐦᐃᐣ; ᐯᐦᐢᐦ ᐋᐢᐦ ᒪᓂ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ ᓴᐦᐧᐅᐃᐦᐤ.

11 ᑭᐢᒪ ᒥᐣᐯᐦ ᑕᐢᓂᐢ ᑲᑦ ᑭᐢᐯᐦᐧᐦᑌᐤ ᐣᐦᐃᐤ ᑕᐦᐢᐦᒪᐤ, ᐯᐃᑭᐢᐦᓂᐢᐢ ᒪᓂ ᓴᐦᐧᐅᐃᐦᐤ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ, ᐯᐢᓂ ᐯᐃᑭᐢᐦᓂᐢᐢ ᒪᓂ, ᐯᐢᓂ ᐯᐃᑭᐢᑕᑭᒪᐦᐃᐣ ᐊᐦᐢᓂᓂᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ.

15 ᑲᐦᐢᐤ ᒪᓂ ᑕᑎᐢᐢᑫᐃᓂᓂ ᐋᐢᓂᐢ, ᒥᓂ ᑲᑭᐢᐃᓯᐦᐣᑲᑲᓂᐢᐢ, ᑭᐣ, ᒪᐢᓂᐃᑲᑌᐦᐤ ᑕᐢᒥᒧᐃᑕᓂᐦᐤ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ.

16 ¶ ᒥᐣᐯᐦ ᒪᓂ ᑭᐢᐦᓂᐢᐢ ᑎᐣᐦᐃ, ᒥᓂ ᑲᐦᐢᐤ ᐯᐃᓂ ᑲᑎᒪᓂᐦ, ᒥᓂ ᑵᐦᐣ ᑾᐦᐃ ᑕᐦᐢ; ᒥᐢᒪ ᓂᒪᓂᑭᐢᑌᓂᒪᐣ, ᐯᐃᓂ ᑕᐦᐢ ᑭᐢᐦᓂᐢᐢ; ᒥᓂ ᐯᐃᑭᐢᑕᑭᒪᐦᐃᐣ ᑕᐢᒥᑭᐢᑭᑕᑭᒪᐦᐃᐣ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ.

17 ᑫᐦᐣ ᓴᒥᑕᓂᐢ ᐱᐣᓂ. ᐯᐢᐦᐢᐤᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ ᐊᐦᐢᓂᐦᐤ ᒫᑦ ᐢᐦᐢᐤᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᑕᐦᐢᐦᒪᐤ ᑲᑦ ᑵᐦᐣᐯᐦᐧᐦᑌᐤ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ ᐊᐦᐢᓂᓂᐦᐤ.

18 ᑵᐦᒪᐢᑕᑭᐢ ᒪᓂ ᐯᑭᐢᑕᒪᐱᐦᐣ ᑲᐦᐢᐤᐅᐦᐢᐦᒪᐤᐢᐣ ᐊᐦᐢᐤᐦᐢᐤ; ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᐯᐃᑭᐢᑕᑭᒪᐦᐃᐣ ᐃᐣᐧᐅᐃᐦᐤ ᐅᐦᐢᐦᒪᐱᐦᐃᐣ ᐊᐦᐢᓂᓂᐦᐤ

36 ¶ ᑲᐢᑭᓂᐠ ᒪᓴᐠ ᐅᑎᓂᐢᑭᐅᓐᓇ ᔪᐠᑦᑦ, ᒥᓇ ᑲᐢᑭᓂᐠ ᑲᑭᐢᐁᓂᔭᐣᑐᑦ, ᓇᒪᑭ ᒪᓯᓇᐢᐃᑲᑌᑕᐧᐅᑦ ᐅᑦᒥᔪᐃᐠ· ᐅᓯᓇᐢᐃᑲᑌᑕᐧᐅᑦ·ᓭ ᔪᑦ ᑭᐢᐅᑭᒪᒐᓂᐠ?

37 ᐅᐧᑫᐣᐊ ᐅᑲᑭᓂᓴ ᑲᑎᐯᓂᐢᑭᐟ ᑭᐃᓯᑎᓴᐧᐊᒪᐅᑕᐠ· ᔪᑦᑦ ᐃᑲᐃᓇᓭ ᓯᐃᐅᐧᐊ ᓯᐢᐅᐢᑭᒪᒐᓂᐠ, ᒥᓇ ᐋᑲ ᑐᐃᓯᓴ ᐄᐅᒉᓯᓴ.

38 ᔪᐠᑦᑦ ᒪᓴ ᑭᐃᐧᐯᒉᐣ ᑲᐢᒉᐃᐧᑦᓇ, ᒥᓇ ᐅᑭᐧᐊᓯᓇᐢᐃᓐᓂᐟ ᑲᐢᒉᐃᐧᑦᓇ ᐅᔪᑌᓇᑲᐣ ᑌᐱᑦ ᑲᐢᒉᐃᐧᑦᓇ; ᐋᓂᐃ ᒪᓴ ᐅᑫᓴ ᐅᐃᓯᓴ ᑭᐢᑦᑦᑭᐅᑦ-ᐢᐢᑭᒪᒐᓂᐠ.

ᒪᓂᓇᒪᓴ ᒥᑦᑦᐟ ᓂᐧᐃᑦᓯᓴ.

1 ᒥᑦᑦᐟ ᑌᑦᐃᔪᓴ ᑦᐣᐱᐳᓇ· ᐅᑭᐟᐢᐢᑭᐅᑭᒪᐃᐧᐟ ᐋᑲ ᐅᐃᓯᓴ ᐄᐅᒉᓯᓴ, ᐅᐧᑫᐣ ᐅᐃᓯᓴ ᔪᐠᑦᑦ ᔪᑦ ᐢᐢᑭᒪᒐᓂᐠ ᑭᐳᐯ·ᐢᐢᑭᒪᒐᓂᐠ.

2 ᐅᐃᓯᐠᓇᐅᐧ·ᐱᐳᓇᐟᐣᑦ· ᐅᑫᐣ ᐃᐣᐊ ᑲᓯᐯ·ᐢᐢᑭᒪᒐᓂᐠ·ᐟ, ᒥᑦᑦᐟ ᓂᐧᐃᑦᓯᓴ· ᒪᓴ ᑦᐣ ᐱᐳᓇ· ᑲᐢᐢᑭᒪᒐᓂᐠ·ᐠ ᓐᐅᑎᔭᐧᑕᒥᐧᐟ, ᐅᑲ ᒪᓴ ᐅᑲᐢᒥᓇᐣᑦᑦ ᐅᑎᔭᐧᑕᒥᐧᐟ ᐅᑦᑕᓯᒪᐱᓴ, ᒪᐱᐣᒧᐣ ᐃᐧᓴ ᑌᐱᑦ ᑲᐢᒉᐃᐧᑦᓇ.

3 ᒪᓴ ᑲᐢᐃᑦᑎᓂᐧ ᑲᑎᓂᐢᒉᐧᐃᐧᓂᔭᐣ ᐃᐣᐅᐁᐃᑦ ᐢᐢᑭᒪᒐᓂᐠ·, ᐅᐁ, ᒥᓇ ᔪᐱᐣᐳᓴᒪᑎᓂᐢ ᐅᐃᓯᓴ ᐃᐣᐊᔪᐃᐢ, ᓗ·ᐢᐢᑦ ᑲᐧᐅᔪᓯᓂᐣᑭᐠ ᐅᑲᑲᐧᐅᐢᐢᑭᐃᐧᐟ ᐊᓂᐃᐣᐅᑦ ᐅᑦᐧᐃᓯᓯᐧᐃᐧᐟ ᐃᐣᐅᐁᐃᑦ ᐅᑦᐧᐃᓯᓯᐧᐃᐧᐟ.

4 ᔪᐱᐣᐅᐧᓯᓂᐢ ᒪᓴ ᒥᓇ ᐅᐃᐣᑲᐧᐣᑦ ᐃᐧᔪᒪᐃᐧ-ᐢᐢᑭᒪᒐᓂᐢᐢ ᐃᑦ ᐅᑫᐢᐢᑭᐣᐢᔪᐣ, ᒥᓇ ᑦᐧᐃᑦᑎᓐ, ᒥᓇ ᒥᓯᐅᐧ· ᔪᑦᐟ ᐊᐣᑲᑎᐃᓯᑎᐣᐃᐧᐟ.

5 ¶ ᐃᐅᔪᐠ ᒪᓴ ᔪᐃᐅᐃ ᑭᐢᐅᑭᒪᒐᓂᐠ, ᒥᓇ ᐋᑲ ᐅᐃᓯᓴ ᐃᐣᐊᔪᐃᐢ ᐃᐣᐃᐣᐅᐃᐢ ᑭᐢᐅᑭᒪᒐᓂᐠ, ᑭᐢᐁᐅᐣ-ᑦᐢᐁᐃᐧᑦᓇᐠᐣᑦ ᑭᐢᓇᐧᑕᐠᑦᑦᐧᐟ; ᐅᑫᐣ ᑭᐢᐅᑭᒪᒐᓂᐠ ᒪᓴ ᐅᑫᐢᐢᑭᒪᒐᓂᐠ, ᐅᑫᐣ ᐅᑫᐢᐢ

20 ᐅᐨᐢ ᒪᓇ ᑭᐢ·ᐯᐦᐣᵒ ᑲ"ᐦᐟᐢ·ᐦᓇ, ᒋᓇ ᐅᑭ"ᐦᐨᒥᓇ"ᐃᓂ"ᐟ ᑲ"ᐦᐟᐢ·ᐦᓇ ᑕᐃᑌᓇᓂ ᑌᐱᐦ: ᐃᓂᚦᑦᐨ· ᒪᓇ ᑕᐨᓂᐟ ᑭᐟᓂᐦᐣᑎᑕᑭᒪᐦᐧᐣ.

ᒪᓀᓇᒪᓇᐧ ᒥᐟᑕ"ᐟ ᑌᐦᐨᓂᐦᐣ.

1 ᒥᐟᑕ"ᐟ ᔨᓂᐦᐟ ᑕ"ᐧᐱᐦᓇ· ᐅᑭ"ᑲ"ᑎᑕᑭᒪᐦᐧᐣ· ᐅᐟᐢ ᔑᑦ ᑭ"ᑎᑕᑭᒪᐢᵒ, ᑲᐟᐢ ᑕᓂᐨᓂᐟ ᐃᐟᐢ ᑭᐟ·ᐯ·ᑭ"ᑎᑕᑭᒪᓇᓀ"ᐦᐟᑕᐯ·ᵒ ᐃᐧᐣᐯᐃᐢᐟᐢ ᓴᒉᐟᐃᐢᐟᐢ ᓂᒃ᙮ ᒥᐟᑕ"ᐟ ᐱᐧᓇ·.

2 ᑲ"ᒪᒥᐧᑕᐟ Ꮭᓇ ᐅᑕᐟᒋᒪᓇᓂ᙮ ᑲᑎᐱᐦ"ᑎᑭᓂ᙮, Ꮭᓇ ᓇᒪᐃ·ᔨᓇ ᒋᐱᐟᑲᐢ ᐁᐢᐟᐢ ᐃᐧᐣᐯᐃᐢᐟᐢ ᑭ"ᑎᑕᑭᒪᐦᐧᐣ· ᑲᑭ"ᑲᐢᐟ

23 ᐋᓬᓐ ᑲᑎᐯᓴᐢᑎᑫᐟ ᐅᐃᑲᑌᓭᓗ, ᐃᐢᕒᐅᐃᐦᐁ ᐅᑦᑕᒪᒐᐟ ᑭᐢᑎ, ᒣᐢᐢᑎ ᑲᑭᐢᐃᑌᐢᐣᑲᑫᐟᐢ ᑲᐢᑭᔅ ᑭᑐᑲᑫᑲᓭᓇᓗ ᑭᐢᑎ. ᐅᑯᐟ ᒪᑲ ᐃᐢᕒᐅᐁᐧ ᑭᐟᐯᐟᐢᑌᐣᐟ ᑭᑦᑕᑫᐃᐧᐣ ᑭᐢᑎ ᐊᐟᕒᐃᐯ ᐃᐟ ᐋᓬᓐ ᐊᓄᐢᐢ ᑲᑭᑦᑲᑫᐟ.

24 ¶ ᐊᐟᕒᐃᐯ ᑭᐢᑎᑭᒪᐢ ᒪᑲ ᑭᐢᐯᐟᑫᐢ ᐊᓴᐟᓭᓇᓐᐊ, ᓴᐧᐤ ᐟᐢᑫ ᑭᐢᑎ, ᒣᓇ ᐯᑦ ᑭᐢᑎ, ᒣᓇ ᐅᒪᐟ ᑭᐢᑎ, ᒣᓇ ᐟᑦᕒᐯᐃᑦ ᑭᐢᑎ, ᐯᐟᐟ ᐅᑭᑭ ᐊᐢᑭᐢᐃᐁᐟ ᑭᐢᑎᑭᒪᒋᐦᐣ ᐊᐢᐃᑦᐟᐁᐟ ᑭᑦᑕᐃᐟᐟᑦᑕᐃᐧ; ᑭᑎᐯᓴᐢᑦᒪᒋᐦᐣ ᒪᑲ ᓴᐦᐟᐃᑦᐊ, ᒣᓇ ᑐᑌᓇᐢ ᐅᑭᐢᐢᑦᑭᑎᑭᐢ.

25 ᐅᑯᐟ ᒪᑲ ᑲᐃᐢᑭᐢ, ᓂᑦᑦ ᐅᒪᒋᐢ ᑭᑦᑭᑎᑭᐢ, ᓇᒪᐃᐧᐣ ᑭᑲᑯᓴᐢᑎᐊᑫᐟ, ᑲᑎᐯᓴᐢᑎᑭᒪᒋᐦᐣ: ᐅᑯᐟ ᑭᐢᑎ ᑲᑎᐯᓴᐢᑎᑭᒪᒋᐦᐣ ᑭᐢᑲᐢᑎᐊᒪᐢᐣ, ᒥᑦᑕᐃᐟᐟᑦᑕᐃᐧ ᑭᐢᑎ ᑲᑭ

5 ᑭ"ᒪᒥᓯᔪᑎᐁ.ᐤ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᓂᓕᐟ ᑕᑭᔪᒪᓂᔨ-ᒥᓕᐊ. ᐃᐣᐁᑕᐃᐟᐊ; ᐅᑯᓯ ᒪᓴ ᑲᔨᓂᐃᑦᑖᐟ ᓴᒪᐃᓕᓴ ᑭ"ᓇᐣᐱᖏ ᐃᑖ ᐅᐊᑲᓕᐟ, ᐊᔨ" ᓴᒪᐃᓕᓴ ᑲᑭ"ᐃᓂᓴᓂ-ᑲᑯᐟ.

6 ᒥᑫᒪ ᑭ"ᓴᒪᒧᑎᐁ.ᐤ ᑲᑎᐯᓴ"ᒥᑫᓕᐟ, ᒥᓴ ᓴᒪᐃᓴ ᑭᔨᓂᐱᒥᑎᐁ.ᐤᓂ.ᐤ, ᒪᓴ ᑭ"ᑲᓴᓇᔨ-ᒥᒧ.ᐤ ᑕᑲᐣᑭᒪᔨᓂᐁ.ᐤ, ᐊᓂᐃ ᑲᑎᐯᓴ"ᒥᑫᐟ ᑲᑭᐟᑭᑲᒪᔨᓂᐁ ᒧᒥᒪᓂ.

7 ᑲᑎᐯᓴ"ᒥᑫᓕᐟ, ᒪᓴ ᑭ"ᐃᓂᑦᐃᓂᐟ; ᒥᓴ ᑭ"-ᒥᑯᓂᒪᐊᓂᓯᐤ ᐃᑘ ᐁᐟᑕᐟᑕᐃᔨᓂᐅ"ᑌᐟ; ᑭ"ᒪᓯᔨ-ᔭᒣᐤ ᒪᓴ ᐊᓂᐃᑦᐅᓴ ᑭ"ᒥᑎᐯᓴᒪᐊ, ᒥᓴ ᐅᑲ ᐯᑭ"ᐊᑎᔨᑲᑲᑯᑯᐟ.

8 ᑭ"ᓂᐟᐯᐤ ᐱᐟᐃᑦᑕᐟᓴ, ᑫᓵ ᑕᑎ ᐃᑦᑯ, ᒥᓴ ᑲᑫᐟᓯᓴᓴ, ᑕᑕᓵᑯᐃᐃᓂᓂᐟ ᑕᓵᑯᐃᓕᐊᑯᐟ ᑎᑦ ᑲᒣᓂᑭ"ᑌᑌᐤ ᑕᑦᑭᐟᑕᐃᐟ.

9 ¶ ᑭ"ᑕᑎ"ᑭᐟᓴᐤ ᒪᓴ ᓄᑕᐱᓴᐟ. ᐯᑭ"ᑭ"-ᑭᑕᑭᒪᐃᐟ ᑭ"ᑭᑕᑭᒪᐃᐟ ᑕᐟᐊ ᑕᐟᐊᑯᐟᓂ, ᐅᑲᓵᐟ ᐅᑲᑎᐯᓴᒪᐃᐟ ᑕᑭᔪᒪᓂᔨ-ᒥᓕᐊᐟᐟ ᑕᐟᐊ ᐃᐣᐁᑕᐃᐟᐊ ᑭ"ᑭᑕᑭᒪᐃᐟ, ᑕᑭᔪᒪᓂᔨ-ᒥᓕᐊᐟᐟ ᑕᐟᐊ ᐃᐣᐁᑕᐃᐟᐊ ᑭ"ᑭᑕᑭᒪᐃᐟ, ᑭᑭᑭᐟᐃᐟᐊ ᑭᑭᑭᐟ

ᑎᐱᓴᐅ· ᐅᑯ·ᖮᐃ·Δ·ⴱᑯ·º, ᒥⲉ ᖮᒡᐃ·ᑭᒥᓂ"-ꝙ·ᒥᑯᔪᖮ·º ᐅᓯᑭΔ·ᓴᐃᓕ·º ?

28 ⵒᑯ·ᓴᑭ Lᖮ ᑭ"ⴱ<Δ·º ᐅᑭ"ᒥᑕᑕΔUᐯ·′ ᔨᓴ ᐅᑎᓯᑦᔨ·Δ·ⴱᓂⵣ, ᐅᑯᓯ ᐅᑭ"ᑭᐊᖮᒥ′, ᐅᒥᓯ ᐅ"ΔU·′, ⲉᔭ"ᑕᒧ ᐅᑎU·Δ·› ᖮᑭ"ᒐΔᐅ·′ ᑭ"ᑭ-ᐅᑭᒪº, ᑯᓯᐊᐅᓴ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº :

29 ᐅᒥᓯ ΔU·º ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº, ᑭᓴ′ ᐅᖮΔ·ᓴ ᐅᓯᖮᓴ ᖮᑯ·ᔪᓯᒥᑯᔪ·º ; ᑭ9L ⲉLᑯ·ᒣ ᖮᑕᖮ-ᑭ"ᒡº ᑭᓯᑕᐱᑎᓯᑯᔪ·› ᐅᑎ"ᑭᓱⵣ ᐅ"ᑭ :

30 ᑯᔭ" ᐅᖮΔ·ᓴ ᐅᓯᖮᓴ ᑭᖮLᒥᓯᔭᑕᒧΔᑯᔪ·º ᖮᑎᐱᓱ"ᑭ9ⵣ′, ᖮᑕΔU·′, ᖮᑎᐱᓱ"ᑭ9′ 9"ᓯᓐ-ᑭᖮᑕᐱᑎᓯᑯᔪⲉ›, ᒥⲉ ᐅL ᐅUⲉº ⲉLΔ·ᓴ ᖮᑕᓯᑭᑎᓂᖮUº ᐅᑎ"ᑭᓱⵣ ᑯ"ᑭᐅᑭᒪº.

31 ᐅᖮΔ·ᓴ ⲉᔭ"ᑕ× ᐅᓯᖮᓴ ; ᑭ9L ᐅᒥᓯ ΔU·º ᑯᔪᔭΔᓴ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº, ⲉᓴᑯᒥ` Δᓵᒣᑦⲉ ᐅ"ᑭ, ⅴⲉᓯ` Lᑲ, ᖮᑕᒥᑭᓵ` Lᖮ ᖮᑕᓯ` ᑯᔪᔭᓴᔭº ᑎᐱᓕᐱᑎᓯᑯᔪⲉ, ᒥⲉ ᖮᑕᓯᑭᑎᓂᖮUº ᐅᑎᓂᔪᔭᓴ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº, ᒥⲉ ᖮᑕᓯᑭ` ᖮᑕᒥᓂ"ᑭ9·′ ᓂᐱᓴ ᐅᒥᓂ"ᖮ·ᒥᖮᓂ× ᐅ"ᑭ :

32 ᐱᔭᓴ ᖮᑕᑕᔪᓯⲉ› ᖮᑕΔ⟩"ᒡᑕᑕᔪ› ᑯᓂU ᑯᓴᔭ× ᒡᐱᓴᒧ` ᑭᑕᓴᔪ·º ᖮΔᔪⲉᖮ·×, ᑯᓴᑭ ᖮᑯᔪ› Lᑲᒡᓯᒥ› ᒥⲉ ᔨᒥⲉ>, ᑯᓴᑭ ᖮᑯᔪ› <"9·ᔪᖮ› ᒥⲉ ᔨᒥᓂᑭᑎᖮᑦ, ᑯᓴᑭ ᖮᑯᔪ› ᐅᵻ⟩' ᐱᒥ, ᒥⲉ ᑯᒧᔪᔪᒡᓴᖮ·′, ᖮᑕᐱᒪᑎᔪᓯ› Lᖮ, ᐅᖮ ᖮᑕᓂᐱᓯ› ; ᐅᓴΔ·ᓴ Lᖮ ⲉ⟩"ᒡ× ᐅᔪᖮᓴ ᑯᔪ·ᖮᑯᒥᓂᔪᓯᔪ, ᐅU·ᑭ, ᖮᑎᐱᓴᐅ"ᑭ9′ ᖮᑕᓯᑭᑎᓂᖮUᔪᓯᔪ, ᒥⲉ ᖮᑕᔪᓯ› ᖮᑕᒥᓂ"ᑭ9·′ ᓂᐱᓴ ᐅᒥᓂ"ᖮ·ᒥᖮᓂ× ᐅ"ᑭ :

33 ᑯΔ·ᓴ` ᑭ ᐅLᓂᔨᒥᑯ·ᑯ· ᖮᑕ⟩ᖮᓴᓂᔪᑭ ᑯᓴᔪᓴᓂᑯ·› ᑭ"ᒡᔭᐱᑎᓯᔾᒥᓴᑯ· ᐅᑕᔭᑭ ᐅᑭ"ᑭᓴ× ᐅ"ᑭ ᑯᔪᔭΔᓴ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ· ?

34 ᒡᓂU·U ᐅLᓂᔨL ᐯL′", ᒥⲉ ᑯᔭᒡ′ᑭ ᒡᓂU·U ᐅLᓂᔨL ᔪᒡᵻᐯΔᔪ, Δⲉ, ᒥⲉ ᑯ·ᒡ ? ᑭ"ᒡᔭᐱᑎᓯⲉL·› ᑭ ᔭᒣᵻΔᑯ ᖮᑎ"ᑭ× ᐅ"ᑭ ?

35 ᑯU·ⲉ Δᑕ ᐅᑯᔨᑭ› Lᓂᔨᖮⲉ› ᑯᓴᑭ×, ᖮᒡᐱᓱᑎᓯⲉL"ᑭ› ᐅᑕᑭᑭᑯ·º ᖮᑎ"ᑭ× ᐅ"ᑭ, ᖮᑎᐱ-ᔨ"ᑭ9′ ᖮᑕᒡᐱᓱᑎᓯⲉL"ᑭᒡ› ᑫᔨᐅᔭᓴᑯᔪ· ᖮᑎ"ᑭ× ᐅ⟩"ᑭ ?

36 Lᖮ ᑯᔨᔪᔨᖮᑯ·› ⲉLᑯ·ᒣ ᑭ"ᑭᔪᑯ·›, ᒥⲉ ⲉLᑯ·ᒣ ᐯᔭ› ᑯᔪᔨᑭᒣ·› ᑭ"ⲉᓴ9·ᑯ·ᔪᒥᑯ·› ; ᑭ9L ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº ᑭΔᔪᔪ"ᑭ"ᑭ9ⵑᒧ, ᐯ"ΔU·′, ᐅᑯ-Δ·ᓴ ⲉᓴ9·ᑯ·ᔪᒥᑯ×.

37 ᑭ"ᑕᑯᔪ› Lᖮ Δᐢᑯ·ᐅᑭᒡ ᐅᑯᔪᓴ Δᐢᑯᓴ, ᖮᑎᐱᔭ"ᑕᑭᒡ› ᐯᔭᑯᒥᑕ', ᒥⲉ ᔨᒧⲉ Lᔪⲉ"Δ-ᓴΔ·ᔭᖮº, ᒥⲉ ᒍᑯ ᐅᑯᔪᓴ ᐅᓴ' ᐅᑎᔪᒧ, ᐅⲉᒡᔨᑭ ᐅᔪᖮᓴᑯ· ᐅΛᔪᑯ·ᓴᓀᑭᔨ, ᐅᑭ"Δ·"ᒥLᑯ·ᑭ' Lᖮ ᐅᑎU·Δ·ᖮᔭᑯ· ⵒᑯ·ᔪᒥᑯ·.

ᒪᑎⲉᒪᖮ› ꝙᖮ′ ᖮᔨᒥⲉº.

1 ᑭ"ᐅᑎ"ᒥᔪᔭº Lᖮ Δᑦᐯ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº ᐅᔨᖮᓴ ᖮ"ᐯᑦᑫ, ᑭᐯᔪΛᒡᑦ ᐅᑕᔪΔ·ᓂᔪ, ᒥⲉ ᐅᑭᔪᖮ·-ⲉᐅᔨ′ ᖮᑦᑭU"ꝙ·Δ·› ᐅ"ᑭ, ᐅᔪᔨ ᐅᑭ"ᐯᔪᓂᖮᑦ ᐅᑕᑭᔪᖮᑯᒥᓂᑭᔭ× ᖮᑎᐱᔭ"ᑭ9ⵣ′.

2 ᑭ"Δᔨᑎᔪᐅ·º Lᖮ Δᵻᑯᐧᐅᑭᒡ ᖮᑎᐱᔭᑕᒥᔭᔪ› ᐯᔭᔪᖮᑎ′ ᒥⲉ ᔨᔪⲉ"ΔᑫΔ·ᔭᔪᑯ·, ᒥⲉ ᖮᔭᖮᑫⲉ"ᒡᔨᔪᔨᔭ′ ᔪᑕᑭᑫΔ·ᔭᔪᑯ·, ᐅᑯᔨᑕᑭ ᖮᔪᔭᐅᑫ·Ꮭ·ᖮᔭ›, ᐅⲉᒡᑕᑭ ᐊᔪᔭᑯ· ᐅᔭ·"ᑭᑫΔ·-ᔭᔪᑯ· ᐅᔨᔨᔪ ᐅᒧᑦ.

3 ᐅᒥᔨ Lᖮ ᑭ"ΔUᑯ·', ᐅᒥᔨ ΔU·º ᐅᔨᖮᓴ, ᑯᔭ"ᐧ ᖮᑭᔨᖮᓴ ᒥᔭᖮᑭᔨᖮᓴº, ᒥⲉ ᑕᑦ"ᐊᒪᔭΔ·›, ᒥⲉ ᔪᑦᒡᒧᖮᑯ·ᔪᔨᖮᓴ : ᑭ9L ᑯᑯ·ᔪᓴ` Δ·"ᓂ"ᒡ-Δ·ᑭᑯ·', ⲉᒪᔪᖮ·› Lᖮ ᒪᖮΔ·ᔨᐅ· ᑭᓂ ᓂ"ᒡ-Δ·ᑭ"ᑭᑦ.

4 ᖮᔪᑕ"ᑭᓀ› ᐅᔪ9 ᖮᑎᐱᔭ"ᑭ9′ ᑭᑭᔪᒪᓂᔪ› ᖮᔪ-ᔪ"ᒡᔨ× ᖮ"ᑭᖮº ᐅᑎU·Δ·ᔭᓂᑯ· ᔨᑯᔪᓴᑭ, ᑯᔪᔨᐅᔭ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ· ᐅᔪᔭLL ᖮᑭ"ᔪᐱᔪᑎᐅᑯ′ ᑭᔪⲉᓂ-ᔪᐱᑯ·L′ ᖮᐱLᑎᔨᔭ′ ᑭᔪLᓂᔪᔪᑯ· : ᒥⲉ ᖮᑕL-ᑭᐱᑕᔨ ᑯᔨU·Δ·ⲉ ᖮᑎᐱᔭ"ᑭ9′ ᑭᑭᔪLᓂᔪᔪ ᖮᑭ"ᔪᔨ"ᑕ× : ᐅᐅᑯ Lᖮ ᐅ"ᑭ ᑯᔪᒥ"ᐅᔪᑕLᐧᔪ ᖮᐱᔪᐅᑯᔪᑭᔭ"ᑭ.

5 ᐅᔨᔨ Lᖮ ᐅᑐᔪᑫᔪᖮⲉ ᐅᔨᖮᓴ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº ᑭ"ᐯⲉᑌᑯ·ᔪ ᑯᔪᔪᓴ·.

6 ᑯᔪᔪ Lᖮ ᐅᑎᔨ ᑭ"ΔUº, ᐅᒥᔨ ᖮᖮΔᑦᔨᑯ·º ᔨᑭᒪᒥᑯ·º, ᐅᒥᔨ ΔU·º ᖮᑎᐱᔭ"ᑭ9′, ᐅᖮΔ·ᓴ ᖮᖮᔪᑭᒥᑯ› ᑯᔨU·Δ·ⲉ ᖮᑭ"ᐯᔪᑕᒪ, ᑯᔨᒪ ᖮᑭᔪᔭᐱᑎᓯᑯᔪᔪᑐᑯᔪ ᐅᑐᔪᑫᔪᖮⲉ ᐅᔨᔨᔪ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº.

7 ᑯ·ᑕ"ᑕ, ᖮᖮΔᔨᑎᔪᑯᒪᑯ·º Δᔪ ᑭᑐᑎᖮᔭº, ᖮᑕᐯ"ᑕᑦ Lᖮ ᖮᑕᐯ"ᑦⲉ·ᖮᔭ›, ᐅᔨᔨ ᐅᑕᑭᑭ× ᖮᑕ Δᔨ ᑭᔭ·′ ; ᖮᖮᑦ"ᑭᔨᒪº Lᖮ ᔨᒪᖮᖮⲉº ᐅ"ᑭ ᑭᔭ·º ᑎᑎU·ᑯᔪᑭᒪᑯ· ᐅᑕᑭᑭᑯ·º Lᖮ ᐅᑕᑭᑭ× ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ· ?

8 ¶ ᐅᔨᔨ Lᖮ ⵒᑯ"ᐯᑦ× ᑭᔭᑭᔭº, ᐅᔨᔨ ᐅᑭ"-ᒥᑦᖮᑯ·′ ᑯᔨᔪᓴ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ· ᐅ"ᔓᑎⲉᒪᒥᔭ′ ⵒᐅ'ⲉ : ᑭ9L ᐅᑭ"ᐯ"ᑌ"ᑦ· ᐅᑭᔨᔨᐯ·"ᑌᔭ′ ⵒᐅᑭᔨ× ᐅ"ᑭ.

9 ᐅᐟᐸ Lᖮ ᖮ"ᐯ"ᑦ× ᐅᑯᔭᒧᒥᒥ"′ ᑫⵒᐅᖮ Δ′"ᐃᐅᑯᑯ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ·, ᑯ·ᑕ"ᑦ ᐯΔᐅ"ᑌº ᑭᑦᒧ-ᑎᔪᑦ· ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ·º Γᔨⲉᐅ·ᑯ· ᐅᔨ-ᖮᑦᐅ·, ᐅᒥᔨ ᐅ"Δᑯᔨ′,

10 ᐅᔨᔨ ᐅL ꝙΔᑌ› ᐅᔨᖮᓴ ᒧᑦ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº, ᖮᑕΔᑌ›, ᑭᓴ' ᐅᖮΔ·ᓴ ᑭᑭᔪLᓂᔪᔪᑯ·› ᖮᖮᑭᔨᖮᓴ ᖮᒡᐱᓴᐅ, ᐅᑭᔪᖮ·-ᔨᔪᑯ·› ⲉLᑯ·ᒣ ᐅᑎᔨᑭᒣ·› ᖮᑕᑭᑭᑯ·º ᑭᔨᔪᑯ·, ᐅᑕᑭᑭᑯ·′, ᑫⵒᐅᔭᓴᑯᔪ· ⲉLᑯ·ᒣ ᖮᑕ-ᑭᐱᑕᔨ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº ᐅᔨᔨᔪ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ·.

11 ᑯ·ᑕ"ᑕ, ᑭᓴ"ᐯ"ᑌ› ᐅᔨᔨᔪ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ·› ᖮᑭ"ᐯᔪᑕᒪ› ᖮ"ᑭᖮº ᐅᑦᒧᑭ, ᐅⲉᒡᑕᑭᑭᔨᔨᔪᑯ·ᒣ-ᑭ"ᑭᑦ ; ᑭᖮᑕᑭᔭ› ᑭ Lᖮ ᑭᓴ ?

12 ᐅLᓂᔨᒥᑯ·ᑯ· ᑭ ᖮᑕ"ᑐᔪᖮᑭᔨᔨ› ᑯᔪᔨ-ᔭᔪᑯ·› ᑭ"ᑭᑕᑭᑭᑯ·› ᑯᔪᔪᓴ ᒡ"ᒡᔨᑦ ᖮᑭ"-ᔪᔨᑯ·ᒣᑭᔨᔭ′ ; ᒡᐱᑕᒡ` ᔪᔪᔭ, ᒥⲉ ᐯ"ⵒᔨᑭ, ᒥⲉ ⵒᐅᔪᓴ, ᒥⲉ ᐅᑕᑭ·ᔨᑎᔪ ᐃᑎᔭ ᖮᑕᑭᔨᑕᑭ·ᑕᔭ ᑎᑦ-ᐅᔪᵻΔ× ?

13 ᒡᔪᑯ· ᐯL′" ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº, ᒥⲉ ᑭᔨᑭᔨ′ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº, ᒥⲉ ᑭᓴ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪº ᐅᔭᑌᓴ× ᑭᓴ ᔨᔪᵻᐯΔᔪ, Δ"ⲉ ᐅ"ᑭ, ᒥⲉ ᑯ·ᒡ ?

14 ¶ ᐅᔨᖮᓴ Lᖮ ᖮᒥᔭº Lᔨᔪⲉᑐᒪᔭᐅ·ⲉ ᐅᑭ"-ᖮᔭ× ᐅ"ᑭ ᒥᔨᔪⲉ·ᑯ·, ᐅᑭ"ᑭᐅᔪᒥ"ᒡᔨ′ Lᖮ ; ᐅᔨᖮᓴ Lᖮ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᑯ·º ᐅᑭᔨᑦᑎᐅᖮᑦ× ᑦᑎᐱ-

ᓂ"ᒥᑫᓂ′, ᐅᔪᓗ ᐅᑭ"ᑕᔾᑭ"ᑎᑕᓪ′ ᐅᑕᖅᑕᒪᔨᓂ′ ᑲᑎᐅᓂ"ᒥᑫᓂ′.

15 ᐅᓯᑲᖅ ᒪᑲ ᑭ"ᐊᔾᒥ"ᐊ° ᐅᑕᖅᑕᒪᔨᓂ′ ᑲᑎᐅᓂ"ᒥᑫᓂ′, ᑎᒥᓗ ᐅᑭ"ᐃᑌ·′, ᐅ ᑲᑎᐅ-ᓂ"ᒥᑫᖅ› ᐅᑭᔾᒪᓂᔭᒪ ᐃᓕᔨᐅᐃᔪ, ᑲᐅᑕᑭᓐᓂ› ᕿᑕᐃ·ᖏ ᖃᔨᐊᒪᒥ", ᑭᓂ ᐅᔾ ᐅᑭᔾᒪᓂᔭᐃᐃ·›, ᑭᓂ ᐅᑎ ᐊᐃ, ᑲ"ᑭᓂ° ᐅᑭᒪᐃᑌ·ᐃᓇ ᐊᖏ", ᑭᑭ"ᐅ-ᓯ"ᒋᓂ ᑭ"ᑭᑭᓯ ᒥᓇ ᐊᖏ.

16 ᑲᑎᐅᓂ"ᒥᑫᖅ›, ᓇᓪ"ᑕ, ᒥᓇ ᐯ"ᑕ, ᔦ"ᑲᐱ ᑲᑎᐅᓂ"ᒥᑫᖅ›, ᐊ·<"ᑕ ᒪᑲ; ᐯ"ᑕᑦ ᒪᑲ ᐅᑎᑌ·-ᐃ·ᓇ ᓯᓇᖅᐃᐃ′, ᐊᓂᐃ ᑲᑭ"ᐅᔾᒪᐅᑎᐅᓂ′ ᑭᑭᓯ-ᓂᓂᐊ· ᒥᓇ ᐅᑕᑭᑲᓂ°,

17 ᒋᐯ· ᐃᔨ, ᑌᐯᓂ"ᒥᑫᖅ›, ᐊᓯᖅᐃᔭ ᑭ"ᑎᐅ-ᑭᒪᐊᑌ·› ᑭᓂᓯᐊ·ᓇᑎᐅᐊ·› ᑲᑕ")ᓴᖅᓂᓯᓯᓯ· ᐊᓯᓯ-ᓂᓂᐊ· ᒥᓇ ᐅᑕᑭᓂ°,

18 ᒥᓇ ᑭᒪᑌᐅ·ᐱᓂᐊ·› ᐅᒪᓂᔭᑲᓂᓂᐊ· ; ᑎᖏᒪ ᓇᒪᐃ·ᖅ ᑭ"ᒪᓂᔭᐃ·ᓂᐊ·, ᐱᔪ ᐊᑐᓴ-ᐃ·ᓂᐊ·° ᐊᓯᓂᓂᐊ·›, ᐅᑎ"ᑭ·ᑐ·ˣ ᐅ"ᑎ, ᒥᑎᑎ· ᒥᓇ ᐊᓯᓂ ; ᐅᐅᔪ ᐅ"ᑎ ᑭ"ᓂᓯᐊ·ᓇᑎᐅᐊ·›.

19 ᐊᓂ"ᒥ ᐃᔨ ᒪᒃ, ᐅ ᑲᑎᐱᓂ"ᒥᑫᖅ› ᓂᑭᖅᒪ-ᓂᔭᒥᓇᓗ, ᑭᓯᔪᓂᓂᒥᑎ›, ᐱᒪᓯᐅᓇᓗ ᐃᔨ ᐅᑎ"ᑭˣ ᐅ"ᑎᑎ, ᑲ"ᑭᓂ° ᐅᑭᒪᐃᑌ·ᐃᓇ ᐊᖏ ᐊᐅᓂᔭᑲᓂᓂᐊ· ᑭᖅᒪᓂᔭ, ᑭᑭᓂᓂᐊ· ᐅᑕᑭᑲᓂ"ᒥᑎᑕᓪᓂᒪᒃᓂᑭ ᑭᑭᓂᓂᐊ· ᐅᑕᑭᑲᓂ"ᒥᑫᖅ› ᑭᖅᒪᓂᔭ, ᑭᑭᓂᓂᐊ· ᐅᑕᑭᑲᓂ"ᒥᑫᖅ› ᑭᖅᒪᓂᔭᐃᔪ

ᐃᑌ·ᐤ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐟ ᑲ·ᓴᓂᐣ ᐅᓇᒉᒃ ᐸᑭ, ᑭᓀᒪ ᑭᑲᓂᐱᐣ, ᓇᒪᐃᓄᓴ ᑭᑲᐱᒪᑎᓂᐟ.

2 ᐊᓯᑦᐦᑕ ᒪᓴ ᑭᐱᓯᓀᑭᓄᓂᐤ, ᐅᑭᐦᐊᐅᒥᐦ-ᐯᕐᕕᐣ᙮ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐟ, ᐅᒥᓯ ᐅᐃᑌ·ᐟ,

3 ᑭᕮᐃᓴᒥᑎᐣ, ᐅ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐣ, ᐊᓇᐦ-ᑭᑭᓯᕐᑕ, ᐯᐦᐦᐃᕮᑎᓂᐣ ᐯᕐᕮᒪᐱᐣ᙮ ᑕᓇ ᑲ·ᓀᑯᐃᑌᐱ·ᓂᐤ, ᑭᓇ ᐯᐦᕐᕮᒪᐣ ᐊᓂᒪ ᑲᒥᐊᐣᓯ ᐯᕐᕮᒪᓴᐱᐣ. ᐯᓯᑲᓴ ᒪᓴ ᑭᐦᐊᐣ-ᓴᑌᐣ.

4 ᑭᐦᐅᑎᐦᓯᕮᓂ ᒪᓴ ᑲᑫᐟ ᐊᓴᐤ ᑲᐱᓯᐊᐣᓴᐃᐟ ᕐᕮᐣᐟ ᐅᑌᓇᓂ, ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐣ, ᐅᑎᐱ·ᐣ·ᓂᓂ᙮ ᐯᐦᑭᐅᑎᑎᐊᓯ, ᐅᐃᑎᐊᓯ,

5 ᑲᐃ· ᐦᐯ·, ᓂᕮᐃ·ᐅᐦᑕᒪᐤ ᐯᓯᑲᓴ ᑲᑎᐯ-ᓴᒪᐟ ᓂᕮᓂᓯᓴᒪ, ᐅᒥᓯ ᐃᑌ·ᐤ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐣ, ᐅᐦᓴᒪᓂᔭᒪ ᑌᐱᐟ ᑯᐦᕮᐃ·ᓂᐣ; ᓂᐦᐯᐦᑌᐣ ᐃᓴ ᑭᑕᓴᒥᐦᕮᐃ·ᐣ, ᓂᐦᐯᐦᑕ·ᓂᐦᐯᐦᑌᐣ ᐯᐦᐦᐃᕮᑎᓂᐣ ᐃᓴ; ᐊᑎ·ᐦᐣ, ᑭᑲᓀᓇᕮᐃ·ᐦᑌᐣ ᐃᒪ ᐅᒪ ᓂᐦᐯ, ᐯᓇ ᓂᕮᐣᐅᐣᐦᑲᓄᐣ ᑌᐱᐟ ᐅᐦᐯ.

7 ᐊᓴᐤ ᒪᓴ ᐸᐦᐃᑌ·ᐤ, ᐅᑎᓂᐣ ᐯᓴᐦᑕᓇᐦᐱᑌᐣ ᐯᐦᐦᐸᐱᐣ, ᐸᐦᐅᐱᐣᐦᐣ ᒪᓴ ᐅᐦᐯᐦᑕᐦᐃᐊᐣ ᐸᐦᐦᐸᐱᐣ, ᐸᐦᑕᓇᐊᓴᐤ᙮ ᒪᓴ,

8 ¶ ᐅᓯᑲᓴ ᒪᓴ ᑕᑎᐟ ᐸᐦᐃᑌ᙮ ᐊᓂᐃ ᐊᓴᐤ, ᑫᑓ· ᑫᑭᐸᓇᐊᓯ·ᑭᐦᑎᓂᑕᐃ·ᐣ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐟ ᑲᕮᓇ-ᓇᕮᐱᐃ·ᐃᐟ, ᐸᓇ ᑲᕮᐃᑐᐦᑌᐣ ᐸᐦᐦᐸᐱᐣ ᐅᕮᐊ·ᐣ-ᑲᐃᑲᓂᐤ ᐊᑎ ᓂᐣ ᑭᓯᑲᓴ?

9 ᐊᓴᐤ ᒪᓴ ᐸᐦᐃᑌ·ᐤ, ᑕᒪ ᑭᐢᓇᐊᓯ·ᑭᐦᑎᓂᑲᐣ ᑭᑲᑎᓴᐤ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐟ, ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐟ ᑲᑕᑐᐤ ᐊᓂᒪ ᑲᐸᐦᐃᑌ·ᐟ; ᑌᐣᑲᑌᐤ ᑭ ᑲᕮᓇᐦᐁᒪᓇᒪᐣ ᒥᕮᐣ-ᐁᑎᐃᐃᐣᓇ, ᐊᑦᐣ ᑲᕮᑭᐯ·ᒪᐣ ᒥᕮᐣᐁᑎᐃᐃᐣᓇ?

10 ᐅᓯᑲᓴ ᒪᓴ ᐸᐦᓇᑫ·ᐊᓯᑐᐤ, ᐅ·ᐦᑕ ᐃᓴ ᑌ-ᑲᐣᑌᐤ ᒥᕮᐣᐁᑎᐃᐃᐣᓇ ᑲᕮᓯᐯ·ᕮᓴᐟ; ᓇᒪ, ᒪᓴ ᑭᑦᕮ ᑌᐣᑲᑌᐤ ᑲᕮᑭᐯ·ᒪᐣ ᒥᕮᐣᐁᑎᐃᐃᐣᓇ.

11 ᐊᓴᐤ ᒪᓴ ᑎᑦᓯ·ᑭᐊᐃ·ᓂᓂᐤ ᐸᐦᒪᐃ·ᒧᐟᑕᐯ·ᐤ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓄᐟ; ᐸᐊᓴᕮᓂᐣ ᒪᓴ ᑎᑲᐣᑌᐣᐟ ᒥᕮᐣᐁᑎᐃᐃᐣᓇ ᐃᓂᓂᐟ, ᐊᓂᒪ ᑲᐸᐦᐃᐟᕮᐃᐣᐟ ᑎᑎ-ᐊᓴᐦᐁᒪ·ᓂᐤ ᐯᐊᐣ.

12 ¶ ᐯᓂᐣᐃ ᐱᑦᑎᐣ ᕮᑦᐁᐣ ᑎᓂᓯᐣ, ᕮᐱᑦᑎᐣ ᐸᐦᐦᐸᐱᐣ, ᐸᐃᓯᑎᓴᐊᒪᐤ᙮ ᒪᓯᓇᐊᒪᐣ-ᐃ·ᓂᓂᐤ ᑭᓇ ᒣᑭᐃ·ᓂᓂᐤ ᐯᐊᑲᓇᐊᐣ᙮ ᑲᑫᒪ ᑎᐸᐦᐯᐦᑌᒋ· ᐯᐦᐦᐊᐣᐊᐣ᙮ ᐯᐊᑲᓇᐊᐣ᙮ ᐯᐊᑲᓇᐊᐣ᙮ ᐯᐊᑲᓇ

ᐊ·ᓂϧᑭ ᑭᓯᐊˣ ᐊᓂᑕ ϧᓂ ᐅᐱᐟᑭᐢᓭᕽᐊ·ᓂᕽ ᐅᐊ·ᐢϧᐅϧᓭᒥϧ° ϧᑎᐯϧᐢᑭϧᓂ′.

6 Γᓇ ᑭϟϟᐟᐢϧᒧϧ° ᐃᐟᐊᑕϧ° ᐅᐊᓂϟ, Γᓇ ᐯᑭϧᓇᐃ·ᑭᓯᐊ·′, Γᓇ ᐅᑭᐢᒪᒥᑌᐃ·′, Γᓇ ᐯᑭᐢᐊ·Ꭰ·ᑭᓂ′ ᕮᐊ·ϧᓇ Γᓇ ᒥᑌᐊ· ; ᓇᐟᐱᐟ ᒥᐟᑕᐃ ᑭᐢᒪᒥᑌᐊᓂᓯ ᐯᐅᒪ, ϧᑕ ϧᐢ·ᑭᓯᐊ·ᓂᓯ ᐅᐊᓂᓯ ᐅᐊᓂᓯ ᐅᐊ

ᐯᔨᓐᑭᓄᓴ', ᐋᓂᑭ ᑎᖏᓐᓄᓪᓚᒃ·ᕃᐁ·ᐊ·ᓴ ᖃᑭᐦᓪ-ᓴᓗᓕ' ᐊᔨᓄᔨᓂᐊ· :

5 ᑭᔨᑦ ᒪᒃ ᖃᑦᕿᑎᖏᒪᒪᓴ ᑎᐳᑭᑯᐊ·ᓯ ᐊᓂᑭ ᖃᐊᔨᓐᑫᓴ, ᐊᓂᑭ ᖃᓇᓄᖏᑦᕿᐊ·ᕿᐢᑦᖏᓄᓂᑭ· ᑎᐊ·ᓐᖃ-ᐃᖃᓂᑎᓄᔨ° ᖃᑎᐯᔨᓐᑭᓄᔨ'; ᑭᔨᑦ ᒪᒃ ᖃᑦᕿ-ᕿᐊ·ᓴ ᖃᐊᔨᓐᑫᓄᔨ' ᖃᐊᖃᔨ' ᑎᐊ·ᓐᖃᐃᖃᓂᔨᓯ ᖃᑎᐯᔨᓐᑭᓄᔨ', ᐳᑭᐊᐢᑭᐢᑦᑯᑦ° ᖃᐱᐊᔨᔨᓴ ᐊ·ᓐ-ᖃᐃᖃᓂᔨ°,

6 ᒥᓐᓂᐃᓗᐯᐊ·, ᒥᓇ ᑎᐊ·ᓐᖃᐃᖃᓂᓄᐊ·, ᒥᓇ ᑎᓄᑎᕿᓂᐊ·, ᒥᓇ ᐳᑭᐊᑯᐯ·ᑭᓴ ᐊ·ᓐᖃᐃᖃᓇᓐ-ᑎᖃ·ᓴ ᒥᓇ ᒧᓇᐊᓂᓄᓚ ᐳᑭᔨᐢᑎᓇᓐᖃᓄ·° ᐊ·ᓐ-ᖃᐃᖃᓂᔨ°,

7 ᐯᔨᐯ·ᓯ ᒪᒃ ᓇᒪᐃ·ᓄ ᑭᐢᐊᑭᒪᒋᐊ·ᐊ·ᓴ ᓱᓂᖃᐊ· ᖃᑭᐢᕿᓄᓇᒪᑭᓴ ᑎᑭᐢᐊᒋ·ᓯ, ᐳᑫᒪ ᑭᐊ-ᖁᖃ·ᒥᓂᐊᐊ·.

8 ¶ ᐃᔨᖃᓄ ᑭᐢᑦᕿᐳᑫᐃ·ᔨᓂ° ᒪᒃ ᑭᐢᐃᑌ° ᐊᓂᐃ ᓴᑦᐊᓇ· ᒪᓱᓇᐢᐃᑫᐃ·ᔨᓂᐊ·, ᓂᑭᐢᒥᓐᑫᓴ ᐃᓴ ᐃᑕᓱᐯ·ᐃ·ᓀ ᒪᓱᓇᐢᐃᐃᓐᓴ ᖃᐃ·ᓐᖃᐃᖃᓂᓄᓯ ᖃᑎᐯᔨᓐᑭᓄᔨ'. ᐃᔨᖃᓄ ᒪᒃ ᑭᐢᒥᓴ° ᒪᓱᓇᐢ-ᐃᓀᓂᔨ°, ᓴᓱᓂ ᐯᔨᐢᐊᐊᓐᓴᓇᐢ'.

9 ᓴᑦᐊᐢ ᒪᒃ ᒪᓱᓇᐢᐃᑫᐃ·ᔨᓂ° ᑭᐢᐯᓴᑌ° ᑭᐢᓱᐳᑭᒪᒋᐊ·, ᐯᔨᐢᐯᓂᓯᐃ·ᐃ·ᑕᒪᓴ·' ᑭᐢᐳᑭᑭ-ᒪᒋᐊ·, ᐅᒥᓱ ᐯᔨᐢᐃᓴ', ᑭᐸᐢᑦᑯᑦᖃᓇᓐ ᑭᐢᒪᐊᓴ-ᐊᓂᐃ·, ᒥᓇ ᖃᓇᓇᖃᓴ·ᓯ ᐃᓂᓐᖃᐃᖃᓂᓄᓯ, ᒥᓇ ᑭᐢᒪᐊᓄᒪᒪᓴ·ᓯ ᐳᑭᐢᐊᐊᓐᓴᓇᐢ ᐊᓂᐃ ᐃᑕᓱᐯ·ᐃ·ᓀ ᒪᓱᓇᐢᐃᐃᓐᓴ ᖃᐃ·ᓐᖃᐃᖃᓂᓄᓯ ᑎᐊ·ᓐᖃᐃᖃᓂᔨᓯ ᐃᔨᖃᓄ ᒪᒃ ᒪᓱᓇᐢᐃᑫᐃ·ᔨᓂᐊ· ᐃᓂᓐᖃᐃᖃᓂᓄᓯ ᑎᐊ·ᓐᖃᐃᖃᓂᔨᓯ ᐃᔨᖃᓄ ᒪᒃ ᑭᐢᐃᑌ° ᐊᓂᐃ ᓴᑦᐊᓇ· ᒪᓱᓇᐢᐃᐃᓐᓴ ᖃᐃ·

ᓂᐱ·ᐤᓂᐊ· ᒥᓇ ᐸᑭᑎᓂᐤᓂᐊ· ᑲᔪᑎᔪᓂᔅ-ᓂᐢᑲᒥᐟᓂ, ᒥᓇ ᐅᑲᓇᐱ·ᔅᑎᐤ·ᐊ·, ᑭᑎᐯᐊ·ᓂ ᓴᐱ·ᔪᔪᓂ, ᐅ ᑭᐢᑎᔪᒥᐢᐯᐱ·ᑲᒥᓂᔅᐢ ᑲᑎᐯ-ᔅᐢᑎᓂᔅ, ᐅᐢᑭ ᑲᐢᑎᓂᒥᐢᒪᐤ ᑲᔪᐯᐊ-ᒪᒥᐢᑎᑎᐊᐢ ᐯᐊᐢᐊ, ᒥᓇ ᒪᓯᓂᐢᐊᒥᐢᒪᐤ ᑲᑭᐢᑲᑭᐢᐊᒥᐢᒪᐤ ᑭᐢᑎᐢᐊᒥᐢᒪᐤ ᑭᐢᑎᐢᐊᒥᐢᒪᐤ ᑭᐢᑎ

ᓄᐯ·ᐊ·ᑦ ᑲᑭᐳᑕᓇᓂᒋᓇᓂᒃ ᐃᓕᑦᐁᐃᓇᐊ, ᐊᐳᐣ ᐱᓕᓂᐅᑦ ᑲᑭᐳᑕᑭᓂᒪᓂᒃ ᐃᓕᑦᐁᐃᓇᑦ ᑭᖏᑕᑭᒪᐊ·ᑦ, ᐊᐳᐣ ᔪᑕ ᑭᖏᑕᑭᒪᐊ·ᑦ;

23 ᒪᓇ ᒥᒋᑕᖏ, ᐊᐳᓇᓂᑕᒪᓕᑦ ᑕᖏ ᐱᐳᓇ· ᐁᑭᖏ-ᑭᖏᑕᑭᒪᐃ·, ᔪᓕᓴ ᑭᖏᑕᑭᒪᐤ, ᐁᑯᓴᐃ ᑲᒪᓴᓐ-ᓂᑯᐃ·ᖏᓂᖏ, ᑲᑎᑕᓴᐳᑦᐊᑎᒥᓴ.

24 ¶ ᒥᓇ ᒪᓇ ᑲᓇᒋᒋᓂᐤ ᐸᐊ·ᑲᓇ, ᒥᓇ ᒥᑌᐊ·ᑦ, ᒥᓇ ᒪᓂᔪᓂᐤᖏᓇ, ᒥᓇ ᒪᓂᔭᖏᓇ, ᒥᓇ ᖃᑎᔭᐤᖏᓇ, ᒥᓇ ᑲᑭᐳᓴ ᒪᓂᔭᖏᓇᐤ, ᔪᓕᓴ ᑭᖏᐃᑲᑌᓂᐤ, ᑭᖏᑭᒥ, ᒥᓇ ᐃᑲᑌᓂᐤ, ᒥᓇ ᑲᑭᐳᑕᑭᒪᐃ·ᓂᐤ, ᐅᒪᓂᐃᓇᑲᑌᓂᐤ ᑲᑎᑕᓴᐳᑦᐊᑎᒥᓴ ᐃᑲᑎᑕᓴᐳᑦᐊᑎᒥᓴ

8 ¶ ⵔⵄⵃⵔ, ⵔⵄⵛⵣ, ⵛⵜⵃⴰⴻⵙⵄⵏ ⵄⴱⵣ(ⵣ)-ⵏⵜⴻⴰ· ⵙⵜⵅ ⵃⵔⵣ· ⴱⵣⵔⴷⵔⵍⴰ·, ⵙⵣ) ⵅⵔⵛ· ⵑⴰ ⴷⵜⴻⴻ ⴱⵣⴱⵣⵔⴷⵔⵍⴰ·ⴰ ⵖⵄⵄⵏⵔⵛⵔⵣ. ⵄⵃⴰ·ⵃ ⵍⴰ ⵙⴷⵛⵛ ⴱⵣⴷⵔⵙⵣⵛⵃⴰⵔⴰ·ⵛ· ⵄⵄⵙⵏ ⵜⵄⵣⵛ) ⵖⵄⵄⵏⵔⵛⵔⵣ ⴷⵣⵔ.

9 ⴱⵣⵍⵔⵏⵛⵄ ⵍⴰ ⵜⵄⵛⵔⵍⵔⵣ, ⵃⴰⵣⵔⵣⵣⵔ-ⵖⵣ, ⵐ·ⵣⵔ ⵃⵣⵔⵃⵛ ⵄⵣⵛⵍⵃ·ⵍⵛ ⵃⴱⵣⵏⵔ-ⵣⵣⵍ.

10 ¶ ⵜⵛⵛⵅ ⵄⵛⵏⵛⵖⵃⵃⵍ ⵛ'ⵍⵃⵛⵍⵣⵏ ⵍⵣⵔⵄ ⴱⵣⵔⴷⵔⵍⵛ ⴱⵣⵔⵅⵍⴰ·ⵃⵍⵍ·ⵏ ⵖⵄⵄⵏⵔⵛⵔⵣ, ⵄⵃⵍⵛ ⵍⴰ ⵃⵍⵐⵣⵛⵔⵍ.

11 ⵛ'ⵍⵃⵛⵍⵣⵏ ⵍⴰ ⵍⵣⵔⵄ ⴱⵣⵔⴷⵔⵍⵛ ⴱⵣⵔⵅⵍⴰ·ⵃⵍⵛ ⵄⵃⵍⵛ ⵄⵏⵛⵏⵛⵖⵃⵃⵍ ⵍⴰ ⴱⵣ-ⵍⵍⵣⵛⵍ.

12 ⵔⵄⵃⵔ, ⵍⴰ ⵐⵛ ⴱⵣⵔⴷⵔⵍⵛ ⴱⵣⵃⵛ ⵍⵣⵔⵄ ⴱⵣⵔⴷⵔⵍⵍ·, ⵃ·ⵖ, ⵔⵄ ⵄⵃⴷ·ⵖ, ⵔⵄ ⵄⵏⵛⵏⵛⵖⵃⵃⵍ, ⵔⵄ ⵄⴱⵣⵐⵔⵔⵍ; ⵍⵣⵔⵄ ⴱⵣⵔⴷⵔⵍⵛ ⵍⴰ ⴱⵣⵄⴷ-ⵔⵛⵛ ⵏⵏ· ⵍⵄⵃⵛⵛ ⵛ'ⵍ ⵅⵔⵃ· ⵄⵣⵣⵣⵔⵄⴷ-ⴱⵣⵍⴷ·ⵃ·.

13 ⵜⵐⵛ ⵍⴰ ⴱⵣⵄⵣⵔⵍ·ⵖⴷ·ⵛⵛⵛ ⵃⵣⵔⵃⵛ ⵍⵜⵛ·ⵏⵛⴱⵜⵍ·ⵃ ⵄⵍⵛⵃⵃⵛⵏ* ⵃⵏⵅⵔⵣⵣⵔⵜⵔ, ⵔⵄ ⵍⵜⵛ·ⵏⵛⴱⵜⵍ·ⵃ ⴱⵣⵔⴷⵔⵍⵛ· ⴷ·ⴱⵏ*, ⵔⵄ ⵄⵣⵣⵍⵏⵔⵃⵍ* ⵃⵣⵔⵃⵛ ⵄⵍⵛⵃⵃⵛⵏ* ⵃⵏⵅⵔⵣⵣⵔⵜⵔ, ⵍⵜⵛ·ⵏⵛⴱⵜⵍ·ⵃ ⵄⵍⵛⵃⵃⵛⵏ* ⵃⵏⵅⵔⵣⵣⵔⵜⵔ, ⵔⵄ ⵄⵣⵣⵍⵏⵔⵃⵍ

12 ꝉꝁ ꝺꝊ⁄ꝺꝉ·ꝛ⁄ ꝺꝛ⁄ꝺ·ꝺ· ꝓꝉ⁄ꝺ·º ꝺꝊ⁄ꝺ·ꝉꝛ⁄ꝺ·ꝺ·ꝁ·ꝛ⁄ ꝺ·ꝺ·ꝺꝉ

σ⁻(ᑦ ᒪᓂᓇᐦᐃᒪᓐ ᐊᐢᐱᐃᑭᐢᑦ.

ᒪᓂᓇᒪᐢ σ⁻(ᑦ.

1 ᓴ(ᑦ, ᓴᑦ, ᐃᓇᓐ,
2 ᑭᓇᐢ, ᖁᐯᐢᐱᐃᐢ, ᖃᐢᐯᐢ,
3 ᐃᐦᑫᓐ, ᖁᑦᓴᓂᐢ, ᐢᐯᖁᓐ.
4 ᓇᐢ, ᓴᑦ, ᑯᐦᑦ, ᒥᓇ ᖃᐯᑦ.
5 ¶ ᐅᐢᓂᔪ ᖃᐯᑦ; ᔪᒪᐢ, ᒥᓇ ᖁᔪᓐ, ᒥᓇ ᖁᑌᑦ, ᒥᓇ ᖃᑦᐢ, ᒥᓇ ᔭᑦᐢ, ᒥᓇ ᒥᓂᑦ, ᒥᓇ ᑕᑦᐢᓇᓐ.
6 ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᔪᒪᐢ; ᓇᐦᓂᓇᓐ, ᒥᓇ ᐢᐃᐢᓇᑦ, ᒥᓇ ᔭᐅᐢᒪᒪ.
7 ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᖃᑦᐢ; ᐱᐢᓂᔪ, ᒥᓇ ᑭᐢᓐ, ᑭᑎᑦ, ᒥᓇ ᔭᑌᓇᑦ.
8 ¶ ᐅᐢᓂᔪ ᓇᑦᒪ; ᓄᓐ, ᒥᓇ ᒥᐢᐯᐱᑦ, ᔭᑦ, ᒥᓇ ᖃᓄᐢᑭᐢ.
9 ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᓄᓐ; ᓴᑦ, ᒥᓇ ᐊᐯᐢᑫ, ᒥᓇ ᓴᑦᑕ, ᒥᓇ ᐢᐯᐯᒪ, ᒥᓇ ᓴᑦᑎᒃ. ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᐢᐯᐯᒪ; ᓴᑦ, ᒥᓇ ᑎᑦᐢ.
10 ᓄᓐ ᒪᒃ ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ σᐢᑲᑦ; ᑭᓴᐯ ᑭᐢᑫᐊᔭᓴᓇᐱᐢ ᐊᑦᐢᑭᐢ.
11 ᒥᐢᐯᐱᑦ ᒪᒃ ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ ᐢᔪᑎᒪᒪ, ᒥᓇ ᐊᖏᒥᐢ, ᒥᓇ ᐢᐃᐯᐱᐢ, ᒥᓇ ᓇᐢᑐᐃᐱᐢ,
12 ᒥᓇ ᐯᐢᑲᑦᐢ, ᒥᓇ ᑲᐢᑲᑦᐢ, (ᐃᐢᑕ ᑲᐅᐢᑭᐢ ᐱᐢᐃᐢᑕᐊᓵᐢ,) ᒥᓇ ᑲᐢᑐᐢᐱᐢ.
13 ᖁᐅᐊᐢ ᒪᒃ ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ ᓴᐢᓇᓇ ᑲᓇᑦᑕᒪᓇ, ᒥᓇ ᐯᐢᐢ,
14 ᐊᑦᑭᒃ ᖁᐢᓴᑦᐢ, ᒥᓇ ᐊᒪᐢᐊᑦᐢ, ᒥᓇ ᑲᐢᖁᓴᑦᐢ,
15 ᒥᓇ ᐃᑦᐢ, ᒥᓇ ᐊᖏᑦᐢ, ᒥᓇ ᔪᓇᐢ,
16 ᒥᓇ ᐃᐢᐯᑦᐢ, ᒥᓇ ᔪᐢᐊᑦᐢ, ᒥᓇ ᐃᐢᒪᑦᐢ.
17 ¶ ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᓴᑦ; ᐱᐢᐊᑦ, ᒥᓇ ᐊᓴᐢ, ᒥᓇ ᐃᐢᐃᑦᓴᔪ, ᒥᓇ ᐢᐊᑦ, ᒥᓇ ᐯᐢᐊᑦ, ᒥᓇ ᐊᑦ, ᒥᓇ ᑲᐢᐢ, ᒥᓇ ᑭᐢᐢ, ᒥᓇ ᔪᑦ.
18 ᐊᐢᐃᑦᓴᔪ ᒪᒃ ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ ᔪᐢᐊᑫᐊᓐ, ᔪᐢᑫ ᒪᒃ ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ ᐃᑦᐢᐊᑦ.
19 ᐊᓇ ᒪᒃ ᐃᑦᐢ ᑭᓂᐢᑕᐱᐢᑭᒪᐊᓐᐢ ᓄᔪ ᐅᐢᓂᔪ: ᐯᓴᐢ ᐃᐢᐃᐢ ᑭᐢᐱᐢᓂᐢᑲᔪ; ᒥᓇᒪ ᐯᐢᖁᑲᓐ ᐅᑭᑭᒪᐢᑲᔪ ᐊᐢᑕᒪ ᐢᐢᑭᐢᑕᐢᐱᐢᑲᐢᐢᑐᐢᐢᑭᐢᐢ; ᐅᐅᑦᐊᒪᒪ ᒪᒃ ᔭᐢᐊᓐ ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ ᐊᐢᑕᒪ.
20 ᔭᐢᐊᓐ ᒪᒃ ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ ᐃᐢᒧᑦᐊᑫ, ᒥᓇ ᔪᐢᐃᐢ, ᒥᓇ ᐯᐢᐢᐱᐯᐢ, ᒥᓇ ᑭᐢᐢᑫ,
21 ᐊᑦᑭᒃ ᐊᐢᐢᑦᐊᑫᐢ, ᒥᓇ ᐊᓴᐢ, ᒥᓇ ᐱᐢᐊᑫ,
22 ᒥᓇ ᐃᐢᑦ, ᒥᓇ ᐊᐱᐢᑐᐢ, ᒥᓇ ᔪᑦ,
23 ᒥᓇ ᒃᐢᐢ, ᒥᓇ ᐊᐯᐢᐊᑫ, ᒥᓇ ᔪᑦᐢ. ᑲᐢᑭᐢᓂᒃ ᒪᒃ ᑭᐢᐅᐢᑭᔪᐢᑭᐢᐢ ᔭᐢᑦᐊ.
24 ¶ ᐢᐯᐢ, ᐃᐢᑦᐢᐢᐯᐢ, ᔪᐢᐊᑫ,
25 ᐃᐢᐢ, ᐃᐢᐃᐢ, ᒥᓇ ᐢᒃ,
26 ᔪᐢᐊᐢ, ᓂᑦᐢ, ᑎᐢᐊᑫ,
27 ᐯᐢᐢᑦ; ᐯᒪᐢᐊᓇ ᐢᔪᐢᑦᐢ.
28 ᐅᐢᓂᔪ ᐯᐢᐢᑦ; ᐊᐢᐢ, ᒥᓇ ᐃᐢᖁᐢ.
29 ¶ ᐯᒪᐢᐅᐢ ᒪᒃ ᐅᑕᐢᐅᐢᑐᐢᐱᒪᑎᑦᒪᐢᑦ; ᐅᐅᐢᑕᒪᐢᓇ ᐃᐢᖁᐢ; ᐯᐢᐢᐱᐢᐢ ᒪᒃ ᑭᐢᐢᑫᐢᐢ, ᒥᓇ ᐊᐢᐢᑫᐢᐢ, ᒥᓇ ᐢᐢᐢᐢ,
30 ᑎᐢᒪ, ᒥᓇ ᐢᒪ, ᒪᐢᐢ, ᐯᑦᐢ, ᒥᓇ ᑭᒪ,
31 ᑭᑦᐢ, ᓂᐃᐢ, ᒥᓇ ᑭᑎᒪ. ᐯᒪᐅᐅᐢ ᒪᒃ ᐅᐢᓂᔪ ᐃᐢᖁᐢᐢ.
32 ¶ ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᑭᐢᐢᑫ, ᐯᐢᐢᑦᐢ ᐅᒃᓇᐢᐢᐢᑦᐢᓇ; ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ ᔪᐢᐢᑫᐢᐢ, ᒥᓇ ᔭᐢᐢ, ᒥᓇ ᑭᑦᐢ, ᒥᓇ ᒥᑎᐢ, ᒥᓇ ᐃᐢᐢᑦᐢ, ᒥᓇ ᔪᐢᑫ. ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᔭᐢᐢ; ᔪᐢᐢ ᒥᓇ ᑎᐢᑦ.
33 ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᒥᑎᐢᑫ; ᐯᐢᐢ, ᒥᓇ ᐃᐢᐢ, ᒥᓇ ᐃᐢᓂᐢᐢ, ᒥᓇ ᐊᐢᑦᐢ, ᒥᓇ ᐯᐢᑌᐢ. ᑲᐢᑭᐢᓂᒃ ᒪᒃ ᑭᐢᐢᑫᐢᐢᑭᐢᐢ ᑭᐢᐢᑫ.
34 ᐯᐢᐢᑦᐢ ᒪᒃ ᑭᐢᓂᐢᑕᐱᐢᑭᐢᐢ ᐊᑦᐢᐢᐊᑫ. ᐅᐢᓂᔪ ᐊᑦᐢᐢ; ᐃᐢᐢ, ᒥᓇ ᐃᐢᐢᐯᐢᐢ.
35 ¶ ᐅᐢᓂᔪ ᐃᐢᐢ; ᐃᐢᐊᑦᐢᐢ, ᐢᒃᐯᐢ, ᒥᓇ ᑭᐢᐢ, ᒥᓇ ᖁᐯᐢᐊᑦ, ᒥᓇ ᔪᐢᐊᑫ.
36 ᐅᐢᓂᔪ ᐃᐢᐊᑦᐢᐢ; ᑎᒪᐢ, ᒥᓇ ᐢᒪᐢ, ᐢᐢᑦ, ᒥᓇ ᖁᑦᐢ, ᑭᐢᐢ, ᒥᓇ ᑎᐢᐢ, ᒥᓇ ᐊᑦᐢᐢᐢ.
37 ᐅᐢᓂᔪ ᐢᒃᐯᐢ; ᓂᐊᑦ, ᔪᐢᐊᑫ, ᔭᒪ, ᒥᓇ ᒥᐢᐢ.
38 ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᔭᑦᐢ; ᐢᒃᑦᐢ, ᒥᓇ ᔪᐢᐢᑦ, ᒥᓇ ᔪᐢᐃᐅᑦ, ᒥᓇ ᐊᓇ, ᒥᓇ ᑕᐢᑦ, ᒥᓇ ᐃᐢᐢᑦ, ᒥᓇ ᑕᐢᐢᑦ.
39 ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᐢᒃᑦᐢ; ᒪᐢᐊᑦ, ᒥᓇ ᒪᐦᒪᑦᐢ; ᑎᐢᓇ ᒪᒃ ᐢᒃᑦᓇ ᐦᐦᐅᑕᐯᐢᒪᐢᐢ.
40 ᐅᐢᓂᔪ ᔪᐢᐢ; ᐊᐢᐊᑦᐢᐢ, ᒥᓇ ᖁᐅᐊᑦ, ᒥᓇ ᐃᐢᐢ, ᔪᐢᑦ, ᒥᓇ ᒪᐃᐢᑦ. ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᔪᐢᐃᐅᑦ; ᐯᐢᐢᐢᑦ, ᒥᓇ ᐊᓇ.
41 ᐅᐢᓂᔪ ᐊᓇ; ᑕᑦᐢᐢ. ᐅᐢᓂᔪ ᒪᒃ ᑕᑦᐢᐢ; ᐊᐢᐊᑦᐢᐢ, ᒥᓇ ᐯᐢᑦᐢ, ᒥᓇ ᐃᐢᐊᑦᐢ, ᒥᓇ ᐢᐊᑦᐢ.
42 ᐅᐢᓂᔪ ᐃᐢᐢ; ᐱᐢᐊᑫ, ᒥᓇ ᓴᑦᐢ, ᒥᓇ ᖁᒃᐢ. ᐅᐢᓂᔪ ᐊᓇ ᑕᐢᐢ; ᐊᑦᐢᓇ ᐯᐢᐊᑫ.
43 ¶ ᐯᐢᐅᓂᐢ ᒪᒃ ᒃᓂ ᐢᐢᑎᐢᑭᐢᐊᑦᐢ ᒃᐢᐢᐢᑐᐢᐢᑭᐢᐢ ᐃᐢᑦᐢᐢᐢᑦᐢᐢᐢ ᐃᐢᑦ ᑭᑦᐢᐢ ᒪᐢᓇᐢ ᐊᐢᑕᐢᐢᐢᐢ

30 ወልድኑ ኬክ ሥሥ፤ ሃጀሃ፣ ቮል ብሥለ፤ ኬክ-ሥሥ ሥሥ-ሥሥ ሠሥሥብሥሥ።

31 ሥልድኑ ኬክ ብሥሃ፤ ብሥሥ፣ ኮ-ሥሥ ኬክ ብ፤ ሥሥ፣ ሥሥ ኬሥሃኑ ኬክ ሥሃ፤ ብሥሥ፤

32 ሥልድኑ ኬክ ሥ-ሥሥኬኬ ኬኬሥ፤ ሥሥሥ ቮል ኬክሥሥ ሥሥ ሠሥሥ° ሃክ ሠሥ-ሥብ-ሥሥ።

33 ሥልድኑ ኬክ ኬሥሥ፤ ልሃሃ፣ ቮል ሃክ ሥ-ሥሥ ኬ ኬ-ሥሥ ሥሥብ።

34 ¶ ሥሥ ኬክ ብኬልሥ ሥሠብሥሥ፣ ሌሃ ሥሠ ሥሥ-ሥሥ ሥሥ ኬክ ሥኮ-ሥ-ኮኬሥ-ሥ ልሥሃሥ ኮ-ኬሥሠሥ-ሥ ብ-ሥ።

35 ሥልድኑ ኬክ ሠብሥ ኮሥ-ሥ ኮ-ሥሥ ኬሥ-ሥ ኮ-ሥ-ኮኬሥ፤ ሥሠሥብሥሥሥ ኬክ ብሥ-ሥሥ ሥሥ-ሥሥ።

36 ሥሥ ኬክ ሥ-ሥ-ሥሥ ሥሥ፣ ቮል ሥሥ ሥሠሥ-ሥሥ ሥ-ሥ።

37 ሥ-ሥ ኬክ ሠብሥሠሥብሥሥ ሃሠሥ፤ ቮል ሥሥ-ሥ ሠሥሥብሥሥ-ሥ-ሥ።

38 ኬ-ሥ ኬክ ሠብሥሠሥብሥሥ ሥኋ፣ ቮል ሥኋ ሠሥ-ሥሥ-ሥ-ሥሥ ኮ-ሥ።

39 ኮሥ-ኮኬ ኬክ ሠብሥሠሥብሥሥ ሊሠሃሥ፣ ቮል ሊሠ-ሥ-ሠብሥሠሥ-ሥ-ሥ ሥ-ሥሥ።

40 ሥሥ-ሥሥ ኬክ ሠብሥሠሥብሥሥ ሃ-ሥ፣ ቮል ሃ-ሥ ሠ-ሥ-ሥሥ-ሥ ሃሥ፤

41 ሃ-ሥ ኬክ ሠብሥሠሥብሥሥ ሥኬ-ሥ፣ ቮል ሠሥኬ-ሥ ሠብሥሠሥ-ሥሥ ሥ-ሥሥ።

42 ¶ ሥልድኑ ኬክ ሥ-ሥ ኮሥብኬ ሥሃሥ ሥ፣ ሃ-ሥ ሥ-ሥ ኬሥ፤ ኬሠሠብሥሥሃ ሥ፤ ቮል ኮሥሥኑ ሠ-ሥ ኬሠሠብሥሥሥ ሥሥ-ሥ።

43 ሥሥኑ ኬክ ሊሥሥ፤ ሠሥ፤ ቮል ሥሥ-ሥ፣ ቮል ሥሊሥ፣ ቮል ሥ።

44 ሥ-ሥ ኬክ ሠብሥሠሥብሥሥ ኯሥሃ፣ ኮሥሊኑ ሥሥ-ሥ፤ ሥሊሥ ኬክ ሠብሥሠሥብሥሥ ሃ-ሥ።

45 ኯሥኑ ኬክ ሃ-ሥ ሃ-ሥ ገሥ፤ ሥ-ሥ ኬክ ሠብሥሠሥ-ሥ ሥ-ሥ።

46 ሥሥ ኬክ ሠሥ ኮክልሥ-ግ-ሥ-ል፣ ሠብሠሥሊሥሠሥ ሥሠብ፣ ቮል ኬክ ቮል ግሥ፤ ሃሥ-ሥ ኬክ ሠብሠሥሊ-ሠሥሥ ግ-ሥ።

47 ኮሥኑ ኬክ ሥ-ሥ፤ ሥሊሥ፣ ቮል ሥሥ፣ ቮል ሠሃ፣ ቮል ሃሥሥ፣ ቮል ሥ-ሥ፣ ቮል ሃ-ሥ።

48 ሥ-ሥ፣ ግሥ ኮክልሥ-ግ-ሥ-ል፣ ሠብሠሥ-ሥ ሠብሥሥ-ሥ፣ ቮል ሥሥል።

49 ሠብሠሥሊሥሠሥ ብሥ ሃግ ኮሥሊሥ ኬ-ሥ ኮል፣ ሥ-ሥ ኮሥሊሥ ብል ኬሥሊል፣ ቮል ሠሥሊሥ ሥሥ-ሥ፤ ፍሥል ኬክ ግሥ ሃሥሥ ብኯ።

50 ¶ ሥ-ሥ ኮሥ ኬክ-ሥሥ ግሥ ኮሥሃኯ ብሥ፣ ኮሥ-ሥ ክል ለሃሥር፤ ሥ-ሥ ኮሥሊሥ ኬ-ሥ ኬ-ሥ ሥ-ኬሥ።

51 ኯሊ ኮሥሊሥ ሠሥሊሠሥ፣ ሠሥሥ ኮሥሊሥ ሥ-ሥ ሠ-ሥ ግሥ።

52 ሥ-ሥ ኬክ ኮሥሊሥ ኬኬሥ ሥሥሊሥ ሠሠ-ኮሥሥ፤ ብሥሥሠ, ቮል ብሊሥሥ ብሥሠ ገሠሠ-ሥሥ።

53 ሠሠሥሃሊሥ-ሥ ኬክ ኬሥሥ ሥሥሊሥ፤ ሊሥ ሥሥ, ቮል ሥሥኬሥ, ቮል ሥሥሥ, ቮል ሥ-ሥ ሥሥ፤ ሠሥሥ ሠሠሥሠ-ሥ ሃሊ-ሥ-ሥ, ቮል ሠ-ሥ ሥሥ።

54 ኮሥሥኑ ብሥ ኯሥ ፤ ሠ-ሥሥ፣ ቮል ብ ሥሥ-ሥ፣ ብሥኬሥ ሊሥ ሃ ሠ, ቮል ብሥሥ፣ ቮል ሥ-ሥ ሥሥ።

55 ሠሠሥሃሊሥ-ሥሠ ኬክ ሥሥሊሠሊሥሊሥ-ብ ኬሥ-ሥሠሠ ግሥ፣ ሥሠሥ-ሥ, ሥሠሥ-ሥ, ቮል ሥሥ-ሥ, ሠ-ሥሥ ኬሥ ቮል ሥሥ ኬ-ሥ ኬሠሥሠሠ ኬ-ሥ ሊሥ, ኬክ-ሥሊሥ ሥ-ሥ ሊ ሠሊ-ሥ ሃሊኬሥ።

፲ወ፪ኬሥ ፳፭

1 ሥ-ሥሥ ኮሥ ኬክ-ሥሥ ሠሊሥ ኬሠሠብሥሥ ሠሠኬሥ-ሥ ሊ-ሥ፤ ሃ-ሥ ሠሥ ሥሥ፣ ብሊሥ-ሥ፣ ሥሊሥ-ሥ ሥሠሊሥ ሥ-ሥ ሊ-ግሥ ኮሠ፤ ብሥ ሥ-ሥ ኬሥሥ ሊ-ግ-ሥ ኮሠ።

2 ሥ-ሥ፣ ብሠሥ-ሥ ኮሥሥ ኯ ኬ-ሥ ሥሥ-ሥ ሥሠ-ሥ ሠሥ፤ ሥ-ሥ፣ ብሥ-ሥ ኬ ሥሥ-ሥ ሥሠሥ-ሥ ሥሥ።

3 ሠ-ሥ-ሃ-ሥ ሥ-ሥ ብ-ሥ ኮሠ፤ ሠ-ሥ-ሥ፣ ኮ-ሥሃሊ-ሥ ሥ-ሥ ሥሥ ሊ-ሥ ኮሠ።

4 ኮሥ ሠ-ሥ-ሥ ሠብሠሥሊሠሠብሥ ብ-ሥ ሊ-ሥ ኬ፤ ሥ-ሥ ኯ ሠብሠሥ-ሥ ሠሥ-ሥ ሠሥሥ-ሥ፣ ቮል ሠ-ሥ-ሥሊሥ፤ ግሥሥ-ሥ ኯ ኬክ ሠ-ሥ ሥ-ሥ ሥሥ-ሥ ሠብሠሥ-ሥ ሠሥሥ-ሥ።

5 ሥ-ሥ ኯ ኮሥ ኬሠሠብሥሥ-ሥ ሠሥ ግሥ-ሥ-ሥ፤ ሥ-ሥ፣ ቮል ሥ-ሥ፣ ቮል ሥሥ፣ ቮል ኬሥሥ፣ ሠሠሥሊ-ሥ-ሥ፣ ሥ-ሥሥ ኮ-ሥ ሥ-ሥ ኮሠ፤

6 ሥሥ ሊሥ-ሥ፣ ቮል ሊሥ-ሥ፣ ቮል ሥሥ ሊሥ ሥ፤

7 ቮል ኯ፣ ቮል ሠ-ሥ፣ ቮል ግ-ሥ።

8 ቮል ሊሥ-ሥ፣ ቮል ሊሥ-ሥ፣ ቮል ሊሥ-ሥ፣ ግኯ ኮ ሥ-ሥ።

9 ኯሠሥ-ሥ ኮሥ ሠሠ-ሥ-ሥ ሠሊሥ፤ ሥ-ሥ ቮል ሊ-ሥ ኮ-ሥ-ሥ ኮ-ሥሊሥ-ሥ-ሥ ኮክልሥ-ግ-ሥ-ል፣ ቮል ሠሊ-ሥ ኮ-ሥ-ሥ ኮ-ሥ-ሥ።

10 ¶ ኬሥ-ሥ ኬክ ሠሠ-ሥ-ሥ ሥሊሥ-ሥ-ሥ፣ ሥ-ሥ-ሥ ኮ-ሥ፣ ኮሥ-ሥ ኮ-ሥ፣ ሠኮሥ-ሥ ኮ-ሥ።

11 ሥ-ሥ ኮ-ሥ፣ ሥ-ሠሥ-ሥ ኮ-ሥ፣ ሥ-ሥ ኮ-ሥ።

12 ሥ-ግሥ-ሥ ኮ-ሥ፣ ሥሥ-ሥ-ሥ ኮ-ሥ፣ ሥ-ሥ ኮ-ሥ።

13 ሠ-ሠሥ ኮ-ሥ፣ ሠ-ሥ-ሥ ኮ-ሥ፣ ኬ-ሥ-ሥ ኮ-ሥ።

14 ሠ-ኬ ኮ-ሥ፣ ሥ-ሥ ኮ-ሥ።

15 ኮ-ሥ ኬክ ሥ-ሥ፣ ሥ-ሥ ሥ-ሥ፣ ሥ-ሥ፣ ኮ-ሥ-ሥ፣ ሠ-ሥ-ሥ፣ ሥ-ሥ።

16 ኮ-ሥ ኬክ ኮ-ሥ-ሥ፤ ግ-ሥ-ሥ ኮ-ሥ፣ ሠ-ሥ-ሥ ኮ-ሥ።

17 ¶ ኮ-ሥ ኬክ ግ-ሥ፤ ሥሥ ሠሠ-ሥ-ሥ ኮ-ሥ።

18 ⵏⵔⵔ ⵍⵣⵄⵣⵏⵔ, ⵢⵍ ⵍⵓⵏⵄⵎ, ⵢⵍ ⵔⵜⵄⵣ, ⵔⵏⵍⵇ, ⵢⵍ ⵏⵓⵔⵄ.
19 ⵜⵏⵔⵙ ⵍⵄ ⵍⵓⵏⵄⵎ, ⵖⵣⵏⵓⵍⵣ, ⵢⵍ ⵔⵔⵏⵔ; ⵜⵏⵔⵙ ⵍⵄ ⵖⵣⵏⵓⵍⵣ: ⵔⵏⵣⵏⵔ, ⵢⵍ ⵏⵄⵎⵄⵎ, ⵢⵍ ⵔⵣⵜⵏⵔ ⵏⵜⵏⵓⵍⵍⵏⵔ:
20 ⵏⵔⵔ, ⵢⵍ ⵜⵓⵣⵣ, ⵢⵍ ⵍⵖⵍⵄⵄⵎ, ⵢⵍ ⵏⵏⵔⵎ, ⵢⵍ ⵐⵏⵍⵙⵏ, ⵢⵍ ⵖⵏⵓⵍⵙⵏ, ⵢⵍ ⵔⵣⵜⵏⵔ;
21 ⵜⵏⵔⵙ ⵍⵄ ⵏⵜⵄⵎ; ⵍⵖⵔⵎⵎ, ⵢⵍ ⵔⵏⵏⵎ; ⵜⵏⵔⵙ ⵖⵍⵍⵏⵎ, ⵜⵏⵔⵙ ⵏⵖⵍ, ⵜⵏⵔⵙ ⵜⵓⵎⵎ, ⵜⵏⵔⵙ ⵜⵓⵎⵎ, ⵢ ⵔⵏⵏⵎ;
22 ⵜⵏⵔⵙ ⵍⵄ ⵔⵏⵄⵎ; ⵔⵏⵜⵏⵓ; ⵜⵏⵔⵙ ⵍⵄ ⵔⵜⵏⵓ; ⵏⵔⵔ, ⵢⵍ ⵏⵔⵏⵎ, ⵢⵍ ⵔⵏⵔⵏⵎ, ⵢⵍ ⵔⵖⵏⵎ, ⵢⵍ ⵔⵓⵜⵏⵔ, ⵢⵍ ⵏⵏⵏⵔ, ⵢⵍ ⵔⵓⵜⵏⵔ;
23 ⵜⵏⵔⵙ ⵍⵄ ⵓⵖⵣⵏⵎ; ⵍⵖⵍⵍⵓ, ⵢⵍ ⵔⵔⵏⵎ, ⵢⵍ ⵏⵔⵔⵏⵎ; ⵜⵏⵔⵙ ⵍⵄ ⵜⵓⵎⵎ; ⵔⵏⵔ,
24 ⵜⵏⵔⵙ ⵍⵄ ⵍⵖⵍⵍⵓ, ⵜⵓⵏⵔⵎ, ⵢⵍ ⵍⵖⵏⵜⵏⵔⵔ, ⵢⵍ ⵍⵖⵔⵏⵎ, ⵢⵍ ⵏⵏⵔ, ⵢⵍ ⵐⵓⵔ, ⵢⵍ ⵓⵖⵔⵏⵎ, ⵢⵍ ⵏⵓⵔⵏⵎ, ⵢⵍ ⵏⵓⵔⵏⵎ, ⵢⵍ ⵏⵓ

29 ⵢⴰ ⵍⵙⵏⴰⵏ, ⵢⴰ ⵜⵔⵔⵉ, ⵢⴰ ⵏⵙ-ⵙⵏⴰⵏ,

30 ⵢⴰ ⵎⵓⵣⵣⵍⵍ, ⵢⴰ ⵜⵜⵍⴷ, ⵢⴰ ⵔ ⵙⵙⵍⵍ.

31 ⵢⴰ ⵎⵉⵍⵜⵏⵙⵜ, ⵢⴰ ⵄⵍⵜⵔⵔⵉ, ⵢⴰ ⵎⵓⵔⵔⵓⵍⵍ, ⵢⴰ ⵏⵣⵜⵎⵍⵍ ⵎⵜⵙⵔⵙ ⵜⵜ ⵜⵜⵏⵄⵎ ⵍⵙ ⵄⵔⵜⵜⵜⵍⵜⵍⵍ ⵓⵍⵍ.

32 ⵙⵔⵙ ⵍⵜ ⵜⵔⵜⵎⵍⵄⵔⵔⵙ, ⵄⵉⵉ, ⵢⴰ ⵎⵏ, ⵣⵄⵔ, ⵢⴰ ⵏⵔ, ⵢⴰ ⵄⵏ, ⵙⵜⵄⵏ ⵜⵓⵄⵙ:

33 ⵜⵜⵔⵄ ⵍⵜ ⵜⵔⵜⵎⵍⵄⵔⵔⵙ ⵜⵔⵜⵙⵙ-ⵔⵔ ⵙⵙⵍ ⵎⵓⵍ ⵜⵓⵄⵔ, ⵎⵙⵏ ⵄⵜⵔ. ⵎⵜⵔⵔⵙ ⵜⵜ ⵜⵜⵜⵔⵜⵎⵜⵜⵔ, ⵢⴰ ⵜⵙⵔⵎⵜⵜⵔ.

34 ⵢⴰ ⵔⵔⵙⵏ, ⵢⴰ ⵏⵏⵎⵏ, ⵢⴰ ⵔⵏ ⵜⵔⵔⵙ ⵙⵙⵏⵙ,

35 ⵢⴰ ⵔⵔⵔ, ⵢⴰ ⵜⵏ ⵜⵔⵔⵙ ⵔⵏⵏⵙ, ⵜⵔⵔⵙ ⵏⵎⵔⵙⵏ, ⵜⵔⵔⵙ ⵙⵙⵔⵙ.

36 ⵄⵎⵄⵄⵜ, ⵢⴰ ⵙⵣⵔⵙ, ⵢⴰ ⵔⵔⵔⵙⵏ, ⵢⴰ ⵙⵏⵙⵏ, ⵢⴰ ⵙⵜⵜⵔ, ⵢⴰ ⵙⵔⵔⵔ, ⵢⴰ ⵄⵜⵜⵏ.

37 ⵔⵏ ⵜⵔⵔⵙ ⵏⵏ, ⵜⵔⵔⵙ ⵙⵎⵜⵔ, ⵜⵔⵔⵙ ⵔⵓⵄⵙ, ⵜⵔⵔⵙ ⵔⵔⵔⵙ, ⵜⵔⵔⵙ ⵔⵙⵙⵙ, ⵜⵔⵔⵙ ⵙⵙⵙⵙ.

38 ⵜⵔ ⵄⵍⵔⵔⵓⵜⵍⵔⵔ ⵏⵔⵔⵔⵜⵔⵔ ⵔⵜⵔⵜⵔⵔⵜⵜⵜ-ⵍⵔⵔⵍⵄⵜⵏ ⵜⵔⵔⵓⵓⵍⵄⵜⵔⵔⵜ; ⵄⵜⵔⵔ ⵍⵜ ⵜⵔⵔⵓⵍⵄⵜⵔⵔⵜ.

39 ¶ ⵔⵔⵄⵏⵔⵓⵜⵏ ⵍⵜ ⵄⵜⵔⵔⵄⵏⵔⵓ ⵔⵔⵏ, ⵏⵔⵔⵔ ⵄⵏⵙ ⵍⵜⵔ ⵍⵓⵔⵔ ⵙⵏⵔⵓⵍⵔ, ⵎⵔⵔⵍⵏ-ⵍⵔⵔ ⵜⵜⵔⵔ ⵜⵔⵜⵔ ⵜⵍⵙⵓⵔⵔⵏⵜⵔⵜⵜ.

40 ⵔⵔⵜⵔⵍⵍ ⵍⵜ ⵄⵍⵔⵔⵍⵄⵏⵙ ⵜⵔⵜⵔⵔ ⵢⴰ ⵎⵜⵔⵜⵜⵜ, ⵜⵜⵔ ⵍⵜ ⵔⵔⵔⵔⵍⵍ, ⵢⴰ ⵔⵔⵔⵔ-ⵏⵏⵜ, ⵢⴰ ⵔⵜⵎⵔⵔⵔⵍ; ⵔⵜⵍ ⵙⵙⵔ ⵙⵜⵜ ⵍⵔⵔⵔⵔⵜ ⵔⵔⵔⵔⵜⵜ.

41 ⵏⵜ ⵍⵜ ⵍⵍⵔⵍⵍⵜⵜ ⵄⵄⵔⵔⵓⵍⵔⵔⵜ ⵔⵔ-ⵄⵄⵏⵎⵓⵙⵏ ⵄⵏⵍⵔ ⵏⵔⵔⵍⵍⵔⵔ ⵄⵔⵍⵍ ⵙⵉ ⵔⵔⵜⵔⵏⵔⵍⵜ, ⵄⵔⵔⵍⵍⵍⵔⵔ ⵍⵜ ⵏⵜⵔⵔⵜⵔⵔⵜ ⵔⵜ, ⵢⴰ ⵄⵔⵔⵄⵍⵜ ⵄⵄⵉ ⵍⵍⵔⵔⵜⵜⵜ, ⵄⵔⵔ ⵄⵄⵔⵔⵜⵜⵜⵜⵜⵜ ⵍⵔⵔⵜⵜⵜⵜⵜ ⵄⵔⵔⵔⵜⵜⵜⵜ ⵔⵔⵜⵜⵜⵜⵜⵜ ⵔⵔⵜⵜⵜⵜⵜⵜ ⵔⵔⵜⵜ

ᓴᐅᐦᑊ ᑭᐦᑭ ᒥᑦᐢᒥᒋᓇᐤ ᑌᐣᐻᐦᑉᐣ ᒥᑦᐢᒥᒋᓇᐤ ᐊᓂᐻᑉᐣ ᓂᐻᑉᓂᓭᐢᒋᓇᐤ ᑮᐦᐧᐃᓇᐣ ᑲᐦᐧᐃᓇᐣ ᐸᐦᐧᐃᓇᐣ ᐸᐦᐧᐃᓇᐣ ᑲᐦᐧᐃᓇᐣ ᐸᐦᐧᐃᓇᐣ ᐸᐦᐧᐃᓇᐣ ᐸ

29 ᐅძᑦᔪ Lᵌᐯᵌᐊᑫ' ; Lᵌᑫ', ᵌᐃᵌᓇᵔᐊ ᐅძᑦᔪ, ᑦᑎ ᑕᔭ ᐅძᑦᔪ, ᐊᔭᑫ· ᐅძᑦᔪ,

30 ᑦᑎᐊᔭ ᐅძᑦᔪ, ᕕᵏᔭᑫ· ᐅძᑦᔪ, ᐊᔭᑫ·ᔭᑫ· ᐅძᑦᔪ.

31 ᐯᐅ·ძᵊ Lᓀ ᑲᐅ ᑌᐱ' ᑲᑭᵐᑎᐯᵐᑕᒧᓇ' ᑭᑦᓇᑭᵐᑕᑦ' ᵊᑲᒧᵊᑦᔭᵒ ᐅᑫᵊᑲᐃᑲᵇᵊᒥᑦᔭᵡ ᑲᑎ·ᐯᔭᵐᑭᔭ', ᐃᵊᐱ ᑦᐱ ᑲᑭᔭ·ᐱᒪᑲᵡ.

32 ᑭᵐᓇᑭᵐᑭᑫᐧᐣ Lᓀ ᐯᑦᑕᵊᑭᒪᑲᵊᔭᐣ ᑕᑲ·ᓇᒥᑭᑫᐧᐣᔭᵒ ᑲᒪᒪᐯᔭᑲᑎᔭ', ᐯᵐᵊᑲᒧᑎᵊ, ᐱᔭძᵡ ᑦᑎᒪ ᵏᐞᑎᒪᐣ ᐯᐅᑫᵊᑲᐃᑲᵇᵊᒥᑦᔭᵡ ᑲᑎ·ᐯᔭᵐᑭᔭ' ᑲᑎᐯᔭᑲᑎᔭᵒ ᑲᑎᐯᔭᵐᑭᑫᐧ' ᑐᵏᑭᑲᵏᐞᒥᑦᵡ; ᐯᑲ· Lᓀ ᑭᵐᓇᑭᵐᑦᑫᐧᐣ ᐅᑕᵌᑫᐃᑲ·ᵊᑦᑫᐧ·ᵒ ᑐᵐᑭ ᑲᑭᵐᐃᑕᑭᑫᐧ·ᑦᑎᵐᑭᵔ.

33 ᐯᑕძᵊᔭ Lᓀ ᑕძ ᑲᑕᒥᵐᐃᐯ·ᑭᔭ ᑦᑭᑭ ᑕᑫᑦᑭᑭᑫᐧᐣ. ᑕძᑭᑭᑫᐧᐣ· ᑕᵌᑭ ძᑦᑫᑕ ᑕ; ᐃᒪᔭ ᑕᵊᑲᒐᒧ, ᐅძᑦᔪ ᑭᐯᵡ, ᐅძᑦᔪ ᑭᑦᓇᑭᵡ,

34 ᐅძᑦᔪ ᐯᵌᑫᓇ, ᐅძᑦᔪ ᑭᵌᑕᑫᑫᵔ. ᐅძᑦᔪ ᐃᵡᑫᑫᓇᵡ, ᐅძᑦᔪ ᑐᑫᐣ,

35 ᐅძᑦᔪ ᔪᑦᑫ, ᐅძᑦᔪ ᐯᵌᑫᓇ, ᐅძᑦᔪ ᒧᑫᑦ, ᐅძᑦᔪ ᐊᒧᑎᑦ,

36 ᐅძᑦᔪ ᐯᵌᑫᓇ, ᐅძᑦᔪ ᑭᐯᵡ, ᐅძᑦᔪ ᐊᔪᵡ· ᐊᑦᑫ, ᐅძᑦᔪ ᑦᑫᓇ·ᑫ,

37 ᐅძᑦᔪ ᑌᑫᑦ, ᐅძᑦᔪ ᑕᔪᵡ, ᐅძᑦᔪ ᐯᑦ·ᐯᔪᵡ, ᐅძᑦᔪ ძᵡᐊ,

38 ᐅძᑦᔪ ᐃᵐᑫᵡ, ᐅძᑦᔪ ძᑫᑦ, ᐅძᑦᔪ ᵌᐃᑦ', ᐅძᑦᔪ ᐃᵐᐯᐃᵡ.

39 Γᓇ ᐅᑭᑫ·L ᐯᔪᐊᑫ, ᑲᵟᑦᑫᐃ·ᔭ' ᐅᑭᵐᑭᓀᵐᑭᵡ, ᐊᓇ ᐅᑎ ᐯᔪᐧ ᐅძᑦᔪ ᐱᵡᐯᑲᵏ, ᐅძᑦᔪ ᑦᑎᐊ,

40 ᐅძᑦᔪ L'ᑫᵡ, ᐅძᑦᔪ ᐯᐯᑦᑕᵏ, ᐅძᑦᔪ Lᵡᑲᵏ,

41 ᐅძᑦᔪ ᐯ'ᓇ', ᐅძᑦᔪ ᑦᵡᐊ, ᐅძᑦᔪ ᐊᑫ·ᑕᵏ,

42 ᐅძᑦᔪ ᐯ'ᑕᐣ, ᐅძᑦᔪ ᑦL, ᐅძᑦᔪ ᑦᑎᐊ',

43 ᐅძᑦᔪ ᑫᑕ', ᐅძᑦᔪ ᑲᵡᑦ, ᐅძᑦᔪ ᵡᐃᑦ'.

44 ᐃ·ᑭᔭᑦᑕ·ᐊ· Lᓀ ᐅძᑦᔪ Lᵡᐯᵡᐊ', ᑭᵐᑲᑦᐊᔭᐊ· ᐅᓇLᵐᑎᑦᑕᵡ; ᐯ'ᐊᑫ ᐅძᑦᔪ ᑭᔭ', ᐅძᑦᔪ ᑕᑦᑕ', ᐅძᑦᔪ Lᵡᐊ',

45 ᐅძᑦᔪ ᐯᔪᑦᑲ. ᐅძᑦᔪ ᐊᒧᑎᔭ, ᐅძᑦᔪ ᐃᵡᑲᵏ,

46 ᐅძᑦᔪ ᑕᑭᔭ', ᐅძᑦᔪ ᐯᓇ', ᐅძᑦᔪ ᔪLᵡ.

47 ᐅძᑦᔪ Lᵡᐊ', ᐅძᑦᔪ ᒧᔪ', ᐅძᑦᔪ Lᵡ· ᐯᵡᐊ', ᐅძᑦᔪ ᵡᐃᑦ'.

48 ᐃ·ᑭᔭᑦᑕ·ᐊ· ᐊᑦᑫ ᵡᐃᑦ'ᑕ ᑭᐧᑲᓀᑭᐧ Lᐊ· ᓇᓇ)ᵡ ᑲᑕᐞᑭᑫᐧᐣᑕᑦᑫᐧᐣᔭ' ᑲᓇᑎᑭᓇᑦᑕᑲᑎᔭᵡ ᑭᔪᒪᑦᔭᵒ ᒪᑕᐞᑭᑫᐧᐣᑕᑦᑫᐧᐣᔭᵡ ᑲᑎᐯᔭᑲᑎᔭᵡ ᑲᑎᐯᔭᵐᑭᑫᐧᐣᑕᑦᑫᐧᐣ

ᑭᐢᐁᖏᐤᐢ ᐄᑌᓇᐤ· ᐅᑭᑲᑯᒥᓯᐣ· ᐃᓯᐢᐃᑎᐣ ᐅᐢᐢᑌᐣᑌᐢᐣᑕᐢᐣᐢᐣᐢᐣ ᐅᐢᑭ.

67 ᑭᐢᒥᓯᐤᐢ ᒪᑲ, ᐁᓯᒧᐣᓭᓂ ᐄᑌᓇᐢ ᐅᐢᑭ, ᐣᑭᐢ ᐃᓯᐢᐃᑎᐣ ᐊᐤᑭᐢ; ᑭᐢᒥᑎᐤᐢ ᑭᓇ ᑭᐢᐢ ᐊᐣᐣᑭᐢ ᐄᑌᓇᐤᐢ,

68 ᔑᐢᒥᐤᐢ ᐊᐣᐣ ᑲᒧᐢᐣᑭ ᐄᑌᓇᐤᐢ, ᑭᓇ ᐯᐢ-ᐅᐢᐢᐤᐢ ᐊᐣᐣ ᑲᒧᐢᐣᑭ ᐄᑌᓇᐤᐢ,

69 ᐊᖏᐢᐅᐢ ᐊᐣᐣ ᑲᒧᐢᐣᑭ ᐄᑌᓇᐤᐢ, ᑭᓇ ᑲᐢᐃᑕᒧ ᐊᐣᐣ ᑲᒧᐢᐣᑭ ᐄᑌᓇᐤᐢ:

70 ᐊᐱᐢᐣᐤ ᒪᑲ ᐅᐢᐢᑌᐣᑌᐢᐣᑕᐢᐣᐢᐣᐢᐣ ᒪᓇᓴ ᐅᐢᐢ; ᐁᓇᐢ ᐊᐣᐣ ᑲᒧᐢᐣᑭ ᐄᑌᓇᐤᐢ, ᑭᓇ ᐱᐢᐃᑕᐢ ᐊᐣᐣ ᑲᒧᐢᐣᑭ ᐄᑌᓇᐤᐢ, ᐢᐊᑕᑲᐢᐢ ᐅᐢᐢᑌᐣᑌᐢᐣᑕᐢᐣᐢᐣᐢᐣ ᑲᐢᑕᐣᐢᐣ ᑲᐢᐃᐣᐤᐢ ᐅᐢᐃᐣᐢᐣᐢ

15 ᒣᑫᐣ ᒪᑲ ᑭᐢᐁᐧᐃᐧᐤ ᐅᑦᐯᐧᒪᓇᐤᐧ ᐊᐢᐱᐢ ᑭᓇ ᓂᐱᐢ, ᐊᓇ ᒣᐯᑲ ᑲᑭᐢᐁᐧᓂᑲᓇᐦ ᐅᑦᐯᐧᒪᓇᐤᐧ;) ᐊᓂᐃ ᐃᑦᑲ ᒪᑲ ᓂᐅᐃᐊᐦ ᑭᐢᐁᐧᓂᑲᓇᐦ; ᓂᐅᐃᐊᐦ ᒪᑲ ᑭᐅᑦᓂᓂᐤ.

16 ᒣᐯᑲ ᒪᑲ ᐁᐧᐃᐧ ᒣᑫᐣ ᑭᓂᐢᒪᐁᐧᑭᓂᐢᑭᑭᐯᐤ ᐃᐦᓂᐢ ᐋᐢᐯᐢ ᒪᑲ ᑭᐢᐁᐧᓂᑲᓇᐦᑌᐤ; ᐅᑦᐃᐧᒪ ᒪᑲ ᐅᐢᐃᐢ ᑭᐢᐁᐧᓂᑲᓇᐦᑭᐧᐃᐦᐃᐧᐃᐧ; ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᐅᐢᐃᐢ ᑭᓇ ᐢᐯᑭᐧ.

17 ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᐅᐢᐃᐢ; ᐱᐢᐣ. ᐯᐅᐃᓂ ᐅᐅ ᐅᐃᓂᐢ ᑭᐢᐃᐊᐧᐃ, ᐅᐃᓂᐢ ᒣᑫᐢ, ᐅᐃᓂᐢ ᒪᐃᓴᐢ.

18 ᐅᑦᐯᐧᒪᐃᐧ ᒪᑲ ᐊᒧᐢᐱᐧᐃ ᑭᐢᓂᐢᑭᐢᐁᐧᑭᓂᐢᑭᑭᐯᐤᐧ ᐊᐧᓂᐢ, ᑭᓇ ᐊᐧᐢᐃᐢᐣ, ᑭᓇ ᒣᐯᐢᐃ.

19 ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᓂᒪᐢᐣ, ᐯᐧᐊᑲᐣ ᑭᓇ ᓂᑭᐢ, ᑭᓇ ᐢᐃᑲᐦ, ᑭᓇ ᐊᓴᐧᐊᐢ.

20 ¶ ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᐃᐢᐢᐃᐯᐢ; ᓂᑎᐢᐃ, ᑭᓇ ᐱᐢᐯᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ, ᑭᓇ ᑌᐊᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ, ᑭᓇ ᐯᐢᐣᑲ ᐅᐃᓂᐢ, ᑭᓇ ᑌᓴᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ,

21 ¶ ᓴᐢᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ, ᑭᓇ ᓂᑎᐢᐊᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ, ᑭᓇ ᐃᓴᐢ, ᑭᓇ ᐃᐢᐃᐊᐧ, ᐊᓂᐃ ᑲᐟᐟ ᐊᐅᓂᐢᐧᐃ ᑲᑭᐧᑲᐟᓂᐢᐣ ᐯᐃᑦ ᐊᐧᑭᐧᓂ ᑲᑭᐟᓂᐢᐊᐧᑭᐢᐣ, ᑎᑫᒪ ᑭᐟᐯᐧᐃᐅᐣᐧᑌᐊᐧᐃᐣ ᐅᑭᐢᐁᐧᓂᑲᓇᐦᐧᐃ.

22 ᐃᐢᐢᐃᐯᒪ ᒪᑲ ᑲᐟᓂᐢᐁᐧᐃᐧ ᑭᐟᒪᐅᓇᐦᐧᐃ ᒥᐟᑎᐅᑭᑲᐧᐃ, ᐃᐧᑎᓴᓇ ᒪᑲ ᑭᐟᐯᐧᓂᐢᐃᐧᒥᐢᑌᐧᐃᐣ.

23 ¶ ᐃᐟᐣᐃ ᒪᑲ ᑲᐱᐟᑎᑲᐢᐧᐃ ᐃᐧᐃᐧ, ᑭᐢᐧᐃᐧᐃᐢᐃᐧ, ᑭᓇ ᐯᑭᐟᓂᐢᐃᐧᑭᐢᐁᐧᑭᓇᐦ ᐅᐃᓂᐢ, ᐱᐢᐃᑲ ᒪᑲ ᑭᐟᐯᐧᒪᐃᐧᐃᐧᑌᐤ, ᑎᑫᒪ ᑭᐟᒪᒥᐢᐃᐢᐣ ᐃᐧᑭ.

24 (ᐅᑭᓂᔭ ᒪᑲ ᓂᐃᐊᐧᐃᐧ, ᑲᑭᐟᐯᐅᓂᐢ ᐯᐢᐧᑲᐟᐣ ᒪᒥᐟ, ᑭᓇ ᓇᑎᒥᐟ, ᑭᓇ ᐊᐢᐣ ᓂᐢᐧᐃ.)

25 ᐟᐃᐢᐧᐃ ᑭᐟᐅᐁᐧᐃᐧᓂ, ᐊᐧᓂᑭ ᐟᐃᐢᐢ, ᑭᓇ ᑎᐢᐊᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ, ᑭᓇ ᑎᐊᐢᐊᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ,

26 ᐢᐯᐅᐢᐊᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ, ᐊᒥᐊᐢᐊᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ, ᐃᐟᐃᐧᐢᒪᐊᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ,

27 ᓇᐢᐊ ᐅᐃᓂᐢ, ᑭᐅᐢᓂᐊᐧᐃ ᐅᐃᓂᐢ.

28 ¶ ᐊᓂᒪ ᒪᑲ ᐅᑎᐯᐢᑭᑲᓂᐢᑭᐢᐣ ᑭᓇ ᐅᑎᐢᐊᐢᓂᐊᐧᐃᐧᐣ, ᐅᑲᐧᓂᒪ ᐯᐢᐯᐟ, ᑭᓇ ᐅᑌᓇᐢ ᐯᐃᑦ, ᑭᓇ ᐊᐧᐢᓂᐢᓇᐦ ᐯᐢᐣᐢ, ᐊᐢᐢᑭᐢᓇᐦ ᐅᑦᐯᐧᒪᐃᐧᐃᐧᑌᐤ ᐅᐃᓂᐢ; ᓂᑭᐢ ᐊᐢᐢᑭᐢᓇᐦ ᐅᑦᐯᐧᒪᐃᐧᐃᐧᑌᐤ ᐅᐃᓂᐢ, ᑭᐢ ᐃᑌᓇᐢ ᑭᓇ ᐅᑌᓇᐢ ᐯᐃᑦ; ᓂᑭᐢ ᐊᐢᐢᑭᐢᓇᐦ ᐯᐃᑦ:

29 ᑲᑭ ᒪᑲ ᐅᑲᐟᑫᐊᐧᐃᐧᐣ ᒪᓇᐢ ᐅᑦᐊᐧᐃᓂᐢᐣ, ᐯᐟᑭᐧᐃᐢ ᑭᓇ ᐅᑌᓇᐢ, ᑌᐯᓇᐢ ᑭᓇ ᐅᑌᓇᐢ, ᒣᑭᐢ ᑭᓇ ᐅᑌᓇᐢ, ᐢᐣ ᑭᓇ ᐅᑌᓇᐢ. ᐅᑦ ᑲᐅᑦᐯᐧᐃᐧᐣ ᐅᑦᐊᐧᐃᓂᐢᐣ ᐃᑭᐧᐃᐢ ᐅᐃᓂᐢ ᐃᐢᐢᐯᐃᐟ.

30 ¶ ᐅᐃᓂᐢ ᐊᐢᐟ; ᐃᐢᓇ, ᑭᓇ ᐃᓂᐧᐃ, ᑭᓇ ᐃᓂᐯᐟ, ᑭᓇ ᐱᐢᐃᐢ, ᑭᓇ ᓂᐢᐊᐧᐃ ᐅᑦᐯᐧᒪᐃᐧᐃᐧ.

31 ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᐱᐢᐃᐢ; ᐃᐢᐢ, ᑭᓇ ᒪᐟᑲᐯᐟ, ᐅᒣᐢᐃᐢᐣ ᐸᐢᐣᐱᐟ.

32 ᐃᐢᐢ ᒪᑲ ᑭᐢᐁᐧᑭᐢᐁᐧᐯᐤ ᐊᐢᐢᐟ, ᑭᓇ ᓂᒪᐟ, ᑭᓇ ᐅᑦᐢ, ᑭᓇ ᓂᐃᐊᐧ ᐅᑦᐯᐧᒪᐃᐧᐃᐧ.

33 ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᐊᐢᐟ; ᐯᐱᐣ, ᑭᓇ ᐱᐢᐃᐢ, ᑭᓇ ᐃᐢᐢ, ᑭᓇ ᐃᐢᐢᐟ. ᐯᐅᐃᓂ ᐅᐅ ᐅᑦᐃᐧᓂᐢᐣ ᐊᐢᐢᐟ.

34 ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᐱᒪᐟ: ᐯᐊᐢ, ᑭᓇ ᐟᐅᑲ, ᐢᐊᐢᐣ, ᑭᓇ ᐯᐟᐃᐢ.

35 ᐅᐃᓂᓂᐢᐊᐧ ᒪᑲ ᐊᐅᐃ ᐅᐢᐃᐧᒪ, ᐃᐢᐢᐯᐅᒪ; ᓂᐢᐊᐧ, ᑭᓇ ᐱᐢᓇ, ᑭᓇ ᓂᐟᐯᐢ, ᑭᓇ ᐯᒪᐟ.

36 ᐅᐃᓂᐢ ᓂᐢ; ᓂᐊ, ᑭᓇ ᐃᐢᐟᐢᐧᐃᐟ, ᑭᓇ ᓂᐊᐟ, ᑭᓇ ᐱᐟᐊᐢ, ᑭᓇ ᐃᐟᐃᐊ,

37 ᐱᐱᐟ, ᑭᓇ ᒁᐢᐣ, ᑭᓇ ᐱᒪ, ᑭᓇ ᓂᐟᐣ ᑭᓇ ᐱᐟᐃᐊᐢ, ᑭᓇ ᐱᐃᐟᐊ.

38 ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᑲᑦᐟ; ᐊᐢᐣ, ᑭᓇ ᐃᐢᐢ, ᑭᓇ ᐱᐢᐃᐢ.

39 ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᐊᐟᐢᐁᐧ; ᐯᐟᐊ, ᑭᓇ ᐊᐢᐣᐢᐣ, ᑭᓇ ᐟᐃᐱᐢᐣ.

40 ᑲᐢᐦᐢᐣ ᐅᐅ ᑲᐢᐅᑦᐃᐧᓂᐢᓂᓂᐢ ᐊᐢᐟ, ᑲᑭᐢᑌᐢᓂᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐅᐢᐣᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐅᐢᐣᐢᐃᐧᐃᐢᐣ, ᑲᑫᐟᐃᐢᐣ ᑭᓇ ᐯᐃᐢᐁᐧᐃᐧᐃᐢᐣ, ᐃᐢᐢᐃᐢᐣ ᐊᐢᐢᐃᐢᐣ, ᑲᑫᐟᑲᐢᐣᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᑲᐢᐣᐅᐅᐢᐣ. ᐯᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᒪᑲ ᒥᐢᐯᐧ· ᐯᐅᐢᐣᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐊᐦᓇᐢ ᐃᐢᐢᐁᐧᓂᐢᐣ, ᑭᓇ ᐃᐢᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐊᐢᐢᐁᐧᓂᐢᐣ, ᑲᑫᐟᐃᐢᐣᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᑲᐢᐣᐅᐅᐢᐣ.

ᒪᑎᓇᒪᐣ ᐊᐦᓇᓂᐤ.

1 ᐯᐣᒥᒪᐣ ᒪᑲ ᑲᐢᐢᑭᐢᐁᐧᐃᐧᐯᐤ ᐃᐟᐢᐁᐧᐃᐧ ᐅᓇᓪᒪᔨᓇ, ᐊᐢᐯᐧᐟ ᐊᑎ ᐊᐢᐧᒋᐣ, ᐯᐊᐟᐢᐁᐧ ᐊᑎ ᐊᐢᐧᒉᐢᐧ,

2 ᓇᐃᐧ, ᓂᐃᐧᐢᐧ, ᐟᐃᐢᐧ ᓂᐅᓇᓇᐢᐧ.

3 ᐅᐃᓂᐢ ᒪᑲ ᐃᐟᐢᐁ, ᐊᐢᐣ, ᑭᓇ ᑲᐟᐃᐁ, ᑭᓇ ᐯᐢᐁᐧᒪᐟ,

4 ᐊᐱᐢᐁ, ᑭᓇ ᓂᐯᒪᐣ, ᑭᓇ ᐯᐧᐅᑲᐣ,

5 ᑲᐟᐃᐁ, ᑭᓇ ᐢᐣᐢᐁᐧᐢᐣ.

6 ᐯᐅᐃᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐅᐃᓂᐢ ᐃᐊᐧᐣᐟ; ᐯᐅᐃᓂᐢ ᐅᐃ ᑲᓇᑲᓂᐢᐣᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐅᐣᐢᐃᐧᒪᐃᐧᐃᐢᐣ, ᑲᑭᐢᐁᐧᒪᐃᐧᐃᐢᐣ ᐢᐅᐢᐣᐢᐁᐧᐃᐢᐣ ᑲᐢᐱᐃᐧ ᑲᐟᐃᐧᐃᐧᓂᐢᐣ ᒪᑲ ᒣᓇᐢᐁᐧᐃᐧ ᐃᐧᐢᐁᐧᐃᐧ:

7 ᓂᐯᒪᐣ, ᑭᓇ ᐯᐊᐢᐣ, ᑭᓇ ᑲᐟᐃᐁ, ᑲᐟᐊᐧᐃᐧᐃᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐊᐢᐢᐁᐧᐃᐧᐃᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐯᐊᐢᐣ ᐯᐟᐃᐧᐃᐧᐃᐢᐁᐧᓂᐢᐣ, ᑭᓇ ᐯᐊᐢᐣ ᐃᐢᐢᐁᐧᐃᐧᐃᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐊᐢᐢᐁᐧᐃᐧᐃᐢᐁᐧᓂᐢᐣ ᐅᐢᐣ

17 בני ארפכד, בני כרפון, בני ידיעי, בני אלישר.
18 ארפכד ילד, בני שלח, בני עבר, יקטן ילד׃
19 בני לבי, בני ירחי, בני יקטי.
20 בני אלמדי, בני ורשי, בני חצר-
מות.
21 בני יובב, בני אלמי, בני ירחי, יקטן ילד׃
22 אלמי, בני אבי, בני אלמי.
23 בני מלי, בני ירחי, בני ושבי.
24 בני יהוא, בני אלמי, בני מלכי.
25 בני אלאלי, בני עבדי, יקטן יהו
שי׃
26 בני עזי, בני רעי, בני יהו
אי.
27 בני נחי, בני חצי, בני יעי.
יקטן נתנים.
28 ידעי׃ בני בית יואב בני עפרי, בני
בית, בית יקטן ובית יואב בית-
רפי יהי שרי׃
29 בית אלי׃ בני בני יחי; בני אי-
בי; בני אלי. בית בית יואב בית
שי׃
30 יקמעי בני יקטן מלכי, בני עי,
בני בי, בני עלי, בני עבי,
31 בני בי, בני עזי, בני עשי.
32 בני אי׃ בני בן יואב בני אלי. אי-
עי בית בית יואב אי יקטן אי-
שי׃
33 ¶ בני בן יואב בני עזי, בני בי
בן יואב בני עזי, בני עי בן יואב בני
אבי, בני בני יואב, בני יקמעי, בני
ענבי.
34 יקטן בני אבי, בית יואב בני
אי יואב בן יואב בני בי.
35 יקטן בני בי, אבי, בני בני, בני
יתי, בני ענבי.
36 ידעי׃ בני בן יואב בני יקטי; בני
יקטי בן יואב בני יקטי מלכי, בני מי
בני; ובני׃ בני בן יואב בני
אשי.
37 בית בני בן יואב בני ידעי; בני יקטי
בן יואב בני, אשתמעי׃ בן יקטי-
אי׃
38 אשי בני בן יואב בני יקטן, יקטי
בני בן יואב בן יואב בני, מלכי בני, בני
אי׃ בני ובני, בני יקטי, בני ידעי.
39 יקטן בני בני יקטי בני, בני בני
יקמעי, בני מלכי בני, אשתמעי׃ מלי-
אי׃
40 יקטן בני בני בן יואב בית יואב-
אי בני, יואב בן יואב בני יקטן, יקטן בני

בני בני יקטן יקטן, בן יואב בני
אי בני. בן יואב בני בן יואב יקטן׃

[illegible] ספר ב׳ יואב.

1 יקטן בני בן בן יואב בני בן יואב בני
יקטן בני בן יואב בני בן יואב בני בן יואב

16 ו״ם ט״ע״ם ט״ס״ם ע״ו״ם, ט״ס״ם ס״ם״ם, ט״ס״ם ם״ט״ם, ו״ם ס״ם״ם ט״ס״ם ע״ם, ט״ס״ם ס״ם״ם, ע״ס״ם ס״ט״ם ט״ם״כ״ם ס״כ״ם״ם״ם״ם״ם ס״ם״ם ע״כ״ם.

17 ע״ס״ם ו״ם ט״ם״ם ס״ם״כ״ם״ם, ו״ם ע״, ו״ם ע״ם״ם, ו״ם כ״ם״ם, ו״ם ס״ם״ם, ו״ם ע״ם ו״ם ס״ם״ם; ס״ם״ע ם״ם״ם״ם״ם״ם״ם.

18 ע״ם״ם ם״ם״ם״ם״ם״ם ם״ם״ם״ם ס״ם״ם ע״ם״ם״ם״ם״ם״ם

2 ... ...

3 ...

4 ...

5 ...

6 ...

7 ...

8 ...

9 ...

10 ...

11 ...

12 ...

13 ...

14 ...

...

1 ...

2 ...

3 ...

4 ...

5 ...

6 ...

7 ...

8 ...

9 ...

10 ...

11 ...

12 ...

13 ...

14 ...

כי: אלהיהם כי אלהים מתים המה
ועתה קומו ורדו בבגדיכם ובאתם
15 ¶ איש אל אחיו אלהיו ואתם תהיו
לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים:
ויהי כאשר שמעו כל הגוים את
כשלתם בקרב ארצם ויאמרו לא
כי אלהיהם מתים המה ויעזבום
16 ויעל אל הר הזיתים המלחמה ויעש
אל עשתי כל אשר יצוהו המלך
ויעזבו את ירושלם:
17 ויעל אל המלחמה ויבא ויפתח
בכל הגוים אשר סביב לירושלם
אל תיראו מפניהם כי אני אתכם
ואל תפחדו מפניהם כי אלהיכם
18 ויהי אם לא תשמעו לי לשוב
אל עמי ולא תשובו אל ארצכם
ולא תשבו בה כי אם אל הגוים
19 ויהי ביום השלישי ויהי כי
ישבו בקרב הגוים אשר לא ישמעו
אל קולי ויחללו את שם אלהי
ישראל ויאמרו אל אלהיהם
ויעזבו את ירושלם ויעלו אל
ארצם ויעזבו את כל אשר
בה ויעזבו את כל אשר
20 ¶ ויעל אל ירושלם ויבא
בכל הגוים אשר בקרב ירושלם
ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
ויעזבו את כל אשר בה
21 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל אשר בה ויעזבו את כל
אשר בה ויעזבו את כל אשר
22 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל אשר בה ויעזבו את כל
אשר בה ויעזבו את כל אשר
23 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל אשר בה ויעזבו את כל
אשר בה ויעזבו את כל אשר
24 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל אשר בה ויעזבו את כל
אשר בה ויעזבו את כל אשר
25 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל אשר בה ויעזבו את כל
אשר בה ויעזבו את כל אשר
26 ¶ ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו

ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו את כל
אשר בה ויעזבו את כל אשר בה
27 ויעל אל המלחמה ויעש
את כל
28 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
29 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
30 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
ויעזבו את כל
31 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
32 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
33 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
34 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
35 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
36 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
37 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
38 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
39 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
40 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
41 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
42 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
43 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
44 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
45 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
46 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל
47 ויעזבו את כל אשר בה ויעזבו
את כל

ספר ישעיה פרק א

1 חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה
על יהודה וירושלם בימי עזיהו
יותם אחז יחזקיהו מלכי יהודה:
2 שמעו שמים והאזיני ארץ כי יהוה
דבר בנים גדלתי ורוממתי והם
3 יודע שור קנהו וחמור אבוס
בעליו ישראל לא ידע עמי לא
4 הוי גוי חוטא עם כבד עון
זרע מרעים בנים משחיתים עזבו
את יהוה נאצו את קדוש ישראל
5 על מה תכו עוד תוסיפו סרה
כל ראש לחלי וכל לב דוי
6 מכף רגל ועד ראש אין בו
מתם פצע וחבורה וכמה טרי
לא זרו ולא חבשו ולא רככה
7 ארצכם שממה ערי אשתיכם
אכלים זרים אתה אכלים
8 ונותרה בת ציון כסכה
במלונה כמקשה במצרה
9 לולי יהוה צבאות הותיר לנו
שריד כמעט כסדם היינו
10 שמעו דבר יהוה קציני סדם
האזינו תורת אלהינו עם עמרה
11 למה לי רב זבחיכם יאמר יהוה
שבעתי עלות אילים וחלב
מריאים ודם פרים וכבשים
12 כי תבאו לראות פני מי בקש
זאת מידכם רמס חצרי
13 לא תוסיפו הביא מנחת שוא
קטרת תועבה היא לי חדש
14 ושבת קרוא לא אוכל הון
ועצרה מועדיכם שנאה נפשי
15 ¶ ובפרשכם כפיכם אעלים
עיני מכם גם כי תרבו תפלה
16 רחצו הזכו הסירו רע
מעלליכם מנגד עיני חדלו
17 למדו היטב דרשו משפט
אשרו חמוץ שפטו יתום
18 לכו נא ונוכחה יאמר יהוה
אם יהיו חטאיכם כשנים
19 אם תאבו ושמעתם טוב
20 ¶ ואם תמאנו ומריתם
כי פי יהוה דבר
21 איכה היתה לזונה קריה
22 כספך היה לסיגים סבאך
23 שריך סוררים וחברי
24 לכן נאם האדון יהוה
צבאות אביר ישראל
25 ואשיבה ידי עליך
26 ¶ ואשיבה שפטיך

ספר ישעיה פרק ב

1 דבר אשר חזה ישעיהו בן
2 והיה באחרית הימים
3 והלכו עמים רבים
4 ושפט בין הגוים
5 בית יעקב לכו ונלכה
6 כי נטשת עמך בית
7 וימלא ארצו כסף
8 וימלא ארצו אלילים
9 ויפח אדם וישפל
10 בא בצור והטמן
11 עיני גבהות אדם
12 כי יום ליהוה צבאות
13 על כל ארזי הלבנון
14 ועל כל הרי הגבעות
15 ועל כל מגדל גבוה
16 ועל כל אניות תרשיש
17 ושח גבה האדם
18 והאלילים כליל
19 ובאו בחגוי צורים
20 ביום ההוא ישליך
21 לבקע נקרות הצורים
22 חדלו לכם מן האדם

406 ⁘⁘⁘ ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘, ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘

ⵙⵔⵔⴰⵏⵜ ⵓⵏⵜ ⵜⵔⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜⵏ, ⵙⵜⵓⵔ ⵏⵏⵓⵜⵙⵓⵏⵜⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ.

31 ⵜⵏⵜⵜ ⵏⵏ ⵜⵎⵔ ⵙⵏⵏⵓ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ, ⵜⵔⵙⵜ ⵔⵏ ⵙⵏⵏⵓ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ ⵜⵔⵙⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ.

35 ⵔⵜⵔⵉⵔ ⵏⵏ ⵜⵎⵔ ⵙⵎⵙⵏⵣⵔⵓⵙⵜⵔⵔ ⵙⵔⵔⵔⵜ ⵜⵙⵙⵏⵣⵔⵓⵙⵜⵔⵔ ⵜⵔⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ ⵜⵔⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ.

36 ⵜⵜⵜ ⵏⵏ ⵜⵎⵔ, ⵜⵙⵜⵔ ⵏⵏ ⵜⵔⵔⵉⵜ, ⵜⵙⵙⵏⵣⵔⵓⵙⵜⵔⵔ ⵜⵔⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ.

37 ⵜⵙⵏⵔ ⵏⵏ ⵏⵔⵔⵜ, ⵜⵔⵔⵔⵔ ⵏⵜⵜⵔ, ⵏⵔⵔⵔ ⵏⵜ ⵙⵔⵔⵔⵜ ⵏⵔⵔⵔⵔⵜⵔⵔⵔⵔ ⵏⵏⵜ, ⵜⵔⵔⵔ ⵏⵜⵓⵔⵜ ⵔⵔⵔⵜ ⵔⵔⵔⵔⵜⵔⵔⵔⵔ ⵜⵔⵔⵔⵜⵔⵔⵔⵔ ⵏⵜⵜⵔⵉⵎⵜⵔⵉⵜ.

38 ⵏⵜⵓⵔⵔ ⵏⵙⵙ ⵜⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵜ, ⵜⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ, ⵏⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ

5 ᶠᵃ ᴬᵏᵈᵏ, ᶠᵃ ᴬᵏᵈᵏᵓᵈ, ᶠᵃ ᵛᵏᵛᵏᵛ,
6 ᶠᵃ ᵴᵴ, ᶠᵃ ᵒᴬᵓ, ᶠᵃ ᵍᵓᵈ,
7 ᶠᵃ ᴬᵏᵈᵓᵑᵏᴸ, ᶠᵃ ᴬᵏᵍᵈᵓᵣ, ᶠᵃ ᴬᵏᴬᵓ-
ᵓᵏᵛ'.

8 ¶ ᴬᵓᴬ Lᵇ ᴬᵏᴬᵓᶜᵃᵓ ᵇᵛᵐᵣᵖᵓ ᵁᴬ' ᵛᵖᵐᶜᴸᵓᴶᵒᵐ' ᵇᶜ ᵖᵐᵖᶜᵖᴸᵐᵇᵐᶜᵈᵓ' ᵇᵐᵖᵓᵒ ᴬᵓᵏᵛᴬᵏᵈ, ᵇᵐᵖᵓᵒ ᴬᵏᴬᵓᶜᵃᵓ ᵖᵐᵒᶜᴬᵏᵃᵓ-ᵃᵓᵓᵃᵛᵓᵈᵓ ᵁᴬᶜ. ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᵛᶜᵖ, ᵛᵈᵖ ᵛᵖᵐᴸᴬᵓᵒᵓ'.

9 ᴬᵏᴬᵓᶜᵃᵓ Lᵇ ᵖᵐᵛᵒᶜᴬᵓᴬᵁᵖᵓᵈᵓ ᵏᴬᵛᵖ ᵈᵓᵒᵖᵐᵃ.

10 ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᵇᵓᵖᵍᵐᵒ ᵖᵏᴸᵒᵓᵈᵓ, ᵇᵎᵖ ᵛᴬᵁᵖ', ᵒᵓᴸᴬᵓᵍᵈᵓᵈᵓ ᵖ ᴬᵏᴬᵓᶜᵃᵓ? ᵖᵇᵓᶜᵖᵖᵐᵃᵓᵈᵓ ᵖ Lᵇ ᵒᵖᵖᵐᵖ? ᵇᵖᴬᵓᵖᵐᵖᵍ' Lᵎ ᵖᵐᴬᵖᵖ, ᴬᵓᵐᵁ ᴬᵏᵏ; ᵖᵍᴸ ᵢᵒᵇᶜᵖᵖᵖᵐᵃᵓᵈᵓ ᵖᵖᵖᵐᵖᵒ.

11 ᵛᵈᵖ Lᵇ ᵖᵐᵛᴬᵓᵐᵁᵈᵓ ᵛᵓᵏᴬᵏᵛᵖᵎ; ᵁᴬ', Lᵇ ᵛᵈᵖ ᵖᵐᵒᶜᵐᵛᵒ. ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᴬᵎᵁᵒ, ᵖᵏᴸᵒᵓ ᵖᵐᴬᵈᵎᶜᵓᵖᵐᵛᵒ ᵒᵎᵖᵐᵃᵇᵃ ᵒᵖᵐᵖ ᵎᵐᵖ ᶜᴬᵓᵈ ᵛᴬᵍᵏᴬᵏᵛᵖᵖ ᵒᵐᴬ; ᵛᴅᵈ Lᵇ ᵎᵐᵖ ᵛᵈᵍᵏᴬᵏᵛᵖᵖ ᵖᵐᴬᵖᵒᵐᵇᶜᴸᵓᵈ ᵛᵈᵖ.

12 ᴬᵒᴬ Lᵇ ᵛᵈᵖ ᵇᵃᵇᶜᵖᵎ ᴰᴸᵒᵓᵑᵐᵇᵒᵎᵈᵓᵈ, ᵁᴬ' ᵖᵖᵎᵖᵐᵍᵓᵎ, ᵖᵏᵓᵇᵎᵈᵓᵈ Lᵇ.

13 ᴬᵏᴬᵓᶜᵃᵓ Lᵇ ᵍᵇᴬᵓ ᵖᵐᶠᵖᵐᵁᵒᵓᵈᵓ ᵍᵒᵓᶜ ᵈᵓᵏᵓᵐᵃ.

14 ᵁᴬ' Lᵇ ᶠᵃ ᵖᵐᵇᵍᵓᵖᵍᵐᵒ ᵖᵏᴸᵒᵓᵈᵓ; ᵐᵏᴸᵒᵓ Lᵇ ᵖᵐᴬᵁᵒ ᵛᵇᴬᵓᵇ ᴬᵒᵖᵁᵏᵖᵓ; ᵃᵇᵖᵎ ᴬᵏᵎ, ᵛᵖᵎᶠᵖᵖᵓᵈᵓᵎ Lᵇ ᵉᵖᵎ ᶠᵒᵏᵐᵖᵈᵓ.

15 ᵇᶜᴬᵐᵖᵓ Lᵇ, ᴬᵒᴬ ᵛᵐᶜᴸᵒᵓ ᵍᵖᵁᵓᵎᵛᵓᵈᵓᵇᵁᵖ ᶜᵐᵈᵎ ᶠᵒᵏᵁᵈᵓ, ᵛᵇᵖ ᵍᵃᵓᵓᵉᵓᵇᵎ, ᵖᵍᴸ ᵖᵏᴸᵒᵓ ᵖᵒᵇᵃᵖᵐᵒᵎ ᵖᵖᵒᵉᵓᵉᵎ ᴬᵏᴬᵓᶜᵃᵓ ᴰᵎᵈᵓᵁᵒᵓᵈᵓ.

16 ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᵎᶜᵖ ᵖᵏᴸᵒᵓᵈᵓ ᵇᵖᵐᴬᵖᵖᵖᵐᵖᵎᵖᵍᵈ'; ᵖᵐᵒᵉᵐᵛᵍᵈᵓ Lᵇ ᴬᵏᴬᵓᶜᵃᵓ ᴰᵓᵈᵓᵒᵍᵍᵈᵓ ᵖᴬᴰᵎᵈ ᴰᵐᵖ ᵍᵏᵎ ᴬᵎᵈ ᴬᵓᵈ.

17 ᵁᴬ' Lᵇ ᴰᶜᵖᵖᵈᴬᵎ ᵖᵐᵉᵉᴶᵐᵁᴸᵇᵒᵓᵒ ᵖᵖᵖᵛᵎ ᵈᵓᵖᵇ; ᵇᵁᵎᵛᵒᵐᵖᵍ' Lᵇ ᵖᵐᵖᵖᵖᵓᵇᵎᵈᵓᵎᵒᵓᵒ ᵇᶜᵎᵓᵓᵈᵓᵒ ᵇᵐᵖᵓᵒ ᵇᶜᵐᵓᵓᵇᵒᵓᵒ' ᵎᵒᵓᵒᵎᵒᵓᵎ.

Lᵁᵒᴬᴸᵇᵎ ᵖᵓᶜᵐᵖ ᵒᵎᵇᵃᵒᵎᵎ.

1 ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᵈᵎᵓᵇᴬᵇᵒᵐᵇᵖ ᵈᵓᶜ ᵁᴬ' ᴰᵓᵎᵁᵒᵓ, ᶠᵃ ᵛᵖᵐᵇᵎᵇᵖᵐᶜᵖ' ᴬᶜ ᵍᵈᵎᵇᵒᵓ' ᴰᵈᵓᵎᵖᵖᵓᵒ ᵖᵏᴸᵒᵓᵎ, ᶠᵃ ᵛᵖᵐᴸᵒᵐᵇᵐᶜᵓ.

2 ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᴬᵁᵎ, ᵃᴸᴬᵎᵇ' ᴰᵇᴬᵖᴬᵎᵒᶜ ᴰᵈᵓᵎᵖᵖᵓᵒ ᵖᵏᴸᵒᵓᵎᵈ ᴬᵎᵈ ᵎᴬᵓᶜ; ᵖᵍᴸ ᵛᴰᵎᵈᵒ ᵇᵁᵎᵛᵒᵐᵖᵍ' ᵖᵃᵈᵎᵈᵓᵒ ᵖᵖᵎᵖᵖᵖᵓᵒ ᴬᵒᵓᵎ' ᴰᵈᵓᵎᵖᵖᵓᵒ ᵖᵏᴸᵒᵓᵎᵈ, ᶠᵃ ᵇᵖᵍ ᵖᵖᵓᶜᵖᵖᵓᵎᵈᵎ.

3 ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᴸᴶᴬᵎᴸᵎᵈᵎᵖᵐᵛᵒ ᵇᵐᵖᵓᵒ ᴬᵒᵓᵛᴬᵓᵎᵈ ᵍᵎᴰᵏᵎᵎᵈᵎᵖᵒ, ᵇᶜᵛᶜᵖᵎ ᴰᵈᵓᵎᵖᵖᵓᵒ ᵇᵁᵎᵛᵖᵖᵓᵒ ᵇᶜᵐᵓᵓᵇᵒᵓᵒ' ᵎᵒᵓᵒᵎᵒᵓᵎ.

4 ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᴸᵎᵈᵖᵐᵛᵒ ᴰᵈᵓᵎᵈᵓᵎᵖᵎᵈ ᵛᵓᵏᵎᵎᵈᵎᵖᵒ, ᶠᵃ ᵎᴬᵓᶜᵎ:

5 ᴰᵈᵓᵎᵖᵎ ᵈᵓᵎᵈ ᴰᵐᵖ; ᵎᵍᵓᵓᵎᵈ ᵇᵈᵇᵒᵓᵛᵐᵎᵈᵓᵎᵖᵎ, ᶠᵃ ᴬᵒᵖᵎᵓᵃ ᵖᵈᵐᵎᵖᵎᵓᵃ ᵒᵓᵎᵈᵓᵒ ᵍᵓᵎᵒᵓᵒ.

6 ᴰᵈᵓᵎᵖᵎ ᴸᵎᵛᵎᵎᵈ ᴰᵐᵖ; ᵍᵎᵓᵎᵇ ᵇᵈᵇᵒᵓᵛᵐᵎᵈᵓᵎᵖᵎ, ᶠᵃ ᴬᵒᵖᵎᵓᵃ ᵈᵎᵒᵓᵒ ᵖᵈᵐᵎᵖᵎᵓᵃ ᵒᵓᵒᵎᵒᵓᵎ.

7 ᴰᵈᵓᵎᵖᵎ ᵇᵎᵈᵎ ᴰᵐᵖ; ᵈᵎᵓ ᵇᵈᵇᵒᵓᵛᵐᵎᵈᵓᵎᵖᵎ, ᶠᵃ ᴬᵒᵖᵎᵓᵃ ᵖᵈᵐᵎᵖᵎᵓᵃ ᵒᵓᵒᵎᵒᵓᵎ.

8 ᴰᵈᵓᵎᵖᵎ ᴬᵎᵍᵎᵎᵒᵎᵓ ᴰᵐᵖ; ᵛᵍᵎᵓᵎᵇ ᵇᵈᵇᵒᵓᵛᵐᵎᵈᵓᵎᵖᵎ, ᶠᵃ ᴬᵒᵖᵎᵓᵃ ᵈᵎᵒᵓᵒ ᵖᵈᵐᵎᵖᵎᵓᵃ.

9 ᴰᵈᵓᵎᵖᵎ ᴬᵓᵎᵎ ᴰᵐᵖ; ᴬᵎᵍᵎᵎᵎ ᵇᵈᵇᵒᵓᵛᵐᵎᵈᵓᵎᵖᵎ, ᶠᵃ ᴬᵒᵖᵎᵓᵃ ᵎᵒᵓᵒᵎᵒᵓᵎ.

10 ᴰᵈᵓᵎᵖᵎ ᵎᵖᵍᵎᵎ ᴰᵐᵖ; ᵎᵖᵍᵒᵎᵎ ᵇᵈᵇᵒᵓᵛᵐᵎᵈᵓᵎᵖᵎ, ᶠᵃ ᴬᵒᵖᵎᵓᵃ ᵖᵈᵐᵎᵖᵎᵓᵃ ᵖᵖᵎᵖᵎᵎ ᵎᵒᵓᵒᵎᵒᵓᵎ.

11 ᵁᴬ' Lᵇ ᵖᵐᵃᵎᵍᵐᵒ ᵏᵎᵎ ᶠᵃ ᵎᵈᵓᵎᵛᵎᵎ ᵓᵖᵖᵖᵍᴬᵎᵒᵓᵒᵎ, ᶠᵃ ᵎᴬᵓᶜᵎ, ᶠᵃ ᵎᵎᴬᵎᵎᵎ, ᵎᵎᵎᵎᵎᵒ, ᶠᵃ ᴶᵎᵎ, ᶠᵃ ᵎᵍᵎᵒᵎᵒ, ᶠᵃ ᴬᵎᵎᵎᵎᵎ, ᶠᵃ ᵎᵎᵎᵎᵎ.

12 ᴰᵎᵎᵎ Lᵇ ᵛᵖᵐᴬᵎᵎ, ᵖᵏᵓᵎᵒ ᵖᵍᵇᵒᵓᵛᵐᵎᵈᵓᵎᵖᵎᵈᵎᵒ ᴰᵐᵎᵎᵎᵒᵎᵒ ᴬᵎᵎᵎ; ᵇᵈᵖᴬᵎᵎᵎ Lᵇ, ᵖᵏᵓᵎᵒ ᶠᵃ ᵖᵖᵎᵓᵎᵒᵎᵒ, ᵇᵛᵎᵎᵎᵎ ᴰᵎᵎᵎᵎᵎᵎᵖᵐᵎ, ᴰᵖᵏᴸᵒᵓᵎᵈ ᴬᵒᵓᵛᴬᵎᵎ, ᴬᵎᵎ ᵇᵖᵐᴬᵎᵎ ᵇᵓᵎᵖᵐᵎᵎᵒᵎᵒᵎᵎ.

13 ᵖᵍᴸ ᵛᵇ ᵛᵈᵖ ᵒᵓᵎᵎ ᵛᵖᵐᵎᵎᵎᵎ ᵇᵁᵎᵛᵒᵓᵎᵎᵎ ᵖᵖᵛᵎᵎᵎᵎ ᵖᵖᵛᵏᴸᵒᵓᵎᵈ ᵇᵖᵐᵎᵎᵎᵎᵎᵎ

ⵙⵛⵛ, ⵒⵡⵒⵔⵒⵍⵏⵛ ⵒⵔ ⵒⵡⵛⵛⵛ ⵒⵖⵏ·ⵙⵛⵔ ⵒⵒⵡ·ⵖⵙⵛⵒⵙⵒⵔ;

20 ⵒⵔ ⵚⵒⵛⵖ, ⵒⵔ ⵡⵛⵡ, ⵒⵔ ⵛⵒⵡⵔ, ⵒⵔ ⵚⵒⵛⵖ, ⵒⵔ ⵏⵙⵏ, ⵒⵔ ⵏⵔ, ⵒⵔ ⵙⵒⵛⵖ, ⵒⵔ ⵒⵔⵡ, ⵒⵔ ⵏⵡ·ⵚⵖ, ⵒⵔ ⵙⵔ, ⵒⵔ ⵙⵔ, ⵒⵔ ⵙⵒⵛⵖ, ⵒⵔ ⵙⵔ, ⵒⵔ ⵙⵔ, ⵒⵔ ⵙⵔ

21 ᓇᒪᐃᓐᓴ ᐊᖏᓪᓗᓂᐊᓐ ᑭᖑᐃᓂᓇᒪᐅᓐᓄ ᑲᑎᒪᔨᑦᑕᐊᓐᓗᓂ; ᐅᐅ, ᑭᓇᔭᖓᓴᒪᐅᓐᓄ ᐲᖓᑎᑭᒥᒃᑐᐊᓐ ᐅᑦᐳᓗᓂ ᑐᐢᑭ,

22 ᑲᒥᓂ ᐅᐱᑦᑭ, ᐅᑲᐃᓐᓴ ᓴᒥᓂᓗᐟ .ᓂᑭᒪᑦᑐᓂᓇᓴ, ᒥᓇ ᐅᑲᐃᓐᓴ ᐃᓇᑦᑭ ᔨᑦᑭᐟ ᓂᔭᓕᖅᑐᓐᓕᓗᐃᒪᓴ.

23 ᓂᓴᒧᑦᑭᓵ ᑲᑎᐅᓗᐢᑭᖅ, ᒥᓂᐅᓐ ᐊᑦᑭ; ᐃᓀᓐᑐᑭᑐᓐᓕᓗᐃᒪᓴ ᑕᑭ ᑭᓂᓴᑲᓐ ᑲᐱᒪᑭᐱᐅᐯᐃᓐᓗᓐ.

24 ᐃᓐᑦᑕᒪᓐᓵ ᑲᒪᒪᑦᑯᓂᓗᓐ ᐱᑦ ᐯᐊᖏᓴᓂᐯᑲ ᐯᑲᓂᖅᓂ ᑯᓂᓐ; ᑲᒪᒪᑉᓯᐊᓐᑐᐊᓐᓇᓐᓇᓐ ᐱᑦ ᐯᐊᖏᓴᓂᐯᑲ ᑲᐢᑭᓐᓴᓂᓐᓄᑦ ᐊᑕᐅᓂᓐᓄᑦ ᐊᖏᓂᓴᓂᓐ.

25 ᑭᖓᒪ ᑭᖑᓂᐃᓐᓵ ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ, ᒥᓇ ᑭᖑᓂᓴᐃᓐᓵ ᑲᑕᑭᖑᒪᒪᒥᓄᑦᑎᓐ; ᒥᓇ ᓇᐊᓐᒡ ᑲᑕᑭᖑᓄᑲᑯᓂᓐᓴᓐᓇᑦᑎᓐ ᐱᑦ ᐯᐊᖏᓴᓂᐯᑲ ᐃᑦᐸᒃ ᑲᖑᓴᓐ ᒪᓂᑐᓐᓄᑦ.

26 ᑭᖓᒪ ᑲᖑᓴᓐ ᑐᒪᓂᐅᓕᐊᓐᓗᓐ ᐊᖏᓂᓂᓂᐊᓐᓴ ᒪᓂᓂᓵᖑᓄᑲᐃᓐᓂᐊᓐᓗᓐ; ᒪᓴ ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ ᐲᖑᓂᓂᑦᑕ ᑲᓂᓐ; ᑲᑎᒪᔨᑦᑕᐊᓐᓗᓐ ᐊᖏᓂᓴᓂᐯᑲ ᐱᑦ ᐯᐊᖏᓴᓂᐯᑲ ᐃᑦᐸᒃ ᑲᖑᓴᓐ ᒪᓂᑐᓐᓄᑦ.

27 ᒪᒪᖑᓂᓂᐃᓐᓵ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐯᓂᖑᓂᓂᐃᓐᓴ ᐊᖏᓂᓂᑦ ᐯᑕᑦᒪᒪᐱᐟ; ᒪᑦᑲᐃᓂᓂᐃᓐᓵ ᒥᓇ ᒥᑲᐊᓂᒪᐃᓐᓴ ᐊᖏᓂᓂᑦ.

28 ᒥᓂᓵ ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ, ᑲᑲᐊᓂᑦ ᑲᑕᑭᓂᑲᓂᓂᐊᓐᓴ ᐊᓂᓂᓂᓐᑎᑎᓐ, ᒥᓂᓵ ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ ᒪᒪᖑᓂᓂᐃᓐᓵ ᒥᓇ ᒪᑦᑲᐃᓐᓂᐃᓐᓴ.

29 ᒥᓂᓵ ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ ᒪᒪᖑᓂᓂᐃᓐᓵ ᑲᑎᐱᐊᓐᓂᐊᓐᓴ ᐅᐃᓐᖑᓐᓂᐃᓐᓵ; ᐯᑦᓴ ᐸᐢᑭᖓᐃᓐᓵ, ᐅᑎᓐᑲᐃᓐᓂᐊᓐᓵ; ᑲᐢᓂᒪᐃᓐᓂᐊᓐᓴ ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ ᐅᓂᐊᓐᓂᐊᓐᓴ ᐊᓂᓂᓂᐃᓐᓵ ᒥᓇ ᒪᑦᑲᐃᓐᓂᐃᓐᓴ.

30 ᑲᑕᓐᓂᐯᓐᓄᑦᑕᓐᓴ ᐯᑦᑕᒪᒪᐱᐟ ᒥᓂᓂᑭᖓ: ᐊᑦᑭᖓ ᒥᓇ ᑲᑕᒪᑐᑲᐃᓐᑕᑌᓐ, ᐯᑲ ᑲᑕᐊᖑᓄᑦᑕᓐᓴ.

31 ᑭᖓᑦ ᑭᖓᑲ ᑲᑕᒥᑲᐊᓐᑕᓂᒪᓂᓵ, ᒥᓇ ᑭᖓᑦ ᐊᑦᑭᖓ ᑲᑕᒥᑲᐊᓐᑕᓂᒪᓂᓵ; ᑭᖓᑦ ᒪᓂ ᐊᖏᓂᓂᐃᓐᓵ ᑲᑕᐅᐃᓐᓴᐃᓐᓴ ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ ᑲᑎᐱᐊᓐᓂᐊᓐᓴ ᑕᐃᓐᓵ, ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ ᑲᑎᐱᐊᓐᓂᐊᓐᓴ ᐃᓐᓂᐊᓐᓴ ᐊᓂᓂᓂᐃᓐᓵ ᑲᑎᐯᓐᓄᑭᖓ ᒪᓂᑐᓐᓄᑦ ᑲᑎᐱᐊ

ⵒⵒⵎⵜⵙⵎⵙ ⵍⵏ ⵊⵏⵙⵎⵏⵔⵜ ⵜⵎⵒ, ⵜⵍⵊⵔ-
ⵙⵏⵣⵜⵛⵔⵔ ⵍⵏ ⵍⵔⵔ ⵊⵏⵙⵎⵏ, ⵏⵔⵜⵔⵔⵔⵜⵛⵔ
ⵙⵔⵙⵔⵙⵔⵔ ⵊ ⵣⵙⵜⵍⵏ.

8 ⵉⵔ ⵒⵒⵣⵜⵔⵛⵣⵜ ⵍⵔ ⵏⵒⵙⵔⵔⵣⵜⵙⵎⵏⵜ,
ⵉⵔ ⵙⵒⵒⵒⵜⵏⵔⵜ ⵏⵎⵒⵜ ⵒⵙⵙⵏⵏⵔ, ⵉⵔ
ⵒⵒⵜⵙⵎⵏⵔⵜ ⵔⵍⵙⵎ ⵔⵍⵙⵎⵙⵔⵔⵜ
ⵒⵎⵒⵣⵜⵙⵔⵔⵣⵜ ⵏⵣⵏⵙ ⵣⵙⵒ.

9 ⵉⵔ ⵊⵏ ⵙⵏⵜⵔⵛ ⵍⵛ ⵣⵣⵏⵙ ⵙⵛⵙⵔ-
ⵙⵔⵊ ⵙⵙⵏⵍⵔ, ⵉⵔ ⵙⵏⵒⵛⵏⵏⵛⵔ, ⵉⵔ
ⵏⵛⵛⵒⵔⵣ ⵜⵛⵒⵔⵛ, ⵔⵊ ⵊⵏ ⵉⵔ ⵏⵛⵔ-
ⵛⵣⵣ; ⵣⵜ ⵣⵙⵍ ⵏⵜⵛⵔⵛⵔⵔⵛⵔ
ⵊⵒⵍⵙⵏⵍ ⵔⵊⵍⵙ ⵉⵔ ⵏⵛⵙⵔⵛⵔⵔ
ⵏ

ᑲᑎᐱᐢᐟᑭᐟᐠ ᑲᐃᓱᑲᓇᐁᐅᐧᓂᒉᒪᐠ ᑌᐱᓪ ᐃᑌ ᐁᐧᓯᓪᓯᐃᓂᐢᐟᑲᓂᐢᐠ.

7 ᑌᐱᐠ ᒪᓇ ᑭᐢᐁᑎᓪᓪ ᐅᓴᐃᐧᓱᓂᑲᐃᐧᓂᐧᐣᓇᑲ ᑲᑭᑭᐢᐁᑎᓂᐢᐠ ᐁᐧᐃᐢᐃᓴᐢ ᐅᐁᐢᓀᐊᑲᓂᐢᐅᓂᐧᐣᓇᐁᐧᐃᐠ, ᐁᐧᐃᐠ ᐁᑭᐢᐠᐯᓪᓯᐠ ᐢᐢᐅᓴᓇᐢᐟᐊᑎᐢᐣ.

8 ᒋᓇ ᑎᐠᓱᐠ ᐅᐢᑭ, ᒋᓇ ᑲᐢ ᐅᐢᑭ, ᐅᐃᑌᓇᐊᐧᐃᐧ ᐁᐧᐃᐢᐃᓴᐢ, ᑭᐯᓱᐣ ᑌᐱᐠ ᓇᓪᐢ ᒥᓪᐊ ᑌᓱᐧᐃᐧᐣᓇᐁᐧᐃᐧᐣᓪᓂᓇᐢ, ᐃᐢ ᓴᐢᐅᒪ ᑲᑭᐧᐃᐧᐣᓪᓂᓇᐢᐠ ᑭᑌᓱᐧᐃᐧᐣᓪᓂᓇᐢᐠ ᑭᐢᐁᑎᓂ

13 ᒪᓐᖅᐅᓕᖅᑐᑦ ᐃᓕᓴ, ᑭᖅᑦ ᒪᓂ ᓱᑫᓗᒍᑦᓭᒪᓕᐅᑦᓴᓕᐅᑦ, ᑭᓇ ᐅᑐᑌᓇᐊᑦ ᑭᑭᓴᓕᐅᑦᓴᓂᓪᓚᐅᓂᓐᓂᑐᑦ: ᑭᖅᑦ ᒪᓂ ᑲᑎᐅᓕᖅᑎᑫᑦ ᑲᑕᒍᑦ ᑲᐃᓱᑦᐅᐊᓕᐅᑦᓴᓕᖅᑦ.

14 ᐅᓱᑦ ᒪᓂ ᒍᐃᑐ ᑭᓇᐃ ᐊᐅᓱᓕᐅᑦ ᑲᐃᓪᓕᐊᑦ ᑭᓱᑦᓴᑦ ᑭᖅᑎᓴᐅᑦᓴᓂᐅᑦᓴᓂᓐᓂᑦ; ᑭᖅᑎᓴᐅᑦᓴᓂᓐᓂᑦ.

15 ᐃᓪᓕ ᒪᓂ ᐊᒪᑐ ᐅᑦᓭᓱᓪᓗ ᑲᓭᓪᓕᖅᑎᑫᑦ ᓱᐃᐃᓐᓇ ᐅᑭᖅᑎᑫᑦᓱᐃᓐᓇ, ᐃᓪᓪᓭᓭᓪ ᖅᖅᓭᓱᓪᓗᑦᓴᓂᓐᓂᑦ ᐊᐱᓴᑦ. ᐅᑦᓭᓱᓪᓗᑦᓴᓂᓐᓂᑦ, ᐅᑭᖅᐸᐃᖅᑐᑦ ᐅᑐᓇᐅᓪᓚᑦ. ᐃᓱᐊ ᒪᓂ ᖅᖅᓭᖅᑎᑫᑦ ᐅᑐᓇᐅᓪᓚᑦ ᐅᑐᓇᐅᓪᓚᑦ ᐅᑐᓇᐅᓪᓚᑦ.

16 ¶ ᐃᓪᓕ ᒪᓂ ᓱᐃᐊᓇᑦ ᑲᓭᓴᑦᓭᓂᑦ ᐅᑭᖅᑦᓴᓂᓐᓂᑦ ᐃᓪᓕᐅᑦᓴᓂᓐᓂᑦ, ᑭᐃᓱᓂᖅᐅᓪᓚᑦ ᐅᑦᓭᓱᓪᓗᑦᓴᓂᓐᓂᑦ ᐅᑭᖅᑦᓴᓂᓐᓂᑦ ᐊᓂᓐᓂᑦ ᐅᑦᓭᓱᓪᓗᑦᓴᓂᓐᓂᑦ ᐅᑭᖅᑦᓴᓂᓐᓂᑦ ᐅᑭᖅᑦᓴᓂᓐᓂᑦ ᐅᑭᖅ

8 ᑌᐱᑊ ᒪᓇ ᑦᑎᓯ ᐹᐟᐃᑌᐤ ᐯᓴᒋᑲᓱᐣ, ᓇᐢᐱᐢ ᐃᓴ ᓂᐹᐟᒪᓭᑎᑌᐢ, ᑭᐟᒪ ᑦᑎᓯ ᐯᐹᐟᑲᓭᒪ; ᒪᓇ ᐊᔨᓵᐢ ᐅᓭᐢᓯᓭᑎᑎᑲᓱᐣ, ᔑᓂᓄᐢᑦ ᐅᒪᑦᑲᓭᒋᐃᓱᐣ ᐸᑕᑲᓴᓇᓱᐣ; ᑭᐟᒪ ᓇᐢᐱᐢ ᓂᐹᐟᓴᐢᑦᓯᓭᐟᑲᐣ.

9 ¶ ᑲᑎᐱᓭᐟᑭᐟ ᒪᓇ ᐹᐟᐊᑦᐢᐯᐣ ᑲᐢᐊ, ᑌᐱᑕ ᑦᑎᓴᑭᐱᐢᓱᐣᓴᐢᐊ, ᑦᑎᓯ ᐯᐱᓯ',

10 ᓂᓯᐱᐣᐱᓯᒪᐣ ᑌᐱᑊ, ᑦᑎᓯ ᑲᓯᐱᑕ', ᑦᑎᓯ ᐃᑌᐣ ᑲᑎᐱᓭᐟᑭᐟ, ᑭᓯᓯᐱᐣᐱᓯᒪᐣ ᑌᐱᑊ ᑲᑎᐱᓭᐟᑭᐟ, ᑭᓯᓯᐱᐣᐱᓯᒪᐣ ᓂᐣ ᑫᑲᐣ; ᓇᐊᐣᓴᓇᓴ ᐯᑲᐢ, ᑲᓯᐊᓭᐢᓴᓯᒪᓯᐣ.

11 ᐯᓴᓴ ᒪᓇ ᑲᑊ ᐹᐟᐯᓇᐣ ᑌᐱᑕ, ᑦᑎᓯ ᒪᓇ ᑕᐹᐟᐃᓯᑊ, ᑦᑎᓯ ᐃᑌᐣ ᑲᑎᐱᓭᐟᑭᐟ, ᓇᐊᐣᓴᓇᓴ ᓴᓇᐢᓇᓴᓇᐣ.

12 ᐃᐟᓯᐊᐣ ᓂᐣ ᐱᐣᓇᐣ ᑲᐊᐣᐟᑌᐱᐢ; ᐊᔨᐟ ᓂᐣ ᐸᓴᒪ ᑲᓯᓴᐊᐣᓇᓴᓇᐣᐱᐢ ᑭᓇᑎᓇᓇᓇᐢ, ᑖᑲᐢ ᑦᑎᓯ ᐅᓴᒪᓇᓇᓇᐢ ᐅᐊᑎᐣ ᑕᓭᐟᑕᐣᑦᓇᓴᐢ; ᐊᔨᐟ ᓂᐣ ᐅᓴᒪᓇᓇᐣ ᐅᓴᒪᓇᓇᐣ, ᐊᐣᓇᒪ ᐃᑎᐣ ᓴᓴᓴᐟᑕᐣᐊᐣ, ᐊᔨᐟᑭᐟ, ᒪᓇ ᐅᐱᐢᓴᐢᐊᐣᐱᓯᒪᐣ ᑲᑎᐱᓭᐟᑭᐟ ᐃᐟᐯᐣᐱᓯᒪᐣ ᐅᐱᐢᓴᐢᐊᐣᐱᓯᒪᐣ ᐊᐣᓇᒪ

ᐅᑎᐢᐁᑌᐹᐣ· ᐸᐱᑭᓇᐣ· ᐸᐱᑦᑲᓇᐢᐁᑯᓱᐤ ᐃᐢᓂ-ᐯᐱᐦᐤ.

2 ᑌᐱᐟ ᒪᓇ ᐱᓴᐦᑭᐦᐅᒧᒪ ᑲᒪᒪᐃᐣ·ᒪᐊᐧᑦᐢᐱᐱᐦᐦᐟ ᒪᓂᑌᐧᑦ· ᑲᐊᑫᓂᐟᐤ; ᑭᐢᐁᐦᐦᐟ ᐃᓂᐦᐅᐟ ᐃᐢᐯᐱᐦᐤ; ᐱᐊᐢᑎᐊᐣᐁᐤ ᒪᓇ ᐅᓇᓴᓱᓂᐟ ᐁᐱᓂᓇᐅᐦᐤ ᐱᐢᐅᐦᐦᐟ; ᐱᐊᐢᐁᐦᐦᐟ ᐱᐢᐅᐦᐦᐟ ᐅᓇᐦᐅᐦᐤ ᐱᐢᐅᐦᐦᐟ ᐱᐢᐅᐦᐦᐟ ᐱᐢᐅᐦᐦᐟ

8 ᐅᑯᓴᓵ ᕿᐁᐁᑦᐧ ; ᑫᐃᐁᕿ ᐲᐅᑊᓀᓂᓭᐟᑯᓱᐟ, ᒣᓐ ᓱᐢᐢ, ᒣᓐ ᒍᐣ ᐲᐟᓂᐢᑎᐊᐧᐣ.

9 ᐅᑯᓴᓵ ᓱᒥᐊᐧ ; ᓱᕿᐃᒥᐟ, ᒣᓐ ᐁᓱᐁᕿ, ᒣᓐ ᐯᐟᐊᐧᐣ, ᓂᐢᐢ. ᐁᐅᑯᓂᐣ ᐅᑯ ᑲᐅᑲᓂᓂᐟᑯᓱᓭᐟ ᐅᐟᑕᐃᓂᓵ ᕿᐁᐁᑦᐧ.

10 ᐅᑯᓴᓵ ᒪᓂ ᓱᒥᐊᐧ ; ᑫᐊᐟ, ᓵᐟᓐ, ᒣᓐ ᑦᐊᐢ, ᒣᓐ ᐱᕿᐣᐧ. ᐅᑯ ᓂᐅ ᐲᐟᐅᑯᓱᓱᒥᑲᓵᐣ ᓱᒥᐊᐧ.

11 ᑫᐊᐟ ᒪᓂ ᐲᐟᑲᑲᓂᐟᑯᓱᐟ, ᐅᑯᓱ ᓵᓵ ᐊᐢᐢᐣᐧ ; ᒪᓂ ᑦᐊᐢ ᒣᓐ ᐸᐟᐃᐊᓵ ᓓᒪᐃᐣᓵ ᐲᐟᒥᐟᐣᑫᐣᓭᐊᐧ. ᐅᑯᓴᓵ : ᐁᑯᓱ ᒪᓂ ᐲᐟᐯᓴᑲᐧᑭᒪᐊᐣᐣ, ᒣᓐᐟᐢ ᑲᑕᐟᐢᐢᐣᐧ ᐅᐃᐟᐊᐣᐊᐧ.

12 ¶ ᐅᑯᓴᓵ ᑯᐊᐟ ; ᐊᐢᐸᐃᐢ, ᐃᓵᐟ, ᐃᐸᐟᐢ, ᒣᓐ ᐊᑯᐅᐁ, ᓭᐅ.

13 ᐅᑯᓴᓵ ᐊᐢᐸᐃᐢ ; ᐅᐟᐊᐣ, ᒣᓐ ᒧᐟᐢᐢ ; ᐅᐟᐊᐣ ᒪᓂ ᐲᐟᐱᐢᐲᐟᑦᐢᐣᐧ ᑲᑕᓓᓭᐟᐣᐟ, ᒪᐊᐣᐧ ᓓᒪᐃᐣᓵᐢᐟ, ᐃᐣᓵ ᒣᓐ ᐅᑯᓴᓵ ᑲᑭᓓ, ᑲᐃᓵᐢᑭᒪᓵᐣᐧ ᓓᐃᐣᐟᐊᐣᐟᐢᐣᐧ, ᑭᒣᐢᐣᐧ, ᒣᓐ ᑭᑦᓴᐣᐧᐊᐣᐟᐢᐣᐧ ᐅᐃᐟᐣᐧ.

14 ᒧᐢᐢ ᒪᓂ ᐅᐣᑭ ᑭᐣᐟᐢᐣᐧᓵᒪ ᐅᑯᓴᓵ ᐲᐟᐃᐣᐣᐧᓂᒪᐊᐣᐧ ᕿᐊᐸᐟᐊᐧ ᐅᑕᐣᐟᐢᐣᐧᐊᐣᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ ᐅᐟᐣᐧ.

15 ᐅᑯᓴᓵ ᒧᐢᐢ ᐅᑭ, ᑲᐢᐢᐸ, ᒣᓐ ᐃᐸᐊᐧᐃᓴᐟ.

16 ᐅᑯᓴᓵ ᑲᐢᐢᐸ, ᓴᑦᐊᐁᐟ ᐲᐟᓂᑲᓂᐟᑯᓱᐟ.

17 ᐅᑯᓴᓵ ᒪᓂ ᐃᐸᐊᐧᐃᓴᐟ, ᐅᑭ, ᕿᐃᐊᐸᓴ ᐲᐟᓂᑲᓂᐟᑯᓱᐟ. ᐃᐸᐊᐧᐃᓴᐟ ᒪᓂ ᓀᒪᐃᐣᓵ ᐲᐟᐃᐣᐧᐊᐣᐟᐢᐣᐧ ᐅᐟᑕᐣᐟᐢᐣᐧᐊᐣᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ ᐅᐟᐣᐧ. ᐃᐧᐅ ᐅᑯᓴᓵ ᕿᐃᐊᐸᓴ ᐃᐣᐟᐢᐣᐧᐊᐣᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ ᐅᐟᐣᐧ ᐲᐟᒥᐟᐣᐊᐣᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ.

18 ᐅᑯᓴᓵ ᐃᐸᐟᐢ ; ᓱᐸᐅᒥᐟ ᐲᓂᓵᓂᐟᑯᓱᐟ.

19 ᐅᑯᓴᓵ ᐃᐢᐸᐣ ; ᑭᐸᐟᓵ ᓂᐢᐢᐸ, ᐊᒪᐟᐸᐟᓵ ᓂᓵᐟ, ᑎᐊᒥᐊᐢᐸ ᓂᐣᐟᐢᐣᐧ, ᑎᐊᒥᐊᐢᐸ ᓂᐣᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ.

20 ᐅᑯᓴᓵ ᐊᓱᐁᕿ ; ᒪᐣᑲ ᓂᐢᐢᐸ, ᑭᐱᓵ ᓂᓵᐟᐣᐧ.

21 ¶ ᐅᑯᓴᓵ ᒪᐟᐁᐟᐊᐧ ; ᒪᐟᐊᐧ, ᒣᓐ ᒧᐱᐣᐧ. ᐅᑯᓴᓵ ᒪᐟᐊᐧ ; ᐃᐟᐃᐁᐱᐟ, ᒣᓐ ᐢᐢᐣᐧ.

22 ᐃᐟᐃᐁᐱᐟ ᒪᐣ ᐲᐟᓂᐱᐢ, ᐁᑲ ᐅᐅᑯᓱᓱᐟ, ᐱᓱ ᐯᐟᐅᑦᓂᓱᐟ ; ᐊᓂᐃ ᒪᐣ ᐃᓱᑭᓵᓭᐊᐧ. ᐅᑯᓴᓵ ᐲᐢ ᐲᐅᑎᓭᓵᐣᐧ.

23 ᐅᑯᓴᓵ ᒧᐱᐣᐧ ; ᒪᐟᐊᐧ, ᒣᓐ ᐃᑦᐟ, ᒣᓐ ᑫᐟᐃᒧᐟ, ᓂᐢᐢ.

24 ᐅᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᑲᐅᑯᓱᓱᐟ ᐟᐃᑦᐧ ᑲᐃᓱᑯᐧᓵᐃᓵᑯᓵᐟ ; ᐊᓂᐲ ᐅᑎ ᑲᓵᑲᓭᓵᐟᑯᓱᓱᐟ ᐅᐟᐣᐧᐊᐣᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ, ᑐᐣᐲ ᐅᐃᓱᓂᓵᑲᐟᐢᐣᐧ ᑲᐲᐟᐃᐃᐣᐧᐣᐟᐢ ᑲᐃᓱᓵᐣᐧᐣᐟᐢ ᐅᐟᐣᐧ ᐅᐃᓱᓂᓵᑲᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ, ᐊᓂᐲ ᑲᐲᐊᐣᐣᐧᑲᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ ᑲᐃᓱᓵᐣᐧᐣᐟᐢ ᐃᐣᐟᐢᐣᐧᐊᐣᐟᐢᐣᐧᐣᐟᐢ ᐅᐟᐣᐧ ᐅᐃᓱᓂᓵᑲ

7 ᓂᐟᐢ ᒪᑲ ᐊᐁᐧᐢᓂᓂᑭᑲᐧ ᑭᐢᐅᑎᓂᑦ ᑭᐅᐧ ᓴᐢᐃᑦᐊᐧ, ᑯᒃᐧᐤ ᑭᑘᐢᑲᐊ,
8 ᓂᐟᐢᐧᐤ ᐅᐢᐃᒪ, ᖃᐧᐤ ᓀᐅᐢᐃᒪ,
9 ᓂᑲᓇᓇᐧᐤ ᒪᐢᑲᑲᐊ, ᓂᐊᐧᒃᑲᐊᐧᐤ ᑎᐢᒥᓇ,
10 ᑌᐢᐊᓂᐢᐧᐤ ᐊᐊᓕ, ᐊᐅᓇᖃᐊᐧᐤ ᐊᐢᐧᑲᐊ,
11 ᑫᑲᐟ ᒥᐢᓀᐢᐧᐤ ᑫᓯᐊᐊ, ᒥᐢᓀᐢᐧᐤ ᓀᑫᓇᑲᐊ,
12 ᒥᐢᐢᓀᐟ ᐯᐢᓀᐢᐧᐤ ᐃᐢᐊᐊᐁᐧᐢᐊ, ᒥᐢᐢᓀᐟ ᑯᓯᒪᐢᐧᐤ ᑭᐢᐊᐢᐧᐤ,
13 ᒥᐢᐢᓀᐟ ᓂᐢᐁᐢᐧᐤ ᐊᐧᐢᐊᐊ, ᒥᐢᐢᓀᐟ ᖃᐅᐧᓴᐢᐧᐤ ᑫᓯᐱᐊᐊ,
14 ᒥᐢᐢᓀᐟ ᓂᑲᓇᓂᐢᐧᐤ ᐱᐢᑲᐊ, ᒥᐢᐢᓀᐟ ᓂᐅᐢᐧᓂᓯᐢᐧᐤ ᐃᒥᐢᐊ,
15 ᒥᐢᐢᓀᐟ ᑌᐢᐅᐢᐁᐢᐧᐤ ᐃᐢᐢᐊ, ᒥᐢᐢᓀᐟ ᐊᐅᓇᖃᐊᐧᐤ ᖃᐅᐢᐊᐊ,
16 ᑫᑲᐟ ᑯᓯᒪᓂ ᐱᑌᐊᑲᐊ, ᑯᓯᒪᓇᐅᐧᓂᐢᐧᐤ ᒪᐃᓕᐢᑫᐢᐊᐊ,
17 ᑯᓯᒪᓇᐤ ᐯᑲᐅᐁᐢᐧᐤ ᑭᑘᓇ, ᑯᓯᒪᓇᐤ ᑯᓯᐁᐢᐧᐤ ᑫᒪᐢᐊ,
18 ᑯᓯᒪᓇᐤ ᓂᐧᐁᐢᐁᐢᐧᐤ ᑎᐢᐊᑲᐊᐧ ; ᑯᓯᒪᓇᐤ ᖖᑲᐢᐁᐢᐧᐤ ᒣᐯᐢᑲᐊᐧ.
19 ᐅᐅᑯᓂ ᐅᐅ ᑲᓇᑭᒥᑯᐢᓂᐞᑯᐧᐊᐧ ᐞᓂᑭ ᑲᓇᑭᑭᑫᐅᐧᓂᐞᑯᐧᐊᐧᐣ ᑲᑯᐢᐧᐤᐊᐧᐣ ᑲᐞᐢᐧᐤᐊᐧᐣ ᑲᐞᐢᐧᐤᐊᐧᐣ ᑲᐞ

15 וְנָתַתִּי אֹתָם לְזַעֲוָה לְכָל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְחֶרְפָּה וְלִמְשָׁל וְלִשְׁנִינָה וְלִקְלָלָה בְּכָל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁמָּה׃

16 וְשִׁלַּחְתִּי בָהֶם אֶת־הַחֶרֶב אֶת־הָרָעָב וְאֶת־הַדֶּבֶר עַד־כַּלּוֹתִי אוֹתָם מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃

17 וְאַתָּה לֹא־תִתְפַּלֵּל בְּעַד־הָעָם הַזֶּה לְטוֹבָה וְאַל־תִּשָּׂא בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה וְאַל־תִּפְגַּע בִּי כִּי לֹא אֶשְׁמָעֶךָּ׃

18 אֲשֶׁר־הֵמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם וַיְהִי מְלֵאִים הַבָּתִּים אֲשֶׁר נִקְרָא־שְׁמִי עֲלֵיהֶם מִפְּנֵי רָעַת מַעַלְלֵיהֶם אֲשֶׁר הִרְגִּיזוּנִי בְּהַקְטִירָם לְשֶׁקֶר לֵאלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּם הֵמָּה וַאֲבוֹתֵיהֶם וְהֵם בָּנִים וּבְנוֹת וְטַפָּם וְנָשֵׁיהֶם׃

19 וְאַתָּה אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־עוֹלוֹתֵיכֶם סִפּוּ עַל־זִבְחֵיכֶם וְאִכְלוּ בָשָׂר׃

20 כִּי לֹא דִבַּרְתִּי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם וְלֹא צִוִּיתִים בְּיוֹם הוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־דִּבְרֵי עוֹלָה וָזָבַח׃

21 כִּי אִם־אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה צִוִּיתִי אֹתָם לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְקֹלִי וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי לְעָם וְהָלַכְתֶּם בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אֶתְכֶם לְמַעַן יִיטַב לָכֶם׃

22 וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת־אָזְנָם וַיֵּלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹת בִּשְׁרִרוּת לִבָּם הָרָע וַיִּהְיוּ לְאָחוֹר וְלֹא לְפָנִים׃

23 לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶשְׁלַח אֲלֵיכֶם אֶת־כָּל־עֲבָדַי הַנְּבִיאִים יוֹם וְיוֹם הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ׃

24 וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת־אָזְנָם וַיַּקְשׁוּ אֶת־עָרְפָּם הֵרֵעוּ מֵאֲבוֹתָם׃

25 וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ וְקָרָאתָ לָהֶם וְלֹא יַעֲנוּךָ׃

26 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר אָבְדָה הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם׃

27 גֹּזִּי נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי וְשָׂאִי עַל־שְׁפָיִים קִינָה כִּי מָאַס יְהוָה וַיִּטֹּשׁ אֶת־דּוֹר עֶבְרָתוֹ׃

28 כִּי־עָשׂוּ בְנֵי־יְהוּדָה הָרַע בְּעֵינַי נְאֻם־יְהוָה שָׂמוּ שִׁקּוּצֵיהֶם בַּבַּיִת אֲשֶׁר נִקְרָא־שְׁמִי עָלָיו לְטַמְּאוֹ׃

29 וּבָנוּ בָּמוֹת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר בְּגֵי בֶן־הִנֹּם לִשְׂרֹף אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי וְלֹא עָלְתָה עַל־לִבִּי׃

30 לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְלֹא־יֵאָמֵר עוֹד הַתֹּפֶת וְגֵי בֶן־הִנֹּם כִּי אִם־גֵּי הַהֲרֵגָה וְקָבְרוּ בְתֹפֶת מֵאֵין מָקוֹם׃

31 וְהָיְתָה נִבְלַת הָעָם הַזֶּה לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲרִיד׃

לחמלחי ירמיה שלישי.

1 וְאָמַרְתָּ אֵלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה הֲיִפֹּל וְלֹא יָקוּם הַמֵּשִׁיב וְלֹא יָשׁוּב׃

2 לָמָּה שָׁבָה הָעָם הַזֶּה יְרוּשָׁלַם מְשׁוּבַת הַנֶּצַח הֶחֱזִיקוּ בַּתַּרְמִית מֵאֲנוּ לָשׁוּב׃

3 הַקְשַׁבְתִּי וָאֶשְׁמָע לֹא־כֵן דִּבֵּרוּ אֵין־אִישׁ נִחַם עַל־רָעָתוֹ לֵאמֹר מֶה עָשִׂיתִי׃

4 כֻּלָּם שָׁבוּ בְמֵרֻצָתָם כְּסוּס שָׁטַף בַּמִּלְחָמָה׃

5 גַּם חֲסִידָה בַּשָּׁמַיִם יָדְעָה מוֹעֲדֶיהָ וְתֹר וְסִיס וְעָגוּר שָׁמְרוּ אֶת־עֵת בֹּאָנָה וְעַמִּי לֹא יָדְעוּ אֵת מִשְׁפַּט יְהוָה׃

6 אֵיכָה תֹּאמְרוּ חֲכָמִים אֲנָחְנוּ וְתוֹרַת יְהוָה אִתָּנוּ אָכֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה עֵט שֶׁקֶר סוֹפְרִים׃

7 הוֹבִישׁוּ חֲכָמִים חַתּוּ וְנִלְכָּדוּ הִנֵּה בִּדְבַר־יְהוָה מָאָסוּ וְחָכְמַת מָה לָּהֶם׃

8 לָכֵן אֶתֵּן אֶת־נְשֵׁיהֶם לַאֲחֵרִים שְׂדוֹתֵיהֶם לְיוֹרְשִׁים כִּי מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל כֻּלּוֹ בֹצֵעַ בָּצַע מִנָּבִיא וְעַד־כֹּהֵן כֻּלּוֹ עֹשֶׂה שָׁקֶר׃

9 וַיִּרְפְּאוּ אֶת־שֶׁבֶר בְּנוֹת עַמִּי עַל־נְקֵלָה לֵאמֹר שָׁלוֹם שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם׃

10 הֹבִישׁוּ כִּי תוֹעֵבָה עָשׂוּ גַּם בֹּשׁ לֹא יֵבֹשׁוּ וְהַכְלֵם לֹא יָדָעוּ לָכֵן יִפְּלוּ בַּנֹּפְלִים בְּעֵת פָּקְדָתִים יִכָּשְׁלוּ אָמַר יְהוָה׃

11 אָסֹף אֹסִיפֵם נְאֻם־יְהוָה אֵין עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים בַּתְּאֵנָה וְהֶעָלֶה נָבֵל וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם׃

12 עַל־מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים הֵאָסְפוּ וְנָבוֹא אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר וְנִדְּמָה־שָּׁם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הִדְמָנוּ וַיַּשְׁקֵנוּ מֵי רֹאשׁ כִּי חָטָאנוּ לַיהוָה׃

13 קוֹה לִשְׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעֵת מַרְפֵּא וְהִנֵּה בְעָתָה׃

14 מִדָּן נִשְׁמַע נַחְרַת סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רָגְזָה כָּל־הָאָרֶץ וַתָּבוֹאנָה וַתֹּאכַלְנָה אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃

15 כִּי הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם לָחַשׁ וְנִשְּׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה׃

16 מַחְבִּיאָתִי עָלַי יוֹגֶה עָלַי לִבִּי דָוֶה מִקּוֹל שַׁוְעַת בַּת־עַמִּי מֵאֶרֶץ מַרְחֹקוֹת׃

17 הַיְהוָה אֵין בְּצִיּוֹן אִם־מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי בִּפְסִלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר׃

18 עָבַר קָצִיר כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשָׁעְנוּ׃

19 עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי הָשְׁבָּרְתִּי קָדַרְתִּי שַׁמָּה הֶחֱזִקָתְנִי׃

20 הֲצֳרִי אֵין בְּגִלְעָד אִם־רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא עָלְתָה אֲרוּכַת בַּת־עַמִּי׃

ומשפחה לבית אבותיהם׃ מבן עשרים
שנה ומעלה בכל הבא צבא׃ תפקדום׃
22 לבני גרשון׃ אלה׃ פקדיהם׃ במספר
כל זכר׃ מבן חדש ומעלה׃ תפקדם׃
23 משפחת הגרשני׃ תחנו׃ אחרי׃ משכן׃
24 ואת אהל׃ מועד׃ משכנו׃ ואת׃ כסהו׃
ומסך׃ פתח׃ אהל׃ מועד׃
25 ואת׃ קלעי החצר׃ ואת׃ מסך׃ פתח׃
שער׃ החצר׃ אשר׃ על׃ המשכן׃ ועל׃
המזבח׃ סביב׃ ואת׃ מיתריו׃ לכל׃
עבדתו׃ ואת׃ כל׃ אשר׃ יעשה׃ להם׃
26 ועבדו׃ עשו׃ ׃ את׃ אחיהם׃ בני׃
קהת׃ במשא׃ תפקדו׃ את׃ משכן׃
יהוה׃ ואת׃ אהל׃ מועד׃ את׃ כסהו׃
וכסוי׃ התחש׃ אשר׃ עליו׃ מלמעלה׃
ואת׃ מסך׃ פתח׃ אהל׃ מועד׃
27 לפי׃ על׃ פי׃ אהרן׃ ובניו׃ תהיה׃
כל׃ עבדת׃ בני׃ הקהתי׃ לכל׃
משאם׃ ולכל׃ עבדתם׃ ופקדתם׃
28 זאת׃ עבדת׃ משפחת׃ הקהתי׃ בני׃
אהל׃ מועד׃ ם׃ ואת׃ משמרתם׃
את׃ יתמר׃ בן׃ אהרן׃ הכהן׃ פקדתם׃
ואת׃ אלעזר׃ בן׃ אהרן׃ הכהן׃ נשיא׃
על׃ נשיא׃ לוים׃ ופקד׃ על׃ שמרת׃
מקדש׃ הקדש׃ ׃ בני׃ מרר׃ משפחת׃
מחלי׃ ומשפחת׃ מושי׃ אלה׃ הם׃
משפחת׃ מררי׃ פקדיהם׃ במספר׃
כל זכר׃ מבן חדש ומעלה׃ תפקדם׃
30 ואלעזר׃ בן׃ יתמר׃ תפקד׃ את׃ אלי׃
לבני׃ מררי׃ למשפחתם׃ לבית׃ אבתם׃
תפקדם׃ כל׃ זכר׃ מבן חדש ומעלה׃
תפקדם׃ ועד׃ לכל׃ העבד׃ בעבדת׃
אהל׃ מועד׃ ואת׃ קרשי׃ המשכן׃
ואת׃ בריחיו׃ ואת׃ עמדיו׃ ואת׃
אדניו׃ את׃ כל׃ כליו׃ ואת׃ כל׃
עבדתו׃ ואת׃ עמודי׃ החצר׃ סביב׃
ואת׃ אדניהם׃ ואת׃ יתדתם׃ ואת׃
מיתריהם׃ את׃ כל׃ כליהם׃ ואת׃ כל׃
עבדתם׃ ובשמות׃ תפקדו׃ את׃ כלי׃
משמרת׃ משאם׃ ואת׃ כל׃ עבדתם׃
זאת׃ עבדת׃ משפחת׃ בני׃ מררי׃
לכל׃ עבדתם׃ באהל׃ מועד׃ ביד׃
איתמר׃ בן׃ אהרן׃ הכהן׃
34 ויפקד׃ משה׃ ואהרן׃ ונשיאי׃ העדה׃
את׃ בני׃ הקהתי׃ למשפחתם׃ ולבית׃
אבתם׃ 35 מבן שלשים שנה ומעלה׃
ועד׃ בן׃ חמשים שנה כל׃ הבא׃ לצבא׃
לעבד׃ עבדה׃ באהל׃ מועד׃ 36 ויהיו׃
פקדיהם׃ למשפחתם׃ אלפים׃ ושבע׃
מאות׃ וחמשים׃ 37 אלה׃ פקדי׃
משפחת׃ הקהתי׃ כל׃ העבד׃ באהל׃
מועד׃ אשר׃ פקד׃ משה׃ ואהרן׃ על׃
פי׃ יהוה׃ ביד׃ משה׃
38 ופקדי׃ בני׃ גרשון׃ למשפחתם׃
ולבית׃ אבתם׃ 39 מבן שלשים שנה
ומעלה׃ ועד׃ בן׃ חמשים שנה כל׃
הבא׃ לצבא׃ לעבד׃ עבדה׃ באהל׃
מועד׃ 40 ויהיו׃ פקדיהם׃ במשפחתם׃
לבית׃ אבתם׃ אלפים׃ ושש׃ מאות׃
ושלשים׃ 41 אלה׃ פקדי׃ משפחת׃
בני׃ גרשון׃ כל׃ העבד׃ באהל׃
מועד׃ אשר׃ פקד׃ משה׃ ואהרן׃ על׃
פי׃ יהוה׃
42 ופקדי׃ משפחת׃ בני׃ מררי׃
למשפחתם׃ לבית׃ אבתם׃ 43 מבן
שלשים שנה ומעלה׃ ועד׃ בן׃ חמשים
שנה כל׃ הבא׃ לצבא׃ לעבד׃ עבדה׃
באהל׃ מועד׃ 44 ויהיו׃ פקדיהם׃
למשפחתם׃ שלשת׃ אלפים׃ ומאתים׃
45 אלה׃ פקדי׃ משפחת׃ בני׃ מררי׃
אשר׃ פקד׃ משה׃ ואהרן׃ על׃ פי׃
יהוה׃ ביד׃ משה׃
46 כל׃ הפקדים׃ אשר׃ פקד׃ משה׃
ואהרן׃ ונשיאי׃ ישראל׃ את׃ הלוים׃
למשפחתם׃ ולבית׃ אבתם׃ 47 מבן
שלשים שנה ומעלה׃ ועד׃ בן׃ חמשים
שנה כל׃ הבא׃ לעבד׃ עבדת׃ עבדה׃
ועבדת׃ משא׃ באהל׃ מועד׃ 48 ויהיו׃
פקדיהם׃ שמנת׃ אלפים׃ וחמש׃ מאות׃
ושמנים׃ 49 על׃ פי׃ יהוה׃ פקד׃
אתם׃ ביד׃ משה׃ איש׃ איש׃ על׃
עבדתו׃ ועל׃ משאו׃ ואת׃ פקדיו׃
אשר׃ צוה׃ יהוה׃ את׃ משה׃

ד

1 וידבר׃ יהוה׃ אל׃ משה׃ ואל׃
אהרן׃ לאמר׃ 2 שאו׃ את׃ ראש׃
בני׃ קהת׃ מתוך׃ בני׃ לוי׃ למשפחתם׃
לבית׃ אבתם׃ 3 מבן שלשים שנה
ומעלה׃ ועד׃ בן׃ חמשים שנה כל׃
הבא׃ לצבא׃ לעשות׃ מלאכה׃ באהל׃
מועד׃ 4 זאת׃ עבדת׃ בני׃ קהת׃
במושב׃ אהל׃ מועד׃ קדש׃ הקדשים׃
5 ובא׃ אהרן׃ ובניו׃ בנסע׃ המחנה׃
וירדו׃ את׃ פרכת׃ המסך׃ וכסו׃ בה׃
את׃ ארון׃ העדת׃ 6 ונתנו׃ עליו׃
כסוי׃ עור׃ תחש׃ ופרשו׃ בגד׃ כלו׃
תכלת׃ מלמעלה׃ ושמו׃ בדיו׃
7 ועל׃ שלחן׃ הפנים׃ יפרשו׃ בגד׃
תכלת׃ והקערת׃ והכפת׃ והמנקית׃
ואת׃ קשות׃ הנסך׃ ולחם׃ התמיד׃
על׃ עליו׃ יהיה׃ 8 ופרשו׃ עליהם׃
בגד׃ תולעת׃ שני׃ וכסו׃ את׃ הכיור׃
ואת׃ כנו׃ ואת׃ מחתתיו׃ 9 ולקחו׃
בגד׃ תכלת׃ וכסו׃ את׃ מנרת׃ המאור׃
ואת׃ נרתיה׃ ואת׃ מלקחתיה׃ ואת׃
מחתתיה׃ ואת׃ כל׃ כלי׃ שמנה׃
אשר׃ ישרתו׃ לה׃ בהם׃ 10 ונתנו׃
אתה׃ ואת׃ כל׃ כליו׃ אל׃ מכסה׃
עור׃ תחש׃ ונתנו׃ על׃ המוט׃
11 ועל׃ מזבח׃ הזהב׃ יפרשו׃ בגד׃
תכלת׃ וכסו׃ את׃ כליו׃ ואת׃ כל׃
כלי׃ השרת׃ אשר׃ ישרתו׃ בהם׃
בקדש׃ וכסו׃ אל׃ מכסה׃ עור׃ תחש׃
ושמו׃ על׃ המוט׃ 12 ולקחו׃ את׃
כל׃ כלי׃ השרת׃ אשר׃ ישרתו׃ בהם׃
בקדש׃ ונתנו׃ אל׃ בגד׃ התכלת׃
וכסו׃ אתם׃ באל׃ מכסה׃ עור׃ תחש׃
ונתנו׃ אל׃ המוט׃
13 ודשנו׃ את׃ המזבח׃ והפשיטו׃
עליו׃ בגד׃ ארגמן׃ 14 ונתנו׃ עליו׃
את׃ כל׃ כליו׃ אשר׃ ישרתו׃ עליו׃
את׃ המחתת׃ המזלגת׃ והיעים׃
והמזרקת׃ כל׃ כלי׃ המזבח׃ ופרשו׃
עליו׃ כסוי׃ עור׃ תחש׃ ושמו׃
בדיו׃
15 וכלה׃ אהרן׃ ובניו׃ לכסת׃ את׃
קדש׃ ואת׃ כל׃ כלי׃ הקדש׃ בנסע׃
המחנה׃ ואחרי׃ כן׃ יבאו׃ בני׃ קהת׃
לשאת׃ ולא׃ יגעו׃ בקדש׃ ומתו׃
אלה׃ משא׃ בני׃ קהת׃ באהל׃ מועד׃
16 ופקדת׃ אלעזר׃ בן׃ אהרן׃ הכהן׃
שמן׃ המאור׃ וקטרת׃ הסמים׃ ומנחת׃
התמיד׃ ושמן׃ המשחה׃ פקדת׃ כל׃
הצבא׃ בכל׃ אשר׃ בו׃ בקדש׃ ובכליו׃
17 וידבר׃ יהוה׃ אל׃ משה׃ ואל׃
אהרן׃ לאמר׃ 18 אל׃ תכריתו׃ את׃
שבט׃ משפחת׃ הקהתי׃ מתוך׃ הלוים׃
19 וזאת׃ עשו׃ להם׃ וחיו׃ ולא׃
ימותו׃ בגשתם׃ את׃ קדש׃ הקדשים׃
אהרן׃ ובניו׃ יבאו׃ ושמו׃ אתם׃
איש׃ איש׃ על׃ עבדתו׃ ועל׃ משאו׃
20 ולא׃ יבאו׃ לראות׃ כבלע׃ את׃
הקדש׃ ומתו׃
21 ויפקד׃ יהוה׃ את׃ משה׃ לאמר׃
22 גם׃ את׃ ראש׃ בני׃ גרשון׃ גם׃
הם׃ לבית׃ אבתם׃ למשפחתם׃
תפקד׃ אתם׃ 23 מבן שלשים שנה
ומעלה׃ עד׃ בן׃ חמשים שנה תפקד׃
אתם׃ כל׃ הבא׃ לצבא׃ לעבד׃ עבדה׃
באהל׃ מועד׃ 24 זאת׃ עבדת׃
משפחת׃ הגרשני׃ לעבד׃ ולמשא׃
25 ונשאו׃ את׃ יריעות׃ המשכן׃
ואת׃ אהל׃ מועד׃ מכסהו׃ ומכסה׃
התחש׃ אשר׃ עליו׃ מלמעלה׃ ואת׃
מסך׃ פתח׃ אהל׃ מועד׃ 26 ואת׃
קלעי החצר׃ ואת׃ מסך׃ פתח׃ שער׃
החצר׃ אשר׃ על׃ המשכן׃ ועל׃
המזבח׃ סביב׃ ואת׃ מיתריהם׃ ואת׃
כל׃ כלי׃ עבדתם׃ ואת׃ כל׃ אשר׃
יעשה׃ להם׃ ועבדו׃ 27 על׃ פי׃
אהרן׃ ובניו׃ כל׃ עבדת׃ בני׃
הגרשני׃ לכל׃ משאם׃ ולכל׃ עבדתם׃
ופקדתם׃ אתם׃ במשמרת׃ את׃ כל׃
משאם׃ 28 זאת׃ עבדת׃ משפחת׃
בני׃ הגרשני׃ באהל׃ מועד׃ ומשמרתם׃
ביד׃ איתמר׃ בן׃ אהרן׃ הכהן׃
29 בני׃ מררי׃ למשפחתם׃ לבית׃
אבתם׃ תפקד׃ אתם׃ 30 מבן שלשים
שנה ועד׃ בן׃ חמשים שנה תפקדם׃
כל׃ הבא׃ בצבא׃ לעבד׃ את׃ עבדת׃
אהל׃ מועד׃ 31 וזאת׃ משמרת׃
משאם׃ לכל׃ עבדתם׃ באהל׃ מועד׃
קרשי׃ המשכן׃ ובריחיו׃ ועמדיו׃
ואדניו׃ 32 ועמדי׃ החצר׃ סביב׃
ואדניהם׃ ויתדתם׃ ומיתריהם׃ לכל׃
כליהם׃ ולכל׃ עבדתם׃ ובשמות׃
תפקדו׃ את׃ כלי׃ משמרת׃ משאם׃
33 זאת׃ עבדת׃ משפחת׃ בני׃
מררי׃ לכל׃ עבדתם׃ באהל׃ מועד׃
ביד׃ איתמר׃ בן׃ אהרן׃ הכהן׃
34 ויפקד׃ משה׃ ואהרן׃ ונשיאי׃
העדה׃ את׃ בני׃ הקהתי׃ למשפחתם׃
ולבית׃ אבתם׃ 35 מבן שלשים שנה
ומעלה׃ ועד׃ בן׃ חמשים שנה כל׃
הבא׃ לצבא׃ לעבד׃ עבדה׃ באהל׃
מועד׃ 36 ויהיו׃ פקדיהם׃ למשפחתם׃
אלפים׃ ושבע׃ מאות׃ וחמשים׃
37 אלה׃ פקדי׃ משפחת׃ הקהתי׃
כל׃ העבד׃ באהל׃ מועד׃ אשר׃ פקד׃
משה׃ ואהרן׃ על׃ פי׃ יהוה׃ ביד׃
משה׃
38 ופקדי׃ בני׃ גרשון׃ למשפחתם׃
ולבית׃ אבתם׃ 39 מבן שלשים שנה
ומעלה׃ ועד׃ בן׃ חמשים שנה כל׃
הבא׃ לצבא׃ לעבד׃ עבדה׃ באהל׃
מועד׃ 40 ויהיו׃ פקדיהם׃ במשפחתם׃
לבית׃ אבתם׃ אלפים׃ ושש׃ מאות׃
ושלשים׃ 41 אלה׃ פקדי׃ משפחת׃
בני׃ גרשון׃ כל׃ העבד׃ באהל׃
מועד׃ אשר׃ פקד׃ משה׃ ואהרן׃ על׃
פי׃ יהוה׃
42 ופקדי׃ משפחת׃ בני׃ מררי׃
למשפחתם׃ לבית׃ אבתם׃ 43 מבן
שלשים שנה ומעלה׃ ועד׃ בן׃ חמשים
שנה כל׃ הבא׃ לצבא׃ לעבד׃ עבדה׃
באהל׃ מועד׃ 44 ויהיו׃ פקדיהם׃
למשפחתם׃ שלשת׃ אלפים׃ ומאתים׃
45 אלה׃ פקדי׃ משפחת׃ בני׃ מררי׃
אשר׃ פקד׃ משה׃ ואהרן׃ על׃ פי׃
יהוה׃ ביד׃ משה׃
46 כל׃ הפקדים׃ אשר׃ פקד׃ משה׃
ואהרן׃ ונשיאי׃ ישראל׃ את׃ הלוים׃
למשפחתם׃ ולבית׃ אבתם׃ 47 מבן
שלשים שנה ומעלה׃ ועד׃ בן׃ חמשים
שנה כל׃ הבא׃ לעבד׃ עבדת׃ עבדה׃
ועבדת׃ משא׃ באהל׃ מועד׃ 48 ויהיו׃
פקדיהם׃ שמנת׃ אלפים׃ וחמש׃ מאות׃
ושמנים׃ 49 על׃ פי׃ יהוה׃ פקד׃
אתם׃ ביד׃ משה׃ איש׃ איש׃ על׃
עבדתו׃ ועל׃ משאו׃ ואת׃ פקדיו׃
אשר׃ צוה׃ יהוה׃ את׃ משה׃

ᐱᓴᐦᐢ ᐅᐦᐧᐋ ᐯᐧᐃᐱᐢᐣ ᐁᐋ ᐁᐋᐢᑎᑦ, ᐯᐢᑭᐧᐣ ᑎᐢᑭ; ᑎᐧᐧᑎᐢᑲᐦᑎ ᑭᐢᐱᐧᐣᐢᐣ ᑎᐦ ᑭᐢᑎᐧᐧᐱᐢ ᐊᐢᑎᐧᐧᑫᐢ ᐅᑎᐱᐢ ᑭᐢᑎᐧᐧᑫᐢ ᐁᐋᐢᑎᑦ ᐁᐋᐢᑎᑦ ᐅᐦᐧᐋ ᐊᐢᑭᐧᐣᐢᐣ ᐁᐋᐢᑎᑦ ᐅᐦᐧᐋ ᐊᐢᑭᐧᐣᐢᐣ ᐁᐋᐢᑎᑦ.

11 ᑎᐧᐧᑎᐢᑲᐦᑎ ᑎᐧᐧᑎᐢᑲᐦᑎ ᐁᐋᐢᑎᑦ ᐅᐦᐧᐋ ᐊᐢᑭᐧᐣᐢᐣ

ᐯᐃᑲᓂᐧ ᐃᒥᑦᐱᐧ ᑲᐃᓂᐦᓯ ᓂᑭᒥᐦᐣᐱᐱᓂᐧ ᑲᑎᓂᐦᐱᐧ ᑲᑎ ᒥᒧᑎᑦᒋᐣ ᓴᒥᑲᓂᐧ ᐱᐦᐯᐱᐧ.

5 ᒋᐧ ᑲᒥᑲᓂᐧ ᓂᐃᓯᐦᓯ; (ᒥᑫᒪ ᑲᑎᐯᓂᒥᒋᐦᐣ ᓂᑭᒥᑦᐣᐦ ᒋᐦᒣᐦ ᒋᐃᓯᐦᓯ,) ᑭᒥᓂᐊᓯᐦᐣ ᓴᐃᐦᑲᓂᐧ, ᓂᐃᓯᐦᓯ ᑭᓯᐊᐱᐧ ᑲᐃᐦᐣᐦᐣᐧ ᐦᑲᐊᐯᐦᒋᐦᐧ ᐱᐧ ᒥᒧᑎᐦᑭᒪᓴᒥᓂᐦᐧ ᐱᐧ ᐯᐱᐧ ᐱᐦᐯᐱᐧ.

6 ᑎᐦᐧ ᒪᑲ ᓂᑭᒥᐱᑎᐣ, ᓴᐃᐦᒪᐧ ᑭᐃᓯᐦ, ᐱᐦᐧ ᐱᐧᑎᐦᑭᒪᓯᐦᐣ ᓂᐃᐧᐊᐧᐣᐦᐧ ᒋᐧᒪ ᒪᐦᑲ: ᑭᒪᒪ ᓂᑭᒪᓀᐊᐧᐣᐦᐧ ᐱᐧᒪ ᓂᒪᐊᐧᐣᐦᐧ ᐱᐧᒪ ᐃᐦᐧᐊᐧᐣᐦᐧ ᐱᐧᒪ ᐱ

ᒥᓇ ᐅᐟᓇᓇᖏᑦᓂᓇᓴᓂᐢᐣ, ᒥᓇ ᑲᐟᑭᓴᐤ ᓇᐃᐢᐣ ᐢᐃᓂᑦᓂᓇᓂᐢᐣ ᐊᓂᓴᑦ, ᒥᓇ ᔑᐢᓂᓂᓴᑦ ᐞᐢᐣᐟ ᒥᐟᐣ'.

3 ᐊᓂᓂᐢ ᒪᑦ, ᑭᓘᒪ ᐅᐢᐱᐟᑎᓂᓀᐢ ᐅᐃᓂᓵᑦᓂᐢ ᓂᑭᓴᒪᓂᐢᐣ, ᓂᓀᐢ ᑎᐱᓴᐅᐢ· ᓂᓀᓂᓂᐤ ᐅᐟᐣ, ᐅᐢᐃᓂᓂᓂᓴᓂᐤ ᒥᓇ ᓂᓂᓂᓂᓘᒪᐢ ᐅᐃᓂᓵᑦᓂᓇᓴᓂᐢᐣ, ᐊᓂᓂᐢ ᒥᓇ ᐊᐃᓂᓂᓇᐣ ᑲᐟᐱᓴᓂᓂᓂᓂᓴᓂᐢ ᑲᓇᑭᐃᓵᑦᓂᓇᓴᓂᐢᐣ,

4 ᓂᐢᓀᓂᐤ ᐟᐟᑎᑎᓭᐢᑎᓀᓇᓂᐤ ᓀᓂᐢᐣ ᐅᐢᐃᓂᓂᓂᓂᐤ, ᐅᐢᐟ ᐅᐢᐃᓂᓂᓂᓂᐤ, ᒥᓇ ᑌᓀᓂᓀᐢ ᐟᐟᑎᓭᐢᑎᓀᓇᓂᐤ ᓀᓂᐢᐣ ᐟᐟᑎᓭᐢᑎᓀᓇᓂᐤ, ᐟᑎᐯᐢᐅᐢᐃᓂᓀᐢ ᐊᓂᓂᐢᐣᓭᐢ ᐊᓂᓂᐢᐣᓭᐢ ᐃ

ᑌᐱᑦ ᑲᖏᒪᐃᐢᓴ, ᐅᑭᖏᒥᐞᑦᒪᐃᐢᓂᐟ: ᑭᓇ ᑲᖏᓂᐢᐤ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐊ ᐅᑭᖏᓇᓇᖏᐞᐃᑦᑭᐞ.

21 ᑲᖏᓂᐢᐤ ᒪᓴ ᖏᖏᐅᐳᒪᓵᓴᐟ, ᑭᓇ ᖏᖏᑭᐃᓂᓂᐢᐞᐃᐟ, ᑭᓇ ᑲᖏᓂᐢᐤ ᐅᐃᓂᓴ ᖏᖏᐅᐳᒪᐢᐤ ᑌᐱᐟ, ᐸᐢᑕᐱᐢᑕᐞᐃᐢᐞᐃᐟ ᓴᐞᐅᒪᓇ ᖏᖏᐅᐳᒪᐞᐃ.

23 ᑲᑎᐱᓂᖏᐟ, ᒪᓴ ᓇᐢᐱᐟ ᐹᒪᒪᑦᒉᐞᐢᐤ ᓴᐞᐅᒪᓇ ᐃᓂᑦ ᐯᐢᑕᒪᐱᓂᐟ, ᑲᖏᐢᐤ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ, ᑭᓇ ᐅᑭᖏᐢᐞᑦᐟ ᖏᖏᐅᐳᒪᐢᐤ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ, ᑭᓇ ᑲᑎᐱᓂᖏᐟ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ.

26 ¶ ᐅᐃᓂ ᐅᒪ ᑌᐱᐟ ᐅᐃᓂᓴ ᓂᐟ ᑲᐃᓂᓂᖏᑦᓂᓄᑭᒪᑦᒉᐃᐞᐟ ᑲᖏᐢᐤ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ.

27 ᓄᑦᑕᓇᐢ ᐱᐳᓇ· ᑲᖏᖏᐅᐳᒪᓄᑦᐯᐞᐢ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ; ᑌᑦᐃᐳ ᐱᐳᓇ· ᑲᖏᖏᐅᐳᒪᐢᐞᐃᐢ ᐃᑦᓂᐢ, ᓂᐢᐣᑕᑦᓇᐢ ᓂᐢᐣᐱᐟ ᐱᐳᓇ· ᑲᖏᖏᐅᐳᒪᐢᐞᐃᐢ ᑫᐞᐅᐱᐞᑕᐞᐟ.

28 ᑲᖏᓂᐢᐤ ᒪᓴ ᒥᓂᐢᐳᓴᐞᐃᐞᐢᐞᐟ, ᑭᓇ ᐅᐱᓴᓄᐢᑲᐞᐟ ᑲᖏᓂᐢᐤ ᐅᐃᓂᓴ ᐅᑭᖏᐢᐞᑦᐟ ᐅᑭᓄᑦᒉᐃᐞᐟ: ᐊᓂᐃ ᒪᓴ ᐱᐞᐅᒪᓇ ᐅᐃᓂᓴ ᑲᐊᐢᐣᐢ ᑲᖏᐢᐤ ᐅᐃᐢᐞᐃᐢᐞᐃ.

29 ᐅᑎᓂᖏᑎᐃᐞᓇ ᒪᓴ ᑌᐱᐟ ᑲᖏᐢᐤᐅᑦᒪ, ᓂᐢᑕᐟ ᐃᓇᐢᑲᐟ, ᑲᐢᐟ, ᒪᓂᓇᖏᐃᑲᐞᐅᐞᐟ ᐅᒪᓂᓇᖏᐃᑲᐞᐢᐞᐟ ᑭᓂᐢᐤᐅᐞᐟ ᐅᑭᐢᑕᐞᐢᐤᐅᐞᐟ, ᑭᓇ ᐅᒪᓂᓇᖏᐃᑲᐞᐢᐞᐟ ᓄᑕᐟ ᐅᐱᐞᑭᐢᐞᐃᐢᐞᐟ, ᑭᓇ ᐅᒪᓂᓇᐃᑲᐞᐢᐞᐟ ᑲᐟ ᐅᑭᐢᑕᐞᐢᐤᐅᐞᐟ.

30 ᐊᓂᐢ ᖏᖏᐳᐢᐤ ᐅᑭᒪᐃᐞᐃᐞᐟ ᑭᓇ ᐅᑭᖏᐳᐃᐞᐃᐞᐟ, ᑭᓇ ᐱᓂᑦᐞᐟ ᑲᐸᓂᓂᐢᑕᐞᐟ, ᑭᓇ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ, ᑭᓇ ᖏᖏᐳᐢᐤ ᐅᑭᒪᐃᐞᐃᐞᐟ ᐊᐢᑭᐞᐃ.

ᔭᓵᐞᐢ ᒪᓂᓇᖏᐃᑲᐞ ᐞᐢᐣᐞᐃᑭᐢᐞ.

ᒪᑎᓇᒪᐞ ᓂᐢᑕᐟ.

1 ᓵᐢᐅᒪᐞ ᒪᓴ ᑌᐱᐟ ᐅᐞᐢᓵ ᑭᖏᒪᐢᑲᐃᐞᓂᐞᐢᐞᐟ ᐅᐳᑭᒪᐃᐞᐃᐞᓂᐢᐟ, ᑭᓇ ᑲᑎᐱᓂᖏᐢᐤᐅᑭᓇᐢᐟ ᐅᑭᓵᒪᓂᐳᒪ ᑭᖏᐃᐞᐃᐞᐟ, ᑭᓇ ᐃᐢᐣᐱᐟ ᐯᑭᖏᒪᒥᑌᓇᐢᐟ.

2 ᓵᐢᐅᒪᐞ ᒪᓴ ᑭᖏᐞᒥᐢᐯᐞ ᑲᖏᐢᐤ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ, ᑲᑎᐱᓂᖏᒪᓇᐟ, ᑭᓇ ᒥᑦᐢᐞᑦᒪᐃᐞᐢᐤᐅᐞᐟ, ᑭᓇ ᐅᓇᐞᐅᐞᐃᐞᐟ, ᑭᓇ ᑲᐸᓇᐟ ᑲᐅᓇᐞᐃᐞᓇᐟ ᐅᑦᒪᐃᐞᐃᐞᐟ, ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ, ᑭᓇ ᑲᓂᐞᐢᐞᐃᐞᐟ ᑲᐅᓇᐞᐃᐞᓇᐟ ᐅᑦᒪᐃᐞᐃᐞᐟ.

3 ᐅᐞᐢᓵ ᒪᓵ ᓵᐢᐅᒪᐞ, ᑭᓇ ᖏᖏᐳᐢᐤ ᑲᒪᒪᐅᐞᐞᑲᑎᑦᐟ, ᑲᐢᐟᓇᒪᐞᐟ ᑲᐃᐢᑕᐞᐟ ᑲᐊᑲᐞᐳᐢᐞᐟ ᐸᐢᐣᐃᐞᐟ; ᐳᑫᒪ ᐅᐞᐢᓵ ᖏᖏᐃᑲᐞᐢᐤᐅᐞᐟ ᐊᓂᐃᐞᐃᐞᐟ ᐅᑭᓇᐢᐤᐅᐞᐟ ᐅᑭᒪᒪᐞᐅᐞᑲᑎᐞᐟ, ᑲᐢᐟᓇᒪᐞᐟ ᐅᑭᓇᐢᐤᐅᐞᐟ ᐅᑭᒪᒪᐞᐅᐞᑲᑎᐞᐟ.

4 ᒪᓴ ᐅᑦᐞᐳᐢ ᐸᓵᒪᓂᐢ ᑌᐱᐟ ᐅᑭᖏᐢᐤᐅᑦᒪᐢ ᑲᐢᐟᓇᒪᐞᐟ ᐃᐢᐣᐅᐃᐢᐞᐃ, ᐅᐞᐢᓵ ᐅᑭᖏᐢᐤᐅ

12 ᓂᔨᓐᖏᐃᓐ ᒥᓇ ᑭᓐᓄᕆᑕᒪᐃᓐ ᑭᒥᓄᖏᐃᓐ ; ᒥᓇ ᑭᖏᒥᓄᑎ ᐁᑦᓂᑎᐅᐃᓇ, ᒥᓇ ᒥᔨᐅᐃᓐ, ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐁᓄᐊᓂᐅᐃᓐ, ᐊᓂᒪ ᐁᖏ ᖃᑭᖏᐃᓐᓂᑦ ᑭᐱᑦᑐᒪᐃᓐ ᖃᑭᖏᓄᖏᒪᐃᓐ ᖃᑭᖏᓄᖏᒪᐃᓐ ᐁᑦᓂᑎᐅᐃᓇ ᐁᖏ

ᐊᓯᑦ ᑲᓇ"ᐃᐱᑦ ᑭᑕᓯᓕᓂᒪᑦ, ᒥᓇ ᑲᓇ"ᐃᓕᓂ' ᑭᑕᓯᓕᓂᒪ ᓂᐁᑭᒪᑦ ᑌᐱ' ᑲ"ᓯᐃᓂ.

15 <"ᑫ·ᓯᑲᓂᓕᑦ ᒪᑲ, ᒥᓇ ᐃᐢᑫ·ᓯᑦᑐ ᐱᒥ, ᒥᓇ ᓯᑦᓇᓄ, ᓂᐁᑭᒪᑦ ᑲᑭ"ᐊᕕᒍᑦᓯᓇ, ᑭᑦᑦ ᑲᓪ-ᐃᓯᑎᐊᐊᒪᐅ·ᑦ ᑭᑕᐢᑫᑦᑲᓇ:

16 ᓂᓇᑭᓴᑦᓭ"ᑎᑲ·ᓄᓇ ᒪᑲ ᕿᐁᐯᓄᑐ ᑭ"ᑦ, ᐃᑦᑲᑯ᙮ ᑫᓇᐅᑭ·ᑦ"ᑕᒪᑐ: ᓂᓇᐃᑦᐱᓄᓇ ᒪᑲ ᑭ"ᑦᓇᑦ ᔨᑦ ᐃᓯ; ᖃᕿᑦᓴᐊᑎᓕᓵᑦ ᒪᑲ ᓇᓇᐃᑦᐱᓄᓇ).

17 ¶ ᓴᕿᐅᒪᐢ ᒪᑲ ᑭ"ᐊᑎᐢᓂ ᑲ"ᑭᓴᓂ ᒪᓂᑌᐊ· ᑲᐊᑦᐱᓇᑦ ᐃᐢᕿᐁᐃᕿ ᐊᐢᑭᑦ, ᒣ·"ᑦ ᑲᑭ"ᐃᓯ ᐊᑭᒪᓂ"ᓇᑐ ᑌᐱᑕ ᐅ"ᓯᐃ·ᓴ; ᑭ"ᒥᓴᑲᓯ·ᐊ·ᑦ ᒥᓯ"ᑐᒥᓇᓂ· ᓂᓴᓇᓂᒥᓇᓂ· ᑭ"ᑦᒥᓯ"ᑐᒥᓇᓂ· ᒥᓇ ᓂᓯᓯ·ᓴ· ᒥᓯ"ᑐᒥᓇᓂ· ᐊᓇᓯ·ᑦ.

18 ᑭ"ᐊᓴ° ᒪᑲ ᑌᓯᐅᐳᒥᓇᓂ· ᑭ"ᒥᒥᓯ"ᑐᒥᓇᓂ· ᐁᐅᑯᓂ ᑭᑭᓇᓴᓯᑫᓴᓕ, ᐁᐅᓕ ᐊᓴᓇᓴᓂᒥᓇᓂ· ᑭ"ᒥᒥᓯ"ᑐᒥᓇᓂ· ᑭᑭᓇᓴᓯᑫᓴᓕᑫᓴᓕ, ᐊ·ᑲᓵ, ᐁᐅᓕ ᓂᓯᓯ·ᓴ· ᒥᓯ"ᑐᒥᓇᓂ· ᐅᓇᑲᓯᐊ·ᐃᐅᑫᐃ·ᑲ·, ᒥᓇᓂᒥᓇᓂ·.

ᒪᓂᓇᒪᑲᐢ ᓂᓐ.

1 ᐁᑲ· ᒪᑲ ᓴᕿᐅᒪᐢ ᑭᓯᐯ·ᐊ·ᓯᓴᐃᑲᓂᓇ"ᑲᐁ·° ᑲᓂᐯᓴᓇ"ᑭᑫᓴᓕ, ᑫᕿᐊᓴᓇᓴᓂᐊᑦ ᑲᑭ"ᐃᓯᑦ, ᐃᑕ ᑲᓂᐯᓴᓇ"ᑭᑫᓴᓕ, ᑲᑭ"ᓇᓯᐃᓯᓂᐊᓴᓕᑫᓴᓕ, ᑲᓂᓴᓕ ᐅ"ᓯᐃ·ᓴ, ᐃᑕ ᑲᓂᐯᓴᓇ"ᑭᑫᓴᓕ, ᑲᑭ"ᓇᓯᐃᓯᓂᐊᓴᓕ

ᑲᑭᐦᐁᑉ·ᓀᑲᑲᐸᐃᐧᐣᑕᑲ·ᐤ, ᒥᑕᑕᐦᐟ ᐯᓴᐧ ᐁᐱᐟ, ᐅᐁ·ᓀᑲᑲᐸᐃᐧᐣᑕᐦᑭᐧ ᑭᐦᑲᒥᓂᐤ. ᓂᓴ·ᐤ ᐅᐦᐱ-ᒥᑲᐸᐃᐧᑲᑭᐧ ᒪᓐᔑᓴᐧ ᑭᐦᐦᑭᐢᑌᐤ, ᐃᐣᐸ ᐅᐦᐦᐦ-ᑭᓯᓴᑌᐧ.

4 ᑭᐦᓂᐸᐃᐧᐸᒪᑲᐣ ᑕᐦᒉᐧ ᒥᑕᑕᐦᐟ ᓂᓯᓴᐧ, ᒪᓐᔑᓴᐧ ᐁᐅᐸᐃᐧᑲᑭᐧ ᑭᐅᐁᐱᐧᐦᓂᐤ, ᒥᓇ ᓂᓐᔑ ᐁᐃᐸᐃᐧᑲᑭᐧ ᓴᑲᐯᐧᐦᓂᐤ, ᒥᓇ ᓂᓐᔑ ᐁᐃᐸᐃᐧᑲᑭᐧ ᐊᐦᐧᐸᓂᐤ; ᐊᓂᒪ ᒪᓇ ᑭᐦᑲᒥ ᑕᐦᒉᐧ ᑭᐦᐊᐧᐣᑌᐤ, ᒥᓇ ᑲᐦᑭᐦᐟ ᐃᐦᐸᓂᐤ ᐁᐱᐧᐦᓂᐤ ᐃᐦᐧᐸᐃᐧᐣᑕᐦᑭᐧ ᐊᐦᐧᐸᓂᐤ; ᐊᓂᒪ ᒪᓇ ᑭᐦᑲᒥ ᑕᐦᒉᐧ ᑭᐦᐊᐧᐣᑌᐤ ᐃᐦᐧᐸᐃᐧᐣᑕᐦᑭᐧ

ᑲᒪᐤ.ᑭᐅᐱᓂᓪ ᐃᓕᐢᐅᐃᐢ, ᑲᒪᐤ.ᑭᐅᐱᐊ.ᖅᐢᓯ ᑭᑭ ᐊᐢᑭᓪ, ᑭᖅᓯᑭᑫᐊ.ᓵ ᒪᓄᑎᒃ., ᒥᓇ ᒧᓐᔪᓵ., ᐊᓂᐃ ᐅᒃ ᓂᑭᖅᐃ.ᓂᒥᖅᓯ ᐊᐳᖅ ᓂᑭᖅᑭᑭᒥᖅᓯ ᑲᐃᓐᐅᖅᓯᒥᖅᓂᓵ.

7 ᐸᑭᑫᐃ.ᓵᓂᐊ.ᓵ ᒪᓇ ᑭᖅᐱ)ᖁᑦᐊ.ᓵ ᐊᐢᓵ ᐅᑭᑭᒥᐅ.ᐃ.ᓵ ᑲᑎᐅᓵᖅᑫᓵ, ᐊᓂᑦ ᑫᐊᖏᓵ, ᐊᓂᑦ ᑲᑫᓐ.ᐃ.ᑲᒥᐞᓵ, ᐃᑦ ᒪᐊ.ᒣ ᑲᖏᓐᓂᐊᒪᒪᓵ : ᑲᑎᐃ ᐊ.ᑕᐢᑕᖏ.ᓂᐊ.ᓵ ᖃᐊᐃᒪᓵ :

8 ᑫᑫᒪ ᖃᐊᐃᒪᒪᓵ ᑭᖅᓴ.ᖁᑕᐢᖏ.ᖏᑦᒪᒪ.ᓵ ᐊᐢᓵ, ᒥᓇ ᖃᐊᐃᒪᒪᓵ ᑭᖅᐊᖏ.ᓇᐊᒪ.ᓵ ᐊᐢᓵ, ᐊᓂᑦ ᑭᐅᖅ.ᐃ.ᑲᒥᐞᓵ ᐃᑦ ᒪᐊ.ᒣ ᑲᖏᓐᓂᐊᒪᒪᓵ ᑭᖅᐱᓵᖅᑫᓵ.

9 ᑭᖅᑫᓇᓪᒪ.ᓵ ᒪᖁ ᑭᐢᖏᑎᖏᖁᓇ ᐊᐢᓵ ᑐᖅᑭ, ᐊᓂᐃ ᐅᑭᑭᒥᐅ.ᐃ.ᓵ ᐊᐢᓵ, ᐊᓂᑦ ᑭᐢᖏᖁᓇ ᑭᖅᖏᖁᓇ ᑭᖅᖏᖁᓇ

16 ᐁᑲᐧ ᐃᓴᐣ ᐅ ᑲᑎᐯᐅᖏᑎᑫᓴᐧ ᐅᑭᓴᒪᓂᔪᒪ ᐃᐢᓵᐁᐃᐢ ᑲᓇᐅᖏᐢᒪᒥᐣ ᐅᑎᐃᑦᓂᒪᐣ ᑕᑐᐢᑫᔪᓴᐧ ᑌᐱᓂ ᓄᐢᓂᐃᓂᐣ ᐁᑎᐃᑦᓂᒪᐣ ᐊᓂᓂᐣ ᐁᑎᐃᑦᓂᒪᐣ ᐁᑎᐃᑦᓂᒪᐣ ᐁᑎᐃᑦᓂᒪ

ᒪᑎᐦᐣ ᑲᐢᑲᐦᐃᐣ ᐅᐢᑲᐦᐃᐣ ᑭᓂ

ᐃᐧᐃᐧᓂᐧ, ᒣᐧᐣᑭ ᑲᑭᐣᐃᓯᑭᑲᒪᑭᓪᑐ ᑌᐱᐟ ᑯᐣ-ᕀᐃᐧ, ᐁᐃᑕᑭᓪᑐ, ᓀᒪᐃᐧᖅ ᑭᖟᐢᐣᑌᐣᐃᐢᐣ ᐊᑦᓭᓯᓂᐧ ᐊᑦᓭᓯᓂᐧᑦᐟ ᐃᐢᐣᐁᐃᐢᐊᐧ.

19 ᒪᖟ ᑲᐢᐱᐣ ᓇᑲᓯᐊᑯ, ᒥᓓ ᐁᐧᐱᓓᒣᐞᑯ ᓂᑎᓯᐣᑦᑦᐧᐃᐧᓓ ᒥᓓ ᓂᖟᑫᐢᑭᒪᒍᐁᐧᐃᐧᓓ, ᑲᑲᐣ ᓂᐃᐧᐊᑦᓯᑎᑦᐁᐧᑲᐧᐃᐧ ᐅᐢᖟᐣᑦᐧᐃᐧ, ᒥᓓ ᑲᑲᐣᐱᖟᐧᓇᐢᓯᑦᐁᐧᑲᐧᐃᐧ:

20 ᓂᖟᐃᐧᒪᒋᑎᐱᐞᑲᑭᐃᐧᐣ ᐃᐣ ᓂᑦᑭᐢᖅ ᐅᐞᐣ ᑲᑲᐣᐱᓴᖟᐧᐣᑦ; ᒥᓓ ᐅᒪ ᐃᐧᐣᖟᐃᖟᐣ, ᑲᑲᐣᖟᓂᖟᐧᑦᐧᐃᐧ ᐅᐞᐣ, ᒥᓓ ᓂᖟᐁᐧᐱᐣᐃᐧ ᐅᑦᑎᑦᐁᐧᑲᐧᐃᐧ ᒥᓓ ᖟᑕᐃᐧᐣᐃᒍᐧᐢ ᐃᑦᑭᐃᐧ ᑕᐢᐣᐃᐧᐣᑦ ᐅᐞᐣ, ᒥᓓ ᓂᖟᐃᐧᐱᐣᐃᐧ ᐅᑦᑎᑦᐁᐧᑲᐧᐃᐧ ᐃᑦᑭᐃᐧ ᐊᑦᓭᓯᓂᐧᑦᐟ.

21 ᐅᒪ ᒪᖟ ᐃᐧᐣᖟᐃᖟᐣ ᖟᐃᑦᐣᑦ, ᑌᑦᒪᒪᣔᖟᑦᑦ ᑦᐣ) ᐊᐃᐧᐣᐟ ᑫᒪᐣᑫᐢ; ᐁᐞᐣ ᒪᖟ ᖟᑦᐃᑕᑌᐧᐣ, ᑲᖟᐢᐣᐱᐣᐢᐣᐟ ᐅᐞᐣ ᐅᒪ ᐊᐣᐱᐣᐢᐣᐟ ᐅᐞᐣ, ᒥᓓ ᓂᖟᐃᐧᐱᐣᐢᐣᐟ ᐊᐣᐱᐣᐢᐣᐟ ᐊᑦᓭᓯᓂᐧᑦᐟ ᐃᐢᐣᐁᐃᐢᐊᐧ ᐅᐞᐣ ᐊᑦᓭᓯᓂᐧᑦᐟ ᐃᐢᐣᐁᐃᐢᐊᐧ

ᒪᓂᓇᒪᒃ ᓂᒃ ᒥᑦᑕᖏᑦ.

1 ᐃᓕᓴ ᒪᒃ ᓯᑦ ᐳᖏᑭᐅᒪᓇᓕᓐ ᑲᐯᖏᑕᙵ ᑕᐊᓕ-ᑭᒥᒥᖏᑦ ᓴᐃᐅᒪᓇ, ᐳᖏᐯᓂᑕᐃᓕᑲᓐ ᑭᑎᐅᒪᓇ ᑕᐊᓴᒪᓂᓴᐅ ᑲᑫᓕᖏᓐ ᐅᐳᑎ ᓂᐃᑦᓴᐊᑎᙵ, ᐳᖏᑎ ᒥᖏᖏ' ᕿᐃᓐᓂᐊᓐ', ᒋᓇ ᐃᓕᒃᐃᓐᓴᓇ ᑲᓇᑦᓴᓐ', ᒋᓇ ᐅᓴᐃᓐᓯᓂᑕᐊᓐ ᓇᓐᐱᒻ ᒥᑦᑕᐃ, ᒋᓇ ᐅᒥᓴᓯᓴᓯ' ᐊᓯᓂᓗ ; ᐃᓐᐃ ᒪᒃ ᑲᐯᓇᑦ' ᓴᐃᐅᒪᓇ, ᐳᖏᐊᓗᓴᓐᓇᒃ, ᐊᓯᐅᒪᓇᑦᑕᐅᓐ ᐅᐳᐃᙵ.

2 ᓴᐃᐅᒻ ᒪᒃ ᐳᖏᐃᓐᖏᑕᒪᓂᓐ ᑲᖏᓂᓐ ᐅᑲᑫᓐ-ᐳᖏᑫᒧᓂᓴᐊᓐ ; ᓇᒪ ᑫᒃ ᐳᖏᑲᑦ ᓴᐃᐅᒻ ᐅᑲ ᐳᓕᐃᓐᖏᑕᒪᓂᓐᑦ',

3 ᐃᓐᐃ ᒪᒃ ᓯᑦ ᐳᖏᐅᑭᒪᓇᓂᓐ ᑲᓇᓐᑦᖏᑦ ᐅᓂᑦᓐᑲᐃᓂᓴᐊᓐ ᓴᐃᐅᒪᓇ, ᒋᓇ ᐊᓂᒪ ᓇᓐᑲ-ᐃᑲᓂᓴᐊᓐ ᑲᐸᖏᓇᓂᓴᐊᓐ ;

4 ᒋᓇ ᐅᒋᐳᒥᒥᓴᐊᓐ ᐅᒋᐳᓯᐃᓐᓇᓐᑎᓂᓴᓐ, ᒋᓇ ᐅᐊᐱᐃᓴ' ᐅᑕᓐᑫᖏᑲᑲᓴᐊᓐ, ᒋᓇ ᐅᐃᓯᐊᓐᓂᓯᓴᐊᓐ ; ᒋᓇ ᑲᖏᖏᓐᓴᓴᓂᓴᐊᓐ ᐳᖏᑲᓂᓴᐊᓐ ; ᒋᓇ ᐃᐸ ᑲᐊᑎᐅᒻᐳᒥᐃᐅᒻᑌᓴᓴ' ᑲᑎᐱᓴᓂᓴᐊᓐ ; ᐅᐊᐊᓐᑲᑲᑲᓴᐊᓐ ᐳᖏᐱᓴᐊᓐ ᐃᓕᐊᓐ ᑫᐱᓴᓐ ᐳᖏᖏᓐᑲᓐ.

5 ᐅᒥᓯ ᒪᒃ ᐳᖏᐃᑌᓂ ᐳᖏᐳᖏᑕᒪᓇᓐ, ᕿᕽᓂᐃᓐ-ᓴᕽ ᑌᓴ ᑲᐸᖏᐯᖏᑕᒪᓂ ᑎᐱᓴᐅᓐ ᓂᕐᑕᐸᓂ ᐅᐃᓐᕽᑎᑌᑭ ᐳᓂᓯᖏᑫᐃᓐᓇ ᒋᓇ ᐳᓂᕽᓐᑲᐃᓐᓂ :

6 ᐅᓴᐅᓐᓂ ᒪᒃ ᓇᒪᐃᓴ ᓂᐸᖏᕽᐯᓐᖏᑕᒪᓐᑦ ᑲᐃ-ᑌᓐᓂᓴ, ᕿᓂᒪᒻ ᐃᓴᓓᓂ ᑲᐯᐃᐅᖏᑌᓴᓐ, ᒋᓇ ᓂᓐ-ᐸᓯᓓᓂ ᑲᐅᖏᓓᐃᕽᖏᑕᒪ ; ᐸᓐᑦ ᒪᒃ, ᓇᒪᕈᐃᓐ-ᐃᐱᖏᓓᐃᕽᖏᑕᒪᓐᑦ ᐅᓯᐸᖏᓓᐃᕽᖏᑕᒪᓐᑦ ᐳᓂᕽᓐᑲᐃᓐᓂᓴᐊᓐ ᐅᐃᓐᕽᑎᑌᑭ

ᑮᖏᓐ, ᒥᓐ ᐊᓴᐃᐧᓂᓐ, ᐅᑦᑦᓂᖏᐱᓴᓄ, ᒥᓐ ᓴᐊᐧᐃᓐᓐ-ᓂᖏᐧ, ᒥᑦᑕᑎᒪᐧ, ᒥᓐ ᓴᓯᒥᑦᑕᑎᒪᐧ, ᓀᐣᐃᓂᓂᐣ ᐧᐣ>ᐣ.

25 ¶ ᓴᐢᐅᒪᐢ ᒪᓀ ᑭᐣᐊᓄᐤ ᓂᐃᐧᐃᐤ ᑭᐣᒥᒥᐧᐣ-ᒥᑦᓀᐤ ᒥᒥᒪᓴᖏᐃᐧᓀᓐ ᒥᓐ ᑎᐣᑎᐱᑦᓂᓀᐢᖏᐧ, ᒥᓐ ᒥᑦᑦᐣᐟ ᓄᓯᐢᐟ ᑭᐣᒥᒥᐧᐣᒥᑦᓀᐤ ᒥᑦᑎᑎᓄᓂᐣᐧ; ᐊᓂᐃ ᑲᑭᐣᐸᑭᑎᓄᐟ ᑎᐣᑎᐱᑦᓂᓀᐢᖏᐧ ᑕᑌᓀᐢ, ᐊᓂᑭ ᑭᐣᑕᑭᒪᐢ ᐃᐢᑦᐧᐣ.

26 ¶ ᑭᐣᑎᐱᓄᒣᐤ ᒪᓀ ᖁᐣᑫᓄ ᑭᐣᒥᓄᑭᒪᐧᐣ ᓯᐱᐢ ᐅᐣᑭ ᐱᓄᓐ ᐅᑦᑭᓯᐧᐢ ᐱᐢᐃᐣᑦᓀ ᐃᐣᐧ, ᒥᓐ ᐅᑭᓯᐸᐢ ᐃᑭᐣᐟ.

27 ᑭᐣᒥᓄᑭᒪᐤ ᒪᓀ ᑭᐅᓯᐣᐅᐤ ᓯᓂᑑᐧᐣ ᐊᐢᑲᓯᐧᐢ, ᑕᐱᐣᓯᐟ ᐊᓯᓂᖏ, ᒥᓐ ᒪᓯᑲᓀᖏᓂᖁ. ᑭᐃᓯᐤ ᑕᐱᐣᓯᐟ ᓯᓯᑐᐢ ᒥᐣᑎᖁ. ᑲᑐᑑᐧᐣ ᐊᓂᑕ ᑦᑦᐣᑦᓀᐣᐟ ᐃᑭᐣᐟ ᐅᑭᓯᐸᐢ ᐃᑭᐣᐟ ᐃᑭᐣᐟ.

28 ᑲᐣᐯᒪᐅᐧᐊᐧᐣ ᒪᓀ ᖁᐣᑕᒪᓄ ᒥᐣᑎᒪᐧ ᐃᑭᐣᑎᐣᐢ ᑕᐣᐟ, ᒥᓄ ᒥᓯᐅᐧ ᓫᐧᑭᐢ ᑕᐣᐟ.

29 ¶ ᑲᐣᑭᐣᐟ ᒪᓀ ᑕᑎᓯᐣᑭᐊᓄ ᖁᐣᑕᒪᐣ, ᓂᐣᑦᐟ ᒥᓄ ᐃᐣᑲᐧᐣᐢ, ᓄᒪᑭ ᒪᓯᓄᐣᐱᐃᑲᑎᐧ ᑕᒪᓯᓄᐣᐱᐃᓄᓂᐣᐧ ᐅᑭᓯᐸᐢ ᑕᐣᐟ, ᒥᓄ ᑕᐣᐧᐣᑭᐊᑲᓂᐣᐢ ᐅᐊᐧᐣᐧ ᖁᐣᑲᐧᐣᐢ ᐅᐊᐧᐣᐧ ᐅᐊᐧᐣᐧ ᐅᐊᐧᐣᐧ

19 ᐃᓗᐊᕐᓯᐊᑦ ᒪᒃ ᑭᓇᐅᑦᒪᓕᒃ ᑌᐱᑦ ᐃᓕᓴᕐᓂ ᐊᓕᓐᓂᓪ ᒥᒃᓴᓂᖅ.

ᒪᓂᓇᒪᓕᒃ ᒥᑦᑎᓂᓪ ᐅᖃᐅᓯᓂᓪ.

1 ᐃᓗᐊ ᒪᒃ ᖃᐃᓕᓴᐅᑦ ᓄᑕᐅᓴᖅ ᖁᐊᑦᓴᐊᒥᖅ, ᑭᓪᓕᐊᓕᒃᓯᓗ ᐃᓕᓴᕐᓂ ᔨᑦ ᒥᒃ ᒥᑦᑎᓂᓪ ᓄᑕᐅᓴᖅ ᐊᑐᓂᓗᓐᓂᑦ, ᓄᑎᓐᓂᑦᑕᓂᐊᓕᖅ, ᑭᓱᓂᐊᓕᒃ ᐃᓗᐊᕐᓯᐊᑦᑐᓗ, ᓄᐃ ᓄᑕᐅᑦᓯᐅᓴᐅᑦ ᐃᓕᓴᕐᓂᑦ.

2 ᒪᒃ ᓄᑎᐅᓐᓂᑎᓐᓂ ᐅᓂᑌᐃᓐ ᑭᓐᐅᑎᑎᓐ ᓴᒪᓐᓄ ᑭᓴᓐᓄᑐᒪ, ᐅᐃᑦᑕᓐᓂ ᐃᓗᐊᕐᓯᐊᑦᑐᓗ, ᓄᐃ ᓄᑕᐅᑦᓯᐅᓴᐅᑦ ᐃᓗᐊᕐᓯᐊᑦᑐᓗ.

3 ᐊᓴᒥ ᖁᐃᓐᓇᐊᑦ ᐅᓄᐃᓐᐃᓐ ᑭᓐᐅᑎᑎᓐ ᓴᒪᓐᓄ ᑭᓴᓐᓄᑐᒪ, ᒥᓐᐅᑦᑕᓐᓂᑦ ᐃᓗᐊᕐᓯᐊᑦᑐᓗ, ᓄᐃ ᓄᑕᐅᑦᓯᐅᓴᐅᑦ ᐃᓗᐊᕐᓯᐊᑦᑐᓗ.

4 ᐅᑎᓗ ᐃᑌᐃᓐ ᓄᑎᐅᓐᓂᑎᓐᓂᑦ, ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᓐᓇᐃᓐᓇᕐᓇᑦᓐᓂᑦ, ᐊᓐᓂᑎ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᓴᓐᓄᑐᒪᓂᑦᓐᓂᑦ ᑭᓱᓐᓂᑦᓐᓂᑦ; ᓴᕐᓂᑦᑕᓐᓂᑦ ᐅᑎᓗ ᐃᓗᐊᕐᓯᐊᑦᑐᓗ.

5 ¶ ᖁᐃᐅᓐᓂᑦ ᒪᒃ ᑭᐅᓂᖅᑭᐅᓂᖅᓴᖅ, ᒥᓇ ᐅᑭᐅᑎᐅᓂᑦ ᐅᑐᓇᓐᓂ ᓴᓇᑦ ᓯᑦᑎᑎᓂᓪ ᔨᓐ.

6 ᑭᐅᑦᓂᓪᓇᐅᓂ ᐊᓐᓂᑎᑲᖅ ᐯᓴᐃᐯᑦ, ᒥᓇ ᐃᓕᑦ, ᒥᓇ ᓂᐃᑐᒃ,

7 ᒥᓇ ᐯᓴᓴ, ᒥᓇ ᓱᐅ, ᒥᓇ ᐊᑦᓴᐊᑦ,

8 ᒥᓇ ᑲᓐᓂ, ᒥᓇ ᒪᓴᐃᓴ, ᒥᓇ ᓱᑦ,

9 ᒥᓇ ᐊᑐᓴᐅᐃᑦ, ᒥᓇ ᓴᐯᑭᓐ, ᒥᓇ ᐅᓱᑲ,

10 ᒥᓇ ᓱᐅᐊ, ᒥᓇ ᐊᑎᓴᑦᓴ, ᒥᓇ ᐃᓕᓴᐅ, ᑲᐊᑲᑉᐳ ᔨᑦᓕᓐ ᒥᓇ ᐯᓗᒪᓂᓪ ᑲᒣᓂᑭᓐᓄᑐᑲᓐᑌᑉ ᑎᑌᓇᐊᑦ.

11 ᑭᓐᓇᐅᐯᓱᓐᓂᑦᒪᑎᓂᐯᓂᓴ ᒪᒃ ᖁᒪᓐᓇᐊᓂᓕᑉ ᓇᓂᑦ, ᒥᓇ ᐯᑭᐳᐊᓐᓇᓐ, ᒥᓇ ᒥᑎᒥᑲᑎᑲᓂ, ᒥᓇᐱᐱᒥᒥ ᒥᓇ ᓱᑎᒥᓂᐳ.

12 ᐊᑐᓴᐃᓐ ᒪᒃ ᑎᑌᓇᓪ ᑭᓐᐊᑐᓴᓂᓴ ᐊᑦᑐᓇᓐ ᒥᓇ ᑕᓐᑲᑎᓇ, ᒥᓇ ᓇᓴᐱᐢ ᐯᑭᐳᒪᓐᓇᐊᓐᓂᑦ, ᐯᐊᑦᓂᐊᓐᓂᑦ ᑐᓂᑎᑦ ᒥᓇ ᐯᓗᒪᓇᐅ.

13 ¶ ᐸᑎᐊᐃᓕᓴᓂᐊᓐᓂ ᒪᒃ ᒥᓇ ᓴᐃᐸᑦᑕ ᑲᐊᑲᓂᐸᑦ ᑲᓐᐳᑲᖅ ᐃᓐᓴᐯᐃᓴᓂᐃᓐᓴ ᑭᓐᓇᑌᐊᓐᓂ ᒥᓱᐯᐃᓐᓂᐊᓐᓂᑦ ᐅᓐᓂᑦᑕᐃᓐᓂᓪᓕᐸᓴ ᑐᓐᑎᑦ.

14 ᑎᐊᒪ ᓴᐃᐸᑦᑕ ᑭᓐᓇᑲᑕᒪᓐᓂ ᐅᔪᓴᑌᓇᒥᓂᐊᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᑭᓂᐯᓐᓇᑲᑲᓂᐊᓐᓂᑦ, ᐯᐱᓐᐯᐃᑐᓐᑌᑉᐱ ᔨᑦᑕᐃᓐ ᒥᓇ ᑐᓂᑎᑲᓇ ᐊᑦᓴᐊᑦ ᒪᓐᓇᐅᓐᓂᑦ; ᑎᐊᒪ ᒪᓴᐅᑦᓯᐅᓴᐅᑦ ᒥᓇ ᐅᓂᑦᑕᐃᓐᓂᓪᓕᐸᓴ ᐯᐱᓐᐯᐃᑐᓐᑌᑉᐱ ᐃᓐᓴᐯᐃᓴᓂᐃᓐᓴ ᑭᓐᓇᑌᐊᓐᓂ ᐯᐱᓐᐯᐃᑐᓐᑌᑉᐱ ᐃᓐᓴᐯᐃᓴᓂᐃᓐᓴ ᑭᓐᓇᑌᐊᓐᓂ ᐅᓐᓂᑦᑕᐃᓐᓂᓪᓕᐸᓴ

ᓂᓇᔨᓂᐤ ᐃᓴ, ᐯᐅᑯ ᒪᓇ ᐅᐢᐢ ᓴᐢᑉ ᑭᑲᐢᓇᓴᓂᐤ ᑭᓇᔨᓂᐤ ᐅᑭᐢᑭᐢ ᓴᐢᓴ.

6 ᐯᐅᑯ ᐅᐢᐢ ᐃᐢᐟᐯᐃᐟ ᑭᐢᑭᐅᑭᒪᓇᓴ ᑭᓇ ᑭᐢᑭᐅᑭᒪᐤ ᑲᑭᐢᐢᓇᐢᐦᐃᔨᓂᐤ ; ᑭᐢᐃᑌᐧᐣᓴ ᒪᓇ, ᑲᑎᐯᐢᑭᐢ ᓴᐢᓴᐢ, ᐅᐢᐢ ᐃᐯᐯᐧᐃᐢᐢ.

7 ᐱᐢᐸ ᒪᓴ ᑲᑎᐯᐢᑭᐢ, ᑲᔨᐦᔨᐦᐤ ᐅᐢᐦᔨᐦᐤ ᐅᐢᐦᔨᐦᐤ, ᐅᐱᑌᐧᐣᓴ ᑲᑎᐯᐢᑭᐢ ᑭᐢᐅᑭᐢᐢᓴ, ᐯᐃᑌᐧᐣᓴ ᐃᓴ ; ᐯᐅᑯ ᐅᐢᐢ ᓇᒪᐃᔨᓂᐤ ᓂᐦᑲᐢᓇᓂᐤ ᐅᐢᐢ ᐅᐢᐢ ᐃᓴᐢᓴᐢ ᐯᐢᐢᐅᐢᐢᓂᐤ ᐅᐢᐢ ᓂᐦᑭᐢᓴᐢᓂᐤ ᐅᐢᐢ ᐃᓴᐢᓴᐢ ᐯᐢᐢᐅᐢ

ⵜⴰ ⵣⵔⵓⵙⵍⴱⴰ, ⵔⵔⴱⵔⵉⵓⵔ ⵛⵯⵣⵔⵔ ⵜⵯⵜⵉⵎⵙ; 2 ⵜⵏ ⵍⴱ ⵒⵯⵏⵛ ⴱⵎⵣⵔⵏ ⵜⴰ ⵖⵔⵒⴱⵔ ⵜⵣⵛⵛⵍⴰⵙ, ⴱⵔⵏⴱⵔⵉⵓⵔ;

ⵔⵖⵍ ⵔⴱⴰⵜⵔⵔⵜⵔⵍⵔⵏ ⴱⵔⵏⴱⵔⵔⵍⵙ ⵜⵔⵏⵔⵔⵍⵙ ⵜⵔⵏⵔⵔⵍⵙ ⵜⵔⵏ

ᑭᑫᓴᐟ, ᒪᓇ ᐅᵭᑎᓂᑫᒥᓄᐧᑫᐧ; ᓇᐢᐱᐢ ᒪᓂ ᒥᐦᑕᐃ ᑭᐣᒪᓂᐧᑫᐧᑌᑫᐧᓴᐣ.

14 ᑭᐣᓂᐦᑕᐧᑫᐧᓴ ᒪᓂ ᑲᐣᑭᓂᐢ ᐅᑌᓇᐧᑫᐧ ᓭᐧᓂᑲ ᑭᵎᐧᑫᐧᐃᐢᐟ: ᑎᑫᒪ ᐅᵭᐦᑕᑎᵭᓴᐧᐃᐧᐣ ᑲᑎᐱᓄᐢᑎᑭᑫᓴᐟ ᑭᐣᐅᑎᐣᑕᑲᓂᐣ; ᒥᓇ ᑭᐣᓂᓴᐧᑫᐧᓇᑭᐦᑕᐧᓴ ᑲᐣᑭᓂᐢ ᐅᑌᓇᐧᑫᐧ; ᑎᑫᒪ ᇁᐢᐱᐢ ᒥᐦᑕᐃ ᒪᓂᐧᑫᐧᑌᐃᐧᐣ ᑭᐣᓇᐧᑫᐧᑌᐢ.

15 ᒥᓇ ᑭᐣᓂᐦᑕᐧᓴᐣ ᐊᐅᐧᐣᑲᓂᑲᒃ, ᐅᵭᓴ ᐅᑭᓴᐧᐣᓂᐦᑕᐧᓴᑦ ᒪᓴᑎᐣᑲ. ᒥᓇ ᐱᐢᑲᐧᐃᐧᑲᓇ ᇁᐢᐱᐢ ᒥᐦᑕᐣᐟ, ᐅᑭᓴᑭᓴᑭᐧᐃᐧᑫᐧᑌᐢ ᑭᐣᓇᐧᑫᐧᑌᐢ.

ᒪᑎᓇᒪᓄᐣ ᒥᐦᑕᐣᐟ ᓂᑲᓇᓄᓴᐣ.

1 ᐅᑕᐣᓀᓄᐧ ᒪᓄ ᑭᓴᒪᓂᔨ ᑭᐅᑎᑎᐣ ᐊᓴᐢᐦᑯᓴ ᐅᵭᓴᐣ ᐅᑎᐣ:

2 ᑭᐣᓂᑕᐃᐧᓇᑭᐢᑲᐅᐧᑫᐧ ᒪᓄ ᐅᓴᐊᐧ, ᐅᒥᓴ ᒪᓄ ᐅᑭᐣᐃᓴᐣ, ᓇᔨᑕᐃᐧᐣ ᐃᓴ, ᐅᓴ, ᒥᓇ ᑲᐣᑭᓴᐧ ᔨᑕ ᐅᑭᐣᐃᓴᐣ; ᑲᑎᐱᓄᐢᑎᑭᑫᓴᐟ ᑭᐃᓇᐧᑫᐧᓭᐧ, ᖃᑲᒃᐣᐃᓇᐧᑫᐧᐣ; ᑲᐣᒥᐢᑲᐧᐃᐧᑫᐧᓴᐣ ᒪᓄ ᓇᐧᐃᐧᑫᐧᐣ ᐅᑎᐣ; ᑲᑎᐱᓄᐢᑎᑭᑫᓴᐟ ᑲᐣᑭᓂᐢ ᒪᓄ ᐃᐧᓇᐧᑫᐧᐣ ᐅᑎᐣ ᐃᓴ.

3 ᓴᓴᐧ ᐅᑲᐧ ᑭᓭᐧᐣ ᐃᐢᐣᐅᐃᓭᐢᐊᐣ ᓇᒪ ᐃᐧᓴ ᑫᐊᓴᐅᐧᑫᐧᐣ ᑲᐢᐯᐧ ᐅᑭᓴᒪᓇᔨᐃᐧᐣ, ᒥᓇ ᐅᑲ ᐅᐊᑫᓴᐧᑫᐧᓂᐣ ᑫᐢᑭᓭᑲᐣᐊᒪᑫᓭᐧᐣ, ᒥᓇ ᐅᑲ ᐅᐊᑫᓴᐧᓭᐣ ᐃᐢᐣᐅᐧᑫᐧᐣ.

4 ᒪᓄ ᐃᐢᐣᐃ ᐅᐊᓭᒥᓂᐢ ᑭᑫᐧᐣᑭᓄᐧᐃᐧᐣᐢᐧᑕᐧ ᐅᐧᑫᐧᓴ ᓄᑎᐣᓭᐣᐟᑭᑫᓭᐧᐣ ᐅᑭᓴᒪᓇᔨᐃᓭᐧᑫᐧ ᐃᐢᐣᐅᐧᐃᐢᐊᑫ, ᒥᓇ ᐅᐣᓀᓇᐧᑫᐧᓂᐢ, ᑭᐣᒥᐢᑲᐅᐧᑫᐧᓴᐣ.

5 ᐅᑫᐣᐃ ᒪᓄ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑭᐣᒥᐅᐧᓭᐧᒧ ᐊᓇ ᓄᑫᐧᓴᐃᐧᐟ, ᒥᓇ ᐊᓇ ᓄᐃᐣᑐᑫᐟ, ᒪᓄ ᑭᐣᑭᓭᑫᐅᐧᓭᐣᐣᒥᐢᑕᒪᐃᐧᐣ ᑲᐸᒪᐢᓄᓄᐧᐣ ᓄᐣᑭᓴᐧ ᓄᐅᑕᐣᑭᐢᐣ ᑫᐢᑭᓴ.

6 ᐊᓭᓭᓂᑫᐧᐣ ᑭᐣᓂᓭᑫᐧᓇᒪᐃᓄᐧᐣ ᐊᓭᓭᓂᑫᐧ, ᒥᓇ ᐅᑎᓇᐣ ᐃᐧᑭ ᐅᑎᓇᐣ: ᑎᑫᒪ ᑭᓴᒪᓂᔨ ᑭᐣᑭᓭᓭᓂᐣᒪᑕᐢᐣ ᓄᐣᑭᓴᐧᑫᐧᓴᐣ ᐅᐣᑭᐢ.

7 ᒪᑕᓄᐧᓭᐢ ᐃᓴ ᒪᓄ, ᒥᓇ ᐅᓄᐃᐧᓄ ᓂᓇᑕᑎᐣᐟ; ᑎᑫᒪ ᑭᑕᐣᑫᐃᐧᓂᑫᐧᐣ ᑭᓄᑕᐦᐣᐊᒪᓇᓄᐧᐣᐢᓇᐧᐣᐣ.

8 ᐃᐢᐣᐃ ᒪᓄ ᐅᓴ ᓄᐣᐯᐣᑕᐦ ᐅᐅ ᐃᑌᐧᐃᐧᓇ, ᒥᓇ ᐅᓄᐧᓭᑎᑫᐃᐧᓭᓂᐧᐃᐧᐣ, ᑭᐣᒪᓇᓄᐧᓭᐣᑕᐣᐟ, ᒥᓇ ᐅᑭᐣᐃᓄᐧᐃᐧᓇ ᑲᐣᑭᓂᐢ ᐅᑭᓴᒪᓇᔨᐃᐧᐣ ᐅᐣᑭᐢ

ᐅᐊᓂ ᐅᑭᐱᓗᑎᓴᑯᐣ ᑲᑎᑎᓂᓴᓂᐊᓐ ᐅᐱᐣᐅᑭᐱᒪ ᑲᑕᒪᐱᓐᓂᑫᒪ ᑲᑕᒪᐱᓐᓂᑫᒪᐢᐣ ᐃᑦᐢᐅᐃᐢᐧ ᑲᐤᐢᐅᐊᐧ; ᑭᐣᓂᑦᓯᑯᐣ ᒪᓂ ᐃᒍᐢ, ᒥᓂ ᓯᐣ ᒥᓂ ᐅᐱᐢᒣᐅᐢ, ᒥᓂ ᑲᐤᑭᑭᐣᐅᐊᐧ.

3 ᑭᐤᐅᑎᐢᓯᓂᐣ ᒪᓂ ᐃᐣᐱ ᐯᐅᐢ ᑲᐤᐯᓯᐢ, ᑭᐣᐳᓂᐤᓯᐣ ᐅᐅᓯᓯᓂᐣ ᐅᐱᐢᓯᓯᐣ; ᑭᐣᐳᓂᐤᓯᐣ ᐅᐅᓯᓯᓂᐣ ᐅᑯᐢᓯᐣ.

5 ᑭᐤᐅᑎᐢᓯᓂᐣ ᒪᓂ ᐃᐣᐱ ᐯᐅᐢ ᑲᐤᐯᓯᐢ, ᑭᐣᐳᓂᐤᓯᐣ ᐅᐅᓯᓯᓂᐣ ᐅᑯᐢᓯᐣ.

6 ᐅᐢ ᒪᓂ ᑭᐤᐅᑭᒪᐤ ᑭᐅᑎᓂᐢ ᑕᓯᐅᐣ ᐃᑦᓯ; ᑭᓯᐯᓂᐢᑕᐅᑦᓂᐣ ᒪᓂ ᐢᐅᒪ ᐊᓯᓂᓴ, ᒥᓂ ᓯᐣᐳᓂᐤᓯᐣ ᐃᐣᐳᓂᐤᓯᐣ; ᑭᐣᐳᓂᐤᓯᐣ ᐃᐣᐳᓂᐤᓯᐣ ᐅᑯᐢᓯᐣ.

7 ¶ ᐅᑦᐣᐸ ᒪᓂ ᐊᓓᓂᐣ ᐅᐣᐳᐧᑭᐱᑕᐅᐣᐳᓯᐤᐣ ᑭᐧᐯᓓᑌᐤ ᐅᐢᐊᐣ ᐃᑦᓯ ᑭᐧᐯᐅᑭᒪᐤᐣ, ᐅᑎᓯ ᒪᓂ ᐅᑭᐱᐅᐢᓂᐣ, ᐅᑭᐱᒪᑎᓯᐢᐣᐳᐧᐃᐣᐳᐧᐃᐣᐳᓯᐤᐣ ᐅᑭᐱᒪᑎᓯᐢᐣᐳᐧᐃᐣᐳᓯᐤᐣ, ᐅᑭᐱᒪᑎᓯᐢᐣᐳᐧᐃᐣᐳᓯᐤᐣ ᐅᑭᐱᒪᑎᓯᐢᐣᐳᐧᐃᐣᐳᓯᐤᐣ.

8 ᓇᒪᑭ ᐃᐣᐅᐱᐊᓓᐣ ᒥᓂ ᐧᐸᐱᒪ ᐅᑭᐅᐢᓀᐣᐳᓂᑦᐣ ᐅᓓᓀᓯᓓᐣᐢᐣ, ᐊᐣᐢ ᓇᐣᐢᐣ ᑕᐢᐱᐣ ᐅᐢᐊᐣᐳᓂᑦᐣ ᐅᑭᐱᒪᑎᓯᐢᐣᐳᐧᐃᐣᐳᓯᐤ

ᐅᐃᐧᓀᐁ ᑯᓴᐧᐤ ᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐊᓕᓇᐦᐅᒥᑉᓇᐧᐤ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ.

16 ᐊᑎᐣ ᐊᐣᐁᒼ ᒪᓇ ᐊᒪᓴᓂᐣ ᐅᓕᓴᔪ ᓀᐣᐧᐣᐦ, ᐊᓇ ᐱᐦᐁᓄᐦᑕᒧᐃᐧᐣᐦᐣᑉᑕᐦᐣᒥᑉᐦᐧᐣᐦ, ᑲᑎᐧᐅᐃᐧᓀᐁ ᑯᓴᐧᐤ ᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐱᐦᐢᒥᑉᓇᐧᐤᐸᐦᐃᐧᐣᐦᐅᐧᐣᐦᐣᐧ.

17 ᐯᐣᑭᒪᐣ ᒪᓇ ᐅᐦᐢ; ᐃᐢᐁᐧᐣᐦᑎ ᐱᐦᐢᒥᑉᓇᐧᐣᐦᐸᐦᐃᐧᐣᐦᐣᐧ, ᐅᐃᐧᓀᐁᐧ ᐊᐅᓴᐃᐧᐣᐦᐣᐧ ᐊᐣᐁᒼᐦᐃᐧᐣᐦᐣᐧ ᐁᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ.

18 ᐊᑎᐣ ᐊᐣᐁᒼ ᒪᓇ ᑭᐅᓴᓂᐣ, ᐅᐃᐧᓀᐁᐧ ᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐊᐣᐁᓇᐦᑕᒧᐃᐧᐣᐦᐣᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐅᑲᐧᑭᐅᐣᐦᐣᐧ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤᐸᐦᐃᐧᐣᐦᐅᐧᐣᐦᐣᐧ.

19 ᐁᐣ ᐱᐦᐊᒥᐅᐣᐦᐣᐧ ᐱᐦᐢᑭᐱᒪᐣᐦᐧ, ᐱᐢᐨ ᒪᓇ ᐊᐣᐁᐧ ᐱᐦᐢᑭᐱᒪᐣᐦᐧ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ.

18 ᐊᑎᐣ ᐊᐣᐁᒼ ᒪᓇ ᑭᐅᓴᓂᐣ, ᐅᐃᐧᓀᐁᐧ ᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐊᐣᐁᓇᐦᑕᒧᐃᐧᐣᐦᐣᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤᐸᐦᐃᐧᐣᐦᐅᐧᐣᐦᐣᐧ.

19 ᐁᐣ ᐱᐦᐊᒥᐅᐣᐦᐣᐧ ᐱᐦᐢᒥᑉᑕᐦᐣᒥᑉᓇᐧᐤ

ᐅᒋᐢᑕᒪᓕᓂ′ ᑲᑎᐅᓴᖏᑭᓂ′, ᑎᑎᓯ ᐅᑭᖏᐃᑌ·′, ᓂᓗ ᐃᕆ ᓂᑲᑲᕐᑲᓯᒪᓐ°. ᑲᑎᐅᓴᖏᑭᓂ′ ᒪᓐ ᑭᖏ-ᐃᑌ·°, ᒡᓂᑦ ᑎᖏᓐ.

21 ᑭᖏᐃᑌ·° ᒪᓐ, ᓂᑲᑦᓴᐃ·ᔪ ᐃᕆ, ᐅᑯᓯ ᑲᑦᑭᔭᖏᐃ·ᐊᖏᓴᐃ·ᑦᔪ ᑎᔪᓂᓴ* ᑲᖏᓴᐅ° ᑎᔪ-ᔭ·ᖏᑭᐃᓵᔭᓂᒪ. ᑲᑎᐅᓴᖏᑭᓂ′ ᒪᓐ ᑭᖏᐃᑌ·°, ᑭᑲᑲᕐᑭᓯᒪ° ᐃᕆ, ᒥᓇ ᑭᑲᔪᓯᒪ°, ᐊ·ᓴᐃ· ᐃᕆ; ᐅᑯᓯ ᒪᓐ ᔪᑦ.

22 ᐊᓂᖏ ᐃᕆ ᒪᓐ, ᓱ·ᔪᖏᑦ, ᑲᑎᐅᓴᖏᑭᓂ′ ᑭᖏᐊᔪ° ᑭᔭᖏᐃᓂ· ᐊᖏᓱᓂ· ᑎᔪᓂᓴ* ᑲᖏᓴᐅ° ᑎᑎ ᔪᑦᓴ·ᑲᑫᐃᓵᔭᓂᒪ, ᒥᓇ ᑲᑎᐅᓴᖏᑭᓂ′ ᑭᑭᖏᐃᓵᔭᒧ-ᔪᒪᐠ ᑲᒪᒧᓵᐊ·ᓂᔭᐠ.

23 ᔪᑎᑲᓄ ᒪᓐ ᑐᔪᓂᔪ ᐊᓇ ᑭᓂᐊᓇ, ᑭᔪᐊ·ᐠ ᑭᖏᐱᐃᑌ"ᑌᑭ, ᐅᑯᓯ ᐅᑭᔪᐃ·ᐊ·′ ᒪ·ᑫᔭᐊ·, ᑎᑎᓯ ᐅᑭᖏᐃᓵᔪ′, ᒡᓂᑐ ᐅᔪᐃ·ᒪᓐᐃᐅ·′ ᑲᑎᐅᓴᖏᑭᓂ′, ᑎᑦᓴᓄ ᑭᔪᐃᓵᔭᓂᒪ° ᐅᑯᓯ ᔪᑦᓴᓄ ᑭᑭᖏ

ᒥᓇ ᐸᑭᓴᓂᒋᐧᐣ; ᐅᑎᓯ ᔨᒋᒧᔨ, ᐁᐧᓯ ᒪᓇ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑮᖁᐧᐣᔨᓇᒋᐧ°.

11 ᑲᐣ᙮ ᒪᓇ, ᐊᑐᐢᐃᓴ ᑭᐣᒋᐸᑭᑫᐃᐧᓴᓂ° ᑭᑎᐯᓴᒋᐃᐧ° ᒋᐣᐯ· ᐅᑎᐣᔨᑕᒧᐃᐧᓂᓴᐢ ᑲᑎᐯ-ᓴᐣᑭᓴᓭ'; ᒥᓇ ᓯᐸᓯᓴ ᐅᐃᓯᓵ ᐃᑐᑐᐁᐧᐃᐧᐣ ᑲᐅᓇ-ᓯᐃᐧᑕᐢ ᐃᐧᓴᓂ° ᔨᐸᓵᐧ; ᑲᓇ ᐢᐸᓯᐢᐣ ᑲᐅᑭᓴᒪᓯᓯ-ᐃᐧᐃᐧᐣ ᐅᐸᐢᐸᒪᓭᐣ. ᒪᓴᑲᐧᓴᓇᒋᒪᐣ ᐃᓴ, ᑲᑎᐯᓴᒋᐧᑭᓭ' ᒪᓇ ᑲᑕ ᐃᐧᐣᒋᐧᓂ° ᑲᒋᐃᐧᐃᐧᐣ'.

ᒪᑎᓇᒪᑲᐣ ᔨᓯᒋᓇ.°.

1 ᐸᐣᐅᑎᐣᓯᓭᓂ° ᒪᑲ ᒥᓇ ᑲᔨᓂᓯᓴᐣ ᐅᒪ, ᐅᑕᐃᐧᓯᒋᓴ ᒧᐊᑎ, ᒥᓇ ᐅᑕᐃᐧᓯᒋᓴ ᐊᒪᐣ ᔨᓯᑲᐣ ᒪᑲ ᒥᓇ ᐁᐃᐧᒉᐃᐧᓂᐣ ᐃᐧᒧᔨᓐᑕ, ᐸᐣᐯᓇᔨᓂᓭᓂᒋᑕ-ᓂᐧᐊᐧᐣ ᑭᐣᓴᐊᑕ.

2 ᐸᐣᐯᑕᔨᓇᐧᐣ ᒪᑲ ᐊᑎᐣᐟ ᑲᐃᐧᑕᒪᐃᐧᓂᐣ ᑭᐅᐧᓴᑕ, ᐁᐣᐣᐊᑎᐣ, ᐯᐯᒪᐃᐧᓭᓐᑲᑲᓴᐧ ᐊᐣᑭᐸᐣ ᐃᐧᐣᐟ ᐊᑎᐣᐟ ᐃᐧᐣᐟ ᐃᐧᐣᐟ ᐊᑐᐢᐃᓴᐧᐣ ᐊᑲᒥᓭ ᐸᐣᑭᐸᐣᐟ ᐃᐧᐣᐟ ᐃᐧᐣᐟ ᐃᐧ

ᑎᒥᵡ ᑲᑎᐯᓕᵡᑎᑫᐟ; ᑎᑫᒪ ᐅᐦᓴᑯᐟᑎᓯᐅᐟᐣ ᐃᐟᒋᓂᑲᐤ ᑲᑎᐤ.

22 ¶ ᐃᐢᐲᐦ ᒪᒃ ᐁᑎ ᓂᒃᒍᒧᐢ ᑭᓇ ᒣᒥᐟᑎᒪᑭᐢ; ᑲᑎᐯᓕᵡᑎᑫᐟ ᑭᐦᓴᐟᐣᐁᐟᐤᐣ ᐋᒪᓇ ᐅᑕᑯᐟᐤᓯᐟᐤ, ᒧᐦᐟ, ᑭᓇ ᓯᐃᵡ ᐊᐟᑲ, ᑲᐯᒪᐃᐟᓴᑎᑲᐟᐤ ᒧᐦᐟ ᐅᑕᑯᐟᐤ; ᐸᐟᒋᒃᒪᒪᑯᐟᐤ ᒪᒃ.

23 ᑎᑫᒪ ᒋᒪᐢ ᐅᑕᑯᐟᓯᒋᓴ ᑭᓇ ᒧᐦᐟ ᑭᒋᓯᐟᒧᐢᑕᐯᐟᐤᐣ ᐊᐟᐤᐃ ᑲᑎᐤᐣ ᑭᓇᐃ ᑲᑎᐤᐣ ᑭᐦᓴᐟᐣᐁᐟᐤᐣ ᐅᑕᑯᐟᐤᐣ ᒪᒃᒋᓂᑲ

ᒪᑲ ᒋᓇ ᖶᐣᑭ ᔆᐃᐢᓇ ᑲᓇᑲᒋᐟ; ᑭᑫᒪ ᑲᐣᐁᐧ-ᐱᓲᐣ ᑲᑎᐯᐢᐣᑭᓴᐟ ᐅᑭᐯᒪᓂᔑᓴᐁᐧ. ᑲᐣᒋᐧ-ᐃᐧᐢ.

11 ᒋᓇ ᒪᑲ ᑲᐣᐅᓯᐣᒋᐤ ᑲᐃᐢᒋᓴᑲᑭ ᔑᑦ ᐊᐧᑲᐣ, ᒋᓇ ᐯᑲᐣᐱᓯᑲᐧᑲᐣ ᑲᐧᑲᐣᐱᓴᐟ, ᒋᓇ ᐅᔑᐢ ᐅᑲᐣᐃᓴᓯᐣᒪᒪᐟ ᔑᑦᐅᐧ.

12 ¶ ᐅᔑᐟ ᒪᑲ ᑲᐣᐅᑎᐣ ᐯᒪᓯᓇᐊᒪᔑᐟ ᐃᐢᐊᐧᑲᐧ. ᐅᑲᐧᐣᑭᓂᐢᓴᐧᐊᐧ, ᐯᐃᑎᓯ ᐃᑌᐧᐣ ᑲᑎᐯᐢᐣᑭᓴᐟ, ᐅᑭᐢᒪᓇᔑᒪᓯᐟ ᐅᑎᓯᐣᒋᐧᐃᐧᓂᐢ ᑭᐅᐢᐟ ᔑᑲᐢᐟ ᔑᐣᐃᓯᐟ, ᒋᓇ ᐅᑎᓯᐣᒋᐧᐃᐧᓂᐢ ᐯᐢ ᔑᑦ ᑭᐣᐁᐧ ᑲᐣᐱᓯᐣᐃᐧᐊᐧ.

13 ᒪᑲ ᐅᑲᐣᓇᐢᐱᐊᐧᑲᐣ ᐃᐢᐅᐯᐃᐢ ᑲᐣᐁᐧᐅᑲ-ᒪᐊᐧᐣ, ᒋᓇ ᐅᑲᐣᓯᐊᑲᐣ ᑭᑦ ᒋᓇ ᑫᐅᐢᐣᐊᐧᑲᐢ ᑲᐅᐢᐣᐊᐧᑲᐣ ᑲᐢᐱᓯᑲᐧᐣᑲᐣ, ᐊᐢᐣᐃᐧᐣᑲᐣ ᐅᑲᐣᐃᐧᐣᑲᐣ ᐃᐢᐊᐧᑲᐧ. ᐅᑲᐣᐃᐧᐣᑲᐣ, ᒋᓇ ᐅᑲᐣᐃᐧᐣᑲᐣ ᑲᐣᐁᐧᐅᑲ-ᒪᐊᐧᐣ, ᐊᐢᐣᐃᐧᐣᑲᐣ ᐃᐢᐊᐧᑲᐧ, ᒋᓇ ᐅᑲ

ⵜⵙⵙ, (ⵔⵖⵍ ⵃⵜⵛⵔⵡⵍⵜ ⵏⵜⵏⵏⴽ,) ⵒⵎⵃⵛⵍⵡⵙ, ⵛⵏⵡⵅⵛⵏⵜ, ⵡⵉⵔ ⵁⵍⵣⵏⴽ ⵒⵎⵙⵛⵎⵡⵜⵛⵏⵜ.

12 ⵒⵎⵛⵏⵣⵏⵡⵙ ⵍⵃ ⵡⵃⵇⵔⵎⵏ ⵜⵛⵏⵛⵃⵍⵃ-ⵙⵜⵔⵜ ⵔⵏⵍⵙⵛⵏⵜ ⵙⵉⵛⵏⵏⵣⵙ; ⵛⵏⵡⵅⵛⵏⵜ ⵍⵃ ⵒⵎⵇⵏⵎⵛⵏ ⵛⵙⵔⵜⵙ.

ⵍⵙⵁⵍⵃⵏ ⵜⵏⵏⵍⵙ ⵙⵙⵏⵏ.

1 ⵡⵇⵗⵛⵏⵎⵛⵏⵙ ⵍⵃ, ⵔⵜⵃⵛ ⵒⵎⵍⵙⵃⵣ-ⵏⵣⵏ, ⵡⵉⵔ ⵡⵒⵏⵗⵃ' ⵃⵗⵡⵏⵍⵜ' ⵡⵔⵛⵎⵛⵔ-ⵍⵁⵡⵙ', ⵛⵏⵡⵅⵛⵏⵜ ⵜⵉⵔⵏⵛⵏⵜ, ⵏⵓ ⵁⵙⵙⵡⵜ ⵜⵉⵔⵏⵛⵏⵜ ⵗⵜⵃⵁ', ⵙⵡ-ⵏⵏⵃ ⵜⵉⵔⵏⵛⵏⵜ ⵛⵏⵏⵍⵙ, ⵏⵓ ⵁⵙⵙⵛⵏⵜ' ⵜⵉⵔⵏⵛⵏⵜ ⵏⵏⵍⵙ, ⵡⵒⵗⵙⵛⵏⵜ'.

2 ⵒⵎⵍⵛⵔⵎⵡⵛⵏ ⵍⵃ ⵐⵏⵁⵜ, ⵡⵉⵔ ⵡⵒⵎⵍⵛⵏ-ⵒⵎⵛⵏⵏ' ⵉⵁⵍⵛ'ⵛ, ⵏⵔⵡⵙ ⵐⵛ ⵜⵡⵁⵜ ⵜⵎⵒ, ⵏⵓ ⵃⵜⵃⵜⵙⵜⵎⵛⵏⵛⵏⵔⵉ' ⵜⵎⵛⵁⵜⵙⵛⵏ ⵁⵣⵣⵡⵁⵛⵏ, ⵒⵎⵡ-ⵁⵣⵎⵡⵛⵏ' ⵍⵃ ⵣⵜⵏⵍⵙⵔⵜ

3 ⵃⵒⵏⵙ ⵍⵃ ⵜⵍⵛⵏⵔⵁⵣⵛⵏ' ⵒⵎⵒⵔⵖⵛⵏ' ⵒⵎⵒⵔⵜⵔⵍⵛⵏ ⵜⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜⵛⵏ ⵜⵎⵜ ⵏⵍⵛⵙⵜⵏ. ⵜⵎⵔ ⵍⵃ ⵒⵎⵁⵡⵙ, ⵛⵏⵔⵔⵜ, ⵒⵎⵜⵒⵔⵍⵛ ⵜⵛⵏⵔⵍ ⵃⵛⵒⵎⵜⵒⵔⵍⵁⵣⵙ, ⵖⵏⵒⵔ ⵃⵡⵙⵜⵒⵔⵖ' ⵃⵒⵎⵁⵛ' ⵜⵛⵏⵔⵍⵛⵏⵜ ⵡⵁⵍⵛ.

4 ⵡⵜⵛⵏ ⵜⵍ ⵖⵁⵛⵖⵏ'; ⵙⵎⵛⵏⵙ ⵁⵜⵛⵏⵜ ⵒⵜⵏⵛⵏⵙ ⵃⵁⵏⵁⵜⵡⵒⵒⵃⵏ' ⵅⵔⵒⵔⵁⵣⵜⵛⵏⵜ ⵏⵓ ⵣⵁⵅⵏⵛ, ⵒⵃⵃⵣⵁⵏⵛⵏⵃⵛⵏⵙ;

5 ⵙⵎⵛⵏⵙ ⵁⵜⵛⵏⵜ ⵃⵛⵍⵜⵛⵏⵜ ⵒⵎⵒⵔⵜⵔⵍⵙ ⵁⵙⵒⵜ; ⵏⵓ ⵙⵎⵛⵏⵙ ⵁⵜⵛⵏⵜ ⵃⵛⵍⵜⵛⵏⵜ ⵎⵎⵛⵁ ⵁⵎⵃ-ⵗⵏⵜ ˣ, ⵃⵒⵔⵜⵙ ⵜⵉⵔⵏⵛⵏⵜ ⵍⵛⵏⵔⵁⵜ-ⵗⵁⵍⵜⵎⵛⵏⵜ ⵜⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'.

6 ⵍⵃ ⵒⵏⵛ ⵡⵃⵁⵙⵃ ⵃⵛⵍⵡⵙⵛⵏⵜ ⵜⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜ-ⵙⵜⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ', ⵅⵗ ⵅⵔⵒⵔⵁⵣⵜⵛⵏⵜ, ⵏⵓ ⵛⵙⵒ ⵃⵛⵔⵎⵛⵔⵜ' ⵉⵁⵍⵛ'ⵛ; ⵃⵛⵍⵡⵙⵛⵏⵜ, ⵔⵖⵍ ⵃⵁⵁⵡⵛⵏⵜ; ⵍⵃ ⵃⵒⵏⵙ ⵛⵙⵔⵜⵙ ⵜⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜ ⵃⵛⵍ-ⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜⵛⵍⵡⵜⵛⵏⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'.

7 ⵉⵁⵍⵛ'ⵛ ⵍⵃ ⵃⵛⵍⵛⵏⵛⵃⵡⵛⵏⵜ ⵒⵎⵒⵔ ⵔⵍⵛⵏ, ⵃⵁⵛⵍⵛⵏ' ⵛⵙⵔⵜⵙⵛⵏⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵜⵛⵏⵒⵔⵜ; ⵒⵛⵁⵛ ⵍⵃ ⵁⵛⵛ ⵛⵁⵏⵛⵃⵁⵏⵜ ⵡⵁⵛⵏⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'; ⵃⵛⵍⵡⵙⵛⵏⵜ ⵍⵃ ⵒⵎⵛⵏⵜ ⵁⵍⵛⵏⵜ ⵛⵙⵔⵜⵙⵛⵏⵜ; ⵍⵃ ⵒⵎⵛⵏⵜ ⵁⵍⵛⵏⵜ ⵛⵙⵔⵜⵙⵛⵏⵜ ⵁⵣⵣⵡⵁⵛⵏ ⵛⵙⵔⵜⵙⵛⵏⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'.

8 ⵡⵛⵍⵜ ⵍⵃ ⵉⵁⵍⵛ'ⵛ ⵍⵃ ⵃⵒⵔⵜⵙ ⵐⵛ ⵒⵎⵗⵍⵛ'ⵛ ⵃⵒⵔⵜⵙ ⵃⵒⵎⵁⵛⵍⵛ'ⵛ ⵔⵜⵃⵛ ⵅⵔⵒⵔⵁⵣⵜ-ⵙⵜⵔⵜ, ⵡⵉⵔ ⵁⵛⵛⵍⵛ'ⵛ ⵃⵛⵍⵡⵙⵛⵏⵜ ⵜⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'; ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵗⵍⵛⵏⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'; ⵔⵖⵍ ⵔⵜⵃⵛ ⵅⵔⵒⵔⵁⵣⵜⵛⵏⵜ ⵃⵛⵍⵡⵙⵛⵏⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'.

9 ⵏⵓ ⵍⵃ ⵔⵜⵃⵛ ⵅⵔⵒⵔⵁⵣⵜⵛⵏⵜ ⵒⵎⵅⵔⵒⵓⵍ-ⵍⵛⵏⵜ ⵃⵛⵍⵡⵙⵛⵏⵜ' ⵔⵛⵎⵛⵔⵍⵁⵣ ⵛⵎⵃⵔⵜⵙ, ⵏⵓ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ, ⵏⵓ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵛⵙⵔⵜⵙⵛⵏⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'.

10 ⵒⵎⵛⵏⵜ ⵍⵃ ⵃⵒⵔⵜⵙ ⵜⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜ, ⵃⵁⵛⵍⵛⵏ' ⵛⵍⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜ ⵡⵛⵍⵛⵏⵜ ⵜⵛⵏⵒⵔⵜ ⵜⵛⵏⵒⵔⵜ, ⵒⵎⵛⵁⵛⵒⵔ ⵜⵎⵒ ⵔⵜⵃⵛ ⵅⵔⵒⵔⵁⵣⵜⵛⵏⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ, ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ', ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ, ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'.

11 ⵒⵎⵡⵛⵍⵜⵛⵏⵜ ⵍⵃ ⵒⵎⵔⵜⵒⵔⵍⵛⵏ ⵜⵛⵏⵛⵃⵁⵏⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ, ⵡⵉⵔ ⵒⵎⵜⵛⵏⵜ ⵜⵛⵏⵒⵔⵜ ⵅⵔⵒⵔⵁⵣⵜⵛⵏⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'. ⵔⵍⵛⵏⵔⵜ ⵍⵃ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'. ⵔⵍⵛⵏⵔⵜ ⵍⵃ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵏⵓⵡⵁⵜⵒⵔⵜⵙ'.

12 ¶ ⵙⵎⵙ ⵍⵃ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵙⵎⵛⵏⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔⵜ ⵛⵍⵛⵏⵔ

ᓱᐦᑭᓂᓴᐟ ᐅᐦᑭ; ᐸᐯᓴᐳᓐᖮᒪᓴ ᒪᓇ ᖃᐃᓐᒋᓴ ᒥᐢᑕᐃ ᐃᐢᖮᒪᑦ ᐦᐦᑭᐢᑐ ᐦᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ ᐱᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ; ᐃᐢᐸ ᐅᑌᓇᐟ ᐦᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ; ᐃᐢᐸ ᑲᓐᐦᓂᐦᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ ᐊᐟᐅᐢᓂᐊᐟ ᐊᐟᐅᐢᓂᐊᐟ ᐦᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ.

21 ᖃᐦᑭᓴᐟ ᒪᓇ ᐊᐳᓂᓴᓂᐊᐟ ᐊᐢᑭᐟ ᐦᐦᑭᓴ ᐊᐟᑕᒪᓴ; ᐃᐢᓇ ᐅᑌᓇᐟ ᐦᐦᑭᓴᐊᐟᐊᐟ; ᐃᐢᐸ ᑲᐦᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ ᐊᐟᐅᐢᓂᐊᐟ ᐦᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ.

ᒪᓂᓇᒪᖃᐟ ᑲᓯᒋᓇᐟ ᓴᐅᑎᓴ.

1 ᔪᐊᐢ ᑌᐊᓂᐦᐦ ᐅᑕᐧᐩᐱᐳᓇᓕᑦᑕᐟ ᖃᓯᐯᐟ ᐸᐦᑭᐅᐸᒪᐱᓂᐟ, ᓴᑎᒋᓇᐟ ᒪᓇ ᑕᐦᐧᐩᐱᐳᓇᓕᐟ ᐊᐢᐸᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ ᐊᐢᐸᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ. ᐅᖃᐃᓴ ᒥᓇ ᐊᑦᓴ ᐸᐃᓴᐟᓂᖃᐃᐟᐊᐟᐊᐟ ᐱᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ.

2 ᔪᐊᐢ ᒪᓇ ᐸᐦᑎᓇᐯᐦᐸᑭᐟ ᐅᑕᐢᑕᒪᐱᐳᐟ ᖃᓂᐯᓇᐳᐟ ᐅᐦᑭᐢᑕᐃᒪᐟ ᐊᐳᐯᐟ ᐊᐢᐸ

ᐅΡᒪᒋԺ· Ժσᑦ ᒪᒋԺ·ᑭΔ⊃Δ·ᖏᒥԺˣ ᐅᑦᓀᖏΔᖏ-σΓˣ ᖏՈᐯᓭ"ᑭϑ'.

22 ᐅԺᓭ ᐅᒪ ϳԺᓀ Ρ"ᑭᐅΡᒪ° ᖏΔᓭᒋ·σᓂ-Ρᓭ' ᖏΡ"ΔᓭᓭϟԺ·⊃ᒋԺ"ᓭᑦ ᑭᐅϟᒋᒋ· ᐅ"ᒋΔ·-ᓭԺ·, ᒪᓪ ᐅΡ"σᓭ"ᐊᒪ' ᐅԺᓭᓭᓭ·. Δᑦᐊ ᒪᓪ ᓪ∧', ᐅᑎᓭ Ρ"ΔU·° ᖏՈᐯᓭ"ᑭϑ' ϧᑕᖏᓭ-Ժ·ᓭ"ᑦᑦ Γ°ᓪ ϧᑕσᒋᐅ·ᓭ"ᑦᑦ.

23 ¶ Ρ"ᐅᑦՈ"ᑭᓭᓭ° ᒪᓪ ᐅՈ ᐅσᓭᓭᓭ' ᐯᐯ' ᐊᑐᖏΔ·⊃, ᐅϳՈσϑϢ·ᓭ' ᓭᵖΔϟ Ρ"ᐯᒪΔ·ᓀᓪϧ-ᐅ·ᐊ·ᓭ; Ρ"ᐯᖖᑕᒪ·ᓭ' ᒪᓪ ϳᑕ Γ°ᓪ ϑᑐᐅᓭᐊᑦ, ᐅԺᓭ ᐅΡ"σᓭᐊ·ᖖᓭᑦ' ᖖᑭᐅ·° ᐅᑐᒪᓭᓭᓭᐊ· ᐊᓭᓭᓭᖖ· ᐊᓭᓭᓭᖖ× ᐅ"Ρ, ᖖ"Ρϟ° ᒪᓪ Δᓭϑˣ ᖖΡ"ᒪσᐊ·ᑕᓭᑦ' Ρ"ΔᓭᓭՈᐊᒪᐅ·ᐊ·ᓭ' Ոᒪᓪᓀ Ρ"ᑭᐅΡᒪᐊ·.

24 ᑭϑᒪ ᐅϳՈσϑΓᑕᐊ· ᓭᵖΔϟᓀ' Ρ"ᐯ-Δ·ᑫᐯ·ᐊ·' ιϧᐊ·ᓭ' ᐊᓭᓭᓭσᐊ·, ϧՈᐯᓭ"ᑭϑ' ᒪᓪ Ρ"ᒥΡՈσᒣ° Ρ"Ρᐅᘐᐊᓭᐊ· ᐅΡ"ᑹᓭˣ, ᑭϑᒪ Ρ"ᐯᐅ·ᐊᓀᑭ· ϧՈᐯᓭ"ᑭϑᓭ' ΡϧᓪᒪσΓ-Γᓭᐊ· ᐅ"ᒋΔ·ᐊ·ᐊ·. ᐯᓭᓭ ᒪᓪ Ρ"ᑹᓭ"ᒥΡ-ᐯ·ᐊ·' ᐅᓭᓭᐊ·ᐊ·ᐊ·. ᐯᓭᓭ ᒪᓪ Ρ"ᑹᓭ"ᒥΡ-ᐯ·ᐊ·' ᐅᓭᓭᐊ·ᐊ·ᐊ·.

25 Δᑦᐊ ᒪᓪ ϧ"ᓪϧᑹᓭ', (ᑭϑᒪ Ρ"ᓪϧᑌᐊ·' Ρ"ᑕᐊ"ᓭᓭΔ·σˣ,) ϑᑎᐊ·' ᐅᑕᑐϑϟϧᓪ Ρ"ᑎᒋᑕ-ϧϧϟᓭᓭᓭ' ᐅΓ"ᓭᓭ° ᐅ"Ρ ᐊᓭΔ ᐅᓭᓭᓭᐊ·. ᑕᐅᐅᓪ ᒪᓪ Ρ"ᐯᖖᑕᒪ·ᐊ·ᐊ·. ᐅᑐᒪᓭᓭᓭ' ᐅᑐᒪᓭᓭᓭ' ᐅᑐᒪᓭᓭᓭ' ᐅᑐᒪᓭᓭᓭ'.

26 ᐅᐅᓭᓭ' ᒪᓪ ᐅᓭ ϧΡ"ᒋᑕᑭϧϟᓭᓭᓭΔ·-ᐊ·ᑕ'; ϟᐊ' ᐅᓭᓭϟ ᓭᒋᐊ' ᐊᒪ' Δᑦϑ·°, Γᓪ ᑕᐅϟᐊ' ᐅᓭᓭϟ ᓭᵖᵋΔ' ᒧᐊ' Δᑦϑ·°.

27 ¶ ᐅᓭᓭϟ ᒪᓪ Δ·ᓀ, Γᓪ ᐅᓭᒋϟᓀ' ᓀᓀ"-ᑭϧσᓀ° ϧΡ"ᓀᓀ"ᐊΔ"', Γᓪ ᐅΡ"ᒪᒋᐊᓪᓀ ᐅᐊ·ᑦϧΔϧσᓀ° ᖏᓪᒪσᐊ·, ᑦᑦ', ᒪᓭᒋᐊᐊ· ᐅᓭᓭϟ ᓭᵖᵋΔ' ᒧᐊ' Δᑦϑ·°, Γᓪ ᑕᐅϟᐊ'

14 ¶ Ρ"ᐅᑎ"ᑭᓭ° Lь, ΔᑫΛ ᐊᒉϟϧ ϧᐯ-ᑮᐁ·′ ᑯᑮ"ᓂᐟ"ᐊ′ ΔᓭL·ᑦ, ᑮᐯᓬᐁ·° ᐅL⊂-Ↄ"ь⊂ᓂᐅ·ᐣ ᓬΔᵋ ᐅ⊂ᐊ·ᓬᒥᑭᓂᐅ·, ᐁᓬ ᑯᑮ"-ᒥL"ᓇ′ ᐁΔ·"ᐅLᓂↃᒥ′, ᒪᓪ ᑯᑮᐊᓬᑮ"ᑭь·ᓂᑫ-ᑕᐊ·′, ᒪᓪ ᑯᑮ"ᐊ·Δ·ᑭLϟLᐊ·′.

15 ᐁᓬᓬ Lь ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓬ′ ᑮ"ᑭᓬᐟᑕᐁ·° ᐊᒉ-ϟϟᐊ·, ᑮΔᓬᑎϟᐊLᐁ·° Lь ᐅᓂ·"ᑭϑΔ·ᓂᓭᐊ·, ᐊᓭΔ ϧᑮ"Δᑎᓬᓂ′, ᑕᓭ"ᑭ ϧᑮ"ᓇᓇↄᓇL′ ᐅL⊂ↄ"ь⊂ᐊ·ᐊ· ᐊᓭᓬᓂᓭᐊ·ᐣ, ᐊᓭᓇ ᐁь ϧᑮ"<ᐟΛᑎᓬᓇᑢᑭ ᐅ⊂ᓂᓬᓂᒥᐊ·ᐊ· ᓬᑭ"ᑮ× ᐅ"ᓇ ?

16 ᑮ"ᐅᑎ"ᑭᓭ° Lь ᒉь·ᐟ ᐁᐊϟᒥᐊ′ ᑮ"ᑭ-ᐅᑮᒪᐊ· ᑮ"Δᑎᐣ, ᑮᑮΔᓬᐟΔϧΔ·ↄ ᑮ ϧᑕᐅᓇᐊ·⊂′ ᑮ"ᑭᐅᑮᒪ° ? ᐅᓭ"ᑯ Δϟ; ᑕᓭ"ᓇ ϑᓭ<"-ᐱϧΔ·ϟↄ ? ᐅϟ·"ᑭϑΔ·ᓬᓭ° Lь ᑮ"ᓬΛ"ↄᐅ·°, ᐅᒥᓬ ᐁᑮ"ΔU·′, ᓭᑭᐊᓬ"U ᑭϟL⊂ↄ ᐁᑮΔ-ᑌᓬ"ᑯˣ ϧᑕᓬᐊᐊ·ᓓᑭΔᐣ, ᑮϑL ᐅᒥᓂ"ᑯᑕᒪᐟ, ᒥᓪ ᐁь ᐁᑮ"ᓓↄ"ᑯᒪᐟ ᑭᑎᓓ·ᐊ·ϟↄ ?

17 ¶ ᐊᐊϟϟ Lь ᔪᑯ ᑮ"ᑭᐅᑮᒪ° ᑮ"ϧϬᑭᑭ-ᒥᓇΔ·ᓬ°, ᐅϑᓬ ᐁᑮΔᓬᓂᐊLᐊ·′ ᔪᐊᑫᐊ, ᐅϑᓬᓂ ᑭᐅᐁᑫᐣ, ᐅϑᓬᓂ ᑦᓬ ΔᑦϧΔᐣ ᑮ"ᑭᐅᑮᒪ°; ᐯΔU·′, ᐊᑫᑯᑯ ᑮϟᑯ ϧϧᓓᐊ·<"ↄᑦ.

18 ᔪᐊᑫ Lь ΔᑦϧΔᐣ ᑮ"ᑭᐅᑮᒪ° ᑮΔᓬᓂ-ϟᐊLᐁ·° ᐊᒉϟϟ ᔪᑦ ᑮ"ᑭᐅᑮᒪᐊ·, ᐅ"Δ"U·′, Lϟ ϧᑮϟ<ᐟ ᐟᐁᐯᓓᓭˣ ᑮΔᓬᓂᐊLᐁ·° Lᓬ-ᑮᓇᑎь· ϧᐊϧↄ"<ᐟ ᐟᐁᐯᓓᓭˣ, ᐅ"ΔU·′, ᒣᑭᑫ·ᐊ·ᐊ· ᓭᓬᓂ ᑮᑯᓬᓓ; ᐅϑᓬ Lь ᑮ"ᐱ⊥"ᑌ° ᐱь·ᑭΔᓬᑭᑮ° ϧᐊϟ<ᐟ ᐟᐁᐯᓓᓭˣ, ᐅϑᓬ ᐅᑮ-Lᐟ"ᐊᓬᓇ·′ Lϟᓓ.

19 ᑭᑎᓬᐟ Δϟ, ᑮᑦ′, ᑮᑮ"ᓭᐸᓬᐊ·ᐣ ΔↃL·ᑦ; ᐅϑᓬ ᑮUΔ ᑮᑮ"Δᑦᐸ"ᑫᓭᓬ ϧᐊᑎᑮᓓ·′ ᑮ"ᑮᐟᑮᓓ·ᐣ; ᐊᐸᐱ ᑮΔ·"ᑮᐅL⊂ↄᐣ; ϧᐊᐸᑮᓇᐸᐟ, ᑮᑮ ᐅᑮᐊ·ᐣ ᑮᑮᓓ·ᐊ·ᐣ Δᓬᐊ Lↄ"ь⊂.

20 Lь ᐊᐊϟϟ ᓓLΔ·ϧ Δ·"ᓇↄᐊᐊ; ᑯᑫL ᑮϟLᓂↃˣ ᑮ"ᑭᐸᓬᓭ°, ϧᐊᐸᑮᑭΔᓇ′ ᑮ"ᑮ"ᑮᓬˣ ᑮᓇᑭΔᓇϧᓭᓬᐊ·, ᑯᑫL ᑮ"ᓇᓇↄᓇᐅ·ᐊ·ᐣ Δᓬᐊ LᓭↃ"ь⊂.

21 ᐁᓬᓬ Lь ᔪᐊᑫ ΔᑦϧΔᐣ ᑮ"ᑮᐅᑮᒪ° ᑮ"ΔↃ"ᑌ°; ᑮ"ϧϧᓓᐊ·<"ↄᐊ·ᐣ Lь, Δ·ϧ ᒥᓇ ᐊᐊϟϟ ᑮ"ᑮᐅᑮᒪ° ᔪᐊ, ᐊᓭᐊ ᐯᑦᓂᓓˣ, ϧᑎᐯ-ᓭ"ᐊь·ˣ ᔪᐊΔˣ.

22 ᔪᐊ Lь ᑮϟᔪΔϧ·ᐣ ΔᑦϧΔᐣᐊ, ᒥᓇ ϧΔ-ᐊᓬᓂ ᐊᓭᓬᓭᓂ° ᑮ"Δᐊᒪ Δ·ᑮ.

23 ᔪᐊᑫ Lь ΔᑦϧΔᐣ ᑮ"ᑮᐅᑮᒪ° ᑮ"ᐅᑎᓬ° ᐊᐊϟϟ ᔪᐊ ᑮ"ᑮᐅᑮᒪᐊ·, ᐅᔪᐊᓬ ᔪᐊᑫ, ᐅᔪᐊᓬ ᑮᐅᐯᑫᐣ, ᐯᐟᓭᐊᓬˣ, ᐅϑᓬ ᐁᑮ"ᓄᐟᓬᐊ·′ ᐟᐁᐯᓓᓭ-ᐊᓬˣ, ᒥᓇ ᐁᑮ"ᓄ"ᑮᐯ·<ᐊᓬˣ ᐟᐁᐯᓓᓭᐣ ᐊᓬᓇ-ᓭᓬ°; ᒥᑦᐊΔᑦϧ·ᑌᒥˣ Δᐸᓭ⊥Δᐅᐣ ᐅ"ᑮ ᑮ"ᓄ ᒥᑦᐊΔᑦϧ·ᑌᒥˣ Δᑦd, ᓂᐊ·° ᒥᑫ"ↄᒥᑦᐊᓭ° ᔪᐱᐊ.

24 ᑮ"ᐅᑎᓂ° Lь ϧ"ᑮь° ᓬᓂϧᐊ· ᒥᓇ ᐅϟ-Δ·ᓬᓂϧᐊ·, ᒥᓇ ϧ"ᑮь° ᐊᓬᐊ·ᑮϧᓇ ϧᑮ"ᒥᑦϧˣ ᐅᐊ·"ϧΔϧᓂᓭˣ ᑭϟLᓂↃᐊ· ᐊᓬᓬ ᐅᐯᐟΔᐊᐣ, ᒥᓇ ᐊᓬᑦ·ↄᓂ"ᓄΔ·ᓇ ᑮ"ᑭᐅᑮᒪᐊ· ᐯᑮ"ᓄᐟᓓᓭˣ, ᑭᑦᐊᑦ ᐅᑮᐊ"ᑮᐊ·ᐊ·ᐣ, ᐅᓬᓬ ᐅᑮ"ᑮᑮᒪ° ϟᑎᐟΔϧ Δᓬᐊ.

25 ¶ ᐊᐊϟϟ Lь ᐅᓬᓬϟ ᔪᐊᑫ, ᔪᑦ ᑮ"ᑭᐅ-ᑮᒪ° ᑮ"ᒥUΛLᑎᓬ° ΔᑦΛ ϟϟ· ᐅᑮ"ᓂΛᓬ′ ᔪᐊᑫ ᐅᓬᓬϟ ᑭᐅᐯᐊᑫ ΔᑦϧΔᐣ ᑮ"ᑭᐅᑮᒪ° ᒥᑎᑮ"ᑭ ᓂᑎᓇΔ·ᐣ ᑮ"ᑎ)ᓇᑫᐣ.

26 ϧ"ᑮь° Lь ᐅᑎᓬ"ᑭᓇΔ·ᓇ ᐊᐊϟϟ, ᓂᑦᑮ ᒥᓇ Δᑦϧ·ь⊂, ᑕᑦ′, ᓇLᑕ Lᓬᓇᐯϧϧᐅᓇᐊ· ᐅLᓬᓇΔϧᓂᓭᐊ·ˣ ᔪᑮ ᑮ"ᒥᑭᐅᑮᒪᐊ· ᒥᓇ ΔᑦϧΔᐣ ?

27 ¶ ΔᑦΛ Lь ϟϟ· ᐊᐊϟϟ ᐅᑮ"ᐅᓂΛᒥᑎ-ϟᐊ·"ᑮ ϧᑎᐯᓬ"ᑫᓬ′, ᑮ"ᒥᒧᑭϧϧᓬᓬᓬᐊ·ᐊ·ᑦ ᐟᐁᐅϟᐟᐊᒥˣ; ᑮΔᐊᒧ Lϧ ᐟᐁᐯᓬˣ; Lϧ ᑫ"ᓄᓬ-ᓂᐅ·ᐊ·ᐣ ᐟᐁᐯᑦ Δᓬᓬ, ᐅᓬᑫ Lϧ ᐅᑮ"ᓂᓬ"ᐊᓬᑦ.

28 ᑮ"ᐯᓬᐅ·ᐊ·ᐣ Lь ᒥᑦᑎᒧᐣ, ᒥᓇ ᐅᑮ"-ᐊᓬᓬ ᓇ"Δᓇᑦ ᐅ"ᓬᐊ·ᓬᓭᓬᐊ· ᔪᑦ ᐅᑌᓇˣ.

LᑎᓇLϧ ᓬᓬᐊᓭ° ᓂᐊᑫ·ᓬᓬ.

1 ϧ"ᑮь° Lь ᔪᑦ ᐊᓭᓬᓭᓂᐊ·ᐣ ᑮ"ᐅᑎᓴᐊ·ᐣ ᐊᐊϟϟ ᒥᑫᑦ"′ ᓂᐊᑫ·ᓬᓬ, ϧᑦ"ↄΛᓭↄ·ᓭ"ᓬ<), ᐅᓬᓬ ᐅᑮ"ᑮᐅᑮᒪ"ᐊᑦ ϧᑦᑫᓬᓇᑫ·ᓭ′ ᐳ"ᑫᐊ·ᓭᓴ·ᐊᐊϟϟ·.

2 ᑮ"ᐅᓬᓇᑫ° Δᐟᐅ′, ᐅᑮ"<ᑮᑎᓇLᐊ·′ ᔪᑫᐊ·, ΔᑦΛ ᑮ"ᑮᐅᑮᒪ° ϧΔ·"ᐯL′ ᐅ"ᑫᐊ·<ᓇ.

3 ᒥᑫᑦ"′ ᓂᐊᑫ·ᓬᓬ ᑮ"ᑫↄΛᓭↄ·° ᐊᐊϟϟ ΔᑦΛ ϧᑮ"ᒥᑮᑮᒪΔ·′, ᓭᓭᓇᓓᒥᓇ° ᓬᓬᐟ Lь ᑫ ᐱↄ Λᓭↄᓇ· ᑮ"ᑮ"ᑮᑮᒪΔ·° ᐟᐁᐅϟᐟᐊᒥˣ. ᐅϧΔ·ᓭ Lь ᒥᐟᐁᐊ·ᐟ ᑭΔᓬᓂᐊᓭ"ϧᓬᐊ· ᐟᐁᐅϟᐟᐊᒥˣ ᐅ"ᑮ.

4 ᑮ"ᒥᓓↄᑦ Lь ᐅᑦᑦLᐊᓬ′ ϧᑎᐯᓭ"ᑮᓬ′, ᒣ·"ᑮ ϧ"ᑮь° ᐊᓭL ᐊᐊϟϟ·. ᐅ"ᑦΔ·ᓭ ϧᑮ"-ↄᑦᒥᓭ′.

5 ᑮ"ᓇᓇↄᓇᐅ·° Lь ᑮϟLᓂↃ· ᐅᒣϧ·ᐅᑮᓬ-ϧᒥᓭ′ ϟϧᐟᑭϟ·, ᐊᓇ ϧᑮ"ᓬᓂ"ᑦˣ ᐅᑦᑫ·ᐊ·-ᑎᒥ"′ ᑮϟLᓂↃ· Δᓬᓬᐟᑮᓓ·, ᐊᓇ ᑮᑮ"ᑮᑮᒪ° ᑮᑮᒪ·ᐊ·ᐣ ᐅᑦᒥᑫᐊ·′ ϧᑎᐯᓓᓭˣ ᑮᑮᒪ·ᐊ·ᐣ ᐅᑦᒥᑫᐊ·′ ᐅᑦᒥᑫᐊ·′ ᐅᑦᒥᑫᐊ·′

10 ᒥᓇ Lϧ ᑲ"ᐅᓯ"ᓪ° ᐊϩᑯ·ᐱL·ᓇ ᐱϧ·ᓪᓕ-ϧᒥϧ*, ᒥᓇ ᑲ"Jᓇ"ᑯᑦ ᒥ"ᑎ′ ᐅ"ᓪΔᑦᓇ ; ᑭϤL ᑲᒥ"ᑎᑎᓂᐊ· ᐅᑕᑯ·"ϧᓇ, ϭ·"ᑉ ᐊᐣᑲ*, ᒥᓇ L·ᓕJU* ; ᑲᑎᑭΔ·ᓂᓂᐊ· ᐊᓯᑉ ᒥᓇ ᔨᓪᓇᓴ"-ᑎϧ· ϧᑯ"ϧᒥ"ᐊᓂᓂ′, ᐊᓂᑦ ᐊ·ᑲ*, ᒥᓇ ϧᑦᑐᓇᐅ* ; ᑭϤL ᑲϧᑦ"ᓪ° ᑲᑎᑭΔ·ᓘ.

11 ᒥᓇ Lϧ ᐊϧ·ϧ ᑲ"ᐊϧᐅ·° ᐅᒥ"ᑎᑎᓂ′ ϭᑎᓂϤΔ·ᓂᓂᐊ·, ᐊᓂΔ ϧᓇᓇ>ᐸᓂᓂ′ ᐅΔᓯ-ᒪᒥᓂᐅᑎᓂ′, ᒣ·"ᑉ ϧᐊᓂ"ᐸᓯᑉ ᐯᐊᑭᒥᓂᓯ ᑎΔᐅ* ᓯᓇ·ᐊ, ᐅᑎᐯᓂᒪ′ ᐊᓇ ᐊᓇᓇᓂ, ᐯᓂ ᑲ"ᑉ-ᐅᑭᒪ° ᐅᑲ"ᓪᓕL.

12 ϧ"ᑭϧ° ᐅ"ᐸᓯᑉ ᐊᓂᑭ ϧᓂϧᓂᓂ"ᓪᓯᓂᑉ ᑲ"ᓪᓴΔ·ᓴ·ᐊ· ᑲ"ᑉᓇ>ᐸᓂΔ·ᓂᓂᐊ·, ᓂϟ·° ᑲ"ᑉ-ᒥᓪ"ᐅᒥᓇ° ᓂᓯᓴ·ϟ° ᒥᓪ"ᐅᒥᓇ° ᐊᓂᓴ·ᑉ ᑲ"△"ᐸᓯᓴ·ᑉ.

13 ᑲ"ᑎᐯᓂᒧᑦ·ᑉ Lϧ ᐅϩᑎᓂᑭᐊ·, ᓂᓪᓴ·° ᒥᓪ"ᐅᒥᓇ° ᑲ"ᑉᒥᓪ"ᐅᒥᓇ° ∪ᐸᓂ"ᓴ·° ᑲ"ᑉ-ᒣᓪ"ᐅᒥᓇ°, ᓂᑦᓇϩ·° ᒥᓪ"ᐅᒥᓇ° ᐅΔ"ᓴ-ᓯᓂ′, ᐊᓂΔ ϧϩᑎᓇᒥᓂ′ ᑲ"ᑉᑕᑭ"ᐅΔ·ᓯᓴ·ᑉ, ᑭᑉΔ·ᑉᓴᓯ° ᑲ"ᑉᐅᑭᒪᐊ· ᐅϩᑎᓇ-ϧᓂᓂᐊ·.

14 ᐊϧᑦ Lϧ ᑲ"ᖃ·ᑦᑭ"ᓴᒪᐅ·° ϧ"ᑭϧ° ᐅᓇ>ᓴᓂᐊ· ᐊϧ·ϧᓇ, ᒥᓇ ᓴ"ϧᑦϧᓇ, ᒥᓇ Lᓪϧᑎϧ·-ᐱᓪϧ·, ᒥᓇ ᒥϧ·ᑦᓂᐊᓂ, ᒥᓇ ᐊ"ᑎᐱᓂ, ᒥᓇ ᐯ·ᓴᓯᓇ·ϧᐱᓂ.

15 ᑲ"ᐅᓯ"ᓯ° Lϧ ᐊᓴᑦᑭϧᓇ ᖃᐅᑦᓴᐊᒥ*, ᐅᑭ-ᐅᓯ"ᓯᓂ′ ϧᓇ"ᐃᓂ° ᐊᓂᓯᓂᓂᐊ·, ᑭᑭᐊᑕᓴᓂ ᐊϧᐊ·ᐱΔ·ᓂ* ᒥᓇ ᓴᓯΔ·ϧᒥᓂ*, ϧᑕᐅ"ᑭᐱᒧ-ᑕ"ᓂ·* ᐊϧᓪϧ·° ᒥᓇ Lᓪᑕᓴᓂᐊ·. ᐅΔ·"ᓴΔ·ᓂ Lϧ ᔨ·"ᓂᑉ ᑲ"Δᓯᓴᓯᑕᒪ·ᓂ ; ᑭϤL ᑲ"ᒪᒪᓪϧ-ᓂᓯᓀϧᒪᓴΔ·ᓯᓂ, ᐱᓯᓪ ᓇᐊᓪ ᐅᑭ"ᒪᓪϧΔ·ᓯᓂ′.

16 ¶ Lϧ Δᓪᐱ ᐅᑎᒪᓪϧΔ·ᓯᓂ′, ᐅU"Δ ᑲ"-ᒣᐱLϧᓂᓂᓂ° ϧᑕᐅ"ᑭᓂᓯᓴ·ᓇᑎᓂ′ ; ᑭϤL ᑲ"ᐊ·-ᓂᐯᑕᐯ·° ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓂ′ ᐊᐅϧᒪᓂᐯL, ᐅᓯᓯ ᐯᓇ·ᐊᓂ"ᑭᓂ′ ᐅᑭᑎᒪᐯᒥ"ᐅΔ·ϧᒥᓯᓂ* ϧᑎᐯᓂ"-ᑭᓂ′, ᐯᑭΔᓪϧ·ᓴ* Δ·ᑭLᓯᐸᑭᑭϧᓂᓂ° Δ·ᑭ-Lᓯ ᐸᑭᑭϧΔ·ᓂᓂᐊ.

17 ᐊϧᓴᐊϧ Lϧ ᐸᑭᑭϤΔ·ᓂᓂ° ᑲ"ᐊᑎΔᓴᐊ·-ϩᐱ"ᓂϤ°, ᐅΔ·ᑭᓯ·′ ᐊᐣᓴᓂᒥᓇ° ᐅᐸᑭᑭϤ-Δ·ᓂᓂᒥᓂᐊ· ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓂ′ ϧᓇ>ᐸᓂᓂΔ·-ᓂ"ᐸ :

18 ᑲ"ᓂᐸᐊ·ᓪᐸᐅ·ᐊ·ᑉ Lϧ ᐊϧᑦ ᑲ"ᑉᐅᑭᒪᐊ·, ᐅᒥ′ ᐅᑲ"Δᓯᓂ′, ᓇLᐊ·ᑦ ᐃᓯᓇϩ·ᓯ ᑲᓴ, ᐊϧᑦ, ϧᑕᐊ·"ᑭᒪᓴᒪᐊ·ᑎᐸᓯ ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓯ′, Lϧ ᐱᓂ ᐸᑭᑭϤΔ·ᓂᓂᐊ·ᑉ ᐅᓂᓯᓴ ᐅᐣᐊᑉ, ᐊᓂᓂ ϧᑲ"-ᓇᓪᓂ"ᑭᓂ′ ϧᑕᐊ·"ᑭᒪᓴᒪᐊ·ᑎᐸᓯ ; ᐊ·ᑦᐊ· ϧᓇᓇ>ᐸᓂᓂΔ·-ᓂ"ᐸ :

19 ᐊϧᑦ Lϧ ᑲ"ᑭᓯᐊ·ᓯ°, ᒥᓇ ᐅᑲ"ᐸ"ᓂᓇ* ᐸᑭᑭϤΔ·ᓇϩᓂᓂ° ᐯΔ·"Δ·"ᑭᒪᓯᑭ"ᐸ ; ᒣϧ·ᑉ Lϧ ᐅᑭᓯᐸᐊ·′ ᐸᑭᑭϤΔ·ᓂᓂᐊ·, ᑲ"Jᓪᑭᐸᓂ° ᒪᓯᑎᓪϧΔ·ᓂ ᐊ·ᓪϧ"ᑎᐊᓇ*, ᐅᐸᑎᐸᒪᐱᓂ′ ᐸᑭᑭϤ-Δ·ᓂᓂᐊ· ᐅᓂᐸ ᐅᐊ·ᑎᐃᐅϩᓂᒥᓂᓇ* ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓂ′, Δϧ′ Δ·ᑭLᐊ ᐸᑭᑭϤΔᓪᐸᓂ*.

20 ᐊϧᓴᐊϧ Lϧ ᑲ"ᑭᐸᑭϤΔ·ᓂᓂ°, ᒥᓇ ϧ"ᑭϧ° ᐸᑭᑭϤΔ·ᓂᓂᐊ· ᑲ"ϧᓇᐊ·ᐸᒧᐊ·, ᑦᓂ′ Lϧ, ᑲ"ᒪᒪᓪϧ° ᐅᑎϧ"ᑎϤ·ᓂᓂᐊ· ; ᐅᑯ′ Lϧ ᑭᐊ·ϧΔ·ᐅ·ᐱϧᐊ·ᑎ ; ᐅᐅ, Δ·ᓪᐸ ᑭᓂΔ Δ·"-ϧϤ·ᐊ·ϧΔ·°, ᑭϤL ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓂᓯᓂ′ ᑲ"ᑭᐸᒪᒥᓂ′.

21 ᐊϧᑦ Lϧ ᑲ"ᑭᐅᑭᒪ° ᑲ"Lᒧᓪϧᓇ° ᐱᓂᓪ ᐊᓂᒪ ᐅᑭᓯϧᓂᓂ′ ϧ"ᓂᐱ′, ᒥᓇ ᐅᑭᐱᓪᐸ"ᑭᐊᓂ′, ᐅLᒧᓪϧᓇ° ᑲ"ᑉ ; ᑭϤL ᑲ"ᑭᓪᓂᓇᑦ·° ᐅᑦᓇ·ᓪϧ-Δϧᓂᓂᐊ· ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓯᓂ′ ᐅ"ᑉᓂ ; ᒧᓯᐸᐊ ᐅᑯᓯᓇ Lϧ ᑲ"ᑎᐱᓂᐸᓂᒪᐊ·ᑎᐸᓯ ᑲ"ᑉᐅᑭᒪᐊ·ᑎᐸᓯ ᐃᓪᓂᓯᓂ ; ᐅᑭᓯᐸᐊ·′ ᐊᓂᓇ>ᐸᓂᓂ′ ᐅᑭᓯᓇ·ᐊᓂᓂ′, ᐅᑭᓯᐸᐊ·′ ᐊᓂᓇ>ᐸᓂᓂ′ ᐅᑭᓯᓇ·ᐊᓂᓂ′.

22 ¶ ϧ"ᑭϧ° Lϧ ᐅᑎᓯ"ᑭϤΔ·ᓇ ᐊϧᑦ, ᓂᓪᐸᐊ ᒥᓇ Δᓪϧᓂᓴᓪ, ᑲ"Lᓯᓇ"ᑭᐊ ᐊᓇ ᐊϧᑦ ᐅϧ·-ᑭϤΔ·ᓂᓂ° ᐅᑯᓯᓇ Vᒪᓪ.

23 ᐅᑯᓯ Lϧ ᐊϧᑦ ᑲ"Δ·ᐯᒣ° ᑲ"ᓴΔ·ᐸᓇ, ᐅᑯᓯ Lϧ ᑭΔ·ᑭᓇ"Δᓂᐊ·ᑎ ᑲ"ᓴΔ·ᐸᓂᓂᐊ· ᐊᓂᐸ ᓇ"ΔᓂᐃΔ·ᑭᓪᑎϧᓂ* ϧᐅᐸᑦᓂᑭ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᐊ·ᑎ ; ᑭϤL ᑲ"ΔU·ᐊ·ᑎ, Lᒧᓪϧᓂ° Δϧᑦ : ᐊᓂΔ Lϧ ᔨᓯᐸᐊ ᐅᑯᓯᓇ ᑲ"ᓪᓂᓂᑭ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᐊ·ᑎ.

Lᑎᓇᒪᓴ ϭ·ᓯᓪᓗ° ∪ᐸᓂ"ᐳϩᑦ.

1 ᔨᓯᐸ ϭ·ᓯᓪᓗ° ᓂᐅᓇᓂᓪ ᑭᓯ"ᐳᐱᐅᓂ·° Δᓪᐱ ϧᑭ"ᑭᐅᑭᒪΔ·′, ᒥᓯᓯ"′ ᓂᑯᓯ·ᓂᓪ Lϧ ᓯ" ᐱᐅᓇ· ᑲ"ᑭ"ᑭᐅᑭᒪΔ·° ᖃᐅᑦᓴᐊᒥ*. ᐅϧ-Δ·ᓴ ᒥᓇ ᑲᓴᓪᓂ ᑭΔᓯᓂ"ϧᓯᐅᐊ·, ᐅᑯᓂᓴ ᓂᐱ·.

2 ᑲ"ᒥᓇΔᓯ"ᑭᓇ° Lϧ ᐅᑦᓯᒪᒪᐅᓯ′ ϧᑎᐯᓂ"-ᑭᓇᓂ′, ᒣ·"ᑉ ϧ"ᑭϧ° ᐊϧᓴᐊ· ᐅ"ᓯᐊ·ᓴ ϧᑲ"ᑭ-ᓯᒥᓂ′ ; ᐅᐯᐅ·* Lϧ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲ"ᐱ"ᑭᐊᓇ° ᐅᑲ"-ᑭᐊᓴᒥ"ᐅΔ·ϧᒥᓇᓂ* ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓇᓂ′. ᐊᓂᓯ-ᓂᐊ·ᑦ Lϧ ᑫᓴᓀᑦ ᑲ"ᓂᓯᓇ·ᓇᑎᓂᐊ·ᑦ·.

3 ᑲ"ᐅᓯ"ᓯ° ϧΔᓪᓯᓂ ᒥᓪᑕᐃΔᓪᑲ·ᑕᒥᓂ° ᐅᐊ·ᓪϧΔϧᓂᒥᓂ* ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓇᓂ′, ᒥᓇ ᐅΛᑦ ᒣᓂ"ϧᓂ* ᒥᓪᑕᐊ ᑲ"ᐊ·ᓪϧΔϧᓂ"ᑫ°.

4 ᒥᓇ Lϧ ᑲ"ᐅᓯ"ᓯ° ᐅU◁·ᐊ· ᔨᑕ ᐊ·ᑭ*, ᐊᓂᑕ Lϧ ϧᑫᓯᓯᓂ* ᑲ"ᐅᓯ"ᓯ° ᐊ·ᓪϧΔϧᓇ ᒥᓇ ᐊϧ-ᐊ·ᐱΔ·ᓇ.

5 ¶ ᒥᓇ ᑲᓇᑎᓂᐊ·ᑦ ᐊᒪᓇ·ᑕ ᐅᑲ"Jᓀᒪ-ᒥᓂᐊ·, ᐅᑯᓯ ᐅᑲᓴᐊᒥ"ᐊ′. ᐊᒪᑦ ᐅᐊᐊ·ᓯᒥᓴ Lϧ ᑲ"ᒥᓴᐊ·ᑦ ᐅᑯᓯ ᐱᐅ ᐯᐱ>* ᒥᓪ"ᐅᒥᓇ° ᕕᐣ-Δᑦᓂ ᔨᓇᑎᐊ·, ᒥᓇ ᒥᓪ"ᐊ·° ᑲ"ᑭᓪᓂᓪᓂᒥᓇ° ϧ·ᐸΔϧ· ᐸᓂᑎᐊ·ᓂᓪ, ᒥᓇ ᒥᓪ"ᐊ·° ᑲ"ᑭ-ᒥᓪ"ᐅᒥᓇ° Δᑕᑫ·ᓯᒥᓇ.

6 ᐅᑯᓯ Lϧ ᔨᓪᓂ ᑲ"ᐊᑎᐅᑲ"ᓀᓇΔ·°, ᑭϤL ᐊ·-ᐅ·ᓂᐳᐸᐅ·° ᐅᑎᓂᓯᑫΔ·ᓂ* ϧᑎᐯᓂ"ᑭᓇᓂ′ ᐅᑲ-ϟᒪᓂᐯL.

7 ¶ ϧ"ᑭϧ° Lϧ ᑎᑎᓂ"ᑭᓇᓂ·ᓇ ᔨᓪᓂ, ᒥᓇ ϧ"ᑭϧ° ᐅᓇ>ᐸᓂᓂΔ·ᓇ, ᒥᓇ ᐅᑎᓂ"ᑭᓂ·Δ·ᓇ, ᑲᓴ′,

ᒪᓂᓇᐣᐱᑌᓂᐦᑖᓐ ᑎᒪᓂᓇᐣᐱᓇᑲᓂᐦᐨ ᐃᓐᐦᐯᐱᐤ ᐲᐣᑎᓂᒪᑖᓐ ᒥᓇ ᔑᑦ.

8 ᐅᓂᒋᓇᐣ ᐅᑲᓇᓇᐦᐤ ᑎᓐᐦᐱᐳᐣᑲᑦ ᐃᓐᐦ ᑲᐦᐲᑎᓂᒪᓂᐦ, ᐯᐦᓂ ᒥᑦᑖᐦ ᐅᓂᒋᓇᐣᐱᑌᓂᐦᑖᓐ ᐁᐦᐲᐦᐊᐣᐱᐦᐤ ᐅᐦᐊᓐᐦᐲᐦᐊᐣᐱᐦᐤ ᑭᐦᓴᓂᐦᐨ.

9 ¶ ᐁᑦ ᒪᑫ ᑭᐱᐦᓂᐦᐤ ᑲᐦᐁᐦᓂᐱᓇ, ᐲᐣᓇᐨ ᐅᐦᐊᐨ ᒪᑫ ᑌᐱᓇᐦᐨ; ᐊᐅᐱᐱ ᒪᑫ ᐯᐦᐁᐦᐊᐣᐱᐦᐤ ᐲᐦᐁᓂᐣᑲᐦ ᐲᐣᑎᓂᒪᑖᓐ.

ᒪᐱᓇᒪᑫ ᐅᓂᒋᓇᐣ ᐊᐦᓂᓂᐦᑖᓐ.

1 ᐃᓂᐣ ᐲᐣᐅᓂᒋᓇᐯᐱᓂᓂᐤ ᐃᓐᐦᐱ ᑲᐲᐣᑎᓂᒪᐱᐱᓂᐦ, ᑎᐦᐁᐦᐨ ᐅᓂᒋᓇᐣᐱᑌᓂᐦᑖᓐ ᒥᐲᐣᑎᓂᒪᓂᐦᑖᓐ; ᒪᑫ ᐱᓇᒪᑫ ᐲᐦᐅᐣᐱᐦᐤ ᐅᐦᐊᐨ ᑌᐱᓇᐦᐨ;

2 ᒥᒪᑫ ᐲᐣᓇᐣᐊᐯᓂᐤ ᐃᐣᐦᐯᐱᐤ ᐲᐣᑎᓂᒪᑖᓐ, ᒥᓇ ᐲᐣᐦᐲᐣᑎᓂᒪᑖᓐ ᐁᐦᐲᐦᐊᐣᐱᐦᐤ ᐯᐦᐊᐨ.

3 ᒥᓇ ᒪᑫ ᐲᐱᐣᑲᓂᐦᐤ ᐃᓐᐦᐲᒪᐧᐃ ᐸᐦᐲᑲᓇᐣᐤ ᑎᓂᐦᓇᐣᐱᐦᐨ ᑎᓂᐦᐤ ᐃᓇᐨ, ᒥᓇ ᐯᐦᐃᐦᐨ ᑎᓂᐦᐁᐦᐊᐣᐱᐦᐤ ᐃᐣᐦᐯᐱᐤ, ᐦᐲᐦ ᑲᐦᐁᐦᐊᐣᐱᐦᐤ ᐊᐦᐅᐣᐱᐦᐤ ᐅᐦᐊᐨ ᑲᐦᐁᐦᐊᐣᐱᐦᐤ ᐅᐦᐊᐨ ᐁᐦᐲ

המקדש ובית, והיו היהודים מתרפאים המקדש: וכל אלהיהם. 22 ¶ כי את כל הכתוב בספר; והנה הוא כתוב על המלכים יהודה; 23 רק אשר בראשונה מלכו בארץ, ושבו ויעשו הישר בעיני ה' אלהיהם, לא הכינו את לבבם, כי אם בזאת הרבו אשם. וכל הנשארים, אשר לא מתו בחרב, הגלה נבוכדנאצר מירושלם בבל, ויהיו לו ולבניו לעבדים עד מלכות פרס: 24 למלא דבר ה' בפי ירמיה, עד רצתה הארץ את שבתותיה, כל ימי השמה תשבות, למלאות שבעים שנה. 25 ובשנת אחת לכורש מלך פרס, להשלים דבר ה' בפי ירמיה, העיר ה' את רוח כורש מלך פרס, ויעבר קול בכל מלכותו, וגם במכתב לאמר: 26 ¶ כה אמר כורש מלך פרס, כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אלהי השמים, והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם אשר ביהודה. מי בכם מכל עמו, יהי אלהיו עמו, ויעל לירושלם אשר ביהודה, ויבן את בית ה' אלהי ישראל, הוא האלהים אשר בירושלם: 27 וכל איש אשר ישאר בכל המקומות אשר הוא גר שם, ינשאו אנשי מקומו אתו בכסף ובזהב וברכוש ובבהמה, מלבד נדבות לבית האלהים אשר בירושלם.

עזרא.

1 ובשנת הראשונה למלכות כורש מלך פרס, למלאות דבר ה' מפי ירמיה, העיר ה' את רוח כורש מלך פרס, ויעבר קול בכל מלכותו, וגם במכתב לאמר, 2 כה אמר כורש מלך פרס, כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אלהי השמים, והוא פקד עלי לבנות לו בית בירושלם אשר ביהודה. 3 ¶ מי בכם מכל עמו יהי אלהיו עמו, ויעל לירושלם אשר ביהודה, ויבן את בית ה' אלהי ישראל, הוא האלהים אשר בירושלם. 4 וכל השאר בכל המקומות אשר הוא גר שם, ינשאו אנשי מקומו אתו בכסף ובזהב וברכוש ובבהמה, מלבד נדבות לבית האלהים אשר בירושלם. 5 ויקומו ראשי האבות ליהודה ובנימין והכהנים והלוים לכל אשר העיר האלהים את רוחו לעלות לבנות את בית ה' אשר בירושלם. 6 וכל סביביהם חזקו בידיהם בכלי כסף בזהב ברכוש ובבהמה ובמגדנות לבד על כל אשר התנדב. 7 וגם כורש המלך הוציא את כלי בית ה' אשר הוציא נבוכדנאצר מירושלם ויתנם בבית אלהיו. 8 ויוציאם כורש מלך פרס ביד מתרדת הגזבר ויספרם לששבצר הנשיא ליהודה. 9 וזה מספרם: אגני זהב שלשים אגני כסף אלף אגנות מחלפות עשרים ותשעה. 10 כלי זהב שלשים כלי כסף מרתמים אלף וכלים אחרים אלף. 11 כל כלי הזהב והכסף חמשת אלפים וארבע מאות הכל העלה שבצר עם העולים מן הגולה מבבל לירושלם.

12 ¶ ובימי אחשורוש בתחלת מלכותו כתבו שטנה על יושבי יהודה וירושלם. 13 ובימי ארתחשסתא כתב בשלם מתרדת וטבאל וכנותם אל ארתחשסתא המלך יהודה וירושלם. 14 ובימי דריוש כתב רחום בעל טעם ושמשי סופר כתבו אגרת אחת על יהודה וירושלם. 15 ובימי דריוש נמצא בכתבי אבותיהם בירושלם ונמצא בכתבי אבותיהם בירושלם. 16 ובימי דריוש נמצא בכתבי אבותיהם בירושלם ונמצא בכתבי אבותיהם בירושלם. 17 ובימי דריוש נמצא בכתבי אבותיהם בירושלם ונמצא בכתבי אבותיהם בירושלם. 18 ובימי דריוש נמצא בכתבי אבותיהם בירושלם ונמצא בכתבי אבותיהם בירושלם.

ΚΕΦ. ΙΑ'. ΠΕΡΙ ΔΙΑΘΗΚΩΝ, ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΩΝ, ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΑΝΑΓΚΑΙΩΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΝΑΙΡΟΥΝΤΑΙ.

1 Ἐὰν ἀνὴρ ἢ γυνὴ διαθήκην ποιήσωσιν, ἢ κληροδοσίαν, ἢ δωρεὰν καταλείψωσιν, ἢ ἐν ὑγιείᾳ ὄντες, ἢ ἐν ἀσθενείᾳ, ἢ ἐν πολέμῳ, ἢ ἐν εἰρήνῃ, ἢ ἐν ὁδῷ, ἢ ἐν πλῷ, ἢ ἐν ἀγρῷ, ἢ ἐν οἴκῳ, ἢ ἐν ἐρημίᾳ, ἢ ἐν πόλει, ἢ ἐν κώμῃ, ἢ ἐν ἀγορᾷ, ἢ ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐν θεάτρῳ, ἢ ἐν ἱπποδρομίᾳ, ἢ ἐν σταδίῳ, ἢ ἐν ἀμφιθεάτρῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι, ἢ ἐν ἀθλήσει, ἢ ἐν ἀγῶνι ἱππικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι γυμνικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι μουσικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ποιητικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ῥητορικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι φιλοσοφικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι θεατρικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ὀρχηστικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀκροβατικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι παλαιστικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι πυγμαχικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι παγκρατικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι πένταθλικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι δεκάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἑπτάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἑξάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι πεντάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι τετράθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι τριάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι δυάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι μονομαχικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι θηριομαχικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀνδροφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι γυναικοφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι παιδοφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι γεροντοφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι νεκροφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀποθανάτῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀθανάτῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀφθάρτῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀκηράτῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαράντῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἐλαίας, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ δάφνης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ πεύκης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ σελίνου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ κισσοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ μυρσίνης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ῥοδίνου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἰωνικοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκανθίνου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου λευκῆς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου μελαίνης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἐρυθρᾶς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ξανθῆς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ποικίλης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου πολυανθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ὀλιγανθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς λευκοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς μελανοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἐρυθροῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ξανθοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ποικίλου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς πολυανθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ὀλιγανθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς λευκοῦ ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς μελανοῦ ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἐρυθροῦ ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ξανθοῦ ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ποικίλου ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς πολυανθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ὀλιγανθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς λευκοῦ ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς μελανοῦ ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἐρυθροῦ ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ξανθοῦ ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ποικίλου ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς πολυανθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ὀλιγανθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς.

2 Ἐὰν ἀνὴρ ἢ γυνὴ διαθήκην ποιήσωσιν, ἢ κληροδοσίαν, ἢ δωρεὰν καταλείψωσιν, ἢ ἐν ὑγιείᾳ ὄντες, ἢ ἐν ἀσθενείᾳ, ἢ ἐν πολέμῳ, ἢ ἐν εἰρήνῃ, ἢ ἐν ὁδῷ, ἢ ἐν πλῷ, ἢ ἐν ἀγρῷ, ἢ ἐν οἴκῳ, ἢ ἐν ἐρημίᾳ, ἢ ἐν πόλει, ἢ ἐν κώμῃ, ἢ ἐν ἀγορᾷ, ἢ ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐν θεάτρῳ, ἢ ἐν ἱπποδρομίᾳ, ἢ ἐν σταδίῳ, ἢ ἐν ἀμφιθεάτρῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι, ἢ ἐν ἀθλήσει, ἢ ἐν ἀγῶνι ἱππικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι γυμνικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι μουσικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ποιητικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ῥητορικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι φιλοσοφικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι θεατρικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ὀρχηστικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀκροβατικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι παλαιστικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι πυγμαχικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι παγκρατικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι πένταθλικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι δεκάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἑπτάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἑξάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι πεντάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι τετράθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι τριάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι δυάθλῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι μονομαχικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι θηριομαχικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀνδροφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι γυναικοφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι παιδοφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι γεροντοφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι νεκροφονικῷ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀποθανάτῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀθανάτῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀφθάρτῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀκηράτῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαράντῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἐλαίας, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ δάφνης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ πεύκης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ σελίνου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ κισσοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ μυρσίνης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ῥοδίνου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἰωνικοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκανθίνου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου λευκῆς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου μελαίνης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἐρυθρᾶς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ξανθῆς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ποικίλης, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου πολυανθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ὀλιγανθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς λευκοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς μελανοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἐρυθροῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ξανθοῦ, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ποικίλου, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς πολυανθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ὀλιγανθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς λευκοῦ ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς μελανοῦ ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἐρυθροῦ ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ξανθοῦ ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ποικίλου ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς πολυανθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ὀλιγανθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς λευκοῦ ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς μελανοῦ ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἐρυθροῦ ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ξανθοῦ ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ποικίλου ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς πολυανθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ὀλιγανθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς, ἢ ἐν ἀγῶνι ἀμαραντίνῳ στεφάνῳ ἀκάνθου ἀνθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς ἀνθοῦς.

ויהי כראותו כי טוב בעיני יהוה לברך את ישראל, ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים, ויפן אל המדבר את פניו.

2 וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכן לשבטיו, ותהי עליו רוח אלהים; 3 וישא משלו ויאמר, נאם בלעם בן בעור, ונאם הגבר שתם העין; 4 נאם שמע אמרי אל, אשר מחזה שדי יחזה, נפל וגלוי עינים.

5 מה טבו אהליך יעקב, משכנתיך ישראל; 6 כנחלים נטיו, כגנת על נהר, כאהלים נטע יהוה, כארזים עלי מים; 7 יזל מים מדליו, וזרעו במים רבים, וירם מאגג מלכו, ותנשא מלכותו; 8 אל מוציאו ממצרים, כתועפות ראם לו, יאכל גוים צריו, ועצמותיהם יגרם, וחציו ימחץ.

9 כרע שכב כאריה וכלביא, מי יקימנו; מברכיך ברוך, וארריך ארור.

10 ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפיו, ויאמר בלק אל בלעם: לקב אויבי קראתיך, והנה ברכת ברכתם זה שלש פעמים; 11 ועתה ברח לך אל מקומך, אמרתי כבד אכבדך, והנה מנעך יהוה מכבוד.

12 ויאמר בלעם אל בלק, הלא גם אל מלאכיך אשר שלחת אלי דברתי לאמר; 13 אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב, לא אוכל לעבר את פי יהוה, לעשות טובה או רעה מלבי, אשר אדבר אתו יהוה אדבר.

14 ועתה הנני הולך לעמי, לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים.

15 וישא משלו ויאמר, נאם בלעם בן בעור, ונאם הגבר שתם העין; 16 נאם שמע אמרי אל, ויודע דעת עליון, מחזה שדי יחזה, נפל וגלוי עינים.

17 אראנו ולא עתה, אשרנו ולא קרוב; דרך כוכב מיעקב, וקם שבט מישראל, ומחץ פאתי מואב, וקרקר כל בני שת.

18 והיה אדום ירשה, והיה ירשה שעיר, איביו, וישראל עשה חיל, 19 וירד מיעקב והאביד שריד מעיר.

20 וירא את עמלק, וישא משלו ויאמר, ראשית גוים עמלק, ואחריתו עדי אבד.

21 ויראו את הקיני, וישא משלו ויאמר, איתן מושבך, ושים בסלע קנך; 22 כי אם היה לבער קין, עד מה אשור תשבך.

23 וישא משלו ויאמר, אוי מי יחיה משומו אל; 24 וציים מיד כתים, ועינו עבר אשור, וגם הוא עדי אבד.

25 ויקם בלעם וילך וישב למקומו, וגם בלק הלך לדרכו.

ᒪᓂᑌᐊᐢ ᐃᐧᐢᐁᐃᐢ ᐊᐧᐢᐉᓭ ᑲᐯᐣᐧᐢᑌᓵᐧᐣ, ᒥᓇ ᑲᐃᓕᐢᐉᓵᐧᐣ ᔨᓯᐃᓭ, ᐱᐧᑎᓴᐊᐧᓯᒪᓵᐧ.

26 ᐯᐊᓯ ᒪᓇ ᐱᐧᐱᐧᑎᑎᓴᐊᐧᓯᑲᑌᐣ ᓂᐢᑎᓴᐊᐧᑎᒋᐢᐣ: ᑭᐢᒪ ᐊᒋᐱᐣ ᓴᐢᑎᒪᐣ ᑲᐃᐧᐢᓯ, ᑎᐊᓯᓴ ᑌᐱᓯ ᐃᐣᐧᐢᐁᐃᐢ ᐯᐧᑎᑎᐢᒪᓵ, ᓇᒪᐃᐧᐣᒉᐢ ᐯᐊᓯ ᐱᐧᐃᐧᐱᐣ ᓂᐢᑎᓴᐊᐧᑎᒋᐢᐣ.

27 ¶ ᐸᑭᑭᐃᐧᓴᓂᐊᐧᐣ ᔑᐃᐸᓯ ᒪᓇ ᐱᐧᐸᓯᐊᐊᐧᐣ, ᐯᑭᔭᐣᐯᐧᓴᒪᓯ ᐊᓴᓯᓴᓂᐊᐧ; ᑎᑎᑌᐧᐃᐧᓴᒪᓯ ᑎᓇᐢ ᑎᐧᐱᐧᐣᐊᐧᐣᐢᐣ ᐱᐧᑎᑎᐧᐣᐊᓯᓴᐣ ᑎᑲᐢᐣ ᑎᐧᐱᐧᐣᐊᐧᐣᐢᐣ, ᐊᓂᑌ ᐃᑌ ᐃᐧᐱᑭᑎᐢᐣ, ᐊᓂᑌ ᑎᐧᐱᐧᐣᐊᐧᐣᐢᐣ ᐱᐧᑎᑎᐧᐣᐊᓯᓴᐣ ᑎᑲᐢᐣ

ᑲᑎᒃᐤ ᑲᒪᐊ·ᑭᐱᔨᑎᓪᐟ ᒡᑎᑭ; ᑭᓴᒪ ᑕᓇᑭᑎᑭᑫᐱᓪ·ᓂ ᓂᐣᓪ·ᐤ ᒡᑎᑭ ᑭᑎᓴᓇᑭᐱᔨᐟ ᑲᓇᑎᓱᐱᓪ·ᓂᓭ:

19 ᐊᓱᑭ ᑕᐢᓱᐟ ᐅᓴᐊᐟ ᐸᓭᑭᒪᐱᓭᓂᐊᐟ, ᑲᐊᑲᓪ·ᓂᐸᐟ ᑭᓂᑲᓂᓭᐤ ᑲᒪᐱᑲᓭᑭ ᑕᑐᑲᓇᑦᑕᓭᐤ ᐊᐢᑲᐱᐟ ᑲᑎᐊᓪ·ᑕᐢᑭᐱᓪ·ᓂ, ᐊᓴᐢᐱᐟ ᑲᑎᐊᓪ·ᑕᐢᑭᐱᓪ·ᓂ ᐅᑭᐱᓪ·ᓂ ᐊᓴᐢᐱᐟ ᑲᑎᐊᓪ·ᑕᐢ

ᑲᓇᙳᖅᐳ ᐃᓄᒃᑎᓂᓪ, ᐅᑎᕆᑭᒪᑦ, ᒥᓇ ᐸᒋᒋᓂᖏᑐᑐᓄᑦ ᐱᓕᕆᓂᖅ; ᑲᑕᐅᑎᓇᖏᓐᓂᒃᐳ ᐅᑐᓇᓄᓂ°

19 ᑲᖏᒪᔪᑐᐊᑦᑎᓪ ᒪᓇᖅ ᐱᖓᒪᓂᑐᐊᑦ ᖃᐅᔨᓴᐃᑦᓯᐊᓪᓚᖅᑕᐅᓪᓚᖅ, ᒥᓇ ᑕᒪᓂᑐᓇᐊᑦ ᐊᓇᓯᓇᓂᐊᑦ ᐊᑐᐸᓪ, ᐊᓂᐊ ᑕᐱᖏᓐᓄᑦ ᐊᑐᓇᓯᓂᐊᑦ.

20 ᑎᒪ ᒪᓇ ᑕᖏᑦ ᐅᖏᓇᖅ ᐱᖏᑕᐸᒪᓐ°, ᒥᓇ ᑕᖅᓱᖏᐊᓇᓂᓂ° ᐊᑎᓴᖅ ᑕᓇᓯᓴ ᐅᒪᑐ ᐸᖏᑎᓴᒥᖏᓐᓇᐊᑎᑦ. ᒥᓇ ᑭᒪᓇᓐᓄᑦ ᐱᖏᑕᐸᓯᓚᖅᑐᑦ ᐃᓯ.

21 ¶ ᑲᑎᐅᓇᖏᓂᑦ ᒪᓇ ᐸᖏᓯᓄᐱᐅᓂᑦ ᐅᐱᓯᓴ, ᐊᒥ ᑲᐸᖅᑯᓪᓗ ᑲᖏᓐᓂ° ᐱᖏᓇᑐᐸᓐᓇᓇᓂᓂᑦ, ᒥᓇ ᑲᓴᑲᓇᓂ ᒥᓇ ᑕᐱᖏᓂᑯᑦ ᐊᓂᑕ ᑕᑲᐯᓯᓚᓂᓂ ᐱᖏᑕᐱᓚᖅᑐ. ᐅᑯᓯ ᒪᓇ ᐱᓐᓇᖅᑎᑦ ᐊᓯᓂᓚᓂᓂ ᐱᖏᑕᐱᓚᖅᑐ. ᐃᑎᐸ ᒪᓇ ᑲᐱᓐᓄᑦ ᑎᒪᓐᒪ ᐃᓯᒥᓂᓂᓂᓂᑦ ᐱᖏᑕᐱᓚᖅᑐ ᐊᓯᓂᓚᓂᓂ ᐱᖏᑕᐱᓚᖅᑐ ᐃ

ᑐᑕᑭᵓ ᑲᑭᑦ° ᑲᑭᓂᑭᒪᑭᵉ, ᒣ·ᑭᑭ ᑲΔᒋᑦᑐᵓ ᒥᐢᐯ· Δᒋᐢᐯ·Δ·ᵓ ϧᑫᑫ·Δ·ᵅ ᒥᵅ Δᐢᐟᑦᑦ·Δ·ᵅ ᐅᑦᑭᵓ ᑐᑭᑭ ᒧᐢᐯᵓ.

9 ∇ძᐟ Lᑲ Lᓭᵎ ᑭᑫ·ᓂᐟᒣᵒ ᒧᒋᑫ· ᒥᵅ ᑲᐅ-ᒋᑭᑦᵉ, ᑎᑦᑕᑫᒥᑦᑕᵡ, ᒥᵅ ᵅᑫ·ᵀ ᑲᒋᒪᑦᑕᑭᒥᑦᑕ, ΔᒋΔᵀ ᐯᑲ ᑲᑫᓴᒥᑕᑭᑦ, ᑋᓂΔ ᑲᑎᐯᵉᑭᑫ, ᑲᑭᓂᐟᑑᵅᒋᑑ· ∇ᒋᒋᒪᐯᵉ, Δᒋᵡᐅᵡᑕᑑ ᐅᒋ-ᓵᐟᒥᒋᓵᑑ·.

10 ᑲᑎᐯᵉᑭᑫ, Lᑲ ᑭᑫᓴᒥᐅᒋ· Lᓭᵎ, ᒥᵅ ᐅᒋᓵᐟᓂᒥᑕᑑ·; Lᑲ ᵅLΔ·ᓴ Δ·ᑫᵅ-ᑐᑭᒪᐟ.

11 ¶ ∇ᐅძ Lᑲ ᐅᑭᑦ ᑲᑎᐯᵉᑭᑫ, ᑭᐯᒪᐅ·° ᑑᓂΔ ᑲᑎᐯᵉᒪᓵᐟ ᐅᵡᑎᑫᐅᒋᑑ· ᑑᐟᵡΔᓴ ᒥᐢᐅᐅᒪᑦᑑ·, ᑲᑭᵡᑫᒥᑕᑑ· ᑑᐟᵡΔᓴ ᒥᐢᐅᐅᒪᑦᑑ·,

7 ꝺꝺꝺ Ꝉꝺ ꝺꝺ"ꝓꝺ·ꝺꝺꝺ ꝺꝓꝓꝺꝺ ꝺꝺꝺ· ꝓꝺ ꝉꝓꝺ"ꝺꝓꝓꝺ, ꝓꝺ ꝺꝓ"ꝺꝺꝺ·ꝓ

ᐁժᵣ Ⅼᓴ ᒥᓄ ᵽᵐᐯᵒᓭᑕᐃ·Δ·ᵐᑕⅬᐁ·ᐊ·ᑦ ᵽᵐᑭᐁ-ᵽᒪᒐ·.

29 ¶ ᵽᵐᑭᐁᒪᵒ Ⅼᓴ ᵽᵐΔᵣᓄϟᐊᑦ ᐁᵽᵐᒪᒧ-Δ·Ⅼᐊ·ᑭᵣᐟ ᑲᵐᵽᵒ ᑲᵹᑲᵒᓴᵉᑦᵣᵎᵓᵣᐟ ᒍᑕᙆᵡ ᒥᓄ ᵑᵹᐅᵡᵎᐊᑎᵡ.

30 ᵽᵐᑭᐁᒪᵒ Ⅼᓴ ᵽᵐΔᑐᑌᵒ ᑭᐊ·ᵐᓴΔᓴᓂᒥᓴᵡ ᑲᑎᐯᵓᵐᒋᑫᓵ, ᒥᓄ ᑲᵐᵽᵒ ᒍᑦᵣᓵᓂᐊ·ᑦ, ᒥᓄ ᑲᑭᑦᵣᑦᵣᑦ, ᒥᓄ ᑲᵐᵽᵒ ᐊᑦᵣᵎᓵᓂᐊ·ᑦ, ᒥᓄ ᵋᐃᓪᑦᵣᑦ, ᒥᓄ ᑲᵐᵽᵒ ᐊᑦᵣᵎᓵᓂᐊ·ᑦ, ᐯᒪᒥᵣᵎᑎᑎᵣᑦ ᒥᓄ ᐁᐊᐊᓂᐊ·ᑦ; ᵽᵐᐊᑭᒥ-ᒉᐁ·ᵒ Ⅼᓴ ᑭᑕᐊ·ᑲᓴᵡ ᑲᵐᵽᵒ Δᑌᐊᓄᵒ ᑭᐁᓂᓴ-ᐃᓴᓂᐊᑦᵡ ᑲᑎᐯᵓᵐᒋᑫᓵ.

31 ᵽᵐᑭᐁᒪᵒ Ⅼᓴ ᵽᵐᓄᑦᐃᵒ ᑭᓄᑦᐃᐊ·Δ·ᓂᵡ, ᐁᵽᵐᑭᵓᑭᒧᐟ ᐁᒉᵓᒋᒪᐱᓵᐟ ᑲᑎᐯᵓᵐᒋᑫᓵ, ᑲᑕ-ᐸᒉᵓᑕᐊ·ᐟ ᑲᑎᐯᵓᵐᒋᑫᓵ, ᒥᓄ ᑲᕀᓴᐁᐊ·ᑭᓄᒥᓂᐊ·ᐟ ᑭᑲᵓᑭᒧᐁᐊ·Δ·ᓂᓵᐊ·, ᒥᓄ ᑭᑎᒧᐊ·Δ·ᓂᓵᐊ·, ᒥᓄ ᑲᑎᐯᵓᵐᒋᑫᓵ, ᒥᓄ ᑲᑎᐯᵓᵐᒋᑫᓵ, ᑲᒥᐁ· ᑭᑑᐃᵡ, ᒥᓄ ᒥᓄ· ᑕᐧᐃᓵᵈᵡ, ᐸᑦᑎᐱᑦᵡ ᑭᑭᒥᐁ·Δ·ᓴ ᐁᑎᵓᑕᑲ·ᓂᓵᐟ ᑲᑑᐱᓴᐁᐊ·ᑭᓄᒥᓂᐊ·

15 ᐊᓂᑭ ᒪᓇ ᐅᓂᑲᒧᐊᐧᐣ ᐅᐁᓴᓴ ᐁᐣ ᑭᐟᐊᐧ-ᑳᐊᐧᐣ ᐅᒡᐱᐃᐧᓂᐁᑦᐣ, ᒣᐧᐟᑭ ᑲᑭᐟᐱᐅᐟᑭᐟᑫᒪᐟ ᑌᐱᐟ, ᑭᓇ ᐁᐣ, ᑭᓇ ᐃᒪᐣ, ᑭᓇ ᑭᐃᒡᐣ ᑭᐟᐱ-ᐅᑭᒪᐤ ᐅᑭᐢᑭᐅᐧᐃᐊᑫᒪ ; ᑭᓇ ᐅᑲᓇᐃᐧᐣᑲᐧᑎᐧᐁᐧᐊᐧᐣ ᐅᑎᐣ ᑲᑦᐧᑲᐃᐣ ᐃᐣᑲᐧᐟᑎᐧᐣ ; ᑭᓇ ᑲᑲᓇᐃᐧᐣᑲᐧᑎᐧᐁᐧᐊᐧᐣ ᐅᑎᐣ ᑲᑦᐧᑲᐃᐣ ᐃᐣᑲᐧᐟᑎᐧᐣ ᐅᑎ

11 ¶ ᓴᑎᒃᑲ ᓄᓕᒋᓐᓄᐅᑉ ᐱᖓᓱᒃ ᐱᓕᕆᔨᐃᓐᓇᖅᓄᑦ ᐃᓪᓕᐊ ᑲᐱᐱᑎᑦᑕᕐᒪᑦᑐᐊᓘᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓴᑎᒃᑲ ᓄᓇᕗᑦ ᑲᒃ ᕿᓐᓄᐊᓘᑦ. ᐱᓕᐱᐅᑎᑦᑕᕐᒪᑦᑐᐊᓘᑦ ᖃᓄᐃᖅᓯᐊᓕᖅᑎᑦ.

12 ᐱᓕᒪᓕᐅᓕᖅᓂᕐᓂᑦ ᒪᒃ ᐅᑦᑐᑕᒪᓕᕆᓕᒃ, ᑲᓇᑕᒥᐅᔪᒪ, ᓴᓇ ᐅᒃ ᐅᐱᓕᑦᑐᓕᖅᑕᓐᓇᖅᑐᑦ ᐅᑦᑐᑕᒪᓕᕆᓕᒃ, ᖃᐅᔨᓴᓕᖅᑐᑦ ᐅᑦᑐᑕᒪᓕᕆᓕᒃ, ᐅᐱᕐᓂ

3 ᐊᐁ·ᓐ ᑭᖃᑯ·º ᑲᐃᐦᓀᓂᓴ ᑲᐅᑕᓂᓂᑯᓂ ᑭᐅᑕᓂᓂᑯᓂ ᑭᐅᑕᓂᓂᑯᓂ? ᐅᑭᓴᒪᓂᔨᒪ ᑲᕮᐃ·ᖁᐃ·ᐣ, ᑭᐣᑦ ᑲᕮᐃ·ᐣᐣᐢ ᑲᐃᐦᓀᓂᓴ ᑲᐃᐦᓀᓂᓴ ᑲᐃᐦᓀᓂᓴ

28 ᐯᐟᐃᐞ ᒥᓇ ᐁᐪᐧ ᐅᐟᑦ ᐊᑲᓯᓄᓂᐊᑦ ᑯᓴᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑯᓯᐣᐧ ᓂᐣᑦᐣᐧ.

29 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑯᑦ, ᓂᑲᓇᓄᒥᓇᓄ ᑯᓯᐣᐧ.

30 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᒪᐣᐱᐣ, ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᓂᑲᓇᓄ-ᒥᓇᓄ ᓂᐞᑦᓴᐣᐧ.

31 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐞᑦᐣ ᐃᐟᐞᑦ, ᐱᐣᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑯᓴᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᓂᑲᓇᓄᒥᓇᓄ ᓇᐅᐣᐧ.

32 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐯᐟᐃᐞ, ᓂᐣᑦᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑯᓯᓇᓄ.

33 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐟᐅᐣ, ᐯᐟᑎᐣ, ᒥᓇ ᐅᑲ, ᑌᑦᓭᑦᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑯᓯᓇᓄ ᓂᑲᓇᓄᒥᓇᓄ ᓂᑲᓇᓄ.

34 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐞᐟᐃᑯ, ᓂᐣᑦᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᓇᒋᓇᓄ ᓂᑲᓇᓄᒥᓇᓄ ᓂᐞᑦᓴᐣᐧ.

35 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓭᓇᑯ, ᓂᐣᑦᐣᐧ ᐱᐣᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᓂᑯᑦᓴᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᓂᐣᑦᐣᐧ ᐊᐅᑯᐣᐧ.

36 ¶ ᐸᒋᐞᐊᐣᑲᓂᑯᐣᐧ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑭᑌᓇ, ᐞᐣᐸᐁᐊ ᐃᐣᐧᑭᐣᐧ, ᑫᑲᐞ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑌᑦᓭᑦᐣᐧ ᑦᑐᒥᓇᓄ ᓂᐣᑦᐣᐧ.

37 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐃᒪᐟ, ᐱᐣᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᓂᑲᓇᓄᒥᓇᓄ ᑯᓴᐣᐧ.

38 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐯᓴᐟ, ᐱᐣᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑯᓴᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᓇᒋᓇᓄ ᑌᑦᓭᑦᐣᐧ.

39 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐯᐟᐃᐞ, ᐱᐣᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᒋᑦᑐᐟᐣᐧ ᑌᑦᓭᑦᐣᐧ.

40 ¶ ᐟᐃᑦᑦ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐁᐪᐧ ᒥᓇ ᑲᐣᒋᐅᐟ, ᐅᐣᑌᑦᓴ ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ, ᑌᑦᓭᑦᐣᐧ ᑦᑐᒥᓇᓄ ᓇᒋᓇᓄ.

41 ¶ ᐅᓇᑲᒧᐞᐣᐧ: ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐯᐣᐧ, ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑯᓯᓇᓄ ᐞᐊᓇᓄᐅᐣᐧ.

42 ¶ ᐅᑦᑕᐧᓯᒋᑦᑕᐧᓯᐞᐣᐧ ᐅᑲᓇᐞᐣᑲᐣᑕᐧᓯᐞᐣᐧ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓴᐅᐣ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐁᐟᒧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑭᐟᒧᐣ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑲᑎᐣ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᑎᑦ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓭᐯᐣ, ᒪᒧᐞᐅᐣ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑯᓯᐣᐧ ᓇᑦᑕᐧᓯᓇᓄ.

43 ¶ ᓂᑎᓂᒪᐣᐧ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓴᐞᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᐯᓭᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑕᐯᐅᐣᐧ,

44 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐱᐟᐅᐣᐧ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓴᐣᐧᐞᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐯᐣᐧ,

45 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐟᐃᐯᓇ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᑲᓭᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓭᑲᐣᐧ,

46 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐅᑲᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓴᐟᑐᐞᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐅᓇᐣᐧ,

47 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑭᑌᐟ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑫᐊᐟ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐟᐃᐅᐞᐊᑦ,

48 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐟᐃᐃᓭᐣ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓂᑯᑦ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑲᓴᐣᐧ,

49 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᓴᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑮᓭᓇᓄ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐱᐣᐧ,

50 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᐣᓇ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᒥᐟᓭᓂᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓂᐱᐟᐣᐧ,

51 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓭᐣᐧᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᐣᐧᓭᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᐟᐟᐊᑯᐣᐧ,

52 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐣᐧᐟᐞᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᒥᐟᐊᐣᐧ [illegible] ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᐟᐟᐊᑯᐣᐧ,

53 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓭᐟᓇᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓭᓭᐞᐊ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑌᒪᐣᐧ,

54 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓂᑲᓇᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᐣᐧᑦᐣᐧ.

55 ¶ ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦᑕᐧᓯᐞᐣᐧ ᓴᐟᐅᒪᐣᐧ ᐅᑦᐣᐧᑫᑲᓇᓄ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓇᑌᐣᐧ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓭᐱᐞᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐸᐞᐟᐣᐧ,

56 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑫᐯᐟᐊ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᒌᐞᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑭᑌᐟ,

57 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓭᓭᑦᓴ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᑎᐟ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑲᐟᐟᐅᐣᐧ ᓭᐱᐞᐣᐧ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐅᒪᐣᐧ.

58 ᑲᐯᐟᐅᐣᐧ ᓂᐯᓂᒪᐣᐧ, ᒥᓇ ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦᑕᐧᓯᐞᐣᐧ ᓴᐟᐅᒪᐣᐧ ᐅᑦᐣᐧᑫᑲᓇᓄ, ᓂᐣᑦᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑫᑲᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑦᑐᒥᓇᓄ ᑦᑐᒥᓇᓄ ᑭᑦᐣᐧ ᑦᑐᒥᓇᓄ ᑭᑦᐣᐧ.

59 ᐁᐅᑯᓂᐣᐧ ᒪᓇ ᑲᐸᐯᐅᓭᓱᐯᑌᐣᐧ ᑌᐟᒥᐞᐊᐣᐧ, ᑌᐟᑦᐞᐟᐃᐣᐧ ᐸᐟᐊᑲᐃᐣᐧ, ᓭᑦᐃᐣᐧ, ᒥᓇ ᐃᒪᐞᐃᐣᐧ; ᒪᓇ ᓇᒪᐃᐞᓇ ᐸᐯᓇᓄᑦᑦᓭᐞᐣᐧ ᐅᐯᑦᐃᐞᐣᐧ ᐅᐣᐧᐯᐟᑎᐞᐣᐧ, ᒥᓇ ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦᑕᐧᓯᐞᐣᐧ ᐸᐣᐱᐣ ᐃᐣᐧᐅᐁᐃᐟᐃᐣᐧ ᐅᐣᐧᐯᐟᑎᐞᐣᐧ:

60 ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑎᐟᐅᑦᓴ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᔨᑦᓴ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᓂᑯᑦ, ᓂᑯᑦᓭᐞᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᑯᓴᐣᐧ ᒋᑦᑐᒥᓇᓄ ᓂᑯᑦᓴᐣᐧ ᑯᓯᐣᐧ.

61 ¶ ᐅᑦᑕᐧᓯᒋᑦᑕᐧᓯᐞᐣᐧ ᒪᓇ ᐸᒋᐞᐊᐣᑲᓂᑯᐣᐧ; ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᐯᓴ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᑭᐣ, ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐟᐃᐣᐧᐊᐣᐧ; ᐊᓇ ᑲᐱᐣᐃᐣᐧᑦᐣᐧ ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐸᐟᐊᑲᐃᐣᐧ ᐊᐟᐟᐊᑯᐣᐧ ᐞᐣᐧᐊᐣᐧ ᐅᑦᑕᐧᓯᒥᑦ ᐊᐟᐟᐊᑯ

69 ᐃᓕᑯᕽ ᐅᐃᓕᖏᓐᓂᒋᓕᓂᖅ ᑭᖓᒥᔩᑯᓗᖅ ᖃᖄᓇᐅᓕᖅ-ᓴᖓᒋᓕᓴᖅ, ᐊᑐᓐᖓᐃᓗᖅ ᓂᐅᒋᓕᓗᒋᔪᓂᖅ ᑭᓇ ᐯᖏᔩᓗᖅ ᑭᖓᑎᒋᔭᐅᒋᔪᓂᖅ ᐃᓐᓇᐅᒋᔪᓂᖅ ᑭᓇ ᓂᓕᓇᐃᓂᖅ ᑭᖓᑎᒋᔭᐅᒋᔪᓂᖅ ᑎᒥᐯᓐᓄᑦᑐᓗᖅ ᓄᑖᒪᓗᒋᑦ ᑭᓇ ᐯᖏᔩᓗᖅ ᐊᐅᓚᓐᓂᖅ ᐅᓂᒋᓕᓗᒋᔪᓂᖅ ᐅᓂᒋᓕᓗᒋᔪᓂᖅ ᐅᓂᒋᓕᓗᒋᔪ

ᑌᐊᐢ, ᓇᒪ ᓴᓂᒋᐤ ᑭᓴᐱᓯᓪᓚᕐᒥᓚᐢ ᐅᐱᐢᐦ-ᐊᓪᓂᑲᐃᓴᓂᐦᐊᐢᐦᑭᐢ᙮ ᐅᑭᓯᓚᓂᐢᒋᓇᐢ; ᒪᓂ ᓂᑲᓴᐢ ᐱᐢ ᑫᐦᑭᐢᐣ ᐅᐦᑎᓯᓪᓚᐢ ᓂᓴᐊᓪᓂᑲᐃᓴᓂᐦᐊᐢᐦᑭᐢ ᑲᓐᐅᐢ ᑲᑎᐢᐦᑭᐢ ᑲᑎᐢᐦᑭᐢ ᑲᑎᐢᐦᑭ

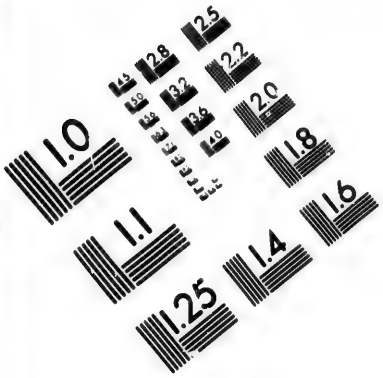

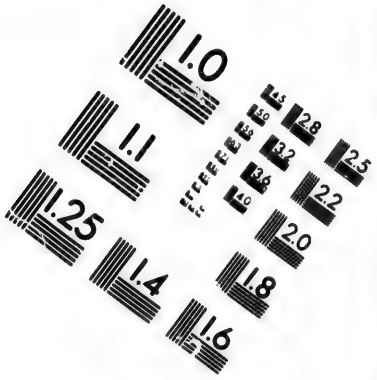

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

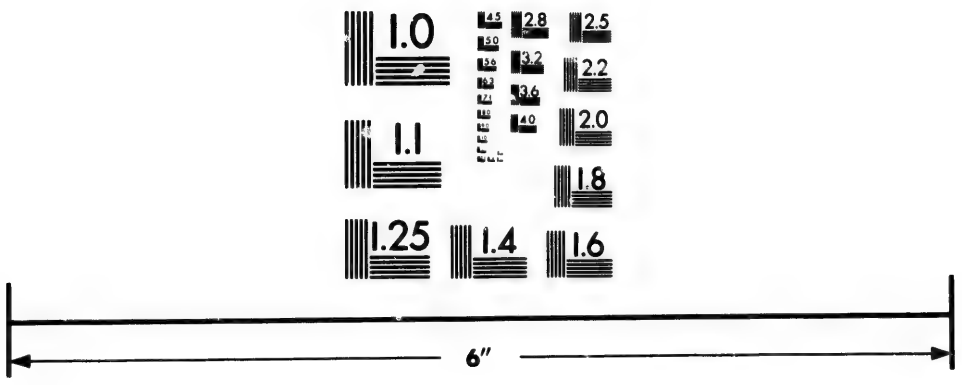

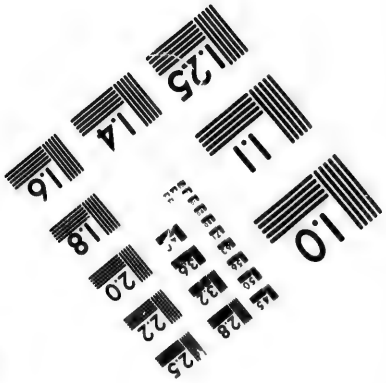

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

ᑲᑯᐢᓀᑲᑲᓂᓄᐤ ᐹᔭᒪᓂᔪᑯᐧ ᖃᐢᐅᔭᔦᐧᑎᐦᐣ ᑲᑫᐧᑲᓂᐤ ; ᐱᐦᐃᓱᐧᑭᐦᐃᑲᐧᐢ ᒪᓀ ᐅᔪᐣᐧᐦᑭᕃᐃᓱᓂᓄᐤᑲᑫᐧᑲᑯᐧ ᐹᔭᒪᓂᔪᑯᐧ.

3 ¶ ᐅᑯᐢᐯ ᒣᐧᐦᑭ ᐱᐦᐅᑎᐦᐃᑲᐧᐢ ᑕᐧᓄᑯᐧ, ᑲᑎᐧᐯᓂᐦᑕᑕᐧᑭᐧ ᐅᑕ ᐃᑌᐦᐊᑲᐧᐢ ᑭᐢᐯᐣ, ᑭᓇ ᑕᑕᐧᐢ ᔅᐣᓄᐧᑲᐧᐢ, ᑭᓇ ᐅᐃᐧᑎᐢᐧᑲᓂᓄᐤᑲᐧᐢ, ᐅᑕᑕ ᐅᑯᐦᐱᐃᐧᐦᐱᐦᑎᐦᐣ ᐃᑌᐦᐊᑲᐧᐢ ᑕᐧᐦᐣᐧᐢ, ᐊᐅᐧᓇ ᑲᐹᐦᐱᐦᑕᑭᐢᐧᑕᐦᐣ ᑲᑕᑕᑭᐦᐣᐧᐢ ᐃᒪ ᐃᐧᓄᑲᐦᐃᐃᑲᐧᐢ, ᑭᓇ ᑲᑕᑭᒪᐦᑕᐢᐧᑲᐧᐢ ᐃᒪ ᒣᓂᑲᐧᐢ ?

4 ᐅᑕᑕᐢ ᒪᓀ ᓂᑯᐦᐃᐃᓇᓇᐧᐢ, ᑕᓂ ᐅᑕᓂᑲᑕᑕᐧᐢ ᐊᑕᑕᑕᓂᐣᐧᐢ ᑲᑕᑕᑕᐦᐃᐃᑲᐧᐢ ᐃᒪ ᐃᐧᓄᑲᐦᐃᐃᑲᐧᐢᐦᑲᐧᐢ ?

5 ᒪᓀ ᑕᐢᑕᑕᑕᐦᐣ ᑕᑕᓀᒡᓱᑕᐧᐢᐧᐢ ᐱᐦᑲᓇᐧᐢᐧᑕᑕᐧᐢ ᑲᑕᑕᑕᐦᐣᐧᐢ ᑲᑲᑲᐦᐣᐧᐢ ᐅᑲ ᑲᑲᐦᐣᐧᐢ ᐅᑕᑕᑕᐦᐣᐧᐢ, ᐊᑎᒪ ᐃᐢᑕᐦᐣᐧᐢ ᐅᐢᐯᐣᐧᐢ ᑲᑕᑕᑕᐦᐣᐧᐢ ᐅᑕᑕᑕᐦᐣᐧᐢ ; ᐱᐦᐱᐢᐯᐧᑕᑕᐧᐢ ᒪᓀ ᓇᐢᐧᐃᐃᐧᐢᐧᑕᐦᐣᐧᐢ ᐅᑕᑕᑕᐦᐣᐧᐢ ?

6 ¶ ᐅᑕᑕᓇᐧᐢᐃᒪᐅᐧᑲᐧᐢ, ᐅᑕᑕᐢ ᑲᐹᐦᐢᐅᑕᑕᓇᐧᐢᐃᐧᐢ ᐊᑕᑕᒪ ᑕᐧᓄᑲᐧᐢ ᑲᑕᑕᑕᐦᐣᐧᐢ ᐅᑕᑕᑕᐦᐣᐧᐢ ᐅᑕᑕᑕᐦᐣᐧᐢ ᐅ

7 ᐅᑲᔦᑕᒧᐦ ᐅᐊᑐᓐᖠᑲᒃᑌᐦ ᐅᒪ ᐳᔫᒪᓂᔪ ᐅᐊᓐᓴᑲᐅᔪ; ᐳᔦᐣ ᑲᑎᐯᔫᒪᓗ, ᔨᒃᔦ ᒥᓇ ᑲᓂᑲᓴᓐᓯᐊᓂᓕᐦᐦ ᔨᒃᔦ ᑲᕈᐅᓂᓯᐊᑐᐣ ᐅᒪ ᐳᔫᒪᓂᔪ ᐅᐊᓐᓴᑲᐅᔪ.

8 ᐊᐊᓂᓗ ᒪᓇ ᓀᔪᓇᓂᐊᑌᐦ ᓂᔪᑕᐯᐊᓂᐦ ᑲᓂᓂᓂᓴᓐᓯᐊᓂᓕᐦᐦ ᑲᑯ ᔨᔪᐦ, ᐅᐅᓂᓯᐣ ᐅᒪ ᐳᔫᒪᓂᔪ ᐅᐊᓐᓴᑲᐦᐃᐅᔪ: ᐅᑲᓂᒪ ᐱᐦᑎᐅᒪᓄ ᐅᑕᑲᓇ, ᒪᐳᔨᔪᓀᐅᐅᐊᓂᓂᓂ ᐅᑎ ᐅᐦᑎ ᐊᑲᒥᓂ ᐊᐊᓐᓴᑲᐦᐃᐅᔪ: ᐅᑲᓂᒪ ᐃᓂᐦᐦᐃᐅᔪ ᐅᒪ ᐳᔫᒪᓂᔪ ᐅᐊᓐᓴᑲᐦᐃᐅᔪ.

9 ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᑲᐱᐦᐸᓯᒪᐊᓐᓴᐣ ᒪᒪᐤ ᑎᐤ ᔭᐯᒪᓐᔪᔨᔪᓂ, ᒥᓇ ᒪᓴᐅᓐᓇᓂᔪᔨᔪᓂ, ᒥᓇ ᒪᓴᐅᓐᓇᓂᔪᔨᔪᓂ, ᑲᑕᒪᓇᒪᐅᐃᐅᐊᓂ ᐸᐦᑕᓇᒪᓐᓂᔪᔨᔪᓂ ᐱᐦᑎᐅᒪᓄ ᐅᑕᑲᓇ, ᐸᐦᑕᓇᒪᓐᓂᔪᔨᔪᓂ ᐱᐦᑎᐅᒪᓄ ᐅᑕᑲᓇ,

ᒪᓕᒃᓵᓴᐅ, ᐅᑲᐧᓂᒪ ᑌᕐᔪᐦᐣ ᐱᐳᓚᓵ ᐅᑭᐦᑭᐦᐣᑭᐦᐣᐣ ᑭᒪᐃᓂᐦᐣ

3 ᐅᓄᓯᕆ ᓯᑫᓴᒃ ᐅᖏᑦ, ᐅᓄᓯᕆ ᐱᖁᔨᓐ ᐅᖏᑦ; ᓴᑲᓂᔪᒃ; ᑭᓇ ᑲᖏᑦᑕᑭᒪᔪᓐ ᐅᖏᑦᑕᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐅᓴᓚᓕ᙮ ᒥᑦᑐᓕᕆᔨᓂᒃ ᐅᖏᑦᑕᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐅᓴᓚᓕ᙮

4 ᐅᓄᓯᕆ ᒪᒃ ᐱᐊᓕ᙮ ᔪᐊᑎ ᐅᖏᑦ, ᐃᖅᑲᐅᖏᑦᑐᓂᒃ ᐅᓄᓯᕆ ᓴᐱᐅᓴᒃ ᐊᓯᕆ ᐅᓴᓐᓄ ᒥᑦᑐᓕᕆᔨᓂᒃ ᑲᓇᐅᓴᓚᓕ᙮

5 ᐅᓄᓯᕆ ᓯᑫᓴᒃ ᐅᖏᑦ; ᐅᓄᓯᕆ ᑲᐱᓕᐃᖅ, ᐊᓯᕆ ᐅᖏᑦᑐᓕᕆᔨᓂᒃ ᑲᓇᐅᓴᓚᓕ᙮

6 ᐅᓄᓯᕆ ᐊᓯᕆ ᐅᑎᓐ ᐅᖏᑦ; ᐃᐱᑦ ᐅᓄᓯᕆ ᔪᓇᓪᓕ, ᐊᓯᕆ ᐅᐃᓐᓄᓂ ᓂᐅᓇᓄᓯᕆᔨᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

7 ᑭᓇ ᐅᓄᓯᕆ ᐃᖃᓂᑦ ᐅᖏᑦ; ᑎᓴᒃᓴ ᐅᓄᓯᕆ ᐊᑐᖃᓴᒃ, ᐊᓯᕆ ᐅᐃᓐᓄᓂ ᑌᑦᓂᓗᑎᒃ ᑕᑦᑐᓕᕆᔨᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

8 ᑭᓇ ᐅᓄᓯᕆ ᓂᐱᑦᓴ ᐅᖏᑦ; ᓂᐱᑦᓴ ᐅᓄᓯᕆ ᒪᑲᐅᖃᓴᒃ, ᐅᐃᓐᓄᓂ ᓴᑯᓂ᙮ ᑕᑦᑐᓕᕆᔨᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

9 ᐅᓄᓯᕆ ᔪᐊᑎ ᐅᖏᑦ; ᐅᐱᑦᓴ ᐅᓄᓯᕆ ᑭᐃᑦᓴᖅ, ᐅᐃᓐᓄᓂ ᐅᓴᓐᓄ ᑕᑦᑐᓕᕆᔨᓂᒃ ᑕᑦᑕᓂᑦ ᐊᐅᓇᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

10 ᑭᓇ ᐅᓄᓯᕆ ᓂᔪᐅᒥᑦ ᐅᖏᑦ; ᐅᓄᓯᕆ ᔪᓂᓪᑕᐃ, ᐅᐃᓐᓄᓂᐅᓴᓄᑦ ᑕᑦᑐᓕᕆᔨᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

11 ᑭᓇ ᐅᓄᓯᕆ ᐱᐯᑦ ᐅᖏᑦ; ᓴᑲᓂᔪᒃ ᐅᓄᓯᕆ ᐱᐯᑦ, ᐅᐃᓐᓄᓂᐅᓴᓄᑦ ᐊᐅᓇᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

12 ᑭᓇ ᐅᓄᓯᕆ ᐊᓐᑲᓴᑦ ᐅᖏᑦ; ᔪᐅᓇᓕ ᐅᓄᓯᕆ ᐃᖃᓪᓕᐅᓴᓄᑦ. ᐅᖏᐃᓐᓄᓂᐅᓴᓄᑦ ᑕᑦᑕᓂᑦ ᐊᐅᓇᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

13 ᑭᓇ ᐃᓐᑲᓴᒃᓵᐅᖏᑦ ᐊᐃᓇᓴᑦ ᐅᖏᑦ; ᐅᒪᓕ ᑲᐃᓯᓂᑲᓪᓕᓴᓂᒃ, ᐃᓴᐊᑦᐱᐅᑦ, ᑎᑭᐅᖓᑦ, ᑭᓇ ᓯᒪᐊᖅ, ᐅᖏᐃᓐᓄᓂᐅᓴᓄᑦ ᑕᑦᑕᓂᑦ ᐊᐅᓇᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

14 ᐅᓄᓯᕆ ᐊᓯᕆ ᐱᐯᑦ ᐅᖏᑦ; ᔪᐅᑎ, ᑭᓇ ᓴᓪᓕ, ᐅᖏᐃᓐᓄᓂᓪᓕᓴᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

15 ¶ ᓂᕆᖏᓪᓗᐃᓐ. ᒪᐊᓐᓄᓪᓕᐊᓐᓂᑦ ᒪᒃ ᓯᐱᖅ ᑲᐃᓯᑎᐊᓐᓂᑦ ᐊᐅᖏᓪᓕ; ᐅᐃᓀ ᒪᒃ ᓂᕆᖏᓪᓕᐊᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑎᑭᓇᓐᓂᑦ ᓂᓐ ᕆᓯᑲᐊᓐ; ᐅᐃᓀ ᓂᕆᖏᓪᓕᐊᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐅᓴᓚᓕ᙮ ᐊᐅᓇᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᑦ, ᑭᓇ ᐊᓇᐅᓴᓚᓕ᙮ ᑲᓇᐅᓴᓚᓕ᙮

16 ᓂᕆᖏᓪᓗᒪᓕ ᒪᒃ ᐃᖃᓐᐃᓴᖃᖅ ᐅᐃᓐᓇᖃᖅ ᐊᓐᓂᓐᓂᓕ, ᑭᓇ ᐅᖃᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᓂᖅᐊᑦ, ᑭᓇ ᐅᖃᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᓂᑦᑐᓂᑦ, ᑭᓇ ᓴᑲᓂᔪᒃ, ᑭᓇ ᒥᓴᖃᑦ, ᑲᕆᑲᓂᓐᓂᑦᑎᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᐊᓯᕆ ᔪᐅᖃᐃᓐᓂᑦ, ᑭᓇ ᐅᖃᓐᓂᑦ, ᑲᕆᑲᓂᓐᓂᑦᑎᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

17 ᓂᕆᐃᓕᓴᓂᓐᓐᓂᑦ ᒪᒃ ᑲᓪ ᓇᓪᑎᓕ ᐃᑐᓐᓂᑲᑲᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓪᓚᓴᐃᓕᓐᓂᒃ, ᑭᓇ ᓂᕆᖏᓪᓗᐃᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᐃᑐᓐᓂᑲᑲᓂᓐᓂᑦ ᐃᑐᓐᓂᑲᑲᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᓂᓪᑎᓂᒪ, ᐊᓂᓪᑕ ᑲᓪᓚᓴᐃᓕᓐᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᐊᓐᓂᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

18 ᓴᐳ ᒪᒃ ᐅᑎᓄ ᐅᖏᑦᑎ ᓂᕆᖏᓪᓗᒪᓕᐅᓴᓄᑦ ᐅᐃᓐᓄᓂᒃ ᓂᕆᖏᓪᓗᑎᒃᓵᓐᓂᑦ ᐊᓂᓚᕐᓇᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᑦ ᐅᖏᐅᓂᓯᓐᓂᑦᑕᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ, ᐅᓄᓯᕆ ᒪᓕᓴᑦ, ᐅᓄᓯᕆ ᔪᐃᓕᑦ, ᐅᓄᓯᕆ ᐅᐃᓐᓄᓂᒃ ᐅᖏᑦ; ᐊᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ.

19 ᑭᓇ ᐊᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ, ᐅᐃᓐᓄᓂᒃ ᑎᓴᒃᓴᐃᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᐅᓄᓯᕆ ᒪᓕᓴᑦ, ᐃᓐᓄᓂᒃ ᑭᓇ ᐅᓄᓯᕆᔨᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ, ᐅᓂᓪᑕᓂᒃ;

20 ᐊᓯᕆ ᓂᑎᓂᒪᓕᑦ, ᐊᓂᐃ ᑌᓕᑦ ᑭᓇ ᐅᖏᑦ ᐅᑭᒪᓂᓕᑦ ᑲᑭᐳᐅᒪᓕᑦ ᑲᑎᑦᑐᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᐊᐅᓇᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᑦ ᐃᐃᓪᓕᔨᓂᒃ, ᐅᓂᓪᑕᓂᒃ; ᑲᑭᐳᐅᒪᓕᑦ ᐅᓄᓯᕆᔨᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

21 ¶ ᓂᕆᐃᓕᓐᓇᑐ ᐅᑲ ᒥᑦ ᒥᑦᓯᓂᐅᓄᓯᕆᔨᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᐅᐃᓀ, ᐊᓐᓂᐅᓪᓕ ᓯᐱᖅ, ᒥᑕᒪᑦᓂᓐᓂᑦᑎᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᐅᑭᐅᓪᓕᒪᓕᑦ ᓂᕆᖏᓪᓗᒪᓂᔪᓐ, ᒥᓀᓇᔨᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᐊᓐᓂᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

22 ᑎᑭᒪ ᓂᕆᖏᓐᓄᐅᐃᓐᓂᑦ ᒥᓀᓇᔨᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᑎᑭᒪᓂᓕᑦ ᓯᒪᓂᓂᓐᓂᑦ ᑭᓇ ᓇᓪᑕᒪᓕᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ, ᒥᑦᑐᓂᓕᕆᔨᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᐊᓐᓂᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᑎᑭᒪᓂᓕᑦ ᐊᓐᓂᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᑎᑭᒪᓂᓕᑦ ᐊᓐᓂᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

23 ᐅᓄᓯᕆ ᒪᒃ ᓇᒪᐃᓐᓄ ᓂᕆᖏᓪᓗᓂᔪᓐ, ᑭᓇ ᓂᕆᖏᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᐊᓐᓂᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

24 ¶ ᐅᓄᓯᕆ ᒪᒃ ᓂᕆᖏᓪᓗᐱᓐᓂᓚᕐᓇᓂᑦ ᒥᑦᑐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᐊᓐᓂᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

25 ᐅᓂᖏᓪᓗᐱᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᒪᒃ ᓂᕆᖏᓪᓗᐃᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮ ᐊᓐᓂᓐᓂᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

26 ᐅᓂᖏᓪᓗᐱᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

27 ᐊᓯᕆ ᐅᓂᓯᓂᐅᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

28 ᐅᑎᓄ ᒪᒃ ᓂᕆᖏᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

29 ᐊᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

30 ᐊᑦᑕᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᑦ ᒪᒃ ᑭᓇ ᐃᖃᓐᓂᑦ ᑲᓇᐱᐃᓚᓕ᙮

31 ¶ ᓂᕆᐅᓴᓂᓐᓂᓚᕐᓇᓂᒃ ᒪᒃ ᐊᐅᓇ ᓯᐱᖅ ᐅᖏᑦ

ᒥᑦᑦᓴ᙮ ᓄᓕᓴ ᐁᓪᑕᓐᑐᑉᓂᑫ᙮ ᓂᐢᑦᑦ ᐋᓕᑦ, ᑲᑎ-ᐃᑐᓐᔪᐢᐳᒥᒃ ᖃᐃᑦᓴᐊᒥᒃ; ᑭᓇ ᐅᑭᓂᑉ ᓂᑉᓴᒪᓂᑐᓇᑐ ᓂᑉᓐᐋᐃᓇᑐ, ᐁᑉᓐᑦᐢᑎᑎᓕᓂᑐᓇᒃ ᐅᑭᓂᑉᑐᓴ ᐅᓐᓂ ᐅᓇᓂᐢᑲᓇ, ᑭᓇ ᑲᓐᑉᓴᐅ ᑲᑦᓴᐢᐳᐊᒥᒃ ᐅᑭᓂᑉᑐᓴ ᐅᓐᓂ ᐅᓇᓂᐢᑲᓇ, ᑭᓇ ᓂᑦᐢᐅᑐ

ᓯᐃ·ᓂᑦ ᐱᓴᓐ ᖃᐳᓄᐅ ᖃᑎᑭᓐᐃᓴᖅ, ᐅᑯᓂ ᐅᑲ ᐊᐃᐃ·ᓴᑦ ᑲᓯᐃᓐᑯᓂ / ᐊᑦᓂ ᖃᑎᓯᑦᑭᓯᑦ ?

15 ᐅ ᑲᑎᔪᓐᓇᑎᓄᑦ ᐅᑭᓴᒪᓂᑦᒪ ᐃᓐᔪᐅᐃᑦ ᖃᓴᑦᓂ ᑭᑎᓂᐅᓐᓂᑦ ; ᒥᑫᒪ ᓄᐃᓗ ᓂᑎᓂᑯᓴᓂ, ᖃᐃᓐᓇᐅ ᐊᐅᖏᖅ ᐃᓐᓂᑦ ; ᑭᓂᑦ, ᑯᖏᑎᐃᓴᓂᑎᓴᓂ ᓂᒪᑭᐃᓐᓇᓐᓴᓂᓴ ; ᒥᑫᒪ ᓴᒪᐃᓴᖅ ᑭᖃᑭᖏᑎᐃᓐᓂᓴᓂ ᐅᒪ ᐅᖏᑦ.

ᒪᓂᓴᒪᖅ ᒥᑦᑕᖏᑦ.

1 ᐃᓐᐸ ᒪᖃ ᐅᐦᐊᐅ ᖃᐊᓂᒥᑯᑦ, ᒥᓴ ᐃᓐᐸ ᖃᒥᖏᓂᐅᑎᒧᑦ, ᐅᖏᒪᓗᑦ / ᒥᓴ ᐅᐃᑦᓯᓂᖏᐅᑦ ᐅᑯᓐᓂᖃᓂᓴᓂᓴ ᑭᓴᒪᓂᑯᐊᑦ, ᑭᖏᑎᐊᓂᑯᓴᓂᓐ ᐃᓐᐦᐅᐃᑦᐃᐃᓐ ᐅᓐᖏᑎᐃᓐᓂᑦ ᐅᐦᐊᐅ ᐃᓐᑫᐊᑦ, ᒥᓴ ᐊᑯᐊᑦᓴ ; ᒥᑫᒪ ᐊᓂᓯᓂᐊᑦᓴᓂ ᑭᖏᑎᐊᓂᑯᓴᓂ ᐃᒪᑯᐊᑦᓴᓂ.

2 ᓴ ᑎᐅᓴᓗ ᒪᖃ ᐅᑯᓴᓴ ᒥᑯᐃᐦ ᐯᓴ ᐅᑯᓴᓴ ᐃᐦᑎᑯᑦ, ᑭᖏᓇᑫᐊᑦᓴᑎᐅ ᐅᑎᓯ ᐅᑭᖏᑎᑯᑦ, ᑭᖏᒥᐊᑦᓂᑯᐊᓇᐅ ᑭᓴᒪᓂᑯᓂᓴ ᐅᑎᓐ ᑭᖏᐅᑎᐅᓇᐊᑦᓴ ᐃᓐᔪᐊ ᐃᐃᑫᐊᑦᓴᓂᓴ ᐅᑎᓐ ᑭᖏᐅᑎᐅᓇᐊᑦᓴ ᐃᓐᔪᐊ ᐃᐃᑫᐊᑦᓴᓂᓴ ᑭᖏᐅᑎᐅᓇᐊᑦᓴ ᐃᓐᔪᐊ ᐃᐃᑫᐊᑦᓴᓂ

23 ᒥᓐ ᕿᐃᑦᑦᐟ ᐅ"ᑭ ; ᔨᔭᑦ, ᒥᓐ ᓗᒥᐅᑦ, ᒥᓐ ᑭᕿᐅᓴ ; (ᐅᑲᑦᓐ ᑭᕿᑦᑦ,) ᐱᑌᐊᓴ, ᔨᑦ, ᒥᓐ ᐃᕿᑦᐃᐱᕿ.

24 ᐅᓇᒃᒪᐊᑦᐟ ᐊᓗᓂ ᐅ"ᑭ ; ᐃᕿᐅᑦᐅᓂᓗ ; ᐅᑲᓇᐃᓂᓐᑲ"ᑎᐅᓕᐊᑦᐟ ᐅ"ᑭ ; ᓴᑦᐊᑦ, ᒥᓐ ᑎᕿᐃᑦ, ᒥᓐ ᓴᕿᐅᑦ.

25 ᑲ"ᑭᓴᓂ ᒪᓗ ᐃᓪᕿᐅᐃᕿᐊᑦ ᐅ"ᑭ ; ᐅᔨᔪᓴ ᐯᕿᑦᓐ ; ᕿᐯᒪᓴ, ᒥᓐ ᑭᐱᓴ, ᒥᓐ ᒪᕿᑲᓴ, ᒥᓐ ᒪᑎᒥᑦ, ᒥᓐ ᐃᕿᐃᐅᓴᕿ, ᒥᓐ ᒪᕿᑲᑦᑲ, ᒥᓐ ᐱᓂᓴ.

26 ᐅᔨᔪᓴ ᐃᕿᐊᑦ ᐅ"ᑭ ; ᒪᑌᓂᓴ ; ᓴᑲᕿᐊᓴ, ᒥᓐ ᑭᐊᐃᕿ, ᒥᓐ ᐊᑦᐊᑦ, ᒥᓐ ᑲᕿᐃᒧᑦ, ᒥᓐ ᐃᕿᐊᓴ.

27 ᐅᔨᔪᓴ ᓴᑐ ᐅ"ᑭ ; ᐃᕿᐊᐅᐃᓂᐧ, ᐃᕿᐊᑦ-ᐅᔨᓴ, ᒪᑌᓂᓴ, ᒥᓐ ᑲᕿᐃᒧᑦ, ᒥᓐ ᐊᑦᐊᑦ, ᒥᓐ ᐯᑦᓴ.

28 ᐅᔨᔪᓴ ᐊᔨᔪᑦ ᐱᐯᐧ ᐅ"ᑭ ; ᑭᐅ"ᐯᓇᓐ, ᐊᓇᓇᓴ, ᓴᐯᐧ, ᒥᓐ ᐊᑦᕿᐅᐧ.

29 ᐅᔨᔪᓴ ᐧᓇᐧ ᐅ"ᑭ ; ᒥᓴᕿᐊᑦ, ᒪᕿᐊᑦ, ᒥᓐ ᐊᑌᐊᑦᓴ, ᑎᓴᑦ, ᒥᓐ ᔨᔪᕿ, ᒥᓐ ᕿᐯᒧᑦ.

30 ᐅᔨᔪᓴ ᐯᐊᑦᒧᐊᐊᑦ ᐅ"ᑭ ; ᐊᑦᓇ, ᒥᓐ ᑲᕿ-ᐊᑦ, ᐱᓂᓐᑦ, ᒪᑐᓴᓗ, ᒪᑌᓇᓴ, ᒪᓴᓴᓗ, ᒥᓐ ᐱᓇᐧ, ᒥᓐ ᒪᓇᓴ.

31 ᐅᔨᔪᓴ ᐅ"ᑲᐃᑦ ᐅ"ᑭ ; ᐃᕿᐊᑦᐃᓴᕿ, ᐃᓴᑦᓴ, ᒪᕿᑲᓴ, ᔨᑐᐊᓴ,ᓄᔨᑎᐅᑦ,

32 ᐯᑦᒪᒧ, ᒪᕿᓂᓴ, ᒥᓐ ᔨᑐᒪᐊᑦᐊᑦ.

33 ᐅᔨᔪᓴ ᐊᓴᑦ ᐅ"ᑭ ; ᒪᑎᓂᐧ, ᒪᑌᑕ, ᓴᑦᐧ, ᐃᕿᐃᐱᕿᐯᐧ, ᑲᐃᐃᑐᐧ, ᒪᐃᐃᓴ, ᒥᓐ ᔨᑎᐊᑦ.

34 ᐅᔨᔪᓴ ᐯᐃᐧ ᐅ"ᑭ ; ᑐᐯᑦᐧ, ᔨᑦᕿᔨᑦ, ᒥᓐ ᔭᐯᕿ,

35 ᐱᓂᓴ, ᐱᑎᓴ, ᑫᕿᐊ,

36 ᐯᐃᓴ, ᒪᕿᐃᒧᐟ, ᐃᕿᐊᑦᐅᔨᐟ,

37 ᒪᑌᐃᓴ, ᒪᑎᓂᐧ, ᑎᐅᔨ,

38 ᒥᓐ ᐯᐃᐧ, ᒥᓐ ᐱᓇᐧ, ᔨᑎᐊᑦ,

39 ᒥᓐ ᔨᐃᒪᓴ, ᒥᓐ ᓂᑦᐧ, ᒥᓐ ᐊᔨᓴ,

40 ᒪᐧᓂᑎᐯᐧ, ᓴᓴᐧ, ᓴᕿᐊᑦ,

41 ᔨᓴᕿᐃᐃᕿ, ᒥᓐ ᔨᕿᐃᒪᓴ, ᔨᑐᐊᓴ,

42 ᓴᕿᐊᑦ, ᔨᒪᕿᔨᓴ, ᒥᓐ ᔭᐯᑦ.

43 ᐅᔨᔪᓴ ᓂᐧ ᐅ"ᑭ ; ᑭᐊᑦᐯᕿ, ᒪᑎᔨᓴ, ᓴᑦᐧ, ᔨᑦᐧᓇ, ᑎᔨᐧ, ᒥᓐ ᔭᐯᕿ, ᒥᓐ ᐱᓂᓴ.

44 ᑲ"ᑭᓴᓂ ᐅᔭ ᑭ"ᐅᑎᓂᐊᑦᐧ ᐃᐧᔨᐃᑦᑫᐊᑦᐧ ; ᒥᓐ ᔨᑎᐊᑦᑦᑫ, ᑭᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᒥ ᐧᐃᐧᐧᔨᔨᔨᐧᓂ ᐅᐅᔨᓂ.

ᐅᒪᔨᓇᐟᐃᓴᓗ ᓂᐟᑦᑦ.

ᒪᑎᓇᒪᓴ ᓂᐟᑦᑦ.

1 ᐅᑎᑌᐧᐃᐧᓇ ᓂ"ᐃᒪᓕᓴ ᐅᔨᔪᓴ ᐊᓴᕿᔨᓴ. ᑭ"ᐅᑎᑌᑦᔨᐧ ᒪᓴ ᐅᐊᔨᔪᑦᕿ ᐱᔨᑦ ᑭᐟᕿᐅ, ᐅ"-ᐧᔨᔨᓇᐅᐧᐱᐧᔪᕿ, ᖁᓴᐧᐟ ᐅ"ᐊᔨᓴᓴ ᔨᔪᓂᕿ ᐅᑭ-ᒪᐃᐧᑲᑭᕿ,

2 ᔨᓇᓇᐧ, ᐯᓴᐧ ᐧᔨᑦᓴᓇᐧ, ᓂᑭ"ᐯᓇᑎᐧ, ᐃᐧᓴ ᒥᓇ ᔨᐊᑦᐧ ; ᔨᔨᔨᓇᐧᐃᐧᐊᐧ. ; ᓂᑭ"ᓴᑫᐧᑭᒪᐊᐧᐧ ᓴᑭ"ᐊᑦᐱᔨᐧ ᓴᑭ"ᐃᐅᔨᐊᐊᐧ"-ᓴᑎᒥ"ᐧ, ᒥᓇ ᐅᔨᐊᓴᔨᐧ ᖁᐅᑎᔨᐊᑦᐧ.

3 ᐅᑎᔨ ᒪᓴ ᓂᑭ"ᐃᑎᓴᐧᑦ, ᓴᐃᐅᔨᑦ ᓴᓇᓴᑎ"ᑭ ᐊᐊᐧ"ᓴᑎᐃᐃᐧᓂᕿ ᓴᓪᐱᐧ ᓴᓴᐧᓴᑭᔨᐊᐧᐧ ᒥᓇ ᓇᓂ-ᓇᐃᐧᔨᐊᐧᐧᑦ ; ᒥᓇ ᖁᓂᓴ ᖁᐅᑎᔨᐊᐧᐧᕿ ᓂ"ᑭᐅᐧ-ᔨ"ᐃᓴᑎᑌᐧ, ᒥᓇ ᑎᐧᐊᐃ ᐃᐧᓴᐱᐧᐃᐧᐊᐧᐧᑦ.

4 ¶ ᑭ"ᐅᑎᑭᔨᓂ ᒪᓴ ᐃᐧᐊ ᓴᐧᐯ"ᐊᒪᐧ ᐅᐅ ᐃᑌᐧᐃᐧᓇ, ᓂᑭ"ᓪᐊᐃᐧ, ᐯᑭ"ᒪᐧᑦᓴ, ᒥᓇ ᐯᑭ"-ᓇᓂᓇᐊᐧᑌᐧᒪᐧᒧᓴ ᑎᐱᔨᐊᐧ, ᐯᓴ ᐯᑭ"ᑎᑦ-ᔨᐧᐊᐧᐧᑦ ᐃᐧᐊᐧᐧᑦ ᐯᐃᐧᐊᐧᐧᑦ, ᐯᑭ"ᐃᓴ

8 ᐹᐢᑭᓗ, ᐸᕐᑯᔨᓴᒥᑎᓗ, ᐃᑌᓐᐃᓗ ᑲᐹᓗᐦᑭᒪ-ᑎᓕᐦ ᔪᓗᐢ ᐸᑕᐢᖏᖅᑲᓐ, ᐅᐦᐃᑌᓐᓴᐦ, ᐹᐢᐱᓗ ᐊᓐ-ᓂᔨᑕᒣᑯ, ᑭᓴᓲᓐᓂᐦᐅᑎᐃᓐ ᐃᒃᑕ ᐅᐊᖏᓕᐢ ᐃᔨᓗ ᐊᓴᓗᔨᓴᓂᐊᓐᑊ :

9 ᒪᓴ ᑲᐢᐱᓗ ᖃᓐᑭᑲᓴᐃᓐᕐᑕᐃᓐᖃᑯ, ᑲᓴᐅᓐᓴᐦ-ᑕᒣᑯ ᓂᑲᖃᑭᐅᐃᐅᓐᐃᓴ, ᒥᓴ ᔨᑕᒣᑯ ; ᐊᑕ ᐊᐃᓐᔨᐢ ᑲᔨᐊᓐᐢ ᐹᓴᐸᓗᑯᑊ, ᐅᓴᐅᓐᖃᐢ ᑲᔨᐅᓐᓴᐦ

ᒪᓂᔨᒪ ᑲᒥᔪᖅᑲᔨᔪᑦ; ᒣᑦᑎᓂ ᒥᓇ ᑲᑭᐱᑐᒪᓂᒥᓇᑦᑕᒪᓂ ᑲᑭᐱᔪᓇᑦᑕᒪᓇᑦ. ᑭᐱᐃᑌᑦᔪᑦ ᒪᓇ, ᑭᔨᑦ ᔪᓕᓇᓯᑦ ᑲᓪ ᔪᑦᖁᐃᑲᓂᐱᔪᓂᖅ. ᐅᔨᓂ ᒪᓇ ᑭᒪᖁᐃᓂᓂᕐᓯᑦᒪᓕᑦ ᑲᒪ ᒥᔪᐊᑕᕐᕿᐃᓂᑦ.

19 ᒪᓇ ᐃᕐᐸ ᓴᔪᓭᔨᑦ ᐅᑭᐅᓇᑦ, ᒥᓇ ᑐᔪᖅ ᔪᑕᕐᕿᖁᓂ ᔪᒧᓇᑦ, ᒥᓇ ᑭᓂᑦ ᐅᐃᐅᐱᔪᑦ ᖁᐩᐯ-ᑕᐩᓂ, ᓂᑭᐩᔪᐩᐱᓇᑭᓇᓇᑦ, ᒥᓇ ᓂᑭᐩᒪᕐᓂᓯᑭᓇᓇᑦ, ᐅᑭᐩᐃᑌᓂᑦ, ᕿᒪ: ᑲᒪ ᖁᑐᔪᓯᑭᓂᔪᓂ ᑭ ᑭᐩᑎᑲᑭᒪᓂ.

20 ᓂᑭᐩᓇᕐᔪᓂᓂᔪᒪᓂᑦ ᒪᓇ, ᐅᑭᐩᐃᔪᑭᓂ, ᑭᓴᒪᓂᔨ ᑭᐩᑎᑭᓂᔪᓇᑦ ᖁᑐᔪᓂᓇᑦ; ᓂᖁᑎᓇᑦ ᒪᓇ ᐅᑐᑭᑕᕐᖁᖁᓂᓯᑦᖁᓇᑦ ᖁᑕᔪᓂᓇᑦ; ᒪᓇ ᓇᒪᐃᓂᓂᓇᑦ ᐃᕐᑯᐩᐩᒪᓇᑦ, ᔪᓇᓇᐃᓇᔪᓂᓇᑦ ᐃᕐᑯᐩᐩᒪᓇᑦ ᐃᕐᑯᐩᐩᒪᓇᑦ.

ᒪᑎᓇᒪᖁᑦ ᓂᕆ.

1 ᐅᔪᐱᐸ ᒪᓇ ᐃᔨᑐᔪᓕᑦᐃᑦ ᒪᔪᓗ ᑭᐩᔪᕐᑭᑭᕐᐃᓂᓂᓂᓂᓂᓂ ᑭᐩᔪᔪᓂᓇ ᔪᓂᓇ ᐃᓂᑎᓇ ᕿᑭᑭᕐᐃᓂᓂᑐᓂᓂᓂ, ᐅᑭᐩᑐᔪᐩᓂᓂᑦ, ᒪᔭᑎᐩᓇ ᒥᓂᐃᓇ ᐃᓂᑲᐩᑕᐩᓂ; ᑭᐩᖁᓇᑭᐩᓂᓂᑦ, ᒥᓇ ᑭᐩᔪᔪᒧᓂᓂᑦ ᐃᓂᖁᐩᑕᐩᓂ; ᒥᑐ ᔪᓂᔪᓂᐱᐃᓂᓂᓂ ᐃᓂᓇ ᑭᖁᓇᑭᐩᓂᓂᑦ, ᔪᓇᓂᐃᔨ ᔪᓂᐱᐃᓂᓂᓂᓂ ᐃᓂᓇ.

2 ᔪᑎ ᔪᓂᓇᒥ ᒪᓇ ᑭᐩᔪᓂᖁᐃᓇᓂᓂᓇᑦᔪᓂ ᖁᐃᐱᓇ ᔪᐅᑭᓂᓂᔪᓂ. ᔪᑎ ᔪᓂᓇᒥ ᒪᓇ ᐅᐅᔪᓂᓂ ᑭᐩᔪᔪᓂᓇᑦᔪᓂ ᐃᓂᖁᐩᑕᐩᓂᓂᓂᓂᓂᓂ

24 ᓱᓂᐊᖏᑦᑐᓂᒃ ᐱᓇᓱᐊᕐᓂᖅ, ᐅᓄᓴᖅ ᐅᐱᑦᓯᓪ, ᐅᓱᐊᓂᕆᐃᓕᓂᕐᓂᖅ ᐊᖏᓴᐅᓄᖅ ᐅ ᓄ ᑲᑫᓂᑭᓕᓂᐅᓂᐊᓘᑦ ᐃᓗᐊ, ᓂᖏᑦᑲᖅ ᐅᑎᑎᓪ.

25 ᐯᖏᑦ ᐅᓄᓴᖅ ᓴᓴᑉ, ᓴᓯᒼ ᑲᑫᓂᑭ ᒪᓕᓂᐅᓂᐊᓘᑦ, ᒥᓇ ᐊᖏᓴᐊᓗᐃᓘᑦ ᑲᑫᓂᑭᐃᓗᐃᓂᓂᐅ ᑭᖏᑕᐅᑭᓂᐅᑦ ᐅᓂᖏ, ᑲᑭᖏᐊᑦ ᑭᑭ ᑭᓴᐃᐃᓗᐃᓂᐅᑦ. ᓴᓂᕐᑫ ᐱᑌᓴᖅ ᐅᓄᓴᖅ ᐯᓴᐅᓐ.

26 ᓴᖏᓄᑯ ᒪᖃ ᓂᑎᓴᒪᑦ ᑭᐳᑕᕐᑭᐊᓘᑦ ᐅᐯᓴᐃᓐ, ᐊᓂᑦ ᓴᓯᒼ ᓂᐱᐃ· ᒥᑕᐊ ᐃᑎᖃᓘᑦᑎᒥᓐ ᐊᓘᓴᓂᓴᑦ ᐃᑌᑐᑫ, ᒥᓇ ᐃᑕᓴᓗᓂᐅ ᑲᐅᓐᓗᐃᑦ.

27 ᓴᓂᕐᑫ ᑎᓄᐊᑦᓯᑦ ᑭᖏᓴᖅᑭᓄᓘᑦ ᓄᓴᖅᑭᓂᕐᓂᖅ, ᓴᓯᒼ ᑭᖏᐃᑕᓴᓗᓂᐅᓂᐊᓘᑦ, ᐅᐯᓴ ᐸᓂᓂᐅᓂᐊᓘᑦ ᐅᓂᑎᑫ, ᒥᓇ ᐃᑕᓴᓗᓂᐅᓂᐊᓘᑦ.

28 ᑕᖁᒍᒼ ᒥᑕᑎᒧ ᒥᑕᐊᓇ ᐃᑕᑲᖁᑎᑕᖅᑐᓂᒃ ᐅᓂᖏ ᑭᓴᖅᑭᖏᓄᑦᓯᓘᑦ ᓴᕈᑭᑫᐃᓵᓂᓂᐅᓘᑦ, ᑲᑦᓯᑭᓘ ᓴᓯᓴᓯᒼᑕᖅᑐᓂᒃ. ᓴᓂᕐᑫ ᐃᓘᑦᑦ ᑭᖏᓴᖅᑭᖏᓄᑦᓯᓘᑦ ᓯᒋᑫᓴᖅ ᐅᓄᓴᖅ ᓯᑫᓴᖅ ᒪᑫᓴᖅ, ᖃᖃᓇᐅᒼᓂᓐᓂᒃ ᓴᓯᓴᓯᒼ ᑕᓴᓯᓴᓯᒼᑕᖅᑐᓂᒃ. ᓴᓂᕐᑫ ᐃᓘᑦᑦ ᑭᖏᓴᖅᑭᖏᓄᑦᓯᓘᑦ ᑕᓯᓴᓂᑦ ᐅᓄᓴᖅ ᓴᑫᐃᖁᓂᒃ ᓴᓯᓴᓯᒼ ᐅᐱᐅᓂᑕᖅᑐᓂᒃ.

30 ᓴᓂᕐᑫ ᑭᖏᓴᖅᑭᖏᓄᑦᓯᓘᑦ ᓴᓴᓇᓂᒃ ᐅᓄᓴᖅ ᓯᐃᐃᓂᒃ, ᒥᓇ ᐅᓇᓘ ᓂᓴᓯᓯᓘᑦ ᐯᐳᐊᑕᓯᓯᓘᑦ ᐅᓄᓴᖅ ᓴᓓᐊᑦ, ᓴᓯᓴᖅ. ᓴᓂᕐᑫ ᑭᖏᓴᖅᑭᖏᓄᑦᓯᓘᑦ ᑕᓴᓓᐊᑦ ᓴᓴᐃᖁᓂᒃ ᓴᓯᓴᓯᒼ ᐅᐱᐅᓂᑕᖅᑐᓂᒃ ᐅᓄᓴᖅ ᓴᓴᐃᖁᓂᒃ ᓴᓯᓴᓯᒼᑕᖅᑐᓂᒃ.

31 ᓴᓂᕐᑫ ᑭᖏᓴᖅᑭᖏᓄᑦᓯᓘᑦ ᑐᓂᒃᑯᓂᒃ ᓄᓴᖅᑭᓂᕐᓂᖅ ᐅᓄᓴᖅ ᓂᓂᓗᒃ ᑲᑫᓴᖅᑭᓂᕐᓂᖅ ᐅᓄᓴᖅ ᓴᓯᓴᓯᒼᑕᖅᑐᓂᒃ ᓴᓯᓴᓯᒼᑕᖅᑐᓂᒃ ᐅᓄᓴᖅ

ᑌᐅᐊᓪᓚᓴᖅ ᐅᓂᒪᖅᓂᔪᓐᓇᖅ, ᐅᔨᓂ ᐅᔪᓐᓇᖅᐳᐦᐃᖅᓂᓐᓂᖅ. ᐊᓇ ᓚᖅ ᑲᑭᐦᑎᓂᓂᓂ ᓂᑭᐦᐯᐱᖅᓂᓐ ᐸᐃᖅ.

19 ¶ ᓂᑭᐦᐃᓚᖅᓴᖅ ᓚᖅ ᓂᓐᑌᓵᐦᑎᓂᔨᓂ, ᒥᓇ ᐅᓇᔨᐅᓐᖅᓴᖅ, ᒥᓇ ᖃᐦᑭᓴ ᐊᓵᔨᓵᓂᔪᓐᖅᓴᖅ, ᐊᐃᓐᓴᐃᓐ ᑭᐦᖃᓵᖅᓴᖅ ᒥᓇ ᓪᓚᓴ, ᐅᔨᓂ ᑭᐸᐃᓐᑭᐦᑭᐃᓐᓇᓐ ᒐᓐᓂᑭᖅᓴᖅ, ᐃᐦᓂᐦᑭᐦᑭᐃᓐᓇᓐ ᒐᐦᐃᓐᓂᖅᓴᖅ.

20 ᐃᑌ ᓚᖅ ᐯᐦᑕᒍᔨ ᐱᐱᖅᓴᖅ ᑭᐦᐃᓐᖅᑭᖅ, ᐯᓕᓇᔨᐦᖃᖅ; ᑭᑭᓚᓂᔨᑕᓇᖅ ᑭᖃᓚᓂᔪᓐᑕᒪᔨᐃᓇᖅ.

21 ᐅᔨᓂ ᔪᑭᐦᐃᓂᑭᖅᓇᓐ ᐊᐃᓐᓂᔪᓐᓇᖅ; ᐊᒪᐦᑕᖅ ᓚᖅ ᑭᐦᑕᑎᑕᓚᓴ ᑕᐦᖃᖅᓚᖅ ᐅᐦ ᐊᑎ ᓀᑭᓚᓴᓂᓐ ᐅᐦᐃᖅ, ᐱᓕᓐ ᐊᖃᐦᐃᓐ ᐅᐦᐃᖅ.

22 ᐅᔨᓐᐸ ᓚᖅ ᒥᓇ ᔪᑭᐦᐃᓐᖅᑭᓴᓂᔨᓂᓐᓂᖅ, ᑭᓴᓂ ᖃᑦᔨᓴᓂ ᖃᑦᐸᓵᑭᓴᖅᑐᐤ ᐅᑦᓐᓀᓴᖅᓚᓇ ᐱᐦᑎ ᓀᐦᐅᓴᓂᑦᖅ, ᑌᐱᓐᑲᑭ ᖃᑦᐊᔨᐦᑕᓂᓐᓂᖅ, ᐅᔨᓂ ᖃᑦᐊᔨᐦᑕᓂᓐᓂᖅ ᐅᐦᐃᖅ.

23 ᐅᔨᓂ ᓚᒪᑦᓐ ᓄᓗ, ᐊᐅᐦ ᓄᓂᐦᓇᓐ, ᐊᐅᐦ ᓂᑦᓀᓀᓴᓇᓇᓐ, ᐊᐅᐦ ᐅᑦᔨᑦᐊᐸᓂᓐᓂᖅ, ᖃᐱᓐᓂᔨᐦᐃᐱᓐᓂᓂᓂ, ᖃᐱᓐᓂᔨᐦᐃᐱᓐᓂᓂᓂ ᐅᐦᐃᖅ ᐅᐦᐃᖅ ᐅᐦᐃᖅ

ᓭᒥᒪᐧᐣ· ᐅᐦᑊᐣᐧᓭᑲᓂᒪ ᐅᓇᓭᐢᐧᐱᐧᓭᐢᓄᐢ, ᑎᑫᒪ ᐧᐊᐣᐧᑲᑎᐱᐧᐣ ᐲᐦᐁᓭᐢᑲᑲᐧᐣ ᒉᓂᐁ ᐊᓭᓭᓄᐊᐧᐣ.

19 ᐢᐣᐲᓭᐣᐧᐱᐣᐧᐣ, ᓂᓭᐣᒪᓄᐣᐢ, ᒥᓂ ᐣᐧᐸᐣᐧᐣ ᐅᐦᐢ ᐊᓭᓭᓄᐊᐧᐣ ᐅᐦᐢ ᐊᓭᓭᓄᐊᐧᐣ ᑲᐁ ᐊᓭᓭᓄᐊᐧᐣ ᓭᓭᓄᐊᐧᐣ.

ᒪᓂᓇᒪᑲᐣ ᓂᐻᒋᐧᓂᐢ.

1 ᐁᑲᐧ ᒪᑲ ᐲᐦᐅᓂᐦᒥᓭᐢᐧ, ᐃᐢᐦᐠ ᓴᓯᐦᐁᐧᐣ, ᒥᓇ ᐅᓯᓴᐧ ᐊᐦᐢᐁᐧᐣ ᐃᓭᓄᐢ, ᒥᓇ ᑲᐦᐢᐧᐤ ᓂᓇᓂᓇᑲᓇᓇᐢ, ᑲᐦᐦᐣᐦᑦᐧᑲᐧ ᐁᐲᐦᐅᓯᐦᑦᐧᐣ ᐣᓂᐧᐤ, ᒥᓇ ᐁᑲ ᑫᑲᐧ ᐁᐲᐦᐅᓯᐦᑦᐧᐣ ᐃᐢᑲᐧᐦᑌᒥᐢ ;)

2 ᓴᓯᐦᐁᐧᐣ, ᒥᓇ ᐲᓯᓂ ᓂᐲᐦᐣᐧᐃᑎᐢᓴᐦᐊᒪᑲᑲᐧᐦᑊᐣᐧᐣ, ᐣᐦᐦᐣᐧᐣ, ᐢᐢᓯᓂ, ᒪᐦᑎ ᒪᒪᐊᐧᐢᐲᐦᐊᐣᓯᐣ ᐃᐢᑲᐧᐦᑌᒥᐢ ᐃᓂᐧᐤ ᐢᐢᓯᓂ ᐲᐢᓯᐊᐃᓂᓂᐧᐣ ᐅᐣ ᒪᐢᐁᑌᐢ. ᒪᑲ ᐲᐦᐃᑌᐦᐢᓯᒪᐧᐣ ᐅᓯᐊᐃᓂᓂᐧᐣ.

3 ᓂᐲᐦᐃᓯᐣᐧᐣᐦᐊᒪᑲᐧᐊᐧᐣ ᒪᑲ ᒥᓯᑫᐣᐧᐊᐧᐣ, ᐣᐦᐦᐣᐧᐣ ᐃᐢᑲᐧᐦᑌᒥᐢ, ᐃᐢᐦᐠ ᐢᐢᓯᓂ ᐲᐦᐃᑌᐦᐢᓯᒪᐧᐣ ᐅᐣ ᒪᐢᐁᑌᐢ. ᒪᑲ ᐲᐦᐃᑌᐦᐢᓯᒪᐧᐣ ᐅᐣ ᒪᐢᐁᑌᐢ ᐅᐣ ᐅᐣ ᐅᐣ

ᐅᐧᐊᐧᑦ, ᒥᓇ ᐊᐅᓗᓂᓂᐊᐧᑦ, ᑲᑎ ᐊᐱᒥᒥᐢᐟ ᐃᑌ ᐅᐧᓴᐢᑎᑎᓂᓗᐟ. ᓂᐱᐢᒥᒋᐧᐣ ᒪᓗ ᐅᐢᓚᓯᓇᐢᐃᓄᓂᓗ ᐅᓴᐢᐢᓯᑎᓂᓗᐢᐢᑎᐧᐣ, ᐅᐱᐢᒥᒋᐧᐣᐊᐧᑦ ᐅᓚᓯᓇᐢᐃᒃᓗᐧᑦ ᐅᐊᓯ,

6 ᐅᐅᓂᓂᐧ ᐅᓂ ᐊᐧᐊᓗᓴᐧ ᐅᓯᒪᐃᐢᓴᐧᐊᐧᓂᓄᓂᓂᐣ, ᐊᐧᐊᐢᖏᓄᐃᓂᓂᐣ ᑲᓱᐢᒥᓂᓗᑎᐢᐧ, ᑲᓱᓗᐢᐧᖏᓂᐢᒪᓂᐢᐧ, ᑲᓱᓗᐢᐧᖏᓂᐢᒪᓂᐢᐧ ᐊᓯᐢᐅᓂᓂᐣ ᑲᓱᓗᐢᐧᖏᓂᐢᒪᓂᐢᐧ ᓴᐅᓂᐢᐧᐊᐧᑦ, ᓴᐅᓂᐢᐧᐊᐧᑦ ᑲᓱᓗᐢᐧᖏᓂᐢᒪᓂᐢᐧ

53 ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓴᐅᓪ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐊᐢᓄᓪ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐊᒻᖃᐊᐢᖅ,

54 ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓴᐢᐃᓱ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᒥᐊᐢᓄ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐊᓭᖅ,

55 ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓴᖃᓇᓂ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᖏᓱᖃᐊ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᑌᒪ,

56 ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓂᓴᖅ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐊᑕᓄ,

57 ¶ ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᓯᐊ·ᐊᑐ· ᓴᖃᐅᒪᐅ ᐅᑕᐅᖅᑐᑲᒃᑲᓐ ; ᐅᑕᐊᖏᒥᖅ ᓯᑌᑉ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓯᐱᖃᐢᓱ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓴᖃᐢᓄᓪ,

58 ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᖁᐅᖃᐊ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓴᖃᓇᓂ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᑭᑌᖅ,

59 ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᖏᓴᓴᓂ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐊᑎᖅ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐳᑭᖅᐱ᐀ ᖏᐱᐅᓪ ᐅᑦᑭ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐅᒪᒻᒪ.

60 ᑲᑦᑭᖅ᐀ ᓂᑎᓂᒪᑦ, ᒥᓇ ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᓯᐊ·ᐊᑐ· ᓴᐅᒪᐅ ᐅᑕᐅᖅᑐᑲᒃᑲᓐ ; ᓂᓪᓕ·ᓂ ᒥᑦᑎᑐᒥᒃᑕᓂᓐ ᑫᑲᑦ ᒥᑦᑎᑐᒥᒃᑕᓂᓐ ᑲᓱᓕᑦ.

61 ᐅᐅᑯᓂᓵ Lᖅ ᑲᑯ ᑲᑭᐱᐅ·ᑎᑎᑦ ᑌᓴᒥᐢᐊ ᐅᑦᑭ, ᑌᓴᐅᐢᐃᓴ, ᑭᐢᐊᐊ, ᐊᓪᓕ, ᒥᓇ ᐃᒪᓴ : Lᖅ ᓇᒪᓯ·ᐢ ᑭᑦᓇᓂᒻᒥᓪᓕ·ᐢ ᑲᑦᓯᐃ·ᐊ·ᐊᐊ· ᐃ·ᑭᓵᓄ, ᓱᐅ" ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᓯᐊ·ᐊᑐ·, ᑭᓪᓗᓵ ᐃᓪᓴᐅᐃᐢᐃᓪ ᐅ·ᑭᓯᐊ·ᑫ·.

62 ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᑎᓴᐅᓯᖅ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᑐᓯᓴ. ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓂᐅᓯ, ᓂᐅᓯᓂ·ᓴ·ᓄ ᒥᑦᑎᑐᒥᒃᑕᓂᓐ ᖃᒥᓇᓐ ᓂᐅᓯᓄ.

63 ¶ ᓯᑭᑫᐃ·ᓵᓂᐊ·ᓴ Lᓄ ; ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐅᐯᓯᖅ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᔪᓐ, ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᓯᐢᓂᓴᐅᐊᑦ, ᑲᑭᐱᐅᑎᓯᓂ᐀ ᐯᓴ ᐅᑕᓂᓵᓂᐊ·ᓴᐢᐃᓂ᐀ Lᓄ ᓇᒪ ᑭᐱᒥᓐᒪᒻᒥᖅ᐀ ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ ᐅᑕᐅᖅᑐᑲᒃᑲᓐ ᓂᓪᓕ·ᓂ ᒥᑦᑎᑐᒥᒃᑕᓂᓐ ᓂᓪᓕ·ᓂ ᐅᑕᐅᖅᑐᑲᒃᑲᓐ ᐅᑕᐊ·ᖏᒥᖅ

ᓇᖅᑭᒧᐊᑯᓗ, ᐅᒣᓗ, ᐅᒣᓗ, ᐅᐟᐅᓴᓇᓐᐟᐳ ᑕᓀᐟ-ᑭᑯᓗᐧᑐᓗ. ; ᐅᐟᓇᓚᒥᖅᓄᑦᓀᐟ, ᒪᓇ ᐅᑭᐟᐟᐊᖏᒥᐟ-ᐅᒥᑕᐧᑯᓀᐟ ᑲᑎᐅᓴᐟᐟᑎᑭᓄᐟ ᓕᒥᑕᖏᒥᓀᐟ ᐅᐟᐃᑎᑐᓀᐟ 7 ᖃᒥᐊᐧᑯ ᒪᓇ, ᒪᓇ ᐯᓇ', ᒪᓇ ᓂᐃᐊᑦᓴ, ᐃᒥᓗ, ᐊᑲᐅᑦ, ᑕᑦᓗ', ᑐᓴᐧᑯᓀ, ᐊᐧᐃᐅᐊᖏᓀ, ᒪᓇ ᐧᐃᐊᑦᑦᓀ ᑭᐟᐟᓂᓀᐟ-ᑕᒧᐅᐧᑯᓀᐟ ᐊᑦᓀᓂᐃᐊᓀᐟ ᐃᑦᓀᐟᐟᑐᓀᐟ : ᐅᑭᐟᐟᓄᓀᐟ-ᐊᐃᓄᐟ ᐊᑦᓀᓂᐃᐊᓀᐟ ᐅᓄᐊᓀᐟᐟᐃᓄᐟ ᐊᑦᓀᓂᐃᐊᓀᐟ. 8 ᐅᑯᓀ ᒪᓇ ᓂᓀᐧ ᑭᐟᐟᐊᖏᓀᐟᐊᑦᓀᐟ ᒪᓀᓇᐟᐟᐃᑯᓀᐧ ᑕᑦᓀᐟᐟᑐᓀᐟ ᐅᐟᐃᑎᑐᓀᐟ, ᐅᑭᐟᐟᓂᓀᐟᐟᑕᒧᐊᐟᐟᓀᐟ ᐊᑦᓀᓂᐃᐊᓀᐟ ᐅᑭᐟᐟᓂᓀᐟᐟᑕᒧᐊᐟᐟᓀᐟ, ᐅᑭᐟᐟᓂᓀᐟᐟᑕᒧᐊᐟᐟ

ᒥᓇ ᖁᓱᔭᑦᑕ, ᒥᓇ ᑲᕗᖁᑦᑕ, ᑭᑎᒥᓂᑦᑐᑦ ᑭᑎᑦᓂᓱᑦ, ᐅᑯᓂ ᐅᓂᒃᓴᑦ ᑭᑎᓂᓱᑦᑕᓂᒃ ᑭᑎᑦᓂᓱᑦᑕᓂᒃ ᐅᑯᓂ ᐅᓂᒃᓴᑦ ᑭᑎ

ᐃᓕᓐᓂᒪ; ᐅᓇᐅᓕᕽ ᒪᓂ ᓇᒪ ᑭᐢᓀᔭᐢᑎᐅᓐᐊᑦᓕᐅᓕᓵᑦ, ᐅᐅᔪ ᒪᓂ ᐅᐢᑭ ᑭᑭᐢᕿᑭᑎᓇᐊᑦᓕᐅᑦ ᐅᑭᐢᑭᓵᓐ ᓂᓇᓐᓂᓕᓵᑦ ᐊᑦᑭᑕᕽ.

31 ᐅᓇᐅᓕᕽ ᒪᓂ ᑭᑭᐢᑎᑭᓴᑦᓂᑦᐃᓇᓇ ᐅᐢᑭ ᓇᒪᐃᓵᓴ ᑭᑭᐢᓀᐱᕐᓂᓴᑦᓇᐊᑦᓕᐅᐢᐣᑦᐃᓇᐊᑦᓕᐅᑦ, ᐊᐅᐢᐣ ᑭᑭᐢᐅᓇᐃᓇᐊᑦᓕᐅᑦ; ᑎᑫᒪ ᑭᑭᑎᒪᓴᓵᐢᑎᑲᓕᐅ ᒥᓇ ᓴᓴᐊᑦᓂᑎᓵᓕᓐ ᑭᓴᒪᓐᔪ.

32 ᐊᓇᐢᐣ ᐃᓴ ᒪᓗ, ᓂᑭᓴᒪᓐᔪᒥᓇᔪ, ᓴᐢᓀᓵᐃᓐᓴᑦ, ᓴᑎᐅᓴᐢᐣᐊᑦᓕᐅᑦ, ᒥᓇ ᓴᓪᓯᒥᓇᓕᓴᑦ ᑭᓴᒪᓐᔪ, ᓴᑎᐅᓴᐢᐣᐊᑦᓕᐅᑦ ᒥᓇ ᓴᓪᓯᒥᓇᓕᓴᑦ, ᑭᓴᒪᓐᔪ

ᒪᒋᓕᐃ· ᐸᑭᑫᐃ·ᓇ ᐅᐢᑭ, ᑲᑎᐸᐢᐃᐃᑫᑦᒪᐢᐟᑦ ᐃᐢᐯᐃᔨᐊᑦᐢᐧ, ᒥᓇ ᑲᐢᑭᔭᐢ ᐊᑐᑫᐃ·ᐢ ᑕᐊ·ᐣᑲᓴᐃᓇᓕᑦᐢᐧ.

31 ᓂᓀᐢᓇᒋᐃ·ᑭᑫᓴᒪᓇᓇᐧ ᒪᓴ ᐸᑭᑫᐃ·· ᓴᓂᐊ·ᐢ, ᔨᐃᐸᑦᒋᐢ, ᒥᓇ ᐊᓴᓯᓴᓂᐊ·ᐢ, ᒥᐢᐢ ᐸᑭᑫᐃ·ᐢ ᐅᐢᑭ, ᑲᑕᐯᔨᐢ ᑕᐊ·ᐣᑲᐃᐅᓂᒥᔨᐢ ᓂᑭᔭ-ᒪᓂᔨᒋᓇᓀᐢ, ᑲᐃᓴᓯᐊ·ᐃ·ᑭᑭᐢ ᓅᐢᑲᐃᐢᐢᐧ ᑎᐢᑎ ᐸᑭᑫᐃ·ᐢ ᐅᐢᑭ, ᑲᑕᐯᔨᐢ ᑕᐊ·ᐣᑲᐃᐅᓂᒥᔨᐢ ᓂᑭᔭ-ᒪᓂᔨᒋᓇᓀᐢ, ᑲᐃᓴᓯᐊ·ᐃ·ᑭᑭᐢ ᓅᐢᑲᐃᐢᐢᐧ ᑎᐢᑎ ᐊᓴᓯᓴᓂᐊ·ᐢ

ᒥᓇ ᐃᓐᓴᓂᓇᐦᐧᐁ· ᖃᖃᓇᐅᐦᐧᓂᐢᑎᓂᓪ᙮ ᒥᐢᑕᐃ ᐃᐢᑲᐢᒪᓕ, ᒥᑦᑐᐢᒥᑦᓇᓇᐤ ᑌᐢᑦᓂᓇᐤ ᓅᓱᓴᓗ.

20 ᑲᐦᐳᓄ ᒪᖃ ᐃᐢᕐᐅᐃᕮ, ᐢᕕᒋᑲᐃᓂᓂᐦᐧᐁᓴ, ᒥᓇ ᕮᐃᑦᑦ, ᑲᐦᐃᖅᐁᓴ ᒥᓪᓂᓂᐦᐧᐁᓴ ᐅᑎᐃᓇᐤ, ᖃᐦᑦᓂᓂᓴ ᐅᑎᐱᐦᐧᑲᓂᐤ.

21 ᒪᖃ ᓂᑎᓂᒪᐢ ᐲᐦᐅᑦᐳᐊᐁᓴ ᐅᐱᕮᐃᐤ; ᓴᐁ ᒪᖃ ᒥᓇ ᐳᑦᕽ, ᐲᐦᑎᑎᐱᐅᐁᓴ ᓂᑎᓂᒪᓕ.

22 ᖃᐲᐦᓇᖃᑦᐁᑦᕮᒪᐟ ᒪᖃ ᕮᐃᑦᑦ ᑎᐅᐃᓴᕮᒥᐤ ᐁᖃᓇᐦᐧᐁᓴ ᐊᓴ᙮ ᐅᐱᓂᓴ ᐊᓴᐁᓴ, ᐅᐱᓂᓴ ᐊᓴᐁᓴ, ᐅᐱᓂᓴ ᒪᓐᓇ. ᐅᐱᓂᓴ ᐁᓴ, ᐅᓇᖃᒧᐁᓴ ᐲᐦᑎᐱᐦᐧᒪᓕᓴ ᐊᐢᐳᐊᐦᐧᐁᓴ ᐅᐱᓐᐳᐊᐦᐧᐁᓴ ᐅᐱᓐᐳᐊᐦᐧᐁᓴ ᐅᐱᓐ

27 ¶ ▽ᐸᐯ▽·"ᐨ"ᑭᑦ Ĺь ᓐᐷᑦϟᐊᑦ ᒣσЬσ◗°, ᑭ"ձձ⊃ձ▽·ᐊ·, ϟΔᐸ·ᑕ Γ⁄▽· ᐅᑎ"ᔨΔ·σ◗ᵡ ᐅ"Ր, ЬᐸѴ⁄ᔨ·ċ·° ᓐᐷᑦϟᐊᑎᒥᵡ, ᵻᐸᐯ▽·"ᔨċ·° ĿĿ"ᔨժ⁄ΔΔ·σᵡ, ձձᵔժ⁄ΔΔ·σᵡ, Րձ ձЬ⁄ΔΔ·σᵡ, ᑭ⊃▽·Ь⋀"Ьձьσᵡ, ձЬ⁄σᵡ, Րձ ᑲ⊃"Ρьσᵡ.

28 ᐅժ⁄Ր⁄ᔨ·ᐊ· Ĺь ᐅձЬ⁄ᒧᐊ·ᔨ ᑲ"Ĺ⁄ΔΔ· Ĺᐊ·Ր"Δᐅᐊ·ᔨ, Γ⁄ᐯ· ᔨ·ᵔь Ĺᵔժ⁄ᒧᐊ·ᵔᑭᵡ ᓐᐷᑎᐊᒥᵡ Ր"Ր, Րձ σᐅᐸᑦ· ᑲᵔᐸΛձσᵡ ᒥᐯᐊ·ᔨ Ր"Ր ;

29 ᐊ⁄Ր ᑭϟϐᵡ ᔨ·ᵔЬΔЬσᵡ Ր"Ր, Րձ ᑭᵔՈ·Ьσᵡ ᑭᐸ Րձ ᔨᵔᐃᐯ⁄ Ր"Ր ; Ր9Ĺ Ր⋀ЬϽ⁄ᒧᐊ·ᔨ ᑲ"ᑭᵔժ⁄ΔЬσᵡ Ր"Ր.

30 ᐸᑭΡ9Δ·⋀σᐊ·ᔨ Ĺь Րձ ϟΔᐸ·ᑕ ᑲ"ЬձΔ·ᑭ⁄ᐊ·ᔨ, Րձ ▽ᑲ"Ր"ᑲ"ᔨᑭ ᐊ⋀⁄σᐊ·, Րձ ΓᵔᐸΔ ΔᵔЬ·"ՍĿ, Րձ ᐐσЬᐳ.

31 σᑲ"Ր⁄ᔨ·ᐊ·ᔨ Ĺь ϳᑕ ⋀ᐊ ᔨᐐᵔᑭᵡ, ▽ժ⁄ Ր▽ᑲ"Ր⋀Ŀᑭᔨ σϟ·° ▽"ᑭ"ᑕΓσϟՈՐᔨ ᐊσᑭ ЬձΔᵔժ⁄ϳᑕ·° Δᑕ ⋀ϟᐳ Ьᑲᑦ"Ր⋀Δ)"Ր′ ᑭ"Ր⊃ᵔᑭᵡ ᐐσЬᵔՈΓᵡ Δ⁄ :

32 ᔨՈ ᐊᵔϳ" Ĺь ᑲ"Δ⊃"Ր° ᑭϟᐸᐳ, ᵻ ᔨ⁄Δ"ᑕ° ϳᑕ ⋀⁄Ŀᔨϟϟ,

33 ᐊϟϟᐸᐳ, ▽ᵔϟᐊ, Րձ Γϟᑦᐊᐸ,

34 ϳᑕ, Րձ ⋀ᔨ⁄Ĺᔨ, Րձ ᔨᒣᐊᐳ, Րձ ᓐᐷ⁄ΔĹᐳ,

35 ᔨՈ"′ Ĺь ᐸΡΡ9Δ·⋀σᐊ·ᔨ ᑕժ⁄Ր⁄ᔨ·ᐊ· ᑲ"ᑦ"ժձĿ·ᔨ ΛΛЬ·ձ ; ▽Ь·σᵔ ᑭժ, ϟЬᑦᐸϟᐳ, ᑕժ⁄Ր ϳձᐸᔨ, ժձᐸϟ ᒣᐸᐳ, ժձ⁄Ր ĿᐸձЬ, Ĺ⁄ժ⁄Ր Ĺ·9ᐸϟᐳ, ᑕժ⁄Ր ϟЬᑦ, ᑕժ⁄Ր ▽ϟᑦ :

36 Րձ Δ·Ր⁄ձ, ᒣᐊᐸϟᐳ, Րձ ▽ϟᑦΔ▽ᑦ, Γᑦ▽ᑦᐊ·, ᑭᑦ▽ᑦ·, ᐊᐸᑐᑦ, ᑐᐊ·, Րձ ϳᑕ, Րձ ᐸձձ·, ᐯ"ᑕ"ժձ"ᑭᵔ ᑕժЬ⁄ᒧᐊ·Ьσᐅᐊ· ՍΛ′ ᑭϟĿσϳ ᑕՈᑐᐅĿ, ▽ᵔϟᐊ Ĺ⁄ձ"ΔϿ9Δ·ᐅσ° ▽"ᑐᑲ⊃"ᑕᐊ·′.

37 ĺ"ᑭΡᐊ·σ⋀ժ Γᵔᐸ Δᵔᑲ·"ՍΓᵡ Ĺь ᐸ⁄ᵔ Ьᑭᑦᐊᑲᐅᐳ, ᑭ"ᐊՈժϟᑲ⁄ᐊ·ᔨ ᐅϽՍᐃᑲᵡ ՍΛᑕ ▽ᐊՈժᑕᐸ"ᑕΔ·ᵡ ᐐσЬ, ᑕ"ժ" ᐅᐊ·ᵔЬΔЬσᵡ ՍΛ′, σΛΔ· Δᵔᑲ·"ՍΓᵡ ᐊ·ᐸᔨᑕᵡ ΔՍ"9.

38 ժᐸЬᐳ Ĺь ЬΓᑲᵔՈΓᔨ ЬձᐃᵔժĿΓᔨ ᑭᐸ⁄ᵔΔ·ᵔЬ▽·ᐊ·ᔨ, ▽ᐊᵔЬ·ᐊ·ᑭ, Րձ. ᐸΛ"ᑕᵔ ᐊᐅ⁄σᐊ·, ᑕ"ժ" ᐐσᵔᑭᵡ, ᐊᐊ·⁄Ս ΔՍ"9 Ո"ЬΛᵔᑭ⁄ЬσΔᵔᐸᑲσᵡ, ᐊձЬᵔᑭ ᐐσᵔᑭᵡ Δᵔժ :

39 ᑕ"ժ" Ĺь Δᐸ⋀Δᐅᑦ ΓᵔᐸΔ Δᵔᑲ·"ՍΓᵡ ᑲ"Ր, Րձ ᑕ"ժ" Ь⁄Ր ΓᵔᐸΔ Δᵔᑲ·"ՍΓᵡ, Րձ ᑕ"ժ" ᑭσϟΔ· ΓᵔᐸΔ Δᵔᑲ·"ՍΓᵡ, Ĺ⁄ՈՍ"ժ ΓᵔᐸΔ Δᵔᑲ·"ՍΓᵡ Δᵔժ ; ᑭ"ᑭᑦΓЬᐸΔ·ᐊ·ᔨ Ĺь ᑭᐸ"·ᐅ⁄Δ·Ь⁄ժ ΓᵔᐸΔ Δᵔᑲ·"ՍΓᵡ.

40 ▽ժ⁄ Ĺь ᑭ"ᔭᐸΔ·ᐊ·ᔨ ᔭ⁄ ЬΓᔨᵔЬՈՐᔨ ЬձᐃᵔժĿΓᔨ ᐅᑕ·ᵔЬΔЬσᵡ ϟϟĿσϳᐊ·, ᔭᑦ, Րձ ᑕΛ"ᑕᵔ ᐅᑭĿᐊ·ᔨ ЬΔ·ᑫΔ·ᐸ◗ :

41 ᐸΡΡ9Δ·⋀σᐊ·ᔨ Ĺь ; Δϟᐊ·▽ᑭᔨ, ᑐ▽⁄·ᐸᐳ, Γ⊃▽Γᔨ, Ĺ·9ᐸϟᐳ, Δϟᐊ·ᐅΔᔨ, ϟЬᑦᐸϟᐳ, Րձ ᑕձᐃᑦ, ▽ᑕ"ժձ"ᑭᔨ ΛΛЬ·ձ :

42 Րձ ᑐ▽⁄ᑕᐳ, Րձ ⁄ᑐᐸᐳ, Րձ Δᵻϟ-▽ϟᵻ, Րձ ᐊϟᔨ, Րձ ᑭᐅ▽ձᐃ, Րձ Ĺᵻᑦ·ᑲ, Րձ Δᵻϟᐊᑦ, Րձ ΔϟᵻΔ. ᐅσЬĿᐊ·ᔨ Ĺь ⁄ᑭᑭ ᑭ"σ-Ьĺᐊ·ᔨ, Րձ ᑐᵔϟᐊ▽ᐊ▽·Ьձᐃᐊᐸᑕᐸᐳ.

43 ▽ᐅժ Ĺь Րձ ▽"ᑭ⁄Ьᐅᔨ ᑭ"ᐸΡΡ9Δ·ᔨ ᑭ"ϟϟᑭΡΔ·Ր‡ձ, ▽ᑭ"Γᑦᐸᐊ·ᑕ"ᑭᔨ ; Ր9Ĺ ᑭϟ-Ĺσᔨ ᑭ"Γᑦᐸᐊ·ᑕĺ"▽° ᑭ"ΡΡᑦᐸᐊ·ᑕĺΔ·σᵡ : Δᵔ9·Δ·ᔨ Րձ ᐊᐸ·ᔨ ᑭ"Γᑦᐸᐊ·ᑕĿ·ᔨ ; ▽ժ⁄ Ĺь ᐐσЬᐳ.ᑕĺ"▽° ᑭ"Γᑦᐸᐊ·ᑕĺΔ·σᵡ : ▽ժ⁄ Ĺь ᐐσЬᐳ.ᑕĺ"▽° ᑭ"Γᑦᐸᐊ·ᑕĺΔ·σᵡ : Δᵔ9·Δ·ᔨ Րձ ᐊᐸ·ᔨ ᑭ"Γᑦᐸᐊ·ᑕĿ·ᔨ ;

ᑭᒪᑲᓂᕽ ᐱᑭᐟ, ᒥᓇ ᐊᓯᐊᓂᑦᑲᓇ, ᒥᓇ ᐅᒣᑭᕽ ᒪᐟᐟᓯᒋᓕᐢ, ᐅᓐᑭ ᓯᒋᓇᓴ, ᒥᓇ ᐱᒋ, ᑲᑭᓯᐟᐟᑭᓂᓐᔪᕽ ᑭᑦᒥᓴᐟᐟᓂᐢ ᕽᐃᐸᑦᑕᐢ, ᒥᓇ ᐅᓇᑲᒧᐊᓴᐢ, ᒥᓇ ᐅᑲᓇᐃᐢᓀᑎᐅᐊᓴᐢ ; ᒥᓇ ᐅᑦᑭᑦᑭᐃᓂᓇᐊᓴᐢᐟ ᑮᓇ ᐊᑦᑭᑦᑭᐃᓂᓇᐊᓴᐢ.

6 ᒪᑲ ᑕᐟᐟᓄ ᐅᑯᔪᐸ ᓇᒪᐃᓴᐢ ᓂᕽᑲᓴᐟᑎᒥᕽ ᓂᑭᐟᐟᐊᑲᓴᐢ ; ᑭᓄᒪ ᓂᔪᑎᒥᓇᓐ ᓂᓯᓴᐢ ᑕᐟᐟ) ᐅᐟᐟᐅᓴᓂᒥᐟ ᐊᓴᑦᓴᐢᐟᔪᑦ ᓇᐱᕽᐢᐟ ᐸ័ᐟᐟᐅᑭᓐ. ᐸ័ᐟᐟᐅᑭᓐ, ᑲᑦᓂ ᑎᐱ ᑕᐟᐟ) ᑮᓴᐢᐟᐅᑭᓐ ; ᐅᑲᓂᐢᐟᐊᑲᓴᐢ ᐅᑲᓂᐢᐟᐊᑲᓴᐢ ᐅᑲᓂᐢᐟᐊᑲᓴᐢ

29 ᑭᓐᑭᓯᔪᑕᐅᓵᑦ, ᐅ ᓂᐱᓴᒪᓂᔪᑦ, ᔨᖏᒪ ᑲᐥᐃᓵ-ᓂᐥᑦᑕᓵᑦ ᐸᑭᔨᖏᐃᓵᕆᐃᓵᑦ, ᑭᓱ. ᑭᓐᑭᒥᐅᓵᑦ ᐸᑭᔨᖏᐃᓵᕆᐃᓵᑦ, ᑭᓭ ᑯᐃᐸᑦᑦ.

30 ᐅᑯᓀ ᐅᒪ ᑲᐃᓀᒥᔪᖏᓐᐦᑕᒪᐃᓵᓀᑦ ᒪᓄᑌᐊᑦ, ᑭᓭ ᐅᑲᐥᑐᐅᑭᒪᓀᑦ ᑲᓀᔪᐃᓵᐃᑫᑦ ᐸᑭᔨᖏᐃᓵᕆᐃᓵᑦ.

31 ᑭᓭ ᒥᐥᑎ ᐸᑭᔨᖏᐃᓵᑦ ᐅᐥᑦ, ᐅᑦᑎᐥᑦᐸᓵᐳ ᐃᓵᓀᐣ, ᑭᓭ ᖃᓄᑦᑕᒥᐱᐥ ᐅᐥᑦ. ᑭᓐᑭᓯᔪᑕᐅᓵᑦ, ᐅᓄᓂᔪᒪᓂᔪᑦ, ᖃᑕᒥᔪᑕᐅᓵᑦᔪᑦ.

ᐅᒪᓯᓇᐟᐃᑲᑦ ᐁᑦᑕᔭ.

ᒪᑎᓇᒪᒻᑦ ᓂᓐᑦᑦ.

1 ᑲᐟᐅᑎᐟᑦᑕᓵᐤ ᒪᖃ ᐁᐟᒣᖃᑦ, ᐅᑲᐅᓐᑭᓵᐃᔭᐊᑦ, (ᐅᑎᓀ ᐊᓇ ᐅᑲᑦᓭᐃᔭᐊᑦ ᖃᑲᐟᐅᑎᑲᒪᐃᑦ, ᐃᔪᑎᐊ ᐅᐟᑎ ᐃᑎᐅᐃᓵᐊᑦ ᐃᑦᓀ, ᐁᐟᑎᑎᔪᑦᑦᑕᓵᐤ ᓄᓭᓇᓵᐤ ᑕᐟᒪᒻᔪᑦ :)

2 ᐅᑲᐟᐃ ᐁᐟᒣᖃᖏᑦ, ᐃᑦᐃ ᐅᑲᐅᓐᑭᓵᐃᔭᐊᑦ ᑲᐟᐥᑎᐱᒪᐤ ᐁᐟᒣᐃᓀᐟ ᐅᔪᑎᒪᐃᓀᓂᓵᐤ ᐅᔪᑎᒪᐃᓀᐃᓵᓂᓵᑦ, ᖃᖏᐟᐊᓄᔭᐟ ᓄᓭ ᑲᐟᐥᑎᐱᒪᐃᓀᖃᓂᓵᑦ,

3 ᓂᔪ ᐱᔭᓀᐣ ᓴᓭ ᐁᐟᒣᐟᐥᑎᐱᒪᐃᓀᐟ, ᖃᐟᐃᓵᐟᐟᓂᓵᐤ ᖃᐟᐥᑎᐱᒪᐃᓀᐟ ᐁᐟᒣᐃᓀᐟ ᐅᔪᑎᒪᐃᓀᐃᓵᓂᓵᑦ ᐅᔪᑎᒪᐃᓀᐃᓵᓂᓵᑦ ᐁᐟᒣᐃᓀᐟ

ᓂᔪᐸᐁᐧᓫ, ᒪᓚ ᑭᓐ ᖃᐦᑭᓫ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓗᔪᓕ, ᑭᓐ ᖃᐦᑭᓫ ᐊᕆᓗᔪᓫᓂᐁᐧ. ᖃᐊᑦᓴᐃᓐᓂᐁᐧᐢᐣ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫ.

17 ᑎᑫᒪ ᑕᒪ ᑕᑎᓗᐦᑎᑫᐃᓗᐧ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ ᖃᑦ ᑕᑎᐦᑎᑉᖃᐧ ᖃᐦᑭᓫᐧ ᐃᐣᓫᓫᐧ, ᐅᑯᓗ ᖃᑦ ᒪᓴᓂᓐᒣᐧ ᑕᐃᓴᐅᒥᐃᐧᓫ, ᑕᐢᑭᓗᓗᓂᐢ, ᐃᐣᐦ ᐃᐧᓫᓐᒧᐦᑭ ᐸᓗᓐᐧᓫ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ ᐅᐟᓐᒥᐃᐧᓫᐢᐣ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᖃᑦ ᐃᐦᐧᐃᐣᐅᒥᐦᑦ ᐸᐢᑭᓗᓗᓂᐢ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ ᖃᑦ ᐱᐦᐧᐃᐣᐅᒥᐦᑦ ᐸᐢᑭᓗᓗᓂᐢ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ.

18 ᑭᓐ ᑕᐢᒪᐣᓫᓫᐧ ᐧᐃᔪᓫᐁ ᑭᓐ ᑭᑎᐁ ᖃᑕᐃᑌᓫᐧ ᐁᓂᓐᐧ ᖃᐦᔪᖃᐧ ᖃᐦᑭᓫ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᑕᐧᐅᐢᒪᔪᓫᓂᐅᓫ, ᖃᐦᐢᐯᐧᑕᐦᐣ ᑕᑎᓫᔪᓫᓂᐅᓫᐧᓫᓂᐅᓫ ᐸᐦᑭᓫᐢᐣ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᑕᒪ ᓀᐃᓫᐧᐃᔪᓫᓫᐧᓫᐧ ᖃᐦᑭᓫ ᒥᐢᐁᐧᓫ ᒪᓴᓂᓐᒣᐧ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᑕᒪ ᓀᐃᓫᐧᐃᔪᓫᓫᐧᓫᐧ ᖃᐦᑭᓫ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᑕᒪ ᓀᐃᓫᐧᐃᔪᓫᓫᐧᓫᐧ ᖃᐦᑭᓫ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ.

19 ᐸᐢᐣ ᐅᑌᓴᐦᑕᒧᓗ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫ, ᐸᐦᑦ ᖃᑦ ᐃᓕ ᔪᐦᐸᐦᑫᒧᓗ, ᖃᓐ ᐸᐦᑦ ᖃᑕᐊᔪᑕᓀᓐᐃᖃᑌᓫ ᑕᑎᑕᔪᐧᐃᓫᓫᐧᓫᐧ ᐧᐃᔪᓫᓀᐢ ᖃᓐ ᑭᐦᑎ, ᐅᖃ ᖃᑕᔪᐦᑎᑌᓫ, ᐊᐢᑕᑦ ᐅᖃᐃᓫᐦᖃ ᐃᐧᓫᓐᒧᐦᑭ ᐅᑕᑦᑕᒪᓫᓫᐧ, ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᑕᒪ ᖃᑕᐊᐅᐦᑌᓫ ᐅᐟᑦᑕᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᑕᒪ ᖃᑕᐊᐅᐦᑌᓫ ᐅᐟᑦᑕᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ.

20 ᐃᐢᐣ ᒪᓚ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫ ᐸᐦᐅᓀᐢᐯᐧᑕᐦ ᖃᑦ ᐃᓐᓂᑎᖃᑌᓫᐧ ᑕᐧᐅᐯᐧ. ᐅᑯᓗᒪᓚᐃᓐᓂᐁᐧᐢᐣ ᒪᓚᐃᓐᓂᐁᐧᐢᐣ ᐃᐧᓫᓐᒧᐦᑭ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᑕᒪ ᖃᑕᐊᐅᐦᑌᓫ ᐅᐟᑦᑕᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᑕᒪ ᖃᑕᐊᐅᐦᑌᓫ ᐅᐟᑦᑕᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ.

21 ᐸᐦᐅᓀᐢᐯᐧᑕᐦ ᒪᓚ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫ ᑭᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ ᖃᑦ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᒪᓚ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᒪᓚ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ.

22 ᑎᑫᒪ ᐸᐦᐃᓫᓂᓂᐧᐢ ᒪᓫᐅᐦᐊᒪᐃᓫᐅᓫᐅ ᑕᓫᓀᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫ. ᐅᑯᓗ ᒪᓚ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫᐧ ᐸᐦᑎᑕᑭᒪᓫᓫᐧ

ᑲᓂᓗᑯ, ᑲᑲᓇᐅᑦᓴᒪᓂᓕᒃ ᓇᐅᑲᓂᓗᑯ ᐊᑐᓂᓗᑯᓂᖅ ᐅᓐᓯᖅ ᒪᓂ

ᑲᕐᒥᖅ ᒥᓂᐅ. ᐅᑭᒪᐊᓐᑭᖅ ᑭᖑᐃᓐᖢᒪᓕᐊᑕᐅᓗ ᑲᖑᓐᓇᖅᑐᒥᓗ, ᑲᒪᒋᐊᖅᑐᑦ ᑭᖑᓂᖅᑐᑦ ᐊᑐᓂᖅᑐᑦ ᐅᖃᐅᓯᒪᔪᓗ, ᑲᒪᒋᐊᖅᑐᑦ ᐊᑐᓂᖅᑐᑦ ᐅᖃᐅᓯᒪᔪᓗ ᐃᓚᖓᑕᐅᓗ ᐃᓚᖓᑕᐅᓗ ᐃᓚᖓᑕᐅ

6 ¶ ᐲᐢᑎᐅᑭᒪᐤ ᒪᓇ ᑲᐞᐃᑌᐤ ᐅᐢᑕᐣᐊᐤ ᐅᐃᓕᐞᓂᑯᓇᐟ ᔨᒋᓇᐣ, ᓂᓇᐤ: ᓄᐢᑕᒪᓇᐢ? ᑭᓴᒋᓇᐃᓇᐢ ᒪᓇ; ᒋᓇ ᓂᓇ: ᐯᓂᓴᓇᒧᐢ? ᐊᐢᐧᐱᐢ ᐲᐢᐱ ᐋᐃᐞᒋᐤ ᐅᐯᒪᐃᓇᐃᓇᐢ ᓗᐢᑎᑭᑌᐤ.

7 ᐲᐞᓇᐢᓂᐃᓇᐢᒋᐤ ᒪᓇ ᐅᐢᑕᐣ, ᐅᑎᓇ ᐅᐃᑌᓇᐟ, ᐅᐢᑯᑯ ᐅᒪ ᓂᓀᐢᓇᑭᒪᐢ ᒋᓇ ᓂᓇᐢᑕᒪᓇᐃᓇᐢ;

8 ᐲᐢᐱᐢ ᑲᐟᒋᓂᐢᑕᒧᐃᓇᐢᓂᓇᐤ ᐅᑕᐢᑕᒋᐟ ᐲᐢᑎᐅᑭᒪᐞ, ᐲᐢᐱᐢ ᐊᒋᐅᐢᓄᐞᒋᓇᒧᐤ ᐲᐢᑎᐅᑭᒪᐞ ᓂᓇᐢᑕᒪᓇᐃᓇᐢ ᐳᑎᑭᓄᐟ, ᒋᓇ ᑲᑭᐳᐞᒋᐟ, ᓂᒪᐃᓇᐢᒧᐞᒋᐟ ᓂᒪᐃᓇᐃᓇᐢ, ᑭᐢᐧ ᐲᐢᑎᐅᑭᒪᐞ ᒋᓇ ᐯᐟᒪᐢ ᑲᑕᐯᓇᑕᒪᐢᐣ ᐃᓇᐞᓂᑯᓇᐃᓇᐢ ᑫᑲᐞᐱᐢᒋᒪᐢᑭᐢ, ᓂᑲᑐᐢ ᒪᓇ ᐊᓇᐞᐯᐢ ᑲᐢᐧᐱᐢ ᐲᐢᑎᐅᑭᒪᐞ.

9 ¶ ᐲᐢᐊᐢᑲᐃᓇᐤ ᒪᓇ ᐯᐟᒪᐢ ᐅᐢᓀᐢᐱ ᐯᐞᐲᓇᐢᑲᐢᐣ ᐯᐟᒥᐅᐊᐢᑕᐟ ᒋᓇ ᐅᒪᒪᓇᑌᐞᐯᐢ; ᒪᓇ ᐃᐢᐱ ᐯᐟᒪᐢ ᐃᐢᑲᐢᒪᐢᑕᐟ ᐯᐞᐲᓇᐢᑲᐢᐣ, ᐅᑲ ᐯᐟᐢᑕᐞᒋᐟ, ᐊᐢᐳᐤ ᐲᐢᐲᐢᑕᐯᐢᐤ ᐃᐞᓂᑯᐊᐢ.

10 ᐅᐞᐅᐢᐧ ᒪᓇ ᐯᐟᒪᐢ ᐲᐟᑎᑎᓂᓇᐟ; ᐃᐢᐱ ᒪᓇ ᑌᓇᐟᓇ, ᐲᐢᐃᓇᐢᑎᐊᐢᑕᐟ ᐯᐞᐲᓇᐢᑲᐢᐣ, ᐅᑲ ᐃᐢᐱᐢᑎᐃᐢᐤ ᐲᐢᑎᐅᑭᒪᐞ ᐅᐢᑕᐣᐊᐤ ᐊᐢᐧᐱᐢᑎᐃᐢᐤ ᐲᐢᑎᐅᑭᒪᐞ ᐅᐢᑕᐣᐊᐤ ᐅᐞᐅᐢᐧ

ᒪᓂᓇᒪᒃᓴ ᑌᓯᕐᒪᑦ.

1 ᐁᕐᓯᓗ ᒪᓇ ᑭᑎᑕᐅᑭᒪᓂ ᑭᓇ ᐁᖏᓴ ᑲᖏᐅᐃᑐᓂ-ᑌᐊᐅᓴ ᐁᖏᐃᓕᓯᕐᒪᓴ ᐁᒡᖅ ᑭᖏᑕᐅᑭᒪᖅᓂᐊᐅᓴ.

2 ᑭᖏᑕᐅᑭᒪᓂ ᒪᓇ ᑭᓇ ᑲᖏᐃᑌᓂ ᐁᐊᑎᓂᓕᓯᐅᓴ ᑲᐃᓐᓇᕐᓂᑦ, ᓯᒥᓇᓴᓕᓯᓂ, ᖃᓄᖅ ᓂᐅᑦᒪᓕᓴᓂ, ᑭᖏᑕᐅᑭᒪᖅᓂᐊᐅᓴ ᐁᒡᖅ ? ᑭᓴᑭᓕᓴᐃᓂᓴ ᒪᓇ ; ᑭᓇ ᖃᓄᖅ ᐁᒡᖅ ? ᑭᓴᑭᓕᓴᐃᓂᓴ ᒪᓇ, ᐊᐅᓴ ᐁᐟᒡᖅ ᐁᒡᖅ ᑭᖏᑕᐅᑭᒪᖅᓂᐊᐅᓴ ?

3 ᐁᒡᖅ ᒪᓇ ᑭᖏᑕᐅᑭᒪᖅᓂᐊᐅᓴ ᑲᖏᐅᐃᑐᓂ, ᐁᑲᖏᐃᑌᓂ ᑲᖏᐅᐃᑐᓂ ᑲᖏᐅᐃᑐᓂ ᑲᖏᐅᐃᑐ

ᑭᖏᑎᐅᒪᒐᐅᑦ᙮ ᑎᓴᖏᓐᓄᓕᒫᓄᑦ᙮, ᒥᓇ ᐅᑭᖏᑌᖏᓂᔨᓄᑦ᙮ ᐅᑭᓕᐅᓂᐊᕐᓂᖓᓐᓇᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᒪᓕᓇᓐᓂᐊᒪᓂᐅᓐᓇ᙮, ᒥᓇ ᖃᐅᖏᓐᓂᐊᓕᕐᓂᐊᓕᒫᓄᑦ᙮ ᐱᓕᒪᓐᓇᑎᑦᑕᒪᓕ᙮ ᐱᐅᖃᑲᓐ ᐅᑭᑭ ᐱᐅᖃᑲᓐᓇᖅᑐᑦ᙮

11 ᐃᑦᑕ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑲᑭᖏᓐᓇᓂᓕᒫᓄᑦ᙮ ᔪᓴ ᒥᓕᐅᓄᑦ᙮ ᐅᑐᓂᖅ ᑲᓱᔨᓄᑦ᙮ ᑭᓕᒪᓐᓇᒪᓂᐅᓐᓇᔨᓄᑦ᙮, ᒥᓇ ᖃᑦᓯᓂᐊᐅᓐᓂᒥᓇᔨᓄᑦ᙮, ᑭᓐᓂᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑎᓴᖏᓐᓄᓕᒫᓄᑦ᙮ ᒪᓕᓇᓐᓂᐊᒪᓂᐅᓐᓇᔨᓄᑦ᙮, ᑭᓐᓂᓕᒫᓄᑦ᙮ ᒪᓕᓇᓐᓂᐊᒪᓂᐅᓐᓇᔨᓄᑦ᙮, ᒥᓇ ᖃᑦᓯᓂᐊᐅᓐᓂᒥᓇᔨᓄᑦ᙮ ᑎᓴᖏᓐᓄᓕᒫᓄᑦ᙮ ᒪᓕᓇᓐᓂᐊᒪᓂᐅᓐᓇᔨᓄᑦ᙮

12 ᐅᔨᓴ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᒥᓇᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓐᓇᓂᖅ ᐅᑭᑦᓯᐊᕐᓂᖓᓐᓇᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ, ᐅᑲᐅᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᐅᑭᑦᓯᐊᕐᓂᖓᓐᓇᒪᓕᒫᓄᑦ᙮

13 ᐅᑎᓯᓇᓐᐃᑲᑌᓐ ᒪᓕᓇᓐᐃᑫᐃᓕᒫᓄᑦ᙮, ᐅᑲᐅᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮

14 ᑭᓯᓇ ᒪᓕᓇ ᐊᓂᓇ ᑲᑌᓐᓇᐱᓐᓄᑦ᙮ ᔨᓯᒥᓐᓇᑎᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᒥᓇ ᐱᓐᓇᒪᓂᐅᓐᓇᔨᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮

15 ¶ ᔪᓴᓂᖓ ᒪᓕᓇ ᑭᖏᓇᑲᑌᓐ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮

16 ᔪᓴ ᑭᖏᐊᑲᓐ ᑲᓱᓴᓐ, ᒥᓇ ᒪᒪᖏᑕᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮

17 ᒥᓇ ᒥᓂᐅ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐᓇᓂᖅ, ᒥᓇ ᒥᓂᐅ᙮ ᐅᑭᑦᓯᐊᕐᓂᖓᓐᓇᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪᓕᒫᓄᑦ᙮

ᒪᓂᓇᒪᓐ ꝑᑲ᙮ ᒥᓇᓯᓐᓄᑦ᙮

1 ᒥᓇᓯᓐᓄᑦ᙮ ᓄᓕᓴᐃ᙮ ᒪᓕ ᐅᓐᓯᓐᓄᓕᓕᒪᓕᒫᓄᑦ᙮, ᐅᑲᐅᓕᒫᓄᑦ᙮ ᑭᖏᑎᐅᒪᓐ ᑭᓱᖃᐅ᙮ ᑕᐃᑭᒪ

ᚠᓇ ᚠᐸᐸᐢᐣ ᓂᑦᓴᑦ ᐳᓭᓂᐤ ᐲᐢᐦᐋᓱᐦᐋᐣᐣ, ᐯᐲᐢ-ᐦᐋᐢᐣᐃᐣ· ᑎᐳᓭᑲᚠᐢᐣ ᚠᓇ ᐯᐲᐢᒪᒪᐢᐦᑯᓭᐢᐣ.

18 ᒪᓕ ᐃᓴᐣ ᑲᐦᑲᓱᐦᐢᐣ ᓭᓴᐢ ᐲᐢᒪᒧᐃᐣ· ᒪᐦᓱᐢᐲᐢᐣᐃᐣ ᚠᐸᐸᐢᐣ ᓂᐢᐣᐃᐣ ᐸᐢ ᐳᓭᓂᐣ, ᐯᐊᑎ ᚠᐸᐸᐢᐣ ᓂᑦᓴᑦ ᐸᐢ ᐳᓭᓂᐣ; ᚠᓇ ᚠᐸᐸᐢᐣ ᓂᑦᓇᓇᓭᑦ ᐯᐢᐦᐋᓱᐦᐋᐣᐣ, ᐯᐲᐢᐦᐋᓱᐦᐋᐣᐃᐣ· ᐃ

ᐅᒪᓯᓇᐟᐃᑲᐣ ᔨᑊ.

ᒪᑎᓇᒪᒃᐣ ᓂᐟᑕᑊ.

1 ᑲᐟᑦᐊᓄ᐀ ᐊᓱᓯᓱᓂ᐀ ᐊᑎ ᐊᐟᑲᓗ, ᔨᑊ ᑲᑲᐟᐟᐃᓄᐟᐟ; ᑎᓄ ᐯᒃᐣ ᐊᓱᓯᓱᓂ᐀ ᑲᐟᒥᑯᓂᓯᐣ ᑎᓇ ᑲᐟᑲᓄᒃᓂᑎᓯᐣ, ᐊᓇ ᑲᑲᑯᐟᑕᓇᒪᐟ ᑭᓴᒪᓂᓇᐣ, ᑎᓇ ᑲᓯᒃᓯᑕᐟ ᒪᒃᓇᐃᓂᓇᐣ.

2 ᑲᐟᓄᐟᐢᐃᓱᒥᐢᑕᒪᑯᓂ᐀ ᒪᑲ ᑌᓯᑯᐟᐟ ᑦᑯᓯᓇᐣ ᑎᓇ ᓂᐣ ᑦᐃᓯᓇᓴ.

3 ᑦᐯᐟᑯᓂᓯᐢᓇᐣ ᒪᑲ ᑌᓯᑯᐟᐢᓯᐣ᐀ ᑲᐟᐟᑎᑦᐢᐟᐟ. ᔨᒥᑕᓇ᐀ ᒪᓴᑎᓄᒃᓯ, ᑎᓇ ᓂᐢᓯᐣ᐀ ᑲᐟᐟᑎᒥᔨᒥᑕᓇ᐀ ᐃᐣᓄᒃᐃᓱᒃᓇ, ᑎᓇ ᓂᓴᓇᐣ ᑎᐢᐟᒥᑕᓇ᐀ ᐢᐟᑦᐢᐟᑎᑦᐢᐟᐟᓇᐣ ᑎᓇ ᓱᐢᐟᐢᑎᑦᐢᐟᐟᓇᐣ, ᑎᓇ ᓱᐢᐟᐢᑎᑦᐢᐟᐟᓇᐣ ᑎᓇ ᓱᐢᐟᐢᑎᑦᐢᐟᐟᓇᐣ, ᑎᓇ ᓱᐢᐟᐢᑎᑦᐢᐟᐟᓇᐣ

ᒪᑎᓇᒪᒃᓴ ᑲᓗ.

1 ᒥᓇ ᒪᒃ ᑭᐦᑲᑭᓂᐦᐤ ᐃᓘᐟ ᑭᓴᒪᓂᔪ ᑕᑯᓯᓴ ᐱᔪᓕᑦᑕᐦ·ᑕ·ᐤ ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ, ᑲᓪᑕ ᓴᑦ ᑭᐯᓂᑕᐦ· ᐁᑯᐱᓪᑕᐦᑕᐦ·ᑦ ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ.

2 ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ ᒪᒃ ᑭᐦᐃᑌᐤ ᓴᑕᓇ, ᒋᓂᑌ ᐁ·ᐦᐢᑐᐦᑌᓴ ᔪᑦ ᑲᐦᐦᑭᓄᓯ ᒪᒃ ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ, ᑎᑎᓪ ᐁᑭᐦᑭᓄᓯ ᐁᑭᐦᑭᓄᓯ ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ.

3 ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ ᒪᒃ ᑭᐦᐃᑌᐤ ᓴᑕᓇ, ᑭᑭᐦᐁᓇᐦᑭᓄᓯ ᑭᐦᐃᑌᐤ ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ ᑲᑎᐯᐦᐦᑭᓄᓯ

19 ᐅᐊᐱᐢᓯᓯᓗᑦ ᑭᓭ ᑭᐦᑲᓐ ᐅᓄᑌ ᐊᑦᓴᐊᑦ; ᑭᓭ ᐊᑐᖃᑎᒃᓭᓐ ᓭᒪᓴᐊᑦ ᐅᑐᑭᒪᒪ.

20 ᕿᓐᑭ ᐃᓱᑦᓯᓯᐅᓗ ᑲᒥᓴᐦᑦ, ᖃᖅᖃᐦᑕᓯᓯᑦ, ᑭᓭ ᐱᒪᑎᓯᐅᓗ ᖃᖅᖃᐦᑕᖃᒪᓕᑦ ᐅᑕᐦᖃᓂᖓ;

21 ᖃᐱᑭᖅᑲᑕᐦᑭᑦ ᓂᐳᐅᑦᓂᓂᑯ, ᒪᒃ ᓭᒪ ᕿᓄᓯᓭᒪᒃᑲ; ᑭᓭ ᓭᐊᑦ ᒍᓭᐦᐊᒪᑦ ᐃᑦᐱᑦ ᑭᒍᑦᓯᐳᓂᓐᖏᐅᑦ;

22 ᓴᑦᐱᑦ ᐯᐦᒥᖅᑐᐃᑕᐦᑭᑦ, ᑭᓭ ᐯᐦᒪᒪᓐᓯᓄᓯᓯᑦ, ᑭᑦᐱᐅᑦ ᒣᖏᓐᖃᒃᓴᓂᑦ, ᑭᓭ ᑭᓴᒪᓂᑐ ᖃᑭᐦᐅᓂᑦ?

23 ᕿᓐᑭ ᐃᓱᑦᓯᓯᐅᓗ ᖃᑭᓂᐦᑦ ᐊᓭ ᐊᓂᓯᓂᓂᑦ, ᑭᓭ ᑭᓴᒪᓂᑐ ᖃᑭᐦᐅᓂᑦ ᐃᑦᐱᑦ ᑐᐦᐃᓂᓂᑦ, ᑭᓭ ᑭᓴᒪᓂᑐ ᖃᑭᐦᐅᓂᑦ ᐃᑦᐱᑦ ᑐᐦᐃᓂᓂᑦ?

24 ᑭᓴᒪ ᓂᒥᐦᑭᓴᐅᑦᓯᓗᑦ ᑕᓂᓯᓂᒪᑯᑦ ᒪᑦᓴᑦ ᐯᐦᑭᑦᓯᑦ, ᑭᓭ ᓂᐯᐦᑕᓂᓯᓂᓭ ᑲᐦᓭᓂᓯᑕᓂᑦ ᖃᐱᐦᑲᑦᐯᐦᑲᑦᐯᐦᑲᑦᐯ

13 DՈъ° ъ<·"bÞʼ DCÞՈσ9Δ·ÞÞ× ; Fa DՈC/Dʼ·Δ·σ<·° Db/ᓀ>bՈʲ ρ/C<Þ°.
14 aρᓀbL·ʲ <·σՈΛᓀb° ∇"7b· ÞʼρbÞʲ, Fa <·<·ъÞ"C<·ʲ ∇"<Λ"ʼρʼρbÞʲ C/ᓀdˉ ∇"ՈΛᓀbʲ.
15 Lb ΛLʼρ"∇° DÞՈLÞʻ ʼρLbσ× D"ρ, D>σÞ× D"ρ, Fa Dʼ"ÞÞ× D"ρ bʼρ"b/Þ-Δ·ʼρÞʼ.
16 ∇dʼρ DÞՈLÞᓀ <i/>ᓀdʻÞJΔ·>, Fa LJÞΔ·> Þ>>ъÞLb.
17 <·<"ᓀC, Cʼ∇·ÞJ <ÞʼρÞσ° ÞʻLσ>d bLFᓀՈʻ"Ddʼ; ∇Dd Lb D"ρ ∇bΔ·Ь Lъ-Þ"C D<ʻᓀUD∇·Δ·> LJΔ·<ᓀ bÞ"ÞÞΔ·ʼ:
18 ρ9L <"dΔ∇·°, ∇dʼρ Þ9"Δ∇·°; Cʻ·-bσ"9°, ∇dʼρ Dʼρ"ʼρЬ aΔCΔ·"Δ∇·Þ<·.
19 Pb<ᓀΛՈʼρσʲ σdĹ·rʲ <ÞCʼρΔ·σ× ; ∇∇, U<dʻʻ aL 9b: LJÞΔ·> Pbʻ\Cσdʼ.
20 b<·"bUΔ·σ× Pb<ᓀΛՈʼρσʲ σ>Δ·σ× D"ρ; Fa ՃՈσ>Δ·σ× ∇ʼρ bᓀPʻ∇<·× ʼρLbʲ D"ρ.
21 PbbՈbbʲ ∇b bC <ʻᓀՈ>dЬʲ CU-aσ; d>" aLΔ·Ь PbdᓀUʲ bb·CʼρʼρΔ·ʲ <dC <dʼρՃLb"P.
22 bb·CʼρʼρΔ·ʲ Fa b<·"bUΔ·ʲ Pb<"-Λᐟ; d>" aL<·ˉ Pbdᓀ<d·ʲ Λʼρᓀρ<·ʲ <·ᓀᐟ×.
23 ρ9L Pb<·"dJL<·ʲ <ʼρσЬʲ ρᓀՈbσ×; Fa ΛʼρᓀP<·ʲ ρᓀՈbσ× Pb D>UCCb·ʲ.
24 Pb ρᓀ9ъ"Uʲ Lb ρPՃ·ʲ bC Þ>7<·× ; Fa Pb ÞʼDbUʲ ρՈ"ᐟΔ·>, ∇dʼρ aL Pb LCᐟUʲ.
25 Fa Pb ρᓀ9ъ"Uʲ ρC<·ʼρCʻʲ bC ρ"ᓀъΔ·ρʲ, Fa ρᐟσᓀdᐟᐟa ʻCΛᓀdˉ Lᓀdʼρ<·× .
26 Pb D>Ո"Uʲ Pσb·"<·ᓀbʲ PʻъÞσΔ·Δ·σ×, CΛᓀdˉ L"ᐟCʼ∇"CCʼρʼ.
27 Þᓀʼ Þ>L, ρÞ"aՃᐟbՃ>, ∇dʼρ ∇"P× ; Ճᐟ"C, Fa ρᓀ9ъ"C bC CʼdᐟC<Cʻ"ᐟCᓀ>.

LՈaLЬʲ σdĹ·rʲ.

1 Lb Jʲ Þ"aᓀ9·<·ʼρᓀ° ∇Þ"ΔU·ʼ,
2 Þ <∇Vᓀ σC"ʻPъ∇·ʼρΔ·> CᓀσP"Ո<·-Vᓀdʲ, Fa σᐟÞʼCʼρΔ·> Þ"LLd·ᓀᐟ× dʼρdᓀ-dʼρЬσ×!
3 ρ9L <·ъᓀb· aC·ˉ bCdʼρЬ·ᐟ<ʼ ΔᓀΛˉ ъ° PʻρЬF×: ∇Dd Þʻρ σʻCÞCΔ·a CʼρV·-<σ"ᐟσ<·a·.
4 ρ9L <·ъᓀb· LJΔ·ʻᓀ Ь P"ᓀÞΔ·ʼ σPPᓀЬЬ·ʲ, ΛᓀP>Δ·> ЬÞ"PCCσ"9·ʼ σ<"ᓀ×: Þdᓀᐟ<CʼρʼρΔ·a PʻLσ>ʼ σLΔ·ъ"Þdʼ.
5 Pʔ Fˉ ΛЬ·Pˉ ʼρʼρᓀᐟᓀCՈᐟ ∇ᐟPˉ Lᓀdʼρ<ʔ d>" Jᓀʔᓀˉ <"Ь<JɔᐟC<ˉ Fˉ ÞCʼPΔ·>?
6 bC P"ᓀPՃaσ<·> Fˉ ∇Ь bʼρ<·ʲ Pᓀ<ʲ ∇Ь ʼρΔ·"<Ь> d<ᓀ<"Pъσ<·ʲ? d>" Fˉ σʼρᓀᐟᓀЬ·> ∇"<·Λᓀbʲ <·Δ·?
7 <·σΔ ᐟCʻ"iˉ ∇Ь bΔ·ʻᓀCa× <Λᓀdˉ σCˉ"<CJΔ· ᓀPΔ·> ΔʼρaЬ·a·.
8 Þ <∇Vᓀ P"<·Pᐟb> σLΔ·J"9Δ·> ; Fa PʻLσʔ Fᐟ>ʼ bΛPᓀbCLʻʲ!
9 d>"Pb CV·Þ"C× PʻLσʔ bC σʼρ<·-aPʻ"Δʼ; bC <·<"<·× DPʻ"ρ, bC Pᓀb"Þʼ!
10 9ᐟΛˉ σbCᓀU"<·Cʻ; ∇∇, σbLᓀ-bΔ·σʼρ Cˉ"PᐟV·ʼρΔ·σ×; Pᐟᓀ ∇bΔ·ᐟЬ bC LaLPˉ"9°; ρ9L a:LΔ·Ь σPʻ"bCʔ DCᐟCˉ-Δ·a bbaՈʼρʼ.
11 9b: σLᓀbΔ·ʼρΔ·>, bC <·dᓀ>Jᓀ>? Fa 9ΔʼρᐟσΔ"Cʻᓀ>, bC Pa·ᓀCʻᓀ> σΛLՈʼρΔ·>?
12 <·ʼρPˉ Þ ΔᓀΛ"ρ LᓀbC·° σLᓀb-Δ·ʼρΔ·>? d>" Þ σΔ·ᓀ ʻΛᓀdˉ DᐟC-<·Λᓀʲ?
13 aL Þ σΔ·Pˉ"Δdʼ σPPᓀbdʼ? Fa Þ σ<·"bΔ·> Cᐟσ σaЬՈdʼ?
14 <·a bbb·CPʼ/ DbPՈLPad DᐟUL; Lb aЬCᓀ DbdᓀᐟᓀЬ"ʻdʼρΔ·σᓀ° LJΔ·<ᓀ 9"ᓀᓀΔ·ᓀʼ.
15 ᐟʼρʻaᓀ Þ"bbᐟʼ <ᓀЬ"ՈC·ʲ ʻΛᓀdˉ ʼΛʼρᓀ, Fa ʻΛᓀdˉ ʼΛʼρᓀ Δʼρ ∇·Λᐟᓀ<·ʲ;
16 bbᓀPUΔ·ᓀbdʼρᓀ Lᓀb·Cᐟ, Fa ΔC da bbՈ"ʼ:
17 Δᓀdˉ b <Ո ΡʼρʼCᐟ·°, ∇·Λᐟᓀ<·ʲ; Δᓀʌ ∇Ո ΡʼρUᐟ, σʼρ<·ՃՈʼρ<·ʲ ÞՈ"ʻCΔ·σՃ× Þ"Pˉ.
18 ÞΛJ"UᓀbՃ<·° ᐟᓀ9aL·> ; aLʻC<·ʲ, Fa σʼρ<·ՃՈʼρ<·ʲ.
19 ÞaᐟᐟᓀᐟᓀΔ·ʲ ՈL <ʻΛ<·ʲΛ<·ʲ, ÞLLV·-ᓀՈ<· ʼρᐟ V"Δb·ʲ.
20 PʻJdUᓀLJ<·ʲ ρ9L P"ᐟC<ʻᓀJJ<·ʲ; Þ"-VC<ʼρa·ʲ, ∇dʼρ Þ"a∞VΔ·ʼρ<·ʲ.
21 ρ9L <·Þ"ˉ aL 9b: PՈUᓀ"ʻC<ʼρՃa<·°; PՃ·ᐟ"U<Ճ·° σÞ"Pᐟᓀ<·> ; ∇dʼρ ∇ʻᓀP-ʼρᐟʲ.
22 σÞ"Δʻ·> Þ, VCLΔ·ʲ? d>", Fᓀʲ Ո<"<LᐟJΔ·> ᓀb ᐅ"P PCᓀbσՃ·<·. ᐅ"P?
23 d>", ᐟᓀΛՈʼρσʲ ՃՈaЬʲ ᐅPʻ"Pˉ× ᐅ"P ? d>", Þᓀ/aՃʼρ ᐅPʻ"Pˉ·× ᐅ"P Þ"iΔΔ·ʼ?
24 PᓀPՃ"<LΔ·ʲ, ∇dʼρ aL 9b: PՈUᓀ"ʻC<ʼρՃa<·°; Fa σʼρJ"ᐟJΔ· ΔC bd·σʼρՃ<·ъ.
25 ʻV· ᒧ"bᓀᐟᓀ<·d· b·bᓀʲ <ᐅPΔ·a! Lb 9b: ᒣᓀdՈʲ"<dᒣʲ PCᐟPΔ·σ<·°?
26 PՈUᓀ"UՃ<·° Ո bCPᓀdՈʲ"<dᒣʲ <ᐅ-PΔ·a, Fa ᐅΛPᓀ9·Δ·a <Ճa bՃᓀΛՈʼρʼ ʻΛᓀdˉ ᐅ"Pʲ bΔʼρՃЬ·×?
27 ∇∇, ᐧᐟPʻ"<Ճ<·<·ʲ ÞPՃ·Pʲ, Fa Þd·Pʲ"9ᓀCL<·Ճ<·° PᐟUPՃ<·°.
28 ∇b· Lb UʌᐟP·ʼρʲ, bՃՃ<·ᐟCʻ: ρ9L. ρÞ"bՃ9σ"UՃ<·° ÞᓀΛᐟ ÞᐟᓀPÞᐟ>.

29 ᑭᑫᐣ, ᑭᓪᔪᓴᒥᑎᓴᓪᔪᓯᐣ, ᐅᑲᐃᓘᓴ ᑮᓴᓪ ᑲᓪᒪᒃᓴᐊᔪᐣ; ᐅᐅ, ᑲᐃᓂᑭᐣ, ᑲᓴᒋᐣ ᓂᒥᓂ ᐅᐣᐱᓯᐃᓘᐣ ᐊᓯᑭᓪᔪᓂᓰ.

30 ᐃᑊᓪᔪᐣ ᑭ ᒪᓯᐃᑊᑎᐃᓘᐣ ᓂᑌᓴᓂᓵ? ᓂᓴᑭᑊᓂᓯᐣᐱᐃᑌᐣ ᑭ ᓴᒋᓪᔪᑭ ᑫᓴᓂ ?

ᒪᑎᓴᒪᓴᐣ ᑌᓪᔪᓂᑊ.

1 ᓴᒪᒪ ᐅᓴᑭᑊᑕᒪᔪᓂᓯ ᐅᑭᓯᑲᓪ ᐊᔪᓯᔪᓂᓂᓯ ᐊᐣᑭᑕᓪᒃᒥᑊ? ᓴᒪᒪ ᐅᑭᓯᑲᒪ ᒋᐱᒋᒫᐣ ᐊᐣᒋᓪᑫᑫᓴᐣ ᐅᑭᓯᑲᒪ ᐃᓂᓯᓴᓂᓵᐣᐊᐣ?

2 ᒋᐱᒋᒫᐣ ᐊᐣᒋᑫᓴᐣ ᓴᒋᐱᐣ ᑲᐃᓂ ᓴᑕᐣᔪᓂᑊᓯ ᑲᑊᓴᓪᑌᓂ, ᑭᓴ ᒋᐱᒋᒫᐣ ᐊᐣᒋᑫᓴᐣ ᑲᐃᓂ ᐊᓵᔪᓂᓯᐣᐱᑌᓯ ᑲᑎᓪᒋᓯᐣ, ᑭᓴ ᐊᐣᒋᑫᓴᐣ ᑲᐃᓂ ᐊᓵᔪᓂᓯᐣᐱᑌᓯ ᑲᑎᓪᒋᓯᐣ

17 ᐅᐊᓪᓚᒪ ᑎᑎᕐᓂᕐᔪᓐᓇᓪᓕ, ᑭᓇ ᐊᓪᓕᖅᑕᐅᓪ ᐊᔪᓄᓂᖅ ᑲᖏᓐᓂ.

18 ᑲᓐᓚᓗ ᓄᓪᔪᓐᓇᕐᓂᖓ ᐅᑎᖅᑕᐃᓚᓂᓄ ᐅᖅᑭ, ᑲᑎᕐᓂᐊᓕᒻᒥᓪ, ᓇᒪᔪᓪᓕ ᐊᓪᓕᖅᑕᐅᓪ ᐅᖅᑭ.

19 ᐊᓪᓕᖅᑕᑦ, ᐅᐅᔨᓗ ᐅᒪ ᐅᒥᓴᐊᓪᓕᒪᔭᓗ ᐅᑐᓐᓴᓇᓄ, ᑭᓇ ᐊᑐᑲᓄ ᐊᓪᓕᖅᑲᑎᓐᓂᖅ.

20 ᐊᓪᓕᖅᑕᑦ, ᑭᓴᒪᓂᑐ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᑕᐅᓪᓚᐅᓄ ᒥᓄᔪᓂᓪᓕᓗᓐ, ᐊᑐᐤ ᓇᒪ ᑲᑕᐃᓐᑲᐅᓪᓕᓗᓐ, ᐊᑐᐤ ᓇᒪ ᑲᑕᐃᓐᑲᐅᓪᓕᓗᓐ

2 ᓂᒃᐃᓪᓕᐅ ᑭᓴᒪᓂᔪᓄᑦ, ᐅᒃᐃᓕᓴᒃ ᓴᓂᔨᒥᑦ; ᓱᓕᔭᖏᓂᔨᒥᑦ ᓇᒃᐦ: ᑲᐊᔪᖏᑉᐸᒃᐃᓕᓴᒃᑯᑦ.

3 ᒥᐃᓕᓂᑦ ᑭᓴ ᑲᒥᒃᑲᒪᓭᑭᖏᑉᐃᐅᓕᓴᒃᑯᑦ, ᑲᒥᒪᔪᓴᖏᓪᓕᒪᑦ ᑭᑕᔾᕐᖃᐃᓂᓕᓴᒃᑯᑦ, ᑭᓂᓂ ᑲᒥᑭᓴᒃᑲᑎᑦᑲᒪᑦ ᐅᑎᑕᓂᓗᐃᓕᓴᒃᑯᑦ ᒪᑎᓴᒃ?

4 ᐃᓕᓴᑦ ᓂᓂ ᓄᑭᓂᓄᑦ? ᐊᐅᖏᓪ ᑭ ᑲᐃᓕᖏᓐᓄᒃᑯᑦ ᓇᐱᑐᓄ ᐊᔪᓂᔪᓕᓂᓄᑦ?

5 ᓄᓂᓂᒥᑦ ᑭ ᓇᐱᑐᓄ ᐊᔪᓂᔪᓕᓂᓄᑦ ᑲᑭᓂᒃᐃᓕᒪ? ᑭᑕᑭᐃᓕᓴᒃ ᑭ ᓇᐱᑐᓄ ᐊᔪᓂᔪᓕᓂᓄᑦ ᑲᑭᓂᒃᐃᓕᒪ,

6 ᒃᒃᑫᓂᑲᒪᔪᓄᑦ ᓂᒪᒥᐃᖓᑎᐃᓕᓴᒃ ᐅᖏᑉ, ᒥᓴ ᒃᓴᓴᑐᓴᒪᑦ ᓂᒪᒥᔾᑕᒧᐃᓐᓄᑦ?

7 ᑭᑭᕐᔭᖏᑎᐅᓄ ᐅᒃ ᐅᖏᒪᒧᑎᓂᓂᔪᓄᑦ; ᒥᓴ ᓴᒪᑌᑉ ᓀᑭᖏᑦᐸᑦᐱᑎᓂᓂᓄᐅᓂᓱᑦ ᑭᒥᖏᑉᐦᓭ ᐅᖏᑉᑭᓂ.

8 ᑭᑭᖏᑎᓂᓄᑦ, ᒥᓴ ᓂᑭᖏᑎᐅᓴᓂᓄᑦ; ᔭᓕᐅᓱ ᒪᒃ ᑭᓂᓂᐊᓐᑎᖏᐃᓐᓄᑦ.

9 ᑭᓕᑭᓂ, ᑭᓂᔪᓕᒥᓂᓄ, ᐅᑭᖏᑎᐃᓐᓄᒃᓂᓂ ᓇᐱᑐᓄ: ᑲᐃᓐ ᑲ ᒪᒃ ᐊᓂᓂᑭᓱ ᑭᒃᐅᐱᓂᓄᑦ?

10 ᓓᒪᒋᐃ ᑭᑭᖏᑲᓂᔪᓂᑦ ᓇᐱᑐᓄ ᔨᔨᓴᓐ, ᒥᓴ ᑭᑭᖏᑎᓓᓂᓄᑦ ᓇᐱᑐᓄ ᔨᔨᓂᐊᑦᐸᓂᓂᑲᓄᑦ?

11 ᑭᑭᖏᐃᓴᒃᖏᑕᐃᓄ ᒪᔪᓴᑦ ᑎᖏᑉ ᒥᓴ ᒥᓴᒃᓄ, ᒥᓴ ᑭᑭᖏᑎᐅᓂᐅᑎᒃᑎᓂᓄ ᑎᑎᓓ ᑎᖏᑉ ᒥᓴ ᐊᑎᓂᓂᓂ.

12 ᑭᑭᖏᑦᓴᑭᓓᓓᒪᓕᐅᓂ ᐱᒪᓂᓂᐃᓂᓄ ᒥᓴ ᒥᓂᐊᐅᓴᓄ, ᒥᓴ ᑭᓴᓴᑕᐅᓂᐅᑎᓂᓂᑲᓄᑦ ᑭᖏᓴᓂᓂᓄᑦ ᓂᐦᓴᓐᓂᓂᒪᓂᓄ ᓂᐦᓴᓐᓂᓂᓄᑦ?

13 ᑎᑎ ᒪᓴ ᑭᑭᖏᓴᓂ ᑭᑌᖏᐃᓐᓄᒃ; ᓂᑭᓐᑭᓂᖏᓄᑦ ᑎᒪ ᐅᖏᐃᓘᓐᓄᓂᓄᑦ.

14 ᑲᐱᓂᓄ ᐅᖏᒪᑦᐅᓕᒪᓄ, ᑭᒪᓂᓴᖏᑎᓄ, ᐅᐊᓂ ᓴᒪᐃᓘᓐᓄ ᑲᓕᑦᐅᖏᑎᓄᓂᓄᑦ ᐅᖏᑉᑭᓂ.

15 ᑲᐱᓂᓄ ᒪᒃᑎᓂᓂᓄᑦ, ᓂᒃᒃᒃᓕᑭᓂᓂ; ᑲᐱᓂᓄ ᒪᓴ ᒃᓴᐱᓂ ᐃᓂᐅᐃᓂᓂᓄᑦ, ᐅᔨᐅᐅᓱ ᓴᒪᐃᓘᓐᓄ ᓂᒃᐃᓐᓇᖏᑦᑐᓐᓂᐅᓂᓄ. ᓂᓴᒃᑭᑉᓴᓐᒃᓂᐊᓄ ᐊᓂᓂᓂᓄᑦᑕᒪᓂᓄᑦ; ᓇᓂᓐᑦᑕ ᒪᓴ ᓂᒃᒃᓕᑭᓂᓂᓄᑦ.

16 ᑎᑫᒪ ᓴᑭᖏᓂᑎᒃ. ᑭᓴᓇᐃᓴᓄᑦ ᓇᐱᑐᓄ ᒃᓴᖏᒃᓂᐱᓂᓂ ᒥᓂᐊᓂᑦ; ᒥᓴ ᒪᓴ ᑭᒪᒪᓐᓂᑎᓂᓂᓂ

20 Ⱡᵬ ᐅᐢᑭᓂᔅ ᐅᒪᒪᑎᐢ ᑭᑕᔅᐢᑘᐢᐤᑦᔅᓂᐤ, ᑭᓐ ᓇᒪᐤᑦᐢ ᑲᑦᑕᐢᐦᒪᐤᑦᔅ, ᑭᓐ ᐅᑕᐢᓂᔑᐢᐤ ᓂᐤᑦᔅᓂ ᐢᐦᐢᓂᐟ ᐅᑎ ᔅᓂ ᔨᔪᐢᑭ ᑲᑦᐃᑭᓂᔅᓂᐤ.

Ⱡᑎᓇᒪᒪᐟ ᒥᑦᑕᐢᐟ ᔅᓂᓴᐟ.

1 ᔪᐟ ᑭᐢᓇᐢᑭᐤᑦᔅᓂᐢᐟ ᐅᒥᔨ ᐅᑭᐢᐢᐃᑌᐤᐟ,
2 ᐯᒪ ᐯᐢᐁᑦᔅᐟ ᐱᔨᔨᐟ ᑭᑕᔨᔨᓂᔅᐃᓇᐃᐤᑦᐤ, ᒥᓐ ᓂᑦᔅᒪᐃᓂᐟ ᑭᒪᐃᐤᒥᓂᐢᐃᓇᐃᐤᑦᐤ.
3 Ⱡᒪ ᐃᓂᔨᐢᐟᑦᑕᒧᐃᓂᓂᐟ ᑕᐱᔅᒧᐢ ᑭᓴᑦᐤ; ᓇᒪᐃᔅᓴ ᓭᐢᑦᐤ ᓂᑎᑕᐃᓴᐢᐟᑦᑕᒧᐃᓂᐟ ᐃᐢᐱᐢ ᑭᓴᑦᐤ; ᐯᐯ, ᐁᐯᓇ ᐯᒪ ᕫᕫᓴᑦᐟ ᐅᐢᑦᐟ?
4 ᓂᑎᐃᓇᐃᔨᐟ ᑕᐱᔅᒧᐢ ᐯᓴᔅ ᒪᑦᐢᐱᓇᔨᒥᔨᐟ ᐃᐢᑭ ᐁᐅᔨᔨᓂᐤᑦᐤ, ᒪᒪᐃᐢᒧᑦᑕᐁᔨᐟ ᑭᓴᒪᓀᑦᐁᐤ, ᒪᓇᐢᐢᐃᔨᐟ ᐅᑎ ᔅᓂᐢᐦᐢᑦᐤ ᐅᐢᑦᐟ?
5 ᐁᓇ ᒪᐃᐢᑭᐅᓴᐢᐟᐟ ᐯᓂᐟ ᓇᐢᑦᑕᐁᐢᐟ, ᐯᐃᔨ ᑭᒪᑭᑕᑭᓇᐢᐟᐟ ᐯᒪᐢᐢᐃᑌᐤᐟ ᑭᐢᐢᐃᑌᐤᐟ ᐅᑎᐃᓇᐃᐤᑦᐤ ᐅᑎᐃᓇᐃᐤᑦᐤ ᐅᑎᐃᓇᐃᐤᑦᐤ

18 ᐊᑦᓴᖅᑕᒧᑦ ᐊᓐᖅ", ᓂᑭᖅᑎᑐᓚᐅᖅ"ᐃᓕᓴᐅ; ᓂᑭᖅ-ᓀᓚ"ᑐᑦ ᑦᑕ ᑲᓐᖅᓴᑦᐱᑐᐃᑦᑕᐅᓚᓐᓂᐅ.

19 ᐊᐁᐃᓇᓇ ᓀᐃᓘᑭᑉᐳᒡᒪᑕᐊᓐᓕᓴᒃ? ᑭᓀᒃ ᐊᓇ", ᑭᑦᐱᓴ ᐅᖃ ᑭᐳᑐᓂ, ᓂᖃ ᓂᐱᓴ.

20 ᐱᓇ ᐅᖃᐃᓐᖅ ᖃᓂ ᓀᖃᖅ ᑐᓪᓚᓐᓴ; ᐅᑯᓂ ᓇᒪᐃᓐᖅ ᑭᖃᖃᑦᑕᑎᓴ.

21 ᑭᑕᓀᐃᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᑎᑎᒃ; ᑭᓇ ᐅᖃᐃᓐᖅ ᑭᐃᓚᐅᑦᑎᓐᓂᐊᓐᓴ ᓂᐊᓐᓴᑦᑎᐱᒃᑎᓴ, ᐅᑯᓂ ᓇᒪᐃᓐᖅ.

22 ᑌᐁᐧ ᒪᖃ, ᐅᑯᓂ ᓂᖃᓇᒣᑕᒍᒧᑦ; ᐊᐧᓐᓄ ᑭᖅᓂ ᓂᖃᐊᖃᒥᑦ, ᐅᑯᓂ ᓇᒣᑯᓂ.

23 ᒐᓴᓄᑕᑎᓄᑭ ᓇᒪᑭᐃᓐᑎᐃᓚᓇ ᑭᓇ ᓇᒪᑭᐃᓐᓕᒧᐃᓚᓇ? ᑭᓐᓄᖅᓄᑕᒧᐃᓐ ᓂᐊᓐᓂᑦᓕᒧᐃᓐᓴ ᑭᓇ ᓇᒪᑭᐃᓐᑎᐃᓚᓐᓴ.

24 ᒐᓴᓄᑭ ᑲᖃᑯᓄᓂᖅᓴ, ᑭᓇ ᑭᓇᓚᓂᖅ ᖃᓂᓴ ᑭᓇᓐᓂᐊᓐᓴ ᑭᓇᓐᓂᐊᓐᓴ? ᑭᓇᓐᓂᐊᓐᓴ ᑭᓇ ᓇᒪᑭᐃᓐᑎᐃᓚᓐᓴ?

25 ᑭᖃᐱᖅᓄᓐᓂᐅ ᓂᐊᐃ ᖃ ᐸᐧᑎᐸᓐᓴ? ᑭᓇ ᑭᓇᓐᓂᐊᓐᓴ ᐸᓐᑐᐃᓐ ᒪᓄᑎᓚᓐᓴ?

26 ᑭᑫᒪ ᑭᒪᓇᓄᓐᑕᒪᐃᓐᓴ ᐱᐧᓴᓇ ᓀᖃᖅᓴ, ᑭᓇ ᑭᖃᑭᑦᑐᓂᓐᓴ ᓇᒪᐃᓐᐃᓐᓴ ᐅᐯᐅᖃᑦᑎᓂᓇᓐᓴ.

27 ᑭᓇ ᑭᓪᒪᓄᑎᑦᑎᓐᓴᖃᐅᓐ ᓂᓇᑦ, ᑭᓇ ᑭᖃᖃᑦᐱᓇᓇᓐᓴ; ᑭᓚᖃᑎᓄᑦᓴ ᐅᓄᖃᓚ ᐃᓐᓴ ᓂᓇᓚᓐ.

28 ᐅᑯᓇ ᐃᓐᖅ, ᐸᐱᓐᑯᒃ ᐱᑭᐅᑎ ᓀᐅᖃᖅ, ᐃᓇ ᓇᒪᑌᓄ, ᑭᓇ ᐸᐱᓐᑯᒃ ᑕᓐᑯᐸᖅ ᖃᒪᑌᑐᐧᓐᓂ.

ᒪᑎᓇᒪᖅᓴ ᑕᒡᓕᖅᑎᑦ ᖃᐅᓕᖅ.

1 ᐊᖅᓯᖅᓂᓄ ᑲᓂᖅᑕᐃᓐᑭᖅᑎᐃᑯᑦ ᐃᓐᑫᐊᓐ ᑲᑲᑯᓐᓂᓂᖅᓂ ᐅᑭᓯᒃᒪ, ᑭᓇ ᓴᓐᑭᓄᓐᑲᒃ ᑕᑯᓐᑲᑌᓐᓂᖅᑕᒧᐃᓐᓴ.

2 ᐯᓇᑯᓄᓐ ᐸᐱᓐᑯᒃ ᑯᐱᐃᑯᓄᓐ, ᑭᓇ ᖃᐃᓐᐸᓐᓴ; ᐱᑕᐸᓐᓄ ᐸᐱᓐᑯᒃ ᑲᖏᓐᑐᑌᓐ, ᓇᒪ ᑕᖅ ᐃᖅᐸᓐ.

3 ᑭᖃᓇᑯᐸᒪᓄ ᑭᒪᒪᒃ ᐅᑯᐊᐧᑐᓄ, ᑭᓇ ᑭᒪᐃᓐᓂᓇᓐᓂᐊᓐᓴ?

4 ᐊᐁᓇ ᓂᑭᖅᑎᐸᓂ ᐯᖅᑭ ᓂᖃ: ᐃᓐᓇᓇᒃ ᐅᖅᑭᒪ ᓇᒪᐃᓐᓴᐧᐃ.

5 ᐅᐃᖃᒃᒪ ᐅᑭᒪᖃᒪ ᐅᑭᖅᐅᓇᖅᑕᒧᐧᐃ, ᐅᖅᑕᓂᓇᓐ ᐅᐃᓂᒧᒪ ᑭᐃᐃᓐᐅᑯᓂ, ᑭᑭᖅᖅᑎᓐᓂᐅᓐᓴ ᐅᑎᓐᑕᐃᓐᓴ ᐅᖃ ᓂᑭᖅᑎᒪᓴᓐᓇᒃᒪᓴ:

6 ᓇᒃᓐ, ᖃᑦ ᐊᐊᓐᐧᐃ, ᕕᑎᒪ ᐃᓕᓂᒃ ᑭᖅᑭᓐᑕᓂ, ᑕᐱᓐᑲᑦ ᐊᐅᓐᓂᓐᓴᐧᐃ, ᑭᑭᖅᑕᓇᓐᓂᐅᓐᓴ ᐅᑎᓐᑕᐃᓐᓴ ᐃᖃ ᓂᑭᖅᑎᒪᓴᓐᓇᒃᒪᓴ:

7 ᑭᑫᒪ ᕼᐊᓂᖅᑕᓂᓂᑭ ᒥᑎᑎ, ᑭᓐᓄᐧ ᖃᐊᓐᓂᐅᖅᑎᐸ, ᖃᐃᓐ ᓇᓐᑭᐊᐃᐃᓐᓴ, ᑭᓇ ᑭᑦᑐᓂᓐᓴ ᐃᓐᓇᓐᓂᐊᓐᓴ.

8 ᐊᑕ ᐅᑎᐱᓂ ᐅᐟᐊᑎᐅ ᐃᑦᓴᓂᓐᓂᐧᐃ ᐊᐧᑭᖅᓂ, ᑭᓇ ᒥᓂᐅᓐᓂᐊᓐᓴ ᐅᐟᐊᑎᐅᓐᓂᐊᓐᓴ: ᐃᓐᓇᓐᓂᐊᓐᓴ ᐅᐟᐊᑎᐅᓐᓂᐊᓐᓴ

ᑭᑭᓴᔅᐃᐃᓐᓇᓕ, ᓇᓂᑉ ᐁᐅᖃᑌᓴᒪᐃᓐᔨᒃ ᐃᖏᐦᑉ ᓄᑦᐸᖅᑕᑦᑎᐊᓐᓇᓕ.

11 ᑭᓪᓕᖏᑦᑐᖓ ᑦ ᐅᓂᖏᑦᓴᓂᐊᐃᓐᓇ ᑭᓴᒪᓂᔪ ᖃᐃᓐᓄᐊ ᑦ ᓄᒃ: ᑲᑎᓂᔨᒪᑦ ?

12 ᓱᓛᑭ ᑲᓯᐯᓐᒡᐃᐃᔨᓐ ᑭᑌᐦᐃ ? ᒥᓇ ᓄᒃ: ᓇᓇᑦᐸᖏᒡᒪ,

13 ᑲᑭᐁᓐᓇᒪᐃᓐᓂᑦ ᑭᖏᒪᓂᔪ ᑭᖏᓪᓛᐦᓄᒃ, ᒥᓇ ᐁᐊᓂ ᑲᐃᓂᐊᓐᓴᐃᓐᓇᖏᑦᓱᓐ ᐋᑭᓐᓄᐃᓐᓇ ᑭᔪᓂᓐ ᐅᓛᑦ ?

14 ᓱᓛᑌᓇᖏᑦᓱᐊᓂᑦ ᓇᐃᓂᔨᓂᓐ, ᑭᑦ ᐯᖏᑦᓂᐸᑦ ? ᐊᐅᖅ ᑲᓛᖏᑦᓱᐊᓂᓐᓇᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓄᐃᓐ, ᑲᓴᓐᓄᐃᓐᓇᑦ ᑭᑭᑦ ᐃᓂᓂᔨᓐᓇᑦ ?

15 ᐃᓐᓴᖏᑦ, ᓇᒪᐃᓐᑉ ᒪᒥᔪᑐᐁᓐᓂᐧ ᐅ ᑲᓇᓐᓂᔨᒪ ; ᐁᐁ, ᑭᔨᓛᐧ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᓇᑕᓂᔨᐃᐧ ᐁᓯᓐᑕᒪᐱᐧ ᑭᓴᓐᓇᓕ ?

16 ᐃᓐᐃᓐᓂ ᑦ ᒪᓱ ᐁᓴᓐᓇᔨᓯᔪᔨᑦ ᒥᓇ ᐯᖏᐃᓐᓂᔨᑦ, ᑲᒥᓂᖏᓴᑐᓕᐧ ᐁᓯᓐᑕᒪᐱᐧ ᑭᑭᓐᓇᓕ ?

17 ᑭᖏᐃᓐᓇᖏᑦᑕᐃᓂᖅ, ᓇᑐᖏᑕᐃᐧ ; ᒥᓇ ᐃᓂᒪ ᑲᑭᖏᐃᓐᓇᖏᑦᑕᒪᔨ, ᓂᖏᐃᑐᑌᐧ :

18 ᐃᓂᒪᔨᐣ ᓂᓯᐧᖏᐃᓐᔨᓂᐃᐧ ᑲᑭᖏᐃᓐᓄᐧ ᓭᑕᒪᔨᑦ ᐅᖏᑦᓯᐃᐧ, ᐅᖏ ᑲᑭᖏᖏᓱᑦ ?

19 ᐃᓂᑭ ᐱᐃ ᑲᑭᖏᒥᔨᑦ ᐃᓂᑭᔨᐣ, ᐅᖏ ᒪᓂᑌᐃᐧ ᑲᑭᖏᓪᒪᓴᖏᑦ.

20 ᒪᒥ ᐃᔨᓯᔨᓂᐣ ᖏᖏᐧᑫᔨᒧ ᑕᖏ ᐃᔨᓂᔅ ᐯᐅᑭᓯᖏᒥᑦ, ᒥᓇ ᐯᖏᑕᖅ ᐃᓂᑭᔨᓂᐣ ᐅᖏᐧᑕᑭᖏᐣᐅᐧᑦ ᑲᓱᒪᓐᓇᐃᓐᓂᐣ.

21 ᓄᓪᒥᓂᓂᑦ ᐅᖅᑕᐃᓖᔅ ; ᒥᐃᐧᓱᓪᒣᐃᐧᓯᐃᓐᓂᔅ ᐅᓂᓯᐃᐧᓴᒥᖅᐃᐅᐧᐃᐧ ᑲᓱ ᐅᑎᖅᑎᐧ.

22 ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑕᐯᐧᖅᑦ ᑲᓱ ᐊᐧᓴᐃᐧ ᐊᐧᓂᑎᐱᐧᖏᔅ ᐅᖅᑭ, ᒥᓇ ᐯᖅᐃᐧ ᓯᒪᖏᓂᔨᐣ.

23 ᒥᓯᐁᐧ ᐃᑌ ᐸᐢᒧᖅᑐᔅ ᐸᖅᑫᓯᖏᓓ ᐅᖅᑭ, ᐁᖅᑐᐧᑉ ? ᑭᓪᑫᔨᖅᑦᑦ ᐊᐧᓂᑎᐱᐧᖏᓓᐧᐃᐧ ᑭᓴᓐᓇᓕᐧᓂᔨᐣ.

24 ᒥᓂᖏᑎᓯᐃᐧᓂ ᒥᓇ ᑲᓪᑫᔨᖅᑦᒧᒧᐃᐧᓂ ᑲᑎᓴᑭᐃᐧ : ᑲᑦ ᓴᓯᐃᐧ, ᑕᐱᐧᒧᒪᑦ ᑭᖅᑎᑭᐃᐧᓂᔅ ᑲᑎᓴᑭᐃᐧᓂᔨᐣ.

25 ᑎᑫᒪ ᓯᐃᐧᓂᓪᑫᔨᑎᐧᓂᐧ ᑭᓴᒪᓂᔨᐊᐧᓂᐧ, ᒥᓇ ᓵᖅᑫᔨᒧᔨᑎᐧᓂᐧ ᒪᒧᐃᐧᓂᔨᐃᐧᓂᔨᐣ.

26 ᓇᑭᓴᖅᐁᐧ ᐅᑲᐧᒃᑦᔅ ᐅᓂ, ᐃᔨ ᐁᖅᑭᖅᑐᐅᐧᓂᔅ.

27 ᑎᑫᒪ ᑯᐃᖅᑎᐧᓯᐃᐧᓂᐧ ᐅᖅᑭ, ᒥᓇ ᐃᓵᓂᖅᐅ ᑭᑭᓴᖅᑐᐅᐧᓂᔅ.

28 ᐅᑦᑭᖅᑉ ᒪᒃ ᑭᐃᐧᑭ ᐅᑌᓵᔅ, ᒥᓇ ᑯᐧᓐᓄᐃᓐᓂᔅ ᐁᒃ ᐊᐃᐧᓴ ᐊᓯᖏᓂᔨᐃᐧᓂᐧ ᑲᐅᑦᑭᖅᑉ, ᓴᓴᐧ ᑲ ᐊᑎ ᐸᐯᐧᑯᖅᑎᐅᓂᓯᑭᑉ.

29 ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑦᐁᐧᐧᑯᓂᖏᑦ, ᐊᐅᖅ ᐅᑦᑲᓓ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑦ ᑭᓵᐧᖏᑦᑦ ᐁᐃᓯᐧᑦᑭᖏᐧᓂᐧ ᐊᐧᓂᑎᐱᐧᖏᓓᐧᐃᐧ ᐊᐃᐧᓴ ᑲᑦ ᑭᓵᐧᖏᑦᑦ ᐅᐃᓯᐧᑦᑭᖏᐧᓂᐧ ᐊᐧᓂᑎᐱᐧᖏᓓᐧᐃᐧ ᐅᑦᑲᓓ ᓇᒪ

17 ᓇᒪᐃᓐᓄ ᐁᖏᒪᓂᐅᓕᕆᔨᒃ ᓂᑭᖅᓴᓗ ᐅᖏᓂ; ᓂᕆᔨᒥᐅᓪᓗᓐ ᑭᓇ ᑲᓇᑕ.
18 ᐅ ᐊᒥᑭᒃ, ᐅᖃᐃᓐᓄ ᐊᑲᓇᖏᐊᒍ ᓂᒥᓐᔨ, ᑭᓇ ᓂᒪᔭᐃᓐᓕ ᑭᖑ ᓇᒪ ᑲᕈᐊᑦᒪᒪᒃ.
19 ᑭᓇ ᐊᓄᖏ, ᐃᓕᓴᖏ, ᓂᕈᒪᔪᑦ ᑭᖏᑭᑭᓂᔪᓂᒃ ᐊᑲᓄ, ᑭᓇ ᓂᕈᒪᔭᐃᓐᓕ ᐃᓗᐱᒥᒃ ᐊᑲᓄ.
20 ᓂᐅᑌᒪᓵ ᓂᓴᖏᓂᔪᓐᓕᒃᓵ; ᒪᒃ ᓂᑭᐅᓵ ᒪᔭᓐᕈᕆᓂᓄ ᑭᖓᒪᓂᕆᐊᒃ.
21 ᐅ ᐊᐯᓴᑭ ᐯᖓᓵ ᑭᑐᐯᐊᓐᓴᓵ ᐊᑲᓂᔭᓂᐊᓐ ᑭᖓᒪᓂᕆᐊᒃ ᐃᓂ, ᓴᐱᑐᒨ ᐊᑲᓂᔭᓂᓄ ᑲᐃᓂ ᑭᑐᐯᐊᓐᓴᓴᖅ ᐅᐅᑌᒪ!
22 ᐃᑦᐸ ᑲᓀᐊᓂᓗ ᐊᑭᑑᐃᓐᓇ ᑲᑎᓴᓂᔪᒪᓀᑎᒃᓵᐃᓐ, ᐅᓀᒃ ᓴᐃᐅᑎᑌᓂᖅ ᐃᑌ ᐅᓀ ᑭᓇ ᓴᐯ ᐅᑎᑭ ᑲᐅᓐᓄᖅ.

ᒪᓂᓇᒪᓀᖅ ᒥᒡᑕᑎᑦ ᑌᐸᔪᑎᓐᓂᖅ.

1 ᓂᐊᑎᐊᐃᓐ ᓂᔪᐊᓇᓴᒋ, ᓂᑲᔪᓀᒪ ᐃᑦᑲᐧᐸᓂᐊᓐ, ᑭᐸᓂᐅᒥᑲ· ᓂᐯᑎᐃᔪ.
2 ᓇᒪ ᑭ ᓂᐃᓐᖃᐧᐸᓐ ᐅᐸᑎᐱᓇᓴᖃᑦᑐᓀ? ᓇᒪ ᑭ ᒡᑎᑭ ᓂᑲᓇᐸᒡᒪᓐᓂᐸᒡᒪᓐ ᐅᑲᑫᐧᑭᑎᐃᐅᐅᓵᓂᓇᐸᓐ?
3 ᓇᐧᐃᔪᓂ ᐅᑲᓐ, ᑫᑎᓇᒃ ᐊᔪᓂᓂᓀ ᑲᑕᐃᓐᓇᑭᓐ; ᐊᐅᓐᓇᓇ ᖃᐸᒥᒡᑎᖅᑐᐅᔭᒃᖅ?
4 ᒪᖃᒪ ᑲᑭᖅᑲᓕᐊᓐᓕᒪᓐ ᐅᑌᖅᐃᐸᓐᐊᓐ ᓂᔪᓂᖅᓕᒧᐃᓐᓄ: ᐅᑎᐅᐊ ᐅᖅᖅ ᑭᖅᑭᓐ ᐃᓐᓇᓂᖅ ᑲᑕᐃᓐᓇᑭᓐᓂᖅ ᐅᑎᓂᖅ ᐅᑲᑭᖅᑭᓐ ᐃᓐᓇ

20 ᑲᐯᒧᓐᓄᓐᑲᑯᓴᐟ ᑲᑕ ᒪᒪᓐᑲᑎᓐᔨᐊᐣ· ᑎᑦ-ᓴᓇᓵ, ᖃᐣᑭ ᐊᓂᑭ ᑲᑭᐣᓱᑲᐣᑌᑭᓵ ᑲᑭᐃᓂᓴ ᓴᑭᓴᑭᓵ,
21 ᓂᐣᓐᓇᒃ ᑎᒪ ᐃᐣᑭᴐᓂᐊᐣ· ᑎᑕᑭᒧᐊᐣ ᑎᒪ-ᒋᑎᓴᓵ, ᑭᓇ ᐅᑎᐊ ᑎᒪ ᑎᑎᐣᒪᐃᐣᓵ ᐊᓇ ᐅᑲ ᑲᑭᑕᓄᓐᒪᒪᐟ ᑭᓴᒪᓐᔪᒪᐟ ᑭᓴᒪᓐᔪᒪᐟ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᓵ ᓂᓱᐟ ᑯᓴᒪᓐ.

1 ᔨᐣ ᒪᒃ ᑭᐣᓇᓐᑲᐊᐣᓯᒉᐣ, ᐅᑭᐣᐃᑌᐣᐟ,
2 ᒋᓂᑎᔨᕽ ᓂᑭᓴᐊᐣᐯᐣ ᓀᐣᐣᐱᕽ, ᑭᓇ ᓂᐃᑭᐣᑲᑕᒪᓐᔪᐣᐟ ᐊᐣᒪᒥᐣᐃᓇ ᑎᐣᑭ ᐧ
3 ᐅᑎᔨᐊ ᒪᒪ ᓴᐣᐟ ᒥᒋᐣᒪᐟᐤ ᐅᑭᐣᑭᑭᐣᓯᓴᐣ; ᓇᒪᐊᐣᐟ ᑭᓇᓂᐯᐣᐃᓴᐊᐊᐣᐤ ᐯᐣᐣᐸᐣᓴᓵ ᓂᐣᐣᐸᐣᓴᓵ ᐅᑭᐣᐃᑌᐣᐟ ᑲᓇ ᐯᑲ ᒪᑭᐣᐃᑌᐣᐟ ᑭᓇᓂᐯᐣᐃᓴᐊᐊᐣᐤ ᐊᐣᒪᒥᐣᐃᓇ ᑎᐣᑭ ᐅᑲᐅᑭᐣᐃᑌᐣᐟ ᑲᓇ ᐯᑲ ᒪ

14 ᐁᓕᐯᐧᙽ ᐅᑦᑭᐢᐱᐣᑦ ᐅᑕᑯᒥᓇᙽ ᑲᑕ ᖃᐧᑕᑭ-ᓇᒪᐧᑦ, ᐅᐃᐧᑦᑯᓕᓕᐧᑦ ᑭᐧᐅᐣᑲ ᑲᑭᑭᑲᑯᔪᐟ.

15 ᑭᐢᒥᓯᐯᐧᒪᓕᓂᒥᑦᐐ ᐯᐧᔪᑎᑯᐣᐧᓇ, ᑲᐣᐧ ᒪᓇ ᑲᑕ ᕐᓇᔪᑦᑕᑦ; ᑭᔪᒪᓂᑦᑯᐣ ᑲᑕ ᐊᐧᓴᐃᐧᐯᐧᐣᓇ-ᒥᓕᐧᑦ ᐊᐧᑦᙽ ᐅᐢᑭᐟ.

16 ᑲᑕ ᐃᐢᑐᑐᑦ ᐅᐣᐢᑭᐧᓂᐯᐧᐃᐧᑕᓕᐧᐢ ᑭᓂᐣᐧᐱᑦ; ᐅᑘᓴᓂᓕᐧᐢ ᑭᓂᐣᐧᐱᑦᐃᐧᑦ ᑲᑕ ᐅᐢᑭᐧᐱᑦᐃᐧᑦ.

17 ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑕ ᐊᐧᑦᐢᑦᑦ ᔪᐣᓴ, ᒧᐢᑲᐊᓇᐧ, ᐯᐢᐱᐣᔪᐊᐧᑦᙽ ᐊᒧ ᔪᔪᐢᑲᐃᐧᑦ ᑭᓇ ᐅᐢᓴᐢᐃᐧᐣᐧᐣᐧᑦ.

18 ᐊᑕᓪᓕᓂᐢ ᑲᐊᐢᑐᑲᑦ ᑲᐱᐧ ᑲᑕ ᐸᑭᑎᓇᑦ, ᐯᐢᑕᓂᓇᑦᐸᓂᐢ; ᑲᐱᔪᐊᐧᑦ ᑲᑕ ᐊᐧᓴᐃᐧᐯᐧᐣᓇ-ᒥᓕᐧᑦ ᐊᐧᑦᙽ ᐅᑦᑭᐢᐱᐣᑦ.

19 ᔪᓇᒪ ᑲᐣᓇᑕᑭᐣᐱᐯᐧᐢ ᑭᓇ ᑲᐣᐯᐧᐱᐧᓂᑭᐢ ᐅᑭ-ᑎᒪᑭᔪ; ᔪᓇᒪ ᑲᐣᒪᓇᓇᑌᐧᐢ ᐊᐧᓴᑲᐃᑲᓂᐢ ᐯᑲ ᑲᑭᐣᐧᑦᑭᐟ;

20 ᑫᐣᑭᓇᙽ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑕ ᒧᐢᐣᐟ ᑭᑦᔪᐊᐧᓂᐃᐧᐢ ᐊᐧᑦᙽ, ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑕ ᐃᑦᑲᓇᑦ ᑲᐃᓂᓇᑦᐯᐧᐣᓂᐢᐣᙽ.

21 ᓇᒪᐊᐧᑦ ᑲᑕ ᐃᑦᑲᐣᙽ ᐅᑎᓂᐣᐧᐢ; ᐯᐢᓂ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᐊᓂᓂᓇᐧᐊᐧᑦ ᑲᑕ ᐊᐧᓴᐃᐧᙽᐣᐧᒥᓂᓕᐧᑦ ᐅᐸᑲᓇ.

22 ᓴᑦᑭᓄᓂᑭ ᐅᑎᐸᔪᐃᐧᐢ ᑲᑕ ᐊᐧᑦᐃᐧᓄᓂᐣᙽᐢ; ᑲᙽᑭᓄᐧ ᐅᑭᙽᑭᓂᐃᐧᑦ ᐅᒪᑎᑎᓴ ᑲᑕ ᐸᑲᑎᐣᑲ.

23 ᐃᑦᐃ ᐊᐧᓴᑦᑭᓇᓀᓂᑭ ᐊᐧᑦᐟ, ᑭᔪᒪᓂᑦᑯᐣ ᑲᑕ ᐯᐧᐃᓇᒪᐢ ᐅᑭᑭᓇᐧᑦᐃᐧᑦᙽᐣᐧᑦ; ᐯᐢᓂ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᐊᓂᓂᓇᐧᐊᐧᑦ ᑲᑕ ᐊᐧᓴᐃᐧᙽᐣᐧᒥᓂᓕᐧᑦ ᐅᐸᑲᓇ.

24 ᑫᐣᑭᓇᙽ ᐃᑦᑲᓇᑦ ᑲᐱᐧ ᑲᑕ ᐊᐧᑦᐃᐧᓄᓂᐣᙽᐢ; ᑲᙽᑭᓄᐧ ᐅᑭᙽᑭᓂᐃᐧᑦ ᐊᐧᑦᙽ, ᐃᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑕ ᐊᐧᓴᐃᐧᙽᐣᐧᒥᓂᓕᐧᑦ ᐅᐸᑲᓇ.

25 ᐅᑭᐱᐧᑦ ᐅᑭᐢᐱᐣᑦ ᐅᑭᐢᐱᐣᑦ ᐅᑭᐢᐱᐣ

26 ᑲᑉ ᓪᒪᓐᒋᑎ ᓇ"ᐃᓂᓇᓵᑦ ᐊᓂᓐᒋᕐᕿᑦ, ᒥᓇ ᒪᓂᔪᓴᑦ ᑲᑉ ᐊᑲᓵ"ᐅᑲᓵᑦ.

27 ᑯᓵᑦ"ᑕᒧᑦ, ᓂᐢᓐᓂᓵᐳᑎᑦ ᐱᒪᑎᑐᓄᓵᕕᓵᑦ"ᒋᑲᓵᓂᓵᑯᓵ, ᒥᓇ ᑲᐃᓂ ᓇᓐᕿᑌᓄᒥᑎᓂᔪᑦ.

28 ᒋᓀᒪ ᐱᑎᑦᓇᐃᓵᑯ, ᓪᓂᐅᑦ ᐃᓵᑭ ᑭᐳᑎᑦ ᐅᑭᒪᓂᓐ? ᒥᓇ ᓪᓂᐅᑦᐅ ᐅᑎᓐᒋᐢᓇ ᐅᒪᓂᑎᓐ?

29 ᓇᒪ ᑦ ᑭᑮᐳᓀᑭᒪᓵᑯᑦᓵᑦ ᑲᐱᒧᑎᑌᑎᓐ ᒣᐳᓇᓵᓓᐢᐅ ᓇᒪ ᑦ ᒪᓇ ᑭᐱᓐᓀᐃᓵᑌᓇᓵᑯᑦ ᐅᑭᓐᑭᓇᓵᑯᑎᑮᓂᓵᑯᓵ,

30 ᐅᒪᓱᑎᓐᔪᑦ ᐁᑎᐯᐃᓂᓐ ᓂᓯᑯᓵᓇᑎᓯᐃᓵ ᑭᓯᓀᐢ? ᑲᑉ ᐯᓯᑯᓵᑯᑦ ᓯᓯᑯᓵᓯᐃᓵ ᑭᓯᓀᐢ?

31 ᑯᐁᓇ ᓀᐃᓐᒋᒪᓵᑯᑦ ᐅᑎᑎᑎᐃᓵᑦ ᐅᓐᑭᓯᓂᐢᓂᐢ? ᒥᓇ ᑯᐁᓵᐅᑯ ᓀᑎᑦᒋᐊᒪᓯᑯᑦ ᑲᑭᓐᔫᑦᓴᐢ?

32 ᐅᐢᐅᐢ ᑲᑉ ᐯᓯᑯᓵᑦ ᑭᑦᐢᓵᑲᒥᑯᐢ, ᒥᓇ ᓂᓴᑦᐃᓇᓂᐢ ᑲᑉ ᑯᓴᓇᓵ.

33 ᑯᑦᓴᑎᓇᑯᑦ ᑲᑉ ᓯᐁᓵᓇᒋᑦ, ᒥᓇ ᓴᑎᑭᓇᓵ ᑯᐳᓵᓵᓂᐊᑦ ᑲᑉ ᓇᓯᓂᓇᑦᐅ, ᒣᑦᑎᓐ ᑲᑎᓯ ᐅᑎᒣᓴᓯᑦ ᓴ ᑯᑦᑦᒪᑦ?

34 ᒋᓯᓯ ᒪᓴ ᐱᓯᓂᑦ ᐅᓯᒥᓓᐢᑎᐅᐃᑦᓴ, ᐁᓇᓴᑦ ᑭᓇᓐᑦᑯᑦᓯᓯᐃᓵᑦ ᐁᑎᑯᐅᑦ ᓴᑦᑭᓯᓇᓵᑦ?

ᒪᑎᓇᒪᓴ ᓱᓯᓇᓰ ᓱᓯᑦ.

1 ᐃᕐᐃᐸᓐ ᑎᒪᓇᑊ ᒪᓴ ᑭᑉᓇᓐᑭᑦᑯᓯᒧ ᐅᑭᑉᓭᑌᑦᑊ,

2 ᑯᐅᓯᐅᓂᓰ ᑦ ᑲᑎ ᑭᑉᑭᑦᒋᓐᑎᑉᐁᓰ ᑭᓴᒪᓂᐃᑯᑦ, ᒣᑉᑎ ᑯᓂᓐᓴ ᓂᒋᑦᓴᑊ, ᑫᐃᓯ ᑭᓐᒋᓐᒋᓐᐃᓯᑊ?

3 ᒥᐁᑦᓴᑎᒋᑦ ᑦ ᒪᒧᐃᑦᓯᐊᓐ ᑲᑭᑉᓴᐃᑦᑊ ᑲᑦᓴᓐ ᐁᑉᐃᓯᐁᑦᐯᓯᓯᓴᓐ? ᑯᐅᑉ ᑦ ᐅᑉᑎᓯᓰ ᐁᑉᒥᑎᑦᑯᐃᑦᑊ ᑎᓯᓴᓐ?

4 ᑭᓴ ᒥᓐᓴᑯᐃᑦᐃᓐ ᑦ ᑫᐃᓐᐊᑭ ᔪᓰᑎᓐᑊ? ᑭᓴᐊᑉᓴᐃᓐ ᑦ ᐅᓇᔪᐁᑦᐃᑦᓂᐢ?

5 ᓇᒪ ᑦ ᑭᒪᒥᐃᑉᑭᑫᐃᑦᑊ ᒥᑦᓰ? ᒥᓇ ᑭᒪᒥᐃᑉᑎᓐᓇᑦᓇᓵ ᒪᑉᑫᓵᓴᓴᑦᓇᓵ?

6 ᒋᑫᒪ ᐱᔪᓂᒥ ᑭᑮᑉᐁᑦᐢᑯᑫᒧᑉᔪᑦ ᑭᑭᓴᑦᑊ, ᒥᓇ ᑭᑮᑉᒧᓴᐢᑎᑌᓇᑦᑊ ᐅᑭᑎᒪᑭᓴᑊ.

7 ᓇᒪᐃᑦᓵ ᑭᑮᑉᒥᓯᓰ ᓂᐱᓰᓰ ᐅᒪᓴᐢᔪᔪᓰ ᑲᑉ ᒥᓂᑉᑫᑦᑊ, ᒥᓇ ᑭᑮᓴᑭᑉᓀᒪᓴᓇᑦᑊ ᓴᑉᑫᑦᓂᓵᑦᑊ ᑲᑉᑫᑦᓂᓵᑦᑊ ᑎᑉᑫᑦᓂᓵᑦᑊ.

8 ᒪᓴ ᐃᑦᓵ · ᑉᑦᓰ ᐊᓴᔪᓴᓂᓰ, ᑭᑉᐊᓵᓰ ᐊᑦᑭᓴᓰ; ᒥᓇ ᐁᑦᑭᒪᑦᓴᑉᐃᔪᔪᑊ ᐊᓴᔪᓴᓂᓰ ᐅᒪᑦᑭᓐᒪᒪᑦ.

9 ᐱᔪᔪᑊ ᑭᑮᔪᐯᑦᑎᓴᐊᑦᐊᑦᑊ ᔪᑉᑲᐊᑦᑊ, ᒥᓇ ᑭᑉᐱᓵᑮᐊᑦᓂᓵᐊᑦ ᐅᑦᐱᓐᓂᓵᐊᑦ ᐁᑦᐃᓐᐅᑦᓂᓵᐊᑦ ᐅᒪᑦᑭᓐᒪᒪᑦ.

10 ᐅᐅᔨ ᐅᑉᑮ ᓇᑲᑉᓇ ᑭᐊᑦᓇᑦᓇᑲᔨᔪᑦ, ᒥᓇ ᓴᔪᔪᑮ ᓴᑭᔪᐅᑦᑊ ᑭᓴᑭᑉᓀᐃᑦᑊ;

11 ᐊᑦᑊ ᐊᑦᓂᑎᐱᓐᑉᓯ, ᐁᑉᑲ ᓇ ᐅᑉᑮ ᐊᑦᓂᑉᑭᑦᑯᑦᑊ; ᒥᓇ ᒥᓐᐅᑦᓴᐃᑦᑊ ᐁᑉᒥᑎᑦᑯᐃᑦᑊ.

12 ᓇᒪᑮ ᑭᓴᒪᓂᐃᑦᑊ ᒪᓇᑦᑊ ᐊᑦᑊᓯ? ᒥᓇ ᐊᑦᓂᑉᑫ ᓇᐅᑦᓂᔪᔪᓂᓵᔪᑦ ᐊᑲᓀᑮᓴ, ᐁᓐᐯᑉᑮ ᐃᓐᑦᓂᓵᐊᑦᓂᓵᔪᑦ!

13 ᑭᑎᐊᑦᑊ ᒪᓇ, ᐊᓂᓯ ᑭᓴᒪᓂᐃᑉᐁᑦᐯᓯᓯᓴᓐ? ᑲᑉ ᑭᓴᐊᑦᓂᑉᑮᓯ ᑦ ᑭᓐᓂᓇᑦᑲᓇᓵᓯᓴᓐ?

14 ᑭᓐᓂᑦᑲᓇᓵ ᐊᑯᐃᓴᑦ ᐅᑲ ᑯᑉᑮ ᐊᑦᓂᑉᑮᓯ; ᒥᓇ ᐱᒧᑉᑎᓯ ᓇᓂᐊᑦᓂᑦ ᑭᔪᑯᓴᓴ.

15 ᑭᑭᑉᑮᑭᓇᐊᑦᑮᑉᐁᑦ ᑦ ᓇᐅᔨ ᒣᐳᓇᓵᓯ ᐃᑦᑲᓇᑭᑉᓀᒪᓴᓇᑦᑊ ᒪᓇᑦᑊ ᐊᑦᓂᑉᑭᑦᑯᐃᑦᑊ?

16 ᓇᑭᑉᓀᑭᓇᑦᑮᑉᑎᑉᑮᑦ ᓄᑉᓯᓯ, ᐅᓇᓐᑯᑉᑮᑦᑯᑦᓂᐊᑦᓂᓵᑭᑭᑉᑮᓂᐊᑦᓂᓵᑦᑊ.

17 ᓇᐃᐊᑦᓯ ᑭᓴᒪᓂᐃᑦᑊ, ᓇᓇᑭᓇᑦᑊ; ᑫᓇᑦ ᒪᓴ ᒪᒧᐃᓇᓵᑭᑦᑊ ᓇᑭᑉᓀᐃᓵᐃᑦᑊ ᑫᑭᑉᓀᐃᑦᓯᐊᑦᑊ?

18 ᐅᓵᐅᑦᐢ ᒪᓇ ᑭᐸᓐᑭᓇᓵᑦᓯᐅᑦᓯ ᐅᐊᑦᓐᓇᓵᓇᓵᑦᓯᐢ ᒥᓵᐊᑦᐢ ᑭᓂᑦ ᑫᓇᑦ ᑎᑉᑭ: ᒪᓇ ᐅᑎᓵᓂᐯᑦᐃᓵᑦ ᓂᓵᐊᑦᓂᒥᓂᑦᑊ.

19 ᓇᑦᓐᑦ ᐅᐊᑎᓂᑭᑦ ᑦᑊᓂᑉᒥᒪᑦ, ᒥᐸᐊᑦᒥᒪᑦ ᒪᓵ; ᒥᓇ ᐅᐯᑉᓇᑎᑦ ᓯᑉᐱᓵᓂᐅᑦᓯᑦ.

20 ᐅᐅᑦᐢ ᓂᓯᓀᓵᓵᓇ ᓇᒪᐃᑦᓴ ᓇᑫᑦᑉᐃᓓᑦᓴᑦᑊ, ᒪᓇ ᐊᑎᑉᑭ ᑎᓇᐢᑭᓓᑦᑊ.

21 ᑯᑉᑮᔪᑦ ᐅᓇᑦ, ᒥᓇ ᑯᑦᔪᐅᑦᓵᑦ; ᐅᔪᓂ ᓇᓇᐅᑎᑉᑎᓂᔪᑦ ᓇᒥᐊᑦᓂᑦ.

22 ᐅᑎᓇᑦ, ᓂᐸᔪᓴᒥᑎᑦ, ᐅᑎᑎᓂᔪᑦᐃᑦᓴᑦ ᐅᑲᓂᐢ ᐅᑉᑭ, ᒥᓇ ᒪᒥᑲᓵᑦᑉᑮᑦ ᐅᑎᑎᑦᐃᑦᓇᓵ.

23 ᑭᓴᐱᑫᐸᐃᓐᑦᑮᑦᑭ ᒪᒧᐃᑦᓴᑦᑊ ᑫᑉᓀᓵᐃᑦᑊ, ᓇᓂᐸᐃᑦᐃᓇᑦᑊ, ᓇᓇᐃᓇᑎᓵᑦ ᒪᒥᐃᑦᑎᑎᓐᐃᑦᑊ ᑭᑭᐢᐢ ᐅᑉᑭ.

24 ᐅᔪᓂ ᓇᓇᒪᑦᑭᑉᑮᓯᑭᑦ ᐅᓴᐃᑦᓂᓂᓵᑭ ᓇᐱᓐᔪᑦ ᒪᑎᓇᓵᓐ, ᒥᓇ ᐅᐸᐢ ᐅᓴᐃᑦᓂᓂᓵᑭ ᓇᐱᓐᔪᑦ ᐊᓂᓂᑦᓴᑦ ᓂᐱᐊᓂᓂᐢ.

25 ᐅᐅ, ᒪᒧᐃᑦᓴᐃᑦᓂᑦ ᓇᓇᐃᓵᑦᓂᑦᑊ, ᒥᓇ ᒥᐢᑎᐃᑦ ᓂᓂᓇᑦᑊᓵᑦᑊ.

26 ᑎᑫᒪ ᓇᓇᑭᑉᓀᓵᒪᓯ ᒪᒧᐃᑦᓴᐃᑦᓂᑦ, ᒥᓇ ᓇᓇᐅᐱᐢᓂᐢᑎᑦᑊ ᑲᑉᒪᓂᐅᑦ.

27 ᓇᓇᑦᓴᒥᑉᐅᐢᑎᑦᑊ, ᐅᔪᓂ ᓇᓇᓵᑦᓯᑦ, ᒥᓇ ᓇᓇᑎᐢᑎᐅᑦ ᓇᑭᐢᑭᒪᒧᐃᓵᓇ.

28 ᒥᓇ ᓴᐅᓵᓂᑦᑊᓯᐅ ᓇᓇᑦᑊ ᒪᒪᐢᓇᑦᑊᐢᑎᓇᓇᓵᐃᓵᑦᑊ; ᒥᓇ ᑦᑊᓴᓂᐃᓵᑦᑊ ᒪᑦ ᐱᓐᔪᑭᑉᓀᑦᑊ ᓇᑎᐢᑭᓓᑦᑊ.

29 ᐃᐢᐸ ᑭᓴᓂᓴᓂᑦᑊ ᓂᓴᑦᓇᑭᑉᓀᐅᑦᓂᑦᑊ, ᓇᓇᐃᑦᑊ, ᐅᑦᐱᓵᓂᑦᑊ; ᐅᔪᓂ ᒪᑦ ᐱᒪᑉᓀᓂᑦᑊ ᒪᑦᑭᓐᒪᒪᑦ ᒪᑦᑭᓐᒪᒪᑦᑊᓴᓴᑦᓇᓵᑦᑊ ᑭᓴᓂᓴᓂᑦᑊ.

30 ᒪᑦ ᐢᐢᐱᑎᓂᒪᓇᐢ ᐅᒥᓂᑎᑎᒥᓴᓂ ᐅᐯᑉᓇᑎᑎᓂᔪᑦ; ᒥᓇ ᐢᐢᐱᑎᑎᓂᓴᓇᑦᑎᓂ ᐅᓂᑉᓂᔪᑦ ᐅᑉᑭ.

ᒪᑎᓇᒪᓴ ᓱᓯᓇᓰ ᓂᓐᔪᑦ.

1 ᔪᑦ ᒪᓇ ᑭᑉᓇᓐᑭᑦᑯᓯᒧ ᐅᑭᑉᓭᑌᑦᑊ,

2 ᑯᐅᑉᑎᓇᑦ ᓇᑭᓂᔪᑦ ᓂᒋᑦᓴᑊᓵᑦ: ᓂᑎᒋᐢᓂᐳᑎᓵᑦ ᓇᐊᑦᒥ ᔪᓂᓇᑦ ᐃᐢᐱᒥ ᓂᒪᓇᑦᑊ-ᐱᓵᑦᓵᑦ.

3 ᐅ ᑯᐯᒋᐢ ᑭᑮᑉᓀᓵᐃᑦᓯᒪᓴ ᐃᒥ ᑫᒥᓐᓇᑦᑊᓯᒪᓴ ᑲᑉ ᓇᒥᑭᑦᑊᓵᐅᑦᓂᑦᑊᓵᑦᑊ!

4 ᓂᓇᒥᓵᓂᑭᑦᑊᓯᒪᓴ, ᒥᓇ ᓂᓇᓴᓇᑭᑉᓀᓵᐃᑦᓯᒪᓴ ᓂᑎᓵᓂᑦᑊ ᐃᓇᓵᓇᑦᑊ.

5 ᓂᑲᑭᖅᓯᖏᑐᑦ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇ ᖃᐃᓕ ᓇᖏᖅᓯᐊᓐ-ᓕᒥᔪᐊᓂᒃ, ᒥᓇ ᑲᓕ ᓂᓕᑐᖏᑕᒫᑦ ᖃᐃᓕᖏᑦᑕᓐ.

6 ᓂᑲᑭᖅᐯᓵᐊᑌᓕᒻᑎ ᑦ ᐅᑭᖏᓕᑭᖅᑎᑕᐃᓵᓕᐊᓐ ᐅᖏᑭ ? ᓇᒪ ; ᒪᓐ ᓂᑲᑭᑭᖅᒧᒍᑎᓂᓂᖓᑦ. ᒪᓪᑲᓵᓕᐊᓂᓂᓄ.

7 ᐅᓂᑌ ᐅᑲᖅᓴᖅᑕᑎᓴ ᖃᐃᓐᓕ ᐊᔾᒥᒥᓂᖓᑦ ; ᐅᓂᓕ ᑲᑭᖃ ᓂᑲᓕᑭᑎᓂᓂᔪ ᓄᓇᓕᐅᑦᑦ ᐅᖏᓕ.

8 ᑎᑦ, ᓂᓇᖏᓂᖓ, ᒪᓪ ᓇᒪᐃᓵᓴ ᐅᓂᑦ ᐊᔾᓄ ; ᒥᓇ ᓂᑕᓴᖓ, ᒪᓪ ᓇᒪᐃᓵᓐ ᓂᑭᖅᓂᐊᒪᓄ :

9 ᓇᒪᖏᑎᓂᓵᙳ, ᐃᑦ ᑲᐊᑐᓴᓂ, ᒪᓪ ᓇᒪᐃᓵᓐ ᓂᑭᖅᓇᓵᓵᒪᓄ ; ᑲᓕ ᑭᖏᓕ ᓂᓕᑭᙳ, ᐅᓪ ᑲᑭᖅᓇᒪᐃᓵᓐ :

10 ᒪᓪ ᑭᓇᓵᖏᑦᑦ ᐃᑌ ᐅᑐᖏᐊᑦᓴ ; ᐃᓕᐸ ᑭᐳᓴᖅᑐᐃᖏᓂ, ᓂᑲᐊᓴᐃᓐᓴ ᑕᓴᐃᓵᓕᓂᖅᓄ.

11 ᓂᑲᑌᖏᐱᓕᖅᓵᓄᓂ, ᒥᓇ ᓂᑭᖅᓇᐃᓐᖏᐊᑦᓄ, ᐅᓪ ᐅᑦᑕᖓᓇᓵᓴ.

12 ᐊᐳᖅ ᓇᒪ ᓂᑭᖅᓇᖃᓕᒪᓴ ᑕᓴᓇᑭᒪᒥᐅᓵᐃᓇ ᑕᑎᓂᐃᓵᓇ ᑕᖅᓂ ; ᓇᐊᓐ ᓂᑭᖅᑭᑌᓕᖅᖏᑦᓕᒪᓴ ᑕᑎᐃᓵᓂ ᐃᑎᐃᓵᓐ ᑕᖅᓂ ᐃᑎᐃᓵᓐ.

13 ᒪᓴ ᐯᓴᓵᓂᓵᓄ ᐅᑌᓕᖅᓯᑦ, ᐊᐅᓐᓵᐊᓐ ᓇᐅᑭᑦᓵᓄᓂᖅ ? ᒥᓇ ᐅᓯᓇᐅᐊᓐᓯᑦ, ᐅᓂᓯᐅᓐᓵᓐ.

14 ᒋᓂᒪ ᑭᓯᓀᓄ ᐊᓂᒪᓵᓄ ᑲ ᑕᓇᑭᖏᓕᒪᓴᐊᓐᓴ : ᒥᓇ ᒋᖏᓯ ᐅᐃᑐᐊᓐ ᐃᓐᐊᓐᓴ.

15 ᐅᐅᑭᐅᓐ ᐃᑦᓄᓂᓂᓄ ᑲᑎᓴᓐᓴᑦ ᐅᐃᑦᓴᓐᓴ, ᐅᐃᓐᓴ ᐅᓂᑦᓴᓐᓴ ᐅᐃᑦᓴᓐᓴ ᐅᐃᑦᓴᓐᓴ ᐅᐃ

ᒪᑎᓇᒪᓗᒃ ᑕᓯᕕᓂᐤ ᓂᐦᓇᓄᑦᑦ.

1 ᐲᖏᓇᖅᑐᐃᑕᓯᒍ ᒪᓗ ᐱᐦᒋᐟ ᓯᐊᐟ, ᐅᐲᖏᐃᑌᑕᐟ,
2 ᐅᐯᒪᐃᑕᐃᑕᐟ ᒥᓇ ᓴᐯᓯᐃᑕᐟ ᐃᑕᖅᐃᑕᐟ, ᐲᔭᒣ-
ᐃᑕᓯᐃᑕᓂᖏᐤ ᐅᑎᐟᕮᓗᓕᒥᓂᖅ.
3 ᐊᐯᒥᒪᐊᑕᐟ ᑭ ᐅᓇᑎᓂᕆᒪᒪ? ᐊᐅᐟᓂᐃ ᐅᑲ
ᑲᓇᕆ ᑲᐊᐟᔭᖏᒪᐊᑕᐟᐟ?
4 ᒋᓂᓯ ᒪᓗ ᐊᐯᓯᓂᓂᐤ ᖃᐲᖏ ᐃᓯ ᑲᐟᔭᖅᑲᐟᐟ-
ᑎᓯᓯᐊᖏᐟᐸᐟ ᐱᖓᒪᓂᔭᐊᑕᐟ? ᐊᔭᖏ ᒋᓂᓯ ᖃᐲᖏ
ᐃᓯ ᐯᖏᓯᐟ ᐊᓇ ᐃᓐᕆᐊᑕᐟ ᑲᓂᖏᐲᐃᓇᓯᐟ?
5 ᓱᐟᐸᐟ ᐊᔭᖏᐲᐃᓂᐤ ᖃᐲᖏ ᐅᐊᐟᔭᓂᐤ,
ᐅᑲᐟᐸᐟᐟ; ᐅᐅ, ᐊᖏᓇᓴᖓ ᓇᒪᐃᑕᐟ ᐯᐲᖏᔭᐊᑕᐟ
ᐅᐟᐢᓯᒪᒪᐟ.
6 ᓱᐟᐃᐟᐢ ᒪᑎ ᐊᔭᖏᔭᓂᐤ, ᑲᒪᓂᔪᖏᐃᑕᐟᐟ?
ᒥᓇ ᐃᔭᑐᐃᑕᓇᖏᓴᓗ, ᑲᒪᓂᔪᖏᐃᑕᐟᐟ?

ᒪᑎᓇᒪᓗᒃ ᑕᓯᕕᓂᐤ ᓂᐊᐟᓂᖏᓴᑦ.

1 ᒪᑎ ᔪᐃ ᐲᖏᓇᖅᑐᐃᑕᓯᒍᐢ ᐅᐲᖏᐃᑌᑕᐟ,
2 ᒋᓂᓯ ᑭᐲᖏᐃᐟᔨᐟᐊᑕᐟ ᐅᑲ ᑲᑲᐲᖏᐅᐃᑕᐟᔭᐟᐟ?
ᒋᓂᓯ ᐅᐯᐊᒪᒪᐢᐊᑕᐟ ᐊᓇ ᐅᑲ ᑲᐅᒪᑲᐃᑕᐟᔭᐟᐟ?
3 ᒋᓂᓯ ᑭᐲᖏᐅᓇᔪᐃᓂᓯᐟ ᐅᑲ ᑲᐅᓂᔪᓂᖏᑲᐃᑕᐟᔭᐟᐟ?
ᒥᓇ ᑭ ᒥᓪᓚᐃ ᑭᐲᖏᐊᔪᑌᐟ ᑫᑲᐟ: ᐅᔪᓇᑲᐟᐸ?
4 ᐊᐅᐟᓇ ᑲᐊᔭᖏᓚᔪᒪᐟᐟ? ᒥᓇ ᐊᐅᐟᓇ ᐅᑕᖏ-
ᓱᓪᑲᐟ ᐲᓱᐸ ᐯᐟᖏᔪᐸᔭᐟᐟ?
5 ᑲᓂᔭᒪᓴᖏᑭ ᐊᔪᓚᐯᐟ ᐅᖏᑭ ᐲᔪᒪᑲᓇᐟ, ᒥᓇ
ᐅᔪᓇ ᑲᐅᔭᐃᐅᐟᐢ.
6 ᑲᑭᓓᐟᐢ ᒪᓪᓴᐲᐃᑕᓯᐟ ᐊᔪᔭᖏᐃᑕᐟ, ᒥᓇ ᓂᔪᓇ-
ᓴᑎᐅᔪᐟᐃᑕᓯᐟ ᐊᓇᓴᖏᐸᐟ ᐊᐊᔪᔪᒥᐟ.
7 ᐃᔪᔪᐃᓇᓯᐟ ᐲᐅᐟᑎᓇᔭᐟ ᐱᔪᔪᑲᐟᐸ ᐃᔪᐟ,
ᒥᓇ ᒧᖏᐢ ᑌᖏᔪᓇᐟ ᐊᖏᐢᐸᑲᐟᐟ; ᐅᔪᔪ
ᐊᐟᓂᔪ ᓇᒪᐃᑕᐟᐟ ᐃᑲᐸᐟᐟ ᔪᐟᓇ.
8 ᒥᒥᓇᓯᐟ ᓂᐱᖅ ᐅᐯᐊᖏᐢᐸᐟᐟ ᐲᔪᐟᐢᐸᐟᐟ,
9 ᓇᐅᓇᓯ ᐅᔭᖏᒪᐊᑕᐟᐟ ᐊᐅᐟᓂᔪᐃᑕᐟᐟ ᐅᑲᐟᐸᐟᐟ
ᐅᐯᐊᒪᒪᐢᐊᑕᐟ ᐊᐅᐟᓂᔪᐃᑕᐟᐟ ᐅᑲᐟᐸᐟᐟ ᐅᐯᐊᒪᒪᐢᐊᑕᐟ
ᐊᐅᐟᓂᔪᐃᑕᐟᐟ ᐅᑲᐟᐸᐟᐟ ᐅᐯᐊᒪᒪᐢᐊᑕᐟ ᐊᐅᐟᓂᔪᐃᑕᐟᐟ
ᐅᑲᐟᐸᐟᐟ ᐅᐯᐊᒪᒪᐢᐊᑕ

23 ᐊᑦᓯᓯᓂᐊᓐ· ᑲᒋᓴᖏᓴᒃᓂᑦ, ᑭᓇ ᑲᑦ ᐊᑲᖅ-ᑭᐅ·ᐸᖅᑐᑦ.

ᒪᑎᓇᒪᓴᒃ ᓂᓯᒋᓐᓄ ᐊᑦᓴᓇᓂᐅᑦᑕᑦ.

1 ᓀᖅᓂᓇᖅ ᐊᓯᐊᓐᓯᓴᓂᐃᓐᓄ ᔪᓂᓴᓄ, ᑭᓇ Δᖅᒋᓴᓐᓂᑦ ᐃᑦ ᑲᐅᑦᓂᖅᑎᑦ ᑕᓴᐃᓐᔪᓂᑲᐊᓐ·.

2 ᐋᐊᓐᐱᖏᑦ ᐊᑎᒃᓂᖅ ᐅᖅᑎᓂᑲᑌᓄ, ᑭᓇ ᑕᓴ-ᐊᓐᐱᖏᑦ ᔪᓇᐱᓴᒋᖅᐃᑲᑌᓄ.

3 ᐅᓇᖅᑎᓄ ᓀᐳᓂᓪᓴᑦ ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓄ, ᑭᓇ ᓇᓇ-ᐅᓇᑦ ᑲᑦ ᑭᓯᒪᓂᓇᑭᑭᑉ; ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓓ ᐊᓯᓂᖅ, ᑭᓇ ᐅᖅᑭᓴᖅᑕᖅᑐᑎᑎᓂᖅ ᓂᐳᐃᓐᓄ.

4 ᔪᒃᖅᐊᓐ ᔪᑎᑭᓪᓄ ᐃᖅᓯᐃᓐᓂᓓ ᐅᖅᑭᑦ; ᐊᐳᖅ ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓄ ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓓ ᐅᖅᑭᑦ ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓄ ᐊᓯᓂᖅ.

5 ᐊᑎᑭ ᒪᒃ ᐃᓕᓴ; ᐅᓯᑦ ᐅᖅᑭᑦᓯᓄ ᐸᖅᓀᓕᓴᖅᑐᑦ; ᑭᓇ ᐊᑦᑎᓐ ᓀᓐᑭᐸᓄ ᑕᐱᐅᓐᔪᖅ ᐃᓐᓇᐅᑉ ᐅᐃᓯᓴᓕᓐᓂᖅ.

6 ᐅᖅᐊᓯᓴᐊᓐᓂᖅ ᐊᐅᐊᓐᑎᐊ: ᑭᓇ ᐊᓯᑭᑭ ᐅᓴᐃᓐᓯᓂᐅᓴᐊᓐᓂᑦ.

7 Δᖅᑕᓴᓐᓂᑦ ᑐᖏᓪᓗᓀ ᐅᒃ ᐱᔪᓐᓀ ᑲᑭᓀᓐᓇᖅᑐᖅᓀᖅ, ᑭᓇ ᑭᓂᐅ ᐅᒃ ᑲᑭᖅᓯᐊᓐᓂᖅᑐᖅᓀᖅ.

8 ᒥᓯᐸᓯᓂᓴ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᖅᑕᓀᖏᒪᓕᖅᓂᖅ, ᐊᐅᖅ ᐃᓴᖅᖏᓐᓂᓯᓯ ᒥᓯᐸᓂᖅ ᓇᒪᐃᓯᓐᓂᑦ ᐅᖅᑭᑦ ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓄ ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓓ ᐅᖅᑭᑦ ᐅᖅᑭᑦᓯᓄ ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓄ ᐊᓐᓂᑎᐱᖅᑲᓓ ᐅᖅᑭᑦ

14 ᓂᐲᖏᓴᓯᓐᓀᐣ ᑲᔪᓪᑎ ᐃᓗ ᐁᐧᐱᓗᐧᐃᓘ, ᐅᑯᓗ ᓂᐃᐧᔭᖏᑦᑕᐃᑯᐣ; ᓂᔨᓇᓴᐧᐧᐃᓘ ᑕᐱᓂᒋᑦ ᐊᑯᖏᐅᐃᓘ ᒥᓇ ᐅᐲᒪᐊᓪᓚᓂᐣ ᑲᐲᐃᓀᓇᐧᐃᓘ.

15 ᓂᐲᖏᐅᓪᐲᓴᑦᑕᒪᓇᐧᐃᓘᐣ ᐅᑲ ᑲᓇᐧᐱᓓᑦ, ᒥᓇ ᓂᐲᖏᐅᓴᓪᑦᑕᒪᓇᐧᐃᓘᐣ ᑲᒪᓀᑲᑌᑉᓓᑦ.

16 ᓂᐲᖏᐅᑦᕆᐃᐧᓕᑦ ᐅᐲᑎᒪᐲᓪ: ᒥᓇ ᐅᑲ ᑲᐲᓪᓀᐢᓴᑦᕆᒪᓐ ᓂᐞᐢᓇᓪᓂᐧᐃᓘ.

17 ᓂᐲᖏᐱᐧᓇᒪᓘ ᒪᑲ ᐅᕆᒥᐢᑲ ᐅᒪᒧᑎᓪᓐ, ᒥᓇ ᓂᐲᖏᐊᑭᓇᐅᐁᐧᐱᑦᐤ ᐅᒪᓪᑲᑌᐧᐃᓘ.

18 ᓂᐲᖏᐃᑦᑕᐧᑦ ᒪᑲ, ᓂᑲᓂᐱᐣ ᓂᐊᐧᑎᓪᓐᓂᓪ᙭, ᒥᓇ ᓂᑲᒥᐢᐊᐣᐧᑕᐣ ᓂᐲᕀᑲᒪ ᕆᐱᓪᑯᓂᐧᐃᓘᐣ ᓂᑲᐢᐧᑲᑲ.

19 ᓂᐲᖏᓴᓘᐲᐱᐢᐊᖏᑯᑲᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᐱᓂ, ᒥᓇ ᓂᐊᐧᑎᓪᓐᓂᑲᓂᓪ᙭ ᑲᐯᐢᑎᐱᓪᓐ ᐲᐢᓴᓪᑲᓱᐧᐃᓘᐣ.

20 ᓂᐱᓪᐊᖏᐢᕆᑯᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᐲᐢᐅᓪᖏᓂᓪᑦᑲᑯᓇᐧᐃᓘᐣ, ᒥᓇ ᓂᕆᐢᓂᐱ ᐲᐢᐅᓪᖏᓂᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᒋᐢᐧ᙭.

21 ᓂᐲᖏᓇᐣᐢᕆᑲᑎᐧᐃᓘᐣ, ᓂᐲᐢᐯᐢᐃᑲᑎᐧᐃᓘᐣ, ᒥᓇ ᐲᐢᓇᐣᐢᕆᒪᐧᐃᓘᐣ ᓄᓇᓇᐧᐃᓘᐣ.

22 ᑲᐢᐣᓂ ᐊᔪᒥᑦᑲᓂ ᓇᒪᓇᓗᐧᐃᓘᐣ ᐲᐢᐊᔪᒥᐊᐧᐃᓘᐣ; ᒥᓇ ᓂᐱᐲᖏᓪᐧᐃᓘᐣ ᐲᐢᐅᑎᐢᑎᑲᑎᐧᐃᓘᐣ.

23 ᓂᐲᐢᐯᐃᑲᐧᐃᓘᐣ ᒪᑲ ᒪᓇᐱᓓ ᑭᒧᐊᐧᐃᓘᐣ; ᒥᓇ ᐲᐢᒥᓪᑕᐃ ᑕᐞᐧᑲᐧᐃᓘᐣ ᒪᓇᐱᓓ ᐃᓪᑲᐧᑲᐢᓂ ᑭᒧᐊᐧᐃᓘᐣ.

24 ᐲᓪᐱᐣ ᐱᔪᐱᐊᑲᐧᐃᓘ ᓇᒪᐃᐧᔪ ᑕᐯᐧᐢᑎᓪᓐᑕᐊᐧᐃᓘᐣ; ᑭᓓ ᐊᐧᓴᑲᐱᓓᒪᐲᐣ ᒪᑲ ᓇᒪᐃᐧᔪ ᐲᐢᐯᐧᐱᓇᒪᓘᐣ.

25 ᓂᐲᓇᐊᐧᓓᓇᒪᐧᐃᓘᐣ ᐅᐧᓪᑲᓇᐊᐧᐃᓪ, ᒥᓇ ᓂᐲᐢᓂᐢᐧᓇᐣᐱ, ᒥᓇ ᐅᐲᐢᐅᓪᓪᑦᑕᐃᐧᐃᓘᐣ ᓂᐲᐢᐅᓪᓪᑦᑕᐃᐧᐃᓘᐣ ᐅᐲᐢᐅᓪᓪᑦᑕᐃᐧᐃᓘᐣ ᐅᐲᐢᐅᓪᓪᑦᑕᐃᐧᐃᓘᐣ.

ᒪᓂᓇᒪᑲᐣ ᓂᐱᐧᑎᓪᓇᐤ.

1 ᒪᑲ ᐊᓄᐢᐢᐣ ᐊᓂᓄ ᑲ ᐅᓪᑲᓂᓪᓂᓂ ᐃᓪᐱᐢᐣ ᓄᐞᐢ, ᓂᓇᓄᐯᐊᐧᓂᐣᐢᑭᑲᐧᐃᓘᐣ, ᐊᓂᓄ ᑲᐢᐣᑕᐃᐧᐊᐧᐃᓘᐣ ᓂᐊᐲᐢᐢᐊᐧᐃᓪᑕᐢᑎᒪᐧᐃᓘᐣ ᑲᐢᐣᑕᐃᐧᐊᐧᐃᓘᐣ ᐊᐧᓂᒪᐧᐃᓘᐣ ᓂ ᒪᓴᑲᐢᐢᓂᐧ᙭.

2 ᐁᐁ, ᑭᓂᑌ ᑫᐃᓂ ᐸᐧᓂᐢᐢᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᑕᒪᓪᑲᐃᓂᐧᐃᓂᐧ᙭, ᑕᑲᐢᐣᑭᐃᐧᐊᐧᐃᓘᐣ ᑕᒪᓪᑲᐃᓂᐧᐃᓂᐧ᙭ ᑭᓴᓪᑲᐃᓂᐧᐃᓂᐧ᙭?

3 ᐲᐧᑭᒪᐃᓘᐣ ᒥᓇ ᑲᐧᐃᐢᐢᑌᐃᓘᐣ ᑕᐢᐣ ᐲᐢᐲᑭᐧᐃᓂᐧᐃᓘᐣ; ᕆᐃᑭᒧᒪᐣ ᐱᑲᐧᑕᓪᑎᑲᑲᐧ᙭ ᑲᔪᓪᐣ ᐲᐢᐲᐧᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᒥᓇ ᐲᐢᓂᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ.

4 ᑲᐲᓪᑎᐧᑦᐊᐢᐢᐣ ᐸᓪᑎᑲᑎᓇᑲ ᐃᐧᐱᐧ᙭, ᒥᓇ ᑭᐧᐲᓇᑲᓂ ᑕᑎᐱᐢᑲ ᑲᒥᒪᑎᓪᑲᑕᐃᐧᐃᓘᐣ ᑲᒥᒪᑎᓪᑲᑕᐃᐧᐃᓘᐣ.

5 ᐲᐧᐯᐧᑎᓴᑭᐧᐃᓘᐣ ᑕᐅᓂᐧᐃᓇᓐᓇ᙭ ᐅᐢᐣᐢ, (ᐲᓇᓴᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᑭᓴᓪᑦᑲᓂᐧᐃᓘᐣ ᐸᓪᑎᑲᑎᓪᑦᑲᓂᐧᐃᓘᐣ ᐸᓪᑎᑲᑎᓪᑦᑲᓂᐧᐃᓘᐣ;)

6 ᐸᐧᐢᐅᑦᐲᐢᐣ ᑭᐧᑎᑦᓇ᙭, ᒥᓇ ᐃᐧᐢᑦᑲᑎᒥᓇ᙭, ᒥᓇ ᐸᑦᑭᐱᓪᓐᐧᐃᓘᐣ.

7 ᓇᐱᐧᑦᓇ᙭ ᐲᐢᑕᑌᐧᐃᓪᑕᒪᐧᐃᓘᐣ; ᐧᑦᑭ ᐅᓇᐃᐧᑕᒪᓇ᙭ ᐲᐢᒪᒪᐧᐃᓘᐣ ᒪᐊᐧᐃᓪᐣᐢᐧᐃᓘᐣ.

8 ᐲᐢᐅᑭᑭᐧᐧᑕᐧᑎᐧᐃᓘᐣ ᐲᓪᑫᐧᓇᓓᓇ, ᐁᐁ, ᐲᐢᐅᑭᑭᐧᐧᑕᐧᑎᐧᐃᓘᐣ ᒪᕆᐅᓂᐧᐃᓘᐣ; ᓇᐊᐧᑎᓪᓐ ᐲᐢᐃᐧᓂᐧᐃᓘᐣ ᐃᓪᐱᐢᐣ ᐊᓪᑲᐣ.

9 ᐊᓄᐢᐢᓐ ᒪᑲ ᓂᓇᓇᒪᐃᓂᐧᑕᒥᓇᐧᐃᓘᐣ, ᐁᐁ, ᓂᑭᓄᒧᑕᒥᓇᐧᐃᓘᐣ.

10 ᓂᐸᓇᐧᑎᓇᐧᐃᓘᐣ, ᑭᐧᓇᐣ ᓂᓇᓇᑦᕆᐢᐣᐃᓇᐧᐃᓘᐣ, ᒥᓇ ᓇᒪ ᒪᓇᑎᐧᐱᐊᐊᐧᐃᓘᐣ ᓇᑦᕆᐢᐣᐃᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᓪᐲᐧᐱᓇᐧ᙭.

11 ᒥᐊᒪ ᐲᐢᑭᐸᐊᐧᐢ ᓂᐱᐢᑕᓇᐧᐃᓘᐣ ᐲᐢᐃᐧᐃᓘᐣ, ᒥᓇ ᓂᓇᓇᐧᑦᕆᐢᐣᐃᓘᐣ ᓂᐱᐢᑕᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᐱᐢᑕᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᐱᐢᑕᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᐱᐢᑕᓇᐧᐃᓘᐣ.

12 ᓂᐲᖏᐢᓂᓪᐲ᙭ ᐸᓂᐧᐃᓘᐣ ᐅᓪᑲᓂᓪᓀᐣ; ᐃᓇᓇᐧᑎᓪᓐᓂᐧᐃᓘᐣ ᓂᓪᐲᐸ, ᒥᓇ ᓂᐸᓂᐧᐃᓇᒪᓇᐧᐃᓘᐣ ᐅᓂᓂᐧᐃᓇᐧᐃᓘᐣ ᐃᐢᐧᐃᓘᐣ ᐅᐲᐢᐅᓪᓪᑦᑕᐃᐧᐃᓘᐣ.

13 ᐊᓇᐧᑎᐧᐃᓘᐣ ᓂᑎᓪᑦᓇᐧᐃᓘᐣ, ᓇᐲᐸᐢᐣᐃᓘᐣ ᓂᐸᐢᐣᐢᓂᐧᐃᓘᐣ, ᓇᒪᐃᐧᔪᓂᐧᐃᓘᐣ ᓂᓪᐲᓀᒪᓇᐧᐃᓘᐣ.

14 ᓂᐯᐅᓀᓂᓇᐧᐃᓘᐣ ᐸᓪᑎᑲᑎᓪᑦᑲᓂᐧᐃᓘᐣ ᐅᐸᓴᓇᐧᑦᕆᐢᐣᐃᓘᐣ ᓂᐱᐢᑕᓇᐧᐃᓘᐣ; ᐲᐧᐃᓂᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᓂᓇᓂᐧᐃᓘᐣ.

15 ᓄᓪᐸᐢᐣᐃᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᓇᓂᐧᐃᓘᐣ; ᐱᐢᐣᓂᐱᐅᐧᐃᓘᐣ ᓂᐸᓀᐧ᙭ ᐸᓪᑎᑲᑎᓪᑦᑲᓂᐧᐃᓘᐣ ᐅᐢᐣᐢ: ᒥᓇ ᓂᐢᐣᓇᓓᓂᐧᐃᓘᐣ ᐅᐧᐱᐧᐃᓪᐣ ᐸᓪᑎᑲᑎᓪᑦᑲᓂᐧᐃᓘᐣ ᐊᐧᓂᒪᐧᐃᓘᐣ.

16 ᐅᑲᐧ ᒪᑲ ᓂᐸᓀᐧ᙭ ᓂᐧᐸᓇᒪᑲᐃᓘᐣ; ᑲᑲᐧᐸᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᐲᐧᐱᐃᓘᐣ ᓄᓂᐸᓀᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ.

17 ᓂᐢᑲᓇ ᓂᐱᐱᐢᐸᐢᐣᐅᓂᐧᐃᓘᐣ ᑌᐱᐢᑲᐲᐣ; ᒥᓇ ᓂᐱᐢᐸᐸᐢᐣᐅ ᓇᒪ ᐊᐧᓴᐱᐃᓇᐧᐃᓘᐣ.

18 ᐅᐢᐱᓀᐢ ᑲᑲᓀᐢᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᓂᐸᓀᐧᐃᓇᐧᐃᓘᐣ ᐸᓀᐢᐣᓇᑲᐧᐃᓘᐣ ᓂᐢᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ; ᓂᒪᒪᐢᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᓂᐢᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᐊᐧᓂᒪᐧᐃᓘᐣ ᓂᐢᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ.

19 ᓂᐲᐢᐃᓇᐧᐃᓪᓂ᙭ ᓂᐸᐸᐧᐃᓪᓐᐲ᙭, ᐁᐁ ᐸᓀᐧᐃᓘᐣ ᒪᐢᐣᐃᓇᐧᐃᓘᐣ ᒥᓇ ᐱᐢᐣᐃᓇᐧᐃᓘᐣ ᓂᐢᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ.

20 ᐢᒪᐱᐣ ᐅᐢᐣᐢᐣᐃᓘᐣ, ᒪᑲ ᓇᒪᐃᐧᔪᓂᐧᐃᓘᐣ ᐢᒪᐃᐧᔪᓂᐧᐃᓘᐣ; ᓂᐸᓀᐧᐃᓇᐧᐃᓘᐣ, ᒪᑲ ᓇᒪᐃᐧᔪᓂᐧᐃᓘᐣ ᐲᐸᓀᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ.

21 ᐢᒪᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ; ᐢᒪᓪᑲᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᐢᐢᐣ ᐢᐢᐣᐃᓘᐣ ᐢᐢᐣᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ.

22 ᐅᐢᐣᐃᓂᐧ᙭ ᐸᓂᐧ ᐅᐢᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ; ᐢᑌᐢᐣᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ, ᒥᓇ ᐲᓂᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᓂᐸᓪᑲᓇᐧᐃᓘᐣ.

23 ᐢᒪᐊᒪ ᓂᐲᖏᐊᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᑲᐯᐧᐱᓇᐧᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᓂᐳᐃᓂᐧ᙭, ᒥᓇ ᐊᐧᓂᑲᐃᓂᐧ᙭ ᑲᑲᓀᐢᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᑲᐢᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᑲᐢᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᑲᐢᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ.

24 ᐢᒪᐊᒪ ᐃᐧᐱᐧᐃᓘᐣ ᐲᐧᐱᐧᐃᓘᐣ ᑲᐢᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᐢᐢᐣᐃᓘᐣ ᐢᐢᐣᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᐢᐢᐣᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᐢᐢᐣᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ ᐢᐢᐣᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ.

25 ᐢᒪᐊᒪ ᐢᐢᐣᐃᓘᐣᐃᓂᐧᐃᓘᐣ

ᒪᑎᓇᒪᒃ ᓂᓪᑎᒥᔪᓐᓇᐤ ᐯᖃᓂᖅ.

1 ᓂᒃᐳᓐᐳᓐᓗᑐ ᓂᓪᑲᓂᒃ, ᔪᓱᓐᓄ ᒪᒃ ᓀᒪᒥᑐ-ᓱᓂᒪᑦᔪᑐ ᐅᓐᒃᓂᐳᓐᓂ.ᐤ ?

2 ᖃᒃ: ᐅᑕᒃᐊᒪᓀᐃᐅ.ᑐ ᑭᔪᒪᓂᑐ ᐁᐊᑦ ᐊᑦᔾ ᐃᓪᐱᒥᕐ ᐅᓐᓄ? ᒥᓇ ᖃᒃ: ᐅᑎᐯᓂᓄᑐ ᒪᒧ-ᐃ.ᔪᓪ ᒃᓂᓄᓐᓂ.ᓗ ᐃᓪᐱᒥᕐ ᐅᓐᓄ ?

3 ᓇᒪᒼ ᓂᓯᐊ.ᐧᑎᓂᐃ.ᑐ ᐅᑕᓂᓂᐊ.ᑐ ᐅᒪᐃᑎᑎᔪᑐ ? ᒥᓇ ᐱᑐᓂ ᑲᒃ.ᕇᓂᓂᐳᐃᐅ.ᑐ ᒪᓂᔪᑕ-ᒧᐃᐃ.ᑐ ?

4 ᓇᒪᒼ ᐊ.ᔪᓐᑕᑎ ᓂᑎᓂᓐᑲ.ᐃᓇ, ᒥᓇ ᐊᑲᓐᑕᑎ ᒃᓐᓂᓂᓄ ᓇᕐᑕᐊᐊ.ᓇ ?

5 ᑲᓐᓂᑐ ᒃᓐᓘᒧᓐᐊ.ᓄ ᑲᓐᐊ.ᐃ.ᓂᓓ, ᐊᑦᔾ ᑲᓐᓂᑐ ᓂᓯᐟ ᒃᓐᑲᓯᓐᓂᐊ. ᑭᓐᒃᓂᔪᓯᓂᐊᐃᐅ.ᑐ ;

6 ᑲᑦᔪ ᓂᒃᑎᔪᐯᓐᔪᓂᒃᐃ.ᑐ ᑎᔪᐯᓐᔪᓯᑎᓂᓓ, ᑲᓱᒪᓂᑐ ᒃᓪ ᑲᓐᑲᓐᓀᓓ ᓂᒥᔪᐊ.ᑎᓯᐃ.ᑐ ;

7 ᑲᓐᓂᑐ ᒃᓪᓐᑲ ᐅᑕᐊᐃᔪᐊ.ᓄ, ᒥᓇ ᓂᑌᐢ ᒃᐱᒥᑎᓱᐊᐃᔪᒃᐃ.ᑐ ᓂᓪᑲᓯᒃ.ᓂ, ᒥᓇ ᑲᓐᓂᑐ ᒃᐢ-ᒪᓐᒃᐢᑭᐅᑕᐅ.ᔪᓂ.ᓄ ᓂᒥᐢᑭᓓ.

8 ᑲᑦᔪ ᒪᒃ ᓂᒃᑲᓐᑎᒃᐃ, ᐯᑦᔪ ᒃᑕᒥᑭᓯ ; ᐁᐁ, ᑲᑦᔪ ᓂᓪᔪᓯ.ᓯᒥᔪᐢ ᒃᓪᒧᓇᓐᓇᓯ.ᔪᓂ.ᔪᓂ.ᔪᓂ.

9 ᑲᓐᓂᑐ ᓂᑌᐢ ᒃᐢᓄᓯᐢᐃᔪᓄ. ᐃᓐᓄ.ᔪᓂ, ᐊᑦᔾ ᑲᓐᓂᑐ ᒃᔪᔪ.ᐃᓄᔪᓂ.ᓂ ᓂᑎᑦᔪᓂ ᐅᑎᓐᒃ.ᖏᑎᓂᓓ ;

10 ᑲᑦᔪ ᓱᔪ. ᒃᑦᔪᓂᓂᔪᒪᐅ.ᑐ ᔪᑦᒃ, ᒥᓇ ᑲᑦᔪ ᔪᑦᒃ ᒃᑦ ᒪᖏᔪᓐᒃᓂ.

11 ᑎᓄᒪ ᑎᒪ ᓱᓐᐧᒪ ᒪᒧᓱᔪᓂ ; ᐁᐁ, ᐯᐅᔪ ᒪᒧᓱᔪᓂ.ᐧ ᓄᔪᓱᓓᒥᖏᓂᑦ ᐅᑑᓱᓓᔪᐅ.ᔪᓂ.ᔪᓂ.

12 ᑎᓄᒪ ᐁᐅᔪ ᐃᓐᔪᑌᐤ ᒃᑲᑲᐤᓓᔪᐅ.ᔪᓂ, ᒃᐃ.ᓂᑭᓱᒃᐢ ᒃᖏᑲᓐ ᓂᒥᓱᓓ.

13 ᑲᓐᓂᑐ ᒃᖏᓪᓱᓓᒪᔪᓄ ᓂᓱᐯᐃ.ᔪᑐᓂᓓᑲᒃᓄ ᔪᑐᓂ" ᓂᑕᑐᓄᓓᑲᒃᓂᓓᓄ.ᓂ, ᐃᓐᓂ ᑭᑐᓂᓓᒪᓂ.

14 ᖃᒃ: ᒪᒃ ᓄᔪᑕᒪᓂ ᐃᓐᐧᒪ ᑭᓪᒪᓂᑐ ? ᒥᓇ ᐯᓂᑕᐃ.ᔪᑕᒪᓂ, ᖃᒃ: ᓄᐃᓂ ᓇᓐᓄ.ᔪᔪᓂ.ᓂ ?

15 ᓇᒪᒼ ᑭᐳᓂᐃᐢ ᔪᓇ ᒃ ᑭᐢᑭᓂᐃᐢ ᒥᓐᔪᑦᒃ : ᓇᒪᒼ ᐯᑦᔾ ᓂᑭᐢᐅᐅᓂᓂᓇᐤ ᒥᓐᔪᑦᒃ ?

16 ᑲᓐᓂᑐ ᒃᐢᓇᒃᓇᓄ.ᓄ.ᓂᓗ ᐅᑭᑎᒪᑭᔾᔪᑐ ᒃᐃᓂ ᓂᔪᐅ.ᓂᓐᔪᐢᑎᓂᑭᐢ ; ᐊᑦᔾ ᒃᐢᓄᐢᔪᒧᐢᔪᓄ.ᓄ ᓂᔪᐅᓂᓄ :

17 ᔪᑦᔾ ᒃᐢᐯᑦᓄ ᒧᔪᓄ.ᓄ ᓂᔪᐢᓄ.ᓂᓂᓂ, ᐅᒃ ᒪᒃ ᐅᑭᔪᓄᑲᔾ ᒃᒧᔪᓄ.ᓄ ;

18 (ᑎᓄᒪ ᐁᐅᑐᑭᓂᑦᔾ ᓂᑭᐢᑭᑭᐅᐢᐱᑭᓂ, ᔪᓱᓐᓄᑦ ᐅᔾᔪᓂ.ᒪᓂ, ᒥᓇ ᓂᑭᐢᑭᑐᓄᓂᔪᓄ.ᓂ ᐁᐢ-ᐯᓂᐢᔪᓂ.ᑭᑦᔾ ᐅᔾᐢᑭᓐ ;)

19 ᑲᓐᓂᑐ ᒃᐢᓄ.ᔪᒪᒧᓄ.ᓄ ᔪᐃᓐᔾ ᐁᓂᓂᓄ.ᓄ-ᓱᓐᓂᓂ ᐁᐢᑭ.ᔪᐃ.ᐃᓐᔾᐢᐢᔪᓂᓂ, ᔪᑦᔾ ᐁᐢᑭᓐᓄᓓᑲᒃᓂᓓ ;

20 ᑲᓐᓂᑐ ᐅᑦᓄᑭᓂᐃ.ᓇ ᐅᒃ ᒃᔾᔪᐁ.ᔾᒥᓂᓄᑭ.ᓄ, ᒥᓇ ᐅᒃ ᒃᐢᑭᓂᑭᓂᓂᓄᑭᓂᓂᓄᑭᓂᓂᓄ

⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ⁘ ⁘⁘⁘.

1 ⁘⁘⁘ ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ⁘⁘⁘ ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘ ⁘⁘⁘ ⁘ ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘

18 ᓇᑲᓀᐢᐤ ᐅᑕᐱᔨᔅᐞᐣ ᐞᑦᑎᐢᑲᓂᓂ ᐅᐢᑎᓐ, ᒥᓇ ᐅᐊᒪᑎᓱᐞᓂᔅᐤ ᐯᑲ ᑲᓯᐞᐣᑲᓇᔨᓂ ᐢᐱᐢᐣᐢᑲᓂᐤ ᐅᐢᑎᓐ.

19 ᐸᐢᓯᐢᑎᐞᐞᐤ ᐃᐢᓴᓂᐤᐱᑕᐱᓗᐣ ᐅᐢᑎᓐ ᐅᓂᐯᐃᐣᐞᓂᐤ, ᒥᓇ ᑭᐢᑎᓐ ᒥᐢᓀᐞ ᐅᐢᑎᓐ ᐃᐢᓴᓂᐤᐱᑕᐱᓗᐣ:

20 ᐯᔨᓯ ᐅᐊᒪᑎᓱᐞᓂᐣ ᐸᑲᐢᑌᓂᐞᐣ ᐸᐢᓀᐞᓯᑲᓇ, ᒥᓇ ᐅᑕᐢᑲᐢᑲᓂ ᑲᒥᐞᓯᐣ ᒥᑎᓯ.

21 ᑎᐃᓴᓂᐣ ᑲᑭᐸᓂᓂᐤ, ᐯᑲ ᑲᑕ ᓇᑲᐞᓂᓂᓂᐣ; ᒥᓇ ᑎᐣᑲᓇ ᐯᑲ ᑲ ᓇᑲᐞᓂᓂᑲᑲᐸᐣ ᐞᑦᑲᐃᐞᐞᓂᐣ:

22 ᐯᐯ, ᐅᑕᐢᑲᐢᑲᓂ ᐯᓴᐸᐞᐞᓂ ᑭᐸᓂᑲᒥᐣ, ᒥᓇ ᑎᐃᓗᑎᓱᐞᓂᐣ ᐅᓂᓯᐞᓂᓇᓂᑭᐢᐯᐞᓂ.

23 ᑭᓯᐣ ᐃᐢᓂᑫᓂ· ᒥᓯᓴᐯᐞᓂ, ᑎᑎᑌᐞᓀᒪᓂ, ᐯᑲ ᓀᐢᐱᐢᐣᐢᑲᓂ, ᐯᑲᐣ ᐢᑕᐢᐱᐢᐣᐢᑲᓂ ᑎᐃᐞᓂᑲᑲᑎᑎᓱᐞᓂᐣ: ᐯᓇ ᑲᐢᑲᓂᐞᐣ ᑲᑭᐢᑲᓂᐞᐣ ᐯᑲ ᑲᑕ ᐃᐢᓴᐢᐣ, ᐞᐢᑎᓐᑲᓂᐤ ᐯᑲ ᑲᑕ ᐃᐢᓴᐢᐣ

ⵏⵔⵔ ⵖⵔⵍⵏⴽⵔⵏⵓ ⵍⵍⵙⵅⴰⵔ, ⵏⵔⵔ ⵎⵔⵏⵓ-ⵓⵎⵔⵏⵓ.

26 ⵅⵃⵍⵏⵓ ⵔⵍⵙⵉ ⵍⵔ ⵏⵅⵔⵔⵓⵔⵓ ⵏⵃⴰ-ⵔⵓⵏ ⵔⵅ ; 27 ⵒⵖⵍ ⵙⵎ ⵏ ⵃⵏⵔⵉ, ⵜⴰ ⴰⵍ ⵉ-ⵎⵍ-ⵏ ⵐⵅⵔⵎ, ⵓⵓ ⵔⵎⵎⵍⵙⵉⵏⵓ :

28 ⵏⵔⵔ ⵒⵎⵏⵒⵍⵓⵏ ⵔⵍⵐⵉ-ⵓⵔⵓ ⵔⵒⵎ-ⵍⵒⵏ ⵃⵔ ⵔⵎⵎⵎⵏⵔ, ⵏⵔⵔ ⵏⵙⵔ ⵔⵍⵐⵉ-ⵓⵔⵓ ⵔⵃⵃⵓⵒⵍⵓ.

29 ⵏ ⵅⵒⵔ ⵒⵅⵛⵉⵔⵍⵉ, ⵔⵏⵓ ⵖⵒⵒⵔⵓ-ⵃⵒⵒⵍⵏⵓⵔ ? ⵜⴰ ⵍⵙⵍ ⵒⵅⵔⵒ, ⵔⵏⵓⵅⵓ ⵖⵒⵒⵃⴴⵍⵉⵅⵔⵔ ? ⵒⵙⵏ ⵏⵎⵅⵔⵒ ⵔⵙⵙⵓⵛⵛ, ⵔⵉⵎ ⵏⵔ ⵏⵔⵔ ⵔⵍⵐⵉ-ⵓⵔⵓ :

30 ⵔⵅⵔⵒⵙⵃⵒⵏ ⵎⵃ ⵃⵍⵏⵏⵉⵙⵒⵏ, ⵎⵃ ⵃⵍⴰⵃⵉⵒⵏ ⵔⵍⵐⵉⵔⵓⵔⵓ.

31 ⵖⵒⵒⵓⵎ ⵓⵙⵍⵍⵉⵙ ⵃⵍⵒⵒⵏⵏⵒ, ⵒⵅⵔⵓ, ⵏⵏⵏ ⵓⵒⵒⵍⵍⵍⵒ, ⵓⵍⵍⵉⵎⵃ ⵜⴰ ⵓⵃⵓⵎⵒⵒⵏⵏ, ⵅⵓ.

32 ⵔⵓⵍ ⵎⵃ ⵃ ⵔⵉⵍⵒⵍⵉ ⵒⵙⵒⵓⵒⵍⵍⵉⵏⵓ ; ⵒⵙⵏ ⵃⵍⵒⵅⵔⵔⵓⵍⵉⵏⵓ, ⵓⵍⵍⵉⵎⵃ ⵜⴰ ⵓⵃⵓⵅⵓ.

33 ⵃⵍ ⵏⵒⵙ ⵒ ⵃⵏⵓⵙⵒⵒⵍ ⵃⵍ ⵍⵒⵒⵍⵏ, ⵒⵙⵏ ⵍⵅⵓⵒⵒⵍⵉⵔⵓ, ⵒⵙⵏ ⵔⵉⵎ ⵎⵙⵒ-ⵓⵍⵉⵔⵓ ; ⵓⵍⵍⵉⵎⵃ ⵜⴰ ⵓⵃⵓⵅⵓ.

34 ⵔⵅⵔⵒⵙⵃⵒⵏ ⵎⵃ ⵃⵍ ⵓⵒⵒⵍⵍⵉⵏⵓ ⵔⵍⵐⵉⵔⵓⵔⵓ, ⵜⴰ ⵔⵅⵔⵒⵍⵉⵏⵓ ⵓⵍⵍⵉⵎⵃ ⵜⴰ ⵓⵃⵓⵅⵓ.

35 ⵔⵏ ⵒⵎⵏⵅⵔⵔ ⵎⵃ ⵎⵒⵔⵒⵖⵙⵒⵒⵍⵉⵍⵉⵏⵓ, ⵜⴰ ⵔⵅⵔⵒⵍⵉⵏⵓ ⵓⵍⵍⵉⵎⵃ ⵜⴰ ⵓⵃⵓⵅⵓ.

36 ⵓⵍⵏⵏⵉⵍⵏ ⵔⵏ ⵃⵍ ⵏⵍⵔⵔ ⵃⵏⵒⵒⵍⵎⵒ, ⵒⵖⵍ ⵒⵒⵉⵍⵔⵏⵏⵓⵔⵒⵒⵍⵉⵎⵒ ⵍⵔ ⵔⵍⵐⵉⵔⵓⵔⵓ.

37 ⵒⵖⵍ ⵉⵒⵒⵒⵔ ⵍⵏⵙⵒⵒⵖⵍⵓ ⵔⵍⵍⵉⵔⵍⵓⵓ, ⵍⵍⵍⵔⵒⵒⵏⵍⵔ ⵔⵍ ⵎⵎⵔⵏⵔⵉⵍⵔⵔ ⵏⵔⵔⵒⵍⵓⵍ ⵒⵏⵍⵏⵔⵍⵓⵏ.

ⵍⵓⵉⵍⵏ ⵓⵙⵙⵉⵔⵔⴰⵎ ⵓⵅⵉⵍⵏⵏ.

1 ⵍⵏⵍⵔ ⵜⴰ ⵒⵒⵏⵅⵒ, ⵔⵒⵒⵍⵓ,

2 ⵒⵔⵓⵓⵙⵒⵒⵓ ⵒ ⵏⵍ ⵃⵍ ⵒⵒⵒⵔⵍ, ⵃⵍ-ⵓ, ⵃ, ⵏⵏⵏ ⵙⵓⵔⵔⵓⵍⵔⵔⵓ ⵏⵍⵔⵔⵓⵔⵍ ⵍⵏⵙⵍ ⵍⵔ ⵒⵒⵍⵍⵔⵔⵓⵔⵓ ⵍⵏⵙⵍ ⵒ

3 ⵔⵖⵍ ⵔⵒⵒⵍⵔ, ⵔⵔ ⵖⵍⵔⵍⵍⵒⵍⵔⵔⵓ ; ⵜⴰ, ⵖⵃ ⵖⵍⵔⵒⵒⵍⵔⵔⵓ, ⵒⵙⵏ ⵎⵒⵒⵍⵍⵉⵃⵍⵔ ⵔⵍⵐⵉⵔⵓⵔⵓ ⵏⵍⵔⵔⵓⵔⵍ ⵒ

4 ⵒⵃⴰⵏⵔⵔⵓⵔⵓ, ⵔⵔⵓⵔ ⵒⵍⵔⵔⵓⵔⵓ.

5 ⵃⴰⵔⵔⵓⵔ ⵒⵙⵙⵉⵔⵔⵓ, ⵔⵔⵓⵔⵓ ⵒⵙⵙⵉⵔⵔⵓ ⵔⵍⵐⵉⵔⵓⵔⵓ ; ⵒⵙⵙⵉⵔⵔⵓ ⵔⵍⵐⵉⵔⵓⵔⵓ ⵜⴰ ⵓⵃⵓⵅⵓ.

6 ⵔⵍⵐⵉⵔⵓ ⵍⵃⵒⵒⵍⵔⵔⵓ ⵔⵍⵍⵉⵔⵍⵐⵉⵔⵓⵔⵓ ⵔⵍⵍⵉⵔⵓⵔⵓ ⵏⵍⵔⵔⵓⵔⵍ ⵍⵏⵙⵍ ⵒ ⵍⵃ ⵃⵏⵔⵔⵓⵔⵓ ⵔⵍⵍⵉⵔⵓⵔⵓ.

7 ⵔⵍⵐⵉⵔⵓ ⵔⵃⵔ ⵃⵏⵔⵔⵓⵔⵓ ⵃⵏⵔⵔⵓⵔⵓ ⵔⵍⵍⵉⵔⵓⵔⵓ ⵔⵍⵍⵉⵔⵓⵔⵓ ⵔⵍⵍⵉ

ᑲᑎᓐᒥᔅᑯᐧ· ᑎᑭᓱᑲᒥᔅᑯᐧ· ᒥᓵᐧᕮᑐᓴᐧᓂᐧᓂᕕ, ᒥᓐ ᑎᑕᐢᑭᒥᔅᑯᐧ· ᒥᐯᐧᔅᑎᑕᒧᐧᓂᕕ.

12 ᒪᒃ ᑭᓪᓕᐧ ᐅᒃ ᓐᓐᐃᓪᓕᑦᑎᓂᕐ, ᑲᑕ ᓂᓯᐧᑑᐧᓐᓴ-ᑎᓯᔅᑯᐧ· ᓯᒪᒃᐧ ᑎᓪᓂᕐ, ᑲᑕ ᓂᐱᔅᑯᐧ· ᐅᒃ ᑭᓪᓄᔅᓴᓪ-ᑕᒪᐱᓂᕕ.

13 ᒪᒃ ᑲᐊᔾᒥᓴᒃᓯᐧᓕᐧ ᑌᑐᓰᑐᐧᓂᕕ ᒪᓪᑐᑭᓯᑕᐊᐧ ᑭᓯᑐᓯᐅᓂᐧ: ᓇᒪᐃᐧᓴ ᒪᓗᓇᐧᑑ ᐃᓪᐟ ᐯᓯᒪᒪ-ᑭᓴᓪᓯᑦ.

14 ᓂᐱᑑᐧ ᑐᓴᑎᓯᐃᐧᓂᕕ, ᒥᓐ ᑕᐱᒪᑎᓯᐃᐧᓂᑑᐧᓂᕕ ᐃᓪᑲᓄᔅᑐᐧ ᑌᐃᐧᓂᓯᑑᐧ.

15 ᑦᐢᐱᑎᓯᓂᕕ ᑕᑭᑎᒪᑭᓴ ᑕᓴᓴᐧᑕᑭᓯᐃᐧᓂᓂᔅᓂᕕ, ᒥᓐ ᑦᐢᑭᓯᑌᓐᒣᐧᓂᕕ ᑕᓯᑎᒪᑭᓯᐃᐧᓂᓂᕕ.

16 ᐯᓯᓯ ᒣᓯᑦ ᑭᓴ ᑭᓯᐃᓯ ᐃᓴᑌᓂᓯᓯᑦᑕᐧ ᓴᓴ-ᑑᐧᓂᕕ ᑎᓯᑦ ᑑᓴᓴᓂᕕᓂᕕ ᐃᓯ, ᐱᑕ ᐅᴳ ᐯᓯᑑᐧ ᓴᓴᑑᐧᓯᐃᐧᓂᕕ; ᒥᓐ ᑑᓂᒪ ᑫᑐᑦᑕᓂᑐᐧᓯᑭᓂᕕ ᑭᒥ ᑎᓯᐃᓴᑎᐧ ᓴᑕ ᓴᓪᑭᑭᓂᕕᓂᕕ.

17 ᒪᓴ ᑭᑭᓯᑎᐃᐧᓴᑦᑭᐧ ᑕᔅᓴᓯᐃᐧᑎᐃᐧᓂᕕᓂᑑᐧᓂ ᑕᒪᔾᑎᑎᓴᐧ; ᑕᓴᓯᐧᐃᐧᓂᐧ ᒥᓐ ᑑᓂᓴᑎᓯᐃᐧᓂᕕ ᐃᓂᓯᐧᑎᑎᓂᐧᓯᑭᓂᕕ ᑕᓯᑎᐃᐧᓂᕕ.

18 ᑎᑫᒪ ᐃᐧᑦᓴᐧ ᑭᓯᑑᐧᓯᐃᐧᓂᕕ, ᑑᐱᓴᐧᓴᐧ ᐅᓴ ᓴᑕ ᑕᑎᓂᐧᐢ <ᓴᒪᐧᐃᓴᐧ ᑎᓯᑦ; ᐯᓯᓯ ᒥᓯᑦ ᑎᑑᐧ-ᐱᑫᐃᐧᓂᐧ ᓇᒪᑑᐧᐟ ᑭᓴ ᑭᓪᐢᑦᐱᑎᓯᓂᑑᐧᓂᕕ.

19 ᓴᑕ ᑭᐢᑌᓯᐧᑦᑦ ᑭ ᑭᐅᐧᑑᑎᓯᐃᐧᓇᓂᕕ? ᓇᒪ, ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑕᓴᐃᐧ ᓯᓂᓴᑑᐧ, ᑑᐳᐧ ᓴᑭᓂᕕᓂᕕ ᒪᓐᓴ-ᐃᐧᓯᐃᐧᓂᐧ.

20 ᐅᓴᐃᐧᓴ ᓇᑕᐯᐧᓯᐧᑦ ᑎᐱᐢᓴᑭ, ᐃᐢᐱ ᑐᓯᓯᓂᑑᐧᓂᐧ ᐯᐧᑭᑦᑕᑫᐧᓂᐧᑎᓂᐧ ᑕᑎᓯᐧᑑᐧᓂᑑᐧᓯᐧᓂᕕ ᐅᐧᑎᓂᐧ.

21 ᑑᓴᓴᐧᓴᐧ, ᐅᓴᐃᐧᓴ <ᐱᓯᐢᑫᓯᐧᑦ ᒪᓯᐃᓂᕕ-ᑎᐱᐧᑑ; ᑕᒪ ᓇᑐᐧᐢ ᑭᑭᐢᒧᑦᑕᐯᐧᓯᐧᑎᑑ ᐃᐢᐱᐢ-ᓴᓴᐧᑕᑭᓯᐃᐧᓂᕕ ᑕᐧᓯᐧᑎᑎᓂᐧᓯᑭᓂᕕ.

22 ᑲᐧᑦᑦ, ᑭᓴᒪᓂᕕ ᐢᑌᓯᐧᑦᑦᑲᐃᐧᓂᐧ ᑕᓴᐢ-ᑭᐯᐃᐧᓯᐃᐧᓂᐧ ᑎᓯᑦ; ᑑᐯᐧᓇ ᑫᐢᑭᒪᓂᑦᒪᒪᓐᓂᕕ ᒪᐃᐢᐱᐢ ᐃᐧᓴᐢ?

23 ᑑᐯᐧᓯᐧᑐᐧ ᓴᑕᓇᐢᑦᒪᓂᕕ, ᑕᒣᐢᓴᓇᐢ? ᑑᐳᐧ ᑑᐯᐧᓇ ᑫᐃᑌᐧᑦ, ᑭᑭᐧᒪᑭᐅᑌᐧ ᐢ

24 ᐢᐢᑭᐯ ᓴᑕ ᒪᒥᐧᑭᒪᑦᑦ ᑕᑐᐢᑫᐃᐧᓂᐢ ᐢ ᑑᓯᓯᐧᑑᐧᓂᑑᐧᓂᐧ ᓴ ᑲᐧᑦᑦᑑᐧᑭᐢ.

25 ᓴ ᑦᐯᐧ ᑑᓯᐧᑐᐧᓂᐧ ᓴᑕ ᑭᐧᓂᐧᑑᐧᑦᑦ; ᑑᓯᐧ-ᐯᐧᓂᐧ ᓴᑕ ᑭᐧᓴᓇᐧᑲᐧᑦᑦ ᑲᐧᓐᓴᐧ ᑎᓐᐢ.

26 ᑲᐧᑦᑦ, ᑭᓴᒪᓂᕕ ᐢᐧᓴᓯᐃᐧᓂᐧ, ᓇᒪ ᒪᓴ ᑭᐢᑭᐢᑫᓯᒪᓇᐢ, ᑑᐳᐧ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᓴᑕ ᑭᐧᒥᐢᓴᒪᐧᑦ ᑎᑕᐢᑫᐃᐧᓂᐧ.

27 ᑎᑫᒪ ᑑᐱᐯᐧ ᑦᐧᑭᓴᓴᐃᐧᓂᐧᑦ ᓂᐱᓴᐧ; ᐯᐢ-ᓇᒪᐧᐟ ᑭᒧᑑᐧ ᓴᐃᐯᐧ ᓂᓴᐧᓴᐧᐢ:

28 ᑐᐧᑑᐯ ᓴᑦᐢᑭᓴᓴᐃᐧᓇᒪᑲᐧᐟ ᒥᓇ ᑭᓴᒥᑲᐟ ᑑᓯᐢᑭᓯᓂᑑᐧ ᒥᑕᐃᐧ ᓴᓪᐢᐃᐧ.

29 ᑑᐃᐧᓴᐧ ᑭ ᒥᓇ ᓴᑕ ᑭᐢᓂᐯᐧᑦᑦ ᓴᑦᓵᐧᓴᓴ-ᓇᐢᓴᐧᐢ, ᑑᐳᐧ ᓴ ᐯᐢᑦᓴᓴᐧᓂᐧ ᐃᐧᓂᐢ.

30 ᑲᐧᑦᑦ, ᑦᓵᐧᑫᐢᑎᐧᐢ ᑎᑲᐧᓴᐯᐃᐧᓂᐧ ᑐᐧᑭᒥ, ᒥᓇ ᑦᓴᐧᓇᐢᑑᐧ ᐯᑑ ᑭᐢᑦᑭᓴᒥ.

31 ᐅᑎᑐᐯ ᑕᐢᑦ ᑎᓇᐯᐧᑐᐢᐧᐢ ᑑᓯᐯᓯᑑᐧᓂᐧ; ᒥᐢᐢᐃᐧ ᒣᑭᐢ ᒥᐢᑭᒥ.

32 ᑐᐧᑐᐯᐧ ᑕᐢᑦ ᑦᓴᐧᓇᐢᑦ ᑲᐧᓴᓵᐧ; ᒥᓇ ᑭᐢᑦᑦᑭᐧ ᐅᓴ ᓴᑕ ᑲᐧᑦᑦᐅᐧᐢ ᑐᐧᑐᐯ ᑕᐢᑦ ᑲᐢᑦᑦᑭᐧ

21 ᐊᓂᐢᒼ ᒪᑲ ᐊᒋᓱᒋᓂᐤᐧᐃ ɑᒪ ᐃᐧᓭᐢᑕᒪᓐ ᐃᐧᓭᒪᓂᐤ ᐊᐧᓂᐢᒼ ᑲ ᐊᑎᓐ: ᒪᑲ ᓂᐢᑎᐧ ᐱᒥᓭᓂᐤ, ᐯᓱᓂ ᒋᑭᐯᐧᐃᓭᐧᑲᓇᓂᐤ.

22 ᒥ ᐊᐦᓭᑲᓂᐤ ᐲᐯᐧᑎᓂᐤ ᑎᐢᑭᓭᓂᐤ; ᐃᐧᑎ ᑭᓯᒪᓐᐃᐧᓂᐤ ᑕᐃᐧᐊᑎᓂᐤᐧᐃ ᑎᑭᒪᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐁ.

23 ᒪ ᐊᐢᐧᐢᐧ ᑲᑭᒪᓭᐢᐧᐃ ᑎᐢᑭ, ɑᒪᐃᐧᑲ ᑭᑲᑭᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐁ; ᑭᐢᐯᐢᐢᐦᐊᐧᐃᐧ ᑲᐢᑭᐢᐢᐦᐊᐧᐃᐧᐃᐧᐁ, ᒥᓇ ᑎᓇᐯᐧᐃᐧᓂᐧᐁ, ᒥᓇ ᒪᐢᐢᑎᓂᓂᐧᐁ ᑎᐦᐧᑲᐦᐧᑎᐯᐢᐧᐃᐧᐁ; ɑᒪᐃᐧᑲ ᑲᑭ ᑲᐦᐧᑕᑭᐢᐢᐧᐃᐧᐁ.

24 ᐊᐧᐃᓭᓂᐤᐧᐃ ᐢᐧᐃ ᒪᑲ ᑲᐢᐧᑕᓂᓭᑎᐧᐃ; ɑᒪᐃᐧᑲ ᑲᑫᑭᓂᐤ ᑲ ᓂᐧᐢᐦᑲᐧ ᑎᑌᐢᐢᓭᐧ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᐧ ᓂᐧᐃᑦᑕᓇᐤ ᐊᓭᓇᓂᐢᐧ.

1 ᑲᑎᐯᓭᐢᐧᑭᓂᐧ ᒪᑲ ᑭᐢᓇᐧᐃᐧᓂᑕᐤ ᔨᑦ ᐱᐧᔨᐧᑭᐧᐃᐧᓂᐧ ᑭᐢᑭ, ᐅᑦᓂ ᐯᑭᐢᐱᑦ,

2 ᐊᐯᐧᓇᐧᐃ ᑲ ᐊᐧᓂᑎᐱᐧᑭᐢᑦ ᑭᓇᐢᐯᐧᐃᐧᓇ ᐃᑌᐧᐃᐧᓭᐧᐃ ᑭᐢᑭ ᐯᑲ ᑲ ᑭᐧᐊᐢᐢᑕᒪᐧᐃᐧᓂᓭᑭᐢ?

3 ᐸᑲᐢᐢᑌᓭᑦ ᐊᓂᐢᒼ ᒪᐱᐧᔨᐢ ᐃᐧᐃ; ᑎᐊᑦ ᑭᑲᑲᐧᐃᑦᑦ ᑎᐢ, ɑᐧᑫᐧᐃᐧᑦᑕᐢ ᒪᑲ.

4 ᒋᓂᑌ ᑭᑦᑲᐢᐢᑦ ᐃᐧᐊᒉ ᑲ ᑎᓇᐢᑎᐧᑕᐢ ᐁᐧᑭᐢ ᐃᐧᐢᑦ, ᑭᐧᐊᐢ ᐯᑲᐧᐊᐧᓂᐧ ᐁᑦᑕᐢᐧᐃᐧᐁ.

5 ᐊᐯᐧᐃ ᑲᑭᐢᑎᐃᐧᑕᐢᑦ ᑎᐸᐢᐃᑲᐃ ᐯᐊᑦ, ᑭᐧᐊᐢ ᐁᐧᑫᓭᐢᐢᒪᐧᐃᐧᓂᐧ? ᐊᐅᐢᐢ ᐊᐯᐧᐃ ᑲᑭᑭᐢᑦᐧᐃᐧᐃᐧᐁᐢᐧᐃᐧᐁ ᐊᐦᑲᐃᐧᐃᐧᐁᐢᐧᐃᐧᐁ?

6 ᒋᓂᒉ ᐯᐢᐢᑭ ᒪᐧᑲᐃᐧᓂᑭ ᑎᐃᐧᐃᐢᐢᑭᑲᐃ? ᐊᐅᐢᐢ ᐊᐯᐧᐃ ᑲᑭᑭᐢᑦᐧᐃᐧᐃᐧᐁᐢᐧᐃᐧᐁ?

7 ᐃᐧᐊᐃ ᐁᑭᐢᒉ ᐊᑦᐢᐢᓭ ᑲ ᒪᒧᐃᐧ ɑᑲᒧᑭᐢ, ᒥᓇ ᑲᑭᐢᐢᑭᐢᐢᑭᐢᐢ

10 ᐃᖏᐦ ᐯᓐᓇᐢᐱᓕᑦ ᐅᑯᓂᑯᑦ, ᒥᓇ ᐯᓐ-ᑯᑲᓂᓕᒃᑲᓐ ᑭᑭ ᑯᖏᐢᐱᓂᑦ ᔨ

11 ᑯᐯᓇ ᑲᑭᐢᑭᒪᒉᑯᑦ ᑲᑲᓐᑦᑎᑯᑦ ᑲᒥᑦᓂᑦ ᔨ ᐅᑕᓂᓗᒪ ᒣᐱᑦᒉᑯᑦ ᓂᑦᑐᑯᑦ, ᕿᕿᑦ-ᒐᑯᑦ ᐯᓐᑦᑕᒪᓂᑦ ᒥᑦᑦ.

ᒪᓂᓇᒪᓐᑲ ᓂᒃ ᓄᒥᑕᓐ.

1 ᑭᑭᖏᐢᐯᑐ ᑦ ᐃᖏᒪ ᐱᑲᑭ ᑦᑕᓀᖏᑦ ᑭᖏᐱᐃᓐᑲᖓ ᑲᓀᑕᐃᓕᑭᓐᐃᓗᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᑦ ᑭᑲ-ᑭᓐᑭᑭᓇᒉᑯᑦᓂᑕᑦ ᐃᖏᒪ ᐅᑯᒃᓀᖏᑯᑦ ᑲᑎ ᓂᑐ-ᓂᓪᒥᑭᓂ ᔨ

2 ᑭᒃᑭᐦᑯᒥᒪᒉᑯᑦ ᑦ ᐱᓪᒪᑦ ᑲᑎᐱᐸᓐᖏᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᑦ ᑭᑭᖏᐢᐯᑐ ᐃᓕᑯᖓ ᑲᓇᒃᓀᖏᑦ ᔨ

3 ᕿᑕᐱᑦᑐᑦ, ᓂᐦᑕᐱᓐᑭᐯᐊᑦᑐ ᐅᑕᓂᓂᒥ ᑯᑦᑯᑦ, ᐯᑦᐱᓇᒪᓐᑦ ᐅᒥᐦᑭᓂᓂᓂᓂᑯᑦᑭᓐ.

4 ᐅᑕᓂᓂᒥᒉᑯᑦᑐᑦ ᒪᐦᑭᓂᑦᑐᑦ, ᒪᐦᑕᒥᓇ ᐅᐦᑭ ᐅᐦᐱᑭᓂᑯᑦ, ᓂᐯᐦᐱᓐᐅᑦ ᑲᑎᐱᐸᓐᖏᑦ ᔨ

5 ᐊᐯᓇ ᑲᐦᐱᓐᐅᑦᑐᑦ ᐱᑦᑐᑦ ᐃᓐᑭᑭᓐᑦᑐᑦ ᔨ

6 ᐊᐯᓇ ᐃᓂᑭ ᑲᐦᐱᐦᑕᑲᒥᑭᐯᐦᑕᑯᑦ, ᒥᓇ ᑭᐃᑕᑭᑭᓂᑭᑦ ᑲ ᐅᑕᓂᑭᑦ.

7 ᕿᐦᐱᓂᓇᑦᑐ ᑲᒪᒪᐯᓂᓂᓂᑦ ᐊᑲᓂᓂᓂᑯᑦ ᐅᑐᓇᐦ, ᐊᑐᓐ ᓇᒪ ᐱᓂᑦᑎᐯᐦᑕᐯᐦ ᐅᓇᐦᑭᑎᓂᑦ, ᒥᓇ ᐃᑕ ᐯᐦᒪᓂᓂᑦᑐᑦ ᐅᓇᐦᑭᑎᓂᑦ.

8 ᐯᐦᐃᑭᑭᓂᓂᑭ ᐊᑦᑭᓂ ᐅᑭᑭᐃᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᓇᓇᑐᓇᑦ ᑲ ᕿᑐ ᑐᓴᐊᑐᓂᑲᑭᓂᑦ.

9 ᑲᑕ ᐃᑑᓂᐦᑦ ᑦ ᐅᐯᓂᑑᐃᑑᑑᑦ ᑲᑕ ᐊᑐᑲᐦᑦ, ᐊᐅᐦ ᑭᓴ ᑲᑕ ᐊᓂᒪᑭ?

10 ᑭᑲᐦᒪᒪᓐᑲᐦᐦᐱᑦᑦ ᑦ ᐅᐯᓂᑑᐃᑑᑑᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᑦ ᑲᐱᑯᐱᑦᒪᑦ ᔨ

11 ᑭᖏᒪᑭᑐᑦᑦᑦ ᑦ, ᑭᓇᒪ ᐯᐦᒪᓂᓂ ᐅᒪᑲᓂᑑᐃᑑᑑᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᑦ ᑲᓇᖏᑦᒪᓇᑦᑦ ᑭᑕᑐᓇᐃᓂᑦᑦ ᔨ

12 ᑭᖏᑦᐯᐦᑦᑦ ᑦ, ᑲᑕ ᐯᑭᐯᐦᑦᑦ ᑭᑦᐃᓂᑑᐃᑑᑑᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᑦ ᑲᓇᖏᑦᒪᓇᑦᑦ ᑭᑕᑦᑦᑦ ᔨ

13 ᑭᐦᒥᓂᑦ ᑦ ᐯᐦᒥᓂᓂᑦ ᒪᑕᐦᑦᖏᓇ ᒥᓂᓂᑦ ᐱᐊᓂᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᒪᑕᐦᑦᖏᓇ ᒥᓇ ᐅᐱᐊᓂᓂ ᑭᐦᑦᑦ ᔨ

14 ᑲ ᐅᐊᓂᐃᑦ ᐊᑐᑭᓐ, ᒥᓇ ᑲᑭᒃᐊᓂᐦᑦᑦ,

15 ᑲ ᐊᑦᑭᑭᐦᑭᑦ ᑲᑕ ᕮᐦᑐᑲᒪᐦᑦ, ᐊᑐᓐ ᐱᑲᑦ ᐱᐊᑦᑭᑦ ᑲᑕ ᐱᐊᓂᒥᒥᓂᑦ.

16 ᓇᒪ ᐱᑦᐃᓐᑐᐦ ᐅᑕᓂᑑᐃᑑᑑᒪ, ᒪᓇᐱᐊ ᐯᑲ ᐃᓂᓂ ᐯᐦᐅᑭᑦᓂᑦ; ᐱᐊᑭᑕ ᐊᑐᐃᐦ ᐯᑲ ᐯᐦ-ᓇᑦᐦᑦ;

17 ᑭᓇᒪ ᑭᓴᒪᑦ ᓇᒪᐃᓂᓂ ᑭᐦᒥᓂᑦ ᑦᑕᓀᖏᑦ, ᐊᑐᓐ ᓇᒪᐃᓂᓂ ᑭᐦᒥᓂᑦ ᑦᑕᓀᖏᑦ, ᐊᑐᓐ ᓇᒪᐃᓂᓂ ᑭᐦᒥᓂᑦ ᑦᑕᓀᖏᑦ.

18 ᐃᖏᐦ ᐯᑦᕿᐦᓂᐱᑦ, ᕿᐦᐱᐦᐯᐦ ᒥᐦᑕᒪᒪᑦ ᒥᓇ ᑲᑐᐦᑕᐱᑦᑦ.

19 ᑭᑭᒪᒥᑲᑲᑦᐦᓀᖏᐦ ᑦ ᔨᐦᑕᒪᑦ ᔨ ᑭᑭᖏᐢᐱᑲᑲᑦᐦᑦ ᑭᑭᖏᐢᐱᓂᑦ ᔨ ᐱᐊᑭᑕᓐᑦᑦ ᔨ

20 ᑭᖏᑭᖏᐢᐯᓀᖏᐦ ᑦ ᑕᐱᐦᑑ ᑎᒪᓂᐦᓂᑭᑦ ᔨ ᐯᓂᓀᖏᐦᐦᑕᓀᖏᑦ ᐅᑐᓂᑑᐃᑑᑑᑦ ᑑᑕᒪ ᑲᓂᓂᑦ.

21 ᑭᑐᐯᓇᓂᑭᐦᑦ ᓀᑦᑑᑦᑦ, ᑲᒥᑦᑕᒪᒪᑦ ᑲᑕᑦᑦᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᑦ ᑲᑕᑦᑦᑦ ᔨ

22 ᓀᐦᐱᐦᑦᐦᑦ ᓂᑭᑦᐱᓐᑦ, ᓇᒪᑑᐦᑦ ᓂᑭᑦᐦᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᓇᒪᑑᐦᑦ ᕿᕿᑦᐦᑦ ᑦᒪᑲᓂᓂᑦ.

23 ᐃᖏᕿᑦ ᑭᑐᐯᓇᓂᑭᐦᑦ, ᑲᑭᑦᑦᑦᐦᑦ ᕮᖏᑲᑦ ᒥᓇ ᑲᑕᑦᑦᑑᑦ.

24 ᑑᐦᒥᑦᓂᐦᑦ ᑭᑦᑭᓂᐦ ᑑᑕᒥᑑᑦᑦᑦ ᔨ ᒥᓇ ᑭᑦᑑᑑᑦ ᔨ ᐊᑐᓐ ᓇᒪ ᕮᐯᐦᑦᑦᑦ ᐱᐱᑲᑦ ᑑᑦᑦᑦ ᔨ

25 ᐃᑐᓂᑦ ᖁᑲᑦ ᐱᐱᑲᑦᓂᓂᑦ, ᑭ, ᑭ; ᒥᓇ ᕿᓂ ᓂᑎᓂᐅᐃᓐᑦ ᑑᐦᖁᑦ ᐅᐦᒥᓇ, ᐯᐦᐃᑎᐦᑭᓂᓂᑦ ᐅᑦᒥᓇᑦᑕᑦᑦ, ᒥᓇ ᓴᓴᑭᓂᐃᑦ.

26 ᓴᑲᑕᒧᒉ ᑦ ᐱᒥᐦᓇᑦ ᒥᓂᑕᑦᑦᑑᑦᑦ ᐅᐦᒥᓇ, ᑭᑦᐦ ᓴᑐᑦᑦᑦ ᐱᓂᑑᐃᑑᑑᑦ ᑑᑕᒥᑦᑦᑑᑦ ᔨ

27 ᐃᖏᕿᐦᑭᓂᓇᑦ ᑦ ᒥᒥᓂᑦ ᐯᓂᐦᒥᒪᑦ, ᐯᑑᓂ ᐃᖏᐱᒥᒃ ᐯᐦᐦᑭᑦᑦᑦ

11 ᐁᐢᐱᓇ ᑭᑭᔨᑯᐢᐃᐢᓱᐣ ; ᓴᐢᔨᑦ ᒪᓇ ᑕᐣ ᐊᐃᐢᓱᐢ ᑲᑭᐢᑌᓇᒧᐤ, ᐁᑯᓭ ᐋᒋᐁᐢᓄᔨ.

12 ᑲᓇᐢᔨᑦ ᑕᐣ ᐊᐃᐢᓱᐢ ᑲ ᑭᐢᑌᓇᒧᐤ, ᔨᑦᐢᐣ ᒪᓇ ; ᒥᓇ ᕆᐣᓄᓴᔨ ᐅᒪᒧᐃᓂᐢ ᐅᑎᐣᑦᐢᐃᐢᓱᐢᐃᐢᔭᐢ.

13 ᒪᒧᐃᐢᓇᓴᔨ ᐊᔨᐢᑭᕽ ; ᒥᓇ ᕽᒧᐦ ᒥᑎᒥᐣᐢᐊᔨᐢ.

14 ᐁᐊᔨ ᓱᐢᑦ ᑭᑲᐃᐣᑦᒪᒪᐢ ᑭᑭᐣᓭᐢᐣ ᓴᑦ ᕽᐣᐱᒪᑎᐣᐃᐊᓴᐢ.

15 ¶ ᐋᐢᔨᑦ ᐅᓴᐢ ᐱᐃᒧᐟᐣ, ᑲ ᕽᐣᑭᑭᐅᔨᔨᐣᐃᑲᐢ ; ᒥᑎᔨ ᒪᔨᐢᔨᓴ ᒋᐱᔨᐢᒧᐦ ᒧᐣᑐᔨ.

16 ᑲᐣᔨ ᐊᓗᐣᐦ, ᐅᒪᔨᑲᐃᐢᔨᐃᐢᐣ ᐃᐢᓴᐃᐢᓯ ᐊᓴᓄᐢ, ᒥᓇ ᐅᔨᐣᑲᐃᐢᐣ ᐊᐢᑲᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

17 ᐋᐢᓇᑲᐃᐢᓇᑦ ᐅᔨ ᒋᐱᔨᒧᐦ ᒪᔨᑭᑲᓇᐣᐦᑎᐣ ; ᐊᔨᑎᔨᔨᓴ ᐅᑦᔨᔨᒥᓯ ᒪᒧᐃᐢ ᑎᐱᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

18 ᐅᔨᓇᓇ ᒋᐱᔨᒧᐦ ᓇᒪᔨᓇᐢᐣ ᐅᓴᐃᐢᓇᓴᐢ ; ᐅᔨᓇᓇ ᒋᐱᔨᒧᐦ ᑕᐣᓇᐱᐣ ᒪᔨᓇᐢᐃᐱᐣ.

19 ᓂᓇᔨᓇᐣᒋᐢᔨᐢ ᐅᑎᔨᐣᒋᐢᐃᐢᓂᔨᐢᓯ ᑭᓴᒪᓂᔨᐢᐊᐢ ; ᐊᔨᓂᐃ ᓇᑭᑭᐢᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓂᔨᐢᐊᐢ ᐅᔨᒪᓇᐣ ᓇᑦ ᐋᐢᔨᐢᐃᐢᓯ, ᒥᓇ ᐅᔨᐣᐦᑭᐃᐢᐣ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

20 ᑫᐣᓇᒧᐦ ᐊᐢᔨᓴ ᐯᔨᒪᑦ, ᐃᔨ ᓇ ᒣᔨᐢᐅᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ; ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐃᓂᔨᐢᐊᐢᐃᐢᓴᐢ.

21 ᐱᒥᔨᐢ ᔨᔨᑦ ᐱᑫᐢᓇᐣᐦᑐᔨᐢ, ᐊᓇᐢᐃᐢᓴᐢ ; ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ, ᒥᓇ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

22 ᐱᑫᐢᓇᒪᔨᐢᐊᐢ ᐊᓇᐢᓇᐢᐣᐅᐢᔨᐢ ; ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

23 ᐋᐢᔨᐣᑦ, ᒥᓂᓇᐢᔨᑦ ᔨᐱᐢᔨᐢ, ᓇᒪ ᒪᓇ ᓇᑫᐢᔨᓇᓇᐣᐅ ; ᒪᒥᔨᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

24 ᐅᑎᓇᑦ ᐅᑭᕽᓇᐢ ᐅᐣᑦ ; ᐅᔨᐟ ᐅᐣᑦ ᓴᐢᐅᐣᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᓇᐢᓇᐢᐅ.

ᒪᑎᓇᒪᓇᐢ ᓂᒥᔨᓇᐤ ᐱᖃᓄᐢ.

1 ᓇᕽᐣᓇᐢᐣᑫᐢᐱᔨᐢᐤ ᕽ ᐋᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᓇᐢᐣᑫᐢᐱᒋᓇᐢ ᐅᐣᑦ ? ᐊᐢᐅᐢ ᐅᑌᓂᓂ ᐱᒥᓇᐣᓇᐢᐣ ᐅᐣᑦ ᓇᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ?

2 ᓇᕽᐣᐊᔨᐢᐃᐢᔨᐢ ᕽ ᓇᐢᐣᑫᐢᐱᒋᓇᐢᓂᔨᐢᐤ ᐅᔨᓄᐢ ? ᐊᐢᐅᐢ ᓇᕽᐣᔭᐢᔨᐢᐃᐢᐣᐊᓇᐢᐣᐊᐢ ᐅᔨᐢᐃᐢᓇᐢᐃᐢᓴᐢ ᐅᐣᑦ ?

3 ᒥᐢᔨᐢ ᕽ ᕽᓇᒪᐢᐃᐢᒧᐢᔨᐟ ? ᓂᔨᐢ ᕽ ᕽᓇᐢᐃᐢᓴᐢ ?

4 ᕽᓇᕽᕽᒥᐢ ᕽ ? ᕽᓇᒪᓇᐢᐣᑫᓇᓇᓂᒪᐤ ᕽ ᓇᕽᑫ ?

5 ᕽᓇᐃᐢᕽᐢᔨᐢᐃᐤ ᕽ ᒋᐱᔨᒧᐦ ᐱᔨᓂᔨᐢ ? ᐊᐢᐅᐢ ᕽ ᕽᓇᒪᒪᐢᐣᐦᐱᔨᒪᐢᐃᐢᐣ ᒧᐣᑭᓂᕽᐣᑫᐢᒪᐢᐃᐢᓴᐢ ?

6 ᕽᐢᐣᑫᐢᐃᐢᓇᓇᐢ ᕽ ᓂᔨᐃᐢᐣᐦᒧᐢᐃᐢᐣ ? ᓂᔨ ᐊᔨᐢᐃᐢᐣᐢᐃᐢᐣ ᕽ ᐅᔨᔨᐢᐃᐢᐣ ᐁᐅᐦᓂ ?

7 ᕽᓇᓴᐣᕽᓇᐣᐃᒪᐢᐃᐢ ᕽ ᐅᐊᐢᓇᓇ ᐱᔨᐢᐃᐢᐣᐢ ᐅᐣᑦ ? ᐊᐢᐅᐢ ᐅᑎᐣᓂᐢᐣ ᕽᓇᐢᐅᓇᓇ ᐅᐣᑦ ?

8 ᓴᒥᐢ, ᕽᐣᕽᒧ ᓇᑎᓂᐊᐢᐣ, ᐁᓂ ᒥᓇ ᔪᔨ.

9 ᐋᐢᔨᐣᑦ, ᐱᐃᓂᔨ ᔨᐃᓄᔭᒪ ; ᓇᒪᒃ ᐯᔭᐢ ᓂᔨᓇᓇᕽᐣᓇᐢᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢᐣᐦᐢᐃᐢᓴᐢ ?

10 ᓇᒪᐢᐃᐢᔭᐢ ᐅᔨᑦ ᓄᐢᔨᒥᓄᕽᐣ ᕽᕽᓄᐣᐊᐃᐢᓇᐢᓇᐣᐦᔨᐢ ; ᐊᐁᐢᓇ ᒪᓇ ᓀᕽᐣᐅᑎᐣᐃᐢᓇᐢᔨᐢᐃᐢᓇᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ?

11 ᐊᐁᐢᓇ ᑲᐣᐅᔨᒥᐣᐃᐟ, ᕽᕽᑎᔨᐣᐊᒪᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ? ᓀᑲᐢ ᑲᐃᐢᐣᐊᐢ ᔨᔨᑦ ᕽᔨᓄᕽᐣᐢᐃᐢᓴᐢ ᓂᔨᐢᐤ ᓂᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

12 ᓇᒪᐃᐢᑲ ᓂᑲᑲᔨᐢ, ᐊᐢᐣᐦ ᐅᑲᐣᕽᐣᐁᐃᐢᓇᐢᐃᐢᓴᐢ, ᐊᐢᐣᐦ ᐁᐣᐦᔨᐣᐦᐅᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

13 ᐊᐁᐢᓇ ᓀᕽᐣᒥᑲᔨᐢᐃᐢᔨᐢ, ᐁᐣᐦᔨᐣᐦᓀᐣᓀᐢᐃᐢᐣᐢ ᐅᐣᔨᔨᑲᐢ ? ᐊᐢᐣᐦ ᐊᐁᐢᓇ ᓀᕽᐣᐯᓇᔨᐢ ᐅᓇᐢᐣᐦᒪᐢᐃᐢᓴᐢ ?

14 ᐊᐁᐢᓇ ᓀᕽᐣᔨᐣᕽᐣᐢᓇᐟ ? ᐃᐢᐱᔨ ᔪᐣᑦᒥᔨᐢᐊᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

15 ᐊᐢᐣᐦᐊᑲᐢ ᐅᕽᐣᐅᓇᒪᐃᐢᓂᐢ, ᒪᒪᐃᐢ ᕽᐣᐢᐣᐃᐢᐅᐢ ᔨᐱᐣᔪᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᔪᕽᕽᐢᐃᐢᓴᐢ.

16 ᐯᔭᐟ ᐅᔨᑦ ᐯᐢᔨᐢᒧᐢ ; ᐅᔨᐣᑲᐃᐢᓇᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ, ᒥᓇ ᐅᔨᐣᐦᑭᐃᐢᐣ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

17 ᐊᐢᐣᐦᐊᐢᐃᐢᔨᐢ ᒪᒪᐃᐢᓇᐢᐃᐢᔨᐢ, ᐅᑲ ᑲᐣᕽᐣᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

18 ᐅᐣᐅᔨᓂᒪᐟ ᐊᐢᐣᑌᔨᓂᔨᐢᐣ, ᒥᓇ ᐅᔨᕽᐣᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐅᐣᐯᐢᐣᐦᑲᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

19 ᐅᔨᓂᔨᐢ ᐅᐣᑦᔨᔨᓇᔨᐢ ᑲᐢᐣᑌᔨᐢᐃᐢᓴᐢ, ᒥᓇ ᔨᐣᑌᔨᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

20 ᐅᑌᔭᐢᒥᔨᐢ ᐅᐣᑦᔨᐣᐦᑌᔭᐢᐣ, ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᑲᐅᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

21 ᐅᔨᔦᐃᐢᐣ ᔨᐢᑌᓇᔨᐢ ᑲᐣᑲᐣᑲᔦᐊᐢ, ᒥᓇ ᐃᐣᐢᑌᐢᐣ ᐅᐣᑦᔨᐣᔨᔨᔭᐢᐣ ᐅᔨᓂᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

22 ᐅᑲᐢᔨᐢ ᐊᔨᔭᐢᐣ ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ, ᒥᓇ ᒥᐢᐣᐅᔨᐣᐃᐢᐣ ᐅᐢᔨᐢᒪᓇᐢᐣ ᐅᐣᑦᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

23 ᓇᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ; ᒪᐣᑲᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ; ᓇᒪᐃᐢᐣᐦᑭᐃᐢᓴᐢ ᒪᒥᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

24 ᐅᑌᐟ ᒪᐣᑲᐃᐢᔨᐢ ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐢᔨᐢ ; ᐁᐁ, ᒪᐣᑲᐃᐢᔨᐢ ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐱᔨᐢᐅᐢᔨᐢ.

25 ᐯᔨᐃᐢ, ᑲᕽᐟᓂᔭᐱᐢᔨᐢ ᔪᐢᔨᔭᐢᐃᐢᓴᐢ ; ᐁᐱᐢᐣᐅᐁᐢᐟ ᐅᐣᑦ ᐯᐟᕽᐣᐊᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

26 ᐅᔨᒪᓇᐢ ᐃᓇ ᓀᑦᓂᒪᒪᐟ ᓇᒪ ᕽᐣᐊᐃᒥᐢᔨᐢᐤ ; ᒥᐟᕽᐢᐤ ᒥᓇ ᑦᓂᕽᓇᐣ, ᐊᐢᐣᐦ ᐸᑲᒪᓇᐢ.

27 ᒪᐣᐃᔨ ᐃᑌᔭᐟᑦᐢ ᐱᐃᔨ ᐱᐣᐃᔭᐢᐤ, ᒥᓇ ᐅᐱᐢᐃᐢᐱᐣ ᒋᐱᔨᐢᒧᐦ ᐁᐣᐦᔨᐣᐦᐅᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᒥᐢᐣᐃᐢᐣ.

28 ᐊᓀᐣᓄ ᓇᒪᐃᐢᔨᐢ ᓀᑦ ᕽᐣᐅᔨᒧᐟᐃᐢᐣ ; ᐁᐣᐦᔨᐣᐦᐅᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᒪᐣᐃᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐃᑌᔭᐢᐣᐦᑭᐢᐤ.

29 ᑦᓄᕽᓀᐢ ᒪᐣᐃᔨᐢ ᐃᑌᔭᐢᑦᐢ : ᐢᐣᐱᐣᐃᐢᓂᔨᐢᐤ ᐊᔨᐣᐦᕽᐢᐃᐢᓴᐢ ᐃᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ.

30 ᓀᔨ ᐊᔨᐢᐅᐢᔨ ᔨᐢᐣᓀᐢ ; ᑦᓀᐣᕽᐣᐃᐢᓂᔨᐢᐤ ᐊᔨᐣᐦᕽᐢᐃᐢᓴᐢ ᓀ ᓀᔨᔨᐢᐅᐢᔭᐢᕽ.

31 ᐅᔨᑦ ᐃᑎᓀᔭᐢᐤ ᒋᐱᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᐊᐣᐦᕽᐢᐤ ; ᒋᐱᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᑦᒪᔨᐢᐃᐢᓇᐢ ᒥᐢᐣᐃᐢᓀᓄᐢ ᑐᐢᐣᐃᐢᓴᐢ ᕽᐣᐱᐢᓀᒥᔭᐢᐤ.

32 ᐊᐢᓀᐢᑦᒪᔨᐢᔨ ᒣᐣᓀᓇᔭᐢᐤ ; ᐊᐢᓂᐢᐤ ᐃᑎᓀᔭᐢᐤ ᓀᑦ ᐃᑌᔭᐢᑦᐢᕽᐢᔨ ᐊᐢᓇᐢᐅᐢ.

33 ᐊᐢᕽᔨᐣᐦᑐᔨᐢ ᓇᒪᐃᐢᓇᐢᐤ ᓇᐣᐦᒪᐢᐤ, ᓀᐢᐤ ᕽᐣᐢᐣᐃᐢᐟᐃᐢᐣ ᐅᓀᐢᐤ ᓀᑦ ᔪᕽᐢᔨᐢ.

34 ᓀᓇᐊᐢᔨᐢᑦᔨᐢ ᓀᐣᕽᔭᐢᐤ ᕽᐣᐢᐤ ᓂᓀᐢᐤ ; ᕽᐣᐢᐣᐅᕽᒪᒥᐢᔨᐢᐃᐢᓴᐢ ᓀᕽᐣᐢᐣᐦᐢᐃᐢᓴᐢ ᐅᔨᕽᐣᐢᐃᐢᓴᐢ ᐅᔨᐣᐦᑭᐃᐢᓴᐢ ᐅᔨᐣᐦᑭᐃᐢᓴᐢ.

ᒪᓂᓇᒪᒃᓴ ᖃᒥᕈᓐ ᑯᓱᓴ.

1 ᔪᓂ ᒪᒃ ᑲᖏᓐᓂᔨᓂᒥᐣ ᑲᑎᐅᓴᖏᑎᓇᓵᓂ, ᐅᑭᖏᐣᐃᑌᓂ,

2 ᓀᑦᑎᓇᓵᖏᑌ ᑲᖏᓴᓂ ᓇᒃᓂ ᒃᑲᖏᑕᒪᓕ, ᑭᓇ ᐅᒃ ᓇᒃᓂ ᒪᒥᑐᓴᖏᑦᑐᒃ ᒃᑲ ᑲᖏᓇᒃᓇᒪᒃᐃᓵᓴᓕ.

3 ᐊᐅᑦᓇᓇ ᒃᒃᑲᓭ ᐅᓇᔨᐅᑦᐃᓵᓕ ᐅᒃ ᐅᖏᑦᓇᓵᑕᔨᓂᑦ? ᐅᐅᔨ ᐅᖏᓕ ᓀᑲᖏᐃᓵᖏᑌ ᐅᒃ ᐅᖏᓂᔨᑌᖏᒪᓕᓴ; ᐊᓂᐃ ᐅᓴᑦ ᒃ ᒪᒪᑦᒃᑲᖏᓵᖏᒪᓕᓴ, ᐅᒃ ᒃ ᑲᖏᑦᓇᓵᖏᒪᓕᓴ.

4 ᓇᑐᖏ, ᑭᑕᔨᓴᒥᑎᑐ ᓂᒃᐊᓴᒥᓕᓴ ᒪᒃ; ᑭᒃᒃᓇᑦᑎᑐᑐᓂᑐ ᐃᓵᖏᑕᒪᐃᓵᓴ ᒪᒃ.

5 ᑭᑲᖏᐣᐅᓂᔪᑐ ᐅᖏᐣᐅᒪᒪᒃᓵ ᒥᖏᑕᐊᓂᒃ ᐅᖏᓕ; ᒪᒃ ᐅᒃᓵ ᓀᑦᑲᔨᑦ ᑭᑕᔨᑕᒥᔨᑐ.

6 ᐅᔨᔨ ᒪᒃ ᓀᑦᒃᓂᑎᔨᑐ, ᑭᓇ ᓀᒥᖏᓴᐅᑎᔨᑐ ᒪᒥᑲᒃᓵᔨᓵ ᑭᓇ ᐱᖏᔪᑦ.

7 ¶ ᐅᔨᔨ ᒪᒃ ᑲᖏᐃᓕᑐ, ᐃᑦᐱ ᒃᑎᐱᓴᖏᑎᓇᔨ ᒃ ᐊᓂᔨᑦ ᐅᐅ ᐃᑌᐃᓵᓇ ᔪᑦ, ᒃᑎᐱᓴᖏᑎᓇᔨ, ᑲᖏᐣᐃᑌᓂᓵᓂᓴ ᑭᓇ ᑲᔨᔨ ᑭᔪᑌᒪᓕᑦ; ᑎᓕᒪ ᓇᒪᐃᓴᒃ ᒃᒥᐊᓂᔨ ᑲᖏᖏᐃᓕᐊᓂᓴ, ᑕᐱᓂᑦ ᒃ ᑲᖏᑐᓭ ᓀᑕᑐᖏᑦᑐᓴᓴ ᔪᑦ.

8 ᐅᑎᓇᒪᔨᓂ ᐃᓴ ᒪᒃ ᐊᓵᖏᐣ ᑌᓯᔪᖏᑎᓇᐃᑦᑐᑐᓂᔨᓂ ᑭᓇ ᑌᓯᔪᖏᑎᓇᔨ ᒃᐯ ᒪᓴᑐᖏᒃᓵᑦ, ᐅᔨᔨ ᓇᑎᓭ ᓀᑕᑐᖏᑦᑐᓴᒃᓵᑦ ᔪᑦ, ᑭᓇ ᓯᑭᑲᖏᑦᓇᓵᔨᓂᓴ ᐃᓂᔨᑌᓇᓵᔨᓂᓴ ᓯᑕᑐᖏᑦᑐᓴᒃᓵᑦ; ᐅᔨᔨ ᓀᑕᑐᖏᑦᑐᓴᒃᓵᑦ ᔪᑦ ᑲᖏᑦᓇᓵᔨᓂᓴ ᐃᓂᔨᑌᓇᓵᔨᓂᓴ ᓯᑭᑲᖏᑦᓇᓵᔨᓂᓴ ᐃᓂᔨᑌᓇᓵᔨᓂᓴ ᔪᑦ.

9 ᐅᔨᔨ ᐃᓴᐃᓯᑦ ᓂᒪᓇᑦ, ᑭᓇ ᐱᓴᑭᔨ ᔨᐃᑦ, ᑭᓇ ᔨᓯᔭ ᖃᐅᒪᑕᑦ, ᑲᔨᔨᖏᑌᓂᒃ ᐅᖏᓂᔨᓂᓴ ᒃᑲᖏᐃᓕ ᑲᖏᖏᓂᔨᓂᓴ ᑲᖏᑦᓇᓵᔨᓂᓴ; ᒃᓂᐱᓴᖏᑎᓇᔨ ᒪᒃ ᐅᑎᓇᒪᔨᓂᓴ ᑲᖏᑦᓇᓵᔨᓂᓴ ᑲᖏᓂᔨᑌᖏᒪᓕᓴ ᔪᑦ.

10 ᒃᓂᐱᓴᖏᑎᓇᔨ, ᒪᒃ ᑲᖏᑲᔨᑦᐅᑦᓴ ᐅᒥᔨᓂᒃᓂᓂᔨᓂ ᔪᑦ, ᐃᑦᐱ ᐅᖏᐊᓂᔨᑌᓇᓵᔨᓂᓴ ᐅᔪᑌᒥᓵᔨᓂ; ᒃᓂᐱᓴᖏᑎᓇᔨ, ᒪᒃ ᑯᓱᓴ ᐊᐅᔨᔨ ᐃᓴᐃᓯᑦ ᔪᑦ ᐃᑦᐱ ᐅᖏᐊᓂᔨᑌᓇᓵᔨᓂᓴ.

11 ᑲᖏᐯᓇᓂᔪ ᒪᒃ ᒃᖏᑲᓴ ᐃᓵᑭᓇᓇ, ᑭᓇ ᒃᖏᑲᓴ ᐅᒥᐅᓵᒪᐊᓂ, ᑭᓇ ᒃᖏᑲᓴ ᒃᑲᓴ ᒃ ᔨᓂᓂᔨᒪᓕᑦ), ᐅᑲᖏᐃᓵᑦᑐᓂᔨᓂᓴ ᐃᓵᑭᓇᓇ ᐊᓂᒪ ᒪᓕᓇᐃᓵᓂᓴ ᒃᓂᐱᓴᖏᑎᓇᔨ, ᒃᑲᖏᐃᓕᐊᓂᓴ ᒪᒃ ᐅᖏᓂᔨᑌᖏᒪᓕᓴ; ᑭᓇ ᐱᖏᓂᔨᑌᖏᒪᓕᓴ ᐃᓵᑭᓇᓇ ᐊᓂᒪ ᒪᓕᓇᐃᓵᓂ

ᒥᑦ, ᒪᓗ ᐸᐱᒍᓱ ᓱᑲᐁ·ᐸᓂᕆᑦ ᑲᐁ·ᐸᐱᑦ ᐃᓱᓇᓂᓱᐊ·ᑦ.

5 ᐁᐅᓂ ᐅᑦᒥ ᐁᑲ ᑲ ᐅᑭᓴᓄᔪᒥᑦ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑕ ᓅᐸᐃ·ᐊ·ᑦ ᐅᓇᓱᐁ·ᐃ·ᓂᕆ, ᐊᐅ" ᐅᒪᒋᑎᑦ ᐅᒪᐊ·ᑎᑦᐃᐅ·ᓄᓅᕆ ᑲ·ᔾᑦ ᐁᓱᐁ·ᐱᓱᓅᓱ.

6 ᖁᓪᒪ ᑲᑎᐯᓅᖅᓱ ᑭᐢᓄᓅᖅᑕᐣ ᐅᑎᓱᖅᑕ·ᐃ·ᓂᓅᐢ ᑲ·ᔾᑦ ᐁᓱᐁ·ᐱᓱᓅᓱ; ᒪᓗ ᐅᑎᓱᖅᑕ·ᐱ·ᓂᑯ·ᐢ ᐁᑲ ᑲ ᐅᑭᓴᓄᔪᒥᑦ ᑲᑕ ᓂᓱᑯ·ᓇᕆᓂᓅᐢ.

ᓇᑲᒍᓐ ᓅᓱ.

1 ᒋᓐᖅᑭ ᐁᑲ ᑲ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲ ᑭᓱᑯ·ᓱᑭᑦ, ᒥᓇ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕ"ᑦᑲ·ᐢ ᐱᑯᓂᑯ ᓀᑲ:?

2 ᑭ"ᑭᐅᑭᒪᐊ·ᑦ ᐊᖏᑭᐠ ᐊ·ᐁ·ᓇᐱᐊ·ᑦ, ᒥᓇ ᐅᓇᓱᐁ·ᐊ·ᑦ ᒪᒍᐃ· ᐅᓇᓱᑯ·ᐢᑕᐃᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ, ᒥᓇ ᐅᑕᒪᐢᑯᓂᑲᓇ, ᐁ"ᐃᑌ·ᑭᑦ,

3 ᑭᓱᑦ ᐱᑯᓇᒪᐊ·ᒋᓱᑦ ᐅᑕ"ᑯᐱᑎᑲᓂᑯ·ᐊ·ᐊ·, ᒥᓇ ᐁ·ᐱᓇᒪ·ᒋᑦ ᐅᒥᑎᒪ"ᐱᑎᑲᓂᑯ·ᐊ·ᐊ·.

4 ᐊᓇ ᑭᓱᑯᐠ ᑲ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠ"ᐱᐠ; ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ.

5 ᐁᑯᓱ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑦᐁᐢ ᐅᑭᓱᐊ·ᐁ·ᓂᐠ, ᒥᓇ ᐅᓇᓱᐁ·ᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ, ᒥᓇ ᒥᒪᐢᑯᓂᑲᓇ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

6 ᐃᓐᖅᑭ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

7 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

8 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

ᓇᑲᒍᓐ ᓂᑐ.

1 ᑌᐯᓅᖅᑭᓱᐊ· ᐊᔭᐊ·ᑦ ᐊᑎ ᒥ"ᐊᑎᐊ·ᑦ ᑲ ᒥᔪᑦᑲᑭ"ᐃᑭᑦ! ᒥ"ᐊᑎᐊ·ᑦ ᑲ ᐸᓯᔪᑦᐊᐅ·ᑭᑦ.

2 ᒥ"ᐊᑎᐊ·ᑦ ᑲ ᐃᐸᑦ ᓂᐸᐠ"ᑲ·, ᓇᒪᐃ·ᓴ ᓱᓯᐠ"ᑲᒪᑦ ᑭᓴᓄᓅᐢ.

3 ᒪᑲ ᑭᓴ, ᐅ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·, ᓄᐢᐊᐊ·ᑲᓂᐢ; ᐃᒪᒪᔨᓯᔪᑦ, ᒥᓇ ᑲᐃᐢᐸᐊᑎᐊ·ᑦ ᐅᓇᓱᐁ·ᐊ·ᑦ.

4 ᐊᓇ ᑭᓯᔪᐠ ᑲ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐸᐠᐱᐢ; ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑭᑭᐢᑲᑎᐊ·ᑦ.

5 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑦᐁᐢ ᐃᓐᖅᑭ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

6 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

7 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

8 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

ᓇᑲᒍᓐ ᓅᑐ.

1 ᓇᑐᐠᑕᐃ·ᑦ ᐃᑫᐊ ᒣᐃ·ᒍᐠᓅᑲᓂ ᐅ ᑭᓴᓄᔪᒥᑦ ᓇᑦᒍᓱᐃ·ᑦ ᑲᑭᐸᐃ·ᑦ; ᑭᐸᐠᒥᑲᐠᑕᓄᐃ·ᑦ, ᐁᒣᒥᑦ ᐊᔭᑦᔭᓅᐊ·ᑦ, ᐊᔭᐠᐠᑕᓄᐃ·ᑦ; ᑭᑎᒪᑫᔭᒥᐠ, ᒥᓇ ᓇᐠᐠᑕᐃ·ᑦ ᓂᑦᒥᓴᓄᓅᐢ.

2 ᐅ ᑭᑲᐊ·ᓂ ᐃᔭᓅᐃ·ᑯᓱᓇᓵ, ᒉᓂᔭᑯᐠ ᑫᐠᓇᐠᑕᐊᐃ·ᑦ ᐅᓇᓴᐁᐃ·ᐠᑕᐊᐃ·ᑦ ᓂᒪᒪᐠᑕᐊᐃ·ᑦ? ᒉᓂᔭᑯᐠ ᑫᐠᓂᓱᑭᐠᑕᐊᐃ·ᑦ ᐱᐃᓂᑯᐃ·ᑦ ᒥᓇ ᑫᓇᓅᐠᓇᒣᑐᐃ ᑭᐠᓂᑭᐃ·ᑦ? ᓱᐢᐊᐃ.

3 ᒪᑲ ᑭᐠᔭᐠᑕᒪᐃ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱ, ᐅᑭᐸᐠᒥᐠᑕᐠᑎᐃ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

4 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

5 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

6 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

7 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

8 ᐁᑯᓱᑦ ᑲᑕ ᐊᔭᒥᑯᓱᑦ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐠᐠ"ᐱᐢᑕᐁ·ᐢ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑲᑕ ᐊᐅᓱᓅᓂᐊ·ᑦ ᑲᒥᔪᓅᓅᖅᑕᐣᓀᓅᓱ.

ᓇᑲᒍᓐ ᓂᑐᓇ.

1 ᑌᐯᓅᖅᑭᓱᐊ· ᐊᔭᐊ·ᑦ ᐊᑎ ᒥ"ᐊᑎᐊ·ᑦ ᑲ ᒥᔪᑦᑲᑭ"ᐃᑭᑦ! ᒥ"ᐊᑎᐊ·ᑦ ᑲ ᐸᓯᔪᑦᐊᐅ·ᑭᑦ.

2 ᒥ"ᐊᑎᐊ·ᑦ ᑲ ᐃᐸᑦ ᓂᐸᐠ"ᑲ·, ᓇᒪᐃ·ᓴ ᓱᓯᐠ"ᑲᒪᑦ ᑭᓴᓄᓅᐢ.

3 ᒪᑲ ᑭᓴ, ᐅ ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·, ᓄᐢᐊᐊ·ᑲᓂᐢ; ᐃᒪᒪᔨᓯᔪᑦ, ᒥᓇ ᑲᐃᐢᐸᐊᑎᐊ·ᑦ ᐅᓇᓱᐁ·ᐊ·ᑦ.

4 ᐊᓇ ᑭᓯᔪᐠ ᑲ ᐊᐱᑦ ᑲᑕ ᐸᐠᐱᐢ; ᑲᑎᐯᓅᖅᑭᓱᐊ·ᑦ ᑭᑭᐢᑲᑎᐊ·ᑦ

ᒥᐅᓄᓕᐅᖅ ᓴᖅᑭᑦᓯᐊᓕᐅᖅ; ᐊᐅᖅ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᒪᓕ ᐃᖅᑎᐃᓕᕐᓂᖅ ᑭᓴᐃᓪᓕᐅᕐᓂᖅ.

5 ᑭᖑᓐᓴᓇᖅ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᑦ ᓄᕐᐃᓐᓇᐅᑎᓪᓗ ᐅᑦᑐᕐᒪᐃᖅ; ᑭᕐᓴᐅᕐᑐᓪᓗ ᖃᐅᑉ ᓴ ᐊᐅᑦᓴᑎᒥᓂᖅ ᒪᓕᐃᖅᑎᑐᐃᓐᓇᖅ.

6 ᑭᓴᓂᐊᓐᓴᓯᖅᑎᑦᑕᐊᓪᓗ ᐊᒥᓂ ᓴ ᑭᓴᑦᓂᑦᓂᓂᖅ; ᓴᑎᐱᓕᖅᑭᖑᓂᖅ ᑲᑦ ᕿᓴᑌᑉ ᖃᓄᐃᓂᖅ ᑎᓪᓗ ᑲᓴᓴᖅᑭᑦᓂᖅ ᓄᓇᕗᑦ ᐊᐅᓚᐅᖅᑕᐅᓂᖅ.

7 ᒪᓴ ᓱᓐ, ᓂᓴᐃᖅᑐᓴ ᑭᓪᓗᐃᓴᓂᓐᓂᖅ ᑐᓂᐅᓂᖅᑕᐅᖅ ᑭᓪᓗᐃᓴᓂᓐᓂᖅ; ᑎᓪ ᑭᓴᓪᓕᐊᓂᖅᑐᓴᖅᑕᐅᖅ ᓂᐅᑦᕿᓕᐅᖅᑕᐅᖅ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅ.

8 ᐱᒧᖅᑕᐃᓐ, ᐅ ᓴᑎᐅᓴᖅᑭᑲᓐᓴ, ᓴᓐᓂᑦ ᑭᑎᓂᐅᓂᐊᓂᖅᓂᓐ, ᓂᓯᑎᓴᓴᓪᓗᓐ ᐅᖅᑎ; ᓂᓴᓂᓴᓐᓂᖅᓴᓐ ᑭᒣᓐᓴᓐ.

9 ᑭᖑᒪ ᓇᒪᕐᓴᓂᖅᓂ ᐊᑦᓴᓴᓂᓐᓂᖅᓂ ᐅᑦᓂᐊᓐᓇᖅ; ᐃᓐᖅᑭᓴᐅᓐᓇᖅ ᓇᓐᓐᒥ ᒪᓕᐅᕐᓂᐊᓂᖅᓂᓐ; ᐅᐊᖅᑐᓂᖅᓂᓐ ᐱᑦᓂᐅᓂᐊᓂᖅᓂᓐ ᐱᐊᓇᓴᓂᖅᓂᓐ; ᒪᓕᒥᑎᑎᐅᓂᐊᓂᖅᓂᓐ ᐅᑎᓐᓂᐊᓂᖅᓂᓐ ᐅᖅᑎᓪ.

10 ᓂᓯᐊᓂᓴᑎᖅᑎᓂᖅ ᐊᑦᓴᓴᓂᓐᓂᖅᓂ ᐅᑎᓂᐊᓂᖅᓂᓐ ᐱᓕᕐᓂᐊᓂᖅᓂᓐ ᐊᓯᓴ

15 ᑭ"ᐅᓕ"ᓯᐣ ᐅᑯ·ᑎ"ᖃᓂᓐ, ᒥᓇ ᑭ"Jᓇ"ᑐᒋ, ᐁᓗᓯ <"ᑭᓯᓗ ᑐ·ᑎ"ᖃ ᖃᑭ"ᖃᓕ"ᓯᐣ'.

16 ᐅᖃᕋᓂᓯᐁᐅ·ᓗ ᖃᑕ ᕿᑎᒋᓐᖃᐣ ᑎᐱᒪᐅᐁ· ᐅᑫ·ᑎᖃ·ᓂ*, ᒥᓇ ᐅᑦᑭᑫ·ᓄᐃᐁ·ᓗ ᖃᑕ ᒐᓯᒪᖃᓂᓄᐣ ᑎᐱᒪᐅᐁ· ᐅᑫᑎᖃ·ᓂ*.

17 ᓂᖃᒪᒥ"ᑭᒪᣰ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫ' ᖃ ᐃᓯ ᖃ·ᒋᑫᐣ ᐱᓯᐁ·ᐱᓯ'; ᒥᓇ ᓂᖃᒪᒪ"ᓯᑯ"ᒪᓗ·ᓗ ᐅᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫ' ᒪᒧᐃ·ᓂᓐ ᖃᑭ"ᖃᓐᓄᐃ·'.

⊲Ь Jᓗ ᓂᓴᓄᐣ.

1 ᐅ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ ᓂᑎᐯᓄ"ᑭᑫᒥᓇ, ᑕᐯ· ᑭᑐᓄ"ᑕᓂ·ᓗ ᑭᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ ᒥᐯᐁ· ᓂᑭᑭ*! ᑭᐣ ᖃ"ᐅᓇᑦᑕᓂᓗ ᑭᒪᒪ"ᑕᓂᐃ·ᓗ ᑕ"ᐊᐣ ᑭᐯᐁ*.

2 ᐅᑲᓂᓯᐁ·* ᐅ"ᑭ ᐅᑫᖃᐁ·ᓂᓴᓗ ᒥᓇ ᐅᓇ")ᓂᓂᓗ ᑭᑭ"ᐅ"ᑭ ᐅᓇᑦᑕᓂ ᒪᑫᐃᐁ·ᓯᐃᐁ·ᓗ ᑭᓇᑎᓇᖃᓇᓗ ᐅ"ᑭ, ᖃᑕᐁᓂᖃ·ᐁᒥᓂᐁ' ᐅᓇᑎᓇᖃᓗ ᒥᓇ ᐅᑕᐯ"-ᐅᐣ°.

3 ᖃ"ᒪᒥᑲᓂᓂᑕᒪᓂ ᑭᑭᓯᐁᒪ ᑭᑕᑫᐁᐃ·ᓗ ᑭᑎ"ᑭ*, ᑎᐱᑐᐃ· ᐱᓯᑦ ᒥᓇ ᐊᖃ"ᓂᓴᓗ ᖃᑭ"ᐅᓇᒪᐁ· ᐅᑭ"-ᓇᐣ;

4 ᑲᓂᐱᓇ"ᑕᓂᓯᐁ' ᐊᓂᓯᓂᓂ° ᖃᑫᐱᐊᑦᑫᓂᒪ'? ᒥᓇ ᐁᓂᓂᐃ· ᓂᓯᓗ ᖃᑭᐅᖃᐁ·'?

5 ᑭᑫᒪ ᐊᐱᓯᑦ ᑭᑭ"ᑕᐸ"ᐱᓇ"ᓂᑭ• ᐱᑦᐱᐣ-ᐯᓗᑭᓇ, ᒥᓇ ᑭ"ᑭ" ᐸᑭᑎᓇᒪᐁ·ᑫ ᒪᒪ"ᑕᓂᓯᐁᐃ·ᓗ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐃ·ᓂᓂᑕᓂᓯᐁᐃ·ᓗ.

6 ᑭᑭ"ᑎᐯᓄ"ᑕᒧᐁᑫ° ᑭᑕᑫᐁᐃ·ᓇ ᑭᑦ"ᑭ*; ᑭᑭ"ᐊᐣᑕᓂᐁ·ᓗ ᖃ"ᑭᓂ° ᑫᖃ: ᓂᑕ ᐅᓂᑎᐣ*:

7 ᖃ"ᑭᓂ° ᒪᓂᑎ"ᖃ· ᒥᓇ ᒪᐣᐣᓂ·, ᐁᐁ, ᒥᓇ ᓂᓯᑭᐁ· ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑲᐣᑎᓂᓂ'; 8 ᐱᓂᓯᐃ· ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭ"ᑦ-ᑎᑭ"ᖃᐁ·ᓗ ᒥᓇ ᐊᖃ"ᓂᓴᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*;

8 ᐱᓂᓯᐃ· ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

9 ᐅ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ ᓂᑎᐯᓄ"ᑭᑫᒥᓇ, ᑕᐯ· ᑭᑐᓄ"ᑕᓂ·ᓗ ᑭᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ ᒥᓇ ᐊᖃ"ᓂᓴᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*!

⊲Ь Jᓗ ᑫᑫ' ᒥᑕᑦ".

1 ᑭᖃᒥᒪᑎᑎᓂ), ᐅ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ), ᒥᐯᐁ· ᓂᑌᓄᐣ ᐅ"ᑭ; ᓂᖃᓇᐁ"ᑕᓗ ᖃᑭ"ᖃᓐᓄᐃ· ᑭᒪᒪ"ᑕᐃ· ᑭᑐᑫᐱᐃ·ᓇ.

2 ᑭᖃᒪᒪ"ᑕᐁᓂᓂ) ᒥᓇ ᑭᖃᒥᓇᐁ·ᑎᓂ); ᓂᖃ-ᓂᖃᒧ ᒪᒥ"ᑭᑌ" ᑭᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ, ᐅ ᒪᐃᐁ·ᒣ ᑫ"ᑦ-ᑦᐃ·ᓄᐣ.

3 ᐃᑦᐱ ᓂᓇᑎᓇᖃᓂ ᑭᑫᓯᐁᐃ·ᓗ ᑭᑦ"ᑭ*, ᖃᑕ ᐸᐯᐁ·ᓗᐃ·ᓗ ᐅᑫᑕᑦᒪ-ᐱᓂᓂ;

4 ᑭᑫᒪ ᑫᐃ ᒥᓇ ᓂᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

5 ᑭᑫᒪ ᐊᐱᓯᑦ ᑭᑭ"ᑕᐸ"ᐱᓇ"ᓂᑭ• ᐱᑦᐱᐣ-ᐯᓗᑭᓇ, ᒥᓇ ᑭ"ᑭ" ᐸᑭᑎᓇᒪᐁ·ᑫ ᒪᒪ"ᑕᓂᓯᐁᐃ·ᓗ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐃ·ᓂᓂᑕᓂᓯᐁᐃ·ᓗ.

6 ᑭᑭ"ᑎᐯᓄ"ᑕᒧᐁᑫ° ᑭᑕᑫᐁᐃ·ᓇ ᑭᑦ"ᑭ*; ᑭᑭ"ᐊᐣᑕᓂᐁ·ᓗ ᖃ"ᑭᓂ° ᑫᖃ: ᓂᑕ ᐅᓂᑎᐣ*:

7 ᖃ"ᑭᓂ° ᒪᓂᑎ"ᖃ· ᒥᓇ ᒪᐣᐣᓂ·, ᐁᐁ, ᒥᓇ ᓂᓯᑭᐁ· ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑲᐣᑎᓂᓂ'; 8 ᐱᓂᓯᐃ· ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

9 ᐅ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ ᓂᑎᐯᓄ"ᑭᑫᒥᓇ, ᑕᐯ· ᑭᑐᓄ"ᑕᓂ·ᓗ ᑭᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ ᒥᓇ ᐊᖃ"ᓂᓴᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*!

⊲Ь Jᓗ ᑫᑫ' ᑫᑦ ᒥᑕᑦ".

1 ᑭᖃᒪᒥᑎᑎᓂ), ᐅ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ), ᒥᐯᐁ· ᓂᑌᓄᐣ ᐅ"ᑭ; ᓂᖃᓇᐁ"ᑕᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

2 ᑭᖃᒪᒪ"ᑕᐁᓂᓂ) ᒥᓇ ᑭᖃᒥᓇᐁ·ᑎᓂ); ᓂᖃ-ᓂᖃᒧ ᒪᒥ"ᑭᑌ" ᑭᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ, ᐅ ᒪᐃᐁ·ᒣ ᑫ"ᑦ-ᑦᐃ·ᓄᐣ.

3 ᐃᑦᐱ ᓂᓇᑎᓇᖃᓂ ᑭᑫᓯᐁᐃ·ᓗ ᑭᑦ"ᑭ*, ᖃᑕ ᐸᐯᐁ·ᓗᐃ·ᓗ ᐅᑫᑕᑦᒪ-ᐱᓂᓂ;

4 ᑭᑫᒪ ᑫᐃ ᒥᓇ ᓂᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

5 ᑭᑫᒪ ᐊᐱᓯᑦ ᑭᑭ"ᑕᐸ"ᐱᓇ"ᓂᑭ• ᐱᑦᐱᐣ-ᐯᓗᑭᓇ, ᒥᓇ ᑭ"ᑭ" ᐸᑭᑎᓇᒪᐁ·ᑫ ᒪᒪ"ᑕᓂᓯᐁᐃ·ᓗ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐃ·ᓂᓂᑕᓂᓯᐁᐃ·ᓗ.

6 ᑭᑭ"ᑎᐯᓄ"ᑕᒧᐁᑫ° ᑭᑕᑫᐁᐃ·ᓇ ᑭᑦ"ᑭ*; ᑭᑭ"ᐊᐣᑕᓂᐁ·ᓗ ᖃ"ᑭᓂ° ᑫᖃ: ᓂᑕ ᐅᓂᑎᐣ*:

7 ᖃ"ᑭᓂ° ᒪᓂᑎ"ᖃ· ᒥᓇ ᒪᐣᐣᓂ·, ᐁᐁ, ᒥᓇ ᓂᓯᑭᐁ· ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑲᐣᑎᓂᓂ'; 8 ᐱᓂᓯᐃ· ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

9 ᐅ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ ᓂᑎᐯᓄ"ᑭᑫᒥᓇ, ᑕᐯ· ᑭᑐᓄ"ᑕᓂ·ᓗ ᑭᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ ᒥᓇ ᐊᖃ"ᓂᓴᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*!

⊲Ь Jᓗ ᑫᑫ' ᑫᑦ ᒥᑕᑦ".

1 ᑭᖃᒪᒥᑎᑎᓂ), ᐅ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ), ᒥᐯᐁ· ᓂᑌᓄᐣ ᐅ"ᑭ; ᓂᖃᓇᐁ"ᑕᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

2 ᑭᖃᒪᒪ"ᑕᐁᓂᓂ) ᒥᓇ ᑭᖃᒥᓇᐁ·ᑎᓂ); ᓂᖃ-ᓂᖃᒧ ᒪᒥ"ᑭᑌ" ᑭᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ, ᐅ ᒪᐃᐁ·ᒣ ᑫ"ᑦ-ᑦᐃ·ᓄᐣ.

3 ᐃᑦᐱ ᓂᓇᑎᓇᖃᓂ ᑭᑫᓯᐁᐃ·ᓗ ᑭᑦ"ᑭ*, ᖃᑕ ᐸᐯᐁ·ᓗᐃ·ᓗ ᐅᑫᑕᑦᒪ-ᐱᓂᓂ;

4 ᑭᑫᒪ ᑫᐃ ᒥᓇ ᓂᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

5 ᑭᑫᒪ ᐊᐱᓯᑦ ᑭᑭ"ᑕᐸ"ᐱᓇ"ᓂᑭ• ᐱᑦᐱᐣ-ᐯᓗᑭᓇ, ᒥᓇ ᑭ"ᑭ" ᐸᑭᑎᓇᒪᐁ·ᑫ ᒪᒪ"ᑕᓂᓯᐁᐃ·ᓗ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐃ·ᓂᓂᑕᓂᓯᐁᐃ·ᓗ.

6 ᑭᑭ"ᑎᐯᓄ"ᑕᒧᐁᑫ° ᑭᑕᑫᐁᐃ·ᓇ ᑭᑦ"ᑭ*; ᑭᑭ"ᐊᐣᑕᓂᐁ·ᓗ ᖃ"ᑭᓂ° ᑫᖃ: ᓂᑕ ᐅᓂᑎᐣ*:

7 ᖃ"ᑭᓂ° ᒪᓂᑎ"ᖃ· ᒥᓇ ᒪᐣᐣᓂ·, ᐁᐁ, ᒥᓇ ᓂᓯᑭᐁ· ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᑲᐣᑎᓂᓂ'; 8 ᐱᓂᓯᐃ· ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ* ᖃ ᐸᐸᒥ"ᐊᓂ', ᒥᓇ ᑭᓄᓂᐁ· ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*.

9 ᐅ ᖃᑎᐯᓄ"ᑭᑫᓗ ᓂᑎᐯᓄ"ᑭᑫᒥᓇ, ᑕᐯ· ᑭᑐᓄ"ᑕᓂ·ᓗ ᑭᐃ·"ᓭᐃ·ᓗ ᒥᓇ ᐊᖃ"ᓂᓴᓗ ᑭᑭ"ᐅᓇᒪᐁ·ᓗ ᑭᑎᑎᓂ°ᓇ*!

ⴷⵓ"ⵄ, ⵔⴰ ⵏⵘ·ⵚⵊⵔ ⴷⵃⵏⵃⵙⵏⵏ, ⵓⵘⵚ"ⵔⵒⵚⵚ' ⵃⵍⵃ·ⵍⵚ'.

4 ⴷⵍⵏⵙⵔ, ⵜⵔⵔⵗ·ⵃⵒⵚ·ⵃⵒⵚ', ⵁⵍⵄ·ⵖ ⵗ·"ⵁⵃⵒⵚⵗⵜ· ⵒⵖⵍⵁ·ⵖ ⵔ·"ⵁⵃⵒⵚⵗⵜ· ⵒⵖⵍⵁ·ⵖ ⵔⵔⵗ· ⵁⵍⵄ·ⵖ ⵔⵔⵗ· ⴷⵍⵔⵊⵁⵚⵚ"ⵔⵃⵙⵔ ⵔⵖⵁⵗ·.

5 ⴱⵏⵔⵔⵔⵒⵒⵁ·ⵁ ⵊⵏⵔ ⵔ"ⵃ·ⵙⵚⵚ· ; ⵒⵙⵔ·ⵔⵔ·ⵚ·ⵁ ⵁⵍⵄ·ⵖ ⵓⵔⵔ"ⵔⵔ'; ⵃ"ⵒⵖ° ⵍⵃ ⵚ·ⵃ·ⵏⵁⵃⵃⵁ, ⵍⵁ·ⵚⵚⵊ°.

6 ⵒ"ⵁⵓ·° ⴷⵓ"ⵁⵔ, ⵁⵍⵄ·ⵖ ⵙⵃⵔ·ⵚ· ⵁ·ⵔⵚ' ; ⵒⵅⵍ ⵁⵍⵄ·ⵃ" ⵙⵃⵔⵚⵔⵒ'.

7 ⴷⵊⵙⵔ ⵃⵃⵒⵒⵚⵚ° ⵁⵙ>ⵊⵜⵔ·ⵁ·' ⵜⵁ ⵃⵃⵔⵙⵒⵔⵁ·' ⵜⵁ ⵔ·ⵔⵒⵁⵁⵔ·ⵁ·' ; ⴷⵓⵃⵙⵔ ⵔⵃⵏⵙⵒⵁ·' ⵜⵁ ⵑⵔⵁⵔ ⵚⵃⵔ.

8 ⵔⵃⵏ·ⵁⵚⵑ° ⵒ"ⵚⵔⵑⵁⵔⵒ'ⵔ; ⵒⵊⵚⵔ ⵔ"ⵜ ⴷⵔⵓ"ⵃⵙⵏⵏ; ⵒⵊ ⵃⵃⵁⵔ·ⵚⵊⵔ ⴷⵒⵓⵍⵒⵏ.

9 ⵒⵊ ⵔⵏ·"ⵁⵚ° ⵚⵑⵔ"ⵊ ⵜⵔⵑⵑⵔ° ⴷⵔ·ⵙⵔ ; ⵔⵏ·"ⵁⵚ° ⵃⵔ ⴷⵙⵓⵙⵁ' ⴷⵒⵓⵍⵒⵏ; ⴷⵙⵓⵙⵜ° ⴷⵒⵓⵍⵒⵏ, ⵑⵔⵒ"ⵁⵚⵔ ⴷⵔ"ⵁⵑ.

10 ⵏⵃⵔⵒⵏ, ⵜⵁ ⵔ<"ⵙⵔⵊ"ⵃⵔ, ⵃⵔ <"ⵒ·ⵏⵔⵚ' ⴷⵒⵓⵍⵒⵏ ⴷⵍⵔⵃⵁ·ⵏⵍ ⴷ"ⵒ.

11 ⵒ"ⵁⵓ·° ⴷⵓ"ⵁⵔ, ⵒⵖⵍⵔⵔ ⵒ"ⵔⵔ·ⵙ· ⵒⵔⵒⵏ°; ⵃⵏ; ⵁⵍⵄ·"ⵃ" ⵃⵔ ⵔ·ⵔ<"ⵔⵔ'.

12 <ⵏⵏ, ⴷ ⵓⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ; ⴷ ⵒⵖⵍⵔⵔ, ⴷ"ⵑⵏⵒ"ⵙ ; ⵜⵃⵄ·ⵖ ⵔ·ⵙⵔⵒⵒⵔⵔⵁ·ⵁ ⴷⵔ<"ⵓⵘⵚⵊⵔ·'.

13 ⵔ·ⵜ"ⵒ ⴷⵍⵏⵙⵏ' ⵃ ⵍⵔⵚⵍⵒⵏ ⵒⵖⵍⵔⵔⵁ· ⵖ ⵒ"ⵁⵓ·° ⴷⵓ"ⵁⵔ, ⵁⵍⵄ·ⵖ ⵒⵃⵁⵔ(ⵔ·ⵚⵘ"ⵓ.

14 ⵒⵒ"ⵔ·ⵔ<"ⵓ ; ⵔⵖⵍ ⵒⵃⵁⵔ·ⵔ<"ⵓ ⵃⵔ·ⵏⵏⵔⵁ·, ⵜⵁ ⵍⵔⵚⵍⵔⵔ·ⵁ·, ⵃⵔ ⵁⵔ"ⵃⵃⵍ' ⵒⵒⵓⵒ ⴷ"ⵒ ; ⴷⵒⵓⵍⵒⵏ ⵒ<ⵒⵒⵔⵔ"ⵔ'; ⵒⵁ·-ⵒ"<ⵔ·' ⴷⵒⵔ·ⵏⵏⵏ'.

15 ⵄⵔⵁ' ⴷ"ⵏⵔ' ⴷⵍⵏⵙⵏ ⵜⵁ ⵍⵒ ⵔⵔⵚⵔⵔ°; ⵁⵁⵔ' ⴷⵍⵏⵔⵁ·' ⵄⵚⵔ ⵁⵃ"ⵃⵍ'; ⵔⵁ·-ⵒ"<ⵔ·' ⴷⵒⵔ·ⵏⵏⵏ'.

16 ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ⵒ"ⵒⴷⵒⵍⵁ·° ⵃⵒⵖ ⵜⵁ ⵃⵒⵖ; ⵘⵃ ⵃⵔⵖⵒⵔⵔⵏ ⴷⵔ"ⵒⵚ ⴷ"ⵒ ⵔⵔⵔ·ⵁ·-ⵙⵔⵔ·'.

17 ⵓⵘⵚ"ⵒⵖⵃ', ⵒⵔ"ⵘ"ⵓ ⴷ<ⵔⵔⵚⵊ-ⵙ·ⵔ<·° ⴷ<<"ⵓⵘⵚⵊⵔ·' ; ⵒⵃⵃ·ⵖⵒ"ⵔ<·' ⵊⵓ"ⵁⵔ<·°, ⵒⵃⵘ"<ⵊ<·ⵃ' ⵒ"<ⵔ·ⵃ' :

18 ⵒⵒ ⴷⵁⵔ<·ⵔⵒ' ⴷⵔ<·ⵏⵏⵏ' ⵜⵁ ⵃⵒⵏ-ⵍ"ⵁ"ⵒ', ⵔⵒⵔⵁ· ⵔⵔⵔⵚⵔⵔ° ⵘⵃⵁ·"ⵃ" ⵜⵁ ⵃⵔ ⵁ·"ⵒⵏⵍ"ⵁⵘ·'.

ⵁⵃⵊ' ⵔ<<"' ⵗⵖⵔⵏ'.

1 ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ⵙⵍⵔⵒⵊⵔ<·°, <ⵙⵔ ⵘ<ⵔ<' ⵙⵔ"ⵃ", ⵁ<ⵊⵒ<ⵔ ⵒⵁ·ⵒ' <ⵏⵒⵔ ⵗ<<"ⵓⵚⵊⵔ·' ; ⵒⵃⵃ·ⵖⵒ"ⵔ<·' ⵏⵏⵏ'.

2 ⵔⵖⵍ, ⵒⵒ', ⴷⵍⵏⵙⵏ' ⵔ"ⵃ"ⵘⵍⵘ·' ⵏⵏ' <ⵔ<ⵒⵁⵔ<"ⵒⵘ·', ⵒⵊ ⵃⵔⵔⵍⵍ·ⵒ' ⵃⵃ·ⵃ"ⵔⵔⵔ·ⵁ·' ; ⵒⵃⵃ·ⵖⵒ"ⵔ<·' ⵏⵏⵏ'.

3 ⵒⵒⵔ ⵗⵔ<·ⵔⵒ'ⵔⵔⵁ ⵙⵔⵗ·ⵁⵔ"ⵒ, ⵗⵃ: ⵗⵒ"ⵘⵔ·ⵃ·° ⵃ·ⵏⵒ' ⵔⵔⵔ·ⵁ·' ?

4 ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ⵗⵍⵃ° ⴷⵃⵁⵔ ⵗⵔⵔ"ⵔⵁ·ⵃⵔⵔ·ⵙ', ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ⴷⵘⵒⵍ·ⵗ·ⵁⵁ·' ⵒ"ⵒⵔⵒⵙⵔ·ⵙ' ; <ⵏ·<ⵜ°, ⵃⵗ·ⵔ<ⵜ°, ⵗⵏⵔⵙⵔ·ⵗ· ⴷⵔ<ⵏ·ⵙⵔ-ⵙⵔ·ⵗ·.

5 ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ⵙⵔ"ⵃ° ⵃ·ⵏⵒ' ⵔⵙⵔ·ⵙⵔⵙ' ; ⵍⵃ ⵃⵍⵏⵙⵔⵙ' ⵜⵁ ⵃⵍⵒ"ⵔⵙ' <"ⵗ·ⵚⵊⵁ·', ⵜ ⵔ"ⵃ"ⵃ·ⵔ<ⵜ°.

6 ⴷⵍⵏⵙⵏ ⵃⵔ ⵒⵊⵗ·ⵁ"ⵔⵍⵔ·° ⵁⵃ·ⵃⵁ, ⵁ·ⵚⵙⵓ° ⵜⵁ ⵃⴷⵏⵗ·"ⵙⵏ', ⵜⵁ ⵗ·ⵔⵔⵔⵃ" ⵒ"ⵔⵏ' ; ⵔⵙⵔ ⵃⵍ ⵗⵁⵙ ⵗⵃⵔⵍ"ⵒⵏ ⴷⵔⵁⵗ"ⵃ·-ⵃⵙ<·'.

7 ⵔⵗⵍ ⵃ·ⵏⵘ' ⵡⵙⵔ·ⵙⵔ' ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ⵏⵒ"<° ⵃ·ⵏⵘ' ⵁⵙⵔⵡ·ⵙⵔⵁ·' ; ⴷⵃⵁⵔ<·<"ⵗⵁ·' ⵃⵁ-<·<ⵏ ⵙⵔⵗ· ⴷⵃ·ⵏ"ⵃ·ⵏⵏ.

ⵁⵃⵊ' ⵔ<<"' ⵃ ⵙⵏ.

1 ⵃ ⵙ"ⵃⵍⵔⵗ, ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ; ⵔⵗⵍ ⴷⵙⵏⵔ"-ⵡⵔ·ⵏⵏⵙⵔ·ⵚ" ⵈⵙ ⵁ"<° ; ⵔⵗⵍ ⴷⵙⵏⵃ·-ⵔⵔⵔ·' ⵁⵍⵄ·ⵖ ⵁ"<ⵔⵔ·' ⴷⵔ<·ⵙⵔⵔⵙⵚ ⵔⵙⵔ-ⵚⵔ·ⵗ· ⴷ"ⵒ.

2 ⵃⵁ"<ⵔⵙⵔ' ⵏⵘⵙⵔ ⵔⵖ: ⵍⵍⵔ ⵔⵚⵊⵔⵍⵔⵡ·ⵗ·' ⵁ·ⵔ ⵔⵚⵙⵚⵁ·<·ⵗ· ; ⵍⵔ"ⵈⵙⵔⵁⵙ·ⵙ", ⵜⵁ ⵁⵈⵓ"ⵘⵁ·ⵙ" ⴷ"ⵒ ⵔⵏⵔ·ⵗ·'.

3 ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ⵃⵔ ⵒⵚⵃ"ⵔⵚ' ⵃ"ⵒⵏⵙ ⵍⵔ"-ⵈ·ⵙⵁ· ⵔⵊⵁ, ⵜⵁ ⵔⵓⵏⵙ ⵃⵗⵏⵔ ⵍⵃ" ⵒ"ⵓ-ⵚⵊⵁ· ⵖⵃ·ⵖ :

4 ⵃⵒ"ⵁⵓ·ⵒ', ⵒⵓⵏⵙⵁ° ⵒⵃ ⴷ"ⵒ ⵏⵗ"ⵈ·ⵁ' ; ⵒⵊⵙⵁⵗ· ⵒⵘⵘⵚ"ⵓⵁ' ; ⵔⵔ·ⵁ ⵓⵘⵚⵔⵗⵏⵙ' ?

5 ⴷⵒⵓⵍ"ⵁⵗⵁ·' ⴷⵒⵓⵍⵒⵏ, ⵜⵁ ⴷⵔ"ⵒⵏ-ⵔ·ⵍⵁ·' ⴷⵒ·ⵈⵍ°, ⵔⵃ· ⵙⵃ ⴷ"ⵒ <ⵏⵗ', ⵁⵓ·° ⵃⵘⵚ"ⵒⵖⵃ'; ⵙⵃⵔⵔ"ⵁ° ⵔ·ⵁ·ⵁⵗ"ⵔⵔⵁ·ⵙ", ⵘⵃ ⵃⵔ ⵔ·ⵁⵁⵗ' ⵃⵒⵓⵏⵍ·ⵙ"ⵔⵔ'.

6 ⴷⵓⵓ·ⵁ·ⵁ ⵃⵘⵚ"ⵒⵖⵃ' ⵘ"ⵒ ⵁⵓ·ⵁ·ⵙ· ⵔ·ⵙⵔⵔ· ; ⵈⵙⵏ' ⵏⵙⵒⵔ° ⵃⵁⵏⵗⵒ"ⵁ"' ⵔⵚⵒⵁ· ⵓⵃⵁⵙⵒⵔⵃⵙ", ⵓⵔ<ⵗ"<·° ⵘ"ⵘ"ⵒ"-ⵔⵔ·ⵔ·".

7 ⵒⵃⵃⵁⵘ·ⵏⵍ·ⵚ, ⴷ ⵓⵘⵚ"ⵒⵖⵃ', ⵒⵃⵍ-ⵁⵒ"<ⵔ·ⵚ' ⵃⵒ ⴷ"ⵒ ⵃⵍⵏⵙⵏⵏ' ⵃⵒⵖ.

8 ⴷⵍⵏⵙⵏ' ⵔⵏⵗ· <ⵏⵔ° ⵏⵘ"ⵓⵔ·ⵚ, ⵁⵚⵍ ⵍⵔ·" ⵃ ⵍⵔⵚ"ⵈⵔⵔ' <ⵏⵔⵒⵔⵔ·ⵗ· ⵘ"<"ⵒ-ⵏⵔ"ⵒ.

ⵍⵙⵁⵍⵃ' ⵔ<<"' ⵙⵚⵏⵔ.

1 <ⵙⵏⵔ" ⵒⵔ·ⵚⵒⵔⵒⵏⵔⵁ·ⵃ', ⴷ ⵃⵏⵘ-ⵚ"ⵒⵖⵃ'? ⵃⵒⵖ ⵒ ⵒ? <ⵙⵏⵔ" ⵒⵃ"ⵔ<ⵁ·ⵃ'?

2 <ⵙⵏⵔ" ⵒⵔ"ⵒⵔⵔⵏ' ⵙⵍ"ⵔ"ⵏ"; ⵔ"ⵒⵜ ⵘⵔ"ⵒⵏⵘ·ⵏⵏ' ⵙⵁ"ⵁ" ⵒ ⵔ<ⵙⵏⵔ" ⵙⵁⵔⵁⵃ' ⵒⵔⵔⵔ·ⵒⵚⵁ·' ?

3 ⵍⵔⵏⵙⵏⵏ' ⵜⵁ ⵁⵏ"<ⵁ·ⵏ ⴷ ⵃⵏⵘⵚ"ⵒⵖⵃ'

ᓂᐹᓴᓄᑦᑦ: ᐊᑦᓴᑲ ᓂᐢᐸᓯᑲᑦ, ᐅᑲ ᑲᑕ ᓂᐊᑦᑲᐢ ᓂᐳᐃᑦᓂ ᓂᐊᐃᑦᐢ;

4 ᐅᑲ ᓂᓗᑎᓇᑲᐢ ᑲᑕ ᐃᑌᑦᐟ, ᓂᐹᓴᓀᐊᑦᐤ; ᒥᓇ ᐊᓂᓄ ᑲ ᒥᓂᐢᑲᒥᐤᐱᑦ ᑲᑕ ᒥᐳᐊᑦᑕᒪᑦᐢ ᐯᑦᐢᐃᑦᓂ ᐳᓂᑲᓂ.

5 Ꮮᑲ ᓂᐹᓀᒪᒥᓯᑌᐢ ᐸᐴᓴᑦᑎᓯᐃᑦᐢ; ᓂᑌᓀ ᑲᑕ ᒥᐳᐊᑦᑕᒪᒪᑲᐢ ᐹᐱᒪᓀᐯᐃᑦᐅᑦᑦᓂᓂᓀ.

6 ᓂᑲᓂᒧᒧᑦᐊᑦᐤ ᑲᑎᐱᓀᐤᓀᑫᐟ, ᑭᑫᒪ ᓇᑕᐱᓀᓂᐹᓀᐴᓴᑦᐊᑦᐤᑦᐢ.

ᓇᑲᒧᐢ ᒥᐢᐢᓀᐟ ᓄᐅᐟᐢ.

1 ᐅᑲᑫᐢᑕᑎᑕ ᐹᓀᐃᑌᑦᐤᐟ, ᓇᒪᐃᑦᑲ ᐃᓀᓀᐱᐢ ᐃᓀᐟᐢᐯᐢᐢᑲᐢ ᐱᓴᒪᓂᐢ. ᓂᓯᐊᑦᓇᒥᓀᐅᐊᑦᐢ, ᐹᓀᐢᑕᒪᒪᑦ ᓴᓴᑕᑭ ᐊᐢᑕᑫᐃᐱᓇ, ᓇᒪᐊᑦᐊᑦᒣ ᐃᓀᐢᑕᐢ ᑲᒥᓴᐢᑕᐢ.

2 ᑲᑎᐱᓀᐤᓀᑫᐟ ᓀᓀᑭᑭᓯᑲᐤ ᐹᓀ ᐅᓀᑭ ᑲᓇᑦᐊᑦᓴᒣᑦᐢ ᐊᐢᑕᓯᓴᐃᑦ ᐊᐢᑦᓴᐟ, ᐹᑦᐱᐢ ᑲᓀᐃᐢᐱᓴᑫᑦ ᐊᐢᑦᐃᑦᐢ ᐅᓀᓂᓯᐊᑦᐢᑕᒥᓴᐟ, ᒥᓇ ᐅᓀᓇᓇᐃᑦᓴᐟ ᓀᓴᒪᓂᐢᐊᑦᐤᐢ.

3 ᑲᓀᓀᐹᓴᐤ ᓀᓀᐃᑲᑌᓀᑌᐊᑦᐢ, ᒪᒪᐤ ᒥᐳᐊᑦᐢᐃᑦᓂᐢ; ᓇᒪᐊᑦᐊᑦᒣ ᐃᓀᐢᑕᐢ ᐅᓀᓀᐯᐃᑦᐅᑦᑦᓂᓂᓀᐢ ᐊᐢᑦᐃᑦᐢ, ᐹᓇᒪ ᐅᓀᓇᓇᐃᑦᓴᐟ ᓀᓴᒪᓂᐢᐊᑦᐤᐢ.

4 ᓇᒪᐊᑦᐊᑦᒣ ᐹ ᐯᓴᐟ ᐅᓂᓯᐳᐊᑦᐢᐃᑦᓂᐢ ᑲᑕᐢ ᐊᐢᑦᐃᑦᐢᐢᑲᐢᐢᐃᑦᐢ ᐃᑦᐢᐃᑦᐢ ᐊᐢᑦ

6 ᑭᑲᖏᒪᐃᓕᓚᒋᑦᑎᓂᕐ, ᑎᖃᒪ ᑭᖏᓇᐊᖏᕐᓭᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᐅ ᑭᓴᒪᓂᑐᑦ; ᐯᖏᓭᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᒥᓇ ᓇᐊᖏᑕ ᓂᐲᑭᕐᖃᐃᓕᓴᕐᓄᑦ.

7 ᐃᓄᒃᖏᑦ ᑭᒪᒪᓐᓂ ᓴᑲᖏᐊᕐᐃᐅᓕᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᐅ ᑭᓴ ᐅᓴᒪᑭᖏᐊᑎᓂᕐ ᐅᖏᑭᓂᓪᓕᕐᓂᑦ ᐅᖏᑭ ᐊᓂᑭᑦᑕᓂᑭᑎᓂᕐ ᐊᓂᓇ ᐅᖏᑭ ᑲᓴᓂᑦᑕᓂᑭᑎᓂᕐ.

8 ᑲᓇᐅᓕᓐᓂᑦ ᑕᐱᓂᐧᐃᒃ ᑭᐃᓕᓴᐊᖅᑐᓇᓕᓴᕐᓄᑦ, ᑲᓂᑦ ᓂᑦᑕᑲᓇᑕᖏᑲᓕᓂᓪᓕᕐᓂᒃ,

9 ᐅᒪᒧᑎᓴᐧ ᑲᑭᑎᒪᖏᑭᓂᕐ ᐅᖏᑭ, ᓇᓂᕆᐅᓕᓇᓇᓕᓴᕐᓄᑦ ᐅᖏᑭ, ᑲ ᐃᓂᓚᑲᓚᐅᓕᓂᑭᓂᕐ.

10 ᐱᖏᑎᓴᓕᐃᓂᐧ ᑎᐱᓴᐅᐧ ᐅᐃᓂᓕᓇᓂᐃᓕᓴᕐᓄᑦ; ᐅᑕᓂᓇᓂᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐅᖏᑭ ᑲᑭᖏᑎᒪᐃᓕᓂᑭᓂᕐ.

11 ᐅᑲᐧ ᓂᑭᓐᓂᑦᑎᑲᑦᓇᓇᓕᓴᕐᓄᑦ ᓇᑎᐊᒪᐃᐅᓂᓇᓂᕐᓄᑦ; ᑭᖏᑭᓇᓕᓴᕐᓄᑦ ᐅᓯᑭᓇᓇᓕᓴᕐᓄᑦ ᐅᑎᓯᓂᓇᓕᓴᕐᓄᑦ ᐊᓂᑭᓂᕐᓄᑦ;

12 ᓇᐱᓐᓇᒃ ᒥᓇᐱᓂᐧ ᑲᑲᖏᓂᓕᓴᕐᓄᑦ ᐅᒥᓇᖏᐅᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᒥᓇ ᓇᐱᓐᓇᒃ ᒥᓇᐱᓇᓂᓐ ᑲ ᐃᓇᓂ ᐊᑲᓴᐧᖏᐃᑭᓂᕐᓄᑦ ᓴᐧᓄᒍᑕᓇᓕᓴᕐᓄᑦ.

13 <ᓇᓇᑲ, ᐅ ᑲᑎᐱᓂᖏᑭᓂᕐᓄᑦ, ᖃᖏᐱᓂ, ᓱᖏᓂᐅᓂᐸᖅ; ᐸᓐᐱᑎᓇᓂᕐᓄᑦ ᐅᖏᑭ ᑲᖏᓂᓕᓴᕐᓄᑦ, ᑲ ᐅᓂᒪᑲᓂᕐᓄᑦ:

14 ᐊᐅᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᑲ ᐅᓂᖏᓱᓕᓴᕐᓄᑦ, ᐅ ᑲᑎᐱᓂᖏᑭᓂᕐᓄᑦ, ᐊᐧᑭᐃᓂ ᐊᐅᓇᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐅᖏᑭ, ᑲ ᐊᑲᖃᐧᐊᒪᓂᓇᓂᕐᓄᑦ, ᒥᓇ ᐊᓂᒋᐊᓂᓐᓂᓇ, ᑲᑲᑭᓂᑲᓂᕐᓄᑦ ᑭᑭᒪᓂᕐᓄᑦ ᐊᐧᑭᐃᓂᓇᓂᕐᓄᑦ ᐅᑎᓯᓂᕐᓄᑦ ᐅᑎᓯᓂᕐᓄᑦ ᐊᐧᑭᐃᓂᓇᓂᕐᓄᑦ.

15 ᓱᓴ ᒪᒃ, ᑭᖏᑲᒋᐊᓂᓚᒥᓂᕐ ᑲᐧᓴᓂᐧ ᐃᓂᓕᐅᓂᐸᖅᓱᓂᕐᓄᑦ; ᓱᖏᑐᐱᓴᐅᓂᓂᕐ, ᓂᐧᓂᓐᑲᓴᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᕐᓄᑦ.

ᓇᖏᒧᐧ ᒥᒋᑦᐧ ᐊᐅᓇᓄᐅᑦᓱᐧ.

1 ᑭᖏᓱᑭᓂᐃᑎᓂᕐ ᐅ ᑲᑎᐱᓂᖏᑭᓂᕐᓄᑦ, ᓇᒪᓐᖏᐃᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ.

2 ᑲᑎᐱᓂᖏᑭᓂᕐᓄᑦ ᓂᑭᓐᒋᐱᓐᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᒥᓇ ᓇᓇᒋᒪᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᒥᓇ ᖃ ᐸᓐᐱᑎᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ; ᓂᑭᓱᒪᓄᑦᑕᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᓂᒋᐧᐃᓂᖏᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᓂᑭᓱᒪᓄᑦᑕᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᒥᓇ ᓂᑭᓂᐅᑎᓂᑭᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ.

3 ᓂᖏᓇᓇᑐᒪᓐ ᑲᑎᐱᓂᖏᑭᓂᕐᓄᑦ, ᑲᑌᐱᐧᑕᐱᓐᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐅᓂᒪᒋᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᐅᓂᒪᒋᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐅᓂᒪᒋᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ; ᐅᑭᓂ ᓂᑭᓱᒪᓄᑦᑕᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᓂᑭᓱᒪᓄᑦᑕᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ.

4 ᐅᐃᓂ ᑲᑲᓂᐧᐊᖅᑕᓂᑭᓂᕐ ᓂᐅᐳᐃᓂᐧ ᓂᑭᓂᐧᐃᓂᓇᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ: ᒥᓇ ᐅᒧᓐᓇᑲᐅᐱᓐᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐊᐅᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ.

5 ᐅᐃᓂ ᑲᑲᓂᐧᐊᖅᑕᓂᑭᓂᕐ ᑲᑭᑭᓂᕐᓄᑦ ᓂᐧᐃᓂᓇᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ; ᒥᓇ ᓂᐳᐃᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᓂᐧᐃᓂᓇᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ.

6 ᓂᐧᐃᓕᒋᐅᐃᓂᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᓂᑭᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ, ᒥᓇ ᒪᐃᓂᓇᓂᐧᐃᓕᓴᕐᓄᑦ ᐃᓂᓇᓂ

28 ᑭᑫᒪ ᑲᓴᖏᓂᐅᖅ ᓂᐪᓴᖃᐅᓂᑲᓗ; ᑲᑎᐅᓯᓐᑭᑦ ᓂᐪᓴᒃᑯᑦ ᓂᐪᓂᓄᐱᖏᓂᓗ.

29 ᑭᑫᒪ ᐱᓴ ᐅᖏᓪ ᓂᐱᓴᓐᓯᖏᑦ ᓇᓂᑎᓐᓂᓗ; ᒥᓇ ᓂᐱᓴᒧᓐᑦ ᓂᐱᖏᐅᖏᓪ ᓯᓗᑎᒃᓂᓇᖏᑦ ᐃᓐᓴ ᐊᓴᓂᑲᓂᓗ ᑐᓂᓇᓂᓗ ᑲᓂᑲᓂᓗ ᓂᐱᖏᓂᓗ.

30 ᐱᓴᒧᓐ ᒪᑲ, ᐅᖏᑲᓯᐤ ᐅᑎᓯᖏᑦᑕᐃᓂᓗ; ᑲᑎᐅᓯᖏᑭᑫᓂ ᐅᑎᑌᓂᐃᓂᓗ ᓇᑭᖏᑦᑕᐃᓂᓗ; ᐃᓴᓴ ᐊᓴᓂᑲᐃᖏᓂᐤ ᑲᖏᐱᓴᐤ ᑲᓂᐃ ᒪᒥᓯᑕᐃᓇᓂᓗ.

31 ᑭᑫᒪ ᐊᐅᓂᓇ ᖃᓴᒪᓐᐃᓂᓘ ᐱᓇ ᑲᑎᐅᓯᖏᑭᑫᓘ? ᐊᐅᓗ ᐊᐅᓂᓇ ᖃᑦᒪᐱᓐᐃᓂᓘ ᐱᓇ ᑭᑭᓴᒪᓐᐃᓂᒥᓐᐅᑦᐤ?

32 ᐱᓴᒧᓐ ᐃᓴ ᑲᓂᑲᖏᐃᓂᓘ ᒪᓐᑲᐃᓂᓴᐃᓂᓗ ᐅᖏᓪ, ᒥᓇ ᑲ ᐯᖏᖏᑦᓘ ᓂᒣᓐᒦᓇᓄᐤ.

33 ᐃᓴᖏᑦᐤ ᓂᓴᓂ ᒪᐱᓐᒉᒃ ᐊᑎᓵ ᐅᓴᓘ, ᒥᓇ ᓂᑦᓂᓗ ᓂᑎᓐᓂᑲᑕᐃᓂᒪᓵ.

34 ᑭᓐᓄᐲᐊᒪᓇᐃᓂᑦ ᓂᑭᖏᑎᑲ ᑫᐃᓴ ᓇᔪᓂᓴᓂᒪᑲᓂᓄᑭ, ᐅᑦᓴ ᐱᐃᐃᓂᐱᖃᖏᓗᓐᓇ ᓂᓇᒐᓂᐱᓐᐤ.

35 ᒥᓇ ᑭᑲᖏᒥᓴᓐ ᐱᒪᒥᐃᐅᐃᓂᓂ ᐊᓵᖃᓗᑦ; ᒥᓇ ᑭᑲᖏᑎᓂᓐᐟ ᓂᑭᓴᔪᓂᓂᓄ, ᒥᓇ ᑭᑭᑲᒉᐊᓂᓴᓂᓗ ᓂᑭᖏᑭᖏᐃᓄᓂᓗ.

36 ᑭᑲᖏᒥᓵᖏᓪᓕ ᓬᑎᖏᐊᒉᓐᓇ, ᐅᑲ ᑲᑎ ᐅᓵᓴᓂᓴᓂᓗ ᓇᑎᒪ ᐃᓂᓴᓂᓗ ᑲᖏᖏᓐᓂᓗ ᐊᐅᓂᓴᓂᓗ ᓂᑭᖏᑭᖏᐃᓄᓂᓗ.

37 ᓂᑭᖏᐱᒥᑎᓐᓂᐊᓐᓗᓘ ᓂᓬᑎᓵᓴᓇᓘ, ᒥᓇ ᓂᑭᖏᐊᑎᒪᐊᓐᓘ: ᐊᐅᖏ ᓇᒪᐃᓴᓘ ᓬᖏᓪ ᓂᑭᖏᖏᓐᓂᓗ ᐊᐅᓂᓴᓂᓗ ᐃᓂᓴᓂᓗ ᐊᐅᓂᓴᓂᓗ ᐊᐅᓂᓴᓂᓗ ᐊᐅ

ⴰⵃⵊ ⵓⵔⵔⴰⵙ.

1 ⵃⵎⵏⵜⵉⵎⵖ ⵔⵃⴰⵏⵉ ⵄⵏⵜⵔⵔⵏⵜ; ⵜⵄⵍⵉⵔⵔⵏⵜ ⵜⵔⵢⵍⵔⵏⵜ ⵜⵔⵔⵏⵜ;
2 ⵔⵃⵄⵔⵎⵖⵉⵏ ⵓⵔⵉⵖⵃⵣⵄⵏ ⵃⴰⵔⵃⵓⵔⵉⵖ ⵙⵉⵖ, ⵏⴰ ⵅⵏⵓⵜ ⵔⵃ ⵙⵉⵖ ⵍⵎⵃⴰⵏⵉⵖⵃⴰ;
3 ⵃⵔ ⵒⵔⵔⵏⵔ ⵃⵉⵔⵜⵓ ⵔⵔⵔⵔⵃⴰ, ⵏⴰ ⵃⵔ ⵜⵎⴰⵣ ⵔⵎⵎⵉⵄⴰ· ⵅⵅⵔⵄ·ⵔⵃⴰ; ⵔⵉⵍ.
4 ⵔⵃⵏⵜⵏ ⵃⵄⵔ ⴰⵍⵔⵜ·ⵜⵉⵔⵔ ⵔⵄⵉⵖ, ⵏⴰ ⵃⵔ ⵎⵏⵍⵔⵜⵉⵔ ⵃⵉⵔⵜⵓ ⵔⵎⵎⵉⵄ·ⵄ·.
5 ⵜⵃⵔⵜⵔⵍ·ⵓⴰ ⵔⵍⵅⵔⵉⵄⵜ·ⵄ·ⵜ, ⵏⴰ ⵜⵄⵍ·ⵉⵍⵉⵍⵜ·ⵜ ⵜⵔⵔⵍⵔⵏⵜⵔⴰ ⵜⵃⵔⵅⵔⵍⵔⵔ·ⵄ·ⵜ ⵜⵔⵔⵍ·ⵜⵔⵔⵔⵜ: ⵃⵎⵏⵜⵉⵎⵖ, ⵃⵔ ⵎⵍⵔⵜⵉⵔ ⵔⵃⵔⵜⵉⵔ ⵔⵎⵎⵉⵄ·ⵄ·.
6 ⵄⵃ· ⵟⵟⵜⵔⵔⵏ ⵃⵎⵏⵜⵉⵎⵖ, ⵄⵎⵍⵅⵔⵉⵄⵔⵍ; ⵃⵔⵍⵔⵏⵔⵔⵜ· ⵜⵃⵔⵔ ⵅⵔⵔⵜ ⵄⵔⵔⵜ ⵄⵔⵔⵜ ⵔⵔⵔⵜ ⵔⵔⵔⵜ ⵔ

15 ᓂᒪᓐᖅᐃᓕᐊᓗ ᓴᓐᑌᐤ ᐸᐱᓐᑯᖅ ᐱᖅᓐᖅᓂ; ᑭᓇ ᓂᑌᖅᓂ ᓂᐸᓕᖅᓂ ᐃᓐᔪᓂᐤ; ᐅᑯᓗ ᑲᐲᐱᐯᓗᐊᓐ ᓂᐳᐃᓂᓂᑯᖅ.

16 ᑭᑫᒪ ᐊᑎᒪᓚᓗ ᓂᑲᐲᓂᐧᐃᖅᖅᓚᓗ; ᐅᒪᐊᑎᐊᐃᓂᓂᐃᓚᐤ ᐅᒪᒋᑎᓚᓗ ᓂᑲᐲᓂᓂᐅᑯᓂᖅᑯᓂᐳ; ᕿᖅᑫᒪᓚᓗ ᑭᓇ ᓂᐃᓚ.

17 ᓂᖅᑲᐲᐃᓐᖅᑐᓗ ᖅᖅᐲᓂᐤ; ᓂᑲᐲᖅᓇᓂᐃᓚᕈᖅᓗ ᑭᓇ ᓂᑲᐲᖅᐃᓚᖅᖅᑕᖅᓚᓗ.

18 ᒪᑎᓇᒪᐃᐊᓗ ᓂᓚᐃᓂᖅᖅ, ᑭᓇ ᐃᐅᓐᓂᓂᓐᓂᓗ ᓂᓚᐃᓚᐲᐅᓂᓂᐤ.

19 ᒪᖅ ᐅᖅᐃᓐᖅ ᓇᐃᓐᓂᒥ, ᐅ ᖅᑎᐯᓴᖅᑲᐲᓗᓐᓗ; ᐅ ᓂᒪᓐᖅᐃᓐᓂᐃᓗ, ᑭᓴᐋ ᐊᓐᓂᐲᐃᐅ.

20 ᓴᓐᐱᑎᓂᓗ ᓂᑕᐲᓚ ᓂᒧᖅᓂᓚ ᐅᐲᓂ; ᑭᓇ ᓂᓴᐲᐲᐊᖅᓗ ᐅᖅᓀᐲᐲᐅᐃᓂᐃᓂᓚ ᐊᑎᑦ ᐅᐲᓂ.

21 ᐱᒪᑭᐲᐃᓗ ᒥᓂᐱᓂᐤ ᐅᑐᓂᓚ ᐅᐲᓂ; ᑲᑫᒪ ᑭᑫᐲᐯᐳᑕᐃᓐᓗ ᐅᑌᖅᖅᓂᓚ ᐅᐯᖅᓂᐃᐃᑌᐤ ᐅᐲᓂ.

22 ᓂᖅᐃᓐᐲᒪᓂᐊᓐᓗ ᑭᐃᓐᐲᐊᐃᓂᓂᐤ ᓂᓂᓴᓇᓗ; ᓯᖅᓐᒥ ᒪᓂᐊᓐᑲᐲᐃᓐᓂᓚ ᑭᖅᒪᒥᑎᑎᓂᓐ.

23 ᑭᖅᓂᐤ ᖅᖅᓂᐳᓂᓂᑐᓗ ᖅᑎᐯᓴᐲᑲᑫᓗ, ᒪᒥᐲᑎᑎᓚ; ᖅᐲᑭᐤ ᑫᖅᑭ ᐅᑦᐊᓂᓂᓕᓴ, ᒪᒪᓐᓂᐊᐲᐃᓚ; ᑭᓇ ᖅᓂᓐᓂᓂᓂᒥ, ᖅᐲᑭᐤ ᑭᖅᓂᐤ ᐃᓐᐳᐅᐃᓐᓂᓚ ᐅᖅᖅᓂᐊᑭᓂᐃᐅᓐ; ᐅᑦᐊᓂᓂᓂᓕᓴ ᐅᑦᐊᓂᓂᓕᓚ.

24 ᑲᑫᒪ ᓇᒪᐃᓐᓗ ᑭᐲᒪᓴᓐᐱᑦ ᑭᓇ ᑭᐲᐸᖅᓂᑦ ᐅᖅᖅᓂᑦᑭᓂᐃᓂᓗ ᐅᖅᖅᓂᑦᑭᓂᐃᓂ; ᐊᐳᐣ ᓇᒪᐃᓐᓗ ᖅᓂᐊᑦᐯᓂᐤ; ᒪᖅ ᑭᓐᓂᐃ ᒧᐃᓐᒪᓂᓂᐤ ᐅᖅᖅᓂᑦᑭᓂᐃᓂᓂᓚ ᐅᖅᖅᓂᑦᑭᓂᐃᓂᓂ.

25 ᑭᓀ ᑭᖅᒪᒥᐲᑎᑎᓂᓂᓗ ᑭᐲᓂ ᒪᐊᓂᑭᐲᐃᓐᐃᓂᓂᓚ; ᓂᖅᑎᐸᐲᐅᓂᓂᓂᓗ ᐅᑕᐸᒪᓚᐱᓂᓗ ᖅᓂᐸᓐᓂᓂᓂᓗ ᐅᑕᐸᒪᓚᐱᓂᓗ ᑲᖅ ᐅᑭᐲᐃᖅᖅᓂᓂᓗ ᐅᑕᐸᒪᓚᐱᓂᓗ.

26 ᐅᓇᓐᖅᑎᓴᐃ ᖅᑕ ᑭᐳᓂᐊᐃᓂᓗ ᑭᓇ ᖅᑕ ᑭᓐᐳᐊᐃᓂᓗ; ᖅᑕ ᒪᒥᐲᑭᐊᐃᓂ ᖅᑎᐯᓴᐲᑲᑫᓚᓗ ᖅᑎᐯᓴᐲᑲᑫᓚᓗ ᑲ ᓇᓴᐅᓇᓴᓂᓗ; ᑭᑌᐲᐃ ᖅᑕ ᐱᒪᑎᓂᒪᒪᖅ ᖅᑎᐯᓴᐲᑲᑫᓚᓗ.

27 ᒥᓂᐳ ᐅᓐᖅᒥᓂ ᖅᑕ ᑭᐳᑭᓂᐯᐅᐊᐃᓂᓗ ᑭᓇ ᖅᑕ ᑫᐃᓐᐯᐅᐊᐃᓂᓗ ᖅᑎᐯᓴᐲᑲᑫᓚᓗ; ᑭᓇ ᖅᐲᑭᐤ ᖅᐸᐃᓐᐯᐅᐊᐃᓂᓗ ᑭᖅᓂᐤ ᐅᑭᐲᐃᑲᖅᑲᑫᓚᓗ.

28 ᑲᑫᒪ ᐅᑭᒪᐃᓂᐃᓂᓗ ᖅᑎᐯᓴᐲᑲᑫᓗ ᐅᑕᐸᓂᓗ; ᑭᓇ ᐃᓐᓂ ᐅᓇᓂᐊᐃᓂᑌᐤ ᐊᐅᓂᓂᓂᐊᐃᓂᓗ.

29 ᖅᐲᑭᐤ ᖅᐃᓐᓂᓂᑭᓂᓗ ᐊᐳᓂᓂᓂᓗ ᐅᑯᓂᓂᓗ ᑕᑭᓐᓂᓂᓗ ᑕᑭᓐᓂᓂᓗ ᑕᑭᓐ

ᓂᒃᓴᓂᐅᐱᐃᓕᓐᓂᑦ, ᑭᒃᑯ ᐅᒃᐃᓕᓐᓄ ᓂᓈᑎᓇᒃᓴᓇᓐ ᓂᒃᓵᓐᔪᐃᓕᓐᓂᒃ.

3 ᐅᐅ, ᑭᒃᑯ ᐅᒃᐃᓕᓐᓄ ᐊᐃᓕᓐᓵ ᑲᐯᓗᐃᖏᑦ ᑲᑎ ᓇᓂᐯᐃᓕᓐᓂᓪᓕᐊᓕᓐᓵ; ᑭᒃᑯ ᑲᑎ ᓇᓂᐯᐃᓕᓐᓂᓪᓕᐊᓕᓐᓵ ᐊᓂᓂ ᐱᐃᓂᓂ ᑲᒃᓂᓐᔪᑎᒃᓵᓂ.

4 ᓴᓪᓕᐊᓕᓐᓵ ᑭᓐᓄᖏᓐᓇᓐᓵ, ᐅ ᒃᓂᐯᐃᓐᓕᖅᓵᓐᓄ; ᑭᓐᑭᓇᐅᓐᓕᐃᓐᓵ ᑎᒣᓂᓇᐃᓵ,

5 ᑭᓐᑭᓇᖏᐃᓐ ᑭᐯᓪᐃᓂᓂᓐ, ᒪᓇ ᑭᓐᑭᓇᖏᐃᓐᓕᐃᓐᓵ; ᑎᓄᒪ ᑭᓗ ᑭᓴᒪᓂᔨ ᒪᐱᒪᒋᐢᐃᓐᓕᓗᓐ; ᑭᓗ ᒃ ᐯᖖᐃᓐ ᒪᐯᑭᓐ.

6 ᑭᓐᑭᓇ, ᐅ ᒃᓂᐯᐃᓐᓕᖅᓵᓐᓄ, ᑭᓇᓐᐱ ᑭᓴᐃᓐᓂᓪᓕᐃᓐᓵ, ᒪᓇ ᑭᓴᑭᒋᐢᐃᓐᓕᐃᓐᓵ ᐅᐱᐅᓐᓕᐃᓐᓂᓂ ᑭᓴᐃᓐᓂᓪᓕᐃᓐᓵ; ᑎᓄᒪ ᒃᓗᓐ ᑭᒋᐯᖖᐃᓐᓕᐃᓐᓵ ᑭᓐᑭᓇᖏᐃᓐᓕᓐᓵ ᐅᐱᐅᓐᓕᐃᓐᓂᓂ ᑭᓐᑭᓇᖏᐃᓐᓕᖅᓵᓐᓄ.

7 ᐅᒃᐃᓕᓐᓵ ᑭᓐᑭᓇᔪᓐᓂ ᓂᒪᑎᐃᓐᓂᑎᐃᓐᓵ ᐁᖖᐅᓐᓕᐃᓐᓂᓪᓕᐃᓐᓵ ᐅᖖᐅᓐᓕᐃᓐᓂᓂ ᐅᓐᓂ, ᐊᐳᖅ ᐅᓴᐯᖖᐃᓐᓕᐃᓐᓂᓂ ᑭᓐᑭᓇᖏᐃᓐᓕᖅᓵᓐᓄ ᐅᓐᓂ, ᐅᑎᓐᓂᓐᓕᐃᓐᓵ

ⵙⵓⵎⴰⵏⵜⴰⵏ ⵏⵛⵉⵏⵜⴰⵏⵔ; ⵔⵅⵔ ⵔⵏ ⵙⵏ-ⵛⵔⵔⵏ ⵏⵔⵛⵉⵏⵜⴰⵏ ⵏⵛⵉⵏⵜⴰⵏ ⵔⵏ ⵏⵔⵛⵉⵏⵜⴰⵏ; ⵙⵏⴰⵏⵜⴰⵏ, ⵔⵅ, ⵙⵏⴰⵏⵜⵔⵛⵉⵛ ⵏⵛ ⵏⵔⵔⵏⵔ ⵏⵙⵔⵛⵔⵏ.

7 ⴰⵅⵔ, ⵔ ⵏⵙⵔⵛⵔⵏⵔ, ⵏⵛⵉⵛⵉⵔⵔⵏⵛ; ⵔⵏ ⵔⵙⵏⵔⵔ, ⵔⵏ ⴰⵛⵔⵔ.

8 ⵔⵛⵏ ⵏⵔⵓ·ⵔ, ⴰⵔⵅⵓⵔⵔ; ⵙⵓⵔⵔ ⵔⵔⵔ-ⵔⵙⵏ, ⵔⵛⵔⵛⵔ, ⵓⵔⵛⵔⵔⵏ, ⵙⵏⴰⵔⵅⵓ.

9 ⵔⵏⵅ·ⵏ ⵏⵛⵉⵔⵔ·); ⵔⵏⵅ·ⵏ ⵔ·ⵏ ⵔⵔⵓⵛ-ⵏⵏⵔ, ⵔⵛⵉ·ⵔⵔ·ⵙ; ⵔⵔⵔ"ⵙⵔ"ⵏⵔⵔ·, ⵔ ⵔⵏⵔ·ⵛ ⵙⵏⵔⵔⵔ"ⵔⵔ·.

10 ⵔⵛⵉ ⵅ"ⵉⵔ· ⵏⵔ ⵙⵏⵔ· ⵔ·ⵏⵙⵛ·ⵉ·, ⵏⵓⵏⵛⵔⵔⵏ·ⵛ, ⵙⵏⵔⵔⵏⵓⵙ.

11 ⵔⵛⵔⵅ"ⵔⵔⵔⵔ·ⵔ ⵔⵓⵛ"ⵉ·ⵔ·), ⵔ ⵏⵓⵏ-ⵛ"ⵛⵔⵔ·, ⵏⵔ ⵔⵏ·ⵛⵔⵔ·, ⵙⵅⵓⵔ-ⵅⵏⵏⵏ·ⵛ, ⵏⵔ ⵔⵛⵔⵔ"ⵔⵔ·.

12 ⵔⵏⵅ·ⵏ <ⵔⵓⵙ· ⵔⵓⵏⵛ"ⵛⵅⵔ·ⵙⵛ·ⵛ ⵙⵅⵓⵏⵅⵏⵏⵛ; ⵔⵔⵔ ⵔⵔⵅ"ⵔⵔⵛⵛⵔ"ⵔⵛ, ⵙⵅⵓⵔ-ⵅⵏ·), ⵏⵔ ⵏⵔ"ⵔⵛⵛ·ⵛ, ⵏⵔ ⵔⵔⵛⵔⵔ"ⵔⵔⵔ·.

13 ⵙⵏⵔ"ⵅ"ⵓⵔⵙ ⵔⵛⵔ; ⵔⵏⵅ ⵔⵔ"ⵉⵔ·"ⵛⵅ-ⵅ·<ⵏ, ⵔⵔ ⵅ·<"ⵛⵅ· ⵔⵛⵅⵔⵅⵔⵔ·, ⵏⵓⵏⵛⵔⵔⵏ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵏⵓⵏⵛⵔⵔⵏ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵏⵔⵔⵏⵔⵔ.

14 ⵔ"ⵔⵛ ⵏⵓⵏⵛⵔⵔⵏ; ⵔⵛⵏⵔ·ⵛ"ⵛⵅ, ⵔⵔⵅ ⵏⵛ ⵔⵛⵏⵓⵔ·ⵔ"ⵉⵔ ⵔⵓ"ⵛⵔⵛ; ⵔ"ⵛ ⵏⵓⵏⵛⵔⵔⵏ, ⵙⵓⵎⵅ·).

ⵍⵏⵔ ⵔ·ⵔⵅⵉⵛ ⵅⵔⵛⵏⵔⵔⵔ.

1 ⵔⵔⵅ ⵔⵏⵍⵔ·ⵔⵛⵅⵓ, ⵔ ⵏⵙⵏⵛⵔⵔⵏ, ⵙⵔⵛⵅⵛⵔⵛ; ⵔⵏⵅ·ⵏ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

2 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

3 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

4 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

5 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

6 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

7 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

8 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

9 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

ⵍⵏⵔ ⵔⵛ ⵙⵓⵎⵅⵔⵛ.

1 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

2 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

3 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

4 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ; ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

5 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

6 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

7 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

8 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

9 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ.

10 ⵔⵛⵔ ⵏⵛⵔⵔⵅ·ⵔ, ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ ⵔⵛⵔⵔⵅ·ⵔ

4 ⵙⵃⵊⵛⵉ ⵃⵎⵎⴰⵜⵜⵏ, ⴷ ⵖⵏⵚⵙⵔ ⴷ ⵜⵄⵎⵎⵓⵍ, ⵔⴰ ⵄⵄⵛⵊⵔ ⵔⵜⵜⵖⵔⵣⵜ ⴷ ⵜⵄⵎⵎⴰⵏ.

5 ⵔⵖⵍ ⴷⵖⵔⵚⵙⵔⴰⵏ ⵍⵔⵏⵔ ⴰⵙ ⵍⵔⵚⵔⴰⵔ; ⴷⵔⵛⵜⵖⵙⵚⵍⴰⵙ ⵍⵍⵎⵔⴰⵙⵙⵔ; ⵍⵊⴰⵏ ⵚⵍⵔⵚⵔⴰ ⵔⵜⵜⴰⵏⵛ, ⵍⵃ ⵔⵏⵚⵙⵔⵍⴷⵏ ⵚⵙⵔⵔⵉⵃ ⵔⵜⵜⵖⵔⵣⵜ.

6 ⵙⵔⵚⵙⵛⵊⴷⵔⴰⵙⵙ ⵍⵃ ⵙⵖⵜⴷⵚ, ⵄⵍⵄⵙⵜ ⵙⵃⵙⵔⵚⵙ.

7 ⵓⵄⵔⵜⵔⵖⵣ, ⵖⵔⵛⵜⵖⵙⵚⵍⴰ ⵖⵖⵜⴷⵔ ⵍⵛⵃⴰⵜⵃⵛⴰⵜⵛ ⵙⵚⵙⵔ; ⵖⵖⵜⵃⵣ ⵜⵙⵔ ⵙⵖⵜ-ⵔⵙⵛⵃⵓⵔⵜ.

8 ⵖⵖⵜⵍⴰⵙⵊⵛⵏ, ⴷ ⵓⵄⵔⵜⵔⵖⵣ; ⵔⴰ ⵃⵎⵎⵔⵜⵔⵖⵣ ⵙⵖⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

9 ⵅⵃ: ⵚⵛⵔⵜⴷⴰ ⵜⵜⵚⵙ ⵙⵔⵜⵜⵙ, ⴰⵛⴰⵜ ⴰⵏⵜⵓⵃⵛ ⵚⵙⵏⵜⵃⵛ? ⵙⵙⵛⵖ ⵣ ⵚⵃⵍⵔⵜ-ⵔⵔⵙ? ⵃⵛ ⵚⵏⵛⵊⵍⵃⴷ ⵣ ⵖⵛⵜ.

10 ⵄⵏⵛ, ⴷ ⵃⵎⵎⵔⵜⵔⵖⵣ, ⵖⵎⵍⵅⵖⵔⵏ; ⵓⵎⵔⵔⵜⵔⵖⵣ, ⵛⵔⵜⵜⵏⵜⵔⵏ.

11 ⵖⵖⵅⵜⵔⵖⵣ ⵙⵜⵜⵍⵔⵚⵙ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵔⵜⵜⵖⵔⵣⵜ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

12 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ ⵔⵜⵜⵖⵔⵣⵜ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵔⵜⵜⵖⵔⵣⵜ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

13 ⵔⵖⵍ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

14 ⵍⵃ ⵔⵖⵜⵜⵍⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

15 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

16 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

17 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

18 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

19 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

20 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

21 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

22 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

23 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

24 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ; ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

ⵄⵃⵊ ⵙⵛⵊⵔⵚⵙ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

1 ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ ⵙⵔⵜⵜⵍⴰⵙⵔⵚⵙ.

2 ʌᔅ·⊳ᐢ⊿ᓯ⁄ᐤ ᐊ⊲ ᐊ⊳⁄⊳⊳ᐤ ∇Ь ⊥ᒪ⊿ᑦ-ᑎ⊿·ᐢ Ь ᐊ⊲⁄ᒥᒥ⁄ Ьᑎᐅᐳᒋᑫᐳ⁄, ᒥ⊲ ⊳⁄ᑦ-ᑲᐢ⁄ᔅ ∇Ь Ь ᑭᑭᐢЬ⁄ ЬЬ⊰ᔅᒥ⁄⊿·ᐢ.

3 ϑ⅄ᐢ⁄⊃∇·Ь⊃ᔅ, ᔅᐢЬ⊲ ᐊᑎ Ь⁄ᔭᓄᔅЬ·⊲· ∇ᐢ⁄∨ᐢ⁄⊿ᓯ⁄ᒉᐢ⁄ Ь⁄∨⁄ᒪᐢ ⊳ᐢᒪ.

4 ᒋϑ⊥ ∇ᐢ⁄ᑭ⁄Ьᔨ ᒥ⊲ ∇ᐢᑎ⅄ᐢЬᔨ ᑭᑭᐢᒪ ᔅ⁄ᐢ-⊿⁄ᔅ⁄ᔅЬ⊿ᐢ; ᔅ⁄ᑭᐢ⊿ᐢЬ⁄ᐢ ⊿⁄ϑ·ᐢ⁄⊰⁄⊳⁄ᐢ ⁄⅄ᐢᔅ⁄ᔅ-∇ᐢ⁄ᔅ⅄ᐤ Ь⊿⁄⊿ᐢᔅ⁄ᑌᔨ. ⁄ᐤ⊲.

5 ⁄ᑭ⊿·ᐢᓯ⊥ᑎᐢ ᔅ⊥⁄ᑎᔨᓯ⊥⊿·ᐢ, ᒥ⊲ ᔅ⊥⁄ᑭ⊿-ᑎ⊿·ᐢ ⊲⊥⊿·Ь ᔅᑭᐢЬ⁄ᐢ. ᔅᑭᐢ⊿⁄·ᐢ, ᔅЬ-⊿·ᐢᓯ⊥⁄⊿·ᐢ ᔅ⊲·ᔅᔨᓯ⊥⊿·ᔅ⁄⊳⁄ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐳ; ∇⊿⁄ ⁄ᑭᐢᐳᓄ⊳ᐢᑌᐢ ᔅ⊥⁄ᑎᔨᓯ⊥⊿·⊲. ⁄ᐤ⊲.

6 ᐅ⊥ ⊳ᐢᒥ ᑕᐢ) ᐊ⊿·Ь᐀ Ь ⊲Ь⊥ᐢᒥ∇⊲·∩⁄⁄ ᑭЬ⊲Ь⊥ᐢᒥ∇ᔨᐢ⁄ ⅂Ь·ᐢ Ь⁄ᑦ ᑭᐢᒥ⊥ᐢЬЬ⊿·Ь᐀; ᑫᐢᑎᑭᐢ ∇ᐢᑭᐢᒥ⊥ᔨЬᐢᒥᑫᐢᑭ ᔅ⁄⅄ᐢᑦ, ⊿⊥⊿·Ь ᑭ⁄ᔅ⁄ᔅ Ь⁄ᑦ ⊿⊰⁄ᐢ.

7 ᑭᐅ ᔅЬ⁄⊿·ᐢ; ᑭЬᒥᔅᑫ·⊿⊥⊿·ᐢ ᐊ⊳-ᒥ⁄⊿·ᐢ; ᑭЬ⊲·ᔨЬᔨ⊿·ᐢ ᕿᐢ⅄∩⁄ᔅ∇·⊿· ⊿Ь-⊥⊿ ⊳ᐢᒥ. ⁄ᐤ⊲.

8 ᑭЬ⊿ᔅ·ᐢᐊ⊥ᑎᐢ ᒥ⊲ ᑭЬᑭᐢᑭ⊿ᐢᐊ⊥ᑎᐢ ⊿∪ ϑ⊿⊃ᐢᐳᐢ; ᑭЬᑭᐢᑭ⊿ᐢᒪ⊿ᑦ⊿·ᔅᑭ⁄ᐢ ⊳ᐢᒥ.

9 ∇Ь⊿·⊥ ⊿ᐢ⅄⊿ᐤ ᒥᔨᑎᔅ, ⊲ᐳᐢ ·⁄⁄ᒥᒥᔨᑎᔅ, ∇Ь Ь⊳ᔅ⁄ᐢᒪ⊿·ᔅᒥᐢ; ⊳ᐢᔅ⊲·⊲· ϑᒥᒥᒥ-⊿⊥ᐢ⁄ ⁄⅄ᐢᔅ⁄ᐢЬᔨ ⊳ᐢᒥ, ∇Ь ⁄ᔅ⁄ᔅᐢ Ь⁄ᑦ ⊿⁄ᐢ⁄ϑᔨ).

10 ᒥᐢᒪ ᒥᐢᑭ⊳∇·⁄⊿·⊿ Ь⁄ᑦ ⊳∩ᐢᑎЬ·ᐢ ⊳⊥⊔∩⅄ᐢ; ⊥Ь ⊲⊿ Ь⊥ᒥ⁄ᐢᒪ⊲·⁄ Ьᑎᐅᐳᒋᑫᐳ⁄, ᑭЬ ⁄ᔅ⁄ᔅ⁄ᐢ Ь⁄ᑦ ⊿⁄ᐢ⁄ϑᔨ).

11 ⊥⊥ᐢᒪ⁄⊿ᒥᐢ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ, ᒥ⊲·⊲·⊥ᐢ ᒥ⊿, ⁄ᔅ⊲·ᐢ·⅄ᐢ Ь⊿⁄∇·⁄⁄⊿·⁄⅄ᐢ; ᒥ⊿ ϑᐢᔅᑫ·ᐢ ϑ⊿ᐢ⊿ᐢ⁄⊿·ᐢ ⁄⁄⊿·⁄⅄ᐢ, ᑫᐢᒪᔅ ⁄ᔅ⁄ᔅᐢ Ь⁄ᑦ ⊲·ᐢ⁄ᑫᐢᑎᐢ, ᑫᐢᒪᔅ ⁄ᔅ⁄ᔅᐢ ЬЬ·⅄ᐢ-⁄⁄ᒥ∇⅄ᐢ.

⊿Ь⊥⁄ ᔅᐢ⊃⊥⊲⊿ᔅ ᔅᐢ⊃⅄ᐢ.

1 ⊲⅄ᔅ⁄·∩ᐢ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ, ᐅ ⁄ᔅ⊲·ᔅ Ь·⅄ᐢᔨ ᐢ⁄ᑦ∩⁄⊿ᐢ⅄ᐢ: ⊥ᑫ⊥ ⊥⊲ᐢᒥ⊥⊲∇·⊿·⁄ ⊿⊿ᐢᐢЬЬ·ᐢ ⊳Ь·⁄ᐢ⁄Ь·∩⅄ᐢ.

2 ⊥⊲ᐢᒥ⊥⊲ᐢ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ, ᑭᐢᒥᑫЬᔅᐢ; ᔅЬ·⊥ᐢ⁄ᔅ ⊿Ь⊥⊿⁄·Ь⁄ ⊳ᐢᒥ ᒥ⊿ ⊿Ь⊥⊿⁄·Ь⁄ Ь⊲⊲⁄ᔅ⁄·-⅄ᐢᒥᑫ⅄ᐢ.

3 ᔅЬ⊥ᐢ⁄ᔅ ⊳ᐢᑭ ⊿Ь⊥ᔅ⊿ᔅ; ⊥⊥ᐢᒪ⁄ᔅ∇·∇·-⁄⁄ᒥᑫᐢ Ь⁄ᑦ ⁄ᔅ⁄∇·ᐢ.

4 ⊲ᑫ⊥ ⊳∩∪·⊿·⁄ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ Ь·⅄ᐢЬ·⁄; ᒥ⊿ Ь⁄ᑭ⅄ᐢ ⊳⊲⁄⊃ᐢᑫ⊿·⊿ ⁄ᔅ⁄ᒥᒥ-Ь∪⊳ᔅ⁄·.

5 ⅄ᑭᒥ⁄ᔅ Ь·⅄ᐢᔨ ⊿⁄ᔅ∇·⅄⁄⊿·⁄ ᒥ⊿ ⊳⊿⁄⁄·-⁄ᔅ∇·⊿·⁄; ᐊᐢᑭᐢ ⅄Ь⊃ᑭᔅ⊰⅄ ⊳⊲⊥⁄·∩⁄⁄⊿·⁄ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄.

6 ⊳∩∪·⊿·⁄ ⊳ᐢᒥ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ ᑭ⁄ᔅЬ· ᑭᐢᑭ⁄ᒥ-ᑭЬ∪⊲·; ᒥ⊿ Ь⁄ᑭ⅄ᐢ Ьᑭᐢᒪ⊿·ᔅ⊳⁄ ⊳⊃ᔅᐢ ∇ᐢ⊳ᐢᒥ ⊰ᐢᐊ⊃⊲ᐢ.

7 ⊥⊲·⅄⁄⊿⊿⊰ ᔅ⁄⅄ᔅ ᑭᐢᒥЬᑭᐢᐢ; ⊥⊥⊿·⊲ᐊᐢ⁄ᐤ ∩⊔ᐢᔅ⁄·⅄ ⊲ᐊᐢ⁄ᐤ⁄ᔅ⊳⊔⊲ᔅᐢ.

8 ᑭᔅ⁄ ᒥ⁄∇·⊲ᐊ Ьᐢᒥ Ьᔅᐢᐢ⊰ᔅ⊳ᐢᒪ Ьᑎᐅ-⊳ᐢᒥᑫᐢ; ᑭᔅ⁄ Ьᐢᑭ⅄ᐤ ⊲ᐊᑭᐢᐢ Ь⊿⊳⊰ᑭᑭᒪ Ьᑦ ⊿ᔅᒥᑭᐢ⊃⁄·⊲·⅄ᐢ.

9 ᒋϑ⊥ ᑭᐢ⊲⊥⁄ᔅ, ∇⊿⁄ ⊥Ь ᑭᐢ⊿ᐢᑭᔅ⊿ᔅ; ᑭᐢᒥ⁄ᐢᑭᐢ⁄⊿ᐢᒪ⊿·Ь⊰⊿·⊥Ь⊲ᐢ.

10 Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ ⊿⊥ 9Ь: ⊿∪⊳ᐢ⁄⊿ᐢᒪᔅ⁄ ⊳∩ᐢ⊰-⁄⊿·⊿·ᔅ⊿ᔅ⁄ ∇Ь Ь⊲⊲⁄⊳⊲⁄⊿ᔅ⁄; ⊿⊥ ᔅ⁄⁄⊰⁄⊲·∪-⊳ᐢᒥ⁄⊿ᐢᒪᔅ⁄ Ь ⊿∪⊳ᐢᒥ⁄⊿ᐢᒪ⊳⁄ Ь ⊿⊥⁄∩⁄⁄⊳⁄·.

11 ⊳Ь9ᐢ9·⊿·ᐢ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ Ь⁄ᑫ9 ᔅ⊰⊿·-⊥Ь⁄, ∇⊿⁄⊥⁄⊃⊰⊳⊿ᔅ⁄ ⊳∪ᐢᒪᐢ Ь⁄ᑭ⁄ᔅ Ь⁄ᑦ ⊿ᔅᒥᐢ⊃⁄ Ь ⅄⊥∩⁄⁄⊿·.

12 ʌᔅ·⊳ᐢᓯ⁄⊿·ᐢ ⊲⊳⁄⊿⊳⊰⊿·ᐢ Ь ⊳⁄ᑭᔨ-⊥⊰ᔅ⊃⊥⁄ᐢ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄; ᒥ⊿ ⊲⊳⁄⊿⊳⊰⊿· Ь⁄ᑭ"⊿·⁄⊿ᐢ⁄, ⁄⁄ ⊳∩∨⊳ᐢᒥᑭЬ⊰⁄.

13 Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ ⁄ᒥᑭ⁄⁄⊿ᔅ ⊳ᐢᒥ Ь⊿⊲·⅄° ⊲·⊰⊿° Ь"⁄Ь⊳° ⊿⊳⊰⊿⊳⊿·⊿⁄ᔅ⊿.

14 ⊳∩ᐢᓯ⊿·⊰ᔅ ⊳ᐢᒥ Ь⊿⊲·⊰⊿° Ь"⁄Ь⊳° Ь⊳⊰ᐢᑭ⊳⁄ ⊲ᐢᑭ⁄.

15 ᓯ⅄ᐢ⊿ᐢ ⊿⁄ᒥᓯ⊲·° ⊳∪ᐢ⊿⊳⊲·; ⊥⊓⊃⊰-⊳ᐢᒥ⊐·° Ь"⁄Ь⊳° ⊳⊰⊃ᐢ⊰⊿⊿·⊰⊳⊲·.

16 ⊿⊥⊿·⅄ᔨ ᒥᐢᒥ⊳ᑭ⊥° ᑭᐢ⅄⊥⁄ᒥᐢᐢ⊿ᔨ ᒥᐢᒪ⁄ ⊳⊿⊃⊰⊰⊳⊲·; Ь⁄ᑭᐢᒪ⊳ᐢᓯ⁄⊿⁄ᔅ⁄ ⊲⊳⁄⊿⊳⊰⊿° ⊿⊥-⊿·⅄ ⊰ᐢ⅄∩⁄ᔅ⁄ᔅ ᒥᐢᒪ⊿ ⊥ᐢЬ⊿·⁄⊿·⊃.

17 ᒥᐢᒪ⊰⊓ᐢ ⊿⊥ 9Ь: ⊿∪⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ Ь⁄ᑦ ᑭᐢ⊳ᐢᒥ ⊰ᐢ⅄⊿⊿⊰⊿·ᑭ⊰; ⊲⊃ᐢᒥ ⊿⊥⊿·⅄ Ь⁄ᑦ ⊰ᐢ⅄-∩⁄⁄⊰° ⊲⊿·⅄ ⊳⊳ᐢᒥ ⊥ᐢЬ⊿·⁄⊿·⊃ ⊳ᐢᒥ.

18 ᑭᐢ⁄, Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ Ь⊿⊲·⊰⊿° Ь"⁄Ь⊳° Ь⁄Ь⊿ᐢᔅ⊰⊳⊰⊿ᒥ⁄, ⊲⊰⊿ᑭ Ь⊲ᐢ∨⊳ᐢᒥ⊰⊿ᒥ⊳⁄ ⊳⊳⊰⊲⊃⊲·-∩⁄⁄⊿·⊃;

19 Ь⁄ᑦ ⊰ᐢ⅄∩⁄⁄⊿⊥·⁄ ⊳⊂ᐢᒪ⁄ᒥ⊿⊲· ⊰⊃⊿·⊰ᔅ ⊳ᐢᒥ, ᒥ⊿ Ь⁄ᑦ ⅄⊥⁄ᑭ⁄ Ь⊲·ᐢЬ∪⊿·⊰ᔅ.

20 ⊰⊂ᐢᒪ⁄⊿⊿⊲⁄ ∨ᐢ⊿ᐢ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄; ⊿·⊳ ⁄⊰⁄⊿ᐢᒪ⊥⊿⊿⊲⁄ ᒥ⊿ ⊿⊂⊰·Ь⊰⊿⊲⁄.

21 ⁄ᑫ⊥ ⁄∪ᐢ⊿⊿⊲· Ь⁄ᑦ ⊓⊳⊲·∩⅄, ⁄ᑫ⊥ ⁄⁄⁄ᒪ⊥⁄⊃⊃∪⊿⁄ ⊳Ь⊿⁄ ⊿·ᐢᓯ⊿·⅄.

22 ⁄⁄⊰ᑦ ⁄⁄⁄⊰⊲·∩⁄⊿·⁄ ⊳ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⊳⁄, ⊰Ь⊿·⁄⊿⊿⁄, Ь⊿⁄ ⊲ᐢ∨⊳⊥⊃⊂⊂ᐢ.

⊿Ь⊥⁄ ᔅᐢ⊃⊓⊲⊿ᔅ ᔅ⊳⅄ᐢ.

1 ᔅЬ⊓⊿⁄⁄⊰° Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ ⊥⅄ᐢ; ⊳⊥⊓ᐢ-⁄⁄⊓⊿·⊃ ᑕᐢᒥ Ь⁄ᑦ ⊲⊳⁄⊳° ⊰⊃⊰ᐢ.

2 ⊰⊓ᐢᒪ⁄ᔅ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄ Ь⁄ᑦ ⊳ᐢᒥ ⊥⊓ᐢᒥ⊥⁄; ⊳Ь⊂ᐢᒥ∪⊳⊥⁄ Ь⁄ᑦ ∨ᐢᒪᔅ, ⊲⊿⁄ Ь⁄ᑦ ⊥⊥ᐢᒪ⁄⊿⁄⁄°.

3 ⊳ ⊰⁄ᒥᑫᐢ⊥⊿·ᐢ ∇ᐢ⊥⊓ᐢᒪ⊥ᔨ Ь∩∨⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄, ᑭ⊳ᔅ ⊥⊿⊿· ⊥⊥ᐢᒪ⁄⊿ᒪ⊥·⁄ᔅ ⊳⊿·ᐢᓯ⊿·⅄.

4 ᔅᑭᐢᓄ⊰⊿·° Ь⁄∩⊳⊳ᐢᒥᑫᐢ⁄, ᔅᑭᐢᒪᔅ⁄ ⊥Ь, ᒥ⊿ ᔅᑭᐢᐢ⊂⅄∩⁄ᔅ⁄ᔅ Ь"⁄Ь⊳° ᔅ⁄ᔅ⁄ᔅᒪᔅ⊿ ⊳ᐢᒥ.

5 ᑭᐢᓄ⊿·⊲ᐢᑫ⊿·ᐢ, ∇⊿⁄ ᑭᐢᒥ⊿·ᔅᑫЬ⊥⊲·⊿·ᐢ; ᒥ⊿ ⊿⊥ ᑭᐢᓄᐢ⊿·⁄⊿·ᐢ.

6 ᐊᐞᐦ ᑫᑎᒪᑭᓯᐟ ᐊᐢᓯᐢᓂᐤ ᑭᐟᒪᕒᐞᒧᐟᑫᐤ, ᐅᑯᓯᐟ ᑲᑎᐢᓯᐢᓂᐤᑭᑫᐟ, ᑭᐟᓂᐤᐢᒪᐟᑫᐤ ᑭᐟᐦᐃᒪᑭᐟᐤᐅᐞᐤ ᐅᐢᐦᐢᓯᐢᓂᐤᑭᑫᐟ, ᑭᐟᓂᐤᐢᒪᐟᑫ

ᐃᑌ·ᑭᓵ, ᐊᑯᓵ, ᐊᑯᓵ, ᑭᓐᑮᓯᑯᓱᓵˣ ᑮᑭ"ᐅ"ᑭᓵ ᑯ·ᓯᐟ-ᑌᓱᓕ.

22 ᐅᒪ ᑮᑭ"ᐊᑯ·ᐟ"ᑌᔪ, ᐅ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ; ᐅᑲᐃᓵ·ᓴ ᑭᐱ"ᔨᐅᐢ·; ᐅ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ, ᐅᑲᐃᓵ·ᓴ ᓱᑯ·ᐟᑕᒥᓕ.

23 ᑯᓐᑯᓂᓯ, ᒥᓱ ᑯᓐᑯᓱᑲ ᑲᒋ ᐅᓱᓯᐊ·ᓯᓴᓕ, ᓵᓴ ᐅ"ᑭᓯ, ᓂᑭᓴᒪᓂᔪᐟ ᒥᓱ ᓂᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ.

24 ᐅᓱᓯᐊ·ᓯᓕ, ᐅ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ ᓂᑭᓴᒪᓂᔪᐟ, ᑲᐃᓯ ᑲ·ᔨᐢᐟ ᐃᓯᓐ·ᐱᓯᓴᓕ; ᑭᔪᐟ ᐁᑲᐃᓵ·ᓴ ᓂᑲᒥᓴᐊ·ᓂᑲ·ᐟ.

25 ᑭᔪᐟ ᐁᑲᐃᓵ·ᓴ ᑲᒋ ᐃᑌ·ᐊᑯ·ᐟ ᐅᑌ"ᐃᐊᑯ·ˣ, ᐊᑯ, ᐁᑯᓯ ᑲᐃᓯᓇᑕᐁ·"ᔨ"ᑕᒪˣ; ᑭᔪᐟ ᐁᑲᐃᓵ·ᓴ ᑲᒋ ᐃᑌ·ᐊᑯ·ᐟ, ᑮᑭ"ᒥᓯᐁ·ᐁᓂ"ᐊᔭᓵ.

26 ᑭᔪᐟ ᑲᒋ ᓇᓂᐯᐃ·ᓯᐊ·ᐟ ᒥᓱ ᑲᒋ ᐅᓴᓱ-ᒥ"ᐊᐊ·ᐟ ᑲ"ᑭᔪᐢ ᐊᓂᑭ ᑲ ᒥᓯᐊ·ᐊᑕᔪᐟ ᓂᑲ·ᑕ-ᑮᓯᐃ·ᓂˣ; ᑭᔪᐟ ᑲᒋ ᑮᑭᓱᒪᐟ·ᐟ ᓇᓂᐯᐃ·ᓯᐊ·ᐟ ᒥᓱ ᒪᓕᔨᐢ"ᒋᓯᐊ·ᐟ ᑲ ᑲᑮ"ᒥᓯᐊ·ᐟ, ᑮᑭ"ᒥᓯᐊ·ᐊᑕᔪᐟ ᑲ ᑲᑮᓱᒪᐟ·ᐟ.

27 ᑭᔪᐟ ᑲᒋ ᓴᓴᕐᐊ·ᐊᐟ ᐊᐃᓐᐱᐢ ᒥᓱᐊ·ᑕ"ᑭᔪ, ᒥᓱ ᑲᒋ ᒪᒪ"ᒋᓯᓯᐊ·ᐟ, ᑲ ᒥᐁ·ᔨᐢᒋᑲ·ᐤ ᓂᑲ·ᑕᑮᓯᐊ·ᐟ: ᐁᐁ, ᑭᔪᐟ ᑕ"ᑭᓱ·ᐊᑕᐟ·ᓯᔨᐟ ᑲᑕᐟᐃᓐᐱᐢ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ, ᑲᒋ ᒪᒪ"ᒋᓯᓯᐊ·ᐟ, ᑭᔪᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᒋ ᒪᒪ"ᒋᓯᓯᐊ·ᐟ, ᑲᐯᑭᔪᐢ.

28 ᓂᑌᔨᓵˣ ᒪᑲ ᓂᑲᐅ"ᑭ ᓯᔨᒧᑌᐟ ᑲ·ᔨᐢᐟ ᑮᑎᑕᑮᓯᐊ·ᐟ, ᒥᓱ ᑭᒪᒥ"ᑮᒥᐊ·ᐟ, ᑲᐯᑭᔪᐢ.

ᓇᑲᒍᓇ ᓂᓐᑐᒥᓱᓵᐤ ᓂᐟᑦᓯᓕᔪᐢ.

1 ᐅᒪᑭᔪᑐᒧᐊ·ᓂᓯᐟ·ᐤ ᐅᒪᒪᓂᔭ ᐃᑌ·ᒪᑲᐟ ᓂᑌ"ᐃˣ, ᐅᑲ ᐁᐊᑲᓕᐟ ᐅᓂᑭᔪᐟᓂˣ ᑭᔭᒪᓂᔪᐊ·ᐊᐟ ᐅᑲᑭᓐᐢᐟᓵᐊᐟ·ᓂᓕᐤ.

2 ᑮᑫᒪ ᒪᒥ"ᑦᓯᒥᒥᐢ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ, ᓯᑎᒪ ᐅᓴᓱᓵᐊᐟ·ᓂᓕᐤ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ, ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ, ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ.

3 ᐅᓯᓴᒥᐅ·ᓵ ᐅᔪᓂˣ ᒪᒧᔭᐊ·ᓂᓕᔭᐊᐟ·, ᒥᓱ ᑲᑲᓂᓯᐃᓵ·ᓵ·; ᑭᐟᔪᓂ"ᒋᐤ ᑲᒋ ᓂᒋ·"ᑲᐟ, ᒥᓱ ᑲᒋ ᒥᓯᔪᒥᓕ.

4 ᑭᓯ"ᒋᐤ ᐱᓯᓵᑎᓯᐊ·ᐟ ᐅᓂᐯᐃ·ᓂˣ; ᐅᓵ"ᓂᓯ ᐃᑌ ᐁᑲ ᑲ ᒥᐊ·ᓯᓂᔭᐟ; ᓵᒪᐃ·ᓴ ᐸᑲ·ᒋᐟ ᑲ ᒪᒧᔪᐊ·ᓂᓕᔭᐟ.

5 ᑭᑭᔪᐊ·ᑎᓯᐃ·ᐟ, ᐅ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ, ᓴᓯᐊˣ ᐊᑲᐤ; ᒥᓱ ᑮᒋᑲ·ᒥᓯᐃ·ᐟ ᐅᑎᓂᒋᐟ ᐊᓯᓵᑲ·ᓵ; ᐅ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ, ᑮᒪᓵᑭ"ᐊᐊᐟ·ᓂᓕᔭᐟ ᒥᓱ ᐱᓴᓴᐤ.

6 ᑲ·ᔨᐢᒋ ᑭᑎᓯᓴᓯᐃ·ᐟ ᒋᐱᓐᐊᐟ ᑭ"ᑭ ᐊᓯᐊᑲ·ᓵ·; ᐊᐊᓯᐊᐟ·ᓯᓴ·ᐃᓵ ᑭ"ᑭ ᑎᒥᐊ· ; ᐅ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ, ᑮᒪᓵᑭ"ᐊᐊᐟ·ᓂᓕᔭᐟ ᒥᓱ ᐱᓴᓴᐤ.

7 ᒋᐯ· ᑭᑌᔨᓯᒋᑲ·ᐟ ᑮᓴᑭ"ᐃᓴᐃ· ᑲᓴᐊᐟ·ᓐᐢ-ᒋᐊᐃ·ᐟ, ᐅ ᑲᓴᒪᓂᔪ ! ᐅᐅᔪ ᐅ"ᑭ ᐊᓯᓯᔨᓂᐊ·ᐟ ᐅᑕᐊ·ᐊᓯᓯᐊ·ᐊ· ᒪᒥᓯᐅᓯᒪ·ᐟ ᑭᑕᑲ·ᓵᑕ"ᒋᑲ·ᓵᒥ-ᐁ·ᐃ·ᐟ.

8 ᓵᑭᐱᐢ ᑲᑒ ᑮᐢᐅᐊ·ᐟ ᐁᓯ ᐃ·ᔨᓵᐊ·ˣ ᑮᐊ·ᑲᐃᓵᑲᓂᐟ; ᒥᓱ ᑭᑲᒥᓂ"ᑲ·"ᒋᐊ·ᐟ ᑮᒥ-ᐊ·ᔪᒪᓕ.

9 ᑮᑫᒪ ᑭᔪᐟ ᐅ"ᑎᐟᐅᐊ·ᐟ ᐅᓂᐯᐃ·ᓂˣ ᑭᑲᐟᐃᓐᐱᐢ ᐅᑭᐟᐃᓐᐱᐢ ᐊᓯᐊᑲ·ᓵᑕ"ᒋᐊᐊᐟ·ᓂᓕᔭᐟ.

10 ᐅ ᐱᒥᐊᔭᓂ"ᒋᒪᓵᐊᐟ·ᐟ ᑮᓴᑭ"ᐃᓴᐃ· ᑭᓴᐊᐟ·ᓐᐢ-ᒋᐊᐃ·ᐟ, ᐅ ᑮᓴᒪᓂᔪ ! ᐅᐅᔪ ᐅ"ᑭ ᐊᓯᓯᔨᓂᐊ·ᐟ ᐅᑕᐊ·ᐊᓯᓯᐊ·ᐊ· ᒪᒥᓯᐅᓯᒪ·ᐟ ᑭᑕᑲ·ᓵᑕ"ᒋᑲ·ᓵᒥ-ᐁ·ᐃ·ᐟ.

11 ᑮᑫᒪ ᑭᔪᐟ ᐅ"ᑎᐟᐅᐊ·ᐟ ᐅᑕᐊ·ᐊᓯᓯᐊ·ᐊ· ᒪᒥᓯᐅᓯᒪ·ᐟ ᐊᓯᐊᑲ·ᓵᑕ"ᒋᐊᐊᐟ·ᓂᓕᔭᐟ.

12 ᑲᑭᔪᐟ ᑲᒋ ᐃᑌ·ᐊᑯ·ᐟ ᐅᑕᐊ·ᐊᓯᓯᐊ·ᐊ· ᒪᒥᓯᐅᓯᒪ·ᐟ ᐊᓯᐊᑲ·ᓵᑕ"ᒋᐊᐊᐟ·ᓂᓕᔭᐟ.

ᓇᑲᒍᓇ ᓂᓐᑐᒥᓱᓵᐤ ᑌᐸᓗᐢᐟᓴᐢᐟ.

1 ᐅᑲᐃᓵ·ᓴ ᓇᔪᑭᐅ·ᓵ"ᑭᒧᐃᐟᓂ ᐅᒪᑎᑐᒧᐊᓐᑲᓴ ᐅ"ᑭᐟ, ᐊᑐ" ᐅᑲᐃᓵ·ᓴ ᐃᔪᐃ·ᑲᑫᓵᒥᐟ ᑲ ᐊᑐᐟ-ᑲᑕ"ᑭᔪᐢ ᒪᒥᓯᐃᓐᐱᐢ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ:

2 ᑮᑫᒪ ᐃ·ᐸᐟ ᑲᒋ ᑲᐊ·"ᐊᐃ·ᐊ·ᐟ ᒋᐱᐟᓂᒋᐟ ᒪᐟᓂᒋᐟ, ᒥᓱ ᑲᒋ ᓂᐅᒪᓕᔭᓵᐟ ᒋᐱᐟᓂᒋᐟ ᐊᑐ"-ᑌᐊ·ᐟᓂᒋᐟ.

3 ᒪᒥᑭᐅᑦᐢ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ, ᒥᓱ ᒥᐁᐅᑦ; ᑌᓂᒋᐟ ᑭᑲᐅᑦᑭᐢ ᐊᑐᐟᔪˣ, ᒥᓱ ᒋᐯ· ᑭᑲᐊᓵᒥᑲᐃᓵ·ᐟ.

4 ᒥᐁᐊ·ᑎᓂᐃᓂᑦᐟ ᒥᓱ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ, ᑌᓂᒋᐟ ᑭᑲᒥᐢᐅᐟ ᑲᐃᓯ ᐊᔪᓴᓂᒧᐟ ᑭᑌ"ᐃˣ.

5 ᐸᑭᑕᒪᒪᓕᐟ ᑭᑎᓯᑌ"ᑭᑫᐟ, ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ; ᒪᒥᑭᐅᑦᐢ ᐃᑌ·ᐊᑯ·ᐟ ᑲᒋ ᐃᑌ·ᐊᑯ·ᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ.

6 ᑌᓂᒋᐟ ᓴᓴᕐᐊ·ᐊᐟ ᐃᔪᐃ·ᑲᑫᓵᒥᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ, ᑌᓂᒋᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ.

7 ᐊᑐᐟ·ᐱᑭᑦ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ, ᒥᓱ ᓯᐯᓴ"ᑦᒧ-ᐃᐟ·ᓂˣ ᐯˣᐃˣ; ᐅᑲᐃᓵ·ᓴ ᓇᔪᑭᐅ·ᓵ"ᑭᒧᐃᐟᓂ ᐅᒪᑎᑐᒧᐊᓐᑲᓴ ᐅ"ᑭᐟ, ᐊᑐ" ᐅᑲᐃᓵ·ᓴ ᐃᔪᐃ·ᑲᑫᓵᒥᐟ ᑲ ᐊᑐᐟ-ᑲᑕ"ᑭᔪᐢ ᒪᒥᓯᐃᓐᐱᐢ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ, ᑮᒪᓵᑭ"ᐊᐊᐟ·ᓂᓕᔭᐟ ᒥᓱ ᐱᓴᓴᐤ.

8 ᐅᓂᓵᐅᐟ·ᓯᐟ, ᒥᓱ ᐁᐟᐱᓵ ᑯᓯᐃ·ᐟᐅᐊ·ᐟ; ᐅᑲᐃᓵ·ᓴ ᓇᔪᑭᐅ·ᓵ"ᑭᒧᐃᐟᓂ ᓵᓂᑦᑭ ᐃᓯᐟ ᑲᒋ ᒪᒥᓕ ᐅᑭᐟᐃᓐᐱᐢ.

9 ᑮᑫᒪ ᐅᒪᑎᑐᒧᐊᓐᑲᓴ ᑲᒋ ᑭᓐᑲᑕ"ᑭᐃ·ᐊ·ᐟ; ᒪᒪ ᐊᓂᐯ ᐅ ᐯ"ᐃᑯᐟ ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᓴᓕ, ᑲᒋ ᑎᐯᓴ"-ᓯᒪ·ᐟ ᐊᑐᐟᔪᓕ.

10 ᑮᑫᒪ ᑫᐅᐱᐢ ᐊᑯᓴᐤ, ᐁᑲ ᑲᒋ ᐃ"ᑯᓯᐟ ᐅᒪᒪᓂᔪᐟ; ᐁᐁ, ᐯᐯᓴ"ᑦᐟ ᑭᑲᒪᑕᑐᓴ"ᑦᒪᒪ·ᐟ ᑲᑎᑕ"ᑭᐃᐟ, ᒪᒃ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᒋ ᐃ"ᑭᒃ·ᓂᓕᔭᐤ.

11 ᒪᒃ ᐅᓇᐟᑲᑎᐟᐊᐟ ᑲᒋ ᑎᐯᓴ"ᒪᒪ·ᐟ ᐊᐟᔪᓕᔭᐤ; ᒥᓱ ᑲᒋ ᒥᓯᐊ·ᑎᓂᐃᓂᒪᒪ·ᐟ ᑫᐃᐟᐱᐢ ᐁ·ᔨᓯᒥᓕᔭᐟ ᑭᐱᐟᐃᓵ·ᓯᐃ·ᐟ.

12 ᐅᒪᑎᑐᒧᐊᓐᑲᓴ ᑭᒧᓴᓇᐟᑦᐃ·ᐟᓂᐊᐟ·ᓂᓕᔭᐤ ᐅᑲ·ᔨᐟᐟ-ᑲ·ᑎᓴ, ᒥᓱ ᑲᑭᐟᐃᓐᐱᐢᐃᐟᓂᐊᐟ·ᓂᓕᔭᐤ.

13 ᑲᑎᐯᓴ"ᑭᑫᐟ ᑲᒋ ᔨᐢᐱᐁᐟᐤ; ᑮᑫᒪ ᐊᑯ·ᐟᐢᒋᐟ ᐅᑭᐟᑲᒥᓕᔭᐤ ᐁᑕᐟᔨᓕᔭᐟ.

14 ᐅᒪᑎᑐᒧᐊᓐᑲᓴ ᑭᐢᐊᐟᑲᑲ·ᓯᐟᑕᒪᒪ·ᐟ ᓯᒪᒃᐟ, ᒥᓱ ᑭᐟᓯᑕ"ᒪᐯᐊ·ᐟ, ᑭᐟᐢ ᐃᐢᐅᐟ·ᐟᑕ"ᐊᐃ·ᐊ·ᐟᓂᐤ ᐅᑭᐟᑎᒪᓵᐟ ᒥᓱ ᐅᑭᐟᐃ·ᑕᒪᒪ·ᐟ ᑲᒋ ᐃᑯᐟᑕ"ᐊᐃ·ᐊ·ᐟ, ᑭᐟᐢ

ᐅᑌᐃᐊᑯ·ˣ, ᑭᓇ ᐅᑕᖏᒍᐊᑯ·ᐊᑐ ᑲᑎ ᐱᔪᐸᓂ-ᓂᐊᑐ·.

16 ᐊᐱᓗᑦ ᑲ·ᒃᖏᐣ ᐅᓯᐅ·ᐱᓯᑦ ᐊᓂᓯᓂᓂᑐ ᑲᐊᐅᑦ ᓇᐊ·ᐣ ᒥᐊ·ᓯᑦ ᐃᑦᐱᐣ ᐅᐅ·ᓴᑎᓯᐃ·ᓂ-ᐊ·ᐊ· ᒥᖏᑦ ᐅᒪᒋᓕᓵᑦ.

17 ᑭᓘᒪ ᐅᐃᓗᓂᑯᐊ·ᐊ· ᐅᒪᒋᑎᓵᑦ ᑲᑎ ᐱᔪ-ᐸᓂᓂᐅ; ᒪᓗ ᑲᑎᐯᓂᖏᑦ ᑭᐳᓂᐅ ᑲ·ᒃᖏᐣ ᐅᓯ-ᐅ·ᐱᓯᓂᑦ.

18 ᑲᑎᐯᓂᖏᑦ ᑭᐣᐊᓂᑦᑕ ᐅᑭᓯᑲᒥᓂᐊ· ᐅᑲ·-ᖏᐣᑲ·ᑎᓵ; ᑭᓇ ᐅᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑯᐊ·ᐅ ᑲᑭᘁ ᑲᑕ ᐃᐟᑕᑲ·ᓂᓂᐅ.

19 ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑕ ᓇᓂᐯᐃᐊ·ᓯᐊᑦ ᒪᑭᔪᓂᓂᑭ; ᑭᓇ ᑲᐊ·ᐟᑲᑌᐃᐊ·ᑭᓯᑲᓂᑭ ᑲᑕ ᑭᐣᐳᐊ·ᐣ.

20 ᒪᓪ ᐅᒪᒋᑎᓵᖏᑦ ᑲᑕ ᓂᓯᐊ·ᐃᓄᓯᐊ·ᐣ, ᑭᓇ ᐅᓇᑎᐃᓇᓇ ᑲᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ, ᑕᐢᓇᑯᐟ ᐃᐃ·ᐟᓇᓇᓂᑯᐊ·ᐅ ᒪᔪᑭᓂᑯᓵᑦ ᑲᑕ ᐃᓯ ᐃᓇᓯᐊ·ᐣ; ᔪᐣᑌˣ ᑲᑕ ᐃᓯ ᐅ·ᐱᔪᓂᐊ·ᐣ.

21 ᐅᒪᒋᑎᓵᖏᑦ ᐊᐃ·ᐟᐊᓯᐊ·ᐣ, ᓇᒪ ᒪᓪ ᑎᔪᐟ-ᐊᒪ·ᐣ; ᒪᓪ ᑲ·ᒃᖏᐣ ᐅᓯᐅ·ᐱᓯᓯᐣ ᓄᓇ·ᐟᑕᐃᐊ·ᐣ, ᑭᓇ ᑐᒥᐊ·ᐣ ᑲ ᓇᓂᐳᒥᒪᓯ ᑲᑕ ᑭᐣᐳᓀᐅᒪᐊ·.

22 ᑭᓘᒪ ᑕᐢᑐ ᑲ ᒥᔪ ᑭᓵ·ᑦᓯ ᑲᑕ ᑎᐯᓂᐟᑕ-ᒥᔪᐊ· ᐊᐢᑭᓵᓂ; ᑭᓇ ᑕᐢᑐ ᑲ ᓇᓂᐳᒥᒪᓯ ᑲᑕ ᑭᐣᐳᓀᐅᒪᐊ·.

23 ᐅᑕᐟᐊᑐᐃᓇ ᒥᔪᐊᓯᓂᓂᓂ ᐅᓇᓂᐟᑕᒥᔪᐊ· ᑲᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ; ᑭᓇ ᒥᐅ·ᓂᐟᑕᐢ ᐅᑎᓯᐟᑕ-ᑦᐃᐊ·ᓂᓂᓂ.

24 ᐃᑦ ᐸᐟᑭᐟᑭᑭ, ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑕ ᓇᐣᐱᑭ ᐸᐟᑭᓯᐣ; ᑭᘁᒪ ᑲᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ ᐅᑎᓯᐟᑕᐢᑭᓵᓂ.

25 ᓂᑭᐟᐯᐅᐣᑭᓂᑭᓯ, ᐅᑲ· ᒪᓪ ᓂᑭᓴᓇᓇᐃ·ᐣ; ᐅᓇᐅ·ᓯ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᐧᐣᑲ· ᐞᐟᑭᐃ·ᐸᒪᐣ ᑲ·ᒃᖏᐣ ᑭᓯᐅ·ᐱᓯᓯᐣ ᑲᑕ ᐅ·ᐱᓇᓂᐟ, ᐊᐣᐳ ᐸᐟᑭᓯᐣ ᑲᑕ ᐸᓯᐊᓯᑦᓂᓯᐣ ᐸᐟᑭᓯᐣ.

26 ᑲᑭᘁ ᑭᓴᐃ·ᑎᓯᓂ, ᑭᓇ ᐊᐃ·ᐟᐃᐅᐅ·ᐣ; ᑭᓇ ᐅᑕᐃ·ᓯᑎᓴ ᓴᐅ·ᓇᐟᑕᐃᓯᐊ·.

27 ᓇᑦᑕ ᒪᒋᓇᐃ·ᐣ, ᑭᓇ ᒥᔪᐣᑕ; ᑭᓇ ᑲᑭᘁ ᐅᑕᐢᑭᓂ.

28 ᑭᘁᒪ ᑲᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ ᓴᑭᑦᑕᐢ ᐅᓇᓯᐃ·ᓯᐅᐅ·ᐃ·ᐣ, ᑭᓇ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᐅ·ᐱᓇᓂᐢ ᑲᒪᒋᓂᐊᓯᒪᒪ; ᑲᑭᘁ ᒪᓇ-ᑭᐣᐊᐃ·ᐣ; ᒪᓪ ᐅᑕᐃ·ᓯᑎᓯᐃ·ᐃ· ᐅᒪᒋᑎᓵᖏᑦ ᑲᑕ ᑲᐢᑕᐢᑭᓵᓂ.

29 ᑲ·ᒃᖏᐣ ᐅᓯᐅ·ᐱᓯᓯᐣ ᑲᑕ ᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ ᐊᐢᑭᓵᓂᓂ, ᑭᓇ ᐅᓯᑦ ᑲᑕ ᐅᑕᐢᑭᓂ ᑲᑭᘁ.

30 ᐅᑲᓂᐃ·ᓂ ᑲ·ᒃᖏᐣ ᐅᓯᐅ·ᐱᓯᓯᐣ ᐃᓵᒧ-ᒪᒪ·ᐣ ᓂᓯ·ᖏᑲᐃ·ᐣ; ᑭᓇ ᐅᑌᓵᓂ ᐃᓵᒧᒪᓂ ᐅᓇᓯᐃ·ᓯᐅᐅ·ᐃ·ᐣ.

31 ᐅᑎᓯᓯᐅ·ᐃ·ᓂᓵᓂ ᐅᑭᓴᒪᓂᔪᒪ ᐅᑌᐣᐃᓵ ᐊᑦᓵᓂ; ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑕ ᐅᒪᓯᓯᐣ.

32 ᐅᒪᒋᑎᓵᖏᑦ ᐊᓴ·ᖏᐅ·ᐃ·ᐣ ᑲ·ᒃᖏᐣ ᐅᓯᐅ·ᐱᓯᓯᐣ, ᑭᓇ ᓇᓇᐅᓇᐅ·ᐃ·ᐣ ᑲᑭᘁᓂᑦᑕ ᐅᐣᐳᓯᐣ.

33 ᑲᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑲᑕ ᓇᑎᑎᓂ ᐅᑭᖏᐣᐳᓵᓂ, ᐊᑦᓵᖏᑦ ᓇᒪ ᑲᑕ ᓇᓂᐳᒥᒪᓯ ᐅᓇᓯᐃ·ᐣ-ᑎᑎᖏᑭᓂ.

34 ᐯᖏᐣᓂ ᑲᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ, ᑭᓇ ᑲᓇᐅ·ᓴᖏᑦᑕ ᐅᑎᓯᖏᑦᓵ·ᐃ·ᐣ, ᑭᓇ ᑭᑲᐃᐅᓇᐃᐣ ᑭᑭ ᑎᐯᓂᖏᑦᑕ ᐊᑎᑭᓵᓂ; ᐃᑎᐣ ᑭᓴᑲᖏᐅᑭᓵᓂ ᑭᑲᐃᐅᓇᐃᐣ ᑲᑕ ᐱᔪᐸᓂᑦᑕ ᐅᑌᐣᐃᓵ.

35 ᓂᑭᖏᐃ·ᐸᒪᐊᑯ·ᐣ ᐅᒪᒋᑎᓵᖏᑦ ᑭᖏᑦ ᑲᑭᘁᖏᐅᐃ·ᓯᐅᐃ·ᓂᓂᐟ, ᑭᓇ ᐅᑭᖏᓯᐣᑲᑭᐣ ᐸᐟᑭᓯᐣ ᐃᐃ·ᐟᓇᓇᓂᑯᐊ·ᐅ ᓂᑭᖏᐃ·ᐸᒪᐊᑯ·ᐣ ᐅᓯᐅ·ᐱᓯᓯᐣ ᑲᑕ ᐅᑎᓯᓯᐅ·ᐃ·ᓂᓵᓂ ᐅᑭᓴᒪᓂᔪᒪ ᐅᑌᐣᐃᓵ ᐊᑦᓵᓂ; ᐅᑌᐣᐃᓵ ᑲᑕ ᐅᒪᓯᓯᐣ.

36 ᐅᓵᐅ·ᓂ ᐅ·ᐱᐸᓵᓂ, ᑦᐣᐟ ᒪᓪ, ᑭᖏᓵᒪᑌᓂ; ᐅᐅ, ᓂᑭᖏᓵᓇᓵᓇᐃ·ᓂ, ᒪᓪ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᓂᑭᖏᒥᐣᑲ-ᑲᐃ·ᓂ.

37 ᓇᓇᑲᖏᖏᐃᓂ ᐅᒥᐃ·ᑎᓯᐃᐃ· ᐊᓵᓯᓵᓂᓂ, ᑭᓇ ᓇᓇᑲᑦᐃ·ᐸᒥᓂ ᐅᑲ·ᒃᖏᐣᑲ·ᑎᓵ; ᑭᓘᒪ ᐳᓂᐃᖏᑦᑕ ᐅᐅᓂᐃ ᐊᓵᓯᓵᓂᓂᓂ ᑭᑦᔪᐊᐣᑲ·ᓂᓵᓂ.

38 ᒪᓪ ᐅᐃ·ᓂᔪᒧᐣᑲ· ᑲᑕ ᒪᒧᐃ· ᓂᓯᐊ·ᓇᓇᖏᑦᐃ·ᐣ; ᐳᓂ ᐊᑦᔪᐣ·ᐃ· ᐅᒪᒋᑎᓵᖏᑦ ᑲᑕ ᑭᐣᐳᖏᐅᐃ·ᐃ·ᐣ.

39 ᒪᓪ ᐅᐱᒪᓭᐃᐃᓂᓯᐃ·ᓂ ᑲ·ᒃᖏᐣ ᐅᓯᐅ·ᐱᓯᓯᐣ ᑲᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ ᐅᑦᓭᓯᐣ: ᐃ·ᓴ ᒪᓪᑲᐃ·ᐣ-ᑭᐃ·ᓂᐃ·ᓂᓂ ᐃᑦᔪᑭᓂᑯᓵᑦ.

40 ᑲᑎᐯᓂᖏᑲᓂᑦ ᒪᓪ ᑲᑕ ᓄᔪᖏᒪᒪᐅ·ᓂ, ᑭᓇ ᑲᑕ ᐸᐢᐱᑎᓂᓂᓂᓂ; ᑲᑕ ᐸᐢᐱᑎᓂᓂᓂ ᐅᒪᒋᑎᓵᖏᑦ ᐅᑦᓭᓯᐣ, ᑭᓇ ᑲᑕ ᐱᒪᓭᐅᐅ, ᑭᘁᒪ ᒪᑕᑭᓂᑭᐣ.

ⴰⴱⵒⵄⴰ ᓂᐢᑎᑕᓇᓂ ᐊᑦᓵᓂᐅᑦᓴᐣ.

1 ᐅ ᑌᐯᓂᖏᑲᓂᑦ, ᐅᑲᐃ·ᓴ ᑭᔪᓂ ᑭᑭᓯᐊ·-ᓯᐃ·ᓂᓂᓂ: ᐊᐣᐳ" ᐅᑲᐃ·ᓴ ᐸᐸᓂᐢᐅᐅᐣ ᑭᑭᑭᑭᓯᓂ-ᒋᑫᐃ·ᓂᓂ.

2 ᑭᘁᒪ ᑲᑲᓂᑦ ᓂᒥᑎᐢᑲᑲ·ᑦ, ᑭᓇ ᑭᑭᓂᑭ ᓂᐃ·ᓴᑭᑦᑲᑲᐣ.

3 ᓇᒪᑕᑲ·ᐣ ᑭᓯᓴᐃ·ᓯᐃ·ᐣ ᓂᐃ·ᑦᓯᓂ ᑭᑭᓯ-ᐊ·ᓯᐃ·ᐣ ᐅᓂᓯ; ᐊᐣᐳ" ᓇᒪᑕᑲ·ᐣ ᐊᓴ·ᐱᐃ·ᐣ ᓂᐢᑲᓂᓂ, ᓂᒪᑎᐢᑕᒧᐃ·ᐣ ᐅᓂᓯ.

4 ᑭᘁᒪ ᓂᒪᑎᐃᐣᑲᐃ·ᓇ ᑦᓯᑭᑕᓵᐃ· ᓂᓪ-ᑎᑲ·ᓂᓂ; ᐸᐟᑭᓯᐣ ᓴᓯᑲ·ᓂ ᓇᓵᖏᑲᐣ ᐅᓴᐸ ᐃᓯᑲ·ᑎᐃᐊ·ᐣ.

5 ᓂᒪᐢᑭᓯᐃᐃ·ᓇ Ⅾ·ᖏᑲᓇ·, ᑭᓇ ᓂᓯᐊ·ᐃᓇᑕᓇ·, ᓂᑲᓴᐸᑎᓯᐃᐃ·ᐣ ᐅᖏᓂ.

6 ᓂᒥᐃᓂᑲᑎᓵᖏᑲᓂᑭ; ᓇᐢᐱᐣ ᓂᑭᑎᒪᓴᓇᓵᒧᐣ; ᑲᐯᑭᓯᐣ ᓂᐱᒪᑌᐃᐣᒧᐣ.

7 ᑭᘁᒪ ᓂᓵᑦ ᓴᑲᐢᓴᓂᑦ Ⅾ·ᓴᑲᓂᐱᓇᐃᐃ·ᐣ; ᑭᓇ ᓇᒪᑕᑲ·ᐣ ᑭᓯᓴᐃ·ᓯᐃ·ᐣ ᓂᐃ·ᑦᓯᓂ.

8 ᓂᓵᓇᒥᓯᐣ ᑭᓇ ᓂᐃ·ᓴᑭ ᐱᔪᐸᓵᐣ; ᓂᑭᖏᐃ·ᐯᖏᑭᓯᐣ ᐅᑎᐱᓯᐣ ᑭᑲᐢᓴᓂᑦ ᐅᑌᐣᐃᓵ.

9 ᑌᐯᓂᖏᑲᓂᑦ, ᑲᖏᓵᑦ ᓂᐸᑯᓴᓇᓵᐃᐃ·ᐣ ᑯᑎᖏ-ᑎᑯᓯ; ᑭᓇ ᓂᐯᖏᑭᓯᐃᐃ·ᐣ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑭᑲᐸ-ᒪᓵᐃᐃ·ᐣ.

10 ᓂᑌᐣᐃ ᑲᐢᑲᑭᑫ·ᒪᒪᐣ, ᓂᒪᐢᑲᐃᐃ·ᓯᐃᐃ·ᐣ ᓂᓵᖏᑌᓯᑎᓯᐃ·ᐣ; ᒪᓪ ᐃ·ᓴ ᑭ·ᓴᑲᓯᐃᐃ·ᐣ ᓂᐢᑭᓯᓯᑎᓯᐃ, ᐅᐅᑯᓯ ᑭᓇ ᓂᓇᑲᑎᓯᑎᓯᐃ.

11 ᓂᓴᑭᖏᑭᑲᓇᐢ ᑭᓇ ᓂᑑᑌᒪᐣ ᓇᑫᑭ·ᖏᐃᐃ·ᑲᐃ·-ᑲᐸᐃ·ᐢᑕᒪᒪᐣ ᓂᐃ·ᓴᑭᑦᑲᑲᐃ·ᐣ; ᑭᓇ ᓂᑭ·ᖏᑲᓂᓵᒪᓇᐢ ᑭ·ᖏᑲᓯ ᑲᐸᐃ·ᐢᑕᒪᒪᐣ.

12 ᐊᓂᑭ ᒥᓇ ᑲᓇᓈᔪᓇᖏᑦ ᓂᐱᒪᑎᓯᐃᓕᒃ ᓂᐸᐸᑲᒃᑲᑦ; ᒥᓇ ᐊᓂᑭ ᑲᓇᓈᕈᐃᓕ· ᐋᖏᑯᐃᐱᑦ ᐊᑦᒥᐊᑦ ᑲᑲᔪᑦ ᑫᒃᓴ, ᒥᓇ ᑲᐯᑭᑦ ᒪᒥᔨᓐᓂ-ᔨᖏᑦᒪᓪ ᑲᑲᔪᓂᕈᐃᓕᓇ.

13 ᒪᓗ ᓄᓴ, ᐸᐱᓂᒍᒃ ᐅᑲ ᐋᓕᐃᓴᒃᖏᑦᑕˣ ᐊᑦᓯᔨᓄᓂᑭ ᓂᑭᖏᓇᓈᔪᓂᓪ, ᓇᒪᐃᓴ ᓂᑭᖏᐱᐅᑐᑭᓪ ᐅᑲ ᑲᐸᖏᓂᑭᓪ ᐅᑲ ᐅᖏᓂᐸᑎᓂᓪ ᐅᑲ ᑲᓇᓈᔪᓂᓪ ᐅᑲ ᑲᐸᖏᓂᑭᓪ ᐅᑲ ᑲᐸᖏᓂᑭᓪ ᐅᑲ ᑲᐸᖏᓂᑭ

ᒪᐊ·ᑭᑎᐃᐅ·ᓂᕐ ; ᑲᑦᑎ, ᓇᒪᐃ·ᒃ ᓂᑲᖏᓇᒃᓂᑦ ᓂᔪ, ᐅ ᑲᑎᐅᓴᖏᑎᕐᕋᔪ, ᑭᑭᕐᓴᖏᐅᑎᑐ.

10 ᓇᒪᐃ·ᒃ ᓂᑲᖏᑦᒋᑦ ᑲᑎᐅᕐᓄᐊᕐᐅ·ᔪ ᐲᖏᑎ ᓂᑐᖏᕐ ; ᓂᑲᖏᐊᔪᑐ ᑭᓱᖃᒃ·ᑭᓯᐅ·ᔪ ᒥᓇ ᑭᐱᒪᑎᐃᐅᕐᐅ·ᐅ·ᔪ ; ᓇᒪᐃ·ᒃ ᓂᑲᖏᖃᒋᓇ·ᐊ·ᔪ ᑭᖅᓴᖅᓯᐊᕐᐅ·ᔪ ᒥᓇ ᒪᐊ·ᑭᑎᐃᐅᐊ·ᑦ ᐅᖏᑦ.

11 ᐅᖃᐃ·ᒃ ᓴᑭᖏᑦ·ᐅ·ᔪ ᑭᓪᓕᐱ ᑭᓴᐊ·ᑎᓯᐃ·ᓇ, ᐅ ᑲᑎᐅᓴᖏᑎᕐᕋᔪ ; ᑲᓱᑦ ᑭᓴᑭᐃᐅᕐᐅ·ᐃ· ᑭᓴᐊ·ᔪᓯᓇ·ᔪ ᒥᓇ ᓂᑲᖏᑦᒋᑦ·ᐊᓯᐊᕐᓂᖅ.

12 ᑭᖃᒪ ᐅᖃ ᖃᑭᖏᑎᐱᐊᑭᑎᑦᓂᕐᓵ ᒪᒋᓴᐃ·ᓇ ᓂᑲᖏᖃᐃᓇ·ᖏᑎᓂᖅ ; ᓂᒪᑭᐃᑎᑎᐃ·ᓇ ᓂᑲᖏᐅᑎᓵ·ᑎᓂᖅ, ᐅᐊᓂ ᓇᒪᐃ·ᒻ ᓂᑲᖏᐃᑦᑕᖏᖃᐃᕐᓯᔪ ; ᓇᐃ·ᒻ ᒥᖏᑎᓇ· ᐃᑦᐱᒻ ᓂᑦᑕᒃᑲ ᓂᑦᑎᒃ·ᓂᓵ ; ᐅᐅᓂ ᐅᖏᑎ ᓂᑌᖏ ᓂᓇᒃᑲᓂᓵ ᐅᖏᑎ.

13 ᒥᐅ·ᓄᖏᑦ, ᐅ ᑲᑎᐅᓴᖏᑎᕐᕋᔪ, ᐲᓪᑦᑕᐱ-ᑎᓂᓄᔪ ; ᐅ ᑲᑎᐅᓴᖏᑎᕐᕋᔪ, ᐅᓵᐊ ᓄᓂᖏ-ᒃᒪᒪ·ᔪ.

14 ᐲᓵᑦ ᒃᑦ ᓇᓄᐅᐃ·ᓂᐊ·ᔪ ᑭᓪ ᒃᑦ ᓴᐊᑌ-ᓄᒪᐊ·ᔪ ᒃᓇᓇᐅᐊ·ᑎᑦ ᓂᑦᖏᖏᔪ· ᒃᑦ ᓂᓂᐊ·ᓇᓯᑎᑦ ; ᐲᓵᑦ ᒃᑦ ᐊᖏᒃᑦᐃᐅ·ᐊ·ᔪ, ᑭᓪ ᒃᑦ ᓇᓄᐅᐃ·ᓂᐊ·ᔪ, ᒃ ᒪᓕ ᐃᑌᓄᒥᑎᑦ.

15 ᐲᓵᑦ ᒃᑦ ᐲᐃ·ᑎᓂᐊ·ᔪ ᒃᑦ ᑎᑦᖏᒪᓕᖏᑦ ᐅᓇᓄᐅᐃ·ᓂᐊ·ᓂᐃ·ᐤ ᒃᐃᓂᑦᑦ, ᐊᐃ, ᐊᐃ.

16 ᐲᓵᑦ ᒃᖏᓴᐤ ᒃᓇᓵᐱᓇᑦ ᒃᑦ ᒥᑦᐃ·ᑕᒪᓵ·ᔪ ᑭᓪ ᑲᓕᒪᒪᖏᐃᓂᒃ·ᔪ ; ᐲᓵᑦ ᒃᖏᓴᐤ ᒃᓴᓀᖅᑕᓵ·ᐤ ᐸᐱᒪᑎᐃᐅᐃ·ᐅ·ᔪ ᑕᖏᐤ ᒃᑦ ᐃᑌ·ᐊ·ᔪ, ᒃᑎᐅᓴᖏᑎᕐᕋᔪ ᒃᑦ ᒪᒥᓕᑦᑎᓂᖅ.

17 ᒪᓇ ᓂᐲᑎᒪᓀᔪ ᑭᓪ ᓂᐲ·ᑕᒪᔪ ; ᐅᓵᐅ·ᓓ ᒪᓇ ᒃᑎᐅᓴᖏᑎᕐᕋᔪ ᓂᒪᒥᑐᓵᒥᑦ : ᐲᓵᑦ ᓂᓂᔪᖏᒪᓴᐃ·ᔪ ᑭᓪ ᓂᑦᖏᐱᑎᓂᔪᓂᑦ ; ᐅᒃᐃᓂᒃ ᐅᖏᑦᑎᒋᔪ, ᐅ ᓂᐲᓴᒪᓂᑦᑦ.

ᓇᒃᒪᔪ ᖃᒥᑕᓓᑉ ᐅᓴᓂᓴᑦ.

1 ᓴᐅ·ᓵᖏᑦᓂ ᐃᓴ ᐊᓓ ᒃᑦᑦᑐᓴᒪᑦ ᐅᐲᑎ-ᒪᐲᓴ : ᒃᑎᐅᓵᖏᑎᕐᕋᔪ, ᒃᑦ ᑦᑕᐱᑎᓂᔪᓵ ᐃᒃᓵᓵ-ᒥᓂᔪ.

2 ᒃᑎᐅᓵᖏᑎᕐᕋᔪ, ᒃᑦ ᒃᓇᐅᖏᓴᐤ ᐅᑎᑎᓂᐅᓵ·ᔪ ᐲᓴᒪᓂᑦᑦ ; ᒃᑦ ᓴᐅ·ᓵᖏᑦᓂ ᑎᑦ ᐲᓴᒪᓂᑦᑦ·ᐃᐅᓂᔪ ; ᓇᒪᐃ·ᒃ ᓂᑲᖏᖃᐃᓇ·ᖏᑎᓂᖅ ᐅᑎᑎᓂᐅᓵ·ᔪ ᐅᓂᓵᓇᒃᓇᓇᓇᓵ.

3 ᒃᑎᐅᓵᖏᑎᕐᕋᔪ, ᒃᑦ ᒪᓐᓇᐃ·ᓂᐅᐤ ᐃ·ᓴᑭᓵ-ᑕᒧᐃ· ᓂᐅᐃ·ᓂᓵ ; ᐲᓇᐅᓂᒋᓇ·ᔪ ᒃᖏᓴᐤ ᐅᓂ-ᐅᐃ·ᔪ ᐅᑦᐊᓂᐃ·ᓂᓵ.

4 ᓂᑲᖏᐃᓇ·ᔪ, ᑌᐅᓵᖏᑎᕐᕋᔪ ᐲᓂᒪᓕᓵᒥᔪ ; ᓇᓇ-ᕋᐃ· ᓂᑦᑦᓴᔪ ; ᐲᓴᒪᓂᑦᑦ.

5 ᓂᓇᑎᓇᓵᓴ ᓂᒪᒥᑦᑕᓵᒥᒃ·ᔪ, ᒋᓂᓪᐊ ᑫᓂᐱᑎᓂᖅᑕᓵ·ᔪ ᐲᓴᒪᓂᑦᑦ·ᐃᐅᓂᔪ ; ᐲᓴᒪᓂᑦᑦ ᒃᑦ ᐊᖏᒃᑦᐃᐅ·ᓂᐊ·ᔪ ᐅᑎᑎᓂᐅᓵ·ᔪ ᐅᑎᑎᓂᐅᓵᓂᑦᑦ.

6 ᐅᑎᑎᓂᐅᓵ·ᔪ ᐅᑎᑎᓂᐅᓵᓂᑦᑦ

ᑎᓴᒃᓴᓇ ᓂᑭᔨᑎᒃᓵ; ᖃᒃᓐ ᑕᐳᓄ ᐁᖏᓂᑦ, ᒋᓂᐊᓂ ᑭᑉᓴᒪᓂᔨᑦ?

11 ᒋᓂᐳᑉ ᑲᐱᐁᓚᒍᓐ ᐅ ᓂᕈᐳᐃᓵ? ᒋᓂᐳᑉ ᑲ ᒥᔪᒃᑌᓚᓐᓕᒥᐅᓐ? ᐊᓪᔪᓚᑦ ᑭᓴᒪᓂᔨ; ᑭᓭᒪ ᓂᐅᓐᒪᓐᒪᓵ, ᑲᓇ ᓂᑭᓴᒪᓂᔨᑦ.

ᓇᒃᒍᓐ ᖃᒥᕈᓵ ᓂᓪᔨᓵ.

1 ᐅᓇᓯᐊᓂᓯᑦ ᐅ ᑭᓴᒪᓂᔨ, ᒋᓇ ᓇᕈᒪᐃᓂᑦ ᐁᑲ ᑲᐅᑭᓴᒪᓂᔨᒥᑦ ᐃᓚᓂᐊᓂᑦ ᐅᐳᑦ; ᐅ ᕿᑭᓂᔪᓴᐊᒪᐃᓂᑦ ᑲᑲᔪᓂᔨᐃᓂ ᒋᓇ ᒪᒋ ᐊᓚᓯᓚᓂ° ᐅᑦᑭ.

2 ᑭᖏᒪ ᑭᓴ ᑭᓴᒪᓂᔨ ᓂᒪᓇᐃᓯᐃᓂᓂ: ᒋᓂᐳᑉ ᑲᐁᐃᓂᔨᑦ? ᒋᓂᐳᑉ ᑲ ᐱᒪᑌᓂᒍᓴ ᐁᓵᐸᑦ ᑭᑉᓴᒪ

ⵓⵓⵉⵜⵓ ⵍⵔⵔⴰⵏⵃⵜⵓⵜⵔⵜ ⵃ ⴰⵣⵏⵏ' ⵜⵍⵔⵔ-
ⴰⵏⵏⵟⵜ ⵜⵔⵔⴰⵃⵜ.

2 ⴰⵣⵜ- ⵘⵃⵔⵣⵜⵔⵔ ⵏⵟⵎⵜ- ⵣⵜⵔⵔⴰ-
ⵓⵣⵜ ⵜⵔⵣⵜⵔⵔⵔⵣⵜ; ⵜⵔⵎⵏⵃⵍⵟⵣⵜ ⵔⵔ-
ⵓⵃⵜⵓ ⵔⵊⵓⵜ; ⵜⵣⵔⵔ ⵍⵃ ⵔⵜⵍⵓⵊ ⵔⵔⵜⵟⵜⵜ-
ⵜⵔⵜ.

3 ⵣⵃ-ⵏⵓⵏⵜⵔⵊⵜ ⵔⵔⵍⵃⵜ ⵔⵣ-ⵔⵜ, ⵜ ⵍⵍ-
ⵜ-ⵣⵟ ⵖⵏⵎⵜⵜ-ⵜⵊ, ⵣⵔⵔⵔ ⵍⵍⵏⵣⵔⵔⵜ-ⵜ ⵔⵜ
ⵜⵔⵘⵍⵜ-ⵜ.

4 ⵔⵜ ⵔⵔⵍⵜ-ⵜ-ⵜⵜ ⵓⵏⵣⵟ ⵔⵣ-ⵣⵊⵜ-
ⵔⵜ-ⵜⵜ ⵒⵜ-ⵜ ⵜⵏⵓⵔⵜ-ⵜ ⵔⵜ ⵜ-ⵟⵏ
ⵜⵒⵣⵜ-ⵜ; ⵔⵜ ⵔⵔⵏⵔⵜⵏ ⵜⵔ ⵔⵟⵔⵔⵏⵔ-
ⵖⵍⵃⵜ ⵔⵔⵟⵔⵜ ⵖⵃ-ⵟ.

5 ⵃⵃⵟⵃ' ⵜⵔⵔⵣⵜ' ⵜⵓⵏⵜⵣⵔ-ⵜ ⵒⵏⵔⵜⵔⵔⵘ-
ⵜⵜⵃⵜⵃⵜ; ⵜⵣ ⵃ ⵜⵏⵔ <ⵏⵔⵔⵏⵔ ⵣⵜⵔ-
ⵔⵜⵜ.

6 ⵒⵊⵔⵘⵣ-ⵟⵜⵜ-', ⵜ ⵔⵟⵍⵜⵓⵊ, ⵜⵏⵎⵃ-' ⵃⵔⵘ
ⵔⵜ ⵃⵔⵘ; ⵔⵔⵏⵔⵜⵔⵔⵘⵜ-ⵜ ⵔⵔⵘⵜⵜ-ⵜ ⵜⵜⵔ
ⵃ-ⵟⵏ' ⵜⵔ ⵔⵟⵔⵜⵘ-ⵜⵔⵔⵜ-ⵜ.

7 ⵔⵟⵔⵏ'ⵎ ⵃ-ⵟⵏ' ⵜⵔⵔⵟ-ⵜⵔⵔⵜ-', ⵔⵣⵃ-ⵓ ⵍⵃ
ⵍⵊⵜⵜ-ⵜ-ⵜ; ⵜⵜⵔⵔ ⵜⵏⵔ ⵔⵟⵍⵜⵓⵊ, ⵔⵔⵟⵍⵜⵓⵊ
ⵔⵔⵏⵔⵘⵍⵔⵔⵓ ⵍⵍⵏ"ⵘⵔⵔⵜ- ⵟⵏⵔⵔ ⵏⵏ-
ⵔⵜⵘⵍⵔⵔⵓ ⵔⵜ-ⵜ ⵔⵜⵘⵍⵔⵔⵓ ⵔⵜⵏⵔⵔⵜ-
ⵃ-ⵟⵏ.

8 ⵃⵏⵔⵟ ⵔⵏⵔⵔⵓⵃ ⵔⵟⵃ-ⵃ- ⵜ-ⵔⵍⵔⵔⵟⵔ,
ⵜⵃ ⵜⵣⵜⵏ, ⵜⵃ ⵃⵔⵘ, ⵔ-ⵏⵏⵔⵔⵃⵜ-ⵜⵔⵔⵍ-
ⵜ-ⵃⵔⵟ- ⵜⵏⵔ, ⵜⵣ ⵃⵔⵔⵜⵏⵔ ⵍⵍⵏⵣⵔⵔⵜⵏⵏ-
ⵃ-ⵏ.

9 ⵒⵏⵔⵜⵔⵔⵍⵜ-ⵣⵜⵓⵃⵃ ⵜ-ⵟⵔⵔ-ⵔⵜ ⵒⵒⵏⵔ ⵜⵏ-
ⵟ-ⵍ; ⵔⵔⵒⵏⵔⵏⵟⵔ ⵒⵏⵔⵔⵜⵔⵔⵍⵏⵟ-ⵔ ⵔⵒⵏⵜ-ⵜ-ⵜ
ⵃⵔⵘⵣⵔ-' ⵜⵜ-ⵖ ⵜⵏⵜ- ⵔⵜⵓⵜⵣⵔ-.

10 ⵃⵏⵏⵍ, ⵜ ⵜⵣⵓⵔⵍⵔ ⵜⵃ ⵍⵊⵏⵓⵜⵜⵏⵍ, ⵜⵃ
ⵜⵏⵍ; ⵔ-ⵏⵔⵒⵔⵔⵜⵏⵔⵜ-ⵜ ⵜⵃ ⵔⵣⵜⵔⵔⵜⵜⵍ, ⵜⵃ
ⵔⵏⵏⵔⵜ-ⵜ ⵜⵜⵔ-ⵃ:

11 ⵜⵔⵔⵜ ⵒⵒⵜⵜⵒⵍⵔ ⵃⵔ ⵒⵒⵔⵔⵏⵍⵏⵔⵔⵜ-ⵃⵔ ⵒⵃⵔ-
ⵔ-ⵔⵔⵔⵜ-ⵜ; ⵔⵔⵍⵊ ⵜ-ⵟ ⵔⵔⵏⵜⵜⵔⵜⵒⵍⵍⵏ"ⵔⵔⵍⵔⵜ-ⵜ;
ⵜⵃ ⵜⵜⵒⵏⵔⵃ-ⵃⵏⵏⵔ.

12 ⵜⵣⵓⵔⵏ ⵍⵃ ⵏⵔⵔ ⵜⵔⵔⵜ ⵃⵔ ⵔⵔⵟ' ⵊⵒⵜ-ⵜ
ⵃⵔ ⵔⵟ'; ⵔⵔⵟⵏⵒ ⵃ ⵜ-ⵔⵔⵔⵜⵔⵔ ⵃⵔ ⵜ-ⵜ-
ⵔ-ⵜⵔ ⵔⵣⵜⵔⵔⵜⵓⵔⵔ. ⵃⵔ ⵜⵜⵃⵍⵏ' ⵒⵔⵏⵔⵔⵔⵘ-
ⵔⵔⵘⵜ-ⵜ.

13 ⵒⵏⵔⵜⵔⵔⵍⵜ ⵜⵣⵓⵔⵏ ⵏⵔⵔⵜ. ⵏⵔⵔⵘⵜⵔ-
ⵔⵔⵔⵜ ⵏⵏⵏⵒ; ⵜ-ⵜⵔⵘ ⵒⵔⵔⵏⵒⵔⵔⵜ ⵔⵔⵏⵜ-ⵜ-
ⵓⵜⵃⵔ-.

14 ⵃⵔ ⵏⵔⵔⵔ-ⵜ ⵒⵒⵏⵔⵜⵔⵔⵍⵔ. ⵔⵔ ⵜⵔⵔⵜⵔ'
ⵃⵔ ⵜ-ⵜⵏⵏⵔ ⵃⵔⵔⵒⵃ-ⵔⵔⵜ-ⵜ; ⵜⵔⵔⵒⵓⵔⵘⵔ-ⵔ-
ⵜⵜ-ⵘⵔⵔⵃⵜ ⵃⵏⵏⵔⵓⵏⵏⵏⵜⵔⵔ' ⵒⵃⵔⵔⵏⵍⵃⵜ-ⵜ.

15 ⵍⵍⵏⵔⵔⵔⵜ-ⵜ-ⵜ ⵜⵃ ⵏⵔⵔ-ⵔⵔⵜ-ⵜ-ⵜ ⵃⵔ
ⵏⵔⵔⵔ-ⵔ-ⵜ; ⵃⵔ ⵜⵏⵔⵔⵘⵔ-ⵜ ⵒⵒⵔⵔⵜⵔⵔⵍⵜ-ⵃⵔⵔⵜ.

16 ⵜⵔⵔⵜ- ⵔⵏⵔⵜ-ⵜ-ⵜ ⵒⵃⵜⵜⵔⵔ-ⵔⵔⵔⵜ,
ⵜⵔⵔⵍⵜⵔⵔⵜ-ⵜ ⵒⵒⵏⵔⵜⵔⵔⵍⵜ-ⵃⵔⵔⵜ.

17 ⵓⵃⵜⵔⵔⵏ ⵔⵜ-ⵏⵔⵔⵜ-ⵜ ⵃⵔ ⵒⵔⵔⵔⵜⵔⵔⵜ
ⵜⵜⵔⵔⵓⵔⵘⵜⵔⵔⵜ; ⵜⵜⵔⵔ ⵜⵏⵔ ⵔⵔⵔⵜⵔⵔⵓⵔⵔ-
ⵒⵃⵍⵔⵔⵒⵔⵔⵃ-ⵜ ⵃⵔⵔⵘ ⵜⵔ ⵃⵔⵔⵘ.

ⵔⵃⵔⵜ ⵓⵔⵔⵍⵔ ⵓⵔⵣⵔ.ⵔⵔⵜ.

1 ⵒⵜⵍⵓⵔⵜ ⵜⵔⵔ.ⵔ ⵒⵔⵔⵔⵜⵔⵔⵔⵜⵜⵓⵔⵔ ⵜⵔ
ⵒⵍⵔⵔⵃⵜ.ⵔⵔⵜ.ⵓⵣⵔ, ⵒⵔⵜ ⵃ ⵜⵔⵔⵏⵃⵍⵘ' ⵣⵔⵜⵔ-
ⵔⵜ.ⵓⵜ.

2 ⵜⵜⵔⵔ ⵜⵏⵔ ⵔⵃⵔⵔⵔⵔⵣ, ⵣⵔⵔ ⵔⵔⵔ
ⵔ-ⵔⵃⵜ-ⵜⵔⵜⵔ, ⵜⵔ ⵣⵔⵔ ⵔ-ⵔⵜⵃ ⵒⵏⵔⵃⵜⵔ ⵜⵔⵔ-
ⵜⵃ-ⵜ-ⵜ;

3 ⵣⵔⵔ ⵓⵔⵃⵃ ⵏⵏⵣⵃ-ⵏⵃ-ⵜ ⵔⵔ ⵔⵔⵓⵔⵃ-
ⵔⵜⵃ-ⵜ, ⵣⵔⵔ ⵔ-ⵜⵃ ⵔⵓⵓⵔⵔⵔⵜ-ⵜ ⵔⵜⵔⵔ-
ⵏⵔⵔⵏ.

4 ⵜⵏⵏⵃ-' ⵔⵔⵃ, ⵜⵔⵔⵔⵔⵔⵏⵒ ⵃⵔ ⵍⵍⵏⵣⵔⵔⵔⵣ-ⵜ
ⵜⵔⵓⵔⵜ ⵒⵔⵜⵔⵔⵓ, ⵜⵃⵜⵔ ⵔⵒⵔⵔ-ⵏⵏ< ⵍⵔⵔⵜ-ⵔⵔ
ⵃⵒⵏⵔⵜ-ⵜ.

5 ⵒⵜⵍⵓⵔⵜ ⵔⵔⵔⵜ- ⵔⵔⵟ; ⵜⵍⵔⵔ-ⵃ ⵃⵔ
ⵔ-ⵔⵃⵜ-ⵜⵔⵜ; ⵒⵜⵍⵓⵔⵜ ⵃⵔ ⵜ-ⵓⵏⵏⵃⵜⵔⵔ ⵜ-ⵔⵔ-
ⵒⵔⵜ.

6 ⵔⵃ ⵃⵔⵔⵟⵔⵔⵏ ⵒⵔⵔⵔ-ⵔⵔⵔ-', ⵜⵓⵜⵔ-
ⵒ-ⵔⵔⵜ-ⵜⵃⵜⵜ-ⵜⵔⵜ-; ⵒ-ⵔⵔⵔⵜⵔⵔⵒ, ⵜⵔⵔⵜ ⵔⵔⵒ
ⵒ-ⵔⵔⵔ-ⵒⵓ.

7 ⵃⵔⵔⵔⵔⵒⵒ ⵔⵔⵔⵔⵜ- ⵔⵔⵔⵜ-ⵜⵔⵔⵜ-ⵜ-
ⵔ-ⵜⵔⵜ; ⵜ ⵒⵜⵍⵓⵔⵜ ⵔⵍ' ⵒⵔⵔⵜⵔⵔⵔⵜ-ⵜⵔⵜ.
ⵔⵔⵜ.

8 ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ, ⵜⵔⵔ-ⵜ"ⵔⵔ ⵜⵔⵔⵔⵔⵔⵜ-ⵜ ⵃⵔⵔⵜ-
ⵜ-ⵔⵒⵘ', ⵃ ⵜⵔ ⵒⵔⵜ-ⵔⵒ"ⵔ' ⵔⵔⵒⵔⵜ.

9 ⵐⵓⵜⵜⵔ"ⵔ ⵓⵔⵔⵓⵔⵜ ⵜⵔⵔⵜ; ⵜⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ
ⵔⵔⵓⵔⵔⵔⵔ, ⵜⵃ ⵔⵃ-ⵜⵔ ⵜ"ⵃⵔⵔⵃ; ⵔⵔ-
ⵃ"ⵜⵔ-ⵔ ⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵜⵔⵜ-ⵜ-ⵔ.

10 ⵒⵐⵍⵔⵔ, ⵒⵔⵔⵔⵔ"ⵔⵔ ⵜ"ⵒⵔⵔⵍⵓⵔⵔⵔ-ⵐ;
ⵓⵃⵒⵔⵔⵐⵔⵔⵃ-ⵜ ⵜⵃ ⵃⵔⵔⵜⵔⵔⵔⵜ, ⵓⵃⵒⵔⵔⵐⵔⵔⵃⵔ-
ⵔⵔⵔⵜ.

11 ⵃⵔⵔⵔ"ⵔⵔⵔ' ⵔⵔⵔⵜ. ⵔⵔ"ⵃⵔⵔ' ⵒⵔⵔ-
ⵔ-ⵜⵔⵜ; ⵜⵒⵏⵔⵔⵐⵍ ⵔⵃ' ⵒⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵜ-ⵜⵔⵜ.
ⵔⵔⵜ.

ⵃⵃⵔⵔ ⵓⵔⵔⵍⵔ ⵓⵔⵔⵜ"ⵔⵐ.

1 ⵐ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵍⵏ ⵃⵔⵔⵃⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ;
ⵏⵏⵔⵃ-ⵓⵔ ⵖⵏⵎⵜⵜ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ

7 ⵔⵚⵍ ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵒⵏⵔⴷⵔⵍⵏⴱⵏⵛⵛ ⵜⵔⵗⴷ· ⵙⵛⵔⵜⵔⵔ; ⵓⵔⵏⵏⵛⵊⵙⵓ·ⵓⵔ ⵍⵜⵏⵔⵜⵔ.

8 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⴱ ⵠⵚⵗⵔⵜⵔⵔⵗⵔ; ⵔⵙ-ⵍⵓⵏ ⵙⵍⵙⵔ ⴷ·ⴱⴰⵔ ⴷⵏⵔⵚⵍⵙ·ⵙⴷ·ⵓⵔ.

9 ⴷ ⵒⵏⵔⴷⵔⵍⵔⵔⵜⵙ·ⵙ· ⵙⴷⵔⵔⵓⵔⵙ·ⵏ ⵍⵊⵙ· ⵍⵙ·ⵔⵏⵙⵗⵏ·ⵏ, ⴷⵛⴷⵔⵔⵓⵔ ⴷⵔⵙⵍⵓⵏⵍ ⵗⵛ:ⵙ·ⵛⵔ; ⵔⵚⵍ ⵙⵗ·ⴱⴰ ⵙⵛⵔⵔ ⴷⵛⴱⵓⵔ ⵔⵙⵍⵓⵏ: ⴰ·ⵛⵗ ⵒⵛⵓⵔⵍ°.

ⴰⴱⵊⵏ ⵜⵔⵛⴰ° ⵙⴷⴰⴰⵜⴷⵙⵗ.

1 ⵒⵏⵔⴷ·° ⴱⵙⵗⴷⵒⵔⵚ', ⵒⴰ ⴱⵛ ⵠⵒⵠⵒ ⵍⵔⵒⵔⵔⵏ' ⴷⵗⵓⴰ ⵔⵔⵙⵍⵓⵏⵔⴰ°, ⴷⴱⴰⵔ ⵙ·ⵗⵏ·ⵔ ⵔ.

2 ⴱⵛⵙ·ⵔⵔ' ⴷⵙⵛⵓ, ⴱⵛ ⴷⵒⵔ ⵔⵜⵙ·ⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⴰⴱ·ⵏⴰ ⵙⵏ, ⵠⵔ·ⵓⴰ ⵠⵔ·ⵔ, ⵠⵔ·ⵓⴰ ⵠⵔ ⵠⵒⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵍ°.

3 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵒⵚⵠⵒⵔⵔⵔⵔ ⴷⵗⵔⵍⴰ·ⴱⵔⵔⵔ ⴷⵙⵛⵛ·ⵔⵔⵔⵔ'.

4 ⵠⵛ', ⵒⵒⵔⴷⵔⵍⵙ·ⵏ ⵠⵒⵍⵙ·ⵔⵒⵔⵗⵏ·ⵏ, ⵠⵒⵍ-ⵍⵛⵓⵒⵙⵙ·ⵏ.

5 ⵠⵒⵔ·ⵔ·ⵔⵒⵍ·ⵏ, ⴷⵔⵔ ⵠⵒⵍⵛⴱⵔⵍ·ⵏ; ⵠⵒ-ⵔⵔⵛⵓⵔⵒⵔⵍ·ⵏ, ⵒⴰ ⵠⵔⵔ ⵔⵔⵔ·ⵓⴷ·ⵙ.

6 ⵔⵛⵛⵔⵍⵔ·ⵏ ⵠⵒⴷⵓⵒⵓⵙⴱ·ⵏ ⵔⵔⵔ, ⵠⵒⵍ-ⵍⵛⵓⵒⵙⵙ·ⵏ, ⵠⵒⵍ-ⵍⵛⵓⵒⵙⵙ·ⵏ.

7 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵛⵔⵔ ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ; ⵠⵒ-ⵔⵔⵛⵓⵔⵒⵔⵍ·ⵏ, ⵒⴰ ⵠⵔⵔ ⵔⵔⵔ·ⵓⴷ·ⵙ.

8 ⴱⵛⵙ·ⵔⵔ' ⴷⵙⵛⵓ, ⴱⵛ ⴷⵒⵔ ⵔⵜⵙ·ⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

ⴰⴱⵊⵏ ⵜⵔⵛⴰ° ⵙⴷⴰⴰⵜⴷⵙⵗ.

1 ⵒⵒⵍⴰⵔⵔ° ⴱⵙⵗⴷⵒⵔⵚ', ⵒⴰ ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ; ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

2 ⴱⵛⵙ·ⵔⵔ' ⴷⵙⵛⵓ, ⴱⵛ ⴷⵒⵔ ⵔⵜⵙ·ⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

3 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

4 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

5 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

6 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

7 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

8 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

9 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

10 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

11 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

12 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

13 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

14 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

15 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

16 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

17 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

18 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

19 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

20 ⵔⵙⵍⵓⵏ ⵙⵗⵔⵛⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔⵔ ⵔⵔⵔ· ⵙⵛⵔ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ, ⵠⵒⵍⵛⵔⵍ·ⵏ.

ⴰⴱⵊⵉ ⵙⵜⴰⵡⵔⵔⴰⵙ.

1 ⴱⵔⵉⵜⴰⵏ, ⴱⵏⵜⵓⵜⵉⵔⵉ, ⵜⵎⵓⵜⵜⵓⵔⵉ ⵙⵎ, ⵔⵉⵔⵉⵜⵓ, ⵜⴰ ⵔⵉⵔⵉⵜⵓ ⴱ ⵙⵉⵔ ⵅⴱ-ⵓⵜⵉ ⵏⵔⵉ ⵙⵉⵔ ⵙⵔ <ⵉⵔⵔⵉⵜⵉ ⵙⵔ.

2 ⵅⵅⵓ ⵙⵉⵔ, ⵙⵔ ⵎⵔⵔⵉ ⴱⵔⵔⵔⵉⵔⵔⵉ, ⵔⵅⵉⵓ ⵔⵉⵔⵔⵉⵅⵅⵔⵓ.

3 ⵔⵔⵅⵉⵓⵏⵎⴰ ⴱⵔ ⵔⵔⵔ, ⵜⴰ ⴰⵉ ⵔⵔ ⵔⵉⵅⵉⴰⵓ; ⵏⵔⵔⵓⵜⵓ ⴱⵔ ⵏⵔⴱⵔⵔⵓ-ⵔⵔⵉⴰ, ⵜⴰ ⴱⵔ ⵔⵉⵉⵔ ⵔⵔⵓⵎⴱ-ⵓⵜⵉ ⵔⵔⵉⵔⵔ ⵔⵉⵉⵔⵔⵉⵅⵅⵔⵓ.

4 ⴱⵔ ⵓⵔⵔ ⵔⵔⴱ ⵏⵔⵔⵉ ⵙⵉⵔ, ⵜⴰ ⵎⵜⵔⵔⵓ, ⴱⵔ ⵎⴰⵔⵔⵔⵔ, ⵔⵔⵉⵔⵔⵔⵔⵉⵔ.

5 ⵍⵔⵔⵔ ⵔⵍⵔⵓ ⵙⴱⴰⵓⵔⵍ; ⵔⵙⵔ ⴰ ⵔⵉ-ⵔⵏⵔⵔⵉⵔⵔ ⵅⵅⵔⵓⵔⴱⵙ.

6 ⵔⵔⴱ ⵍⴰ ⴱⵔ ⵓ.ⵉⵔⵔⵔⵔ ⵎⴱⴰⵔⵔ; ⵔⵔⵔⵔⵓ ⵏⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ; ⵔⵏⵍ ⵔⵅⵍⵓ ⵓⵏⵅⵔ ⵎⴰⵔⵔⵔⵔ.

7 ⴰⵏ"ⵔⵍ", ⴷ ⵙⵔⵔⵔⵔⵔⵓⵏ, ⵔⵔⵔ ⵙⴱⵔ-ⵔⵅⵔ; ⴷ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔ, ⵔⵔⵔ ⴱⵅⵔⵔⵔⵔⵔⵔ; ⵔⵔ ⵅⵍⵓⵔ, ⵓⵏⵅⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ; ⵔⵔ ⵅⵍⵓⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ.

8 ⴰⵍⵔⵔⵅ ⴱⵅⵔⵔⵔⵔⵔ ⵅⵅⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔ" ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ; ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔ" ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ.

9 ⴰⵍⵔⵔ" ⵙⴱⵔⵏⵔ ⵔⵅⵅⵔ ⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵔ

16 ᑭ9Ļ ⍺Ļ⍙·ᓄ ᑭ⍺ᑕᐁ·ᓭ"ᑌ› ϟϟᑭᐃ·ᑭϧ›; ᑭ9Ļ ᑭϧᑭ"ᑎᓭ"ᑕ'; ⍺Ļ⍙·ᓄ ᑭᒥᓂᐁ·ᑎ·ᔨᐟᓂ› ᐃᐟᔨᑌᐃ· <ᑭᑎϧ⍺.

17 ᐅϟϟᑭᐃ·ᑭϧᓂ° ᑭϟĻᓂᔦ ᑭᑎĻᓭᓄ⅃ᐃ·ᓀ ᐁ"ᑌ"; ᑭᑎĻᓭᓄ⅃ᐃ· ᒥ⍺ Λᐁ·ᓭ"⅃ᐃ· ᒥᑌ", ᐅ ᑭϟĻᓂᔦ, ⍺Ļ⍙·ᓄ ᑭϧĻᓭ"ᑌ›.

18 ᐁᓂ ᒥᐁ·ᓭ"ᑕĻ› ᒥᓄ ᔦᑕ ϟϟ›: ᐅᓂ"ᑕ ᐁ⅃ᐅϟᐁᐁᑦ ᒣᓂϧ⍺.

19 ᐁᑯᓂ ᑭϧᒥᐁ·ᓭ"ᑌ› ϧ·ᔦᐢ› ᐃᓂᐁ·Λᓂᐃᐃ· ϟϟᑭᐃ·ᑭϧ⍺, ᐁᓂ Δᐢᑯᑌᐃ· <ᑭᑎϧ⍺; ᒥ⍺ ᒥᓂᐁ· Δᐢᑯᑌᐃ· <ᑭᑎϧ⍺; ᐁᑯᓂ ϧᑕ <ᑭᑎᐁᐁᐃ· ᔦᐯ ⅃ᐢᑐϟᐢ ᑭᐸᑭᑎϧᐃΛᐢᑯ".

⍺ϧ⅃› ᓂᔦ⍺ᓄᒥᔨ⍺° ᐅᓂϟᐢ.

1 ᓭᓇ"ᑭ ϧ ϧᑭ"ᑭ⅃ᔦ› Λᓂᓀᑯᓂᐃ·ᓂ", ᐅ ᑭ"ᑭ ᐊᓭᓂᔦᓂ°ᔑ ᐅᒥᐊ·ᑎᓂᐃ·› ᑭϟĻᓂᔦ ϧᑭ9 Λᒥᐸᔦᓭ°.

2 ᑭᑌϟᓂ ᑭᓂ"ᑭ9Ļϧ› Λᓂᓀᑯᓂᐃ·⍺; ᐊΛᐢᑯ" ᐁ"ϧᓂᓂ›, ᐁ"ϧϧϟᐊᓂᐃ· ᐊ⅃ᔦᐢ ϧᔦᑭᐸ".

3 ⍺ᐊ·" ᑭϟᑭ"ᐅ ϧĻϧᐸˣ ΔᐢΛ" ϧ ᒥᐊ·ᓂᐢ; ᒥ⍺ ᑭϧᐢᑭΔ·› ΔᐢΛ" ϧᐸ ᐊᓂ⅃ᐊĻ› ϧ·ϧᐢ Δᓂᓂᐃ·›. ᓂᔦᐊ.

| 4 ᑭϟᑭ"ᐅ› ϧ"ᑭϧ° ᓂᓂᐊ·⍺ᑭ⅃Δ·⍺, ᐅ ᑭϧ ϧϧᔦᐊᓂᐃ· ᒥᑌϧᓂ.

5 ᑭϟᓂᔦ Ⅎ·ᐢᓂ ᑭϧ ⍺ᐢΛᑭ ᓂᓂᐊ·⍺ᑭΔ›, ᑭϧᐅᑎᓂ›, ᒥ⍺ ᑭϧΔϧᑌᓂ› ϧ ᐅᓂᐢᑭϧ› ᐅ"ᑭ, ᒥ⍺ ᑭϧᐊᑭᑯΔᑎ› ᐅᓂᐢᑭᑭᔦˣ ᐅΔĻᑎϟ ᐅ"ᑭ. ᓂᔦᐊ.

6 ϧ·ϧᐢ› ᐁᓂᐁ·Λᓂᑭᐢ ϧᑕ Ⅎ·ᐸ"ᒥĻ·', ᒥ⍺ ϧᑕ ϟᒥᓂᐊ·', ᒥ⍺ ϧᑕ ᕮ"Λ"ᐁᐊ·': 7 ᑭᐢ', ᐅᐅᑯ ᐊᐊ· ᐊᔦᓂᓭᓂ° ᐁϧ ϧ ᐅĻᐢ-ϧΔ·ᓂΔ·ᔦ' ᑭϟᒪᓂᐊ·; Ļϧ ϧĻᒥᓂ⅃ᐸˣ ᐁ"-ᐅϟ⅂ϧᑎᓭᔦᑭ ᐅᐁ·ᓄᑎᓂΔ·⍺, ᒥ⍺ ϧ Ļᐢϧ-Δ·ᓂ"Δᓂᐢ ᐅĻᓀᔦΔ·ᓭˣ.

8 Ļϧ ᔦϧ ᓭ⍺ᐢΛᐸᐊ·° ϧ ᐅϟᐊ·ᐢᑯᐸ9' ᐅᔑΔ' Γᐢᑎ› ᐅᐊ·ᐢϧ"Δϧᓭˣ ⍙ᑭϟᒪᓂᐊ; ᓂĻ-Γᓂᐢᑌᑌ› ᐅᑭϟᐊ·ᑎᓂᐃ·› ᑭϟᒪᓂᐊ ϧᑭ9 ᒥ⍺ ϧᑭ9.

9 ᑭϧĻᒥ"ᑭᑎᑎᐢ ϧᑭ9, ᑭ9Ļ ᔦϧ ᑭᑭ"ᑌᑌ›; ᒥ⍺ ᓭϧᐁ"ᐊ› ᑭΔ·"ᓂΔ·›; ᑭ9Ļ Γᐊ·ᓂᓂ› ᐁᐢᑕĻᓂᓂᐃ· ᑭϟᒪᓂᐊ ϧᑭ9 ᒥ⍺ ϧᑭ9.

⍺ϧ⅃› ᓂᔦ⍺ᓄᒥᔨ⍺° ᓂᐢᑌϟᐢ.

1 ᐅϧᑭᐃ·ᑭϧᓂ ᐅᑌ"Δˣ, ⍺Ļ⍙·ᓄ Δ"ᒥᑭ° ᑭϟᒪᓂᐊ. ᓂᓂᐊ·⍺ᑭ"ᐅᐊ·', ᒥ⍺ ᑭ"ᑌᐊ·ᓂᐢ ᑭᔦᓂᓭᓂ°ᔑ ᐅᒥᐊ·ᑎᓂᐃ·› ᑭϟᒪᓂᐊ ϧᑭ9 Λᒥᐸᔦᓭ°.

2 ᑭᑌϟᓂ ᑭᓂ"ᑭ9Ļϧ› Λᓂᓀᑯᓂᐃ·⍺; ᐊΛᐢᑯ" ᐁ"ϧϧϟᐊᓂᐃ· ᑭϟᒪᓂᐊ ϧᑭ9 Λᒥᐸᔦᓭ°.

3 ⍺ᐊ·" ᑭϟᑭ"ᐅ ϧĻϧᐸˣ ΔᐢΛ" ϧ ᒥᐊ·ᓂᐢ; ᑭ⍺ ᑭϧᐢᑭΔ·› ΔᐢΛ" ϧᐸ ᐊᓂ⅃ᐊĻ› ϧ·ϧᐢ Δᓂᓂᐃ·›. ᓂᔦᐊ.

4 ⍺Ļ ⍺ ᐅᑭᐢ⍺"ᒥĻᓭᓄᒥᐊ· ϧ ᒥᐢᑕ-ϧᐸ"ϧ·° ĻᑭᓭᓄΔ·› ϧ ⅃ᐊᐢᑭ ᓂᐸ·ᔦᓭᔦĻ ϧᓄᔦ ⅃ᐊᐢᑭ <"9·ᓭϧ⍺; ⍺Ļ⍙·ᓄ ᑭ"ᑌᐊᐢᑌᒥᐢ ᑭϟᒪᓂᐊ.

5 ⍺ᐢΛ" Ļϧ ᑭϟᑭᓭᐢ Δᐸ ᐁϧ ᐁ"ᒥᐢ-ᐸᑎϧ·"; ᑭ9Ļ ᑭϟᒪᓂᐊ ᑭᓭᐢ·ᑎᐢᐊ⅂·° ᐅᐢϧ-ᓂᔦᓂ· ϧ ϧᐯᓭ⅃ᐸᐢ"; ᑭᑭ"ᓄᐯΔ·ᐊᐊ·ᐢ, ᑭ9Ļ ᑭϟᒪᓂᐊ ᑭ"Ļᔦ⅂°.

6 ᐅ ᐊᐯᐸ ᐅΔĻᑭ"Δᒥᐊ·› ΛᐢᐃᐁΔᐡ ϟϟᓂˣ ᑭ"ᐅ"ᑭᓭᔦ! ΔᐢΛ ᑭϟᒪᓂᐊ ᐯᑭᐁ·"ᐸᐸ' ᐅᑕ-ᐊ·"ϧᑎᒥᐊ·ᓂᔦ° ᐅᔦᓭᔦᔦĻ, ᐊϧ' ϧᑕ Γϟ-ᐊ·ᐸᐸ, ᒥ⍺ ΔᐢᐃᐁΔᐡ ϧᑕ ĻĻ"ᐊᒥᔨ°.

⍺ϧ⅃› ᓂᔦ⍺ᓄᒥᔨ⍺° ᓄᐅϟᐢ.

1 ΛĻᑭ"Δ›, ᐅ ᑭϟᒪᓂᐊ ᑭΔ·"ᓭΔ·› ᐅ"ᑭ, ᒥ⍺ ᐅ⍺ᓭᐊ·ᓭ› ᑭĻᐢϧΔ·ᓭᐊ· ᐅ"ᑭ.

2 ⍺ᑐ"ᐸ ᓂᐸϟᒥ"ᐊΔ·›, ᐅ ᑭϟᒪᓂᐊ; Λᓭᑭᐢᐸ ᓂᑎᑌ·Δ·⍺ ᓂᐅᓂˣ.

3 ᑭ9Ļ Ļ⍙ᑌᐊ·' ᓂᐸᓭᔨᐢᑦᑦ·', ᒥ⍺ ᐅᑭᑎĻ"-Λᐁ·ᐢϧ' ⍺⍙ᐅ⍺ᐁ·ᐊ·' ᓂᐸ"ᑦ"ϧ·; ⍺Ļ⍙·ᓄ ᑭ"ᐊᐊ"ᐸᐊ·' ᑭϟᒪᓂᐊ·ᐊ ᐅᐢᐸᒪĻᐢᑭ'. ᓭᔦᐊ.

4 ᐊ·<"ᑕĻ', ᑭϟᒪᓂᐊ ⍙ᓭᓭ"ᑦĻᔨᓭ'; ϧᑎᐁ-ᔦ"ᑭ9' ᐃ·ᐊᐁ·° ϧᓭ⅃⍙ᔦ' ᓂᐸ"ᑦ"ϧ·.

5 Ļ⅃ᔦᐃ·› ϧᑕ ᑎᐸ"ᐊĻᐁ·° ᓂ⍙ᑎ⍺ϧ⍺; ᑭᐢϧᑕ"ᐅ' ᒡᐯ·ᐃ·ᓂˣ.

6 ᑭϧ⅃ᑭ <ᑭᑎ⍺Ļᑎᓂ› ϟϟᑭᐃ·ᑭϧ›; ᓂϧĻᒥ"-ᑭ"ᑌ› ᑭᐃ·"ᓭΔ·›, ᐅ ϧᑎᐁᔦ"ᑭ9ϟ›; ᑭ9Ļ Γᐊ·ᓭᔦ.

7 ᑭ9Ļ ᓂᑭ"ᐸᐢΛᑎᓭᓄ' ϧ"ᑭϧ° ᐊᓭᒥᐃ·ᓂˣ ᐅ"ᑭ; ᒥ⍺ ᓂᐢᑭᔦᓭᔨ ᓂᑭ"ᐊᐊ·ᐸ"ᑌ› ᐁᑌᔦĻ' ᓂ⍙ᑎ⍺ϧ⍺.

⍺ϧ⅃› ᓂᔦ⍺ᓄᒥᔨ⍺° ᓂᔦ⍺ᓄᐢ.

1 Λᓭᑎᑦᑌ, ᓂᐸϟᒥ"ᐊᐃ·› ᐅ ᑭϟᒪᓂᐊ; ᒥ⍺ ᐁϧᐃ·ϧ ϧᔑᐢᑕ ᓂ⍺ᔑᐸᒪ9Λ·›.

2 ᐊ"ϧᒥ"ᐃ›, ᒥ⍺ ⍺ᔑ"ᑕᐃ·›; ᓂϧϧ·ᑕϧᑌ·⅂, ᒥ⍺ ᓂᐁ"ᑭᓭᔨ':

3 ᐅᐁ"ᐊᓭᓭᐃ·› ⍙ᑎ⍺ϧ› ᐅ"ᑭ, ᒥ⍺ ᐅᑭᑎĻ"-ᐃᐁ·ᐃ·› ᐅĻᓀᑎᐢ; ᑭ9Ļ ᓂᐁ·Λ⍺Ļϧ·ᔨ Ļᑭ Λ"ᑎᐃ·ᓂᔦ°, ᒥ⍺ ᑭᓭᐢ·ᓭᐃ·ᓂˣ ᓂᐸϧ·ᑎϧ·ᔨ.

4 ᓂᑌ"ᐃ ᓂᐃ·ϟᑭᐢϧᓭ› ᐅᓭᔦ°; ᒥ⍺ ϧ⍙ᑦᐸ-ᒥϧ·"ᑭ ᓂᔦᓭᔨ ᓂᐸϧᒥᐢᑦϧᓭ›.

5 ϟᑭᓭᐃ·› ᒥ⍺ ⍺ᓭᑭᐸᔦᐃ·› ᓂᐸϧᒥᐢᑦϧᓭ›, ᒥ⍺ ᓭᑦᑭᓭᐃ·› ᓂᑭ"ᐊᐊ·ᐸ"ᑌ› ᐁᑌᔦĻ' ᓂ⍙ᑎ⍺ϧ⍺.

6 ᓂᑭ"Λᑭᐸ·› Ļϧ, ᐅ ᐊᓭᐸ ᐊ·ᐸ"ᐸϧ·ᓂᐊ·ᐸᐸᑎ

ⵉⵙⵎⵊ ⵜⵉⵜⴰ! ⵓⵏⵍ ⵙⵃⵔⵔ·ⵃⵙⵍⵛⵔ ⵃⵔ ⵙⵏⵔ·ⵙⵏⵊⵉ.

7 ⵣⴰ, ⵖⵃ·ⵎ ⵙⵏ·ⵃⴰ ⵙⵃⵔⵉⵔⵙⵏⵃⵔⵔ, ⵔⵙⵍ ⵙⵏⵔ·ⵙⵏⵊⵉ. ⵔⵔⵙⵏ.

8 ⵒⵔⵣ ⵙⵃⵔⵔⵔⵛⵉ ⵒⵛⵏ ⵉⵙⵇ ⵍⵍⵛⵃⵏ ⵜⵏⵛ.

9 ⵙⵔⵙⵏ·ⵇⵔⵛⵔ, ⵜ ⵃⵎⵔⵔⵛⵏⵓⵃⵔ, ⵉⵙⵇ ⵔⵔⵛ·ⵒⵙⵏⵔ ⵜⵓⵃⵔⵙⵔⵙ·ⵔ; ⵓⵏⵍ ⵙⵒⵛ·ⵙⵔⵔ·ⵓ ⵃⵏⵙⵔⵔⵙ·ⵔ ⵉⵙⵇ ⵃⵜ·ⵙⵏⵒⵍⵜⵜ·ⵔ ⵜⵓⵇⵛ.

10 ⵜⵛⵒⵔⵃⵏ ⵉⵙⵇ ⵜⵛⵓⵙⵙⵏ ⵔ·ⵛⵏⵃⵍ·ⵏ ⵛⵛⵔ ⵖⵔⵙⵔⵔ; ⵙⵔⵙⵏⵔⵔⵙ·ⵔⵙⵏ ⵔⵛⵙ·ⵛⵏ ⵙⵔⵙⵏ·ⵔ; ⵉⵙⵇ ⵔⵛⵔⵔⵔⵛⵔⵔ·ⵔⵙⵏ ⵔ

ᐃ·ᐱᑕᔪ·ᐊ· ᑲ ᕇᐢᑲᑯᓂᐊ·ᓂᓄᑭ ᒥᓇ ᑲᐊᔨᓐᔪ-ᐊ·ᓂᓄᑭ, ᒥᓇ ᑐᑌᓄᓂᔪ·ᐊ· ᐁᐢᑦᓴᐃ· ᔪᒪᓂ.

5 ᐃᓐᐯᓄᐢᒋᔨᓂ, ᐅ ᑭᔭᒪᓂᔨ, ᐃᓐᐋᐢ ᑲᓂᑲ; ᒥᓇ ᑭᒪᒪᐢᒋᔨᓂᐃ·ᔨ ᐃᓐᐋᐢ ᒥᓂᔨ·.

6 ᑲᐢᑲᓄᑦᐁᐊ·ᔨ ᐊᐢᓄᐱᓄᔭ ᔨᓭᢆᐊᒣᐃᐃ·ᓇ ᐅᐢᑭ; ᓂᑕᐢᑲᐢ ᐸᑕᐱᐢ; ᓂᑲᐢᒉᓇᐢᐊᒪᑲ·ᔨ ᔨ·ᑎᐢᑲᓂᓄᐢ, ᑕᐢᑕᐃ·ᐢ ᐁᔨᑕ ᑫᐢᒥᔨ· ᐃ·ᑦᓄᐢ ᐸᐢᑭᓂᔨ·. ᓂᐞᐊ.

7 ᐅᓇᐢᑌᐢ ᓂᑌᐢᐃ, ᐅ ᑭᔭᒪᓂᔨ, ᐅᓇᐢᑌᐢ ᓂᑌᐢᐃ, ᓂᑲᓂᑲᒉᔨ·, ᒥᓇ ᑭᑲᒪᐢᒋᔨᓂᐃ·ᔨ.

8 ᐊ·ᓂᐢᑲ, ᓂᒪᒪᐢᒋᔨᓂᐃ·ᔨ; ᐊ·ᓂᐢᑲ, ᓇᑲᒧᔨ ᒥᓇ ᑭᔭᒪᓂᔨ; ᑲᐢᑕ ᐃ·ᐸᐢ ᓂᑲᐊ·ᓂᐢᑲᑲᔨ.

9 ᑭᑲᒥᐢᑭᒥᑎᔨ, ᐅ ᑲᑎᐯᓇᐢᐯᑫᔭᔨ, ᐃᑦ ᐁᐢᐊ-ᔭᑭᔨ ᐊᓇᔨᓇᓂᐊ·ᔨ; ᑭᑲᓂᑲᒉᔨ·ᐊ· ᐁᔨ ᐊᑫ·ᓇᒧᒪᔭᔨ ᑫᐢᐯᑭᐃ·ᐢ ᐊᐢᑭᒥᐢ.

10 ᑫᑫᒪ ᑭᑭᔭᐊ·ᑎᔨᐃ·ᔨ ᑭᐢᑲᓇᐊ·ᔨ ᑫᔨᐊ· ᐃᔨ, ᒥᓇ ᑭᐯᔨ·ᐃ·ᔨ ᐊ·ᑦᐊᐢᑭᐃ·.

11 ᐃᐢᐯᓇᐢᒋᔨᓂᐃ, ᐅ ᑭᔭᒪᓂᔨ, ᐃᐢᐋᐢ ᑭᐢᑲᓇᐊ·ᔨ; ᑭᔭᒪᓂᔨ ᐊᐢᑲᓇᐊ·ᔨ ᐊᐢᑲᓇᐊ·ᔨ ᐊᐢᑲᓇᐊ·ᔨ ᐃᐢᐋᐢ ᐁᐢᐊᔭᔨᐊ·ᔨ ᐊᐢᑲᓇᐊ·ᔨ.

ᓇᑲᒧᔨ ᓂᑲᓇᓄᒥᓇᓄ ᐊᔭᓇᓐᐅᑎᔨ.

1 ᒉᐯ· ᑭ ᑭᔭᒧᒪᓇᐊ·ᓄ ᑲ·ᑲᔨ ᐃᔨᐁ·ᐱᔨᐃ·, ᐅ ᑲᒪᐊ·ᑭᔨᐃ·ᐣᐊᔨ? ᑲ·ᑲᔨ ᑭ ᑯᓇᔨᐊ·ᓇᐊ·ᓄ, ᐅ ᐃᔭᓂᐃ·ᑯᔨᑎᓂᔨ?

2 ᐁᐁ, ᑭᑌᐢᐃᐊ·ᓭ ᑭᑕᔨᐢᑲᑌᓇᐊ·ᓄ ᒪᑎᔭ-ᐃ·ᐃ·; ᑭᓂᒉᐯᔨᑯᓇᐊ·ᓄ ᐁᔨ ᐊᑫ·ᔭᒧᔪᔨ ᑭᑌᑭᑲᐊ·ᓭ ᐊᐢᑭᑭᑲ.

3 ᐅᒪᑎᓂᔨ ᒪᓂᑌᐃ·ᐊᐊ·ᔨ ᒥᐢᔨᑲᓭ ᐅᐢᑭ; ᔨᒪᔨ ᐁᑎ ᓂᐢᒉᐃ·ᑭᒉ·ᐃ·, ᐊ·ᓂᔨᓇ·ᔨ ᐯᐢᑲᑭᔨᐃ·ᑭᑭᑲᒉᔨ·.

4 ᐅᐱᐢᑭ>ᓂᐁ·ᐃ·ᓂᔨᐊ·ᓄ ᐃᔨᓇᑲ·ᓂᔭᓄ ᒉᐱᐢᒋ-ᐅᐱᐢᑭ>ᓂᐁ·ᐃ·ᓂᔭᓄ ᑭᓂᐱᔨ; ᓇᐢᐱᐸᐁ·ᐊ·ᔨ ᑲᑲᑫᐱᐢᑌᐢᓂᔨ ᑭᓂᐃᐢᑲᓂᔨᐃ·ᔨ: ᐊᐢᑲᓇᐊ·ᔨ ᐁᔨ ᐊᐢᑲᓇᐊ·ᔨ ᐊᐢᑲᓇᐊ·ᔨ ᐊᐢᑲᓇᐊ·

ᒥᓇ ᑭᖅᑯ ᑲᑎ ᐅᖃᓕᓴᐅᑦ ᐊᐱᕐᔪᐊᑦ ᐋᑎᒃ, ᒥᓇ ᑲᑎ ᐊᓂᔪᖅᓴᖅᑭᑦ ᑲᑌᓇᐧ.

15 ᑭᖅᑯ ᑲᑎ ᕿᕿᒧᐅᑕᐅᑦ ᑲᑎ ᐃᓕ ᓇᓴᔪᓇᒪᑦ ᓂᒋᑦᓯᐧ, ᒥᓇ ᑲᑎ ᒥᐅᑕᐅᑭᑦ ᑭᐱᐊᑦ ᐅᑲ ᑭᐱᔾᔨᑦᐧ.

16 ᒪᒃ ᓄᖅ ᓂᑲᓇᒧᖅᑕᐅ ᑭᒃᑯᖅᑲᐅᐃᓕᐧᐊᓕᑦ; ᐅᐅ, ᓂᑲᑭᓕᐧ ᓇᒃᒧᖅᑕᐅ ᑭᑭᓴᓄᓕᐧᐊᓕᑦ ᑭᓴᑭᑭᓴᒃᑭ; ᑎᓪᒪ ᑭᖅ ᑭᖅᖅᓇᒪᒪᐧᐊᓕᑦ ᒥᓇ ᑭᑭᖅᓇᓕᓕᓕᓂᐊᓕᑦ ᐃᓄᖅᑎᓕᐧᐊᓕᑦ ᐃᓄᖅᑎᑭᖅᓄᓕᐧ.

17 ᑭᖅ, ᐅ ᓚᒪᐧᓇᓄᓕᓕᑦ, ᑭᓂᓇᒧᓕᑦᑕᐅᑦ; ᑎᓪᒪ ᑭᓴᒪᓂᔪ ᓂᓇᒪᒪᑦ, ᒥᓇ ᑭᓴᒪᓂᔪ ᓇ ᑭᖅᑲᓕᓕᓴᓕᓕᓂᐊᓕᑦ.

ᓇᓇᒧᐅ ᓂᓄᓕᓕᒥᓇᓯ.

1 ᐅ ᑭᓴᒪᓂᔪ, ᑭᖅᖅᐅᓕᐧᐊᓂᓇᓕᑦ, ᑭᖅᖅᓄᓴᓕᐧᐊᓂᓴᓴᖅᓯᐧ-ᐅᓇᓕᑦ, ᑭᖅᖅᓇᓴᖅᑎᓕᐧᐊᓂᓕᐅᖅᖅᐧᐅᐅᑦ; ᐅ ᓇᐃᓕ ᑫᓗᑭᖅᓇᓕᐧᐊᓂᓕᓇᓕᑦ.

2 ᑭᖅᖅᓇᓪᒥᓴᓕᖅᖅᑦ ᐊᒋᑭᖅ; ᑭᖅᖅᐱᓄᓕᐧᐅᑦ; ᓇᓇᓴᐃᓂᖅᑦ ᑲᒪᒃᑲᓴ; ᑎᓪᒪ ᓄᓄᑭᓄᓴᓕᖅᑭᑦ.

3 ᑭᖅᖅᓄᓴᓴᖅᓴᓕᐧᐊᓂᓴᓕᐧᐊᓂᓕᐅᖅᖅᐧᐅᐅᑦ ᑲᑎ ᐊᒋᒪᓂᓕᐧᐅᑦ ᑭᖅᖅᓇᓕᐧᐊᓂᓕᐅᖅᖅᐧᐅᐅᑦ; ᑭᖅᖅᓇᓕᐧᐊᓂᓕᐅᖅᖅᐧᐅᐅᑦ

11 ᑭᓴᒪᓂᔪ ᑭᐳᐊᓕᒥᐤ ᐯᓴᑲᓱᐤ; ᓂᓴᓱᐤ ᓂᑭᐳᐳᐤᐱᐅᓕᐤᓂᔪ ᐅᒪ; ᑲᑭᐳᐳᐤᐁᐃᓱᐤᓂᔪ ᐁᐳᐤᐱᐅᓕᐤᓂᔪ ᑭᓴᒪᓂᔪ.

12 ᐲᓴ ᒥᓇ, ᐅ ᑲᑎᐯᐅᐳᐳᐤᐱᑫᓴᔪ, ᑭᓯᔪ ᑭᓴᐊᓱᓂᓯᐃᓱᐤ; ᑫᖫ ᑭᑎᓯ ᒥᓴᐤ ᐊᐅᓯᐅᓂᐤ ᑲᐃᓯᓇᑲᓂᓯᔪ ᐅᑕᑫᓴᐃᓱᐤ.

ᓇᑲᒧᔪ ᓂᑯᐸᓯᒥᓇᐤ ᓂᑫᔪᓴᐤ.

1 ᐅ ᑭᓴᒪᓂᔪ, ᐲᓴ ᓂᑭᓴᒪᓂᔪᐟ; ᐃᐠᐦᒼ ᑭᑲᓇᓇᐃᓱᐤᓂᔪ; ᓂᑕᐳᐤᖬ ᑭᓇᐳᐦᐁᐳᐤᐱᐅᓱᐤᓂᔪ, ᓂᐃᓴᓴᐤ ᑭᐱᑭᓴᑲᑎᓯᔪ ᐸᑫᑌᐃᓱ ᒥᓇ ᓇᐳᑌᐃᐦᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤ ᐊᑫᑭᐤ, ᐃᐢ ᐅᑲ ᑲᐃᑌᐸᔪ ᓂᐱ.

2 ᑭᑭ ᐠᐦᐸᐳᐸᒪᔪ ᑭᑲᑫᑭᐳᑫᐃᓱᐤᓂᔪ ᒥᓇ ᑭᒪᒪᐳᐸᓯᐃᓱᐤᓂᔪ, ᑲᑭᐳᐤᑫᐃᓱᐤᓂᔪ ᑲᓇᑭᑲᑎᓯᔪᐟ.

3 ᑫᖫ ᑭᓴᑭᐳᐃᓱᐤᓂᐃᓱᐤ ᓇᐊᐦᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐅᐊᐦᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

4 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

5 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

6 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

7 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

8 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

9 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

10 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

ᓇᑲᒧᔪ ᓂᑯᐸᓯᒥᓇᐤ ᓂᐅᓴᓂᔪ.

1 ᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐅᓱᐤᓂᔪ ᑭᐯᐳᑯᔪ ᐅ ᑭᓴᒪᓂᔪ, ᓴᓂᓂᔪ; ᐁᐳ ᐲᓴ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᒪᓕᒪᐃᓱᐤᓂᔪ ᑭᑭᑲᒧᐃᓱᐤᓂᔪ.

2 ᐅ ᐲᓴ ᑲᓇᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐊᓴᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ, ᑲᑭᐳᐤᑭᐃᓱᐤᓂᔪ ᐊᑭᐳᐃᓱᐤᓂᔪ ᑭᓴᒪᓂᔪ ᐲᓴᐯᐃᓱᐤᓂᔪ.

3 ᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐅᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

4 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

5 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

6 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

7 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

8 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

9 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

10 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

ᓇᑲᒧᔪ ᓂᑯᐸᓯᒥᓇᐤ ᓂᐅᓴᓇᓴᔪ.

1 ᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐅᐁᐃᓱᐤᓂᔪ ᑭᐯᐳᑯᔪ ᐅ ᑭᓴᒪᓂᔪ, ᓴᓂᓂᔪ; ᐁᐳ ᐲᓴ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᒪᓕᒪᐃᓱᐤᓂᔪ ᑭᑭᑲᒧᐃᓱᐤᓂᔪ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᒪᓕᒪᐃᓱᐤᓂᔪ.

2 ᐅ ᐲᓴ ᑲᓇᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐊᐅᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ, ᑲᑭᐳᐤᑭᐃᓱᐤᓂᔪ ᐊᑭᐳᐃᓱᐤᓂᔪ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᔪ.

3 ᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐅᓱᐤᓂᔪ ᓂᓴᓂᔪ; ᓂᐊᓂᔪ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᒪᓕᒪᐃᓱᐤᓂᔪ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᒪᓕᒪᐃᓱᐤᓂᔪ.

4 ᓴᐅᐦᐸᐳᐸᒪᔪ ᐊᐅᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᑲᓇᑭᑲᑎᓯᔪᐟ, ᑲᑭᐳᐤᑭᐃᓱᐤᓂᔪ ᐊᑭᐳᐃᓱᐤᓂᔪ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᔪ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᒪᓕᒪᐃᓱᐤᓂᔪ ᐲᓴᑭᐯᐳᑯᒪᓕᒪᐃᓱᐤᓂᔪ.

5 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

6 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

7 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

8 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

9 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

10 ᐁᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ ᐃᐢ ᒥᓇ ᐅᑲᒪᒥᐳᐳᐤᐱᐃᓱᐤᓂᔪ.

13 ⵍⵍⵉⵃⵙⴰ· ⵜⵔⵉⵙⴰ·ⵙ ⵖⵃⵔⵃⵙⵍ· ⵍⵖⵎⴱ·ⵏ ⴷⴱⵔ; ⵜⴰ ⵛ·ⵖⵎⵄⵍ· ⵍⵃ·ⴰⵊ ⵍⴱⵛⵔⵏ ⴷⴱⵔ; ⵅⵅⵔⵄ·ⵍ·ⵏ ⴸⵔⵄ·ⵛⴱⵔ, ⵜⴰ ⴰⵃⵊⵍ·ⵏ.

ⴰⵃⵊⵏ ⵙⵉⵛ·ⵉⵔⵔⴰⵄⵔ ⵙⵉⵛ·ⵉⵅⵏ.

1 ⵔⵖⵛ·ⵎⵉ ⵒⵅⵏ·ⵎˣ, ⵒⵅⵍⵙⵣⵏ, ⵔⵉⵔⵙ· ⵍⵔⵒⵖ :
2 ⵙⵃⵊⵔⵈⵍ·ˣ ⵙⵔⵄⵏⴱ ⴸⵒⵒⵒⵛⵃ·ⵙⵜⵏ ⴸⵄⵛ"ⵣⵄ·ⵏ : ⵍⵍ"ⵈⵉⵏⵛ ⴸⵍⵔ"ⴱⵔⵔⵉⵄⵙ·ⵏ.
3 ⵄⵎˣ ⵒⵅⵍⵙⵣⵏ, ⵛⵔ· ⵒⵉⵏⵛⵔⵉⵙⵉ ⵒⵛⵔ"ⵙⵔⵔⵄⵙ·ⵏ ⵒⵃⵛⵔ"ⵙⵔⵔⵄⵙ·ⵏ ⵒⵃ ⴷⴱⵔ <ⵛⵛⵄⵔⵃ·ⵏ.
4 ⵔⵉⵔⵙ· ⵍⵔⵒ ⵒⵃⵃⵒⵉⵔⵊⵏⵈⵉⵏ, ⵜⵃ ⵒⵃⵇⵃ·ⵊⵔⵈⵉⵏ, ⵃⵛ ⵇⵃⵊⵔⵛⵍ·ⵏ ⵒⵄ·"ⵣⵄ·ⵏ. ⵉⵅⵍ.
5 ⵯ ⵛ·ⵉ"ⵛⵍⵏ ⴷⵛⵏⵔⵈⵄ·ⵇ ⵒⵅⵍⵙⵣⵏ; ⵙⵔⵛ·ⵔⵉⵔⵙⵉ ⵔⵔⵉⵔⵙⵍ· ⵍⵔⵒⵖ· ⵔⵉⵔⵙⵍ· ⵍⵔⵒⵖ·ⵛⵔⵉⵔⵙⵍ· ⵛ·ⵒⵔⵔⵃⵔⵏ.
6 ⵒⴱ"ⵅⵃ·ⵔⵃⵔⵒⴱ"ⵛⵜ ⵒ"ⵒⵃⵒⵜⵔ"; ⵒⴱ"ⵏⵔⵔⵏ"ⵓⵍ·ⵏ ⵊⵔⵃ·ⵔⵔⵉⵔⵙⵍ·.
7 ⴷⵇⵏⵔ·ⵔ ⴷⵃⵔⵒ"ⵔⵈⵄⵍ·ⵔⵙ, ⴷⵔⵔⵉⵔⵙⵍ· ⵛⵔⵉⵔⵙⵍ· ⵍⵔⵒⵖ· ⵔⵉⵔⵙⵍ· ⵍⵔⵒⵖ·ⵛⵔⵉⵔⵙⵍ· ⵛ

ᓄᓂᒪᑦ, ᐃᓕᐸ ᐅᖏᓐᓄᑦᒪᓪᓗᑦ ᐱᑲᑦᑐᒥᑲᐤ; ᓴᓇᔪᒪᓪᓗᑦ.

8 ᐊᓕᑭ ᐲᑦᓯᓕᓯᑦᓪᓕᓄᐤ, ᒥᓇ ᐲᓴᑲ· ᐲᑦᓪᑦᐳᑲᓄᑦᓪᓕᓄᐤ ᐅᒋᑦᒪᒪᓴᐟ ᐊᖏᒪᓂᔪ; ᐊᐅᑦᑭᑲ ᖏᑦᐧᑲᐟ· ᐲᑦᐊᑦᐳᐃᑦᓪᓕᓄᐤ ᐅᒋᑦᒪᒪᓴᐟ ᐊᖏᒪᓂᔪ, ᐅᐸᖏᒪᓂᔪᓕ ᐃᑦᕐᐅᐃᕐᓴ.

9 ᐲᓄᔪ, ᐅ ᐊᖏᒪᓂᔪ, ᐸᐲᑦᐃᓴᓂᖏᑦᐩ ᒥᓴ ᐸᒥᐊᐧᑦᐩ ᐃᑦ ᑲᐲᑦᐅᑦᑭ ᒪᓐᐃᐧᑦᒋᓐᓄᔪ ᐹᑎᐯᐅᑦᑭᑲᓄᔪ, ᐃᑦᓴ ᐯᑦᐊᖏᓂᖏᑦᐩᒪᑲᓄᔪ ᑲᐲᑦᐅᑦᑭᑲᓄᔪ.

10 ᐸᒪᐊᐧᑦᓯᐃᓗᒪᑦ ᐲᑦᐅᑦᑭᓴᐧᑦ ᐯᔨᓪ; ᐲᓄᔪ, ᐅ ᐊᖏᒪᓂᔪ, ᐸᐲᑲᐧᑲᐲᑦᒋᒪᐃᐧᑦᐊᐧᑦ ᐸᒥᓂᔪᑲᐃᐃᓪᓕ ᑲᐲᑦᐅᑦᑭᑲᓄᔪ ᑲᑦᓴ ᐯᑦᐊᖏᓂᖏᑦᐩᒪᑲᓄᔪ, ᐃᑦᓴ ᐯᑦᐊᖏᓂᖏᑦᐩᒪᑲᓄᔪ.

11 ᑲᑎᐯᐅᑦᑭᐧᑦ ᐲᑦᒪᐳᐤ ᐃᑌᐧᐃᓪᓕ; ᐲᑦᓂᔪᒋᑐᓴᓗᐧᑦ ᐊᐅᓄ ᑲ ᐲᑦᐊᔪᑦᒋᑲᐧᑲᐤ.

12 ᐲᑦᐅᐅᖏᒪᐊᐧᑦ ᐅᓇᔪᐸᐃᑦ ᐱᓯᐧᑦᔨᒧᐊᐧᑦᓪᓕᓄᐤ; ᒥᓇ ᐊᓇ ᐃᐧᐲᓄᔪ, ᑲ ᐊᐧᑦᐸ ᐲᑦᒪᑎᓇᐯᐧᐤ ᒪᓂᐊᐧᑌᐃᓪᓕᓄᐤ.

13 ᐊᓪᓕ ᐯᐲᑦᐱᒥᓂᔪ ᒪᑲᐧ ᐊᐧᑦᐲᑦᐞᐤ, ᐯᓴᐯᐧᐤ ᒪᓴ ᐸᑲᐃᓴᓂᓱᓇᐊᐧᐤ ᐅᑦᒥᑦᐊᐧᑦᑕᑦᐳᑲᐧᓇ ᑲ ᐯᐧᐯᑲᒧᐧᑦ ᐊᐧᑦᓂᔪᐲ ᓱᓂᔪᐤ, ᒥᓇ ᐅᐱᐊᐧᑦᔨ ᐅᑦᐱᐃᐧ ᓱᓂᔪᐤ ᐅᐲᓄ.

14 ᐃᓪᓕ ᒪᒧᐃᐧᐊᓪ ᑲ ᐲᐦᓴᐃᐧᑦ ᐯᓱᐧᑦᑎᐊᐊᐧᑦ ᐲᐲᐅᑦᐸᒪᐊᐧᑦ ᐯᑯᑦ, ᐸᐧᐊᐧᑦᐱᒪᑲᐤ ᒋᐱᓪᑦᓇᐞᐤ ᑲᐲᑦᐅᑦᑭᐲᐧᑦ ᑲᑦᐱᐧᑦᐃᓪᓕᓄᐤ.

15 ᐅᐊᐧᑦᐲᑦ ᐊᖏᒪᓂᔪ ᒋᐱᓪᑦᐱᐧᑦ ᐯᐦᓂᔪ ᐊᐧᑦᐸ; ᐯᐲᐃᓪᓗᐧᑦ ᐊᐧᑦᐸ ᒋᐱᓪᑦᐱᐧᑦ ᐯᐦᓂᔪ ᐊᐧᑦᐸ.

16 ᒋᓐᐲᐸ ᑲ ᓱᓪᑦᐧᑲᓂᔪ, ᐲᓴᒋᐧᑦᐤ ᐲᐲᐸ ᐊᐧᑦᐸᓴ ? ᐯᐅᐊ ᐅᒪ ᐊᐧᑦᐸ ᐊᖏᒪᓂᔪ ᑲ ᓇᒋᐯᐧᐅᐲᑦᑕᓄᐤ ᐸᐲᐧᑦᐅᑦᑭᐧᑦᐱᐟ; ᐯᐯ, ᑲᑎᐯᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ, ᑲᐲᑦᐅᑦᑭᐧᑦᐱᐟ ᐅᐲᓄ ᐯᐦᓂᔪ.

17 ᐅᑎᐲᐱᐃᒋᒋᓇᓪᑲᓴ· ᐊᖏᒪᓂᔪ ᓱᓂᒋᓇᐤ ᐲᐲᐸ ᒥᑦᐲᐧᐳᒥᒋᓇᐤ ᐃᐲᒋᓂᔪᐅᐊᐧᑦ, ᐲᐲᐸ ᒥᑦᐲᐧᐳᒥᒋᓇᐤ ᐯᐧᐸᐞᐊᐧᑦ ᐅᑎ; ᑲᑎᐯᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᒋᐱᓪᑦᐱᐧᑦ ᓱᓂᔪᐤᐃᐞᐤ, ᑲᑎᐯᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ.

18 ᐃᓪᐱᒥᐞ ᐸᐲᐃᓂᔪ ᐅᐲᐱᓪᑦᐲᐧᐤ, ᕮᐲᐲᐱᒪᒧᑦᑕᐧᐤ ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐯᐧᐯᐱᒪᐧᐲᐧᑦᐲᐧᐤ; ᐸᐲᐲᐧᑎᑎᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎ; ᑲᑎᐯᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

19 ᐅᑎᐲᐱᐃᒋᒋᓇᓪᑲᓴ· ᐊᖏᒪᓂᔪ ᓱᓂᒋᓇᐤ ᐲᐲᐸ ᒥᑦᐲᐧᐳᒥᒋᓇᐤ ᐃᐲᒋᓂᔪᐅᐊᐧᑦ, ᐲᐲᐸ ᒥᑦᐲᐧᐳᒥᒋᓇᐤ ᐯᐧᐸᐞᐊᐧᑦ ᐅᑎ; ᑲᑎᐯᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

20 ᐅᑎᐲᐱᐃᒋᒋᓇᓪᑲᓴ· ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎ; ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

21 ᐅᑎᐲᐱᐃᒋᒋᓇᓪᑲᓴ· ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎ; ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

22 ᐅᑎᐲᐱᐃᒋᒋᓇᓪᑲᓴ· ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎ; ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

23 ᐅᑎᐲᐱᐃᒋᒋᓇᓪᑲᓴ· ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎ; ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

24 ᐲᐦᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᖏᒪᓂᔪ ᐱᐲᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

25 ᐅᓇᒃᒧᐊᐧᑦ ᐲᐲᐅᒃᓇᓂᐲᐧᐊᐧᑦ, ᐅᐸᔪᐲᐱᐊᐧᑦ ᐲᐲᐱᐊᒥᑎᐲᐧᐊᐧᑦ; ᐃᐧᑦ ᐯᐲᐃᐧᐅᐲᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

26 ᒥᐊᐸᓴᓂᑦ ᐊᖏᒪᓂᔪ ᒪᐊᐧᑦᐲᐧᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ, ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

27 ᐯᐃᓪ ᐊᐅᐟ ᐯᐱᑭᒪᐧ ᐊᐱᓄ ᐅᐱᐸᒪᒥᐊᐧᑦᐊᐧᑦ, ᐲᐲᐅᐱᐸᒪᐱᓴᐧ ᔨᑦ ᐊᐱᓄ ᐅᓇᐱᐯᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

28 ᐸᐲᐃᒋᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐲᐲᐱᐊᐧᑦᐲᑦᑕᐧᐤ ᐱᒪᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

29 ᐸᐸᐲᑦ ᐊᐅᒥᐊᐧᑦᐅᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐲᐲᐅᐱᐸᒪᐱᓴᐧ ᐸᐯᐱᒪᒧᑦᑕᐧᐤ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

30 ᐸᑦᐊᒪᒪᐃᐧᑦ ᑲ ᐅᐊᑎᐅᑎᐧᑦᐤ ᓯᒪᓐᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ, ᐅᒪᒪᐯᐧᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

31 ᐲᐲᐅᐱᐸᒪᐱᓴᐧ ᐃᐸᐱᐅᐧᑦ ᐅᐯᐯᐅᑦᐲᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

32 ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

33 ᐊᓇ ᑲ ᑌᐧᑦᐲᐧᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

34 ᐸᐲᑦᐧᐲᒪᐧᐃᐧᐃᓪᓕᓄᐤ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ; ᐅᐲᐧᑦᐅᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

35 ᐅ ᐊᖏᒪᓂᔪ, ᐸᐃᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ, ᐊᐧᑦᐧᐲᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᑎᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

ᐊᓇᒪᐞ ᐊᑲᐟ ᑌᐧᔨᐞᐳᒥᒋᓇᐤ.

1 ᐱᒪᒋᐲᐞ, ᐅ ᐊᖏᒪᓂᔪ; ᐸᐊᒪ ᓱᐱᓴ ᐱᐞᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ ᐅᒋᐲᐞᐞᐤ.

2 ᐅᒥᑎᒪᐧᐃᐅᑦ ᑎᑎᐊᐧᑦᐸᑲᓇᑲᓴ, ᐃᐧᑦ ᐅᑲ ᐅᐲᒋᐞ ᓱᐧᔨᐃᓱᐃᐧᑦ; ᐅᐱᐞᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᑎᒥᐯᐳᓴ, ᐃᐧᑦ ᐯᐅᐧᑦᐳᐞ ᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ.

3 ᐅᒋᔨᐊᐧᐲᐞᐃᐧᐞᐞ ᐅᒋᒪᐃᐧᑦᐤ; ᐅᐞᐲᒥᐧᑦᑲᓴ: ᒋᐧᑌᐤ; ᐅᒋᔨᐊᐧᑦᐳᐞᐱᐞ ᐅᐲᐞᐞᐤ ᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ ᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪ ᐃᐧᐊᓴᐧᑦ.

4 ᐱᐞᐲᒋᐞ ᓴᐧᐊᐧᑦ ᑲ ᒋᓴᐧᐲᐞᐱᐞ ᓇᐞᐧᑦ ᒥᐧᐊᑎᐊᐧᑦᐱᐞ ᐃᐧᑦᐱᐧᑦ ᓂᐧᑦᐳᓴᐧᑦ ᐅᒋᐧᑦᐱᐧᑦᐤ: ᑲᐃᐧᐲᐧᑦᐱᐞᐞᐤ-ᐲᐧᐃᐞᐱᐞ, ᐱᐞᐲᒋᐞ ᑲ ᐅᐞᑎᑎᐊᐧᑦᐸᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ, ᒪᐧᑦᐃᐞᐲᐧᑦᐸᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ; ᐅᐞᐲᒋᐞ ᐅᐞᐲᐧᑦᐸᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐊᐊᐧᑦᐸᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ ᐅᐲᐧᑦᐸᓂᔪᐧᐃᐧᐊᐧᑦ.

5 ⴷ ⴼⵏⵍⵙⵊ ⴼⴼⵛⵖⵚⵔ"ⵓ ⵙⴱⵖⵄⵛⵏⵚⵄ·ⵏ; ⵢⵔⴰ ⵙⵍⵔⴷⵔ"ⵏⴷⴰ ⵍⵍⴰ·ⵏⴰ ⵃⴱⵄ·ⴱⴷⴰ·ⵊ.

6 ⴼⵏⵉ ⵜⴱⴷⴰ·ⵏ ⵍⵙⴼ ⴱ ⵯⴷⵛⴼⵏ, ⴷ ⴱⵀⵓⵯ-ⵚ"ⴼⵖⵚⵊ ⴼⵏⵍⵙⵊ ⵔⵚⵯ· ⵚⵄ"ⴱⵀⵚⵏⵚⵊ ⴱⵉ ⵯⵯⴷⴰ·ⵚⵄⵍ·ⵏ ⵙⵏ ⴷ"ⵔ; ⴼⵏⵉ ⵜⴱⴷⴰ·ⵏ ⵍⵙⴼ ⴱ ⵍⵍⵄⵊⵚⴼⵔ· ⴱⵉⵚⵄⴷⵍⵍⵍ·ⵏ ⵙⵏ ⴷ"ⵔ, ⴷ ⴷⴼⵏⵍⵙⵊⵊⵍ ⴷⵛⵖⵯⴷⵛⵖ.

7 ⵖⵖⵍ ⴼⵏ ⴷ"ⵔ ⵙⴼⴼ"ⵍⵏ"ⵓ ⵍⵯⵯⴰ·ⴷ"ⵍⵄⵚⵄ·ⵏ; ⵍⵯⵯⴰⴷⴰ·ⵚⵄⵏ ⵙⴼⴼ"ⵍⵄⴱ·ⵙ"ⵖ·ⵯⴱⵊ.

8 ⵙⵚⵏ"ⵓⵏⵔⴱ·ⵏ ⵙⵔⵏⵍⵊ, ⵢⵔⵍ ⵙⵍⵙⵓⵓ"ⴱ"ⵚⵚⵍ·ⵍ·ⵏ ⵙⴱⵄ· ⴷⵚⵚ·ⵚⵚⵏⵏ.

9 ⵖⵖⵍ ⵔ^ⴰⵏ"ⵔ ⵏⵔⵯ"ⵚⵏⵊ ⵚⵚ·ⵯⴱ"ⵄⴷⴱ ⵙⴼⴼ"ⵔⵚⵍⵚⵊ; ⵢⵔⵍ ⴷⵚⵯⵏⴰⵚⵖⴷ·ⵙⵚⵚ·ⵔ ⴱ ⵚⵯⵏⴰ·ⵯⵚⵖⵯⵔ, ⵙⵚⵏⵚⵔⵔⵔⴱⵚⵊ.

10 ⵄ^ⵏⵏ ⵎⵏⵚⵏⵙ, ⵢⵔⵍ ⵯ"ⵚⵚⵯ^ⵓ"ⵚⵚ·ⵔ ⵙⵔⵯ"ⵍⵊ ⵜⴱ ⵜⵎⵔⵔⵚⵏⵊ, ⴱ ⴷ"ⵔ ⵍⵯⵯⴰⴷⴰ·"ⴷⴱⴱ·ⵏⵚⵊ.

11 ⵢⵔⵍ ⵙⴼ"ⴱ^ⵔⵔⵓ"ⵖ·"ⵚⵏ ⵙⵚⵚⴷ·ⵙⵏⵏ; ⵢⵔⵍ ⵙⴼ"ⵔⵚⵍⵚⵊ·ⵏⵏⵔⴱ·ⵏ.

12 ⵚⵙⴼ ⴱ ⵚⵏⵚⵏ ⵄ^ⴱ·"ⵓⵏⵎ ⵙⵍⵔⵚⵚⵚ-ⵎⴱ·ⵏ; ⵢⵔⵍ ⵙⴼ"ⵍⴱⵊⵓⵚⵏ·ⵏ ⴷⴼ"ⵖ·ⵯⵚⴱⵏ.

13 ⵍⴱ ⵙⵏ, ⵔⵚⵏⵎ"ⵜⵯ^ⵚⵏⵙ, ⴷ ⴱⵀⵯⵯⴰ"ⵔⵖⵚⵊ; ⵄⵚ ⵜ"ⵍ"ⵄⵚⵚⵊ; ⴷ ⵔⵏⵍⵙⵊ, ⵜ^ⵄ"ⵔ ⎾"ⵖⵏⵎ ⵔⵔⵖⵚⵍⵔ"ⵄⵜⵜ·ⵏ ⵄⵏ"ⵚⵄ·ⵏ, ⵜⵯ ⵚⵯ·ⵍⴱⵏ"ⵄⵜⵜ·ⵏ ⵔⵏⵍⵙⵊ.

14 ⵚ^ⵯⵏⵚⵙ ⵙⵚⵚⵔⵯⵔⵍ ⴷ"ⵔ, ⵜⴱⴷⴰ·ⵏ ⵙⴱⵎⵔⵔⵏⵚⵙⵍⵙⵊ; ⴼⵏⵉ ⵙⴱⵚ^ⵯⵯⵏⵚⵙⴱⴷⵊ ⴱ ⵚⵏⴱ·ⴱ·ⵚⵙ ⴷ"ⵔ, ⵢⵔⵍ ⵎⵔⵎⵯⵏⵍⵍⵙⵊ ⵔⵯⵯⵏⵍⵔⵔⵍⵊ.

15 ⴼⵏⵉ ⵜⴱⴷⴰ·ⵏ ⵏ^ⴱⵄⵊ ⵙⴱⵙ^ⵔⵏⵙⵚⵊ, ⵄⵏ" ⵜⴱⴷⴰ·ⵏ ⵎⵔⵏⵚⵚ·ⵚⵙ"ⵄⵜⵊ, ⵄⵏ" ⵜⴱⴷⴰ·ⵏ ⵚⵚ·ⵎ"ⴱⵊ ⵙⴱⵚ"ⵏⵏⵄⴱⵔⵚⵊ.

16 ⵄⵏ"ⵚⵄ·ⵏ, ⴷ ⴱⵀⵯⵯⴰ"ⵔⵖⵚⵊ; ⵖⵖⵍ ⵔⵚⵚ·ⵚⵚ ⵔⵏⵍⵙⵊ·ⵯⵚⵖⵯⵔ: ⵖ·^ⵔⵔⴱ<ⴷ·^ⵚⵄ·ⵏ ⴱ ⵚ^ⵯⵯⵏ ⵔ"ⵖⵎⵔ ⵔⵯⵚ^ⵯⵯⵏⵚⵙⵍⵙⵊ ⵔⵏⵍⵙⵊ·ⵎⵔⵯⵄ·ⵯⵚⵖⵯⵔ.

17 ⵢⵔⵍ ⵜⴱⴷⴰ·ⵏ ⴱⵯⵚⵔ ⵔⵚⵏ^ⵖⵖⴱⵊ; ⵖⵖⵍ ⵙⵍⵚⵔⵔⵯ; ⵔⵔⵯⵯ ⵄⵏ"ⵚⵄ·ⵏ.

18 ⵯⵏ·<ⵚ ⵙⵚ"ⵏ"; ⵢⵔⵍ ⵯⵯⵍⵔⵔ"; <ⵚ^ⵯⵯⵎⵯⵚⵙ ⵙⵯⵯⵎⵯⵏⴱⵍⵊ ⴷ"ⵔ.

19 ⵔⴱ"ⵔⵚⵖⵚ"ⵓ ⵙⵍⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ, ⵢⵔⵍ ⵙⵍⵍⵊⵯⵯⵍⵔⵯⴷⵏ·ⵯⵚⵖⵯⵔ; ⵙⵯⵯⵎⵯⵏⴱⵍⵊ ⴱ"ⵔⵖⵚ ⵯⵚⵚⵍⵙⵊ·ⵚⵚ^ⴱ·ⵏ.

20 ⵍⵔⵚⵔⵯⵏⵔⵯ·ⴷ·ⵏ ⵛ·ⵔ"ⵯⵯⵎⵯ"ⵚ^ⴱⵯⵚ; ⵢⵔⵍ ⵙⵏⴱ^ⵔⵔⵚⴱⵊ ⵯⵚⵚⵍⵙⵊ: ⵙⵔ"ⵚⵏⵚⵛ·-<ⵍⵚⵏ ⵍⴱ ⵚⵏⵙ"ⵔ ⴱⵉ ⵙⵍⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⴱⵉ ⵙⵍⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

21 ⵙⴱ"ⵔⵔⴱⵏ ⵯⵯⵛⵔⵚⵔ ⴱⵉ ⵔⵔⵍⵚⵏ; ⵢⵔⵍ ⵙⵛ"ⵍⵏⵚⵚⵍⵚⵊ·ⵚⵚⵍ·ⵍ·ⵏ ⵙⴱ"ⵔⵍ"ⵚⵄⵊ·ⵏ ⵯⵯⵛⵔⵚⵔ.

23 ⴼⵏⵉ ⴷⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

23 ⴼⵏⵉ ⴷⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

ⵜⵯ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⵢⵔⵍ ⵛ"ⵔ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

21 ⵜ·ⵜⵯⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ, ⵢⵔⵍ ⴼⵏⵉ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

25 ⴼⵏⵉ ⵙ·ⵔⵯⵔ·ⵔ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⵢⵔⵍ ⵜⵯⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

26 ⵔⵖⵍ ⵜⵜ·ⵛⵔⵛ"ⵜⵯⵔ·ⵏ ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⵢⵔⵍ ⵜ^ⵯⵔⵚ"ⵛⵔⵔⵚⵔⵯ·ⵏ ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵍⵍⵔⵚⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

27 ⵛⵔⵛ"ⵛ ⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯ·ⵏ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⴼⵏⵉ ⵍⵜ ⵜⵜⴱⵯ·ⵏ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

28 ⴼⵏⵉ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

29 ⵍⵜ ⵙⴼⵙⵍⵔⴼⵔ ⵢⵔⵍ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⴼⵏⵉ, ⴼⵏⵉ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

30 ⵙⵜⵍⵔ"ⵔ"ⵓ ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

31 ⵔⵍ ⵢⵔⵍ ⵜⵜ ⵍ"ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

32 ⵜⵜ <"ⵓⵔⵍ' ⵜⵜ ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⵢⵔⵍ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

33 ⵖⵖⵍ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

34 ⴼⵏⵉ ⵙ"ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

35 ⵖⵖⵍ ⵔⵚⵏⵍⵙⵊ ⵜⵜ ⵍⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

36 ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

ⵍⵜⵍⵔ ⵓⵔⵯ">ⵔⵔⵍ°.

1 ⵔⵜⵍ, ⴷ ⵔⵚⵏⵍⵙⵊ, ⵔⵔⵔ <ⵚ^ⵯⵯⵎⵯⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⵔⵜⵍ ⵜⵔ"ⴱⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ, ⴷ ⴱⵀⵯⵯⴰ"ⵔⵖⵚⵊ.

2 ⴼⵏⵉ ⵜⵜ ⵍⵜⵯⵯⴰ·ⵔⵯⴷ·ⵏ ⵢⵔⵍ ⵜⵜ ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

3 ⴼⵏⵉ ⵜⵜ ⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ ⵜⵜ ⵢⵔⵍ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

4 ⴼⵏⵉ ⴱ"ⵔⵖⵚ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⵢⵔⵍ ⵜⵜ ⵍⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

5 ⵍⵜ ⵙⵏ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ; ⵔⵜⵍ ⵙⵍⵔⵚⵛⵔⵔⵯⵔⵏⵔⵯⴷⵏ·ⵏ.

⍺Ь⊥ᒍ ᑌᐸᔪ"><ᒥᑕ⍺° ∨Ь⊀ᔨᑦ.

1 ᑭᖅ, ᐅ ЬՈ∨ᔭ"ᑭ⍊ᖅᒍ, ᑭ⊥ᒥᓯᔪᑕᑎᓂ; ᑭᖅᑦ ∨Ь⍙·Ь ⍙·"Ь¯ ơЬ⍙·ᐊ·ᔪ·ơᔭ"ᑌ·.

2 ᑦᐱՈᓯơᒍ Ь·Ь᷑ᑦ ᑭՈᓯ∇·∧ᓯ⍙·ơˣ, ᑦᑫ-⍙"⍙ᒍ; ⍺⊃"ᑕ⍙·ᒍ, ᒥ⍺ ∧⊥ᒥ"⍙ᒍ.

3 ᑭᖅᑦ ᑭᖅ ᑭЬ⊥ᑫЬ⍙· ᐅᑕᑭᒥᒥՈᒍ, ⍙ᑌ ᑦᑭᓯ"ᑭᖅ ᐊ⍊ᑭ"⍙ᒍᑐ; ᑭᑭ"ᒥᑭᖅ ᓯ"ᑭ"⍊⊥⍙·ᒍ ᒥᑭᓯ-⊥ᑭ"⍙ᒍᑐ; ᑭᑫ⊥ ᑭᖅ ơᑭᑕᐱᓯᔪᑦ ᒥ⍺ ơᑦ-ᔪ⍙·ᒍ·ᒍ.

4 ᑦᐱՈᓯơᒍ, ᐅ ơᑭ⊥ơᔨᑦ, ᐅᑭ"ᑭᔪ·ˣ ᐅ⊥ᑦՈᓰᑐ ᐅ"ᑭ, ᐅ"ᑭ"ᑭˣ ᐅ"ᑭ ∇Ь ᑲ·ᔨᑦ ЬΔᔪᑦՈᓯ′ ᒥ⍺ ᑫՈ⊥"⍙∇·′ ᐊᔭᓯᔭơ°.

5 ᑫ⊀⊥ ᑭᖅ ơᑦ∨ᔭ⊥⍙·ᒍ, ᐅ ЬՈ∨ᔭ"ᑫ⍊ᒍ ᑭ⊀⊥ơᔨᑦ; ᑭᖅ Ь⊥ᒥᓯᔪᑕᑎᓂ ∇"∨ ᐅᑦᑭơᑭᖅᒍ ᐅ"ᑭ.

6 ᑭᖅ ᑭᑭᓯᔪơᒍ ᒥᑦ<ᓴˣ ᐅ"ᑭ; ᑭᖅ Ьᑭ"-ᐅՈơᖅᒍ ơЬ⍙· ᐅᑦ<ᓴˣ ᐅ"ᑭ; ᑭᖅ ᑕ"ᑭ ᑭЬ⊥-ᒥ"ᑭᒥՈᒍ.

7 ơ⊥⊥ᑫЬՈЬ·ᒍ ᒥ"ᑫ′; ⊥Ь ᑭᖅ Ь⊥ᑫЬ-⍙·ᓯ⍙· ⍺⊂⊥ᒧᑦᑕ⍙·Ь.

8 ᑭᖅᑦ ơᒍ ЬᑦЬᑫᑭ° ᑭ⊥ᒥ"ᑭᒥᓯ⍙·ᒍ ᒥ⍺ ᑲᓯ⊥∇·ᐅ"ᑦᑕ⍙ᓯ⍙·ᒍ ᐅ"ᑭ Ь∨ᑭᓯ.

9 ∇Ь⍙·Ь ∇·∧ơᒍ ∇"ᐊՈ ᑭᔪᐅ⍙·Ь·ᒍ; ∇Ь⍙·Ь ⍺Ьᓯᒍ ∇ ᐊՈ ᒐᑭᐅᔭ ơ⊥ᑫЬ⍙·ᓯ⍙·ᒍ

10 ᒥ⍊⊥ ơ⍙ՈᐧЬ⍺ᔭ ơ⊥ᒥᐊᐅ⍙⊥ᒥЬ·ᔭ; ᒥ⍺ Ь⍙ᔪ·"⍙·ᑭ·ᑭᑦ ơᒥ"ᒐ"Ь· ⊥⊥⍙· ᐅ⍺ᓯ∇·⍙·ᔪ·,

11 ∇"⍙∪·ᑭᑦ, ᑭᔪ⊥ơᒍ·ᐊ ᑭ"⍺Ьᑦᔭ; Ьᑫ·ᒥᑭ" ᒥ⍺ ᐅՈơˣ; ᒥ⊀⊥ ⍺⊥∪ᐅᔭ·ᐊ ᑫᑦ^Ո-ᓯơ⍙ᓯ′.

12 ᐅ ᑭᔪ⊥ơᒍ, ∇Ь⍙·Ь ⍺·ᐊ·ᔪᒥᒍ; ᐅ ơᑭᔪ-⊥ơᒍᑦ ᑭᐅᐊ ơᓯ"Ь⊥⍙·ᒍ.

13 ᑭᖅᑦ Ьᑦ ᔪᓯ∪ᐅ⊥ᐊ·ᑦ ᒥ⍺ Ьᑦ ơᓯᐊ·-⍺Ոᓯᐊ·ᑦ Ь ᐅᑦЬ·ᒋЬơᑭᑦ ơᒥ"ᑫЬ·; ᑭᖅᑦ Ьᑦ ᐊЬ·ơᒍЬЬ·ᑦ ⍺ᓂ∨Ո·ᓯ⍙·ᒍ ᒥ⍺ ⊥ᑭᐅ"ᒋᓯ⍙·ᒍ ᐊơᓯ Ь ⍺⍙ᒍ⍙·ᒍ·ᒍ.

14 ⊥Ь ᑕ"ᑭ ơЬᐊᑦ∨ᔭ⊥ᒍ ᒥ⍺ ᑫᑦ⊥¯ ᐊᐊ·ᓯᐊ ᑭЬ⊥ᒥ"ᑭᒥՈᒍ.

15 ơᑦơˣ ơЬ⍙ᓯ"ᒋᑦ Ь·Ь᷑ᑦ ᑭՈᓯᐊ·∧ᓯ⍙·ᒍ ᒥ⍺ ᑭ⊥⊥ᒥ"⍙∇·⍙·ᒍ ∨ᑭᓯ; ᑫ⊀⊥ ⍺⊥ ơᑭᐊ-ᔭᓂᑌ ∇"ᑕ"Ոᓂᑭᑭ.

16 ơЬᓯ∨·"ᒋᑦ ᐅ⊥ᑫЬ⍙·ᓯ⍙·ᒍˣ Ь՝Ո∨ᔭ"ᑫᑭ′ ᑭ⊥ᒥᓯ; ơЬ∨"ᒋᓯ"ᒋᑦ Ь·Ь᷑ᑦ ᑭՈᓯᐊ·∧ᓯ⍙·ᒍ, Ո∧⊥∇· ᑭᖅ ∧ᓯ.

17 ᐅ ᑭ⊥ơᒍ, ᑭᑭ"ᑭᔪᔪ"ᐊ⊥⍺·ᒍ ∇"ᐅᑦ-ᑭᔪᑭᖅᒍ ᐅ"ᑭ; ᐅᑦ ⊥Ь ᐃᑦᓯ ơᑭᑭ"ᐊ·"ᑌ· ᑭ⊥-⊥"ᒋᐊ· ᐊᐅᑦᑫᐊ·⍺.

18 ∇Ь· ⊥Ь ᒥ⍺ ∇"ᑭ⊀⊥ᔪᔪ⍙·ᒍ ᒥ⍺ ∇"ᓯ·-∧ᑦՈЬ·ᓂЬᓴ, ᐅ ᑭ⊥ơᒍ, ∇Ь⍙·Ь ∇·∧ơᔭ; ᓴơ⊥ ᐃᔪᓯˣ ᑭ"ᓯ·<"ᑕᐊЬ·ᐃ· ᑭ⊥ᑦՈᓂᑭᑭ ᐅᓯ ᐅᑕᓴơᑦᔪ∧⊥Ոᓂᓴ, ᒥ⍺ ᑭЬᑭ"∇ᐃ·ᔪᐃ·ᒍ ᑕ"ᐅ ᔪ∨ᐃᓯᔪᑭ.

19 Ь·Ь᷑ᑦ ᑭՈᓯ∇·∧ᓯ⍙·ᒍ ᐅ ᑭ⊥ᒥᓯᔪᑕᑎᓂ, ᐃ ᑦᑭ-ᐃᑦᓴ, Ьᑭᑫᓂᑕᑦ ᑭ⊥ᑫЬ⍙·ᒍ: ᐅ ᑭ⊥ơᒍ, ᐊ∇·⍺ ᓂᑦ∧ᓴᑦ!

20 ᑭᖅ, Ьᑭᑫᐊ·<"ᑕᐃᔭᒍ ᑭ"ᑭ ᒥ⍺ Ьᐊ"Ь·"ᑭ ᐊᔭᑕᓯᐃ·⍺, Ьᐃ· ᑭЬᐊ∧ᓯᐊ·ᑭ·ᑫ"ᐃᒍ, ᒥ⍺ ᐊᑕ-⊥ᑦᑭˣ Ьᐃ· ᑭЬ ᐅ"ᑭ ∨ᓯᐃ·ᒍ.

21 ᑭЬ⍺"ᑭᑦ ơᑭ"ᒐᔭᐃ·ᐃ·ᒍ, ᒥ⍺ ᑭЬơᓂ-ᑦᓯ·Ьᐃ·ᒍ ᐊᔭᑕᑫ ᐅ"ᑭ.

22 ᒥ⍺ ᑭЬ⊥ᒥ"ᑭᑕᑎᒍ ⍺Ь⊥ᐊᐊ·Ь·ᒍ ᐅ"ᑭ, ᑭᑦ-∨·ᐃ·ᒍ ᐅᑎ, ᐅ ơᑭ⊥ơᒍᑦ; ᑭЬơЬ⊥ᑦᑦՈᒍ ᑭᐅ"ᑭЬ·ᒍ ᐅ"ᑭ, ᐅ ᑭᖅ ᐅЬ⍙ᑎᓯᑦ⊥⍺ᑦ ᐃᵗ∨ᐃᵋ.

23 ơᑦᒍ Ьᑦ ᑭ"ᑭᑕЬᐊ·ᑕᑦ⊥Ьᒍ ᐃᑦᐊ ơЬ⊥ᑦ-ᑦᑦơ; ᒥ⍺ ơᑦ"Ьˣ, Ьᑭ"ᑭᑦ∧⍺ᑦᑦ′.

24 ᒥ⍺ ơᑌЬ⍙ˣ ơЬᐊᔭ⊥ᑌᒍ Ь·Ь᷑ᑦ ᑭՈᓯ-∇·∧ᓯᐃ·ᒍ Ь∨ᑭᓯ; ᑫ⊀⊥ Ь⍙ᑌᔭ⊥ᐊ·ᑦ, ᒥ⍺ ⍺ơ∨ᐃ·"ᑦᐊ·ᑦ, Ьᓴ⍙ᑦᑕᐃ· ⊥ᑦᑎᑦᑕ⍙·ᑦ·°.

⍺Ь⊥ᒍ ᑌᐸᔪ"><ᒥᑕ⍺° ⍙ᓯᔪᑦ.

1 ᒋᒍ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪ° ᔪᓴᓯᐊ·ᓯ∇·ᐃ·⍺, ᐅ ᑭ⊥ơᒍ, ᒥ⍺ Ь·Ь᷑ᑦ ᑭՈᑦᓯᓯᐃ·ᒍ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪ° ᐅᔪᓯᔪᑦ.

2 Ь·Ь᷑ᑦ ᐃᓯ∇·∧ᓯᐃ·ᒍ Ьᑦ ᐅ"ᑭ ᐅ⍺ᓯᐊ·ᑌ° ᑭᑦᔭᓯᔭ⍙⊥, ᒥ⍺ ᑭᑭՈ⊥ᑭᓯ⊥ ᐅ⍺ᓯᐊ·ᓯ∇·ᐃ·ᒍ ᐅ"ᑭ.

3 ᐊ·ᑭᖅ Ьᑦ ∨ᑦ⊥∇·ᐊ·ᑦ ᑭᐅᑐᐃ·ᓯᐃ·ᒍ ᐊᔭᓯ-ᔭơᐊ·, ᒥ⍺ ᐱ"ЬՈ⍺ᐊ·, Ь·Ь᷑ᑦ ᐃᓯ∇·∧ᓯᐃ·ᒍ ᐅ"ᑭ.

4 Ьᑦ ᐅ⍺ᓯᐊ·ᑌ° Ьᑭ⊥ᑭᓯᔭᓯ′ ᐊᔭᓯᔭơᐊ·, Ьᑦ ∧⊥ᒥ"∇° ᐅᑦᐊ·ᓯᑦᓯᔭᐊ· ᐅᑭ·ᑦ⊥ᐊ·, ∇ᐃᓯ Ьᑦ ∧ᓴᑦ"ᐊ·′ ᐅᑭՈ⊥"ᐃ∇·ᐊ·.

5 ᑭЬЬᔪᑦ<ᔭᔭᑕЬ·ᑦ ᐃᔭᔪˣ ᑭᓯЬᐃ· ∧ᓯᓯ ᒥ⍺ ՈᐱᑦЬᐃ· ∧ᓯᓯ ᑫᐃ"ᑦᐊ·ᑫ·, ᐃᔭᔪˣ ᑫᐊᔭơᑦ-ᑫ∧⊥Ոᓯˣ.

6 Ьᑦ ∨Ь⍙ᓯ° ᑦ∧ᑦᔪ¯ ᑭ⊥ᐊ·ᑦ ᑭᑭᓯᓂơ ⊥ᑦ-ᔪᓯˣ; ᑦ∧ᑦᔪ¯ ∧ᑭᓯЬ° Ь ᐊᔪᑦᑭᑫ⊥Ьˣ ᐊᑦᑭ.

7 ᐅᑭᓯЬ⊥ᑭ ᐅЬ·Ь᷑ᑦЬ·Ոᓂᓴᑦ Ьᑦ ᒥᔪᑭơᐊ·, ᒥ⍺ ᒥᑦᑕᐃ ᑭᔭᑐᐃ·ᓯᐃ·ᒍ ᐃᔭᔪˣ ՈᐱᑦЬᐃ· ∧ᓯᓯ ᑫᐃ"ᑦᐊ·ᑫ·.

8 ᒥ⍺ Ьᑦ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪ·° ᒥᓯ∇· ᑭ"ᑭЬᓯᒥˣ; ᒥ⍺ ᓯᐱˣ ᐅ"ᑭ ∇"ᐃᑦЬ·ᑦЬᒥЬᑦ ᐃᓯ.

9 ∧Ь·ᑦᑕᒥЬˣ Ь ᐅᑦᑭᔭᓯ′ Ьᑦ ᐸᑦᐱᑦᑦ; ᒥ⍺ ᐅᐃՈᓂЬ⍺ Ьᑦ ơ"Ь·ᑦᒥᔭᐊ· ⊥ᑭЬ·ᓂᑦ.

10 ᑦᔪᓯᑦ ᑭ"ᑭᐅᑭᒪ·ᐊ·ᑦ ᒥ⍺ ᒥᑦᑭՈЬ·ᑦ Ьᑦ ∨ᑦᐊ·ᑦ ᒣᑭᐅ⍙·⍺; ᑭ"ᑭᐅᑭᒪ·ᐊ·ᑦ ᔪᑦ ᒥ⍺ ᓯ· Ьᑦᐸᑭᑫᐊ·ᑦ ᒣᑭᐅ⍙·⍺.

11 ∇∇, Ь"ᑭᔭ° ᑭ"ᑭᐅᑭᒪ·ᐊ· Ьᑦ ᐸ"ᑭᓯơᔭᐊ· ᔪᑦᑦᑕ⊥⍺′; Ь"ᑭᔭ° Ь ᑕ"ᔪᑦЬơᓯᔭ′ Ьᑦ ᐊᔪᑦ-ᑫᑦᑦ.

12 ᑫ⊀⊥ Ьᑦ ᐸᑦᐱՈᓯơ° ᐅᑭ·ᑦ⊥ᐊ·, ⊥⍺·⊥ᑦ-ᑦᓯ; ᐅᑭՈᓰ⊥ᑭᑦ ᐊᓯ, ᒥ⍺ ∇Ь Ь ᐅᑦᑭᑦᑦ.

13 Ьᑦ ⊥ᔪᑭ"∇° ᐅᑭՈᓰᑭᔪ ᒥ⍺ ᑭᑦᑦ ᒥ⍺ Ьᑦ ∧⊥ᒥ"∇° ᐅᑕᑭ"ᑭᔭᐊ· ᐅᑭ·ᑦ⊥ᐊ·.

14 Ьᑦ ᑭᑦ∧⍺Ոᑕᒪᑦᑦ ᐅᑕᑭ"ᑭᔭᐊ· Ь⍙ᑦᑦ

ⵄ·ⵙ× ⵢⵔ ⵚ"ⵏⵜ·ⵔⵊⵄ·ⵙ× ⵐ"ⵔ; ⵢⵔ ⵒⵔ ⵚ"-ⴱ·ⵔ"ⵛⵊ·ⵜ ⵐⵎ"ⵚⵔ° ⵜⵚ^ⵛⵔⵍⴷ′.

15 ⵒⵔ ⴷⵍⴰⵙ°, ⵄ·ⵖ ⵍⴱ ⵒⵔ ⵢⵖ° ⵒⵅⵄ·-ⵙⵔⵖⵎⵔⵊ· ⵙ<; ⵛ"ⵔⵜ ⵢⵔ ⵒⵔ ⵚⵖⵎ"ⵜ^-ⵛⵔⵍⵚ·°; ⵢⵔ ⵊⵅ\ ⵒⵔ ⵍⵎ"ⵔⵍ°.

16 ⵯⵖⵚ ⵍⵚⵙⴱ› ⵍ"ⵚⵎ› ⵒⵔ ⵚⵖ° ⵚ^ⵔ× ⵛ"ⵚ" ⵚ·ⵔ×; ⵢ^ⵛ ⵜⵚⵙ ⵒⵔ <ⵄ·<ⵔ° ⵚⵅ^ⵚ"-ⵑⵜⵯⵜ›; ⵢⵔ ⵒⵜⵓⴰ× ⴱ ⵚⵖⵔ\ ⵒⵔ ⵎ<ⵚⵙⵚ·ⵙⵔ"-ⵚⵅ^ⵚ" ⵍ^ⵙⵚ ⵚ^ⵔ×.

17 ⵒⵄ·"ⵑⵚⵄ·› ⵒⵔ ⵄ"ⵚⴱ·ⵙⵔ° ⴱⵔⵚⵜ; ⵒⵄ·"-ⵑⵚⵄ·› ⵒⵔ ⵯⵍ<ⵔⵔ° ⵄⵔⵚ× ⵔⵚⴱⵄ· ⵯⵚ ⵜⵚ"ⵚⵄ·ⵙ× ⵔⵚⴱⵄ·ⵙⵔ"-ⵚⵅ^ⵚ" ⵚⵅ^ⵚ ⵒⵔ; ⴱ"ⵔⵔ° ⴱ ⵚ")^ⴱⵙⵔⵔ′ ⵯⵎ·ⵔⴰ"-ⵚⵅⵙⵔ° ⵒⵔ ⵄⵎ·.

18 ⵒⵔ ⵎⵑⵔⵚ·ⵚ° ⴱⵎⵯⵔ"ⵔⵜ′ ⵔⵯⵄⵙⵓ, ⵒⵔⵯ-ⵄⵙⵓⵊ ⵄ·ⵉⵅⵄⵄⵉ, ⵄ·ⵖ ⵯⵙ ⴱⵊⵊ"ⵚⵄ·ⵄⵔ"-ⵔⵜ′.

19 ⵢⵔ ⵒⵔ ⵎⵑⵔⵚ·ⵚⵊ·› ⵒⵔ"ⵔⵄ·"ⵑⵚⵄ·› ⴱⵔⵜ; ⵔⵅⵚ ⵊⴱ ⵎⵑⵔ° ⵛ^ⵔⵚⵔⵔ° ⵒⵯⵔⵔ-ⵜⵔ"ⵚⵅⵙⵔ·› ⵒ"ⵔ; ⵜⵐ›, ⵢⵔ ⵜⵐ›.

20 ⵒⵚⵯⵎ"ⵚⵅ·ⵔ ⵓⵯ′ ⵜⵙ ⵒⵅⵙⵔⵔ ⵛ"ⵔⵐ·-ⵔⵚⵅⵙⵔ.

ⵔⴱⵊ› ⵓ<ⵙ#">ⵎⵚⵔ° ⵙ^ⵛⵯ'.

1 ⵚⵙ· ⵔⵯⵊⵔⵛ ⵎⵑⵛⵚⵜ·° ⵠ^ⵖⵜⵠⵖⵚ, ⵛ"ⵛ ⵒⵎ ⴱ ⵙ"ⵔⵓ"ⵜⵔ′.

2 ⵊⴱ ⵅⵜ, ⵙⵔⵚ ⵜⴱ′ ⵔⵔⵙ·"ⵓⵊⵔⴰ·; ⵜⴱ′ ⵙⵔ"ⵔⵚⵅⵙⵔ′; ⵛⵔ"ⵔⵚⵅⵙⵔ·ⵔⵔ° ⵒⵊⵎⵔ.

3 ⵎⵜⵊ ⵙⵔ"ⵚⵔⴱⵚ·ⵛⵊⵚ·ⵚ·ⵚ› ⵔ^ⵜⵜ·ⴱⴰⵊ, ⵠ^ⵙ ⴱ"ⵚ·<"ⵛⵊ› ⵜ"ⵎⵚ·<ⵎⵠⵠ·ⵔⵔ° ⵒⵊⵊⵔ-ⵓⵙ\.

4 ⵎⵜⵊ ⴰⵊⵛⴱ·› ⵛ"ⵚⵅⵔⵔ·ⴰ ⵒⵙ>ⵠ·ⵙⵚ·×; ⵊⴱ ⵒⵊ^ⴱⵠ·ⵔⵠ·ⵓⵚ·° ⵊ^ⴱⵚ·ⵔ·.

5 ⴰⵊⵚ·" ⵚⵔⵎⵔⵚ·\ ⵛⵠ^ⵚ" ⵙⵛⴱ\ ⵚⵔⵎ-ⵔⵙⵚ·\; ⴰⵊⵠ·ⵖ ⵢⵔ ⵠⵛ^ⵠⴱⴱ·\ ⵛⵠ^ⵚ" ⵙⵛⴱ\ ⵚⵔⵎⵔⵙⵚ·\.

6 ⵜⵒⵚ ⵒ"ⵔ ⵒ^ⵓⵔⵊⵠ·› ⵚ·^ⴱ^ⴱⴱ·\ ⵛⵠ^ⵚ" ⵛ"ⵚ ⵯⵔⵚⵊ·ⵠ"; ⵚ"ⵎ·ⵔⵊⵠ·› ⵚⴱ·-ⵊ"ⵒⴱ·\ ⵛⵠ^ⵚ" ⵊ^ⵚⵛⴱ·.

7 ⵒ^ⵒⵔⵚⵛ·ⵚ· ⵚ·ⵖⵠ·ⵊⵔⵔ· ⵜ^ⵯ"ⵔ ⵠ·ⵔ-ⵚⵛ·°; ⵚⵚ·ⵔⵊ ⵚⵅⵚ·\ ⵠ^ⵯ" ⵔⵔⵙ× ⴱ <ⵚ-ⵖⵔⵊⵠ·°.

8 ⵙⵔⵚ·ⵠⵔ"ⵒⵚ·\, ⵢⵔ ⵍⵔⵚⵅⵊⵚ·\ ⵒⵎ-ⵠⵠⵜ·ⵠ·› ⵒ"ⵔ; ⵒ^ⵔⵔⵊⵠ· ⵚⵅⵊⵚ·\.

9 ⵯⵒ^ⴱ·ⵛⵠ·\ ⵒⵔⴱ·, ⵢⵔ ⵒⵓⵅⵔⵚ·° <·ⵊ"ⵓⵠⴱⵙⵔⵔ° ⵚ^ⵔ×.

10 ⵜⵚ"ⵔ ⵒⵛⵔⵔⵔⵔⵠ ⵔⵔ ⵒⵜ·ⵔⵚ·; ⵢⵔ ⵙⵠⵅ ⵜⵅ^ⵒⵔⵔ› ⵊⵙ"ⴱ·ⴱ› ⵔⵙⵔⵠⵍⵚ·ⵚ·\,

11 ⵠⵓ·ⵚ·\ ⵍⴱ, ⵛⵙⵔ ⵔⵅⵙⵔ ⵜⵔ ⵒ^ⵖ-ⵔ"ⵛ× ? ⵐ ⵒ^ⵖⵔ"ⵛⵠⵠ·ⵙ° ⵒ ⵠⵚ·"-ⵯⵔⵠⵔ·′ ?

12 ⵒ^′, ⵜⵐⵙⵙ› ⵐⵙ ⵜⴱ ⴱ ⵐⵔⵅⵠⵙⵔⵔ·°, ⴱ ⵊⵚ·<ⵊⵠⵠ·ⵔⵔ° ⵚ^ⵔ×; ⵜⵔ^ⴱ· ⵚⵠⵙ ⵜ·<-ⵓⵔⵚ·\.

13 ⵛⵔ· ⵠⵙⵙⵛ ⵙⵔ"ⵒⵔ"ⵛ› ⵙⵓ"ⵠ, ⵢⵔ ⵜ"ⴱⵔⵔ"ⵊⵔ› ⵔ"ⴱⵓⵔⵠ·ⵙ×.

14 ⵔⵖⵊ ⴱⵔⵒⵔ\ ⵙⵊⵚ^ⴱⵔ"ⵠⴱⵠ·›, ⵢⵔ ⵙ<"<ⵅ^ⵓⵐⴱⵠ·› ⵛ"ⵛ·° ⵜ"ⵖⵒⵅⵛⵔ\.

15 ⵒ^ⵠ› ⵠⵓ·ⵔⵙ, ⵐⵊⵔ ⵙⴱⵠⵠⵔⵅⵊ; ⵛ·<"ⵛ, ⵙⴱⵊ·ⵙⵔⵓ"ⵛ· ⵜ"ⵛⵔⴱⵙⵖ ⵠⵍⵓⵔⵔ\ ⵒⵛⵛ·ⵔⵊ\.

16 ⴱ"ⵊⵊ")ⵜⵔ"ⵛⵍⵙ ⵒⵔ ⵒ^ⵖⵔ"ⵛⵍ› ⵐⵍ, ⵐⵅ\ ⵙⵒ"ⵛ"ⵜ·ⵜⵠ› :

17 <ⵓⵍ ⴱ"ⵠ")"ⵓⵔ› ⵐⴱⵠ·ⵒⴱⵊⵙ× ⵒⵅ-ⵍⵙⵓ; ⵜⴱ· ⴱ"ⵙⵔ")"ⵛⵍ› ⵜⵠⵔ ⵔⵙⵔⵠⵍ-ⵓⵔⵔ\.

18 ⵖ"ⵒⵠ ⵒⵒ"ⵛ"ⵠⵛ·\ ⵔ^ⴱ·ⵙ×; ⵙⵔⵛⵜ·-ⵠⵓⵔⵠ·ⵙ× ⵒⵓⵔⵜⴱ·ⵠⵠⵛ·\.

19 ⵛⵔ· ⵒⵛ·ⵓⵅⵛ·\, ⵠ^ⵠ¯ ⵒⵔ<! ⵠ^ⵠⵔ ⵍⵒⵔⵔⵛ·\ ⵅⵒⵔⵠ·ⵠ ⵐ"ⵒ.

20 ⵛⵠ^ⵜ¯ <ⵛ·ⵎⵠ·›, ⵜⵠ·ⵔ\ ⵖ·^ⵜ^ⴱⵒⵔ; ⵜⵜⵔ ⵎ·ⵒ ⴱ ⴱⵓⵜⵔ"ⵒⵖⵔ›, ⵠ^ⵠ ⵜ^ⵖ^ⴱⵒⴱⵙ, ⵒⴱⵊⵎⵔⵔ"ⵛⵍ·› ⵐⵓⵔⵠⵔⵜⵛ·ⵛⵛ·°.

21 ⵜⵔⵔ ⵐⵊ ⴱⵠⵔ ⵎ"ⵒⵙⵜ·ⵔⵊⵙ× ⵙⵓ"ⵠ, ⵢⵔ ⵛⵒⵅⵠ·^ⴱⵜ.

22 ⴱⵠ^ⵠ"ⵒ ⴱⵖ<ⵓⵔⵔ›, ⵢⵔ ⵛ·ⵜⵔ"ⵛⵍ›; ⵛⵠ^ⵜ¯ ⵠⵔ^ⵒ° ⵛⵒ"ⵠⵔⵠⵜⵔ ⵜⵛ^ⵛⵍⵠ›.

23 ⵜⵔⵜ·× ⵛ"ⵒ ⵒⵠ·ⵖⵠ; ⵒⵒ"ⵎⵎⵔⵛ› ⵛⵒ"ⵒⵛ^ⵒ×.

24 ⵒⴱⵒ^ⵒⵒⵠ"ⵛⵠ› ⴱⴱⵖ^ⵖ·ⵠ·› ⵐ"ⵒ, ⵜⵜⵔ <ⵓⵍ ⴱⴱⵐⵓⵛ› ⵍⵍ"ⵛⵜⵔⵠ·ⵛ× ⵠⵔ.

25 ⵛⵜ·ⵔ ⵜⵐⵛⵔ\ ⵒ"ⵒⵒⵔⵜ× ⵒⵖ ⵠⵜ ? ⵢⵔ ⵔⵍⵠ·ⵖ\ ⵛ^ⵔ× ⵛⵔⵍⵜ·ⵔⵍ° ⵒⵖ ⵠⵜ ?

26 ⵛⵠ·ⵖ^ ⵢⵔ ⵛⵓ"ⵠ ⵒ"ⵓ<ⵔ°; ⵍⴱ ⴱⵯⵍⵛⵐ ⵍ^ⴱⵠ·ⵔ"ⵛ° ⵛⵓ"ⵠ, ⵢⵔ ⵛⵓⵠⵠⵖ-ⵜ·ⵠ·ⵔⵠ·› ⴱⵒⵔⵔ.

27 ⵒⵔⵍ ⵒ^′, ⴱⵒⵔ·<ⵔ^ⴱ·° ⴱⵔ ⵛⵔⵛ·-ⵒⵓⵔⵠ·\; ⵒⵒ"ⵛⵔⵛ·ⵒⵔ"ⵛⵛ·\ ⴱ ⵠⵔⴱ·ⵒ ⵔⴱ-ⵓ^ⵒ\.

28 ⵍⴱ ⵎⵛ·ⵔ› ⵔⵖ ⵒⵔⵜⵔⵔ"ⵛ› ⵯⵙⵍⵛⵐ; ⵛⵒ"ⵍⵎⵔⵐ·ⵛ·° ⴱⵓⵜⵔ"ⵒⵔⵔ′ ⵯⵙⵍⵛⵐ, ⴱⵔ ⵛⵐⵛⵍ› ⴱ"ⵒⵖ° ⵒⵛⵐ^ⵛⵔⵠⵔ·ⵔⵔ.

ⵔⴱⵊ› ⵓ<ⵙ#">ⵎⵚⵔ° ⵔⵐⵙ'.

1 ⵐ ⵯⵙⵍⵛⵐ, ⵛⵔ"ⵒ ⴱⵒ"ⵔ^ⵜⵠ ⵖ·ⵠⵛⵖ× ? ⵛⵔ"ⵒ ⵒⵒⵔⵛ·ⵔⵠ·› ⴱ ⴱ^ⴱⵔ<"ⵓⵔⵍ"ⵒ› ⵒⵍⵔⵐⵓ"-ⵙⵍ\ ⴱ ⴱⵔⵖ·ⵔⵍⵒ\ ?

2 ⵒ^ⵒⵔⵐⵛⵔⵛ·\ ⵒⵍⵛ·ⵒⵠ"ⵐⵍ\, ⴱⵔ^ ⴱⵒ"ⵔ ⵐ"ⵒ ⵒ^ⵠⵔⵔⵛⵔ^; ⵜⵯ^ⴱⵐⵔⵛ·° ⵒⵓⵔⵠⵔ"ⵒⵔ-ⴱⵔ\, ⴱⵒ"ⵒ^ⵠⵔⵔⵛⵔ^; ⵐⵍ ⵯⵔ› ⵛ·ⵒ, ⵠⵛ ⴱⵒ"ⵐⵛ^ⵒⵔ<›.

3 ⵐ"ⵠⵙⵓⵐⵛ ⵔ^ⵜⵠⵒ ⵠⴱ·ⵛ^ⵒⵔ; ⴱ"ⵒⵔ° ⵛⵓⵍ ⵓⵠⵔⵔ› ⴱⵒ"ⵠⵙ ⵍⵒⵐⴱⵛⵔⵓ×.

4 ⵒⵣⵔⴰⵜⴻⴰⵏ ⵜⵣⵈⵄⵏ ⵛⵔⵍⵓ⁻ ⵍⵔ ⵜ"ⵄⵜ-ⵏⵅⵏ ⵒⵊⵈⵄⵏ"ⵍⵊⵊⵊ; ⵜⴰⵛⵔⵈⵄⵏ ⵒ⵪ⵒⵜ⵰"ⵜⵊ ⵜ"ⵒⵛⵒⵒⴰⵈⵔⵈⵄ·ⵒⵒ"ⵒⵏⵖⵒⵏ.

5 ⵔⵜⵔⵏⵔⵓ⁰ ⵒ"ⵍⵔⵒⵊ⁰ ⵖⵒ"ⵍⵔⵜⵊ"ⵏⴰⵊⵊⵔⵈ·ⵏ ⵒⵖ"ⵍⵖⵜⵔⵓⵖ⁰ ⵒ⵪ⵔⵖ"ⵒⵖ.

6 ⵊⵖ ⵜⵖ· ⵓ"ⵒⵜ⵰ⵔ"ⵔⵊⵊ·ⵏ ⵊ"ⵔⵈⵒⵍ·ⵏ ⵊ"ⵔⵈⵒⵍ·ⵏⵔⵔⵈⵄ·ⵔⵔⵔ

10 ⵖⵓⵔⴰ ⵜⵙⵔⵔⴷ·ⵔⵎⵏ· ⵍⵙⵜⵔⴰⵙⵙⵔ· ⵔⵏⵎⵏ; ⵜⵜⵓⵔ ⵔⵙ·ⵏ·ⵔⵎⵏ· ⵔⵏⵔⵎⵓⵔⵖ.

11 ⵔⵜⵔⵊ, ⵓⵜ·ⵍⵜⵍⵄ ⵍⵃ ⵃⵓⵎⵜⵔⵖ′ ⵔⵔⵅ·ⵍⵓⵊⵔⵔⴷ·; ⵔⵅ′ ⵃ·ⵓⵅⵔ ⵃⵔⵔⴷ·ⵓⵃⵃⵔ′ ⵜⵔ ⵯⵔⵍ· ⵊⵔⵔⴰ·ⵍ ⵍⴰ ⵖⵃⵔⵅⵔⵜⵔⵔⵍ·.

12 ⵜⵔ ⵔⵓⵃⵔⵓⵯ·ⵔ ⵜⵔⵓⵃ·ⵔⵔⴰⵔⴷ· ⵔⵓⵔⵏⵔⵅⵔⵍ; ⵔⵊⵜⵍ·ⵓⵔ ⵔⵓⵔⵏⵔⵅⵔⴷ· ⵜⵔⵔ ⵔⵜⵔⵔ.

ⴰⵃⵊ· ⵓ<ⵔⵔ>ⵏ ⵔⴰⵔ ⵓ<ⵔⵔ>ⵅⵏ.

1 ⵯⵔⵓⵍⴰ·ⵊⵜⵔⵔⴷ·ⵔ ⵔⵏⵍⵯⵏ ⵯⵔⵓⵔⵔⴷⵏ·ⵯ, ⵔⵏⵍⵯⵏ ⵜⵏ ⵯⵔⵓⵔⵔⴷⵏ· ⵜⵓⵔ; ⵔⵔⵔ ⵯⵔⵓ·ⵔⵔⴰⵔ·ⵏ ⵔⵓⵔⵓⵔⵔⴷ·ⵏ.

2 ⵔⵃⴰⵜⵔⵏ· ⵯⵔⵓⵔⵔⴰ·ⵔ ⵃⵓⵔⴰⵔⵓⵔⵏ·; ⵯⵔⵔⵔⴷⵏ· ⵓⵓⵔⵏⵜⵔⵔ, ⴰⵍ ⵓⵓ·ⵯⵯⵔ; ⵯⵔⵜⵓⵃ ⴰⵍⵔⴰ·ⵃ ⵃⵔⵔⵔⴷ·ⵔ.

3 ⵯⵓⵓⵔⵔⵔⵔⵜ·ⵔ ⵔⵏⵍⵯⵏ, ⵔⵔⵔⵓⵔ ⵔⵓⵃⵃⵔ·ⵏ·ⵔⵔ, ⵍⵃ ⵯⵔⵜⵔⵔ ⵓⵓ·ⵯⵯⵔ; ⵍⵃ ⵯⵔⵜⵓⵃ ⵓⵓ·ⵯⵯⵔ; ⵯⵔⵜⵓⵃ ⴰⵍⵔⴰ·ⵃ ⵃⵔⵔⵔⴷ·ⵔ.

4 ⵓⵔⵔⴷ·ⵔ ⵯⵔⵓⵔⵔⴷ·ⵔ; ⵔⵔⵔⵓⵔ ⵍⵯⵔⵔⴷ·ⵔ ⵃⵔⵔⵔⴷ·ⵔ.

5 ⵯⵔⵓⵍⵔⵔⵔⵔⵓ ⵔⵔⵔⵔⵔ·ⵔ ⵃⵔⵔⵔⵔⵔ

15 ⵒⵡⴼⵛⵍⵡⴱⵔ ⵒⵛⴼⴷⵛⵍ ⴰⵃⵔⵛⵍⵒⵓⵅ, ⵜⴰ ⵒⵡⵒⵔⵡⵍⵔⵡⵒ ⴼⴷⵛⵔ ⵒⵡⵒⵓⵒⵓⵅ ⴷⵡⵒ.

16 ⵜⴰ ⵒⵡⴰⵔⵒⴷⵔⵡⵒⴼⵒ ⵒⵛⴼⴷⵛⵔ ⴷⵡⵒ, ⵜⴰ ⵏⵒⵄⵃⵔⵡⵒⴼⵒ ⵔⵛⴼⴷⵛⵔ ⵔⴼⴰⵅ.

17 ⵇⵄⴷⵔ ⵊⴱ ⴼⵡⵒ ⴰⵃ ⵒⵡⵊⵒⵒⵛⵏⵔⵔⵔⵔ ⵏⵒⵡⵒⵔⵔⵔⵡⵒⴼⵒ ⵊ.ⵊⴷ.ⵔⵛ ⴱⵒⵡⵒⵄⴷ.ⵄ⁄ ⴰⵃ.ⵔⵛⵒⵔⵓⵅ.

18 ⵒⵡⵇ.ⵒⵡⵏⵔⵔ ⵊⴱ ⵒⵛⵊ.ⵓⴷⵔ ⴷⵓⵡⴷⵔⵔ.ⵅ, ⵏⵡⵄⵛⵔⵊⵒ ⵜⵒⵒⵄⵒ ⴷⵊⵒⵒⴷⵓⵄⵡⵔⵊⴷ.ⵔⵔⵔ.ⵒ ⴷⵡⵒ.

19 ⵏⵏ, ⵒⵡⵊⵒⵔⵔⵊⵜⵔⵔ ⵒⵛⵊ.ⵓⴷⵔ ; ⵒⵡⴷ.ⵓⵔ.ⵔ, ⵒⵛⵊ.ⵓⴷ ⵒ ⴱⵔ ⵒⵡⴷⵒⵔⵔⵊⵇⵒ ⵜⵒⵒⵄⴷ.ⵔⵔ.ⵄⵡⵒ ⵃⴱ.ⵔⵛⵒⵔⵓⵅ ?

20 ⵒⵒ⁄, ⵒⵡ<ⴱⵊⵡ.ⵒ ⵒⵛⵊⵛⵒ, ⵏⵄⵔ ⵏⵒⵡⵒ ⵔ.ⵒⵔⵔ.<ⵄⵒⵒ ⵔⵛⵔⵔ, ⵜⴰ ⵃⵔⵒⵒⵄ.ⵄ. ⵒⵡ<ⵔⵒⵒⵒ.ⵔ.ⵄ. ; ⴱⵔ ⵒⵡⵜⵒⵒ ⵒ ⵜⴰ <ⵡⵇ.ⵔⴱⵄ ? ⴱⵔ ⵒⵡⴷⵡⵒⵛⵔⵊⵡ.ⵒ ⵒ ⵄ.ⵓⵔⵔⵒ ⴷⵔⵒⵔⵒⵄⵊ ?

21 ⵏⵄⵡⵒ ⴱⵣⵏⵒⵡⵒⵇ⁄ ⵒⵡⵡ.ⵛⵔ ⴷⵊ, ⵜⴰ ⵏⵒⵡⵒⵡⵒ.ⵔ⁄ ; ⵏⵄⵔ ⵃⵣⵏⵒ ⵒⵡⴱ.ⵔⵓⵄ.ⵄⵊⵔ ⵔ.ⵄ.ⵔ ⵒⵡ<ⴱ.ⵔⵓⵔ.ⵔ.ⵄ. ; ⴱⵔ ⵒⵡⵜⵒⵒ ⵒ ⵜⴰ <ⵡⵇ.ⵔⴱⵄ ? ⴱⵔ ⵒⵡⴷⵒⵒⵒⵔⵔ

ᒪᐃ ᑭᐳᑦᑕ ᑭᐢᓂᓯᑦᓴᑭᐳᐱᐊᓂᓯᑦ ᑕᓇᑐᓴᑦ-ᓂᓯᑦ.

51 ᑭᐢᐯᓯᐯᓂ ᒪᐃ ᑭᓯᔪᓂ ᑕᑲᓴᑎᑕᓂᐤ, ᐅᑦ ᐊᑦᑯᐤ ᑕᑎ, ᑕᑭᐢᑭᓂᓗᑭᐤ ᑲᑭᐢ ᑕᐢᑎ ᑭᓐᐱᓴᓇᑦᐤ.

55 ᑭᐢᐊᑦᔨᐃᐧᐯᐧᐱᓴᒪᐯᐧᓂ ᐊᑦᐊᑦᐨ ᐅᑲ ᑲᐊ-ᔭᒥᓴᓂᐤ, ᒥᓴ ᐯᑭᐢᒪᑎᓴᒪᐊᑦᐟ ᑎᐱᔭᐢᑭᑲᓂᓂ ᐯᐢᑎ ᐧᐊᑦᐤ, ᒥᓴ ᐯᑭᐢᐸᐧᑭᐊᑦᐟ ᐃᐢᔭᐯᐃᐤ ᑕᐢᓐ-ᑌᐱᐧᓯᐊᑦ. ᑕᐢᑭᓯᔨᐧᐱᐱᔭᐤ.

56 ᐯᔭᐯᐧᐤ ᒪᐃ ᑭᐢᖵᐊᑭᐢᐯᐊᑦᐧ ᒥᓴ ᑭᐢᓯᓯ-ᐊᑦᐯᐊᑦᐧ ᒪᐊᑦᐨ ᓂᐢᒪᔭᑕᐧᓯᔭᐟ ᑭᐧᒪᓐᐧᐊᑦᐤ, ᐅᑲ ᐯᑭᐢᒪᓴᐧᐊᑦᐤ ᒪᐊᑦᐨ ᑲᐢᑭᐢᐯᐊᑦᐤ ᐃᐢᐱᐯᐃᐤ ᑕᐢᓐᑌᐱᐧᓯᐊᑦ. ᑕᐢᑭᓯᔨᐧᐱᐱᔭᐤ.

56 ᐯᔭᐯᐧᐤ ᒪᐃ ᑭᐢᖵᐊᑭᐢᐯᐊᑦᐧ ᒥᓴ ᑭᐢᓯᓯ-ᐊᑦᐯᐊᑦᐧ ᒪᐊᑦᐨ ᓂᐢᒪᔭᑕᐧᓯᔭᐟ ᑭᐧᒪᓐᐧᐊᑦᐤ, ᐅᑲ ᐯᑭᐢᒪᓴᐧᐊᑦᐤ ᒪᐊᑦᐨ ᑲᐢᑭᐢᐯᐊᑦᐤ ᐃᐢᐱᐯᐃᐤ ᑕᐢᓐᑌᐱᐧᓯᐊᑦ. ᑕᐢᑭᓯᔨᐧᐱᐱᔭᐤ.

57 ᒪᐃ ᐯᑭᐢᐊᑎᑕᑦᒃᐸᐊᑦᐧᑭᐢ, ᒥᓴ ᐯᑭᐢᒪᓯᓯᐧᓂᐤᐧᑭᐢ ᒪᐊᑦᐨ ᐃᐢᐱᐯᐃᐤ ᑕᐢᓐᑌᐱᐧᓯᐊᑦ. ᑕᐢᑭᓯᔨᐧᐱᐱᔭᐤ.

58 ᒥᐟᒪ ᑭᐢᐯᓯᐢᐯᐊᑦᐧ ᑕᑎᐧᓯᒥᐢᐊᑦᐧ ᑕᐢᐯᐢ, ᒥᓴ ᑭᐢᐊᔭᐊᑦᐧᔭᐟᔭᐤ ᒪᐯᐊᑦᐧ ᑕᒪᓯᓂᐧᒥᑕᐢᐊᑦᐧ ᑕᐢᐯᐢ.

59 ᐃᐧᐱᐃ ᐸᔭᒪᓂᐧ ᒃᐧᐯᐧᓪᓚᐧ ᑲᒪ, ᑭᐢᐯᓯᐢᐊᑦᓯᑭᐢ; ᒥᓴ ᐯᑭᐢᐯᐢᐯᓯᓴᔭᑦᓯᐟ ᐃᐢᐳᐯᐃᐤᐟ:

60 ᐯᐢᓯ ᐯᑭᐢᓴᑲᓪᐧ ᓴᑦᐅ ᒥᐯᐊᑦᐧᐱᐱᔭᐤ, ᒥᐯᐢᐊᑦᐧᐱᐱᔭᐤ ᒃᑭᐢᐯᒪᓯᑦᐟ ᐊᐢᓯᓯ-ᔭᐢᐊᑦᐧ;

61 ᐯᑭᐢᓯᐯᑎᓴᐧᐨ ᑲᒪᓐᒃᐊᑦᐧᐸᐃᐧ ᐊᐢᐊᑦᐧᓴᑎᑲᐊ-ᐃᐧᐢᐨ, ᒥᓴ ᑲᒪᒪᓴᐧᑕᐢᐊᑦᐧ ᓇᑎᓴᑲᓴ ᑕᐯᐧᓴ-ᑭᐱᐧᐨ.

62 ᑭᐧᓯᐸᑎᓂᐤ ᐊᐢᓯᐯ ᑕᑭᔭᐢᔭᓂᒪ ᓯᒪᒃᑲᐧᐨ; ᐯᑭᐢᐯᑭᐢᑕᐊᐢᐟ ᑕᑎᐱᐧᐱᐱᔭᐤ.

63 ᑭᐧᐱᐃᐧᓂᐢᔭᐊᑦᐧ ᑕᐢᑕᑭᓵᑭᒥᐊᑦᐧᐊᑦᐧ; ᒥᓴ ᑕᐢᑕᑭᓵᑭᓂᐢᑕᐊᑦᐧᐊᑦᐧ ᓴᒪᐃᐧᑭᐧᓯᐊᑦᐧ.

64 ᑕᐸᑭᑫᐃᐧᔭᓵᒥᐊᑦᐧᐊᑦᐧ ᑭᐧᐸᐯᓯᓂᔭᐊᑦᐧ ᓯᒪᒃᐟ ᑕᐧᑎᐟ; ᒥᓴ ᑕᓯᒥᐊᑦᐧᐊᑦᐧᐊᑦᐧᐊᑦᐧ ᓴᒪᐃᐧᑭᐧᓯᐊᑦᐧ ᑕᐧᑎᐟ.

65 ᐯᐢᓂᐃ ᒃᑎᐱᔭᐧᑫᐟ ᑭᐧᐢᓂᐢᓂᒃᐧ ᑕᐢᓂᐢᑕᐧ-ᐊᐢᐊᑦᐧᔭᐟ ᐯᐧᓂᐸᐢ, ᒥᓴ ᑕᐢᓐᑕᐢᐨ ᑭᐧᒥ ᐊᔭᓯᔭᓂᐧ ᒃᐧᔪᓴᓐᐧᓯᐟ ᓯᓯᓴᐢ> ᐅᐧᒥᓯ.

66 ᐯᐢᓯ ᑭᐧᐸᓴᒪᐧᐯᐧᐤ ᑕᓇᑐᓴᒃᓴ ᒃᑫᓯᐸᓴᐧᐨ; ᓴᐢᐱᐃᐧ ᓴᓂᐯᐃᐧᐱᐯᐧᐤ.

67 ᒥᓴ ᑭᐧᐢᑕᐯᐧᔭᐧᐢᐟ ᑎᐟᑭᐢᓯᐊᔭᐊᑦᐧ ᔨᓯᐸ, ᒥᓴ ᓴᒪ ᑭᐧᐢᐊᑭᐧᓂᐢᐟ ᐃᐸᐢᐱᐧᐨᐟ; ᑕᐢᑕᐢᐨ ᐊᐢᑭᔭᐧᐤ ᒃᑭᐧᐱᐅᓴᐢᐟ ᒃᑫᐧᑫ.

70 ᑭᐧᓴᐊᑦᐧᓯᓂᐧ ᐊᑦᐊᑦᐨ ᑌᐱᐸ ᑕᐢᑕᐢᐨᐧᐸᒃᓴᒃᓴ, ᒥᓴ ᒪᔭᑎᐧᐢᓴᒥᐢᐨ ᑭᐧᐱᐅᑎᐧᐢᓂᐤ:

71 ᐯᐧᐨᐸᒥᑎᐧᐱᐊᑦᐧᐊᑦᐧᐸᐟ ᐃᐢᐱ ᒪᔭᑎᐧᐢᓴ. ᐧ ᑕᐢᑕᔭᐢᔭᒥᐢᐟ, ᐯᐢᐸᐟ ᐊᐢᓴᒪᐟ, ᒥᓴ ᐊᐢᓴᒪᐟ ᑕᐢᑕᔭᐢᔭᓂᒪ, ᒥᓴ ᐃᐢᐳᐯᐃᐤᐟ ᑕᑎᐱᐧᐱᐱᔭᐤ.

72 ᐯᐢᓯ ᒪᓴ ᑭᐧᐊᔭᐧᐤ ᒃᐃᐢ ᒃᐧᔭᐢᐢᑌᐧᐯᐟ; ᒥᓴ ᐯᑭᐢᐱᐃᒪᐧᐯᐊᑦᐧᑕᐢᐟ ᐯᐢ ᐊᒪᓴᐧᐊᐃᐧᐨ ᒪᓴ.

ᓇᒃ ᒧᐟ ᐊᐢᓂᐟ ᐊᔭᓂᓇᑕᐢᑕᓴᐧᓂᐤ.

1 ᐅ ᐸᔭᒪᓂᐧ, ᐯᒃ ᒃᐊᔭᐢᒥᐊᑦᐧ ᐱᐟᐧᐃᐊᑦᐧᐧ ᑭᑎᐯᔭᐧᐱᒃᓂᐨ; ᑭᒃᓂᑭᐊᔭᐢᒥᐧᐯᐃᐧᔭᒥᐢ ᑭᐧᐱᐟᐧ-ᓂᐧᒥᑦᐧᐧ; ᑭᐧᐱᐟᐧᐢᐧᓂᐊᑦᐧᐧ ᐧᒃᐟᔨᔭᐧᐊᑦᐧ.

2 ᐅᓂᐳᐃᐧ ᐃᐟᔭᐃᐧᔭᐊᑦᐧ ᑭᑐᐧᐊᔭᐧᐊᑦᐧᐊᑦᐧᐊᑦ

4 ⵜ ⵃⵓⵏⵜⵉⵔⵖⵏ ⵔⵏⵎⵙ ⵔⵜⵣ- ⵃⵓⵔⵏ, ⵀⵙⵜⵔⵖ ⵇⵔⵔⵙⵔⵍ ⵜⵔⵏⵔⵉⵀⵣⵄⵙⵜⵀ·ⵙ ⵔⵙⵜⵔⵜⵔⵍ?

5 ⵔⵙⵏⵍⵀ·ⵏ ⵜⵉⵔ ⵃⵀ·ⵏⵄ· ⵀⵉⵖⵔⵖⵔ; ⵜⵄ ⵔⵉⵙⵄ ⵔⵔⵄⵉⵀⵣ·ⵏ ⵍⵉⵄ·ⵄ>.

6 ⵒⵓⵔⵉⵄ ⵔⵔ ⵃⵖ· ⵀⵙⵔⵔⵄⵀⵣⵏⵉⵔ ⵙⵔ ⵣⵜⵙⵜⵄⵄ; ⵜⵄ ⵙ.ⵙⵓⵏⵄⵃⵙⵄⵄ ⵍⵍⵄ·ⵀⵉⵏⵄ·.

7 ⵔⵡ·ⵐⵀⵄ·ⵄ, ⵜ ⵔⵏⵍⵙⵐ ⵔⵔⵡ· ⵔⵀⵉ- ⵃⵓⵔⵏ, ⵜⵄ ⵀ·ⵏⵙⵃⵄ·ⵄ; ⵡⵔⵔ ⵙⵃⵏⵍ- ⵓⵔⵄ.

8 ⵔⵉⵔⵉⵀ·ⵔ ⵔⵔⵄ"ⵓⵏ ⵄⵔⵏⵓⵏ ⵜ"ⵔ; ⵔⵉⵔ- ⵀ·ⵏⵄ·ⵡ·ⵏⵄⵄⵀ·ⵏ ⵡⵃ ⵃⵀⵏⵔⵔⵀⵔ, ⵜⵄ ⵡⵉⵔ- ⵔⵙⵓⵃⵍⵔ<.

9 ⵔⵉⵔⵉⵄ·ⵙⵔⵍⵀ·ⵓ, ⵜⵄ ⵀⵔⵔⵏ ⵡⵉⵔⵏ ⵄⵔⵔⵏⵍ ⵏⵏⵃⵔⵔ"ⵔⵏ, ⵡⵔⵔ ⵏⵃⵙⵔⵜⵔ" ⵀⵙⵔ.

10 ⵜ"ⵀⵃⵀ·ⵙⵓⵏ ⵀⵃ·ⵄ"ⵄⵏⵃ ⵀ·ⵔⵏ, ⵜⵄ ⵀ·ⵓⵙⵃ·ⵄ· ⵀⵄⵔⵏ ⵔⵔⵉⵔⵏ ⵜⵔⵔⵏ ⵜⵔⵉⵔⵏ ⵜⵔⵔ ⵍⵔⵔⵜⵃ"ⵓⵏ ⵔⵉⵔⵏ"ⵃ·ⵄ·.

11 ⵔⵉⵔⵃⵜⵔ ⵄⵍⵔⵍⵔⵔⵀ· ⵀ·ⵓⵙ"ⵃ·ⵄ, ⵜⵄ ⵄⵀ·ⵓⵙ"ⵃ·ⵄ ⵔⵉⵄ ⵄⵔ.

12 ⵀⵔⵔⵜ ⵍⵃ ⵃⵔ"ⵔⵀⵔⵔⵡ·<"ⵀ·', ⵡⵔⵔ ⵃ"ⵔⵏⵔ ⵃⵍⵔ"ⵓⵔⵏ ⵡ"ⵍⵔ<ⵀⵔ?

13 ⵔⵉⵜ"ⵔ ⵍⵃ ⵃⵔ"ⵔⵀⵔⵔⵡ·ⵄⵔⵔ"ⵔ, ⵜⵄ ⵍⵃ·ⵔ ⵍⵔⵔⵔⵀⵔ·ⵏ ⵍⵔⵔⵓⵃ ⵔⵀⵔⵀ·ⵏ.

14 ⵡ·ⵔⵔ, ⵔ<ⵀⵔⵏⵔⵓⵄⵄ, ⵜ ⵔⵏⵍⵙⵐ ⵄⵔⵔⵡ· ⵔⵀⵉ"ⵃⵓⵔⵏ; ⵜⵍⵔⵔⵃⵄⵀ·ⵍ ⵔ"ⵔⵔⵔⵔⵀⵣ ⵜ"ⵔ, ⵀ·ⵀ<"ⵔ, ⵜⵔⵔⵔⵀ·ⵀ<ⵀ ⵀⵀ· ⵔⵔⵄⵍ"ⵓⵏ;

15 ⵜⵄ ⵔⵔⵔⵔⵓⵏⵃ ⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵏ ⵃⵔ"ⵜ"ⵔ ⵔⵔⵓⵏⵃⵔⵍ, ⵜⵄ ⵀ·ⵓⵙ"ⵃ·ⵄ ⵃⵔ"ⵍⵔⵃⵄ·"ⵔⵍ- ⵔⵔⵄ.

16 ⵄⵔⵃ·ⵓⵔ ⵄⵔⵀⵓⵔ ⵜ"ⵔ, ⵔⵔⵔⵔ"ⵄⵃⵔ ⵔⵔⵔⵔⵀⵔⵔⵍ ⵔⵔⵔⵔⵀⵔⵔⵍ ⵔⵔⵔⵔⵀⵔⵔⵍ

8 ⵔⵔⵉ, ⴷ ⵖⵏⵍⵙⵏ, ⴷⴰⵔⵉⵛ.ⵔ ⵍⵟⵔ ; ⵚⵟⵍ ⵖⵃⵓⵏⵔⵍ.ⵏ ⵃⵔ"ⵏⵜⵃⵙⵔⵖⵏ ⵍⴷⵔⵉⵙⵛⵍ.ⵏ.

ⴰⵃⵉⵏ ⵍⴷⵔⴰⵜⵙⴷⵔⵔⵍⴰ° ⵙⵏⵏⵏ.

1 ⵔⵃⴰ.ⵖ ⵘⵏⵃ.ⵍ.ⵓⵔ, ⴷ ⵖⵏⵍⵙⵏ ; ⵔⵃⴰ.ⵖ ⵖⴰⵣⵏⵔ, ⵜⵍ ⵔⵃⴰ.ⵖ ⵖⵗⵍⵏ, ⴷ ⵖⵏⵍⵙⵏ.
2 ⵒⵙ, ⵚⵟⵍ ⵒⵛⵓⴰ.ⵃⴰ ⵔⵛⵏⵓⵔ.ⵔ.ⵍⵛ.ⵏ ; ⵜⵍ ⵍⵙⵒ ⵃⵛⵃ.ⵓⵙⵖ ⵒ"ⴷⵏⵟ.ⵔ.ⵍⵛ.ⵏ.
3 ⵒ"ⵍ.ⵍ.ⵏ.ⵔⵔ ⴷⵍⵔⵉ.ⵓⵍ.ⵏ ⵖⵛⵔⵔⵛⵔⵍ, ⵜⵍ ⵔⵛⵔⵔⵛⵔⵍ.ⵏ ⵍⵙⵒ"ⵍⵛⵔⵍ.ⵏ ⵔⵛⵔⵔⵛⵔⵍ.ⵏ.
4 ⵒ"ⵃⵓ.ⵍ.ⵏ, ⵔⵃ. ⵖⵗⵛ ⵒⵛⵃ"ⵍ.ⵔⵛⵏ ⵔ"-ⵍⴷⵔⵔⵛⵓ.ⵍ.ⵍ"ⵛ ; ⵔⵃⴰ.ⵍ"ⵃ ⵜⵍ ⵃⵛ ⵒⵛ-ⵖⵔⵏⵔⵃⵓⵏ ⵓⵛⵜⵖⵓⵍ ⴷⴰ.ⵍ"ⵛⵍⵓ.ⵏ.
5 ⵖⵟⵍ ⵒ"ⵏⵔⵓⴰ.ⵍ ⴷⵍⵔⵉⵛⵍ.ⵏ ; ⵖⵏⵍⵓ.-ⵏⵛⵔⵔⵃ.ⵏ :
6 ⴷⵖⵒⵍ.ⵍ"ⵏⵍ.ⵍ. ⵓⵍⵛ, ⵜⵍ ⵓⵛⵜⵖⵍ.ⵛ ; ⵏⵓⵍ ⴷ"ⵒ, ⵜⵍ ⵔⵃⵖⵓⵍⵛⵍ.ⵏ :
7 ⵒⵛⵖ, ⵜⵍ ⵛⵏⵔ, ⵜⵍ ⵛⵜⵖⵔ ; ⵏⵖⵓⵛ.ⵛⵍ ⵛⵔⵔⵔ ⵛ.ⵖ ⵃⴷⵛⵛⵒⵔ :
8 ⵛⵏⴰ ⴰ.ⵛⵛ ⴰ.ⵒ"ⵔ ; ⵒ"ⴰ.ⵔ"ⵔⵍ.ⵏ ⵖⴷ' ⴷⵛⵍ.ⵔⵔⵔⵔⵍ. ⵔⵔⵍ.
9 ⵏⵛⴰ.ⵏ ⵛⵔⵔⵔ.ⵍ.ⵏ ; ⵒⵔⵔⴰ.ⵔⵔ ⵛⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ⵛⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ.
10 ⵒⵃⵒ.ⵍⵛ.ⵏ ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ; ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ.
11 ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔⵔⵔⵍ.ⵏ

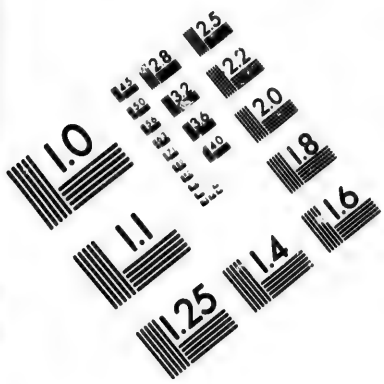

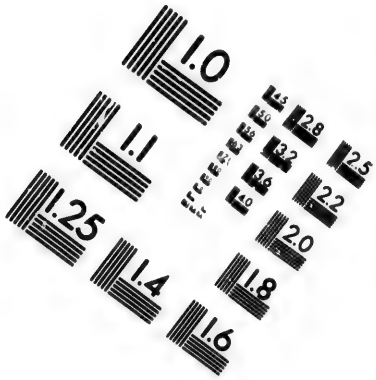

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

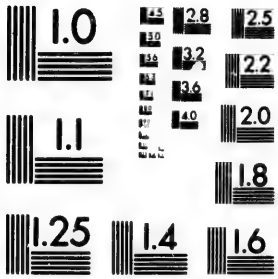

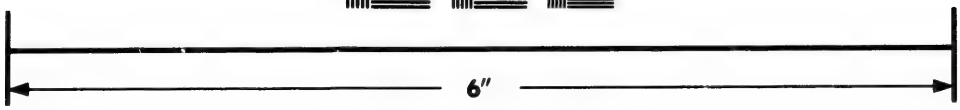

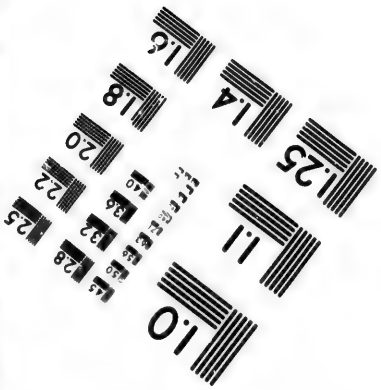

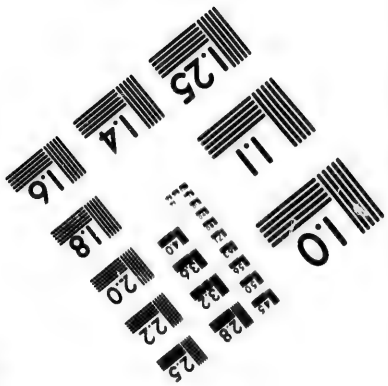

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.5
2.2
2.0
1.8
1.0

ᑲᑲᔪᐟᓪᓚᒃᑐᒃ ′; ᒪᒪᖅᓯᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪ ᐊᑦᓴ ᑭᓪᓕᖅᓇᓐ.

10 ᑭᓴᐃᓐᑎᓂᐅᓪᓗ ᑭᓇ ᒋᐯᐃᓐᓗ ᑲᖏᓇᑎᑐᒍᒪᓐᑲᓇᓐ; ᑲᑎᑦᓴᓐᓗ ᐃᓂᐅᑎᐱᓂᐅᓪᓗ ᑭᓇ ᑭᒃᒐᐃᓐᓂᐅᓪᓗ ᑲᖏᓇᑎᑐᒍᒪᓐᑲᓇᓐ.

11 ᒋᐯᐃᓐᓗ ᐊᐢᑲᖅ ᑲᑕᐅᖏᓪᓚᓂᓐ; ᑭᓇ ᑲᑎᑦᓴ ᐃᓂᐅᑎᐱᓂᐅᓪᓗ ᑲᖏᓇᑎᑐᒍᒪᓐᑲᓇᓐ ᐃᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪ ᑕᖏᓪ ᓇᓂᑲᓐᓇᒪᓐᑲᓇᓐ,

12 ᐅᐅ, ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑦ ᑲᓪ ᐳᒥᐤ ᑲᒥᐃᓐᓂᓂᓗ; ᑭᓇ ᐱᑦᑭᓇᐤ ᑲᓪᓂᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᒪᓐᑲᓇᓐ.

13 ᑲᑎᑦᓴ ᐃᓂᐅᑎᐱᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪ ᓂᑲᓄᖏᓐᓴ; ᑭᓇ ᐸᑲᓇᐃᓐᓇᓂᐅᓪᓗ ᐅᑎ ᐃᓂ ᐊᓂᓪᓚᓐᓂᐅᓪᓗ.

ᓇᑲᒧᓇ ᐊᐱᓇᓄᐱᒥᓇᐤ ᓂᓂᑦᓂᓱᓴ.

1 ᐱᓂᖏᓐᓴ, ᐅ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑦ, ᓇᑐᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗ; ᓄᑫᒪ ᓂᐳᑎᒪᓂᓄᑦ ᑭᓇ ᓂᒪᓄᑦ.

2 ᒪᓇᓄᖏᓐ ᓂᓕᖏᓐᓂᓓ; ᓄᑫᒪ ᓂᑲᓇᑎᑦᓄᑦ; ᐅ ᐲᓴ ᓂᐸᓴᓂᑦᓴ, ᐱᒪᓄᖏᓐ ᐸᑐᑐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᒪᒥᓂᑦᓴᑦᓄᑦ.

3 ᐳᑎᒪᓐᑐᒥᓄᑦ, ᐅ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑦᓴ; ᓄᑫᒪ ᑕᖏᓪ ᐳᒪᐃᓐᒧᑎᓂᑦ.

4 ᒥᑲᑦᓐᑎᓂ ᐅᑕᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ; ᓄᑫᒪ ᐲᓴ, ᐅ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ, ᑯᒥᐃᓐᑎᓂᓄᑦ, ᑭᓇ ᑲᐅᓐᑲᓇᓐ ᑲᒪᒥᓂᑦᓴᑦᓄᑦ ᐱᓂᓕᖏᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪ ᑕᖏᓪ ᐳᒪᐃᓐᒧᑎᓂᑦ.

5 ᑲᑎᑦᓴ ᐅᖏᓪ ᒪᒃᑲ ᑲᓪ ᐃᒋᓂᐊᓐᓂ, ᐊᐢᑲᖅ ᑭᓇ ᐊᓇ ᐊᐱᓴᓂᐤ ᐱᓂᓕᖏᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ: ᑭᓇ ᒪᐊᓪᓴᐱᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪᓂᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ.

6 ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᓪ ᐊᐱᖏᓐᒋᓂᓓ, ᐃᓪᐸᒪ ᐊᐱᒪᓪᓕ ᐅᐸᓴᓂᐤᓂᒪ, ᐊᐢᑲᖅ ᐊᐱᓴᓂᐤᓂᐱ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᐱᓂᓕᖏᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪ ᑕᖏᓪ ᐱᓂᓕᖏᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ.

7 ᐅᓇᑲᒪᒍᓐᓴ ᑭᓇ ᐅᐱᑐᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᓪ ᑕᖏᓪ ᐊᑦᓴᓐᓴ; ᐲᓴ ᐅᖏᓪᓚᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪᓂᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᐊᐱᓴᓂᐤᓂᐱ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ.

ᓇᑲᒧᓇ ᐊᐱᓇᓄᐱᒥᓇᐤ ᐊᐱᓇᓄᐱᓴᑦ.

1 ᐅᐱᓪᓚᐱᓇᓐᓴ ᐊᑲᓇᐤ ᑲᓇᑉ ᐊᓐᑦ.

2 ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲ ᓴᐳᖏᓐᓂ ᓴᓪᑲᓐᖏᒪᒪ, ᐃᓪᓴᓐᑲᖏᓐᓂ ᐅᓪᓚᑦᑭᐃᓐᓇ ᓂᑲᑦ.

3 ᒪᒪᖏᓐᓂᐃᓐᓂᐅᓪᓗ, ᐅ ᐅᔨᑌᓇᓇᓐᓂ ᑲᓴᒪᓂᔨ. ᓯᐊᐃ.

4 ᓂᑲᐊᓇᒍᒍᑌᓐ ᕕᐅᐊᑦ ᑭᓇ ᐸᐱᓴᐅᐊ ᐊᓂᑉ ᑲᓂᑲᓇᒥᑦᓄᑦ; ᐊᐧᓯᖏᓐᓂ ᐱᕕᐃᓪᓕᑎᐊᐃ, ᑭᓇ ᑕᐢ, ᐊᓂᑉ ᐃᓂᑎᐅᐊᐃ; ᐊᐃᐧ ᐊᓇᓴᓇᓂᓐ ᑐᐊᐃᓐᓂᐅᓪᓗ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᓪᓂᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ.

5 ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᓪ ᐊᐱᖏᓐᒋᓂᓓ, ᐊᐃᐧ ᑭᓇ ᐊᓇ ᐊᓇᓴᓇᓂᓐ ᑲᓪᓂᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ: ᑭᓇ ᒪᐊᐧᓯᖏᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪᓂᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ.

6 ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᓪ ᐊᐱᖏᓐᒋᓂᓓ, ᐃᓪᐸᒪ ᐊᐱᒪᓪᓕ ᐅᓇᓴᓇᓂᓐᓂᒪ, ᐊᐃᐧ ᐊᓇᓴᓇᓂᓐ ᐅᐸᓴᓂᐤᓂᐱ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᓪᓂᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ.

7 ᐅᓇᑲᒪᒍᓐᓴ ᑭᓇ ᐅᐱᑐᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᓪ ᐅᐱᑐᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᐊᑦᓴᓐᓴ; ᐲᓴ ᐅᖏᓪᓚᓂᐅᓪᓗ ᑲᓪᓂᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ.

ᓇᑲᒧᓇ ᐊᐱᓇᓄᐱᒥᓇᐤ ᐊᐱᓇᓄᐱᓴᑦ.

1 ᐅ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᑲᓴᒪᓂᔨ ᓂᐱᒪᓐᑲᐅᐧᓯᓐ, ᓂᐲᖏᓐᒪᓐᔨᓐ ᑭᓇ ᐅᖏᓂᐱᓐᑲᓄᑦ ᐅᒋᓐᒪᓕᒪᓐᑲᓄᑦ:

2 ᐲᓴᐟ ᓂᓕᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗ ᑲᑕᐅᖏᓐᓂᑎᑐᒍᓂᓗ; ᓇᑲᒧᓇ ᓂᐱᓪᓚᓂᐅᓪᓗ.

3 ᓂᓕᖏᓐᓄᑦ ᓴᓐᑲᓂᑲᓐᓄᑦ ᐊᓇᓕᒪᓂᐅᓪᓗᓇ; ᑭᓇ ᓂᐱᒪᓐᑲᓇᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᐊᑎᑲᖏᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ.

4 ᓂᓕᒪᓕᑲᒥᑲᑐᐃᓐᓂᐅᓪᓗ ᐊᓐᑎᓄᐤᓂᐅᓪᓗ ᐅᓴᓐᓄᑦ; ᑭᓇ ᐊᓇᓴᓇᓂᓐ ᐅᑦᓴ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᐊᐱᓴᓂᐤᓂᐱ ᐊᐱᒪᓪᓕ ᐅᐸᓴᓂᐤᓂᒪ.

5 ᐅᖏᓪᓚᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᐅᐃᓐᓇᑦᓂᐅᓪᓗ ᐅᓂᐳᐃᓐᓂᐅᓪᓗ, ᒋᐱᓂᑯᓂᐊᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᓴᒪᓂᔨ ᐅᑦᓴ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᐊᐱᓴᓂᐤᓂᐱ ᐊᐱᒪᓪᓕ ᐅᐸᓴᓂᐤᓂᒪ: ᑭᓇ ᐸᑦᓐᖏᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᐲᓴᐟ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ.

6 ᐲᐲᓐᒪᓕᒪᓐᑲᓇᓐ ᒪᒃᑲ ᑲᓪ ᐃᒋᓂᐊᓐᓂ, ᐊᓂᑉ ᐲᐲᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᐊᐱᓴᓂᐤᓂᐱ ᐊᐱᒪᓪᓕ ᐅᐸᓴᓂᐤᓂᒪ.

7 ᐲᐲᓐᒪᓕᒪᓐᑲᓇᓐ ᓂᓂᑦᓂᓱᓴ, ᑭᓇ ᐲᐲᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᐊᐱᓴᓂᐤᓂᐱ ᐊᐱᒪᓪᓕ ᐅᐸᓴᓂᐤᓂᒪ.

8 ᐲᐲᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᓂᐃᓐᓂᒪᓇᓐ; ᐲᐲᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᐊᓂᑉ ᐃᓂᑎᐅᐊᐃ; ᓂᐲᖏᓐᓇᐃᓐᓂᐅᓪᓗᓂᐅᓪᓗ ᑲᑎᐱᓇᖏᓐᓄᑫᑲᓄᑦ ᐊᐱᓴᓂᐤᓂᐱ ᐊᐱᒪᓪᓕ ᐅᐸᓴᓂᐤᓂᒪ.

9 ᓂᐲᖏᒐᓗ ᑲᐃᓐᓇᖅᑎᑦ ᓄᑲᓕᕐᓂᖅᓴᖅ; ᑌᐯᐅᖅ-ᑎᑭᓴᓗ, ᑕᖅᑭ ᐸᐲᖏᒪᓚᐅ·ᒧᐊᓕᓐᓂ, ᐸᐲᓗᐃᓪ·ᓂᐊᓐ-ᓕᓂᓐ.

10 ᐹᓴᐃ·ᐸᖏᕈᐃᐊ·ᓵ ᑭ ᒪᒪᖏᑕᐃ· ᐊᑐᓐᐊᐃᓪᓇ ᐅᓂᗅᐊ·ᓵ? ᓄᑕ ᕿᓂᐃᐊ·ᓵ ᑭ ᐅᓂᗅᐊ·ᓵ ᓄᑕ ᒪᒥᖅᓯᓐᓍᑦ? ᓂᔪᐊ.

11 ᓄᑕ ᐃ·ᖏᓴᑌᐤ ᑭ ᐱᔪᐲᐃᐯᐅ·ᐃ· ᐹᓴᐊ·ᓐᓂᓯᐃ·ᓵ ᑭᕿᓂᐅᓂᐊᖅᓂᔪᓐ? ᐊᑐᓕ ᐸᕿᓂᐅᓂᐊᖅᓂᔪᓐ ᓂᓯᐊᐊᓐᓂᐃᓪᓕᓐᓂᔪᓐ?

12 ᓀᒪᒻᒍᐃᓂᓯᐃᓐᓇ ᑭ ᓄᑕ ᓀᓐᓇᖅᒍᓴᓇ· ᐊᑐᓂᐱᐱᓐᓂᔪᓐ ᐅᑎᓕ ᓄᑕᓂᓯᐃᓐ· ᐊᑐᓂᓴᖅᑎᑦ?

13 ᒪᓴ ᑭᖅ ᐸᐲᖏᒪᐃᓪᒧᑦᑕᑎᓐ, ᐅ ᑲᑎᐯᓐᖏᓐᓂᔪᓐ; ᑭᓇ ᓀᐦᓴᐃᓯᒍᐃᓪᓕᓐᓂ ᐹᑲᑎᒥᑎᐃᓪᓕᓐᓂ.

14 ᑌᐯᓐᖏᓐᓇᔪᓐ, ᒍᓐᓄᑭ ᑲᑎᓐᓴᓐ ᓂᑕᖏᓗᑦ? ᒍᓐᓄᑭ ᑲᑲᓯᒍᐃᓪᓕᓐᓂᔪᓐ?

15 ᓂᑲᑲᓭᐹᓂᔪᓐ ᑭᓇ ᓴᓴᐟ ᓀᑲᐟ ᓂᓂᐱᓐ ᐁᖏᐯ-ᐅᓐᐹᓂᐲᓂᔪᓐ ᐅᖏᓂ; ᖃᒪᓕ ᐁᖏᐦᓂᑲᐲᖏᒪᐃᓪᓕᓐᓂᔪᓐ ᐹᓂᔪᓐᓇᓂᓯᐃ·ᓵ ᓂᑕᓯᐃ·ᓵ·ᓂᑲᓐᖏᓐᓂᔪᓐ.

16 ᐲᐲᖏᐹᓯᐃ·ᓯᐃᓪᓕᓐ ᓂᕿᓯᑎᓐᑲᑯᓐ; ᐹᑯᓐᓕᓯᐃᓪᓕᓇ ᓂᐲᐦᐸᓐᑲᖏᒃᑐᑯᓐ.

17 ᑕᖏᐲ ᓂᑯᓐᑲᓐᑲᑯᓐ ᑕᐱᓐᑯᓐ ᓂᐱ; ᓂᒪᓪᐃᓪ· ᑯᓐᑲᓐᑲᑯᓐ.

18 ᑲᓴᐲᐊᐟ ᑭᓇ ᓂᑐᑦ ᑯᓐᖏᓐ ᐹᐃᑲᑌᓇᒪᓪᓕᓐᓂ, ᑭᓇ ᓂᑯᓐᖏᓐᓇᔪᓐᓂᓪᓚᐅᓐᓂᓪᓕᓐᓂᔪᓐ ᐃᓯ.

ᓇᒃᒪᓇ ᓀᐦᐟ ᓀᐦᐟ ᒥᕐᑎᑐᒥᓇᓐ.

1 ᓂᒃᓂᒃᒪᓕᖅᑎᕐ ᐅᐹᓴᐃ·ᑎᓯᐃᓪᓇ ᑲᑎᐯᐅᖅᑎᓀᐟ ᑲᓀᓀ; ᓂᑐᓂᓵ ᓂᒃᐅᖅᑎᓄ ᐹᓀᐅᖅᓯᒪᓇᐃᓪᓇᐊ·ᓴ ᐹᓕᖅ-ᑲᓕᒥᐃᓪᓕᓐᓂᔪᓐ ᑲᖏᖅᓯᓂᓀᐊᒪᓯᐃᓪᓇᐊ·ᓴ.

2 ᑎᓀᒪ ᓂᐲᖏᐃᕐᓂᔪᓐ, ᐹᓴᐃ·ᑎᓯᐃᓪᓇᐊ·ᓴ ᓄᑕ ᑭᒪᒍᓂᐊ·ᓴ ᑲᑲᓀᓀ; ᐹᓕᖅᓴᖅᑲᓕᐃᓪᓕᓐᓂᔪᓐ ᑕᒪᓐᑲᒃᑐᓂᐊᖅᓂᔪᓐ ᑐᓐᐱᓐᓂᔪᓐ ᑐᓐᐱᓐᓂᔪᓐ ᑐᓐᐱᓐ ᑐᓐᐱᓐᓂᔪᓐ ᑐᓐᐱᓐᓂᔪᓐ ᑐᓐᐱᓐᓂᔪ

31 ᑲᐢᐳ ᐱᑵ·⍺"ᑵ·Δ· ᔑᑎᓯ"ᑦ·Δ·⍺, ᒪ⍺ ᐁᑵ ᑵ⍺ᐁ·ᔅᓴ"ᑦ"ᑵ·Δ· ᔑᑵᖅᑭᒍᐁ·Δ·⍺ ;

32 ᔑᑵᖅᑐᑵᒪ·› ᐅᒪᕀᐢᑐᒍΔ·ᔑᑦ·ᐠ ᕿᔪᐢ-ᑌΔᑵᐳ ᐅ"ᕀ, ᒪ⍺ ᐅᒪᖅΔ"ᑎΔ·ᔑᑦ·ᑦ· ᕿᔪᐢᑌ"-Δᑵ⍺ ᐅ"ᕀ.

33 ᐁᔅᐁ·ˣ Ⴆᑵ ᔑᓴᖅ"ΔᐁᐢΔ·ᖵᓴᑦ·ᑎᓯΔ·› ⍺ᒪΔ·ᔅ ᔑᑵ⍺ᐢᐱᕀ ᒪᐢᑵᒪ°, ᐊᐳ" ⍺ᒪΔ·ᔅ ᔑᑵ⍺"ᑌᔪᔅ"ᑦ·ᑦ·° ᔑᕀᔅᑵ·ᒥᓯΔ·›.

34 ᔑᓂᐢᒥᐁ·Δ·› ⍺ᒪΔ·ᔅ ᔑᑵᐳ⍺ᑦ·, ᒪ⍺ ᐅᑐᖅᒪ"ᑦ"ᑦ› ᐊᔑᒪ ᔑᑐᔅˣ ᑵᖅᖅ"ᐅ"ᕀ ᐊ·ᔅΔ·ᔪᔅᐳ.

35 ᐯᔅᑵ·° ᔑᖅ"ᖅ"ᓯΔᑦ·› ᔑᑵ⍺ᑎᓯΔ·› ᐅ"ᕀ ᐁᑵ ᑵᐢ ᑵᔅᐢᖅ"ᑵᐊ·ᔅ ᑌᐳ'.

36 ᐅᑦᐊ·ᓯᒥᓯᔅᐊ· ᑵᖅᑭ ᑵᐢ ᐊᔅᔅᐊ·, ᒪ⍺ ᐅᑑᑭᒪᐊ·ᐳΔ·› ᑕᐳᒍ ᑐᑦᐊᒍ ᐳᐢᑦ·ᑦ·.

37 ᑵᐢ ᒪᖅᐊ·ᑌ° ᑵᖅᑭ ᑵᔅᐢᒍ ᑎᐳᖅᑵ· ᐳᓯᑦ, ᒪ⍺ ᑕᐳᒍ ᑵᐢ ᐁ·ᔅᑵ·ᒪᔅ ᐊᒥᒧᐅ·› ᖅᑎ ᑭᓯᖅ. ᓯᔆᐊ.

38 Ⴆᑵ ᑭᖅ"ᐁ·ᐳ⍺ᐊ·› ᒪ⍺ ᑭᖅ"ᐸᑵ·ᓯᐊ·›, ᑭᖅ"ᑭᓯᑦᐊ·° ᑭᑦᒪᐊᓂᑵ›.

39 ᑭᖅ"ᓄᑌ"ᐸᔅ"ᑦᒪᐊ·› ᑵᖅ"ᑭᖅᒪ' ᑭᑐᔅ-ᑫᑵᑵ› ; ᒥᖅ"ᓂᓯᐊ·⍺ᒥ"ᑦᐊ·› ᐅᑭᒪᐊ·ᔅᑐᑎᐳ ᐁᖅ"ᓄ"ᖅᐁ·ᐸ"ᐊᒪ·' ᒧᑦᐸᖅᒥᔅ.

40 ᐅᑐᓂᑵ⍺ ᑲ"ᑭᔅ° ᑭᖅ"ᓂ"ᑭᐁ·ᐱ⍺ᒪ·› ; ᑭᖅ"ᓂᓯᐊ·⍺ᒥ"ᑦᐊ·› ᑵᒪᖅᐊ·ᔅᑭ ᐅᐊ·ᑎᔅᐊ·.

41 ᑲ"ᑭᔅ° ᑵᐱᒧ"ᑌᔅ' ᓯᓯᐊ·⍺ᒥ"ᐃ' ; ᒪᒥ-ᐊᔅᒧᒥᑦ ᐃ·ᑭ ᐊᔅᔅᓯᔅᓂᐊ·.

42 ᑭᖅ"ᐅ⍺ᖅᐊ·› ᐅᑭ"ᑭᓂᑭᔅ° ᑲᐸᑲ·-ᑎᓂᔅ' ; ᑭᖅ"ᒥᖅᐊ·ᑎᓂ"ᐃᒪᐊ· ᑲ"ᑭᔅ° ᐅᓇᑎ-⍺ᑲ⍺.

43 ᒪ⍺ ᑭᖅ"ᑫ·ᖅ⍺ᒪ·› ᐅᓯᒪᑲ›, ᒥ⍺ ᐁᑵ ᐁᖅ"ᓄᐸᐃ·' ᔆᑎᓂᑐᐃ·ᓂˣ.

44 ᑭᖅ"ᐅᓂᔅᓴ"ᐊᐢ·› ᐅᒪᒪ"ᐊᓂᓯΔ·›, ᒪ⍺ ᒧᑦᐸᖅᒥ' ᐁᖅ"ᐃᓯᓂ"ᑭᐊ·' ᐅᑭᒪᐊ·-ᐱᐃ·›.

45 ᐅᑭᓯᑲᒪ ᐁ"ᐅᑦᑲᑎᓯ' ᑭᖅ"ᓯᒪᓯ"ᐊᐢ·› ; ᑭᖅ"ᐊᑲ·⍺"ᐊ·° ⍺ᓂᐯΔ·ᓯΔ·ᓂᔅ° ᐅ"ᕀ. ᓯᔆᐊ.

46 ᐊᓂᔅᑯˣ, ᑌᐯᔅ"ᑭᑵᔅ› ? ᑭᑲᑲᓯ› ᑦ ᑵᑭᑵ ? ᑵᑦ ᑲ·"ᑯᑌ° ᑦ ᑭᖅᓯᐊ·ᓯΔ·› ᐊᑦᔅᑯ ᐅᑦᑌ° ? ᐃᑦᑭᑌ ᐁᖅ"ᐃᓯᐊᐢ· ᑲᖅ"ᑭᔅ° ᐊᔅᔅᓂᐊ·› ᐊᔅᔅᓯᔅᓂᐊ·› ?

47 ᑭᐢᑭᓯ ᐁᑦᐱ"ᑦ ᑎᒪᓯᐢ ᓂᖅᓯᑲᑦ ; ᐊᓂ"ᑭ ᐱᑯᓂᑦ ᑵᖅᑭᖅᒪᐊᐢ ᑲ"ᑭᔅ° ᐊᔅᔅᓯᔅᓂᐊ·› ?

48 ᑫᑯ ᐊᔅᓯᔅᓂ° ᐯᒪᑎᓯ', ᐁᑲ ᑲᐢ ᐊ·ᐸ"ᐊᐢ ᓂᐳΔ·› ? ᑲᐢ ᑭᖅ"ᐸᐢᑎᓯᓂ° ᑦ ᐅᑦᑌ"ᑲ"ᑲ· ᓂᑲ·-ᐊᐢᑲᓂˣ ᐅ"ᕀ ? ᓯᔆᐊ.

49 ᑌᐯᔅ"ᑭᑵᔅ›, ᐊᓂᐁ·"ᐁ ᑲᐳᐢ ᑭᔅᖅ"ΔᐁᐢΔ· ᑭᔅᐊ·ᖵᓯᐊ·⍺, ᑲᑭᖅ"ᑭᖅ ᑌᐱᑦ ᑭᑦᐯ·-Δ·ᓂˣ ?

50 ᑭᐢᑭᓯ, ᑲᑎᐯᔅ"ᑭᑵᔅ›, ᐅᒪᔅᓯᒥᐃΔ·ᓂᑦ·° ᑭᑦᑐᔅᑵᑲᑲ⍺' ; ᑲΔᓯ ᐱᒧᑦᐸᑲ› ᓂᐱᒧᒧΔ·ᓂˣ ᑲᒪᔅᓯᔅᓂᐁ·Δ·ᓂᑦ·° ᑲ"ᑭᔅ° ᑭᔅᐊᓯᔅ-ᓂᑦ·› :

51 Δᑦ ᑭᓇᑦ⍺ᑲ⍺' ᑲᑭᖅ"ᐅ"ᓯ ᒪᔅᓯᒥᐁ·ᑭᓯ, ᐅ ᑲᑎᐯᔅ"ᑭᑵᔅ› ; Δᑦ ᑲᑭᖅ"ᐅ"ᓯ ᒪᔅᓯᔅᐊ"ᑦᑭ' ᐅᑦᐸ-ᐊᒧΔ·ᓂᔅᐊ· ᑭᑦᒪᐊᓂᑵᓯ⍺.

52 ᑲᑦ ᒥᔆᑭᒪ·ᐸ° ᑲᑎᐯᔅ"ᑭᑵᔅ› ᑲᑭᑵ"ᖅᒥᑦ, ᐁᑵ ᐁᒧᐢ, ᒪ⍺ ᐁᒧᐢ.

⍺Ⴆ𝐽› ᑵᑲ' ᒥᐸᐢᐅᒥᔆ°.

1 ᑌᐯᔅ"ᑭᑵᔅ›, ᑵᔅ ᑭᖅ"ᐅᑦᑭᒥᒥᑲ⍺› ᐊᒧᐢ› ᑲᐯᔆᓂᐊᐢᑲᑎᓯᓂˣ.

2 Ⴆ·ᔆᑦ ᐊ·ᑭᔅ ᑭ"ᐁ"ᐸᑭᓯ, ᐊᐳ" ᐁ"Ⴆ·ᔆ ᑭ"ᑭᓯ-ᓯ"ᐸᔅ› ᐊᒧᑭ, ᑲᑭᑵ ᐅ"ᕀ ᒪ⍺ ᑵᑵᑭ ᐊᑎ, ᑭᑭᔆᒪ-ᓂᐃΔ·›.

3 ᓂᓯᐊ·⍺ᑎᓯΔ·ᓂˣ ᑭᑎᓯᑭᐁ·Δ·⍺° ᐊᐳᓯ-ᔅᓂ° ; ᐁ"Δᑌᔅᐳ›, ᑭᐁ·ᑦ, ᑭᔅᐊᐢ·° ᐊᔅᓯᔅᓂ⍺·Δ· ᐊᐢ·ᓯᔆᐢ.

4 ᑭᑫᒪ ᑭ"ᑭ ᒥᐸ")ᒥᓯᒪ⍺° ᐊᒧᑭΔ·⍺ ᐁᐸᑦᒪ-ᒪᐱᔅᐳ ᐅᐢᑵᓯˣ ᐱᵭ ᑭᑎᑌᔅ"ᑌ›, Δᒧᐱᐢ ᒧᐅᐳΔ·-ᐸᔅᑭ, ᒪ⍺ ᑵᐱᒧᐢ ᑎᐱᒧᐢᑲᐢ ᐊᐢᑵᐢΔ·›.

5 ᑭᓯᐯ·Δ·⍺Ⴆ·ᔆ ᑵᐱᒧᐢ ᒧᐅᑲ"ᐊᐢ ; ᑵᐱᒧᐢ-ᓂᐸΔ·› Δᓯⴆᓂᓯᐊᐢ·ᔆ ; ᑭᓯᑭᔆᐸᑲᑭ ᑵᐱᒧᐢ ᒪᒧᓯ ᑲᓂ"ᑵᒪΔ·ᑭˣ ᑲᐢᐸᑦᒪᐊᐢ·ᔆ ᐊᐢᑵᓯᔅᓂᐊᐢ·ᔆ.

6 ᑭᓯᑭᔆᐸᑲᑭ ᒥᐸᑭ, ᒪ⍺ ᓂ"ᐸΔ·ᑭ› ; ᐯ·ᐸ-ᓯᓯᑭ ᑭᔅᑲᑦ"ᑲᑌ°, ᒪ⍺ ᐯᓂᐳᒪᐢ.

7 ᑭᑫᒪ ᓂᓯᐊᐢ·⍺ᑭ"ᐃᓯᓂ' ᑭᑭᓯᐊᐢ·ᓯΔ·›, ᒪ⍺ ᑭᑭᔅᐢᑫΔ·› ᐃ"ᕀ ᒥᒧᐢᑲᑎᓯᓂ⍺.

8 ᑭᖅ"ᐅ"ᑎᐢᑲᐢ·ᒥᒪᓯ› ᓂᒪᐅΔ"ᑎΔ·ᓂᐃ⍺, ᑭᒧᐢ ᓂᒪᕀᐢᑐᒍΔ·ᓂᐃ⍺ ᑭᐊ·ᔆᑲᓯΔ·ᓂˣ.

9 ᑭᑫᒪ ᑲ"ᑭᔅ° ᓂᑭᓯᑲᒥ⍺ᐃ⍺ ᐯ·ᐱᐸᐅᐊ· ᑭᑭᓯᐊ·ᓯΔ·ᓂˣ ; ᓂᑭᑭᓄᐃ· ᓂᐱᐢᐅᐊᐢ·› ᑕᐱᒧᐢ ᐊᐢᑵᓂ"ᑫΔ·›.

10 ᑲΔ" ᑕ") ᑭᓯᑫ·ᑭ ᓂᐱᐢᐅᒥᒧᐃ⍺ ᑌᐸᒧ" ᑕ")ᒥᓯᒪ⍺° Δ"ᑕ"ᑎᓂ· ; ᑭᒪᐱᐢ Ⴆᑵ ᒪᖅᐃ·ᓯΔ·› ᐅ"ᕀ, ᐊᐅᓂᓄᒥᓯᒪ⍺° ᑕ") ᐱᐳᓂ·, ᐯᐅᐯ·ˣ Ⴆᑵ ᐅᒪᒪᐃΔ·ᓯᐊ·° ᐱᓯᓂᐊᐢ·› ᐊᔅᑫᑫΔ·› ᑭᒧ ᒥᐢᑭ-ᖅᐯ·ᓯΔ·› ; ᑫᑫᒪ ᐃ·ᐸᒼ ᑭᒪᖅᑕ"Δᖅᑌᔅ, ᐯᐊᓯ ᐯᓯᐯ·"ᓂᖅˣ.

11 ᐊᐯ·ᓂ ᑫᑫᐅᑦᑕˣ ᐯᓯ ᖅᑭᑕ"ᐯᐊ·ˣ ᑭᑭᓯ-ᐊᐢᓯΔ·› ? ᖅΔᓯ ᖅᔆᐸᐅᐊᐢᑵᓯᖅᐳ›, ᐯᐊᓯ ᒣ·"ᑦ ᐯᓯᓂᖅᖅˣ ᑭᑭᓯᐊᐢ·ᓯΔ·›.

12 ᐯᐊᓯ Δᓯ ᑭᑭᔆ"ᐊᒪΔ·ᓂᐃ› ᑭᑭᐊᑕ"ᑕᒪˣ ᓂᑭᓯᖅᒥᓂᐃ⍺, ᖅᑕ Δᓯᐸᑭᑎᓂᒪˣ ᓂᑕ"ᑌᐃᓂˣ ᓂᐸ·-ᖅΔ·ᓂˣ.

13 ᑫ·ᑭᔅ, ᐅ ᖅᑎᐯᔅ"ᑭᑵᔅ›, ᐊᓂᔅᐊᐢˣ ? ᑲᐳᐢ Ⴆᖅ ᒥ"ᐸᑦ ᖅᐊᔅ")ᑕΔ·"ᑭᔅ ᑭᑕᑭᑫᐳᖅᐃ⍺' ᐅ"ᕀ.

14 ᐅ ᑲᔅᐢ ᑌᐱᖅᐯ·Δᐃᐃ› ᑭᑭᓯᐊ·ᖵᓯᐊ·› ᐅ"ᕀ ; ᖅᑕ ᒥᖅᐊ·ᑕᒪˣ ᒥ⍺ ᖅᑕ ᒪᒪ"ᐊᐢᑵᓯᐳˣ Δᔅᐊᐢˣ ᑫᐱᒪᑎᓯᐳˣ.

15 ᒪᒪ"ᐊᐢᐊᐃ› Δᔅᐊᐢˣ ᑕ") ᑲᓯᐳᐊ· ᖅᑲ"-ᖅᖅ·ᑕᑲˣ, ᒪ⍺ ᐊᑭᑲΔ·⍺ Δᑦ ᖅᑲ"ᐊᐢ·ᐸ"ᑕᒪˣ ᖅᒪᓂᐸˣ.

16 ᑲᐳᐢ ᑭᑕ")ᑕΔ·› ᖅᑦ ᐊᐢ·ᐸ"ᑕᒪᐢ· ᑭᑕ")-ᑫᐳᖅᐃ⍺', ᒪ⍺ ᑭᒪᒪ"ᐊᐢᑵᓯᐊ·› ᐅᑕᐊ·ᓯᓯᑕᐊ·ᐊ·.

17 ᒪ⍺ ᑲᐳᐢ ᐅᖅᑕᐊ·ᓯᓯΔ·› ᖅᑎᐯᔅ"ᑭᑵᔅ› ᓂᓯᐊᐢ-ᒪᓄᐳᒪ⍺› ᑭᖅᑭᑭᓄᖅᐃ⍺› ; ᒪ⍺ ᒪᖅᐊᐢ·ᐸᒪᒪΔ·ᓄᐃ⍺›

ⵙⵔⵔⴰⵎⴰⵙⵙⴰⵏ ⵙⵎⵓⵏⵜⵜ; ⵎⵎ, ⵒⵔⵔⴰⵏⵜⵒⵜ ⵙⵎⵓⵏⵜⵜ ⵔⴰⵛⵛⵍⴰ ⵜ.

ⴰⵒⵒ ⵒⵒ' ⵔⵛⵓⵔⵛⴰ ⵎⵒⵒⵍⵍ.

1 ⵍⴰⵜ ⵒⴰⵙⵉ ⵔⵔⵏⵙⵔⵍⴰⵏⵙⴰⵜ ⵣⵔⵔⴰⵏⵙⵔⵍⴰⵏⵙⴰⵜ ⵒⵉⵏⵜⴰⵙⴰⵜ, ⵒⵉ ⵍⴰⵒ° ⵔⵛ ⵔⵛⵛⵏⵙⴰⵜ ⵣⵔⵔⴰⵏⵙⵔⵍⴰⵏⵙⴰⵜ ⵒⵉⵏⵜⴰⵙⴰⵜ.

2 ⵙⵒⴰⵛⵓ ⵒⵎⵎⵜⵓⵙⵉ ⵔⵓ, ⵙⵙⵜⵔⵣⵛⵛⵓ ⵒⵜ ⵛⵔⵜⵒⴰⵛⵍⵛⵓ; ⵙⵒⵎⵣⵙⵓ, ⵒⵣⵔⵔⵛⵛⵓ.

3 ⵙⵓⵒⴰ ⵒⵒⵔⵛⵙⵍ ⵒⴰⵒⵒⵜⵜ ⵔⵓ, ⵒⵉ ⵣⵔⵔⵛⵛⵓ.

4 ⵒⵒⵛⵒⵍ ⵒⵒⵔⵛⵙⵍ ⵒⵒⵔⵛⵙⵍ ⵒⵒⵔⵛⵙ

5 ⵔⵛⵔⵊⵁⵙⴰ ⵎⵁⵙ ⵖⵏⵔⵁⵛⵍⵛⵙⵛ; ⵜⵁⵙ-ⵓⵔⵁⵙ ⵃⵛ ⵁⵏⵛⵍⵙ ⵔⵁⵛⵙⵏⵁⵁⵙⵖ, ⴷ ⵃⵓⵏⵔⵁⵙ-ⵔⵖⵙ ⵃⵔⵖ.

ⴰⵃⵊ ⵖⵃ ⵎⵛⵏⵎⵎⵁⵙⴰ ⵕⴷⵙⵏ.

1 ⴷ ⵃⵓⵏⵔⵁⵙⵔⵖⵙ ⵔⵏⵍⵙⵁⵏ, ⵃⵓⵏⵔⵁⵙⵛⵍ ⵍⵏⵔⵁⵙⵛⵍ-ⵏⵁⵁⵙ; ⴷ ⵔⵏⵍⵙⵁⵏ, ⵃⵓⵏⵔⵁⵙⵛⵍ ⵍⵏⵔⵁⵙⴷ-ⵁⵙ, ⵅⵇⵁⵙⵁⵏ.

2 ⴷⵁⵏⵁⵙⵁⵏ, ⵔⵙ ⵃⴷⵁⵏⵁⵛⵍⵛ ⵍⵁⵔ; ⵓⵛⵁ-ⵍⵍⵁⵙ ⴷⵔⵁⵓⵁⵏⵍⵁⵙ.

3 ⵓⵏⵔⵁⵙⵖⵙ, ⵛⵁⵙⵁⵇⵙ ⴷⵍⵛⵏⵓⵁ, ⵛⵁⵙⵁⵇⵙ ⴷⵍⵛⵏⵓⵁ ⵖⵍⵔⵁⵓⵏⵁⵏ.

4 ⵛⵁⵙⵁⵇⵙ ⵖⵙⵁ ⵁⵓ ⵁⵏⵍⵔⵁⵛⵁⵙ ⵃⵍⵁⵙⵍⵁⵁⵙⵔ? ⵙⵁ ⵃⵁⵔⵖⵁ ⵃ ⵍⵏⵁⵛⵁⵁⵔ ⵍⵛⵔ ⵁⵁⵓⵍⵁⵏ ⵖⵃⵔⵁⵓⵍⵔⵛⵁ?

5 ⵅⵃⵁⵁⵏⵍⵁⵏ, ⵔⵁⵙⵁⵏⵁⵙⵍ, ⴷ ⵃⵓⵏⵔⵁⵙⵔⵖⵙ, ⵙⵁ ⵃⵃⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⵔⵁⵙⵁⵏⵁⵙⵍ.

6 ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⵔⵛⵃⵍ ⵙⵁ ⵍⵁⵓⵍⵍ, ⵙⵁ ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⴷⵔⵁⵛⵍⵁⵏ.

7 ⵁⵁⵔⵁⵏⵛ ⵁⵓ.ⵁⵏ, ⵃⵓⵏⵔⵁⵙⵔⵖⵙ ⵁⵍⵛⵍⵁⵏ ⵃⵛ ⵛⵍⵁⵏⵁⵁⵏ, ⵍⵁⵙ ⵃⵛ ⵔⵁⵙⵁⵏⵁⵙⵍ ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⵔⵁⵙⵁⵏⵁⵙⵍ.

8 ⵁⵏⵁⵁⵙⵛⵍ, ⵔⵏⵛⵍⵁⵏ ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ-ⵁⵁⵍⵁⵙ; ⵔⵏⵛⵍⵁⵏ ⵙⵁ ⵔⵁⵙⵁⵏ ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⵛⵁⵙⵁⵏ ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⵁⵁⵏⵍⵁⵏ ⵁⵁⵏⵍ

ᐅᐃᓐᓇᐃᓐ; ᓄᓇᕗᑦᓱᓘ ᐅᐱᒪᓕᕆᔨᐅᓛᓐ ᑕᖅ ᐅᐸᓗᒃ.

3 ᐃᓐᖅᑕᒪᒪᓘ ᐅᒪᓪᕗᑦᓱᓐ ᐃᓕ ᐅᐊᑎᓂᓗ ᐅᒃ ᑲᐊᓂᒥᑦᑎᓕ, ᐅᒪᒪᖅᑕᐃᓐ ᐊᑐᖏᐃᓐᓇ ᐃᓕ ᐅᐊᑎᓂᓗ ᑲᖅᓯᒃ ᐊᓂᓂᔨᓂᐊᓕᒪ.

4 ᑎᖏᒪ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᑭᖅᑎᓂᐅᓐᓄᓕ, ᓯᓇ ᑲᓕ ᑭᖅᑎᒪᒥᖅᓯᒥᓘ; ᐃᓕᓴ ᐊᓂᓂᔨᓘ ᑲᓕ ᑭᖅᑲᓂᔪᓐᓇᖅᑐᑦᓯᓗᒃ ᐃᓗᐊᖅᑐᑦ ᑲᖅᓯᒃ ᒪᓂᒋᐊᓘ.

5 ᑎᖏᒪ ᑲᖅᓯᒃ ᐅᒪᓂᒋᓕᔨᓘ ᐊᓂᓂᔨᓂᐊᓘ ᒪᓂᓂᔪᓐᓇᖅᑲᓂᔪᓐᓇᖅᓘ; ᒪᓗ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᑭᖅᑎᓂᐅᓐᓄᓕ.

6 ᐅᑭᒪᐅᓂᖅᑕᓂᔨᓂᐊᓘ ᓯᓇ ᑭᖅᑎᓇᐃᓐᓇᓘ ᐅᖅᑎᓂᐃᓐᓇᓛᓐ; ᒪᓐᓇᐃᓂᔨᓂᐊᓘ ᓯᓇ ᑲᕈᐊᓂᔨᓂᐊᓘ ᐊᐅᓚᓐᓄᐅ ᐅᑲᓇᒋᑎᓂᓘᓗᓂᒃ.

7 ᓯᓚᖅ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ, ᐅ ᑭᓴᐊᓂᓄ ᐊᓚᔨᓂᔪᓐᓇᖅᓄᑦ, ᓯᓚᖅ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᒪᓪᓗᒋᔨᓂᐊᓘ ᓯᓇ ᒪᓐᓇᐃᓂᔨᓂᐊᓘ.

8 ᓯᓚᖅ ᐃᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᒪᒪᓐᓇᖅᑕᒪᓂᔨᓂᐊᓘ ᑲᓇᓂᓂᑦᓯᓐ ᐅᐃᓐᓇᔨᓂᐊᓘ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᐊᑐᖏᓄᑦ, ᐅᑭᓐᓇᖅᑐᖅ ᐅᐱᒪᓕᕆᔨᐅᓛᓐ ᓯᓇ ᒪᓐᓇᐃᓂᔨᓂᐊᓘ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᐊᑐᖏᓄᑦ ᐅᐱᒪᓕᕆᔨᐅᓛᓐ ᓯᓇ ᐃᓗᐊᖅᑐᑦᓯᓗᒃ.

9 ᐅ ᐅᑭᐱᒃᓇᐃᓐᓇᓂᖅ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᐅᓗ ᑲᓕᐊᓂᔨᓘ ᑲᓇᓂᓂᑦᓯᓐ; ᑲᓇᓐᓂᓄᑦᓂᖅ, ᒥᓂᔨᓂᐊᓘ ᐊᓂᓂᔨᓂᐊᓘ ᑲᓕ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᐊᑐᖏᓄᑦ ᐅᐱᒪᓕᕆᔨᐅᓛᓐ ᓯᓇ ᒪᓐᓇᐃᓂᔨᓂᐊᓘ.

10 ᐃᓂᖅᓄᑦ ᐅᑲ ᑲᐊᑎᒥᓂᖅ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᐅᖅᑎᑭᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓂᓐᓂᑦ; ᐊᓂᓂᔨᓘ ᑲᓕᑲᓘᓐᓂᕐᑲᑐᐃᓐᓇᖅ ᐅᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᐅᖅᑎᑭᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓂᓐᓂᑦ; ᓯᓚᖅ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓘ ᐅᖅᑎᑭᑎᐅᓂᖅᑎᑲᓂᓐᓂᑦ ᐅ

פרשת שופטים תבוא כי תצא.

1 לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יהוה אלהיך אשר תעשה לך׃
2 ולא תקים לך מצבה אשר שנא יהוה אלהיך׃
3 לא תזבח ליהוה אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת יהוה אלהיך הוא׃
4 כי תמצא בקרבך באחד שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני יהוה אלהיך לעבר בריתו׃
5 וילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם או לשמש או לירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי׃
6 והגד לך ושמעת ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל׃
7 והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה ורגמתם באבנים ומתו׃
8 על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד׃
9 ידי העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך׃

כי תצא לך למלחמה על אויביך.

1 כי תצא למלחמה על אויביך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי יהוה אלהיך עמך המעלך מארץ מצרים׃
2 והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן ודבר אל העם׃
3 ואמר אליהם שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם׃
4 כי יהוה אלהיכם ההלך עמכם להלחם לכם את אויביכם להושיע אתכם׃
5 והשטרים דברו אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו׃
6 ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחללנו׃
7 ומי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה׃
8 וספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו׃
9 והיה ככלות השטר לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם׃

כי תבא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך.

1 והיה כי תבא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך ירשתה וישבת בה׃
2 ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך ושמת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם׃
3 ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום ליהוה אלהיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע יהוה לאבתינו לתת לנו׃
4 ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח יהוה אלהיך׃
5 וענית ואמרת לפני יהוה אלהיך ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב׃
6 וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה׃
7 ונצעק אל יהוה אלהי אבתינו וישמע יהוה את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו׃
8 ויוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה ובמרא גדל ובאתת ובמופתים׃
9 ויבא אתנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש׃
10 ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי יהוה והנחתו לפני יהוה אלהיך והשתחוית לפני יהוה אלהיך׃
11 ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך יהוה אלהיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך׃
12 כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר ונתתה ללוי לגר ליתום ולאלמנה ואכלו בשעריך ושבעו׃
13 ואמרת לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולאלמנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי׃

11 ⵉⵙⵙ ⵔⵔⴰⵖⵜⵜⴰⵏ ⵏⵜⵜⴰⵎⵎⴰⵔⵜ ⵏⵜⵜⴰⵔⵔⴰⵡⵜ, ⵓⵔ ⵜⵜⵎⵎⴰⵔⵜ ⵜⵉⵔⵔⵉⵜ.

15 ⵙⵙⵓⵔ ⵜⵜⴰⵏ ⵙⵙⵓⵔ ⵏⵜ ⵙⵜⵜⵉⵔⵜ ⵏⵜⵜⴰⵎⵎⴰⵔⵜ ⵙⵙⵓⵔ ⵙⵙⵓⵔ ⵜⵜⴰⵏ; ⵓⵔ ⵜⵜⵎⵎⴰ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ ⵜⵜⴰⵏ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ.

16 ⵔⵔⵉ ⵏⵜ ⵔⵔⵎⵎⵜ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉ ⵏⵜⵜⴰⵏ, ⵏⵜ ⵔⵔⵉ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ.

17 ⵏⵜ ⵔⵔⵉ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ ⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜ

[illegible]

2 [illegible]

3 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.

4 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος.

5 μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστιν εἷς ὁ Χριστός.

6 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος.

7 ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

8 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

9 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

10 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

11 Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

12 μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν;

13 καί· ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

14 μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;

15 ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·

16 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν·

17 καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

18 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.

19 ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

20 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.

21 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἔσωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἔξωθεν αὐτῶν καθαρόν.

22 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

23 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

24 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,

25 καὶ λέγετε· εἰ ἦμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἦμεν αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

26 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

27 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

28 ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

29 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν,

30 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

31 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

32 Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.

33 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος· λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἥξει ὅτε εἴπητε· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

1 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ μὴ καταλυθήσεται.

3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ·

5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

6 μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος.

7 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους·

8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

9 τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους·

11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς·

12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν·

13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.

14 καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοείτω,

16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη,

17 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ,

18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

19 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ·

21 ἔσται γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.

22 καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

23 τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε·

24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι εἰ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν.

26 ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε·

27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

28 ὅπου ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται καὶ οἱ ἀετοί.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται·

30 καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς·

31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως τῶν ἄκρων αὐτῶν.

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·

33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.

34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται.

35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.

37 ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·

38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίσκοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν,

39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου·

40 τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται·

41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται.

42 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

43 ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ;

46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα.

47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· χρονίζει μου ὁ κύριος ἐλθεῖν,

49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους αὐτοῦ, ἔσθῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων,

50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει,

51 καὶ διχοτομήσει αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

ⵏⵏⵔⵔⵉⵍⵍⵉⵏ ⵔⵔⵓⵔ ⵜⵜⵓⵏⵜⵜⵓⵔ ⵜⵜⵉⵏⵜⵜⵓⵔ ⵏⵏⵔⵔⵉⵍⵍⵉⵏ.

9 ⵏⵏⵓⵔⵔⵓⵔⵍ' ⵓⵔⵔⵉⵍ, ⵜⵜ ⵏⵏⵓⵔⵔⵓⵔ ⵔⵔⵉⵔⵔⵉ ⵔⵔⵓⵏⵏ;

10 ⵙⵜⵜⵔ ⵍⵏ ⵙⵏⵓⵍⵉⵏⵏⵔⵍⵔⵉⵔ ⵙⵏⵔ ⵏⵏ ⵏⵏⵔⵔⵉⵔⵔⵉⵏⵏⵔ, ⵜⵜ ⵔⵉⵓⵏⵔⵔⵉ ⵏⵏⵔ ⵔⵔⵓⵔ ⵔⵔⵓⵔⵔⵉⵏⵏⵔ;

11 ⵙⵓⵔⵔ, ⵏⵏⵔ ⵏⵓⵜⵜⵏⵏ ⵙⵔⵏ ⵜⵓⵔ, ⵏⵔ ⵏⵏⵏⵔⵓⵓⵏⵏⵔ;

12 ⵙⵏⵔ ⵜⵏⵏ ⵙⵓⵏⵏⵔⵔⵔⵔⵉⵓⵓ ⵜⵔⵔⵔⵏⵜⵜ; ⵙⵓ, ⵍⵓⵔ ⵙⵓⵏⵏⵔⵔⵔⵔ, ⵜⵜ ⵙⵓⵍⵏⵏⵏⵏⵔ.

13 ⵙⵓⵍⵏⵓⵔ ⵍⵉⵉⵏ ⵜⵔⵔⵔⵏⵜⵜ, ⵏⵏⵔ ⵏⵏⵏⵜⵓⵍ ⵏⵓⵔ ⵔⵏⵔ ⵜⵔⵔⵔⵏⵜⵜ ⵔⵔ.

14 ⵍⵍⵔⵏ ⵜⵔⵔⵔⵏⵜⵜ ⵏⵓⵔⵏⵍⵙⵓ ⵔⵔ ⵍⵔⵏⵔⵔⵏ, ⵙⵙ, ⵏⵓⵔⵏⵓ ⵏⵓⵔⵏⵔⵍⵔⵜ ⵙⵏⵏⵜⵏ ⵏⵓⵔ;

15 ⵏⵔⵔ ⵙⵓⵔⵉ, ⵙⵏⵔⵏ ⵏⵏ ⵜ ⵜⵉⵍⵓⵔⵜⵏ, ⵜⵜ ⵙⵏⵔⵏ ⵍⵍ ⵏⵏⵔ ⵔⵓⵍ ⵜⵜⵏⵔⵔⵏ ⵍⵏ.

16 ⵜⵜ ⵏⵓⵍⵓⵔ ⵏⵜⵜⵏⵏⵏⵏ ⵜⵜⵔ; ⵏⵓⵍⵔⵔⵓ ⵜ ⵔⵔⵓⵏⵏⵓⵓ ⵜⵜⵔⵔⵓⵏ ⵜⵜⵔⵔⵓⵏ.

17 ⵏⵓⵍⵏⵔⵏⵏⵓⵜⵍⵙⵓ ⵜⵔⵔⵔⵏⵜⵜ, ⵔⵔⵉⵔ ⵏⵏ, ⵏⵏⵓⵜⵜⵉⵔⵔⵏⵏⵏ ⵔⵔ ⵜⵔⵔⵔⵏⵜⵜ ⵏⵏⵔⵔⵉⵔⵔⵏⵏ;

18 ⵏⵏⵓⵍⵍⵓⵏⵔⵔⵏⵏⵍⵓⵏⵓⵜⵜ; ⵏⵏⵓⵔⵜⵜ ⵔⵔⵉⵔ ⵍⵓⵔ ⵍⵔⵔⵔⵏⵜⵜ;

19 ⵔⵓⵍ ⵍⵔⵔⵔ ⵏⵏⵓⵏⵍⵔ ⵙⵏⵓⵜⵔⵔⵍⵔⵍⵍⵉ ⵏⵏⵔⵔ; ⵏⵏⵓⵔⵔⵓⵓⵏⵓⵔ ⵏⵏⵓⵔⵔⵔⵔⵔⵔ.

20 ⵓⵓⵏⵔⵍⵓ ⵓⵔⵔⵔⵏⵏⵜⵜⵔ ⵙⵓⵓⵜⵔⵔⵔⵔ; ⵏ ⵏⵍⵔⵔⵔⵔ ⵜⵔⵔⵔⵏⵜⵜ, ⵙⵔⵔ ⵙⵓⵓⵔⵔⵓⵍ.

21 ⵓⵏⵏⵔⵓⵓⵔⵔⵓ ⵏⵔⵔⵔⵏⵍⵍ, ⵜⵜ ⵙⵓⵓⵏⵏⵔⵓⵓⵔⵔ ⵏⵓⵓⵔⵓ ⵏⵔⵏⵍⵍ:

22 ⵏⵔ ⵔⵜⵔⵔⵔ ⵓⵓⵏⵔⵏⵔⵍⵔⵔⵔⵜⵜ ⵜⵜⵔ ⵔⵓⵔⵔⵔ; ⵜⵜ ⵍⵔ ⵓⵔⵔⵍⵓⵜⵔⵔⵍⵍ ⵏⵔⵏⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵜⵜ ⵔⵔⵔⵏⵍⵍ.

23 ⵍⵔⵔⵔⵍⵔ ⵍⵔⵔⵏ ⵓⵓⵔⵔⵔ ⵍⵔⵏⵏⵔ, ⵜⵜ ⵙⵍⵏ ⵓⵓⵍⵔⵔⵍⵔ ⵔⵔⵏⵏⵓⵓⵔ.

24 ⵓⵓⵓⵏⵏⵜⵜⵙⵓ ⵍⵍ ⵔⵔⵔⵔⵔⵍ; ⵜⵜ ⵍⵜⵜ ⵙⵓⵓⵍⵍⵔⵔⵍ ⵔⵔⵓⵏⵔⵔⵍⵍ ⵏⵏⵏⵔⵔⵜⵜ.

25 ⵓⵙⵜⵔⵍⵜⵜ ⵏⵓⵏⵍⵔⵔ ⵓⵏⵜⵍⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵍ, ⵏⵔ ⵏⵏⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵓⵏⵜⵜⵏⵏⵍ.

26 ⵓⵓⵔⵔⵏⵏⵜⵜ ⵍⵔⵔⵍ ⵔⵔⵓⵏⵜⵜⵏⵏⵍ; ⵜⵜ ⵙⵓⵔⵍ ⵍⵓⵓⵜⵍⵜⵜ.

27 ⵓⵓⵔⵔⵔⵏⵓⵓⵔⵔⵜⵜ ⵔⵓⵏⵍⵔⵔⵔⵏⵏⵍ, ⵜⵜ ⵔⵍⵍⵏⵔⵔ ⵜⵜⵔⵏⵏⵍ ⵔⵔⵏⵏⵍ.

28 ⵓⵓⵔⵔⵔⵏⵏⵜⵜ ⵜⵜⵔⵏⵏⵔⵓⵓ, ⵙⵓⵓⵜⵔⵏⵏⵏⵔ ⵍⵏ; ⵍⵍ ⵍⵏ ⵓⵓⵜⵔⵔⵙⵓⵓⵔⵔⵜⵜ ⵔⵏⵏⵔⵔ.

29 ⵏⵏⵔ ⵓⵓⵔⵔ ⵜⵔⵔⵔⵏⵏⵍⵍ ⵔⵔⵔⵔⵔⵜⵜ, ⵜⵜ ⵙⵓⵓⵏⵔⵔⵔⵍ ⵔⵓⵓⵏⵏⵔⵔⵍ.

30 ⵔⵔⵓⵔⵔⵜⵜ ⵍⵓⵔ ⵏⵏⵜⵔ ⵜⵔⵔⵔⵔ ⵓⵓⵏⵏⵔⵔⵜⵜ, ⵔⵔⵔⵓⵓⵔⵔⵜⵜ, ⵔⵔⵔⵓⵓⵔⵔⵜⵜ.

31 ⵓⵓⵔⵔⵔⵏⵓ, ⵙⵓⵔⵔ ⵓⵓⵔⵔⵔⵔⵔⵍ ⵍⵔⵔⵔⵔ ⵔ ⵔⵔⵔⵏⵏⵔⵔ, ⵜⵜ ⵔⵏⵏⵔ ⵏⵏⵔⵔⵔⵔⵔⵔ

4 ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐃᓄᐃᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ; ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ;

5 ᓄᓇᕗᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ, ᓄᓇᕗᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ, ᓄᓇᕗᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ;

6 ᓄᓇᕗᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ, ᓄᓇᕗᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ;

7 ᓄᓇᕗᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ; ᓄᓇᕗᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ; ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ, ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ.

8 ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ, ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ.

9 ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ, ᓄᓇᕗᑦ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ; ᓄᓇᕗᑦ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ.

10 ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐅᓂᐊᓕᓕᒫᑦ ᐊᑐᕐᓂᖅ

ⵙⵜⵓⵔⵎⵉ ⵙⵜⵓⵔⵎⵉ ⵓⵔ ⵉⵜⵜⵓⵙⵙⵓⵔⵙ ⵙⵜⵓⵔⵎⵉ

1 ⵜⵜⵓⵙⵙⵓⵔⵙ ⵙⵜⵓⵔⵎⵉ ⵙⵜⵓⵔⵎⵉ ⵙⵜⵓⵔⵎⵉ

ᓄᐊᑦ ; ᒥᓇ ᐅᑲ ᐅᐊᓂᐅᑦᓴᑎᓄᓕᐊᑦ ᑎᑕᐊᑦᖃᑲᓄᑦ
ᓄᐊᑦ.

39 ᒥᓇ, ᐊᓂᐃᓪᕿᓄᐊᑦ, ᒥᓇ ᕿᕿᖏᑎᓂᖃᑦ
ᑭᑎᒪᖏᐃᓄᐊᑦ, ᖃᖃᑦᑕᓂᒥᖃᓐ, ᐃᓕ ᒥᖏᓴᐅᑦ-
ᓂᐃᑦ.

40 ᓂᑭᓇᒪᐅᑦᐤ ᒪᓭᓄᖏᕿᐃᑦ ᑭᖏᑎᐅᑭᒪᓂᓴ, ᒥᓇ
ᕿᕿᒪᑎᓂᖏᐅᐤ ᐱᖃᑦᑕᑎᖃᓐ, ᐃᑦ ᐅᑲ ᐅᖏᐃᑦᑕᓂᐊᑦ
ᒣᖏᖃᓇᐤ.

41 ᐅᓄᐅᑦᓯ ᒪᖃ ᐃᖏᓂᒥᓐ ᐃᓂ ᐃᖏᕿᖏᕿᓴᐤ,
ᐅᑭᑎᒪᑭᓴ ᐃᖏᐊ ᖃᖃᑦᑕᓂᓂᐃᑦ, ᒥᓇ ᐅᑕᐃᑦᓂ-
ᒥᓂᖏᐅᐤ ᑕᐱᓂᑯᓐᖃᖅᓯ, ᐃᑦ ᐅᑕᐃᑦᓂᓂᐃᑦ
ᐅᓂᖏᐅᐤ ᑕᐱᓂᑯᓐᖃᖅᓯ, ᐃᑦ ᐅᑕᐃᑦᓂᓂᐃᑦ
ᒣᖏᖃᓇᐤ.

42 ᖃᓄᖅᓴ ᐅᕿᑎᓂᑦ, ᐃᑦ ᐃᑦᕿᖏᕿᑦ, ᒥᓇ ᖃᑦ
ᒥᓄᐃᑦᑕᒪᓴ : ᖃᖏᓄᐤ ᒪᖃ ᒪᓂᐅᖏᑎᐃᓄᐊᑦ ᖃᑦ ᑭᓴ-
ᑐᓴᓄᐤ.

43 ᐊᐃᓄᓴ ᓴᕿᖏᖃᓐ, ᒥᓇ ᓂᔪᒪᐃᑦᓂᐊ ᐅᐅ,
ᐅᐅᑲᖃᓄᓴ ᖃᑦ ᓂᔪᑐᖏᒪᑦ ᐅᓴᑭᖏᐅᐃᐅᐃᐊᑦ ᑭᓴᐃᑦ-
ᑐᕿᓂᐊᑦ ᖃᑎᔪᓴᖏᓂᔪᐊᑦ.

ᓇᑲᒧ ᒥᕿᑐᑎᒥᓇᐤ ᖃᓄᓇᓴᐅᓴᓴᑦ.

1 ᐅ ᑭᓴᒪᓂᔪ, ᐅᓇᓵᑌᐤ ᓂᑌᖏᐃ ; ᓂᖃᓂᖃᒧᑦ,
ᒥᓇ ᑭᖃᒪᒥᖏᑎᑎᑎᓂ, ᓂᒪᒪᖏᕿᓂᐊᑦ ᐅᑎ ᐅᖏᑎ.

2 ᐊᓵᔪᖃᓄᑦ, ᓇᖃᒧᑦ ᒥᓇ ᑭᑐᖏᖃᓄᑦ ; ᓵᓛ ᐃᑦᕿᐃᑦ
ᓂᖃᑲᓄᐊᑦ ᑭᓴᐅᓂᐊᑦ, ᐅᑭᑎᒪᖏᐃᓄᐊᑦ ᑭᓴᐅᓂᐊᑦ.

3 ᓂᐃᓵᓄᖃᓄᑦ ᒥᓇ ᕿᖃᓂᓴᐅᑦ ᐊᑦᒪᑎᐃᓇ
ᐅᖏᑎ ; ᒥᓇ ᐱᐊᓂᑦ ᓴᖏᐊ ᓂᑭᖏᖃᓐᓄᑦ.

4 ᐅᓴᑭᖏᐃᓂᓴᐤ ᓂᐃᓂᓴᐤ ᐱᓂᓴᐤ ᐃᓂᓴᐤ ᐱᓂᓴᐤ
ᐃᓂᓴᐤ ᐱᓂᓴᐤ ᐃᓂᓴᐤ ᐱᓂᓴᐤ ᐃᓂᓴᐤ ᐱᓂᓴᐤ ᐃᓂᓴᐤ
ᐱᓂᓴᐤ ᐃᓂᓴᐤ ᐱᓂᓴᐤ

ⵖ ⵄⵃⵓⴰⵎⴷ′, ⵜⴰ ⵔⵃⵓⵍⵓⴷ ⵔⵍⵔ ⵖⵔⵃⵓⵍⵓ-ⴷⵏⵔ.

20 ⵔⵏⵔ ⴷⵍ ⵃⵔ ⴷⵔ ⵓⵔⵔⵏⵍⵃⵓⵏ ⵖⵔⵃⵓⵔⵔⵏ ⵖⵓⵏⵔⴰⵔⵍⵔⵖⵔ′ ⴱⵍⵔ, ⵜⴰ ⵄⵙⵔ ⵖⵍⵔⵔⵄⵔⵊⵍⵔⵏ ⵙⵔⵍⵍⵓⵖ.

21 ⵍⵖ ⵔⵏⵔ ⵔⵏ ⵏⵔⵍⴷ.ⵏ, ⴷ ⵔⵏⵍⵙⵏ ⵓⵏⴰⵔ-ⵔⵏⵖⵏ, ⵔⴷ.ⵍⵔⴰⴷ.ⵏ ⴷⵍⵔ; ⵔⵏⵍ ⵔⵔⵏⴰⵄ.ⵓⵔⴷ.ⵏ ⵔⵎⴰ, ⵏⵔⵏⵓⵏⵔⵙ ⴷⵏⵏ.

22 ⵔⵏⵍ ⵙⵔⵔⵓⵍⵔⵔⵏ, ⵜⴰ ⵙⵍⵓⵔⵏ, ⵜⴰ ⵙⵓⵍ ⵙⵔⵏⵏ.ⵖⵙⵍⵓⵔ.

23 ⵙⵔⵏ.ⵏⵔⵔ ⵏⵍⵏⵔ ⵍ.ⵍⵏⵓ ⵖⵍⵔⵔⵔⵔ; ⵙⵍⵔⵏⵔⵔⵔⵔ ⵏⵍⵏⵔ ⴷⵔⵓⵏⵍⴷ.ⵔⵔⵔ.

24 ⵙ.ⵔⵖ.ⴰ ⵔⴰⵍⵍⴰ. ⵔⴱ ⵔⵔⵔⵔⵔ ⴷ.ⵔ: ⵜⴰ ⵙⴷ.ⵖⵏ ⵖⴷ.ⵍⴱⵓⵍⵖ.

25 ⵜⴰ ⵙⵔⵍⵍⵔⵔⵖ.ⵏ; ⵔⴰⵏⵏ.ⵏⵔⵔ.ⴷ. ⵔ.ⵔ.ⵏⵏ.ⵙⵏ.ⵏ.

26 ⴷ.ⵏ.ⵔ.ⴷ, ⴷ ⵃⵓⵏⵔⵍⵔⵖⵔ ⵙⵔⵏⵍⵙⵏ; ⴷ ⵏⵍⵔ.ⴷ ⵃⴷⵏⵔⵏ.ⵔⵔⵔ:

27 ⵃⵔ ⵔⵏⵔⵍⵏⵔ ⵔ.ⵔⴷⵔⵔⵔ ⴷⵍ ⵔⵔ.ⵔ; ⵔⵔ, ⵃⵓⵏⵔⵍⵔⵖⵔ ⵔⵔ.ⵔⵍⵔⵔ.

28 ⵔⵏⵔ ⵃⵔ ⵄⵙⵔⵏⵔⵔ.ⵏ, ⵍⵃ ⵔⵔ ⵏⵔ.-ⵔ.ⵔⵖ; ⴷ.ⵏ ⵔⵏⵔⵔ.ⴷ., ⵔⵏⵔ ⵃⵔ ⵄⵔⵔ-ⴷ.ⵔⵔ.ⵏ; ⵍⵃ ⵔⵏⵔ ⵔⵏⵏⵏⵔⵔⵔ ⵃⵔ ⵔⵏⵔⵔ.ⵔⵔ.

29 ⵔⵏⵔ ⵃⵔⵃ.ⵔⵔ.ⵔ ⵃⵔ ⴷ.ⵏⵔⵔ.ⵏ ⵓⵔⴷ.-ⵔⴷ.ⵏ, ⵔⵏⵔ ⵃⵔ ⵄⵃ.ⴰ.ⵔⴷⵔⵔ.ⵏ ⴷⵏⵔ.ⵔⴷⵔⵔ.ⵏ ⴷ.ⵔⵔ, ⵏⵔⵏⵔ ⵄⵔⵔ.ⵔⵔⵔ.

30 ⵙⵏⵔ ⵙⵃⴷ.ⵔ ⴱ.ⵔⵔ.ⵔⵔ.ⵏ ⵃⵔⵏⵔ.ⵔⵔⵔ, ⵔⵔ, ⵙⵃⵔ.ⵔⵔ.ⵏ ⵔⵍ ⵔ.ⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔ ⵄⵃⵔⵔⵔⵔ.

31 ⵔⵔⵍ ⵃⵔ ⵔⵔⵔ.ⵔ ⵔⵔ.ⵔⵙⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔ-ⵏ.ⵔⵔ, ⵔⵔ.ⵏⵍⵔ.ⵔⵔⵔ ⵔⵔ.ⵏⵍⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔ.

ⴰⵃⵊⴰ ⵔⵔ.ⵏⵔⵔⵔ.ⵔ ⵔⵔⵔ.ⵏ′.

1 ⵃⵓⵏⵔⵔ.ⵔⵔⵔ′ ⵔ.ⵔⵍⵔ ⵔⵓⵏⵔⵔ.ⵔⵔⵔ, ⵄⵏ ⵙⵔ.ⵔ.ⵔⵙⵔⵔ.ⵔ, ⵃⵔⵏⵔⵔⵔⵔ.ⵔⵔⵔ-ⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵔⵔⵔ.

2 ⵃⵓⵏⵔⵔ.ⵔⵔⵔ′ ⵃⵔ ⵏⵔⵔⵏⵏ.ⵏ.ⵔⵔ ⵏ.ⵏⵃ.ⵔⵔ ⵔⵏⵔ ⵔⵍ.ⵏⵃⵓⵔⵔⵔ.ⵔⵔ ⵔⵔ.ⵏⵔⵔⵔⵔ; ⵔⵏⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵔⵔⵔ.ⵔⵔⵔ.ⵔⵔⵔ.

3 ⵔⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵔ ⵃⵔ ⵔⵓⵏⵔⵔ.ⵏ.ⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵔⵔⵔ.ⵔⵔⵔ.

6 ⵖⵉⵔⴰⵣ ⴰⵍⵍⴰⵏⴱ ⴱⵔ ⵄⵏⴱⴰⵏⵔⴰⵏⵙ; ⴱⵏⵖⵏ ⵜⵔⵜⵏⵔⵔⵏ ⴱⵔⵖ ⴱⵔ ⵚⵚⵔⵏⵔⵄⵏⵏ.

7 ⴰⵍⵍⴰⵏ ⴱⵔ ⵔⵏⵔⵔ ⵍⵔⵄⵔⵊⵍⴰⵏⴰ; ⴷⴰⵏⵓⵏ ⴷⵓⵉⴰ, ⵜⵉⵍⵔⵔⵊⵏⵔⵄⵏⵔ ⵄⵔⵏⴷⵏⵉ-ⵔⵖⵏⵔ.

8 ⵍⵏⴱⵄⵏⵓⵏⵙ ⴷⵓⵉⴰ, ⴰⵍⵍⴰⵏ ⴱⵔ ⵏⵔⵔⵙ, ⵄⵏⵙⵔⵔⵖ ⴱⵔ ⵄⵏⵏⵏⵔ ⴱⴰⵔⵔⴰⵍⵔⵄⵏⵔⵙⵔⵏⵍⵄⵏ ⴷⴰⵔⵄⵔⴰⴰⵏⵙ.

9 ⵚⵔⵏⴰⵔ, ⵚⵉⵜⵄⵙ ⴷⵔⵓⵍⵔⵔⵏ; ⴱⵏⵖⵏ ⵏⵓⵔⵔⵄⵏⵔⵏⵙ ⴱⵔⵖ ⴰⵉⵏⵏⵏⵔⵙ; ⴷⵓⵏⴱⴰ ⴱⵔ ⵄⵏⵔⵏⵔⵉⵍⵔⵔⵏⵔⵄⵏⵔⵙ ⴷⵉⵏⵏⵏⵔⵙ.

10 ⴱⵍⵏⵓⵔⵔ ⴱⵔ ⵄⵏⵔⵏⵔⵔ, ⵜⵉⴰ ⴱⵔ ⵔⵉⵏⵏ-ⵖⵏⵔⵔⵙ; ⴱⵔ ⴱⵔⵚⵏⴱⵍⵓⵙ, ⴱⵔ ⵏⵔⵍⵔⵄⵔⵙ; ⴷⵔⵔⵔⵔⵔⵄⵏⵔⵙ ⴷⵔⵍⵏⵓⵏ ⴱⵔ ⵔⵔⵔⵄⵏⵔⵙ.

ⴰⴱⵊⵏ ⵔⵔⵏⵏⵔⵔⴰ ⵔⵔⵔⵏⵏ ⵔⵏⵏⵏⵏ.

1 ⵍⵔⵉⵏⵏⵔⵔ ⴱⵓⵍⵔⵔⵏⵏⵏ. ⵍⵔⵉⵏⵔⵔ, ⴷ ⵚⵖⵔⵄⵏ ⴷⵔⵏⵏⵏⵖⴱⴰⴰ ⴱⵓⵍⵔⵔⵏⵏⵏ, ⵍⵔⵉⵏⵚⵉⵔⵔⵏ ⴷⴰⵄⵏⵏⵄⴰⵄⵏ ⴱⵓⵍⵔⵔⵏⵏⵏ.

2 ⴱⵔ ⵔⵔⵚⵏⵔⵍⵏ ⴷⴰⵄⵏⵏⵄⴰⵄⵏ ⴱⵓⵍⵔⵔⵏⵏⵏ ⴱⵔ ⴷⵉⵏ ⵜⵉⵔ ⴱⵚⵏ.

3 ⴱⴷⵉⵏ ⵄⵏⵓⵏⴱ ⵚⵔⴱⴰⵄⵏⵔⵔ ⴱⵔⵔⵔⵉⵏ ⴷⵔⵔⵔⵔⵏⵏⵏ ⴰⵔⵔⵔⵏⵏⵏ ⴱⵓⵍⵔⵔⵏⵏⵏ, ⵍⵔⵉⵏⵓⵔⵔⵏ ⴷⴰⵄⵏⵏⵄⴰⵄⵏ ⴱⵔ ⵍⵔⵉⵏⵏⵏ ⵜⵔⵔⵔⵏⵏⵏ.

4 ⴱⵓⵍⵔⵔⵏⵏⵏ ⵄⵔⵏⵄⵏⵚⵏⴱⵓⵏⵚ ⴱⵉⵚⵔⵚ ⴱⵔⵉⵏ-ⵏⵏⴱⵔⵔⵏ ⵄⵔⵏⵔⵔⵏⵓⵏⵄⵏ, ⵜⵉⵔ ⴷⵍⵍⵉⵏⵔⵔⵏⵏⵏ ⴰⵏⵏⵔ ⵚⵔⵉⴱ.

5 ⵄⵓⵏⵓⵏⵄ ⵓⵏⵔⵔⵄⵏⵔ, ⵚⵔⵉⴱⴰⵏⵏⵔⵔ ⴱⵓⵍⵔⵔⵏⵏⵏ ⵚⵚⵚⵔⵏⵏⵏ ⴱⵔⵖⵍ-ⵓⵏⵏⴰⵏⵔⵔ ⴰⵏⵏⵔⵔⵏⵏⵏ ⴱⵔⵖ ⵚⵔⵏ

18 ⵍⵀ ⵙⵃⵍⵔ"ⵔⵍⵄⴰ ⵃⴰⵏⵚⵒ"ⵔⵈⴻ, ⵜⵇ ⴷ"ⵔ ⵒⵄ ⵃⵔⵈ. ⵍⵔ"ⵔⵔⵠ ⵃⴰⵏⵚⵒ"ⵔⵈⴻ.

ⴰⵃⵉⴰ ⵔⵇ"ⵐⵔⵍⵄⵔ ⵔⵇⵇ"ⵔ, ⵙⵈⵇⵇ.ⵔⵅⵏ.

1 ⵙⵏⵔ"ⵍⵇⵔ ⵃⴰⵏⵚⵒ"ⵔⵈⴻ, ⵔⵈⵍ ⵒ"ⵞ"ⵔⵔ ⵙⴰⵗ-ⵓ.ⴷ.ⵐ ⵒⵄ ⵙⵔⵍⴷ.ⵊ"ⵈⴷ.ⵄ.

2 ⵔⵈⵍ ⵙⵒ"ⵄⵐ"ⵇⵔ, ⵜⵈ"ⵔ ⵍⵃ ⵙⵃⵍⴷ.ⵊⵔ-ⵔⵍ.ⵔ ⴷⵚⵈⵠ ⵀⵅⵍⵔⵔⵐⵔ.

3 ⵔ"ⵔⵏⵜ.ⵔⵅ.ⵄ ⵙⵔⴷ.ⵙⵠ ⵙⵒ"ⵍⵔ.ⵖⵂⵈⵔ, ⵒⵄ ⴷ.ⵏⵃ"ⵠⵔⴷ.ⵄ ⵃⵒⵈ ⴷⵔⵗⵠ"ⵙⵔⵗⵔ; ⵙⵒ"ⵔⵔⵈⵔ ⵔⵔⵔⵖⵃⵔⵔ"ⵔⵊⴷ.ⵐ ⵒⵄ ⵔ"ⵔ-ⵏⵜ.ⵔⵅ.ⵐ.

4 ⵙⵒ"ⵃⵔ.ⵃ ⵍⵃ ⵜⴷ."ⵔⵅⴷ.ⵐ ⵃⵏⵚⵒ"ⵏ.ⵖ'; ⵜ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵏⵔ, ⵒⵔⵀⵔⵏⵔⵔⵐ, ⵔⵔⴰⵏⵔⵔ ⵙⵔ"ⵏⵠ.

5 ⵒⵏⵍ.ⵏⵔⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ, ⵒⵄ ⵃ.ⵏⵔ ⴷⵔ-ⵜ.ⵔⵅⵔ; ⵜⵜ, ⵒⵒⵏⵍⵔⵔⵐⵄ ⵒⵏⵍ.ⵏⵔⵔ.

6 ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵍⵈⵒ"ⵜⵔ ⵜⵃ ⵃⵙⵔ.ⵃⵔ'; ⵙⵒ"ⵔⵔ<"ⵔⵔⵙⵃⵔ.ⵔ, ⵜⵔⵀ ⵙⵒ"ⵞ.ⵒ"ⵔⵔ.

7 ⵒⵜ.ⵔⵔ ⵒⵔⵍ.ⵔⵅ.ⵐ ⴷ ⵙⵔ"ⵠⵔ; ⵔⵇⵇ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵔⵔⵔⵔ ⵙⵒ"ⵞⵔⵔ.

8 ⵔⵇⵇ ⵒⵒ"ⵔⵔ<"ⵔⵔⵔⵔ.ⵔ ⵙⵔ"ⵠⵔ ⵙ>ⴷ.ⵙⵠ ⴷ"ⵔ, ⵙⵔⵒⵔⵃ. ⵜⵔ ⵔⵔ ⵔⵔ<"ⵒⵔⵈⵔ.

9 ⵙⵃⵅⵔ"ⵔⵐ ⵜⵔⵔⵔⵍⵔ' ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⴷⵔⵔ-ⵒⵍ.ⵠ ⴷⵅⵍⵔⵏⵅ'.

10 ⵙⵒ"ⵔⵔⵔ.ⵠ"ⵓⵐ, ⵜⴷⵔⵍ ⴷ"ⵔ ⵃⵒ"ⵍⵅⵔⵈⵔ; ⵙⵒ"ⵔⵔ"ⵔ ⵃⵃ.ⵔⵒⵔⵔ:

11 ⵙⵒ"ⵔⵔⵔ.ⵔ ⵜ"ⵃⵃ.ⵒⵈⵔ"ⴷⵔⵔ, ⵃ"ⵒⵅ.ⵠ ⵍⵔⵔ-ⵒⵅⵔⵍ.ⵠ ⵒⵅⵔⵒⵔⵒⵍ.ⵠ.

12 ⵃⵃ: ⵏ.ⵔⵍ ⵗⵒⵔⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵃ"ⵒⵅ.ⵠ ⵃⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵍⵔ.ⵔ.

13 ⵙⵃⴷⵏⵃ' ⵗⵔⵔ"ⵔⵜ.ⵔ. ⵔⵙⵃ.ⵃⵙⵔ, ⵃⵔ ⵔⵔ.ⵔ-ⵔⵔⵔⵔ ⴷ ⵔ.ⵔⵔⵍ.ⵠ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ'.

14 ⵙⵃⵏⵔ<"ⵔⵗⵔⵍ.ⵠ ⵙⵒⵔⵔⵒ.ⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵜⵃ. ⵜⵔⵔⵔⵍⵔⵔ, ⵃ"ⵒⵅ.ⵠ ⴷⵔⵔⵔⵔⵔ.

15 ⵒⵔⵏⵒ"ⵔⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⴷⵙⵔⵔ.ⵙⵠ ⴷⵃⵔ.ⵏⵏⵔ.

16 ⴷ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ', ⵖ"ⵒⵔ ⵜⵃ ⵒⵔⵔⵔ-ⵖⵔⵃ'; ⵜⵃ ⵒⵔⵔⵔⵖⵃ', ⴷⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔⵒⵔⵔⵖ.ⵔ; ⵒⵒ"ⵔⵔ<"ⵔⵔ ⵙⵔ"ⵗⵔⵔⵔ.

17 ⵒⵃ<ⵒⵔⵏⵍⵔⵔ ⵍⵔⵔ.ⵗⵔⵔⵔ.ⵔⵃ, ⵏⵏⵒⵔⵔ.ⵔⵃ' ⵜⵈ ⵙⵃⵍⵔ.ⵔⵔⵔ.ⵔ ⴷⵔⵔ.ⵏⵅⵔⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ'.

18 ⵙⵃⵏⵔ<"ⵔⵗⵔⵍ.ⵠ ⵙⵒⵔⵔⵒ.ⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔⵔ<ⵔⵔⵔⵔ.ⵔ, ⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵔ ⵒⵒ"ⵞ"ⵔⵔ.

19 ⵏⵔ.ⵒⵔⵔⵔ.ⵃⵔⵔ ⴷⵔⵔ.ⵔⵔⵔⵔⵃⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ', ⵔⵔⵔⵔ.ⵔ ⵒⵔⵔ, ⴷ ⵖⵔⵔⵔⵏⵏⵔⵔ. ⵔⵔ"ⵔⵔⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ'.

ⴰⵃⵉⴰ ⵔⵇ"ⵐⵔⵍⵄⵔ ⵔⵇⵇ"ⵔ, ⵙⵈⵇⵇ.ⵔⵅⵏ.

1 ⴷ ⵔⵔ.ⵔⵔⵔⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ'; ⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵔ.ⵔ-ⵏⵔⵔ; ⵔⵔⵔⵔ ⵔⵒⵏⵔⵔ.ⵏⵔⵔⵔ.ⵐ ⵃⵒⵈ ⵔ"ⵔⵃ.ⵔ-ⵙⵔⵔ.

2 ⵒⵔⵏ ⵔⵃ. ⵔⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵃⵔⵔⵔⵔ.ⵔ, ⵔⵒⵏⵔⵔ.ⵏⵔⵔⵔ.ⵐ ⵃⵒⵈ ⵔ"ⵔⵃ.ⵔⵙⵔⵔ.

3 ⵒⵔⵏ ⵔⵃ. ⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔ.ⵒ ⵃⵈ ⵔⵔ.ⵔ.ⵏ, ⵔⵒⵏⵔ.ⵏⵏⵔⵔⵔ.ⵐ ⵃⵒⵈ ⵔ"ⵔⵃ.ⵙⵔⵔ.

4 ⵒⵔⵏ ⵔⵃ. ⵏⵙⵒ ⵃⵃⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵔⵍⵔⵏ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ', ⵃⵈⵔⵔ.ⵔ.ⵏ, ⴷ ⵒⵏⵔ.ⵏⵏⵔⵔⵔ.ⵐ ⵃⵒⵈ ⵔ"ⵔⵃ.ⵙⵔⵔ.

5 ⵙⵒⵍⵔ.ⵍⵔⵔ.ⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵃⵃ.ⵔⵒⵔ-ⵔ.ⵙⵠ: ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵙⵒ"ⵔⵔⵔ, ⵔⵒ"ⵏ"ⵙⵠ ⵍⵃ ⵔⵔⵏⵔⵔ ⵔⵔ.

6 ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵙⵔ.ⵒⵔⵔ; ⵔⵍⵔ.ⵃ ⵙⵏ.ⵔⵔⵔ-ⵒⵔⵔ; ⵃⵃ: ⵃⵒⵈ"ⵔⵔⵔ.ⵔ ⵏⵔⵔⵔⵔⵔⵠ ?

7 ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵔ.ⵒ"ⵔⵔ ⵃⵃⵔ"ⵃⵍⵔ.ⵔ; ⵔⵔⵔ ⵍⵃ ⵙⵃⵍⵔ.<"ⵙⵠ ⵃⵔⵔ ⵔⵍⵔⵔ.ⵔⵍⵒⵔ ⵏⵙⵒ ⵃ<ⵃ.ⵔⵒⵔ.ⵔ.

8 ⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔ.ⵔⵒ ⵃⵈ ⵍⵔⵒⵔⵔⵒ"ⵔ' ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ', ⵔⵔ.ⵔ ⵒⵒ ⵏⵔⵔⵔⵔ"ⵔ' ⵏⵔⵔⵔⵔⵔ.

9 ⵔⵍ.ⵏ ⵔⵔ.ⵒⵔ ⵒⵒ ⵍⵔⵒⵔⵒⵔⵔ' ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ', ⵔⵔ.ⵔ ⵃⵈ ⵏⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵍⵔⵔⵔ.

10 ⵃⵔⵔ"ⵔⵔⵃⵔⵔ.ⵔ ⵙⵔ.ⵔⵃⵃⵃ.ⵔ; ⵍⵃ ⴷⵔ.ⵔ"ⵔⵔⵔ.ⵙⵠ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵙⵃⵔⵔⵔ.ⵔ.ⵔⵔⵔ-ⵒ"ⵔⵔⵔ.ⵔ.

11 ⵙⵒ"ⵔⵔ.ⵔⵃⵃⵃ.ⵔ; ⵜⵜ, ⵙⵒ"ⵔⵔ.ⵔⵃⵃⵃ.ⵔ; ⵍⵃ ⴷⵔ.ⵔ"ⵔⵔⵔ.ⵙⵠ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵙⵃⵔⵔⵔ.ⵔ.ⵔⵔ-ⵒ"ⵔⵔⵔ.ⵔ.

12 ⵙⵒ"ⵔⵔ.ⵔⵃⵃⵃ.ⵔ ⵔⵔⵔ.ⵔⵔ ⵔ.ⵔⵔⵔ; ⵔⵔⵔ-ⵜ.ⵔ.ⵔ ⵔⵔⵔ.ⵔⵔ ⴷⵃⵔ.ⵔⵔⵃⵔⵔ.ⵔⵔⵔⵔ; ⵔⵔⵔ ⴷⵔ.ⵔ"ⵔⵔⵔ.ⵙⵠ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵙⵃⵔⵔⵔ.ⵔ.ⵔⵔⵔ-ⵒ"ⵔⵔⵔ.ⵔ.

13 ⵒⵒ"ⵔ"ⵃⵔ' ⵃⵈ ⵔ"ⵒⵔⵔⵔ; ⵍⵃ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵙⵒⵒⵔ.ⵔ"ⵃⵍ.

14 ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵙⵍ.ⵃⵔⵔ.ⵔⵔ.ⵐ ⵜⵈ ⵙⵔⵃⵃ-ⵍⵔⵔ; ⵜⵈ ⵃⴷⵔⵔⵍⵒ"ⵔⵔⵔ.ⵔⵍ.

15 ⵒⵔ.ⵔⵔ.ⵔⵍⵔ. ⵔ"ⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔⵍⵒ"ⵔⵔ-ⵔ.ⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵔ ⵔⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵔⵔⵔⵔⵔⵔ.ⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵒ"ⵒⵔⵔⵔⵍⵔⵃ-ⵙⵔⵔ.

16 ⵃⵒ"ⵒⵔⵔ.ⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵔⵔⵔⵔ"ⵔⵃ.ⵔ; ⵃⵒ"ⵒⵔⵔ.ⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵒ"ⵒⵔⵔⵔⵍⵔⵃⵔⵔ.

17 ⵔⵍ.ⵏ.ⵔ ⵙⵃⵔⵔⵔ.ⵔ, ⵍⵃ ⵙⵃⵍⵔⵔⵔ.ⵔ, ⵃⵈ ⵔⵔⵔⵔⵍⵔ ⵃⵒⵔⵔⵔⵔ.ⵔⵔ ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ'.

18 ⵃⵏⵚⵒ"ⵔⵈⵔ' ⵙⵒ"ⵒⵔ<<ⵔⵔⵔⵔⵃ; ⵍⵃ ⵔⵍ.ⵏ.ⵔ ⵙ>ⴷ.ⵙⵠ ⵙⵃⵔⵔⵔⵔⵒⵔⵔⵙ.

19 ⵏⵔⵒ"ⵔⵍⵔⵔ.ⵔ ⵃ.ⵏⵔⵔ ⴷⵔⵔⵔ.ⵔⵔⵔ.ⵔ ⵔⵔ-

ᕿᐃ ᐃᓱᑲ·ᖏᒪᓪ; ᓂᑲᐲᖏᑦᑐᑦ, ᑲᕮ ᒪᒥᖏᑎᒪᓪ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ:

20 ᐅᒪ ᒥᓪᐃᐃ ᐅᑎᓱᑲ·ᖏᑐᕼ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ, ᐃᕮ ᑫᐲᖏᑦᑫᖅ ᑲ·ᔨᓪᓴ ᐅᓂ ᐅ·ᐲᓂᓂᖅ.

21 ᑭᑲᒥᖏᖏᑎᓴ; ᑮᑫᒪ ᓀᐸᖏᐯᖏᐃᐃ·ᑐ, ᒥᓇ ᑯᐲᒪᖏᐃᐅ·ᒥᑎᓴ.

22 ᐊᓂᓂᔭ ᑲᓀᖏᐃᐊᐅ·ᓄᒪᑎᓴ, ᐅ ᐊ·ᓪᑲᐃᑲ·ᖏᖏᖏᑫᖅ ᓂᑲᓇᓪᑕᐅ ᓀᖏᑫᖅ.

23 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ ᐅᔨᐸᒧᐃᐃ·ᑐ; ᒪᒪᓪ·ᑲᓯᓴ·ᑐ ᓀᓪᓀᓂᓴᖅ.

24 ᐅᐅᑯ ᐅᒪ ᓀᓂᓴᐳ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ ᑲᓀᖏᐃᐅ·ᓄᒪᑎᓴ ᓀᖏᑫᖅ: ᓀᓀᓂᓴᖅ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ ᓀᖏᑫᖅ.

25 ᐱᒪᓀᖏᐃᐅ· ᐅᑲ·, ᓀᐸᑯᓂᔭᒥᑎᓪ, ᐅ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ; ᐅ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ, ᓀᐸᑯᓂᔭᒥᑎᓪ, ᐱᐅᓂᑎᓪᑲᐃ ᐅᑲ· ᒥᑯᐧᑐᐃᐃ·ᑯᐃᐧᑐᓪ.

26 ᓱᐅ·ᔨᓪᑯᑯᓀ ᐊᓇ ᑲᐯᐃᐧᐳᐃᐧᐱᑦ ᐅᐃ·ᐦᑯᐃᐅ·ᓂᔨᓴ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ; ᓀᓀᐱᐅ·ᔨᒥᑎᓴᐃᐧᐱᑦ ᐅᑯᐧᑐᑲᐳᐃᐧᐱᑦ ᐅᑲᐧᐱᑦ ᑲᑎᐱᓂᖏᑫᖅ.

27 ᐯᓱᒪᓂᐧ ᑎᐯᔨᖏᑫᓀ, ᑲᓀᖏᑯᐃᐧᐸᒪᐃᐃᓇᓴᖅ ᑯᑯᐧᐱᐅᓂᐧ; ᑕᐦᑯᐱᐃᐧᒪᐃᐧᐱᑦ ᓴᐧᐱᓀᐅᓂᐧ ᐅᐃᐧᐱᑦ ᐅᑲᐧᐱᑦ ᐅᑲᐧᐱᑦ ᐅᑲ

HE.

33 ᑭᐢᑭᓇᐤᐊᒪᒪᐃᐧᐣ ᐅ ᑲᑎᐯᓵᐦᑎᑫᔭᐢ ᐅᑕᖅᑌᑭ ᑭᑎᓯᐦᒋᐧᐃᓇᓐᓂ ; ᐅᑯᓯ ᓂᑲᑫᑎᖅᑭ ᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣ.

34 ᑭᓵᐣ ᓂᓯᐣᐦᒍᐃᐧᐣ, ᐅᑯᓯ ᓂᑲᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣ ᑭᑎᓯᓯᐧᐃᓇᐧᐣ ; ᐅᐁ, ᓂᑲᔨᐌᐣ ᒥᓯᐁᐧᓂᑌᐣᐃᓐ.

35 ᐃᓵᐦᐃᐣ ᑲᓯ ᒥᑎᒣᔭᐣ ᑲᑫᖅᑭᒪᐁᐧᐃᓇᓐ ; ᑫᖽᒪ ᓂᒥᐁᐧᓵᐦᐃᐣ ᐅᑕᑯ.

36 ᐃᑕᖅᒋ ᓂᑌᐦ ᑭᓯᒪᒧᐃᓇᐧᓂᓐ, ᓇᒪᐃᓇᔭ ᒪᓇ ᑲᓴᑲᑎᓯᐃᓇᐧᓂᓐ.

37 ᓀᐧᖅᑭᓇ ᓂᖅᑲᓯᑲᐁᐧ ᐅᑲ ᑭᑎ ᑲᓇᐃᐧᓭᐦᐣᒋᒪᐣ ᒪᓯ ᓀᑲᑫ ; ᑭᓇ ᐃᐱᓯᖅᑲᐃᐧᐣ ᑭᑎᓯᐦᒋᐧᐃᓇᐧᓂᓐ.

38 ᒪᖅᐃᐧᐢᒋᒪᑫ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᓵᑫ ᑭᑕᐢᖽᑲᖅᑲᐣ, ᑲᓭᑭᑎᓂᓯᓯ ᑭᑲᑯᓵᐦᐃᓇᓯᐃᐧᐃᓇᐧᓂᓐ.

39 ᐃᑲᑌᓇ ᓭᐦᐱᓵᒥᐁᐧᐃᓇᐧᐣ ᑲᑯᐢᒋᒪᓭ ; ᑫᖽᒪ ᒥᐃᐧᓯᓇᓐ ᑯᓇᓯᐃᐧᓯᐁᐧᐃᓇᓐ.

40 ᓭᐧᓐᒋᒍ, ᓂᑭᐦᐱᑭᖅᑌᐣ ᑭᑲᖽᖽᖅᐃᐧᐃᓇᐧᐣ ; ᐃᐱᓯᐢᖅᑲᐃᐧᐣ ᑲᐧᓴᑭᓂᓯᐃᓇᐧᓂᓐ.

VAU.

41 ᑭᑦᒋ ᐅᐢᒋ ᑭᑭᔭᐃᐧᑎᓯᐃᓇᓇ ᓂᑲᐅᑎᐦᑎᑯᐞ, ᐅ ᑲᑎᐯᓵᐦᑎᑫᔭᐢ, ᑭᐱᒪᑭᐦᐃᐁᐧᐃᓇᐧᐣ ᐅᑎ ᑲᐃᓯᒋᐢ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣ.

42 ᐁᑯᓯ ᓂᑲᐃᔭᐣ ᑫᐃᓯ ᓇᒋᐧᐃᐧᓯᒪᐢ ᑲᒪᑭᐃᐧᓯᓯ ; ᑫᖽᒪ ᓂᒪᑭᓯᐅᑌᐣ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣ.

43 ᐁᑲᐃᐧᔭ ᒪᑲ ᐞᒋᐱᑭ ᑫᑭᓂᐁᐧᐃᓇᐧᐱᓯᐣ ᒋᐯᐧᐃᐧᓂ ᐃᑌᐧᐃᓇᐧᐣ : ᑫᖽᒪ ᓂᑕᒋᐯᓵᐦᑌᐣ ᑯᓇᓯᐃᐧᓯᐁᐧᐃᓇᓐᓇ.

44 ᐁᑯᓯ ᓂᑲᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣ ᑭᑎᑕᓯᐁᐧᐃᓇᐧᐣ ᑲᑭᑫ ᒥᓇ ᑲᑭᑫ.

45 ᓂᑲᐱᒧᐣᒋᐢ ᒪᑲ ᑎᐯᓵᒧᐃᓇᐧᓂᓐ ; ᑫᖽᒪ ᓂᓇᐞᐢᓂᐣ ᑲᑫᖅᑫᐧᐃᓇᐧᓇᓇ.

46 ᓂᑲᐃᓵᒧᐃᐣ ᑭᑎᒧᐃᓇᐧᓇ ᐅᒋᐦᑕᒪᐱᐢ ᑭᐢᑭᓇᒪᐢᑭᐣ, ᐅᑲ ᑲᑕ ᓇᓄᐯᐃᐧᓯᒋᐢ.

47 ᓂᑲᒥᐁᐧᓵᐦᐃᐣ ᒪᑲ ᑲᑫᖅᑭᒪᐁᐧᐃᓇᐧᓂᓐ, ᑲᑭᐦᓯᑭᐣᒋᐢ.

48 ᓂᑲᑕᐢᐱᓂᖅᑫᐣ ᒥᓇ ᑲᑫᖅᑭᒪᐁᐧᐃᓇᐧᐣ, ᑲᑭᐦᓯᑭᐣᒋᐢ ; ᒥᓇ ᓂᑲᒪᒥᑎᓄᓵᐦᐃᐣ ᑭᑎᓂᓯᐃᓇᐧᓇᓇ.

ZAIN.

49 ᑭᖽᓯ ᑲᑭᐦᐃᐢᓯ ᑭᑎᑎᑫᔭᓇᓇ, ᐃᑕ ᑲᑭᐢᑭᐦᐣᑭᐢᐱᒪᐢᐃᐢ.

50 ᐁᑕᑯ ᑕᒪ ᓂᓀᒋᓯᓵᒧᐃᓇᐧᐣ ᑫᑲᐧᑕᓯᖽᐢᓂ ; ᑫᖽᒪ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣ ᓂᑭᐢᐊᓯᐧᓴᑯᓯᐧᐃᓇᐧᐣ.

51 ᓂᑭᐢᑭᐣ ᓄᐯᐃᐧᐢᐊᒋᐢᒋᐧᐃᓇᐧᐣ ᑕᑭᑌᐧᔭᒧᐃᓇᐧᓄᐢ ; ᐁᔭᐁᐧᐣ ᓇᒪᐃᐧᔭᑲᑭᐣ ᓂᑭᐢᑭᐦᐣᑭᐢᐱᒪᐢᐃᐢ.

52 ᓂᑭᐢᑭᖅᑭᐧᐣ ᑲᑫᐢ ᑯᓇᓯᐃᐧᓯᐁᐧᐃᓇᐧᓇ, ᐅ ᑲᑎᐯᓵᐦᑎᑫᔭᐢ ; ᐅᑯᓯ ᓂᑭᐢᑭᓂᐢᒋᐧᐃᓇᐧᐣ.

53 ᑯᓂᒋᑭᐃᐧᐣ ᓂᑭᐢᑕᑎᐢᑎᓂᑯᓯ ᑕᒪᒪᑎᓄᐢ ᑕᐢᑭᐢ ᑲᐁᐧᐣᐱᓇᐢᑭᐢ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣ.

54 ᑭᑎᓯᐦᒋᐧᐃᓇᓇ ᓂᑭᐢᑕᓇᑲᒧᐣᓂᐤ ᓂᐱᒥᑭᐱᒥᐃᓇᐧᐣᑲᑎᒥᑯᐞ.

55 ᓂᑭᐢᑭᖅᑭᒋᐣᐤ ᑭᐃᐧᐣᐦᐃᐧᐣ, ᐅ ᑲᑎᐯᓵᐦᑎᑫᔭᐢ, ᐁᐢᑎᐱᖅᑲᐢ, ᒥᓇ ᓂᑭᐢᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣ ᑭᑎᓂᓯᐃᓇᐧᐣ.

56 ᐁᑕᑯ ᑕᒪ ᑲᑯᔭᐢᑲᐢ, ᑫᖽᒪ ᓂᑭᐢᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣ ᑭᑲᑫᖅᑲᐃᐧᓇᓇ.

CHETH.

57 ᑭᔭ ᓂᑎᐯᓵᐦᑎᑲᐣ ᐅ ᑲᑎᐯᓵᐦᑎᑫᔭᐢ ; ᓂᑭᐢᐃᐧᓯᐣ ᑲᓯ ᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣᒋᒪᐣ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᓇ.

58 ᓂᑭᐢᓇᔨᒪᐣ ᑭᑭᑎᒪᑫᓵᐦᑎᑫᐃᐧᐣ ᒥᓯᐁᐧᓂᑌᐣᐃᓐ ; ᑭᑎᒪᑫᓵᒥᐣ ᑲᐃᓯᒋᐢ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣ.

59 ᓂᑭᐢᒪᒥᔨᓵᐦᐃᐣ ᓂᑎᓯᐢᑎᑫᐃᓇᐧᓇ, ᒥᓇ ᐅᑭᐢᓇᒋᒪᐣ ᑭᒋᓯᒧᐃᓇᐧᓇ.

60 ᓂᑭᐢᑲᑫᐧᑭᓇᐢᐣᐅᐣ, ᒥᓇ ᓇᒪᐃᐧᔭ ᓂᑭᐢᐣᐅᒋᐢ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣᒋᒪᐣ ᑭᑲᑫᖅᑭᒪᐁᐧᐃᓇᐧᓂᓐ.

61 ᑲᒪᒪᐁᐧᔭᑎᑎᓯᐣ ᐅᒪᒫᓯᓴᐣ ᓂᑭᐢᒪᓴᐢᑎᐢᐣᐃᓇᐧᐣ ; ᒪᑲ ᓇᒪᐃᐧᔭ ᓂᑭᐢᐃᐧᓂᑭᓯᓯ ᑭᑎᓯᓯᐧᐃᓇᐧᐣ.

62 ᐊᐱᐢᒋᑎᐱᓴᐢᑲᐢ ᓂᑲᐃᐧᓂᓴᐣ ᑲᓯ ᓇᓵᐦᐃᐢᑭᒋᐣ ᑲᐧᔭᑲᐣ ᐃᓇᓯᐧᐃᓇᐧᓇ ᐅᐦᑎᓯ.

63 ᔓᐃᐧᑫᐃᐧᑲᓀᒪᐃᐧᐣ ᑲᐢᑭᔭᐢ ᑲᑲᐦᐢᓴᓵᐦᑎᑭᓯᐣ, ᒥᓇ ᐊᓂᓯ ᑲᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣᐢᑭᐢᑭᐢ ᑭᑲᑫᖅᑫᐧᐃᓇᐧᓇ.

64 ᐊᐢᑭᓯ, ᐅ ᑲᑎᐯᓵᐦᑎᑫᔭᐢ, ᐊᑲᑭᓂᐢ ᑭᑭᔭᐃᐧᑎᓯᐃᓇᐧᐣ ; ᑭᐢᑭᐦᐃᐧᐊᒪᒪᐃᐧᐣ ᑭᑎᓂᓯᐃᓇᐧᓇ.

TETH.

65 ᑲᐧᔭᐢ ᑭᑭᐣᒋᐃᐧᓯᐧ ᑭᑕᖅᑫᐧᑲᑲᐣ, ᐅ ᑲᑎᐯᓵᐦᑎᑫᔭᐢ ᑲᐃᑕᑯᐞ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣ.

66 ᑭᐢᑭᐦᐃᐧᐊᒪᒪᐃᐧᐣ ᒥᓴ ᐅᓇᓯᐧᐃᓇᐧᐣ ᒥᓇ ᑭᐢᑫᐧᑲᓵᐦᒪᒪᐃᐧᐣ : ᑫᖽᒪ ᓂᑭᐢᒋᐯᐧᐣᐦᑌᐣ ᑭᑲᑫᖅᑭᒪᐁᐧᐃᓇᐧᓇ.

67 Ꮮᐧᔨᐢ ᐁᐦᑲᑲᐧᓯᑲᐣ ᓂᑭᐢᐊᐧᓂᓯᓂᐣ ; ᒪᑲ ᐅᐣ ᓂᑭᐢᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣᐢᑭᐢᑭᐢ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣ.

68 ᑭᒥᐃᐧᓂᓯ, ᒥᓇ ᑭᒥᓴᐣᐤ ; ᑭᐢᑭᐦᐃᐧᐊᒪᒪᐃᐧᐣ ᑭᑎᓯᐦᒋᐧᐃᓇᐧᓇ.

69 ᐅᑭᐢᑌᓵᒧᐃᐣ ᓂᑭᐢᑭᐦᑲᐢᑭᐦᐦᐃᐧᐣ ; ᒪᑲ ᓂᑲᑲᓇᐁᐧᓵᐦᐃᐣᐢᑭᐢᑭᐢ ᑲᑫᖅᑭᒪᐁᐧᐃᓇᐧᓇ ᒥᓯᐁᐧᐃᓇᐧᐣ ᓂᑌᐧᐃᓇᐧᐣ.

70 ᐅᑌᐧᐃᐊᐧᐃᓯᐢ ᐃᓵᐦᐃᒪᐦᑲᓵᐢ ᑕᐱᐢᖽᐢ ᐱᐢᒥ ; ᒪᑲ ᓂᒥᐁᐧᓵᐦᐃᐣᐢᑭᐢᑭᐢ ᑭᑎᑕᓯᐁᐧᐃᓇᐧᐣ.

71 ᒥᐊᐧᓯᐣ ᑲᑭᐦᐦᑲᐢᑭᐢᑭᐣ ; ᑲᑕ ᑭᑫᓵᐦᑎᑕᒪᐣ ᑭᑎᓯᐦᒋᐧᐃᓇᐧᓇ.

72 ᐃᑕᓯᐧᐃᓇᐧᐣ ᑭᐃᓂᓵ ᓇᐊᐧᐢ ᓂᒥᓴᐢᑲᓯ ᐃᐢᐱᐢ ᑭᐦᐣ ᒥᑕᐣᐃᒥᓇᐧᑭᐣ ᐅᑦᐃᐧᐣᓯᓂᑲᐣ ᒥᓇ ᓯᓂᑲᐣ.

JOD.

73 ᑭᑎᐦᐣᑭᐢ ᓂᑭᐢᐅᓯᐧᐃᓇᓯ ᒥᓇ ᓂᑭᐢᐅᓂᓂᓯ ; ᒥᓵᐣ ᓂᓯᐣᐦᒍᐃᐧᐣ, ᑲᑕ ᑭᑫᓵᐦᑎᑕᒪᐣ ᑭᑎᓯᐦᒋᐧᐃᓇᐧᓇ.

74 ᐊᓂᑭ ᑲᑲᐢᑭᐦᐣᑲᒥᑭᐢ ᑲᑕ ᒪᒪᐢᒋᓯᓯᐧᐃᓇᐧᐣ ᓯᐧᐃᐦᒋᐧᐃᓇᐧᓂᓐ ; ᑫᖽᒪ ᓂᑭᐢᐊᑭᐦᐃᐧᐣᐦᒍᐃᐧᐣ ᑭᑎᑌᐧᐃᓇᐧᐣ.

75 ᓂᑭᐢᑫᓵᐦᑎᐣ, ᐅ ᑲᑎᐯᓵᐦᑎᑫᔭᐢ, ᓯᓇᐧᓯ-

ᐊᑦᓯᐁᐧᐃᓇ ᐁᖏᑲᒃᑲᒃᖏᑭ, ᒥᓇ ᐊᑦᑲᒃᑕᒥᓯᐁᐧᐃᓂᕽ ᐁᑭᖏᑲᒃᑕᑭᖏᐃᓄᑦ.

76 ᑭᑦ ᑭᑕᐃᓴᓕᒋᑎᓂ, ᐃᑭᑎᒪᕐᓀᖏᑭᐃᓇ· ᑭᓴ-ᐊᑦᑎᓯᐃᓇ· ᓂᑲᒥᓄᑌᖏᑕᒃᑲᐃᓂ, ᒣ·ᖏᓕ ᑲᑭᖏᐃᓄᑦᑕᓯ ᑭᑕᑐᕐᖁᑲᒃ.

77 ᑭᑦᑦ ᑭᓇᕕ ᑭᓴᐊ·ᑎᓯᐃᓇ·ᓇ ᓂᑲᐁᑎᖏᐃᓂᓂ, ᑲᑦ ᐱᒪᑎᓯᒃᑦ; ᑎᕈᒪ ᑭᑎᑕᓯᐁᐧᐃᓇ·ᐃ· ᓂᒥᐁᐧ·ᓴᖏᑌᓄ.

78 ᑭᑦᑦ ᐁᑭᖏᑌᓴᒧᐁᐧᐃᓇ·ᑊ ᑲᑦ ᓄᐁᐃ·ᓯᐊᐧᐃᓇ·ᑊ; ᑎᕈᒪ ᓇᓇᐟᑦᑕᑎᓂᕈᕈᐊᐧᐃᓇ·ᑊ ᓓᑦ ᐁᖏᑌᓄ ᐱᓯᓂᓂ ᐯᑦᑕᑎᓂᓄᑦ; ᒪᓗ ᓇᑲᒪᒥᑐᓴᓴᑌᓄ ᑭᑲᕐᖁᑲᐃᓇ·ᓇ.

79 ᑭᑦᑦ ᐊᓂᑭ ᑲᑲᓀᐟᑦᓴᓴᒥᑎᑭᑦ ᓂᑲᓇᑎᑲ·ᑊ, ᒥᓇ ᐊᓂᑭ ᑲᑭᖏᑭᕐᖁᑲᐃᓀᑲ·ᐤ ᑭᑕᒧᒪᐃᓇ·ᓇ.

80 ᑭᑦᑦ ᑲᑦ ᓭᑲᑌᐤ ᓂᑌᖏᑎᓯᒪᐃᓇ·ᓂᕽ; ᐁᑲ ᑲᑦ ᓇᓄᐁᐃ·ᓯᑦᑦ.

CAPH.

81 ᓂᑕᐦᑊᕽ ᐱᑭᐟᑲᑦᑕ ᑭᐱᒪᑎᖏᐃᐁᐧᐃᓇ·ᐠ; ᒪᑲ ᓂᑕᐟᐁᐧᓴᒧ ᑭᑎᑌ·ᐃᓇ·ᓂᕽ.

82 ᓂᑦᑲᐊᐱᒧ ᑭᑎᑌ·ᐃᓇ·ᐠ, ᐁᑎᐃᑌ·ᑦᑲ, ᒉᓂᐟᐃ ᑫᒥᓄᑌᖏᐁᐧᐃᓇᑦᑦ?

83 ᒥᑫᒪ ᓂᓇᐟᐱᑌᓄ ᐊᑦᒧᒪᑕᑦᐱᐟᑦ ᐊᑲᑦᑕᐦᑌᓄ; ᐁᓴᐁᐧᕽ ᒪᑲ ᓇᒪᐃᑦᑦ ᓂᐊ·ᓂᑭᑭᓯᓄ ᑭᑎᓯᑕᐦᑌᒪᓇᑦᐃᓇ· ᑭᑎᓂᓄᑦᑕᒪᓇᑦᐃᓇ·ᓇ.

84 ᒉᓄᐦᑕᑎᑎᓂᓴᑭ ᐅᑭᓯᑲᒪ ᑭᑕᐟᑫᑦᑲᒃᓄᑦ? ᒉᓂᐟᐃ ᑫᐅᓇᓯᐊᐧᐃᓇ·ᑕᒉᐧᐃᓇ· ᑲᑲᑲᐦᑕᑎᓂᐊᐧᐃᓇ·ᓂᐠ?

85 ᐅᑭᐟᑌᓴᒧᐊᐧᐃᓇ·ᑊ ᓂᑭᖏᒧᒫᒪᑲᑲ·ᑊ ᐊᑦᑎᖏᑲᓂᓂᐠ, ᐁᑲ ᑲ ᐃᑕᐟᑌᓄ ᑭᑎᑕᓯᐁᐧᐃᓇ·ᓇ.

86 ᑲᖏᑦᐠ ᑭᑫᐟᑭᒧᐁᐧᐃᓇ·ᓇ ᐊᑦᑲᑲ·ᒪᓇ·; ᐱᐅᓂᕈ ᓂᑲᑲ·ᕈᑭᖏᐃᑲ·ᑊ; ᓴᓗᖏᑲᒪᓇᑦᐃᓇ· ᐃᓴ.

87 ᑫᑲᐟ ᓂᑭᖏᑎᑭᖏᐃᑲ·ᑊ ᐊᐟᑭᑦᐠ; ᒪᑲ ᓇᒪᐃᑦᑦ ᓂᑭᖏᓇᑲᑌᓄ ᑭᑫᐟᑫᑦᑲᒃᓄᑦᑕᓇᑦᐃᓇ·ᓇ.

88 ᐱᒪᖏᐃᓄ ᑲᐃᑕᐟᑌᑊ ᑭᓴᖏᐃᐁᐧᐃᓇ· ᑭᓴᐊ·ᓂᑎᓯᐃᓇ·ᓇ; ᐁᑦᓯᐟ ᓂᑲᑲᓇᐁᐧᐃᓇ·ᕽᖏᑌᓄ ᑭᑕᒥᒪᐃᓇ·ᐃ· ᑭᑎᓂᓄᑦᑕᒪᓇᑦᐃᓇ·ᓇ.

LAMED.

89 ᑲᑭᑫ, ᐅ ᑲᑎᐱᓴᖏᑭᖏᐃᓄ, ᑭᑎᑌ·ᐃᓇ·ᐠ ᐅᓇᐟᑌᐠ ᖏᖏᑭᓯᑦᓯᓇᑦ.

90 ᑲᖏᑦᐠ ᑭᑕᑲᒃᑕᒥᓯᐊᐧᐃᓇ·ᑊ ᐅᑕᑲᓂᐟᑫᐱᒪᑎᑊ: ᑭᑭᖏᐅᓇᐟᑕᐠ ᐊᑦᑭᓯ, ᐁᑦᓯᐟ ᐃᖏᑦᑦᐃᓇ·ᐠ.

91 ᐃᖏᑦᑲᒃᓇ· ᐊᓄᖏᑦ ᑲᑭᓯᑲᑊ ᑭᓴ ᐁᖏᐃᑦᑕᓯᐁᐧᐃᓇ·ᐅᑦ; ᑎᕈᒪ ᑲᖏᑦᐠ ᑯᑕᐟᑫᑦᑲᒃᑲᓂᓂ.

92 ᑭᐟᑎᐠ ᐁᑲ ᑎᑎᑕᓯᐁᐧᐃᓇ·ᐃ· ᑭᖏᑕᐁᐧᐃᓇ·ᐅᑕᒧᒧᐊᐧᐃᓇ·ᐠᑐᓄ, ᓂᑲᑭᖏᓂᓯᐊᐧᐃᓇ·ᐃᓂᓯ ᑲᑲᑲᐦᑕᑎᓂᐊᐧᐃᓇ·ᓂᕽ.

93 ᓇᒪᐃ·ᖏᑲᒃ ᓂᑲᐊᐧᐃᓇ·ᓂᑭᑎᓯᐠ ᑭᑲᑫᐟᑫᑦᑲᒃᐃᓇ·ᓇ; ᑎᕈᒪ ᐅᐅᑯᓂ ᑲᑭᖏᐃᐅᑦᑭᖏᐃᓇᑦᐃᓇ·ᐠ.

94 ᑭᑦ ᑎᑎᐁᐧᕮᒥ, ᐱᒪᑎᐃᓇ; ᑎᕈᒪ ᓂᑭᖏᓇᓴᓄᑦ ᑭᑲᑫᐟᑫᑦᑲᒃᐃᓇ·ᓇ.

95 ᐅᒪᓯᑎᓵᐠ ᓂᑭᖏᐊᐧᐃᓇ·ᑊ ᑭᓂᓯᐊᐧᐃᓇ·ᓴᑦᑭᖏᐃᓇ·ᑦᐠ; ᒪᑲ ᓂᑲᓴᑲᐅᑎᐁᐧᐃᓇ·ᐅᑦ ᑭᑕᑭᒪᐃᓇ·ᓇ.

96 ᓂᑭᖏᐃᓇ·ᐊᑦᑭᖏᑌᓄ ᑎᖏᐅᓂᐁᐧᐃᓇ·ᐠ ᑲᑭᖏᐟᑦᑕ ᑕᐊᐧᐃᓇ·ᑎᓯᐃᓇ·ᐠ: ᒪᑲ ᑭᑫᐟᑭᒧᐁᐧᐃᓇ·ᐃ· ᓴᐟᑦᑕᐊᐧᐃᓇ·ᓂᕽ ᐁᖏᑭᖏᐃᓄᑦ.

MEM.

97 ᐅ ᒉᐯ· ᓂᓴᑭᖏᒉᐠ ᑭᑎᑕᓯᐁᐧᐃᓇ·ᐃ·ᐠ! ᐁᐅᑯᓇ ᒥᑦᑕᒥᑐᓀᖏᑭᒪᓇᑦ ᑲᐯᑭᓯᑊ.

98 ᑭᑦ ᑭᑫᐟᑭᒧᒪᐁᐧᐃᓇ·ᐃ·ᓇ ᐅᖏᑭ ᓇᐊ·ᐟ ᑭᑭᖏᓂᓯᒉᐠᑊᑲᐃᓄᑦ ᐃᑦᐱᐟ ᓂᐃᑲᑎᓇᑲᓇᑦᐃᓄᑦ; ᑎᕈᒪ ᑲᑭᖏᓂᐃᓇ·ᐃ· ᓂᐃᐧᐃᓇ·ᑲᑦᑦᐃᓇ·ᑊ.

99 ᓇᐊ·ᐟ ᓵᑦ ᐃᓂᓯᐠᑊᑕᒧᐃᓇ·ᓂᐠ ᐃᑦᐱᐟ ᑲᖏᑭᓵᓂᑭᖏᐃᓇᑦᑕᐃᓇ·ᐃᑊ; ᑎᕈᒪ ᑭᑕᑭᒧᐃᓇ·ᓇ ᐃᒪᑕᐠᑊᑲᐃᓂᓂᐠ.

100 ᓇᐊ·ᐟ ᓵᑦ ᓂᓂᓯᐠᑊᑌᓄ ᐃᑦᐱᐟ ᑭᓴᓵᑦᑭᑕᓇᑊ, ᑎᕈᒪ ᓂᑭᖏᓇᓇᐅᑦᓴᖏᑌᓄ ᑲᑲᑫᐟᑫᑦᑲᒃᐃᓇ·ᓇ.

101 ᓇᒪᐃ·ᓵ ᓂᑭᖏᐱᒧᑊᐠ ᒪᑎᓴᐃᓇ·ᓂᕽ, ᑲᑦ ᑲᓇᐅᑦᓴᖏᑕᒪᓇᑦᐃᓄᑦ ᑭᑌᑦᑲᒃᐃᓇ·ᓇ.

102 ᓇᒪᐃ·ᓵ ᓂᑭᖏᓇᑲᑌᓄ ᑯᓇᓯᐃᓇ·ᓯᐅᐃᓇ·ᓇ; ᑎᕈᒪ ᑭᑭᖏᓂᑭᖏᐃᓇᑦᑕᒪᓇᑦᐃᓇ·ᐠ.

103 ᒉᐯ· ᓂᓯᐃᓇ·ᓴᐱᐅᓄ ᑭᑌᑦᐃᓇ·ᓇ! ᐁᐁ, ᓇᐊ·ᐟ ᓵᐃᓇ·ᖏᓴᐱᐅᓄ ᐃᑦᐱᐟ ᐊᒧᓯᓯᓴᑲ·ᑊ!

104 ᑭᑲᑫᐟᑫᑦᑲᒃᐃᓇ·ᓇ ᐅᖏᑭ ᓇᖏᓂᐠ ᓂᓯᐃᓇᑦᑕᒧᐃᓇ·ᐠ; ᐁᑯᖏᑭ ᓂᐊᐧᐃᓇ·ᑲᑌᓄ ᑕᖏ: ᑲᒪᒉᓯᐊᐧᐃᓇ·ᕽ.

NUN.

105 ᑭᑌᑦᐃᓇ·ᐠ ᒧᐊ·ᓴᐟᑯᑌᓂᑲᓂᐠ ᓂᓯᑌᕽ, ᒥᓇ ᓂᐊ·ᓴᐟᑲᒪᓯᐠ ᓂᒪᐟᑲᒃᓇᕽ.

106 ᓂᑭᖏᑭᑎᑕᒃ·ᐠ, ᓂᑲᑭᓯᖏᑦᐠ ᒪᑲ, ᑲᑦ ᑲᓇᐁᐧᓴᒪᒪᐃᓇ·ᐠ ᑲ·ᑫᐟ ᑭᑌᓯᐁᐧᐃᓇ·ᐊᐧᐃᓇ· ᐅᓇᓯᐊᐧᐃᓇ·ᓯᐁᐧᐃᓇ·ᓇ.

107 ᓇᐟᑦ ᒥᐟᑕᐃ ᓂᑲᑲ·ᕈᑭᓯᐠ; ᐱᒪᑭᖏᐃᓄ ᐅ ᑲᑎᐁᐧᓴᖏᑭᑫᑲᐠ, ᑲᐃᑕᐟᑌᓄ ᑭᑌᑎᓯᐃᓇ·ᐃ·ᐠ.

108 ᐅᑎᓇ, ᐁᑕᐃᓴᓕᒋᑎᓂᐠ ᒧᖏᑭ ᒣᑭᐃᓇ·ᓇ ᓂᑐᓂᕽ ᐅᖏᑭ, ᐅ ᑲᑎᐁᐧᓴᖏᑭᑫᑲᐠ, ᒉᓇ ᑭᐟᑭᓇᖏᐃᓇᑦᑕᒪᓇᑦᐃᓇ·ᐠ ᐃᓇᓯᐊᐧᐃᓇ·ᓯᐁᐧᐃᓇ·ᓇ.

109 ᓂᑕᖏᑦᕽ ᑕᖏᑭ ᓂᑭᖏᐟᑭᕽ ᐊᐧᐃᓇ·ᐠ; ᐅᑦᐅᐁᐧᐃᓇ·ᕽ ᒪᑲ ᓇᒪᐃᑦᑦ ᓂᐊ·ᓂᑭᑭᓯᐠ ᑭᑌᑦᐃᓇ·ᐁᐧᐃᓇ·ᐠ.

110 ᐅᒪᑎᑎᓴᑊ ᓂᑭᖏᒉᐠᑲᒃᑲ·ᑊ; ᐅᑦᐅᐁᐧᕽ ᓇᒪᐃᑦᑦ ᓂᐊ·ᓂᒥᑎᓇᒪᐃᓇ·ᐠ ᑭᑲᑫᐟᑫᑦᑲᒃᐃᓇ·ᓇ.

111 ᑭᒉᑎᐃᓇ·ᓇ ᓂᑭᖏᐅᑎᓂᐠ ᒉᐱᓂᐟ ᑎᑎᐅᖏᑭᑲᐠ ᑲᑭᑫ; ᑎᕈᒪ ᓂᒥᑦᐃᓇ·ᑎᓇᐃᓄᑦᑕᒪᓇᑦᐃᓇ·ᐠ.

112 ᓂᑭᖏᐃᓇᑦᓄᑦᐠ ᑭᑎᑐᒪᒪᐠ ᑲᑲᑫᐟᑫᑦᑲᒃᐃᓇ·ᓇ ᑲᑭᑫ, ᐱᐱᐠ ᑭᑎᐟᓂ ᐱᒪᑎᓯᐠᑊᑲᐃᓄᑦ.

SAMECH.

113 ᓂᐸᑲᒃᑌᐠ ᐱᓇᓂᐸ ᒪᒥᐟᑐᓴᖏᑲᓇᓇ; ᒪᑲ ᑭᑎᑕᓯᐁᐧᐃᓇ·ᐃ· ᓂᓴᑭᖏᓂᓯᒉᐠ.

114 ᑭᑦ ᓵᑲᓇᐃᓂᐠ ᒥᓇ ᓂᒋᓴᑲᓂᐠ; ᓂᑕᐟᐁᐧᓴᒧ ᑭᑎᑌ·ᐃᓇ·ᓂᕽ.

115 ᓇᑲᓇᐠ, ᑭᐟᑲᒋ·ᐤ ᐅᒪᑎᑐᒪᒧᑲᑲᐠ; ᑎᕈᒪ ᓂᑲᑲᓇᐁᐧᐃᓇ·ᓴᖏᑌᓄ ᐅᑲᑫᐟᑫᑦᑲᒃᐃᓇ·ᐃ·ᓇ ᓂᑭᖏᓴᒪᓂᐠᑊ.

116 ᓀᐠᑐᓂᐠ ᑲᐃᑕᐟᑌᑊ ᑭᑎᑌ·ᐃᓇ·ᐠ, ᑲᑦ ᐱᒪᑎᓀᐠᑊ; ᑭᐠᑦ ᒪᑲ ᐁᑲᐃ·ᓴᑦ ᓂᑲᓇᐁᐧᐃᓇ·ᐊᐧᐃᓇ·ᐠᑐᓄ ᓂᑭᖏᓴᒪᐃᓇ·ᓇ.

117 ᓀᐠᑐᓂᐠ, ᐁᑦᓯᐟ ᓂᑲᐊᐧᐃᓇ·ᐃ·ᓇᕽᑲᐃᓂᐠ; ᐁᑦᓯᐟ ᒪᑲ ᑕᖏ ᓂᑲᑭᕐᑌᓴᖏᑌᓄ ᑭᑎᓀᐠᑊᑕᓯᐁᐧᐃᓇ·ᐃ·ᓇ.

118 ᑭᑭᖏᑕᖏᓀᐟᑕᐊᐧᐃᓇ·ᑊ ᑲᖏᑦᐠ ᑲᐊᐧᐃᓇ·ᑎᒥᑎᑭᑊ

ᑭᑎᓯᒃᑯᓗᓇ ; ᑎᑫᒪ ᐅᑲᑲᔪᓂᒧᐃᓐᓂᔨᓐᑯ ᑭᐳᓐ-ᑭᒪᒃᓂᐅᓐ.

119 ᑭᐁᐧᐱᓇᔨᓐ ᑲᐟᑭᐳᑯ ᐅᒪᒧᑎᑎᔨᓐ ᐊᓐᑭᓂ ᑯᐱᔨᓐᑭᑭᓂᓕᑲᓐ ; ᐅᐊᓂ ᓂᓴᑭᐟᑯᓐ ᑭᑯᓕᒧᐃᓐᓇ.

120 ᓂᐃᔨᓐ ᓇᓇᒋᔪᑯ ᐅᓐᐱᐟᑎᓂ ᔨᓐᑎᓐ ; ᑭᓇ ᓂᔨᓐᑌ ᔨᓇᓂᔨᓂᐅᐃᓐᓇ.

AIN.

121 ᓂᑭᐟᑎᑌ ᐅᓇᓂᔨᓂᐅᐃᓐᓇ ᑭᓇ ᑲᔨᓐᑲᓐ-ᑎᓂᐃᓐᓇ ; ᐅᑲᐃᐃᓐᓄ ᓇᑲᑕᒪᐃᓐᓇ ᑲᑭᑎᑎᒪᓕᐟᐃᓐᓇ.

122 ᑲᑭᐯᐊᓂᓀ ᑭᑐᓐᑫᑲᓐ ᑲᒋᐊᔨᓂ ᐅᐟᑭ ; ᑭᑲᑦ ᐅᑲᐃᓐᓄ ᐅᑭᑌᓇᒧᑦᑐ ᓂᑲᑭᑎᒪᐟᐃᓐᓇ.

123 ᓀᐢᑭᓂᑲᓐ ᐱᑭᓐᑲᑕᒪᔨᓐ ᑭᐱᒪᑭᐟᐃᐅᐃᓐᓇ, ᑭᓇ ᑲᔨᓐᑦ ᑭᑎᓂᐅᐃᓐᓇ ᐃᑌᐃᓐᓇ.

124 ᐊᓇᐟᑎᑦᑭᐢ ᑭᑐᓐᑫᑲᓐ ᑲᐃᓂ ᑭᔪᐊᓐᑎᓂᑲᓐ, ᑭᓇ ᑭᐢᑭᓇᐟᐊᒪᐃᓐᓇ ᑭᑎᓂᔨᓐᓇ.

125 ᓄᓐ ᑲᑐᓐᑫᑲᓐ ; ᑭᑲᑦ ᓂᓴᑎᑕᒪᐃᓐᓇ, ᑲᑦ ᑭᐢᑭᓇᐟᔨᑕᒪᔨᓐ ᑭᑕᒪᐃᓐᓇ.

126 ᐅᑎᑎᓂᑦᑭᐢ ᑭᓄ, ᑲᑎᓂᓇᐟᑎᑫᓐᓄ, ᑭᑭ ᐊᑐᓐᑫᓐ ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃᓐᓄ ᑭᐟᓂᓴᑎᐅᓐᓇᐟᔨᓐᓇ ᑭᑎᓂᓴᐅᓐᓇ.

127 ᐅᐅᔨ ᐅᓂᑭ ᓂᔪᑭᐟᔨᓂ ᑲᑫᐢᑭᒪᐃᓐᓇ ᐃᓐᐱᐟ ᐅᔪᐃᓐᓂᔨᓂᓄᓐ ; ᐅᐅ, ᐃᓐᐱᐟ ᒣᒧᓂᑭ ᐅᔪᐃᓐᓂᔨᓂᓄᓐ.

128 ᓀᐢᑎᓂᓇᓐᑌ ᐃᔪ ᒪᓄ ᑲᓂᑭᐟᔨᓐ ᑲᑫᐢᑫᓐᓇᐃᓐᓇ ᑲᓂᑭᐟᔨᓐ ᑫᑲ: ᑭᑭᐃᓐᓂᑲᓐᑲᓐᔪᐢ ; ᓀᐸᑲᓐᑌ ᑲᓂᑭᐟᔨᓐ ᒪᑭᑎᓐᓇᒧᐃᓐᓇ ᑲᑭᑎᓐᓇᒧᐃᓐᓇ.

PE.

129 ᑲᑭᒧᐃᓐᓇ ᒪᒪᓐᑲᑌᓇᐟᒋᑲᓐᓇ ; ᐅᑐᓂ ᐅᓂᑭᐟᑌᓐ ᑲᓇᐅᐢᑭᓐᓇᐸᐢ.

130 ᐅᐢᐱᐟᔪᐊᑲᓂᑭ ᑭᑎᑌᓐᓇ ᐊᓂᔨᓐᑲᒪᓐᑫᒪᑲᓐ ; ᑭᑦᐃ ᓂᓴᑎᑕᒪᐃᓐᓇ ᐊᓇ ᐅᑲ ᐃᓇᓂᓴᑎᓐᓇ.

131 ᓀᑭᐟᒋᓐᑭᐢᑌᓀᐃ ᓂᑎᐢ, ᑭᓇ ᓀᑭᐟᑲᓐᑫᐟᑌᓐ ; ᑎᑫᒪ ᓀᑭᐟᐱᑭᑲᑌᐢ ᑲᑫᐢᑫᒪᐃᓐᓇ.

132 ᑲᓇᐊᔨᐢᑕᒥᓐ, ᑭᓇ ᑭᑎᒪᑫᐃᑕᒥᓐ, ᒣᐧᐢᑭ ᑲᐊᐃᓐᐟᑎᑎᐊᔨᓂᔨᐢᑕᓐ ᑕᐢᓐ ᑲᓴᑭᓂᒋᐢᑭᓐ ᑭᐱᐧᐢᐯᐊᓐᓇ.

133 ᐅᓇᐢᑕ ᐃᑕᐢᐊᒣᐃᓐᓇ ᑭᑎᑌᓐᓇᓂᓀᐢ ; ᑭᐢᑕ ᒪᓄ ᐅᑲ ᑫᑲ: ᒪᑭᐃᓐᑎᐃᓐᓂᐟ ᓂᑲᑎᐯᐢᒥᑯᐟ.

134 ᐢᑕᐱᑎᓂᓀᐟ ᐅᑭᑎᒪᐢᐃᓐᓇᓂᓂᓀᐢ ᐊᔨᓂᔨᓂᓀ ᐅᐢᑭᐟ ; ᐅᐅᑯ ᓂᑲᑲᓇᐅᓐᔨᐢᑌᓐ ᑭᑫᐢᑫᓐᓇᐃᓐᓇ.

135 ᐊᓐᔨᑲᓀ ᑭᑐᓐᑫᑲᓐ ; ᑭᓇ ᑲᐢᑭᓇᒪᐊᔨᓐᓇ ᑭᑎᓂᐅᓐᓇ.

136 ᔨᐱᔨᐢ ᓂᐱᔨᐢ ᐱᒪᑭᐊᓐᓇ. ᓀᐢᑭᔨᓂᐊᑯ ᑭᑎᓂᐅᓐᓇ.

TZADDI.

137 ᑲᔨᓐᑦ ᑭᑎᔨᓂᐅᐃᓐᓇ, ᐅ ᑲᑎᓂᔨᓐᑲᑫᐢᑫᑲᓐ, ᑭᓇ ᑲᔨᓐᑲᑲᓐᓇ ᔨᓇᓂᔨᓂᐅᐃᓐᓇ.

138 ᑲᑭᒧᐃᓐᓇ ᑲᑭᔨᐢᑭᓇᒪᐃᓐᓄ, ᑲᔨᓐᑲᑲᓐᓇ ᑭᓇ ᐃᓐᐱᐟ ᐊᑲᑲᔨᓐᓇ.

139 ᓂᐸᑭᐢᐃᐅᐃᓐᓇ ᓀᑭᐢᑭᓀᒋᐃᓐᓇ, ᑎᑫᒪ ᓂᓇᑎᓇᑲᓇᐢ ᑭᐢᐊᓂᑭᐟᑎᔨᓐᓇ ᑭᑎᑌᓐᓇᓂᓀ.

140 ᑭᑎᑌᓐᓇᐟ ᐃᓐᐱᐟ ᐯᐢᑲᐟ ; ᐅᐅᔨ ᐅᐢᑭᑭᑕᓐᓇᑲᑲᐟ ᓴᑭᐢᑲᓐᓇ.

141 ᓂᒋᐱᑭᑭᓂᐟ ᑭᓇ ᓂᒪᑫᐟᑲᔨᓂᐟ ; ᐅᐟᐅᐧᐢ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᓂᐊᓂᔨᓂᑭᐢᑭᓐᓇᐃᓐᓇ ᑭᑲᑫᐢᑫᓐᓇᐃᓐᓇ.

142 ᑲᔨᓐᑦ ᑭᑎᑭᐅᓐᓇᑭᐃᓐᓇ, ᑲᑫᐢ ᑲᔨᓐᑦ ᐃᑭᐅᓐᓇᑭᐃᓐᓇ, ᑭᓇ ᑭᑎᒋᑭᐅᓐᓇᐃᓐᓇ ᐅᐅᔨ ᒋᐯᐃᓐᓇ.

143 ᒥᐢᑲᑲᑌᐟᐃᒪᐃᓐᓇ ᑭᓇ ᑲᑲᐧᒋᑭᐃᓐᓇ ᓀᑭᐟᑲᑎᓐᓂᔨᓐᓇ ; ᐅᐟᐅᐧᐢ ᒪᑲ ᑭᑲᑫᐢᑭᒪᐃᓐᓇᐃᓐᓇ ᓂᒥᐅᓐᓇᑭᐟᐸᐢᑌᓐ.

144 ᑲᔨᓐᑦ ᐅᐃᓂᐅᓐᓇᓂᔨᓐᑭᐢ ᑭᒋᑭᒪᐃᓐᓇ ᑲᑫᐢᑫᐃᓐᓇᐃᓐᓇ ; ᑭᐟᓐᑦ ᓂᓂᔨᓐᑎᒪᐃᓐᓇ, ᐅᐃᓂ ᓂᑲᐱᒪᑎᓂᓂᔨᓐᓇ.

KOPH.

145 ᓀᑭᐟᒪᒪᐃᓐᓇᒧᐃᓐᑦ ᒥᓂᐅᐧ ᒥᑌᓐᐃᐧᐢ ; ᓇᑲᐟᓐᓇᐃᓐᓇ, ᐅ ᑲᑎᓂᐟᔨᓐᑫᑲᓐ ; ᓂᑲᑲᓇᐅᐅᐧᔨᓐᑌ ᑭᑎᓂᔨᓐᓇᒧᐃᓐᓇ ᑭᑎᓂᔨᓐᓇ.

146 ᑭᑭᐟᒪᒪᐃᓐᓇᒪᑲᓐᓇ ; ᐱᒪᑭᐟᐃᓐ, ᐅᐃᓂ ᓂᑲᑲᓇᐅ ᔨᐟᑌᓐ ᑭᔨᑎᒪᐃᓐᓇ.

147 ᐃᓂᒥᐟᔨᓐ ᐱᔨᓂᔨᐢᑭᐟ, ᐅᐟᒪᒪᐃᓐᓇᐟᐃᐟᑫᑲᓐ ; ᓂᒋᐢᐅᔨᓐᒪ ᑭᑎᑌᓐᓇᓂᓀᐢ.

148 ᓀᐢᑭᓂᑲᓐ ᐅᒋᒥᐟᐃᐅᓐᔨᐢ ᐊᑲᐊᐧᐱᐃᓐᓇ ᑎᐱᐢᑲᑲᑭ, ᑲᑦ ᒪᒥᑲᓐᔨᐟᒋᒪᐃᓐᓇ ᑭᑎᑌᓐᓇᓂᓀᐢ.

149 ᓇᑲᐟᑕᓐᓇᐃᓐᓇ ᑲᑲᓂ ᐱᑭᐅᐅᐧᐃᓐᓇ ᑲᔨᐊᐧᑎᓂᔨᓐᓇ ; ᐅ ᑲᑎᓂᔨᓐᑫᑲᓐ, ᐊᐱᓂᐊᐧᑭᒪᐃᓐᓇ ᑲᐅᒋᐢᑎᐃᓐᓇ ᑲᑲᓂᓇᐅᓐᓇ.

150 ᐯᓂᓇᑲᓂᐊᐧᐃᐢᑎᐃᓐᓇᐃᓐᓇ ᐱᓂᓇᑎᓂᐅᓐᓇ ; ᓇᐊᐧᒋᐢᑕᒪᔨᓐ ᑭᑎᓂᔨᓐᓇᒧᐃᓐᓇ.

151 ᑭᓂᐊᐧᔨᓐ ᑭᒋᑦᑲᓐ, ᐅ ᑲᑎᓂᔨᓐᑫᑲᓐ ; ᑭᓇ ᑲᐸᑭᐟᑲᑌᐢᑭᐟᐃᓐᓇ ᑭᑎᓂᔨᓐᓇ.

152 ᑭᑲᑭᒧᐃᓐᓇ ᐅᐢᑭᓐ, ᑲᑦᑲᓐ ᓇᐸᑭᐟᔨᓐᓇᐃᓐᓇ ᐅᑭᐸᐅᓇᐢᑕᑦᑲᓐ ᑲᑭᑫᓐ.

RESH.

153 ᒪᑎᑌᓐᔨᓐᑕ ᓂᑲᑲᓇᑭᑭᐃᓐᓇ, ᑭᓇ ᐸᐢᐱᓂᓂᐃᓐᓇ ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᓂᐊᓂᓂᑭᐢᑭᓐᓇ ᑭᑎᓂᔨᓐᓇᒧᐃᓐᓇ.

154 ᓇᑕᒪᐃᓐᓇ, ᑭᓇ ᐸᐢᐱᑎᓂᔨᓂᐃᓐᓇ ; ᐊᐱᔨᐊᐧᑎᓂᐟᑭᐃᓐᓇ ᑲᐃᑕᐢᑌᓐ ᑭᑎᓂᐅᓐᓇ.

155 ᐱᒪᑭᐟᐃᐅᓐᓇᐃᓐᓇ ᓇᐊᐧᑎᐸᑲᓂᔨᓐ ᐅᒪᒧᑎᑎᔨᓐ ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪ ᓇᓇᑐᓇᒪᔨᓐ ᑭᑎᓂᔨᓐᓇ.

156 ᒥᐟᑫᑎᓇᐟ ᑭᓇᐢᐱ ᑭᔨᑎᓂᔨᓂᐃᓐᓇ, ᐅ ᑲᑎᓂᔨᓐᑫᑲᓐ ; ᐊᐱᔨᐊᐧᑎᓂᐟᐃᓐᓇ ᑲᐃᑕᐢᑌᐸᐢ ᑲᓇᔨᐊᐧᑎᓂᔨᓂᐃᓐᓇ ᐅᐃᓂᔨᓂᐃᓐᓇ.

157 ᒥᐟᑫᑎᐊᐧᑎᐃᓐᓇ ᑲᑲᑲᐧᑭᒥᐟᐃᓐᓇ ᑭᓇ ᓂᓇᑎᓇᓇᐟᑲᓐ ; ᐅᐟᐅᐧᐢ ᒪᑲ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᓀᑭᐟᐳᓂᐟᔨᓐ ᑲᑭᑎᑎᓇᓐᓇ.

158 ᓀᑭᐟᑲᓇᐊᐧᔨᐢᑭᒪᐊᐧᔨᓐ ᐅᐊᐧᑎᓂᔨᓂᐃᓐᓇ, ᐅᐃᓂ ᐅᑭᐟᒥᐟᑲᐅᐧᔨᓂᔨᐢᑕᓐ ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑲᐟᓂᑲᓇᐅᐟᐳᐟᑲᑌᐢᑭᐟᐃᓐᓇ ᑭᑎᓂᐅᓐᓇᐃᓐᓇ.

159 ᒪᑎᑌᓐᔨᓐᑕ ᐅᐢᐱᐟᑎᓂ ᐯᐱᐟᔨᐢᑐᓐ ᑲᑫᐢᑫᓐᓇ-

ᐃ·ᓇ ; ᐊᐱᓯᑯ·ᑭ"ᐃᓗ, ᐅ ᑲᑎᐱᓵ"ᑭᑫᓴ, ᑲᐃ-ᕿᑐᑦ ᑭᓴᑭ"ᐃᐅᐁ·ᐃ· ᑭᓴᐊ·ᑎᓯᐃ·ᑦ.

160 ᑭᑎᑌ·ᐃ·ᑦ ᓯᐯ·ᒪᒃᓴ ᒪᐊ·ᓭᑦ ᓂᕿᑦ ᐅ"ᑭ ; ᒥᓇ ᑲᐃ"ᕿ"ᑎᑎᑭ ᑲ·ᑫᑦ ᑯᓇᓯᑯ·ᓯᐁ·ᐃ·ᓇ ᑲᑫᐊ ᐃ"ᕿᑲ·ᓇ·.

SCHIN.

161 ᑭ"ᓯᐅᑭᒪᓯᓴ ᐱᑯᓂᑦ ᓴᐊ"ᓐ ᓂᑭ"ᑲᑲ·ᕿᑭ-ᐃᑲ·ᐠ : ᒪᒃ ᓂᑌ" ᑲᑯᑦᓴᓂᓕᒧᒪᑲᓴ ᑭᑎ-ᑌ·ᐃ·ᔪ.

162 ᓂᒥᖅᑯ·ᑌ ᑭᑎᑌ·ᐃ·ᔪ ᑯᐱᓕᑯᒻ ᐊᐃ·ᖅᓴ ᑭ"ᓯ ᒪᓂᐊ·ᑌᐃ·ᔪ ᑲᒥᑦᑲᓭ.

163 ᓂᕿᑲ·ᑌ ᒥᓇ ᓂᓴᓐᓀᓂᓴ"ᑌ ᑭᖅᑭᐅᐃ·ᔪ ; ᒪᒃ ᑭᑎᑎᐊᐁ·ᐃ·ᔪ ᓂᓴᑭ"ᑦᓯ.

164 ᑌᕿᑯ"ᓯᑦ·° ᑭᒪᒥ"ᑭᒥᑎᔪ ᐯᖅᑲ·° ᐁ"ᑭᓀᑲᓴ, ᑲ·ᖅᓴ ᑯᓇᓀᐁ·ᐃ·ᓇ ᐅ"ᑭ.

165 ᑭ"ᓯ ᑭᖅᒉᐃ·ᓀᐃ·ᔪ ᐊᑲᐊ·ᓴ ᑲᓴᑭ"ᓯᑦᓀ ᑭᑎᓀᐁ·ᐃ·ᔪ ; ᓇᒪ ᑫᑲ: ᑲᓀ ᓇᓴ"ᓯᐃ·ᓇᐁ·"-ᐃᑲ·ᓴ.

166 ᑌᐯᓂ"ᑭᑫᓴ, ᓂᑭ"ᐊᐁᓂᒧᔪ"ᑌ ᑭᐱᒪ-ᑭ"ᐃᐁ·ᐃ·ᔪ, ᒥᓇ ᓂᑭ"ᔭᑌᒪᐁ·ᐃ·ᓇ.

167 ᓂᑦ"ᑲᓭ ᑭ"ᑲᓇᐁ·ᓂᑦᑦ ᑭᑦᑭᒧᐃ·ᓇ ; ᒥᓇ ᓇᒃᐱᓐ ᓂᓴᑭ"ᑦᓯ.

168 ᓂᑭ"ᑲᓇᐁ·ᓂᓐᑌ ᑭᑫᖅᑫ·ᐃ·ᓇ ᒥᓇ ᑭᑦ-ᑭᒧᐃ·ᓇ ; ᑎᑫᒪ ᑲ"ᑭᓭ° ᓂᑎᓯ"ᑭᑫᐃ·ᓇ ᑭᐊ·-ᑦ"ᑌᔪ.

TAU.

169 ᑭᓴᑦ ᑭᓯᐊ·ᔪ ᑭᓇᑕᑎᓯ ᓂᒪᐃ·ᒧ"ᑫᐃ·ᔪ, ᐅ ᑲᑎᐱᓵ"ᑭᑫᓴ : ᒥᓂᔪ ᓂᓯᔪ"ᑦᓪᒪᐃ·ᔪ ᑲᑦ ᓂᓯᔪ"ᑦᓪᒪᒃ ᑯᑎᑌ·ᐃ·ᔪ.

170 ᑭᓴᑦ ᓂᒪᐃ·ᒧ"ᑫᐃ·ᔪ ᑭᑲᑎᓐ"ᑎᓯᔪ ; ᑦᓪ-ᐱᑎᓯᓂᔪ ᑲᐃᑦᓪᑌᔪ ᑯᑎᑌ·ᐃ·ᔪ.

171 ᓂᔪ ᑲᑦ ᐯ"ᕿᑲ·ᔪ ᒪᒥ"ᑭᒥᑎ·ᐃ·ᔪ, ᐃᓪᐸ ᑭ"ᑭᓀᓭᒪᐃ·ᓴᓂ ᑯᑎᓯ"ᕿ·ᐃ·ᓇ.

172 ᓂᑌᓂ ᑲᑦ ᐊᓴᒧᑦ ᑯᑎᑌ·ᐃ·ᔪ ; ᑭᑫᒪ ᑲ"ᑭᓴᑭᑫᒧᐁ·ᐃ·ᓇ ᑲ·ᖅᓴ ᐃᓯᐁ·ᐱᓯᐃ·ᔪ.

173 ᑭᓴᑦ ᑭᑭ"ᑭ ᓂᑲᓯᒧ"ᑲᒪᔪ ; ᑭᑫᒪ ᓂᑭ"-ᐊ·ᐁ·ᓭᓴ"ᑌ ᑲᑫᖅᑫ·ᐃ·ᓇ.

174 ᓂᑭ"ᐱᑭᓴᑲᑌ ᑭᐱᒪᑭ"ᐃᐁ·ᐃ·ᔪ, ᐅ ᑲᑎᐯ-ᓴ"ᑭᑫᓴ ; ᑭᓇ ᑭᑎᓯᐁ·ᐃ·ᔪ ᓇᒥᐁ·ᓴᓂᒧᒧᒋ-ᐃ·ᓂ.

175 ᑭᓴᑦ ᓂᓯᔪ"ᑦᓴ ᑲᑦ ᐱᒪᑎᓯᐁ, ᐁᓂᓯ ᑭᓇ-ᒪᒥ"ᑭᒥᑦ : ᑭᓴᑦ ᒪᓇ ᓂᓇᓯᓂᐁ·ᐃ·ᓇ ᓂᓇ-ᓂᓯᓀᑦᒪᓯᐃ·ᔪ.

176 ᓂᑭ"ᐊ·ᓂᓯᓂᔪ ᑯᐱᓐᑦ ᐅᐊ·ᓂ"ᐅᐃ· ᒪᓴ-ᑎ"ᓂᑦ ; ᓇᓴᔭᓇᐁ ᑭᑐᔭᑫᓴᓇᔪ ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᓂᐊ·ᓂᑭᑦᓯᓯ·ᐃ·ᓇ ᑭᓇᑫᖅᑫ·ᐃ·ᓇ.

ᓇᒃᒧᓇᓐ ᒥᕽᑐᔭᓇᐁ ᓴᓯᔭᓇᐁ.

1 ᓂᕽᓴᒥᔭᐃᔪ ᓂᑭ"ᐃᑲᑎᑦᓯᐃ·ᐁ ᑲᑎᐱᓵ"ᑭᑫᓴ, ᓂᓴᓯᐃᓐᑦᓯᐃ·ᔪ.

2 ᑲᔭᐱᑎᓯᔪ ᓂᓯᓀᓕᒃ, ᐅ ᑲᑎᐯᓵ"ᑭᑫᓴ, ᑭᖅᑭᐃᓴ· ᒥᔪ ᑲᑲᓂᓯᐃᓴ· ᒥᑌ-ᖅᓴᒃ.

3 ᑫᓴ: ᑫᑭᓵᑲᐃ·ᖅᔪ ? ᐊᐅ" ᑫᓴ: ᑫᔪᓯᑲᐃ·ᖅᔪ, ᑲᖅ ᑭᖅᑭᐃᓴ· ᒥᑌᖅᓂ ?

4 ᐅᑲᓴᑦᔪᓯᐃ·ᐁ· ᑫ"ᓀᓵᐃ·ᑦᔪ, ᐊᓯᔪ ᐃ·ᑭᓭᑲᓂ ᑲᑫᑦᑲᓴᐃ·.

5 ᓂᑲᑲ·ᓯᑭᓯᔪ ᑲᐅᑦᑭᖅᓂ ᒧᓴ", ᑲᐃ·ᑭᖅᔪ ᑭᓯᔪ ᒥᑭᐃ·"ᐱᓴ !

6 ᓂᓯᓀᓴ ᑭᓂ·ᑦ ᑭ"ᐃ·ᓯᑦᑭᒧᐅ° ᑲᓯᑲ·ᓯᒥᓵᔪ ᑭᖅᒧᐃ·ᔪᐃ·ᔪ.

7 ᓂᒧᑦᑌᓵᔪ ᑭᖅᒧᐃ·ᔪᐃ·ᔪ ; ᒪᒃ ᐁᖅᒥᑲᓂ, ᐃ·"ᐃᓀᓂᓀᐁ·ᑦ.

ᓇᒃᒧᓇᓐ ᒥᕽᑐᔭᓇᐁ ᓴᓯᔭᓇᐁ ᐯᖅᐃ"ᓴᑦ.

1 ᓂᑲᐃᒪᔪᐃ· ᑕ"ᐃᑦᓯᑎᔪ, ᐃᓯ ᑲᐅ"ᒥᓯᓵᔪ ᓂᓂ-ᔭᓴᒪᐃᓐᑦᓴᐃ·.

2 ᑲᑎᐱᓵ"ᑭᑫᓴ ᐅ"ᒥᓯᓵᔪ ᓂᓂᔭᓴᒪᐃᓐᑦᓴᐃ·, ᑲᐅ"ᐅᔪᓯᕽᑦ ᑭ"ᐱᑭᓯᔪ ᒥᑌᖅᓂ ᑲᑭᑦᓴᐃ·.

3 ᑲᑎᐱᓵ"ᑭᑫᓴ ᑭᑦᑭᒧᐃ·ᔪ ᑲᑎᐱᓵ"ᑭᑫᓴ, ᐅ ᑲᑎᐯ-ᓴ"ᑭᑫᓴ ; ᑭᓇ ᑭᑎᓯᐁ·ᐃ·ᔪ ᓂᓯᔪ"ᑦᓪᒪᐃ·ᔪ ᑲᑦ ᓂᓯᔪ"ᑦᓪᒪᒃ ᑯᑎᑌ·ᐃ·ᔪ.

4 ᑲᑎᐱᓵ"ᑭᑫᓴ ᑲᑦ ᐱᒪᑎᓯᐁ, ᐁᓂᓯ ᑭᓇᒪᒥ"ᑭᒥᑦ : ᑭᓴᑦ ᒪᓇ ᓂᓇᓯᓂᐁ·ᐃ·ᓇ ᓂᓇᓯᓀᑦᒪᓯᐃ·ᔪ.

5 ᑲᑎᐱᓵ"ᑭᑫᓴ ᑲᑦ ᐱᒪᑎᓯᐁ, ᐁᓂᓯ ᑭᓇᒪᒥ"ᑭᒥᑦ : ᑭᓴᑦ ᒪᓇ ᓂᓇᓯᓂᐁ·ᐃ·ᓇ ᓂᓇᓯᓀᑦᒪᓯᐃ·ᔪ.

6 ᐊᑲᒥ"ᐁᑦᑕᒪᐃ·ᑕᒧᔪ ᑲᑦ ᑭᑲᑎᐃ·ᓴ ᑫᑭᑲᓂ-ᔭᐃᒥᓴ ; ᑲᑦ ᒥᐃ·ᕿᑎᐃ·ᔪᐃ·ᔪ ᑲᓴᑭ"ᐃᐅᑦᑭᔪ.

7 ᑭᑲᑎᐃ·ᔪᐃ·ᔪ ᑲᑦ ᐊᑲ° ᐱᓯᑭ ᑭᑎᓂᑲᓂᓴ, ᒥᓇ ᒥᐃ·ᕿᑎᐃ·ᔪᐃ·ᔪ ᐱᓯᑭ ᑯᑭᒪᐃ·ᑲᒥᑲ·.

8 ⵓⵔⵏⵜ ⵢⵜ ⵙⴷⵖⵔⴱⵜ ⴷⵎⵔ, ⵔⵜⵎⵎ ⵙⴱⴷⵔ⁘, ⵒⵣⵖⴷⵔⴷ⁘ ⵒⴱⴷⵒⵒⴱⵔ.
9 ⴷⵔⵖⵛⴱⴷⴱ ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖ' ⵒⵒⵏⵍⵙⵔⵖⵛ ⵙⴱⴱⵜⴰ⁘ⵜ ⵒⵔⵛⵣⵛⵒⴱⵔ.

ⵍⴱⵟ ⵔⵛ"ⵔⵖⵛ ⵓⵔⵔⵜ ⵙⵛⵔⵏ.

1 ⵒⵣ ⵢ"ⵏⵜⵍⵔⵎ ⵙⵛⵒⵔⵓ, ⴷ ⵒⵣ ⵔⵛⵒⵒⵣ ⵒ"ⵒⵒⵔⵔ".
2 ⵒⵛ, ⵔⵏⵛⵔ" ⵔⵖⵛⵛⵣⴱⵜ ⴱⴱⵜⵔⵔ·ⵔⵏⵔ ⴷⵖⵒⵔⵏⵔⵔ·ⵔ, ⵢⵜ ⵔⵏⵛⵔ" ⵔⵖⵛⵛⵣⴱⵜⵙⵛ·ⵛ· ⴱⴷⵔ ⵖⵔⵔ·' ⴷⵖⵒⵔⵏ·ⵛ; ⵙⴷⵔ ⵓⵛⵔⵜ ⵙⵛ-ⵒⵔⵔⵜ ⵙⵔ ⵯⴷⵔ' ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖ' ⵒⵒⵏⵍⵙⵖⵔⵛ, ⵯⴷⵛ ⵏⴱ ⵛⵒⵏⵍⵛⵔⵛⵔⵜ.
3 ⵒⵎⵏⵍⵛⵔⵜ, ⴷ ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖⵛ, ⵒⵎⵏⵍⵛ-ⵔⵛⵔⵜ: ⵔⵛⵍ ⵜⵛⵯ ⵙⵛⴱⵛⵒⵛⴱⵔⵜ ⵏⵛ-ⵔⵏⵔ.
4 ⵙⵛ"ⴱⵔⵜ ⵛⴱⵛⵒⵛⴱⴱ·ⵛ ⴷⵔ"ⵯⵔⵔ·ⵛ·ⵔ ⵓⵒⵍⵯⵯ, ⵢⵜ ⴷⵏⵛⵔⵏⵔ·ⵛⵙⵔ·ⵛ ⴷⵒⵛ-ⵓⵔⵏⵛⴱ.

ⵍⴱⵟ ⵔⵛ"ⵔⵖⵛ ⵓⵔⵔⵜ ⵛⴷⵔ.

1 ⵒⵛⵯ ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖ' ⴱⵔ·ⵛⵒⵔⵔ·ⵛ ⵒⵛⵯ ⵔⵛⵔⵜ ⵙⵛⵔⵏ⁘.
2 ⵙⵛⵔ ⵓⵔⵔⵜ ⵛⵔⵛⵛⵣⴱⵜ ⵛⵔⵛⵛⵣⴱⵜ ⵙⵛⵔⵏ⁘.
3 ⵒⵎⵏⵍⵛⵔⵜ, ⴷ ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖⵛ, ⵒⵎⵏⵍⵛ-ⵔⵛⵔⵜ: ⵔⵛⵍ ⵜⵛⵯ ⵙⵛⵔⵏ⁘.
4 ⵙⵛ"ⵏⵔⵜ ⵛⵔⵛⵒⵛⴱⵛⵔ ⵙⵛ"ⵏⵜⵍⵔⵎ ⵒⵎⵏⵍⵛ-ⵔⵛⵔⵜ: ⵔⵛⵍ ⵜⵛⵯ ⵙⵛⵔⵏ⁘.

ⵍⴱⵟ ⵔⵛ"ⵔⵖⵛ ⵓⵔⵔⵜ ⵙⵛⵔⵏ.

1 ⵒⵛⵯ ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖ' ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖ' ⵒⵒⵏⵍⵙⵔⵖⵛ ⵙⵛⵔⵏ⁘, ⵙⵛ-ⵓⵔⵏⵛⴱ ⵙⵛ ⵒ"ⵎⵔⵔ·ⵛ·ⵔ;
2 ⵒⵛⵯ ⵙⵛⵔⵏ⁘ ⵙⵛⵔⵏ⁘ ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖ' ⵃⵎⵜⵣ"ⵔⵖ' ⵒⵒⵏⵍⵙⵔⵖⵛ ⵙⵛⵔⵏ⁘: ⵙⵛⵔⵏ⁘ ⵙⵛⵔⵏ⁘ ⵙⵛⵔⵏ⁘

3 ⵔⵄⵙ· ⵃⵚ ⵄⴰⵏⵚⵙ·º ⵃⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ, ⵔⵔⵄ·ⵔⵔⵏⵚ ⵚⵏⴰⵔ ⵔⴰⵏⵃⵚ ⵄ·ⴰⵃ ⵔⵚⵔⵙⵔⵙ·ⵜ"ⵏⵃ·, ⵔⵔⵔ", ⵔⵚⵄ·ⵔⵔⵏⵚ ⵚⵏⴰⵔ ⵙⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵏⵃ·, ⵔⵔⵔ" ⵚⵏⴰⵔ ⵙⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵏⵃ·.

4 ⵔⴰ·, ⵙⵔⵔ ⵃⵔ ⵔⵔⵙⵙⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ· ⵙⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

5 ⵃⵏⵔⵜ"ⵔⵔⵏ· ⵚⵏⵔⵜ ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

6 ⵙⵙ, ⵔⵃⵄ·ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ· ⵔⵔⵄ·ⵔⵔⵔⵚ ⵔⵔⵄ·ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

ⵃⵔⵔ· ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

1 ⵔ"ⵏⵔⵔ·º ⵙⵔⵔ"ⵃⵃ·ⵔⵔ"ⵔⵃ·ⵜ ⵙⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

2 ⵔ"ⵏⵔⵔ·º ⵙⵔⵔ"ⵃⵃ·ⵔⵔ"ⵔⵃ·ⵜ ⵙⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

3 ⵔⵔⵔⵔⵔⵏⵚ·ⵜ ⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

4 ⵃⵏⵔⵜ"ⵔⵔⵏ· ⵃ·ⵏⵔⵜ ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

5 ⵔⵏⵔ ⵃⵚ ⵏⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

6 ⵔⵏⵔ ⵃⵚ ⵄⴰⵏⵚⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

7 ⵙⵃ ⵃⵏⵏⵔⵄⵔⵔⵏⵚ ⵔⵔⵔ"ⵔ ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

8 ⵔⵏ" ⵄⵔⵔ·ⵜ ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

ⵃⵔⵔ· ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

1 ⵃⵏⵔⵜ"ⵔⵔⵏ·, ⵙⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

2 ⵃⵏⵔⵜ"ⵔⵔⵏ·, ⵄⵔⵔ"ⵚⵔⵔ·; ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

3 ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

4 ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

5 ⵃⵏⵔⵜ"ⵔⵔⵏ·, ⵙⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

6 ⵙⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

ⵃⵔⵔ· ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

1 ⵃⵏⵔⵜ"ⵔⵔⵏ·, ⵙⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

2 ⵃⵏⵔⵜ"ⵔⵔⵏ·, ⵙⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

3 ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

4 ⵃⵏⵔⵜ"ⵔⵔⵏ·, ⵙⵔⵔ"ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

5 ⵔⵔⵔⵚⵔⵙ·ⵜ"ⵚⵔⵔ·.

6

17 ⵡⵔⵉ ⴱⵓⵛⵜⴰⵎⵙ ⵓⴷⵏ ⵜⵉ ⵏⵔⵔⵢⵏ ; ⵙⵖⵏⵜⵛⵔⵔⵉⵙ ⵔⵛⵓⵛⵓⵜⴰⵎⵙ ⵙⵔⵓⵛⵔⴰⵎⵙ.

18 ⴷⵙⵏⵙⵜⴰ ⵜⴱⵖⵛⴱⵔⵓⵔⵔⵉ ⵜⵡⴷⵙ-ⵔⴷⵙ ; ⵍⵜ ⵙⵏ ⴷⵖⵔⵔⵛⵓⵏ ⵜⵉ ⵔⵔⵙⵜ-ⴱⵙⵎⵙ.

ⴰⵜⴱⵔ ⵔⵛⵏⵛⵔⵔⵙ ⵙⵛⵛⵔⵔⵙ ⵙⵛⵛⵏⵏ

1 ⵔⵙⵔⵏⵔⵔ, ⵡⵛⵏⵏⵖ ⵔⵔⵙⵏ ⵖⵙ ⵔⵔⵔⵔⵏ ⴱⴷⵖⵔⵙⵔⵏⵛⵏ ⵜⵉ ⵙⵙⵛⵖⵏⵛⵏ ⵏⵖⵏⵏⵡⵛⵙⵏ !

2 ⵔⵙⵛⵔ ⵙⵏ ⴱⵏⵔⵙⵏ ⵔⵍⵛⵔⵔⵙⵏ ⵙⵏⵖⵙⴱⵙ ⵔⵛⵓⴱⵙⵙ, ⴱⵙⵏⵏⵖⵙⵏ ⵖ ⵖⵛⵛⵙⵔⵔⵙ, ⵡⵏⵙ ⴷⵖ ⵙⵛⵛⵔⵔⵙ ⵔⵙⵔⵙⵙ ; ⴱⴷⵏⵔ ⴱⵏⵔⵔⵏ ⵔⵙⵔⵙⵏ ⵔⵙⵔⵙⵏ ⵔⵛⵔⵙⵏⵏⵔⵔ ;

3 ⵔⵙⵛⵔ ⵙⵏⵔ ⵏⵔⵔⵛⵏ, ⵖⵙ ⵔⵙⵛⵔ ⵏⵖⵏⵏⵡⵛⵙⵏ ⵏⵙⵏ ⵙⵏⵔ ; ⵔⵛⵍ ⵡⵔⵉ ⴱⵙⵛⵛⵔⵔⵙⵏⵛⵏ, ⵏⵍⵏⵔⵏⵙ, ⵖⵙ ⵔⵛⵛⵔⵔⵙ ⵔⵛⵛⵔⵔⵙ ⵔⵛⵛⵔⵔ

8 ᑭᓴᓕᓂ ᐃᓱᒪᓂ ᑭᓯᑎᐁᓐᓴᒋᓯᓱᓂ ᑭᓴᓕᓄᑦ ; ᑎᑫᒪ ᑕᑭᓴᐋᓐᑎᓱᓐᓂᓗᐊᓄᑦ ᓴ

2 ⵔⵔⴰⵖⵜⵓ ⵙⵉⵏⴰⵙ ⵏⵜ ⵙⵉⵔⵊⴰⵙ, ⵔⵙⵉⵔⵓ ⵙⵍⵉⵣⵖⵜⵏ ⴷⵉⵖ.

3 ⵔⵣⵙⴱⵖ ⵙⵖⵓⴱⵜ ⵏⵜ ⵙⴰⵏⵉⵙⵙⴰ, ⴱⵜⵏ ⵔⵔⴰⵖⵜⵓ ⵙⴰⵔⵔⵓⵖⴰ.

4 ⵒⵖⵍ ⴰⵍⵉⴱⵙ ⴰⵔⵔⵖⴰ ⵓⴱⵙⵜ, ⵍⴱ ⵔⵙ ⵜⵙⵏⵜⵔⵜⵏ ⴱⵜⵏ ⵔⵔⴰⵖⵜⵓ.

5 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵙⵓⵔⵜ ⵏ ⵜⵙⵏⵜⵔⵜ, ⵏⵜ ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵏⵜⵔⵜ ⵏ ⵜⵙⵏⵜⵔⵜ.

6 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵒⵔⵔⵖⵜⵍⴰ ⵏⵜ ⵍⵍⵓⵙⵜ ⵏⵜ ⵙⵉⵏⵜ ⵙⵏⵜⵔⵜ.

7 ⵔⵙⵓ ⵍⴱ ⵖⴰⵔ ⴰⴱⵔ ⵔⵛⵜⵔ? ⵙⵔ ⵔⵙⵓ ⵖⴰⵔⵊⵍⵓⵔⵔ?

8 ⵔⵙⵍ ⵒⵜⵔⵔⵔⵔ ⵔⵔ ⴱⵜⵙⵓⵙⵔ, ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ; ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ; ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

9 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

10 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

11 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

12 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

13 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

14 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

15 ⵙⵔⵓ ⵍⵍⵉⵣ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

16 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

17 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

18 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

19 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

20 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

21 ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

22 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

23 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

24 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

25 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

26 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

27 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

28 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

29 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

30 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

31 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

32 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

33 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

34 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

35 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

36 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

37 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

38 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

39 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

40 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

41 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

42 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

43 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

44 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

45 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

46 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

47 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

48 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

49 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

50 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

51 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

52 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

53 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

54 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

55 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

56 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

57 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

58 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

59 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

60 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

61 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

62 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

63 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

64 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

65 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

66 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

67 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

68 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

69 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

70 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

71 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

72 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

73 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

74 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

75 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

76 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

77 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

78 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

79 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

80 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

81 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

82 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

83 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

84 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

85 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

86 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

87 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

88 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

89 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

90 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

91 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

92 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

93 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

94 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

95 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

96 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

97 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

98 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

99 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

100 ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ, ⵔⵙⵍ ⵙⵔⵙⵓ ⵔⵙⵏⵜⵔⵜ ⵔⵔⵓⵍ ⵔⵙⵉⵔⵓ.

ⵙⵉⵏⵜ ⵔⵛⵔⵔⵙⵔⵛⵙ ⵙⵜⵔⵛⵙ.

1 ⵔⵔⵙⵏⵜⵔⵜⵍⴰ, ⴷ ⵜⵙⵏⵜⵔⵜⵔⵔⵖⵜ ⵍⵔⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ; ⵔⵛⵔⵜⵍⴰ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ.

2 ⵍⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ; ⵔⵛⵔⵜⵍⴰ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ.

3 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ; ⵔⵛⵔⵜⵍⴰ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ.

4 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ; ⵔⵛⵔⵜⵍⴰ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ.

5 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ; ⵔⵛⵔⵜⵍⴰ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ.

6 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ; ⵔⵛⵔⵜⵍⴰ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ.

7 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ; ⵔⵛⵔⵜⵍⴰ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ.

8 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ; ⵔⵛⵔⵜⵍⴰ ⵙⵜⵔⵛⵙ ⵔⵜⵜⵔⵜⵔⵔⵙⵙ ⴷⵔⵔ.

9 ⵔⵔⵜⵣⵔⵜ

2 ᑭᖅᑯ ᓂᕆᔨᒥᐅᓪᓗᓂᒃ ᑭᖅᑎᓇᖅᑐᒍ ᑲᐱᓂᒃ ᐸᐃᖅᓯᓪᓚᖅᑐᒃ ᓂᕆᔨᒥᐅᓪᓗᓂᒃ ᐃᓕᓴᕐᕕᒃ ᐊᑐᖅᑐᒥᒃ ᑭᓯᐊᓂᖅᑐᒥᒃ.

3 ᐊᖏᔪᓯᖏᑦ ᓂᐅᒃ ᐅ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᖅᓱᒃ; ᑲᓇᐅᓴᖅᑎᑦ ᐱᓕᕆᓂᖅᑐᒥᒃ ᓂᐅᒃ.

4 ᐅᑲᐃᓐᓇ ᐱᓂᑌᖅᓂᒃ ᒪᒥ ᖃᓄᓐᓂ, ᑲᑦ ᐃᓐᓂᒪᓂᕆᔨᒃ ᒪᓕᕆᔨᖃᐃᓐᓇᓂᒃ ᐊᑐᖅᑐᒥᒃ ᒪᓕᐱᖅᑎᑐᓂᒃ; ᓇᓕᓐᓂ ᑭᖅᑯ ᐅᑲᐃᓐᓇ ᓂᐅᒃᑎᓪᓗᒥ ᐃᓐᓇᐅᑉ ᐅᑭᐅᖅᑕᐅᓂᖅ.

5 ᑭᖅᑯ ᑲᓇᖅᑐᑦ ᐅᑎᓂᓯ ᓂᐅᑲᑦᒪᖅᑐᒃ; ᑲᑦ ᑭᓴᔪᑎᖃᓂᒃᑐᒃ ᐅᑎᓂᐃ; ᑲᓇᐅᓴᖅᑭᖅᑯ ᓂᐅᒃᑎᓪᓗᒥ ᐃᓐᓇᐅᑉ ᐅᑭᐅᖅᑕᐅᓂᖅ

5 ⵉⵛⵏⵓⵍ ⵒⵒⵉⵔⵍ, ⴷ ⵃⵓⵏⵜⵏⵒⵔⵚⵖ, ⵜⵒⵃⵔ ⵍⵃ ; ⵏⵏⵔⵍ ⵛ·ⵒⵃ, ⵜⵙⵔ ⵃⵛ ⵃⵛⵃⵛⵏⵓⵛ·.

6 ⵔⵜ· ⵜ·ⵜⵍ ⵛ·ⵛⵓⵛⵜⵒ, ⵔⵚ·ⵚⵏⵚⵍ ⵍⵃ ; ⵣⵉⵛⵏⵍ, ⵙⵔⵛ·ⵍⵔⵏⵣⵉ ⵍⵃ.

7 ⵜⵣⵔⵓⵏⵚⵍ ⵒⵔⵏⵒ ⵣⵛⵣⵍⵜ ⴷⵏⵒⵔ ; ⵍⵉⵔⵍⵣ·, ⵜⵍ ⵛⵔⵓⵚⵏⵛⵍⵣⵍ·, ⵒⵏⵒ ⵒⵔⵏⵒ ⵜⵛⵒⵔⵛ·ⵛ ⵜⵏⵒ ⵣⵉⵔ ⵛⵛⵍ·ⵔⵚ ;

8 ⴷⵗⵛⵛ·ⵜ ⵣⵍⵛⵔⵉ ⵝⵃ: ⵃⵛⵛⵣⵉⵛⵏⵒ, ⵜⵍ ⵏ·ⵏⵒ ⵛⵛⵒⵛ·ⵛ ⵅⵃ·ⵛⵣ ⵅⵏⵒⵔ ⵛⵛⵒⵛⵛ·ⵜ ⵒⵗⵛ·ⵒⵣⵍ·.

9 ⵒⵃⵛⵓⵉⵛⵏⵛ ⴷⵛⵒ ⵍⵃⵉⵉ, ⴷ ⵚⵚⵔⵛⵗ ; ⵛⵃⵉⵓ ⵃⵛⵔⵛⵛ·ⵅⵃⵜ ⵒⵗⵛⵒⵃⵛ ⵛⵛⵍⵜ ⵃⵛⵔⵛⵛ·ⵛ ⵒⵗⵛⵒⵃⵛ ⵅⵗⵛ·ⵛⵣ ⵍⵛⵔ ⵍⵉⵔⵒⵒⵉⵛ.

10 ⵅⵒ ⵛⵛⵍ·ⵍⵛ ⵅⵗⵛⵛⵛⵛⵛ·ⵛ ⵒⵒⵛⵛⵛⵛⵛ·ⵛ ⵛⵛⵍⵜ ⵛⵛⵍ·ⵛⵣ

5 ᒥᑕ·ᓂᒍ ᐊᓇ ᑲᓂᓗᖏᓚᓄ′ ᑕᑭᓴᒪᓂᑐᑕᐊᑕ·
ᖃᑦᓯ; ᑲᑫᐅᐸᒍᑐᕈᐊ·′ ᑲᑎᐅᓇᖏᑦᖃᓄᓂ′ ᑕᑭᓴ-
ᒪᓂᑐᒪ:

6 ᑲᑭᖏᑕᓯᓕ′ ᑭᖏᑭᓂ ᒥᓇ ᐊᑦᑭ, ᑭᖏᑲᒥ, ᒥᓇ
ᑲᖏᓄᐤ ᑕᐊᑦ ᑲᐊᑦᓴ′; ᑲᑲᓇᑕ·ᓂᖏᑦᓯ ᒡᐯ·Δ·ᔅ
ᑲᑭᖃ:

7 ᑲᔅᑕᒪᐊ·′ ᑕᓇᓯᑕ·Δ·ᔅ ᑲᑭᑎᒪᖏᒥᑦᖏ′;
ᑲᐊᓴᒪ′ ᑲᓇᖏᑌᖏᑕᓂ′. ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′ ᐊᑦᓯᑕ·ᐤ
ᑲᑭᐸᖏᒥᑦᖏ′.

8 ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′ ᐊ·ᐱᖏᐤ ᐁᑲ ᑲᐊ·ᐱᓂ′;
ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′ ᐸᓯᓇᓂᐤ ᑲᐸᖏᓯᓂᓂ′; ᑲᑎᐅ-
ᓂᖏᑭ′ ᓴᑭᖏᐤ ᑲ·ᓴᒃᑦ ᐁᒡᑎᓯᓂ′:

9 ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′ ᒪᓇᑕᐤ ᒪᓂᑌᐊ·; ᐃ·ᑭᖏᐤ
ᑕᑭᐊ·ᑎᑯᓄ ᒥᓇ ᓯᑲᐊ·, ᒪᑲ ᑕᒣᒃᓇᓂᐤ ᑕᒪᑦᑎᑯᓄ
ᑫ·ᑕᐱᐁ·ᐸᖏᐊᑦ.

10 ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′ ᑲᑦ ᖏᖏᑕᑭᒪᓇᓂᐤ ᑲᑭᑫ, ᑭᑭᓴ-
ᒪᓂᑐᑦ ᑕᑎ, ᑕ ᓴᓴ, ᐃᓕᓀᓯ ᑫᐊᑲᓂᒣᑫᐱᒪᑎᓀᓯ.
ᒪᒥᖏᒥᓯ ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′.

ᓇᑲᒍ ᒥᑦᑐᑎᑕᓇᐤ ᓂᒣᑕᓇᐤ ᑌᐸᑦᓂᓴᑦ.

1 ᒪᒥᖏᒥᓯ ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′: ᑭᑫᒪ ᒥᐃ·ᓀᑦ ᑲᑦ
ᒪᒥᖏᒥᖏ′ ᑭᑭᓴᒪᓂᑐᑕᐤ; ᑭᑫᒪ ᓇᐅᓂᖏᑦᒋᓄᑦ;
ᒥᓇ ᒪᒥᖏᒥᐅ·Δ·ᔅ ᒥᐊᓂᒥᑦᖏᐊᑦ.

2 ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′ ᑕᓀᑦᓯ ᑫᑦᒋᓴᑦᐊᑦ; ᒪᒍᐃ·
ᒪᐃ·ᑭᖏᑎᐤ ᑲᐃ·ᓴᐃ·ᐅ·ᐱᐅᓂᖏᑦ′ ᐃᑦᑦᐅᐃᑦᐊᐃ.

3 ᓇᓱᒋᐃ·ᖏᐤ ᑲᐱᐃᑌᖏᐅᑦ′; ᒥᓇ ᐊᐃᐱᑌᐤ
ᑕᒪᒡᑭᑕᐃ·ᓂᓇᓄ*.

4 ᐃ·ᖏᑦᓯ ᐅᖏᑦᓇᓂ′ ᐊᑲᖏᑌᓴ; ᐅᓇᓂᖏᒋᓇᓂ′ ᐃᓀ
ᓇᑐᒣ°.

5 ᑭᖏᒋᓴᐃ·° ᑭᑎᐱᓂᖏᑭᓇ°, ᒥᓇ ᑭᖏᑦ ᑲᑦᑭᖏ-
ᐅᐃ·ᓀᑦ; ᑕᓀᓇᑐᒪᒍᐃ·› ᑭᖏᒋᓴᐃ·ᓂᓇ°.

6 ᑲᑎᐱᓂᖏᑭ′ ᑕᖏᐱᓄ° ᑲᓇᖏᑎᓀᓇᓇ′; ᒍᑦ-
ᓯᓄᒥᑦ ᐃᓀ ᓄᖏᐅᑕ·ᓯᐅᐅ·ᓂᓇ ᑕᒪᒡᑎᓂᓴ.

7 ᓂᑲᒍᑦᓯ ᑲᑎᐱᓂᖏᑭ′ ᓇᓱᓀᑯᒍᐃ·ᓂᓯ;
ᓂᑲᒍᑦᒋᓯ ᑲᑎ ᒪᒥᖏᒥᑦᑐᑦ ᑫᑐᖏᓂᓯ ᑭᑭᓴᒪᓂᑐ-
ᒥᓇ°:

8 ᑲᐊᑲᑫᓇᖏᐤ ᑭᓄᑫ· ᐊ·ᓀᑯ ᑕᖏᓀ, ᑲᑭᒍ-
ᐊ·ᓂᖏᒋ′ ᐊᑦᑭᓴ, ᑲᓂᖏᒋᐃ·ᑭᖏᒋ′ ᒪᓀᑯᓄᓴ ᒋᖏᓀ-
ᐊ·ᑭᓴ.

9 ᒥᔅᓀ° ᐱᓀᑦᑯᐊ· ᑕᒥᑕᐃ·ᓂᓇᓄ°, ᒥᓇ ᐃᖏᐊ-
ᓄᓄᓇ ᑲᐯᖏᒪᓂᑐᓄᓇ′.

10 ᓇᒪᒃᑕᐊ·ᓀᑦ ᑕᒪᓀᑲᐃ·ᓄᐃ·ᓂᓇᓄ° ᒥᑦᑎᑎᒪ·;
ᓇᒪᐃ·ᓴ ᓴᐱᓇᖏᒋᑦ ᑕᑦᑲᑎᓇᐊᑕ·
ᑲᓄᓇᓂᐊᑦ.

11 ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′ ᒥᑕ·ᓇᑐᐤ ᑲᑲᓀᑦᓂᑕᓇᒥᖏ′,
ᐊᓂᐃ ᑲ ᐊᑦᑐᓇᒪᓇ′ ᑕᑭᓴᐃ·ᑎᓄᐃ·ᓂᓯ*.

12 ᒪᒥᖏᒥᑦ ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′, ᑕ ᓀᑲᓴᑦᐊᑦ;
ᒪᒥᖏᒥᑦ ᑭᑭᓴᒪᓂᑐᑦ, ᑕ ᓴᓴ.

13 ᑭᑫᒪ ᑭᖏᒪᑐᐃ·ᓄᐃ·ᑐᑎᖏᑎᑎᑯᓂ; ᑭᓴᑕ·ᓇᑐᐤ ᑭᑕᐊᐃ·ᓄᓄᓇ.

14 ᑕᓀᓯᓂ ᑲᖏᑐᐃ·ᓄᐃ·ᑐ ᑭᑎᖏᓯᓂᓯ*, ᒥᓇ
ᑭᓴᑲᑭᓇᖏᒪᒪ ᑲᒪᐊ·ᑕ ᒥᓇᓯᐊᓄᓇ′ ᐸᖏᐊ·ᓄᓂᒥᓇ.

15 ᐯᐃᓄᓴᐊᑦ ᑕᑫᑭᓇᒍᑕ·Δ·› ᐊᑦᑭᓯ; ᑕᑎ-
ᑕ·Δ·› ᓇᑦᐱᑯ ᑭᓄᖏᐸᖏᒪᐊᑕ·ᓇᓂᐤ.

16 ᒣᑭᐤ ᑯᓇ ᒪᐱᑦᑯᒪᐊᑕ·, ᓄᖏᑎᓴᐊᑦ
ᐊ·ᐸᑎᓀ ᒪᐱᑦᑯᒪᐊᑕ·.

17 ᐊ·ᖏᐃ·ᑎᓴᖏᐤ·° ᑕᒪᓀᑲᐃ·ᑭᓇᒪᐊᑕ·ᓇᓂᐤ
ᑕᑎᖏᓀ′; ᐊᑕ·ᓇ ᑫᑭᖏ ᑕᖏᑎᑦᑕᐃ·ᑲᐸᒪᐊᑕ·′
ᑕᑭᓄᓇᑕᓂᐤ ᑭ

18 ᓄᐯ·ᓴᓴᖏᐊᑦ ᑕᑎᑕ·Δ·›, ᐁᖏᑎᖏᓴᓯ* ᒪᓀ;
ᐃᑎᓂᖏᒋᐤ ᐅᑯᓄ ᓂᐱ ᐱᒥᑕᐊ·›.

19 ᑭᖏᐃ·ᐸᖏᒋᖏᐤ ᑕᑎᑕ·Δ·› ᑫᑲᑦ, ᑕᑎᓄᖏᖏ-
ᒋ·Δ·ᓇ ᒥᓇ ᑕᓇᓄᐃ·ᓄᑕ·Δ·ᓇ ᐃᐤᐅᐃᑦᐊᐃ.

20 ᓇᒪᐃ·ᔅ ᐅᑯᓄ ᑭᖏᑐᒍᐅᐤ ᐱᑐᓴᓀᓂᒪᓴ
ᐊᑦᓯᓯᓂᐊ·; ᒥᓇ ᑕᓇᓄᐃ·ᓄᐅ·Δ·ᓇ ᓇᒪᐃ·ᔅ
ᑭᖏᑦᑯᐸᖏᒪᓄᐊᑕᐊ·. ᒪᒥᖏᒥᓯ ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′.

ᓇᑲᒍ ᒥᑦᑐᑎᑕᓇᐤ ᓂᒣᑕᓇᐤ ᑌᐸᑦᓂᓴᑦ.

1 ᒪᒥᖏᒥᓯ ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′. ᒪᒥᖏᒥᓯ ᑲᑎᐅ-
ᓂᖏᑭ′ ᑭᓄᓇᖏᓯ ᐅᖏᑭ; ᒪᒥᖏᒥᓯ ᐃᑦᑦᐅᐃᑦᐊᐃ.

2 ᒪᒥᖏᒥᓯ, ᑲᖏᐸᐤ ᑕᑌᑦᓄᓴᐃᒪᓇ; ᒪᒥᖏᒥᓯ,
ᑲᖏᐸᐤ ᑭᐸᑕ·ᐤ ᑕᑭᖏᓀᓇᒪᓇ.

3 ᒪᒥᖏᒥᓯ, ᑭᐸ ᑭᓄᓇᐃ· ᐊᓄᑦ ᒥᓇ ᑎᐱᓇᑲᐃ·
ᐊᓄᑦ; ᒪᒥᖏᒥᓯ ᑲᖏᐸᐤ ᑭᐸᑕ·ᐤ ᑲᑕ·ᓄᓄᓇ
ᐊᑲᖏᖏᓄᓇ.

4 ᒪᒥᖏᒥᓯ, ᑭᐸᑕ·ᐤ ᑭᓄᓇᑎᑦ, ᒥᓇ ᑭᐸᑕ·ᐤ
ᓂᐱᐅ ᑲᑕᓄᓄᑕᓴᐃ·ᓇᑲᒣᑦ ᑭᓄᖏ.

5 ᑭᐸᑦ ᑲᑦ ᒪᒥᖏᒥᑕᒪᑦ ᑕᐃ·ᓀᓇᐃ·› ᑲᑎᐅ-
ᓂᖏᑭ′; ᑫᑲᒪ ᑭᓄᖏᖏᑫᒍᒪ, ᐅᑯᓄ ᑭᖏᑕᖏᖏᑕᑕ·›.

6 ᑭᖏᒪᑲᑕ·ᓂᒋᐤ ᒪᒃ ᑲᑭᑫ ᒥᓇ ᑲᑭᑫ; ᑭᖏ-
ᑕᓇᓄᐃ·ᓂᐤ ᐅᑯᓄ ᑲᑭᑫᓄᓇ.

7 ᒪᒥᖏᒥᓯ ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′ ᑲᑦᑭᓴ ᑕᖏᓂ, ᑭᐸᑕ·ᐤ
ᒍᐅ·ᑲᓀᓂᓴᓴᓄ, ᒥᓇ ᑎᒋᑦᐤ:

8 ᐃᑦᐊᑕᐤ, ᒥᓇ ᓴᓴᑲ; ᑯᓇ, ᒥᓇ ᐸᑎᐊᑕ·;
ᑭᑎᓂ ᑎᐱᓇᑕᖏᖏᑕᒪᓇᑲᒪᓂ ᑕᑎᑕ·Δ·›:

9 ᐊ·ᑦᓴ, ᒥᓇ ᑲᖏᐸᐤ ᒍᖏᑎᓀᐊᑕ·; ᑲᒋᓂ-
ᓯᐃ·ᐤ ᒥᑎᑎᑲ·, ᒥᓇ ᑲᖏᐸᐤ ᒪᓯᑭᑎᖏ-
ᑎᑲ·ᓄ:

10 ᐱᓯᑭᐊᑕ·, ᒥᓇ ᑲᖏᐸᐤ ᐊᐊ·ᖏᓀᓄ;
ᑲᐸᓯᒋᓯᒍᑎᑦ, ᒥᓇ ᐱᓴᓯᓴ ᑲᐸᓯᒋᖏᓀᓄ:

11 ᑭᖏᑕᐅᑭᒪ·› ᐊᑦᑭᓴ, ᒥᓇ ᑲᖏᐸᐤ ᐊᓴᓯ-
ᓂᓂᐊ·›; ᑭᖏᑕᐅᑭᓯᓴ, ᒥᓇ ᑲᖏᐸᐤ ᑕᓇᓯᑦ-
ᐃ·ᓂᓂᐊ·› ᐊᑦᑭᓴ.

12 ᒪᒪᐤ ᑕᑦᑭᓂᑭᐊ·›, ᒥᓇ ᑕᑦᑭᓂᑭᑫᐊ·›;
ᑭᓴᓂᓂᐊ·›, ᒥᓇ ᐊᐃ·ᓯᓴ:

13 ᑭᐸᑦ ᑲᑦ ᒪᒥᖏᒥᑕᒪᑦ ᑕᐃ·ᓀᓇᐃ·› ᑲᑎᐅ-
ᓂᖏᑭ′; ᑫᑲᒪ ᑕᐃ·ᓀᓇᐃ·› ᐱᓂ ᑭᖏᒪᐊᑕ·ᓂᓯ°;
ᑕᐱᓯᑫᓇᖏᒋᓂᓯᐃ·› ᐊᓂᓯᐃ·ᑭᑦᑐᒪᒍᒪᓴ ᐊᑦᑭᓴ ᒥᓇ
ᑭᖏᑦᑯᐸᖏᒪᓄᐊᑕᐊ·.

14 ᐃ·ᑦᑕ ᐃᑦᐯᓇᖏᒋᓂᓯ ᑕᑌᑦᑲᓇᓇᓯ ᑕᑕ-
ᓇᓇᓇᒪ, ᑕᒪᒥᖏᒥᐊᑕ·ᓂᓇᓄ° ᑲᖏᐸᐤ ᑕᑲᓇᓇ-
ᑎᑦᒪ; ᐊᓂᐃ ᑕᑎ ᐃᑦᐯᓇᖏᒋᓂᓯ ᑕᔅᐃᐊᑕ·ᓯᑦᓴ,
ᐊᓇᓯᑫᓇᖏᒋᓂᓯᐃ·› ᐊᓇᓂᐃ·ᑭᑦᑐᒪᒍᒪᓴ ᐊᑦᑭᓴ ᒥᓇ
ᑭᖏᑦᑯᐸᖏᒪᓄᐊᑕᐊ·. ᒪᒥᖏᒥᓯ ᑲᑎᐅᓂᖏᑭ′.

ᓇᑲᒧ ᒥᐦᐣᑎᒥᓇᓂ ᑫᑲ᙮ ᓂᐦᓇᓄᒥᓇᓂ.

1 ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫ᙮. ᓂᑲᒧᐧᒋᓰ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫ᙮ ᐅᐢᑫ ᓇᑲᒧ, ᑭᓇ ᐅᒪᒥᐦᑎᒥᔨᐃᓐᓕ ᐅᒪᔨᐃᓐᓂᐢᐃᐣᓕᓐᓂᐢ ᐅᑲᑎᑎᓐᐃᐣᓕᓐᓂᐢ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ.

2 ᑭᐢᒋ ᐃᐢᕐᐅᐃᐧᐩ ᑲᑕ ᒥᔨᐃᓐᑌᐤ ᑲᑭᐦᐢᐅᒥᓐᐃᔨ᙮; ᑭᐢᒋ ᓴᐢᒉ ᐅᒋᐃᓐᔨᒥᓴ ᑲᑕ ᒥᐢᐅᒋᐃᓐᑌᐃᓐᒋ ᐅᑭᐦᑎᐅᒪᒥᐃᓐᐃᓐ.

3 ᑭᐢᒋ ᑲᑕ ᒪᒥᐦᑎᑕᒣᐃᓐᒋ ᐅᐃᓐᐦᐊᐃᓐᒋ ᐅᒥᐃᓐᓂᐧᐩ; ᑭᐢᒋ ᓂᑲᒪᐃᓐᒋ ᑲᑕ ᒪᒥᐦᑎᒪᒧᐁᓐᐃᓐᓇ ᐳᒋᒥᑲᓂᐧᐩ ᒋᓇ ᑭᐳᐦᑎᑲᓂᐧᐩ.

4 ᒥᑫᒪ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫ᙮ ᒥᐁᐧᔨᒣᐤ ᐅᒋᔨᒧᐢᑲᒪᒪ; ᑲᑕ ᒥᐦᐣᐁᐤ ᑲᑲᓂᑲᑎᓂᒧᐢ ᐱᒪᒥᐃᐁᐃᓐᐃᓐᒋ ᐅᐦᑎᒥ.

5 ᑭᐢᒋ ᐅᑲᓇᑎᐣᒋ ᑲᑕ ᒥᐢᑲᐃᓐᒥᒪᒋ ᒪᒪᐢᒋᐃᓐᒧᐧᐩ: ᑭᐢᒋ ᓂᐦᑭ ᑲᑕ ᓇᑲᒧᐃᓐᒋ ᐅᔨᐯᐃᓐᓂᐧᐩᒋᐃᓐᐧᐩ.

6 ᑭᐢᒋ ᐅᑭᐦᑎ ᒪᒥᐦᑎᒥᓇᐃᓐᒋ ᑭᔨᒪᔨᔭ ᑲᑕ ᐊᐢᒉᐧᐩ ᐅᔭᔨᐃᓐᐧᐩ, ᑭᓇ ᐁᐦᓴᔨᐱᑌᐃᓐᒋ ᐅᑭᐦᑎᑭᓂᐧᐩ.

7 ᑲᑕ ᐃᐯᐦᐃᓂᐧ ᐁᑲ ᑲᐃᔨᐢᒉᒥᐃᓐᐧᐩ, ᑭᓇ ᐃᐢᓂᒪᐃᓐᒋ ᐊᐢᒉᐧᐩᐃᓐᐃᓐᒋ ᐊᐢᒉᐢᐅᐃᓐᐃᓐᒋ; ᑭᓇ ᐁᐦᓴᔨᐱᑌᐃᓐᒋ ᐅᒪᔨᐃᓐᓂᐢᐃᐣᓕᓐᓂᐢ ᐅᑲᑎᑎᓐᐃᐣᓕᓐᓂᐢ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ.

8 ᑭᐢ ᒪᒥᐦᑎᐱᐦᐱᑲᐃᓐᒋ ᐅᑭᐦᑎᑭᒪᒥᒪᐢᒉᐃᓐᒋ, ᑭᓇ ᐅᑭᒪᒪᒥᒪᐢᒉᐃᓐᒋ ᑕᐦᐃᓐᒋᐃᓐᒋ ᐊᐢᒉᐢᐅᐃᓐᐃᓐᒋ ᐊᐢᒉᐧᐩᐃᓐᐃᓐᒋ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ.

9 ᑲᑕ ᐊᐢᒉᐃᓐᒋᐃᓐᐧᐩ ᐅᓇᔨᐃᓐᔨᐯᐃᓐᒋ ᑲᒪᔨᓇᓂᐧᐩ; ᐅᒪ ᐅᑭᒪᐢᐅᒉᔨᐃᓐᒋ ᐊᐢᒉᐢᐅᐃᓐᐃᓐᒋ ᑲᑲᑎᓐᓂᓰ. ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫ᙮.

ᓇᑲᒧ ᒥᐦᐣᑎᒥᓇᓂ ᑫᑲ᙮ ᓂᐦᓇᓄᒥᓇᓂ.

1 ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫ᙮. ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑭᓴᓂᐧᐩ ᐅᑲᓇᑎᐣᒋᒥᓂᐢ; ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑭᔨᔨᐃᓐᐧᐩ ᐅᑲᑎᑎᓐᐃᐣᓕᓐᓂᐢ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ.

2 ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫᐃᓐᓇ ᐅᐦᑎᒥ; ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑲᐃᔨ ᒥᐦᐣᐁᐤᐦᑲᐃᓐᐧᐩ; ᑲᑲᑎᓐᓂᓰ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ.

3 ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑲᑕ ᐯᐦᒉᓰ ᐱᐱᑲᐧᐩ; ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᓇᑲᒧᐃᓐᒋ ᑲᑕ ᒥᐦᐣᐁᐤᐦᑲᐃᓐᐧᐩ ᐅᑭᐦᑎ.

4 ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᐳᐃᓐᒥᑲᓂᐧᐩ ᑭᓇ ᐅᒥᐃᓐᐧᐩᒋᐃᓐᐧᐩ; ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᐳᐃᐅᐦᐃᐱᐃᓐᐧᐩᐃᓐᐧᐩ ᑭᓇ ᐳᐃᐅᐦᐃᐱᐃᓐᐧᐩᐃᓐᐧᐩ.

5 ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᐳᐃᐅᐦᐃᐱᐃᓐᐧᐩ; ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᐳᐢᑭ ᐳᐃᐅᐦᐃᐱᐃᓐᐧᐩᐃᓐᐧᐩ.

6 ᑭᐢᒋ ᑲᐢᑭᐧᐩ ᑫᑲ: ᑲᐦᐊᓭᒪᑲᐧᐩ ᑲᑕ ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫ᙮. ᒪᒥᐦᑎᒥᓰ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫ᙮.

ᐊᑭᒪᐧᒋᔨᐃᓐᓇ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᒧ ᓂᐧᑦᑦ.

1 ᐅᐸᑭᒪᐃᓐᓇ ᓴᐢᐅᒪᐢ ᑌᐱᐢ, ᐃᐧᐢᕐᐅᐃᐧᐩ ᑭᐢᐁᑭᐅᒪᐢᒉᓂᐧᐩ;

2 ᑭᑭ ᑭᐧᑫᐢᐦᑎᒥᐧᐩ ᓂᐧᐃᓐᐦᑲᐃᓐᒧ ᑭᓇ ᑭᐧᑭᓇᒣᐢᒋᐃᓐᐧᐩ; ᑭᑭ ᓂᔨᐯᐃᓐᐅᐢᐦᑎᒥᐧᐩ ᓂᔨᐢᑎᒧᐸᐃᓐᐃᓐ ᐃᑌᐃᓐᐃᓐᓇ;

3 ᑭᑭ ᐅᑎᓇᒥᐧᐩ ᓂᐧᐃᓐᐦᑲᐃᓐᒧ ᑭᓇ ᑭᐧᑭᓇᒣᐢᒋᐃᓐᐧᐩ, ᑲᐢᑭᐧᐩᐃᓐᐧᐩ ᑭᓇ ᑲᐅᔨᐃᓐᔨᐯᐃᓐᒋ, ᑭᓇ ᒥᐦᐣᐁᐤᐦᑲᐃᓐᒋ ᑲᑕ ᐅᑎᒪᒧᐁᓐᐃᓐᓇ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ.

4 ᑭᑭ ᑭᐢᓇᑭᐧᐩ ᑲᑫᐢᒉᐯᐃᓐᒋᒥᓇᐃᓐᒋ ᑲᐅᐢᒉᐢᑭᑭᐧᐩ ᑭᐢᐁᑭᐅᒪᐢᒉᓂᐧᐩ ᑭᓇ ᓂᐧᐃᓐᐦᑲᐃᓐᒧᐢᐅᒪᐢᒉᐃᓐᒋ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ.

5 ᓂᐧᐃᓐᐦᑲᐃᓐᐅᐢᑭᐧᐩ ᑲᑕ ᐯᐢᒉᓰ, ᑭᓇ ᑲᑕ ᓇᑲᒧᐢᐃᐣᓕᓐᓂᐢ ᐢᑭᐧᐩᐃᓐᐧᐩ ᑲᑲᑎᓐᓂᓰ; ᑭᓇ ᐅᐧᐢᐯᐃᓐᒋᒥᓇᐃᓐᒋ ᐊᐢᒉᐢᐅᐃᓐᐃᓐᒋ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ:

6 ᑭᑭ ᓂᐧᐢᐯᐃᓐᒋᒥᐧᐩ ᐊᑭᒪᐃᓐᒋ, ᑭᓇ ᐃᐧᐢᕐᐅᐃᐧᐩ ᑭᐢᐁᑭᐅᒪᐢᒉᓂᐧᐩ ᑲᑕ ᐅᑭᐦᑎᐅᒪᒥᐃᓐᐃᓐᒋ ᐅᑲᑲᑎᓐᓂᓰ.

7 ¶ ᐅ ᑲᐦᐢᐸᐅᐦᐃᐧᐩᐊᐢᒉᐃᓐᒋ ᑲᑎᐯᓄᐦᐢᑫ᙮ ᐅᑎᒥᐢᐸᐅᐦᐃᐧᐩ

13 ᑭᖏᑦᑫᓇᐧ ᖃᐟᑭᓂᐧ ᖃᒥᐊᓂᓗᒍ· ᓂᕆᑐᐃᓐᓇᐧ ᑭᓴᓚᒪᓂᐧ ᑭᐊᓐᓂᐧ ᑭᓐᓄᐃᓐᓇᐧ ᑭᓐᓄᐃᓐᓇᐧ ᑭᓐᓄᐃᓐᓇ

ᒪᓂᓇᒪᓕᒃ ᓂᐢ.

1 ᓂᓀᖅ, ᐅᖃᐃᓐᓴ ᐊ·ᓂᑭᑭᓄᓀ ᓂᑎᕆᓀᐅ·ᐃᓐᓵ; ᒪᓕ ᑭᐱᑦ ᑭᑌᐢ ᖃᓕ ᐅᓇᐅᑦᓴᐢᑕᒧᒪᓕᒃ ᓂᖃᕐᑭᑭᒪ-ᒧᐅ·ᐃᓐᓇ:

2 ᑎᕈᒪ ᐅᐢᑭᓇ·ᑭ ᑲᓀᖃᐊ·, ᒪᓇ ᑭᓂᐢ ᐱᒪᑎ-ᓀᐃᓐ·, ᒪᓇ ᑭᐱᒧᐃᓐᓀᐃᓐ·ᓄ ᑭᖃᑦᓴᖃᓕᖓ.

3 ᑭᐱᑦ ᐅᖃᐃᓐᓴ ᑭᓴᐊ·ᑎᓀᐃᓐ· ᒪᓇ ᒡᐯ·ᐃᓐ· ᑭᖃᓇᖃᓂᓐᒋᐢ; ᑕᐢᒋᐱᒪ ᑭᖃᓐᓴᑦ; ᒪᓀᓇᐢᑐ ᑭᑌᐢᐱᐃᓐᓵ:

4 ᐅᓀᓀ ᑭᖃᒥᓀᐢ ᒥᐊ·ᐸᒧᐃᓐᓀᐃᓐ· ᒪᓇ ᒥᓂᓀᑦᓀᐃᓐ·, ᐅᑦᑕᒥᒪᐱᓀ ᒪᓇ ᐊᐅᓀᓀᓂᓂᓂᓂ·:

5 ¶ ᒪᒥᓀᐃᓐᑦ ᑲᑎᐱᓀᓄᓀᐢ ᒪᓇ ᐊᐅᓀᓀᓂᓂᓂᓂ·:

6 ᒥᓀᐅ· ᑭᑎᓀᑎᓀᐃᓐᓂᐢ ᐃᓀᑭᓀᓂᐢ, ᐅᓀᓀ ᖃᑦ ᐅᓇᑦᑕᐢ ᑭᒧᑦᖃᓇᐊ·.

7 ¶ ᐅᖃᐃᓐᓴ ᓂᓂᓀᖃ ᑎᐱᓴᐅ· ᑭᐢᑭᓀᓀᐢ; ᖃᓀᐢᓂᓂᓂᐢ ᖃᑎᐱᓀᓀᑎᓀᓀ, ᓇᖃᑦ ᒪᓕ ᒪᒧᐃᓐᓇ·.

8 ᖃᑦ ᐱᒪᑎᓀᓂᖃᐢ ᑭᐱᐢᑭᑑᒥ, ᒪᓇ ᐱᒥ ᑭᐢᖃᓂᐢ.

9 ᑭᑌᓂᐢ ᖃᑎᐱᓀᓀᑎᓀᓀ ᒥᓀᐅ· ᑭᐅ·ᓀᑎᓀ-ᐃᓐᓂᐢ, ᒪᓇ ᖃᓂᐢᒥᒥᓀᑭ ᖃᐅ"ᐃᓐ; ᐅᐱᓂᐢ ᐅᑦᑭᓀᓀᐢ ᖃᑦᓴᓇ·.

10 ᐅᓀᓀ ᑭᑦᓀᓀᓂᖃᒃ· ᖃᑦ ᐱᖃᑭᑭᓂᐊ·, ᒪᓇ ᑭᒪᒃ·"ᐃᖃᓇ ᖃᑦ ᑭᐢᑭᓀᓀᐃᓐ· ; ᐅᐅ, ᖃ

11 ¶ ᓂᓀᖅ, ᐅᖃᐃᓐᓴ ᒪᓐᓀᐢᑦ ᐅᑦᑦᐱᖃᑌᐅ-ᐅᐢᐃᓐᐢ ᖃᑎᐱᓀᓀᑎᓀᓀ; ᐅᖃᐃᓐᓴ ᒪᓇ ᑭᖃᐊᐢᓀ-ᓀᓀᐃᓀᓀ ᐅᒪᒥᓀᑎᐱᐅᐅᐢᐃᓐᐢ:

12 ᑎᕈᒪ ᐊᐃᓐᓴ ᖃᑎᐱᓀᓀᑎᓀᓀ ᐅᐱᑭᓀᓀᐊᐢ ᒪᒥ-ᓀᓀᐅᐢ; ᑕᐱᓀᓀᒥ ᐅᓀᓀᐊᓂᒪᐢ ᖃᐅᓀᓀᐊᐢ ᖃᖃᓀᓀᐢ ᐅᓀᓀᐊᐢ ᐅᒪᒥᓀᑎᐱᐅᐅᐢᐃᓐᐢ:

13 ¶ ᒥᐅ·ᓀᒪ ᐊᓀᓀᓀᓂᓂ ᖃᒥᓀᖃᐢ ᓂᓂᓀᖃ-ᖃᐃᓐᐢ, ᒪᓇ ᐊᓀᓀᓀᓂᓂ ᖃᐅᓀᖃᐢ ᓂᓀᓀᓀᓀᐢ:

14 ᑎᕈᒪ ᐅᓀᐊᑦᐃᓐᓂᐃᓐᐢ ᐅᐅᓀ ᓀᐊᐢᒥ ᒥᐊᐢᓀᐢ ᐃᓀᓀᐢᐃᓐᐢ ᐊᑦᓀᐢᒥ ᐃᓀᓀᐢᐃᓐᐢ ᐊᑦᓀᐢᒥ ᐅᓀᓀᐊᐢ ᐅᓀᓀᐢᐃᓐᐢ

8 ᑭᑌᔨᐟ, ᐅᐟᓯ ᑭᖏᑭᑲᑎᐃᐢ ; ᑭᖁᐯᓯᐃᐧᐣ ᐅᑭᒪᐃᐧᐃᐧᓂᓵ, ᑭᐢᓕᐣ ᐊᒡᒥᓯᐃᐧᓂᓵ ᐅᑎᓇᒪ.

9 ᑲᓪ ᐸᑭᑎᓵᐟ ᑭᑎᖅᓂᓵ ᐊᐧᐅᐧᓯᐅᐃᐧ ᓂᓯ"-ᖃᒪᐊᐃᐧᓭ ; ᒪᒪ"ᒋᐟᓯᐃᐧ ᐊᐧᓭᐣ ᑭᖁᐸᑭᑎ-ᓇᒪᐢ.

10 ᓇᓭ"ᑦ, ᐅ ᓂᐟᔪ, ᑭᓇ ᐅᑎᓇ ᓂᑎᑌᐃᐧᓇ ; ᐅᐟᓯ ᑲᑦ ᒥ"ᓭᓭ ᐱᐳᓂᐟ ᑭᐱᒪᑎᓯᐃᐧᓭ.

11 ᑭᑫ"ᑭᓯᓄ"ᐊᒪᑎᓴ ᐅᑦᑌᐢ ᓂᔨ·"ᖃᐃᐧᓭ ; ᑭᑫ"ᐱᒧᐦᑌᐃᐧ ᖃᐢᑎᐃᐧᓇ ᓇᒪᐃᐧᓵ ᑲᑦᑲᓇᐃᐧᓭ.

12 ᐃᑦᐱ ᐱᒧ"ᑌᓂᓂ, ᐞᑕᐊᐅᐃᐧᓇ ᓇᒪᐃᐧᓵ ᑲᑦ ᓴᖁᐊᐃᐧᓭ ; ᑭᓇ ᐃᑦᐱ ᐱᒥᔨ"ᑕᓴᓂ, ᓇᒪᐃᐧᓵ ᑭᑎᑦᑭᐃᐧᓭ.

13 ᒪᖏᐃᐧᓭ ᒥᑎᒥᓇ ᑭᑭᓄᓴ"ᐊᒪᑐᐃᐧᓭ ; ᐅᖁ-ᐃᐧᓵ ᐸᑭᑎᓇ ; ᖃᓇᐅᐧᓂᑕ ; ᑲᑫᒪ ᐅᐅᑯ ᑭᐱ-ᒪᑎᓯᐃᐧᓭ.

14 ¶ ᐅᖁᐃᐧᓵ ᐱᐣᑫ ᐅᑐᖁᓇᐊᐃᐧᓵ× ᐅᒪᓰ-ᑎᓴᑦ, ᒥᓇ ᐅᖁᐃᐧᓵ ᐱᒧ"ᑌ ᐅᑐᖁᓇᐊᐃᐧᓵ° ᒪᑭ ᐊᐅᓯᐅᓂᐊᐃᐧᓭ.

15 ᑕᓯᓯᑦ, ᐅᖁᐃᐧᓵ ᑭᑭ ᐱᒧ"ᑌ, ᓇᖁᑕ, ᒥᓇ ᒪᑲᑦᖁ.

16 ᑲᑫᒪ ᓇᒪᐃᐧᓵ ᓂᑕᐊᐃᐧᓴ, ᕕᑎᒪ ᐱᐟ ᖁ ᐊᐃᐧᓂᐃᑎᑎᐃᐧᓭ ; ᒥᓇ ᐅᓂᕕᐃᐧᓂᑕᐃᐧᓵ° ᐅᑎᓇᒪᐢᓴ, ᕕᑎᒪ ᐊᑎᑎᐟ ᖁ"ᓂᑭᑎᓂᐊᐃᐧᓴ"ᐊᐃᐧᓭ.

17 ᑲᑫᒪ ᒧᐅᐧᐊᐃᐧᓴ ᐅᐅ ᒪᒥᐅᑦᐯᐃᐧᐱᐅᐃᐧᓂ ᑕᓪᓄᐃᐧᓴᐃᐧᓵ° ᐊᐅᓯᐃᐧᓵ ᐊᐃᐧᓂᑎᐃᐧᓭ ᑭᒥᓇᓭ.

18 ᒪᖁ ᐅᑐᖁᓇᐊᐃᐧᓵ° ᐅᖁᐃᐧᖁᑐᑎᓴᐃᐧ ᕕᐱᐣᑫᐃᐧ ᐊᐃᐧᓭᖁ° ᐃᐯᐃᐧᓭᖁᐢ, ᐅᑐᖁᐟ ᐊᐊᐃᐧᑐᖁ ᖁ ᐊᑎ ᑭᖁᐢᑎᑎᐃᐧᓴ, ᐋᓭᐣ ᐯᖁᑕᖁᒥ ᑭᑭᓴᐃᐧᓭ.

19 ᐅᑐᖁᓇᐊᐃᐧᓵ° ᐅᒪᓯᑎᓴᐃᐧ ᕕᐱᐣᑫᐃᐧ ᐊᐃᐧᓂᑎᐣᐱᐣᑐᐃᐧᓵ° ᐃᐯᐃᐧᓭᖁᐢ ; ᓇᒪᐃᐧᓵ ᑭᑫ"ᐱᒧᐦᑌᐃᐧᓭ.

20 ¶ ᓂᐟᔪ, ᐞᖁᒪᐅᖁᑦ ᓂᑎᑌᐃᐧᓇ ; ᓇᓭ"ᑦ ᖁᐃᑌᐃᐧᓴ.

21 ᐯᖁᐃᐧᓵ ᐸᑭᒪᐃᐧᓭ ; ᖁᓇᐯᐃᐧᓭᖁ ᑭᑦᑕᐃᐧᓂᑌᖁᐢᓭᐃᐧᓭ.

22 ᑲᑫᒪ ᐅᐱᒪᑎᓇᐃᐧᓂᐞᐃᐧ ᐊᓂᑭ ᖁ ᒥᐢᖁᖁᐢᓂᐟ, ᒥᓇ ᐱᒪᑎᓯᐢᖁᖁᐃᐧ ᐅᐃᐧᓵᓴᓇᐃᐧᓭᐢ.

23 ¶ ᖁᓇᐯᐃᐧᓵᐟ ᑭᑌ" ᐊᐅᖁᐃᐧᒥᓇᐃᐧᓂᓵ× ; ᑲᑫᒪ ᐯᐃᐧᓇ ᐅᖁᐃᐧᓇᐟ ᐱᒪᑎᓇᐃᐧᓭ.

24 ᐯᐃᐱᓇ ᖁᓯᐣᐃᐧ ᒥᐣᔪ, ᒥᓇ ᒪᑭ ᒥᐣᔪ ᐞᐃᐧᓂᐟ ᐊᑦᑕᐞ.

25 ᑭᐅᐟ ᖁᐃᐧᓴᑦ ᐃᑕᐱᐢ, ᒥᓇ ᖁᐃᐧᓴᑦ ᐯᑕᓯᑕᒥᐅᐣ ᐃᑕᐱᐢ.

26 ᓇᖁᑕᐯᐃᐧᓵᐟ ᒣᑦᖁᓂᐟ ᑭᐱᑎᓂᐢ, ᒥᓇ ᑭᐅᐟ ᖁ"ᑭᐅᐟ ᕮᑎᓯᐟᑫᐃᐧᓇ ᖁᑕ ᒪᑦᖁᐃᐧᑦᑌᐃᐧᓭ.

27 ᐯᖁᐃᐧᓵ ᑭ"ᑭᓂᑭᐢ ᐃᓯ ᐸᑫ ᐊᐅ" ᓇᒪ"-ᑎᓂᐢ ; ᓇᖁᑕ ᖁ ᒪᒋᓴᐊᐃᐧᓭᐢ.

ᒪᑎᓇᒪᒪᐅ ᓂᒃᓇᐣ.

1 ᓂᐟᔪ, ᐞᖁᒪᐅᖁᑦ ᓂᓂᐸᐃᐧᖁᐃᐧᓭ, ᒥᓇ ᐱᓯ-ᑭᖁᑦ ᓂᐤᓯᐣᑦᒪᐃᐧᓭ :

2 ᖁᑕ ᐸᐱᓪᓴᐅᖁᑦᒪᒪᐅ ᖁᑫᖁᑦᐞᐃᐧᓂᐞᖁᑦᒪᒪᐅ ᐣ, ᒥᓇ ᑭᐅᓂᐢ ᖁᑕ ᖁᓇᐯᐃᐧᓴᐅᖁᑦᒪᒪᐅ ᑭᑫᓴᖁᒪᐃᐧᓭᐃᐧᓯ.

3 ¶ ᑲᑫᒪ ᐅᐅᐣ ᐱᐅᓯ ᐃᑦᑫᐃᐧᐤ ᐸᖁᖏᐃᐧᓴᐤ ᒋᐱᑦᔪᐟ ᒣᐃᐧᒧᖁᑦ ᐞᒋᐟ ᓯᓯᐸᐃᐧᖁᐃᐧᓯ, ᒥᓇ ᐅᐅᐣ ᓇᐞᔪᐟ ᓯᒪᖁᐃᐧᓯ.

4 ᒪᖁ ᐯᖁᐅᓂ ᐃᖁᐟ ᐃᐧᐱᖁᓂᓴᐤ ᒋᐱᑦᔪᐟ ᒧᖁᖁᑦᐤ, ᖁᐱᐤ ᒋᐱᑦᔪᐟ ᖁ ᓂᐱᐧᐱᑦᐱᐃᐧᓭ ᓯᒪᖁᐃᐧᓯ.

5 ᐅᓯᐟ ᐃᐅᖁᒪᖁᓂᐞᐃᐧ ᓂᐳᐃᐧᓂᓵ× ; ᐅᐅᐟᖁᐃᐧᓵᐊᐞᐃᐧ ᖁᑕ ᐅᐱᑎᐃᐧᓭᐃᐧᓭ ᖁᑭᑫ ᐃᑦᔪᐢᓭ.

6 ᐅᖁ ᖁᑕ ᒪᒥᐅᓂᓴᐟᑕᒪᐤ ᐱᒪᑎᓯᐃᐧᓭ ᒣᑦᖁᓇᐤ, ᐅᒣᑦᖁᓇᐃᐧᓭ ᐃᐧᐱᖁᓂᐞᐃᐧᓭ, ᐅᖁ ᖁᑕ ᑭᖁᖏᐃᐧᓴᐤ-ᑕᒪᐟ.

7 ᓇᓭ"ᑕᐃᐧᓴ ᐃᐟᓴ ᒪᖁ ᐊᓄ"ᐢ ᐅᑭᓴᐊᐃᐧᓯ ᐊᐃᐧᓭ-ᓯᓯᑎᓴ, ᒥᓇ ᐅᖁᐃᐧᓴ ᓇᖁᑕᒪᐟ ᐃᑌᐃᐧᓇ ᓂᔨᓂᓵ× ᐅ"ᑭ.

8 ᐃᐧᓭ"ᓴᐤ ᒋᑕᑫᐃᐧᓇᒪᐤ ᑲᒣᑦᖁᓇᓂᐤ, ᒥᓇ ᐅᖁ-ᐃᐧᓴ ᑭᓯᐃᐧᓴ ᐅᑎᑦᖁᐃᐧᓭ"ᑌᒥᐢ ᐅᐃᐧᓭᐃᐧᓭᖁᓂᓵ× ᐃᔨ"ᑌᐃᐧᓭ :

9 ᐅᖁ ᖁᑕ ᒋᐱᑭᐟ ᑯᑭᒪᐅᐞᐃᐧᓂᐞᑯᓯᐃᐧᓭᐟ, ᑯᖁᖁᐢ, ᒥᓇ ᑭᑕᑭᐃᐧᓇᓵ ᐅᖁᑕ"ᖁᐃᐧᓭᐟ :

10 ᐅᖁ ᒪᓂᑌᐃᐧᓴ ᖁᑕ ᑭᑦᔨᐅᑕ"ᑭᐟ ᑭᑐᐃᐧᓭᐃᐧᓭᐟ ; ᒥᓇ ᑭᑕᔨᑫᐃᐧᓇ ᖁᑕ ᐊᐱᐅᑭ ᐃᐧᑭᓵ× ᒪᓂᑌᑭ ;

11 ᐅᑯᓯ ᓇᐟᐃᐧᓭ ᖁᑕ ᒪᔨᔪᐢ, ᐃᑦᐱ ᑭᐃᐧᓂᓴᐤ ᒥᓇ ᑭᐱᐅᑭ ᐃᐧᑭᓵ× ᒪᓂᑌᑭ ;

12 ᐅᑯᓯ ᖁᑕ ᐃᑌᐧᔪᐢ, ᒪᒥᖁ ᖁᑭ"ᐟᖁᖁᐧᓭᒪᐢ ᑭᑦᑭᓄ"ᐊᒪᔨᐃᐧᓭᐟ, ᒥᓇ ᓂᑌ"ᐃ ᖁᑭ"ᐟᑦᐱᒪᔨᒪᐢ ᖁᑫᑫᐧᐃᐧᓭ ;

13 ᐅᖁ ᖁᑭ"ᓇᔪᐟᑕᐊᐃᐧᖁᐧᓵ° ᓂᑭᑦᑭᓄ"ᐊᒪᒪᐢᒪᐢ, ᒥᓇ ᐅᖁ ᖁᑭ"ᐱᓯᑦᑕᐊᐃᐧᑭᐢ ᖁᑭᑦᑭᓄ"ᐊᒪ-ᐃᐧᑭᐢ ;

14 ᐱᓯᓯᐢ ᑫᖁᐟᐧᓂᑭ"ᒪᓱᐅᐃᐧᓭ ᖁᒪᐧᐣ ᒪᒪᐅᐧ-ᔨᑎᓇᓂᓵ× ᒥᓇ ᒪᐊᐃᐧᓭᐢᐱᐃᐧᓭᐃᐧᓂᓵ×.

15 ¶ ᒥᓂ"ᑫᐧ ᓂᐱᔨ ᑭᒥᓂ"ᖁᐧᖁᓂᓵ× ᐅ"ᑭ, ᒥᓇ ᐱᒥᑎᐃᐧᓭᐞᓱᐅᔨᐢ ᑭᒧᓇᓂᓵ× ᐅ"ᑭ.

16 ᑭᔨᐟ ᑭᒧ"ᑭᑎᐃᐧᓭᐞᐃᐧ ᐅᑦᑭᓯᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ× ᐅᑎᓇᒪᐢ, ᒥᓇ ᐅᐱᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ× ᐱᒧ"ᑌᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ×.

17 ᑭᔨᐟ ᑭᔨ ᐱᐞ ᑭᖁᐊᐢ, ᓇᒪᐃᐧᓵ ᐊᑎᑎ ᒪᓂᑌᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ×.

18 ᑭᔨᐟ ᑭᒧ"ᑭᑎᐃᐧᓭᐞᐃᐧ ᖁᑕ ᓴᐅᐟᓵ"ᒋᖁᐧᓴ ; ᒥᓇ ᐃᐧᑭ ᒥᔨᐊᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᐟ ᑭᐞᑎᐱᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ×.

19 ᑭᔨᐟ ᖁᑕ ᐅᖁᐃᐧᓇᖁᐞ ᐸᐱᐣᑫᐃᐧ ᑲᔨᑭ"ᐃᐟ ᐃᔨᐯᐅᐣ ᒥᓇ ᒣᐃᐧᖁᐟ ᓇᔨᑎᓂᓵ× ; ᑭᔨᐟ ᐊᐧᐣᑭᖁᓇᐞ ᖁᑲᑌᐱᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ× ᖁᑭᑫ ; ᒥᓇ ᑭᒥᓇᐢᑲᐃᐧᓭᐃᐧᓇ ᑭᐱᑎᐃᐧᓭᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ× ᑭᐱᑎᐃᐧᓭᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ×.

20 ᐸᓄ"ᑭ ᒪᖁ ᑭᔨ, ᓂᐟᔪ, ᑫᒥᓇ"ᐃᑦᐟ ᐱᐅᐟ ᐃᑦᐞᐟ, ᒥᓇ ᑫᐅᑎᓇᒪᐢ ᐅᐃᐧᓭᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ× ᒪᓂᑌᐃᐧᓭᐟ ?

21 ᑲᑫᒪ ᐅᑎᓂ"ᑲᑫᐃᐧᓇ ᐊᐅᓯᐅᓂᓴ ᖁᓇᐊᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ× ᐅᑎᓇᒪᐢ, ᒥᓇ ᓇᖁᑕᐯᐃᐧᓵᐟᑕᒥᐅᐣᐊᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ× ᐅᐱᒪᑎᓯᐃᐧᓭᐃᐧᓇ.

22 ᑎᐱᓴᐯᐃᐧᓇᐃᐧᓇ ᖁᑕ ᐅᑎᓂᓵ× ᐅᒪᒡᒥᓇᐃᐧᓭᐟ, ᒥᓇ ᖁᑕ ᒥᒪᒡᒥᓇᐃᐧᓭᐟ ᐅᒪᓰᑎᓴᑦ ᐅᒪᓰᑎᓴᑦᐞᐃᐧᓂᓵ× ᐅᑎᓇᒪᐢ.

23 ᖁᑕ ᓂᐱᐧ ᐯᖁ ᐊᐅᓴᐃᐧᓭᐞᐃᐧᓂᓵ× ᐅᑎᓇᒪᐢ.

24 ᑭᔨᐟ ᖁᑕ ᐅᖁᐃᐧᓇᖁᐞ ᐸᐱᐣᑫᐃᐧ ᐃᔨᐯᐅᐣ ᑭᔨᐟ ᐃᐧᑭᓵ× ᒪᓂᑌᑭ ; ᒥᓇ ᑭᔨᐟ ᐃᐧᑭᓵ× ᒪᓂᑌᑭ ;

25 ᑭᔨᐟ ᖁᑕ ᐅᖁᐃᐧᓇᖁᐞ ᐸᐱᐣᑫᐃᐧ ᐃᔨᐯᐅᐣ ᒥᓇ ᑭᔨᐟ ᐃᐧᑭᓵ× ᒪᓂᑌᑭ ;

26 ᑭᔨᐟ ᖁᑕ ᐅᖁᐃᐧᓇᖁᐞ ᐸᐱᐣᑫᐃᐧ ᐃᔨᐯᐅᐣ ᒥᓇ ᑭᔨᐟ ᐃᐧᑭᓵ× ᒪᓂᑌᑭ ;

27 ᑭᔨᐟ ᖁᑕ ᐅᖁᐃᐧᓇᖁᐞ ᐸᐱᐣᑫᐃᐧ ᐃᔨᐯᐅᐣ ᒥᓇ ᑭᔨᐟ ᐃᐧᑭᓵ× ᒪᓂᑌᑭ ;

ᒪᑎᓇᒪᒃ ᓂᐸᓵᓕᕆ.

1 ᓂᐺᖅ, ᑭᓪᐱᓗ ᑭᔪᑌᐸ ᓀᖏᓀᓴᓇᒥᓂᔅ; ᑭᓪᐱᓗ ᑭᑎᐢᓴᓄ ᑲ ᐅᖏᑦ ᐸᑲᒪᖏᐊᑐᑌ ᒪᓂᑌᓄ,

2 ᑭᑭᖏᓇᑲᓕᓂᓗ ᑭᐸᒧᑎᐃᓇ ᑭᔪᓂᖅ, ᒥᓇ ᐊᑎᖏᑎᓂᐊ ᑭᐸᓕᒥᐃᓇ ᑭᔪᓂᖅ.

3 ᑲᒥᓭ ᐅᑲᐧ ᔨᓭ, ᓂᐺᖅ, ᒥᓇ ᐸᔅᐱᑎᓂᓭ, ᐃᑦᐱ ᕿᐺᓇᓂ ᑮᔪᑌᐸ ᑲᑎᖏᑕᖅ; ᒪᒃ ᓂᕆᐃᐧ ᐸᐸᖏᑦᓭ, ᓀᖏᓀᓴᓇ ᑮᔪᑌᐸ.

4 ᐅᖃᐃᓕᐧ ᓂᐸ, ᒥᓇ ᐅᖃᐃᓕᐧ ᓂᑭᖏᖃᓕᒥ.

5 ᐸᑦᐱ ᒐᐱᐢᒦ ᐊᑎᓂ ᑲᑎᖏᖅᓂ ᑲᖏᖃᓕᒥ, ᒥᓇ ᒐᐱᐢᒦ ᐱᓕᕆᓂ, ᑲᑎᖏᖅᓂ ᐱᔪᑌᐸ ᑲᑎᖏᖅᓂ ᑲᔪᑎᓂ ᐱᓕᕆᓂ.

6 ¶ ᓇᑦ ᐅᓂᐧ, ᑭᐧᐯ ᖃᖏᑎᑦᐧ; ᒪᑕᑐᓴᖅᐸᐸᐧ ᑲᑎᐸᓀᓭᐃᓇ, ᓂᐸᐧᖃᓗ ᒪᓗ:

7 ᐅᖃ ᖃᐃᐧᑲᓴᐧ ᖃ ᑭᑐᓄᐊᒪᓄᐧ, ᓴᓇᖃᑕᓴᐧᐸᓭᐧ, ᐊᐧ" ᓴᐅᓇᓄᐊᐧᑎᓄᐧ,

8 ᖃᐧᒧᑕᐸᐢ ᑲᑎᑭᑕᐧ ᐅᖏᓓᓂᓂᓕ, ᒥᓇ ᒪᐊᐧᖏᑎᖏᖏᖏᓗᖏ.

9 ᐸᓂᓴᓄᔅ ᓴᐧᓂ ᓂᐸᒧᓕ, ᐅ ᖏᖏᑎᑦᐧ ᑭᓂᐯ ᓴᓄᐢᐸᐧᖃᓕᒧ ?

10 ᓴᐧᐱᐧ ᐊᐱᓄᐢ ᓂᐸᐃᓂᐧ, ᐊᐱᓄᐢ ᓂᑭᖏᖃᖃᓕᒧᐧ ᑭᑎᐢᓴᓄ ᖏᑭᖏᖏᓗᖏ.

11 ᐅᓄᓄ ᑭᖏᑎᒪᓄᓄᐧ ᓴᑕᓄᓄᓭᒪᓔᐧ ᑕᐱᓄᐢ ᐊᐅᐧᐃᑎᐧ, ᒥᓇ ᖏᑭᐧᑕᒪᐃᐧ ᑕᐱᓄᐢ ᑲ ᓇᔪᐸᓄ, ᐸᓄᓄᓴᓄᐧᓂᔅ.

12 ¶ ᑭᐢᓴᐧᖃᓂ ᐊᐸᓄᓄᓂᔅ, ᒪᒋᐧ ᐊᐸᓄᓄᓂᔅ, ᐱᐅᐧᑌᐊᐧᐃ ᖃᓄᐱᐧᐃᓂ. ᒥᐅᓂᔅ.

13 ᐸᐧᐸᓴᐧᖃᐱᐢ; ᐅᓄᑕ ᐊᐅᒥᓄᐧᓴᐢ, ᐅᖏᑎᑦᓴ ᐅᑎᒋ ᑭᑎᖏᖏᓗᖏᐢ;

14 ᖃᓄᐅᐧᑦᐧᑎᓄᓄᐧᐃ ᐅᑌᐧᐱᔅ ᐊᐧᖃᓄᓂ, ᑕᐧᑭᓐ ᖃᖃᓴᓄᓄᐢ; ᑭᑎᖃᑕᐸ ᓇᐢᐸᓄᑎᐱᐧᐃᐅᐃᐧ.

15 ᐅᐅᔪ ᐅᑎᒋ ᐅᓀᓂᒥᓄᐧᐃ ᑮᑕᐧᐸᐅᐧ ᖃᑕ ᐸᓄᓄᓭᓇᒪᖃᓂᓂᔅ; ᑮᑕᐧᐸᐅᐧ ᖃᑕ ᐱᔪᓇᔅ ᐅᖃ ᖃᑕ ᑭᐧᐯᔪᐧᑎᐧᐢ.

16 ¶ ᐅᐅ ᓂᐸᓵᓄᓄᐢ ᐸᒃᐧᐸᐸ ᖃᑎᐅᐧᑭᓄᐧᐢ; ᐅᐅ, ᑌᐸᐺᖏ ᖃ ᓴᓴᐢᓄᓭᐧᑕᔅ:

17 ᑭᐢᑌᓭᒪᐃᓂᓄᐧᐃ, ᑮᓴᐢᑮᐃᐧ ᒥᑌᖃᓂ, ᒥᓇ ᒥᑭᐧᑎᓭ ᖃᑮᑮᓂᓄᓭᒪᒃᔅ ᐯᐧᑭ ᒥᐧᐞ,

18 ᒥᑌᐧ ᖃ ᒪᒥ ᐃᑌᓭᐧᑕᒧᒪᒃᔅ, ᒥᓇ ᑕᓄᑕ ᖃᑮᓄᐢᐸᐧᑕᒧᒪᑭ ᑮᑭ ᒪᒥ ᔨᑕᒧᒪᒃᑭ,

19 ᑮᖏᔨᑭᓂᓄᐧᑕᐧᐢ ᖃ ᖃᑮᔨᔨᑭᑭᓂ, ᒥᓇ ᖃᓇᓴᐧᑕᐃᐧᐸᓴᐧᑕᐧ ᐃᐢᑕ ᐅᐧᐊᔪᓭᓂᓴᐧᑕᐧ ᖃ ᑕᐃᐧᓄᓴᐧᓂᔅᓂᓭᐧᐢ.

20 ¶ ᓂᐺᖅ, ᖃᓇᐅᐧᓭᐧᑕ ᑯᐧᑕᐃᐧ ᑕᖃᑭᑭᒪᐧᐃᐧᓭᐧ, ᒥᓇ ᐅᖃᐃᐧᓴ ᓇᖃᕆ ᑕᑎᕆᓄᓭᐧᐃᐧᓭᐧᐢ ᑮᖃᐃᐧ:

21 ᕮᐧᑯᐢᕆ ᕮᐧᑭ ᑭᑌᐧᐃᔅ, ᒥᓇ ᒥᑎᒪᐧᐢᕆ ᖃᖃᐧᓴᔅ.

22 ᐯ :ᐧᑌᓴᓂ, ᖃᖃᑭᑭᓇᐧᑕᐃᐧᑯᐢ; ᖃᓭᐧᓴᓂ, ᖃᖃᖃᓇᐅᐧᓭᐧᑕᐧᑯᐢ; ᒥᓇ ᑫᐧᑯᓐᖃᓴᓂ, ᖃᖃᐃᐧᓭᐧ ᐊᓴᒥᒥᐢ.

23 ᒥᑫᒪ ᖃᑭᐧᑭᒪᓄᐧᐃᐧᓭᐧᐃᐧ ᑯᐧᑌᓇᒪᖃᓂᐊᐧᐃᐧ; ᒥᓇ ᐃᐸᓕᐧᐅᐧᐃᐧᐃᐧ ᑯᐧᓴᐧᐃᐧᐃᐧ; ᒥᓇ ᑭᑭᖏᓇᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᑯᐧᓴᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᒪᒃᑫᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ.

24 ᖃᑦ ᒥᑕᑫᓇᒧᓴᐧ ᒪᒥᐃᑭᑫᐧᐃᐧ, ᐅᒪᒥᐢᓄᐧᐃᐧᐃᐧ ᑲᑎᐸᓀᓭᐃᓇ ᑭᑭᖏᓇᐧᐃᐧᐃᐧ.

25 ᐅᖃᐃᐧᓴ ᐊᖃᐃᐧᑕᐧ ᐅᖃᑕᐃᐧᖏᓂᐃᐧ ᖃᑌᐢᐸᓂᔅ; ᐅᖃᐃᐧᓴ ᒥᓇ ᖃᖃᖃᐧᓴᔅ ᐅᖃᐃᐧᓴᔅ.

26 ᑮᑫᒪ ᐱᓂᖃᐧ ᐃᑭᐢᐧᐃᐧ ᐅᐢᐢ ᐊᓴᓂᓴᐧᐃᐧ ᐅᐱᓂᓴᐧᐃᐧ ᐊᐱᓂᐧᐃᐧ ᐸᐢᐧᐃᐧᐃᐧ; ᒥᓇ ᐱᓂᖃᐧᐃᐧᐃᐧ ᖃᑕ ᓇᓭᐧᓇᓭᐧ ᖃᐅᐧᐃᐧᐃᐧ ᐱᒪᓂᓂᓂᓂᔅ ?

27 ᐊᓴᓂᓴᐧᐃᐧ ᑭ ᖃᑕ ᑭᐢᐱᒧᓭᐧ ᐃᑭᐢᐧᐃᐧᐃᐧ, ᐅᐢᐢ ᐅᖃ ᖃᑕ ᐃᑭᖃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᑕᐸᐃᐧᓂᔅ ?

28 ᐊᐃᐧᓴ ᑭ ᖃᑕ ᑭᐢᐱᒥᐢ ᕮᐢᐧᑭᐧᐃᐧ ᖃᑭᖃᑭᓂᔅ, ᐅᐢᐢ ᖃᑕ ᐃᑭᖃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᑕᐸᐃᐧᓂᔅ ?

29 ᐅᐢᐢ ᒣᐧᑭᐢ ᐊᓇ ᖃᐱᐧᐃᖃᐧᐃᐧ ᐃᐧᑭ ᐊᓴᓂᓴᐧᐃᐧᐃᐧ ᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ; ᐊᐃᐧᓴᐧ ᐊᐱᓕᓇᐧᐃᐧᐃᐧ ᖃᑕ ᐯᐢᑭᓂᔅ.

30 ᐊᓴᓂᓴᐧᐃᐧᐃᐧ ᓇᓕᐃᐧᓴ ᒪᐊᓇᒣᐧᐃᐧ ᐅᑭᐢᒧᐧᐃᐧᐃᐧ, ᑭᓪᐱᓗ ᑫᒧᐧᐃᐧᐃᐧ ᑭᑭᑭᐢᐧᐃᐧᐃᐧ, ᐅᑕᐢᐧᐃᐧᐃᐧ; ᐊᐃᐧᓴᐧ ᑫᐸᓇᐧᐃᐧᐃᐧ ᓇᓕᐃᐧᓴ ᖃᑕ ᐯᐢᑭᓂᔅ.

31 ᒪᓇ ᑭᐢᓗ ᒥᐢᓇᐢᐧᐃᐧ, ᑌᐸᐺᖏᐧᐃᐧ ᖃᑕ ᐸᑭᐧᐃᐧᐃᐧ; ᖃᑕ ᒣᑭᐢ ᒥᓂᐧᐃᐧᐃᐧ ᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ.

32 ᒪᓇ ᐊᐃᐧᓴᐧ ᐯᐢᐃᐧᑭ ᐱᓂᓇᐧᐃᐧᐃᐧ, ᐃᐢᑫᐧᐃᐧ ᓇᓭᐧᐃᐧᐃᐧ ᑭᑭᖏᓇᐧᐃᐧᐃᐧ; ᐊᓇ ᓇᐢᐸᓂᔅ ᐅᐃᑫᐧᓭᐧ ᐅᐸᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᑕᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ.

33 ᒥᐢᓇᐧᐃᐧᐃᐧ ᒥᓇ ᒪᑫᓭᐢᐧᐃᐧᐃᐧ ᖃᑕ ᐊᐢᐧᐃᐧ; ᒥᓇ ᐅᐸᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᖃᑕ ᖃᐱᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ.

34 ᑮᑫᒪ ᓇᐧᑫᓭᐢᐧᐃᐧᐃᐧ ᑭᐱᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐊᓴᓂᓴᐧᐃᐧᐃᐧ; ᐅᐃᐱ ᒪᓇ ᓇᓕᐃᐧᓴ ᖃᑕ ᒪᓇᒥᐢᐧᐃᐧᐃᐧ ᐃᐯᐢᐧᐃᐧᐃᐧ.

35 ᓇᓕᐃᐧᐢ ᖃᑕ ᖃᓇᐯᓭᐢᐧᐃᐧ ᑭᓪᐱᓇᐸᒪᑫᐧᐃᐧ; ᐊᐢ ᓇᓕᐃᐧᓴ ᖃᑕ ᑌᐯᓭᐢᐧᐃᐧ, ᐃᐸᐧ ᒥᐢᑭᐱ ᒣᑭᓂᐧᐃᐧ.

ᒪᑎᓇᒪᒃ ᑌᐸᐺᖏ.

1 ᓂᐺᖅ, ᖃᓇᐅᐧᓭᐧᑕ ᓂᑌᑌᐧᐃᐧᓇ, ᒥᓇ ᐊᐢᐧᐃᐧᐃᐧ ᓂᖃᑭᑭᐱᐧᐃᐧᐃᐧᓇ.

2 ᖃᓇᐅᐧᓭᐧᑕ ᓂᖃᑭᑭᐱᐧᐃᐧᐃᐧᓇ, ᖃᑕ ᐱᒪᓂᐸᓭᐧ; ᒥᓇ ᓂᑌᐸᐺᖏᐧᐃᐧᐃᐧᓇ ᑕᐱᓄᐢ ᑭᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ.

3 ᕮᐧᑯᐱᐧ ᑭᓂᐧᓂᑭᑭᐧᑎᓂᔅ, ᒪᓭᓇᐧᐊ ᑭᓇᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ.

4 ᐃᐧᐃᐧ ᓂᐸᐧᖃᓂᐧᐃᐧ, ᑭᓪᐱᓗ ᓂᕆᐃᐧᓴᐧᒪᐧ; ᒥᓇ ᐃᐧᐃᐧ ᓂᐸᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᓂᑭᐸᐧᐃᐧᐃᐧ:

5 ᖃᖃᐧ ᒥᐢᑫᐧᓇᐧᐃᐧᐃᐧ ᐱᐃᓭᐧ ᐃᐧᑫᐧᐃᐧ ᐅᐢᐢ, ᒪᓂᑌᐧ ᑲ ᒪᒥᐢᐧᒪᐧᐃᐧ ᐅᑕᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᐢᐢ.

6 ¶ ᑮᑫᒪ ᐊᐢᐧᓇᒪᐃᐧᓂᔅ ᓄᑭᔅ ᐃᐢᐢ ᓴᐢᐧᐃᐧ-ᐸᐧᑌᐃᐧ ᓂᕆᐃᐧᐃᐧᐃᐧ;

7 ᐅᐢᓇᐊᐧᐃᐧᐸᒪᒥᐧ ᒪᓇ ᐅᖃ ᑲᓂᐸᐧᐃᐧᐢ, ᓂᐸᓂᐧ-ᕮᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᑕᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᐢᐢ ᐅᐢᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᐢᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᐢᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ ᐅᐢᐢᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ.

8 ᐁᖏᐱᒍᑐᑉ ᐱᒍᑐᖅᑲᓚᖅᓴᖅ ᑭᑭ ᐅᑭᖏᓐᓂᕆᔨ-ᒥᔅᓴ; ᐃᓗᐊᓴᖅ ᒪᓚ ᐁᖏᐊᑎ ᐃᔨᖏᑉᑐᑉ,

9 ᐁᖏᐯᒋᓴᖅ, ᐁᖏᐅᒋᔪᓕᒃ, ᐅᓚᓄᑕᐊᓂᑎᐱᓐᓚᑐᑉ:

10 ᑲᓐᓗ ᒪᓚ, ᑭᖏᓇᑭᓚᑦ ᐃᓐᓀᐊᓂ, ᐱᓕᓚᑐᑦᓴᖅ ᐅᐱᓕᖏᐅᓂᓐᓗ, ᐅᐱᓕᖏᐅᓂᓐᓗ ᐁᖏᐊᖏᓐᓂᓐᓀᖏᓕᒥᓐᓗ;

11 (ᓕᓕᐁᓂ ᒥᓇ ᒪᓐᑲᐃᓚᓚᐁᓂ; ᐅᓕᒋ ᓇᒪᐃᓚ ᐃᓂᓕᐊᐊᐊᓂ:

12 ᐅᑉᓚ ᐊᓚᐃᓂᑎᑦ ᐊᑲᓂ, ᐅᑉᓚ ᐱᒍᑐᑉ ᐊᑲᓂ, ᒥᓇ ᐊᓘᓂᐃᓀᓂ ᑲᑎᓐᓂᑲᓚᓚᓚᓂᑦ.)

13 ᐅᑎᓕ ᐅᑎᖏᑐᓂ, ᐁᖏᐅᓀᒪᓕ, ᐅᑉᓚ ᒪᓚ ᐅᓂᐯᐃᓚᓇᓕᓕ, ᐅᑎᓕ ᐁᖏᐃᓐᓂ;

14 ᓂᓕᑦ ᑭᑲᒉᐃᓕᓕᓚ ᐸᕕᑭᓚᓂ; ᐊᓇᖏᑦ ᑲᑭᑭᖏᓐᓂᓕᓐᓂᑦ ᓂᑭᖏᑐᐱᓐᓂᖏᑦ ᓂᑭᖏᑕᒧᐃᓐᓂᓚ.

15 ᐅᐅᓇ ᒪᓚ ᑲᐯᐅᖏᑉ ᓂᓕᐃᓚᓇᑭᓚᓂᓕᓐ, ᐯᐯ-ᓴᖏᓕ ᐁᖏᓚᓐᓂᓕᓐᓂᓕᓐ, ᑭᑭᖏᑎᓂᓐᓂᓕ ᒪᓚ.

16 ᓂᑭᖏᐊᓂᐁᓕᓐ ᓂᓂᐯᐃᓐ ᐊᓇᔪᓚᑲᐅᓇᓚ ᐅᑭᖏᓐ, ᒪᓕᓂᓚᓕᓐᓂᓕᓐ, ᐃᑭᖏᓐ ᐁᖏᐊᓂᓐᓂᓕᓐ;

17 ᓂᑭᖏᐊᓂᐁᓕᓐᓂᓕᓐ ᒪᓚ ᐅᑭᖏᓐ.

18 ᐊᓕᓕᓕ, ᒪᓐᑎ ᒥᑐᓂ ᑭᖏᖏᐃᑐᓕᓐ ᐃᐅᓇᖏᑦ ᑲᑭᖏᓐᓂᓕᓐᓂᓕᓐ ᐁᖏᐊᓂᓐᓂᓕᓐ ᐅᑭᖏᓐ.

19 ᑲᑭᒪᓕ ᒥᓕᓇᓐᓂᓕᓐ ᐁᖏᐊᓂᓐᓂᓕᓐ ᐅᑭᖏᓐ, ᐁᖏᐊᓂᓐᓂᓕᓐ ᐅᑭᖏᓐ ᐁᖏᐊᓂᓐᓂᓕᓐ ᐅᑭᖏᓐ.

20 ᐅᑭᖏᓐᓂᓕᓐ ᐁᖏᐊᓂᓐᓂᓕᓐ ᐅᑭᖏᓐ ᐁᖏᐊᓂᓐᓂᓕᓐ ᐅᑭᖏᓐ.

21 ᐅᒥᓕ ᐊᓚᒥᐃᓐᓇ ᒪᓚ ᐅᖏᓐ ᓇᓐᑯᒥᓐ, ᐁᖏᒪᒥᑎᓐᓂᑦᓂᖏᓐ ᐅᖏᓐ ᑭᖏᓐᓂᑦᓂᖏᓐ.

22 ᓴᒪᓐ ᑯᓂᓀᖏᐃᓐ ᒋᐱᓐᓂᖏᓐ ᑲᐃᓂᓕᓐ ᐊᓐᓂᓕᓐ ᒪᓕ ᓂᓕᐱᐃᖏᑦ, ᐊᐅᓐ ᒋᐱᓐᓂᖏᓐ ᑲᑭᖏᓐᓂᓕᓐ ᐁᖏᐊᓂᓐᓂᓕᓐ.

23 ᓴᐱᒪᓕ ᐃᓂᓀᓐ ᑕᓀᖏᑦᓀ ᐁᓴᐱᑕᐅᓀᖏᑦ ᐅᑭᓀᓀᓐ; ᒋᐱᓐᓀᖏᑦ ᐱᓇᓂᓐ ᑲ ᐃᑭᓂᓀᖏᑦᐅᖏᑦ ᓀᑲᓂᓐᓂᓐ, ᐅᑉᓚ ᒪᓚ ᐁᖏᑭᑭᓀᓀᖏᑦᓀᓐᓂᓐᓂᓐᓂ

23 ᓂᕆᖁᐅᓇᓂᒃᓵᓐᓄ ᑲᑭᑫ ᐅᖁᑭ, ᒪᔪᓗᒃ ᓂᒃᑕᑦ ᐅᖁᑭ, ᔪᐅᖁ ᒪᓂᔪᓐ ᐁᖁᐃᓇᔪᓐ ᐊᒃᑭᕈ.

24 ᐅᓄ ᖁᒃᓄ· ᐁᖁᐃᑦᑕᓂᖁ ᑎᒋᒃᔪᐊᑦ, ᓂᕆᖁᐅᓇᐱᖁᐃᓇᓂᒃᓵᓐᓄ; ᐅᓄ ᖁᒃᓄ· ᒍᖁᑭᐊᑦᓂᐯᓄ· ᐁᖁᓂᓪᓚᕆᓂᕈᑦᓂ.

25 ᒪᓪᔪᐠ ᐊᑦᑭᓄ ᑕᖁᐅᓐᑌᑭ, ᒪᓪᔪᐠ ᐊᑦᑭᓄ ᓂᕆᖁᐅᓇᐱᖁᐃᓇᓂᒃᓵᓐᓄ:

26 ᖃᓄᓐ ᓄᔨᐱᓐ ᐅᓄ ᖁᒃᓄ· ᐅᕆᖁᐅᓇᖁᑦᓱᑦ ᐊᒃᓵᓐᓄ, ᐊᑦᔾ ᑭᑎᓄᓵᓇ, ᐊᑦᔾ ᓄ ᒪᐊᑦᑭ· ᔨᐊᑦᖁᐅᓇᓂᒃᓵᓐᓄ ᒪᖃᓕᓵᔪᓐ ᐊᑦᑭᕆᓂᒃ.

27 ᐃᓐᐸ ᐁᖁᐅᓇᓱᑦ, ᕆᓂᓄ· ᐁᐃᑦ ᓂᕆᖁᐅᓇᐊᑦᔾ; ᐃᓐᐸ ᐁᖁᐃᑦᓂᓄᑦᓱ· ᐁᓐᐸᖁᑎᖁᓂᓵᓐᓄ ᑎᒋᒃᔨᐊᑦ:

28 ᐃᓐᐸ ᐁᖁᒪᓄᐊᑦᑦᓱ ᐊᑦᐃ ᐃᓐᐸᒪᕈᓂᒃ; ᐃᓐᐸ ᐁᖁᒪᓄᐃᓇᓱᑦ ᒍᖁᑭᐊᑦᓂᐯᓄ· ᑎᒋᒃᔨᐊᑦ:

29 ᐃᓐᐸ ᐅᑫᓂᐊᑦᓭᖁ ᕈᖁᓄᒋᓵᓂ, ᓂᐱᔪ ᐅᓄ ᓄᑕ ᒪᓚᓄᒋᓵᓂ ᐅᓄᖁᑭᕈᒍᐁᑦᐃᓇᓂᒃᓵᓐᓄ; ᐃᓐᐸ ᓄᐅᑫᕈᖁᑦᓭ ᓄᐅᖁᕈ ᒪᓄᓂᓪᔪᐠ ᐊᑦᕈ:

30 ᐅᑯᓐᐸ ᓂᕆᖁᐃᓇᐊᑦᓂ, ᑕᐱᓐᑯᑦ ᐊᐃᓪᔪᐠ ᓄᐃᓂᕈ ᐅᖁᐱᕈᒥᖁ; ᓭᖁᓄ ᒪᓄ ᓂᕆᖁᑎᓄᒋᓵᓂᒥᔪᐠ, ᓭᖁᓄ ᖁᒥᓄᒋᓵᓂᒪᔪᐠ ᐅᑕᑦᒪᒪᔪᐠ:

31 ᖁᒥᓄᒋᓵᓂᒪᔪᐠ ᐃᓄ ᓄᐅᑦᕈᐃᓐᓇᖁ ᐅᑦᖁᕈ, ᕆᓄ ᓂᕆᖁᑯᓵᖁᓂᒃᓵᓐᓄ ᕈᖁᓄᒋᓵᓂᒪᔪᐠ ᐃᓐᐸᓂᐃᓐᓄᓵᓂᐠ ᐃᓵᓂᐃᓐᓄ·ᓂᓵᓂᒪᔪᐠ.

32 ᓇᑐᒥᓇᔪᐠ ᐃᔨᔪ ᒪᓄ, ᐅ ᐊᑦᓂᓵᓂᑎᔪᐠ; ᑭᑫᒪ ᓴᐅᓂᓵᓂᒃᓵᓐᓄ·ᓴ ᐊᑯᕈ ᓄ ᓄᓇᐅᓂᓵᓂᒥᕈᔪᐠ ᓂᑎᓂᒥᓄᓂᓵᓂᒃᓵᓐᓄ·ᓂᓵᓂᒪᓄ.

33 ᓇᑐᒥᓇᔪᐠ ᕈᑦᖁᓭᐊᒪᔨᐃᓐᓄᓵᓐ, ᓂᕆᖁᐅᓇᓄᒃ ᒪᓄ, ᐅᓄᐃᓐᓂᓵᓐᓄ ᐊᓂᐅᓂᒥᓇᔪᐠ.

34 ᓴᐅᓂᓵᓂᒃᓵᓐᓄ·ᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓐᓄ ᓄ ᓇᑐᒥᓇᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄ, ᑕᖁᕈ ᓄ ᐊᓴᓂᐊᑦᓭ ᓂᒥᑦᑕᐃ ᐃᑦᓄᒃᓂᖁᓄᒋᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

35 ᑭᑫᒪ ᐊᐃᓐᓴᐠ ᐁᖁᑎᓄᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄ ᑎᓄᒃ ᓴᒪᓂᓵᓂᒪᓄ, ᕆᓄ ᒥᓄ ᒥᔪᖁᑭᓂᒃᓵᓐᓄ ᓄᑎᓂᒥᓄᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

36 ᒪᓄ ᐊᓄ ᓄᒪᑎᔨᑕᐃᓂᒃᓵᓐᓄ ᐊᑦᓂᔨᑕᐅᓂᒃᓵᓐᓄ ᑎᐱᓂᓄᐅᓂᒃᓵᓐᓄ ᐅᑕᑦᒪᓂᒃᓵᓐᓄ ᐁᖁᑕᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᓂᓵᓂᒪᓄ.

ᒪᑎᓴᒪᓵᓄ ᒥᑦᑕᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄ.

1 ᓂᕆᖁᐅᓇᓂᒃᓵᓐᓄ ᕈᐃᖁᑦᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᑎᐱᓂᓄᐅᓂᒃᓵᓐᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ:

2 ᕈᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ; ᕈᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

3 ᕈᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

4 ᐊᑦᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

5 ᐊᑦᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

6 ᓴᐅᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐊᑦᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

7 ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

8 ᐅᓄᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

9 ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

10 ᐅᓄᐃᓐᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

11 ᑭᑫᒪ ᓄᓐ ᐅᓂᒪ ᕈᐃᓂᓄᒪ ᓄᓐ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ, ᐃᓐᐸ ᐁᖁᑕᐳᐱᐅᓵᓐᓄ ᕈᐱᒪᓂᓂᓵᓐᓄ ᓄᓐ ᓇᕆᓂᓂᓵᓐᓄ.

12 ᕈᐱᐱ ᓂᕆᖁᐅᓇᓄᓐ, ᕈᓄᓂᕆᖁᐅᓇᓄᓵᓐᓄ ᐃᓐᐸᓂᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ; ᒪᓄ ᕈᐱᐱ ᕆᖁᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᕈᐱᒪᓂᓂᓵᓐᓄ.

13 ᓄᓄᑭᓂᓂᓵᓂᒪᓄ ᐃᓐᑭᓄᓂᓵᓂᒪᓄ; ᓇᒪ ᓂᕆᖁᐅᓇᓄᒃ, ᓇᒪ ᖁᒃ: ᕈᐱᐅᓇᓄᒃᓵᓐᓄ.

14 ᑭᖁᒪ ᐅᐊᖁᐃᓐᓄᓂᓵᓐᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐊᐱᓐᓄ, ᐊᐱᐃᓐᓂᓵᓐᓄ ᐃᓐᐸ ᐁᖁᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᐅᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ.

15 ᕈᑦ ᑌᑦᓭᐊᑦ ᐅᐱᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ:

16 ᐊᐃᓐᓴᐠ ᐅᓄ ᓄᓂᑦᓄᖁᑦ, ᕈᓴᑦ ᓄᑕ ᐱᖁᐃᓐᓄᓵᓐᓄ; ᐊᓂᐃ ᒪᓄ ᓄᕈᓭᒪᓂᓵᓂᒪᓄᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ, ᐅᑦᓭ ᐃᑌᑫ,

17 ᕈᒧᑦ ᓂᐱᓄ ᓭᐊᓂᐊᑦ, ᕆᓄ ᑭᖁᓂᓭᓭ ᕈᒧᑦᖁᐃᓐᓄᓵᓂᒪᓄ ᓂᑦᓭᐊᓭᓭᓂᒪᓄ.

18 ᒪᓄ ᓄᒪᐃᓐᓄ ᕈᖁᓄᖁᑭᑦ ᐅᓂᐳᐊᓂ ᐅᐁᑦ ᖁᖁᐊᑦᓄᓵᓂᒪᓄ, ᕆᓄ ᓄᐱᖁᓂᓄᓂᓵᓂᒪᓄ, ᖁᖁᐊᑦᓄᓵᓂᒪᓄ ᑎᒋᒃᔨᐊᑦ ᓄᑕᖁᐅᓇᓂᒃᓵᓐᓄ.

ᒪᑎᓴᒪᓵᓄ ᓭᐊᑦᖁᖁᖁ

9 ᐊᓇ ᑲᓴᓂ ᑲᐱᒧᖅᑐᑦ ᐱᒧᖅᑐᓄ ᓂᖅᓂᓇᖅ-ᑎᐃᓐᓂᖓ, ᒪᓕ ᐊᓇ ᑲᓂᔪᓐᓇᕆᔨᖏᑦ ᑎᒥᖅᓴᓇᓐ ᑲᓐ ᑭᓂᓴᖅᑕᐊᔪᓂᖅ.

10 ᐊᓇ ᑎᑭᔨᓂ ᑲᖃᓇᔪᓕᕐᓂᒃᑯᓘᑦ, ᑲᓪᓚᑦᓀ ᒥᖅᓴᐅᑎᔪᐃᓐᓂᖓ; ᒪᓕ ᑲᑎᓴᒋᐅᓂᖓ ᑭᓂᓂᓐᑲᓄᑦ ᑲᐱ ᕿᖅᓂᖓ.

11 ᑎᑦᓴ ᑲᓴᓂ ᑲᐃᕐᓂᓂᖓ ᐊᔪᓂᓴᓂᖓ ᐱᒪᑎᓂᐊᓕ· ᑎᖅᑕᖅᐃᔪᔪᓂᖓ; ᒪᓕ ᔪᖅᓂᓇᓕᐃᓐᓴ ᔪᔪᓴᓂᖓ ᑕᖅᓴᓐᓇᓕᒃ ᑎᒪᒥᑎᓂᖓ.

12 ᕿᑲᓂᐊᓐᓴ ᕿᓂᓂᔪᒪᓕᑲᓄ ᑲᓂᕿᑭᓇᐊᓐᓴᓐᓇ; ᒪᓕ ᓴᑭᖅᐃᐅᖏᐊᓐᓴ ᐊᑲᓇᖅᑐᖏᓐᓇ ᑲᖅᑭᓴᖅ ᒪᓂᑕᐃᓐᓂᐊᓐᓇ.

13 ᑎᐊᓂᓵ ᐊᓇ ᑲᐊᑦᓗ ᓂᓀᐊᖅᑕᒧᐊᓐᓴ ᒥᖅᓂᑲᑐᐊᓐᓴᖅ ᓂᕿᓇᖅᑐᓐᓇ; ᒪᓕ ᕿᔭᖅᑐᐃᓚᑲᓄ ᑲᓪᓚᑦᓀᓂᓵ ᐊᔪᕿᓂᖅᑕᓐᓇ ᐊᓇ ᐅᑲ ᑲᑐᓂᓀᐊᓐᓴᓐᓇ ᐊᓂᓂᖓ.

14 ᓂᕿᓇᖅᑐᐃᓐᓂᓂᐊᓐᓴ ᐊᒥᕿᓂᔪᐊᓐᓴ ᑲᖅᑭᓴᖅᓇᕆᒪᐊᓐᓴ; ᒪᓕ ᑎᑦᓴ ᑲᖅᑭᓇᖅᑐᓐᓇ ᑲᓂᔪᐊᓐᓴᖅ ᓂᓂᔪᐊᓐᓴᓂᖓ ᐊᑲᓇᖅᑐᖏᓐᓇ ᐊᓂᓂᖓ.

15 ᐅᓚᑎᓂᐃᓐᓂᓵᐅ ᐅᐅᓚᑎᓂᐃᓐᓴ ᐅᐅᑭᓵᓐᓇ ᐅᒪᓐᑲᐃᓐ ᐅᑲᑲᓐ; ᐅᓂᓂᔪᐊᓐᓴᓂᖓ ᐅᑲᑎᒪᒧᔨᓂᓐ ᐅᐅᑭᓵᓐᓇ ᐅᑲᑎᒪᒧᔨᐃᓐᓂᔪᐊᓐᓴᓂᖓ.

16 ᐅᑕᑭᑲᐃᓐᓂᔪᐊᓐᓇ ᑲᓴᓂ ᑲᐃᕐᓂᓂᑦ ᐱᒪᑎᓂᐊᓐᓴᓂᖓ ᐃᓐᓇᓵᓐᓇ; ᐅᑦᓂᓂᔪᐃᓐᓴᓐᓇ ᐅᑲᑎᑎᓂᓐᓇ ᒪᑎᓴᖏᐊᓐᓴᓂᖓ.

17 ᐱᒪᑎᓂᐃᓐᓂᓂ ᒣᖅᑲᓵᓂᖓ ᐊᑲᓇᐅᐁᓐᓇᓵᓂᖓ ᑭᑲᓂᔪᒪᓕᑕᐃᓐᓇ; ᒪᓕ ᐊᓇ ᑲᐃᕐᓂᓵᓂᖓ ᑲᖅᑭᓴᖅᑐᓐᓇ ᐊᓂᓂᖓ.

18 ᐊᓇ ᑲᑲᒋᑦ ᕿᑲᓂᔪᐊᓐᓴ ᑭᖅᓀᑭᐃᓐ ᒥᔪᓂᓂᖓ ᐅᖏᑭ, ᒥᓇ ᑲᒪᑭ ᐊᓵᔨᒥᐅᓂᑦ, ᑭᑲᓂᔪᐊᓐᓴᖅ.

19 ᐃᓕ ᐅᖏᒥᖏᑭᑭᑲ ᐊᑲᒥᐃᓂᓐᓇ ᓇᒪ ᓂᕿᐅᓂᓵᓐᓇᒃᑲᓂᔪᐊᓐᓴᓂᖓ; ᒪᓕ ᐊᓇ ᑲᓇᑲᓇᓂᓂᖓ ᑎᑦᓴ ᓂᕿᓂᖅᑲᓂᖓ.

20 ᐅᑕᒃᓂ ᑕᖅᓂᖅᑲᖅᓂᓂᖓ ᒋᐱᓐᔨᓂᖓ ᑭᖏᑭ ᔨᓂᖅᑲᓂᖓ; ᐅᑐᖏᐃᓐ ᑎᒪᒧᔨᓂᖓ ᓇᒪ ᓇᓂᕐᓂᖓ ᐊᕿᕿᑦ.

21 ᑎᑦᓴ ᑲᓴᓂᑦ ᑲᐃᕐᓂᓂᔨ ᒥᖏᑦ ᐊᓴᒣᐅᓂᖓ; ᒪᓕ ᑭᖅᓂᓇᓇᓂᑦ ᓂᐊᐃᓐᓂᖓ ᐁᖏᖅᑭᓂᖓ ᓂᕿᓂᖅᑲᓐᓇ.

22 ᑐᓴᐅᓂᖏᓇᐃᓐᓂᖓ ᑲᓂᔪᐊᓐᓴᖏᑦ, ᐅᓚᑎᓂᐃᓐᓄᑦ, ᓇᒪᐃᓐᓂᖓ ᒪᑎᓴᖏᐊᓐᓴᓂᖓ.

23 ᒧᑭᖓᓴᓕᑦ ᑭᖅᓂᖅᑲᓄ ᐅᐃᓂᖅᐱᐊᓂᓂᖓ; ᒪᓕ ᐊᓇᔨᓂᓂᓵ ᑲᑎᓂᔪᐊᓐᓴᓂᖓ ᐊᓂᓂᖓ ᓂᕿᓂᖅᑲᓐᓇ.

24 ᑕᓀᑦᓯᐃᓐᓂᖓ ᑎᒪᒧᔨᓂᖓ ᓇᒪ ᕿᑲᓀᑦᓂᓂᖓ; ᒪᓕ ᑕᕿᓀᓴᓕᒧᐊᓐᓂᖓ ᑲᓴᓂᖓ ᐅᐃᓕᕐᓂᖓ ᓇᒪ ᑭᓐᓂᖓ.

25 ᓇᐱᓀᒃ ᐅᖏᐱᓀᓂᐊᓐᓂᓵᓂᖓ ᑲᐃᓂᒪᓴᐃᓐᓂᕿᓂᖓ, ᐅᓀᓀ ᑐᖏᑦ ᑎᒪᒧᔨᓂᖓ ᐅᓂ ᓇᒪᑕᓀᓂᖓ; ᒪᓕ ᑲᓴᓂᖓ ᑲᐃᕐᓂᓂᖓ ᑲᑎᓴᒋᐅᓂᖓ, ᑕᖅᓂᖅᑲᓐᓇ ᑲᐃᕐᓂᓂᖓ.

26 ᑲᐃᓂᖅᑲᓂᖓ ᓂᓀᓂᓗ ᑭᐱᓂᖓ, ᑭᓇ ᑲᖅᑲᓂᖓ ᑎᑦᓂᓀᓂᖓ, ᐅᓀᓀ ᑐᖏᑦ ᑎᒪᒧᔨᓂᖓ ᐅᖏᐃᓐᓂᖓ ᑲᑎᓴᒋᐅᓂᖓ ᑲᐃᕐᓂᓂᖓ.

27 ᑲᖅᑲᓂᖅᑕᓀᓂᖓ ᑲᐃᕐᓂᓂᖓ ᑭᓇᓂᖓ-ᓴᒪᓇᖅᑐᓂᖓ ᑲᐱᓂᖓ; ᒪᓕ ᑲᓂ ᑭᒪᓂᓀᓂᖓ ᑕᓂᖅᑭᐊᓂᓇ ᑎᒪᒧᔨᓂᖓ.

28 ᑕᓂᐅᓴᒧᐊᓐᓂᓂᖓ ᑲᓴᓂᖓ ᑲᐃᕐᓂᓂᖓ ᓂᒪᒪᓕᓂᖓᓂᓂᖓ; ᒪᓕ ᐅᐱᓀᑲᓂᓂᖓ ᓂᓂᖓᓂᓂᖓ.

29 ᑕᓂᓂᓴᐃᓂᖓ ᑲᓂᐱᓴᓀᑭᓂᖓ ᑲᖅᑲᓂᖓᓴᐃᓂᖓ ᑲᓴᓂᖓᑲᓂᖓ; ᒪᓕ ᓂᓂᖓᓂᐃᓐᓂᖓ ᑲᑎᓂᖓᓂᖓ ᑲᐃᕐᓂᓂᖓ ᑲᓂᖓᓂᖓᓂᖓ.

30 ᑲᓴᓂ ᑲᐃᕐᓂᓂᖓ ᓇᒪᐃᓐᓀᓂ ᓂᒪᓂᖓᓂᖓ ᐃᓐᓂᖓᓂᖓ; ᒪᓕ ᑎᒪᒧᔨᓂᖓ ᓇᒪᐃᓐᓂᖓ ᑕᓂᖅᑭᐃᓐᓂᖓ ᐊᓂᖅᑭᓂᖓ.

31 ᑎᑦᓴ ᑲᖅᑲᓂᖅᑕᓂᖅ ᓂᓀᓂᖓᑭᖅᑭᑦᓂᖓᓂᖓ ᓂᓂᓂᓀᐃᓐᓂᖓ; ᒪᓕ ᑲᓂᔪᐊᓐᓴᓂᖓ ᒥᑕᐅᓂᖓ ᑲᓂᖓᓂᖓᓂᖓᓂᖓ.

32 ᑎᑦᓂᐊᓐᓂ ᑲᓴᓂᑦ ᐅᐃᓂᓂᑦ ᑭᖅᑲᓂᓀᓂᖓᓂᖓ ᓂᖅᑲᓂᖓᓂᖓᓂᖓᓂᖓ ᑲᓂᖓᓂᖓᓂᖓᓂᖓᓂᖓ; ᒪᓕ ᑎᑦᓴ ᑎᒪᒧᔨᓂᖓ ᐊᑲᓂᖓᓂᖓᓂᖓᓂᖓᓂᖓ

14 ᐃᓕ ᐅᑲ ᐅ"ᐃ"ᓯᔪᑦ ᐅᓇᓂᐅ·ᐱᓐ, ᐊᓕᓂ-ᓄᓂᐊᓐ ᓯ"ᑭᓂᓇᓐ ; Lᓇ ᐃᓕ ᐅ"ᐅᓴᖃᓄᑎᑭᑦ ᐅᓇᓂᐅ·ᐊᓐ ᐃ"ᓯᓇᓐ ᐊ·ᐊ·ᓇᓪᕿᐃᓐ.

15 ᐊᓇ ᑲᑲᓂᒥ"ᓴᓯ Lᓂᑌᐊ· ᑲᓕ ᐅ"ᑎ ᐊᓕ-ᒥᓂᑭ ; ᐊᓇ Lᓇ ᑲᓯᑲ·ᑕ᙮ ᐊᓕᓂᒥ"ᐃᑐᐃᓐ· ᑫ"ᒥ-ᓇᐃᓂᓂᑭ.

16 ᑫᓴᐊ·ᑎᓂᓂᓯ ᐃᓪᑫ·ᑲ ᒥᒥᒥᓇᑦ ᐅᑭᒪᐁ·ᓄᓐ-ᓴᓂᓯᐃᓐ ; ᑭᓇ ᑲᒪᓪᑲᐃᓐᓂᓯ·ᑲ ᐊᓄᓂᓂᓂᓂᐊ·ᔪ ᒥᒥᒥᓇᒪᓚ·ᔪ ᐁ·ᓴᑎᓂᐃᓐᓇ.

17 ᑲᑭᔪᐊ·ᑎᓂᓂᓯ ᐊᓄᓂᓂᓂᓂ ᒥᓂᔪᑕᐁ·ᑲ ᑎᐱᔪᐁ· ᑕᑦᖏᓐ᙮ ; Lᓇ ᐊᓇ ᑲᐊ"ᑲ·ᑎᓂᓯ ᒥᓂᑲᑭᑦᓴᑲ ᐅᐱᓯᐃᓐ.

18 ᐅᒪᓀᑎᑦ ᐊᑐᑲᒪᓚᑦ ᑲᑲᔪᓂᓯᐃ· ᐊᑐᑫᐃᓐ· ; Lᓇ ᐊᓇ ᑲᑭᑐᑲᒪᓚᑦ ᑲ·ᔪᑦ ᐃᓴᑎᓂᓯᐃᓐ· ᑫ"ᓂᓇᓪᕿ ᑲᓚ ᐅ"ᑎᓂᓯ.

19 ᓴᐱᓪᒍᖅ ᑲ·ᔪᑦ ᐃᓴᑎᓂᓯᐃᓐ· ᑲᐃᓂ ᐃᑦᓯᓂᔪ ᐱᒪᑎᓂᓯᐃᓐ·ᓂᓂᓪ ; ᐅᓂᓂ ᒣ·"ᑭ ᐊᓇ ᑲᐱᒥᑎᔪᐊ"ᐊᓪ ᒪᒋᓂᐃᓐ· ᐅᓂᐱᒥᑎᔪᐊ"ᐊᓪ ᐅᓂᓂᐃᓐ· ;

20 ᐊᓂᑭ ᑲᑲᓂᔪᑐᑌ"ᐅᑦᓂᓯ ᓯᑲ·ᑎᑲ·ᔪ ᑲᑎᐱ-ᓂᓯᑫᓂᓂ ; Lᓇ ᑕᑦ ᔭᑲ·ᔪᑦᓴᐃᓂᓯᑫᑎᓂ ᒥᓂᑲ-ᓂᒥᑲᑲ·.

21 ᓂᓯ ᓴᑭᓂᓪᑫᓂᔪᓪ, ᐅᒪᓀᑎᑦ ᓴᓂᑦ ᑲᑭᓂ ᒥᑲᓂᓯᐃᓐᓇ ᐅᑭᒪᐁ·ᓄᓐ-ᓴᓂᓯᐃᓐ· ᑲᑭᑲᑲᓂᓯᐃᓐ· ᑲᑲᔪᓂᓯᐃᓐ· ᑲᑲᔪᓂᓯᐃᓐ· ᑲᑲᔪ

ᒪᑲ ᑭᖅᑭᒃᐃᐅ᙮ ᒥᑌᖅᓂ ᐊᑭᖅᓂ ᐱᐃ ᑲᑦ ᐃᓐ-ᕿᑲ᙮᐀

20 ᑲᑲᔪᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ ᑕᑌᓐᐃᔪᑦᓂ᙮ ᑲᒪᑎ ᐃᑌᓴᓐᑕᓐᑭᑦ᙮ ᒪᑲ ᑲᑕᓇᓯᔪᑦᓂᕿᑲ᙮᙮ ᑭᖅᖃᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᒥᖅᔪᑦᓯᒧᐅᓐ᐀ ᐊᖅᔪᑦᓐ᙮᐀

21 ᓇᒪ ᖃᐅ᙮ ᒪᒧᓴᐅᓐ᐀ ᑲᑦ ᑕᑎᓐᑎᕿᓐ᐀ ᑕᕿᓐᑲ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᒪᑲ ᕈᒪᒋᑎᓕᓐ᐀ ᐱᓯᓇᐱᓂᓯᐅᓐ᐀᐀

22 ᑭᖅᑭᒃᐃᐅ᙮ ᒥᑦᓇ ᐸᑲᓯᑦ ᑲᑎᓐᑎᖅᓯᓐᑭᖃᓕᓐ᐀ ᒪᑲ ᐊᓂᓯᐅᓐ᐀ ᑲᑦ ᓇᓕᓯᓴᐃᓐᓯᐅᓐ᐀᐀

23 ᑲᐃᓕᓴᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ ᐸᑲᓯᑦᓯᒪᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᑲᑦ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀᐀

24 ᑕᑎᓐ ᑲᑭᓴᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᑲᑦ ᑕᓇᓯᐅᓐᒪᑲᓐ᐀ ᒪᑲ ᐊᓂᓯᐅᓐ᐀ ᑲᑦ ᑕᑎᓐᑎᖅᓯᓐᑭᖃᓕᓐ᐀᐀

25 ᑲᑲᔪᓂᓯᐅᓐ᐀ ᑕᑌᓐᐃᓂ᙮ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀᐀

26 ᑲᑦᓴᓐ᐀ ᑲᐃᓕᓐᑭᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀᐀

27 ᑲᑭᓐᑎᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀᐀

28 ᑲᑦᓴᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

ᒪᓂᓇᒪᑲᐅ ᒥᔪᐸᓐ᙮ ᓂᐊᔪᓐ᙮

1 ᑲᓂᔪᓂᑲᑭ᙮ ᐃᑲᔪᓐᒪᓂ᙮ ᓇᔭᓐᔪᑦ ᐅᓐᔪᐊᐃᓐᓴ ᐃᑭᓐᓯᐃᓐᑕᓐᑭᒪᓂᐊᐃᓐᓂᓯᓂ᙮᐀ ᒪᑲ ᑲᔪᓐᐱᓂᑲᑭ᙮ ᓇᒪᐃᐊᐃᓐᑭᑦ᙮᐀

2 ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᑲᑦ ᑭᑦᓄ ᒣᐊᔪᓂᓯᐅᓐ᐀ ᑲᐃᓕᓐ ᑭᓂᔪᐊᐃᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐅᔭᓐ᐀ ᐃᑭᓐᓂᓕᓐ᐀ ᑲᑦ ᑭᑦᓂᓐᑭᓐᑲᑦ᙮ ᐊᓐᑲᑭᓐᑕᓐᑭᓐᑲᑦ᙮᐀

3 ᐊᓇ ᑲᑲᓇᐅᓐᓴᓐᑦᓂ᙮ ᐅᔭᓐ᐀ ᑲᓇᐅᓐᓴᓐᑦᓂ᙮ ᐅᐱᒪᓐᓂᓕᓐ᐀ ᒪᑲ ᐊᓇ ᑲᓕᓐᑕᐊᒋᐊᓐᓂᓕᓐ᐀ ᑲᑦ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

4 ᐸᑲᓴᓐᒪᓴᐊᐅᓐ᐀ ᑕᑦᓐᓄᓐᑲᓂ᙮ ᐸᓐᑎᑕᑲᓐ᐀ ᓇᒪ ᖃᐅ᙮ ᒪᑲ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐ᐀ ᒪᑲ ᑕᑦᓐᓄᓐᑲᓂ᙮ ᑲᑭᓴᓂᓯᐅᓐ᐀ ᑲᑦ ᓀᓐᑦᐳᒪᐊᓐ᐀᐀

5 ᑲᑦᓴᓐ᐀ ᐅᒋᓐᑎᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐸᑲᓯᑦᓂ᙮ ᑭᖅᑭᒃᐃᐅ᙮ᓐ᐀ ᒪᑲ ᒪᓕᐊᓴᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᒪᖃᐅᓐᓴᓂᓯᐅᓐ᐀ ᒪᓕᐊᓴᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀᐀

6 ᑲᑦᓴᓐ᐀ ᐃᒋᓐᑎᓯᐅᓐ᐀ ᑲᓇᐅᓐᓴᓐᑦᓂ᙮ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᑲᑲᓇᐅᓐᓴᓐᑦᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᒪᑲ ᒪᓕᐊᓴᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᒪᓕᐊᓴᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

7 ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᑲᐅᓐᓴᓐᑦᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

8 ᐅᑦᐋᓐᑭᓐ᐀ ᐸᓐᑲᓂᓐᑭᓐᑌᑦ᙮ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

9 ᑕᑦᓴᓐᑲᓂᓯᐅᓐ᐀ ᑲᑲᓐᑦ ᑲᐃᓐᑎᓂᓯᐅᓐ᐀ ᒥᑲᑦᓐᓂᓕᓐ᐀ ᒪᑲ ᑕᑦᓐᓄᓐᑲᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

10 ᑲᑦᓴᓐᒪᓴᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

11 ᐅᑦᓴᓐᑲᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

12 ᑲᑦᓴᓐᒪᓴᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

13 ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

14 ᑕᑦᓴᓐᒪᓴᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

15 ᒥᓂ ᓂᓯᓐᑭᓕᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

16 ᑲᑦᓐᓄ ᑲᑲᓐᑭᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

17 ᑲᒪᓕᓐᑎᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

18 ᐸᓂᒪᐸᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

19 ᐸᓂᓴᓐᒪᓴᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

20 ᐊᓇ ᑲᐃ᙮ᓂ ᐱᒧᓐᑌᒪᓕ᙮ ᓂᐊᔪᓐᑲᓂᓯᐅᓐ᐀ ᑲᑦ ᓂᐊᔪᓐᑲᓂᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

21 ᒪᓂᓴᐃᓐ᐀ ᐱᒥᓂᓴᐅᓐᑲᓐᑦ ᐅᒪᓂᓂᓕᓐ᐀ ᒪᑲ ᑲᓐᑦᓂ᙮ ᑕᓂᓂᓕᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

22 ᒥᓂᐊᓴᓯᓴᓂ᙮ ᓇᑲᒪᒪᐅᓐᑭᑲᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

23 ᒥᓂᐅᐃ ᑭᒥᑦ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

24 ᐊᓇ ᑲᒪᓐᑭᓐᑦ᙮ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

25 ᑲᑦᓴᓐ᐀ ᑲᐃᓐᑎᓯᐅᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

ᒪᓂᓇᒪᑲᐅ ᒥᔪᐸᓐ᙮ ᓄᑕᓐ᙮

1 ᑲᑲᓐᑦ ᓂᐊᔪᓐᑲᓂ᙮ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀ ᐃᓐᓯᐅᓐ᐀ ᐊᖅᓴᓂ᙮ᓐᓂᓕᓐ᐀᐀

2 ᐊᓇ ᑲᐱᒍᓐᑌᑦ ᐅᑲᓴᖅᑎᓂᓗᐃᓕᓐᓂᕿ ᑲᐃᓐᔪᐊᓐᓇᒥᐅ ᑲᑎᓂᐱᓐᓂᖅᓴᑦ; ᒪᑲ ᐊᓇ ᑲᓇᓐᔪᑦᓭ ᐃᓕᓴᕐᓂᖅᓴᑦ.

3 ᐅᔪᓂᔪᕿ ᐸᓐᓄᑲᓇᑦ ᐊᑦᓴᓄᐅ ᐸᓐᑌᓄᒍᐃᓕᓐ ᔪᑲᒪᓂᑦ; ᒪᑲ ᐅᔪᓂᔪᐃᓐᐅ ᑲᓂᔪᓐᓇᖅᑐᑦ ᑲᓇᓐᔪᑦᓭ ᐃᓐᓇᑲᑦᑐᑦ.

4 ᐃᓕᑦ ᐅᑲ ᐅᖃᐊᑦᓴᑦ ᒍᓐᔪᓐᑦ ᒍᓐᔪᓂᓗᓇᑲᑦ ᐱᖃᑲᓐ; ᒪᑲ ᒥᓐᑕᐃ ᓇᖃᓴᓄᐅ ᐅᒪᓐᑲᐅᓂᓗᐃᓕᓐᓂᑦ ᐅᖃᖅ ᒍᓐᔪᓐ.

5 ᑲᐊᔪᑲᑦᓂᓗᓂ ᐅᑦᓂᒍ ᓇᒪᐃᓴᑲ ᑲᓀ ᐹᑦᓂᓄᐅ; ᒪᑲ ᐅᓂᑦᓄᐃᐅ ᓂᒍᓂᓐᔪᓂ ᑲᓀ ᑲᓂᑦᓄᐅ.

6 ᐅᔨᖏᐱᓇᓂᖅᓴᑦ ᓇᐃᔪᓇᔨ ᓂᔨᓐᖏᐃᓐᔪᑦ, ᒪᑲ ᓇᒪᐃᓐᔪᑲ ᒥᓐᑲᑦ; ᒪᑲ ᓄᓐᔭᖅᑎᒪᐃᓐᔪᑦ ᐁᓐᖏᐅᖅᑎᑦᑕᑦ ᐊᓇ ᑲᓂᓂᔪᑦᑕᑦ.

7 ᓇᑲᓐ ᑲᓄᓐᓂᔨ ᐊᑦᓂᓴᓂᓄ, ᐃᓐᐹ ᒣᓐᑲᔪᓐᓇᑦᓭᒪᐃᓐᔪᑦᑕᒪᐃᓐᓂᖅ ᑎᑦᑕᒪᐃᓐᔪᑦᑕᒪᐃᓐᓂᖅ ᐅᑲᓐᔪᑦᑕᒪᐃᓐᓂᖅ ᐊᓇ ᑲᓂᑦᓄᐃ

5 ᑲᐦᐊᓱᖏᐣ ᒪᔪᓕᖏᑦᑦ ᐅᖏᑦᔨᓴ ᐅᑭᑭᒧᐦᓂᐊᓕᖅ-ᒪᐊᐃᓕᓂᓕᐣ; ᒪᓗ ᐊᓇ ᖃᓇᖏᑦᐣ ᑲᐦᐊᓱᐃᓕᓐ ᑲᐊᖏᑦᐅᓕᖏᑦᑦ.

6 ᐋᓱᑭᑦᓵ ᑲᓴᐣ ᖃᐃᑕᑎᓱᑎᐣ ᒥᐦᑕᐃ ᐃᖏᑕᓐ ᐊᐦᑦᑭᓐᓂᓂᖏᐃᓐ; ᒪᓗ ᐅᑎᓱ ᑲᖏᐃᓐᓂᐊᑭᓐ ᐅᒪᓐᑎᓴᐣ ᒥᐊᐦᑐᑌᖏᑦᑭᑲᓐ.

7 ᐅᐃᐣ ᖃᓂᑦᖃᐟ ᓴᓵᑦᓵᖏᑎᐊᒪᐣ ᑭᐊᓵᖏᒪᐃᓐ: ᒪᓗ ᐅᑌᐃ ᑭᐊᐊᖃᐟᐣ ᓇᒪᐃᓴ ᐁᓱᓱ ᐃᖏᓕᐣ.

8 ᐅᓴᓴᑭᐃᓐᑎᐊᐃᓐ ᐅᒪᒪᑎᐣ ᐸᑲᐦᑕᒥᐊᐧᓐ ᖃᑎᐅᐯ-ᓵᖏᑦᐟ; ᒪᓗ ᐅᑦᔨᒥᖏᑦᐃᐃᓐ ᐅᑲᐦᔪᑲᐦᑎᐣ ᒥᐯᐦᓵᖏᑦᑦᑕᓵᐧ.

9 ᐅᒣᐦᖃᓂ ᐅᒪᒪᑎᐣ ᐸᑲᐦᑕᒥᐊᐧᓐ ᖃᑎᐅᐯᓵᖏᑦᐟ; ᒪᓗ ᓴᑭᖏᐁᐣ ᐊᐧᓐᐃ ᖃᐱᒥᑎᓴᖏᐊᒥᓵᐟ ᖃᔪᓐᔨ ᐃᐸᑎᓱᐃᓐ.

10 ᒪᒋᓭᖏᐃᐁᐧᐃᓐ ᐧᓱᑭᓵᖏᑦᑦ ᐊᓇ ᖃᓇᖃᐣ ᐃᓱᖏᑦᐃᓐ; ᒥᓇ ᐊᓇ ᖃᐸᖃᐧᑦᐣ ᖃᑭᑭᑲᐧᐃᓐ ᖃᑦ ᓇᐱᐣ.

11 ᖃᖏᑭ ᐃᒣᐧᐁᐣ ᒥᓇ ᓂᓱᐊᐧᓇᓱᐃᓐ ᐅᖏᑎᐣ-ᑲᐃᐧᓵᐣ ᖃᑎᐅᐯᓵᖏᑦᑭᐟ; ᐋᐧᐃᐧᐣ ᒪᓗ ᐃᐧᔨ ᐅᑌᖏᐃᓵᐊᐧ ᐊᐦᑦᔨᓵᖏᑦᑦᐊᐧ ᐅᑦᐋᓱᐊᐧ ᐅᑦᔨᓱᓱᐃᐧ.?

12 ᐅᐸᖏᐱᓇᑦᐣ ᓇᒪᐃᓐ ᓴᑭᖏᐁᐣ ᐊᓂᐃ ᖃᑎᒥᐃᐧᓱᒥᐟ; ᐊᐅᐣ ᓇᒪᐃᓐ ᖃᑎᐅᐯᓵᖏᑦᑦ ᐅᑦᐋᓱᐊᐧᓐ ᐃᓂᐃᐧᓐ.

13 ᒥᑲᐧᓐᑎᓂᒋ ᒥᑌᖏᐃ ᒥᐅᐧᔨᖏᑦᒥᖏᐃᐅᐧᓐ; ᒪᓗ ᒥᖏᑲᐅᐧᓱᐃᓐ ᒥᑌᖏᐃ ᐊᐣᖏᐅᐧᓐ ᐅᖏᑭ ᐱᒋᐸᔨᓂᐊᓐ.

14 ᐅᑌᖏᐃ ᐊᓇ ᑲᐊᑲᐟ ᓂᓱᐅᖏᑦᒪᒧᐃᓐ ᓇᓴᐧ-ᓂᑫᒪᐣ ᑭᐦᐊᓵᖏᑦᒪᒪᐃᓐ; ᒪᓗ ᐅᑐᓂᐊᐧᓐ ᑭᐦᐊᐧᓐ-ᑲᓇᐧ ᒥᑭᒪᒪᓂᔨᓂᐊᐧ ᑭᐦᐊᐧᓐᐃᓐ.

15 ᑲᖏᑲᐧ ᐅᑭᓱᑲᒪ ᑲᑲᑲᐧᑭᓱᐟ ᒪᒋᔨᐊᐧ-ᓂᔨᐊᐧ; ᒪᓗ ᐊᓇ ᑲᒥᑲᐊᐧᐣᓂᐊᑌᖏᐁᐟ ᑲᑭᖏ ᐃᐧᖏᓵᐣ).

16 ᓇᐊᐧᒼ ᒥᐊᐧᓱᐣ ᐊᐱᓱᐣ ᖁᖏᐊᑲᓂᐃᐧᐣ ᐅᐊᐧᓱᐧ-ᒥᔨᓵᐧ ᐅᑲᐦᐸᔨᓵᖏᑦᐊᐧᓐᐃᐧᐣ ᑲᑎᒋᔨᖏᖏᐟ, ᐃᐦᐱᒼ ᑭᖏᑦᐧᔨᓂᖏᐃᐧᐣ ᒥᓇ ᒥᐦᐸᑌᔨᖏᑦᒪᒧᐃᓐᐧ.

17 ᓇᐊᐧᒼ ᒥᐊᐧᓱᐣ ᖁᖏᐃᐱᖏᑦ ᑲᓱᑲᓂᓂᖏᐧᓱᐧ ᐃᐧᔨᓱᑭᑲᐧ ᐃᐧᑦ ᐅᐊᐧᐣᐊᐧ ᐅᐊᐧᐣᐊᐧᐣᐟ, ᐃᐦᐱᒼ ᑲᒥᐸᐊᔨᖏᑦᐟ ᒥᐦᐃᐣ ᐃᐧᑦ ᖁᖏᐃᐧᐣ ᐸᔨᑲᐧᑕᐃᐧᐣ.

18 ᑲᑭᓱᐊᐧᓱᖏᐟ ᐊᐦᑦᔨᓂᐧ ᐸᓱᑦᓇᑦ ᑲᖏᐧᓂ-ᔪᐃᐧᐣ; ᒪᓗ ᐊᓇ ᑲᐯᖏᐧᑲᑲᐧᓱᐟ ᑭᐱᖏᖏᐧᑭᐧ ᑲᖏᐧᓂᔪᐃᐧᐣ.

19 ᐅᒣᐦᖃᓂ ᑲᑲᖏᐧᐟ ᐊᐦᑦᔨᓂᐧ ᑕᐱᐦᑦ-ᑲᐃᐧᒥᓇᑲᑭ ᐃᓱᓇᑲᐧᐣ; ᒪᓗ ᐅᒣᐦᖃᓂ ᑲᐧᐣᐧᔨ ᑲᐃᐧᑕᐱᐧᐟ ᑲᐧᐣᐧᔨᓐᑎᑕᓵᐧ.

20 ᑲᓂᑦᐧᓂᖃᐟ ᑑᓱᓱᒪᐧ ᒪᒪᖏᑦᓵᐧ ᐅᖏᑭ-ᐃᐧᔨ; ᒪᓗ ᑲᑲᑫᑦᑎᓱᐟ ᐊᐦᑦᔨᓂᐧ ᒪᓂᐦᑦᓵᐧ ᐅᑲᐦᔪᐃᐧᐣ.

21 ᑭᑫᐧᐃᐧᐣ ᒥᔨᐊᐧᓇᓱᐃᐧᐣ ᐊᓇ ᑲᑭᐧᑕᒪᐟ ᓂᑦᐧᓂᖃᐃᐧᐣ; ᒪᓗ ᐊᐦᑦᔨᓂᐧ ᑲᐅᓂᔨᐧᑎᒪᐃᐧᓂᐧᐣ ᐧᔨᐦᑦᖃᐧᐣᐊᐧᓂᐧᐣ ᐱᐧᒪᐧᐣ.

22 ᑭᐱᐧᐣ ᖁᖃ ᐅᓇᔨᑎᐃᐧᐣ ᐃᖏᑕᖃᐧᐣ ᐃᑌᐦᓵ-ᒪᒧᐃᐧᓇᐊᐧ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᐅᑭᖏᑦᒪᓵᓕᐊᐧᐣ; ᒪᓗ ᐃᒥ ᖁᖏᒥ-ᒣᑎᖏᐧᐅᓇᐊᐧᓂᐧᐣ ᒪᑦᑲᓵᐧᑐᑌᐊᐧᐣ.

23 ᐊᐦᑦᔨᓂᐧ ᐊᖃᐧᐣ ᒥᔨᐊᐧᓇᒪᒧᐃᐧᐣ ᖁᖏ ᓇᑦᐧ-ᐊᐧᔨᒣᐣᐟ ᐅᑭᐧᐣ; ᒥᓇ ᐃᑌᐧᐃᐧᐣ ᖁᖏᐊᑲᓂᐃᐧᐣ ᐅᑭᐧᐣᐟ ᐅᓇᐃᐧᐣᐊᐧᓐᐃᐧᐣ ᒪᔨᓕᖏᑦᑦ!

24 ᐱᒪᑎᖏᐃᐧ ᒣᑦᑲᓇᐧ ᐊᐦᑦᔨᓂᐧᑲᑲᐧᐣ ᑲᓂᑦᐧᓂᖃᐟ, ᑲᐃᐧᐣ ᓇᒪᐃᐧᐣ ᐃᓂᐧᐣ ᐅᑭᐧᐣᐟ ᐅᑭᐧᐣ ᐅᑭᐧᐣᐟ ᐅᑭᐧᐣᐟ ᐅᑭᐧᐣᐟ

ᑭᕐᓴᑦ ᑲᓴᓕᑦ ᐃᒃᑎᑭᓇᐃᓐ ᐃᓕᐢᒼ ᑭᐢᐣ ᐅᐢᑎᑭᓇᐃᓐ ᐯᐢᑲᓴᑲᓴᓂᖅ.

9 ᐊᓕᓯᓂᐤ ᐅᑌᐢᐃ ᐅᓇᓕᕐᖃᒪᓴᓂᓕᐤ ᐅᑎᓯᓕᕐᖃᐃᓐᓇ; ᒪᓴ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᐅᓪᓚᕐᓴᐅᓐᓇ ᐅᑕᐢᒼᑕᒪᓐᓇ.

10 ᐢᐣ ᑭᓴᓯᓵᓯᐅᓐᓇ ᐊᑫᓕᐤ ᐅᐃᓂᐤ ᐢᐣᑭᐅᒪᒃ; ᐅᐃᓇ ᓇᒪᐃᓴᑲ ᐊᓵᓂᐃᒪᓴᓂᓕᐤ ᐅᓇᓯᓵᓯᐅᐃᓵᓂᐤ.

11 ᑲᓴᓐᓂ ᑎᕐᐯᓄᓯᑲᓴ ᒥᓇ ᓯᓯᓄᓐᓯᑲᓴ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᐅᕐᔨᓴ; ᑲᐢᐣᓂᐤ ᑎᕐᐯᓄᓯᑲᓴᓇ ᒥᐊᑎᐤ ᐅᕐᔪᐢᑫᐃᓐᓴ ᐯᐅᑫᓯᓂᐤ.

12 ᒪᓴᕐᔪ ᐢᐣᐅᐅᖅᒪᐊᓵ ᐢᐣ ᒪᑭᕐᒃᑲᓂᐤ; ᑫᑫᒪ ᐅᖅᒪᓯᐢᐱᐢᓂᐤ ᒪᓐᑲᐊᓵᑎᐤ ᑲᓴᑲᓴᓂᐤ ᐅᐃᓂᐤ ᐢᐣᑭᐢᐣ.

13 ᑲᓴᓐᓂ ᐃᓯᑎᓯᐃᓐ ᒥᐅᓇᓯᒪᓵᓂ ᐢᐣᑭᐅᖅᒪᐊᓵᓂ; ᒥᓇ ᓴᐢᐣᐊᑎᓵᓂ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᐊᓵᓂᐤ.

14 ᐅᖅᓯᓵᓯᐃᓐ ᐢᐣᑭᐅᖅᒪᐤ ᒡᐱᓄᒋᐢ ᒥᓯᔭᐊᓐ ᓂᐳᐃᓐ; ᒪᓴ ᑲᓂᓵᐢᑲᓂ ᐊᓵᓯᓓᓂᐤ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᐅᑕᐢᒼ ᐸᐱᐢᐣᑎᐤ.

15 ᐱᒪᑎᓯᐃᓐᓂᐊᓐ ᐢᐣᑭᐅᖅᒪᐤ ᐅᑲᓇᓵᓵᐢᐣᐊᓐ ᐊᑫᓵᐤ; ᒥᓇ ᐅᒥᐢᐣᐊᑎᐊᓐ ᒡᐱᓄᒋᓄᓐᓇ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᑭᒪᔪᓐ ᐅᑕᐢᒼ ᐃᓵᓂᒪᓴᑲᓂ ᐅᓪᓚᕐᓴᐅᓐᓇ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᒡᐱᓄᒋᓄᓐᓇ.

16 ᒡᐯᐧ ᓇᐊᓐ ᒥᓵᓯᓯᐢ ᐸᐢᑭᑎᓇᒥᓓ ᓂᓵᐢᐣᑲᐃᓐ ᐃᓐᑲᓐ ᑲᓴᐃᓯᓂᐤ! ᒥᓇ ᐢᐣ ᐅᑎᓇᒥᓓ ᓂᓯᐢᐣᑕᒧᐃᓐᓇ ᓇᐊᓐ ᑲᐢ ᑭᐢᒧᑕᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᐃᓐᑲᓐ ᓯᓯᓂᐤ!

17 ᐅᐢᐢᒥᐅᖅᓇᓇᐤ ᐅᑲᓴᑲᓴᑎᓂᐢ ᐁᐊᓵᐢ ᐢᐣ ᓇᑲᓂᓓ ᒪᑎᓂᐃᓐ; ᐊᓇ ᑲᑲᓇᐁᓯᓂᓓ ᐅᑐᒥᓇᐤ ᒪᓇᕐᒧᐢᐣᐅᓐ ᓇᐊᓐ ᑲᐢ ᐅᑎᓇᒥᓓ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ.

18 ᑭᐢᐣᓯᒧᐃᓐ ᓂᑲᓇᐢᑕᓴᐊᑫᓵᓂᓂᐢ ᓂᓯᐊᓵᓂᐤ; ᒥᓇ ᑭᐢᐣᓯᒧᐃᓐ ᐊᐧᖅᐤ ᓂᑲᓇᐢᑕᓴᐊᑫᓵᓂᓂᐢ ᓴᐢᐣᑭᓯᓇᐃᓐᓂᐤ.

19 ᓇᐊᓐ ᒥᓵᓯᓯᐢ ᐢᐣᐢ ᐃᓐᢉ ᑕᓴᐢᐣᐅᓯᒧᐢᐣᐢ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ; ᐃᓪᐃᓐ ᐢᐣᐢ ᐃᓐᢉ ᒪᑎᓇᒧᐢᐣᐢ ᒪᓂᐊᐧᐃᐣᐃᓐᓂᐢ ᑭᐢᑭᐅᓯᒧᐃᓐᓂᐢ.

20 ᐊᓇ ᑲᓂᓴᐢᐣᑲᐃᓐᓂᐊᐧ ᑲᑕᐢᒼ ᑲᒥᓵᓯᓵᐢ; ᒥᓇ ᐊᐃᓐᓇᐢ ᒣᒥᓯᑕᓵᓯᐢ, ᑕᐯᐢᐣᐅᓯᒧᐃᓐᓇ ᑭᐢᐣᓯᒧᐃᓐᓇ ᐅᑭᐢᐣᓯᒧᐃᓐᓇ.

21 ᑲᓂᓴᐢᐣᑲᐃᓐᑌᐢᐣᐢ ᐅᑲᐧᖅᑕᐢᒼᓯᑕᒪᓴᐢ ᑲᑕ ᐃᓵᓂᐢᐣᑲᐃᓐᓂᐢ; ᒥᓇ ᓯᐃᓐ ᒥᐢᐣ ᐊᐧᖅᓯᓵᓂᐤ ᑭᐢᐣᓯᓵᒪᓐᓇ.

22 ᓂᓯᐢᐣᑕᒧᐃᓐᓇ ᐅᒧᐢᑭᑭᐢᒧᓂᐯᓂ ᐱᒪᑎᓯᐃᓐᓂᐤ ᐊᓇ ᑲᑎᔨᓕᐢ; ᒪᓴ ᐅᑭᐢᑭᓇᐢᐣᒪᒪᓐᐃᓐᓂᐤᒧᐃᓐᓇ ᑭᐢᐣᓯᓇᐢᐣᑲᐃᓐᓂᐤᒧᐃᓐᓇ.

23 ᐅᑌᐢᐃ ᑲᓂᓴᐢᐣᑲᐃᓐ ᑭᐢᑭᓇᐢᐣᒪᒪᓐᐃᓐᓂᐤ ᐅᐃᓂᐤ, ᒥᓇ ᐊᐧᐢᐣᑕᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᐅᐃᓂᐤ.

24 ᒥᓯ ᐊᔨᒥᐃᓐᓇ ᐃᓂᓇᑲᓴᓇ ᒡᐱᓄᒋᓐᓇ ᓇᐊᓐ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᒥᐢᐣᑲᓴᑲᓴᓂᐤ.

25 ᐃᓐᑕᓴᐢ ᑲᓂᓴᐢ ᒥᓯᐃᓐᓂᐤ ᐊᓵᓂᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ, ᒪᓴ ᓂᐳᐃᓐᓂᐤ ᐃᓐᐢᐣᑕᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐃᓐᑲᓐᓂᐤ.

26 ᐊᓇ ᑲᑫᐃᓐᑫᐢ ᐊᐃᓐᑲᓂᐢ; ᑫᑫᒪ ᐅᐃᓐ ᒡᐱᓄᒋᓐᓇ.

27 ᐅᑲᓂ ᑲ ᐅ ᐳᔭᒪᓂᐃᒥᐢ ᐊᓵᓂᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᒪᓐᓇᐃᓐᓇ; ᒥᓇ ᐅᐃᓂᐤ ᐃᐢᑎᓵᓂᐤ ᐅᑲᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑲᓂᐤᑕᓂᓕᐤ.

28 ᑲᓂᓐᓂᐃᓐ ᐊᓵᓂᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᐳᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ; ᒥᓇ ᐅᑲᐢᐳᒥᐅᐢᐣᐢ ᑲᓇᐃᓐᓂᐤ ᐳᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑲᓂᒥᒪᐊᓐ.

29 ᐅᑦᓴᑲᓐᓂᓯᐃᓐ ᐊᓵᓂᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ, ᐯᐢᐃᐧᐣᑕᐤᓯᐊᓐ, ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐊᓵᓂᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ.

30 ᕐᓴᑲᓐᐱᐢ ᐳᐢ ᐳᓂᓵᐢ, ᑲᓂᓐᓂᐃᓐ ᑫᑲᓐᑲ; ᐯᐢᐊᓐᑕᑲᓐᓂᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᐅᑭᐢᐣᑲᐃᓐᓂᐤᑕᓂᓕᐤ.

31 ᐊᓐᐢᑎᑲᓴᑲᓐᓂᐤ ᐅᐢᐳ ᐅᑕᐢᒧᑎᓂᐃᓵᒪᑲᓐ ᒪᒪᓐᓂᐤᑕᓂᓕᐤ, ᐳᐢᐱᐢᓂᐤ ᐯᐢᒥᐢᐣᐳᑲᓴᐢ ᑲᑲᓐᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ.

32 ᐊᓇ ᑲᐯᐳᓐᑲᓴᐅᓐᓂᐤ ᐊᐧᖅᓐ ᒥᓵᑭᐃᓐᐢᐣᐊᓐ ᐃᓐᑲᓐ ᑲᐳᐢᐣᑲᓴᑲᓴᓂᐤ; ᒥᓇ ᐊᓇ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐊᓵᓂᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ.

33 ᐊᐅᓵᓂᐯᐢᑲᓂᐤᓂᐤ ᑎᑎᐱᓂᑲᓂᐤ ᐊᑫᓵᓂᐤᓂᐤ; ᒪᓴ ᒥᓯᐅᐃᓐ ᐃᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᐅᑕᐢᒼ ᐸᐱᐢᐣᑎᐤ.

ᒪᑎᓇᒪᓴ ᒥᓵᓯᓯᐢ ᑌᕐᔪᐢᐣᓴᑦ.

1 ᓇᐊᓐ ᒥᓇᐊᓐ ᑲᓂᓐᑌᐢ ᓴᓐᑲᒧᐃᓐᓂᐤ, ᐳᓴᒪᐃᓐᓂᐤᓯᐃᓐᓂᐤ ᐃᐢᑕ ᑲᑫᐃᓴᐢ, ᐃᓪᐃᓐ ᐊᓐᑲᑲᑲᓴ ᑲᓴᐃᓐᓂᐤᓯᐃᓐᓇ ᒥᓇ ᐢᐣᑭᐅᖅᒪᐊᓵ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ.

2 ᑲᓂᓴᐢᐣᑲᐃᓐ ᐊᐧᓴᓴᑲᓴ ᑲᐢ ᑎᐯᓴᒣᐤ ᐅᑲᓂᓯᒪᐊᐧ ᑲᓇᓂᐤᐯᐃᓐᓇᐃᐢᐣᓂᐤᓂᐤ, ᒥᓇ ᑲᐢ ᐊᑫᐤ ᐅᑎᐯᓴᐢᐣᑲᓴ ᐃᐢᑕ ᐯᐢᐊᓐᑕᒣᐤ ᑲᐅᐃᓐᓯᑲᓴᐢᐣᑲᓴᓂᐤ.

3 ᑎᐢᑲᐱᐢᓯᑲᓇᐱᐢᑯ ᐊᐧᖅᐤ ᓯᓂᓵᐢ ᐊᓴᓴᐢ, ᒥᓇ ᑎᐢᑲᐱᐢ ᓯᓯᓇᐤ ᐅᑲᐃᓐᓯᓂᓵᐢ ᐅᐢᐳ; ᒪᓴ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ, ᐄᓯᐢᐣᐅᓯᒧᐃᓐᓇ.

4 ᑲᒪᓕᐢᑕᐢᓯᐢ ᐸᐱᐢᐣᑲᐃᓐᓂᐤᑕᓂᓕᐤ ᓯᑲᐢᓯᐃᓐ. ᒥᓇᐅᓐ; ᒪᓴ ᑲᑎᔨᓕᐢᐣᕈᖃᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ.

5 ᐊᐃᓵᓴ ᐯᐢᑲᐱᐢᓵᓂᒪᒪᓐᐃᓐᓂᐤ ᐅᑭᐢᐣᑲᐃᓐᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ; ᒥᓇ ᐊᓇ ᑲᒪᓕᐢᐣᑲᐃᓐᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ.

6 ᐊᐃᓯᓴᐢ ᐅᑲᐃᓯᓯᒥᓯᐃᓵᐃᓐᓂᐤ ᐅᐢᐳ ᑭᐅᑕᐢᒼᑲᐃᓯᐃᓐᓇᐢ ᑭᓴᓂᐤᓯᐃᓐᓂᐤ; ᒥᓇ ᐅᒪᒪᓐᐃᓐᑲᐃᓯᐃᓐᓇ ᐊᐃᓯᓴᐢ ᐯᐊᐧᐃᓵᐃᓐᓇ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐃᓐᑲᓐᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ.

7 ᐢᐣᑭᐱᐢᑭᓐᓇᐃᓐ ᓇᒪᐃᓵᐢ ᓇᓂᐸᓯᐢ ᑭᓐᓇᐃᓐᓂᐤ; ᐃᓯᐃᓵᐢ ᒪᓴ ᑭᐢᑭᓐᐃᓐ. ᒥᓇᐅᓐ ᐢᐣᑭᐱᐢᓵᓂᐤ.

8 ᒣᑭᐃᓐᓇ ᑕᐱᐢᑫᐢ ᑲᒥᓵᓯᓯᐢ, ᒥᓇᐊᓐ ᑲᑫᐃᓐᓇ ᐢᐣᑭᐱᐢᓵᓂᐤ; ᐃᑌ ᐯᐢᐃᓯᐢ ᑲᓀᐢᑭᐱᒪᓂᐤ, ᒥᓯᐃᓐᓯᐸᐢᐣᑕᐤᓂᐤᑕᓂᓕᐤ.

9 ᐊᓇ ᑲᑫᐃᓂᐤᓂᐤ ᐊᐃᓐᑲᓂᐃᓐᓇ ᓇᓵᐃᓇᐢ ᓴᑭᐢᐣᐃᐢᐣᐃᓐᓇ; ᒪᓴ ᐊᓇ ᑲᑫᐃᓐᓇᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ.

10 ᑲᓀᐢᑭᐃᓐᓇᐃᓐᓂᐤ ᐃᓂᓯᐢᐣᑲᐃᓐᓂᐤ ᑲᑫᐃᓐᓇᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ.

11 ᒪᒥᐊᐳᓯᓂᐤ ᓇᓵᐃᓇᐢ ᐱᓯᓯᐢ ᒪᓂᓂᐢᐣᑲᐃᓐᓇᐃᐢᐣᓂᐤᓂᐤ, ᐯᐅᑫ ᒪᓴ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ ᐃᓐᑲᓴᒋᐢ ᐅᑕᐢᒼᑲᓴᓂᐤ.

12 ᑭᐦᑦ ᒪᓐᓂ· ᖃᒪᓐᓇᑎᑦᐱᑊᐣ ᐅᑕᐅᓯᓯᒪ ᖃᑦ ᓇᑭᓐᖃᐊ·ᐣ ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ·, ᐃᑦᐱᒃ ᑲᑫ·ᖏᓐ ᐅᑲᓪ-ᑫ·ᐃ·ᓂ*.

13 ᐊᐃ·ᓴᑎ ᐁᑎᒥᐣ ᖃᒪᓴᑦᓯ ᖃᒥᐊ·ᓄ ᐅᑎᒋ, ᒪᐱᓴᐃ·ᐠ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᖃᑦ ᓯᐯ·ᑎᑌᒪᖃᓂᓄ° ᐃ·ᑭ* ᐅᑎᒋ.

14 ᐅᓯᐯ·ᕇᓵᐠ ᕿᖏᖃᑎᐃ·ᐠ ᐃᓯᐃᖃ·ᐠ ᒐᐱᓂᒋᒃ ᐊᐃ·ᓴᐠ ᐅᓯᓇᓂᓴᒪ° ᐃᓯᐃᖃᓇ* ᓂᐱᓐᓴ°; ᐅᐅᑯ ᐅᑎᒋ ᑐᓂᖏᑦ Lᓂᓴᖏᐃᐃ·ᐠ, L·ᔪᑫ ᐅᐅᑎᒋ ᒥᑯᖃᑎᒥᐃᐃ*.

15 ᐊᓇ ᖃ ᒥᔨᓴᑌᓴᒪ᐀ ᐅᒪᒪᑎᔪᓴ, ᒪᓇ ᐊᓇ ᖃᓇᓂᑐᒪ᐀ ᐅᖃ·ᖃᐦᖃᖃ·ᔪᓴ, ᒐᒧᑫᒃ ᐅᐅᑯᓂ ᔨᖃᑎᐦᖃᖃ·ᔪ ᐅᑎᒋ.

16 ᐊᓇ ᖃᑦᓴᑌᓴᒪ᐀ ᐅᒪᒪᑎᔪᓴ, ᒪᓇ ᐊᓇ ᖃᓇᓂᑐᒪ᐀ ᐅᖃ·ᖃᐦᖃᖃ·ᔪᓴ, ᒐᒧᑫᒃ ᐅᐅᑯᓂ ᔨᖃᑎᐦᖃᖃ·ᔪ ᐅᑎᒋ.

17 ᐅᑐᒪᒥᒪ° ᑕᐦᑭ ᓴᑭᐦᐃᐅᐯ·°, ᒪᓇ ᐅᑭᐊ·ᒥᒪ° ᓂᐦᕆᐃ·ᑭ° ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ·ᓂ* ᐃᓯᐃᖃᓇ* ᐃᓯᐃᖃᓇ*.

18 ᐊᐅᓯᐅᓂᓄ° ᐅᖃ ᖃᐅᓂᓯᔪᑎᑕᒧᐃᐃ·ᓂᐅᓯ᐀ ᐸᖃ·ᒪᐠᐃᐃᓄ°, ᒪᓇ ᓯᐦᕕᐅᒧᔪᑎᐯᐅ·° ᐅᔨᑌᒪᒪ.

19 ᓴᑭᐦᕆ° ᐊ·ᓂᔨᑕᒧᐃ·ᔪ ᐊᓇ ᖃᓴᑭᐦᕆ᐀ ᒪᒪᐃ·ᓂᐦᐃᐃᐠ᐀; ᒪᓇ ᐊᓇ ᖃᐃᐱᐅᓯᐦᕆ* ᐅ ᒥᔨᑕᐃ ᐃᔨᖃ·ᐦᐱᔨᑕᒧᐃᐃ·ᓂᐅᓯ᐀.

20 ᐊᓇ ᖃᐃᓴᐠ᐀ ᖃᓯᔨᐅᓴᒥᐦᐃ, ᓇᒪᐊ·ᒥᒪᑦ ᖃᒥᐊ·ᓯᐠ; ᒪᓇ ᐊᓇ ᖃᓇᔨᕇᑭᐦᐅᔨᓂᐅ·᐀ ᕇᐦᑦ ᖃᒥᐊ·ᓯᐠ ᐱᓯᓇᑎᓯᐃᐃ·ᓂ*.

21 ᐊᓇ ᖃᐅᐦᐱᑲᐦᐊ᐀ ᑲᑫ·ᖃᓇ ᔨᒪᒪᐊ·ᒡᒡ ᐅᒥᐦᑭᖃᐅᓴ·ᓯᐃᐃ·ᐠ; ᐊᓇ ᒪᓇ ᖃᐅᐦᐱᑲᐦᐊ᐀ᒥᓯᐠ ᑲᑫ·ᖏᓐ-ᖃᓇ ᓇᒪᐃ·ᓴᐠ ᐅᒥᔨᐊᒥᐊ·ᓂᐅᓯ᐀.

22 ᒥᔨᐊ·ᑎᑯ ᒥᑌᐦ ᒥᓴᔨᒪᒪᓇᖃᐠ ᕇᐱᓂᐊ·ᓂ* ᒪᔨᑲᐦᐦᒪ°; ᒪᓇ ᑭᑎᒪᑫᓴᒪᐃ· ᐊᐦᐠᐃ ᒥᔨᖃᓇ.

23 ᒪᒪᐊᓯᐅᓂᓄ° ᐅᑎᓇᑦ ᒣᑭᐃ·ᓇ ᐋᒧᓴᐃ·ᓂ* ᐅᐦᐱᖃ ᑭᑭᓂᔨᐊ·ᓴᑦᔨᑦ ᐅᓇᓯᐊ·ᓯᐯ·ᐃ· ᐃᓯᐦᐠᔨ·ᐃ·ᓇ.

24 ᓂᕇᐦᖃᐃ·ᐠ ᓄᒃᓇᐦᔨᑦ ᐊᓇ ᖃᐊᐠᑦ ᓂᓯᐦᐠᔨᒧᐃ·ᐠ; ᒪᓇ ᐅᑭᑭᓄᒃ ᑭᑫ·ᖏᓐ ᑭᓯᑦᓴᒥᒃᖃ* ᐊᐦᐅᐊ·.

25 ᖃᑭᑫ·ᑊ ᐅᐃᓯᓯᒪ° ᒥᐱᓄᐯ·ᐦᐯ° ᐅᐦᔨᐃ·ᓴ, ᒪᓇ ᐃ·ᓴᑫᐅᐦᔨᑕᒥᐦᐯ° ᖃᑭᐦᐦᔨᓂᐃ·ᑭᐦᐃᐃᐃᐃᐠ.

26 ᐊ·ᐃ·ᒣ ᑭᑭᐅᐅᒥᐃᐦᔨ·° ᐅᓄ·ᓴᑦᖃᑎᓴ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᒥᔨᐊᒥᐃ·ᐠ, ᐊᐅᐦ ᑭᑭᓯᓄᒪᖏᐦᐦᒥᐃᐃ·ᐠ ᒥᐱᓄᐯ·ᐦᐯ° ᑭᑭᐅᐃᐃ·ᐠ ᒥᐦᑭᖃᐃᐃ·ᐠ.

27 ᐊᓇ ᖃᐊᐠ᐀ ᑲᑫᖃᐦᔨᑕᒪᐃ·ᐠ ᒪᓇᑭᐦᐦᔨᑦ ᐅᑎᒋ ᐅᑎᑌᒪᐃ·ᓇ; ᒪᓇ ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ᐀ ᖃᐅᐦᐱᑲᐦᐊ᐀ᒥᓯᐠ ᐅᒪᒪᑎᔪᓴ, ᒪᓇ ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ᐀ ᖃᐅᐦᐱᑲᐦᐊ᐀ᒥᓯᐠ ᐅᒪᒪᑎᔪᓴ.

28 ᐊᐅᐠᑎᒃ ᑲᑫ·ᖏᓐ, ᐅᖃ ᓂᑭᔨᑦ, ᓂᕇᐦᖃᐃ·ᐠ ᐃᔨᖃᑎᐦᖃᖃ·ᔪᓴ ᐅᑎᒋ ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ᐀ᒥᓯᐠ ᖃᐅᐦᐱᑲᐦᐊ᐀ᒥᓯᐠ ᐅᒪᒪᑎᔪᓴ.

ᒪᓂᓇᒪᖏᓐ ᒥᔨᑕᒧᐃᐃ·ᐠ ᐊᐅᓇᓂᐅᑦᓴᑊ.

1 ᕇᐦᓴᐊᒪᐃ·ᐠ ᐅᒪᒥ ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ᐀, ᐅᑭᒧᐃᐦᐠᒥᒥᐦᐅᓯ᐀ ᐃᓯᐃᖃᓇ, ᐃᓇᐃᓇᐠ ᒪᓇ ᒥᐦᑭᖃᐃᐃᐃᐠ᐀ ᓂᓇᐃᐃᓄᒃᖃᐃᐃᐠ.

2 ᑭᑫ·ᖏᓐ ᓇᒪᐃ·ᐠ ᒥᑭᑭᓄᒃᖃᐃᐃᐠ ᓂᓯᐦᐠᔨᒧᐃᐃ·ᐠ; ᒪᓇ ᐅᑌᒥᐃ ᖃᑦ ᒥᔨᖃᐃ·ᐠᐃᐃᐠᒪᓇᖏᓐ.

3 ᐃᑦᐱᒃ ᐅᒪᒪᑎᔪᓴ ᑌᓇᓯᒥᒥᒃ, ᐊᓯᐠ ᒪᓇᓯᐠ ᖃᓇᓯᐠᓇᒪᒪᖏᓐ ᓴᐯᐃ·ᐠᐅᐃᐃ·ᐠ, ᒥᐃᓇ ᐊᓯᐠ ᓴᐯᐃ·ᐠᐅᐃᐃ·ᐠ ᒪᓇᓴᓇᒥᐅ·ᐃ·ᓂ*.

4 ᐅᑎᑌ·ᐃ·ᓇ ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ᐀ ᐅᐃᓂᓄ° ᒪᐱᓂᓄᒃᖃᐃᐃᐠ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ, ᒪᓇ ᒥᐃᓂᓄ ᑲᓂᓄᒃᖃᐃᐃᐠ ᐃᓯᐃᖃᓇ* ᓂᕇᐦᖃᐃᐃᐠ᐀ ᒪᐱᓂᓄᒃᖃᐃᐃᐠ ᒪᐱᓂᓄᒃᖃᐃᐃᐠ.

5 ᓇᒪᐃ·ᐠ ᒥᔨᐊᒥᐠ ᑭᑭ ᓇᓇᐊᒥᓂᓄᒃ ᐅᒪᓂᑎᔪᓴ, ᖃᑦ ᓯᐯᐊᒥᓇᒥᐦᐃᐃᐠ᐀ ᑲᑫ·ᖏᓐ ᖃᑦᓴᑌᓴᒪ᐀ ᐅᓇᓯᐊᒥᐃ·ᓂ*.

6 ᑭᑫ·ᖏᓐ ᐅᐃᓂ ᒪᓂᐅᒥᐅ·ᐅ°, ᒪᓇ ᐅᐃᓂ ᓇᐃᐠᐊᐠ ᕇᖏᒪᓇᑫᐃᐃ·ᓇ.

7 ᑭᑫ·ᖏᓐ ᐅᐃᓂ ᐅᓄᐠ ᓯᐯᐊᒥᓇᒥᐯ°, ᒪᓇ ᐅᐃᓂ ᓇᖏᓯᓄᐯᐊᒥᐃᐃ·ᐠ ᐅᑭᓄᒃᖃᐃᐃᐠ.

8 ᐅᑎᑌ·ᐃ·ᓇ ᐅᓴᒥᓂᓄ ᕇᐱᓂᐊ᐀ ᒪᓂᐅᒥᐅ·ᐅ° ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ, ᒪᓇᐃ·ᐠ ᒪᖏ ᐊᕇᒪᒪᐃ· ᐃᐱᐃᐃᐠᒪᓇᖏᓐ.

9 ᒥᓇ ᐊᓇ ᖃᑭᐦᑎᒥᐠ ᐅᑕᐱᑫᐃ·ᓂ* ᐅᑭᐊ·ᒥᒪᐠ ᖃᑭᐦᑎᒥᐠ ᓯᐯᐊᒥᓇᒥᐦᐃᐃᐠ᐀ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

10 ᐅᐃ·ᓴᐃᐃ·ᐠ ᖃᑎᐯᐅᐦᑎᑫᐠ ᒪᓂᐅᒥᐅ·ᐅ° ᐃᐱᐃᐃᐠ᐀; ᖃᑦᓴᑌᓴᒪ᐀ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

11 ᐅᐊᓯᐠᐃᐃᓯᐅ° ᐅᐅᐊᓯᐠᐃᐃᐠ ᐅᑫ·ᐃᐱᐃᐃᐠ ᖃᑦᓴᑌᓴᒪ᐀ ᐅᐃᓂᓄ°; ᒥᓇ ᖃᐃᐱᐊᒥᐠ ᒪᓂᐅᒥᐅ·ᐅ° ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

12 ᒪᔨᑭ ᓯᐯᐊᒥᓇᒥᐠᐃᐃᐠ ᐅᑐᐦᐃ ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ᐀ ᑲᑫ·ᖏᓐ ᒪᓂᐅᒥᐅ·ᐅ° ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

13 ᐊᓇ ᖃᓇᑫᐊᒥᓯᐠᐃᐃᐠ᐀ ᑫᖃᐦ ᒪᔨᑭ ᐁᑎᒥᐠ, ᑲᑫ·ᖏᓐ ᒥᐦᑭᖃᐃᐃᐠ᐀ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

14 ᐅᑕᐱᑫᐃ·ᓂ* ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐅᑎᒋ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

15 ᐅᑐᐦᐃ ᑲᑫ·ᖏᓐ ᐅᑎᒋ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

16 ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ᐀ ᐅᑎᑌᐃ·ᐠ ᑕᐃ·ᑎᑕᒪᐠ, ᒪᓇ ᐁᐦᐠᐁᐦᐠᐃᐃᐠ᐀ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

17 ᐊᓇ ᖃᑎᒥᐦᐃᐃᐠ᐀ ᐅᑎᒋᐃ·ᓂ* ᖃᑭᐦᑎᒥᐠ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

18 ᓂᕇᐃ· ᑭᑫ·ᖏᓐᒥᖃᐠ ᔨᓂᕇᐦᐦᒪᐠ ᒪᓂᐅᒥᐅ·ᐅ° ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

19 ᐅᑭᐊ·ᒥᒪ° ᐁᐦᐊ·ᓂᔨᑦᐱᑊᐣ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

20 ᐊᐅᓯᐅᓂᐊ᐀ ᐊ·ᐃ· ᖃᑦ ᑭᑭᓂᔨᐊ·ᓴᑦᔨᑦ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

21 ᓂᔨᐃ·ᐠ ᒥᓇ ᐱᒪᐦᐠᐃᐃᐠ᐀ ᐊᐦᐅᐊ° ᐁᐦᐠᐁᐦᐠᐃᐃᐠ᐀ ᐃᓯᐃᖃᓇ ᐃᓯᐃᖃᓇ.

22 ᐊᐃᓕᓴᐅ ᐅᖃᐅᓯᒃᑯᓘᑉ᙮ ᓂᐊᓕᓘᑉ ᒥᓂᒃᑕ ᒥᓇ ᓂᒃᑎ; ᑭᓇ ᑲᑭᖃᑦᓯ ᐅᒥᓇᖅᑯᓗᐊᓂᓕᓴᐅ ᑲᑎᐅᓴᖃᑎᓴᑉ᙮

23 ᐅᑭᑎᒪᕈᓴᑦ ᓴᓇᓕᖃᑦᑕᓘᑉ ᓇᔪᑦᒪᓇᐃᓐᓇ; ᒪᓕ ᐅᐅᑦᔨᓐᑎᑦ ᑭᓯ ᓇᑐᓂᐊᓕᒥᓘᑉ᙮

24 ᐊᓄᓴᓂᓄᐅ ᑲᑎᐅᒍᒥ᙮ ᑲᑎᐅᒥᓇᐃᓐᓇᓕᓴᐅ; ᐃᓕᓐᓂᐊᖅᑐᑦ ᓄᓯᕈᓇᓐ ᐱᓕᕆᔨᒃᑯᓐᓂᖅ᙮

ᒪᑎᓇᒪᓐᓇᑦ ᓂᒃ᙮ ᓄᓯᕈᓇᓐ᙮

1 ᓇᐊᓐᒾ ᒥᑦᓂᓚᓯᓄ ᐅᑭᑎᒪᒫᓐ ᑲᐱᒧᑌᓯ ᐅᖃᓐᓂᓴᖅᑕᒪᓴᓂᓴᓐᓂᖅ, ᐃᓕᓐᓴᑦ ᐊᓇ ᑲᒪᓕ ᐅᔪᓐᓄᑉ, ᑭᓇ ᑲᑭᐊᓐᓂᖅᑲᓂᓐᓂᖅ᙮

2 ᑭᓇ, ᐊᖏᓐᓴ ᐅᑲ ᑲᒥ ᐅᑭᐊᓐᓂᖅᑕᒪᓴᓂᓴᓐᓂᖅ, ᓇᒪᔨᓐᓴ ᒥᑦᓂᓚᓯᓄ; ᑭᓇ ᐊᓇ ᑲᑭᓯᓐᑲᖅ, ᐅᓴᓂᓴᓐᓂᖅ ᒪᓕ ᔪᑎᑦ᙮

3 ᑲᑭᐊᐊᓐᓂᓴᓐᓂᖅ ᐊᓄᓴᓂᓴᓐᓂᖅ ᓄᓯᕈᓇᓐᓂᖅᑕᒪᓴᓂᓴᓐᓂᖅ, ᑭᓇ ᐅᑐᐃ ᐊᓐᓇᖅᑕᒪᓴᓂᓴᓐᓂᖅ ᑲᑎᐅᓴᖃᑎᓴᑉ᙮

4 ᐅᓐᓇᑎᓂᓚᓐᓄᑦ ᒥᖏᐅᑐᐅᓐ ᐅᔪᓪᒪᒪ; ᒪᓕ ᐅᑭᓂᒪᓐ ᐃᓐᓄᑉ ᐊᓐᓄᓴᓂᓴᓐᓂᖅ᙮

5 ᑲᑲᑭᓐᑭᓇᓐᓂᓚᓐᓄᑦ ᐅᖏᓯᓐᓂ ᑲᑎᐅᓴᖃᑎᓴᑉ᙮ ᑭᓇ ᐊᓇ ᑲᑲᑭᓐᓄᑉ, ᓇᒪᔨᓐᓴ ᑲᑎᐅᓴᖃᑎᓴᑉ᙮

6 ᑲᑎᐅᓴᖃᑎᓴᑉ᙮ ᐊᓐᓇᖅᑕᒪᓴᓂᓴᓐᓂᖅ ᐱᓯᑎᐅᑭᒪᓚᓴᓐᓂᖅ; ᑭᓇ ᑲᑭᓯᓐᑲᖅ ᐊᓄᓴᓂᓴᓐᓂᖅ ᐅᔪᓪᒪᒪ ᐊᓂᓗᐃᓐᓇᓐᓂᖅ᙮

7 ᑲᖏᓐᓄᑦ ᐃᓐᓂᓚᓂᓴᐊᓐᓂᖅ ᑲᑎᐅᒪᒫᓐᓂᖅ ᐊᓐᓇᖅᑕᒪᓴᓂᓴᓐᓂᖅ ᐱᓯᑎᐅᑭᒪᓚᓴᓐᓂᖅ; ᑭᓇ ᑲᖏᓐᓄᑦ ᐊᓄᓴᓂᓴᓐᓂᖅ ᐅᔪᓪᒪᒪ ᑲᑎᐅᓴᖃᑎᓴᑉ᙮

8 ᐊᓇ ᑲᑎᐅᓴᖃᑎᓴᑉ᙮

אחיו כראוי׃ ואת כל אשר לו הגיד אחיו׃

ב וישלח אחזיהו שרי הפלגשים אשר למלך ויהרגו׃ ואת כל אשר לו הגיד׃

ג וישב אחזיהו בירושלם ימים אחדים׃ ויעש הרע בעיני יהוה׃

ד כי יועצים היו לו בית אחאב אחרי מות אביו׃ הוא עצו לו לשחית׃

ה וילך גם בעצתם וילך עם יהורם בן אחאב מלך ישראל למלחמה על חזאל מלך ארם ברמות גלעד׃ וישגו ארמים את יהורם׃

ו וישב לרפאות ביזרעאל כי המכות אשר הכהו בארמה בהלחמו את חזאל מלך ארם׃ ועזריהו בן יהורם מלך יהודה ירד לראות את יהורם בן אחאב ביזרעאל כי חלה הוא׃

ז ותהי מאת אלהים לאחזיהו לבואו אל יהורם ובבואו יצא עם יהוא בן נמשי אשר משחו יהוה להכרית את בית אחאב׃

ח ויהי כנשפט יהוא את בית אחאב וימצא את שרי יהודה ובני אחי אחזיהו משרתים לאחזיהו ויהרגם׃

ט ויבקש את אחזיהו ויתפשהו והוא מתחבא בשמרון ויביאהו אל יהוא וימיתהו ויקברו כי אמרו בן יהושפט הוא אשר דרש את יהוה בכל לבבו׃ ולא היה לבית אחזיהו כח לשמור ממלכה׃

י ועתליה אם אחזיהו ראתה כי מת בנה ותקם ותדבר את כל זרע המלוכה לבית יהורם׃

יא ותקח יהושבעת בת יהורם אחות אחזיהו את יואש בן אחזיהו ותגנבהו מתוך בני המלך המומתים ותתנהו ואת מיניקתו בחדר המטות ותסתירהו מפני עתליה ולא הומת׃

יב ויהי עמה בבית יהוה נסתר שש שנים ועתליה מלכה על הארץ׃

ב׳ כתובים ט׳.

א ובשנה השביעית התחזק יהוידע ויקח את שרי מאות לעזריה בן ירחם ולישמעאל בן יהוחנן ולעזריה בן עובד ולמעשיה בן אדיה ולאלישפט בן זכרי עמו בברית׃

ב ויסבבו ביהודה ויקבצו את הלוים מכל ערי יהודה ואת ראשי האבות לישראל ויבאו ירושלם׃

ג ויכרת כל הקהל ברית בבית האלהים עם המלך ויאמר אליהם הנה בן המלך ימלך כאשר דבר יהוה על בני דויד׃

ד זה הדבר אשר תעשו שלשית באי השבת מן הכהנים והלוים לשערים׃

ה ושלשית בבית המלך ושלשית בשער היסוד וכל העם בחצרות בית יהוה׃

ו ואל יבא בית יהוה כי אם הכהנים והמשרתים ללוים המה יבאו כי קדש הם וכל העם ישמרו משמרת יהוה׃

ז והלוים יסבו את המלך איש נשקו בידו ומבא אל הבית יומת והיו את המלך בבאו ובצאתו׃

ח ויעשו הלוים ככל אשר צוה יהוידע הכהן ויקחו איש אנשיו באי השבת עם יוצאי השבת כי לא שמר יהוידע הכהן את המחלקות׃

ט ויתן יהוידע הכהן לשרי המאות את החנית ואת המגן ואת הצנה אשר היו למלך דויד אשר בבית האלהים׃

י ויעמד את כל העם איש שלחו בידו מן הכתף הימנית של הבית אל הכתף השמאלית של המזבח ושל הבית על המלך סביב׃

יא ויוציאו את בן המלך ויתנו עליו את הנזר ואת העדות ויהי למלך ויהוידע ובניו משחו אותו ויאמרו יחי המלך׃

יב ותשמע עתליה את קול העם הרצים והמהללים את המלך ותבא אל העם בית יהוה׃

יג ותרא והנה העמד המלך על עמדו פתח הבית והשרים והחצצרות על המלך וכל עם הארץ שמח ותקע בחצצרות והמשררים במנגנים ומשמיעים בכלי השיר ותקרע עתליה את בגדיה ותאמר קשר קשר׃

יד ויוצא יהוידע הכהן את שרי המאות פקודי החיל ויאמר אליהם הוציאוה אל מבית לשדרותיה והמת אחריה בחרב כי אמר הכהן אל תמתוה בבית יהוה׃

טו וישימו לה ידים ותבא דרך מבוא שער הסוסים בית המלך ויהמתוה שם׃

טז ויכרת יהוידע את הברית בינו ובין כל העם ובין המלך להיות לעם ליהוה׃

יז ויבא כל העם בית הבעל ויתצוהו את מזבחתיו ואת צלמיו שברו היטב ואת מתן כהן הבעל הרגו לפני המזבחות׃

יח וישם יהוידע הפקדות בית יהוה ביד הכהנים הלוים אשר חלק דויד על בית יהוה להעלות עלות יהוה כאשר כתוב בתורת משה בשמחה ובשיר על ידי דויד׃

יט וישם שערים על שערי בית יהוה ולא יבא טמא בכל דבר׃

כ ויקח את שרי המאות ואת האדירים ואת מושלי העם ואת כל עם הארץ ויורידו את המלך מבית יהוה ויבאו בתוך שער העליון בית המלך וישיבו את המלך על כסא הממלכות׃

כא וישמח כל עם הארץ והעיר שקטה ואת עתליה המיתו בחרב׃

ב׳ כתובים י׳.

א בן שבע שנים יואש במלכו׃

ב ויעש יואש הישר בעיני יהוה כל ימי יהוידע הכהן׃

ג ויקח לו יהוידע שתי נשים ויולד בנים ובנות׃

ד ויהי אחרי כן על לב יואש לחדש את בית יהוה׃

ה ויקבץ את הכהנים והלוים ויאמר להם צאו לערי יהודה וקבצו מכל ישראל כסף לחזק את בית אלהיכם משנה בשנה ואתם תמהרו לדבר הזה ולא מהרו הלוים׃

ו ויקרא המלך ליהוידע הראש ויאמר לו מדוע לא דרשת מעל הלוים להביא מירושלם את משא משה עבד יהוה ועל קהל ישראל לאהל העדות׃

ז כי עתליה האשה המרשעת בניה פרצו את בית האלהים וגם כל קדשי בית יהוה עשו לבעלים׃

ח ויאמר המלך ויעשו ארון אחד וישימו אותו בשער בית יהוה מבחוץ׃

ט ויתנו קול ביהודה ובירושלם להביא ליהוה את משא משה עבד האלהים על ישראל במדבר׃

י וישמחו כל השרים וכל העם ויביאו ויפילו אל הארון עד כלותם׃

יא ויהי בעת הביא הארון על יד הפקדים את המלך ויראו כי רב הכסף והבא סופר המלך ופקיד כהן הראש ויריקו את הארון וישאוהו וישיבוהו אל מקומו כה עשו יום יום ויאספו כסף לרב׃

יב ויתנהו המלך ויהוידע אל עשי המלאכה הפקדים בבית יהוה ויאגרו חצבים וחרשים לחדש בית יהוה וגם לעשי ברזל ונחשת לחזק את בית יהוה׃

יג ויעשו עשי המלאכה ותעל מלאכת הרפוא בידם ויעמידו את בית האלהים על מכונו ויחזקהו׃

יד וכאשר כלו ויביאו לפני המלך ויהוידע את יתר הכסף ויעש כלים לבית יהוה כלי שרת והעלות ומזלגות וכלי זהב וכסף ויהי מעלים עלות בבית יהוה תמיד כל ימי יהוידע׃

טו ויזקן יהוידע ושבע ימים ומת בן מאה ושלשים שנה במותו׃

טז ויקברו אותו בעיר דויד עם המלכים כי עשה טוב בישראל ועם האלהים ובביתו׃

יז ואחרי מות יהוידע באו שרי יהודה וישתחוו למלך אז שמע המלך אליהם׃

יח ויעזבו את בית יהוה אלהי אבותיהם ויעבדו את האשרים ואת העצבים ויהי קצף על יהודה וירושלם באשמתם זאת׃

יט וישלח בהם נביאים להשיבם אל יהוה ויעידו בם ולא האזינו׃

כ ורוח אלהים לבשה את זכריה בן יהוידע הכהן ויתיצב מעל לעם ויאמר להם כה אמר האלהים למה אתם עברים את מצות יהוה ולא תצליחו בעזבכם את יהוה ויעזוב אתכם׃

כא ויקשרו עליו ויסקלוהו באבן על פי המלך בחצר בית יהוה׃

כב ולא זכר יואש המלך את החסד אשר עשה יהוידע אביו עמו ויהרג את בנו ובהמותו אמר יראה יהוה וידרש׃

כג ויהי לתשובת השנה עלה חיל ארם עליו ויבאו ביהודה וירושלם וישחיתו את כל שרי העם מעם ואת כל שללם שלחו לדמשק למלך׃

כד כי בבוא מספר אנשי חיל ארם ויתן יהוה בידם חיל רב מאד כי עזבו את יהוה אלהי אבותיהם ואת יואש עשו שפטים׃

כה וילכו מעליו בחליים רבים ויעשו עליו קשר עבדיו בדמי בני יהוידע הכהן ויהרגוהו על מטתו וימת ויקברו אותו בעיר דויד ולא קברו אותו בקברות המלכים׃

כו ואלה הקשרים עליו זבד בן שמעת העמונית ויהוזבד בן שמרית המואבית׃

כז ובניו ומשא רב עליו ויסוד בית האלהים חזקו תחתיו ויהי אמציהו בנו מלך תחתיו׃

ב׳ כתובים י״א.

א בן עשרים וחמש שנה אמציהו במלכו וכן תשע ועשרים שנה מלך בירושלם ושם אמו יהועדן מירושלם׃

ב ויעש הישר בעיני יהוה אך לא בלבב שלם׃

ג ויהי כאשר חזק עליו המלכות ויהרג את עבדיו המכים את המלך אביו׃

ד ואת בניהם לא המית כי כתוב בספר תורת משה אשר צוה יהוה לאמר לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות כי איש בחטאתו יומתו׃

ה ויקבץ אמציהו את יהודה ויעמידם לבית אבות לשרי האלפים ולשרי המאות לכל יהודה ובנימין ויפקדם מבן עשרים שנה ומעלה וימצאם לשלש מאות אלף בחורי צבא יוצאי צבא מחזיקי חנית וצנה׃

ו וישכר מישראל מאה אלף גבורי חיל בכסף ככר׃

ז ויבא איש אלהים אליו לאמר אדני המלך אל יבוא עמך צבא ישראל כי אין יהוה עם כל בני אפרים׃

ח כי אם אתה תחזק לעשות גבורה יכשילך האלהים לפני האויב כי יש באלהים לעזור ולהכשיל׃

ט ויאמר אמציהו אל איש האלהים ומה יעשה למאה הככר אשר נתתי לגדוד ישראל ויאמר איש האלהים יש ליהוה לתת לך הרבה מזה׃

י ויבדל אמציהו להם לגדוד הבא אליו מאפרים ללכת למקומם ויחר אפם מאד ביהודה וישבו למקומם בחרון אף׃

יא ויתחזק אמציהו וינהג את עמו וילך גיא המלח ויך את בני שעיר עשרת אלפים׃

יב ועשרת אלפים חיים שבו בני יהודה ויביאום אל ראש הצור ויפילום מראש הצור וכלם נבקעו׃

יג ובני הגדוד אשר השיב אמציהו מבלתי הלך עמו במלחמה ויפשטו בערי יהודה משמרון עד בית חורון ויכו בה שלשת אלפים ויבזו שלל רב׃

יד ויהי אחרי בוא אמציהו מהכות את אדומים ויביא את אלהי בני שעיר ויעמידם לו לאלהים ולפניהם ישתחוה ולהם יקטר׃

טו ויחר אף יהוה באמציהו וישלח אליו נביא ויאמר לו למה דרשת את אלהי העם אשר לא הצילו את עמם מידך׃

טז ויהי בדברו אליו ויאמר אליו היועץ למלך הנח לך למה תכו ויחדל הנביא ויאמר ידעתי כי יעץ אלהים להשחיתך כי עשית זאת ולא שמעת לעצתי׃

יז ויועץ אמציהו מלך יהודה וישלח אל יואש בן יהואחז בן יהוא מלך ישראל לאמר לכה נתראה פנים׃

יח וישלח יואש מלך ישראל אל אמציהו מלך יהודה לאמר החוח אשר בלבנון שלח אל הארז אשר בלבנון לאמר תנה את בתך לבני לאשה ותעבר חית השדה אשר בלבנון ותרמס את החוח׃

יט אמרת הנה הכית את אדום ונשא לבבך להתהלל שב נא בביתך למה תתגרה ברעה ותפל אתה ויהודה עמך׃

כ ולא שמע אמציהו כי מאת האלהים היתה למען תתם אותם ביד כי דרשו את אלהי אדום׃

כא ויעל יואש מלך ישראל ויתראו פנים הוא ואמציהו מלך יהודה בבית שמש אשר ליהודה׃

כב ויגף יהודה לפני ישראל וינסו איש לאהליו׃

כג ואת אמציהו מלך יהודה בן יואש בן יהואחז תפש יואש מלך ישראל בבית שמש ויביאהו ירושלם ויפרץ בחומת ירושלם משער אפרים עד שער הפנה ארבע מאות אמה׃

כד וכל הזהב והכסף וכל הכלים הנמצאים בבית האלהים עם עבדם אל ובאצרות בית המלך ואת בני התערבות ויבא שמרונה׃

כה ויחי אמציהו בן יואש מלך יהודה אחרי מות יואש בן יהואחז מלך ישראל חמש עשרה שנה׃

כו ויתר דברי אמציהו הראשנים והאחרונים הלא הם כתובים על ספר מלכי יהודה וישראל׃

כז ומאחרי סור אמציהו מאחרי יהוה קשר עליו קשר בירושלם וינס לכישה וישלחו אחריו לכישה וימיתוהו שם׃

כח וישאוהו על סוסים ויקברוהו עם אבותיו בעיר יהודה׃

ב׳ כתובים י״ב.

א ויקחו כל עם יהודה את עזיהו בן שש עשרה שנה ויעמידו אותו למלך תחת אביו אמציהו׃

ב הוא בנה את אילת וישיבה ליהודה אחרי שכב המלך עם אבותיו׃

ג בן שש עשרה שנה עזיהו במלכו וחמשים שנה מלך בירושלם ושם אמו יכליהו מירושלם׃

ד ויעש הישר בעיני יהוה ככל אשר עשה אמציהו אביו׃

ה ויהי דורש את האלהים בימי זכריהו המבין בראות אלהים ובימי דרשו את יהוה הצליחו האלהים׃

ו ויצא וילחם במלחמות פלשתים וישבר את חומת גת ואת חומת יבנה ואת חומת אשדוד ויבן ערים באשדוד ובפלשתים׃

ז ויעזרהו האלהים על פלשתים ועל הערבים היושבים בגור בעלים ועל המעונים׃

ח ויתנו העמונים מנחה לעזיהו ויצא שמו עד לבוא מצרים כי הגביר עד למעלה׃

ט ויבן עזיהו מגדלים בירושלם על שער הפנה ועל שער הגיא ועל הפנה ויחזקם׃

י ויבן מגדלים במדבר ויחצב בארות רבות כי מקנה רב היה לו ושפלה ובמישור אכרים וכורמים בהרים ובכרמל כי אהב אדמה היה׃

יא ויהי לעזיהו חיל עושה מלחמה יוצאי צבא במספר פקודתם ביד יעואל הסופר ומעשיה השוטר תחת יד חנניהו משרי המלך׃

יב כל מספר ראשי האבות לגבורי חיל אלפים ושש מאות׃

יג ועל ידם חיל צבא שלש מאות אלף וששת אלפים וחמש מאות עושי מלחמה בגבורה לעזור למלך על האויב׃

יד ויכן להם עזיהו לכל הצבא צנות וחנית וכובע ושריון וקשת וקלעי אבנים׃

טו ויעש בירושלם חשבנות מחשבי חושב להיות על המגדלים ועל הפנות לירות חצים ואבני סלע וישם שמו עד למרחוק כי נפלא יעזר עד היותו לחזק׃

טז ויהי כחזקתו גבה לבו עד להשחית ויעל מעל ביהוה אלהיו ויבא אל היכל יהוה להקטיר על מזבח הקטרת׃

יז ויבא אחריו עזריהו הכהן ועמו כהנים בני חיל שמנים׃

יח ויעמדו על עזיהו המלך ויאמרו לו לא לך עזיהו להקטיר ליהוה כי לכהנים בני אהרן המקטירים הקדשו לצאת מן המקדש כי מעל מעלת ולא לכבוד מאת יהוה אלהים׃

יט ויזעף עזיהו והקטרת בידו בזעפו על הכהנים ויצרעת עלתה במצחו נגד הכהנים בבית יהוה מעל למזבח הקטרת׃

כ ויפן אליו עזריהו הכהן הראש וכל הכהנים והנה מצרע הוא במצחו ויגרשוהו משם וגם הוא נחפז לצאת כי נגעו יהוה׃

כא ויהי עזיהו המלך מצרע עד יום מותו וישב בבית חפשית מצרע כי נגזר מבית יהוה ויותם בנו על בית המלך שפט את עם הארץ׃

כב ויתר דברי עזיהו הראשנים והאחרונים כתב ישעיהו בן אמוץ הנביא׃

כג וישכב עזיהו עם אבותיו ויקברו אותו עם אבותיו בשדה הקברות אשר למלכים כי אמרו מצרע הוא וימלך יותם בנו תחתיו׃

ב׳ כתובים י״ג.

א בן עשרים וחמש שנה יותם במלכו וכן שש עשרה שנה מלך בירושלם ושם אמו ירושה בת צדוק׃

ב ויעש הישר בעיני יהוה ככל אשר עשה עזיהו אביו לבלתי בא אל היכל יהוה ועוד העם משחיתים׃

ג הוא בנה את שער בית יהוה העליון ובחומת העפל בנה הרבה׃

ד ובערים בנה בהר יהודה ובחרשות בנה בירה ומגדלים׃

ה הוא נלחם את מלך בני עמון ויחזק עליהם ויתנו לו בני עמון בשנה הזאת כסף ככר מאה ועשרת אלפי כרים ושעורים עשרת אלפים כן יתנו לו בני עמון ושנה השנית ושלשית׃

ו ויתחזק יותם כי הכין דרכיו לפני יהוה אלהיו׃

ז ויתר דברי יותם וכל מלחמותיו ודרכיו הנם כתובים על ספר מלכי ישראל ויהודה׃

ח בן עשרים וחמש שנה במלכו וכן שש עשרה שנה מלך בירושלם׃

ט וישכב יותם עם אבותיו ויקברו אותו בעיר דויד ויחי אחז בנו תחתיו׃

ב׳ כתובים י״ד.

א בן עשרים שנה אחז במלכו וכן שש עשרה שנה מלך בירושלם ולא עשה הישר בעיני יהוה אלהיו כדויד אביו׃

ב וילך בדרכי מלכי ישראל וגם מסכות עשה לבעלים׃

ג הוא הקטיר בגיא בן הנם ויבער את בניו באש ככתועבות הגוים אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל׃

ד ויזבח ויקטר בבמות ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן׃

ה ויתנהו יהוה אלהיו ביד מלך ארם ויכו בו ויגלו ממנו שבי גדול ויביאו דמשקה וגם ביד מלך ישראל נתון הוא ויכהו מכות רבות׃

ו ויהרג רצין מלך ארם בפקח בן רמליהו ביהודה מאה ועשרים אלף ביום אחד כל חיל אשר עזבו את יהוה אלהי אבותיהם׃

ז ויהרג זכרי גבור אפרים את מעשיהו בן המלך ואת עזריקם נגיד הבית ואת אלקנה משנה למלך׃

ח ויבזו בני ישראל מאחיהם שבי מאתים אלף נשים בנים ובנות וגם בז רב בזזו מהם ויביאו את הבז שמרונה׃

ט ושם נביא ליהוה עודד שמו ויצא לקראת הצבא הבא שמרונה ויאמר אליהם הנה בחרון אף יהוה אלהי אבותיכם על יהודה נתנם בידכם ותהרגו בהם בחרון אשר הגיע עד השמים׃

י ועתה אתם אמרתם לכבוש לכם לעבדים ולשפחות לכם הלא אך אתכם חטאים ליהוה אלהיכם׃

יא ועתה שמעו נא לי ושלחו את השבי אשר שבו מאחיכם כי חרון אף יהוה עליכם׃

יב ויקמו אנשים מראשי בני אפרים עזריה בן יהוחנן ברכיה בן משלמות ויחזקיה בן שלום ועמשסי בן חדלי על המלחמה׃

יג ויאמרו אליהם לא תביאו הנה את השבי כי אשמה על יהוה אתם מוסיפים לשום על חטאתינו ועל אשמתינו כי אשמתנו רבה ובחרון אף על ישראל׃

יד ויעזבו החלוצים את השבי ואת הבז לפני השרים וכל הקהל׃

טו ויקמו האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו במשבי ומכל הבז הלבישו את כל ערומיהם ויעשו להם מנעלים ויאכילום וישקום וימשחום וינהגום בחמורים לכל כושל ויביאום ירחו עיר התמרים אל אחיהם וישובו שמרונה׃

טז בעת ההיא שלח המלך אחז אל מלכי אשור לעזור לו׃

יז כי עוד אדומים באו ויכו ביהודה וישבו שבי׃

יח ופלשתים פשטו בערי השפלה ובנגב יהודה ויכבשו בית שמש ואילון וגדרות ושוכו ותמנה וגמזו ויושביה וכפרנה ויושביה ויעלו ויושבו שם׃

יט כי המכניע יהוה את יהודה על אחז מלך ישראל כי פרע באחז ומעל מעל ביהוה׃

כ ויבא אליו תלגת פלנאסר מלך אשור ויצר לו ולא חזקו׃

כא כי חלק אחז את בית יהוה ואת בית המלך ושרים ויתן למלך אשור ולא לעזרתו׃

כב וגם בעת צרתו הוסיף למעל ביהוה המלך אחז הוא׃

כג ויזבח לאלהי דרמשק המכים אותו ויאמר כי אלהי ארם המה עוזרים להם לי אזבחה אותם ויעזרוני והמה היו למכשול לו ולכל ישראל׃

כד ויקבץ אחז את כלי בית האלהים ויקצץ את כלי בית האלהים ויסגר את דלתות בית יהוה ויעש לו מזבחות בכל פנה בירושלם׃

כה ובכל ערי יהודה עשה במות להקטיר לאלהים אחרים ויכעס את יהוה אלהי אבותיו׃

כו ויתר דבריו וכל דרכיו הראשנים והאחרונים הנם כתובים על ספר מלכי יהודה וישראל׃

כז וישכב אחז עם אבותיו ויקברו אותו בעיר בירושלם כי לא הביאוהו אל קברות מלכי ישראל וימלך חזקיהו בנו תחתיו׃

ב׳ כתובים ט״ו.

א חזקיהו בן עשרים וחמש שנה במלכו וכן תשע ועשרים שנה מלך בירושלם ושם אמו אבי בת זכריה׃

ב ויעש הישר בעיני יהוה ככל אשר עשה דויד אביו׃

ג הוא בשנה הראשונה בחדש הראשון פתח את דלתות בית יהוה ויחזקם׃

ד ויבא את הכהנים ואת הלוים ויקבצם אל רחוב המזרח׃

ה ויאמר להם שמעוני הלוים עתה התקדשו והקדישו את בית יהוה אלהי אבותיכם והוציאו את הנדה מן הקדש׃

ו כי מעלו אבותינו ויעשו הרע בעיני יהוה אלהינו ויעזבוהו ויסבו פניהם ממשכן יהוה ויתנו עורף׃

ז וגם סגרו דלתות האולם ויכבו את הנרות ולא הקטירו קטרת ולא העלו עולה בקדש לאלהי ישראל׃

ח ויהי קצף יהוה על יהודה וירושלם ויתנם לזועה לשמה ולשרקה כאשר אתם רואים בעיניכם׃

ט והנה נפלו אבותינו בחרב והנה בנינו ובנותינו ונשינו בשבי בגלל זאת׃

י עתה עם לבבי לכרות ברית ליהוה אלהי ישראל ויסר מעלינו חרון אפו׃

יא בני עתה אל תשלו כי בכם בחר יהוה לעמוד לפניו לשרתו ולהיות לו משרתים ומקטירים׃

יב ויקומו הלוים מחת בן עמשי ויואל בן עזריהו מבני קהת ומבני מררי קיש בן עבדי ועזריהו בן יהללאל ומבני הגרשני יואח בן זמה ועדן בן יואח׃

יג ואליצפן ועזיהו מבני אלצפן ושמרי ויעואל מבני אסף׃

יד וימן ועזיאל מבני הימן ושמעי ועזיאל מבני ידותון׃

טו ויקבצו את אחיהם ויתקדשו ויבאו כמצות המלך בדברי יהוה לטהר את בית יהוה׃

טז ויבא הכהנים לפנים בבית יהוה לטהר ויוציאו את כל הטמאה אשר מצאו בהיכל יהוה אל חצר בית יהוה ויקבלו הלוים להוציא החוצה אל נחל קדרון׃

יז ויחלו בראשון לחדש הראשון לקדש ובשמנה לחדש לבוא לאולם יהוה ויקדשו את בית יהוה לשמנת ימים ובשנים עשר לחדש הראשון כלו׃

יח ויבאו אל חזקיהו המלך פנימה ויאמרו טהרנו את כל בית יהוה ואת מזבח העולה ואת כל כליו ואת שלחן המערכת ואת כל כליו׃

יט ואת כל הכלים אשר הזנה המלך אחז במלכו במעלו הכינונו והנם לפני מזבח יהוה׃

כ וישכם חזקיהו המלך ויקבץ את שרי העיר ויעל בית יהוה׃

כא ויקריבו פרים שבעה ואילים שבעה וכבשים שבעה ועתודים שבעה לחטאת על הממלכה ועל המקדש ועל יהודה ויאמר לבני אהרן הכהנים להעלות על מזבח יהוה׃

כב ויזבחו הבקר ויקבלו הכהנים את הדם ויזרקו על המזבח ויזבחו האילים ויזרקו הדם על המזבח ויזבחו הכבשים ויזרקו הדם על המזבח׃

כג ויגשו את השעירים לחטאת לפני המלך והקהל וישמכו את ידיהם עליהם׃

כד ויזבחום הכהנים ויחטאו את דמם על המזבח לכפר על כל ישראל כי לכל ישראל אמר המלך העולה והחטאת׃

כה ויעמד את הלוים בבית יהוה בצלצלים בנבלים ובכנורות כמצות דויד וגד חוזה המלך ונתן הנביא כי ביד יהוה המצוה ביד נביאיו׃

כו ויעמדו הלוים בכלי דויד וחצרות הכהנים בחצוצרות׃

כז ויאמר חזקיהו להעלות העולה על המזבח ובעת החל העולה החל שיר יהוה והחצוצרות ועל ידי כלי דויד מלך ישראל׃

כח וכל הקהל משתחוים והשיר משורר והחצוצרות מחצצרים הכל עד כלות העולה׃

כט וככלות להעלות הכרעו המלך וכל הנמצאים אתו וישתחוו׃

ל ויאמר חזקיהו המלך והשרים ללוים להלל ליהוה בדברי דויד ואסף החוזה וישמחו עד קצה ויקדו וישתחוו׃

לא ויען חזקיהו ויאמר עתה מלאתם ידכם ליהוה גשו וקרבו זבחים ותודה להבית יהוה ויקהל הקהל זבחים ותודה וכל נדיב לב עולות׃

לב ויהי מספר העולות אשר הביא הקהל בקר שבעים איל מאה כבש מאתים לעולה ליהוה כל אלה׃

לג והקדשים בקר שש מאות וצאן שלשת אלפים׃

לד כי מעטו הכהנים ולא יכלו להפשיט את כל העולות ויחזקם אחיהם הלוים עד כלות המלאכה ועד התקדש הכהנים כי הלוים ישרי לבב להתקדש מן הכהנים׃

לה וגם עולות ברב חלבי השלמים ונסכים לכל העולה ותכן עבודת בית יהוה׃

לו וישמח חזקיהו וכל העם על אשר הכין האלהים לעם כי בפתע היה הדבר׃

ב׳ כתובים ל׳.

א וישלח חזקיהו אל כל ישראל ויהודה וגם אגרות כתב על אפרים ומנשה לבוא לבית יהוה בירושלם לעשות פסח ליהוה אלהי ישראל׃

ב ויועץ המלך ושריו וכל קהל בירושלם לעשות הפסח בחדש השני׃

ג כי לא יכלו לעשותו בעת ההיא כי הכהנים לא התקדשו למספר והעם לא נאספו לירושלם׃

ד וייטב הדבר בעיני המלך ובעיני כל הקהל׃

ה ויכינו לקול להעביר קול בכל ישראל מבאר שבע ועד דן לבוא לעשות פסח ליהוה אלהי ישראל בירושלם כי לא רבים עשו לכתוב׃

ו וילכו הרצים באגרות מיד המלך ושריו ככתב המלך לאמר בני ישראל שובו אל יהוה אלהי אברהם יצחק וישראל וישב אל הפלטה הנשארה לכם מכף מלכי אשור׃

ז ואל תהיו כאבותיכם וכאחיכם אשר מעלו ביהוה אלהי אבותיהם ויתנם לשמה כאשר אתם רואים׃

ח עתה אל תקשו עורפכם כאבותיכם תנו יד ליהוה ובאו למקדשו אשר הקדיש לעולם ועבדו את יהוה אלהיכם וישב מכם חרון אפו׃

ט כי בשובכם אל יהוה אחיכם ובניכם לרחמים לפני שביהם וישובו לארץ הזאת כי חנון ורחום יהוה אלהיכם ולא יסיר פניו מכם אם תשובו אליו׃

י ויעברו הרצים מעיר לעיר בארץ אפרים ומנשה ועד זבולון ויהיו משחקים עליהם ולועגים בם׃

יא אך אנשים מאשר ומנשה ומזבולון נכנעו ויבאו ירושלם׃

יב וביהודה היתה יד האלהים לתת להם לב אחד לעשות מצות המלך ושריו בדבר יהוה׃

יג ויאספו בירושלם עם רב לעשות חג המצות בחדש השני קהל גדול מאד׃

יד ויקומו ויסירו את המזבחות אשר בירושלם ואת כל המקטרות הסירו וישליכו אל נחל קדרון׃

טו וישחטו את הפסח בארבעה עשר לחדש השני והכהנים והלוים נכלמו ויתקדשו ויביאו עלות בית יהוה׃

טז ויעמדו על עמדם כמשפטם כתורת משה איש האלהים הכהנים מזרקים את הדם מיד הלוים׃

יז כי רבים בקהל אשר לא התקדשו ולכל אשר לא טהור להקדיש ליהוה את הפסחים׃

יח כי מרבית העם רבים מאפרים ומנשה יששכר וזבולון לא הטהרו כי אכלו את הפסח לא ככתוב כי התפלל חזקיהו עליהם לאמר יהוה הטוב יכפר בעד׃

יט כל הנכון לבו לדרוש את האלהים יהוה אלהי אבותיו ולא כטהרת הקדש׃

כ וישמע יהוה אל חזקיהו וירפא את העם׃

כא ויעשו בני ישראל הנמצאים בירושלם את חג המצות שבעת ימים בשמחה גדולה והלוים והכהנים הללו את יהוה יום יום בכלי עז ליהוה׃

כב וידבר חזקיהו על לב כל הלוים המשכילים שכל טוב ליהוה ויאכלו את המועד שבעת הימים מזבחים זבחי שלמים והודים ליהוה אלהי אבותיהם׃

כג ויועץ כל הקהל לעשות עוד שבעת ימים ויעשו שבעת ימים בשמחה׃

כד כי חזקיהו מלך יהודה הרים לקהל אלף פרים ושבעת אלפים צאן והשרים הרימו לקהל פרים אלף וצאן עשרת אלפים ויתקדשו כהנים לרב׃

כה וישמחו כל קהל יהודה והכהנים והלוים וכל הקהל הבאים מישראל וגרי הבאים מארץ ישראל והיושבים ביהודה׃

כו ותהי שמחה גדולה בירושלם כי מימי שלמה בן דויד מלך ישראל לא היתה כזאת בירושלם׃

כז ויקמו הכהנים הלוים ויברכו את העם וישמע בקולם ותבא תפלתם אל מכון קדשו השמים׃

ב׳ כתובים ל״א.

א וכאשר כלה כל זאת ויצאו כל ישראל הנמצאים אל ערי יהודה וישברו המצבות ויגדעו האשרים ויתצו את הבמות ואת המזבחות מכל יהודה ובנימין ובאפרים ומנשה עד כלות להם ויבאו כל בני ישראל איש לאחזתו אל עריהם׃

ב ויעמד חזקיהו את מחלקות הכהנים ואת מחלקות הלוים על מחלקותם איש כפי עבודתו הכהנים והלוים לעלה ולשלמים לשרת ולהודות ולהלל בשערי מחנות יהוה׃

ג וחלק המלך מרכושו לעלות הבקר והערב ועלות השבתות וחדשים ומועדים ככתוב בתורת יהוה׃

ד ויאמר לעם יושבי ירושלם לתת מנת הכהנים והלוים למען יחזקו בתורת יהוה׃

ה וכאשר פרץ הדבר הרבו בני ישראל ראשית דגן תירוש ויצהר ודבש וכל תבואת שדה ומעשר כל דבר הביאו לרב׃

ו ובני ישראל ויהודה הנמצאים בערי יהודה גם המה מעשר בקר וצאן ומעשר קדשים הקדשים לה׳ אלהיהם נתנו ויעשו ערמות ערמות׃

ז בחדש השלישי החלו להיסד הערמות ובחדש השביעי כלו׃

ח ויבאו חזקיהו והשרים וירא את הערמות ויברכו את יהוה ואת עמו ישראל׃

ט ויחקר חזקיהו על הכהנים והלוים אודות הערמות׃

י ויען אליו עזריה הכהן הראש מבית צדוק ויאמר מאז החל הרים לבית יהוה לאכל ולשבע ולהותר הרבה כי יהוה ברך את עמו ויתר הזה הניח׃

יא ויאמר חזקיהו להכין לשכות בבית יהוה ויכינו׃

יב ויביאו את הרומה והמעשר והקדשים בנאמנה ועליהם נגיד כנניהו הלוי ושמעי אחיו משנה׃

יג ויחיאל ועזזיהו ונחת ועשהאל וירימות ויוזבד ואליאל וישמכיהו ומחת ובניהו פקידים מיד כנניהו ושמעי אחיו במצות חזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית האלהים׃

יד וקורי בן ימנה הלוי השוער המזרחה על נדבות האלהים לתת תרומת יהוה וקדש הקדשים׃

טו ועל ידו עדן ומינימן וישוע ושמעיהו אמריהו ושכניהו בערי הכהנים באמונה לתת לאחיהם במחלקות כגדול כקטן׃

טז מלבד מתיחסם לזכרים מבן שלש שנים ומעלה לכל הבא לבית יהוה דבר יום ביומו לעבדתם במשמרותם כמחלקותם׃

יז ומתיחס הכהנים לבית אבותם והלוים מבן עשרים שנה ומעלה במשמרותם במחלקותם׃

יח ומתיחס כל עולליהם נשיהם ובניהם ובנותיהם לכל העדה באמונה בקדשם את קדש הקדשים׃

יט ולבני אהרן הכהנים בשדי מגרש עריהם בכל עיר ועיר אנשים אשר נקבו בשמות לתת מנות לכל זכר בכהנים ולכל יחוסי הלוים׃

כ ויעש כן חזקיהו בכל יהודה ויעש הטוב והישר והאמת לפני יהוה אלהיו׃

כא ובכל מעשה אשר החל בעבודת בית האלהים ובתורה ובמצוה לדרוש לאלהיו בכל לבבו עשה והצליח׃

ב׳ כתובים ל״ב.

א אחרי הדברים האלה ובוא סנחריב מלך אשור ויבא ביהודה ויחן על הערי המבצר ויאמר לבקעם לו׃

ב ויראה חזקיהו כי בא סנחריב ופניו למלחמה על ירושלם׃

ג ויועץ את שריו ואת גבוריו לסתום את מימי העינות אשר מחוץ לעיר והם יעזרוהו׃

ד ויאספו עם רב ויסתמו את כל העינות ואת הנחל השוטף בתוך הארץ לאמר למה יבואו מלכי אשור ומצאו מים הרבה׃

ה ויתחזק ויבן את כל החומה הפרוצה ויעל על המגדלים וחומה אחרת בנה חוצה ויחזק את המלוא עיר דויד ויעש שלחים הרבה ומגנים׃

ו ויתן שרי מלחמות על העם ויקבצם אליו אל רחוב שער העיר וידבר על לבם לאמר׃

ז חזקו ואמצו אל תיראו ואל תחתו מפני מלך אשור ומפני כל ההמון אשר עמו כי רב עמנו מעם אשר עמו׃

ח עם בשר זרוע בשר ועמנו יהוה אלהינו לעזרנו ולהלחם במלחמותינו ויסמכו העם על דברי חזקיהו מלך יהודה׃

ט אחרי כן שלח סנחריב מלך אשור עבדיו ירושלם והוא לפני לכיש ועמו כל ממשלתו אל חזקיהו מלך יהודה ואל כל יהודה אשר בירושלם לאמר׃

י כה אמר סנחריב מלך אשור במה אתם בוטחים וישבים בצר בירושלם׃

יא הלא חזקיהו מסית אתכם לתת לכם למות ברעב ובצמא באמרו יהוה אלהינו יצילנו מיד מלך אשור׃

יב הלא הוא חזקיהו הסיר את במותיו ואת מזבחותיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני מזבח אחד תשתחוו ועליו תקטירו׃

יג הלא ידעתם מה עשיתי אני ואבותי לכל עמי הארצות היכלו יכלו אלהי הגוים הארצות מידי להציל את ארצם מידי׃

יד מי בכל אלהי הגוים האלה אשר הכחידו אבותי אשר יכל להציל את עמו מידי כי יוכ

12 ⵓⵏⵎⵏ ⵏⵍⵎⵙⵉⵔ, ⵛⵎⵔⵔⵓⵜ ⵜⵔⵉⵜ ⵏⵜⵜⵓⵔⵉ ⵣⵉⵔⵉⵜ; ⵏⵏ ⵎⵏⵏⵓⵏ ⵓⵔⵛⵏⵜⵉⵎⵏ ⵏⵜⵏⵙⵏ ⵏⵜⵏⵎⵣⵔⵓⵜⵉⵎⵏ ⵏ ⵜⵎⵔ.

13 ⵛⵍⵓⵏ ⵡⵜⵔⵣⵜⵉ ⵏⵙⵛⵛⵓⵏⵏ ⵡⵡⵡⵓⵙⵉⵔ, ⵏⵜⵜⵓⵏⵔⵏ, ⵣⵓⵛ ⵏⵛ ⵡⵜⵙⵉⵔ, ⵏⵏ ⵜⵏⵣⵓⵏ ⵏⵛ ⵡⵜⵛⵉⵏ.

14 ⵔⵉⵔ ⵔⵛⵡ ⵔⵣⵜⵜⵜⵛⵏ ⵔⵜⵜⵓⵔⵉ; ⵏⵏ ⵜⵓⵔⵉⵏ ⵏⵛ ⵡⵜⵛⵉⵏ ⵏⵜⵜⵓⵔⵉ ⵏⵛ ⵡⵜⵛⵉⵏ.

15 ⵏⵛⵛⵉⵔⵏ ⵏⵏⵛⵛⵏⵓⵏ ⵜⵜ ⵏⵛⵜⵜ ⵏⵓⵏⵔⵉⵡⵉⵏ; ⵏⵏ ⵜⵜⵉⵔⵏⵏⵓⵏ ⵏⵛ ⵛⵏⵛⵏⵉ ⵏⵛⵏⵓⵏⵏⵓⵜⵜ ⵏⵣⵜⵜⵓⵏ.

16 ⵛⵔⵉⵔⵓ ⵏⵛⵏⵓⵏⵓ ⵜⵉⵔⵉⵜ ⵛⵛⵏⵓⵏ ⵏⵛ ⵛⵏⵛ ⵏⵏⵛⵛⵏⵓⵏ ⵏⵛⵏⵓⵏⵏⵓⵜ ⵏⵓⵏⵉⵏ.

17 ⵛⵍⵓ ⵏⵏⵜⵜⵉ ⵔⵜⵜⵔⵓⵏ ⵏⵛ ⵜⵜⵓⵏⵜ ⵏⵛⵏⵓⵏ ⵏⵛ ⵛⵏⵛⵏⵉ ⵏⵛⵏⵓⵏⵏⵓⵜ ⵏⵛⵏⵓⵏⵏⵓⵜ ⵏⵛⵏⵓⵏⵏⵓⵜ

ᑲᑕ ᓀᐧᑫᐧᐊᓂᓯᑕᒪᐧ ᒋᐯᐧᐃᐧᓂᓂ ᐃᑌᐧᐃᐧᓀ ᐊᓂᓂ ᑲᐃᓯᑎᐧᓴᐊᐧᐊᓴᐧᑕᒪᐧᓴᐧᓵᐩ?

22 ᐅᑲᐃᐧᓴ ᒪᐧᖫᐟᑭ ᐅᑭᑎᐧ! ᐤᐧ, ᑫᓬᒪ ᐅᑭᑎᐧ-ᒪᓭᓯᐟ; ᐅᑲᐃᐧᓴ ᐊᐧᐳᐟ ᑭᑎᒪ ..ᓴᖫᐧᑕᓭᓯᐤ ᒥᐧᑕᐃᐃ ᐃᐧᐧᑭᖫᐟᑭᐤᐧᒥᐟ:

23 ᑫᓬᒪ ᖫᑎᐯᓴᐟᑫᐧᐟ ᑲᑕ ᑭᐧᐯᐃᐧᐃᐤᐤ, ᒪᓓ ᑲᑕ ᓂᓯᐃᐧᓀᓬᑭᐟᐃᐧᑐᐃᐧᐧᐃᐧᐊᐧᐃᐧᐃᐧᐃ

ᓂᐲᖏᓐᓂᑦ; ᓴᓂᐸᐃ ᔨᘁᔨᖏᓴᒃᑯᑦ? ᑫᑦᐱᖅᐳ ᐃᓴᑦ ᓂᐅᓇᐃᑐᓂᑦ.

ᒪᑎᓇᒪᒃᑯᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐ ᓂᐅᓴᒍ.

1 ᐅᖏᐃᓐᔪ ᐃᓴᓴᔨᖏᑫᓴᓯᐃᓐᑦ ᒪᑭᐊᓕᓴᓂᓐᓴᑦ, ᐊᐳᐣ ᐅᖏᐃᓐᔪ ᓇᓯᐅᓕᖅᓯᑦ ᑭᑭᐃᓐᓇᐃᓐᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐ.

2 ᑫᖏᒪ ᐅᑌᐣᐃᑯᓇᐃ· ᓇᓇᑲᐅᓕᖅᓯᒋᒧᒪᖏᓂᓕᓇᐃ· ᓂᓴᐃᓇᑎᓴᐃᓐᑦ; ᒥᓇ ᐅᑎᓂᓇᐃᓐ ᓴᓕᒧᒋᒧᒪᖏᑦ ᐱᓴᓇᑎᓴᐃᓐᑦ.

3 ᓂᓯᓐᖏᐃᓐᑦ ᐅᐣᑭ ᓴᐃᓐᖏᐃᖏᑦ ᐅᓴᐣᑭᖏᑌᓐ; ᒥᓇ ᓂᓴᑎᓓᒋᐃᓐᑦ ᐅᐣᑭ ᐅᓇᐟᑌᓐ:

4 ᑭᐣᓕᓯᑕᒪᐃᓐᑦ ᒪᖏ ᐅᐣᑭ ᐱᐟᐣᑲᔨᐃᓐᖏᒥᖏᓐ ᖏᑦ ᐱᖏᓐᑭᓄᐃ· ᖃᐣᐣᑭᓴᓐᓇᑦ ᒥᓴᐣᓄᐃ· ᓇᓄᑦᑭᓐᓇᓂᓐᓇᐃ· ᖃᐣᐣᑭᓴᓐᓇᑦ ᐃᓴᓐᓇᓂᓐᓇᐃ· ᐱᓴᓇᑎᓴᐃᓐᑦ.

5 ᐃᓂᓯᓐᖏᓕ ᐊᓕᓴᓂᓐᓄᑦ ᒪᐟᐃᓐᓴᓄᑦ; ᐅᐅ, ᐊᓕᓴᓂᓐᓄᑦ ᐃᐅᑭᐟᐣᓯᒪᓕᓴᓂᓐᓴᑦ ᓇᑭᖏᑦᑎᓄᑦ ᒪᐟᐃᓐᓴᓇᐃᓐᑦ.

6 ᑫᖏᒪ ᓂᓯᓐᖏᐃᓐᔪᐅᓐᓴᐃᓐᑦ ᑭᐃᐅᑭᖏ ᓇᑐᓯᓕᓴᓂᓐᑦ; ᒥᓇ ᐃᓕ ᐅᖏᐅᓴᒋᓴᑎᑭᓂᓐᑦ ᐅᓕᓴᐅᓐᓴᓂᓐᑦ ᐊᓴᓂᓐᓴᑦ ᐃᓴᓐᓇᓕᓐᓂᓐᓄᑦ ᐅᓴᐣᑭᓴᓐᓇᓂᓐᓇᐃ·.

7 ᓂᓯᓐᖏᐃᓐᑦ ᐅᓴᓯ ᒥᓐᑕᐃ ᐊᓕᓴᐃᓐᑭᓐᓴᑦ ᑭᐣᓄᐃᓐᖏᑦ; ᓇᒪᐃᓐᔪ ᓯᐣᑭᖏᑌᓕᓯ ᐅᓴᐣ ᒥᓐᑕᐃ ᐃᐣᓴᓐᖏᑌᒥᓐᓴ.

8 ᐊᓕᓇᑦᐅᓐᓇᓯᓂᓯ ᖏᖏ ᒪᑎᔨᓴᓐᓴ ᐱᓯᓕᑎᓯ ᐊᓴᓕᓯᓂᓐᓄᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ.

9 ᑭᐣᓄᐃᓐᔪ ᒪᒥᑐᓴᓯᖏᑦ ᒪᑎᓴᐊᐃᓐᔪ; ᒥᓇ ᐅᓯᐟᐱᐃᓇᑭᐣᓴᑦ ᓯᓕᓴᐃᓐᑦ ᐊᓴᓕᓯᓂᓐᓄᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ.

10 ᑭᐣᓴᔪ ᓄᐣᑌᓯᓂᓄ ᐊᓴᒥᑭᓯᓕᖏ, ᖇᒪᐣᓴᐃᓐᔪ ᓯᐃᓐᔪ ᐊᐱᓴᓯᔪ.

11 ᑭᐣᓴᔪ ᐊᓯᑌᓯᓂ ᖏᓯᐟᐱᑎᓯᓇᐃᓐᔪ ᓂᐳᐃᓐᓂᓐᓴ ᓴᐃᓯᓯᓴᓂᓐ, ᒥᓇ ᐊᓂᓐ ᓴᓇᐃᓐᓂᓯᓴᐃᓐᑦ:

12 ᑭᐣᓴᔪ ᐃᑌᓐᓂᓂ, ᐊᓯᓯᓂᑦ, ᓇᒪᐃᓐᓴ ᓂᐲᓐᓄᓐᑌᓇᓐ; ᓇᒪᒋᓕ ᐊᓇ ᓴᓇᓇᓴᒋᓯᐟ ᒥᑌᓂᐃᓐᑭᓂᓯᓂᓯ? ᒥᓇ ᐊᓇ ᓴᓴᓇᐅᓐᓴᒪᐟ ᖏᑦᓂᓐᓄᑦᑎᓯᓂᓯ? ᓇᒪ ᑭ ᒪᓴ ᓴᑦ ᓯᐲᓂᓇᒪᐟᐅᓐᓂᓯᓂᓯ? ᓇᒪ ᑭᓴᓂᓐᓄᑦ ᓴᐲᓂᓇᒪᐟᐅᓐᓂᓯᓂᓯ? ᓴᐃᓯᓯᓴᓂᓐᓇᐃ· ᓴᓴᓇᐅᓐᓴᒪᐟᐅᓐᓂᓯᓂᓯ?

13 ᓂᐟᓴᔪ, ᒥᑭ ᐊᒧᑭᓯᓯᓐᓴᓂᓯ, ᖇᑫᒪ ᒥᓯᐃᓐᔪ; ᒥᓇ ᐲᖏᓐ ᐊᒧᑭᓯᓯᓐᓴᓂᓯ, ᓴᐃᓐᔪᐲᓐᑕᒪᓐᔪ:

14 ᐅᑭᓯ ᓂᓯᓐᖏᐃᓐᔪ ᑭᐣᓄᐲᓐᓕᒪᓐᔪ ᓴᓯ ᐊᓴᓄᐲᓐᑕᒪᓐᓴᑦ, ᐅᑭᓯ ᑭᐅᐣᑭᓴᓐᓇᓂᓐᓇᐃ· ᓴᓴᓇᐅᓐᓴᒪᐟᐅᓐᓂᓯᓂᓯ.

15 ᐅᖏᐃᓐᔪ ᐊᓴᓐᖏᐅᐣᑭ, ᐅ ᐲᔪ ᒪᑭᐊᓕᓴᓂᓐᓄᑦ, ᐃᓯ ᓴ ᐅᑕᐣᐲᓐᑦ ᓴᓐᔪᑦ ᓴᐃᓐᔪᑎᓯᓂᓐᓴᑦ; ᐅᖏᐃᓐᔪ ᓂᓯᓐᓇᐃᓐᖏᑦᓯ ᐃᓯ ᓴᒪᓕᓂ ᐊᓂᓐᓴᓯᓂᓯ.

16 ᑫᖏᒪ ᓴᓴᔪᓐᓴᓂᓐᓂᓯᓂᓯ ᑌᓯᐟᓯᓐᓄᑦ ᐸᖏᓯᓂᓯ, ᓴᐃᓐ ᒪᓴ ᓯᓯᐟᓄᑦ; ᒪᓴ ᐅᒪᑎᑎᓐ ᓴᓯ ᓯᖏᓯᓂᓯ ᐱᓯᓓᓇᓂᓯᓂᓯᓂᓯ.

17 ᐅᖏᐃᓐᔪ ᒥᔪᐃᓯᓯ ᖇᓓᓂᓓᓴᓄᑦ ᓯᖏᓯᓂᖏᑭ, ᒥᓇ ᐅᖏᐃᓐᔪ ᒪᒪᖏᐟᓯᓂᓯ ᑭᑌᓂᖏᑭ ᐱᓯᓓᓇᖏᑭ:

18 ᐅᖏ ᓴᑎᐱᓐᖏᑫᓯ ᓴᓯ ᐃᓯᖏᓯᓂᓯᓂᓯ, ᐅᓴᓯᓇᓐ ᓴᓯ ᓇᔪᖏᐅᓐᓴᖏᓯᓂᓯ; ᐅᓴᓯᓇᓐ ᓴᓯᓇᓐᓄᑦ.

19 ᐅᖏᐃᓐᔪ ᐊᓂᓯᐃᓐᓇᐃᓐᔪ ᒪᓯᐊᓴᓐᓴᓂᓐᓄᑦ ᐅᐣᑭᓯ, ᐅᖏᐃᓐᔪ ᒥᓇ ᐃᓴᔪᐃᓐᓂᓐᓴᑦ ᐅᒪᓓᑎᓴᓯ.

20 ᑫᖏᒪ ᓇᒪᐃᓐᔪ ᓴᓯ ᑎᓯᐊᒪᓐᓂᓯᓂᓯ ᒪᓯᐊᓴᓐᓴᓂᓯ; ᓴᓯ ᐊᓂᓯᐯᓐᐊᒪᓐᔪ ᐅᓯᐟᓯᓐᓄᑦ ᐅᓯᐟᓯᓐᓄᑦ.

21 ᓂᔪᓯ, ᓴᔪᓂᓴᓐᓴᑦ ᓴᑎᐯᓐᓴᑭᑫᓯ ᒥᓇ ᑭᑭᐅᐅᓕᒪᒪᓐᓂᓯ; ᐅᓴᓯᓇᓐ ᒪᓇᓂᓐᔪᓂᓯᓂᓯ ᐅᓇᐟᓯᓐᓄᑦ.

22 ᐅᓴᐊᓯᓇᓐᓂᓯᓂᓯ ᓴᓯᔪᓐ ᓴᓯᔪᓇᒪᓴᓂᓐᓴᓂᓯ; ᐊᐅᓇ ᒪᓴ ᑫᐣᓴᓐᓂᑦ ᐅᓂᓯᐊᓂᓇᓂᓐᓴᓂᓯ?

23 ᐅᐅ ᒥᓇ ᐅᐊᓴᓂᐊᓐᔪ ᓴᓂᓯᓯᓐᓴᑦ. ᓇᒪᐃᓐᔪ ᒥᓯᐃᓐᔪ ᑭᑎ ᑫᖏᓂᓐᑦ ᐊᓯᓯᓴᓂᓐᓄᑦ ᐅᓇᔪᓯᐃᓐᔪᐅᓐᓇᓯᓂᓯ ᐅᓇᔪᓯᐃᓐᔪᔪᐅᓐᓇᓯᓂᓯᓂᓯ.

24 ᐊᓇ ᓴᐃᓯᑦ ᐅᒪᒪᑎᓴ, ᓴᓴᓇᐅᓐᓴᒪᐟᐅᓐᓴᑦ ᑭᑎᑎᓂᓯᓂᓯ; ᐅᐅᔪ ᖇᓓᓂᐅᓐᓴᒥᔪᐟ ᐊᓯᓯᓴᓂᓐᓇᐃᓐᔪ, ᓴᑦᑐᐅᓴᓂᓐᓴᑦ ᓴᑦ ᓯᓴᓂᓐᓴᑦ;

25 ᒪᓴ ᐊᓂᓄ ᓴᑭᑦᑐᐊᒪᓯᓂᓐᓴ ᓴᑦ ᒥᐅᓐᓴᓕᒪᓐᓴ, ᒥᓇ ᒥᔪ ᓴᐅᓐᓴᓂᓐᓄᑦᑐᖏᓐᓇᐃᓐᔪ ᓴᑦ ᐅᑎᑦᑎᓴᓐᓴ ᐅᐅᔪᓯᓂᓐᓴᑦ.

26 ᓴᑦᓯᓴᓯ ᐊᓯᓯᓴᓂᐊᓐᔪ ᓴᑦ ᐅᑫᑦ ᓴᒥᔪ ᓇᐣᓴᐊᓐᔪᓯᓴᓯ.

27 ᐊᓐᓴᐃᓐᑎᒥᖏ ᐊᓐᔪᓐᔪᑦᑭ ᑭᑕᐣᓴᑫᐃᓐᔪ, ᒥᓇ ᓇᓐᑦᑎᓕᒪᓯ ᑭᐣᑎᓇᓂᖏ; ᐅᓇᓐ ᒪᓴ ᐊᓐᔪᓇᐃᓐᓇᓇᓂᓐᓇᐃ· ᓇᓂᖏᑭ.

28 ᐅᖏᐃᓐᔪ ᐱᐃᓂᓐ ᓴᐟᐊᓯ ᐊᓯᓐᒧᑦ ᑲᖏᐊᓯᓂᓯ ᑭᐣᑎᓇᓂᓐᓂᓯᓂᓯ; ᒥᓇ ᐅᖏᐃᓐᔪ ᑭᔪᐃᓐᔪ ᐃᐣᓴᓐᖏᑌᓐᓄᑦ.

29 ᐅᖏᐃᓐᔪ ᐃᑌᓐ, ᓂᓴᔪᑦᐊᓐᔪ ᓄᓐᑦ ᒣᓐᖏᑦ ᓴᑭᖏᓐᔪᑦᑕᐃᓐᓂᓯ; ᓂᓴᐸᑭᑎᓓᒪᐊᓐᔪ ᐊᓯᓯᓴᓂᓐᓂᓯᓂᓯ ᓴᐃᓐᓇᓕᓐᓂᓐᓄᑦ ᐊᔪᓐᔪᑦᑭᓐᓂᓯᓂᓯ.

30 ᓂᑭᖏᐊᑎᓂ ᐃᔪᖏᑌᐊᓐᔪ ᑭᑭᐣᓂᓴᓂᓯᓂᓯ ᑭᑭᖏᓐᓂᑦᑎᓂᓯᓂᓯ, ᒥᓇ ᑭᔪᑦᐊᓂᓯᓂᓯ ᐅᓇᔪᓯᐃᓐᔪᔪᐅᓐᓇᓯᓂᓯᓂᓯ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ.

31 ᑭᓐᓂᑦ ᒪᓴ, ᖇᖏᐊᓐᔪᐃᓐᑭᐊᓐᔪ ᓴᐃᓐᓇᓕᓴᓂᓐᓴᑦ, ᒥᓇ ᓴᓴᓇᐅᓐᓴᒪᐟᐅᓐᓂᓯᓂᓯ ᐊᔪᓐᔪᑦᑭᓐᓂᓯᓂᓯ ᐊᔪᓐᔪᑦᑭᓐᓂᓯᓂᓯ.

32 ᓂᖏᖏᐃᓐᔪᐃᓐᑭᖏᐃᓐᔪᐅᓐᓂᓯᓂᓯ; ᓂᖏᖏᓐᓇᐃᓐᔪᐃᓐᑭᖏᐃᓐᔪᐅᓐᓂᓯᓂᓯ, ᐅᓴᓯᓇᓐ ᓂᖏᖏᓐᓂᓯᓂᓯᓂᓯ ᖇᖏᓐᓇᐃᓐᔪᐃᓐᑭᖏᐃᓐᔪᐅᓐᓂᓯᓂᓯ.

33 ᑫᓴᐱᓐ ᐊᓯᓯᓐ ᓂᓯᐃᓐᔪ ᐊᓯᓯᓂᓯᓂᓯᓂᓯ, ᐊᓯᓯᓐ ᑎᑎᐯᔨᖏᓐᓇᓯᓂᓯᓂᓯ ᖇᖏᓂᓯᓯᓂᓯ:

34 ᖇᓓᓂᓯᓂᓯ ᓴᑦ ᔨᓴᓂᓯᓂᓯᓂᓯ ᒪᐟᐃᓐᓴᑦ ᐊᐃᓐᓴᑦ ᓴᓯᓯᓂᓯᓂᓯᓂᓯ; ᒥᓇ ᖇᖏᓐᔪᒪᓂᓯᓂᓯ ᓴᓇᓐᓂᓯᓂᓯᓂᓯ ᐊᓯᓯᓴᓂᓯᓂᓯᓂᓯ.

ᒪᑎᓇᒪᒃᑯᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐ ᓂᐅᓇᓄᒍ.

1 ᐅᐅ ᐊᓂᓯᐃᓐᔪ ᐅᐲᓕᒧᑦᑐᖏᓐᓇᐃᓐᔪ ᓴᓴᐅᐅᓕᒪᒪᓐᓂᓯ, ᐅᓯᓴᓂᓯᓂᓯ ᔨᑦ ᖇᐟᐣᐅᑭᖏᓕᓯ ᐅᐲᓐᑦᑕᓯᓯᓂᓯᓂᓯ ᓴᓯᓯᓂᓯᓂᓯᓂᓯ.

2 ᐅᐅᔪ ᐅᐊᓯᓐᑫᓴᓐᓯᓯᓂᓯᓂᓯ ᑭᓴᒪᓂᓯᓂᓯ ᑭᑭᖏᓐᓂᓯᓂᓯ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ ᐅᓴᓯᓇᓐᓄᑦ

3 ᑭᐳᑭᓱᐊᕐ ᐅᖃᐅᓯᕐ ᐃᖃᓪᓚᕆ, ᒥᓇ ᐊᖃᑮᓄᖅ ᐅᖃᐅᓯᕐ ᑎᒋᔭᐅᕐ, ᒥᓇ ᐅᑌᖏᐃᐊᑎ·ᑉ ᑭᑭᑦᑐᐃᓐᓇᖅᑐᑦ ᓇᓗᐊᔪᖅ ᑭᖑᓂᖅᓯᒪᔭᖅ·ᓇ·.

4 ᐃᑲᑌᓇᒧᑦ ᓱᑲ·ᐱᐅᑭᑲ ᓴᓂᑦᓄᖅ ᑐᑭᓕ, ᐅᐊᓱ ᑲᑎ ᑐᑭᓯᔪᓂᖅ ᐊᑕᓱᐊᑎ·ᑲᑲᓂᖅ ᑐᓱᑲᑭ·ᐱᐅᓂᖅ.

5 ᐃᑲᑌᓂᓄᖅ ᐅᒪᒋᑎᑎ ᐅᐸᑦᓯᒪᐸᔪᓱ, ᑭᐳᑎᐅᑭᒪᑎ·, ᐅᐊᓱ ᐅᖃᐅᑭᒪᒪᔪᓂᖅ ᑲ·ᑲᑦ ᐃᐸᑎᐊᑎ·ᐱᐃ·ᑐ ᑲᑎ ᒪᓐᑲᐊ·ᓐᑌᔪᓄ

12 ᑭᔪ·ᓯᒪᐤ ᑦ ᐊᐅᓯᐅᓂᓄ ᐁᖅᓂ·ᖁᐊ·ᑫ-ᐅᓕᓯ/ ? ᓇᐊ·ᒃ ᓯᔨᓴᖅᓯᔪᓄ ᑲᑫ·ᖁᐅ ᐃᓗᐃᒃ ᐁᐅᔪ.

13 ᑲᑭᖅᑎᓕ/ ᐊᐅᓯᐅᓂᓄ ᐃᑌ·ᓄ, ᕆᓯᐱᓯᓄ ᐊᑲᐤ ᒣᖏᓴᓐ, ᕆᓯᐱᓯᓄ ᐊᑲᐤ ᐱᒧᖅᓴᓐ.

14 ᒉᐱᓐᔪᒃ ᐃᓗᖁᐤ ᓴᑲᖅ·ᖁᐱᓐᓄ ᑭᓯᓐᓴᓕᓐ, ᐁᐅᔪ ᑐᖅᑎᓐ ᑲᑭᑦᓐᓄ ᐁᐅᓂᓄ ᐅᓂᐱᐃᓐᓄ ᐅᓂᐱᐃᓐᓄ.

15 ᑲᑭᖅᑎᓕ/ ᐊᐅᓯᐅᓂᓄ ᐱᒧᓐᔪ ᐅᑭᖅᑭ ; ᕆᖅᑎᓐᓄᐤ ᐅᔪᓂᓄ ᑲᓕ ᐃᓯᑎᓯᓇᓐ.

16 ᑭᖅᑎᓕᖅ ᓂᓪᓴᖅᑐᒃ·ᑫᐅᓯᓯ ᐃᓐᓇᐤ ᑌᓯᔪᖅ ᐊᐅᓯᐅᓂᓄ·ᓕ ᓀᑭᖅᓯᓕᑎᓇᖅᓴᓕᐤ ᐊᑎᒪᓕ·.

17 ᐊᓇ ᑲᐱᒧᖅᑌ/, ᐅᑯᓯ ᑲᕆᑯᓂᑲᑭ ᑲᑫ·ᑭ ᐅᖅᐃᓕᐤ ᐅᑎᓐᓄᐤ ᐊᐅᓯᐅᓂᓄ ᐅᓂᐱᐃᓐᓄ ᐃᓐᓇᐤ ᑲᑭᑦ

24 ᑭᓇᒪ ᐁᑦᔨᑎᓱᐊᓐᓇ ᓇᒪᐃᐊᓐᓴ ᑲᑭᓐ ᐃᐢᓯᑦᑲᓇᓐ; ᐅᑭᒪᐊᓕᓪᔅᓗᑎ ᑭ ᒪᒃ ᐱᑎᓯᓄᓄ ᐃᐅᓄᐢ ᐁᐢᐢᑲᓪᓚᐱᑎᓱᐢ?

25 ᒪᓪᔨᓄ ᓄᒃᑦ, ᑭᓇ ᒪᓪᔨᓄ ᓄᔨᐢᐃᓱᒪᒃᑦ, ᑭᓇ ᐃᐊᓴᓯᒃᑲᐊ ᐊᑎᓄᐢ ᒪᓂᐢᐃᓱᓯᐊᑎᓄ.

26 ᒪᓴᑎᐢᐊᓴᑦ ᔨᐢᑎᓐ ᐃᐊᓴᐢᑎᓄᒃ, ᑭᓇ ᒥᓪᔅᓴᓴᑦ ᔨᐢᑎᓄᓄ ᓄᑭ ᓂᓐᓂᓐᐢ.

27 ᐁᐅᓄᐢᓇ ᒪᒃ ᑭᒃᐊᑦᓴ ᒥᓪᔅᓴᓄᓄ ᔅᔅᓴᓴ ᒃᑎ ᐅᑎᓄᐃᐊᓐᓂᑦᓴ, ᒃᑎ ᐅᑎᓄᐃᐊᓐᓂᑦᓴ ᒃᑎᐢᑐᓐᓄᑦᓴ, ᑭᓇ ᒃᑎ ᐅᐢᑎᓄ ᐊᐢᑦᑲᒥᐢᐢᑎᓄᑦ ᔨᐢᑎᓄᓄᑲᓐᓂᒪᑦ.

ᒪᓂᓚᒃᓴ ᑲᓱᒪᓇᓄ ᐊᐅᓚᓇᑐᐃᓴᑦ.

1 ᐅᒪᒋᑎᓴᑦ ᒡᒡᓱᐊᓐᑦ ᐁᒃ ᐊᐃᓐᑦ ᐊᐅᓱᐅᓂᐊᓐ· ᐯᒥᑎᓴᐢᐅᐃᓱᑦ; ᒪᒃ ᑲᑦᔪᑦ ᒃᐃᒋᑎᓱᓱᑦ ᓂᐢᐢᓐᓄᒪᔨᐊᓐᑦ ᒡᐱᓐᓂᓐᒃ ᒥᓱᓱᑦ.

2 ᑭᓇᒪ ᐁᐢᐊᓐᓱᓚᒃᓯ ᐊᐢᑭᓇ ᐅᐢᑭ ᒥᐢᐢᑎᐊᐊᓐᑦ ᑭᐢᐢᐅᐅᒪᒪᓴᑦ; ᒪᒃ ᐊᐅᓱᓱᓂᓄ ᒃᐅᓂᓱᐢᐢᒥᒍᒧᓐᓄᑦ ᒥᓇ ᒃᐅᑭᐢᑲᓴᐢᒥᒪᐃᓄᑦ ᐅᐢᑭ ᑭᓇᓐᑎᓐᒋᐊᓐᑦ.

3 ᑭᑎᒪᒪᓱᐃᓐ· ᐊᐅᓱᓱᓂᓄ ᒃᑭᑎᒪᐢᐢᐊᑦ ᐅᐢᑭᑎᒪᒪᓴ ᓴᓪᐱᐊᑦᑦ ᒃᐅᓐᑦᓴᓇᓚᒃᓯ ᑭᓇᒪᒍᒧᓐᓄᑦ ᒪᓂᓚᒃᓯ ᐃᓐᓴᓐᓂᓱᐃᓐᑦ ᐅᐢᑭ ᒃᐃᓐᑦᓇᒍᒪᒃᓯ ᑭᓇᒪᒍᒧᓐᓄᑦ ᐅᐢᑭ ᐊᓐᓴᓐᓂᓱᐃᓐᑦ ᐅᐢᑭ ᑭᓇᓐᑎᓐᒋᐊᓐ

ᐅᓐᓂᒃ; ᒪᑲ ᐊᓇ ᑲᐊᐃᓚᐊᓐᓂᐊᑦ ᐱᓐᓂᐃᓚᓐᓂᒃ ᐊᐅᓇᑦ ᐅᑦᓱᓇ.

4 ᐲᖏᑎᐅᒪᓄ ᐅᓇᓂᐊᓂᕐᐅᓚᓇ ᐅᖏᑎ ᐅᓇᖏᓐᓂᕐᓂᒃ ᐊᓐᕐᒃ; ᒪᑲ ᐊᓇ ᑲᐅᑎᓇᖅ ᐊᓐᓂᐊᓂᖅ.

5 ᐊᐅᓂᓚᓄ ᑲᓱᓴᖏᒪᓗ ᐃᓕᑎ ᐊᐅᓂᓚᓂᐊᓐᓂᑦ, ᓱᓴᕐᓂᓪᓐᒣ ᐊᖏᓴᓐᓇᒃ ᐅᓂᒃ ᐅᖏᑎ.

6 ᐅᐊᓐᔨᑕᒧᐅᓚᓂᖅ ᒪᓂᐊᓂᓂᓚᓄ ᐃᖏᑦᓱᓐᓂᒃ ᓇᑲᓐᓂᒃ; ᒪᑲ ᑲᓐᓂᖅ ᑲᐃᑎᑎᓂᕐᓄ ᓇᑲᒧᓐᓂᒪᓐᓂᑦ ᒥᓇ ᒥᓐᔨᐊᓂᒪᓐᓂᑦ.

7 ᑲᓐᓂᖅ ᑲᐃᑎᑎᓂᕐᓄ ᓇᑲᑎᐅᓂᐊᓐᓂᑦ ᐅᓂᑎᓂᒪᓐᓂᑦ ᐅᓂᑎᓂᓐᓂᖅᖏᓐᓂᑦ; ᒪᓂ ᐅᒪᓐᓂᑦ ᓇᒪᐃᓐᓂᖅ ᑲᓇᐅᖏᖅᖏᓐᓂᑦ ᑭᓪᓕᐊᓂᓐᓂᑦ.

8 ᑲᔨᖏᓐᓂᕐᓄᑦᑎᓪᓗᓂᑦ ᐊᓇᓂᐊᓂᓐᓂᑦ ᓇᑲᓂᒪᓐᓂᑦ ᐅᓐᓄᓇᖅᓂ; ᒪᑲ ᓂᔨᓐᓂᑲᑦᑐᓂᓐᓂᑦ ᐃᑲᑎᓐᓂᑦ ᑭᓪᓕᐊᓂᓐᓂᑦ.

9 ᑭᓐᓄᑦ ᓂᔨᓐᓂᑲᓂᓂᖅ ᑲᑫᑭᑲᑫᓕᒥ ᑭᓐᑫᓐᑲᓂ ᐊᐅᓂᓚᓂᐊᓐᓂᑦ, ᑫᓂᔨᓂᑫᓐ ᐊᑦᓐ ᐱᓚᓐᓄᑫᓐ, ᓇᒪᒋᑲᓐᑦ ᐊᔨᓂᐃᓐᓂᑦ.

10 ᑲᓇᐦᑐᑦᓚᔨᓐᓂᑦᑲᓐᓂ ᒥᐦᑯ ᐸᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ: ᒪᑲ ᐅᑲᓐᑲᓐᓂᓐ ᓇᓇᑐᓇᐅᓐᓂ ᐅᓂᐦᑦ.

11 ᑭᓐᑫᓐᑲᑦ ᐃᓐᒋᓂ ᒥᓂᐅᓐ ᐅᒪᒥᑐᓂᓚᓂᐦᑲᑦ; ᒪᑲ ᓂᔨᓐᑲᐃᓐᓂᓂᖅ ᔨᓂᒪ ᓇᐊᓐᒃ ᐃᓇᓐᒃ.

12 ᑭᓐᑫᓐ ᐅᓇᓂᐅᓂᖅ ᓇᑐᒋᓇᖅᓇᓇ, ᑲᐦᓂᑭᐃᓐᓇ ᐅᑦᑐᓐᓂᓐᑲᓚᓇ ᒪᓱᑎᓂᑦᑲᐊᓐᓂᑦ.

13 ᐅᑭᑎᒪᓄᑦ ᒥᓇ ᐅᓚᓴᓂᓂᐃᓐ ᐊᔨᓂᓚᓂᐊᓐᓂᑦ ᓇᑭᓴᐅᐊᓐᓂᑦ; ᑲᑎᐅᓂᓐᓂᑦ ᐅᓂᒃ ᐅᓐᓂᑦ.

14 ᐲᖏᑎᐅᒪᓄ ᐊᑲᓴᒋᓂᐃᓐᓂᓂᖅ ᑲᑎᓇᓂᐊᓐᓂᑦ ᐅᑭᑎᓂᒪᓄᓴ, ᐅᑐᓄᒪᐊᓐᓂᑦ ᑲᓂ ᓇᓐᐱᒥ ᐅᓇᓐᓂᑦᑲᑭᓐᓂᑦ.

15 ᓱᓴᓐᑎᐃᓴᑦ ᒥᓇ ᑲᑫᓐᓂᑦ ᒣᑭᒪᓴᑦ ᓂᔨᓐᓂᑦ; ᒪᑲ ᐊᐊᓂᓐᓂ ᐅᑲ ᐅᐦᐱᓂᑎᓐᓂᑦ ᓇᓄᐦᑐᓐᓂᑦ ᐊᐅᓐᓂᑦ ᐅᑲᓐᓂᑦ.

16 ᐅᑎ ᐅᓴᒣᑲᑎᑦᓇᑦ ᐅᒪᓂᑎᓴᑦ, ᐊᓂᑐᑎᓂᒪᓐᓂᑦ ᓇᐦᐲᐳᒪᓴᑦ; ᒪᑲ ᑲᓂᔨᓐᑦ ᑲᐃᑎᓐᓂᑦ ᐊᓂᔨᓐᓂᑦ ᐅᓂᑎᓐᓂᑦᑲᓐᓂᑦ ᐅᓂᑎᓐᓂᑦᑲᓐᓂᑦ.

17 ᒪᒋᓂᑦ ᑲᓂᓂᐟ, ᐅᓂᓂ ᐳᑲᒋᓴᑦ ᐊᐊᓐᐱᐃᓐᓂᑦ; ᐅᐅ, ᐳᑲᒥᑐᓴᐦᑎᒥᐃᓐᑦ ᐲᑎᓗᓂᖅᑦ.

18 ᐃᓕ ᐅᑲ ᐅᐦᐃᑎᓂᐊᓐᓂᑦ ᐅᓂᓇᒪᐃᓐᓂᑦ, ᐊᔨᓂᔨᓂᐊᓐᓂᑦ ᓂᓂᐊᓂᓇᓚᓐᓂᑦ; ᒪᑲ ᐊᓇ ᑲᑲᓇᐅᓴᓂᔨᓐᓂᑦ ᐃᓕᓂᐅᐅᓐᓂᑦ, ᓇᓐᐱᒣ ᒥᐅᓴᔨᒪ.

19 ᐊᑦᑫᑲᑲᑎᑦ ᓇᒪᐃᓐᓂᑦ ᑲᓕ ᒪᒋᓴᖏᓂᒃ ᐊᑲᒥᐃᓐᓇᑦ ᐅᐦᑎᓂᑦ; ᑎᑫᒪ ᐊᑎ ᐅᓂᓂᔨᓐᓂᑦ ᓇᒪᐃᓐᓂᑦ ᑲᓕ ᓇᓐᔨᒪᒧ.

20 ᑭᓇᓴᒪᓐ ᑭ ᐊᔨᓂᔨᓂᒃ ᑲᑭᓐᑲᓴᔨᓂᑦ ᐅᑦᓱᒥᐃᓐᓂᓂᖅᑦ ᓇᐊᓐᖏᓴᖏᓂᒃ ᑭᓐᑫᓐᑲᓂ ᐃᓐᔨᓐᑦ ᐅᑑᔨᓂ.

21 ᐊᓇ ᐯᑲᖏᓂᖅ ᑲᐅᖏᐱᑭᓂᑦ ᐅᑦᑐᓐᑫᑲᑲᓇᐅᓐᓂᑦ ᐅᖏᑎ, ᐊᔨᓐᓂ ᑲᓕ ᐊᑎ ᐅᑑᓂᔨᓂᒃ.

22 ᑲᑭᓂᔨᓂᑭᑦ ᐊᔨᓂᔨᓂᒃ ᓱᓂᔨᓇᓂᖅᑲᓂᑦ ᑲᑫᓐᓂᑲᑲᓐᓂᑦ; ᒥᓇ ᑲᑲᓴᓂᔨᑦ ᐊᔨᓂᔨᓂᒃ ᐊᑦᓐ ᒥᓐᓂᑐᐃᓐᓂᑦ ᐊᑎᓂᐅᓐᓂᑦ.

23 ᐊᔨᓂᔨᓂᒃ ᐅᑭᓐᔨᓪᓚᐃᓐᓂᑦ ᑲᓕ ᔨᐟᑎᓂᓐᑦ;

ᒪᑲ ᐅᑭᒪᐯᓐᔨᐟᑕᓂᓂᑦ ᑲᓕ ᔨᑐᓂᑲᓂᑦ ᑲᑦᓱᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᐅᑦᓱᓐᓂᑦ.

21 ᐊᐃᓐᑦ ᐯᐃᓐᑫᐃᓚᑲᒪᐟ ᑭᒧᑎᓐᑲ ᓱᑲᑐᓐᓂᑦ ᐅᑦᓱᓐᓂᑲᓐᓂᑦ; ᐯᐱᑦᑦ ᓇᓂᐊᑎᐅᓐᓂᑦ, ᓇᒪᐃᓐᑦ ᒪᑲ ᐃᓐᓂᑦ.

23 ᐅᓂᒪᓐᓂᑦ ᐊᔨᓂᔨᓂᒃ ᒉᑲᑲᓂᕐᓂᒃ; ᒪᑲ ᐅᑭᒪᐯᓐᔨᐟᑕᓂᓂᑦ ᑲᓕ ᔨᐟᑎᓂᓐᑦ ᑲᑦᓱᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᐅᑦᓱᓐᓂᑦ.

21 ᐊᐃᓐᑦ ᐅᐦᐃᑎᓂᐊᓐᓂᑦᑲᓐᓂᑦ ᑲᓕ ᔨᐟᑎᓂᓐᑦ ᑲᑦᓱᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᐅᑦᓱᓐᓂᑦ ᐅᑭᒪᐯᓐᔨᐟᑕᓂᓂᑦ ᑲᓕ ᔨᐟᑎᓂᓐᑦ ᑲᑦᓱᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᐅᑦᓱᓐᓂᑦ.

ᒪᓂᓇᒪᑲ ᓂᓪᔨᑎᒋᓇᓂᓄ.

1 ᐅᑎᑌᓐᐃᓇ ᐅᑲᑫ ᐅᔨᓂᓴ ᖃᑭ, ᐅᑦᓱᐟᑎᐊᓐᓇ ᐅᑎᒧ; ᐊᔨᓂᔨᓂᓂᐲ ᐲᖏᐃᑲᒥᐟᐅᐱ ᐊᐟᐃᐅᑦᐊᑎ, ᐊᐟᐃᓐᐅᐅᑦᐊᑎ ᐅᑎᒧ ᒥᓇ ᓄᓂᑦ,

2 ᑫᐟᑭᓇᓐ ᐊᐊᓐᓂᓗ ᓄᓐ ᓂᑲᑫᓱᓂᓂᓂᓴ ᐃᓪᓗᐃᓐ ᐃᓂᓴ ᐊᔨᓂᔨᓂᓂᓂ, ᒥᓇ ᓇᒪᐃᓐᓄ ᓂᔨᓂᑦ ᐅᓂᓂᔨᓂᑦᑲᓐᓂᑦ ᐊᔨᓂᔨᓂᓂᓂ.

3 ᓇᒪᐃᓐᓄ ᓂᓄᐟᐲᑭᓂᔨᓐᑌᑐ ᓂᔨᓐᓂᑲᓐᑦ, ᓇᒪᐃᓐᓄ ᒥᓇ ᓂᔨᓂᑦ ᐅᑭᑫᓂᔨᓐᓂᒪᒪᓐᑦ ᑲᑲᓇᓂᓂᔨᐟ.

4 ᐊᐅᓐᓇ ᐲᖏᑎᓂᔨᓂᓴ ᑲᓄᐲᐃᓂᔨ ᐅᑎᐱᓐᑲᐟ, ᐊᐅᑦᐃᓂᔨᐟ? ᐊᐅᓐᓇ ᑲᑦᒪᒪᓐᑦᑲᓐᓂᓴ ᓂᐱᓐ ᐊᔨᓂᔨᓂᓂᓂᓴ? ᐊᐅᓐᓇ ᑲᑦᒪᒪᓐᑦᑲᓐᓂᓴ ᒪᓂᓇᒪᑲ ᓂᓪᔨᑎᒋᓇᓂᓄ.

5 ᑲᓕᑎᓂᓴ ᐅᑎᑌᓐᓂᑦ ᑭᓴᒪᓂᑐ ᐯᑎᑲᐟ; ᐃᓐᓄ ᐊᓴᓱᑲᓂᓂ ᐊᓂᐅᓐᓂᓂᓴ ᑲᓕᑎᓂᓐᓂᑦᑲᓐᓂᑦ.

6 ᑭᑲᐃᓐᓄ ᑕᓂᑎᓂᓂᓐᓂᓂ, ᑭᑲ ᓕᓐᓂᑲᓂᓂᓐᓂᑦ; ᐅᓂᓂ ᓕᓐᓂᑲᓂᓂᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ.

7 ᓄᓂᓂ ᑫᓴᓄ ᑲᑫᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ; ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ.

8 ᐃᓕᑎᓂᓐᓂᑦᑲᓐᓂᑦ ᑲᑫᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᒥᓇ ᑲᑭᓐᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ; ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ: ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ.

9 ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ ᑭᑲᑲᓐᓂᑲᓐᓂᑦ

13 ᐃᖏᑦᑐᓵᐢ ᐅᒋᖃᓂᐢ ᐱᒪᑎᐢ, ᐅ ᒋᐯ· ᐃᐢᒋ-ᔨᓐᑐ· ᐅᐢᑭᔨᑦᑐᓐᑐ·! ᒥᓇ ᐅᐢᑭᔨᖃ·ᐱᐃᓐᓇᓂᓂ-ᑦᑐ· ᐃᐢᒋᖏᐢᒪᒃᓂᔨᑐᓐ·.

14 ᐃᖏᑦᑐᓵᐢ ᐅᒋᖃᓂᐢᑫ ᐱᒪᑎᐢ, ᐃ·ᐱᑎᑦᑐ· ᑲᓀ ᒪᖃ ᓂᑐ·ᓂᔨᑭ, ᒥᓇ ᐅᒋᒥᖏᖃᓇᒋᑦᑐ·º ᒋᐱᐢᔪᐢ ᒍᖏᓪᓚᓇ, ᑭᑭᔨᒪ·ᑭᐢ ᐅᑭᑎᒪᔨᔪ ᐊᐢᑭᔨᐢ ᐅᖏᑭ, ᒥᓇ ᐅᑭ·ᒋᒪᐊ· ᐊᔨᓯᔨᔪᓇᒃᖏᐢ ᐅᖏᑭ.

15 ᒥᐢᒋᑎᒍ ᒪᓂᔪᐢ ᔨᓯᔨᐊ· ᐅᒋᓂᔪᓵ; ᐯᖏᐃ-ᑌ·ᑭᐢ, ᒉᑭᐢ, ᒉᑭᐢ, ᓂᐢᑎᓇ· ᐯᖃᐃ·ᖏᒃᐦ ᑲᑌᐯ-ᔨᖏᒍᒪᒪᖏᑭ, ᐯᐯ, ᓴᐅ, ᓇᒪᐃ·ᔨᒃ ᐃᑌ·ᒪᒃᓇ·, ᐯᐃᓯᔨᔪᖏᐢ:

16 ᑭᐢᓯᑦᑐᐢ; ᒥᓇ ᓂᖏᑎᐃ·ᐢ; ᓂᐱ ᐯᖃ ᑲᖃᐦᑭᒃᓂᐢ ᓂᐱ; ᒥᓇ ᐃᐢᔨᑌᐤ ᐯᖃ ᑲᐃᑌ·ᒪᒃᓇᖏ, ᐯᔨᔨᔨᖏᐢ.

17 ᒥᐢᑭᔨᐢ ᑲᐢᖏᐱᓇᒍᐢ·ᐟ ᐅᖏᒋᐃ·ᔨᒃ, ᒥᓇ ᑲᒪᑫᓴᖏᑦᐢ ᑭᐢ ᓇᓇᖏᐃᓐᑐᐢ·ᐟ ᐅᑲᐃ·ᔨᒃ, ᑲᖏᖃᓐᑫᐢ ᐯᖃᐢᑫᐱᒪᒪᐢ, ᒥᓇ ᒥᑭᔨᔨᐢ ᐯᖃ ᑭᑎᑫᐢ.

18 ᓂᐢᑎᓇ· ᖃᑲᔨᔪ ᐅᖏᐢ ᑲᒪᒪᐢᑲᑌᓴᖏᐢᒪᒪᔪ, ᐯᐯ, ᓴᐅ ᐯᑲ ᑲᑭᖃᓴᖏᐢᒪᒪᔪ:

19 ᓇᔨᔪ ᐊᐢᑎ ᑭᐢᑎ ᐊᐯᑦ ᒥᑭᔨᔨᐢ; ᑭᓴᐱᐢ ᑕᖖᔨᐢ ᑭᐢᒋᐱᐢᑲᓇᐢ ᑲᐊᔪᐢᑲᐟ; ᑲᐃᔪᐢᖖᒪᒪᔨᓇ ᓇᐱᖖᑲᐢ ᑭᖖᑎᐢ; ᒥᓇ ᑲᑭᔨ ᐃ·ᑫᐊ·ᐟ ᐊᔨᔨᔨᓂᑭ ᐅᔨᑭᐢᓂᐢᑫᐊ·.

20 ᐯᔨᔨ ᑐ·ᖏᑎ ᐯᖖᐱᐟ ᐱᔨᖳᐢᑎᐃᐢᑫᐢᑲᐢ; ᒥᑎᔨ, ᒥᓇ ᑲᔨᔪᓴᑦ, ᐯᖖᐃᑌ·ᐟ, ᓇᒪᐃ·ᔨᒃ ᓱᖖᑎ ᒪᒥ-ᔪᑌᔪ.

21 ᓂᔪ ᖃᖳᔨᒃ ᐊᐢᑭᔨ ᐅᖖᑎ ᑭᐢᑫᐢᔨᑦᑐ, ᒥᓇ ᓴᐅ ᐯᖳ ᖃᑭᖏᓇᒃᔨᒍᒪᒪᔨᓇ.

22 ᐊᔪᐢᑫᐢᖳᔪ ᑌᐯᔨᖏᐢᑭᖏ; ᒥᓇ ᑭᐢᑫᐢᖏᔪ ᑭᔨᐢᔪᒥ:

23 ᑭᐢᑫᐢᐃᐢᑫᐢᐢᑲ ᐃᐢᔨᑭᖖᔪᒥ; ᒥᓇ ᐊᔪᐢᑫᐢ-ᔨᖳᓂᐢᑫᐢᐢᑲ ᖳᑎᐯᔨᒪᐟ ᐅᔪᑭᒪᐢᑫᐢᒪ.

24 ᓴᐃᐢᓇ· ᖃᖳᔨᒃ ᖳᐊᐱᔨᔨᑭ ᐊᐢᑭᔨᓵ, ᒪᖳ ᓬᐢᑎᐟ ᓂᑦᐢᖏᒪᖳᓇ· :

25 ᐁᓂᖳᐢ ᐊᔨᔨᔨᓂᐃᐢᐊ·ᐢ ᐁᖳ ᖳᒪᐢᖳᐃᐢᑭᔨᐢ, ᐅᔨᐁᐢᐟ ᒪᖳ ᖳᐢᔨᑭᒥᐊᐢᑐᐢᑭᐢᐢᑲ ᐅᔨᐢᑭᔨᐢᐢᑲ ᐅᔨᐢᑭᔨᐢᐢᑲ ᐅᔨᐢᑭᔨ

20 ᓴᐃᓂᓐᓇᕆᐅᔪᓂ ᐅᑭᓚᒪᑦᓴ, ᐅᐅ, ᐅᑎᓂᐤ ᑲᒪᓕᓂᔨᓪ.

21 ᓇᒪᐃᓕᓄ ᐊᓐᕆᒪᐅᔪᓂ ᐊᓇ ᐅᐱᓕᐦᐃᖏᓐᖓᒪ; ᑭᖓᒪ ᑲᐦᑭᓄᐤ ᐅᐱᓕᐦᐃᖏᓐᖓᒪ ᐃᓄᓐᖏᑕᔨᐅᓕᓂ ᒥᖏᓐᑭᓪ.

22 ᐅᓯᖏᑕᒪᓗ ᓴᓀᔪᖅᑲᓯᐃᓇᓇ; ᐃᓄᒐᐦᐤ ᓯᓇᓐ ᑲᒥᓴᓂᓗ ᒥᖏᓐᑭᓪ.

23 ᐅᓇᐯᒪ ᑭᖓᓇᐦᐃᓴᓂᓐᓴᐅᓂᓗ ᒥᓐᕆᐃ ᐃᓐᖅᑲᐦᐃᑦ ᓴᐦᑲᓂᓐᓴᐅᓂᓗ ᓴᓐᓀᓐᓂᓗ.

24 ᐅᓯᓐᓂᐤ ᑲᒥᓴᓂᓗ ᓴᓚᐦᖏᓪᓕᓐ, ᐅᓀᓗ ᓴᓀᓴᓂᖅ; ᓴᕈᑎᓇᒪᐅᖅᐤ ᒪᓇ ᓴᓄᖅᐳᑎᓐᓴᐅᓂᓐ ᐅᑲᓴᓂᓐᓄᓐᓴᓂᓐ.

25 ᒪᓐᓇᐃᓂᓐᓴᐅᓂᓐ ᓯᓇ ᐅᑭᒪᐅᓄᐦᐃᓀᓂᓐᓴᐅᓂᓐ ᐃᓄᖅᐱᓂᓐ; ᓴᓂᒪᒪ ᒪᓇ ᓄᑲ ᒥᖅᓀᓴᓂᓐ.

26 ᓂᓴᓄᖅᓇᐃᓂᓂᓪ ᓴᓐᑭᐳᑌᓇᓂ ᐅᑐᓐ; ᐅᑌᖅᓂᓪ ᓀᖅᓄᓐ ᐃᑎᓴᓂᓐᓄᓐᓴᐅᓂᓐ.

27 ᒥᑐᓂ ᖃᓇᓴᓐᓂᓂ ᐅᓂᐳᑭᓄᓐᓂ ᐅᐃᓂᐳᖏᓓᓗ, ᓯᓇ ᓇᒪᐃᓕᓄ ᑭᐳᑎᓂᐤ ᒪᐅᓂᓂᓪ ᓴᐳᖏᓐᓂᓓᓇ.

28 ᐅᑕᓴᓂᓂᔭᓴ ᓴᓂᓀᓂᓂᓐᓴᐅᓂᓐ ᐅᖏᓐᓂᓐᓂᓂᓐ; ᐅᓇᐅᒪᒪ ᓀᓂᓐᓂᓐ, ᐅᒪᒥᖏᓂᓂᓐ.

29 ᒥᖏᓐᓂ ᐅᓴᓂᓂᒪᓀᓐᓂ ᑭᖏᒥᓂ ᔨᑕᒪᓐᓂ, ᒪᓇ ᖃᖏᑭᓄᐤ ᑲᓂᓐᓂᓐᓴᐅᓂᓐ.

30 ᒥᓂᖃᓂᓂᓐᓂ ᖃᖃᓀᓂᓂᒪᓇᖃᓐ, ᓯᓇ ᖃᑕᓴᓂᓂᓐᓂᓐ ᐱᓂᓂᓐᓂᓐ; ᒪᓇ ᐃᓐᖏᓐᓂ ᖃᖃᓂᓐᓂᓐᓂᓂᒪᓂᓂᓐᓂᓐᓂᓐ

18 ᑎᖏᒪ ᒥᐅᒐᐃ ᓂᔨᓕᐃᓚᓂᓄᓐ ᒥᔪᐣ ᒥᐱᑦᔭ-ᐁᓇᔨᐃᓕ ᐊᔭᒪᑲᓗᑦ: ᒥᓇ ᐊᓇ ᑲᓇᐱᒃᓭᓕᖅᑕᓇᓕᓕᒫᓄᑦ, ᓇᐱᓭᔭᖅᑎᓪ ᒥᖅᑕᑕᒍᐃᓕᓐᓄᑦ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᓗ ᓄᓇ.

1 ᓂᓴᐳᐃᑦᑕᓗ ᓂᑌᐳᐃᓐᓄ, ᓇᐯᓐᐳᑌ ᐁᑲᓐ, ᑭᑲᔨᓇᑎ-ᐃᑎᑦ ᒥᔭᔨᓐᕕᒍᐃᓕᓗ ᐅᐳᑎᓄ, ᒥᔭᔨᓐᑎᔨᖅᑕᓗ ᐃᔪ ᒪᓇ ᒍᑭᑎᓇᓕᓗ; ᑲᑎᓇ ᒪᓇ, ᐅᒪ ᒥᓇ ᑲᖏᓐ-ᔭᑦᑎ.

2 ᓂᓴᐳᐃᑌᓗ ᔨᐳᐃᐃᓐᓇ, ᑲᖏᓐᓂ; ᒥᓇ ᒥᔭᔨᓐ-ᕕᒍᐃᓕᓗ, ᔪᓛᐳᑎᑦᔨ?

3 ᓂᓴᐳᓇᓕᔪᓐᓄ ᓂᑌᐳᐃᓐᓇ ᑭᓕ ᔨᑭᑎᓂᓇᓱᓄ ᓇᒥᓇᒍᓐᓇ, ᐁᔭᐁᓐᓂᔨᖅ ᐁᐳᓐᓂᖅᑕᓄ ᓂᑌᐳᐃᓐᓇ ᓂᔨᓐ-ᑲᐃᓐᓂᖅ; ᐁᑲᓇ ᑭᓕ ᐅᑎᐳᑭᓇᒪᓇ ᑲᖏᓐᔭᑎᓇᐃᓐᓄ, ᔨᔪᑎᒪ ᒫᐳᔨᓂᔨᓂᔨᓛ ᑫᑦ: ᑲᓇᐱᒃᓭᓕᖅᑕᓄ ᓂᑌᐳᐃᓐᓇ ᓂᔨᓐ-ᑲᐃᓐᓂᖅᑕᓄ ᑲᓇᐱᒃᓭᓕᖅᑕᓄ ᓂᑌᐳᐃᓐᓇ ᓂᔨᓐᑲᐃᓐᓂ

ᒥᓇ ᑎᓕᓴᐅᓕᒍᐅᓗ; ᒪᓗ ᑐᒪᓯᑎᓴ ᒥᓴᐅ ᐊᑐᓐᓇᐃᓗ, ᑭᓄ ᒪᓐᓕᐅᑎᑦᑎᓇᖅ, ᒥᓇ ᑭᓄ ᒪᓐᓴᓄᓕᖅ, ᑲᓪᓚ ᑭᑦᑕᖅ, ᑲᒥᓴᐅᓂᖅ, ᐅᑦᓴᑎᒪᓐᓴᖅ, ᑭᓴᒪᓐᓕᒍᖅ.

ᒪᓂᓇᒪᓗ ᓂᕐᔪ.

1 ᑲᐳᑦᖅ ᖃᑦ: ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ, ᓴᓴᓐᖅ ᑲᐳᑦᖅ ᑲᐃᑐᓕᐳᑎᒃ ᑭᓄ ᔫᑎᒃ ᑭᓇᐃᓕᖅ ᑭᓄᖅ:

2 ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᓂᐳᑕᐃᓐᒃᓗ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᓂᐱᒃ; ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᑭᑎᖃᖏᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᒪᓂᐱᑕᐳᑎᒃ ᐊᑐᓪᓗ ᑲᑭᐳᑎᑎᒃ;

3 ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᓂᐸᐳᐃᑐᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᓇᓴᕈᐃᓐᐃᑐᒃ; ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᓱᐳᖃᖏᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᒪᓂᐱᐸᐳᑎᒃ ᐊᑐᓪᓗ ᑲᑭᐳᑎᑎᒃ;

4 ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᒪᑐᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᐸᐳᐱᒃ; ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᓇᓱᐳᑕᑎᐃᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᑲᑦᓂᐃᓐᒃ:

5 ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᕿᐱᒪᓂᓇᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᒪᓐᓕᐅᑎᑦᑎᓇᖅ, ᐊᓂᓂᐅᒃ; ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᐅᑎᓂᐅᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᐅᓂᐅᒃ.

6 ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᐅᑎᑎᓂᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᐊᓂᑎᑦᓂᓇᓐᓴ; ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᖃᓇᐅᓂᓇᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᐅᐊᓂᓴ;

7 ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᐱᓇᐸᑕᒥᓂᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᑲᐢᑲᒃᓇᒃ; ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᐅᑲ ᑭᓄ ᑭᐃᓂᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᐊᑦᑕᒥᓂᒃ;

8 ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᓴᑭᐅᐃᓂᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᕿᑲᓂᑐᓂᒃ; ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᓇᓂᕐᓄᒃ, ᒥᓇ ᑕᐃᓐᓴᓕᖅ ᑭᓄ ᑭᐳᒐᐃᓐᓇᒃ.

9 ᒋᔭᓯᕐᓯᐅᐃᓇ ᐊᓇ ᑲᐊᐅᓐᑲᒃ ᐊᓂᒪ ᑲᓇᑭᑎᐃᒃ?

10 ᓂᑭᐅᓇᓕᖅᑐᓂ ᐊᐅᓐᖃᐃᓐᓴ, ᑭᓴᒪᓄᐃ ᑲᑭᐅᑎᑦᑎᓇᖅ ᐃᓕᓴᐃᓐᓇᓇᓕᖅ ᓂᐱᖅᑕᐃᓐᓴᓕᖅ.

11 ᑭᐅᑦᓯᐅᓂ ᑲᐱᖅᓂ ᖃᓐᓴᓕᖅ ᐅᑐᐃᓐᓴᓕᖅ, ᐅᓂᓇ ᑭᐱᐊᓕᕐᓂᖅ ᐊᑐᑭᓇᓂ ᐅᑐᐃᓐᓴᓕᖅ, ᐅᓇᓂ ᓇᒪᐃᓐᓴᓂ ᐊᓕᓴᓂᖅ ᑲᓇᑕ ᑭᐱᑎᓐᓂᖅ ᐅᑐᐃᓐᓴᓕᖅ ᐅᓇᓂ ᑲᓇᑕ ᐊᑐᓐᓇᐃᓗ

Δ·⊂ᕐ, Δᑐᐱᒃ ᑲᑊᑭᓴ ᐅᖏᓐᓂᑭᓐ ᐊᓯᓂ ᐊᑐᓐᖃᐃᓐᓗ ᒥᓴ ᑭᓚᓂᖅ.

7 ¶ ⊂ᑭᑊᖃᓐᓂᑯᓚᐸΔ·ᑐ Lᓚ, ᐅᑭᑊᐊ·ᐸᑊᑕᒪᑐ Λᐊᑯ⊂ ΔUᔅᑊᐊᑯᓴΔ·ᑐ ᑭᓴ ᐱᓯᒧᕐ.

8 Vᔅᑐ Λᐊ Δᑊᑯᑉ, ᓚLΔ·ᔅ Lᓚ ᑯᑕᑐ; ᐅᐅ, ᓚLΔ·ᔅ ᐅᑕᐊ·ᓯᒥᓯᑉᐤ ᐊᑐᑉ; ᐅᔅᐅ·ᕐ ᓚLΔ·ᔅᓚᑊ·ᐳ ᐅᔅᑭᐊ·ᑉᐤ ᐊᑐᑉ; ᐊᐳᑊ ᐅᑐᑭᓯᑐ ᓚLΔ·ᔅ ᑌᐱᔅᐅ·ᑊᐊᑯᐊ·ᑐ ᐅ·ᔨ-ᑎᓯΔ·ᓚ; ᐊᐳᑊ ᓚLΔ·ᔅ ΔUᔅᑉ, ᐊᐅ·ᓚ ᐅᑐᓐᖃᐊ·ᔅ, ᑭᓪᓚ ᑲLᓐᖏᑊᓯᐊᑐ ⊂ᑦᑊᓴ ᑲᒥᐊ·ᓯᑐ? ᐅL ᑭᓚ ᐱᑯ⊂ ᑭᑲᑉ, ᐅᐅ, Δ·ᓴᓂᔅᑊᓪᓚᑦ ᐊᑐᑉᐤ.

9 ¶ ᑐᓯ ᓚᐊ·ᒣ ᒥᐊ·ᓯᓚ· Δᑐᐱᒣ Vᔅᑐ; ᑎᓂL ᒥᔨᑎᐸᑊᐊLᔨᐊ·ᑐ ᐅᑕᑐᓂᐊΔ·⊂ᔨ·ᐤ.

10 ᑎᓂL ᑭᑐᐱᑐ ᐸᑊᑭᓯᑊᑲ·ᐤ, Vᔅᑐ ᑲᑕ ᐅᑊᐱᓇᓄ ᐅΔ·ᑎᐊᑦᓚᓐ; Lᓚ ᑲᑲ·ᑕᑭᓯᐤ ᐊᓚ ᑲVᔅᓂᑯ' ᑭᑐᐱᑐᑊᑭ; ᑎᓂL ᓚLΔ·ᔅ ᑯᓯᓚ ᐊᔅᐅᑉ·ᐤ ᐊᓯᔨᑯᑦᓯᑯ' ᐅᑕᑐᓂᐊΔ·⊂ᔨ·ᐤ.

11 ᒥᓚ, ᑭᑐᐱᐳ ᑐᓯ ᐱᒥᓯᑊᑲ·Δ·, ᑭᓯᓯᐊ·ᔅ; Lᓚ ᑕ⊂ᓯ Vᔅᑐ ᖃᑭᑊᐅᓯ Vᔅᓂᑯ ᑭᓯᓯᑊᐸᐳ?

12 ᑭᑐᐱᐳ Lᓚ Vᔅᑐ ᓴᓂᑊᐅᒥ, ᑐᓯ ᑲᑕ ᐊᔅᑦᓚᑐ; ᑲ⊂ᑦᑕ·ᐱᑊᖃᐃᓚᐅᑐ Lᓚ ᐱᒥᓚᑊᑑᑐ·ᑐ ᓚLΔ·ᔅ Δ·ᐸᑉ ᐱᐊ⊂ᑲᓚᑦ, ᐊᓚ ᐅᑲ ᑲΔ·ᑊᖃᑭᑦᓯᑯᑊᑭᑦᓯᑯᑊᑭᑦᓯᑯᑊ

ᒥᓇ ᑭᓕ ᒥᖅᑕᓐᓄᓗᒋᑦ, ᖃᒥᑕᓐᓄᑦ ᖃᓄᐃᓕᓐᓂᖅ ᐊᓗᓐᓂᖅ ᐃᓕᓴᕐᓂᐊ

ᑎᑦᑲᐊᓪᓚᒃᓄ, ᐊᐅᔨᔪᓂᓄ ᐅᑲᓵ ᓂᑲᑦ ᑭᓯᒥᑦᑲᓂᖅ ᑐᓂᓯᔪᓕᕆᓂ.

15 ᑲᖏᑭᓄ ᓂᑲᑦ ᓂᑭᖏᐊᓪᓚᖅᑐᑦ ᐅᖏᒪᑲᓵ· ᐱᑯᓂᒃ ᐃᑐᔪᓐᓇᖅᑐᑦ; ᐃᓚᓄ ᐅᑲᓵᑲᑦᑲᓵ·ᑎᐅᔨᔪᓂᓄ ᑲᓂᔨᐊᓪᓚᑦᑎᐊᔨ, ᑲᖏᖏᓐᓇᓂᓄᑦ, ᐃᖏᓄ ᓴᖅᑭᑎᑦᑕᐅᓂᓄ ᑲᓇᐃᔨᔪᓂᓄ ᑲᓇᑕᖅᑐᑦ, ᐃᓕᓴᕆᔨᖏᑦᑐᑦ ᑲᓇᑕᖅᑐᑦ.

16 ᐅᑲᐃᓵᒃ ᐅᓴᒥ ᑲᓵᓴᖏᑦ ᐃᓚᑎᔨ; ᑭᓇ ᐅᑲᐃᓵᒃ ᐅᓴᒥ ᓂᔨᓐᓴᖏᐊᔨ; ᓱᓐᖏ ᓂᓂᔨᐊᓪᓚᑦᑎᐊᔨ ᐃᓇᕐᔨᐊᔨᑦ?

17 ᐅᑲᐃᓵᒃ ᐅᓴᒥ ᒪᓕᑎᔨ, ᐅᑲᐃᓵᒃ ᑭᓇ ᑲᓂᑫ·; ᓱᓐᖏ ᓂᓀᐱᑦ ᒪ·ᔦᑫᑦ ᑲᑎᔨᑲᑦ, ᐅᑲᑎᓐᓇᔨᔪᓂᓄ?

18 ᒥᔨᓂᔨ ᐃᓴ ᑲᑎ ᐅᑎᓇᒪᑦ ᐅᒪ; ᐅᐅ, ᐅᒪ ᑭᓇ ᐅᑲᐃᓵᒃ <ᑲᑎᓇ; ᑎᐊᒪ ᐊᓇ ᑲᑲᔨᑦ-<ᓐᓂᒪᒪᑦ ᑲᓴᒪᓂᔨᐊ· ᖏᖏᓂᑫ ᐅᐅ ᑲᑦ ᓴᔦᓐᖏᑦ.

19 ᓂᔨᓐᖏᐃᓵᔪ ᒪᓐᖏᐃᓵᓂᔨ ᐅᓂᔨᓐᖏᓂ ᐃᓐᐦᒣ ᒥᔨᑦᑎᑦ ᖏᒪᓐᖏᐃᓵᓂᔨ ᐃᓇᓂᐅᓂᓄᑦᔪ ᖏᑫ-ᖁᔨᓂ ᐅᑘᓇᖅ.

20 ᑎኖᒪ ᓇᒪᑘᑉ ᐅᖏᔦᓐᖏᓂᔨᐃᓵᓂᓄ ᐊᓐᑉᖅ ᖏᒥᔪᔦᓂᖅ, ᑭᓇ ᐅᖏ ᑲᑦ ᒪᑎᔦᓂᖅ.

21 ᐅᖏᐃᓵᒃ ᑭᓇ <ᐱᓂᓐᖏᐊᖅᑦ ᑕᖅ) ᐊᖁᒥᐃᓵᓇ ᖏᐊᓂᖏᑘᑉ·ᖅ; ᐅᖏ ᑲᑦ ᐯᖅᑕᐊ·ᑦ ᑭᑕᓐᖏᖁᖏᖏ ᑭᑎ ᓇᓂᐳᒥᑦ:

22 ᑎኖᒪ ᒥᖅᓯᑦᑉ ᑲᓐᑎᐅᐅᒃ· ᑭᑘᖅ ᑭᓐᖏᐊᖅᑦᒪᒪᖏᑦ ᐅᑭᖅᓇᓂᐳᒪᑦ.

23 ¶ ᑲᖏᖏᑉ ᐅᒪ ᓂᔨᖅᑲᐃᓵᓂᑉ ᓂᑭᖅᐅᖅᑎᑎ ᔪᓂᖅᓯᑦ; ᓂᑯᖅᐃᓵᔨᓵ, ᓂᐅᓂᔨᖅᑲᔪ ᐃᓴ; ᒪᓕ ᓂᑭᖅᓇᑫᔨᔪᖅ.

24 ᐊᓂᒪᒪ ᑫᔨᖅᑉ ᑲᐊᓴᑦ, ᒥᓇ ᓇᓐᐱᑉ ᑲᑎᑎᑦ, ᐊᐅᔨᓇ ᓀᑭᖅᒥᑦᑲᓂᖅᓯᑦ?

25 ᓂᑭᖅᑎᑦᑕᔨ ᓂᑎᖅᐃ ᑭᑭᑭᓀᖅᖅᑕᒪᔪ, ᒥᓇ ᑭᑭᓇᓇᕈᐃ· ᑭᓀᖅᖅᑕᒪᔪ, ᒥᓇ ᑭᑭᓇᓇᔪᓇᒪᔪ ᓂᔨᔨᑎᒃᓴᖅᑦ, ᒥᓇ ᐅᑘᖅᑎᔨᑦᑕᒪᔪ ᑲᐅᔨᔪᓂᓄᑦ ᓴᓇᔨᔪᓂᓄᑦ ᑲᑎᑎᑦ ᑲᑭᖅᑐ

ᐃᓐᓯᑎᓐᓄᑦ ᒪᓕᐊᑦᓯᐅᓂᐊᓄᑦ, ᐊᓂᓕ ᑲᐅᑎᓐᓂᐊᓂᖅ ᑲᓚᑐᑎᓐᓄᑦ ᑲᓂᓐᓂᒃᑯᓕᑦ; ᓂᓕᑎᐃᓪᓕᓐᓄᑦ ᐅᒃ, ᓴᓐᓂᒃ ᐃᓂᓯᓂᒃ ᓄᓇᒃ ᐊᓂᓂᒃ

ᒪᑎᓇᒪᒃᑲ ᒥᑦᑕᖅ.

1 ᑲᓂᐱᑦ ᒪᓂᔪᖅ ᒥᓇᔪᖅᑕᐊᓕ ᐅᑕᒪᔭᔪᐃᓐ-ᓂᓕᓐ ᓇᑐᖅᑯᓇᒃ; ᐅᔪᓯ ᒣ·ᖅᓯ ᐊᐱᓯᓐ ᕿᓐᓂ-ᑲᑎᓯᐃᓐ ᐅᖅᑐᕐᔪᐊᓐ ᓂᓪᓕ·ᖅᑲᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

2 ᓂᓪᓕ·ᖅᑲᐃᓕᓂᓂᐅ ᐅᑌᖅᐃ ᐅᑭᖅᓯᓂᕐᑭᓐ ᐊᑲ-ᓕᐅ; ᒪᓗ ᕿᓐᓇ·ᖅᑲᐅ ᐅᑌᖅᐃ ᐅᓇᒪᖅᑎᓂᓐ ᐊᑲᓕᓕᐅ.

3 ᐅᐅ ᐊᓯᖏ, ᐃᓐᓇ ᕿᓐᓇ·ᖅᑲᐅ ᐯᒧᖅᑌᖏ ᒣᓐᑲᓇᓐ, ᑲᓂᓪᓕ·ᖅᑲᐃᓐ ᓄᖅᑌᓯᒥᑦ, ᑲᖅᓕᐅ ᒪᓗ ᐊᐃ·ᓕ ᕿᓐᓇ·ᖅᑲᐅ ᐊᓕᑌᐅ.

4 ᕿᓐᓄᐅ ᐅᑕᖅᑲᖅᑲ· ᑲᐅᓇᓂᐅ·ᑕ ᐸᓯᔪᓐᓂᕐᓂ, ᐅᑲᐃᓕᓄ ᓇᑲᓪ ᑭᑎᖅᑕᐃᓐ; ᑎᑫᒪ ᐅᖅᖅᑕᕐᓇᒪᓂᖅᓴᓐᓂᒃ ᑲᖅᓂ ᐊᓯᔪᖅᑕᒪᓐᓂᐊᓐ.

5 ᒪᒋᓕᐊᓐ ᑲᕕᖅᖅᑲᓐᓂᒃ ᓂᓪᓕ·ᖅᑲᐃᓐ ᓄᖅᑌᓯᒥᑦ ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐊᓐᓄᓕᓐᓂᒃ ᐅᑭᓐᓇᓐᓂᒃ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

6 ᐊᓐᓄᐅ ᐊᐱᓐᓂᒃ ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑕᖅᑲᖅᑲ· ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

7 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

8 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

9 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

10 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

11 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

12 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

13 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

14 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

15 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

16 ¶ ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

17 ᐊᑲᓕᓕᐅ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

18 ¶ ᒥᑦᑕᐃ ᐸᐃᑎᑦᑭᐅᓐᓂ ᐅᐳᓯ ᐊᓐᓄᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

19 ¶ ᐃᓐᓇᓐᔪᐃᓂᓂᑦᓐ ᐸᓂ ᐅᖅᓯ ᐊᓐᐱᖅ, ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

20 ¶ ᐅᑲᐃᓐᓴ ᐃᓂᓐᓂ ᐸᐳᐅᑭᒪᓐ, ᓇᒪ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᕈᒪᒥᓐᓂᕕᓯᐃᓐ; ᒥᓇ ᐅᑲᐃᓐᓴ ᐃᓂᓐᓂᒥᑦ ᐅᑭᐅᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

ᒪᑎᓇᒪᒃᑲ ᒥᑦᑕᖅ ᐯᓗᐊᖅ.

1 ᐸᑲᓐᑎᐅᓐᐅᓐᐱᓐ ᕿᐸᖅᑯᓂᓂᑦ; ᑎᑫᒪ ᕈᑲ-ᒥᓐᑲᐊᓐᓄ ᕿᖅᓴᓐ ᒥᖅᑲᕈ.

2 ᒪᑎᓇᒪᐃᓐᓵ ᑌᐸᔪᖅᖅ, ᒥᓇ ᐊᐅᓴᓂᐅᓐ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᕈᑭᑫᖅᖅᑌᓐ ᑐᓐᒪᓂᐅᓐ ᐊᓐᓄᐅᓐᓂᒃ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

3 ᕿᓐᓇᓐ ᐊᓐᔪ ᐱᖁᓐᓂᕈᕈ ᕈᒧᐊᓐ ᐅᖅᓯ, ᐊᓐᓄᓂ ᒧᔪᓐᔪᓂᓯᒪᖁᓂᓐ; ᕿᓐᓇᓐ ᒪᖁ ᒥᓐᓂᓐ ᐱᐊᓐᓇᓂ ᐃᓕᓯ ᐊᓐᓄᓂ ᐅᖅᓯ ᐸᖅᖅᓯᖅ, ᐊᐅᖅ ᕿᓐᓇᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ, ᐅᔪᓯ ᐊᓐᓄᓂ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

4 ᐊᓐᓄᐅ ᐅᓇᓇᑲᕈᖅᓴᓂ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ; ᒥᓇ ᐊᓐᓄᐅ ᐱᐸᓯᔪᓐᓇᖅᓯᐸᓐᓂᒃ ᐊᑲᓐᔪᓕᓐᓂᒃ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

5 ᒣ·ᖅᓯ ᐅᑲᒃ ᐅᐃᓯ ᕿᓐᓇᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᑎᖅᓇᓐ ᐊᖅᓴᐃᓐ, ᐊᐅᖅ ᐅᔪᓯ ᓂᖅᓴᐃᓐᓂᖅ ᐅᐸᐸᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐊᓐᓄᐅᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ; ᐅᔪᓯ ᒣᓯᖏ ᐅᑲᒃ ᐅᔪᓯ ᕿᓐᓇᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

6 ᐊᑲᓐᔪᓕᓐᓂᖅ ᕿᓐᓇᓐᓂᖅᓴᓐᓂᒃ, ᒥᓇ ᐅᑲᐃᓐᓂᖅ ᐅᑲᐃᓐᓴ ᓇᒃᓂᓐᓂᓂ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᕿᓐᓇᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

7 ᒣᐅ· ᐊᓐᔪᖅᑲᓐᓂᐊᓐ ᒥᐊᓐᓂᐅᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

8 ᒪᓗ ᕿᓐᓇᓐ ᐊᐅᓴᓂᓂᐅ ᒥᖅᑲᐃᓐᓴ ᐊᓐᓄᐅᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ; ᐅᔪᓯ ᒪᖁᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

9 ¶ ᒥᐊᓐᓂᐊᓐ, ᐅ ᐅᑭᒪᐅᓂᕕᓯᐃᓐ, ᐃᓐᓄᐊᓂᐅᓐᓂᓂᑦ; ᐸᖅᓂ ᓇᒪ ᕈᑌᖅᑲᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ.

10 ᐃᑲᑌᓇ ᐃᓕ ᒪᓗ ᒥᓐᓄᐊᓂᐅᓐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ ᐅᖅᓯ ᒥᓇ ᐅᑭᒪᐅᓕᕐᓂᕕᓯᐃᓐ;

ᑲᑫᒪ ᐊᑯᓱᓕᐅᓚᐅᓐᓄ ᑭᓇ ᐅᐊᖅᑎᑎᐅᓚᐅᓐᓄ ᐱᓇᓂᐸ ᖃᐅᔨᓴᖅ.

ᒪᑎᓇᒪᓕᖅᓄ ᒥᑦᑕᐃᓐᓂᖅ ᓄᓇᕗᒻᒥ.

1 ᐳᐊᑭᔪᑦᓂ ᐅᖃᓗ ᖃᓄᐃᑦᑐᐊᓕᒃᑲᓂᖅᓄᑦ ᐅᓂᐊᖅᑎᑎᐅᓚᐅᓐᓄᑦ, ᖁᓕᖅᑐᑦ ᒪᓕᑭᓱᖅᑐᓚᖅᑕᐅᖅ, ᐊᑦᔨᖅ ᐅᖃᓗ ᐊᓂᖃᐅᓚᓇ ᐅᓪᓗᑎᒃᑲᓂᖅᓄᑦ ᑭᓱᓕᕆᔨᒃᑯᑦ ᐅᖃᓗ ᐅᓂᐊᖅᑎᑎᐅᓚᐅᓐᓄᑦ ᐊᑦᔨᖅ ᐅᖃᓗ ᐊᓂᖃᐅᓚᓇ ᐅᓪᓗᑎᒃᑲᓂᖅᓄ

6 ᐅᖃᐃᓕᓴ ᑲᓇᑯᓕᒋᑦ, ᑎᑫᒪ ᓂᖃᑦᑭᑌᓄᑦ, ᑎᑫᒪ ᐱᓄᑦ ᓂᕆᐔᓇᑯᓕᒋᑦ; ᓂᖃᐃᓄ ᐅᕙᑯᓄᒋᔪ ᓂᕆᐔᑦᓯᖏᖃᓕᓴᖅᓴᑦ; ᓂᕆᐔᑦᑲᓇᐅᓕᔪᐃᓚᖅᓴᑦ ᓄᓇᓕ ᑭᑦᑎᖃᓇ; ᒪᖃ ᑎᑎᓴᐅᓄ ᓂᓄᓕᒋᑎᖃᖅᑎᓪᓗᒍ.

7 ᐃᓐᓇᒪᐃᓚᑦ, ᐅ ᕆᓴ ᑲᓴᕈᕕᐃᓐᓴᑦ. ᓂᓕᑦᓗᓕ, ᓴᓂᓕ ᐅᔪᓐᓇᒪᓚᑦᓂ ᕈᒪᓴᑎᓐᓄᒪᓕᑦ ᐃᓴᐱᓐᓄᕿ ᐸᓄᓕᓂᖅ; ᑎᑫᒪ ᓴᓐᓄ ᐊᓐᓇᒪᓚᑦ ᐊᓄ ᐃᓄᓐᖃᐅᔾᔨᓂᓕᑦ ᒪᓴᑎᓐᓄᒪᓕᑦ ᐃᓴᐱᓐᓄᕿ ᐸᓄᓕᓂᖅ ᐊᓄ ᑲᐱᒻᓗᒪᓕᑦ ᐅᒪᓴᑎᓐᓄᒪᓕᑦ ᐃᓴᐱᓐᓄᕿ ᐸᓄᓕᓂᖅ ᐊᓄ ᐃᓄᓐᖃᐅᔾᔨᓂ

ᐅᖃᖅᑎᑦ ᐊᖏᓚᐅᖅ, ᐅᓇ ᐅᓂᐯᐃᓕᓂᐊᖅᓂᖅ ᑲᓇᑉ-ᓂᓕᑕᐃᓕᑉᐳᐃᓐᓴᑦ.

5 ᐸᒋᖅᑲᓕᒥᓇᖅᓂᖏ, ᐅ ᓇᑦᓴᐃᓂᐊᑎᒃ ᐅᒋᓂᓕᒪᓕᐊᑦ, ᐊᓴᑎᓐᖅᑦ ᐅᓐᓂ, ᒥᓇ ᐊᓴᑎᓐᓄᑦ ᐱᓕᖅᑲᓂᖅ, ᐅᖅ ᑲᒃ ᓄᓪᐃᐃᓂᖅ, ᐊᐳᓐᖅᑦ ᓂᓴᓇᓐᖅᑲᓂᖅ, ᓴᓐᒪ ᐱᐃ ᐃᑐᐸᓐᓕᑉᐱᓐ.

6 ¶ ᐊᐅᐃᓴᐊᓂ ᑲᐯᐃᑐᓗᑦ ᐱᒃᐧᑐᓕᒥᑲᓐ ᐅᓐᓂ ᒪᓪᓕᒋᓕᑦᑐᑦ, ᑲᓪᓕᓄᓄᑦ ᑲᐃᓐᓴᓕᒃᓐ ᐱᓂᐳ ᒥᓇ ᑲᐃᓐᓴᓕᒃᓐ ᓕᓐᑲᖅᓂᐅ ᐅᓪᓗᓂᓄᑦ ᐅᒋᓪᓕᐊᓂᓴᓂᐅ ?

7 ᐃᓚᓐᓕᒧᑦ ᐅᓂᐯᐃᓂ, ᓄᓇᐅᓕᑦ ᑲᐅᒋᓐᓂᓂᖅ; ᓂᓄᓪᓂᓄᒋᓕᓴᐅ ᓇᓂᓐᑲᖅᓕᒪᓐᑦ ᐃᓂᓐᑲᖅᓕᒪᓐᑦ ᐅᑭᐳᑲᓕᒪᓐᑦ ᐃᓐᐳᐅᐃᓐ ᐅᓐᓂ.

8 ᑲᐳᑦᓂᓐ ᒥᓕᒥᓇᒪᓐᑦ ᓄᓕᑲᓇ, ᐅᖃᓇᑲᓇ ᓇᓐᓴᓪᓚᐃᓂᓄᓐᓂᖅ; ᑲᖅᑦᓂᓐ ᐊᐅᓄᓂᓂᓂᐅᓐᓂᖅ ᐅᒋᓕᒪᓐᑦ ᐅᖃᐅᓕᓂᓂᖅ ᐅᒋᓕᒪᓐᑦ ᐅᖃ

5 ᓂᕆᐊᖏᓂᖅᓄᑦ ᑭᓄ ᐸᐢᑭᐊᑎᓇᒪᔪᓕᒪᓐᓇ ᑲᓴᓕᐊᖏᓐᓄᑦ ; ᑭᓇ ᓂᕆᐊᖏᓐᓄ ᑲᓕᐊᖏᓐᓄᑦ ᑲᐃᓐᖏᒪᓂᓱᑦ ᐱᑭᓐ, ᑭᓇ ᓂᓗᖏᓐᓄᑦᓯᓇ ᑲᓱᐃᓪᓚᑦᓴ ᐱᑭᓐ, ᑕᖏᐊᖅ ᑲᐢᑭᐊᑎᓇᓂᓗᓴ.

6 ᓂᕆᐊᐸᐢᑭᐊᑎᓇᒪᔪᓕᒪᓐᓇ ᑲᓴᓕᐊᖏᓐᓄᑦ ; ᒪᓚ ᑲᓴᓕᐊᖏᓐᓄᑦ ᓴᓴᑦ ᕆᐊᐃᓚᖅᑎᑌᓐ ; ᓂᑦᖏᓐᓴ ᔪᐢᑐᑦ ᐃᐢᐸᐃ ᐅᔪᒥᑦ ; ᓂᕆᐊᓇᓐᓇᓇᑎᓐᓂᓐ, ᒪᓚ ᓇᒪᔪᓐᓂᑦ ; ᓂᕆᐊᑎᓪᓕᓐᓂᓐ, ᒪᓚ ᓇᒪᔪᓐᓂᑦ ᕆᐊᐳᓐ.

7 ᐅᑦᓴᔪᐃᓐᓂᑦ ᑲᔪᓐᖏᓚᑲᓐᓂᓐ ᐅᑐᓇᓐ ᓂᕆᐊᖏᓐᓂᓐᓂᑦ, ᓂᕆᐊᑦᓴᒪᖏᐅᔪᑦ, ᑭᓇ ᓂᕆᐊᑎᓴᓐᓇᓂᖏᓐᓄᑦ ; ᑲᓚᓇᐅᓐᓂᓕᑎᓐᓂᑦ ᑐᓐᓂᓐᓄᑦ ᓂᑦᓴᐃᓐᓂᓐᓄᑦ, ᐅᓐᓂᓐᓄᑦ ᐅᓐᓂᓐᓄᑦ ᐃ

ᑲ·ᓂᖅ ᐸᐱᓕᒍᓱᐧ ᑲᒥᐦᑲᑦ; ᑭᐦᑎᑎᒪᐤ ᐊᑦᑲᐤ ᐱᒍᐦᑲᑦ.

6 ᐸᐦ· ᑭᑲᐊᐧᓴᐧᐣ ᒥᓇ ᑭᒥᐁᐧᓀᐸᓴᐧᐣ, ᐅ ᓴᑭᐦᐸᒃᓇ, ᑲᑦ ᒥᐁᐧᓀᒥᑲᐃᐧᑲᐣ!

7 ᐅᒪ ᑭᑎᓂᓴᐧᐣ ᐃᓐᑲᐤ ᐸᐱᓂᓴᐧᐣ ᐸᐦ ᒥᓂᐣ, ᒥᓇ ᑲᓀᑭᓇ ᑲ ᐊᑎᓴᐸᐤ ᓴᒥᓂᓴᐣ.

8 ᓂᐲᐦᐃᐸᐤ, ᓂᑲᓇᐤ ᐸᐦ ᒥᓂᐣ, ᓂᑲᒥᑭᒥᓂᑲᐤ ᐊᐧᐃᓂᐦᑲᓇ; ᐅᑲᐧ Ꮮᑲ ᒥᓇ ᑲᓀᑭᓇ ᑲᑦ ᐃᓴᓇᐧᑲᓇ ᐸᐦᐸᐤᐊᐧ, ᒥᓇ ᐃᓴᒪᓇᐧ ᑭᓀᐊᐧᐃᐧ ᐸᐦᐸᐤᐊᐧ ᐃᓴᓇᐧᑲᓇ ᐃᓴᓂᐦᐃᐧᐣ ᐸᐦᐸᐤᐊᐧ ᐃᓴᓇᐧᑲᓇ ᐃᓴᓂᐦᐃᐧᐣ.

9 ᒥᓇ ᑭᓀᓴᐧ ᐸᐦᐸᐤᐊᐧ ᒪᐊᐧᑦ ᑲᒥᐊᐧᓴᐧ ᓴᒥᓇᐧᐣ ᑲᑦ ᐃᓴᓇᐧᑲᓇ ᑲᑦ ᐃᓴᓇᐧᑲᓇ ᐃᓴᓂᐦᐃᐧᐣ

ᓇᒪᐃᓕᒃ ᑭᕐᓂᖅᑎᒪᓕᓴᐃ, ᒥᓇ ᓂᕆᔨᓯᔨᕆᒪᓕᓴᐃ ᓇᒪᐃᓕᒃ ᒪᓕᔭᓴᖅᑎᒪᓕᓴᐃ.

4 ᐊᓗ ᑲᒪᒋᐅᓕᓂᐢ ᐁᖏᑦᔪᐅᖅᑐᓂᐢ, ᐊᓂᔨᓂᓂᐊᓕᓴᐃ ᑲᓀᓐᓇᐊᑎᑦᓂᐢ ᒪᓕᑎᑦᑎᐅᓂᐢ, ᑲᑎᓂᐊᓕᓴᐃ ᑲᓀᓐᓇᐊᑎᑦᓂᐢ ᐅᓪᓗᓂᐊᓕᓴᐃ, ᐊᓂᔨᓂᓂᐊᓕᓴᐃ ᑲᓀᓐᓇᐊᑎᑦᓂᐢ ᐅᓪᓗᓂᐊᓕᓴᐃ ᐅᓪᓗᓂᐊᓕᓴᐃ ᐅᓪᓗᓂᐊᓕᓴᐃ

ᒪᑎᓇᒪᒃᓴ ᑲᓱ.

1 ᐃᑌ·ᐃ·ᔪ ᐊᓴᓂ ᑭᐧᐢᓴᓕ ᑕᒪᒾ ᑲᑭᐦᐣᓯᐧᐣᐦᐣ ᑫᐊᓂᐦᓂᓂ ᔪᑦ ᒥᑦᑲᓴᐊᐧᐣ.

2 ᑲᑦ ᑎᑎᐦᓯᓂᐧ ᒪᒃ ᐃᒃᑲᓱᐣ ᐊᑎ ᑲᑭᐦᐣᑲᐦᐣ, ᑲᐊᐧᐢᓯᐊᐧᐣᐦ ᑲᑎᐦᐃᓴᐦᐣ ᑲᑭᐦᐣᑲᐦᐣ ᑲᑦ ᒪᒃᑲᐊᐧᐣᐦᑭᐧᐣᐦᐣ ᑕᐦᒍᐦᐣ ᐃᑭᐦᐣᑲᐦᐣ ᑲᑦ ᑲᑦᒪᐧᐣᐦ ᑲ

ᐅᐳᑭ ; ᐊᑯᓂᓗᓃ ᑲᑕ ᑭᐅᓄᒧᓐᖏᑕᐅᓂᓱ ᑫᐳᑌᑦᓴᑎᓴ, ᒥᓇ ᖃᒪᓗᓄᐳᒋᓂᓗᑦ ᖃᐅᑭᒪᐅᓂᓄᑦᒋᓂᓂᓂᓗᑦ.

6 ᐃᓕᐊ ᐊᓄᓂᓄᓂᓱ ᐅᑎᐳᑌᓐᓇᑭ ᐅᑭᑯᓪᒪ ᖃᐅᓂᑦᑭᓐᓂᑦ ᐅᐳᐳᓂᓗᑦ, ᐃᓕᑭᑦ, ᑲᑦ ᑯᐃᓪᓄᓄᓇᐃᓐᓂᓂᓗᑦ ᐃᓴ, ᑲᑦᑦ ᒪᖃ ᐅᒪ ᓂᓂᑯᓂᓂᓗᑦ ᑭᑭᓐᓇᓂᐃᓐᓂᑦ ᐊᑎᓂᓂᓗᑦ.

7 ᐅᑯᐊᐃ ᑭᓂᖃᑭ ᖃᑦ ᑭᐳᐃᑕᑌᓂᑲ, ᐅᒥᓂ ᖃᑦ ᐃᑕᑌᓂᑦ, ᓇᒪᐃᓂᓴ ᓂᓐᓂᓂᓗᑦ ᐃᓂᓂᓗᑦ ; ᑎᑫᒪ ᓇᒪᓂᖃᑲᓂᑦ ᓯᐳᑫᓂᑲᑦ ᐊᐳᑦ ᐃᓂᓴᐳᑲᑦ ᓇᓂᑭᓂᓗᑦ ᑭᐳᑫᓂᑲᑦ ᐃᓂᓴᐳᑲᑦ ; ᐅᑎᓴ-ᐃᓂᓴ ᑎᑕᐳᓯᒋᐃᑦ ᐊᐳᓂᓂᓂᓂᓗᑦ.

8 ᑎᑫᒪ ᖁᐃᐅᓴᓂᓂᑦ ᓂᓂᐊᓇᑦ, ᒥᓇ ᔪᑦ ᑭᑦᓯᐳᑭᑕᑭᓂᑦ ; ᑎᑫᒪ ᐅᑎᓴᓂᓂᓇᒋᐃᓐᓂᓂᓗᑦ ᒥᓇ ᐅᑎᑦᔨᒋᐃᓐᓂᓂᓗᑦ ᐊᓂᓂᓗᑦ. ᒪᓇᓂᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᐱᓂᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ.

9 ¶ ᐅᓂ ᓄᓂᓂᑦ ᒥᓂᐃᑲᑦ ; ᒥᓇ ᐃᓐᑦᒪᓂᑦ ᐅᒪᒥᐃᑎᑦᑕᓂᓂᓂᓗᑦ ᑕᐱᑫᑦ ᓂᓂᑦ, ᓇᒪᐃᓂᓴ ᑲᓂᑦᓂᓂᓗᑦ. ᑲᓂᑦᓂᓂᓂᓂᓗᑦ ᐃᓂᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ.

10 ᐃᓐᑦᒪᓕᓴ ᑲᓴᐱᑦ ᑲᐃᓂᐅᐳᓂᓂ, ᑲᑦ ᒥᓂᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ ; ᑎᑫᒪ ᑲᑦ ᒪᓂᑎᑦ ᐅᓂ ᒪᓂᓂᐅᑦᑭᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ.

11 ᑲᑦ ᑲᑲᓂᐳᓂᓂᑦ ᐅᓕᑦᑎᑎᓴᑦ ! ᑲᑦ ᒪᓂᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ.

12 ¶ ᓂᐳᐳᓂᓂᒪᓕᑦ ᒪᓂ ᐃᓐᓴ, ᐊᑯᓂᓂᓴ ᑭᑎᒪᓕᐃᑲᑦᑦ, ᒥᓇ ᐃᑫᓐᑭᓂᓂᓗᑦ. ᐅ ᓂᐳᐳᓂᓂᒪᓕᑎᑎᑦᑦ, ᐊᓂᑭ ᑲᐱᒪᓕᓂᓂᓂᓗᑦ ᑭᑯᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ.

13 ᑲᑎᐳᓕᓕᓗᑦ ᐳᓂᑯ ᑭᑭ ᐊᐅᒥᑦᒋᑫᑦ, ᒥᓇ ᓂᐳᐃᓐᓂᓂᓗᑦ ᐅᑦᑭᓂᓂᓂᓗᑦ.

14 ᑲᑎᐳᓕᓕᓗᑦ ᑲᑦ ᐅᓇᓂᐊᓂᑭ ᐅᑫᓕᑌ ᐊᐳᓂᓂᓂᒪᓕ, ᒥᓇ ᑭᓕᐅᑭᐃᓂᓂ ᐅᑫᓕᑌ ᐅᑫᓕᑌ ᐅᑫᓕᑌ

ᑲᓴᑭᐳᑦ ᐅᓗᒥᓂ ᑭᑐᑲᓂᐤ ᐃᓕ ᓇᓐᐦᐨ ᐁᑊᑦ-ᓂᓗᑯᐧᓂᓴᐦ ᐊᑦᑭᓴᐤ:

2 ᑭᐢᒣᓂᑭᖅᑎᑦᑕ Lᒃ, ᒥᓇ ᑭᐢᒍᓴᖅᑐᐤ ᐊᓗᓂᑦ ᐅᒋᓕ ᐅᑦᑭ, ᒥᓇ ᑭᖅᐊᓗᑭ ᑭᑐᑲᑕᑦ ᒪᐊᑐ·ᓕ ᓇᐧᐊᐤ ᓗᒋᓇᖅᑎᑲᐤ, ᕿᑦᑕᐃ·ᓕ ᐅᒋᓕ ᐅᑭᖅᐁᓗᑦᓯᑦ, ᐃᓐᕿᓴᐤ ᐊᓗᓂ ᓗᒋᓇᐅᐃᐤ· Lᒃ·ᖅᐳᐤ ᐅᑭᖅᐁᓗᑦᓯᑦ; ᑭᖅᐊᓴ-ᐊᓐᕿᑦᕿ Lᒃ ᑲᑦ ᓂᖅᐃᐧᓂᑭᓕᑦ ᓗᒋᓂᓴ, ᐱᒃᑭ ᓗᒋᓂᓴ Lᒃ ᑭᖅᓂᖅᐃᐧᓂᑭᓕᑦ.

3 ᐅᒃᐧ Lᒃ, ᐅ ᑭᐅᐊᓐᐤ ᖃᐅᑦᐳᐊᒥᓂᓯ ᑲᐊᑦᐊᓴᑦ, ᒥᓇ ᔪᑦ ᐊᐅᓂᐅᓵᓂᑦ, ᐅᓇᓂᐊᓂᓇᓐ, ᑭᐸᐊᓐ-ᒥᓂᓐᓂᐤ ᐅᓄ ᒥᓇ ᓂᓂᒥᓂ ᑭᑐᑲᓐ.

4 ᖃᐧᐃ: ᐊᒧᓂᒪᒣ ᖃᐢᑎᑐᑲᑌᑭᓯᑦ ᓂᓂᒥᓂ ᑭᑐᑲᓐ, ᐅᑲ ᑲᑭᖅᐊᓐᐤᑎᑦᒪᓐᐧ? ᐅᐊᓂ ᐃᑐᐸ ᖃᓇᐊᓂᐸᖅᒪᓂᑦ ᓂᓂᒥᓂ ᐱᒥᓂᓴ, ᓂᖅ-ᒪᐃᓄᑭᓂᐤ ᐱᒃᓂᑦ ᓂᓂᒥᓂ ᑭᑐᑲᓐ?

5 ᐅᒃᐧ Lᒃ ᓂᑦᓴᐧ; ᑭᑲᐃᖅᑕᒪᓇᐊᓂᓄ ᖃᐅᑦᓴᐧ ᓂᓂᒥᓂ ᑭᑐᑲᓐ; ᓂᑲᐃᑲᑌᓂᐤ ᑐᐢᒍᓴᐤ ᐃᓕ ᐅᓂᖃᐱᐤᖅᑲᐃᐧᐤ, ᑲᑦ ᑭᓯᐃᓄᑦᓯᑦ ᐃᓕ ᐅᓂᖃᐱᐤᖅᑲᐃᐧᐤ ᐱᒃᓂᑦ ᓂᓂᒥᓂ ᑭᑐᑲᓐ?

6 ᐅᒋᓂ ᓂᑲᑭᐊᓐᑎᓯᐧ; ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑦ ᐅᓂᖃᐱᐤᖅᑲᐃᑲᑌᓄᐧ, ᐊᐧᓄ ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑦ ᔪᓇᐤᑲᑌᓄᐧ; Lᒃ ᐅᒋᓂ ᑲᑦ ᐅᓂᒥ ᓴᓐᑭᓕᐊᓂᓴ Lᓴᓇᓐ ᒥᓇ ᑲᐃᓐᒥᓇᓐᑐᐤᓯᑦ; ᓂᑲᐃᖅᑕᒪᓇᐊᓂᓄ ᒥᓇ ᐊᓂᖅᑭᐅᐊᓂᓴ ᐅᓂᒥ ᒥᓇ ᑲᑦ ᑭᓂᒥ ᑲᑦ ᑭᒧᐊᐧᓂᓯ.

7 ᑲᑫᒪ ᐅᓯᒥᓂ ᑭᑐᑲᓐ ᑲᑎᐱᓂᐤᑲᑫᐟ ᓗᒥᓂᐤᑲᑫᐟ, ᐅᑲᐧᓂᒪ ᐃᐢᒉᐅᐃᐧᓯ ᐃᓂᑭ, ᒥᓇ ᔪᑦ ᐊᓂᐸᓂᓂᐧ ᑲᒥᐅᓂᐤᑕᐧ ᐅᑭᑐᑲᓐᑲᑫ; ᐊᓴᐊᐧ-ᕿᑦᑕᑦ Lᒃ ᐅᓇᓂᐊᓂᓂᐧᓂᓂᓴᑭ, Lᒃ ᐊᐧᓂᑦᑕ ᑭᑎᒪᑦᐃᐅᐧᐃᐧ; ᑲᐧᐃᐧᓂᐧ Lᓴᐃᐧᓂᐧ.

8 ¶ ᑲᑲᐧᑕᑭᓂᓂᐧ ᐊᓂᑭ ᑲᐊᑎᐤ ᐊᐅᓂᐢᑫᐢᒋᓂᐤ ᐊᐧᓂᑲᐃᑲᓇ ᐊᓂᑭ ᑲᐊᑎᐤ ᐊᐢᓂᓂᐧᑕᒋᓂᐤ ᑭᑐᑲᓇ, ᐱᓴᓂ ᐅᑲ ᓇᓂᑦᑭ ᐁᑦᐊᐧᓂᐧᒋᓂᐤ, ᐃᐧᐅᐧᓂᐧᑭ ᑕᑦᑕᐃ·ᓕ ᐊᐢᓂᓂᐧ!

9 ᓂᑦᑕᐧᓂᐧᖅ ᐃᑌᐧᑐ ᑲᑎᐱᓂᐤᑲᑫᐟ ᑕᑦᑕᐧ ᓂᓂᒥᓂᐧ, ᒋᐧᐧ ᑫᐢᒍᓇᐟ ᒥᑦᑎᐧᐊᐧ; ᐃᐧᓂᑲᐃᑲᓇ ᑲᑦ ᐱᓂᐧᑲᐧᐊᐧ; ᐊᒋᐳ ᐊᐢᓂᓂᐧ ᑲᑦ ᐅᑦᑭᐧᒋᓂᐧ.

10 ᐁᐁ, ᒥᑦᑐᐧ ᑕᐧᑐᑦᑕᐊᐢᓇᓇ ᔪᑦᓂ ᑭᑐᑲᓐ ᑲᑦ ᓂᑦᑕᐃ·ᑭᐢᑎᑫᒪᓇᐧ ᐯᐳᐧ ᒋᐧᐧ, ᒥᓇ ᑭᑐᑲᑦ-ᑲᓂᐧ ᐯᐳᐧ ᐅᒪᐟ ᑲᑦ ᓂᑦᑕᐃ·ᑭᐢᑎᑫᒪᓇᐧ ᐯᐳᐧ ᐃᐸ.

11 ¶ ᑲᑲᐧᑕᑭᓂᓂᐧ ᐊᓂᑭ ᐃᐧᒋᐧ ᑫᑭᓴᐧ ᑲᐊᐧ-ᓂᐢᑲᑦ, ᑲᑦ ᐱᑕᑐᓴᐊᑦᐊᐢᑭᑦ ᑲᒪᒪᐧᑕᐊᐧ-ᑫᐃᐧᐤ: ᑲᑲᐳᑦᑭᓂᓂᐧ ᐱᓴᓂ ᐁᑊᑦᐊᐢᓇᐢᑐᐳᐧ, ᐱᓴᓂ ᔪᑎᓇᐧ ᑭᑐᑲᓐᑲᑫ!

12 ᑫᐢᒉᐅᐧᐃᐳᐃᐧᐃᐧᑐᐧ Lᒃ, ᒥᓇ ᑫᐢᑎᑫᐧ, ᑌᐱᐧᐟ, ᒥᓇ ᔪᑦᑕᑫᐧ, ᐊᐳᐃᐧᐃᐧ ᑲᐃᓂᐧᑫᐢᒉᐅᐧᐃᐧᐤ; Lᒃ ᓇᒪᐃᐧᓯᑦ ᕿᐱᐧᑫᐢᒉᐅᐧᐃᐧᐤ ᐅᑲᐧᑕᐢᑫᐧᐤ ᐅᑲᐧᑕᐢᑫᐧᐤ ᐅᑲᐧᑕᐢᑫ

26 ¶ ᑲᒡ ᐅᑊᐱᓇᒪᒪᐠᐤ ᒪᓇ ᑲᑕᑊᐢᑎᓴᓂᓕᓵ ᐊᐅᓂᓴᓐᐧᐣ ᐅᐢᑭᓇᐊᓐᓂᑭᑎᑲᑊ ᐋᐠᓴᐤ ᐅᑊᑭ, ᒥᓇ ᑭᓂᐸᑎᑲᓴ ᑲᒡ ᐅᑊᑭ ᑭᑭᐢᑐᐤ; ᑭᐟ ᒪᓇ, ᑲᒡ ᐯᑭᓂᐸᐢᐊᐠᐤ :

27 ᓇᒪᐱᓴᐠ ᑲᒡ ᐊᐠᓴᓂᓂᐤ ᐊᐠᑊᐤ ᑲᒡ ᐱᐢᑭᐤ ᑲᐱᑊᑊᐠ; ᓇᒪᐱᓴᐠ ᑲᒡ ᓂᐟᑊᐤ ᑲᒡ ᓂᐟᐤ; ᓇᒪᐱᓴᐠ ᒥᓇ ᐅᐸᑲᐠᑊᓂᐊᐤ ᑲᒡ ᐊᐱᑊᓂᐸᓂᐊᐤ, ᓇᒪᐱᓴᐠ ᒥᓇ ᑲᒡ ᐱᓂᐸᓂᐊᐤ ᐅᒪᒧᑭᓂᑲᐱᐟᐊᐤ :

28 ᐊᑲᓵᓂᐊᐤ ᑲᑲᑭᓂᐠ, ᒥᓇ ᑲᑊᑭᐤ ᐠᐢᑊᐱᐟᐊᐤ ᑲᓂᐢᑊᐠᓂᐠ, ᑦᑊᐢᑎᑎ ᑎᐠᐠᐊᐤ ᐊᓵᑲᑭᓂᐊᐤ ᑲᒡ ᑲᑲᐱᐱᐊᓂᐊᐤ, ᒥᓇ ᐅᑎᐢᑎᐱᐟᐊᐤ ᑕᒪᓇᑭᓴᓵᓂᐊᐤ ᑕᐱᓵᒧᐟᐊᐤ ᐅᑊᐱᐱᐊᓂᐊᐤ :

29 ᑲᒡ ᐅᓄᐊᐠ ᑕᐱᓵᒧ ᒥᐢᑭᐠᐤ, ᑲᒡ ᐅᓄᐊᐠ ᑕᐱᓵᒧ ᒥᐢᑭᐠᐤ ; ᐯᐯ, ᑲᒡ ᐅᓄᐊᐠ, ᒥᓇ ᑲᒡ ᐅᑎᐱᑎᑲᐊᐠ ᑕᒪᓴᐱᑊᐊᐊᐊᐊᐤ, ᑭᑭᓂᓴᐱᐊᐊᐤ ᑲᒡ ᐱᐱᐊᐠᐤ ᐅᑎᐱᐱᐊᓂᐊᐤ, ᑲᒡ ᐊᐠᐠᐊᐤ ᑲᒡ ᐱᐱᐊᐠᐤ ᐅᑎᐱᐱᐊᓂᐊᐤ, ᒥᓇ ᐅᑎᐱᐱᐊᓂᐊᐤ ᑕᐱᓵᒧᐟᐊᐤ ᑲᒡ ᐱᐱᐊᐠᐤ ᐅᑎᐱᐱᐊᓂᐊᐤ, ᒥᓇ ᑲᒡ ᐊᐠᐠ

ⵍⵖ ⴰⵊⵔⵜⵔⵍⵔⵚⵔ, ⵔⵔⵛⴰ·ⵠ ⵜⵊⵔ ⵜⵔ ⵛ"ⴰⵜⵝ ⵒ"ⵏⵏⵒⵒⵍ°, ⵐⵊⵔⵏ ⵐⵏ ⵓⵏⵛⵠ :

7 ⵑⵔⵔⵍ ⵠⵓ·° ⵆⵏⵓⵔⵒ"ⵒⵘ, ⵒⵏⵍⵛⵣⵚ, ⵁⵍⵠⴰ·ⵖ ⵜⵔ ⵚ·ⵔⴰ·ⵍⵆⵚ, ⵛⵔ" ⵁⵍⵠⴰ·ⵖ ⵜⵔ ⵐⵏ"ⵒⵔ-ⵔⵔ°.

8 ⵒⵘⵍ ⵔⵊⵠⵛⵐ ⵐⵔⵏⵆ·ⵔ° ⵜⵐⵐⵛ ⵏⵍⵓⵆⵔⵛⵛ, ⵒⵁ ⵏⵍⵓⵆⵔⵛⵛ ⵐⵔⵏⵆ·ⵔ° ⵜⵐⵐⵛ ⵒⵁ ⵚⵛⵔⵛⵛ; ⵔⵔⵛ·-ⵔⵔⵛⵁ° ⵔ"ⵏ ⵒⵁ ⵛⵔ"ⵏⵛⵛⵁ° ⵔⵔⵛ·ⵠ", ⵜⵔ ⵜⵔ ⵁⵍⵛ° ⵠⵁ·ⵔⵔⵛⵁ°, ⵜⵔ ⵜⵔ ⵁⵍⵠⴰ·ⵖ ⵜⵔ ⵐⵏ"ⵒⵔ-ⵔⵔ°.

9 ⵠⵔⵚⵁⵛ ⵍⵖ ⵐⵏⵆ·ⵔ° ⵏⵏⵚⵁⵛ, ⵒⵁ ⵏⵏⵚⵁⵛ ⵐⵏⵆ·ⵔ° ⵚⵁⵏⵚⵁⵛ ⵐⵔⵔⵔⵚⵁⵛ. ⵒⵏⵛ ⵜⵖ ⵠ·"ⵛⵛ·"ⵛⵏⵔ, ⵛ"ⵒⵔⵆ· ⵁⵍⵠⴰ·ⵖ ⵒⵖⵐ· "ⵠⵖⵁⵆ·ⵆ·°.

10 ¶ ⵖⵐⵛⵚ"ⵒⵘ' ⵍⵖ ⵒⵁ ⵒ"ⵛⵛⵚⵔ"ⵛ° ⵛⵛⵏ, ⵜ"ⵠⵛ',

11 ⵆ⵽"ⵛⵔⵏ"ⵛⵔ ⵠⵏ ⵐⵒⵛⵒⵆ·ⵛⵔ"ⵒⵖ ⵖⵐⵛ-ⵚ"ⵒⵘ' ⵒⵔⵏⵍⵔⵝ'; ⵖⵘ·ⵔ' ⵠ"ⵛⵔ·' ⵐⵏ'ⵖ", ⵛⵝ" ⵠ"ⵠⵠⵔ" ⵛ"ⵚ".

12 ⵍⵖ ⵜⵛⵔ" ⵒ"ⵁⵐ·°, ⵁⵍⵠⴰ·ⵖ ⵙⵖⵖⵘ·- ⵔ"ⵘⵍⵝ, ⵛⵝ" ⵁⵍⵠⴰ·ⵖ ⵙⵖⵖⵘ·ⵔ"ⵛⵚ° ⵖⵐⵛ-ⵚ"ⵒⵘ'.

13 ⵒ"ⵁⵐ·° ⵍⵖ, ⵁ⵽"ⵛ ⵜⵖ·, ⵐ ⵁ·ⵒ ⵐⵠⵔ'; ⵛⵠⵠⵐⵚ"ⵛⵚⵖ·ⵝ ⵒ ⵒⵔⵐⵔⵛⵚⵔ"ⵜⵛⵚ' ⵛⵠⵔⵏⵙⵔⵛⵛ·ⵝ, ⵒⵔⵍ·ⵐⵝ ⵍⵖ ⵖⵔ ⵒⵖⵛⵛⵚⵔ"ⵛⵚⵛ° ⵛⵠⵔⵏⵙⵔⵛⵛ·ⵝ ?

14 ⵜⵐⵚ ⵐ"ⵒⵔ ⵍⵖ ⵖⵐⵛⵚ"ⵒⵘ', ⵐⵠⵍⵜⵐ· ⵒⵖⵏⵔⵚⵚ·° ⵒⵔⵔⵁⵛ·ⵒ"ⵒⵔⵖ; ⵛ·ⵔ"ⵛ, ⵐⵐⵒ-ⵝⵒⵒ·ⵛ° ⵖⵔ ⵒⵒⵔⵁⵛ·ⵒ"ⵛⵜ° ⵐⵐⵒⵚⵚⵚ, ⵍⵊⵔⵛⵜⵔ ⵍⵖ ⵖⵔ ⵁⵔⵛ"ⵖⵐⵛ·ⵒ"ⵛⵜ° ⵐⵐⵒⵚⵚⵚ, ⵍⵊⵔⵛⵜⵔ ⵍⵖ ⵖⵔ ⵁⵔⵛ"ⵖ

ᐅᖃᐃᓐᓇᓯᓐᓄ ᒪᒃ ; ᓯᒃᐣᐢᑌᐅᑦ ᑭᖃᐱᐣᑲᒃᑕᐣᐅᖃ-ᐃᓐᓇᓯᓐᓄ ᒪᒃ.

10 ᒪᒧᐃᓐ ᐅᓪᓯᐁᓐᑦ, ᓇᒪ ᒪᒃ ᑲᒃ ᓯᐸᑦᑕ ; ᐊᖅᒥᑦ ᐊᖅᒥᐃᓐᑦ, ᓇᒪ ᒪᒃ ᑲᒃ ᓂᐸᐃᓐᒪᒃᑐ ; ᑭᖃᒪ ᑭᖅᒪᓂᔭ ᓂᐃᓐᖃᐃᓐᓇᓯᓐᓄ.

11 ¶ ᑭᖃᒪ ᖃᑎᐁᓵᐣᑭᖃᐟ ᐅᒥᓯ ᓂᑭᖅᐣᐃᓯ ᐊᖅᒥᐣᐃᑦ ᖃᒪᓪᓯᐊᓐᑦ ᒥᑭᐣᑭ ᐅᐣᑭ, ᑭᓇ ᓂᑭᖅ-ᑭᓪᑭᓇᐣᐊᒪᑦ ᐅᖃ ᒪᒃ ᐱᒧᐣᑌᑲᐃᓐᑦ ᐅᑎᓯᓯᓂᐊᓐᑦ, ᐅᐣᐃᑌᓐᑦ ᐅᖃ ᐊᓯᓯᓂᐊᓐᑦ, ᐅᐣᐃᑌᓐᑦ ᑭᓇ ᒪᒃ ᐃᓐᓇᓯᓐᓄ ᐅᑎ

ᐃᓕᓴᕐᐅᐃᓴ ᐅᖓᑎ, ᒥᑦᑎᓂᓕᓵ ᑭᓇ ᒥᓱ, ᐊᓐᑎᖃᓕᓵ ᑭᓇ ᓴᓐᖃᓂᐊᓐᓄᑦ ᐊᓐᓂᓕᓵ. ᐅᓇᓱᓐᓂᒃ ᐅᖓᑎ ᐊᓐᓂᓕᓵ ᑭᓇ ᐊᓐᓂᓕᓵ

ᑲᓂᔅᑎᐊᑐᓂᓗ: ᐅᑯᓂ ᓯᓚᖅ ᑲᓇ ᐃᓐᑲᑦᓂᔅᑎᐊᑐᓂ ᑭᓚ ᑲᓇ ᓯᓚᖅᑲᓂᔅᑎᐊᑐᓂ ᐅᓯᓴᓪᒪ ᑭᓚ ᑲᑕᐃᓐᒥᓚᓚᖅᓯᒪ ᐅᓴᐃ ᑭᓪᓕᖅ;

18 ᑲᓇ ᓯᓚᑦᓴᐃ ᓯᓚᖅ ᐅᑯ ᒪᒪᐃᑦᑐᓂᔅᑎᐃ ᐅᓴᑲᐃ, ᑭᓚ ᑲᒥᑦᓂᐊᑐᓂᔅᑎᐃ ᐅᐸᑐᑲᑦ, ᒪᒪᓄ ᐊᐃᑦᓚ ᑭᓚ ᑭᓴᖅ; ᑲᓇ ᐃᓂᔅᑲᑲᓛᓗ ᓯᓚᖅ ᑭᓚᐅᐃᔅᑐᐃᓐᓂᔅᑎᐃᓐᓂᔅᑎᐃᓐᓂᔅᑎ

ᓴᓐᓇᕐ ᐅᓐᓕ, ᒪᓇ ᐅᒪᓗ ᐅᓐᓕ, ᒪᓇ ᒥᓪᓕᐊᓂᓪ ᕿᓐᓕᒥᓘᓐ ᐅᓐᓕ.

12 ᐅᑦ ᑭᒪᑦᐤ ᒪᓇ ᐅᑦ ᕿᓐᕈᐅᓪᐅᒪᓂᓪᓂᓪ ᐊᓂᓪᓂᓪᓂᓪ ᐅᑦᓯᑐᓂᓪᓂᓪ, ᒪᓇ ᐅᑦ ᒪᓂᓪᓂᐤᕿ ᑲᕿᓐᓐᓂᓪᓂᓪᓂᓪᓂᓪ ᐃᑦᕕᐅᐃᓂᓪᓂᓪ, ᒪᓇ ᐅᑦ ᒪᒧᐃᓪ ᒪᓂᓪᓂᐤᓂᓪ, ᔨᑦ ᓂᓪᑐᓂᓪ ᐅᓐᓕ ᐅᓐᓕᓐᓂᓪᓂᓪ ᐅᓐᓕ.

13 ᐅᓐᓂᓪᓂᓪᓂᓪᓂᓪᓂᓪ ᒪᓇ ᐃᓂᓪᓂᓪᐅᑦ ᐄᓂᓪᓂᓪᓂᓪ, ᒪᓇ ᐅᓂᓪᓂᓪᓂᓪ ᐃᓂᓪᓂᓪᓂᓪ ᐅᓐᓕ ᐅᓐᓕᓐᓂᓪ

ᐅᒋᑦᑕᒪᓕᐹᑦ ; ᐃ·ᑭᑯᐊ·ᐊ· ᑲᑦ ᓂᓂᐊ·ᓇᑭᓐᓀᒃᑯᐊ·ᑐ, ᒥᓇ ᐃ·ᐃ·ᑯᐊ·ᐊ· ᑲᑦ ᐃ·ᓂᐃᓐᓚᐊ·.

17 ᑲᔪᓐᓀᒥᒍᑦ, ᓂᑲᓯᓂᓂᒪᐊ· ᒥᑦ ᑲᑦ ᒪᐃᐅ·ᓄᓐᐅᔨᓂᑯᓯ·ᑐ, ᐅᑲ ᖃᐱᓯᖃᓂᒪᓇᓂᓂ ; ᑭᓴᐃ· ᓂᓂᑲᐊ· ᒪᓇ, ᓇᒪᐃ·ᓂ ᑲᑦ ᑭᓐᖃᓐᓀᒃᑯᐊ·.

18 ᐅᑕᓐᓚᐃᑯᐊ·ᐊ· ᒥᓇ ᑲᑦ ᐱᑭᓇᑲᓐᓀᐅᓂᓂᐊ· ᐅᐟᑭᑯᐊ·; ᓇᒪᐃ·ᓂ ᒪᓇ ᑲᑦ ᑭᑎᒪᑭᓇᒪᓐᑦ ᒥᓂᐟ ᒥᐟᓂᓐᓂ ; ᓇᒪᑯᐊ·ᓐ ᑲᑦ ᒪᓇᑎᓐᐅᑯᐊ·ᑦ ᐊᑯᐊ·ᓂᓴ.

19 ¶ ᓴᐱᐅᐳ ᒪᓇ, ᑲᐅᓐᓂ ᒪᒪᓐᓴᓇᓐᓂᑭ ᐅᑭᒪᐃᐊ·ᐃ·ᓇ, ᑲᐅᓐᓂ ᑲᓴᐊ·ᓂᓂᑦ ᑲᐱᑎᓂᐳ ᐅᑭᑌᐱᓐᓴᓐᓀᑯᓯ·ᑐ, ᑲᑦ ᐃᓂᓇᓴ·ᐳ ᑲᐹᓐᐅᓇᓴ·ᓐᓂᑭᓂᐳ ᐃᑎᓂᓂᓐᓂᑯᓯ·ᑐ ; ᓇᒪᐃ·ᓂ ᒪᓇ ᑲᑦ ᒪᓇᑎᓐᐅᑯᐊ·ᑦ ᐊᑯᐊ·ᓂᓴ.

20 ᓇᒪᐃ·ᓀᑉ ᑲᑦ ᐅᑭᐢᑐᔪᑲᑎᑲᓐ, ᓇᒪᐃ·ᓂ ᒥᓇ ᑲᑦ ᐃ·ᑭᐢᑐᔪᑲᑎᑲᓐ ᐅᐟᐊᓂᓂᓴ ᐱᒪᑎᓂᓂᓴ; ᓇᒪᐃ·ᓂ ᒥᓇ ᐊᐟᐅᐱᐊᐢ ᑲᑦ ᒪᓇᓂᓐ ᐅᑯᑦ ; ᓇᒪᐃ·ᓂ ᒥᓇ ᐅᐳᓇᐃ·ᒪᓂᑲᓐᓀᑯ·ᐊ·ᓂ ᑲᑦ ᒪᓂᑲᓀᓀᑯᓂᐳ ᐅᑯᑦ ;

21 ᒪᓇ ᐱᑲᓐ ᐱᓯᐢᑭᐊ·ᓂ ᑐᑫ·ᓐᑲᒥ ᑲᑦ ᐱᒥᓯᓇ·ᓂ ᐅᑯᑦ ; ᒥᓇ ᐅᐊ·ᓐᑲᐃᓇᓂᓀᐊ·ᐊ· ᑲᑦ ᓴᓀᑲᑭᓇᓂᐊ· ᑯᓯᑯ ᐅᓯᓀᑦᓇᓂᐊ· ᑲᑦ ᐅᑕᑭᒋᐊ·ᓂ ᐅᑯᑦ, ᒥᓇ ᓴᑕ·ᐃᐟᐊᑯ ᑲᑦ ᑲᒥᒋᐊ·ᓂ ᐅᑯᑦ.

22 ᐱᑲ·ᑭ ᐱᓯᐢᑭᐊ· ᒪᓇ ᒥᓂᐢᑎᑯᓯ ᑲᑦ ᐯᐟᓀ-ᑯᓯᓇᐊ· ᐅᐱᓯᓯᑯ ᓀ·ᐢᑲᐃᓇᓂᓀᐊ·ᓯ, ᒥᓇ ᒍᐯ··ᑲᓇᐱᓂᓴ ᐅᒥᓴᑲᒥᑯᓀᐊ·ᓯ ; ᓴᓴᐟ ᒪᓇ ᑫᑲᐟ ᐅᑭᓯᑲᒪ ᑕᓯᓯᑲᒥᑯᓀᐊ·ᓯ, ᑭᑭᓯᑲᒪ ᒪᓇ ᓇᒪᐃ·ᓂ ᑲᑦ ᑭᓇᑲᓐᓀᐊ·.

ᒪᑎᓇᒪᑲᐳ ᒥᓀᒃᑭᐟ ᓄᐅᓴᐟ.

1 ᑭᑫᒪ ᑲᑎᐯᓇᐢᑭᑫᐟ ᑲᑦ ᑭᑎᒪᑫᓇᒣᐢ ᑫᑲᑦ, ᒥᓇ ᑫᑲᐱᐟ ᑲᑦ ᓇᐊ·ᓯᓂᐢ ᐃᐢᐅᐃᐟᐊᐧᐊ, ᑲᑦ ᐊᐢᓇᐟ ᑎᐱᓴᐅ· ᐅᑕᐢᑭᓇᐢ ; ᒪᓂᑎᐊ· ᒪᓇ ᑲᑦ ᐃ·ᑫ-ᐃ·ᓯᓀᑦᐢ, ᒥᓇ ᑲᑦ ᓇᒪᒧᑕᐢᑲᓂᐢ ᐃ·ᑭᓇᐢ ᑫᑲᑦ.

2 ᐊᓇᓯᓇᓂᐊ·ᑦ ᒪᓇ ᑲᑦ ᐅᑎᓂᐊ·ᑦ, ᑲᑦ ᐯᓯ-ᐊ·ᒋ·ᐢ ᐃᐢ ᑲᐊᑦᒋᐢ ; ᐃ·ᑭ ᒪᓇ ᐃᐢᐟᐅᐃᐟ ᑲᑦ ᑎᐯᓇᐢᑕᒧᐊ·ᑦ ᐅᑕᐢᑭᑭᓇᐢ ᑲᑎᐯᓇᐢᑕᒧᐊ·ᑦ ᑭᑭᓇᐢ ᑲᑦ ᓇᒪᐊ·ᓂᓀᑦᑲᑎᑲᓐ ᒥᓇ ᐅᑕᐢᑭᑭᓇᐢ ᑲᑦ ᑲᑦᒋᐢᑲᓐᓀᑯᓯ·ᑐᑭᑦ : ᑲᑦ ᒪᓇᐊ·ᓀᑦᑲᒋᐢ ᒪᓇ, ᑲᑭᓀᐊᐊ·ᓀᑦᑲᑎᑲᓐᓀᑯᓯ·ᑐᑭᑦ ; ᐅᑯᓯ ᑲᑦ ᑎᐯᓇᐢᒪᑭᑦ ᑲᑭᓀᐊᐊ·ᓀᑦᑲᑎᑲᓐᓀᑯᓯ·ᑐᑭᑦ ;

3 ᑲᑦ ᐅᑎᓀᑦᓂᓇᓂᐳ ᒪᓇ ᐅᑯᓴᐃ ᑭᓯᑲᑭ ᑲᑎᐯᓇᐢᑭᑫᐟ ᑲᑦ ᒥᓇᐢᐟ ᑲᑦ ᐳᓂᐊᓇᐢ ᑭᒥᓀᑦᑭᓇᐢᐅᐊ·ᓯ, ᒥᓇ ᑭᐊ·ᓀᑲᑎᑲᓐᓀᑯᓯ·ᑐᑭᑦ, ᐃᑦ ᑲᑭᐊ·ᓀᑲᑎᑲᓐᓀᑯᓯ·ᑐᑭᑦ ;

4 ¶ ᐅᑯᐃ ᒪᓇ ᐅᑎᓂ ᑭᓇᐅᓂ ᐊᓇᓴᒧᓂᐳ ᓀᐢᑭᑭᓯᒪᓐ, ᑲᑦ ᐃᑌ·ᓇᐢ, ᐊᓂᓂ ᐅᓂ ᐳᓂᐟ ᑭᓯᑎᒪᓀᐃᐅ·ᐢ ! ᑕᓴᐃ· ᓂᓂᑲᐃ· ᐅᑌᓇᐢ ᐳᓂᓇᓂᐢ !

5 ᑲᑎᐯᓇᐢᑭᑫᐟ ᑭᐢᐱᐊᓇᓇᐢ ᑕᓴᑲᐅᓂᓇᓂᐢ ᑕᒪᓀᑎᓐᓴ, ᒥᓇ ᐅᒥᒥᒋᓂᑲᓂᓂᐢ ᑭᓯᑎᓇᐢ.

6 ᐊᓇ ᑲᑭᐢᐸᒪᓀᑦᐊ·ᐟ ᐊᓇᓯᓂᓂᐊ· ᑭᓯᐊ·ᓂ-ᓯᓇᐊ· ᑕᐢᑭᓇᐢ ᑲᑭᐢᑲᓐᓀᐊ·ᓂᓂᐊ· ᐅᑭᓐ, ᐊᓇ ᑲᑭᐢᑲᓐᓀᑎᐊᐃᐊ·ᓂᓂᐊ· ᑭᓯᐊ·ᓂᓇᓂᐊ· ᑲᑦ ᑲᑦᒋᐢᑲᓐᓀᑯᓯ·ᑐᑭᑦ, ᑲᑦ ᐊᓇᓯᓂᓂᐊ· ᑭᓯᐊ·ᓂᓇᓂᐊ· ᑲᑦ ᐃᓂᓇᓴ·ᐳ ᑲᑦ ᑲᑦᒋᐢᑲᓐᓀᑯᓯ·ᑐᑭᑦ

ᑲᓗᓐᓂᒃᑯᑦ; ᑎᑎᕋᖅᓯᒪᔪᖅ ᐊᒻᒪᓗᓂᒃ ᐊᓐᓂᒃᑯᑦ ᐊᒻᒪᓗᓂᒃ ᐃᓄᐃᑦ ᐱᖓᓱᖅᑐ

5 ᑭᓴᓱᑎᓯᐃᓐᓂᐠ ᒪᓄ ᑐᑭᒪᐊᐢᐃᐃᓐ ᑲᕮ ᑐᓇᐢᑲᑲᑌᐤ; ᑲᕮ ᐊᐃᐤ ᒪᓄ ᐯᓂᓯ ᑕᐢᐟᐢᐟ ᑎᓯᑭᓱᓐᐃᓇᓵᐠ ᑌᓇᓱᓯᓯᐯᐃᓐᐃᐠ, ᒥᓇ ᑲᕮ ᓇᓴᓇᓇᐠ ᑐᓇᓱᓯᓯᐯᐃᓐᐃᐠ, ᒥᓇ ᑲᕮ ᑭᓱᓱᓯᐃᓐᐃᐠ ᐃᓴᓯᓱᓯᐯᐃᓐᐃᐠ.

6 ¶ ᓂᑭᐢᐯᐢᑌᓇᐠ ᑎᑭᐢᑌᓵᐩᐃᐃᓐ ᑐᐢᑭ ᒧᐊᐢ; ᓇᐢᐱᐠ ᑭᐢᑌᓵᓵ; ᐊᐠᐢᑭᑦᓴ ᑎᓂᐢᐯᓇᑕᓱᐃᓐ, ᒥᓇ ᑎᑭᐢᑌᓵ ᐃᐃᓐ, ᒥᓇ ᑎᑭᓱᓯᓱᐃᓐ; ᓴᓴ ᑎᑭᓴᐢᑭᑭᐃᓐ ᓇᓴᐃᓵᓴ ᐯᓱᓱ ᐃᓴᑭᓱᓐᐃᐠ ᓇᓴᐃᓵᓴᐢ.

7 ᐯᑎᓱᑭᑭ ᒧᐊᐢ ᑲᕮ ᑌᐠᐢᑌᑭ ᒧᐊᐢᐠ; ᑲᐃᐠᐢᐱᓱᓯᐃᓐᐃᐠ ᑲᕮ ᑌᐯᐠᐢᐊᐤ; ᑭᓴᒪ ᑭᓴᒪᓇᐠᐢᐊᐤᐠᐢᐊᐤᐠ ᐊᐢᐢᐃᓴᐢᐊᐤᐢᐢ ᐊᐠᐢᐠᐢᐊᐤᐢᐢ ᓇᓴᐃᓵᓴᐢ; ᑭᓴᒪ ᑭᓴᒪᓇᐠᐢᐊᐤᐠᐢᐊᐤᐠ ᐃᓴᑭᓱᓐᐃᐠ ᓇᓴᐃᓵᓴᐢ; ᑭᓴᒪ ᑭᓴᒪᓇᐠᐢᐊᐤᐠᐢᐊᐤᐠ ᐃᓴᑭᓱᓐᐃᐠ ᓇᓴᐃᓵᓴᐢ.

8 ᑭᓴᒪ ᐯᐠᓴ ᑭᐠᑎᓵᓇ ᓴᓵᐢᑕᑭᐠᐢᐊᐤᐠ, ᒥᓇ ᑭᐢᐢᒪᐢᐢ ᐯᐠᐢᐊᐤᐠ; ᐅᐠᑭᒪᒥᐠᐢᐊᐤᐠ ᐯᓵ ᑲᐢᐢᐃᓴᐢᐊᐤᐠ ᐢᐊᐤᐠᐢᐊᐤᐠ ᐊᐢᐢᐃᓴᐢᐊᐤᐢᐢ ᐊᐠᐢᐠᐢᐊᐤᐢᐢ

ⵜⵍⵍⴰ ⵜⵉⵔⴱⵉⵏⵜⵉⵎⴰⵣⵉⵖ ⵀⴰⵢⵓⵔⵜⵉⵏ ⵏⵜⵉⵏⵉⵜ, ⵢⴰ ⵜⵉⵖⵓⵍⴰⵏⵜⵉⵖ ⵜⵉⵎⵙⵓⵔⵉⵏ.

ⵍⵓⵇⵍⵉⴽ ⵢ ⵉⵔⵔⵉⵏ ⵜⴰⵎⴰⵣⵓⵔⵜ.

1 ⵏⵙⵓⵔⵉⵍⵉⴽ ⵜⵓⵔ ⵀⵉⵙⵉⵏⵜⵓⵔⵉⵏ ⵍⵉⵔⵔⵉⵏ ⵜⵉⵎⵙⵓⵔⵜ ⵏⵜⵙⵜ ⵜⵙⵜ ⵏⵜⵜⴰ ⵙⵜⵉⵔⵜ ⵏⵜⵜⴰ:

2 ⵀⵔⵔⵓⵙⵉⵏⵉ ⵜⵏⵜⵏⵜⵓ ⴱⵉⵏⵜ ⵙⵔ, ⵆⵔⵉⵙ ⵙⵔ ⵍⵍⴰ ⵜⵙⵏⵜⵙ ⵜⵔⴱⵓⵔ, ⵔⵔⵓⵙ, ⵙⵜⵉⵔⵜ ⵀⵜⵜⵓⵏⵜⵙ ⵜⵔⵔⵓⵔⵜⵏ ⵙⵔ ⵆⵓⵙⵔ ⵀⵜⵜⵓⵏⵜⵙⵉⵏ ⵜⵔⵔⵓⵔⵜⵏ ⵀⵔⵙⵏⵜⵙⵉⵏ ⵢⴰ ⵀⵜⵜⵓⵏⵜⵔⵔⵓⵔⵜⵏ, ⵙⵔ ⵆⵓⵙⵔ ⵜⵔⵔⵓⵔⵜⵏ ⵀⵔⵙⵏⵜⵙⵉⵏ ⵢⴰ ⵀⵜⵜⵓⵏⵜⵙⵉⵏ

ᐁ"ᓴᓇᒥᒃᓴᓂᓵ ᑎ"ᑎᓂ, ᑕᒥ"ᓂ ᑲᑎᑎᓴᒥ"ᒋᑫ' ᒥᓂᐅ· ᓂᓛ"ᖏᑎᓂ', ᑲᓴᓇᒥᒃᓴᓂ"ᑕᒪᐊᐧᑕ"ᑕᓵ.

17 ᔪᑦ ᐊᑐᑉ ᒪᖏ ᑲᓂ ᓴᑉ"ᓂᐟᓄ ᐞᑎᑦ', ᑕᑦ) ᐊᐱᖅᓯᐅ' ᑲᑎᑎᓴᒥ"ᒋᑫ' ᒥᓂᐅ· ᓂᓛ"ᖏᑎᓂ', ᑲᓴᓇᒥᒃᓴᓂ"ᑕᒪᐊᐧᑕ"ᑕᓵ.

18 ¶ ᐅᔨᐟᐸ ᐹᓂᖏᑉ ᓂᖏᓴᑦ ᐅᑲᓴᐊᐅ· ᐞᑎᑦ' ᐊᐅᑉ" ᑲᓂ ᐊᖏᑦᒪᖏᓴ· ᑫᓴᑦ ᑕᑉᓴᐱᐅ·, ᑲᓂ ᑉ"ᑎᑕᒪᑦᓂ ᑲᑎᑎᓴᒥ"ᒋᑫ' ᒥᓂᐅ· ᓂᓛ"ᖏᑎᓂ'; ᐯᖏᑦ ᑲᓂ ᐞᑎᖏᑉ, ᓂᓂᐊᐅᓂᐟᐃ· ᐅᑲᓴᓄ.

19 ᐅᔨᐟᐸ ᐹᓂᖏᑉ ᑲᓂ ᑕᓂᑎᖏᓴᐟᓂᔨ ᖏᑎᓂ-ᓵ"ᒋᑫ' ᑕᓂᑕᐃ·" ᐞᑎᑦ' ᐊᐅᑉ", ᒥᓴ ᑫᑎᒪᑦ ᑎᓂᓴᓄ" ᖏᑎᓂᓴᓄ° ᑎᓴ ᖏᑎᖏᓴᓄ°ᑕᓵ.

20 ᒥᓴ ᖏᑎᓂ ᑕᑉᓴᐃᐊᐧᑎ"ᑎᖏᓴᓄ° ᒥᓴ ᖏᑎᓂ ᐊᒥᑦ' ᖏᖏᑎᓂᓴᓄ" ᒥᓂᐅ· ᓂᓛ"ᖏᑎᓂ' ᐞᑎᑦ' ᐊᐅᑉ"; ᒋᑫᒪ ᖏᑎᓂ ᒪᐞᐃᐟᑕᐅᐧᐃ·' ᖏᖏᑎᓂᓴᓄ" ᑕᑉᓴᐱᐅ·, ᑕᑉᓴᐱᐅ·, ᑕᑉᓴᐱᐅ·,

ᐹᐣᓀᕐᓂᐊᑦᓯᒍ ᒪᓗ, ᐅᐹᐣᐃᑌᑦ, ᓱᐱᐅᐳ ᐸᐣ-ᐹᐣᑎ, ᐸᐣᐣᑎᑦ; ᑭᓀ ᑲᐣᐹᓄᐣ ᐅᒪᓯᓂᐣᑯᑦᑐᓂ ᒪᓯᓂᐣᑲᑦᓴᐣᓂᑦ, ᑭᐣᐱᐧᓴᐣᑦᐳᑎᓐᓂᑦ.

10 ᐳ ᓂᓯᑲᒪᐣᐃᕈᐊᑦᑲᒥᑦ, ᑭᓀ ᓂᒪᑦᓯᒥᓂᑲᒥᑦ; ᐊᓂᒪ ᑲᐹᐣᐯᐣᓯᐊᑦ ᑲᑎᐱᐣᓀᐣᑦ, ᐳ ᐸᐣᒪᓂᔪᒪ ᐃᑦᐣᐅᐃᑦ, ᐹᐹᐣᐃᐣᑦᒪᑎᑎ-ᓴᓯᐣᑦ.

11 ¶ ᔪᒪ ᐅᓴᐣᑦᑲᑲᐣ. ᓂᓴᔪᒥᑦ ᓯᐣᑦ ᐳᐣᑭ, ᐳᓯᔪᐊᐣᐃᐊᐣᓂᐣᓂ, ᓴᐣᐣᑭ ᑎᐱᐣᓴ? ᐳᓯᔪᐊᐣ-ᐱᐃᐣᓂᓂᐣᓂ, ᓴᐣᐣᑭ ᑎᐱᐣᓴ?

12 ᐳᓯᔪᐊᐣᐃᐃᐣᓂᐣᓂ ᑲᐣᐃᑌᐣᐣ, ᓂᐹᐣᓴᐣᓴ ᓯᓯᓂᐣ, ᑭᓀ ᑎᐱᐣᓴᐣ; ᑲᐣᐱᐣ ᔪᐣᐣᑦᑲᐣᑦᑎᐣᓂᔪ-ᐯᐣᐣᑦ, ᑲᐣᐣᑦᑲᐣᑭᑦᑲᑲᐣᑦ ᐃᐣᑦ; ᑲᐯᐣᑦ, ᔪᐣᐣᑦᑎᑎᑦ.

13 ¶ ᐳᓴᐣᑦᑲᐣᑦ ᐊᐣᐯᐱᐊᐣ. ᓗᓴᐣᓂᑦ ᐊᐣᐯ-ᐱᐊᐃᐣᑦ ᑲᐣᐣᐣᐱᔪᐊᔪᐣᐣ, ᐳ ᑲᓴᔪᐣᐣ ᐅᐱᒥᐱᔪᒪ ᑎᑌᓯᐣ; ᑲᐯᐣᑦ, ᔪᐣᐣᑦᑲᐣᑦ.

14 ᑲᐣᐣᑦᑲᐣᑦᑲᐣᑦᑲ

ᑲᓐ ᓇᐅᒪᑦ ᓂᐊᐅᓂᕆᑲᓴᐅᑦ ᐃᔪᐊᑐᐅᓐᓂᖅ ᐅᑯᓄᓴ ᐃᔪᑲᓴ:

21 ᓂᑲᐃᓴᖏᑦᑎᓐᓇᐅᐣ ᒪᓴ ᑭᒡᓂᖏᐅᐃᓕᐅᑦ ᐅᖏᑉ, ᒥᓇ ᓂᑲᒪᒐᐃᓕᓴᓐᓇᐅᐣ ᐅᖏᑉ, ᒥᓇ ᓂᑲᐸᑎᓇᒪᑦ ᐃᓇᓄᐊᓕᓄᐅᐃᓕᐅᑦ ᐅᑭᖏᑦᑎᖅ; ᐅᑯᓄ ᑲᑎ ᐅᓐᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ ᑲᐃᐅᐃᓕᐅᑦᑎᖅ, ᒥᓇ ᐃᓕᓄ ᔪᑦ.

22 ᐊᐱᖏᑕᖏᐃᑲᐅᑦ ᒪᓴ ᑌᐱᓄ ᐃᓕᓄᖅ ᓂᑲᐊᑦᑕᓴᑦ ᐅᑎᖏᑎᒪᓕᖅ; ᐅᑯᓄ ᑲᑎ ᕿᑦᑭᖏᑌᓇᑦ, ᓇᒪᐃᓴᑦ ᒪᓴ ᐊᐃᓴᑦ; ᐅᑯᓄ ᑲᑎ ᑭᓴᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ, ᓇᒪᐃᓴᑦ ᒪᓴ ᐊᐃᓴᑦ ᑲᑎ ᑭᓴᖏᑦᑎᖅᓇᐅᑦ.

23 ᓂᑲᒥᑭᒪᐊᓄᐣ ᒪᓴ ᑕᐱᓄᒡᒪᖅ; ᐅᑯᓄ ᒪᓴ ᑲᑎ ᒪᒪᖏᑕᓴᓄᐅᓕᐅᑦ ᐅᑲᒪᐊᓄᐃᐃᓄᐃᓄᐣ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ; ᑕᐱᓄᒡᒪᖅ ᐊᐱᓄᐃᓕᐅᑦᑎᓐᓇᐅᑦ ᐅᑲᒪᐊᓄᐃᐃᓄᐃᓄᐣ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ.

24 ᑲᑎ ᕿᑭᓇᒪᐅᓄᐊᓕ ᒪᓴ ᑲᖏᓐᓂ ᑲᐃᓄ ᒪᒪᖏᑕᓴᓄᐅᓕᐅᑦ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ ᐃᓂᓄᐃᓴᑦ, ᐊᓂᓄᑯᑕᐅᓄᐅᑦ ᐅᓴᐃᓕ ᑲᐃᓐᓇᐅᑦ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ, ᑕᐱᓄᒡᒪᖅ ᐊᐱᐊᓄᐃᓕᐅᑦᑎᓐᓇᐅᑦ ᑲᐃᓐᓇᐅᑦ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ, ᑕᐱᓄᒡᒪᖅ ᐊᐱᐊᓄᐃᓕᐅᑦᑎᓐᓇᐅᑦ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ ᑲᑎ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ.

25 ᑲᑎ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ ᐅᖏᑕᖏᑦᑎᓐᓇᐅᑦ

ᓂᐃᓐᓂ᙮ ᓴᕐᕉᐃᓕᓐᓂᓂ; ᓂᐃᓐᓂ ᐊᑐᕐᖃᖅᑐᒃ, ᐅᒋᓂ ᓂᐃᓐᓂᓗᓴ᙮ ᑎᑭᒪᒪ; ᓂᐃᓐᓂ ᐊᑐᕐᖃᖅᑐᒃᓂᓐᓂᓂ᙮ ᐅᒋᓂ ᓂᐃᓐᓂᓗᓴ᙮ ᑎᑭᒪᕐᓂᒪ; ᓂᐃᓐᓂ ᑎᑎᕆᓂ᙮, ᐅᒋᓂ ᓂᐃᓐᓂ ᑎᑎᕆᓂᕐ᙮; ᓂᐃᓐᓂ ᑎᑎᐃᓂᐅᓂ᙮, ᐅᒋᓂ ᓂᐃᓐᓂᓗᓴ᙮

3 ᐊᑐᑭ ᑲᑎ ᐋᒃᐱᒋᑦ ᓱᒋᓂᖅᑐᓄᑦ ᒥᓪ ᑲᑎ ᐋᒃᐱᒋᑦ ᓂᓯᐊᓂᐋᒃᑐᓂ; ᑲᑫᒪ ᖃᑎᐱᓕᕐᑎᑫᓂ ᑭᐢᑐᐃᓐᓂᓪᓚᐅᑉ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

4 ᐊᑐᑭ ᒪᔪᒪᓕᒃ ᒥᓪ ᐁᐸᓯᓂᖅ, ᐊᑐᑭ ᓄᖅᑐᓂᓚᒪᓕᒃ ᒥᓪ ᐁᐸᓯᓂᖅ, ᐃᑭᐱᑎᓯᒪᐃᓐ ᐊᓯᓯᓂᓂᒪᓂᓗ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

5 ᐊᑐᑭ ᒥᓪ ᐃᓂᖅᑕᓂᓗ ᓱᓪᓚ ᖃᐅᑦᑭᑦᓂᓗ ᐁᓂᐊᓂᖅ; ᑲᑫᒪ ᑭᖅᐊᓂᒥᑎᑐᓂᓗ ᐃᐸᓱᐁᐃᓐᓂᓪᓚ, ᑭᖅᖃᓂᓗ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

6 ᐁᐅᓂᓂ ᐅᖅᑭ ᐃᓂᓪᓕᒥᐁᐃᓐᓂᓗ ᑭᖅᖃᓂᓗ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

7 ᐅᑐᑭ ᓱᓕᓐᓂ ᒪᔪᒪᓕᒃ, ᓱᓕᓐᓂᓗᑦ ᓄᑖᓱᓂ, ᑲᖅᑭᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

8 ᒪᓕᑎᐅᓂᓗ ᐅᓂᕐᓂᐊᓂᓗ, ᐁᐯᓐᓂᓱᓂᓂᐊᓂᓗ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

9 ᓄᒪᐃᓕᓐᓂᓗ ᐁᓂᐊᓂᓗ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

10 ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

11 ᐃᓐᓇᓂᓗ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

12 ᐅᑐᓂᓗ ᐃᓐᓇᓂᓗ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ ᐊᑐᑭᓐᓂᒪᓂᖅ

13 ¶ ᐃᓐᓇ ᐅᒥᓂ ᐃᓐᓂᓂᓂ

ᓗᓪᓚᑉᒥᑦ, ᑲᐃᓐᓄᓂᑦᓂᓄᑭᐸ ᐅᓴᖏᑭᐹᓄᑦ ᑕᑯᓂᓂ ᐱᒥ, ᓱᒥᓇᓗᐅᓴᖏᒥᒋᓄᑭᐸ.

7 ᑲᑦ ᓂᓯᐊᓇᒻᒥᓪᑐ ᒪᓂ ᑎᑦ ᐊᓐᑭᓂ ᐊᖏᓇᓄᐊᓐᓇᑦ ᑲᑦᑐᓂᓄᑦ ᑲᑦᑐᓂᓄᑦ ᑲᑦᑐᓂᓄ

ᓯᐱᓐᑭᒡ ᐱᑯ ᐊᒥᓵᐅ°, ᐃᓕᑯᐋˣ ᐸᓐᓯᕐᕿᐃᓕᓐᑐ ᐸᐢ ᒪᓴᐃᓪᓚᓕᓴᖅ.

21 ᑭᕿᒪ ᑲᓐᑎ, ᑲᑎᐱᓕᐳᓂᑭᑫ ᐯᐅᓐᑐᑌᓐᓂᐅ ᐅᑎᐢ- ᓯᐃᓪᓂˣ ᐅᑎᐢ ᐸᐢ ᐊᓕᒥᓯᑯ, ᐊᒥᐢˣ ᑲᐊᑦᓴᓐ ᐅᒪᒥᐃᓕᐱᑎᑕᐃᓐᓂᓕᓐᓂᓕᐢ° ᐅᑎᐢ; ᐊᒥᐢ ᒥᓇ ᑲᑦ ᒪᔪᓇᑦ ᐅᒥᐢᑯ, ᓇᒪᐃᓪᓚᐢᓇᓕᐢ ᐅᒥᐢ ᐱᐢᓂᓪᓕᑦᑐᑦ'.

ᒪᑎᓇᒪᓚᓐ ᓄᓯᒪᓇᐢ ᑌᓯᑯᐳᓴᖅ.

1 ᐅᑯᐱᐃ ᐸᓯᑲᐸ ᑲᑎᑎᐅᓴᐢᑭᑫ, ᑲᓯᐳᑲᓂᓕᓴᓐ ᒥᓇ ᑲᐸᑦᐃᓴᓂᓕᓴᓐ ᒥᓇ ᑲᒪᓐᑲᓯᓕᓴᓐ ᑕᓯᒪᒪᓚᓐ ᑲᑦ ᐅᑦᐢ ᐊᓴᒥᐅᐢ ᓯᓯᑫᓂᐊᑐ ᑲᐢᑎᐅᐢ; ᒥᓇ ᑲᑦ ᓂᓯᑦᐅᐢ ᐁ

ᑫ·Δ·ᔪ ᖖ ᐊᓂΔ ᖃᐳᓂ ᔑ"ᓄᓯᒥᑦᓄᓄ, ᑎᓐ ᖃᐳᓂ"ᐊᓄᓄ, ᔨᔭᓴ.

10 ᖁ9Ł ᑭᑭᓄᐊᒪ9Δ·ᔪ ᖃᑕ ᐊᑮ·"ᒋ·° ᑭᑭ-ᓄᐊᒪ9Δ·σˣ, ᑭᑭᓄᐊᒪ9Δ·ᔪ ᐊᑮ·"ᒋ·° ᑭᑭ-ᓄᐊᒪ9Δ·ᔪ, ᐱᓴᖃᓇ ᐊᑮ·"ᒋ° ᐱᓴᖃᓇ, ᐱᓴ-ᖃᓇ ᐊᑮ·"ᒋ° ᐱᓴᖃᓇ; ᐅᑕ ᐊᐱᓯᑦ ᑎᓐ ᓂᑕ ᐊᐱᓯᑦ:

11 ᖁ9Ł Ŀᓂᐊᓯᐱ·σˣ ᑎᓐ ᐱᔪᓯ ᑮᓴ·Δ·σˣ ᑕᑕ ᑐ"ᑎᓯ ᐊᔪᒥ"ᐁ° ᐅᐅ ᐊᐳᓯᓄᐊ·.

12 ᐊᓇᐱ ᖃᑮ"Δᒋᐟ, ᐁᐅᘁ ᐅᒪ ᐊᓴ·ᐱᐱ·ᔪ Δᑕ 9ᐊᓄ·ᐱ"ᐁᖃ·ᓫᔪ ᖃᐊᓴᐢᘁᓯᑦ; ᑎᓐ ᐁᐅᘁ ᐅᒪ ᐊᓴ·ᓯᒥᐁ·Δ·ᔪ; ᐁᓄᐁ·ˣ Ŀᖃ ᓇᒪᐊ·ᒣ Δ·"ᓇᔭ"ᑕᒪ·ᑊ.

13 Ŀᖃ ᐅᑎᑌ·Δ·ᓄᓄ° ᖃᑎᐱᓇᓄ"ᑭ9ᓄᓯ, ᑮ"ᒋ·ᓰ·ᐊᔪ; ᐊᑮ·"ᒋ° ᑭᑭᓄᐊᒪ9Δ·ᔪ ᐊᑮ·"ᒋ° ᑭᑭᓄᐊᒪ9Δ·ᔪ ᐱᓴᖃᓇ ᐊᑮ·"ᒋ° ᐱᓴᖃᓇ; ᐱᓴᖃᓇ ᐊᑮ·"ᒋ° ᐱᓴᖃᓇ; ᐅᑕ ᐊᐱᓯᑦ, ᑎᓐ ᓂᑕ ᐊᐱᓯᑦ; ᖃᑕ ᓴᐯ·"ᑌᑭᑦ, ᖃᑕ ᐊᓴᓯ"ᖃ·°, ᖃᑕ ᓇᖃ·ᓯᒋ·°, ᑎᓐ ᖃᑕ ᑐᑎᓄ"ᒋ·°.

14 ¶ ᓇᑐ"ᒋᒧᑦ ᐃᔪ Ŀᖃ ᐅᑎᑌ·Δ·ᔪ ᖃᑎᐱ-ᓄᓄ"ᑭ9ᓄ, ᑮᓴᓯ·° Ŀᓯ"ᐱᓄᓯᑭᑭᓄᓄ ᐊᓄᓯᓄᖃᑎᑦ, ᖃᐅᓇᓯᐊ·ᑌᓄᑦ ᑫᐱᓴᖃᓯᑦ ᖃᖃᓴᓄᓯᑦ.

15 ᖁ9Ł ᑮᑮ"Δᒋᐊᒋᐊ·°, ᓂᑮ"ᑮᑭ"ᑌᓇᔪ ᓂᐳΔ·ᔪ, ᑎᓐ ᖃᑮ9 Δᑭᓄᑌ° ᓂΔᐊ·9ᐊᒋᐊ·ᖃᓂ"ᑌᓇᔪ; Δᑭᐱᐊ ᑎ"ᑎᐱᒥᐊ·ᓂᐸᓄᑮ ᐸᐸᓴᑌᐅᐁ·Δ·ᔪ ᐱᓴ ᒪᐳΔ·ᐸᓄᑮ, ᓇᒪΔᐊᓂ"ᑎᓄᓇᔪ; ᖁ9Ł ᑮᐳᑭᑮ"ᐊᑦᓇ ᓂᐊᒋᒪᐢᘁᓇᔪ, ᑎᓓ ᑮᐳᑭᑭΔ·ᓂᓂ ᑐᑮᓯᑦ ᐊᑮᓂ, ᑫ"ᑮᓇᑮ ᑌ"ᐸ"Δᖃᔪ; ᐊᓇ ᖃᐁᐯ·"ᐸᓂ ᓇᑎ ᐊᐳᓯᓄᐊᒪ·ᓂᑭᑭᓄᓄ ᖃᑮᓯᑦ:

16 ¶ ᐁᐅᘁ ᐅ"ᑮ ᐅᒥᓯ Δᑌᐟᐟ ᑲᑎᐱᓇᓄ"ᑭ9ᓄ ᑭᓴᒪᓂᔪ, ᑭᑦᓯ, ᔨᓴᓂᓂ ᓂᓯ"ᐳᐟ ᐊᓯᓂ ᖃᑕ ᑌ"ᐸ"-ΔᓫᓂΔ·ᓯ, ᖃᑮ"ᐁᓯᒪᓂᐊ·ᓂᓂ ᐊᓯᓂ, ᖃᑮᑌᐱ"ᐸᐁᓯᓯ ᑭᓯᐸ.ᓂᓂ ᐊᓯᓂ, ᑫ"ᑮᓇᑮ ᑌ"ᐸ"Δᖃᔪ; ᐊᓇ ᖃᑮᓴ·"ᐸᓂ ᓇᑎ ᐊᐳᓯᓄᐊᒪ·ᓂᑭᑭᓄᓄ.

17 ᐅᓇᓯᐊ·ᓯᐁ·Δ·ᔪ ᐊᓯᓂ ᓂᖃᐊᑦᐸᔪ ᐱᓴᖃᓇ ᐱᓂ, ᑎᓐ ᖃ·ᖃᑦᔪ Δᓯᐁᐊᓯᐁ·Δ·ᔪ ᓂᐁ·ᖃΔ"ᑫᓂᖃᓂˣ; ᓴᓴᖃᔪ Ŀᖃ ᖃᑕ ᐯ·ᐸ"ΔᑫŁᖃᔪ ᑭᐳᑦᑭᓓ·ᓂᓂ ᐅᐸᓂ ᐊᖃᔪ, ᑎᓐ ᓂᐱᓂ ᑎ"ᑎᐱᒥᐊ·ᓂᑭᑭᓄᓄ ᖃᑮᓯᑦ ᖃᖃᓴᓄᓯᑦ.

18 ¶ ᐅᓇᓯᐊ·ᓯᐁ·Δ·ᔪ ᐊᓯᓂ ᓂᖃᐊᑦᐸᔪ ᐱᓴᖃᓇ ᐱᓂ, ᑎᓐ ᖃᑮᓴ·"ᐸᓂ ᓇᑎ ᐊᐳᓯᓄᐊᒪ·ᓂᑭᑭᓄᓄ ᖃᑮᓯᑦ ᖃᖃᓴᓄᓯᑦ.

19 ᐅᓇᓯᐊ·ᓯᐁ·Δ·ᔪ ᐊᓯᓂ ᓂᖃᐊᑦᐸᔪ ᐱᓴᖃᓇ ᐱᓂ, ᑎᓐ ᖃᑮᓴ·"ᐸᓂ ᓇᑎ ᐊᐳᓯᓄᐊᒪ·ᓂᑭᑭᓄᓄ ᖃᑮᓯᑦ ᖃᖃᓴᓄᓯᑦ.

20 ᖁ9Ł ᓂᐁᐅᓫ ᓇᐊ·ᒣ ᑭᒪᓯᔪ ᐃᓐᓇᒣ ᐊᓴᓯᓇ-ᓄᓄ ᐊᑦ ᑭᑦᐊᓯᑦ; ᑎᓐ ᐊᖃ·ᓇ"ᑭᐅᓫᔪ ᑎᓴᑦ ᓴᓴᖃᔪ ᐊᑦ ᑎᓐ ᐊᐅᓫᖃ·ᓇ"ᑎᓫᔪ.

21 ᖁ9Ł ᑲᑎᐱᓇᓄ"ᑭ9ᓄ, ᐊᑦ ᐊᓯᓂᓂ ᐃᓐᓇᒣ ᐊᓴᓯᓇᔪ ᐊᑦ ᑮᓴᓯᓇᔪ ᐊᑦ ᑎᓐ

6 ᑭᖏᐅᓂᒃᑯᐊᕐᐅᓐᓴ ᐃᔨ ᑲᑎᐅᓕᖅᑭᕆᐊᓗᑦ, ᒥᔪᐅᑦ ᓂᓂᐊᕐᓄᑦ, ᐱᓐᓂᐊᑦᑐᑦ ᓄᑖᑦᑎᓐᓂᐊᕐᓂᖅ ᐊᑐᓂᖅ ᐅᓂᖅᓴᖅ, ᐅᓂᒡᓗᑎᒃ, ᑭᓴᕐᕕᒃ ᐅᓂᒡᓗᑎᒃ

ᐅᒪᖏᐃᓕᓯᐃᓐᓄ ᐯᖅᐅ, ᑭᓪ ᐁᖓᒪᑎᓯᔪᑎᖓ ᐃᑭᑦᓄ ᐅᓕᖁᓪᓕᓯᓗᐃᓐᓄ ᑲᓴᐅᓪᓚᓐᓂᔭᐃᓐᓂᓪᓚᐃᓐᓄ.

4 ᑭᖓᒪ ᐅᑭᐳᑎᒪᓯᓪᒪ ᐅᑭᐳᐊᖏᓪᓕᑦ· ᔪᐊᓂᓕ, ᑭᓪ ᐅᑎᔪᒋᓚᓪᓚᐃᓐ· ᐅᓂᓯᕐ.

5 ᑲᐳᓴᐅ ᑭᖓᓪᓂᐯᐃᓐᓴᑦᓴᐃᓐ ᐊᓪᓯᓪᓂᓐᓂᐃᓐ ᐅᑲ ᓪᓂᓯᐅ ᑲᑭᖓᐃᑦᔪᑎᖓᐃᓐᓄᑦ, ᐅᑲ ᑲᑭᖓᓪᔪᓯᐃᓐᓂᐃᓐ ᐊᓪᓯᓪᓂᓐᓂᐃᓐ, ᒪᑲ ᓪᓂᐯᐃᓐᓯᓪᓚᐃᓐᓄ, ᑭᓪ ᒪᖏᐅᒥᐅᓐᐃᓐᓄ.

6 ᐅᓪᒃᖓᑎᓂᓪᓚᐅᓐ ᐱᓯᓪᑭᐃᓐᓴ ᓴᐊᓐᓂᓕ; ᐊᓪᓯᒥᓯᐃᓐ ᑭᓪ ᑲᑲᓐᑭᕕ ᐊᓪᓯᐃᓐ, ᐃᑌ ᑲᐅᖓᓴᑦᖓᑦ ᒥᓯᐊᓯᓯᓪ ᑭᓪ ᖃᖓᐱᓐᓂᓪᓚᐃᓐᓄ, ᐅᑲᓐᓂᓯᓐᓂᓪᓚᐃᓐᓄ ᐅᓪᒃᖓᓪᓚᐃᓐᓄ ᐅᑎᖓᓪᓚᓯᓪᓚᐃᓐᓄ ᐅᓪᒃᖓᓪᓚᐃᓐᓄ ᐅᓪᒃᖓᓪᓚᐃᓐᓄ ᐅᓪᒃᖓ

ᐅᖅᑭᓂ, ᒥᓇ ᐅᐟᓇᖅᑭᑎᓂᐅᓕᒃ ᓂᓯᑲᓗᓐ; ᐅᑐᐊ ᓴᓇᖅᑭᑎᓂᐅᓕᒃ ᓄᓕᕐᓂᓯᓚᐅᖅᓯᓐ ᓯᓚᓐᓯᓚᐅᓕᒃ, ᒥᓇ ᐅᑐᖃᓂ ᐃᓴᓐᓄᓯᓚᐅᖅᓯᓐᓄᑦᓴᖅ:

28 ᒥᓇ ᐅᔪᐟᔪᐊᓕᒃ, ᒪᐱᓂᒋᐦ ᑲᑎᓐᑎᐱᓕᐊᓐᓂᖅ ᐱᒋᑎᑦᓗᒃ, ᑲᓕ ᐅᑎᐟᓪᒐᓇᖅ ᒐᑲᓐᖅ, ᑭᓕ ᓴᐃᓐᓴᓂᐊᓕ ᑲᑎᓐᑎᐱᓕᐊᓐᓂᖅ ᐱᓂᐊᓂᓕᒃ ᐊᓐᓂᓴᓂᐊᓕ ᐱᒋᐊᓐᓂᖅ; ᐊᓐᓂᓴᓂᐊᓕ ᐱᒋᐊᓐᓂᖅ ᐅᓐᓂᖅ; ᑲᑎ ᐊᑐᖅᓯ ᒪᐃᓐᓂᖅ ᐅᓐᓂᖅ ᐱᒋᐊ

Δ"ՈΔ·›, ხር Ͻᑦ˟ ᐊᖅᒥ"∇"ხᓱΔ·›, ᒪᓇ ხር ᐊ·ᐊ·ᓂᒪ′ ხՈᐅᓕ"ᑭᑫᓕ′, ᑭᑎ ᐱᓱᓱ-ժ"Δᒪ′ ᐅᑦ"Ს"ժᓕᔪᐊ· ᐅᓄ"Ս"ხᑌᐊ·, ᒪᓇ ხር ᑭᐱᑦᓕᓕ"ᒋᐧ ᐅᒥᓂ"ᑫ·Δ·ᓂᓕᐧ ᐅᓄ"Ս᐀ᓪᑦ-ᑫ·ᐊ·.

7 ᐅᒋᑦᑭ"ᑎხᓇ ᐊ·ᐊ·˝ ᐅᕿᕆᓱᓱᐧ ᒪᒧᓕᐊ·-ᓂᓕᐊ·; ᐅᓇᑭ"ᑦᑦ ᒪᑎᐅᓇᑭ"ᑎხᓇ ᑭᑎ ᓂᓱᐊ·-ᓇᒥ" ⁚′ ᐅᑭՈᒪᑭᓴ ᑭᓴᒋᐅ· ᐊᓴᒥᐅ·ᓇ ᐅ"ᑭ, ᐊ>"ᑎხ ᐊᑦ ᐅᑭ·ᑕᒪᐊ· ხ·ᓴᐟ ᐅᓴᒥᑭ.

8 ᒪᓇ ᐅᑭᐊ·Ոᐟᐧᐅᓇᑭ"ᑦᑦ ᑭᓴᐊ·ՈᓱᐅΔ· ٩ხ·ᓴ; ᒪᓇ ᑭᓴᐊ·ՈᓱᐅΔ· ٩ხ·ᓴ ხር ᐅ"ᑭ ᓱ<Δ·°.

9 ¶ ᐸᓱᔪ, ᑭᓴᑯ·° Δᐟᑫᐊ·Ոᐟ ხᐊᔪ·ᐱᔪᔭ; ᓇ⊃"ᑕΔ·›, ᑭᓴᑯ·° ∇ხ ٩ხ: ხ<ᐱᓱᐟᑫᓴ"ᑕᒥᐟ ᐅᐟᑫ·Ոᐟ; ᑭ٩Ꮭ ᓱᒥᓂ"ᑫΔ·› ხር ᒐᑭ<ᓴ°, ᒪᐊ·ᑭ"ᑭ٩Δ·› ᓇᒪᐃ·ᓴ ხር ᑕᓱᓱ-ᓱᒪᒃ.

11 ᓴᑭᓱ, ᑭᓴᑯ·° ᐅᐟᑫ·Ոᐟ ხᑭᓴᒪᐱᔪᔭ; ᒥᐟᑦხᑌᓴ"ᑕᒧᐟ, ᑭᓴᑯ·° ∇ხ ٩ხ: ხ<ᐱᓱᐟᑫᓴ"-ᑕᒧᐟ; ٩ᕐᔪᐃ·ᓂᐟ, ᒧᓴᖅხᑌᐟ, ᒪᓇ <ხ·"ᑌ"-ᐅϽᑕᒧᐟ ხᐟᑭᑌ"٩·Δ·›.

12 ხር ᒪᐃ·"ხᑌᐊ·› ϽϽᔪ, ᒥᔪᑭՈხᓇ, ხᒪ-ᓂᓱᐃ·ᓴ′ ᔨᒥᓇ"Ոხ·.

13 ᐊ·ᑭ˝ ᐅᑦᑭᑯᐊ·˟ ᓂᑕᓱᓴᓇᒪᐟ ხር ᐅ"ᑭ ᓴᑭᑭᐊ·› ხᐃ·ᒥᓇხᓱᓴᐟ ᒪᓇ ᒪᓴᓇ; ∇∇, ხ"ᑭᓴ° ᒥᔭᐊ·ᑕᒧᐃ· ᐊ·ᐟხᐃხᐟ ᒥᔭᐊ·ᑕᒧᐃ· ᐅᑌᓇ˟:

14 ᑫᒪ ᑭ"ᑎᐅᑫᒪᐃ·ხᒥხ· ხር ᓇხᑭხᑌᐊ·; ხᐅᔪᓴᑐᑎᐟ ᐅᑌᓇ˟ ხር ᓇხᑫᐊ·›; ᒣᓂᑭᑭ-Δ·ხᒥხ· ᒪᓇ Δᐟᑮᔭᐊ·ᐊ· ხር ᐊ·Ոᐊ·ᓇ· ხᑭᑫ, ხር ᐅᒥᔭᐊ·ᑕᒧᐃ·ᓱᐅ· ᐱᖅ·ᑭ ᒧᑭᐃ· ᒥᐟᑎՈᒪ·, ხር ᒪᓂᒥᑭᐊ·ᐟ ᒪᔭՈ"ხ·›;

15 ᐃᔭᔪ˟ ᐊ"ᑭ˟ ხር ᔨᑭᓇᒪხᐃ·ᓴ˟ Δᐟᐱᒥ˟ ᐅ"ᑭ, ᒪᓇ ᐱხ·ᐟᓂᒥხᑭ ხር ᒥᓂᔨᐃ· ᑭᐟՈხᓂᐃ·ᐟ, ᒪᓇ ᒥᓂᔨᐃ·› ᑭᐟՈხᔪ ᓴᑦᖅ·° ხር ᐃᑕᑭ"-ᑭხᑌᐟ.

16 ∇ხ· ᐅᓇᔨᐊ·ᔨᐯ·Δ·› ხር ᐅᑦᑭᓱᒪᓇᔪ ᐱხ·-ᐟᑦხᒥხ˟, ᒪᓇ ხ·ᓴᐟ ᐃᒋՈᔨᐃ·› ᐁᓴ° ᒥᓂᔨᐃ· ᑭᐟՈᓇᓂ˟.

17 ხር ᑭᓴᑐᐊ·› Ꮭხ ხ·ᓴᐟ ᐃᒋՈᔨᐃ· ᐊᑦᐟ-٩Δ·›; ᒪᓇ ხ·ᓴᐟ ᐃᒋՈᔨᐃ·› ხር ხᑭᑭ"ᑫᒪᓇᔪ ᑭᓴᑐᐃᐅ·ᔨᐃ·› ᒪᓇ ٩"ᑭᓇ"ᐅΔ·› ხᑭ٩.

18 ᓂᑦᔨᓱᓴᒪᐟ Ꮭხ ხር ᐅᑦᑭᑯᐊ·ᐟ ᑭᓴᑐ-Δ·ᔨᐃ· Δ"ᒋΔ·ᓂ˟, ᒪᓇ ᐊ·ᐊ·ᓇᑫᐊ·ᓂ˟, ᒪᓇ ᑭᓴᑐᐃ· ᐊᔪ·ᐱᐃ·Δ·ᓂ˟;

19 Δᐟᐱ ᓴᓴხ"ᑭ, ᓴᔨᔨᓇᑭ ᓴᓴᖅხ·˟; ᒪᓇ ᐅᑌᓇᐤ ᒋᔨ<"ᒋᔨᔨ Δᒋᐧᐯᐧ ∇"ᒋᔨ<"ᒋᔨᔨ˟.

20 ᑭᐯᐟᓂ"ᒋᔨᓇᐊ·ᐤ ᑭᓴᐊ·° ხᑭᐟՈᑫᔪ› ᑭᑭᐯᐧ, ∇ᔨᒋ ხΔᔨᓂᓴᐯ·ᔨᐟ ᒪᐟᐟᐧ ᒪᓇ ᔨᐃ·Δ· ᒥᐟᑎՈᒪᐧ.

ᒪᓂᓇᒪხᐟ ᓂᕐᒥᑦᑕᓇᓄᑦ ᓂᕐᒧᑦ.

1 ᑭხხ·ᑕᑭᔨᐟ ᑭᓴ ხᓂᔨᐊ·ᓇᑭ"ᑫᑫᓴᐟ, ∇ხ ᒪᓇ ∇ᑭ"ᓂᔨᐊ·ᓇᑭ"Δხᐃ·ᓴᐟ; ᒥᓇ ∇ᑭ"ხხᔪᔨᐊ·-ᓴ"Ոᓴᐟ, ᒪᓇ ∇ხ ∇ᑭ"ხხᔪᔨᐃᑦᑕᓴᐟ! Δᐟᐸ ᔭᓂᓂᔨᐊ·ᓇᑭ"ᑫᑫᓴᓂ, ᑭხᓂᔨᐊ·ᓇᑭ"Δხᐃ·› Δᓴ; ᒥᓇ Δᐟᐸ ᔭᓂ ხხᔪᓂᔨᐃ· ᐊᓴ"Ոᓴᓂ, ᑭხხᔪᔨᐊ·ᓴᐟ ᐊᓴ"ᔭᐃᑦხ·ᐟ Δᓴ.

2 ᐅ ხՈᐯᓴ"ᑫᑫᓴᐟ, ᑭᓴᐊ·ᔭᐃᑦᐃ·ᓇᐟ; ᑭᑭ"-∨"ΔՈᓇᐟ Δᓴ; ᑭᓴ ᑭᐟ∨ᐊ·ᔨᐟ ᑕ"ᔭ ᑫᑭᔪᐊᔨᓴ, ᒥᓇ ᐱᒪᑎ"Δᓇᐟ Δᐟᐸ Δᓴᓴᓴᒥᔨᓴ"ᑭ.

3 ∇"∨"ᔨხ·˟ ᒥᔪᐟხᓯ"ᔨᔪᔨᐃ·› ᐊᓴᔭᓴᐊ·› ᑭ"ᐅᓴᒧᐃ·›; ∇"ᐅᐱᓂᔨᓴᐟ ხᑕ"ᔭᐟხᓂᔨᐟ ᐊᓴ-ᔨᓴᐊ·› ᑭᔨᓴ·ᐟხᐊ·.

4 ᑭᒪᓂᐊ·ᑌᐱᓂᐊ·° Ꮭხ ხር ᒍᓴ"ᑭᓂხᑌ° ᔨᐱᐟᔪ˟ ∇"ᒍᓴ"ᑭᓂᔪ› ᐅხ·ᐟᔪ"ხᓯᐟ; ᔨᐱᐟᔪ˟ ∇"<ᔨᒥᐸᓴᐟ ᐅᑕՈᓴᐃ·ᔨᔨᐟ ხር ᐃᔨ ᑕ"ᑫ"ᑭ·<"ᔨ°.

5 ხՈᐯᓴ"ᑭᔪ› ᐟᐯᓴ"ᔨᔨᐟ°; ᑭᔪᒪ ᐟᐱᒥ˟ ᐅᑐᑭ°: ᑭᓴᐟᑭᑭᓇ"ᔨ° ᔨᓴᓂ˟ ᐅᓇᔨᐊ·ᔨᐯ·Δ·› ᒥᓇ ხ·ᓴᐟ ᐃᔨՈᔨᐃ·› ᐅ"ᑭ.

6 ᓂᔨ·"ხΔ·› Ꮭხ ᒥᓇ ᑭᐟᑫᓴ"ᔨᒪᐃ·› ხር ᐅ"ᑭ ᔨ"ხᐟՈᐊ· ᑭᑭᔨხᒪ, ᒥᓇ ხር ᐅ"ᑭ Ꮮᐟხᐊ·° ᐱᒪᒥ"ᐃᐯ·Δ·›: ᐅხᔨᐟᔨᐟᓴ"ᔨᔨᔨᐃ·› ხՈᐯ-ᔭ"ᑫᑫ ∇ᐅᑫ·ᔭ° ᐅᑦᑭ·>ᓂ"ᑫΔ·›.

7 ᒋᐟ, ᐅᔨ"ᑫᔭᒧᑦᐃ·ᐊ· ხር Ꮮᔭᐊ· ᐊ·ᔭ-Δ·Ոᒥ˟; ᒥᓇ ხᐸᒋᐟᔨ"ხ·° ᑭᔭᑎᐅ·ᔨᐃ·› ხር ᐃ·Δ·ᓴხᑌ·ᒧᐊ·.

8 ᑭ"ᑭ ᑐᐟხᓇᐊ· ᐱᔨᔨᐃ"Ոᓇ·, ᐅᐱᒧ"ᑌΔ·-ᔭᓂ° ᔭᓂᔨᔭ°; ᑭ"ᐱᐃᓇᔪ ᑭᐟᑎᒥ∇·Δ·›, ᑭ"ᐸᔨᐯ·ᔭ"ᔨᔨ ᐅᑌᓇᐊ·, ᓇᒪᐃ·ᔭ ᐊᔭᔨᔭᓂᔨᔨ ᐸᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ°.

9 ᐊᐟᑭ Ꮮᔨᒪხᔨ ᒥᓇ ხᐟᑫᔭ"ᔨᒧᒪხ; ᵋ∇∨ᓂ ᓇᓄ∨ᐃᐃ·ᔨᐟ ᒥᓇ ხᐊ·"ᐃხᑌ°; ᓴᵋᐅᔨ ᐸᐱᔨᔨ ᐱხ·ᔨᐟხᐊ·ᓂᓇ ᐃᔭᓇხ·›; ∨ᓴᔨ Ꮮხ ᒥᓇ ხᵋᑭᔨ <ᐃ·ᔭᔭ"ᐸᔨᐟ ᐅᒥᓂᔨᐃ·ᐃ·ᓂᔨᐊ·.

10 ∇ხ· ٩<ᔨᔨᔨᐟ, ᐃU·° ხᑌᐯᔭ"ᑭ٩›; ∇ხ· ٩ᐅᑐᑌᔭᒥᐃ·ᐟ ᔨᔨᐃ·; ∇ხ· ٩ᐅ"ᐱᓇᔨᔨᐟ.

11 ᑭხᐸ·ᐃ·ᔨᑌᓇᐊ·° ᔨᔨ∇·<ᔭ"ᑭხ›, ᑭხᓂ"-ᐸᔨᓇᐊ·° Ꮮ"ᐸᒥᓇᐧᐟ; ᑭᔪ"ᔪᐃ·ᓂᐊ·°, ᐸᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ ᐃᐧᔨU°, ᑭხᐃᐧხ·ᔨᔨᐊ·ᐊ·°.

12 ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› Ꮮხ ხር ᐃᔨᓇᔨᔨᐊ·› ᐸᐱᔨᔨᐟ ∇ᐃᐧხ·ᔨᔨ ᐊ·ᐱხ›; ᐸᐱᔨᔨᐟ ხᐃ·ᒥᓇხᔨᔨᐟ ∇"ხᐊ·ᐅᑦ ხር ᐃᔨ ᐃᐧხ·ᔨᐊ·› ᐃᐧᔨU˟.

13 ¶ ᓇ⊃"ᑕᒧᐟ, ᑭᔭᐊ·° ᐊ·"ᔭ° ხᐊᔭᔪᔪ ხ"ᐊᔭ"⊃ᑕᒧᐟ; ᒥᓇ ᑭᔨᐊ·› ხᐊᔭᔪᔪ, ᑭᐧᐧ-ᔭ"ᑕᒧᐟ ᔨᔨ"ხՈᔨᐃ·›.

14 ᐅᒪᒧՈᔪ› ᔪᔭᔨ˟ ᔪᑭᔨᐊ·›; ᔪᑭᐃ·› ᑭ"ᔨᐃᐃ·ᔨᔭხ·› ᐅᑕᔭᑐ·ᐊ·›, ∇ხ· ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› ᐃᐧᔨU˟ ხር ᐃᔨᓇᔨᔨᐊ·› ᐃᐧᔨU˟.

15 ᐃᔭᔪ˟ ᐊ"ᑭ˟ ხር ᐅᑦᑭᓱᒪᓇᔪ ᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› ᐃᐧᔨU˟ ᐅᑦᑭᓱᒪᓇᔪ ᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› ᐃᐧᔨU˟.

16 ᐅᑦᑭᓱᒪᓇᔪ ᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› ᐃᐧᔨU˟.

17 ᐅᑦᑭᓱᒪᓇᔪ ᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› ᐃᐧᔨU˟.

18 ᐅᑦᑭᓱᒪᓇᔪ ᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› ᐃᐧᔨU˟.

19 ᐅᑦᑭᓱᒪᓇᔪ ᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› ᐃᐧᔨU˟.

20 ᐅᑦᑭᓱᒪᓇᔪ ᐱᔨᔨᐟᑫᔭᐟ ᐊᔭᔨᔭᓂᐊ·› ᐃᐧᔨU˟.

ᐃᐅᐧᐃᐧ ᐅᑎᑎᓯᐃᐧᑦ, ᐊᓇ ᑲᐸᐃᐧᐸᓂᒃᐟ ᐅᑎᑎᑭᓴ ᐅᑲ ᑭᓯᐅᑎᓇᑦ ᒪᓯᑎᐸᐊᒪᕐᓇ, ᑲᑭᐸᖏᐊᐧᓴ ᐅᖏᓪ-ᐊᐧᑲᓴ ᐅᑲ ᑭᑎᐯᑦᐸᓴ ᒥᓪᓂᒃ ᐅᑎᑭ, ᑭᓇ ᑲᑭᐸᐊᐧᓴ ᐅᓂᑭᓚᓄ. ᐅᑲ ᑭᓯᐊᐧᐸᓴᑦᐸᓴ ᑲᒪᒋᓂᐊᐧᓴᓂᓂᓕ :

16 ᑲᑦ ᐅᓪᓀᑭᐤ ᐃᓪᐱᐸᓴ; ᐅᑭᑭᐯᐊᐧᑎᓂ ᐅᑎᑎᒋᐊᐧᓵ ᑲᑦ ᐢᓂᑲᓂᓪᓀᒋᓂᐊᐧᓴ. ᑭᓪᒋᐱᓪᑲᓵ: ᐸᖏᐊᐧᑲᓇ ᑲᑦ ᑭᓚᓄ, ᐅᓂᐱᒪ ᖃᖏᓴᐧᑦ ᑲᑦ ᐃᖏᐸ-ᑲᓇᓵ.

17 ᑭᓀᑭᐧᓴ ᑭᓇᐅᖏᑭ ᐊᐧᐸᒪᐤ ᑭᖏᐅᑭᒪᐤ ᐅᑲ-ᐸᐊᐧᑭᐧᐱᐊᐧᓂᓴ; ᑲᑦ ᐊᐧᐸᖏᐸᒪᐧᑦ ᐊᓪᐱᓴᑭᓀᓪ ᐊᐧᓂᓇᐤ ᑲᐊᑲᓴ.

18 ᑭᑌᐃᓴ ᑭᓇᓵᓇᑦᐸᐊᐧᓂᓴᑌᐧ ᑯᓪᒋᑭᐃᐧᓵ. ᒋᓂᐊᐧ ᒪᑭᓇᐃᐧᐊᐧᓵᓂᓂᓀ? ᒋᓂᐊᐧ ᐅᑐᓂᐊᐧᓀᓀ? ᒋᓂᐊᐧ ᐊᓇ ᑲᐊᑭᐃᐧᐸᓴᑦᐸᓴ ᐃᓪᐸᓴ?

19 ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑭᓇᐧᐸᒪᐊᐧᓵ ᑯᓪᒋᑭᑯ ᐊᐧᐸᖏᓂᐊᐧᓵ; ᐊᐧᐸᖏᓂᐊᐧᓵ ᑲᑎᑭᓴᐧᑦ ᐅᐱᑭᓀᐊᐧᓵᓂᐊᐧᓀᓂ ᓇᒪᐃᐧᓴᓂᓇᓂᓕ ᑭᐱᑐᐊᐧᓵᓂᓂᓀ; ᑲᒪᓴᐊᐧᑦᓂ, ᐅᑲ ᓀᐦᐃᐧᓂᓂᓀᐊᐧᓵᓂᓂᓀ ᑲᒪᓴᐊᐧᑦᓂ.

20 ᑲᓇᐧᐸᓪᑦ ᓴᓴ, ᐅᑌᓇᐤ ᑲᒪᓂ ᑲᓇᑦ ᒪᐊᐧᑭᐧᑲᑎᓴ; ᑭᐤᑭᖏᐊᐧᑭᐧ ᓀᐃᐅᓴᓇᐊᐧᑭᐧ ᑭᐳᐊᐧᑐᖏᐊᐧᑭᐧ. ᐃᐧᑐᐊᐧᑦᐧᐧᐧ ᐅᑲ ᓂᐅᐧᑎᓂᓂᐊᐧᑭᐧ ᑲᒪᐊᐧᑐᖏᐊᐧᑭᐧ; ᓇᒪᐃᐧᓴᓇᐤ ᑲᑦ ᐃᐧᑐᐊᐧᑭᐧ ᐃᐧᐸᓂᓇᐤ ᐃᐧᑐᐊᐧᑭᐧ ᐃᐧᐸᓂᓇᐤ ᑲᑦ

ᑲᑎ ᐃᖏᑌᓯᓗᐅᑦ, ᓇᒪᐻᓴ᙭ ᐯᖅ ᑲᑎ ᑭᓴᒪᓐ ᓂᐃᑦᓴᐅᑦ; ᑎᓂᒪ ᓂᐅ ᑭᓱᖏᖓᓂᒪᒃᑐᒪᓕᒃ, ᑭᓇ ᐅᑦᖏᓐᓂᖅ. ᑲᖏᒪᓴᐅᑦᓴᐅᑦ.

17 ᑭᓇ ᑲᖏᓂᑕᐅ· ᑭᓐᓄᐅᑐᓐ, ᑭᓇ ᐅᑎᖏ ᑲᖏᐅᖏᑭ ᓇᓂᐱᑌ ᒪᓕᓇᒪᐅᓐᓂ; ᑑᑦ ᑎᑎᐯᓐᓂᑦᓯᐊᓕᒪᓂᕐᔪᓄ ᑑᑦ ᐅᑦᖏᓐᓂᖅ, ᐃᓄᓇᔪ ᓂᐊᓐᓂᖓᐊᓕᒪᓂᕐᔪᓄ ᑑᑦ ᐅᑦᑭᑭᐅᓐᓂ ᐯᐅᑦ.

ᒪᓂᓇᒪᓕᒃ ᓂᕐᔨᒋᕙᓐ ᓂᐻᒋᓴᖅ.

1 ᐱᓕᑦᑕᓕᒋᑲᐤ ᑭᓇ ᑭᐊᑦᑭ ᐊᑐᑭ ᑑᑦ ᒋᔭᐊᑦᓂᑎᓂᖅ; ᑭᓇ ᐱᓕᑦᑕᑭᐤ ᑑᑦ ᒋᔭᐊᑦᓂᒋᒧᒪᓕᒃ, ᑭᓇ ᑑᑦ ᐸᓐᓕᐱᐊᓂᐤ ᑕᐱᓐᑰᒻ ᐸᐱᓐᓂᐤ.

2 ᒋᓐᐅᐃ ᑑᑦ ᐸᓐᓕᐱᐊᓂᐤ, ᑭᓇ ᑑᑦ ᒋᔭᐊᑦᓂᒋᒧᒪᓕᒃ ᒋᔭᐊᑦᓂᒋᒧᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᓇᑲᒧᐃᓂᓂᓄ; ᐅᒪᒪᖏᓕᐊᑦᓂᑲᑎᐅᓄ, ᐯᓯ ᑭᓄᑌᓇᒪᐊᑦᓂᑲᑎᐅᓄ, ᑑᑦ ᐅᑭᓐᖏᓕᐊᑦᓂᓐᓄ ᑭᑭᔪᓂᓐᑕᓂᓄ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ.

3 ¶ ᒪᓐᐃᓂᖏᐤ ᐅᓇᒋᓯᐃᓂ· ᒋᑎᖏᑲᓄ, ᑭᓇ ᓗᖏᖏᖏᐤ ᐅᓇᒋᓂᓇᒪ.

4 ᐃᑎᖏᓂ ᐊᓂᖓ ᑲᓴᓂᑌᖏᖏᑎ, ᒪᓐᐃᓂᓗᑦ, ᐅᑲᐃᓂᓄ; ᐊᑦᐸᑕᒧᑎ, ᑭᑭᔪᓂᓀᒋᒋᐊᑦᓂ ᑑᑦ ᐯᑕᓂᓗᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ, ᑭᓪᓚᐅᓐᓂᓄ; ᑭᓪᓚᐅᓐᓂᓄ ᐱᒪᔪᓀᒋᒋᐊᑦᓂᓐᓄ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ.

5 ᐅᓂᓗᑦ ᒪᓐᐃᓂᓄ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ.

6 ᐅᓂᓗᑦ ᒪᓐᐃᓂᓄ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ.

7 ᐅᓂᓗᑦ ᒪᓐᐃᓂᓄ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ.

8 ᐅᓂᓗᑦ ᒪᓐᐃᓂᓄ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ.

9 ᐅᓂᓗᑦ ᒪᓐᐃᓂᓄ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ.

10 ᐅᓂᓗᑦ ᒪᓐᐃᓂᓄ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ ᑑᑦ ᐊᐯᖏᐃᐃᓂᓂᓄ ᑭᓇ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐ.

ᒪᓂᓇᒪᓕᒃ ᓂᕐᔨᒋᕙᓐ ᓂᐻᒋᓴᖅ.

1 ᐱᓕᑦᑕᓕᒋᑲᐤ ᒪᓕᒃ ᒋᒌᓐᓂᓕ ᓴᓐᓂᐅᑦ ᑲᓐᓂᓄ ᐱᓐᓂᐅᑦᓴᐅᑦ ᐅᑭᓐᓄᐅᑐᓐᓂᓕᒃ ᐅᓂᓗᑦ ᑲᓐᓂᓄ ᐱᓐᓂᐅᑦᓴᐅ

ᓄᓪᑕᐅᓐ; ᐅᖃᐃᓕᓐ ᒪᓐ ᐊᔪᒥᐱᐃᓐ ᔨᔪᓕ ᐅᓂᐲᓕᓐᓂᒋᓐᓂᖅ, ᐅᓯᒋᐊᑦᑲᐊᓂᖅ ᐊᐅᓚᓐᓂᒋᓐᓂᖅ ᖁᓂᑲᐅᓂᖅ ᑲᐊᑎᑦᑎᓐ.

12 ᒪᓐ ᖃᐊᔪᕈ ᐲᐃᑌᓄᐅ, ᓂᐅᑭᒪᓪ ᒥ ᓂᐲᐯᓪ-ᐃᓚᓂᖅᓱᐅ ᑭᓕᐯᐃᑎᒪᓕ ᔨᑲᒪᒪ ᒥᓐ ᐲᓐ ᐊᔪᒥᓐᓄᐅ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎ ᐅᓇᑦᒪᓕ, ᐊᓂᐲ ᐃᓚᓂᓐᓇᓂᖅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ?

13 ᐅᐊᓴᐳᖅ ᒪᓐ ᐲᓱᓪᓕᐃᓐᓄ ᐅᐲᐦᒥᑦᑕᐃ ᑌᐯᓗᓂ ᔨᔪᓕ ᐅᓂᓂ ᐱᓴᐃᓐᓂᓪᓕᓐᓄᑦ, ᐅᑎᓂ ᐊᔪᒥᓐᓄᐅ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ?

14 ᐅᑎᓂ ᐃᑌᓐᓄ ᐲᐳᐅᐲᒪᓐ, ᐲᑦᓂ ᐅᖃᐃᓐᓇᖅ ᐱᖁᐃᓐᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ?

15 ᐊᑦᐳᓐ ᐅᖃᐃᓐᓇᖅ ᐱᖁᒪᒥᓗᑕᒧᐃᐃᑦᓐᓄ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ?

16 ᐅᖃᐃᓐᓇᖅ ᓇᓕᐢᑦ ᐅᓂᐲᖅ; ᑭᖓᒪ ᐅᑎᓂ ᐃᑌᓐᓄ ᐊᔪᒥᐱᐃᓐ ᐲᐳᐅᐲᒪᓐ, ᐃᓐᖏᓕᑦᑎᓐᓇᖅᓱᐅ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ?

17 ᐱᓕᓐ ᒥᓂ ᐯᑎᑦᑎᓕᓐ ᐲᓂ ᐃᑐᓪᓕᐃᓕᑎᑦ ᐊᓪᓚᓂ ᑕᐱᓐᒋᐃᓐ ᒪᓕᓂᓴᒃᓂᖅ, ᐊᓪᓚᓂ ᒪᐊᑦᑕ ᒪᓐᓇᓕᓐ ᑲᑎ ᔨᑎᓴᓐ, ᐊᓪᓚᓂ ᒪᐊᑦᑕ ᐃᑲᓐᓇᖅ ᓯᓐᓂᓴᓐᓇᖅ ᑲᑎ ᔨᑎᓂ ᐳᑎᓂᒪᓐ.

18 ᐊᑦᒪᒃᓱᑦ ᐅᒃ ᐯᑎᑦᑎᓂ ᒥᓂ ᓴᐅᑎᑎᓂᔨᑦ, ᒥᓂ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ, ᒪᓂᐱᓐᓂᒪᓂᓂᖅᓱᐅ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᓇᒪᒥ ᓂᐲᐯᐃᓚᓂᓂᖅᓱᐅ ᑲᑎᑦᑎᓐ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ?

19 ᒐᓂᐅᓐᓅᐅ ᐅᒪᓂᔪᒪ ᐅᒪᑦᐢ ᑲᑎ ᐊᑦᓯᑦᐢ? ᒐᓂᐅᓐᓅᐅ ᐅᒪᓂᔪᒪ ᓯᑦᐯᐃᑦᐢ? ᐲᐢᑦᑕᐱᐃᓐᓂᓪᓕᓐᓄᑦ ᐅᒪᓂᔪᒪ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᐲᐢᑦᑕᐱᐃᓐᓂᓪᓕᓐᓄᑦ ᐅᒪᓂᔪᒪ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᐲᐢᑦᑕᐱᐃᓐᓂᓪᓕᓐᓄᑦ ᐅᒪᓂᔪᒪ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ?

20 ᐊᐅᓐᓇ ᑲᐃᑌᓚᑦᓴ ᒪᓂᔪᒪᓂᑦ ᐅᐅᑦ ᐊᓪᓚᓂᖅ, ᑲᐢᑦᐱᐃᓐᓂᓪᓕᓐᓄᑦ ᐅᓂᐲᖅ ᐅᒪᓂᔪᒪ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᐲᐢᑦᑕᐱᐃᓐᓂᓪᓕᓐᓄᑦ ᐅᒪᓂᔪᒪ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ? ᐲᐢᑦᑕᐱᐃᓐᓂᓪᓕᓐᓄᑦ ᐅᒪᓂᔪᒪ ᐅᐅ ᐃᑌᓵᐃᓐᓇᖅ?

21 ᒪᓐ ᓇᒪᑯᓐ ᐲᐢᓄᔪᐊᓐᓄ, ᒥᓇ ᓇᒪᑯᓐ ᐱᐢᐲᓐᓇᒪ ᐲᐢᑦᑎᓐᓂᖅ, ᐅᐢᐯᓐᓇᖅ; ᐱᖁᒪ ᐲᐢᐱᓐᓂᖅ ᐲᐢᑦᑎᓐᓂᖅ, ᐅᐢᐯᓐᓇᖅ

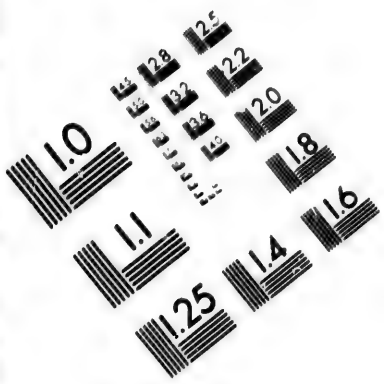

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

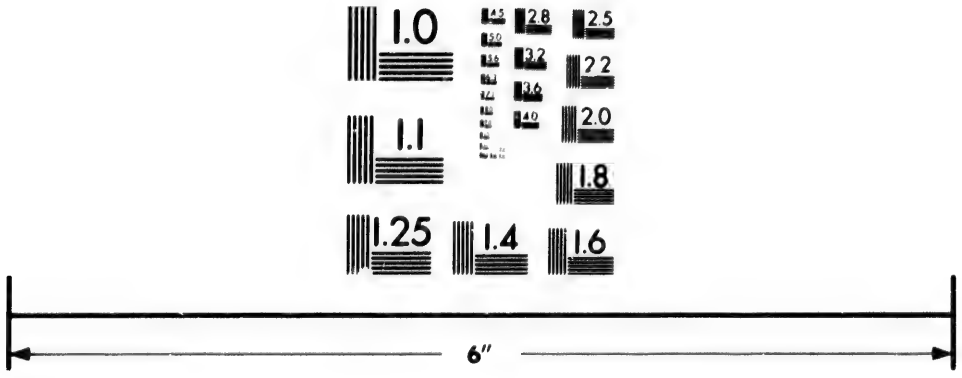

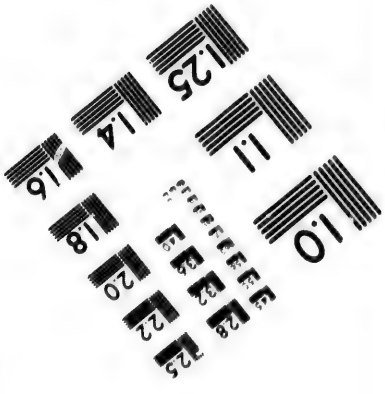

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

17 ᓯᓂᐊᐧᐣ ᐅᒪᐟᐢ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ, ᒥᓇ ᐊᐧᐣᓯᐟ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ, ᒥᓇ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐᓄᑦ ᐅᑐᐊᓐ. 18 ᐊᐧᐣᓯᐟ ᐅᒪᐟᐢ ᐊᐧᐣᓯᐟ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ, ᒥᓇ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐊᐧᐣᓯᐟ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ. 19 ᒥᓇ ᐅᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐅᒪᐟᐢ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ, ᒥᓇ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐅᒪᐟᐢ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ. 20 ᐅᑲᐟ ᒪᓇ, ᐅ ᐃᑎᐯᓴᐢᑎᑲᐢ ᐅᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐊᐧᐣᓯᐟ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ. 21 ¶ ᐊᓴᖅ ᒪᓇ ᐅᑯᓴᓴ ᐅᒪᐟ ᐱᐢᓯᑎᓴᐢᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐊᐧᐣᓯᐟ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ. 22 ᐅᑲᐟ ᐅᒪ ᐃᑎᐯᓴᐢᑎᑲᐢ ᐃᐱᐢᑎᓴᒪᓐ ᐊᐧᐣᓯᐟ ᑭᐢᑎᓴᒪᓐ. 23 ᐊᐅᐢᓇ ᐃᐱᐢᓴᑲᒪᐟ ᒥᓇ ᐃᐱᐢᑭᐢᑕᒪᐟ? ᒥᓇ ᐊᐅᐢᓇ ᐃᐱᐢᐃᑭᑕᐢᑭᐢᑎᓴᒪᓐ, ᒥᓇ ᐃᐱᐢᐃᑭᐢᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐃᑕᐢᐅᐢᓇᐢ? ᐅᐃᓇᑎᐟᒪ ᐃᓴ ᐃᑭᐢᐅᐢᓇᐢ. 24 ᐅᑕᑭᐢᑲᐃᓇᐢ ᐃᓴ ᐱᐢᐃᑭᐢ ᒪᒪᑎᐃᑕᐢ ᐃᑎᐯᓴᐢᑎᑲᐢ, ᐅᐱᐢᐃᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐃᑎᐯᓴᐢᑎᑲᐢ ᐅᑎᐢᑲᑎᐢᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐊᐧᐣᓯᐟ ᐅᑎᐢᑲᑎᐢᑭᐢᑎᓴᒪᓐ ᐃᐱᐢᐃᑭᐢᑎᓴᒪᓐ

ᒪᓂᓐᒪᒃᑲᓗᖅ ᓂᕆᑎᑕᓐ ᐊᕕᓐᓄᐅᕐᓴᖅ.

1 ᐅᓀᐟᐸ ᐅᖏᐹᓕᖅᓱᖅ ᐅᓯᑲᖏᓀᓂᓯ ᐹᑎ ᓂᐱᑉ ᐃᓕᑉ. ᐊᔪᖅ ᒪᓐ ᐅᑦᖏᖏᕐᖁᐃᓐᓂᓐ ᐅᐊᓂᔪ ᐅᒪᑦ ᐹᖏᐯᓇᒌᓯ, ᐅᑎᓂ ᐅᐹᖏᐃᑦᑦ, ᐅᑎᓂ ᐃᑌᓐ ᑲᑎᐯᓇᑎᓂᓂᑦ, ᑲᓇᑕᒃ ᐹᐸ, ᖁᑫᒪ ᑭᖑᓂᐱᓕᖅ, ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᖑᐱᒪᓂᓂᑦ.

2 ᐊᓂᓂᑦ ᒪᓐ ᐹᖏᐃᑉ ᖃᓐᑭᖁᓐᓴᐅᓐ ᐅᖏᖑᓴ, ᐅᐹᖏᐊᔭᒥᐅᑎᑦᑦᓂᐊᓘᑦ ᑲᑎᐯᓇᒌᓯᖁᓐᓴᖅ,

3 ᐅᑎᓂ ᐅᐹᖏᐃᑌᓐᓘ, ᐳᐹᓂᔪᑦ ᐊᓄᖏᑉ, ᐅ ᑲᓗᐯᓴᖏᓐᓴᖅ, ᐸᓂᐊᔭᒥᑎᓂ, ᑲᓇᑉ ᐱᒪᖏᐃᓐᓂᓐ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴ ᒡᐯᐃᓐᓂᓯ, ᒥᓇ ᐯᖏᑌᖏᐅᐃᓐᓂᓯ, ᒥᓇ ᐅᐹᖏᐅᑦᓀᓐᓴ, ᐊᓂᒪ ᑲᒥᐊᓂᓕ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴ. ᐅᖏᖑᓴ ᒪᓐ ᐹᖏᐊᐃᓐᓴᖑᐃᓗᒪ.

4 ¶ ᐊᔪᖅ ᒪᓐ ᐹᖏᐅᑎᑎᓂ ᐅᓄᑌᐃᓐᓂᓐᓂᓯ ᑲᑎᐯᓇᒌᓯᖁᓐᓴᖅ, ᐯᖏᐃᑎᓂᓯ,

5 ᓂᓐᓄ, ᐅᑎᓂ ᓂᓯᐃᓐ ᐃᓂᓯ ᐅᖏᖑᓴ, ᐅᑎᓂ ᐃᑌᓐ ᑲᑎᐯᓇᒌᓯᖁᓐᓴᖅ, ᐅᐹᓴᒪᓐᔨᒪ ᑌᐱᓂ ᑯᖏᐊᓐᓂᓐ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴᖅ, ᒥᓇ ᓂᐹᖏᐃᓐᓂᓐᓂᓐ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴᖅ ᐊᓯᖏᓐᓂᓐᓂᓐ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴᖅ; ᑭᓐᓯ, ᒥᓂᓯᑦᑦ ᓂᓴᓇᓄᓓᓐ ᒡᐯᐃᓐᓂᓯ ᐊᓐᓇᓐ ᐱᖏᐃᓐᓂᓐᓂᓐ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴᖅ.

6 ᑭᖑᐸᐱᑎᓂᓂᓐ ᐃᐱ ᐊᓂᖅ ᐅᒪ ᐅᑌᓀᐅᑦᑎᓂᓐᓂᓯ ᑎᑦᑎᓂᓯ ᐅᑎᑎᓂᓯ ᑭᑎᓂᓐᓂᓯ; ᒥᓇ ᓂᓴᑭᓐᓄᑦᑎᓂᓐᓂᓯ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴᖅ.

7 ᐅᐅᔨ ᒪᓐ ᐅᒪ ᓂᓂᑭᐹᓀᓴᑦᑎᓯᒪᓐᓴ ᑲᑎᐯᓇᒌᓯᖁᓐᓴᖅ, ᑲᑎᐯᓇᒌᓯᖁᓐᓴᖅ ᑲᑎᐯᓇᒌᓯᖁᓐᓴᖅ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴᖅ.

8 ᐊᓯᐸᓐᓂᑦ, ᑲᐃᓐ ᓂᑲᐯᓐᓴᓐ ᐯᓐᑎᓂᑲᑌᑭ ᑎᓯᓐᓂᓯ, ᑲᐃᓂᓀᓂᓯᓐᓴ ᐅᑎᓯᓐᐃᐱᒪᓐᓂᓯ ᐅᐊᓐᓂᓯ, ᑎᑦᓂᓐᓂᓯ ᑎᓯᓐᐃᑲᓐᓴ ᐊᓴᓂᓯ. ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴᖅ ᒪᓐ ᐅᖏᑲᐃᓐᐱᓂᓯ ᐹᑎᐊᓴᓂᑌᑭᓐᓂᓯ ᑎᑦᓂᓐᓂᓯ ᑎᓯᓐᐃᑲᓐᓴ ᐊᓴᓂᓯ; ᐅᐊᓐᓂᓯ ᐅᑦᓀᓕᒪᓐᓴᖅ ᒪᓐ ᐅᖏᑲᐃᓐᐱᓂᓯ ᐹᑎᐊᓴᓂᑌᑭᓐᓂᓯ ᑎᑦᓂᓐᓂᓯ ᑎᓯᓐᐃᑲᓐᓴ ᐊᓴᓂᓯ.

9 ¶ ᐅᒪᓀᓇᓐᐃᐊᐃᓐᓂᓐ ᐅᖏᖑᓴ ᔨᑦ ᑭᑎᑎᐅᑭᒪᓐ, ᐃᓐᐱᐃ ᐅᐹᐊᓐᓇᓐᓀᓀᓂᓯ, ᐅᓀᓀᓂᓯ ᓴᓴᐟ ᐅᐹᑎᐳᓐᓀᓂᓯ: ᐅᓀᓐᓂᓯ ᐅᐹᑎᐳᓐᓀᓂᓯ ᐊᓐᓂᓯ ᐅᐹᑎᐳᓐᓀᓂᓯ ᐅᐹᑎᐳᓐᓀᓂᓯ ᐅᐹᑎᐳᓐᓀ

4 ᑭᐢᐃᑌᐤ ᒪᓗ, ᓂᓱᑦ ᑲᐢᓀᐢᕕᐢᑭᐢᐨ ᑭᑭᐢ ? ᐅᓯᑦᓴ ᒪᓗ ᑭᐢᓇᐣᐊᐣᓯᒣᐤ, ᑲᐢᑭᐢᐨ ᓄᑭᓴᐤ ᑲᐊᑦᓴᓇ ᑭᐢᐊᓯᐢᕕᒪᐢᐨ ; ᓇᒪ ᓂᓱᑦ ᓂᕕᓯᐢᐨᐳ-ᓂᐢᐊᐃᐤᓂᐟ ᐊᓴᐤ ᐅᑲ ᑲᐢᐊᓯᐢᕕᐢᐊᑭᓴ.

5 ᐊᓴᓵ ᒪᓗ ᑭᐢᐃᑌᐤ ᐅᓯᑦᓴᐊᐣ, ᓇᐳᐢᑦ ᐅᑎᑌᐣᐃᐣ, ᑲᑎᐅᓴᐢᑭᐢ ᓂᐢᐊᐢᑦᐢᐨ ᒪᓗᐢᐨ ᐊᓴᐢᐨ ᐊᓂᐢᑭᐢᐨ ; ᓇᒪ ᓂᓱᑦ ᑲᑦ ᐃᐢᓂᐢᐊᐢᐨᐳᐣᐃᐣᓂᐟ ᐊᓴᐤ ᐅᑲ ᑲᐢᐊᓯᐢᕕᐢᐊᑭᓴ.

6 ᐊᓴᓵ ᒪᓗ ᑭᐢᐃᑌᐤ ᐅᓯᑦᓴᐊᐣ, ᓇᐳᐢᑦ ᐅᑎᑌᐣᐃᐣ, ᑲᑎᐅᓴᐢᑭᐢ ᓂᐢᐊᐢᑦᐢᐨ ᒪᓗᐢᐨ ᐊᓴᐢᐨ ᐊᓂᐢᑭᐢᐨ ; ᓇᒪ ᓂᓱᑦ ᑲᑦ ᐃᐢᓂᐢᐊᐢᐨᐳᐣᐃᐣᓂᐟ ᐊᓴᐤ ᐅᑲ ᑲᐢᐊᓯᐢᕕᐢᐊᑭᓴ.

7 ᑭᐢᐃᑌᐤ ᒪᓗ ᑭᐢᐃᑌᐤ ᐅᑲ ᑲᐢᐊᓯᐢᕕᐢᐊᑭᓴ.

8 ᐅᓯᑦᓴ ᒪᓗ ᑭᐢᐃᑌᐤ ᐊᓴᓵᐢᐨ, ᑲᐢᐊᓯᐢᕕᐢᐊᑭᓴ ᐅᑲ ᑲᐢᐊᓯᐢᕕᐢᐊᑭᓴ.

9 ¶ ᐅ ᓴᓵᐢ, ᑲᐢᐊᓯᐢᕕᐢᐊᑭᓴ ᐊᓴᓵᐢᐨ ᒪᓗᐢᐨ ᐊᓴᐢᐨ ᐊᓂᐢᑭ

ᑲᓪ ᓂᐳᒥᒃᑭᐸ ᒪᒃ, ᒥᓐ ᐱᖓᓗᓂᐅᐁᑦᐅ ᑲᓪ ᑎᑎᓂᒃᑦ ᒋᐱᓐᒍᓪᓚᑦ ᒪᖏᒋᓐᓄᑦ.

25 ᐊᐁᑦᓐ ᒪᒃ ᖃᐃᓯ ᓇᐱᐸᐃᓐᖏᐃᓪᑦ, ᐊᐳᖏ ᖃᑎᒌᓐᓂᐃᓐᓴᐃᓐᑦ? ᐃᑌᑦᐤ ᑲᓴᒃᑦᐃᓐᓄᑦ ᐅᐱᓴᓐᓄᑦ.

26 ᐃᓪᐱᒥᓓ ᐃᒋᐱᑦ, ᒋᑦᖏᒍᓐᓇᒋᒋᑦ ᒪᒃ ᐊᐁᑦᓐ ᐅᐅ ᑲᐲᐅᓯᒋᑦ, ᑲᐊᑦᓴᐃᓐᖏᒋᒋᑦ ᐅᓯ ᐅᓴᒪᖅᑎᓂᓪᓕᐲ; ᐅᐃᓯᓂᖏᓴᓪᑦ ᐃᓯ ᓇᐅᒪᐤ ᐅᓯ ᐲᖏᓪᓕᐊᐁᓐᓂᓪᑦ ᐅᒪᓐᓴᐃᓐᓯᓂᓐ ᑭᐊᒪ ᐁᖏᒪᓪᑦ ᑲᓪᐳᖏᐃᓐᐃᓐᓂᓪᓘ: ᓇᒪᒋᐃᑦ ᐅᐱᑦ ᐃᓪᓕᓯᓐᓂᓪᑦ.

27 ᒋᓂᖏᐲ ᑲᐃᑌᐃᓴᑦ, ᐅ ᖃᑲᑦ, ᒥᓐ ᑲᐊᓴᒥᑦᓴᑦ ᐅ ᐃᓪᓘᐃᐃᓰ, ᓂᑎᓯᖏᑭᐃᓐᑐ ᑲᒋᒪᒋᐃᓪᑦ ᑲᑎᐱᐅᓐ-ᓴᖏᑭᓯ, ᒥᓐ ᓴᓇᓯᐃᓐᓴᐃᓪᑦ ᑲᓪᐳᖏᐃᓐᐃᓐᓂᓪᑦ ᐅᓐᓴᐃᓐᓯᓂᓪᑦ ᐅᓐᓴᐃᓐᓯᓂᓪᑦ ᐅᓐᓴᐃᓐᓯ

20 ᑲᓪ ᐃᓱᐦᐢᑦᒪᒋᑦ, ᒥᓇ ᑲᓪ ᑭᕐᓂᓕᐦᑭᑦ, ᒥᓇ ᑲᓪ ᒪᑎᑐᓂᐦᑦᑭᑦ, ᒥᓇ ᑲᓪ ᒪᒍᐃᓪ ᓂᓯᑐᐦᑦᑭᑦᑲᑉ; ᑲᓪᑎᐦᐢ ᐅᑭᑦᑭᑦ ᐅᑭᐦᐢᑦᑭᑦ ᐅᑭᐦᐢᑦᑭᑦ ᐅᑭᐦᐢ

ᑲᐧᑎᒃᑭᐣ. ᐅᑲᐧᓂ ᐅᐅ ᑫᐃᓪᐊᑲᐧᑲᐧᐣ, ᐅᑲ ᒪᓱ ᑲᓪ ᐅᐧᐱᓇᑲᐧᐣ.

17 ¶ ᑲᓪ ᕿᐧᐢᑭᑲᓪᐃᐧᐊᐧᓵ ᐃᓴ, ᑲᓪ ᑭᐟᑭ ᓇᓂᐯᐃᐧᐊᐧᓵᐣ, ᑲᒪᒥᓪᐃᓪᐊᐧᐊᐧᓵ ᒪᓪᓂᓂᐧᐸᐧᓂ ᒪᓪᓂᓂᐧᑲᓂ, ᑲᐃᓪᐃᓵᐧᐣ ᑎᐟᑭᓂᐧᑲᓂ ᒪᓪᓂᓂᐧᑲᓂ, ᑭᐧᑲᓪᐧᐣ ᓂᒪᓂᐧᐃᒥᓇᓇᓵ.

18 ᓇᐧᐣᑕᒧᐣ, ᑭᐧᑲᓪᐧᐢ ᐅᑲ ᑲᐊᐧᐃᐧᓇᐃᐧᐣᑕᒣᐣ; ᒥᓇ ᐃᓪᐃᐣᐣ, ᑭᐧᑲᓪᐧᐢ ᐅᑲ ᑲᓪᐊᐧᐣᐊᐧᐣ, ᑭᐧᑎᓪᐊᐧᐣ.

19 ᐊᐅᐧᓇ ᐅᑲ ᑲᓪᐊᐧᐣᐟ, ᐱᐞ ᓂᐧᐅᐣᐢᑫᐧᖷᑲᐧᐣ ᐧᐟ ᐊᐅᐣ ᖷᖷᑫᐱᐣᑌᐟ, ᐸᐱᐢᓪᒣ ᓂᒥᓪᐧᑭᐅᐧᓂ ᑲᑭᓇᐧᐣᐟ? ᐊᐅᐧᓇ ᐅᑲ ᑲᓪᐊᐧᐣᐟ ᐸᐱᐢᓪᒣ ᐊᐅᐧᓇ ᑲᐯᐣᑲᑭᐧᐣᐟ, ᒥᓇ ᐅᑲ ᑲᓪᐊᐧᐣᐟ ᐸᐱᐢᓪᒣ ᑲᑭᓇᐧᐣᐯᐧᐣᐟ ᐅᐧᐟᐅᐣᐢᑫᐧᖷᑲᐧᐣ?

20 ᐅᐣᓪᐧᓵᐣᑕᒪᐣ ᒥᐣᑫᐟ ᖷᑲᐣ ᑲᒪᐃᐧᑲ ᑭᓵᑲᐅᐯᐅᐧᓂᐧᐣᐟ; ᐅᐣᐸᐢᑭᐣᐣᑌᓵᒥᐧ ᑲᐣᐣᐃᐧᐊᐧᑲᑲᐣ, ᒪᓱ ᒪᐃᐧᐊᐧᐣ ᐅᐧᐱᓇᑲᐧᐣ.

21 ᑲᑎᐯᐧᐣᐢᑫᐟ ᓵᓪᐣ ᓇᐣᐃᐧᐅᐧᑭᐧ ᑲᐧᐯᐧᐣᐟ ᐅᑎᓪᓂᑭᐃᐧᐊᐧᐣ ᐅᐣᐢ; ᑲᑕ ᒪᒪᐣᓪᓂᐢᑫᐣᐣᓪᓂ ᐃᑕᓪᐅᐧᐃᐧᐊᐧᐣ, ᒥᓇ ᑲᑕ ᑭᐧᑌᐯᐣᓪᓂᐢᑫᐣᐣᓪᓂ.

22 ᒪᓱ ᐅᑯ ᐊᐯᐧᐯᓂᐧᐊᐧᐣ ᑲᒪᐧᑲᐣᐢᑭᐣᐣᐃᐣᐢ ᒥᓇ ᑲᒪᓂᐧᐊᐧᓪᓂᐣᐢ; ᑲᐧᑭᑲᐧᐣ ᓇᑲᐧᐃᐧᐊᐧᐣᐟ ᓂᐧᑎᐣ, ᒥᓇ ᑲᓪᓂᐧᐊᐧᐣᐟ ᖷᐸᐣᐅᐃᐧᐊᐧᑲᑯᐣ; ᐃᐧᑲᐧᐣᐢᑭ ᑲᓂᐃᐧᐊᐧᐣᐟ, ᐊᒪ ᒪᓱ ᐊᐃᐧᐊᐧᐣᐟ ᐃᑌᐧᐣ ᑕᐞᐊᑭᐣ.

23 ᐊᐅᐧᓇ ᑭᐧᑲᓪᐧᐣ ᑲᐃᐣᐢᑕᓵᐧᐟ ᑫᓪᐣᑕᐧᐣ ᐅᒪ? ᐊᐅᐧᓇ ᑫᐱᐞᑭᐣᐣ ᒥᓇ ᑫᐯᐣᐣ ᓵᑎᒪ ᓇᐊᐧᐣᐟ ᐧᑫᐧᐣ?

24 ᐊᐅᐧᓇ ᑲᖷᐣᑮᐞ ᖷᑲᐣ ᒪᓂᐊᐧᓵᑎᑎᒥᐣᐟ ᒥᓇ ᐃᐣᐟᐅᐃᐣᐢ ᐅᒪᖷᐣᑌᐧᐣᑲᐧᐣ? ᓇᒪᑭ ᑲᒪᐃᐧᐊᐧᐣ ᐅᐃᐧᐣᐱᒪᐣᐣᑕᓵᐧᐣᐟ? ᑭᐧᒪᒪ ᓇᒪᐃᐧᐊᐧᐣ ᐅᐃᐧᐣᐣᐱᒪᐣᐣᑕᓵᐧᐣᐟ, ᐊᐧᐃᐧᐣ ᑲᖷᐣᑮᐞ ᓇᐣᐃᐧᐊᐧᐣᐟ

19 ᐋᔨᐢᒋᑕᒧᑦ, ᓂᓱᔪᑐ ᐅᓐᑭᐤ ᖃᓱᐧ; ᐁᓱᐧ ᓀᒧᒉᒪᒪᓱᐢ; ᓇᒪᒃ ᑲᓱᑭᐢᓂᐢᐅᓇᐋᔨᓄᐤ? ᓂᓱᒉᓐ-ᓱᓇᐢᓱ ᐃᓴ ᐱᓱᔨᒋᑕᓱᐢ, ᒥᓇ ᔨᐱᓴ ᒉᓱᔨᓐ-ᓱᒥᐢ.

20 ᐱᔨᓀᐤ ᑭᐢᓂᓱᓂᐢ ᓂᓱᐅᑭᒪᐁᔨᐢᒧᐢ, ᔪᐁᔨ-ᓱᓇᐱᔨᐢ ᒥᓇ ᐅᐢᐅᒋᑕᓱᔨᐢ; ᑭᓀᒪ ᓂᒋᑭᐢ ᓂᐱᓴ ᐱᓱᔨᐢᒋᑕᒧᓱᐢ, ᒥᓇ ᔨᐱᓴ ᒉᓱᔨᓐᒋᑕᒧᐢ, ᑭᐢ ᒥᓇ-ᐊᓱᔨᒧᐢ, ᓂᓇᐊᔨᓴᓇᓇᐢ.

21 ᐅᔪ ᐊᐅᔨᓂᓂᐊᔨᐢ ᓂᑲᐢᐅᔨᓂᒪᔨᔨ; ᓱᑦ ᓇᔪᐢᒋᐊᔨᔨ ᓂᓪᒪᒥᐢᑎᑦᑐᐊᔨᐢ.

22 ¶ ᒪᓱ ᓇᒪᐃᔨᓴ ᑭᑲᐢᒪᐃᔨᒧᑎᐊᔨᐢ, ᐅ ᖃᓱᐧ; ᒪᓱ ᑭᑲᐢᐊᔨᖃᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢ, ᐅ ᐃᐢᕀᐅᐃᐢᔪ.

23 ᓇᒪᐃᔨᓴ ᑭᑲᐢᐯᒪᐃᔨᐢ ᓱᐊᐱᔨᔨᔨᐢ ᑭᑦᐊᔨᐢᓱᓇᐢ ᑭᑎᓀᐢᐅᔨᐢᑐᓱᓇ ᐅᐢᑭ. ᓇᒪᐃᔨᓴ ᑭᑲᐢᐊᔨᖃᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭ, ᐊᔨᐢ ᓇᒪᐃᔨᓴ ᑭᑲᐢᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭ.

24 ᓇᒪᐃᔨᓴ ᔨᓂᓱᐧ ᑭᓂᐢᐅᐢᑭ ᐁᒋᐯᔨᐢᒋᒪᐃᔨᐢ ᓱᔨᐊᔨᐢ, ᓇᒪᐃᔨ ᓴ ᒥᓇ ᑭᑲᐢᑲᐢᓂᐢ ᐅᐃᔨᓱᓇᔨᐧ ᑭᐱᓴᑭᐃᔨᓂᓱᓇᓱᓇᐢ ᐅᐢᑭ; ᒪᓱ ᑭᑲᐢᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ ᑭᒪᒥᐢᑎᑦᑐᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭ, ᐊᔨᐢ ᓇᒪᐃᔨᓴ ᑭᑲᐢᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭ.

25 ᓱᔨᓴ ᐃᔨᓴ ᓱᔨᓴ ᑲᓱᔨᐯᔨᐢᒋᐊᒪᐢ ᑭᒪᐃᔨᐢᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ ᓇᒪᐃᔨᓴ ᒪᓱ ᓂᓱᑭᐢᑭᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ ᑭᒪᒥᐢᑎᑦᑐᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ.

26 ᑭᐢᑭᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ; ᒪᒧᐃᐢ ᐊᔨᒥᐢᒋ; ᐃᐢᓂᒋ, ᑲᓱ ᐋᔨᐯᐢᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ.

27 ᓂᒋᐢᐢ ᔪᐢᒋᐃᐢ ᑭᐢᒪᒥᐢᑐᐢ, ᒥᓇ ᑭᑭᐢᑭᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐊᒪᒧᐃᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᓂᑭᐢᒋᐊᔨᐢᒋᑕᒧᐢᐃᐢᐅᐢ.

28 ᐁᐅᔪ ᒪᓱ ᐅᐢᑭ ᓂᑭᐢᐃᐢᓴᔨᐊᔨᐢ ᑭᐢᑭᐢᐅᑭᒪᔨᐢᒋᐢ ᑲᓱᑦᑕᒥᔪᐢ, ᐅᔪᔨ ᓂᑭᐢᐊᑭᐢᓂᐢᐅᐢ ᑲᓱᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ, ᒥᓇ ᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭ, ᒥᓇ ᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭ, ᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭ.

ᒪᓂᓇᒪᓱᐢ ᓂᒥᒋᓐᓄᐤ ᓂᐅᑦᖏᑦ.

1 ᐅᔨᐅᐢᓴ ᒪᓱ ᐊᓂᐢᐢ ᓇᐧᐢᑎᑦ, ᐅ ᑲᓱᐧ ᓂᒋᐧᐢᑲᓱᐢᓱᐢ; ᒥᓇ ᐃᐢᕀᐅᐃᐢᔪ, ᑲᑭᐢᓇᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ.

2 ᐅᒥᓀ ᐃᐢᐅᐢ ᑲᓂᐢᐅᔨᐢᒋᑕᒧᐢ ᑲᑭᐢᐅᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᒥᓇ ᒥᐢᒋᔨᐢᔪᐢ ᑲᑭᐢᐅᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ; ᐊᐢᐅᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ; ᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ; ᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭᐢᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ.

3 ᑭᐢᒪᒥᐢᑎᑦᑐᐊᔨᐢᒋᐢᐃᐢᐅᐢ ᐅᐢᑭᐢ

ᐊᐃᓕᓴ, ᐁᑎᐱᓪᓗᓐ ᐊᓂᔪᓐᓇᖅᑐᓂ ᐃᓐᓇᐃᓐ :

17 ᐸᑎᑭ ᒪᒃ ᐅᑕᑫᓂᓄ ᒪᓂᔪᒃᑕᑦ, ᐁᑎᒪᓕᓂ-ᓴᑉᑲᒥ ᑕᑎ; ᐸᑕᐱᐅᑦ ᒥᓇ ᑕᑲᑭᑎᓄᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᐊᔪᒥᑎᐁᐅᑦ, ᐁᑎᐱᑎᓕᓴᓐ ᐅᑦᐸᑕᐱᐅᑦ, ᐁᑎᐱᑎᓕᓴᓐ, ᐁᑎᐱᑎᓕᓴᓐ ᐁᑦᐱᐅᑦ

רעהו ברעהו, ואת המרכבה ואת הסוסים
השרפו באש:

13 ויקם דויד ויבא הוא ואנשיו, ויעבר את
הירדן ויבא עד האור הבקר; עד הנעדר
לא נעדר איש מהם, ואת שתי נשיו
השבה דויד:

14 ויבא דויד אל מאות האנשים, ויבאו
עד הנחל בשור, ויעמדו הנותרים שם:
15 ויצא המלך ומאות האנשים אשר
אתו, ויבאו עד הנחל בשור, ויתיצבו
לקראת דויד ולקראת העם אשר אתו;
ויגש דויד אל העם וישאל להם לשלום:

16 ואת כל הרע אשר עשו עמלק
לישראל, אשר הכה אתם דויד; ואת כל
השלל הגדול אשר לקחו מארץ פלשתים
ומארץ יהודה:

17 ויכם דויד מנשף ועד ערב למחרתם
ולא נמלט מהם איש כי אם ארבע מאות
נערים אשר רכבו על גמלים וינסו:

18 וישב דויד את כל אשר לקחו עמלק
ואת שתי נשיו השיב דויד: ולא חסר
להם דבר מקטן ועד גדול ועד בנים
ועד שלל ועד כל אשר לקחו להם;
השיב דויד את הכל:

19 ואת כל צאן ובקר נהגו לפני
המקנה ההם ויאמרו זה שלל דויד:

20 ויבא דויד אל מאתים האנשים
אשר עיפו מלכת אחרי דויד ויושיבם
בנחל בשור ויצאו לקראת העם ויגש
דויד אל העם וישאל להם לשלום:
21 ויען כל איש רע ובליעל מן האנשים
אשר הלכו עם דויד ויאמרו על כי לא
הלכו אתנו לא נתן להם מן השלל
אשר הצלנו כי אם איש את אשתו
ואת בניו ויובילו וילכו:

22 ויען דויד ויאמר לא תעשון כן
אחי בדבר אשר נתן יהוה לנו ויצל
אתנו את הגדוד הבא עלינו בידנו:
23 ושמעו לכם לדבר הזה מי יקשיב
לכם כי כחלק היורד אל המלחמה
וכחלק הישב על הכלים יחדו יחלקו:

24 ויהי מיום ההוא ומעלה וישמהו
לחק ולמשפט לישראל עד היום הזה:

25 ויהי כנוח דויד כי הכה את פלשתי
ויכבשם ויבא צקלג ויחלק משלל לזקני
יהודה לרעיו לאמר הנה לכם ברכה
משלל אויבי יהוה:

26 וישלח לשלשי מצות בית יהודה
לרעיו לאמר הנה לכם ברכה מן שלל
אויבי יהוה:

27 לאשר בבית אל ולאשר בדרומות
רמת נגב ולאשר ביתר:

28 ולאשר בערוער ולאשר בשפמות
ולאשר באשתמוע:

29 ולאשר בכרמל ולאשר בזיפות
ולאשר ביטל:

30 ולאשר בחרמה ולאשר בכור עשן
ולאשר בעתך:

31 ולאשר בחברון ולכל המקמות
אשר התהלך שם דויד הוא ואנשיו:

מות שאול ובניו.

1 ופלשתים נלחמו בישראל וינס איש
ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים
בהר הגלבע:

2 וידבקו הפלשתים בשאול ובבניו
ויכו פלשתים את יהונתן ואת אבינדב
ואת מלכישוע בני שאול:

3 ותכבד המלחמה אל שאול והמצאהו
המורים באנשי הקשת ויחל מהמורים:

4 ויאמר שאול אל נשא כליו שלף
חרבך ודקרני בה פן יבאו הערלים
האלה ודקרוני והתעללו בי ויאבה נשא
כליו כי יראה מאד ויקח שאול את
החרב ויפל עליה:

5 וירא נשא כלי כי מת שאול ויפל גם
הוא על חרבו וימת עמו:

6 וימת שאול ושלשת בניו ונשא כליו
גם כל אנשיו ביום ההוא יחדו:

7 וירא אנשי ישראל אשר בעבר
השדה ואשר בעבר הירדן כי נסו אנשי
ישראל וכי מתו שאול ובניו ויעזבו
הערים וינסו ויבאו פלשתים וישבו בהן:

8 ויהי ממחרת ויבאו פלשתים לפשט
את החללים וימצאו את שאול ואת
שלשת בניו נפלים בהר הגלבע:

9 ויפשטו את ראשו ואת כליו וישלחו
בארץ פלשתים סביב לבשר בית
עצביהם ובעם:

10 וישימו את כליו בבית עשתרות
ואת גויתו תקעו בחומת בית שן:

11 וישמעו יושבי יבש גלעד את אשר
עשו פלשתים לשאול:

ᓱᓂᑉ; ᐅᐯ, ᓂᑲᐢᑎᓴᐧᐃᓐ, ᒥᓇ ᒪᓂ ᓂᐦᐃᐧᓂᑎᐢᓂᐧᐃᐣ; ᓂᑲᐢᑎᓴᐧᐃᓐᐧᑌᐧᐃᓐ, ᓂᑲᑎᑌᐧᐃᓐ ᐃᓂᓐᓂᐧᐃᐣ.

12 ¶ ᓂᐧᐢᑎᓐᐧᐃᓐ ᐅᓂᐣ, ᐲᓂᓂᐧᐃᓐ ᑲᓇᐢᑎᓐᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ, ᑲᓂᓂᐧᐃᓐᐧᑌᐧᐃᓐ ᑲᓂᓂᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ ᐃᓂᓐᓂᐧᐃᐣ:

13 ᐲᓂᓂᐧᐃᓐ ᓂᐧᐃᐣ ᑲᓂᓂᐧᐃᓐ ᐃᓂᓐᓂᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ; ᓇᒪᐃᓂᓐ ᑲᓀ ᓇᐃᓇᓇᑲᓐ, ᒥᓇ ᓂᐲᐃᒪᐢᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ ᓇᒪᐃᓂᓐ ᑲᓀ ᑕᐢᐱᑌᐢᐧᐃᓐ ᐊᑲᓂᓇ ᐢᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ ᑲᓂᓂᐧᐃᓐ ᐃᓂᓐᓂᐧᐃᐣ ᐅᓂᐣ ᓇᒪᐃᓂᓐ ᐢᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ.

ᒪᓂᓇᒪᓐ ᓂᐲᕈᓐᓇᑌᓂᓀᐦᐃᑦ.

1 ᓂᐲᓴᐧᐢᑎᐧᐃᓐ, ᓀᐧᐢᐧᐃᓂᐣ ᒪᓀ ᒪᐲᓀ ᐢᐧᓀᓂᐣ, ᐢᐧᐃᓐᐲᐢᑎᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ ᒪᐢᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ ᐢᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ; ᓇᒪᐃᓂᓐ ᓱᐲᐦᓇᓐᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ, ᐢᐧᐃᓐᐧᐃᓐᐧᑌᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ ᑲᓂᓂᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ; ᐢᐧᐃᓐᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ ᑲᓂᓂᐧᐃᓐᐧᐃᓂᐣ

8 ᐯᐯ, ᓇᒪᔪᓗᒃ ᑭᑮᐧᐯᐧᑌᐧ; ᐯᐯ, ᓇᒪᔪᓗᒃ ᑭᑮᐧᑭᓂᓇᐧᑌᐧ; ᐯᐯ, ᐅᑯᐟᐸ ᐅᐧᑎ ᑮᐧᐸᐊᓂᒃ ᐯᑲ ᑲᔪᐢᑭᐧᑌᓂᑲᑌᐧ; ᑎᑫᒪ ᓂᑮᐧᑮᓂᓇᐧᑌᐧ ᓴᐢᐱᐢ ᑲᓪ ᑲᑲᓵᔪᐧᑭᐧᑎᓂᔪ, ᐅᑯᔪ ᐅᐊᓵᓂᔪᒧᒧᔪ ᐯᑭᐧᐃᑎᑲᐃᓵᔪ ᒥᐢᐸᔪ ᑕᐢᔪᒃᐧ ᐅᐧᑎ.

9 ¶ ᓂᐃᓵᐧᔪᐃᓵ ᐅᐧᑎ ᓂᑲᔪᓂᑲᐅᓵᔪ, ᒥᓇ ᓂᒪᒥᐧᑎᒥᓂᐃᓵ ᑭᑲᐅᐧᑎ ᔪᓂᐧᐃᑎ, ᐯᑲ ᑲᓪ ᑮᐢᑲᓪᓴᓵ.

10 ᔨᓵᐧᓪ, ᑭᑮᐧᑎᑕᐢᑕᑭᓂᔪ, ᒪᑲ ᓇᒪᐃᓵᔪ ᔪᓂᔪᐧᐅ ᐅᐧᑎ; ᑭᑮᐧᐸᐊᓵᐧᔪᓂᔪ ᓂᐃᓵᐧᔪᐃᓵᔪ ᑲᑲᓵᔪᐧᑭᐧᑎᑲᑲᓂᔪ ᑲᑲᓵᑕᔪᐃᓵᓂᐧᔪ.

11 ᑲᔪ ᐅᐧᑎ, ᐯᐢᐱᐧᑌᓵᒪᔪ ᓂᑲᐅᐧᑎᔪᑌᐧ; ᑎᑫᒪ ᔨᓂᔪ ᑫᐃᔪ ᐃᓵᓂᐧᑮᓂᐃᓵ ᓂᐃᓵᐧᔪᐃᓵᔪ? ᓇᒪᐃᓵᔪ ᒥᓇ ᔪᓂᐧᐃᑎᑲᑲᓂᔪ ᑲᑲᓵᑕᔪᐃᓵᓂᐧᔪ.

12 ¶ ᓇᐧᑎᐃᓵᔪ, ᐅ ᑫᑲ ᒥᓇ ᐃᐢᐅᐃᐢᑮ, ᑲᐸᐧᓇᐧᑎᔪᐃᓵᔪ; ᑲᔪ ᓂᔨᐃᓵᔪ; ᑲᔪ ᓂᐧᑎᔨ, ᑲᔪ ᒥᓇ ᐃᐢᑲᓵᒪᔪᓗ.

13 ᓂᒥᐧᒥᓪ ᒥᓇ ᓂᐸᐧᐅᐧᑎ ᐅᓇᓴᒥᐸᐧᑎᓂᔨ ᐊᐢᑭ, ᒥᓇ ᓂᒥᐧᒥᓪ ᓂᐸᐧᑎᓂᐸᐧᒣᐧ ᐸᔪᓴᐧ; ᐃᐢᐱᐧ ᓴᔪᔨᒪᓂ, ᒪᒧᐃᓵ ᐸᔨᔪᒪᓴᓇ.

14 ᑲᐧᐸᔪᓵ ᑲᔪᔨᐧᓪ, ᒪᐊᐧᔪᐧᑎᐃᔪᔪ, ᐯᐧᔨᒧᐧ ᒪᓇ; ᐊᐯᐧᓇ ᑲᐃᑎᔨᒥᔪ ᑲᐧᐸᐧᒥᐧᑎᐃᔪᔪ ᑲᒪ? ᑲᑎᐯᐧᓴᐧᑎᑫᐧ ᑲᐢᔨᐧᑎᐯᓵ; ᑲᑕ ᔪᔨᑕ ᑲᐃᔪ ᒥᐯᐧᓴᐧᑎᑭᐧ ᔨᐢᐱᐢᑲᓵᓪ, ᒥᓇ ᐅᐧᐱᔪᔪ ᑲᑕ ᔨᑲᒥᐧᐢᑲᓴᐊᐧᐊᐧ ᑲᐢᔪᐃᓵᓇ.

15 ᑲᔪ ᑫᐧᑮᐊᐧᔪ, ᓂᑲᐧᑎᐊᒥᐧ; ᐯᐯ, ᓂᑲᐧᑎᓇᔪᒪᐧᓪ; ᓂᑲᐧᑎᐯᐧᐱᐢᑮᐊᐧᓪᓂᑲᓵᓇᐧᑎᓵᓪ ᐅᒣᐧᐢᑲᓇᓪ.

16 ¶ ᑮᔨᐊᐧᔪ ᐯᓇᔪᔪ, ᐯᐧᑎᒧᐧ ᑲᒪ; ᓇᒪᐃᓵᔪ ᓂᑲᐧᑎᑲᒧᒪ ᐊᔪᒥᐧᔪ ᒪᐊᐧᑎᐧ ᐅᐧᑲᐧ ᑲᐧᑎᐃᔪ ᑲᐧᐸᐧᔪᐃᓵᔪ ᑲᐧᐸᐧᔪᐃᓵᔪ ᐅᐧᑎ; ᐊᓂ

11 ᓂᐊᒉᓴᓇᖏᓐᓄᐊᑦ ᒪᓇ ᑲᑎᕐᓄᓇᑦ ᓂᐊᓕᒪ, ᒥᓇ ᓂᑎᒋᒉᓴᓇᖏᓐᓄᐊᑦ ᐊᑐᐅᓂᖏᓐᓄᐊᑦ ᐅᓂᒃᑳᓕᖅᑐᓂᖅ; ᐅᓇᓗ ᐊᑐᐅᓂᖏᓐᓄᐊᑦ ᐅᓂᒃᑳᓕᖅᑐᓂᖅ ᐅᓂᒃᑳᓕᖅᑐᓂᖅ ᐅᓂᒃᑳᓕᖅᑐᓂᖅ

10 ¶ ᐊᑐᓇ ᑭᖅᔪᓐ ᑲᐃᓐᓂᔪᑦ ᑲᖅᑯᓐᓂᓕᒃ ᑲᑎᕕᖅᖢᑭᓕᒃ ᑲᓇᓐᐃᑦᑕᒪᓐ ᐅᑎᐅᓐᐃᓂᓂᐅᓐ ᐅᑕᐃᓐᑫᖅᑐᓂᓐ, ᑲᐱᒪᑌᑐ ᐊᑐᓂᑦᖢᓕ, ᐅᑎ ᐳᑦᑎᓐᓂᓐᓄᑦ ᑲᑎᕕᖅᖢᑭᓕᒃ, ᓂᐅᒪᓐᓂᖅᑐᑦ ᐅᐃᓐᓄᔪᐃᓐᓂᓂᐅᓐ ᑲᑎᕕᖅᖢᑭᓕᒃ, ᒥᓇ ᑲᑦ ᓴᐳᔪᖅᒣᐅ ᐅᐅᓪᓗᒥ.

11 ᑭᓐᓇ, ᑲᖢᑭᖅᐅ ᑭᖅᔪᓐ ᑲᓇᑎᐅᓐᓂᔪᑦ, ᒥᓇ ᓴᐢᑭᑌᐊᓐ ᑲᓇᓐᑲᖅᑯᓂᔪᑦ; ᐱᒧᖓᑌᑦ ᐁᖏᓂᔪᑦ ᑭᖅᑲᖅᑯᓂᔪᑦ, ᒥᓇ ᓴᐢᑭᑌᐊᓐᓂᓂᐅᓐ, ᒥᓇ ᑲᑎᕕᖅᖢᑭᓕᒃ ᑲᑎᕕᖅᖢᑭᓕᒃ ᐅᑕᐃᓐᑫᖅᑐᓂᓐ

22 ᐃᓕᓯ ᓱᐢᐤᐣ ᑭᑎᓇᓴᐦᑎᐟᐣ ᐃᓕᓴᐦᑎᐟᐣ, ᐊᓇ ᑭᑭᔭᒪᓂᔨ ᑲᐢᐯᔦᑦᑦ ᐅᑦᓇᓴᐲᒪ, ᐦᐢᑦᐢ, ᓂᑭᐢᓂᑎᐅᐣ ᑭᑭᐢᐣ ᐅᐢᑭ, ᓴᑭᓯᐩ ᒥᓂᐢᐦᐃᐤ, ᓂᑭᓴᔦᑎᐩ ᒥᓂᐢᐦᐃᓂᐣ ᐅᑎ; ᓇᒪᐩᐦᑫ ᐊᓇ ᐃᐩ ᑭᑭᒥᓂᐦᐃᐤ.

23 ᒪᐃ ᓂᐃᑦᑦᔦᐤ ᐅᑎᐢᑦᔦᐤ ᑲᐲᐦᔦᑭᑭᓱᐢ; ᑲᐲᐢᐅᑦᑦ ᑭᑎᐢᐦᐃᐤ; ᐃᑭᑭᐢᑦᒪᔦᑦᐤ ᒪᐃ ᑭᐢᐅᓇᐢᐦᐃᐤ; ᑭᑭᐢᐅᑦᑦᒪᔦᑦᐤ ᒪᐃ ᑭᐢᐅᓇᐢᐦᐃᐤ; ᐊᓇ ᐅᑭᔭᒪᓂᒪ ᐃᐢᐦᐅᐃᐢᐦᐃᐤ.

ᒪᑎᓇᒪᔭᐤ ᓂᐲᓇ ᓂᑎᒋᓇᓂᐤ ᓂᐢᓂᔭᐤ.

1 ᓀᐢᓂᐦᐃ, ᓀᐢᓂᐦᐃ; ᐅᓱᐦᐃ ᑭᒪᐦᑲᓱᐢᓱᓱᐤ, ᐅ ᔭᔭᐤ; ᐅᓱᐦᐃ ᓴᑎᓱᓱᑭᑭ ᑭᐢᓂᐦᐃᐤ, ᐅ ᓀᐲᔭᔭᐢᑎᐢ, ᑲᐃᑭ ᐅᐢᐅᓇᐢ; ᑲᐢᒪ ᓇᒪᐢᓱᐦᐃ ᑭᓇ ᑭᐲᓱᐢᐦᐃᐤ ᐣᐦ ᑲᐢᓂᐢᐦᐃᓱᓱᐢᐣ ᑭᓇ ᐅᐢᓂᐢᑎᐢ.

2 ᐢᐃᓱᐢᓇᐢᓱᓱ ᒪᑎᐦᓇᓱᐦᐃᐣ ᐅᐢᑭ; ᐢᐱᑯ, ᓱᓱ ᒪᐃ, ᐅ ᓀᐲᔭᔭᐢᑎᐢ; ᐊᐢᐯᐅᓱ ᑲᐢᐯᐩᓱᓱᐢ ᑭᔭᐦᔭᐣ, ᐅ ᑲᐊᐊᐦᐦᑎᓱᐦᐃᐤ ᐅᐢᓂᔭᔭ ᔭᔭᐤ.

3 ᑎᐢᒪ ᐅᑎᓱ ᐃᑌᐦᐤ ᑲᑎᐢᓇᐢᐦᐃᐣ, ᐱᐃᔦᐢ ᑭᑭᐲᐊᐢᐦᐃᐢᐦᑎᐢᓇᐢᐦᐃᐢᐦᐤ; ᑲᐃᑭᑭᐢᓇᐢᐦᐃᐢᐦᑎᐢᓇᐢᐦᐃᐢᐦᐤ ᒪᐃ ᓇᒪᐢᓱᐦᐃ ᔭᔭᐦᐅ ᐅᑭᐲᐤ; ᐊᐢᐯᐅᓱ ᑲᐢᐯᐩᓱᓱᐢ ᑭᓇ ᐅᐢᓂᐢᑎᐢ.

4 ᑎᒪᒪ ᐅᑎᓱ ᐃᑌᐦᐤ ᑲᑎᐢᓇᐢᐦᐃᐣ, ᐅᔭᒪᐦᐤ, ᐢᐢᐯᔦᑦᑦ ᑲᐢᐯᔦᑦᑦ ᐅᑎᓱ ᐃᑌᐦᐤ ᐅᐲᐦᐃᐢᐦᐃᐣ; ᐅᐲᐦᐃᐢᐦᐃᐢᐦᐤ ᐃᑎᐢᒪᐢ ᐢᐢᐯᔦᑦᑦ

ᑎᓇᓯᐊᓂᐯᐅᓚᓂᓂᕽ ᐅᓐᑭ ; ᐊᑎᓇ ᒪᒃ ᓀᐹᓚᓐᑎᑦᕽ ᑎᑦᒃᓂᐣᐊᒪᑎᓯᓚᓂᓂᐢ? ᑭᖓᒪ ᐹᓐᐹᖏᒃᑑᓚᓂᐢ ᑎᑦᓂᐢᕽ ᑎᓐᑭ ᑕᐱᒪᑎᓴ ; ᑭᖓᒪ ᑕᐊᓂᐣᑕᓚᐱᓂᓯᓚᓂᐢ ᑎᓐᑭ ᓂᒥᓂᐢᓯᓚᓂᐢ ᐹᓐᑎᓐᑭ ᑕᒪᒪᑦᓐᐢ.

9 ᐹᓐᐊᓯᑭ ᑕᓯᓐᒪᐢ ᒪᒃ ᑕᓂᖏᓐᐊᒃᓕ ᑕᒪᒪᑎᓴᓴ, ᒥᓚ ᐊᓯᑭ ᑖᐅᓐᓴᓴ ᑖᓂᐳᐃᓂᓂᕽ ; ᑭᖓᒪ ᓚᒪᐃᓂᖅ ᐹᓐᐊᓂᓚᐃᓐᓂᕽ, ᐊᐳᐢ ᓚᒪ ᓂᖏᐢ ᖏᖏᓂᓯᐃᓂᓕᐢ ᐹᓐᒥᓐᖏᒪᐢ, ᑖᓂᐢᕽ ᐅᑐᓂᐢ.

10 ¶ ᐅᓴᐅᓂᕽ ᒪᒃ ᖏᑎᐅᓐᓯᑭᓕ, ᐹᓐᒥᐅᓂᓴᑦᑦ ᑭᑦ ᒥᖏᓂᖅᖏᒃᓕ ; ᐹᓐᐊᓯᓐᑦ ᑯᐢᑐᐅᓐᓴᐃᓂᓂᕽ ᑎᓐᑭ, ᖏᑦ ᑰᓂᒥᐣ ᑕᓯᐊᓂᓯᒪᓕᐢ, ᖏᑦ ᒥᓴᓂᓐᓯᑭᓕᐢ ᒪᒃ ᖏᑎᐅᓐᓯᑭᓕ, ᑕᒥᐅᓂᓴᓯᑭᓕᐢ ᖏᑦ ᒥᖏᓂᓂᐢᓯᓚᓂᐢ ᑎᓐᑭ ᑕᓯᐊᓂᓯᒪᓕᐢ ᒪᒃ ᖏᑎᐅᓐᓯᑭᓕ, ᑕᒥᐅᓂᓴᓯᑭ

ⵔⵔⵓⵇ> ⵢⵓ ⵊⵊⵉⵏ> ⵇⵍⵄⴰⵏ ⵔⵔⵓⵏⵔ ⴷⵣⵣ ⵜⴰ> ⵔⵔⵓⵏⵔ ⵜⵜⵉⵏⵏⴰⵏⴰⵔ.

2 ⵛⵎⵣⵣ ⵓⵍⵔⵎⵏ ⵔⵔⵓⵏⵔ ⵜⵔⵄⵍ ⵔⵎ ⵓⵛⵉⵏⵔⵜⵔⵔⵓⵏⵔ ⵜⵔⵄⵍ ⵔⵎ ⵓⵔⵔⵓⵏⵔ? ⵢⵓ ⵔⵛⵊⵏⵇⴰⵏⵔⵔⵉⵏⵔ ⵜⵔⵄⵍ ⵔⵎ ⵓⵔⵔⵓⵏⵔ? ⵜⵔⵔⵎⵣⵛ ⵇⵊ"ⵔⵇⴰⵏⵔ, ⵏⵏ ⵍⵓ ⵜⵔⵄⵍ ⵓⵔⵔⵓⵏⵔ, ⵢⵓ ⵔⵎⵍⵔ ⵔⵛⵍⵔ-ⵔⵔⵉⵏⵔⵛ ⵓⵊⵎⵔⵎⵔⵔⵎⵣ.

3 ⵍⵔⵔⵛⵊⵏ, ⵜⵔⵓⵔⵛ ⵍⵓ; ⵇⵊⵛⵊ, ⵜⵔⵔⵔ ⵔⵛⵛⵍⵔⵔ; ⵜⵔⵔⵔ ⵍⵓⵍⵔⵔ; ⵜⵔⵔ ⵍⵓⵍ ⵓⵔⵔⵓⵏⵔ ⵓⵔⵔⵓⵏⵔⵔⵔⵎⵣ. ⵜⵔⵔⵔ ⵍⵓ ⵓⵔⵔⵓⵏⵔ ⵓⵔⵔⵓⵏⵔⵔⵔⵎⵣ

ſ·ſſſ"ſſ9Δ·⁊<ſ·ſ·, ſbΛ"ſſſſ ſſſ ſ"ſſſſſ, ſſſ"ſſſ<·° ſ"ſſ.

12 ſſ°ſſſſſ, ΔU·ſ·, ⁊ſſ.ꝛU ſſſ.ꝛ>, ſſſ.ſ"ſ.ꝛſſ.ꝛ Ll. ſſL°ſſſ<· Γ⁊"9·Δ·ꝛ ſ"ſſ; ſ·<"ſ Lſſ ſſ ſ"ſ> ſſΔ"ſ× ſſ.ꝛ" ſſſſſ, ꝛſ·ſ" Lſſ Γ°ſſſ ſſſ·ſſ7 ſſ ſ"ſſ.

L.ſꝛ.Lſ·> ⁊ſbꝛ ſſſſ.° Uſ<ſ"ɔſſ.

1 ſ·ſ>" ſſſſſ ⁊ſſ·ſ·ꝛ.ſſſ°, ꝛLſſ·ſ Lſſ ſſΔ·ſ> ſſ.ſꝛ° <ſſ°ɔ">ſſ; Γꝛ ſſſſ·ſ·ſ·ſſ° ſſ.ſꝛ.⁊ſ"ſ ſſſſ.⁊ſ"ſſ, ꝛLſ·ſ Lſſ>ꝛ.⁊"ſ ſ·ſſſ°, ſſ.ſ"ſ·ſ·ſ"ſ ſſſ.ſ"ſ·ſ·ſ"ſ ſſ.ſ"ſ·ſ·ſ"ſ ſſſ.ſ"ſ·ſ·ſ"ſ ſſſ.ſ"ſ·ſ·ſ"ſ ſ

3 ¶ ⵉⵎⵙⵏ ⵏⵜⵜⴰⵏⵏⵉⵔⵉⵏ ⵜⵓⵏⵉⵏ, ⵜⴰⵏ ⵍⵄ ⵜⵜⵓⵔⵉⵔⵉⵍ? ⵉⵎⵙⵏ ⵏⵜⵜⵍⵍⵉⵎⵉⵏ, ⵜⴰⵏ ⵍⵄ ⵜⵜⵓⵔⵉⵔⵉⵍ? ⵉⵏ, ⵜⵜⴰ ⵜⵜⵉⵔⵉⵔⵉⵏ ⵜⵉⵔⵉⵏ ⵜⵉⵔⵙⵙⴰⵍⵉⵏ ⵉⵏⵏⵉⵔⵉⵏ, ⵉⵏ ⵜⵉⵔⵜⵓⵍⵉⵏ ⵜⵉⵔⵙⵙⴰⵍⵉⵏ.

4 ⵉⵏ, ⵍⵍⵉⵏ ⵜⵉⵔⵉⵏⵉⵏ ⵏⵜⵜⵉⵔⵉⵏ ⵜⵓⵔ ⵉⵏ ⵜⵓⵓⵜⵓⵏⵏⵉⵏ ⵜⵓⵔ ⵉⵏ ⵜⵓⵓⵜⵓⵏⵏⵉⵏ, ⵉⵏ ⵜⵜ ⵏⵜⵍⵍⵉⵏⵏⵉⵏ ⵍⵏⵉⵏⵓⵓⵏ, ⵉⵏ ⵜⵜⵉⵔⵜⵓⵍⵉⵏ ⵜⵉⵔⵙⵙⴰⵍⵉⵏ ⵜⵓⵔ ⵉⵏ ⵜⵓⵓⵜⵓⵏⵏⵉⵏ ⵜⵉⵔⵙⵙⴰⵍⵉⵏ.

5 ⵜⵓⵔⵉⵏⵉⵏ ⵜⵓⵔ ⵉⵏ ⵜⵓⵓⵜⵓⵏ

ᑭᓱᑦ ᒪᓐᐱᑯ ᐁᑎᑎᓂᖏᑦ; ᐱᑲᒋᓐᓂ ᑭᒋᒃᓴᓕᒃ ᒋᐱᓐᓄᑦ ᑲᓇᑕᒥᓂᖏᑦ.

11 ᑭᔪᓴᓕᒃ ᒋᐱᓄᑦ ᒪᓐᑲᑦ, ᒥᓇ ᑭᒋᐃᓐᓴᑲᑎᒪᓐᓴᓕᒃ ᒋᐱᓄᑦ ᐅᒥᒥᐊᓐᑦ; ᑭᓴᓱᒋᐸᖏᓕᒃ ᐅᓇᓱᒋᓂᓯᐅᐃᓐᑦ, ᒪᑲ ᓇᒪᓱᑲᓐᑦ; ᐱᒪᒥᑎᐁᐅᐃᓐᑦ, ᒪᑲ ᑭᓇᐃᓐᐸᒥᑎᓇᓇᓄ.

12 ᑎᑫᒪ ᓂᐻᓂᐁᑎᐃᓐᓂᓇᓕᒃ ᐊᑎᓂ ᒥᖏᑎᓇᓐᓇᑦ ᐅᒋᐸᒋᒪᓴᐅᓕᒃ, ᒥᓇ ᓂᒪᓴᑎᒋᒧᒍᐃᓐᓂᓇᓇᓇ ᓂᒪᒪᓇᓐᓕᒃ; ᑎᑫᒪ ᓂᐻᓂᐁᖏᑎᐃᓐᓂᓇᓕᒃ ᓂᐃᓐᑎᓇᓇᓕᒃ; ᒥᓇ ᓂᒪᑭᐃᓐᖏᑎᐃᓐᓂᓇᓇᓇ ᓂᐻᓂᐁᖏᖅᑐᐃᓇᓕᒃ:

13 ᐁᖏᐻᓂᒋᐊᓐᓵ ᒥᓇ ᐁᖏᑭᓴᑭᖏᖅᐊᐻᓵ ᑲᑎᐯᓐᓴᖏᑎᑫᓘ, ᒥᓇ ᐁᖏᓄᓴᒋᒧᒍᓇᓕᒃ, ᐁᖏᐸᐅᒋᒪᓵ ᑲᑎᐯᓐᓴᖏᑎᑫᓘ ᒥᓇ ᓇᔪᖏᐸᐃᓐᖏᐃᓐᑦ, ᐁᖏᓂᖏᐸᐃᓐᓂᓇᓕᒃ ᒥᓇ ᐁᖏᐯᖏᐸᐃᓐᓂᓇᓕᒃ ᒥᑎᐯᐃᓵ ᐅᑎᑭ ᑲᓴᑭᐃᓐᓂᓇᓕᒃ ᐅᓴᖏᐸᐃᓐᓂᓇᓇᓇ.

14 ᐅᓇᓱᒋᓂᖏᐃᓐᓂᓇ ᒪᑲ ᐊᓴᓱᓐᓂ, ᒥᓇ ᑲᓴᓐᑲᑲᓐᓂᓇᓇ ᐃᓂᖅᓴᓐᓂᓇᓕᒃ; ᑎᑫᒪ ᒋᐯᐃᓐᓂᓇᓇ ᓂᐻᓂᐁᖏᖅᑐᐃᓇᓕᒃ, ᒥᓇ ᐁᖏᐯᖏᐸᐃᓐᓂᓇᓇᓇ ᐃᓐᓂᓇᓇᓕᒃ ᐁᖏᐯᖏᐸᐃᓐᓂᓇᓇᓇ

13 ᐅᓗ ᒪᒪᖏᒋᑲᓕᙵ ᵴᐅᐯᓄ ᑭᐅᔨᒪᓂᓄᓐ, ᒥᓇᖏᑲᑎᓂᖅ, ᒥᓇ ᒥᑎᓂᓄᓐ, ᒥᓇ ᒥᑎᓂᓄᓐᓯᒋᖏᖅ ᒪᒪᐃᓱ, ᐅᓗ ᑲᑕᐊᓱᒥᖏᑦ; ᓂᑲᒪᒪᖏᑦ ᒪᓕ ᐃᑕ ᑲᐊᖃᓗ ᓂᓯᓄ.

14 ᐅᓂᓱᒋᐊᓱᓐ ᒥᓇ ᐊᓂᓄ ᑲᑭᖏᑲᑲᖏᖅ ᑭᐅᐯᓂᐊᐃᓐ ᐋᖏᑲᒋᑲᓐ, ᒥᓇ ᵵᖏᑭᓐ ᑲᑭᖏᒪᓂᖅ-ᑎᓯᑲᑦ ᑲᑕ ᐸᑕᐊᐃᓐ ᑲᓇᑎᑲᓱᒋᓂᙵ; ᒥᓇ ᑭᓇᐃᓂᓂᖅᑲᑎᑲᓐ, ᐅᔨᑌᓇᓐ ᑲᑎᐅᓂᓂᖅᑲᑎᑲᓐ ᐃᓕᖅᐱᐃᓐᓇᖅ.

15 ᓂᒋ ᐅᑭᖏᐅᓐᐱᓂᐃᓐᓴᑦ ᒥᓇ ᐸᑲᓐᑎᓂᓴᑦ, ᐅᓂᓱ ᐅᑲ ᐊᐃᓐᓴᑦ ᐊᓂᓴᓂᓱᒋᓐ ᐅᑭᖏᔭᐅᖏᖅᑕᓂᖅᐸᐃᓐ ᑲᑭᖏᖅ, ᑲᑕ ᐅᒥᔭᐊᓯᓂᓱᐃᓐᓂᓕᖅᑐᑦ ᑭᖏᓐᓴᖅᑕᓂᖅᐸᐃᓐ ᐃᓐᓴᓂᓱᒋᓐ ᐊᓂᓴᓂᓱᒋᓐ ᒥᓇ ᐅᒥᔭᐊᓯᓂᓱᐃᓐᓂᓕᖅᑐᑦ ᐅᑭᖏᔭᐅᖏᖅᑕᓂᖅᐸᐃᓐ ᐃᓐᓴᓂᓱᒋᓐ ᐊᓂᓴᓂᓱᒋᓐ, ᒥᓇ ᑭᓇᐃᓂᓂᖅᑲᑎᑲᓐ; ᐅᓂᓱ ᐅᑭᖏᔭᐅᖏᖅᑕᓂᖅᐸᐃᓐ ᐃᓐᓴᓂᓱᒋᓐ ᐊᓂᓴᓂᓱᒋᓐ, ᒥᓇ ᑭᓇᐃᓂᓂᖅᑲᑎᑲᓐ ᐃᓐᓴᓂᓱᒋᓐ ᐊᓂᓴᓂᓱᒋᓐ, ᒥᓇ ᑭᓇᐃᓂᓂᖅᑲᑎᑲᓐ; ᐅᑭᖏᑲᑎᐃᓐᓯᓂᓱᐃᓐ ᒥᓇ ᐃᑭᖏᒪᓂᓱᒪᓕ, ᒥᓇ ᑭᑕᑎᑭᓱᒪᓕ ᑲᑎᓐ ᐃᓐᓴᓂᓱᒋᓐ.

16 ᑭᐳᓐᓴᑦ ᒥᓇ ᐅᑐᐊᑦᑎᒥᓂᐅ ᓂᓯᑦᐸᐃᓐ, ᒥᓇ ᑭᐳᓐᓄᐅᓐ ᐊᓱᑕᑭᖏᐅᓂᐅ ᑭᑎᑭᐅᑭᒪᓐᐳᑦ; ᑭᖏᑭᑕᓐᓄᐅᓐ ᒪᓕ ᖃᓂᐅᓱᐃᓐᓂᓕᖅᑐᑦ ᐅᑎᑭᒪᓐᐳᑦ ᐅᑭᖏᓐᓴᖅᑕᓂᖅᐸᐃᓐ

ᒋᐱᓪᔨᒻ ᐃᓴᖅᐤ, ᒥᓇ ᐱᒪᒋᐦᐃᐁᐦᐃᓗᓕᓴ ᐅᔨᓂ ᒋᐱᓪᔨᒻ ᐊᓪᓚᐅᓇᒪᓴ ᑲᑲᓕᓪᔨᒻ.

2 ᖃᓪᓕᕐᐊᑉ ᒪᓇ ᑲᓂ ᐃᓐᓴᐦᒪᓪᓕᓐ ᑲᓗᓂᓪᓚᐤ ᒥᓇ ᑲᐦᐱᖅᐤ ᐹᐦᑎᐦᐱᓕᐊᓐᓴ ᐹᒪᓪᓕᓐᓴᐦᐃᓐᓗᐊᓐᓴ; ᐅᓪᐹ ᐃᓐᓴᐃᓐᓴ ᒪᓇ ᑭᖏᐃᓂᐃᓐᓗᐊᓐᓴ, ᐅᔨᓴ ᑲᑎᐱᓐᓇᖅᑐᖅᓴᑉᓯ.

3 ᑭᖏᒪᒪᓴᐃᓂᐃᓐ ᐊᓪᔨᑎᓂᐃᓐᓴ ᒥᓇ ᐅᑎᐦᐸᓂᑲᖅᑐᑉ, ᒥᓇ ᐹᐦᑎᐅᐹᒪᐃᓐ ᐹᐹᓐᑲᑭᓴ ᐅᑎᐦᐸᓂᑲᖅᑐᑉ ᐹᖏᓴᒪᓂᔨᑦ.

4 ᓇᒪᐃᓐᓴᒃᒻ ᒥᓇ ᐁᐃᓂᔨᓴ ᑭᖏᐃᑎᖏᐃᓐᓴ; ᓇᒪᐃᓐᓴᒃᒻ ᒥᓇ ᐅᓪᓀᐹ ᐱᓯᓂᖏᓐᓴ ᐅᑎᐦᐸᓂᑲᖅᑐᑉ ᐹᖏᓴᒪᓂᔨᑦ.

5 ¶ ᑭᑲᒪ ᒋᐱᓪᔨᒻ ᐅᓪᑭᓂᐹᓐ ᖃᐃᓗ ᐃᓐᑭᒪᑉ ᐅᓪᑭᓂᐹᓪᓚᐦᐃᓐ, ᐁᔨᓗ ᑐᐦᑎ ᑭᓗᔨᓴᑉ ᓴᐃᓗ ᐃᓐᑭᒥᓪᑎᔨ; ᒥᓇ ᒋᐱᓪᔨᒻ ᓇᐦᐩᐦᑎᓪᓚᐤ ᐅᑭᓐᓂᐃᓐᓴ ᒥᓇ ᐅᓪᑭᓂᐹᓪᓚᐦᐃᓐ ᓇᐦᐩᐦᑎᓪᓚᐤ ᐅᑭᓐᓂᐃᓐᓴ

ᐋᓐᓂᖅᓴᖅ ᓂᐯᒃᓱᒋᓪᓗᓐ ᖃᐅᔨᓴ, ᓂᐯᒃᓱᒋᓪᓗᓐ ᓂᑲᓇᓂᖅ.

ᓴᓕᓐᓂᒃ ᓂᐯᒃᓱᒋᓪᓗᓐ ᖃᐅᔨᓴ.

1 ᐅ ᐱᒋᓐ ᑭᐢᑕᐱᒋᒪᓕᓐ ᑲᓱᓂ, ᐱᒋᓐ ᑭᐢᐅᓱᓐᓂᖅ, ᐊᓂᑦ ᓂᒃ ᓇᓱᓂᐊᓐᑭᐢ ᐅᑕᓐᒪᓕᐱᓐᓄ,

2 ᐃᓐᐋ ᒐᐱᓐᒋᒃ ᑲᓂᑭᐢᑐᐱᐅᑉ ᐃᓐᒋᐅᐤ ᐅᓐᓂᐢᑐᐱᐅᑉ ᐅᓱᓐᓂᒃ ᓂᐱ, ᑭᑭᓐᓄᓐᑕᒧᐊᓕᐸᓄ ᑭᐃᓂᐢᓴᐃᓐᓂᒃ ᒃᓯᒃᑎᓐᑭᓄ, ᐊᓄᓱᓂᓐᓂᒃ ᒃᓯᒃᑎᓐᑭᓄ ᐅᓐᓂᐢᑐᐱᐅᑉ ᐅᑕᓐᒪᓕᐱᓐᓄ!

3 ᐃᓐᐋ ᐅᓴᒧᓕᓐ ᒋᐢᒐᒋᓂ ᓂᒃᓴ ᐅᒃ ᒃᐊᓴᓱᓐᓇᓐᓕᖅ, ᑭᑭᓐᓄᓐᑕᒧᐊᓕᐸᓄ ᐅᑕᓐᒪᓕᐱᓐᓄ!

4 ᑭᑫᒪ ᐊᓐᐱᓐ ᒃᐯᐊᓐᑭᐃᓐᓱ ᐊᓄᓱᓂᓐᓂᒃᓱ ᓇᒪᐃᓐᒃ ᑭᐢᐯᐢᑕᒪᓐᓱ, ᐊᐢᑐᐢᑕᒪᓐᓱ ᐅᓐᓂᐢᑐᐱᐅᑉ ᐅᑕᓐᒪᓕᐱᓐᓄ!

5 ᑭᓇᑭᓐᒃᐃᓐᓂᒃ ᐊᓇ ᒃᑎᓐᓱᐃᓐᑕᓂᒃ ᒃᓴᓐᓴᐢ ᐃᐢᑎᓂᑲᓐᓂᐢ, ᐊᓂᑦ ᒃᑭᓐᑭᓂᑲᓐᓂᐢ ᑭᑎᓂᑦᓯᐃᓐᓂᒃ; ᐅᐢᑐᐱᐅᑉ ᐃᓐᓂᐢᑐᐱᐅᑉ ᐅᓐᓂ

ᓂᓐᐊᑦᓴᓂᓴ ᒪᓐ ᑲᑦ ᑎᐁᓯᖏᑦᑕᑦ, ᒥᓐ ᐅᔨᑦ ᑲᑦ ᑭᑐᑲᑕᒪᑦᑦ ᒪᓐ ᔨᒥᓂ ᑭᑎᓂᓐ, ᐅᔨᓴ ᑲᑦ ᒥᒥᓴᐊᑦᑦ ᐅᔨ ᒥᒥᑦᑦ.

10 ᓴᐃᐅᑦ ᒪᓐ ᑲᑦ ᐅᒪᓴᑎᖏᒥᔨᐊᑦᑦ ᒪᓴᓂᖏᓴᑦ, ᒥᓐ ᐅᔨᐤ ᐊᑦᓴᑎᓐᓂ ᑲᑦ ᒪᓂ ᐱᒥᔨᓐᑦ ᐊᐊᑦᖏᓐᓂᓐ, ᓂᒥᓯᔨᓴᓂᒪᑦ ᐅᖏᒥ ᑲᑭᖏᓐᓂᓐᓂᓐ ᐃᑦᑭᑦ.

11 ¶ ᒪᓐ ᑭᓴᔨᑦᑭ ᑭᓯᐃᑦᓐᓂᔨᑦᑭ ᑲᐅᑦᐱᓐᓂᔨᑦᑭ ᑲᐅᐱᓴᖏᓐᓂᓐ, ᑲᐊᑦᓂᑭᑭᓯᑦᑦ ᓂᑲᓐᓂᑭ ᐊᑦᑭ, ᑲᑲᑦᒥᑕᒪᔨᑦᑭ ᒥᑎᓯᐃᐃᓐᓄᑦ ᐅᐅᐃᓂ ᐅᓐᓴᔨᔨᐊᑦᑭ, ᒥᓐ ᑲᐅᖏᓐᓂᓐᓂᑦ ᒥᓂᖏᓐᓂᓐᓂᑦ ᐅᐅᐃᓂ ᑲᐅ

6 ᐁᔨᓯᓱᖏᑦᑕᐯᐱᐤ ᐅᑌᓇᖓ ᐅᖏᓂ, ᐯᖏᑦᑕᐯᐱᐤ ᑭᖏᓂ ᐊᓴᒥᖏᐯᐁᔭᐤ ᐅᖏᓂ, ᐅᐯᖏᑦᑕᐯᐱᐤ ᑲᑎᐯᓴᓐᓂᐸᐤ ᑲᑎᐯᐱᖅᓯᓂ ᐅᓇᑎᓇᑲᓇ.

7 ᒪᐧᐊᑎ ᐁᖏᐊᖏᐱᐯᐊᑯᓂ, ᑭᖏᓂᐯᐱᓂᑭᐊᐧᐯᓂ; ᒪᐧᐊᑎ ᐯᐧᑎᖏᑦᑎᑦᓴᓴᐧ ᐅᐱᐧᓴᐊᓴᖏᑦᑕᒧᐱᐧᐤ, ᑭᖏᓂᑦᑕᐯᐱᐤ ᐯᐧᓂᐊᐯ ᐊᐧᐯᓂᐯᐱᓴᓂ ᐅᓇᑎᓇᑲᓇ.

8 ᐊᐁᐧᓇ ᑲᑭᖏᐯᑦᑕᐤ ᐁᐯᔭᐊᐧᑭ ᐊᐁᐧᓇ ᑲᖏᑦᑭᖏᑦᑕᐤ ᐯᐯᔭᐊᐧᑭ ᑭᑦ ᑲᑎᐯᐱᑎᑲᑌᐧᓂ ᑭ ᐊᐧᑭᑭ ᐯᐯᓴᓂ ᑭᑭᐤ ᑭᖏᓂᐯᐱᐤ ᑭᑭᐤ ᐊᐧᑭᑭ ᐯᐧᑎᖏᑦᑕᐯᐱᐤ ᐊᐧᑭᑭ

ᐅᒪᓯᓇᖅᐃᑲᓗᐊᒃ ᐅᓴᓕᕐᓂᐊᓕᓂᒃ ᑐᕌᐃᒪᓴᒃ.

ᒪᑎᓇᒪᓗᒃ ᓂᒃᑯᑦ.

1 ᐅᑎᑌᓕᐃᓇ ᑐᕌᐃᒪᓴ ᐅᓂᓯᔪ ᐃᓴᖅᑲᓴ, ᐸᑭᑎᕐ-ᐃᓕᓂᓂᐊᓕᑦ ᐅᓐᑎ ᑲᐊᖅᓯᐊᖅᓭᐸ ᓯᓐᑲᑎᑎᓂ* ᐯᑦᑭᒪᑦ ᐅᑦᑭᓂ*;

2 ᐅᐅᓂᓂᑦ ᑲᓂᖅᐅᑎᖅᑎᓂᓂᑦ ᑲᑎᐱᓴᖅᓭᑎᕐᓂᑦ ᐅᑎᑌᓕᐃᓇ ᐅᖅᓭᖅᓭᖅᓭ

ᐊ·ᓇᑭᑦᐃᓂᓇ′ ᑲᓀ ᐊ·ᓂᐃᑦᑎᓂᐅᐊ·; ᒪᒋᓂᐃ·ᔪ ᑲᓀ ᕿᑲᒥᐣᑲᑲ·, ᐃᑌ·° ᑲᑎᐯᓂᑦᑭᑫ′.

4 ᓇᐃᓐᓪᒍᑦ ᑭᑎᑌ·ᐃ·ᔪ ᑲᑎᐯᓂᑦᑭᑫ′, ᑭ ᐃ·ᓄ ᑫᑦ, ᒥᓇ ᖃ"ᓄᓂ° ᑲᓀᔪᐅᑎᐃ·ᓄᓪᓴᔪ ᐃ·ᓄᑦ ᐃᑦ-ᐱᐯᐃᑦ:

5 ¶ ᑭᒥᓄ ᐃᑌ·° ᑲᑎᐯᓂᑦᑭᑫ′, ᑫᑦ ᒪᓄ-ᐃ"ᑎᐃ·ᔪ ᖃ"ᒥᐣᒪᐃ·ᓄᑦ ᑯ"ᒪᓐᓂᑦ, ᕿ·"ᓂ° ᖃᓄ"ᓇᖅᓄᑦ, ᐅᓄ"ᐱᒧ"ᑦᕿ"ᓄᑦ ᐱᐯᓄᒥ ᑫᑦ, ᐅᐯᓄ ᐱᐯᓄᒥ ᐯ"ᐃᑌᖅ"ᑦᓄᓄᑦ ?

6 ᐊᑦ" ᓇᒪᐃ·ᓴ ᓄ"ᐃᑌ·ᐊ·ᔪ, ᕿᓂᐃ· ᑲᑎᐯ-ᖅ"ᑭᑫ′ ᐃᓄᑦ′ ᐊᒥᓄ" ᖃᓄ"ᐯᐅ"ᔪ"ᓪᑎᕿᐣ, ᖃᓄᓴ>"-ᑕ"ᐃᐯᓴ ᐱᖃ·ᑕᖃᒥᐃ·ᐣ ᒥᓇ ᕿ·ᑎ"ᖃᓇ, ᓴᔪ ᐊᒥᓄ ᖃᓴᐯᑎᓄᐊ·ᖃᑦ, ᒥᓇ ᖃᓄᓴᑕᖃᒥᐃ·ᐣ ᖃᓄᓴᑕᖃᓂᓄ ᖃᓄᑦ ᐊᐃ·ᔪ, ᐊᒥᓄ ᐊᐃ·ᔪ ᐊᒥᓄᓂᓄ ᖃᓄᓴᑕᖃᓄᖅ, ᒥᓇ ᐅᖃ

ᑲᐧᑭᐧᑦ ; ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑫᐢᑭᒥᑯᐃᐧᓯᑯᐧᑦ ; ᑎᐱᓴᐅᐧ ᑭᓯᒪᓴᓄᐧᓰᐧᐢᓄ ᑭᐟ ᑲᑭᐧᑦ, ᑕᐱᐢᒧ ᑲᓂᓯᑯᐧᐃᓇᑎᐧᐢᓄᐧᑦ ᐃᓴᐧᐢᑭᓴᓄᐧᓰᐧᐢᓄ ᐃᐢᓂ

ᓂᕈᐊᓕᓂᓪᓚᒪᓕᓵᓗ; ᐊᑐᓴ ᓇᒪᐃᓐᓴᒃ ᒥᓇ ᐁᐅᔪ ᑲᕈ ᑐᓂᑲᑎᑌᓐ.

17 ᐅᔪᓐᐸ ᑲᕈ ᐃᕈᒪᓵ ᓇᐅᑲᓴᐊᑦᓯ, ᑕᑐᑭᒪ-ᐊᓵᐃᓵ ᑲᑎᐅᓴᓐᓕᑦᓵ; ᒥᓇ ᑲᓂᑕᐅ ᑲᕈᑦᑐᑲᓂᓕᓵ ᐊᕐᓂᔪᓂᓂᓵ ᑲᕈ ᒪᓂᔪᐃᓂᕈᒪᓵ, ᑕᐃᓐᓴᓐᓂᓵᓂᓄ ᑲᑎᐅᓴᓐᓕᑦᓵ, ᓇᐅᑲᓴᐊᑦᓭ; ᐊᑐᓴ ᓇᒪᐃᓐᓴᒃ ᒥᓇ ᑲᕈ ᐱᒧᓐᒡᒪᓵ ᑲᐃᑕᑐᑲᓕ ᒪᒪᑎᑌᓐᒡᒪᓵ.

18 ᐅᔪᓐᐸ ᑲᑭᓯᑲᓄ ᐃᓵᓄ ᔪᑕ ᑲᕈ ᐃᓵᓄ ᐱᒧᓐᑐᒪᓵ ᐃᓵᓄᓄ ᐃᑕᵃᔪᐃᐃᓴᑦ, ᑲᕈ ᐯᒪᒧᐃᓵ ᑕᓐᑐᓐᒪᓵ ᒪᓄ ᑭᐅᓵᓂᐅ ᐊᑐᓄᓄ ᑕᓐᑐᑭᓵ ᑲᑭᑭᓵ ᑕᓐᑐᓄᓄ ᑲᑎᐅᓴᓐᓕᑦᓵ ᑲᑭ

ᑭᓇ ᐃᔨᑲᑌᐤ ᖃᖃᓕᑕᐅᔪ ᐁᐸᕕᐁᕐᑕᐅᔪ ᐃᓂᐦᐃᐁᕐᑕ ᐊᑎᖅ ᐅᖅᑎ.

16 ᒥᔭᐸᒪᖅᓴᐅ ᑲᓀᐳᓐᑲᓂᓕᔨᐅᔪ ᐊᐅᔨᓂᓕᐊᑦ; ᑲᐟᓂ, ᒪᒪᑲᐳᒪᔪ ᐊᕕᐅᒪᒥᓴᑦ, ᐅᓴᔪᐃᔭᐃᐊᑦ ᐃᓗᐦᓂᐅ ᐊᒥᐦᓂ ᐅᓀᐳᓐᑲᓂᑌᑎ, ᐅᔨᓂ ᑲᑎ ᐯᓀᐃᔭᐁᐊᓂᐅ ᔪᐸ ᐅᑌᓇᐊᑦ.

17 ᒪᐱᓂᒉ ᐅᖃᓇᐃᐅ ᑭᓄᑲᖃᐊᑦ ᐃᓂ ᐃᔭᑲᖅᐅᑦ; ᑭᑫᒪ ᓂᑲᐁᖅᐯᐊᓂ, ᐃᑌᐟᐤ ᑲᑎᐯᓀᐃᔭᐁᐊᓂᐅ, ᑭᑫᒪ ᐅᑎᐯᓀᐃᔭᐁᐊᓂᐅ ᐯᓀᐳᓐᑲᓂᑌᑎ; ᑭᑫᒪ ᐅᓀᐳᓐᑲᓂᑌᑎ: ᑭᐢᓀᐯᐅᐦ ᓂᒋᑭᔨᐦᓀᐦ ᑭᓀᓂᓂᐅᓇᓕᓇᓕᓐ, ᒋᓇ ᓂᐳᔨᐊᖅᑲᐦᐃᐳᓇ ᓴᓯᓇᒉ.

21 ᐳᓐᔭᓇᒉ ᓂᐃᐦᓀᐦᐸᒪᐳ ᑭᐢᓄᐃᐳᐅ, ᒋᓇ ᓂᐯᓀᐸᒪᐳ ᐯᓀᑭᐢᐱᐅᐦᐦᐃᐳᐅᔪ ᐱᐱᐳᐦᐧᐃ?

22 ᑭᑫᒪ ᓂᐸᔭᔨᓂᒪᐦ ᑲᑫᐸᑎᓂᐊᐦᐧᐃ, ᓇᒪ ᓂᑭᓀᑭᓐᑲᐦᐅᔪᐦᐧᐃ; ᑲᑫᐸᐃᐊᓂᓯᓂᐊᐦᐧᐃ, ᓇᒪᐃᐦᔪ ᒪᓄ ᑭᓂᓀᐦᐁᒪᐃᐅᓂᐊᐦᐧᐃ; ᓂᐸᐦᐧᐃᐄᐦᐧᐃ ᑭᑎᒪᑭᐳᐦᐧᐃ, ᒪᓄ ᑭᑎᓂᔪᐦᐧᐃᐅᓂᐊᐦᐧᐃ ᐯᓀᑭᓐᑲᐦᐧᐃ.

23 ᓂᑭᓀᑲᓇᐦᐸᐅᐦ ᐊᐢᑭ, ᑲᐢᐟ ᒪᓄ, ᓇᒪᐃᐦᔪ ᑭᓯᒪᓄᐦ, ᐅᑎᐯᓀᐃᔭᐁᐊᓂᐅᐦᐧᐃ; ᒋᓇ ᑭᓯᓄᔪ ᓀᐦᐃᑲᐦᐧᐃ.

24 ᓂᑭᓀᐄᑲᓇᐦᐸᐅᐦ ᐊᐢᑭᓄᔪ, ᑲᐢᐟ ᒪᓄ, ᑭᓀᓇᐃᐦᐸᐦᐊᐦᐧᐃ, ᒋᓇ ᐄᑭᓀᐦᐁᐊᐦᐧᐃ ᑭᓀᐦᐃᔭᐁᐊᐦᐧᐃ.

25 ᓂᑭᓀᐃᔨᐱᐦ, ᑲᐢᐟ ᒪᓄ, ᑭᓀᓇᒪᑌᐤ ᐊᐅᔨᓂᓕᑕᐅᔪ, ᒋᓇ ᐄᐳᔭᐤ ᐱᐦᓂᔨᐦᐧᐃ ᑭᓯᐦᐧᐃ ᑭᑫᒪ ᐄᐳᔭᐤ ᐱᐦᓂᔨᐦᐧᐃ.

26 ᓂᑭᓀᓇᐃᐦᐸᐅᐦ, ᑲᐢᐟ ᒪᓄ, ᐃᑕ ᐅᒋᓂᓂᐊᐦᐧᐃ ᑭᓀᐦᐃᓀᐦᐁᐦᐧᐃᐄᐦᐧᐃ, ᒋᓇ ᐄᐳᔭᐤ ᐅᑌᓇᐊᐦᐧᐃ ᐅᐢᑎᐱᓇᐅᐦᐧᐃ ᐅᐸᒋᑕᒪᐱᐟ ᐃᑌᐸᐦᐧᐃ, ᒋᓇ ᐅᐸᒋᓇᐅᐦᐧᐃ ᐅᑎᐦ.

27 ᑭᑫᒪ ᐅᔨᓂ ᐅᒪ ᐃᑭᐅᐦᐧᐃ ᐃᑌᐸᐦᐧᐃ, ᒥᓂᐊᐦᐧᐃ ᐊᐢᑭ ᐅᒪ ᐱᐦᓂᒋᐊᐦᐧᐃ; ᒪᓄ ᓇᒪᐃᐦᔪ ᓂᐦᐃᐱᐦᐧᐃ ᑭᓀᐦᐃᔭᐁᐊᐦᐧᐃ.

28 ᐅᒪ ᐅᐢᑎ ᐊᐢᑭ ᐅᑎ ᒪᐃᐦᐅᐦ, ᒋᓇ ᐳᓂᐦᐃᐱᐦᐧᐃ ᐃᐢᐱᐊᒥᓴ ᐅᑎ ᐦᐢᐳᑌᐦᐧᐃ; ᑭᑫᒪ ᓂᐳᐦᐧᐃᔭᐃᑌᐦᐧᐃ, ᓂᐳᐦᐧᐃᐄᐦᐧᐃ, ᓇᒪᐃᐦᔪ ᐃᐢᐱᐊᒥᓴ ᐅᑎ ᐦᐢᐳᑌᐦᐧᐃ.

29 ᒥᓂᐦ ᐅᑌᓇᐢ ᐅᑎ ᐅᓂᔪᒪᐦᐅ ᑫᐃᐢᐱᐦᐧᐃ ᐯᓀᐦᐃᓂᓂᐦ ᒥᐢᑎᑎᔭᓀᐦᐧᐃ ᒋᓇ ᑲᐦᐅᐦᐯᐦᐧᐃ; ᑎᑎ ᐃᐧᐃᐦᐅᐦᐧᐃ ᐃᓂᐦᐃᐱᐦᐧᐃ ᐱᐦᐅᐦᐧᐃ ᐅᑎᐦᐅᐦᐧᐃ ᐃᐢᐱᐊᒥᓴ ᐅᑎ ᐦᐢᐳᑌᐦᐧᐃ; ᐅᑎᐦᐅᐦᐧᐃ ᐃᐢᐱᐊᒥᓴ ᐅᑎ ᐦᐢᐳᑌᐦᐧᐃ.

30 ᐃᐢᐱᐊ ᒪᓄ ᒣᒥᐢᐃᔭᐃᐦᔨᓂ, ᑫᑲ: ᑫᐧᐃᒪᓂ ᐧᐃ ᐊᓂᐦᐯᓀᐃᔭᐁᐊᓂᐅ ᒥᐦᑫᐧᐃᐦᐃ, ᐊᒥ ᐊᐧᐃᐦᐯᓀᐃᔭᐁᐊᓂᐅ ᐅᑎᐦ.

ᐅᐃᐧᐃᐦᐃᐧᐃᐦᐃᐧᐃᐦ

ᑲᑎᐁᓴᐦᑭᐣ; ᓇᒪᒋ ᒪᓱ ᓂᓕᐦᐩᐟ ᑲᑕ ᐃᐁᐦᐧᐁᐤ ᐅᒪ ᔨᐃᐣ ᑲᑕᐦᐣᑲᓂᔨᓂ ᐊᓂᓀᓂᓂᓇᐣ?

10 ¶ ᑕᐦᓄᐦᒋᕐᓇᐃᓂ ᐅᑐᓂᑲᓂᐟ, ᓂᓀᐊᐣᓇᑭᐦᐣ ᒪᓱ; ᒪᓱ ᐅᑲᐃᓂᓴ ᓇᐢᐱᐢᐸ ᑭᓀᐊᓂᓴᐦᐣ; ᓀᓂᑕᓂ ᐅᓇᔨᓂᓂᐊᓇᑲ; ᑭᑫᒪ ᓇᒪᐃᓴ ᑲᑕᐱᐦᐣᑭᓀᐣ ᐅᓂᑎᓂᐢ.

11 ᑭᑫᒪ ᐃᓀᑭ ᐃᐢᐣᐃᐟ ᒥᓇ ᐃᓀᑭ ᔨᑕ ᓇᐢᐱᐢᐧᐁᓂᐦᑕᓂᐦᐣᑕᑲᓂᐣ, ᓄᑌᓂᐢ ᑲᑕᐱᐦᐣᑭᓀᐣ.

12 ᑭᐦᑭᐦᑲᐦᔨᐁᐧᐊᓂᐟ ᑲᑕᐱᐦᐣᑭᓀᐦᐟ, ᐅᑭᐦᐃᑕᑌᓂᐢ, ᓇᒪᓴᐢ ᐃᓀᑭ; ᓇᒪᐃᓂᓴ ᒥᓇ ᒪᑎᓇᐃᓂᐟ ᓂᑲᐸᐢᐸᓂᐣᑲᓂᐦᐣ; ᓇᒪᐃᓂᓴ ᒥᓇ ᓂᑲᐃᓂᐸᐢᐱᐃᓇᐟ ᓂᒪᐢ ᐊᐣᐦ ᑲᐊᐦᐢᑲᐦᐣᐟ:

13 ᐅᑫᐢᐦᑭᐊᓇᓂᐧᐊᓂᐟ ᒪᓱ ᑲᑕ ᐅᐢᐱᓂᐃᐊᓂᐧᐊᓂᐣ, ᒥᓇ ᐃᑕᑌᐃᓂᐟ ᓇᒪᐃᓂᓴ ᑭᑭᐣᑲᑲᓂᐣ; ᐅᑯᓂ ᐅᒪ ᑫᐦᔨᓂᓂᐟ.

14 ᐃᑕᐦᐣ ᐃᓴ ᒪᓱ ᑲᑎᐁᓴᐦᑭᐣ ᑭᓴᒪᓄᐦ ᒥᓂᐊᓂᐧᐊᓂᐣ ᐊᓂᐦᐣᑲᑎᐣᐟ; ᑭᑫᒪ ᐅᐢᐱᐃᓂᐣᐟ, ᑭᐣᓂ, ᓂᑲᐦᐣᐊᑕᐦᐣᑭᓀᐣ ᓂᑎᐣᐃᓂᐦᐣᐟ ᒥᓇ ᐃᑕᑌᐃᓂᐣᐟ, ᒥᓇ ᐅᑕᐊᓂᐧᐊᓂᐣ ᑲᐢᐣᐟ.

15 ᑭᐣᐟ, ᑭᑲᐯᑕᒪᓇᓵᓂᐧᐊᓂᐣ ᑲᑕᐦᐣᐃᑲᑎᐣᐟ ᐊᓂᐦᐣᓂᐧᐊᓂᐣ ᐊᓂᐦᐢᐣᐟ ᐅᐢᐱᐣ, ᐅ ᐃᓀᑭ ᐃᐢᐣᐁᐃᐢᐟ, ᐃᑕᐦᐣᑭᓀᐣ ᑲᑕᐱᐦᐣᑭᓀᐣ ᑲᑕᐱᐦᐣᑭᓀᐣ ᐊᓂᐦᐣᐃᑲᑎᐣᐟ; ᐅᐢᐱᐣ ᑲᑕᐦᐣᐃᑲᑎᐣᐟ ᐊᓂᐦᐣᐃᑲᑎᐣᐟ ᐊᓂᐦᐣᐃᑲᑎᐣᐟ ᐊᓂ

5 רעהו, למען אשר יברכך, אשר־הוא מדבר
לו ועשית־הטוב.

6 ¶ כלה יהיה לו, למלכו, והכתב המשנה
הזאת על־ספר, והיתה עמו; וקרא בו כל
ימי חייו: למען ילמד ליראה את־יהוה אלהיו,
לשמר את־כל־דברי התורה הזאת ואת־החקים
האלה, לעשתם.

7 לבלתי־רום לבבו מאחיו, ולבלתי־סור
מן־המצוה ימין ושמאל; למען יאריך ימים
על־ממלכתו, הוא ובניו בקרב ישראל.

8 ולא־ירבה־לו נשים, ולא־יסור לבבו;
וכסף וזהב לא־ירבה־לו מאד.

9 ¶ והיה כשבתו על־כסא ממלכתו, וכתב
לו את־משנה התורה הזאת על־ספר, מלפני
הכהנים הלוים.

10 והיתה עמו וקרא בו כל־ימי חייו, למען
ילמד ליראה את־יהוה אלהיו, לשמר את־כל־
דברי התורה הזאת ואת־החקים האלה, לעשתם;

11 לבלתי רום לבבו מאחיו, ולבלתי־סור
מן־המצוה ימין ושמאל, למען יאריך ימים
על־ממלכתו, הוא ובניו בקרב ישראל.

12 הכהנים הלוים, כל שבט לוי, חלק
ונחלה אין־לו עם ישראל; אשי יהוה ונחלתו
יאכלון.

13 ונחלה לא־יהיה לו בתוך אחיו; יהוה
הוא נחלתו, ככאשר דבר־לו.

14 וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם,
מאת זבחי הזבח, אם־שור אם־שה, ונתן לכהן
הזרוע והקבה.

15 ראשית דגנך תירשך ויצהרך, וראשית
גז צאנך תתן־לו.

16 כי בו בחר יהוה אלהיך מכל־שבטיך,
לעמד לשרת בשם־יהוה הוא ובניו כל־הימים.

17 והיה מקום אשר־יבחר יהוה אלהיך
בו, שמה תביאו את־כל־אשר אנכי מצוה
אתכם: עלתיכם וזבחיכם, מעשרתיכם
ותרומת ידכם, וכל מבחר נדריכם אשר
תדרו ליהוה.

18 ושמחת לפני יהוה אלהיכם אתם
ובניכם ובנתיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי
אשר בשעריכם, כי אין־לו חלק ונחלה
אתכם: הנזהר לך.

19 השמר, פן־תעלה עלתיך בכל־מקום
אשר תראה, כי אם־במקום אשר יבחר יהוה
באחד שבטיך, שם תעלה עלתיך ושם תעשה
את כל־אשר אנכי מצוך.

20 רק בכל־אות נפשך תזבח־זבח ואכלת
בשר כברכת יהוה אלהיך אשר נתן לך
בכל־שעריך, הטמא והטהור יאכלנו, כצבי
וכאיל: כאשר יאכל את־הטמא והטהור יחדו.

21 רק־לא תאכל הדם, על־הארץ
תשפכנו כמים: לא־תאכל לא למען ייטב
לך ולבניך אחריך, כי־תעשה הישר בעיני
יהוה.

22 אך קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא,
ובאת אל־המקום אשר יבחר יהוה: וזבחת
עלתיך הבשר והדם, על מזבח יהוה אלהיך;
ודם זבחיך ישפך על־מזבח יהוה אלהיך,
והבשר תאכל.

23 רק הזהר לבלתי אכל הדם; כי הדם
הנפש, ולא־תאכל הנפש עם־הבשר;

24 לא תאכלנו על־הארץ תשפכנו כמים;

25 לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך
אחריך, כי תעשה הישר בעיני יהוה.

26 ¶ רק קדשיך אשר יהיו לך, וכלנדריך
תשא ובאת אל־המקום אשר יבחר יהוה:

27 ועשית עלתיך הבשר והדם, על מזבח
יהוה אלהיך, ודם זבחיך ישפך על־מזבח יהוה
אלהיך, והבשר תאכל.

28 שמר ושמעת את כל־הדברים האלה
אשר אנכי מצוך, למען ייטב לך ולבניך
אחריך עד־עולם, כי תעשה הטוב והישר
בעיני יהוה אלהיך.

29 כי־יכרית יהוה אלהיך את־הגוים אשר
אתה בא־שמה לרשתם מפניך, וירשתם וישבת
בארצם;

30 וכל־אחיהם היו לבית־אבותם ראשים ויתיחשו למטות׃ עד מלך דויד׃

רשימת בני־שמעי׃

1 בני־שמעי יחת בן־גרשם בן־לוי׃ 2 ובן־יחת זמרי בנו יעוש ובריעה ויעוש ובריעה היו לבנים ולא היו לאחים לכן יהיו לבית־אב אחד׃ 3 ובני בריעה חבר מלכיאל הוא אבי בית־לעם׃ 4 ומלכיאל הוליד את־ברזית ויהי בניו אשר נשאו את־דינה בת־יעקב׃ 5 ואלה שמות בני־ברזית יעמת בנו ובנו עמזיה בנו ובנו יואש׃ 6 ובנו יואח בנו ובנו עדו בנו וזמה בנו ויעתרי בנו לשבעה׃ 7 בני יעתרי יעמת ואשן שנים׃ 8 ובני זמה אחיו בעלו ויעוש ובריעה׃ 9 ובני בריעה חבר הוא אבי מלכיאל הוא אבי־בית־לעם׃ 10 ואבי חבר אשר עשה את־המשפטים על־ישראל שלש שנים ויעש לו כתנת פסים׃ 11 וילד את־תרח ויחבר את־תחת בנו׃ 12 ואת־לעדה בנו ואת־עמיהוד בנו ואת־אלישמע בנו׃ 13 בני בריעה נמואל ויזרי ויעלאי בנו׃

14 ואחיו לשם עזיהו בנו ויוקים בנו ויואש בנו׃ 15 ויעשבי בנו ואלעדה בנו ויחמכי בנו׃ 16 ובני משמעי בנו מיכאל בנו ויהדיהו בנו ויוסה בנו׃ 17 ובני משמעי בנו זמרי בנו ויתר בנו ומאד בנו׃ 18 ויתר מת בלא בנים ובני מרד אשר לקח את־בתיה בת־פרעה ויולד את־מרים ואת־שמי ואת־ישבח אבי אשתמוע׃ 19 ובני הודיה אשת נחם אבי קעילה הגרמי ואשתמוע המעכתי׃ 20 ובני שמעון עמנון ורנה בנו בן־חנן בנו ותלון ובני ישי זחת ובן־זחת׃ 21 בני שלה בן־יהודה ער אבי לכה ולעדה אבי מרשה ומשפחות בית־עבדי הבוץ בבית־אשבע׃ 22 ויקים ואנשי כזיבא ויואש ושרף אשר־בעל־מואב וישבי לחם והדברים הראשונים׃ 23 אלה היוצרים ויושבי נטעים וגדרה עמו ישבו שם במלאכתו׃

24 בני שמעון נמואל ומין יריב זרח שאול׃ 25 שלם בנו מבשם בנו משמע בנו׃ 26 ובני משמע חמואל בנו זכור בנו שמעי בנו׃ 27 ולשמעי שש בנים וששה בנות ואחיו לא הרבו ולא־היתה כל־משפחתם כיהודה׃ 28 וישבו בבאר־שבע ומולדה וחצר־שועל׃ 29 ובבלה ובעצם ובתולד׃ 30 וחרמה וציקלג ובית־מרכבות וחצר־סוסה׃ 31 ובית־לבאות וישרוחים אלה ערים להם עד־מלך דויד׃ 32 וחצריהם עיטם ועין רמון וטוכן ועשן חמש ערים׃ 33 וכל־חצריהם אשר סביבות הערים האלה עד־בעלת אלה מושבותם ויתיחשו׃

34 ומשבב וידלף בן־עמציה׃ 35 ויואל ויהוא בן־יוסביה בן־שריה בן־עשיאל׃ 36 ואלויעיני ויעקבה ויושוהיה ועשיה ואדיאל וסמכיה ויעשמיה ובניה׃ 37 וזיזא בן־שפי בן־אלון בן־ידיה בן־שמרי בן־שמעיה׃ 38 אלה הנשאים בשמותם נשיאים לבית־אבותם ובית אבותם פרצו למרבה׃ 39 וילכו עד־מבוא גדר עד קדמת העמק לבקש מרעה לצאנם׃ 40 וימצאו מרעה שמן וטוב והארץ רחבת ידים ושקטה ושלוה כי־היו בני־חם יושבים בה מקדם׃ 41 ויבאו אלה הכתובים בשמות בימי יחזקיה מלך יהודה ויכו את־אהליהם ואת־המעונים הנמצאים שם ויחרימום עד היום הזה וישבו תחתם כי־מרעה לצאנם היה שם׃ 42 ומבני שמעון הלכו אל־הר שעיר חמש מאות איש ופלטיה ונעריה ורפיה ועזיאל בני ישעי ראשיהם׃ 43 ויכו את־שארית הפליטה מעמלק וישבו שם עד היום הזה׃

רשימת בני־ראובן׃

1 ובני ראובן בכור ישראל כי־הוא הבכור ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו לבני יוסף בן־ישראל ולא להתיחש לבכורה׃ 2 כי־יהודה גבר באחיו ולנגיד ממנו והבכרה ליוסף׃ 3 בני ראובן חנוך ופלוא חצרון וכרמי׃ 4 בני יואל שמעיה בנו גוג בנו שמעי בנו׃ 5 מיכה בנו ראיה בנו בעל בנו׃ 6 בארה בנו אשר הגלה תגלת פלאסר מלך אשור הוא היה נשיא לראובנים׃ 7 ואחיו לתולדותם במשפחותם בראש היחשם יעיאל והזכריה׃ 8 ובלע בן־עזז בן־שמע בן־יואל הוא ישב בערוער עד־נבו ובעל־מעון׃ 9 וקדמה ישב על־פני מבוא המדברה מנהר פרת כי מקניהם רבו בארץ גלעד׃ 10 ובימי שאול עשו מלחמה עם־ההגרים ויפלו בידם וישבו באהליהם על־כל־פני מזרח גלעד׃

11 ובני גד מולם בארץ הבשן עד סלכה׃ 12 יואל הראש ושפם השני ויעתי ושפט בבשן׃ 13 ואחיהם לבית אבותם מיכאל ומשלם ושבע ויורי ויעכן וזיע ועבר שבעה׃ 14 אלה בני אבחיל בן־חורי בן־יורוע בן־גלעד בן־מיכאל בן־ישישי בן־יחדו בן־בוז׃ 15 אחי בני־גד ראש לבית אבותם׃ 16 וישבו בגלעד בבשן ובבנותיה ובכל־מגרשי שרון עד־מוצאותם׃ 17 כל־אלה התיחשו בימי יותם מלך יהודה ובימי ירבעם מלך ישראל׃

18 בני ראובן והגדי והחצי שבט למנשה גבורי חיל אנשים נשאי מגן וחרב ודרכי קשת ומיודעי מלחמה ארבעים וארבעת אלפים ושבע מאות יוצאי צבא׃ 19 ויעשו מלחמה עם־ההגרים עם־יטור ונפיש ונודב׃ 20 ויעזרו עליהם ויתנו ההגרים ביד־ידם וכל־אשר עמהם כי־אל בקרב צעקו ויעתר להם כי־בטחו בו׃ 21 ויקחו את־מקניהם חמשים אלף גמליהם ומאתים וחמשים אלף צאן ואלפים חמורים ומאה אלף נפש׃ 22 כי־חללים רבים הפילו כי־מאת האלהים המלחמה ויחזיקו תחתם עד־הגלות׃

23 ובני חצי שבט המנשי ישבו בארץ ממבוא בשן בעלהרמון ושניר והר חרמון׃ 24 ואלה ראשי בית אבותם ואפר וישעי ואליאל ועזריאל וירמיה והודויה ויחדיאל אנשי חיל גבורי חיל אנשי שם ראשי לבית אבותם׃ 25 וימעלו באלהי אבותם ויזנו אחרי אלהי עמי הארץ אשר השמיד אלהים מפניהם׃ 26 ויעורר אלהי ישראל את־רוח פול מלך אשור ואת־רוח תגלת פלנאסר מלך אשור ויגלם לראובני ולגדי ולחצי שבט מנשה ויביאם לחלח וחבור והרא ונהר גוזן עד היום הזה׃

27 בני לוי גרשון קהת ומררי׃ 28 ובני קהת עמרם יצהר וחברון ועזיאל׃ 29 ובני עמרם אהרן ומשה ומרים ובני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר׃ 30 אלעזר הוליד את־פינחס פינחס הוליד את־אבישוע׃ 31 ואבישוע הוליד את־בקי בקי הוליד את־עזי׃ 32 עזי הוליד את־זרחיה זרחיה הוליד את־מרימות אחיטוב׃ 33 אחיטוב הוליד את־צדוק צדוק הוליד את־אחימעץ׃ 34 אחימעץ הוליד את־עזריה עזריה הוליד את־יוחנן׃ 35 יוחנן הוליד את־עזריה הוא עשה את־הכהונה בבית אשר בנה שלמה בירושלם׃ 36 עזריה הוליד את־אמריה אמריה הוליד את־אחיטוב׃ 37 אחיטוב הוליד את־צדוק צדוק הוליד את־שלם׃ 38 שלם הוליד את־חלקיה חלקיה הוליד את־עזריה׃ 39 עזריה הוליד את־שריה שריה הוליד את־יהוצדק׃ 40 ויהוצדק הלך בגלות בהגלות יהוה את־יהודה וירושלם ביד נבוכדנאצר׃

41 בני לוי גרשם קהת ומררי׃ 42 ואלה שמות בני־גרשם לבני גרשון יחת בנו זמה בנו׃ 43 יואח בנו עדו בנו זרח בנו יאתרי בנו׃ 44 בני מררי אחיהם לשמאל משמאל מתן בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 45 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 46 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 47 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 48 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 49 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 50 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 51 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 52 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 53 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 54 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 55 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 56 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 57 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 58 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 59 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 60 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 61 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 62 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 63 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 64 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 65 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 66 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 67 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 68 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 69 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 70 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 71 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 72 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 73 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 74 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 75 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 76 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 77 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 78 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 79 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 80 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 81 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 82 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 83 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 84 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 85 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 86 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 87 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 88 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 89 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 90 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 91 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 92 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 93 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 94 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 95 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 96 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 97 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 98 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 99 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃ 100 בן־אמצי בן־חלקיה בן־עמציה בן־חשביה׃

ᓄᓂᐊᓗᓴ, ᑕᐢᑭᓐ ᐃᓂᓪᒻ ᐯᐢᐊᓗᓂᓐᓴᑲᑭᑦ, ᐯᐱᓗᓂᓴᓕᒃᑭᑦ ᒪᓄ:

26 ᐯᓴᐯᓗᓰ ᓇᒪᐊᓐᒻ ᓂᑭᐢᓇᑐᓐᓕᒃᓴ, ᐊᑐᐢ ᓇᒪᐊᓐᒻ ᑭᐢᐱᐱᓗᑦᑕᒪᓴ, ᒪᓇ ᑭᐢᒪᓐᓴᐱᓂᒃᓴᓂᓗᓴ ᐅᓂᓂᐊᐢᓗᓴ; ᓇᐊᓐᒻ ᑭᐢᒪᒥᑎᑕᒪᓴ ᐱᐟᐱᒻ ᒡᐢᓀᐃᓂᓗᓴ ᐊᓂᓐᐊᓐᓗᓴ.

27 ᐯᑎᓂ ᑐᐢᑭ ᑭᓂᐊᓴᒥᐢᓀᐊᓐᓴ ᓄᐢᑭᓴᑭ ᑎᑦᐱᑕᓂᓐᓇ; ᒪᓇ ᓇᒪᐊᓐᓴ ᑭᓇᓀᐢᓀᓐᓄᐢᑭᑦ; ᒪᓇ ᓇᒪᐊᓐᓴ ᑭᓇᓐᓂᐊᓐᓗᓴ ᒪᓇ ᑭᓇᓀᐢᓀᓐᓄᐢᑭᑦ.

28 ᒪᓇ ᑭᓇᐟᓀᐊᓴ, ᐯᑎᓂᓂᓰ ᒡᓂᓂ ᒥᐢᓀᐢᓀᓐᓄᐢᑭᑦ ᐊᓂᓐᐊᓐᓗᓴᓂᓐᓴ ᐅᓄ ᓇᒪᐊᓐᓴ ᐊᓂᓐᐊᓐᓗᓴᓂᓐᓴ ᑎᑦᐱᑕᓂᓐᓴᑲᑭᑦ ᐅᓄ ᐅᓂᐊᓴ ᐊᓂᓐᐊᓐᓗᓴᓂᓐᓴ ᐅᓄ ᐊᓂᓐᐊᓐᓗᓴᓂᓐᓴ ᐊᓂᓐᐊᓐᓗᓴᓂᓐᓴ ᐅᓄ

ᐯᐧᐱᓯᓂᐣ; ᒥᓇ ᐊᓂᐃ ᑲᑭᐦᑎᓴᒃᓰ ᑲᑦ ᓇᒃᓂᑎᒃᓴ.

11 ᒋᓐᐦᑭ ᑲᑭᐢᓭᒪᐱᔆᐧᐁ ᒪᐊᑫᑭᐦᐱᐣᑦ, ᐯᐢᓄᑫᑦ ᒪᓇ ᑭᐢᐯᐊᑦᓯᐯᐧᐱᐧ ᒡᑌᓇᐧ, ᐯᐩᑦ ᒪᓇ ᐯᐢᑎᓇᐧ ᑲᑭᐢᓭᒪᐱᔆᐧᐁ ᑲᑭᐢᓭᒪᐱᔆᐧᐁ ᐃᐧᐱᐧᐃᐣᐱᐧᐁᐧᐱᐧᐃᐣᐱᐧᐁᐧᐱᐧᐃᐣᐱᐧᐁ

17 ¶ ᑎᒥᓱ ᐃᑌ·ᐤ ᑲᑎᐯᓄᐢᑭᓱᑊ ᒥᓱᐅ· ᓱᓷᑲᑎᑎᓱᑊ, ᒪᒥᑐᓄᓄᐢᑕᒧᑦ, ᒥᓄ ᓄᑐᒥᓱᑊ ᑲᒪᑐᑦ ᐃᑐᑫ·ᐊᑊ·, ᑲᑕ ᐯᐃᑐᐢᑌᑭᑦ; ᑲᑕ ᓄᑐᒥᓱᑊ ᑲᑫᐢᑕᐃ·ᐃᑐᑫ·ᐊᑊ·, ᑲᑕ ᐯᐃᑐᐢᑌᑭᑦ;

18 ᑭᑦᑦ ᒪᒃ ᑲᑕ ᑲᑫ·ᒥᓄᐢᑎᐅᑊ·, ᑲᑕ ᒪᐃᑊ·ᑲᑑᑑᓱᑊ, ᑭᑫᑭᓄᐢᑕᒧᑦ ᑲᑕ ᓄᓴᓱᑲᐃᐤᑭ ᑐᐢᑭᑲᑎᐃᐤᑭᓱᑊ, ᒥᓄ ᑲᑕ ᓄᓄᑐᑭᐢᐱᐢᑲᓵ.

19 ᒥᑫᒪ ᒪᐁᐃ· ᐯᐢᑕᓱᒥᐃ·ᐁ ᐯᐢᑭᑲᑌᐤ ᐯᐢᑭᑲᑌᐤ ᐃᓴᓂᓵ ᑐᐢᑭ, ᑕᐯ· ᑭᓂᓱᑊ·ᓴᑎᓱᓄᓵᐁ! ᑭᑭᐢᑭᑊ·ᑕᑊ·ᓄ·ᓂᐢᑌᓵᐁ, ᒥᑫᒪ ᑭᑭᐢᓴᑲᑌᓵᐁ ᑊᑎᑭ, ᒥᑫᒪ ᑭᑎᐢᓴᑲᑌᓵᐁ ᑊᑎᑭᑊ·ᐃᑐᑫᑊ· ᑭᑭᐢᑭᑊ·ᑲᑕᑊ·ᐯᐢᐱᐃᑊ·ᓄᓵᓴ.

20 ᑫᑲᐱᐟ ᒪᒃ ᓴᐁᐢᑕᒧᑦ ᑐᑎᑌ·ᐃᑊ·ᐁ ᒃᑎᐯᓄᐢᑭᓱᑊ, ᐅ ᑭᑦᑕᑊ·ᐤ ᐃᐟᑫ·ᑎᑊ, ᑭᑦᑦ ᑭᐢᐯᑊᑊ·ᑕᑊ· ᒃᑊ·ᑊ· ᑲᑕ ᑐᑎᓴᒧᒪᒥᓴ· ᑐᑎᑌ·ᐃᑊ·ᐁ ᐅᑐᓄᐢ, ᒥᓄ ᑲᑕᑭᑦᑐᑊ·ᑊ· ᒪᐁᐃ·ᐤ ᐃᑫᑫᐢᑕᒧᑦ ᑲᑕ ᑐᑎᑌ·ᐃᑊ·ᐁ ᐅᑐᓄᐢ, ᒥᓄ ᑲᑕᑭᑦᑐᑊ·ᑊ· ᒪᐁᐃ·ᐤ ᑲᑕ ᑐᑎᑌ·ᐃᑊ·ᐁ ᐅᑐᓄᐢ.

21 ᒥᑫᒪ ᓂᐳᐃ·ᐁ ᑕᓂᓴᒪᒃᐁ ᑲᑫ·ᓴᓴᒪᐃ·ᓂᑫ·ᐟ, ᒥᓄ ᐱᐟᑐᑫᒪᒃᐁ ᑲᑫᐢᑕᐅᑭᒪᐃ·ᑲᒥᓴᓴᐟ, ᑲᑕ ᑭᐢᑲᑕᐢᐅᓂᒥᐟ ᑊᑫᑫ·ᐃᑊ·ᐁ ᑊᑫᑫ·ᐃᑊ·ᑎᒥᐟ ᐅᐢᑭ, ᒥᓄ ᐅᑭᑲᓂᒪᒥᐟ ᐱᒪᐢᑌᑭᑫᐟ ᐅᐢᑭ.

22 ᑊᑫᒥᐟ, ᑎᒥᓱ ᐃᑌ·ᐤ ᒃᑎᐯᓄᐢᑭᓱᑊ, ᐁᐅᐟᑎᑲ ᐃ·ᑫᐃ·ᑊᑊ· ᑊᑫᑦᓴᓂᑊ·ᐟ ᑲᑕ ᐸᐢᑭᐢᑎᑎᓂᓴᑊ· ᒪᓴ ᑭᑎᒃᑲᓂᐟ, ᒡᐱᐟᑭᐢ ᒪᒥᑲ·ᐃᐟ, ᒥᓄ ᒡᐱᐟᑭᐢ ᐯᑫᑭ ᒪᓂᐢᑕᐅᑭᒪᐃ·ᑲᒥᓴᓴᐟ, ᓄᒪ ᒒᐢᑭᐢᑕᐅᑭᒪᐃ·ᑲᒥᓴᓴᐟ ᐅᐢᑭ.

23 ¶ ᑎᒥᓱ ᐃᑌ·ᐤ ᒃᑎᐯᓄᐢᑭᓱᑊ, ᑭᑦᑦ ᑕᒃᐃ·ᑲ ᓂᐸ·ᐢᒃᐃᐃ·ᑲᓂᐟ ᑲᑕ ᒪᒪᐢᒡᑯᒧ ᐅᓂᐸ·ᐢᒃᐃᐃ·ᓂᐟ, ᐊᐅᐢ ᐯᒃᐃ·ᑲ ᒃᒪᐢᒃᐃ·ᓱᐟ ᐊᑫᓱᑊ·ᑲᑕᑊ· ᑲᑕ ᒪᒪᐢᒡᑯᒧ ᐅᐢᑭᐸᐃᑊ·ᑲᑕᑊ· ᐅᐢᑭᐸᐃᑊ·ᑲᑕᑊ·ᓂᐟ: ᐅᐢᑭᐸᐃᑊ·ᑲᑕᑊ· ᑲᑕ ᒪᒪᐢᒡᑯᒧ ᐅᐢᑭᐸᐃᑊ·ᑲᑕᑊ·ᓂᐟ ᑭᑦᑦ ᐃᑐᑫᑊ·ᑲᑕᑊ·ᓂᐟ:

24 ᒪᒃ ᑭᑦᑦ ᐊᓄ ᒃᒪᒪᐢᒡᑯᒧᐟ ᑲᑕ ᒪᒪᐢᒡᑯᒧ ᐅᑐᒪᑫᐟ ᐅᐢᑭ, ᐯᐢᓂᐟᐢᑭᐢᑕᒧᑦ, ᑯᑦ ᐯᐢᑭᐢᑫᑫᐢᑕᒧᑦ ᒃᐱᒥᐸᐃᐢᑭᐢᑕᒧᑦ ᐱᑭᐢᐃᐯᐢᑲᑊ·ᐃᐟ, ᐅᓄᒪᐸᐃᑊ·ᓂᐯᐢᑲᑊ·ᐃᐟ, ᒥᓄ ᑲᑦᑕᑊ·ᐃᐟ ᐃᑎᑭᓂᐃᑊ·ᐃᐟ ᐊᐢᑭᓂᐟ; ᑲᑫᒪ ᐅᐅ ᓂᒥᐯᐢᐃᐢᑌᑭᑦ, ᐃᐯᐢᑭᑦ ᑲᑦᑕᑊ·ᐃᐟ ᐯᐢᑭᐢᑫᑫᐢᑕᒧᑦ ᐊᐢᑭᓂᐟ.

25 ¶ ᐸᐸᑦᑕ, ᐳᓂᑲᑊ· ᐸᐸᓵᑊ·, ᐃᑐᐢᑭ ᒃᑎᐯᓄᐢᑭᓱᑊ, ᑲᑕ ᐸᓵᒥᐢᑎᒥᐟ ᑲᑦᑕᑊ·ᐃᐟ ᐊᐢᑭᐢᑕᒧᑦ ᐊᐢᑭᐢᑕᒧᑦ ᐯ

ᒪᓂᓂᔪᓐᓇᓀ ᑭᓴᑎᑭᐃᓂᓂᔨᐊᑫᓂ, ᒥᓀ ᓀᒪ ᓂᑲᑦ ᔦᓐᓇᐃᔨᐊᑫᓂ.

15 ᐱᑯᓂᑦ ᓂᑲᑦᓄᐃᓂᑫᓂᓴ, ᐊᑫᓂᓂᓄᐃᓂ ᐊᑫᓴᓂ ᓂᐃᓂᓴ; ᐃᓴᐱ ᓂᑦᑕᐊᓂᐯᓀᑦᑑᐃᓂ ᑲᑦ ᓂᓂᑫᓂᓀᓂᒥᑦᐊᓂᓂ.

16 ᐅᒥᓂᔪᐃᓂᓴ ᓂᑲᑦ ᓀᒪᒐᓂᓄ ᓀᓴᐱᑯᓂᔨᐊᑫᓂ; ᑭᓂᒪ ᐃᓂᓄ ᑭᓂᑦ, ᓂᑲᑦ ᐃᓂᓄ ᑭᓂᑦ ᐅᐱᐃᓂᑦᓂᓂᐯᓂᑫᓂᓂᓀ; ᑲᑎᐯᓄᓂᔨᐊᑫᓂ ᐅᐊᓴᐢᑲᑫᓂᓂᓂᓀ ᐅᐱᐃᓂᑦᓂᓂᐯᓂᑫᓂᓂᓀ; ᑲᑎᐯᓄᓂᔨᐊᑫᓂ ᐅᐱᐃᓂᑦᓂᓂᐯᓂᑫᓂᓂᓀ

ᐊᐢᓂᓂᓂᐣ, ᐊᑦᐣ ᐯᑲᐱᓴ ᒪᐱᐢᓂᒪᐱᐢᐣ; ᐢᑫᒪ ᓇᒪᐱᓴ ᓂᑲᓇᐣᐢᓯᓴᐢᐣ ᐃᐢᐱ ᒪᐱᐢᓂᐢᐱᐣᓴᐢᓂᓯᓴᐢ ᐅᑦᓂᐢ.

15 ᓂᑲ ᐊᑦᐣ ᑲᐸᐢᐣ ᓂᓴᐢᓂᑲᐣᐱᑲᓂᒥᐣ, ᐯᓇᑲᐣ ᒥᐢᐱᐱᓴᐢᐣ ᐃᐢᐱᐱᓴᐢᐣ ᐅᑦᓂᐢ.

16 ᑲᑎᐯᓴᐢᐢᑫᐣ ᐢᑎᐢᐱᓂᓴᐢᐣ, ᐃᐢᑲᐢᐣᑎᐱᐣ ᐅᑦᓂᐢ, ᐊᑦᐣᐱᐣᐢᐣ, ᒥᓇ ᑎᓴᐢᓇᐢᐱᐣᐢᐣ; ᐊᐢᐱᐣ ᐯᐢᐯᐢᑲᐣᐢ ᐢᑫᐢ ᒥᓂᐢᐣᐢᐣ ᐊᓴᐢᓂᓯᓴᐢ, ᐯᐯᐢ ᐯᐢᐯᐢᑲᐣᐢᐣ ᐊᓴᐢᓂᓯᓴᐢ.

17 ᑫᒪᒪ ᑲᑎᐯᓴᐢᐢᑫᐣ ᒥᐢᐯᐣ ᓂᓴᐢᑲᑎᐱᐣ, ᑲᐢᑫᐢᐣᑲᑎᐱᐣᐢ, ᐢᑫᐢᐣᑲᑎᐱᐣᐢ ᒪᓱᓴᐢᐣ, ᐅᒪᓱᓴᐢᓂᓯᓴᐢ ᐅᑦᓂᐢ ᐃᐢᐣ ᐃᐢᐱᐣᐢ ᐱᐢᓴᐢᐣᐢᐣ, ᒥᓇ ᐃᐢᐱᐣᐢ ᐯᐢᐯᐢᑲᐣᐢᐣ ᐃᐢᐱᐣᐢᐣᐢᐣ ᐯᐢᐯᐢᑲᐣᐢᐣ, ᐯᐯᐢᐱᐢᐣᐢᐣᐢᐣ ᐃᐢᐱᐣᐢᐣᐢᐣ ᐯᐢᐯᐢᑲᐣᐢᐣ.

18 ¶ ᑲᑎᐯᓴᐢᐢᑫᐣ, ᒪᓱ ᓂᐢᐱᐢᐣ ᐢᑫᐢ ᐢᑫᐣᐱᓴᐢᐣ, ᓂᐢᑫᐣᐱᓴᐢᐣᐢ ᒪᓱ; ᐢᑫᐢᐣᑲᐢᐣᐢᐣ ᒪᓱ ᐢᑫᐣᐱᓴᐢᐣ ᒪᓱᐣᐢᐣᐢᐣ ᐃᐢᐱᐣᐢᐣᐢᐣ ᐯᐢᐯᐢᑲᐣᐢᐣ.

19 ᒪᓱ ᓂᐢᑫᐢᐣᐱᐢᐣᐢᐣᐢᐣ ᐯᐢᐯᐢᑲᐣᐢᐣ ᐃᐢᐱ

ᑎᔨᓂᐢᑕᒧᓚᒃᑐ ᓂᕈᔨᓂᔭᓚ ᐃᐢᑲᐯᐃᔪᐦᐊ ; ᑭᐢᓴ, ᓂᑲᒪᓂᐱᕈᐊᑦᑐ ᐅᕐᓂᐦᑦᓂ ᐅᐢᑭ, ᒪᓐ ᓂᑲᒪᓂᓂᐱᕈᐊᑦᑐ ᔨᑦ ᐃᑦᕈᔭᐢ.

15 ᑲᑦ ᑎᑎᐢᑦᔭᐢᐤ ᒪᓚ, ᐃᐢᐃ ᑭᐢᒪᓂᐱᕈᑲᑕᑦᑐ ᓂᑲᑭᐢᑐᑭᐢ, ᑲᑦ ᑭᓚᕐᓚᐢᒪᑎᑦᑐ, ᒪᓐ ᑲᑦᑕᐢᑦᑐ ᑎᑎᐢᑦᔭᐢᐤ ᐅᑦᐱᐢᐤᐦᐊᐢ, ᒪᓐ ᑲᐢᐢᑦᔨᐢ ᐊᓂᔨᔭᐢᐤ ᑎᑎᐢᑦᔭᐢᐤᐦᑲᐢ, ᒪᓐ ᑲᑦᑕᐢᑦᔨᐢ ᐊᓂᔨᔭᐢᐤ ᑎᑎᐢᑦᔭᐢᐤ.

16 ᑲᑦ ᑎᑎᐢᑦᔭᐢᐤ ᒪᓚ, ᑭᐢᐢ ᐯᐯᔭᐢᑦ ᐃᓂᐢᑭᐢᐤᑦᔭᐢᑦᓂᑲᓂ ᑎᑎᐢᑦᔭᐢᐤᐦᑭᓂᑲᓂ ᑎᑎᐢᑦᔭᐢᐤᐦᑭᓂᑲᓂ ᓂᔨ

ᐁᐧᐣ ᒪᓂᓇᓀᐢᑎᓂ ᐅᒪᓂᓇᓀᐢᐃᓂᓂᓈ? ᑭᐢᑕᑯᐢᐤ ᐃᓂᐢ ᓂᓴᐣᒥᓂᐢᑕᐢᐣ ᑲᓂᐢᑎᐢᐣ.

21 ᐯᐅᓂᓀ ᐅᐣᑭ ᓂᑲᓀᐢᐣᓂᓴᐣᐢᐃᓂᐢᐣ ᑕᐱᐢᓀᐢ ᒪᐢᓀᓀ ᑲᐯᐢᑕᓂᐢ ᐅᐣᐣ ᐱᑲᐢᑕᓀᐢᑲᐢ ᐅᐣᑭ.

25 ᐯᐅᓀ ᑲᒪ ᑭᐢᑲ, ᐯᐱᓀ ᑎᐢᓇᐢᐊᒪᐢᑕ, ᐃᑌᐣ ᑲᑎᐯᓂᐣᑭᐢ; ᑭᐟᒪ ᑭᑫᐣᐢᓂᓀᑭᓀᐢᑕᐢᐣ, ᐯᑫᐣ-ᒪᒥᓀᐢᑕᒪᐢ ᑭᐢᐅᑫᐢᑕᐢᐣ.

26 ᐯᐅᓀ ᐅᐣᑭ ᓂᑲᓄᓀᐢᐣ ᑲᑫᓀᓂ ᑭᐢᑭᓀᓀᓀ, ᑲᑕ ᓄᐢᐣᐢ ᑭᓇᓂᐯᐱᐃᓀᐢᐣ.

27 ᓂᑭᐣᐢᓀᐢᐣ ᑭᐱᓀᑲᐣᑎᓀᐱᐃᓂᓇ, ᒥᓇ ᑭᑭᐣ-ᐃᐯᐢᐃᓂᓇ, ᐯᓀ ᑭᑭᐢᑲᐢᐣ ᑭᐱᓀᑲᐣᑎᓀᐱᐃᓂᓇ, ᒥᓇ ᑭᐱᐢᐣᐢᑭᓀᐱᐃᓂᓇ ᑲᐣᑎᐢᐣᓇᐢᐃᓂᓇ ᑭᐢᐱᐢᐣᐢᓇᐢᐃᓂᓇ. ᑭᓇᑲᐢᑕᐢᐣ, ᐅ ᑫᐅᑲᐢᐢᐁᐢ! ᓇᒪᒧ ᑭᑲᐯᐢᑭᑭᐢᐃᓇᐢᐃᓂᐢ ᐢ ᑕᓂᐣᐱ ᐯᐢᑲᑲᐢᐁᐢ ᑫ ᐁᑲᐢᐣ ᐢ

ᒪᑎᓇᒪᓇᐣ ᒥᑦᑕᐢᐣ ᓂᐅᑲᐢ.

1 ᐅᑎᑌᐢᐃᐢᐣ ᑲᑎᐯᓀᐢᑭᐢᐣ ᑲᑭᐢᐅᑎᐢᑌᑎᑭᐟ ᑫᐢᐃᒪᓀᐢ ᑲᐣᑫᐢᑲᑌᐃᐢᐣ ᐅᐣᑭ.

2 ᐡᑕ ᒪᐢᐅᒪᓇᐣ, ᒥᓇ ᒥᐢᑕᐃ ᐃᐢᑲᐢᐣᑌᒪᓀ ᐯᐁᑕ ᑲᑫᐯᓀᐢᑕᒧᒪᓇᑲᓀ; ᑲᐢᑭᑌᐢᐁᐢᐣ ᒧᐢᑕᐢᑲᒥᐢ ᐃᑫᐢ; ᒥᓇ ᑫᐢᐣᐢᑭᐢᐁᐢ ᑲᒪᐢᐅᐃᐢᐣ ᐃᐢᑕᐢᑫᐢᑕᓀᐢ.

3 ᐅᐢᑭᒪᒥᐢᐁᐢᐣ ᒪᓇ ᑭᐟᐃᑭᐱᑌᐢᐣᐯᐢᓀᐢᐣ ᐅᑕᐁᐢᐣ-ᑭᒥᑭᓀᐢᐁᐢᐣ ᐁᐱᐢ; ᑭᐟᐯᐃᓀᑕᒪᐢ ᐁᐢᐣᑌᐢᑲᓇ, ᓇᒪᐃᐢᑲᒪᐢ ᐱᐢᐣᐢᑭᐢᐁᐢᐣ ᐃᐢᑕᐢᑫᐢᑕᓀᐢᐣ; ᑭᐟᓇᓀᐯᐃᓀᐢᐁᐢᐣ ᒥᐢᐃᑭᐢᐁᐢᐣ ᐃᐢᑕᐢᑫᐢᑕᓀᐢᐣ ᐱᐢᐣᐢ

ᐃᓂᓂᓇᓇ, ᒥᓇ ᐅᒪᒥᐃᓐᑎᐃᐃᓂᓂᑦᓐ ᓇᖏᒪᐃᓇᓇᓴ ; ᒥᑫᒪ ᑭᑲᖏᒪᒥᐃᓐᓇᓴ.

21 ᐅᑲᐃᓴᓗ ᐸᓀᓂᓇᓴ, ᑭᐃᓐᓯᐊᐃᓴ ᐅᖏᑦ, ᐅᑲᐃᓴᓗ ᓇᓄᐯᐃᓐᓯᒪ ᒍᑭᒪᐃᓐᐃᐃᓴ ᒪᒪᖏᒪᒪᓂᓴ ; ᑭᐢᑭᓂᔪᑦ, ᐅᑲᐃᓴᓗ ᐱᒍᓇ ᑲᑭᖏᐢᑭᑭᒥᓗᓵᓐ.

22 ᐃᓐᒪᓗᓴ ᑦ ᐃᑦ ᐁᖏᐊᓄᑭ ᐅᐱᒍᓂᑦ ᓂᓴᓂᓂᒥᐊᓂ. ᓂᓴᓂᓂᐊᓂ ᓂᑭᖏᒧᐊᐃᓂᖏᖏᓐᓯᑦ ᑦ ᐊᓴᓐ ᑦ ᑭᓯᓴ ᑲᑦ ᒣᑭᒪᓴᓇ. ᐱᑫᓴᐊᐃᓂ ᑦ ᓇᒪᑭ ᑭᓴ ᑯᒪᐃᓂᓐᓯᑦ ᑦ ᑭᓴᓂᓐᓯᑦ ᐅ ᑲᑎᐱᓂᓐᓯᓂᓴ ᓂᑯᓴᓂᔪᑦᓇᓴ ᑦ ᑭᓄᓂᓐᓯᓂᓐᓯᓂᓴ ᐃᑫᓴ ᑭᓴ ; ᑭᑲᒪᓇᓇ ᐅᑭᑦᓯᒪᐃᓴᓂᓐᓯᓂᓴ ᐅᓐᓯ, ᑭᓴᑦ ᑲᑦ ᓯᐱᓐᓯᒧᑦᓐ.

ᒪᑎᓇᒪᓴ ᒥᑦᑕᐢᖁ ᓂᑲᓇᓄᓴᓗ.

1 ᑲᑎᐱᓂᓐᓯᑭᖁ, ᒪᓴ ᓂᑭᓐᐃᑎᓂᓐ, ᓯᑦ ᒍᓂᓐ ᒥᓇ ᓴᑦᓂᓐᓯᓂᓴ ᑭᐢᐅᐃᓐᑎᑎᓂᓇᓂᑲᓯᐃᓐᑦᑕᐃᓂᑦ, ᓇᒪᐃᓂᓴ ᖁᓄᐃᓐᓴ ; ᓂᑲᓇᓄᓴᓗ ᐅᑯ ᐊᓂᓂᓂᓴᒪᐃᓂᓴ ᐅᓐᓯ, ᑭᐱᑦ ᑲᑦ ᓂᓂᐢᑎᑎᓗ.

2 ᑲᑦ ᐅᑎᐢᑦᓂᓂᓂ ᒪᓴ, ᑭᐢᐱᓴ ᐃᑎᐢᑲᐃᓐᐃ, ᓯᓂᑎ ᖁᐃᔪᐢᑲᓴᓂ? ᑭᑲᐃᓐᒪᒪᓯᐃᓐᐃᓴ ᒪᓴ, ᐅᒥᓂ ᐃᑎᓂᓂᓂᓴᑭᖁ' ; ᐊᓂᓂ ᓂᔪᐃᓐ ᖁᐊᖏᑭ, ᓂᔪᐃᓂᓂᓴ ᐃᓂ ᐊᓂᓂᓂᓴ ᐃᓂ ; ᒥᓇ ᓂᒪᐃᓐᑲᑲᓂᓂᓴ ᐃᓂᓂᓂᓴᑭᖁᓂᓂᓴ ᐃᓂ, ᒥᓇ ᐊᓂᓂᓂᓴᑭᖁᓂᓂᓴ ᐃᓂ.

3 ᓂᑲᐅᓇᐢᒪᒪᓯᐃᓐᐃᓴ ᒪᓴ ᓂᐅ ᖁᑲᓴ, ᐃᑎᓂᓂ ᑲᑎᐱᓂᓐᓯᑭᖁ' ; ᓂᒪᓴᓂ ᓂᓂ ᓂᓯᐢᐃᐅᓐᓴ, ᒥᓇ ᐊᓂᓂᓴᓂᓂᓂ

ᒪᓂᓇᒪᓱ ᒥᐦᑕᐢ᙮ ᓂᐯᒡᓂᓴᓱᓕ.

1 ᐅᓂᑌᐧᐃᓗ ᑲᓂᐯᓴᐢᑎᑘ᙮ ᐅᐢᑕ ᓂᑲᐢᐅᓂᑌᓂᐅᔨ, ᐯᐢᓯ ᔑᐧ,

2 ᓇᒪᐃᐧᓱ ᑭᑲᐃᐧᐃᐧᓗ, ᐊᐣᐢ ᓇᒪᐃᐧᓱ ᑭᑲᐧᑕᓂᓯᐧ ᐅᑲᑭᓯᐧᐃᐧᓗ ᐅᑕ ᐊᐢᑲᐢ᙮

3 ᑎᑫᒪ ᐅᒥᓯ ᐱᓯᐦᐃᔑᒣᐢ ᑲᑎᐢᓴᐢᐢᑎᑘ᙮ ᐅᐦᓯᓯᒪᐊᐧ. ᒥᓇ ᑭᐅᓂᓯᒪᐊᐧ. ᑲᓂᐢᐃᐱᐧᐃᓯᓴᐧ᙮, ᒥᓇ ᐅᐢᐃᐱᐧᐃᐧᐃᐧ ᑲᐅᐢᓴᐢᐢᑎᑘᓴᐧ᙮, ᒥᓇ ᐅᐢᐃᐱᐧᐃᐧᐃᐧ ᑲᐅᐢᓴᐢᐢᑎᑘᓴᐧ ᑕᐢᑕ ᐊᐢᑲᐢ᙮:

4 ᑕᐢ ᓂᐱᐊᐧᐃ ᐃᐧᓴᑭ ᓂᐳᐱᐧᓂᐢ; ᓇᒪᐃᐧᓱ ᑕᐢ ᓇᐢᐃᐧᐃᐧᐃᐧᑕᐧᐃᐧᐃᐧ; ᐊᐣᐢ ᓇᒪᐃᐧᓱ ᑕᐢ ᓇᐢᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ; ᒪᓇ ᑲᐱᐣᒋᐢ ᒪᓯᑲᐢ, ᒥᓇ ᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧᐃᐧ

ᓂᐦᑦ, ᒥᓇ ᐯᐢᑎᑌᖅᑲᓇᒪᓴᐢᑎᐟ ᑭᔨᑭᑭᑦᑲᓇᐢᓀᐦᐠ ᔨᐦᑎᐦᑦ;

2 ᒣᑊᓗᐣ ᑎᔨᓂᓱᓀᔨᓂᐦᑦ ᐯᐢᑭᑭᐢᓀᑐᔨᓂᐟ ᐅᔨᑭᓀᑦᑲᓇᐢᓀᐦᑦ ᒥᓇ ᑎᒪᔨᓂᐢᐞᐦᑦᑲᔨᓂᐦᑦ ᐲᑭ ᐊᑲᐢᑎᓂᓂᐠ ᑕᐢᓂᐠ ᒐᐢᓂᐦᓇᐠ.

3 ᐅ ᓂᐊᐦᑭᔨ ᑭᑐᑲᓂᐠ, ᓂᑲᒣᑭᐣ ᑲᐢᑭᑦᓴ ᑭᑦᓴᓇ ᒥᓇ ᑲᐢᑭᑦᓴᐢ ᑭᑦᑖᔨᐠᓂᐢᐞᓇ ᑭᑦᒪᓂᐠᓂᐢᐞᐦᑦ, ᒥᓇ ᑭᑎᐠᓪᒪ ᒪᑭᐃᐢᑎᑎᐃᐠ ᐅᐢᑭ, ᒥᔨᐞᑭᐃᓂᐠ ᑭᑦᑭᔨᐠ.

4 ᑭᑦ ᒪᐦ, ᑎᐱᑦᐞ ᑭᑦ, ᑭᑲᐣᓂᐊᓀᐦᐣ ᑭᑎᔨᓴᐢᑎᔨᓂᐠ ᑲᑭᐢᑭᓴᔨ; ᑭᑲᐱᐢᐱᐱᐃᑎᐠ ᒪᑲ ᑭᑦ ᐊᐠᐢᑫᔨᐢᑲᓇᐠ ᑭᒪᑭᐠ ᐯᑲ ᑲᑭᐢᑫᓴᐢᑎᒪᔭ; ᑕᑊᒪ ᑭᑭᐢᑲᐢᑭᓴ

ᐅᖏᑦ, ᑭᓚ ᒪᓐᓄᑌˣ ᐅᖏᑦ, ᑭᓚ ᐊᐩᑦˣ ᐅᖏᑦ, ᑭᓚ ᓴᐊ·ᓂˣ ᐅᖏᑦ, ᑲᑦ ᐯᑦᑭᑦ, ᑭᓚ ᓴᓴᑭᐃ·ᑭᑲᓚ, ᑭᓚ ᑭᑎᒥ ᐸᑭᑲᓚ, ᑭᓚ Δ·ᖏᓕᓴᑦ, ᑭᓚ ᑲᑦ ᐯᑦᑭᑦ ᒪᒥᖏᑎᐃ·Δ· ᓴᓴᑭᐃ·ᑭᑲᓚ, ᐅᐊ·ᓂᖏᖅΔᑲᓂᔨˣ ᑲᑎᐱᔨᖅᑭᑲᓴᑦ.

27 ᒪᓚ ᑲᑫᐱᑦ ᐅᑲ ᐃ·ᖏᓇᑐᐊᐃ·ᐸᐃ ᑭᑦ ᑲᓗᑌ-ᔨᖏᐸᒥᑦ ᐊᔭᒥᖏᑲᑲᵒ, ᐅᑲ ᒪᓚ ᑭᑦᓇᔨᖏᑭᐸᖅᓴᑦ, ᐱᔨᖏᐳᑫᐊᐃ ᑐᑎ ᑭᔭᐅᓇᐃᐸᑦ ᒥᑦᐅᐃ Δᑦᑲ·ᖏᑌᒥˣ, ᐅᐳᒥᖏᑲᑲᵒ; ᓂᑲᔪᐊᐃ·ᑦ Δᐸᑦ ᒥᑦᐅᐃ Δᑦᑲ·ᖏᑌ-ᒥˣ, ᑲᑦ Δᑦᑲ·ᐸᑫᒪᑲˣ ᐅᑭᒪΔ·ᑲᒥᑲ· ᑭᐳᐅ-ᐊᔭᐊᒥˣ, ᓇᒪΔ·ᔪ ᒪᓚ ᑲᑦ ᐊᑦᑕᐅ·ᐯᑲᓚ.

ᒪᓂᓇᒪᓚᕆ ᒥᑦᑦᖏᑦ ᐊᐅᓚᓂᐅᑦᓴᖅ.

1 ᐅᑎᑌ·Δ·ᑦ ᑲᑎᐱᔨᖏᑫᐸ, ᑲᑭᖏᐅᑎᑎᓂᐊᐸ ᑭᐳᐃ-ᒪᓕᔪ, ᐁᖏᐃᑎᓂᐸ,

2 ᐸᓂᔩ, Δᑐᖏᑌ ᐅᑦᓂᑭᑲΔ·ᓇᑲᓂᖏᑫᵒ Δ·ᑭˣ, ᐁᐊᑦ ᒪᓚ ᑫᐯᖏᑦᒍᐃᑦ ᓂᑎᑌ·Δ·ᓇ.

3 ᓂᑭᖏᐃᑐᑦ ᒪᓚ ᐅᑦᓂᑭᑲΔ·ᓇᑲᓂᖏᑫᵒ Δ·ᑭˣ, ᑲᑦᐸ, ᑭᓂᖏᑦᒥᵒ ᐊᑐᑫΔ·ᑐ ᑎᖏΛᓂᑲᓂˣ.

4 ᐊᓂᐊ·ᑭᑲᐩ ᒪᓚ ᐊᓂᑦᑭˣ ᑲᐅᖏᑭᐅᓂᒥᑦ ᑭᖏᐱ-ᐊᓂᔨᔨᵒ ᐅᑭᖏᑭˣ ᐅᑦᓂᑭᑲΔ·ᓇᑲᓂᖏᑫᵒ; ᐊᑦ ᒪᓚ ᐅᑦᓂᑭᑲΔ·ᓇᑲᓂᖏᑫᵒ ᑭᖏᐱᑦᒥᵒ ᐅᑭᖏᑭˣ ᐅᑦᓂᑭᑲ-Δᓇᑲᓂᖏᑫᵒ ᑭᑭ Δᓂᖏᑦᒥᵒ.

5 ᐁᑲ· ᒪᓚ ᐅᑎᑌ·Δ·ᑦ ᑲᑎᐱᔨᖏᑫᐸ ᓂᑭᖏᐅ-ᑎᖏᐊᐸ, ᐁᖏᐃᑎᓂᐸ,

6 ᐅ Δ·ᑭ ΔᑦᵻᐁΔᵻ, ᓇᒪᑭ ᑲᑭᖏᑦᑕᑎᓇᐃ·ᑐ ᒐᐱᔨᐃᑦ ᐊᐊ· ᐅᑦᓂᑭᑲΔ·ᓇᑲᓂᖏᑫᵒ ? Δᑌᑦᐳ ᑲᑎ-ᔨᔨᖏᑫᐸ. ᐃ·ᓂᖏᑦᒪᒧ, ᑲᑲᓂ ᐊᑦᔩ ᐊᓂᑭᑭ ᐅᑦᓂᑭᑲΔ·ᓇᑲᓂᖏᑫᵒ ᐅᑭᖏᑭˣ, ᐁᐊᓂ ᒉᑦᖏ ᐁᖏᑭᐁᑦᐸᑦ ᓂᑭᖏᑭˣ, ᐅ Δ·ᑭ ΔᑦᵻᐁΔᵻ.

7 ᔨᒪᔩ ᐃᓇᒧᒪᓕᑲ·Δ· ᑲᑦᖏᑦᑕᑲᓂᑭᔩ ᐊᐅᓇ-ᔨᓂᐊ·ᑦ, ᑭᓚ ᐅᑭᒪΔ·Δ·ᐁ ᐅᖏᑭ ᑭᑭᒪᓂᐱᐊᒪᒧ, ᑭᑭᓂᑕᑲᓂᖏᑫᵒ ᐅᑭᖏᑭˣ, ᐅ Δ·ᑭ ΔᑦᵻᐁΔᵻ.

8 ᑭᑦᐱᔩ ᐁᐅᑯᓂᔩ ᑲᑦᖏᑦᑕᑲᓂᑭᔩ ᐊᐅᓇ-ᔨᓂᐊ·ᑦ, ᑲᑭᖏᐃᓇᒧᒪᓕᒃ, ᓇᑲᑦᖏ·ᑲ· ᐅᒪᔨᓇ-Δ·ᓂᐊ·ᑦᵒ, ᓂᑲᒥᒃᒍᑌᐁ ᒪᔨᓇΔ·ᐁ ᑲᑭᖏᑦᑕᑲᓂᖏᑫᵒ ᐅᑦᓂᑭᑲΔ·ᓇᑲᓂᖏᑫᵒ ᐅᑭᖏᑭˣ, ᐅ Δ·ᑭ ΔᑦᵻᐁΔᵻ.

9 ᔨᒪᔩ Δᑦᐸ ᐃᓇᒧᒪᓕᑲ·Δ· ᑲᑦᖏᑦᑕᑲᓂᑭᔩ ᐊᐅᓇᔨᓂᐊ·ᑦ, ᐊᑦᔩ ᐅᑭᒪΔ·Δ·ᐁ ᑭᖏᐅᑭᖏᐊᐅᑭᒃ ᑭᓚ ᑭᑦ ᑭᑦᑎᑲᑭᒃ;

10 ᑭᑦᐱᔩ ᒪᖏᑐᒧᒪᓕᑲᖏᑭ ᐅᑦᓂᒪᒪᐱᔩ, ᐅᑲ ᓇᑦᖏᒧᒪᓕᑲᑭ ᓂᑎᑌ·Δ·ᑦ, ᓂᑲᒥᖏᒍᑌᐁ ᑲᒥᐃ·ᔨᔩ, ᑲᑭᖏᐃᑌ·ᔩᐁ ᑭᑭᑦᐅᐃ·ᑭᑭᒃ ᑭᓚ ᑭᑭ ᑭᑦᑎᑲᑭᒃ;

11 ¶ ᐊᓂᖏ Δᑲ ᒪᓚ Δᑐᖏᑦ, ᐊᑲᒥᖏΔᑦ· ᑐᑦ ᐊᔨᔨᓂᐅᐃ·ᑦ, ᑭᓚ ᑲᑦᐅᑦᑭᔩᖏᒥˣ, ᑲᑦ Δᑌᑦᔩ, ᐅᒥᔨ Δᑌᑦᐳ ᑲᑎᐱᔨᖏᑫᐸ; ᐃᓇᒧᒪᓕᑲ, ᑐᑎᓂᓇᐃᓇᐳ ᒪᒥᔨᓇΔ·ᑦ, ᑭᓚ ᑐᑎᔨᒥᑎᓇᐃᓇᐳ ᒥᔨᓂᖏᑐᒧᒪᓕᑲᓂᔨˣ; ᐯᑲ· ᒪᓚ ᑲᑦᐱᔨᖏᑫᐸ ᑲᑦ ᓇᑲᑦᐅᑦᑭᔩᖏᒥˣ ᐅᑦᓂᑭᑲ-ᔨᓂᐊ·ᑦ ᑭᓚ ᐸᑎᑦ ᑲᑦᐅᑦᑭᔩᖏᒥˣ, ᑲᑦ ᐃᓇᒧᒪᓕᑲ·Δ·ᓂᔨˣ; ᐯᑲ· ᒪᓚ ᑲᑦᐱᔨᖏᑫᐸ ᐅᑭᖏᑭᐁᑦᐸᑦ ᑲᑦ ᓇᑲᑦᐅᑦᑭᔩᖏᒥˣ, ᑲᑦ ᐃᓇᒧᒪᓕᑲ·Δ·ᓂᔨˣ.

12 ᑭᐱᑌ·ᐊ·ᑦ ᒪᓚ, ᓇᒪᑕᑲᓂᑦ ᐁᑦᐯᔨᒪΔ·ᑦ; ᒪᓚ ᓂᓇᓂᓇᖏᐱᐅᓇᐃ·ᑦ ᑎᑎᓂᐊᐸ ᑲᑦᐱᔨᖏᑫᐸ ᐅᑭᖏᑭˣ ᐅᑦᓂᑭᑲΔ·ᓇᑲᓂᖏᑫᵒ ᐅᑭᖏᑭˣ, ᑭᓚ ᑲᑦ ᐯᑦᑭᑦ ᐃᓇᒧᒪᓕᑲ·Δ·ᓂᔨˣ

ᒪᑎᓇᒪᓕᒃ ᑫᒃ᙮ ᓄᓕᒋᓇ°.

1 ᐅᑎᓕ ᐃᑘ·° ᑲᑎᐅᓕᖅᑭᑫ᙮ ᓂᒋᐃ· ᐅᑎᓇ ᐅᒋᓕᓐᑭᐃ·ᓇᓴᓂᓕᖅᓄ° ᐅᒋᓕᓐᑭᐃ· ᐊ·ᒧᒋᓴᐱᓐᔪᓂ, ᒥᓇ ᐅᑎᓂᔪᓕ᙮ ᑫᖅᑐ ᐊᓴᓕᓴᓂᐊ·ᓵ, ᒥᓇ ᑫᖅᑐ ᓯᕈᑎᑫᐃᓇᓴᓂᐊ·ᓵ᙮ ;

2 ᐃᑐᖅᑐ ᒪᓱ ᐅᐊ·ᓴᑎᓇᒥᕽ ᐅᔪᓕᓵ ᐃᓇᓂ, ᑲᐊᓴ᙮ ᑲᐊᑎ ᐅᖅᓂ ᐱᓐᑫᒧᒪ᙮ ᐊ·ᓯᓇᒋᕽ ᒥᐢᑕᐃ ᐃᐢᑲ·ᖅᑐᓂ, ᐃ·ᖅᓂ ᒪᓱ ᐯᔪᑐ ᐃᑘ·ᐃ·ᓇ ᑫᐃ·ᖅ-ᓕᒋᓂ,

3 ᐃᑘ· ᒪᓱ, ᓇᑐᖅᓕᒧ ᐅᑎᑘ·ᐃ·᙮ ᑲᑎᐅᓕᖅᑭᑫ᙮ ᐅ ᑭᖅᑎᐅᑭᒪᑎᓴ ᔪᓕᐃᕽ, ᒥᓇ ᑲᐊᑦᓴ᙮ ᑫᐃᑦᑲ-ᓴᐊᒥᕽ; ᐅᑎᓕ ᐃᑘ·° ᑲᑎᐅᓕᖅᑭᑫ᙮ ᒥᓕᐯ· ᓕᐊᖅ-ᑲᑎᓕ᙮, ᐅᑭᓴᓐᔪᒪ ᐃᐢᐅᐯᐃᕽ ; ᐊ·ᓴᐸᖅᓕᒧ, ᐅᑭᓴᓐᔪᒪ ᐃᐢᐅᐯᐃᕽ ; ᐅᑎᓕ ᐃᑘ·° ᑲᑎᐅᓕᖅᑭᑫ᙮ ᒥᓕᐯ· ᓕᐊᖅ-ᑲᑎᓕ᙮, ᐅᑭᓴᓐᔪᒪ ᐃᐢᐅᐯᐃᕽ ; ᐊᐢᑲ·ᖅᑐᓂ, ᐃᑘ·° ᐊᓴᓕᓴᓂᐊ·ᓵ, ᐅᑭᓴᓐᔪᒪ ᐃᐢᐅᐯᐃᕽ ;

ᑐᐱᕼᐅᓂᖅ, ᐅᔪᑦ ᒪᓇ ᑲᑦ ᓂᐱᓐᓄᑦ, ᒥᓇ ᐅᔪᑦ ᑲᑦ ᓇᖏᐅᓂᓇᐅᓐᓄᑦ, ᐹᓐ, ᒥᓇ ᑲᖏᐹᐅᓐ ᐅᔾᑐᒪᓐᑎᑦ, ᑲᐹᖏ-ᐅᑦᓇᖏᑫᒋᒪᓇᐅᑦ ᐹᑐᑭᐅᓇᓇ.

7 ¶ ᐅ ᑲᑎᐯᓴᖏᑫᓐᓄᑦ, ᑲᐹᖏᐊᓇᓯᖏᐃᐅ ᐃᓕᑦ, ᓂᐹᖏᐊᓇᓯᖏᐃᑲᐃᐅᓇᑦ ᒪᓇ ; ᐹᓐ ᓇᐊᑦ ᐹᒪᖏᑲᐃᓇᑦ ᐃᑫᐦᐧ ᓂᓐ, ᑲᐹᖏᐊᓄᑦᑕᑦ ; ᑲᐹᖏᐊᓇᓯᖏᐃᑲᐃᐅᓇᑦ ᒪᓇ ; ᑕᖏᓂ ᓂᒪᓇ-ᓴᒥᑲᐃᓇᑦ, ᑲᖏᐅᓐᓄ ᐊᐃᓐᑦ ᓂᑕᖏᐱᓂᑦ.

8 ᑭᓇᒪ ᐊᑫᐱᓇ ᑲᐹᖏᐊᑦᒥᓐᑦ, ᓂᐹᖏᑌᑕᑦ, ᓂᐹᖏᑌᑕᑦ ᐊᖏᖏᐃᑲᐃᐅᓇᑦ ᒥᓇ ᓂᓯᐊᐃᓇᐅᓇᑦ ; ᑭᓇᒪ ᑕᑎᑲᐃᓇᑦ ᑲᑦ ᐃᓐᓇᐅᓇᑦ ᑲᑦ ᐊᐃᓐᑦ ᓂᑕᖏᐱᓂᑦ ; ᑭᓇᒪ ᐃᓐᑦ ᑲᑦ ᐅ

ᒪᓄ ᑲᒪᓂᐧᑯᐧᑎᑦᐣ ᐅᑭᐢᐸᕕᓂ ᐅᐢᑭ ᐅᐸᑎᒪᓐᐅ-ᐁᐧᐊᐧ, ᐅᑲ ᓂᓴᐢᑭᓇᐁᐧᓄᐧᐃᐅᐧᓗ ᑲᑕ ᐊᐧᑐᐃᐧᒪᓄᓂ ᐃᓴᐢᐨᒧᐦ ᐃᐢᓄᑌᐧ, ᑭᓇ ᑲᑕ ᑲᐧᐢᐃᐧᓄᐧᐃᐧᑎᓂ ᐊᐧᑐᐃᐧᒪᓄᓂ ᐊᐧᑐᐃᐧᒪᓄᓂ ᐊᐧᑐᐃᐧᒪᓄ

ᒥᓇ ᑭᖃᐊ·ᐃᓇᓄᖅᑐᑦ ᖃᖏᓄᐅ ᑭᒪᒋᓄ·ᐃ·ᐃᓐᐊ·ᑐ ᐅᖏᓪᓗᒥ.

23 ᐅ ᖃᐅᑦᑎᐹᓕᑦ ᐋᐅᐯᓪ·ᓂᓐ, ᖃᐊ·ᑎᑦᔨᓂᖅᓱᓕᑦ ᒪᓂᐹᖃᖅᓂᐊᓂ, ᑕᐯ· ᑭᖃᑭᑎᓂ ᐃᑦᐸ ᐃ·ᓴᖃᖅᓯᓄᑦᓗ ᓴᐯᑦᒫᒋᐃᓗ ᓴᐳᖅᑎᑦᓂᐊᓂᖅ, ᐃ·ᓴᖃᖅᐱᓗᐃᓐᑐ ᓴᐱᓂᒍᐟ ᐃᑦᐸᒍᐟ!

24 ᐅᖅᓗᖃᑦ ᐱᒪᓂᓕᑦ, ᐃᑌᑦᐣ ᖃᑎᐱᖅᓯᓂᖅᓴᓕᖅᑭᑦ, ᓴᓪᓕᐅᑦ ᑯᐃᓴᓐ ᓂᐅᑦᓂᐊᖅᑐᑦ ᑭᓐᓇᐅᑦᓂᐊᓂᖅᑐᑦ ᐃᓪᓕᐊᓂᖅ ᑭᖅᑭᓂᖅᑐᑦ ᐱᖅᓯᐅᑦᓂᐊᓂᖅᑐᑦ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅᑐᑦ ᐊᑐᖅᑐᑦ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅᑐᑦ ᐃᓕᓴᐅᓂᖅᑐᑦ ᐃᓕᓴᐅᓂ

16 ᑐᒥᓯ ᐃᑌ·ˣ ᑲᑎᐱᓄᒃᑭᓯ, ᒥᐊᑯᓂᓄᑦ ᓯᔪᐦ-ᑲᑎᓯᑦ, ᑕᑲᐃᓴᓄ ᓇᐅ"ᓪᓕᒧᑦ·ᑐᓂᔪᐃ·ᑕᑦ·ᐊᑐ ᑐᓴ·"ᑭᑫᐃ·ᓄᓂᔪᐃ·ᐊᑐ ᑲᑎᐱᓄᒃᑭᓯ ᑐᓴ·"ᑭᑫᐅᒪᓄᑦ ; ᐱᓄᓂᔪᓕᒪ·ᐊ ᑎᐱᐅᐁ·ᑐᓂᔪᐃ·ᐊᑐ ᑐᑌ"ᐃᑦ·ˣ, ᓇᒪᐃ·ᓄ ᒪᓇ ᑐᐅᓂˣ ᑐᓯᑦ ᑲᑎᐱᓄᒃᑭᓯ.

17 ᓂᐅᓗ˙ ᒪᓇ ᐃᑌᐊ·ᕀ ᑲᒪᑫᓄᒥᓄᑦ, ᑲᑎᐱ-ᓄᑭᓯ ᑭ"ᐃᑌ·ᐤ, ᑭᔪᐊᑦᓂᔪᐃ·ᐤ ᑭᐊᑐᐃ·ᓯᐃ·ᐠ ; ᒥᓄ ᐃᑌᐊ·ᕀ ᑲ"ᐱᑭᐤ ᑲᐱᒥᑎᕀᐊᓄᑦ ᑕᑌ"ᐃᓄᑦ, ᓇᒪ ᓂᓚ: ᒪᒋᓄᐃ·ᐠ ᑭᑲᒪ"-ᒋᐃᓂᔪᐃ·ᐤ.

17 ᓂᐅᓗ˙ ᒪᓇ ᐃᑌᐊ·ᕀ ᑲᒪᑫᓄᒥᓄᑦ, ᑲᑎᐱ-ᓄᑭᓯ ᑭ"ᐃᑌ·ᐤ, ᑭᔪᐊᑦᓂᔪᐃ·ᐤ ᑭᐊᑐᐃ·ᓯᐃ·ᐠ ; ᒥᓄ ᐃᑌᐊ·ᕀ ᑲ"ᐱᑭᐤ ᑲᐱᒥᑎᕀᐊᓄᑦ ᑕᑌ"ᐃᓄᑦ, ᓇᒪ ᓂᓚ: ᒪᒋᓄᐃ·ᐠ ᑭᑲᒪ"-ᒋᐃᓂᔪᐃ·ᐤ ᑭᐊᑐᐃ·ᓯᐃ·ᐠ ; ᐱᓄᓂᔪᓕᒪ·ᐊ ᑎᐱᐅᐁ·ᑐᓂᔪᐃ·ᐊᑐ ᑐᑌ"ᐃᓄᑦ, ᓇᒪ ᓂᓚ: ᒪᒋᓄᐃ·ᐠ ᑭᑲᒪ"-ᒋᐃᓂᔪᐃ·ᐤ ᑭᐊᑐᐃ·ᓯᐃ·ᐠ ; ᒥᓄ ᐃᑌᐊ·ᕀ ᑲ"ᐱᑭᐤ ᑲᐱᒥᑎᕀᐊᓄᑦ ᑕ

ᒪᑎᓐᓚᒃᑐᑦ ᑭᓯᒪᓐᓂᐊᓕᒃ ᓄᑕᕆᓂ.

1 ᑲᑎᐅᓴᖏᓕᓂ᙮ ᓂᒃᖏᐊᓪᓚᖏᐅᓪᓗᑦ, ᑲᑎᓂ᙮, ᒪᓚ, ᑭᓯ ᐃᓐᔨᐱᐊᓪᓚᑦ ᔨᒥᓂᓴᑦ ᒃᖏᐅᖏᓴᖏᐅᓪᓗᑦ ᑕᒡᓴᒥᖏ-ᕐᐃᓚᒥᔪᓂ᙮ ᑲᑎᐅᓴᖏᓕᓂ᙮, ᓴᓴᑦ ᓂᑦᔨᒃᑲᓂᔪᓴᑦ ᒃᖏᑎᑕᒥᓂᖏᓕᓂ᙮ ᑐᑭᓯᐅᓂᖅᓴᑦ ᓂᒃᖏᑎᑕᒥᓂᖏᓕᓂ᙮ ᑐᑭᓯᐅᓂᖅᓴᑦ ᑐᓂᓯᔪᖅᑐᑦ ᒃᖏᑎᑕᒥᓂᖏᓕᓂ᙮ ᐊᑦᓓᓕᒃ, ᐊᓪᓚᓂ ᒥᑦᑎᓐᓇᓴᐅᓪᓗᓂ᙮ ᒥᓐᓄᑦ ᐊᐃᓐᓂᑦᓴᓐᓇᓕᒃ, ᐊᓪᓚᓂ ᑕᒪᓐᓇᐃᓴᐅᓪᓗᓂ᙮ ᐊᑦᓓᓕᒃ, ᐊᓪᓚᓂ ᑕᒪᓐᓇᐃᓴᐅᓪᓗᓂ᙮ ᐊᑦᓓᓕᒃ, ᐊᓪᓚᓂ ᑕᒪᓐᓇᐃᓴᐅᓪᓗᓂ᙮

2 ᐅᓴᑦ ᐃᓐᔨᐱᐊᓪᓚᑦ ᓴᒃᐱᑦ ᒃᖏᑎᓕᔪᓪᓚᓂᑦ ᔨᑎᓂᓴᑦ, ᒪᐊᓐᔨᒍᑦ ᐃᓴᓂ ᐱᓂᓴᑦ ᓂᒃᑕᑦᓂᑦ ᑲᐅᓂᓴᑦ; ᔨᑎᑦ ᒪᓚ ᐃᓐᔨᐱᐊᓪᓚᑦ ᒃᖏᐊᓪᓚᓂᔪᓪᓚᓂᑦ ᓴᓐᐱᑦ ᒪᓕᔪᑎᓂᓴᑦ, ᐅᑲᓚ ᓴᒃᖏᓐᓄᐃᓐᓂᖅᓴᑦ ᑲᓐᔪᓂᓴ

ᒥᓂ ᒪᒪᐢᑲᑎᐹᓕᕆᔨᐃᓚᐅᓪ; ᐅᑯ ᒪᓗ ᑲᑕᐢᐧᐃᑲᓴᓂᐅᓪ ᐊᓕᓴᐅᓂᐅᓪ ᑲᕮ ᐊᐢᓂᕐᓯᑎᐅᓪ ᑭᐢᑎᑕᑭᓕᐅᓪ ᑕᑎᑕᐅ

36 ᐁᐩᐯᐩᐦᒋᑫᐧ ᐅᒪᔭᐃᐧᓂᐯᐧᐣ ᐅᑲᓐᐃᐧ ᒪᓴᑎᐩᐧᐊᐣ, ᒥᓐ ᐅᑌᐯᐧᐃᐧᓂᐯᐧᐣ ᐱᐟᑦ ᒪᓴᑎᑫᐧᐣ, ᑲᑎ ᐯᐩᐦᒋᑫᐧᐣ; ᑎᑫᒪ ᑲᑎᐯᐧᐦᑎᑭᐟ, ᐱᐟᓂᐯᐧᐣᐊᓐ ᑲᐱᐟᐦᒋᐧᐣ ᑲᐱᐟᐦᒋᑭᐟ.

37 ᒥᓐ ᑭᔭᒉᐧᓯᐃᐧ ᐃᐟᐦᒋᐃᐧᓐ ᑲᐯᐧᐃᑲᐧᐃᑲᑌᐃᐧ, ᐅᐱᐟᐦᒋᑎᑭᐟᓯᐃᐧᓐ ᑲᑎᐯᐧᐦᑎᑭᐟ.

38 ᐱᐟᐁ ᓭᐟ ᐅᑕᐧᓂᓯᒧᐃᐧᓐ, ᒋᐱᐟᐣᒉ ᒥᓯᐧᐣᐧᐃᐧᓐ ᐅᐱᐟᐦᒋᑎᑭᐟ ᐅᐱᐟᐦᒋᑭᐟ.

ᒪᑎᓓᒪᒃ ᓂᓯᒋᐧᓂᐠ ᓂᐯᒋᐧᓂᐠ.

1 ᐁᓯᐧᐣ ᐱᐟᑎᐅᐱᒪᐃᐧᓯ ᑭᐅᐧᐸᓯᐟ ᐅᐯᓯᐧᓴ ᔨᐦᓴ ᐱᐟᑎᐅᐱᒪᐟ ᔨᑕᐃᐣ, ᐱᐟᑕᐯᓯᓇᒪᒃ ᐅᒪ ᐃᑌᐧᐃᐧᓐ ᑲᑎᐯᐧᐦᑎᑭᐟ ᐅᐱᐟ, ᐁᐟᐃᑌᐧ,

2 ᐅᒥᓯ ᐃᑌᐧᐟ ᑲᑎᐯᐧᐦᑎᑭᐟ; ᓂᐦᐸᐃᐧ ᒪᐊᐧᓐ ᑭᐟᐱᐟᐣᐃᐧᐅᒥᓯᐣ ᐅᐯᓯᐧᓐᐦᐃᓇᐅᓂᐦᐣ ᑲᑎᐯᐧᐦᑎᑭᐟ, ᐊᐅᒥᐦᑕᐃᐧ ᐅᑭᐟᐱᐟᐦᐃᓇᐦᐣ ᑲᑎᐯᐧᐦᑎᑭᐟ, ᐅᐯᓯᐧᓐᐦᐃᓇᐦᐣ ᐱᐟᐦᒋᐧᐣ; ᐅᐧᐃᐧᐣᐅᐦᐣ ᐅᐯᓯᐧᓐᐦᐃᓇᐦᐣ ᐱᐟᐦᒋᐧ

ᑭᐅᓐᒋᐊᖅ ᐅᒪ ᐅᑌᓐᓄᑦ, ᑭᓐ ᐅᒪ ᐊᑐᑭ, ᒣᓐᑎ ᑲᖏᕆᑭ ᑲᐅᓐᑌᓕᐅᕐᓂᑦ ᓇᐃᒪᓕᕆᓂ:

21 ᐃᖏᐸ ᒪᓐ ᑎᐅᓇᑭᑦ ᑭᖏᑎᑕᐹᒪᓐ, ᑭᓐ ᑲᖏᕆᑭ ᑲᑎᖏᓐᓄᐃᓕᓂᐅᒪ, ᑭᓐ ᑲᖏᕆᑭ ᑭᖏᑎᑕᐹᒪᓐ ᑲᖏᕆᑭ ᐱᓕᕆᓂᐅᒪ, ᑭᓐ ᑲᖏᕆᑭ ᑭᖏᑎᑕᐹᒪᓐ ᑲᖏᕆᑭ ᐱᓕᕆᓂᐅᒪ,

ᑭᒃᑯᑦ ᐅᒃ· ᐊᓪᓂ ᒪᓕᐦ·ᑎᓪᓂᐅᓕᐦ·ᐊᑦ ᓴᑎᐊᓂᒃᑭᐊᓂᖅ, ᒥᓂᓂᐅᑎᓴ ᑭᓂᓂᐅᓂᖅ, ᑭᓂᓂᐅᑎᓴ ᓴᑎᐊᓂᒃᑭᐊᓂᖅ ᑭᓂᓂᐅᑎᓴᐅᑉ ᑭᓂᓂᐅᑎᓴᐅᓂᖅ ᓴᑎᐊᓂᒃᑭᐊᓂᖅ, ᒥᓇ ᐃᓂᑭᑦ ᑭᓂᑭᓕᐦᑐ, ᒥᓇ ᐊᐅᑭᓕᓂᖅ ᐃᓐᓇᐅᑦ ᓂᓪᓕᐦᑐᑦ, ᐅᓴᐃᓂᓕᓂᖅ ᐃᓐᓇᐅᑦ ᓂᓪᓕᐦᑐᑦ ᐊᓪᓂ

[illegible]

1 [illegible] [illegible] [illegible]

24 ¶ ᐅᒋᓯ ᒥᓀ ᑭᓴᐃᓯ ᐊᔨᒋᐦᓱᐢ ᓯᒣᐊᔨᓴ ᓂᐃᐢᐁᐃᒪᐟ᙮, ᑭᑦ ᐃᑦᓯ,

25 ᐅᒋᓯ ᐃᓯ ᐊᔨᒋᐢ ᑲᑎᐅᓴᐢᑭᓀ᙮ ᒋᓯᐁᐧ·ᓯᓴᑎᑦ, ᐅᑭᔨᓂᔨᒪ ᐃᐢᐢᐁᐃᐟ, ᑲᑦ ᐃᑦᓯ, ᑭᑫᒪ ᐅᑲᑊᓀᒪᓯᐧᒪᒪᐧᒧᐢ ᑫᐃᐦᓀᓯᐃᓂᐢ ᑲᑲᑭᐢ ᐊᐢᐁᐃᒪᐟ ᑐᓀᓯᐃᓂᐢ ᐊᐃᐊᓯᓂᐊᐧᐢ ᒥᐢᑲᑭ

Δ·σˣ; ᒥᓇ ᑲᒪσᐊ·ᑕᑎᑐᑭ ᑲᑕ ᒪσᐊ·ᑕᑕᐊ·ᑦ, ᒥᓇ ᑲ"Ρᓴᐤ ᑲᒪᓐᑲ"ΡΔᐣᑭ σᑲᒣΡᑭ ᑲᑕ ᒪᓐᑲ"Ρ-Δ"Ρᑦ.

17 ᑭ9ᒪ Ρᑲᒥᓴᑎᑦ ᒥᔪᐊᖅΔ·ᔭ, ᒥᓇ Ρᑲ-ᓇᓴᑕΔ·"Δᑎᑦ Ρᒥᓵ·ᑲσΔ·Δ·ᓇ, ΔU·° ᑲΠV-ᓴ"Ρ9ᑊ, ᑭ9ᒪ ᐊ·ᖁΔ·∇·Λσᑲᑦ ΡΠᑲ·ᔭ, ∇"-ΔU·Ρᑦ, ∇Dძ ᐅᒪ ϟᓴᔭ, ∇ᑲ ᐊΔ·ᖁᑦ ᐊᓴᒥᓴσ° ᑲᓇᓴᔭᐧˣ.

18 ¶ ᐅᒥᒧ ΔU·° ᑲΠVᓴ"Ρ9ᑊ; ᐊ·ᐸ"ᑦ, σᑲVᑦ ᑲΔ· ᑲᐊᐊ·"ᑲᑕΓˣ ᖃᑲᖏ Ἀ·Ρ, ᒥᓇ ᑲᑕ ΡΠᒪᖁᓴ"ᑕᒪ·ᑦ ᐅΠ"ᑕΔ·ᓇ; ᐅUᓇ° Ꮭᖏ ᑲᑕ ᐅᓭ"ΡᑲUᐤ ΠΛᓴᐅ· Δᑕ ᑲΛᐢᑲ·ᐢU, ᒥᓇ ᐅᑭᒪΔ·ᑲᒥᑦ ᑕᑕ Δᓭᓵᑲ·ᑦ; ᑲᑲᒪΔ·ᑲᒥᑦ ᑕᑕ Δᓭᓵᑲ·"Ρᐸᑦ.

19 ∇ᐊᑕ Ꮭᖏ ᑲᑕ ᐅ"Ρᐸᓴᐊ· ᓇᓴᐢᑑᒪΔ·ᑦ ᒥᓇ ᐅ∨"ᑕᔭᓭΔ·σᐊ·° ᐊσᑭ ᑲᒥᓴᐊ·ᑕ"Ρᑦ; σᑲᒥ"9ᑦ"ᐊᐊ·ᑦ Ꮭᖏ, ∇ᑭᓭ ᓇᒪΛ·ᓴ ᑲᑕ ᖃᖏ-ᐊ·ᓭᓭᑦ; σᑲᒪᒪ"ᑕᑯ"ᐊᐊ·ᑦ ᒥᓵ, ∨ᑭᓭ ᓇᒪ-Ἀ·ᓴ ᑲᑕ ᐊΛᑐᑲΠᑦ·ᐧ.

20 ᐅᑕᐊ·ᓭᒥᓭᐊ·ᐊ· ᒥᓇ ᑕΛᐢᑲ ᑲᓴᑐ ᑲᑕ Δᓭᓵᐊᓭᓴ·, ᒥᓇ ᐅᒪᐊ·ᑎ"Δᑑᒥᐊ·ᐊ· ᑲᑕ ᐅᓇΛ"Δᒪᐊ· ∇ᑕᑦᒪΛᓴᑑ, σᑲᐊᓴᒥ"Δᒪᐊ· Ꮭᖏ ᑲ"Ρᓴᐤ ᑲΡΠᒪᒪ"Δᐊᓭᑦ.

21 ᐅᑑΡᒪᒥᐊ·ᐊ· Ꮭᖏ ΠΛᓴ∇· Ἀ·ᓴᐊ·° ᑲᑕ ᐅ"ᑭᓴᐊ·, ᒥᓇ ᐅᓇᓭ∇·ᒥᐊ·ᐊ· ᑕᑦᑕΔ·ᐢ Δᑕ ∇"ᐊᑲᑭᑦ ᑲᑕ ᐅ"ᑭᓴᐊ·; σᑲᓇᓵUᓴᒪ° Ꮭᖏ, ∨ᐊᓭ σᑲV∨ᓭᓭ"Δᑦ; ᑭ9ᒪ ᐊ∇·ᓵᐊ· ᑲᐊᑑᑕˣ ᐅU" Ρᑦ ∨ᓭᓭ"Δᑦ ?

22 Ρᑲᐅᑕᓴᓭᑑᒥᒥᓵᐊ·° Ꮭᖏ, ∇ᓭᓭ ΡᑲᐅᑕΡᓴᒪᓐᑑᒥᒥᑦ.

23 ᐊ·ᐸ"ᑕᒧᑦ, ᐅᐱᔪᓭ∇·ᑦ ᑲΠVᓴ"Ρ9ᑊ ᓭV·ᐸᓴ° ᓴᑎᓇV·ᓭᐅ·σˣ, ᑲᑲΡ9ᐸᓴᑦ ᐱᔪ·ᓭ∘ᐣ°; Ἀ·ᖏᑲ"ᐱᓇᐅ·σˣ ᑲᑕ ᐸ"Ρ"Πᑦ ᐅᑎᑲ·σᐊ·ˣ ᐅᒪᒥᐊᑦ.

24 ᐅΡ"ΡΡᓭᐊ·ᓭᐅ·ᐣ ᑲΠVᓴ"Ρ9ᑊ ᓇᒪᐊ·ᖏ ᑲᑕ ᑭ∇·Ꮭᑲᑦ, ᐸᓀᒪ ᐃᓴᔭᑦ ᑭ"ᐅᑦᑕ"Ρ, ᒥᓇ ᑭ"ᑭᓭ"ᐸᓭ ᑲΔUᓴ"ᑕˣ ᐅU"Δˣ; ᐊΠ ᐊᓴᒪ-ᑲ·ᖏᐣ ᑲᑭᓭᑲΡ ᑭᑲᒪᑕᐅᓴ"Uᓇᐊ·°.

ᒪΠᓇᒪᑲᓴ σᒪᐅᒥᑕᓇ° ∨ᖏᔨᐦᑦ.

1 ∇ᔨᒪᐊ ᒣ·"Ρ, ΔU·° ᑲΠVᓴ"Ρ9ᑊ, σᑲ-ᐅᑭᓴᒪᓐᑐᒥᑲ·ᑦ ᑲᑕ"ᐅᐦσᒪΡᓭᐣ ΔᒧᐤᐅΔᐤ, ∇ᔨᓭ σᑲᐅᑕᓴᓭᓴ·ᒥᒪᐊ·ᑦ.

2 ᐅᑐᓭ ΔU·° ᑲΠVᓴ"Ρ9ᑊ, ᐊᓴᓭᓴσᐊ·ᑦ ᑲᑭ"ΔᒧᔨᐤΔᔨᓭᑦ ᓭᒪᑲ ᑭ"ᒥᐢᑲᒪ·ᑦ ᓵᓭ"ᖏᒪ9Δ·ᑦ ᐱᑲ·ᑕᐢᑲᒥᑲˣ; ΔᒧᐤᐅΔᐤ ᐅΠ Δᒧᐦ ᑲΔ·"ᓀᑕΔ· ᐊᔪ·ᐱᔪᐊᑦ.

3 ᑲΠVᓴ"Ρ9ᑊ ᑲᑫᒧ σᑭ"ᓵᔨᔭᓭᑦ, ∇"-ΔU·ᐣ, ∇∇, ᑭᑭᔪᑭ"ΔΠᑦ ᑲᑭ9 ϟᑭ"Δ∇·Δ·σˣ; ϟᑭ"Δ∇·Δ· ᑭΠᒪᖁᓴ"Ρ9Δ·ᑦ Δϟ Ꮭᖏ ᑭᑭ"ᐅᑦᑭ ᓀᓇᐤᑕᒥᐤ.

4 ᑲΔ· ᑭᑲᐅᓭ"ΔΠᑦ, ᑭᑲᐅᓭ"Δᔨᓭᑦ Ꮭᖏ, ᐅ ᐅᑑᓂᑭᑲᑭ9·Ꮭ ΔᒧᐤᐅΔᐦˣ; ᑲΔ· ᑭᖏᐊ·∇·ᓭᓭᐅ ᑭᑭᑎᑑᑦ ᐅᑭᒪ, ᒥᓇ ᑭᖏᐊ·ᑲΔ·ᐧ ᐅᑕᓭΔ·-σᐊ·ˣ ᑲᒥᑲᐊ·ᑕᒧΔ·σ"9ᑦ.

5 9ϟΛᐢ ᑭᖏᑭᑎᑲᐊ·ᑦ ᓭᒥᓇ"Πᖏᐧᑦ ᑕ"ᔨᐢ ᐊ·ᑭˣ ϟᒧᐤΔᐊ; ᐅᑭᒪ9ᐊ·ᑦ ᑕᑕ ᑭᒪΠ9ᐊ·ᑦ, ᒥᓇ ᑕᒥ ᒥᑭᑭᑦ ᑕΛᒧᔨᐢ Δᓇᐧ 9ᖏ·ᒃ.

6 ᑭ9ᒪ ᑕᑕ ᑭᓭᖏ°, ᐅᑕϟᐊ·ΛΔ·ᓵσᐊ·ᑦ ᑕ"ᔨᐢ Ἀᐸᐤ∇ᑕ ᐊ·ᑭˣ, ᑕᑕ ∪∨·ᑦ, ᐸᓭᔨᑦ, ᑭᐣᑦ Λᒧᐤᑕᒪᐢ ϟᓵσˣ ᑲΠVᓴ"Ρ9ᑊ ΡᑭϟᒪσᒧΓᓇ° ᑭᑭ ᓇᑕᑕˣ.

7 ᑭ9ᒪ ᐅᒥᓭ ΔU·° ᑲΠVᓴ"Ρ9ᑊ, σᖏᒧᑦ ᒪᒪ"ᑕᔨᓭΔ·σˣ ᖃᖏ ᐅ"ᑭᒥ, ᒥᓇ ϟᑦᑭ9·ᑦ Δᑕ ∇"ᐊᑲᑭᒥᑦ Ρ"ᒥᑕ·ᐊ·ᑦᑲᓵᒪᑦ ᐊᓴᓭᓴσᐊ·ᑦ; Δ·-ᑕᒧᑦ, ᒪᒥ"ΡΓˣ, ᑕᑕ ΔU·ᔪᑦ, ᐅ ᑲΠVᓴ"-Ρ9ᖏᐧ, ᐱᒪᒥ"Δᑦ ᑭᑕᓭᓴᓭᒪᑦ, ᑲΔᐢᑲᔨᑦ Λᐢᐣ∇Δᐤᐊ.

8 ᑕ·ᐸ"ᑕᒧᑦ, σᓵVᓭᑕ·ᐊ·ᑦ ᑭ∇·Πᓂᐣᐊᐣˣ ᐅ"ᑭᒥ, ᒥᓇ ᑭᓵᑲᓵᑲᒥᐧ σᓵᐅ"ᑭ ᒪᑕ·ᑭ"ᑕᑕ·ᐊ·ᑦ, ᑕᑕ ∨Δ·ᖁᓭᑭᑦ ᒪᓵ ∇ᑲ ᑲᑕ·ᐊ·ᐱᔭᐧ, ᒥᓇ ᑲᒪᐢ-ᑭᑲᑲᐤˣ, Δᐢᖁ·° ᐊᑕ·ᓭᔪ ∇"ᐊᑲᑭᑕ·ᐊ·ᑦ, ᒥᓇ ᐊᓇ ᑲᓂᐢᑕᓭᓴᓭᐊ·ᑦ ᐅᒥᓇ ᑕᑕ ᐅᓇᐱ"Δᒪᐊ·ᑦ ∇ᑭᐢᑕᒪᐱᐊ·ᑦ; ᐅᑭᒥᓇ ᑕᑕ ᐅᓇᐱ"Δᒪᐊ·ᑦ ᐅᑭᒪᒥᓇ ᑕᑕ ᑲᓂᐢᑕᓭᓴᓭ

15 ¶ ᐅᑎᓗ ᐃᑌ·º ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᑦ; ᐯᖏᕿᔨᐃᓕᓐᓄᑦ ᑭᖏᐯᓂᖅ ᕿᐅᒪᐃᓐ, ᑲᒃᑯᓪᓚᑌᑐᑦ, ᑭᓇ ᐊᓐᐃᓴᑲᑌᓪᒪᐃᓕᓐᓄᑦ; ᕿᐯᖏᐃᓐ ᐯᖏᒪᐃᓐᖏᑦᑕᓐᓂ ᑭᓇᐅᓂᖅ, ᑐᓴᐅᓐᓂᖅ ᐊᓐᖏᒥ ᓴᑌᖏᐯᐃᔨᓂᕐᓄᑦ, ᐅᓪᓚᐊᓐᓂᓕᖅ ᐅᖏᓪᓕ, ᕈᕐᓇᒪ ᑭᖓᓇᒪᑕᐅᓐᐊᑦ.

16 ᐅᑎᓗ ᐃᑌ·º ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᑦ, ᑭᐱᖓᐯᐯᖏᖏᒪᔪᓕᓐᓄᑦ, ᑭᓇ ᓄᓂ ᐅᖏᑲᑫᐊᓐᓕ; ᕈᕐᓇᒪ ᑭᑐᓪᓕᐊᓐᓄ, ᐃᑌ·º ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᑦ; ᕈᕐᓇᒪ ᑭᑐᓪᓕᐊᓐᓄᑦ, ᐃᑌ·º ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᑦ; ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᑦ, ᑭᓇ ᐊᓐᓄᑦ ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᑦ; ᕿᐯᖏᐃᓐ ᐯᖏᒪᐃᓐᖏᑦᑕᓐᓂ ᑭᓇᐅᓂᖅ, ᕈᕐᓇᒪ ᑭᖓᓇᒪᑕᐅᓐᐊᑦ.

17 ᐊᓪᐯᓵᖅᓯᒃᓴ ᒪᒃ ᑭᓄᓂᐃᑌᓯᐅᓐᓂᕐᑦ, ᐃᑌ·º ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᑦ, ᕈᕐᓇᒪᓂᕐᓄᑦ ᑲᐃᓐ ᑲᑎ ᐯᐃᑐᑎᑌᑦ ᐅᑎᐯᓯᓯᐃᓂᕐᓂᖅ.

18 ¶ ᕿᐯᕿᓗ ᐃᓕ ᓂᑭᖏᐯᓪᓕᐊᓐ ᐃᓱᔨᐃᑌᑦ ᐅᑎᓗ ᐯᐃᓗ ᒪᐃᓐᖏᑦᑕᓐᓂ; ᑭᑭᐯᓯᓴᓴᑌᐅᓐ ᐃᓕ, ᓂᑭᖏᐯᓯᓴᓴᑌᐃᑲᓗ ᒪᒃ, ᑕᐱᒋᓗ ᑲᐯ ᒧᓪᓂ ᐯᑲ ᑲᓇᑲᒃ ᐅᑕᐯᓗ; ᕿᓐᑭᔪᑕᐃᓐ, ᐯᐃᓗ ᓂᑭᕿᓐᓇᐃᓐᓂᖅᑐᑦ; ᑲᑎᒪ ᑭᑲ ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᖅᑐᑦ ᓂᑭᓴᒪᓂᔨᑦ.

19 ᕿᑎᕿᓗ ᐃᓪᓚ ᐯᑭᖏᕿᓐᑭᔪᑦ, ᓂᑭᖏᒥᖏᑎᓂᐯᐃᓕᓐᓂᓗ; ᑭᓇ ᓴᓴᑦ ᑲᖏᖏᕿᑎᓂᑲᐃᓐᑦ, ᓂᑭᖏᐸᒪᖏᐅᓐ; ᓂᑭᖏᓇᓄᐯᐃᓐᓂᓗ, ᐯᐯ, ᓂᑭᖏᓴᐃᓐᖏᑦᑕᓐ, ᑲᑎᒪ ᑭᑲ ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᖅᑐᑦ ᓂᑭᓴᒪᓂᔨᑦ.

20 ᐃᐸᔨᐃᐯᑦ ᑭ ᑲᓴᑭᖏᐊᓐ ᓂᓀᓀᓪ? ᒥᔨᐊᑦᓀᓪᓕᓐᓄ ᑭ? ᑲᑎᒪ ᐊᓐᓂᑦ ᑲᑲᓂᖅᑎᕈᑫᑦ ᓂᑭᖏᐸᒪᖏᐅᓐ ᐃᓐᓇᒪᓐᓂᖅ ᑭᓇᐅᓂᖅ: ᓂᐸᐸᓇᐊᓐ ᐃᓴ ᒪᒃ ᒥᓀᓐᓂᑲᓂᐊᓐ ᐃᓱᓐ ᐅᑎᓪ; ᑫᓐᑕᓗ ᐊᓐᓂᑦ ᑲᑲᓂᖅᑎᕈᑫᑦ, ᐃᓐᓇᒪᓐᓂᖅ ᑭᓇᐅᓂᖅ; ᑲᑎᒪ ᑭᑲ ᑲᑎᐯᓵᖅᑎᕈᑫᖅᑐᑦ ᓂᑭᓴᒪᓂᔨᑦ.

21 ᑭᒪᓪᒪᓕᓀᑦ ᒧᓐᖏᓇᐃᓐᑭᑎᐯᖏᓇ, ᐊᓂᓂᐸᓐᒪᓀᑦ; ᓀᐊᓀᓐᑫᓂᖅᓀ ᑭᖅᑎ ᒧᓐᖏᓇᓐ, ᒧᓐᖏᓇᓐ ᐅᑎᐁ ᐃᑌ ᑲᑭᖅᓂᓐᓀᑦ ᐃᓐᓇᒪᓐᓂᖅ ᐃᓐᓇᒪᓐᓂᖅ ᐅᑎᓪᓚᑌᑦ; ᑲᐃᓐ ᐅᑭᖅᓂᓐᓀᑦ ᐃᓐᓇᒪᓐᓂᖅ ᐅᑎᓪᓚᑌᑦ; ᐃᓐᓇᒪᓐᓂᖅ ᐅᑎᓪᓚᑌᑦ

ᑭᑫᐣ ᐅᑎᓪᓗᒋᑦᕿ ᐊᓇᐅᖏᖅ ᐅᐳᑦ ᖃᐅᓕᑲᐃᐧ. ᒥᕐᓴᐃ ᐃᓕᐃᐧᑎᑦᕿ ᑭᖅᐃᒪᓕᖅ ᐅᐳᑦ ᖃᐅᓕᑲᐃᐧ.

39 ᑎᓪᓗᓴᓇ ᓚᒃᓴᖅ ᑲᑦ ᐊᓂᒋᔭᓂ· ᑭᖅᐃᓕᐧ ᑲᓐᓄᑦᕿ, ᑲᑦ ᐊᓐᓇᒃᒪᓕᐧ ᑯᓂᐧ ᐃᓂᐧ.

40 ᒥᓂᐅ· ᓚᒃ ᐊᓐᓴᑎᓇᓐ ᓂᐳᐃᐧ· ᑭᓴᐊᐧ, ᑭᓇ ᐱᖁᔨᑌᓐ, ᑭᓇ ᑲᖁᓐᓄᓇᓐ ᑭᐳᑎᐧ ᓂᐊᓂᓂᐧᐠ ᐃᑦᑯ, ᐅᖁᓄᑕᓴᐧ ᒥᓪᓚᑎᒧ ᒥᓪᓚᐃ ᐃᑦᓴᐧᖁᑌᓐ ᐊᐧᓂᐧᓂᐳ ᐃᑌᖁᐊ ᐃᓂᐧ, ᑲᑦ ᓴᓇᑎᓴᓐᓄᓇᓐᓂᐧ; ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑦ ᒪᓂᐱᑎᑌᓐ, ᐊᐳᐃᓇᓐᓴᐧᑎᖅ.

ᒪᓐᓇᒪᓴᐧ ᓂᕐᔨᒋᑦᓴᓂᐊᕐ ᐅᓂᓴᒃ.

1 ᐃᑌᐧᐃᐧᐠ ᑲᑭᐅᑎᐅᓐᑎᓂᓂᐧ ᑭᖅᐃᒪᓕᖅ ᑲᓐᑎᐅᐧ ᐅᐳᑦ, ᒥᐸᑦᐠ ᐊᑦᑭᐃᐧᐠ ᐅᑭ ᐳᑦᑎᑭᒪᓕᐧᐃᐧ ᓴᓐᑲᖅ ᐳᑦᑎᑎᒪᓕᖅ ᔨᓪᑕᐃᕐ, ᒥᐸᑦᐠ ᐊᐢᓇᓂᓴᐧᓴᐧ ᑕᐠ ᐱᐧᐳᑎᑭᒪᓕᐧᐃᐧ ᓂᐠᓴᒃᓴᐧᐊᐧ; ᒥᓐ ᑲᑭᐅᓕᖅ ᑲᑭᐅᓕᖅᓴᐧᐊᐧ ᑭᑭᐃᐧᐠ ᑲᑭᐅᓕᖅᓴᐧᐊᐧ ᑲᑭᐅᓕᖅᓴᐧᐊᐧ ᑲᑭᐅᓕᖅᓴᐧᐊᐧ

ᒥᑦᑭᒃ ᐅᖓᑦ, ᑭᓇ ᓯᐃᓕᓂᕐᕿᐃᓕᑦ, ᑭᓇ ᐹᖓᓂᕐᕿᑦᑕᓯᓕ-ᓯᐃᓕᓂᐅᓪ ;

22 ᐅᐹᓐᑭᓴᑦ ᒪᓇ ᐅᒪ ᐊᕐᑭ, ᑲᐹᐹᖓᑦᑭᑦᑕᑦ ᐅᖓᑦᒋᐃᓕᓂᐊᕐᓕ, ᐊᕐᑭ ᑲᐱᒥᑎᓂᓪ ᔨᐃᔅᓴᓕᑦ ᑭᓇ ᓴᒍ ᓯᓯᕐᓴᒃᓯ ;

23 ᑲᖓᐱᖓᓐᓂᐊᕐᓘᑦ ᒪᓇ, ᐅᐹᖓᑎᐱᓐᓂᑦᑭᖓ ; ᒪᓇ ᓇᒪᐃᓘᒃ ᑲᖓᓇᓇᖓᑦᒪᑦ ᑭᑎᑕᐅᓘᑦ, ᐊᐅᖓ ᓇᒪᐃᓘᒃ ᑲᖓᐱᒍᑎᑎᐊᕐᑦ ᑭᑎᑕᓯᐅᐃᓂᓪ ; ᓇᒪ ᓂᐳᑦ ᑲᖓᑦᑭᑎᓯᓕᓯᓂᓪ ᑭᓐ ᔨᑕᖓᑦ ; ᐅᐅᔪᑯ ᒪᓇ ᐃᓐᑦ ᑲᐹᖓᐱᐅᓐᓂᐅᑦ ᑲᖓᑦᑭᑦᑕᓯᓕ ᑭᓐ ᓴᓇᓕᐃᓂᓪ ᐃᐅᓐᓂᐅᑦ ᐃᐅᓐᓂᐅᑦ ᑭᓐ ᒪᓇᓕᐃᓂᓪ ᑭᓐ ᐃ

2 ᐅᑎᓗ ᐃᑌ·ᐤ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓗ, ᑲᐅᓗᐦᑦᓭ, ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓗ, ᑲᑭᐦᑭᓭ, ᑭᓗ ᐅᓪᓚᓭ; ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓗ ᐃᓗᓂᐦᑲᓗ;

3 ᒪᐃᐧᒧᓚᐃᓗ, ᐅᐃᓗ ᑭᑲᓪᔨᓕᑎᓐ, ᑭᓗ ᑭᑲᐃᓭᐦᑕᐦᐃᑎᓐ ᑭᐦᑭ ᑭᓗ ᑲᒪᓚᓴᓭᑭ ᓂᑲᓴ, ᐅᑲ ᑲᑭᓂᓂᐦᑕᒪᓭ.

4 ᑫᓘ ᐅᑎᓗ ᐃᑌ·ᐤ ᑲᑎᐯᓴᐦᑭᓗ, ᐅᑭᓴᒪᓂᒧᒪ ᐃᓪᔪᐅᐃᕽ, ᓴᐧᓂᐦᐃᑲᓭ ᐅᐦᑭ ᐅᒪ ᐅᑎᐃᓄ, ᑭᓗ ᐅᓴᐧᓂᐦᑲᓭᐧᐃ· ᐅᐦᑭ ᑭᐦᑭᑭᓗᐅᐧᓭᐧᐃᓂᐤ, ᑭᓗ ᑲᐦᑭᓄᑭᓗᐅᐧᓭᐧᐃᓂᐤ ᑭᐦᑭ ᑭᑭᓂᓂᐦᑫᐧᒧᐃᓂᐧᐃᓂᐤ ᐅᒪ ᐅᑎᓄ.

6 ᓴᐧᓂᐦᑦ, ᓂᑲᐯᓴᐧ ᒥᔦ ᐊᐅᐃᓭ ᑭᓗ ᓄᓴᒥᐃᓭᐦᐃᐅᐧᐃᓭ, ᓂᑲᓄᓴᒥᐃᓭᐦᐃᐊᓭ ᒪᑲ, ᑭᓗ ᓂᑲᓴᐧᓂᐦᑎᐊᓴᐧᐃᓭ ᐅᐦᑭ ᑲᐯᐧᐃᓭ.

7 ᓂᑲᐃᑌᔨᐦᑌᐤ ᒪᑲ ᐅᒥᓴᐦᑲᑎᐃᓭᐧ ᔪᑦ ᑭᓗ ᐅᒥᓴᐦᑲᑎᐃᓭᐧ ᐃᓐᔦᐅᐃᕽ ᑫᐦ ᑭᐤᒉᐦᐧᐃ ᒪᑲ, ᑭᓗ ᑲᑦ ᑭᒪᐦᓄᓓᐧᐃ, ᑕᐱᓂᒋ ᓂᓐᑦᓭ.

8 ᓂᑲᐯᐦᑫᐦᐊᐧᐃᓭ ᒪᑲ ᑲᐦᑭᑲᓭ ᐅᒪᒋᑲᐃᓭᐧᐃᓴᐧᐃᓭᐧᐃᓭᐤ ᐅᐦᑭ, ᐃᑦ ᑲᑫᐅᐦᑭ ᒪᑎᔦᐃᓭᐧᐃᓴᐧᐃᓭᐧᐃ, ᓂᑲᔦᐅᓭᐧᐃᓭᐧᐃ ᒪᑲ, ᑭᓗ ᑲᑦ ᑭᒪᐦᓄᓓᐧᐃᓭᐧᐃᓭᐧᐃ, ᐃᑦ ᑲᑫᐅᐦᑭ ᒪᑎᔦᐃᓭᐧᐃᓭᐧᐃᓭᐧ

26 ᐅᑯᓴᓂ ᓂᖅᐁᐅ·ᐱᓇᓐᓂᒃᓴᑦ ᐅᕙᑦᓂᓗᕋᔪ ᖃᖅ, ᒥᓇ ᑌᐱᓗ ᓂᕐᔾᖁᓐᖅᖅ, ᐅᑯᓗ ᐅᖅ ᐊᐱᐅ·ᖅ ᐅᕙᑦᓂᓗᕋᔪ ᑭᓯ ᐅᓂᓂᒪᑦ ᑭᓯ ᑎᐅᓴᒪᓗ᙮ ᐅᕙᑦᓂᓗᕋᔪ ᐅᕐᔾᕐᓂᑦ, ᐊᐱᐅ; ᖃᓄᒪ ᓂᖅᑭᐅᐁ·ᐃᓚᑦᓗ᙮ ᐅᕙᑦᓂᖅᑎᐱᐃ·ᓂᑦᓂᓱ·°, ᐅᑯᓗ ᖃᕐ ᑭᐱᒪᓕᖅᒪᓕᕐᓄ.

ᒪᓂᓇᒪᓐ ᓂᐩᑐᒥᕐᓇᐩ ᓴᐅᓴᑦ.

1 ᐃᑌ·ᐃ·ᔪ ᑲᑭᐳᐅᑎᓂᑎᓂᓯ᙮ ᓂᐩᐃᒪᓕᖅ ᑲᓂᐁᔭᓐ-ᑎᓯ᙮ ᐅᐣᑦ, ᐃᓕᐦ ᓄᑦᓱᖅᓐᓴᖅ ᑭᐳᐅᑎᒪᓐ ᓱᐃᓕᔾᐅᓂᓱᐊᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᑲᐳᐅᓐ ᐅᐃᓂᓂᓱᒪᓕ, ᒥᓇ ᑲᐳᐅᓐ ᐅᑌᓇᐊ·ᐊᓐᓂᑦ, ᐅᑭᑎᓐᓴᐅᒪᓕ·ᐃ·ᓂᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᑲᐳᐅᓐ ᐊᓐᓯᔭᓂᐊᓐ·ᑦ ᑲᓇᑎᓇᐳᑦ, ᒥᓇ ᑲᐳᐅᓐ ᐊᓐᓯᔭᓂᐊᓐ·ᑦ ᑲᓇᐃᔾᐊᐊᑦ, ᒥᓇ ᑲᐳᐅᓐ ᐊᓐᑲᐅᓇᐳᑦ, ᐊᓐᐃᑎᓂᓯ᙮

2 ᐅᒥᓯ ᐃᑌ·° ᑲᑎᐁᔭᓐᓴᖅᓯ, ᐅᑭᓴᒪᓂᔭᒪ ᐱᓐᕐᐅᐃᓐᓂ; ᓂᕐᐃᓐ· ᐊᓴᒥ ᓴᓂᑲᓴ ᑭᐳᑭᓕᒥᓐᓂᑦ ᐅᑭᐳᓕᒪᓐᓂᑦ; ᐅᓐᑭᔾᔪᓂᓂ ᒪᓂᑲᓕᓂᓴᑲᐃᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᑲᑦᓂᓂᑦ ᐅᑭᐳᓕᒪᓐᓂᑦ ᐅᑭᐳᓕᒪᓐᓂᑦ ᐅᑭᐳᓕᒪᓐ

20 ᓂᑲᐸᑭᑎᓇᐧᐣ ᐃᓴ ᑕᑭᐢᑲᓭ ᑕᓇᑎᓇᓂᑲᓂᐧᐣ, ᑭᓇ ᑕᑭᐢᑲᓭ ᑲᓇᓇᑐᒋᒥᐧ ᑕᐱᒪᑎᑦᐃᓂᓂᐧᐣ; ᑕᓂᐅᐃᓂ ᐃᐧᑲᐃᓂᐧᐣᐧᐣ ᒪᓇ ᑲᒋ ᑕᐢᒥᐃᓂᓂᑕᐧᐣ ᐱᓴᓂᓂᐧ ᑭᑎᓂᐧ, ᑭᓇ ᐱᓪᓂᑭᐧᐣ ᐊᐢᑭᓂᐧ.

21 ᓴᑎᑲᓗ ᒪᓇ ᑭᐢᑕᐅᑭᒪᐤ ᔨᓪᐃᓭ, ᑭᓇ ᑕᑭᐢᑕᐅᑭᒪᓪᓪᒪ ᓂᑲᒣᑭᐧ ᑕᑭᐢᑭᓭᐤ ᑕᓇᑎᓇᑲᓂᓪᓂᐧᐣ, ᑭᓇ ᑕᑭᐢᑭᓭᐤ ᑲᓇᓇᑐᒋᒥᐧ ᑕᐱᒪᑎᑦᐃᓂᓂᐧᐣ, ᑭᓇ ᑕᑭᐢᑭᓭᐤ ᑭᐢᑕᐅᑭᒪᐤ ᑕᓇᑎᓂᐧᐣᑕᓪᐃᓂᐧᐣ, ᑲᓇᑲᑎᓂᓪᑲᑦᐧᐣ.

22 ᐃᓂᐢᓂᓪ, ᓂᑲᓪᑭᒪᒪᐃᓂᐧᐣ, ᐃᑌᐧᐤ ᑲᑎᐱᓭᐢᑭᑕᑭᐧᐣ ᑕᑭᐢᑭᓭᐤ ᑲᑎᐱᓭᐢᑭᑕᑭᐧᐣ, ᑭᓇ ᑕᑭᐢᑭᓭᐤ ᑲᓇᓇᑐᒋᒥᐧ ᑕᐱᒪᑎᑦᐃᓂᓂᐧᐣ, ᑭᓇ ᑕᑭᐢᑭᓭᐤ ᑭᐢᑕᐅᑭᒪᐤ ᐸᐱᑕᑭᐧᐣ ᑕᓇᑎᓂᐧᑕᓪᐃᓂᐧᐣ, ᑲᓇᑲᑎᓂᐧᐣᑲᑦᐧᐤ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᐧ ᓂᓐᒥᒋᓪᓗᓂᐤ ᓂᑦᑲᓇᓂᓴᑦ.

1 ᐃᑌᐧᐃᓪᐧ ᑲᑭᐢᑕᑎᓂᐢᓂᓪ, ᑭᐱᐃᒪᓴ ᑲᑎᐱᓭᐢᑭᑕᑭᐧ, ᑕᐢᑭ, ᐅᐢᒣᑲᐧ ᑕᑭᓪᑲᒥ, ᑭᑕᓴᑭᒥ ᑕᓇᓂᓴ ᐐᓴᓄ ᑭᐢᑭᑕᑭᒪᐤ ᔨᓪᐃ, ᐅᐢᐃᑎᓂᐧ,

2 ᐃᐧᐢᑌ ᑕᓇᓪᐧᑲᐢᑕᓇᓪᐧᐤ ᔭᐃᑲᓪᓪᒋ, ᐊᑦᒥᑎᑕᐃᑲᐢᑕᓇᓪᐧᐤ ᑲᑎᐱᓭᐢᑭᑕᑭᐧᐣ ᑲᒪᐃᓭᐢᑭᑕᑭᐧᐣ, ᓇᓂᒋᐢ ᐯᐧᐣ ᐱᐢᑭᐢᒋᐅᐃᑲᒥᑕᐤ, ᑭᓪᓪ ᒪᓇ ᔨᒥᓇᓪ ᑭᑎ ᒥᓂᐢᑭᑕᑭᐧᐣ.

3 ᓂᑭᐢᑕᑎᓇᐢᐤ ᒪᓇ ᓀᐅᓴᓇᐧᐣ ᑕᓇᓂᓴ ᑎᐧᐃᐱᓭᒪᓴ, ᑕᓇᓂᓴ ᐅᐯᓂᓇᐧᐣ, ᑭᓇ ᐃᐧᑎᓇ, ᑭᓇ ᑲᐢᑭᐤᐧ ᔭᐃᑲᓪᓪᒋ;

4 ᓂᑭᐢᐯᔨᓇᐧᐣᐧᐣ ᒪᓇ ᑕᓇᓪᐧᑲᐢᑕᓇᓪᐧᐤ ᑲᑎᐱᓭᐢᑭᑕᑭᐧᐣ ᐃᓂᐢᑭᓇᓪᐧᐤ, ᑕᐱᓪᑭᐢᑭᑕᑭᐧᐣ ᑕᓇᓂᓴ ᐅᐢᒣᑲᐧ, ᑕᓇᓂᓴ ᐃᐧᐢᑌᐧᐃᓪᐧᐣ, ᑕᑦᓂᓪᑕᓪᐃᓂᒪ ᑭᓴᒪᓂᐧᐃᓪᐧᐣ, ᑲᑭᐢᑭᐢᑭᑕᑭᐧᐣ ᑕᓇᓂᓴ ᑕᓇᓪᐧᑲᐢᑕᓇᓪᐧᐤ ᑲᑎᐱᓭᐢᑭᑕᑭᐧᐣ ᑕᓇᓂᓴ ᑕᓇᓪᐧᑲᐢᑕᓇᓪᐧᐤ ᒣᐅᓂᐧᐣ

ᓇᓐᐱᐣᐢᒋᐢ ᑎᖃᐢᑭᒪᐞᐱᐧᐣ ᔨᓇᒋᑊ ᔨᐣᒋᐃᐧᑲᐞᐣ, ᒋᓇ ᐅᑭᐣᖃᓇᐯᐧᓂᐢᒋᐢ ᖃᐣᑭᓴ ᑎᓂᐣᒋᑲᐧᐃᓇ, ᒋᓇ ᐅᑭᐣᑑᒋᐢ ᖃᐣᑭᓴ ᐊᓂᒪ ᖃᑭᐣᐱᐧ ᓯᐣᑭᒋᓂᐢ᙮

19 ᐯᑎᔨ ᑎᐣᑭ ᐃᑌᐧᐤ ᖃᑎᐯᓇᐣᑭᐢᑲᐧ ᒋᓯᐯᐧᐞᓯᐣᐢᑲᐧ, ᑎᑭᐢᒪᓇᑐᒪ ᐱᐢᐯᐯᐧᐢ; ᔨᓇᒋᑊ ᑎᓂᐢᒪ ᐧᐃᒪᖃᐧ, ᓇᒪᐞᐃᐧᐣ ᖃᑎᐯᓇᐯᐧᓂᐢᒋᐢ ᐊᐢᑲᐧᐣᐢᖃ ᖃᐢ ᑭᓪᒪᓇᐣ ᐊᐢᑲᐧᐣᐢᖃ ᐊᐢᑲᐧᐣᐢᖃ ᖃᑎᐯᓇᐯᐧᓂᐢᒋᐢ ᖃᑭᐣ.

ᒪᓂᓇᒪᖃᐧ ᓂᐢᑐᒋᓯᓇᓂᐤ ᓂᐞᑲᓱᐧᐊᐣ.

1 ᑭᐣᑎᐣᑭᒋᓯᓂᐤ ᒪᖃ ᐯᐣᐊᑎᐣ ᓂᐞᐃ ᐱᐢᐤ ᐯᑭ ᑭᐣᑭᑎᑭᒪᐞᐣᐢ ᑎᐢᑲᓇᑭᐧ ᑎᓇᐧᓇᐢ ᐁᐣᐢᖃ ᑭᐣᑭᑎᑭᒪᐧ ᔨᓇᒋᑊ, ᑎᐢᒪ ᐃᑌᐧᐞᓇᐣ ᑭᐣᑎᑭᑎᐣᑌᐣ ᑐᐢᐞᒪᐢᐧ ᑭᐣᑎᑭᒪᐧ ᐃᑌᐧᐞᓇᐣ ᑎᐣᑭ, ᒋᓇ ᐃᑌᐧᐞᓇᐣ ᑎᐣᑭ, ᐯᐣᐃᑎᓇᐣᐟ.

2 ᑎᑎᓇ ᑎᑎᐯᑭᓂᐢᑲᐧ ᒪᓯᓇᐣᐃᒪᐢᑲᐧ, ᒪᓯᓇᐣᐯᐊ ᒪᖃ ᐯᓇᓯᐧ ᑲᐣᑭᐢᑲᐧ ᑭᐣᑭᑎᑭᒪᐞᐣᐢᐱᐧᐣ ᐃᐢᐞᐞᐢᐧ ᑎᐣᑭ, ᒋᓇ ᐃᑌᐧᐞᓇᐣ ᑎᐣᑭ, ᒋᓇ ᑲᐣᑭᐢᑲᐧ ᑲᐢᐣᑲᐧᐢᑭᐢᑲᐧᐢᐱᐧᐣ ᐁᐢᐞᓇᐣ

ᐹᖅᑎᐅᑭᒪᓐ, ᒥᓇ ᐅᖅᑕᐊᓐᒃᓵᓄᖅ ᑲᖅᓯᐅ ᐹᖅᑎᐅᑭᒪᓂᓴ ᑲᓇᕆᔨᐊᓐᓂᕐᓯᐊᓐᓂᓗᐊᖅ ᐹᖅᑎᐅᑭᒪᓐ.

22 ᐹᖅᑎᐅᑭᒪᓐ ᒪᓗ ᐅᑭᖅᑐᐊᖅᑕᑦ ᐱᓕᓂ ᐃᓐᓇᑲᖅᓯᐊᓐᓄᖅ ᓂᐹ ᐅᖅᒋᑦᑕᖅ ᐊᓯᒪᓚᓄᖅ; ᐃᓐᓇᐅᑐ ᒪᓗ ᑭᖅᑎᓴᐅᑐ ᐃᓐᓇᐅᑐᑲᓚᐃᓐᓇᓄᖅ ᐱᓐᓇᐅᑐᑲᓚᐃᓐᓇᓄᖅ.

23 ᑭᖅᑎᖅᑎᕐᓯᓐ ᒪᓗ ᐃᓐᐸ ᑭᓴᖅᑕ, ᑲᑎᕐᒥᖅᑎᑦ ᐃᓂᓯᐅ ᓂᕐᔨᑦ ᑐᖅᑎᓂᓗ, ᑭᖅᑎᖅᑎᕐᓯᓐ ᒪᓕᒐᓐᓂᖅ ᐃᓐᓇᐅᑐᑲᓚᐃᓐᓇᓄᖅ ᐱᖅᑎᑲᓐᓂᖅ ᐃᓐᓇᐅᑐᑲᓚᐃᓐᓇᓄᖅ.

24 ᐅᓕᐅᓄᖅ ᒪᓗ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᓴᑭᓕᑦᑐᓴ, ᐊᑐᖅ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑭᖅᑕᐃᐅᒪᓴ ᐅᑕᓯᐃᓕᓂᓕᑦᑐᓴ, ᓇᒪᐃᓐᓴ ᒥᓇ ᑭᖅᑎᐅᑭᒪᓄᖅ, ᐊᑐᖅ ᐊᐃᑦᑐᓴ ᐅᑕᓂᖅᑲᖅᑲᓇ ᑲᑭᖅᑎᐅᑭᒪᓄᖅ ᐅᑕᓂᖅᑲᖅᑲᓇ ᐃᓐᓇᐅᑐᑲᓚᐃᓐᓇᓄᖅ.

25 ᐅᓕᐅᓄᖅ ᒪᓗ ᐅᓂᒃᑕᓂ ᒥᓇ ᑎᓂᐅᐊᖅ ᒥᓇ ᑭᖅᑐᐊᖅ ᑲᖅᒪᐃᓐᒧᑦᑕᐅᓐᓄᖅ ᑭᖅᑎᖅᑎᐅᑭᒪᓐ ᐅᑯ ᑭᑦ ᐃᓐᑲᓂᓕᓄᖅ ᑎᑎᐅᑭᑲᓐ: ᒪᓗ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᖅᓗᓐᑕᐅᓐᓄᖅ.

26 ᒪᓗ ᐹᖅᑎᐅᑭᒪᓂ ᐸᓯᖅᑭᖅ ᑲᓴᓂᕐᔪᐊᓐᓂᖅ ᐊᑎᓂᐅᐊᖅ, ᒥᓇ ᓴᓂᐅᐊᖅ ᐅᓄᓯᐊᓐᓂᖅ ᐊᑐᓂᐅᐊᖅ, ᒥᓇ ᓯᐊᒪᓴ ᐅᓄᓯᐊᓐᓂᖅ ᐊᑲᓂᖅ, ᑭᑦ ᐅᑎᓇᓄᖅ, ᐅᓂᓴ ᒪᓕᒐᓐᓂᖅ ᐊᑲᓂᖅ; ᒪᓕ ᓴᑎᐅᓐᓂᑭᖅ ᑲᖅᓗᓐᑕᐅᓐᓄᖅ.

27 ¶ ᐅᑎᐅᓚᓐ ᒪᓕ ᓴᑎᐅᓐᓂᑭᖅ, ᐸᖅᑎᐅᑎᓐ ᓂᐊᒪᓕᓐᓂ, ᓴᓴ ᐹᖅᑎᐅᑭᒪᓐ ᑲᖅᐱᓐᒃᓴᓂ ᑎᑎᐅᑭᑲᓐ, ᒥᓇ ᐃᓐᓇᐅᑐᑲᓚᐃᓐᓇᓄᖅ ᐅᑐᓂᓄᖅ ᑭᖅᑎᖅᑎᐅᑭᒪᓐ ᐅᑕᓂᖅᑲᖅᑲᓇ, ᐅᖅᐱᐅᓐᓄᖅ.

28 ᐅᓴᒪᓂᓂ ᔨᓂ ᑎᑎᐅᑭᒪᓐ ᓕᓂᓴᖅᑕ ᒪᓕ ᒃᑲᖅᑐ ᐃᓐᓇᓚᐃᓐᓇᓄᖅ ᐸᖅᑎᐅᑭᒪᓐ ᓂᐹᑦᑕ ᑎᑎᐅᑭᒪᓄᖅ; ᑭᐅᓇᑦ ᐹᖅᑎᐅᑭᒪᓐ ᔪᑦᑕᓐᓄᖅ ᑲᖅᑭᐅᓐᓄᖅ ᑭᖅᑎᖅᑎᐅᑭᒪᓐ ᔪᑦᑕᓐᓄᖅ ᑲᖅᑭᐅᓐᓄᖅ.

29 ᑭᒃᐃᑦᐅ ᒪᓕ ᑭᐅᓇᑦᓂ ᐹᖅᑎᐅᑭᒪᓐ ᔪᑦᑕ, ᐅᑎᓂ ᐃᓐᓇᐅᑐ ᓄᓇᕗᒻᒥᐅᓐᓄᖅ ᐅᑎᐅᑭᒪᓐ ᐅᑎᐅᑭᒪᓐ ᐅᑎᐅᑭᒪᓐ

ᐋᓇᓴᓄ ; ᐱᐦᑎᑎᓂᐤ ᒪᓂ ᐊᐃᒪᓕᓴ ᑎᓵᐧᐃᐦᑭᐊᓂ-ᓂᓂᐊᑎ, ᐁᐦᓂᐊᐣ, ᐱᓗᓯᓂᐤ ᑲᓇᐧᐃᐦᐁᓐᐃᐧᐃᓐ.

14 ᐊᐃᒪᓕᓴ ᒪᓂ ᐱᐦᐃᑌᐧᐃᐤ, ᐸᐢᓂᐦᐢ ; ᓇᒪᐃᓂᓴ ᓂᓴᓇᐋᑎᐊᐧᐃᐤ ᑲᐧᐃᐦᑎᐊᓇᐧᐃᐣ. ᒪᓂ ᓇᒪᐃᓂᓴ ᐱᐦᓀᐣ-ᐧᐁᐤ ; ᐁᓇᓯ ᐊᐧᐃᐊᑊᑲ ᐱᐦᑎᑎᓂᐤ ᐊᑦᓴᓇᐅᑦᓱᐧᐃᐣ, ᐅᐱᐦᐯᐧᐁᒪᐊᓯᐧᐃᐣ ᐱᐦᐢᐁᒪᓕᓴᐃᔨᓐ.

15 ᐱᐦᐢᑎᐱᒪᓯᐣ ᒪᓂ ᐱᐦᐸᓯᐧᐁᐧᐃᐣ ᐊᐃᓂ-ᒪᓴᐃᐧᐃᐣ, ᑭᓇ ᐅᐱᐦᐅᐊᒪᐦᐧᐃᓯᐣ, ᑭᓇ ᐅᐱᐦᐸᓂ-ᐊᓯᐣ ᐃᓴᐢᓂ ᔨᓇᐊᐣ ᒪᓯᓇᐦᐃᐊᐃᐧᐃᓐᓂᐧᐃᐣ ; ᐸᐟᒪ ᐅᑎᐊᓐᓂᐧᐃᐣ ᐱᐦᐢᐁᒪᓕᓴᐃᔨᓐ ᐊᐢᓂᐦᐢ ᐱᐦᐢᐁᒪᓕᓴᐃᔨᓐ.

16 ¶ ᐃᓯᐦ ᐊᐃᒪᓕᓴ ᑲᐦᐣᐧᐃᐟ ᐹᐸᐣᐁᓐᐃᐧᐃᐣ, ᑭᓇ ᐹᐸᐣᐁᓐᐃᐧᐃᐣ ᐅᐱᐦᐁᐊᓐᐃᐧᐃᐣ ; ᐱᐦᐢᐁᒪᓕᓴᐃᔨᓐ ᒪᓂ ᐱᐦᑲᐧᐃᐦᑭᐊᓐᐃᐧᐃᐣ ᐅᐱᐦᐁᐊᓐᐃᐧᐃᐣ ᐱᐦᐢᐁᒪᓕᓴᐃᔨᓐ

ᐊᐢᐃᒪᓴᐅᑦ, ᐯᐥᐃᓯ᙮, ᐯᐩᐁᓴ᙮ ᐱᒪᑎᓂ᙮ ᑲᑎᐯ-ᓂᐥᒋᐢ᙮, ᑲᑭᐥᑎᒪᒍᓴ ᑎᒪ ᐅᐩᓴ᙮ ᓀᒪᐃᓴ ᑭᑲᓂᐸᐃᑎᓄ, ᓀᒪᐃᓴ ᒥᓀ ᑲᑭᐸᑎᓂᑎᓄ ᑎᐥᐩ-ᑭᐃᓯ ᖃᓀᔨᐃᓀᐥᑭ ᑭᐱᒪᑎᐢᐃᓯ᙮.

17 ᐊᐢᐃᒪᓴ Lᖅ ᑭᐥᐃᑕᓄ ᓴᑎᑲᓴᐅᓯ, ᑎᒥᓯ ᐃᑕᓄ᙮ ᑲᑎᐯᓂᐥᒋᐢ᙮, ᑲᓴᒪᓂᑐ ᒥᓯᐅ᙮ ᓯᓂᐥᑲᑎᓯ, ᑎᑭᓴᒪᓂᑐᒪ ᑎᐥᐩᑭᐢᐃᓯᓯᒪ, ᑕᑦᓗᓯ ᖃᑦ ᐱᒪᑎᐢ᙮; ᑭᐢᐱᓯ ᐊᑦᓀᓀᓯ᙮ ᑭᐥᐃᑕᓄ ᑎᐥᐩᑭᐢᐃᓯᓯᒪ ᑕᐱᐃᐅᓂᐊᓴ

ᖃᐊᑦᒪᓴᓄ, ᒥᓇ ᑲᖏᓂᐤ ᐱᖏᑎᐅᑭᒪᐤ ᔪᐱᓴᐅᓂᐤ ᑎᐱᖏᑎᐅᑭᒪᔪᓪᒪᓴ;

14 ᐅᑎᐊᓂᓵ ᐱᐤᐱᓂᑎᐊᒪᓴᓵ ᑎᐱᖏᑎᐅᓂᓚᑦ ᓇᐃᒪᓴᓄ ᑭᔪᖏᑎᐅᓂᓚᒪᔪᓵ ᑭᔪᖏᑎᐅᓂᓚᒪᔪᓵ ᐱᑌᔪᐊᖅᐊᑐᓵ ᑎᐊᓂᓴ ᐅᑐᐊᐤᑦ, ᑎᐊᓂᓴ ᓴᔪᓪ, ᑲᓪ ᐱᑫᐤᔪᐊᓵ; ᐅᐊᓂ ᐱᐤᐃᓵᑦᑕᐊᔪᐤᐅᐊᐊᓵ.

15 ¶ ᑎᑕᑌᓵᐧᐣ Ⲗᖃ ᖃᑎᐯᐢᑎᐊᓵ, ᑎᐱᖏᑎᐅᑎᑕᓵ ᑎᐃᒪᓴᓄ, ᒪᖃᐧᐣ ᐊᖃᐢ ᐅᐢᑭᔪᑕᑎᐢᓵ ᑭᔪᑕᑎᐅᓵᑦᐊᐊᓵ, ᐅᐢᐃᑎᑎᓵ,

16 ᓂᔪᐃᓵ ᐊᖃᒥ ᐃᐯᑦᔪᐢᐣ ᐃᑎᑎᐯᐊᓵ, ᑲᑕ ᐃᔪᑦ, ᑎᑦᔪ ᐃᑌᓵ ᖃᑎᐯᐢᑎᐊᓵ ᑎᐱᖏᑎᐅᑭᒪᔪᓵ, ᑎᐱᖏᓴᓗᒧᒪ ᐃᒣᐢᐅᐃᓴ; ᐊᓵᑦᑕᓵ, ᓂᖃᑦᔪᑎᐅᓵᐣ ᓂᑌᐃᓵᐃᓵ ᑎᑕ ᑎᑌᓵᐤ ᐃᑎᑌᓵᐣ ᐅᐢᑎᓵ, ᓇᒪᐃᓵᖃ Ⲗᖃ ᖃᒥᐊᓵᓵᐣ ᐅᐢᑎᓵ; ᑲᑕ ᑎᐱᐊᓵᓵᐊᐊᓵ. Ⲗᖃ ᐅᐃᓵᐢᐣ ᐱᖃᖃᓵ ᐅᐢᑕᒪᒪᓵᐣ.

17 Ⲗᖃ ᑭᖃᑕᐱᑎᓵᓂᐣ ᐅᐃᐢᐊ ᐱᔪᖃᐱ, ᐃᑌᓵᐤ ᖃᑎᐯᐢᑎᐊᓵ, ᓇᒪᐃᓵᖃ Ⲗᖃ ᑭᖃᔪᑎᓂᖃᐃᓵᐣ ᑎᑕᐢᑎᐊᓵᐣ ᖃᐃᓵᔪᓵᓂᐣ ᖃᐃᑕᒪᒪᓵᐣ.

18 ᔪᑫᒪ ᑫᐢᑎᓴᐧ ᑭᖃᑕᐱᑎᓵᓂᐣ, ᓇᒪᐃᓵᖃ Ⲗᖃ ᑭᖃᑕᐢᑭᔪᓵᐣ ᑭᖃᒪᓴᐢᑎᐅᐣᐣ: ᔪᑫᒪ ᑭᐱᐢᒪᒥᔪᑕᐃᓵᐣ, ᐃᑌᓵᐤ ᖃᑎᐯᐢᑎᐊᓵ.

Ⲗᑎᓴᒪᖃᐣ ᓂᒥᔪᓴᓵ.

1 ᐃᑌᓵᐃᓵ ᖃᐱᐢᐅᑎᑌᓵᓂ ᐊᐢᐃᒪᓴ ᖃᑎᐯᐢᑭᔪᑦ, ᐅᐢᑭ, ᐱᐣᐣ ᓂᑦᔪᐣᖃᔪᑦᐣ ᑕᑭᒥᐢᑦᐣ ᖃᐱᐢᐅᑎᑌᓵᐧ ᖃᐱᐢᐅᑎᑌᓵᐧ ᐅᐢᑭᔪᑕᑎᐢᓵᐧ ᐃᐯᒪ ᐅᐢᑭ, ᐃᑫᐣ ᐅᐱᐢᐅᑎᑌᓵᐧ ᐅᐢᑭᔪᑕᑎᐢᓵᐧ ᐅᐢᑭᔪᑕᑎᐢᓵᐧ ᐅᐢᑭᔪᑕᑎᐢ

ᑲᐢᑭᓕᒃ ᓴᒥᔪᓇᐤ ᐯᖃᓂᑦ ᐅᑭᐢᑐᒥᑦ ᐱᓕᕆᔨᒃ ᐱᓕᕆᔨᒃ ᐊᒃᑲᓐᓂᖅ

ᓂᐊ, ᑭᖅᑯ ᑭᒋᐊᓂᒋᑎᓐᓇᖅ, ᓂᒪᐃ·ᒍᖏᐊᓂᓂᓐᓇᖅ ᑲᑎ ᑐᑎᓂᖃᑎᐤ ᑕᑯᑦᒋᒪᐃᓂᖅ, ᑎᓐ ᐊᖅᒥᖏᐅᑦ-ᒋᒪᐃᓐᓇᖅ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ, ᑲᑎ ᑭᐳᒋ-ᒪᐃᓐᑎᑦᒋᑭᑦ ᖃᖏᓪᓗᓂᑯᑦ ᑕᐃ ᑲᐃᑦᐊᑦ; (ᑮᑫᒪ ᓂᑎᐊᓂᖃᐃᓐᓇᖅ ᓇᑎᒪ ᐅᖏᖃᐃᓐᓂᑦᑲᖅ, ᒣᑦᑭᖅ ᑲᐃᓐ ᐃᓕᓴᐅᑎᓐᓇᖅ:)

3 ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ ᑮᑫᒪᓂᖅᑦ ᑲᑎ ᐃᓱᒋᑦᑕᐃᓂᒃᖢᖅ ᐃᐅ ᑫᐱᒧᖅᑐᖅ, ᑎᓐ ᖃᖃ: ᑫᐳᒋᒪᖅ.

4 ᑐᕐᐃᒪᓕᖅ ᒪᓂ ᑭᐳᓐᓂᖅᑎᑯᐃᓂᓂᐤ ᑭᖅᐱᐅᑭᐤ, ᑭᖅᐱᐯᓐᓀᐃᓐᓂᐤ; ᐃᓱᒋᑦᑕᒧᑦ, ᓂᒃᐃᓪ ᐊᖅᒥᖏᐅᑦ-ᐅᑎᓐᓇᑦᑕᐃᓐᓂᐤ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ, ᑮᑫᒪᓂᖅᑎᑦᒋᑭᑦ ᑲᑎᖅᑭᐱᐅᑎᓐᓇᑦᑕᐃᓐᓂᐤ; ᑲᒋ ᑕᑎᖅᑎᑦᑕᐃᐤ ᒪᓂ, ᐱᓀ ᖃᖃ: ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ, ᖃᐃᓪᓗᓂᑯᑦ ᓇᒪᓐ ᐅᖏᖃᐃᓐᓂᑦᑲᖅ, ᑮᓇᐅᑉ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ, ᑮᑫᒪᓂᖅᑎᑦᒋᑭᑦ ᑲᑎᖅᑭᐱᐅᑎᓐᓇᑦᑕᐃᓐᓂᐤ ᓇᐃᒪᓂᓐᓇᖅᑐᖅ.

5 ᑲᐤᐃᑌᐊᑦ ᒪᓂ ᐊᕐᐃᒪᓕᐊᑦ, ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ ᒋᐯᐤ ᑎᓐ ᑲᑎ ᐊᑦᖠᓕᒋᒪᐃᓐᓂᐤ ᑕᑦᑕᐃᓐᑎᐤ ᐅᑎ ᐅᖏᐊᑦᖢᖅ, ᑲᐤᐱᐤ ᐅᖃᖠᓐᓂᐤ ᑭᑦᑕᐃᓐᑎᑦᒋᑭᑦ ᑲᐤᐱᐅᑎᓐᓇᖅ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ, ᑮᑫᒪᓂᖅᑎᑦᒋᑭᑦ ᑲᑎᖅᑭᐱᐅᑎᓐᓇᑦᑕᐃᓐᓂᐤ ᐊᐅᒋᐃᑎᓂᖅᑎᐊᒪᓕᐊᑦᒋᓐᓇᖅ.

6 ᑲᑦᐱᐤ ᒣᐊᒋᓕᑫᓐ, ᐊᐅᖖ ᒣᑎᓕᐊᑦᓄᑫᓐ, ᓂᑲᒋᐯᓐᖖᐅᓄᖅ ᑕᑎᑌᐃᓐᓂᐤ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ, ᑮᑫᒪᓂᖅᑎᑦᒋᑭᑦ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ, ᑲᐃᓕᑎᑌᐃᑦᑕᖅ ᑮᑫ ᓇᒋᑦ: ᑲᑎ ᒥᓂᓕᐅᑎᑦᒋᑭᑦ, ᐊᐅᖖ ᑲᑎᐅᓂᖅᑎᑯᑦ, ᑮᑫᒪᓂᖅᑎᑦᒋᑭᑦ ᑲᑎᖅᑭᐱᐅᑎᓐᓇᑦᑕᐃᓐᓂᐤ

2 ᐲᖃᐅᓕᒥᑦ ᒪᓂ ᐅᓴᕐᓂᓐᓂ ᐅᔨᓂᓐᓂ, ᒥᓄ ᔨᓂᓄᑐ ᐅᑯᓂᑦ ᐊᕐᑎᐅᓂᓐᓂ, ᒥᓄ ᖃᐲᓄᑦ ᑭᑐᔪᒍᐃᓐ ᐊᓕᓂᓐᓂᐅᓂᓐᓂᑦ, ᐅᐟᐃᓂᓕ ᐸᑎᓂᑦ; ᖃᑎᔪᓐᓇᖅᑎᖅᑐᑦ ᓂᑭᔭᒪᓂᑐᓂᒃ ᓄᒪᐃᓐᓂ ᐲᖃᐲᐅᓂᓐᓂᑦᑐᑦ ᑭᑎ ᐃᑌᓐᓂ ᐅᐟᐲᑎᓂᑦ ᐅᑯᓂᑦ ᐃᑭᑎᓂᑦ ᐅᑯᓂ:

3 ᒪᓂ ᐅᐟᐊᑦ ᐅᑯᓂᑦ ᓂᐟᔨᓂᓄ ᐸᖃᐲᐊᓂᑦ ᑭᑎ ᐅᐲᔪᓕᒥᓂᓐᓂᖅ, ᑭᑎ ᑭᑭᑎᓂᓄᓂᒃ ᑭᑎᓂᑦᑎᓂᒃ ᑲᓂᐊᓄᓄᒃ, ᑭᑎ ᑭᑎ ᐃᓂ ᒪᓄᐊᓂᐲᖃᐲᐊᓂᑦ ᐊᓐᓂᑦᑎᓂᒃ ᑲᓂᐊᓄᓄᒃ ᐊᓐᓂᑦᑎᓂᒃ ᐃᓐᓇᐲᖃᐲᐊᓂᑦ ᐊᓐᓂᑦᑎᓂᒃ.

4 ᐅᑯᓂ ᔨᓄᓄᑦ ᐅᑯᓂᑦ ᓂᐟᔨᓂᓄ, ᒥᓄ ᑲᖃᐲᓄᑦ ᓂᒪᓄᓂᐸᒪᐊᓂᑦ, ᒥᓄ ᑲᖃᐲᓄᑦ ᐊᓐᓂᑦᑎᓂᒃ ᓄᒪᐃᓐᓂᐅᓂᓐᓂᑦ, ᓄᒪᐊᓂᑦ ᐲᖃᐲᓄᑦ ᐅᓐᓂᑦᑎᓂᒃ ᐊᓐᓂᑦᑎᓂᒃ ᐃᓐᓇᐲᖃᐲᐊᓂᑦ

ᓱᓪᓴᑎᑎᓱᓯ, ᐅᐸᔭᒪᓂᔨᒪ ᐃᓐᖃᐅᐃᕕᔪ ; ᐊᓱᐦᓪᒥᒪ, ᐱᓴᐃᓱᓐᓂᔨᓵᒋᑎᓵᐊᓱᐤ ᒪᒧᓵᓱᐤ ᐅᑎᑲ, ᑭᓇ ᐸᐢ ᑲᐣᓴᓪᐊᒪᔭ ᓴᑲᓴᐤ ᔨᑦ.

12 ᓂᑲᐅᑎᓇᐊᓱᐢ ᒪᓇᓴ ᑲᐃᓐᔨᑦ ᔨᑦ, ᑲᑲᑭᑦ ᐃᑦᐢᐸᐢ ᐸᐢ ᐃᔪᐢᑎᑦ ᐃᑦᐢᐸᐢ, ᑲᑲᑭᑦ ᐅᐃᓱᐢᐸᐢ ᐅᐊᑎ, ᑲᑲᑭᑦ ᓴᑲᓴᐤ ᐃᑦᐢᐸᐢ ; ᑲᑲᑭᑦ ᒪᑲᓴ ᑭᓇ ᐊᐣᓴᐢᑭᐊᐢ, ᑭᓇ ᐊᐣᓴᐢᑭᐊᐢ ᐅᐊᑎ ; ᑲᑲᑭᑦ ᓂᐱᐊᐢᐢ ᐅᒪᒋᐊᐢᐸ ᐊᐱᐢᑎᓵᐢᐸᐢ, ᑭᓇ ᐅᐢᒪᓇᐢᐸᐢ ᐸᐢᐢᑭᐊᐢ, ᑭᓇ ᓴᐢᐸᐢ ᐃᑦᐢᐸᐢ, ᑭᓇ ᐊᐣᓴᐢᑭᐊ

ᐅᒥᐢᑭᔅᓯ ᐅᓇᓂᓇᓇᓐ, ᒥᓇ ᐅᒥᐢᑭᔅᓯ ᐊᓂᒋ ᑲᓇ-ᓇᐃᓇᒥᔅᓗ᐀ ᐅᐱᒪᓂᐊᓂᓴ; ᑐᖓᒋ ᑲᓰᖏᓐᓇᓂ ᐅᐱᒪᓂᐊᓂᓴ ᐅᒥᐢᑭᔅᓯ ᐊᓂᒋ ᐸᖓᓇᓴ ᓴᖓᑲᓴ ᐳᖓᐅᐅᓰᒪᐅᓂᓴ ᐅᒥᐢᑭᔅᓯ ᓄᑦᓱᒃᓴᐅᓴ ᐳᖓᐅᐅᓰᒪᐊᓂ· ᓱᐃᔅᐅᓂᓴ, ᐅᓇᓂᓇᓇᓐ, ᒥᓇ ᑲᓰᖓᓇᓇᓇᓇᓐ ᐅᐱᒪᓂᐊᓂᓴ.

ᒪᓂᓇᒪᓗ ᓴᓕᒋᓇᓂᓴ ᓂᓀᑉᓴᓄ.

1 ᐅᓂᑌ·ᐃ·ᔅ ᑐᔨᐃᒪᓴ ᐅᑦ·ᖏᑫᐃ·ᓱᓂᓂ᐀ ᑲᓰᖓ-ᔅ ᒥᖏᑦ, ᐯᔨᐊᑲᒃ ᐅᔪᓕᔪᓴ, ᐃᑦᐸᐃ ᐅᓰᖓ-ᒪᓱᓇᖓᐊᔅ ᐅᐅ ᐃᑌ·ᐃ·ᓇ ᒪᓱᓇᖓᐃᑲᓇᔅ ᐅᑐᓂᔅ ᐅᖓᓰ ᑐᔨᐃᒪᓴᐊ·, ᐊᑎ ᓇᐅ ᐱᔅᓇ· ᐅᓰᖓᓰᖓᓰ-ᐅᓰᒪᐃ·ᑦ ᓰᑦᐊᓱᓄ, ᐅᓂᑌᑦᓴᐅᓴ ᐅᑐᓂᔅ ᐅᑐᓂᓴᐅᓴ ᐅᓰᖓᓰᖓᓰᒪᐅᓂᓴ ᐅᑐᓂᔅ

ᐊᓐᐅᓗᓂᐊᓗ ᑭᑦᑭ ᐃᐅᓐᑐᖅᓴ ᐊᐊᓐᑲᑎᐃᐃᓐᓂᓕ; ᑎᑫᒪ ᓄᑦ ᑲᑦ ᑭᐊᓐᔅ ᒥᓇ ᑲᑦ ᐱᓗᓗᓐᓂ ᐅᑲ ᐊᐃᓐᓴᖅ ᑭᑦᑭᑦ.

20 ᐃᑎᑦ ᐃᓗᓇᓴᓐ ᑕᐱᓐᓄᑦ ᓇᓪᓕᐧᐣ ᓴᓴᑦᐊᐊᓗᓗᓗ ᔪᐅᔭᓗᓐ, ᒪᓴ ᓂᓗᐊᓴᐃᓗᓐ ᑯᑯᓂᖅ, ᑭᐅᓐᓂᓂᓕ ᐯᐅᐳᓗᑯᖅ.

21 ᐊᓗᓗ ᐅᑕᐅᖅᐊᐃᓂᒪ ᑕᑯᐃᓐᓀᓴ ᑕᐱᓐᓄᑦ ᑲᐃᓂᓄᑦ ᓴᐯᔪᐅᑦ; ᑎᑫᒪ ᐃᓐᑯᑦᐊᓂᐧᐣ ᐊᓴᓴᐊᓐᐊᓐ, ᐅᓄᓗ ᒪᒪᐣ ᐅᑯᑦ ᐱᐧᓂᖅᑕᐃᓐᓀᓴ, ᑭᐃᓐᓇᓂᐧᐣ, ᐅᓄᓗ ᐅᓇᑕᐃᓐᐯᓇᐃᓐᓂᐊᓐᓂ ᐅᓐᐳᑦᑭᓇᖅ.

22 ᐯᐧᑲᓴᓗᓐᓴ ᐃᓴ ᒪᓇ ᐅᓄᑦ ᑲᑦ ᓴᐯᐧᐣᑐᒪᓇᖅ ᑲᐱᓐᓄᑦ ᑭᓀᐱᓴ; ᑎᑫᒪ ᑲᑦ ᐃᐧᓂ ᐱᒧᐧᑐᑐᐊᓐᓴ ᐅᓇᑐᓇᐅᐊᓐ, ᐅᓄᓗ ᑲᑦ ᐯᒪᐃᓐᓀᐊᐧᐣ ᑭᓇᐧᐣᑲᑦ ᐅᐱᐧᐣᑲᑦ, ᑭᓇᐧᐣᑲᑦ ᐅᐱᐧᐣᑲᑦ, ᐅᓄᓗ ᐅᓴᑐᐃᓐᓀᐊᐧᐣ

ᕿᐢᐋᒪᒃᑲ; ᐊᐧᓴᑎᓇᐤ ᐊᔪᑦ ᑲᒃ ᓂᔪᐊᐧᓇᔨᑕ, ᑭᓇ ᒪᓐᐧᐁᑌᐤ ᑲᒃ ᓂᔪᐊᐧᓇᔨᒋᑲᑌᐤ, ᒣᐧᐦᑭ ᑲᑎᐯᔅᐦᑭᐢ ᑲᑭᑦᑌᐤ.

9 ᑭᔅᐣ ᒪᕮᐦᑫᓇ ᒧᐊᑐ, ᑲᒃ ᐅᔪᒧᒪᑲᓵ ᑭᓇ ᑲᒃ ᔪᐯᐧᐦᐅᒪᑲᓵ; ᑭᑫᒪ ᐅᑌᓇᐊᐧ ᑲᒃ ᐱᔪᓴᑲᐊᐧ, ᐅᑲ ᐊᐅᐧᓴᐧ ᑭᐢ ᐅᑕᐢᑭᔪ.

10 ᑲᒃ ᓇᓂᐧᒪᑭᐤ ᐊᓇ ᑲᔊᔪᐊᐧᓂᓵ ᑲᐧᑎᑕ ᐅᑕᐧᐢᑫᐃᐧᐣ ᑲᑎᐯᔅᐦᑭᐢ, ᑭᓇ ᑲᒃ ᓇᓂᐧᒪᑭᐤ ᐊᓇ ᑲᓇᑲᓇ ᐅᔪᒪᓴ ᒥᐦᓇ ᑲᑎᐯᔅᐦᑭᐢ ᑭᐢ ᐅᑕᐢᑭᔪ.

11 ¶ ᒧᐊᑦ ᑭᐦᐁᔦᐧᐣᒪᓴ ᐊᔪᐢᐣ ᑲᐯᐅᓂᑲᒪᑲᓵ, ᑭᓇ ᑭᐦᐁᐧᐃᓂᓵᐢᐣ ᐅᒧᔦᑲᑲᒥᒥᓵ, ᐊᐅᐣ ᓇᒪᐃᓂᐤ ᑭᐦᐁᐧᐃᓂᓵᐢᐣ ᐅᒧᔦᑲᑲᒥᒥᓵ; ᐯᐅᑯ ᑲᑎᐢ ᐅᐦᐁᐧᐃᓂᓵᐢᐣ ᐅᒧᔦᑲᑲᒥᒥᓵ, ᑭᓇ ᐅᒥᓇᐃᓵᐢᐣᐅᐃᓂᐣ ᓇᒪᐃᓂᐤ ᐊᐧᐦᐁᐧᐃᓂᓵᐢᐣ.

12 ᐯᐅᑯ ᐅᑎᒋ, ᑲᑭᐟ, ᐸᔪᑲᐃᐧ ᓵᐸᓇᐃᐧ, ᐃᑌᐧᐤ ᑲᑎᐯᔅᐦᑭᐢ, ᐅᐦᐁᐧᐃᓂᓵᐢᐣ ᐅᐦᐁᐧᐃᓂᓵᐢᐣ, ᐊᐧᓄᐃ ᑫᐸᓇᒪᐟᐦᐃᐧᑯᐢ, ᑭᓇ ᑲᒃ ᒧᔦᐢᓇᒪᐟᐣ ᐅᐊᐧᐃᓇᔨᐢᐣ ᐅᐊᐧᐃᓇᔨᐢᐣ, ᑭᓇ ᑲᒃ ᐱᔦᓇᒪᐟᐣ ᐅᐊᐧᒧᔪᐢᐣ ᐅᐊᐧᐃᓇᔨᐢᐣ, ᑭᓇ ᑲᒃ ᐱᔦᓇᒪᐟᐣ ᐅᐊᐧᒧᔪᐢᐣ ᐅᐊᐧᐃᓇᔨᐢᐣ ᐅᐊᐧᐃᓇᔨᐢᐣ ᐅᐊᐧᐃᓇᔨ

ᑌᖏᓴᓐ ; ᑭᑫᒪ ᓂᐲᖏᐊᓯᓂᓗ ᒧᐊᑊ ᒋᐱᖅᔨᐠ ᐊᓯ-ᐊᓯᒃᑲᓗ ᐅᒃ ᑲᕈᖏᓐᓇᒋᒃᑲᓘ, ᐃᑌᓄ ᑲᑎᐱᓐ-ᑭᑫᐟ.

39 ᑲᒋ ᑌᐯᐊᓘᐠ, ᑲᒋ ᐃᑌᓄᑦ ᒋᓂᓯ ᐅᓯ ᓂᖅᑎᐅᓘᐸᐢᒋᒃᑲᓘ ! ᒋᓂᓯ ᒧᐊᑊ ᖃᐃᓕ ᐊᐱᒋᒃ-ᐸᐃᓘᐟ ᓇᓂᐯᐃᓘᓯᐊᓂᓂᘁ ! ᐅᓯᓯ ᒧᐊᑊ ᑲᒋ ᓇᓂᐯᐃᓘᖏᐅᐢ ᑭᓓ ᑲᒋ ᓴᑫᓄᓯᐊᓘᓂᓂᐅᐢ ᑭᓓ ᑲᒋ ᐊᐱᒋᒃᑲᓘᓂᐅᐢ ᑭᓓ ᑲᒋ ᐊᓂᐯᐃᓘᐠᐅᐢ ᑭᓓ ᑲᒋ ᐊᓂᐯᐃᓘᓂ

ᑲᒥᒋᒥᓇᒪᓕᒃ ᐅᖃᐅᓐᓄ ᐃᖃᓗᒃ ᓚᐃᑲᑎᓇᓄᑦ; ᓄᓇ ᐊ·ᑭᖁᓂᐅᓐᑲᓗᒃ ᐃᖃᐱᒥᖅ ᓄᓇᓕᒪᓐᓇᖅᑐᑭᓐ, ᑭᒃᓂᐊᖅᑐᑦ ᐅᓂᒃ, ᐃᑌ·° ᑲᑎᕐᓂᐊᖅᑎᒃᑲᓐ.

17 ᐃᓕᓴ ᐊᓯᖏ ᑲᓇ ᐱᓯᓴᒃ·° ᓴᖅ ᐊᐃ·ᓴᑦ ᑲᐱᓚᑎᑌᓐ, ᒥᓇ ᑲᓇ ᓴᑭᐳᐃᓐᓇᑦ.

18 ᒡᓚᓐᓂᒃ ᐅᖁᓂᐊᐃ·ᓇᓯᖏ ᓯᓴᓵ ᒥᓇ ᓀᒪᓐᓇ ᒥᓇ ᐃᓱᒋ ᐅᑌᓇᐊ·, ᐃᑌ·° ᑲᑎᕐᓂᐊᖅᑎᒃᑲᓐ, ᓇᒪᐃ·ᓴᑦ ᐊᐃᓯᓂᓂᓂ° ᐅᑯᑦ ᑲᑎ ᐊᓴᑦ, ᐊᑦᖃ" ᓇᒪᐃ·ᓴᑦ ᐃᓂᓂᐃ·ᓀᓯᓯᓐᓄᑦ.

19 ᐊ·ᓴᒥᖓ, ᑲᑎ ᐯᐃᑐ"ᑌ° ᒡᓚᓐᓂᒃ ᒥᓯᓯᓯ° ᑭᓯᐊᓂ·ᓄᖓ ᑲᓴᓕᓂᖓ ᐅᓐᑌ ᑲᑎ ᐯᒪᐃ·ᓄᐊᖓ ᑕᑎᐃᓂᐃᓐᓇᖅᑐᑭᓐ ᑭᓯᓚᑕᐃᓐᓇᖅᑐᑭᓐ, ᑲᑎᕐᓂᐊᖅᑎᒃᑲᓐ ᑭᓯᓚᑕᐃᓐᓇᖅᑐᑭᓐ, ᐊᐅᓐᓄᑦ ᑲᑎᕐᓂᐊᖅᑎᒃᑲᓐ

ᓂᕃᐤᑲᓇ ᐊᓄᓬᓗᓐᓂᕆᒥᓄᓬᐊᐟ, ᐅᒪᓂᔪᐤᑲᓇ ᐱᑭᓐ-ᑲᑕᐤᒪᓪᒪᓄᓬᐊᐟ.

3 ᑭᓴᒪ ᑭᐯᓄᓇᐣ ᐯᒪᐤᑭᒪᐱᓄᓬᐤᐣ ᑲᑕᐤᔅᓂᓄᓬᐊᐟ ᐊᓄᓬᓄᓇᐣ, ᐊᐱᓄᓬᔪᐤᑕᓄᓬ ᐅᑕᐣᑭ; ᓇᒪ ᒪᓇ ᐊᐅᐣᔅ ᑲᑕ ᒉᑕᑭᐣ ᐯᐊᑕ; ᑲᑕ ᐊᐤᔪᐤᒥᐊᐣ, ᑲᑕ ᓄᐯᐤᒥᐊᐣ, ᐊᓄᓬᓄᓂᐣ ᒥᓇ ᐱᓄᑭᐣ.

4 ¶ ᐯᔨᐣᐱ ᑭᓄᑲᑭ, ᒥᓇ ᐯᔨᐣᐱ ᑐᐣᑭ, ᐃᑌᐣ ᑲᑎᐯᓄᓬᐊᑭᔪᐤ, ᐅᑕᐣᓄᓬᓄᒥᐊᐣ, ᐃᓄᔅᐊᓂᐣ ᒥᓇ ᑕᐱᐣᑲᑎᐣ ᐯᐊᑕ ᐯᐱᐣᐤᐊᐣ, ᐃᓄᔅᐊᓂᐣ ᒥᓇ ᑕᐱᐣᑲᑎᐣ ᐯᐊᑕ ᐯᐱᐣᐤᐊᐣ, ᐊᓄᓬᓄᓂᐣ ᒥᓇ ᐃᓄᔅᐊᓂ

ᐅᑉᓂᑲᒋᑦᓂᐤ ᕿᑯᓄᒪᓴᖅ, ᐅᓄᕿᑦᓂᐯᓴᐃᑯᓄᓂᑦᓂᐤ.

28 ᐅᐯᐢᕿᑯᓄᐱᓂᑦᓂᐤ ᐊᓄᑉ ᑲᐅᓪᒪᓕᑦ ᒥᓴ ᑲᑦᐱᑦ ᕿᐱᐅᐳ ᐊᒣᑉᓵᐤ ᑐᑎ, ᑉᑎ ᐢᓇᑦᑕᑎᑦ ᓴᔭᓄᓵ ᐅᑦᐯᐯᐅᓄᐱ ᑲᑎᑦᑎᐢᐯᐱᐢ ᑉᑎᓴᓄᔪᑦᓴ, ᐯᐢᓴᓂᐢᐱᐢ ᐅᑉᑎ ᐊᑲᒋᐢᐯᐢᓵᑉᒋᓴ.

29 ᒪᔪᐱᓪ ᓇᔪᒥᓂᐢ ᑲᐢᑲᔪᑦ ᑲᒪ ᒪᐃᓪᓄᐢᐯᐊᐢᑉᑎᓂᐤ ᕿᐱᐅᐳ; ᑲᐢᑉᓵᓄ ᑉᓴᕿᓄ ᐃᐢᑉᓄᓵ ᐊᐢᑉᑎᐱᓪ, ᑲᐯᓪᔪᐅᑦᔪᐢ ᒥᓯᐅᓄ ᐊᑦᑲᓵ; ᑉᓴᑦ ᐯᑲᐃᓵᓴ ᐊᐃᓴᐢ ᐅᔪᓄ ᑲᑎ ᓯᐢᐱᓵ; ᑎᓯᐢᐊᒪᒋᐢ ᑲᐃᓯᑎᑕᐢ ᐅᓯᔭᐢᐊᓂᐳ; ᑐᑎᐢ ᑲᐢᑉᓵᓄ ᑉᓴᕿᓄᑦᓂᐤ ᑕᓂᐢᐱᐃ

ᐅᑕᐹᓴᕕ ᑲᕐᑎᐊᓇ, ᒥᓇ ᐊᓂᐃ ᑲᑕᖏᒥᒥᑦ ᐅᐱᒍᑎᑌᓇᓇᕕ.

5 ᑭᖓᒪ ᐃᓐᕕᐅᐃᕕ ᓇᒪᐃᓴᓄ ᑭᐟᑦᐅ·ᐱᓇᓐ, ᐊᐅᑦ ᓇᒪᐃᓴᓄ ᐅᐱᒪᓐᓂᐅᓐ ᐃᓕᓴᐅᓐᓂᒪᓕᒃ, ᑲᑎᐅᓴᖏᑭᑦ ᐅᓐᓂᑦᑭᓐᓂᑦ; ᓴᓪ ᐅᑕᓐᑰᓪᓐ ᐅᐹᓴᓐᑭᓐᓂᓴᓐ ᐯᖏᒪᑎᔨᓪᓕᓪᓐ ᐅᓴᓇᐱᓂᒪᓕ ᐃᓐᕕᐅᐃᕕ.

6 ᓪᓴᓂ ᓴᐱᕕᐅᓂᓴ ᐅᖏᑎ, ᑲᐃᓪᓂ ᐊᓄᓂᓂᓂᓂ ᑲᓪ ᓴᓐᐱᑎᓂᓂ; ᐅᑕᖏᒃᑲᓴ ᑭᓇᑲᓂᓂᐅᓇᓂᓂᓂᓂ

ᑭᐳᐱᖏᓂᑦ, ᑎᑎ ᓯᑎᓂᓄᑦ, ᑭᐳᐊᖅᑐᑦ ᐅᐊᓂᑦ, ᐅᒪᖅᐃᐅᓂᒪᓂᐅᐸ ᑭᐳᓚᓯᓯᓂᑦ; ᐸᔪᓐᓇᖅᑐᑦ ᐅᑎᓂᐊᓂᓂᐅᐸ, ᐅᑎᓂᓇᖅᑐᑦ ᐱᓕᕐᓇᓂᐅᐸ.

31 ᐯᖃᓇᓴ ᐅᐱᒍᑐᑦ ᑭᓪ ᐃᓕᖅᐸᓂ ᑭᑎ ᓇᑭᓇᓂᓂ, ᑎᓇ ᐯᖃᓴ ᒥᓯᕐᓂ ᑭᑎ ᓇᑭᓇᓂ, ᐊᓪ ᓂᓪᓕᖅᐸᓂ ᑭᑎ ᓇᑭᓇᓂ, ᑭᑎ

57 ᓂᖅᑲᕐᓭᐢᐃᒪᒪᐤ. ᒪᓇ ᐅᑭᐢᑎᐅᑭᒪᓱᓱᒪ, ᒋᓇ ᐅᓄᓭᓴᐢᓇᓇᒪ, ᐅᐸᑭᐢᑎᓭᒪ, ᒋᓇ ᐅᐊᓇᓱᐅᒪ, ᒋᓇ ᖃᒪᖅᐃᐤᓱᓴᐤ; ᐅᓱᓴ ᖃᑦ ᓂᔪᐤᑦ ᓇᑕᐱᑎᖅᒉᒋᐃᐤ, ᐅᖅ ᒪᓇ ᖃᑦ ᐁᑕᓂᑦ ᐃᑎᐢᑕᐱᑎᑦ, ᐃᑌᐢᐤ ᑭᐢᑎᐅᑭᒪᐤ, ᐊᓇ ᖃᑎᐅᓵᐢᑭᓱ ᒋᔪᐤᑦ ᒋᔪᓴᓂᐤᖅᒉᓱᐤ ᒋᔪᓴᓂᐤᖅᒉᓱᐤ.

58 ᐅᒋᓱ ᐃᑌᐢᐤ ᖃᑎᐅᓵᐢᑭᓱ ᒋᔪᐤᑦ ᔪᓴᐢᖃᑎᓱᔪᐤ; ᖃᐊᓇᖃᕐᖃᑉ ᐧᒉᖃᓇ ᔪᐱᓇᓴᐢᓂᐤ ᖃᑦ ᐃᓗᕐᓭᐢᐃᒪᒪᐤ ᐅᑭᐢᑎᐅᑭᒪᓱᓱᒪ, ᒋᓇ ᖃᐃᓴᐢᐃᒪᒪᐤ ᐅᑭᐢᑎᐅᑭᒪᓱᓱᒪ, ᐅᓱᓴ ᖃᑦ ᐊᔪᐢᑕᐱᑎᑦ ᐅᑭᐢᑎᐅᑭᒪᓱᓱᒪ.

59 ¶ ᐃᑌᐢᐃᐤ ᐊᓂᒪ ᐧᐃᐊᒪᓴ ᐅᐢᖃᑎᐢᑭᐃᐢᓇᓂᐤ ᖃᖅᑭᒋᐧᐸᒪᔪᐤ ᐅᓱᓴᑦ ᓂᔪᐤᑦ, ᐅᓱᓴᑦ ᒪᑐᓱᓴᐤᑦ, ᐃᑌᐢᐤ ᖃᐃᓴᐢᐃᒪᒪᐤ ᐃᓄᖅᑲᐤ. ᔪᑦ ᐱᑐᐢᐃᒪᒪᐤ ᐅᑭᐢᑎᐅᑭᒪᓱᓱᒪ. ᑕᓄᑦᓴᐢᐃᒪᒪᐤ ᐃᓄᖅᑲᐤ ᐃᓄᖅᑲᐤ ᐅᑭᐢᑎᐅᑭᒪᓱᓱᒪ. ᑕᓄᑦᓴᐢᐃᒪᒪᐤ ᐃᓄᖅᑲᐤ ᐃᓄᖅᑲᐤ ᐅᑭᐢᑎᐅᑭᒪᓱᓱᒪ.

60 ᐅᓱᓴ ᐧᐃᐊᒪᓴ ᖃᐧᒪᓴᓇᐢᓂᑦ ᒪᓴᓇᓇᐢᐃᖅᓂᐤᖅ ᖃᐧᒪᓴᓇᐢᐃᖅᓂᐤᖅ ᐃᓄᖅᑲᐤ ᐃᓄᖅᑲᐤ ᐃᓄᖅᑲᐤ

16 Lᑲ ᓂᑦᓴᖅᓯᒋᐊᓕ ᑭᐳᑎᑭᐳᒋᔪᐤ, ᑭᐢᓇᑲᑌᐤ ᔪᑎᑦ᙮ ᑲᑭᑎᒪᑭᓯᓄ᙮ ᐊᒋᑭᐤ ᑭᓚ ᕿᒥᐢᔪᓄ ᓯᓂᓗᒪᓄ᙮ ᒥᓇ ᑭᑐᑎᑫᓄ᙮

17 ᐊᓯᓂ ᑲᒥᒪᑭᐤ ᑲᐃᔪᓕᐢᐣ ᑲᐊᑲᑲᓕᐣ ᑲᔪᓕᐣᓯᓇᐤ ᑲᑎᐢᓇᑲᑲᓇᐤ ᑲᑎᐢᓇᑲᑲᓇᐤ᙮ ᑲᓇ ᑌᐣᕐᒋᑲᓇ, ᒥᓇ ᑲᐃᐢᓇᐢᓇᐢᓇᐤ ᑲᑎᐢᓇᑲᑲᓇᐤ ᑲᑎᐢᓇᑲᑲᓇᐤ ᑲᑎᐢᓇᑲᑲ

ᑭᒋᔭᒪᓐᓇ ᐊᕐᐃᒪᖅ.

ᒪᓂᓇᒪᒃ ᓂᐟᑦᑭ.

1 ᒋᓂᓗ ᒃᑐᓇᐤ ᐅᓗ ᑲᑭᓚᑦᑐᑌ, ᑲᑭᒃᓴᑭᐦᓄᓐ-ᓴᓐᐣ ᐊᔭᓂᓄᐊᔪᓐ! ᒋᓂᓗ ᐅᓐᑎᓂ ᐃᓂᓴᓂᓗᓂ, ᒋᓂᓗ ᐅᓐᐣᔭᐤ ᓂᑦᑐᐤ! ᖃᓇ ᑲᑭᓐᒃᓴᓂᓐᐣ ᐃᓂᓴᓂᓗᓂ, ᒋᓇ ᒃᑭᐳᒪᒪᓐᐣᓂᓐᐣ ᑭᑦᒪᐃᓐᐃᓂᓂᓐᐣ ᒋᓂᓗ ᐅᓐᐣᔭᐤ ᓂᑦᑐᐤ! ᖃᓇ ᑲᑭᓐᒃᓴᓂᓐᐣ ᐃᓂᓴᓂᓗᓂ, ᒋᓇ ᒃᑭᐳᒪᒪᓐᐣᓂᓐᐣ ᑭᑦᒪᐃᓐᐃᓂᓂᓐᐣ ᒋᓂᓗ ᐅᓐᐣᔭᐤ ᓂᑦᑐᐤ!

2 ᐊᓂᓐᓴᐃᑌᒧ ᑌᐱᐣᑲᓂ, ᒋᓇ ᐸᐱᒪᓴᓐᓂᐸ; ᐃᓗ ᐅᓐᐣᔭᐤ, ᑲᑭᒃᓴᑭᐦᓄᓐ ᐊᔭᓂᓄᐊᔪᓐ ᐊᐱᐣᑲᓂ ᐅᓐᐣᔭᐤ ᓂᑦᑐᐤ! ᐊᐱᐣᑲᓂ ᐅᓐᐣᔭᐤ ᓂᑦᑐᐤ! ᐊᐱᐣᑲᓂ ᐅᓐᐣᔭᐤ ᓂᑦᑐᐤ!

3 ᐃᑦ ᑭᐱᓕᓐᑌᐤ ᐊᓂᓐᑲᑎᓂᓕᓐᓂᓂᒃ ᑲᑲᓂᑭᓕᓐᓂᐸ ᑐᓐᐣ; ᒋᓇ ᐣᐣ ᐊᓂᓐᓂᑭᐊᓕᓐᓂᐸ ᑐᓐᐣ; ᐊᓂᑭᓐᑭᐯᓀᐤ ᐅᑲ ᑲᓂᓴᒋᓂᓂᓐᐣ ᐊᒪᓂᓐᓂᓂᓐᐣ ᐊᓂᓐᓂᓂᓐᐣ ᐊᓂᓐᓂᓂᓐᐣ ᐊ

ᑭᓱᑭᐢᓕᒻ ᒥᓇ ᓂᔨᑭᓱᑭᒪᒻ ᑲᐦᐃᔨᐦᑌᒧᐣᒻ ᒧᒧᐣᖏᑎᐃᐣᓂᐤ.

19 ᓂᑲᐦᓇᔨᒧᐣᒻ ᓂᓴᐦᐦᑦᖏᓇᒻ, ᒪᖅ ᓂᑲᐦᖏᔭᐢᐦᐣᒻ: ᓂᐸᑭᑫᐃᓂᓱᓱᒪᒻ ᒥᓇ ᓂᓱᖏᓱᓱᐦᐦᑎᓯᒪᒻ ᑲᐦᓂᐤᒧᐣᒻ ᑎᑌᓇᐤ, ᒣᖏᐣ ᐯᐦᓇᓱᔨᐦᑭ ᑎᒋᑭᐃᐣᓂᓯᐣ ᑭᑭ ᐱᒪᑭᐦᓯᑭᒻ ᑎᐸᐣᐦᓂᐣ.

20 ᓯᐣᐸᐦᑭ, ᐅ ᖅᑎᓯᐦᑭᖏᓴᐣ; ᑫᖏᒪ ᓯᓂᒧᓂᐦᑕᒧᐃᐣᓂᓂᐤ ᓂᒥᓴᐣ; ᓂᒥᓯᐢᖅᑕᒪᐦᑭᐦᐣ ᐱᐦᑭ; ᓂᑌᐦᐣ ᐃᑌ ᓯᒪᓕᒻ ᑲᓯᓂᑭᐣᓂᐣ, ᐯᐣᓂ ᐃᐦᑭᐦᐣᒻ ᐃᐦᑭᐦᐣᒻ ᐃᐦᑭᐦᐣᒻ

ᓱᑲᑦ; ᓄᓂᔨᓴᐃᓐᑦ ᒥᓇ ᑲᑭᒋᐢᑲᐱᑌᐊᐃᓐᑦ; ᐅᑎᓕᓂ ᐃᑌᓐᐃᑦ, ᓂᑭᑊᓕᓂᐅᓐᔨᓂᑊᔪᓐᓇ; ᑫᑊᓴᐢᐅᐃᓐᓇ ᐅᒪ ᑭᓱᑲᐤ ᑲᑌᐃᓐᐃᑦᔨᓂᑊᑕᒪᕐᓗ; ᑭᑊᑎᓂᐢᑫᓐᓇᐢ, ᑭᑊᑭᐃᓐᔨᑊᐅᓴᐢ ᐃᓴ.

17 ᑲᑎᐱᓕᕐᑭᐢ, ᑭᑊᓐᑌᑦ ᐃᓂᒪ ᑲᑭᑊᐅᓂᓴᔨᑊᓂᔪᕐ; ᑭᑊᑎᑎᐱᔨᒋᐢᐣ ᐅᑎᑌᐃᓐᔪ ᑲᑭᓯᑊᓂᓴᒪᔪᐢ ᑲᓴᐢ ᑲᑭᑊᐯᑲᑭᓱᑲᓐ; ᑭᑊᓄᑊᓂᐅᐢᔨᐢᐣ ᐃᒪᐃᓐᓴ ᒪᓱ ᑭᑊᑭᓕᒪᕐᓂᒪᓐᓇᐢ; ᒥᓇ ᑭᑊᐃᓯᑊᐅᐢ ᑭᓂᑎᓐᓴᓇ ᑭᑭ ᒥᑊᑭᓕᓐᓂᐢ, ᑭᑊᑭᓕᑊᓴᐢᐣ ᑭᑊᓂᓴᐢᐣ ᐃᓴ.

18 ᐅᑌᑊᐃᐃᓐᐣ ᒪᐃᓐᒧᒋᑲᐃᐣ ᑲᑎᐯᐅᓐᑦᔨᐣ, ᐅ ᐅᒣᓂᑲᐣ ᐅᒋᓂᓴᔪ ᓴᑲᐣ, ᑲᓴᐢ ᐅᑊᓂᑲᐣᐃᐃᓐᓇ ᑲᑎ ᓇᓯᐣᐃᓐᓇ ᒋᐱᓂᓴᓇ ᐅᑊᑭᑊᓂᐢᐣ; ᒥᐃᓐᓂᒣᐢᑎᐢ ᓯᐱ ᐅᑊᑭᓯᓴᐣ ᐅᑊᑭᓯᓴᐣ; ᑲᓴᐢ ᐃᐣᐃᓐᓴ ᐣᒋᐃᓐᓴᐃᓐᓇᐢ; ᑲᓴᐢ ᐅᑭᐃᓐᓴ ᒋᒋᐃᓐᐣᐃᓐᓇᐢ; ᑲᓴᐢ ᑲᑎᐱᐢᒋᓯᓐ ᑲᑎ ᑲᐱᑊᓯᓐ.

19 ᓯᓯᒧ, ᑌᐯᐢ ᐅᑊᑎᐱᓐᑦᔨᐣ; ᐅᑎᑎ ᒪᓕᐢ ᐣᓴᓐᓴᐃᓐᐱᐢ ᑲᑎᐱᐢᐃᐃᓐᓇᐢ ᐅᑊᑭᓯᓴᐣ; ᒥᓇᐢ ᐅᑊᑭᓯᓴᐣ ᐃᓴᐢᑲᐢᐣ; ᑲᓴᐢ ᐅᑭᐃᓐᓴ ᒋᒋᐃᓐᐣᐃᓐᓇᐢ

33 ᑭᖓᒪ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᐅᖏᑉᑕᐤ ᖃᖃ·ᑕᑭᖏᐤᐣ, ᐊᐳᖏ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᐋ·ᖏᑎᑐᒪᖏᐤᐣ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ· ᐅᑕᐊ·ᓯᓗ ᒥᓯᐊ·.

34 ᑭᑎ ᓱᖏᑦᖃᐊ·ᑊ ᓯᐸ ᐅᓯᑎᕽ ᖃᐳᓴᐤ ᐅᑭᓱᖏᐤᐣ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ· ᐊᑦᑭᕽ,

35 ᑭᑎ ᐃᖃᑌᓇᕽ ᐅᖃ·ᓴᑦᑭᓯᐅ·ᔪ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ· ᐅᐸᑦᑕᒪᓇᓯᓱᐸᖏᔪ ᒪᒧᐅᐃ·ᔪᑦ ᖃᑭᑦᑐᓯᐅ·ᓂᔪᕽᖏᔪ,

36 ᑭᑎ ᐊ·ᓇᖏᐊᑊ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ· ᐅᑎᖏᑎᐃ·ᓂᔪᕽᕽ, ᖃᖃᐳᓴᐤᑭᑭ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᐅᑌᓯᒣᐤ.

37 ¶ ᐊᐅ·ᓇᓇ ᑫᐃᑌ·ᑊ, ᐅᐊᓯ ᑫᐅᑎᐤᑕᓯᓱᔪᐣ, ᐅᖃᖃᐳᓴᐤᑭᑭ ᐅᑭᓯᓯᐤᑭᑫᒧᑊ?

38 ᐅᐳᓂᕽ ᐅᖏᑦ ᒪᒧᐃ·ᔪᑦ ᖃᑎᑌᓯᐤᑭᐊᓯᓯᑊ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᐅᖏᑦᑕᓱᐤ ᖃᒪᓴᑕᕽ ᖃᓇ ᖃᒥᐊ·ᓯᑊ?

39 ᑕᓂᐤᑭ ᐯᖏᐱᒪᓯᑊ ᐊᐅᓯᓂᔪᐤ ᖃᒥᖏᑕᐯ·ᖏᑕᐊᓯᑊ, ᐊᐅᓯᓂᔪᐤ ᐯᖏᐊᓯᒥᐤᐃᖏᑊ ᐅᒪᓯᐃᖏᑎᐃᓇ ᐅᖏᑦ?

40 ᑭᓴᑦ ᓇᓀᑕᐃ· ᑭᑫᓱᓯᑕᐣ ᒥᓇ ᓄᓯᖏᑕᐣ ᑭᑎᓯᖏᑭᑫᐃ·ᓂᓇᐊ·, ᖃᐃ· ᒪᓀ ᕿ·ᑦᑭᔪᑕᐊ·ᑕᐣ ᖃᑎᐱᐤᖏᑭᑫᑊ.

41 ᑭᓴᑦ ᐅᖏᐱᓇᒪᐊ·ᑕᐣ ᑭᑌᖏᐃᓇᐊ· ᐊᓄᓯ ᑭᑭᖏᓀᓇᐊ· ᑭᓴᒪᓂᔪ ᑭᖏᑭᓄᓄᔪᕽ ᖃᐊᓴᑊ.

42 ᑭᑭᖏᒪᒥᔪᐃᓀᔪ ᒥᓇ ᑭᑭᖏᐤᐱᓂᔪᐊ·ᓀᔪ; ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑭᑭᖏᐤᐣ>ᓱᓂᔪᐤᐣ.

43 ᑭᑭᖏᐊᑲ·ᓇᖏᐅᔪ ᑭᓄᐊ·ᓄᐃ·ᔪ ᐅᖏᑦ, ᒥᓇ ᑭᑭᖏᐤᑲᑲᑭᖏᐊᓇᔪ; ᑭᑭᖏᓂᐸᖏᐃᓇᔪ, ᓇᒪᐊ·ᑊ ᑭᑭᖏᑭᑎᑭᓇᐃ·ᓀᔪ.

44 ᑭᑭᖏᐊᑲ·ᓇᖏᐅᔪ ᐊᐳᑦᑯ ᐅᖏᑦ, ᓂᑕᓄᒥᖏᐊᐃ·ᓂᓀᔪ ᐅᑲᕽ ᖃᐸᔪᐣ ᐅᖏᑦ ᖃᐸᔪᐣ.

45 ᑭᑭᖏᐃᓄᐃᓀᔪ ᑕᐱᑉᑊ ᐸᖏᐱᖏᑲᐤ ᒥᓇ ᐅᑕᑕᐯ·ᓂᓀᑲᑲᐊᐃ·ᑯ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ·ᓄᐃ·ᔪ.

46 ᑲᖏᐳᑯ ᓂᓀᑎᓇᑲᓂᓇᓇᔪ ᓂᑭᖏᐤᑕᐊᐳᑲᑯᑦᑕᐊᓇᓇᔪ.

47 ᓴᑭᓄᐃ·ᔪ ᒥᓇ ᓇᑲ·ᑲᔪ ᓂᐸᖏᐤᑭᑦᑲᐊᓇᔪ, ᑭᐃᐊ·ᑎᓄᐃ·ᔪ ᒥᓇ ᓂᓄᐊ·ᓇᑎᓄᐃ·ᔪ.

48 ᒐᖏᑲᐊ·ᐱᔪ ᓄᐱᐊ·ᐳᓴᔪ ᐅᓂᓄᐊ·ᓇᑎᓄᐃ·ᔪ ᐅᖏᑦ ᐅᑕᓄᓄᐊ·ᑕᐊ· ᓂᑕᓄᓄᓇᒪᔪᐣ.

49 ᓂᑭᑲᔪᐣ ᐸᖏᐸᖏᑲᐊ·ᔪ, ᒥᓇ ᓇᒪᐃ·ᓴ ᑭᐱᖏᐸᑲᓂ, ᐅᑲ ᐊᖏᑲᐊ·ᐸᒥᑎ ᑭᐱᖏᑲᐊ·ᓂᓀᑲᑲᐊᐃ·ᑯ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ·ᓄᐃ·ᔪ.

50 ᐸᑎᒪ ᐃᓄᐊᕽ ᑲᑎᑎᐤᑐᓄᐃ·ᔪ, ᑲᖏᐱᓄᐃ·ᔪ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ· ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ·ᓄᐃ·ᔪ.

51 ᓂᑭᑲᔪᐣ ᓴᐃ·ᐊᓂ ᓂᐃ·ᐃ·ᓴᑭᑎᓴᐅᑲ·ᔪ, ᑲᖏᐳᑯ ᐅᑕᓄᓴᐤ ᓂᔪᑌᓇᓂ ᑕ·ᑭᓗ.

52 ᓂᓀᑎᓇᑲᓇᔪ ᐱᓂᓄᐸ ᓂᐃ·ᐃ·ᓴᑭᑎᓴᐅᑲ·ᔪ, ᐸᐱᑭᑦᑕᐊᓇᔪ ᐱᓴᓂᔪᐣ.

53 ᑭᑭᑭᖏᑲᐤᐊᒪᓇᔪ ᓂᐱᒪᑎᐸᐃ·ᔪ ᐊ·ᓂᑎᐱᑭᑭ ᐸᑦᑭᕽ, ᒥᓇ ᓂᑭᑦᑲᒪᓇᔪ·ᐱᑲᑲᖏᐱᐅᑲ·ᔪ.

54 ᓄᓇᕽᖏᔪ ᐸᖏᐸᑭᑭᐅᑲᐃ·ᓇ ᓂᑎᑎᐸᐃ·ᔪ; ᐅᐊᓯᐱ ᑭᑭᖏᑭᑭᐤᑕᐅᑲᐃ·ᔪ.

55 ᑭᑭᖏᒪᐱᐃ·ᒧᑎᐅᔪ ᑭᐃ·ᖏᐱᓇᐃ·ᔪ, ᐅ ᑲᑎᐱᓇᕽᖏᔪ ᐅᖏᑦ.

56 ᑭᑭᖏᐊᑲ·ᓇᖏᐅᔪ ᐊᐳᑦᑯ ᐅᖏᑦ, ᒥᓇ ᑭᑭᖏᐤᑲᑲᑭᖏᐊᓇᔪ; ᑭᑭᖏᓂᐸᖏᐃᓇᔪ, ᓇᒪᐊ·ᑊ ᑭᑭᖏᑭᑎᑭᓇᐃ·ᓀᔪ.

57 ᑭᖓᒪᐃ·ᔪ ᑭᑭᖏᐤᐣ ᐊᓄᓯ ᐅᖏᑦ, ᒥᓇ ᑭᑭᖏᐤᑲᑲᑭᖏᐊᓇᔪ; ᑭᑭᖏᓂᐸᖏᐃᓇᔪ, ᓇᒪᐊ·ᑊ ᑭᑭᖏᑭᑎᑭᓇᐃ·ᓀᔪ.

58 ᐅ ᑲᑎᐱᓇᕽᖏᔪ, ᑭᑭᖏᑦᐱᓇᐃ·ᑯ ᓂᑕᖏᐤᓴᑊ; ᑭᑭᖏᑦᐱᓇᓇᔪᐣ ᓂᐊᒪᑎᐱᐃ·ᔪ.

59 ᐅ ᑲᑎᐱᓇᕽᖏᔪ, ᑭᑭᖏᐃᐊ·ᐸᖏᐣ ᐅᐊᓯᓂᔪᐊ· ᑕᑲᐃ·ᓴᔪ; ᐅᓇᓂᐃ·ᑕ ᐅᖏᑦᑎᐤᐣ.

60 ᑭᑭᖏᐃᓇᐊ·ᐸᖏᑕᒪᔪ ᑲᖏᐳᑯ ᐅᑕᐯᖏᐤᐊᐃ·ᓂᐃ·ᑯ, ᒥᓇ ᑲᖏᕽᑯ ᑲᐃᑌᓇᕽᖏᔪ.

61 ᑭᑭᖏᐯᖏᑕᒪᔪ ᐅᒪᓯᐃᓂᔪᐅᐃ·ᓂᓂᐃ·ᑯ, ᐅ ᑲᑎᐱᓇᕽᖏᔪ, ᒥᓇ ᑲᖏᕽᑯ ᑲᐃᓂ ᒪᓯ ᐃᑌᓇᕽᖏᔪ;

62 ᐅᐳᓂᐃ·ᑯ ᐊᓂᑭ ᑲᐸᓂᔪᐃᐸᐃ·ᑭᔪ, ᒥᓇ ᑲᒪᓯᐅᓇᓇᒥᔪ ᑲᐯᑭᔪ.

63 ᐃ·ᐸᖏᑦ, ᐅᐸᐱᐃ·ᓂᐃ·ᑯ, ᒥᓇ ᐅᐸᔪᐃᐃ·ᓂᐃ·ᑯ; ᓴᐳ ᐅᓂᑲᒪᐃ·ᓂᐃ·ᑯ.

64 ¶ ᐸᑭᑐᒪᒪᐃ·ᔪ ᑎᐸᖏᑦᒪᒪᑫᐃ·ᔪ, ᐅ ᑲᑎᐱᓇᕽᖏᔪ, ᒣ·ᖏᑦ ᑲᐃᑕᐣᑫᑭᔪ ᐅᑭᖏᑭᐃ·ᓯ.

65 ᒥᓇᔪ ᒥᖏᕽᐅ·ᔪᐃᐃ·ᔪ ᒥᑌᐃᓯ, ᑭᓇᓂᔪᒥᐅ·ᐃ·ᔪ ᑲᐸ ᐊᖏᕽᑦ.

66 ᑲᑲ·ᑕᖏᐃᔪ ᒥᓇ ᓂᔪᐊ·ᓇᑭᖏᐃᔪ ᑭᔪᐊ·ᔪᐃᐃ·ᓂᓯ ᐅᔪᐸ ᑭᔪᔪᒥᓯ ᑲᑎᐱᓇᕽᖏᔪ, ᐅᖏᑦ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᔪ ᓴᐅ.

1 ᐸᓂᔪ ᐅᓴᐃ· ᔪᓂᓀᑦ ᐅᑎ ᐃᔪ ᔪᔪᔪᓇᑲ·ᓯ! ᐸᓂᔪ ᐅᔪ ᑫ·ᑦᕿᓇᔪᔪᑊ ᒪᐊ·ᑉ ᑲᒥᔪᔪᑊ ᐅᓴᐃ· ᔪᓂᓀᑦ! ᐊᔪᓂᔪᑊ ᑲᓇᑭᑲᒥᔪᓯ ᐃᔪ ᑲ·ᓇᔪᔪᒪᐊ·ᔪ ᑕᐦᔪᑉ ᑲᑕᐣ) ᐱᒧᐣᑌᓇᓇᐊ·ᓯ.

2 ᐅᑲᓇᒥ ᐅᔪᔪᓴ ᓴᔪᑊ, ᑲᓇᑦᐱᐊᐃ·ᓄᑊ ᑲᒥᐊ·ᔪᑊ ᐅᓴᐃ· ᔪᓂᓀᑦ, ᑕᓄᣐᑫᐃ·ᔪ ᐅᑭᖏᓯᓯᓯᐣ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ· ᑲᑭᓇᓇᐃ·ᓀᔪ ᐅᑭᖏᓯᓯᓯᐣ ᐊᐅᓯᓂᔪᐊ·

[illegible] ; [illegible] [illegible] ;
[illegible] [illegible]
[illegible].

9 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ;
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ᒪᐧᒪᓯᓇᐦᐃᐣ ᑲᐢᓂᐦᑭᓂᐢᓂᓂᐦᐣ ᐃᓯᑭᐢᐁᐣ.

ᒪᓂᓇᒪᑲᐢ ᓂᐧᐢᐣ.

1 ᐯᑲᐧ ᒪᑲ ᑭᐦᐢᑎᐦᐣᑭᓯᓂᐢᐤ ᓂᐢᐣᐞᐢᒋᓇᐤ ᐅᐦᐣᐊᑎᑎ ᐣᐦ) ᐊᐧᑭᐢᐱᓂᓇᒋᐧᐣ, ᐅᐦᐣᑎᐧ ᐃᓯᒪᐧᑲᐢ ᐅᐦᐣᐢᓇᓇᐤ ᐅᐦᐣᐢᓇᓇᐤ ᐃᓯᒋᐧ ᒉᐦᑲᐢ ᐅᐦᐣᐊᐧᐃᓂᐧᑲᐦᑎᓂᐤ ᐊᐧᒋᐧᑎᓂᐧᑲᐦᑎᓂᐤ ᐯᐦᑲᐢ, ᐅᐦᐣᐊᐧᐃᓂᐧᑲᐦᑎᓂᐤ ᐯᐦᑲᐢ

ᑲᐱᒪᑎᓱᓕᑦ ᑕᓱᖏᓚᓐ ᑭᖏᐃᓱᓴᓴᓕᓐ ᓯᐱᐢᓄᒻ ᑲᐃᑦ-ᓱᓴᓐ, ᐅᓱᐊᓐᒧᐅᓐ ᑕᖏᒻ ᑕᑎᑲᓕᐊᓐᓂᐊᓕᒪ.

23 ᓱᓪ Lᓴ ᑭᓱᓄᕃ ᐊᓯᑕᖏᓴᓂᐊᓐᐊᓐ ᑭᖏᓴᓐᓴᑦ-ᓄᓱᐊᓐ, ᐅᓴᐢ ᓄᓪᑐᓴ ᐅᕿᒋᐢᓴᐊᓐᓂᓪ; ᑲᐃᖏᑦᓱᓕᑦ ᓴᓄᓱ ᐅᖏᐃᓴᐊᓯᓐᓂᓪ, ᑲᐃᖏᓴᓂᐊᓐᓂᓪ ᐅᖏᐃᓴᐊᓯᓐᓂᓪ ᑎᓴ ᑲᓱᓱᑦ, ᓴᓄᓱ ᐅᖏᐃᓴᐊᓯᓐᓂᓪ ᑎᓴ ᑲᓱᓱᑦ, ᐃᓐᓴᐃᓐᓂᐊᓐᓂᓪ.

24 ᐃᐢᐸᓴ Lᓴ ᔪᐯᓐᖏᑎᐢ, ᓂᑭᖏᐢᐯᖏᑎᐢ ᐅᖏᐯᓐ-ᓯᓄᓱᓕᓂᓪ ᐊᓯᑕᖏᓴᓂᐊᓐᓂᓪ, ᓯᐱᐢᓄᒻ ᐅᖏᐯᓐᓯᓴᓐᓂᓪ ᑭᖏᓴᓐᓂᓪ ᑭᖏᓴᓐᓂᓪ ᑭᖏ

ᓇᐊᓐ ᒪᓐᑲᓱᓂᐤ ᐃᑦᐱᒻ ᐃᓕᓴᓱᓂᐤ ᐊᓂᓐᑲᖏᑎᓂ-ᓱᓂᐊᓐ.

9 ᒡᐸᓀᑉ ᒪᓐᑲᐊᓂᓗᓂ ᓇᐊᓐ ᑲᐃᓗᒪᓐᑲᐊᓂᓱᓂ ᐃᑦᐱᒻ ᐃᓕᓴᓇᓐᑦᓂ ᐅᓱᓂ ᓂᑭᖅᑎᓐᓂᓵ; ᐅᑲᐃᓕᓴᓗ ᐅᓱᓂ, ᐅᑲᐃᓕᓴᓗ ᒥᓇ ᑭᓴᔪᑲᐱᓱᒥᑲᖅᓂᓵ, ᐊᑦᑕ ᐅᖏᒪᓂᓕᖅᑎᑭᐃᓕᐊᐅᑲᖅᓂᓵᑭᓂᓵ.

10 ᒥᓇ ᒪᓗ ᓂᑭᖅᑎᐅᑎᓵ, ᐃᓕᓴᓕᐃᓕᓂᓱᓂᔪᓵ, ᑲᖅᑭᓴᓂ ᓂᑎᑕᐃᓕᐃᓇᓂᓂᖅᑎᑦᑕᓵᓂᖅ ᑫᐊᓕᖅᑎᐃᑦᓵᓂ ᐅᑎᓇ ᑭᑕᐃᖅ", ᒥᓇ ᓇᓐᖅᑕ ᑭᖅᑕᐊᑲᓴᓂᖅ ᐅᖏᖅ.

11 ᓂᑉᓴ ᒪᓗ, ᓇᓂᓵ ᐊᐊᑦᖅᑎᑲᓂᐃᓕᓂᓂᖅ, ᐅᑕᐊᑦᓂᓂᒥᓱᐃᓕᐊᐃᓂ ᑭᓕᓴᓂᓴᓕᒪᓵᓵ, ᐊᔭᒥᖅᑎᐃᓵ ᒪᓗ ᒥᓇ ᐃᓂᖅᒪᕕᐃᖅᑎᑫᓂ, ᑭᓕᓴᓂᓴᓕᒪᓵᓵ ᐅᒪᒪᓂᖅᑎᑫᓂ ᐅᓂᓇ ᑭᑕᐃᓂᓂᓵ; ᑲᓐᓂᓵ ᑫᓇᐅᖅᑕᒧᐊᓱᐊᓐᑫᓂ, ᐊᔭᒥᖅᑎᐃᓵ ᐅᓐᖅᑎᑫᓂ ᑲᓐᓂᓵ ᑫᓴᓂᓵᓐᑫᓂ.

12 ᐅᐊᓐᐸ ᒪᓗ ᐊᖏᓱᓂ ᓂᑭᖅᐅᐱᓂᓵ, ᓂᑭᖅᐯᖅᑎᐅᓂ ᒪᓗ ᓵᓱᓇᓐᑭᒥᓵ ᐅᖅᑎᓂᓵ ᐅᖅᑕᐃᓂᓂᓵ ᐅᖅᑕᐃᓂᓂᓵ ᐅᖅᑕᐃᓂ

ᑎᑎᒍᓂᓄᐊᓕᓄ ᐃᓕᑑ ᒍᒃ ᖃᑎᒌᓄ ᐱᓱᑲᐊᓕᓄ; ᐱᐲᖅ-ᐅᓇᐱᖅᑕᒪᑎᑐᓂ ᑕᖅᓴᓄᓕ ᐅᖅᑳᐱᖅᓯᓂᐅᓕᖅ ᐊᑐᖅ ᐊᑐᐱᐃᓕᓄ.

7 ᑭᒃᐃᑎᖅᑐᓵᑐᑎᓗ ᐃᓕᓴ ᒪᒃ ᑲᒪᓂᖅᓴᓂᐅᑦ, ᑲᓇᑕ ᑭᒃᐃᒃᓴᖅᑐᑎᓗ.

8 ᓄᓇᕗᖅ ᒪᒃ, ᑭᒃᑎᑭᒪᐱᑎᑎᓗ, ᑐᓂᓯ ᓇᒪᐃᓕᒃᓴ ᑭᒃᒪᒍᖅᑐᓂ, ᓴᓂᒪᒪ ᐃᓕᓴᓂᖅ ᑭᖅᑎᓯᓂᖅᑐᑦ. ᓴᓴᓂ ᑭᒪᓂᖅᑐᐃᓐᓇ ᑭᖅᑯᓂᖅ.

9 ¶ ᐅᑎᓇᒪᓂ ᑲᓇ <ᖅᑫᓂᓯᒃᓂᒥ, ᑲᓇ ᐃᑦᑫᓂᓂᓂᒥ, ᑲᓇ ᓴᓴᓄᑦᑎᓇᓴ, ᑲᓇ ᒥᑦᓄᑦᑎᓇᓴ, ᑲᓇ ᑭᑦᑎᒃᑭᓴᓇ, ᑲᓇ ᐱᒃᑭ ᐊᓄᑦᓂᓇᓴ, ᐅᓴ ᐊᓂᓂᓂᓇᓴᖅ, ᐅᑎᓇ ᐊᓂᓂᓂᓇᓴᖅ, ᑐᓂᓯ ᐊᓂᓂᓂᓇᓴᖅ, ᐅᑎᓇ

ᕿᒪᓵ ᒪᓂ ᓂᕆ ᖃᑎᐳᓐᖏᓕᓱ ᓂᒪᓐᖃᑎᓐᓴᓂᓐᓂᕐᓗᐃᓕᓂᓂᕐᓄᑦ, ᐃᓐᐸ ᑭᖏᑎᐱᐸᓐᖏᒪᐸᓂᓂᓂᓄᑦ ᓂᓴᓐᑭᓕᓐᓂᕐᓂᓕᓂᓂᕐ

4 ᓂᐲᓱᐢ ᒪᑲ ᓇᒪᐃᓕᓴ ᑭᑲᒪᓇᕈᑎᐃᑯᐢ, ᓇᒪᐃᓕᓴ ᒥᓇ ᓂᑲᑭᑎᒪᕇᓇᑲᐢ; ᒪᑲ ᑲᐃᓐ ᑭᑲᑎᓂᓪᒪᒪᑎᑕᐢ ᑭᑎᓱᑭᓱᐃᓴᓇ ᑲᑕ ᐊᐅᓴᐃ· ᐃᑕ ᓪᓕᓐᓂ

ᐲᓗᓴᐃ ᐱᓗᑦ, ᖁᓕᓐᓄᑦ ᐅᖃᐅᔾᔨᓴᐃᓐᓄᑦ ᓄᑭᖅ, ᑭᓇ ᑲᓂᑲᓄᓇᖅᑕᓗᓂᑦᓴ ᔫᑦ ᐅᖃᐅᔨᑦ ᐅᑕᖅᑭᒪᔨᓴᐃᓐᓄᑦ, ᐅᑎᖅ ᑲᓂᐅᔨᖅᑎᑭᓂ ᐱᔪᒥᓂᐃ ᐅᐊᓂ ᓄᑭᖅ-ᐅᑎᖅᑎᐅᓂ.

2 ᓄᑭᖅᐃᑕᐅᓂ ᒪᓴ, ᑲᑦᓂ ᒪᓴ ᕿᐱᓂᑯᓕ ᐅᖅᓴᑲᓕᑦ ᐃᑦᐊᑎᐅᑉ ᑭᖅᑲᓂᓴᓐᓂᑦ; ᐅᓂ ᓴᓂᓂ ᐃᓂ, ᐃᑦᐊᑎᐅᑉ ; ᑭᓇ ᕿᑦᑭᓂᐃᓐᓂᓕ ᐅᑎᖅ ᓭᖅᑎ ᐃᓂ, ᐃᑦᐊᑎᐅᑉ ᑭᓇ ᕿᑦᑭᓂᐃᓐᓂᓕ ᐅᑎᖅ ᑕᖅᑯᓂᓴᓐᓂᑦ ᐅᓴᐊᓂᓐᓂᑦ

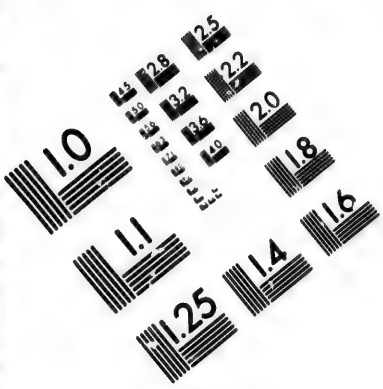

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

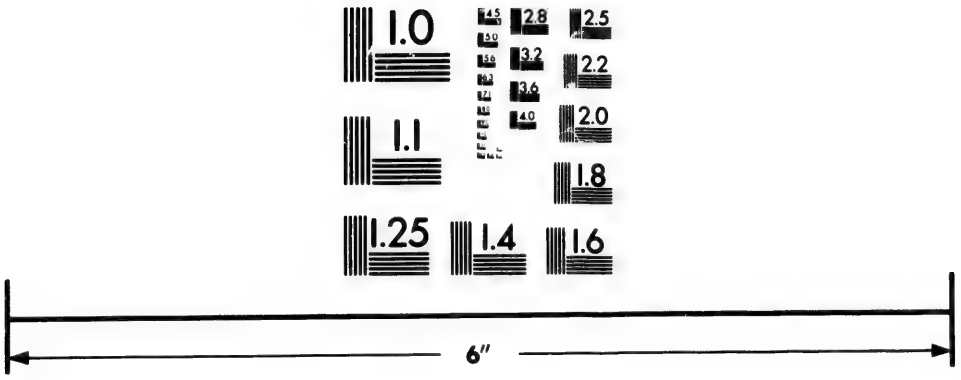

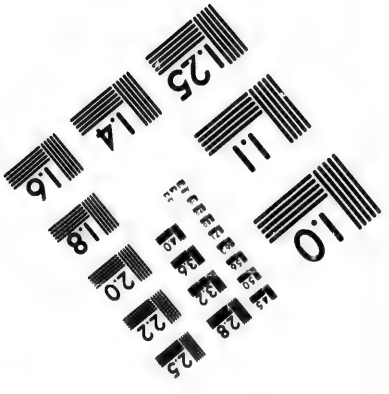

Photographic Sciences Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.8
3.2
2.5
2.2
2.0
1.0

ᑲᑯᓐᓂᓱ ᐅᒪᓱᓇᖏᐃᕐᐊᓐ· ᐅᒪᓱᓇᖏᐃᐅᓴᐳᐃᓐ· ᐊᓱᓐ-ᐊᓐᓱᑲᓂᐊᓐ· ;

4 ᑲᑎᐅᓂᖏᑦ Lᓴ ᑭᖏᐃᑌᓐ, ᓴᐳᓐᑲ ᐅᑌᓇᓐ, ᑲᑕ ᓴᐳᓐᒪᒪᑦ ᖃᐅᑲᓇᑯᓐᓂᐃᑦ Lᓴ ᐊᓐᑲᖏᑎᑯᓇᑯᓘᓐ ᐊᓂᓄ ᐊᓂᓱᓂᓂᐊᓐ· ᑲᒥᖏᓂᐅᐁᓐ-ᐃᑯᓂᑦ ᒥᓇ ᑲᒧᐃᑯᓂᑦ ᖃᖏᓐᐅᐁᓐ ᑲᑎᐅᑕᒧᐃᓐᓇ ᑲᐳᑕᒪᖏᑦ ᐁᑯᑕ.

5 ¶ ᑯᑦᑲ Lᓴ ᑭᖏᐃᑌᓐ ᐁᖏᐯᐊᑕᓐᑦ, ᓄᓯᓂᖏᐃᑦ ᑲᑕ ᓴᐳᓐᒪᒣᑦ ᐅᑌᓇᓐ, ᓂᕐᖏᑯᑦ Lᓴ ; ᑭᓴᑦ ᐁᑲᐃᓐᓴ Lᓇᒧᐃᑌᓐᑦ, ᐊᐳᖏ ᐁᑲᐃᓐᓴ ᑭᑎᒪᓇᖏᑯᓘᓐ :

6 ᒥᑐᓂ ᓂᕐᖏᐃᓄᐊᓐᑦ ᒥᓇ ᐅᕐᑭᓄᑯᐊᓐᑦ ; ᐅᕐᑭᓄᑭᕐᑯᐊᓐᑦ ᒥᓇ ᐊᐱᓐᑲᐊᓐᓄᑦ, ᒥᓇ ᐃᕐᑯᐊᓐᑦ ; Lᓴ ᐁᑲᐃᓐᓴ ᓄᑭᖏᓇᐊᓐᓄᐊᓐ ᑲᑭᕐᓇᐊᓐᓄᑭᓄᑦ ; Lᒧᐃᓐᕐᑦ Lᓴ ᓂᓴᓇᒥᑦᒥᓄᖓ ᓂᕐᑦᑦ. ᑭᖏᓂᕐᒥᖏᐁᐊᓐᑦ Lᓴ ᑯᖏᐃᑌᓐᓂᓐᑦ ᑲᑲᐳᓇᖏᑯᓘᓐ :

7 ᐅᒥᓄ Lᓴ ᑭᖏᐃᑌᓐ, ᐃᓐᓂᖏᑦ ᐊᓐᑲᑲᐃᑯᓘ, ᒥᓇ ᓴᑲᓄᓇᖏᑯᑦ Lᐊᓐᑭᖏᐃᑌᓐᐃᓐᒪᒥᑲᓐ ᑲᑭᕐᑯᖏᑯᓘᓐ ᑲᑭᕐᓇᐊᓐᓄᑭᓄᑦ ᑲᑭᕐᓇᐊᓐᓄᑭᓄᑦ ᐁᑭᓐ

ᐅᑎᐱᓇᓐᒋᑦ ᐊᑦᑕᓪᓕᖅᓴᓂᐊᓐᐊᑦ ᒋᒋ ᐅᓪᓴᓪᓕᐅᑦ ᐊᓐᒋᖅ ᐅᓪᓕᖅ, ᐅᐅᓂᓂᑦ ᑎᓪᑎᐱᓂᒃᓴᓐ ᓇᒪᔪᑦ ᑫᒃᐱᖅᓯᑦ.

17 ᐃᓐᓴ ᐅᐅᓂᓂᑦ ᓂᓴᕐᐸᐃᓐᓕᑦ, ᐅᓂ ᒋᓐᓵᕐᐸᐃᓐᐊᐊᓐᓂᑦ; ᐃᓐᓴ ᐅᑦᐱᓐᓕᑦ, ᐅᓂ ᐃᓐᕐᓯᓐᓕᑦ ᒋᓪᐅᓐᓂᑦ; ᑭᑫᒪ ᐅᓪᓕᐊᓐᓯ ᐅᓂᑦᑎᓐᒃ· ᑲᐱᒪᓐᓕᑦ ᒋᓪᐅᓐᓂᑦ.

18 ᐅᓂᓐᐸ ᒪᒃ ᐅᒪᒪᓐᓯᓂᐊᓐᓴ ᑲᑎᐱᓂᑦᑭᑫᓂ ᒋᓐᓵᕐᐸᐃᓐᓕᑦ ᑕᐪᐱᓐᔪᓐᓕᒃ ᐅᓪᓕᐊᓐᓴ ᐅᓂᑦ; ᐅᓂᓂᑦ ᐅᒋᓪᓚᕐᓯᓐᓕᒃᓴᐃᓐ ᓯᓂᒃ·ᐃᓐᓴ ᐅᓪᓕᐊᓐᓴ.

19 ᓇᐸᐊᓪᒪᑦ ᒪᒃ ᒋᓪᐅᓐᓂᓪᒪᑦ ᐊᑦᑕᓪᓚᓐᓴᓂᐊᓐᓴ, ᐅᒋᓪᐅᓐᓂᓪᒪᑦ ᐊᑦᒋᓐᓴ ᐅᓪᓕ ᐅᓪᓚᓐᓴᓂᐊᓐᓴ ᒋᓪᐅᓐᓂᓪᒪᑦ; ᐃᓐᓴ ᐅᑦᐱᓐᓕᑦ, ᑎᓪᓕᐊᓐᓴ ᐅᓪᓕᐊᓐᓴ ᐅᓪᓕᐊᓐᓴ ᐅ

ᐊᓱᓄᐃ· ᒥᑌᓐᐃ ᐅᐃᓕᓴᓱᐊᓘᖏ ᐅᐣᑎᓕ, ᑲᑕ ᒥᑦᑲᑦ ᒪᓕ ᐃᓕᓴᓱᐃ· ᒥᑌᓐᐃ :

20 ᑲᑕ ᐱᒍᐣᑌᑎᑦ ᓂᑎᓱᐣᒋᓕᐃᓂᖏ, ᒥᓐ ᑲᑕ ᑲᓐᐅᐣᓐᓴᓕᐣᑕᑦ ᓂᑎᓱᐣᒋᓕᐃᓐᓐ, ᒥᓐ ᑲᑕ ᔦᑦᑲ·º ; ᐅᑐᓱ ᓂᑲᐅᑕᓴᓱᓐᒪᒐᐊᐣᑦ, ᒥᓐ· ᓂᑲᐅᑦᓴᒪᓂᔨᒥᒥᑲᑲ·ᑦ.

21 ᒪᓕ ᐃ·ᔨ ᐊᓂᑭ ᑲᐃᓱᑌᓯᑎᑕᑦᓴᑭ ᑲᐃᓱᑌᓐᓱᐅᒪᓂᔨᑭ ᐅᑕᑲ·ᑭ ᖃᑲ·ᓴᑦᑕᑦ ; ᓂᑲᑎᑕᐣᐊᒪᓵᐊᐣᐊᑦ ᐅᑎᓱᐣᑎᖃᓐᐃᓐᐣᐊᐣᐊᑦ, ᓂᑲᑎᑕᐣᐊᒪᓵᐊᐣᐊᑦ ᐅᑎᓱᐣᑎᖃᓐᐃᓐᐣᐊᐣᐊᑦ, ᑕᑎᑲᑲ·ᓂᐊᐣᐊᓘᖏ, ᐃᑌ·º ᑲᑎᐅᓴᓱᐣᑎᖃᓐᐃᓐ, ᑕᑎᑲᑲ·ᓂᐊᐣᐊᓘᖏ, ᐃᑌ·º ᑲᑎᐅᓴᓱᐣᑎᖃᓐᐃᓐ

ᑲᐊᖅᓴᖅ ᑕᑦᓯᖅ ᐃᓐᖁᐃᕐᓂᖅ, ᐅᖃᑦᐃᑌᓂᖅ, ᐱᓱᑲᐊ·ᑭᓇᐊᖅᑐᑦ, ᑭᓇ ᑲᖏᖅᓂ ᐃᓱᓇᒍᐃᓐᓇᖅ᙮, ᑭᓇ ᑲᖏᖅᓂ ᐃᓱᓇᒍᐃᓐᓇᖅ ᓄᖏᓪᓗᓂᖅ ᐱᖓᓱᖅᑐᖅ ᐃᓐᓇᖅᑐ

ᐊᓯᑦᓱ ᐊᓐᐱᓐᓀᓱᓯᒧᓐ ᑲ"ᑭᓴᓱ ᒥᑎᑎᓂᒃᓴ, ᒪᓐ ᑲᒋᐱᐅᓐᖏᓐᓴ"ᑲᐊᑦᑦᓱ ᐅᓐᑎᑲᑦᓂᓐᓴᕕᓐ ᑎᑎᑲᓐᓀᓱᓯᒧᓐ ᓀᒋ ᑲᑭᓐᓴᓱᓯᒧᓐ ᐊᓐᐱᓐᓀᓱᓯᒧᓐ! ᑭᑲᒪᐢᔪᑦᒪᐊᑦᐊᓱ. ᑯ ᐅᑦᓀᓐᓴᓱᓯᒧᓐ ᐊᓐᐱᓐᓀᓱᓯᒧᓐ ᐊᓐᐱᓐᓀᓱᓯᒧᓐ ᐊᓐᐱᓐᓀᓱᓯᒧᓐ ᑲᐅᓐᑲᑭᓐᓀᓱᓯᒧᓐ ᐊᓐᐱᓐᓀᓱᓯᒧᓐ ᐊᓐᐱᓐᓀᓱᓯᒧᓐ ᐊᓐᐱ

ᐲᓪᒃᖃᐅᖅᑭᒃ. ᐊᐅᓱᓐᓂᐸ ᑭᓐ ᐱᓱᓪᒋᐳ ᑕᐃᑦ ᐅᖅᑭᒃ᙮

18 ᐊᑦ ᑐᕝ ᓂᓪᓕ ᐊᐅᓱᓐᓂᐸᖅᓴᐃᓪ ᑕᐃᑦ ᒋᖅᓯ-ᖁᓕᐊᓂᔪᓐᓇ, ᐅᖅᓯᒃᑲᓐ, ᐃᑕ᙮ᐳ ᑲᑎᕐᓯ-ᒪᖅᑎᑉ ᑭᖑᓕᓂᕐᔪ, ᓇᒪᓕᐊᓂᒃ ᑲᑦ ᔪᓪᐱᑎᓱᓐᓂᐸᖅᓴᐃᓪ ᑐᐃᓱᓱᒪᐊᓂ ᐊᑦᖅ ᐅᓪᓕᐊᓂᔪᓐᓇ, ᒪᓕ ᐃᓕᓴᐅᓂ᙮ ᐱᓱ ᑲᑦ ᔪᓪᐱᑎᓱᓐᓂᐸᖅᓴᐃᓪ.

19 ¶ ᐊᑦ ᑭᓐᓴᐳ ᐃᓱᓐᓂᖅᓯᐊᒪᓂᓂ ᓴᓱᓂᕐᓄᐃᓪ ᑕᐃᑦ ᐊᓐᓄᖓ, ᒋᓇ ᑲᓴᓂᑎᓂᕐᓄ ᓂᓴᑭᕐᓄᑕᐅᓪ ᒥᑎᓂᖓ, ᑲᓇᒪᓪᓕ ᐅᓪᓕᐊᓂᔪᓐᓇ ᒋᓇ ᐱᓱᓪᒋᐳ᙮

20 ᔪᑦ ᓇᐊ, ᒐᓂᐅᖓ, ᒋᓇ ᔪᑭ, ᑕᐃᑦ ᐲᖅᑲᓴ-ᖁᓂᔪᓐᓇ, ᐅᖅᑭᒃ᙮ ᐱᒪᓐᓂᐸᖅᓴᐃᓪ, ᐃᑲᓐᓄᐊᓂᖅᓯᐊᓂᓕᒃᑐᓂᖅ ᑕᐃᑦ ᐊᓐᓄᖓ, ᒋᓇ ᑲᑦᑐᓂᖅᓯᐊᓂᓕᒃᑐᓂᖅ ᒋᓇ ᱚᓐᓂᖅ, ᒋᓇ ᑲᓴᓂᑎᓂᕐᓄ ᑕᐃᑦ ᐅᖅᑭᒃ, ᒋᓇ ᑲᓴᓂᑎᓂᕐᓄ ᑕᐃᑦ ᐅᖅᑭᒃ, ᒋᓇ ᑲᓴᓂᑎᓂᕐᓄ ᑕᐃᑦ ᐅᖅᑭᒃ᙮

21 ᑎᕐᒪ ᑐᑎᓯ ᐃᑕᐅ᙮ ᑲᑎᕐᓄᐃᓪ ᑕᐃᑦ ᐅᖅᑭᒃ᙮ ᐲᓪᒋᐳ᙮ ᐱᓱᓪᒋᐳ

ᑎᑐᓂ ᐸᑲᓪᒪᓴᐊᓕᓂᔨᓪᒪᓯᑎᐣ ᑭᒥᓐᐟ, ᐅᐯᓂ ᐅᑭᐣ-ᓪᒪᓴᐅᓐᓂᒃ ᐱᒥ ᑐᓐᑭ.

10 ᑭᑲᓐᐸᔨᓄᓐᑕᐣ ᒥᓂ ᒪᓂᐅᑲᓂᓂᐸᔨᓂ ᑐᓐᑭ; ᒥᓂ ᑭᑲᓐᑭᑲᓂᓂᓴᓂᐣ ᒥᓐᑕᓄᑲᓂᓂᓂᐣ ᑐᓐᑭ, ᒥᓂ ᑭᑲᓐᐊᓄᑲᓐᐣ ᑲᒥᔨᓂᐣ ᓂᐱᐢᑫᑭᐣ, ᒥᓂ ᑭᑲᓐᔨᓄᓂᓐᑕᐣ ᓂᓂᐊᒃ.

11 ᑭᑲᓐᔨᐅᓂᓐᐣ ᒥᓂ ᔨᐅᐅᓂᓂᓂᓂ ᑐᓐᑭ, ᒥᓂ ᔨᓄᔥᔪᐣ ᐅᑲᓐᑭᓂᐣ ᑭᑲᓐᑭᓂᐣ, ᒥᓂ ᐊᐢᓄᓂᓂᓂᓂᐣ ᑲᓄᔥᓂᓂᓂᓂ ᑭᓄᔨᓂᓂᓂ.

12 ᐅᑲᓐᔨᐅᐣ ᒪᓄ ᓂᐅᔨᓂᐱᐣ ᑲᓐᓄᓐᑐᓂᐣ, ᒥᓂ ᐊᐢᓐᑕᐱᓂᐣ ᑲᑲᓐᓄᓂᐣ ᑭᑲᓐᓂᐣ ᑲᑲᓐᓂᐣ ᑲᑲᓐᓂᐣ ᑲ

ᑭᖑᓂᑭᓱᐊᓂᓂᕽ, ᒥᓇ ᒪᑦᕐᐢᐃᓯᓂ ᑭᑕᓐᓂᓱᑦ ᑎᐢᑭᓐ, ᑲᑭᐢᑎᓱᑦᓯᓯᓂᖅ.

37 ᓱᓪᓯᐢᑕ, ᓂᑲᒪᓐᓂᒥᐢᐃᓱᓪᓗ ᐃᕆ ᒪᓗ ᑲᓂᑦᓂ ᑭᖑᐢᑎᓂᐃᓚᓪ, ᓱᐊᓂ ᑲᑭᐢᑭᐢᑕᓐᓂᒪᑦᑕᓂᓂ, ᒥᓇ ᑲᐢᑭᑦᓂ ᓱᐊᓂ ᑲᑭᐢᑭᐢᑕᓐᓂᒪᑦᑕᓂᓂ; ᓂᑲᒪᒧᐃᓗ ᒪᓱᓐᓂᐢᐃᓱᓪᓗ ᐃᕆ ᒥᓯᐅᓱᓪᓗ, ᑭᖑ ᒪᓐ ᑭᐢᑭᓯᐢᒪᒧᐃᓂᐢ ᑭᖑᓐᓂᐢᐃᓱᓪᓗ, ᑭᖑ ᒪᓐ ᑭᐢᑭᓯᐢᒪᒧᐃᓂᐢ ᑭᖑᓐᓂᐢᐃᓱᓪᓗ.

38 ᑭᑲᒃᓇᓱᓴᓪᓕᓂᓱᓪᓗ ᒪᓇ, ᑕᐱᐢᑑᒃ ᐃᐢᑭᓐᓱᑦᓗ ᑲᐃᓴᓇᓐᑲᓂᓪ ᐃᓱᑭᐢᑲᐃᓪᓗ ᑭᖑ ᑲᓱᑭᓇᓐᑭᖑ ᑎᐢᑭᓱ ᑲᐃᓴᓇᓱᓴᓪᓕᓂᓱᓪᓗ, ᑲᑭᓐᓂᐢᑭᖑᓂᓱᓪᓗ ᑭᖑᓐᓂᐢᐃᓱᓪᓗ ᑭᖑᓐᓂᐢᐃᓱᓪᓗ, ᑭᖑᓐᓂᐢᐃᓱᓪᓗ ᑭᖑᓐᓂᐢᐃᓱᓪᓗ ᑭᖑᓐᓂᐢᐃᓱᓪᓗ

62 ᑭᖏᒪᖅᓴᐅᓪᓚᒪᑎᓐ ᒪᓂ ᓂᒋᐹᒥᑎᐅᓕᐅᓕᓐ ; ᐅᔪᓂ ᑭᖑᓪᓗᐊᓂᐅᑦ ᓄᓇ ᐯᐟᐃᓕᐅᓐᓄ ᑲᑎᐅᓂᐊᓐᓂᖅᓱᐃᓐ :

63 ᑲᑦ ᒪᓂᒋᓄᓐ, ᒥᓂ ᒋᒋᓕᐅᓕᐅᓂᐊᓐᓂᒪᑦ, ᒥᓂ ᐅᖏᐃᓐᖏᓂ ᐅᓂ· ᑲᑦ ᑦᓂᑭᐳᑌᓂᒪᒪᑦ, ᑭᓂᓐᓂᐅᓐᓄᓐ ᐅᓐᓄ, ᐃᒋᐊ ᐊᓂ ᓂᐅᐯᐟᐃᓕᐅᓐᓄᓐ ᖃᓂᓂᓄᓐ ᑲᓂᓐᓄᑦ ᐱᓐᓂᑦ ᐅᓐᓄᓐ ᑲᑎᐅᓂᐊᓐᓂᖅᓱᐃᓐ.

ᒪᓂᓇᒪᖅ ᒥᑦᑕᐃᓐᓂᑦ ᑌᓵᔪᐃᓐᓇᖅᑎᑦ.

1 ᐅᓂᑌᐃᓐᓵᓐ ᒪᓂ ᖃᓂᐅᓂᐳᑎᓐᓂᑦ ᓂᑭᐯᐅᓂᓂᑎᓐᓂᑦ, ᐯᐟᐃᓂᓐᓂᑲᓐᓄᓐ,

2 ᐃᓂᓵᐃᓐᓵᓐᓂᑦ, ᐅᓇᓪᒉ ᐁᓐᓴᓐᓂᓂᓪᒉᒥᐃᐯᐅᐯᓐ ᖃᑫᓐᑎᓐᓂᓪᓗᒧᐃᓐᓵᓐ, ᒥᓇ ᐊᓐᒥᒥᐃᓐ ᐊᐯᐟᐯᓐᓂᑎᓐᓂᑦ ᐃᓐᑭ ᐃᓐᐯᐃᐃᓐᓵᓐ ;

3 ᐃᑌᓐ ᒪᓇ, ᐅᒥᓂ ᐃᑌᓐᑭ ᖃᓂᐅᓂᐳᑎᓐᓂᑦ ᑭᖏᒪᓂᓐ ; ᑭᐯᒥᒥᓂᑭᐯ ᐁᓐᒉᒥᓂᓐᓂᓐᓂᑦ, ᓇᓪᐱᐟ ᐁᐯᐳᓐᓂᓐᓂᑦ, ᖃᓇᓐᓂᑲᓐᓄᓐ ᐃᓐᑭ ᐃᓐᐯᐃᐃᓐᓵᓐ, ᖃᓇᓐᓂᑲᓐᓄᓐ ᐃᓐᑭ ᐃᓐᐯᐃᐃᓐᓵᓐ, ᖃᓇᓐᓂᑲᓐᓄᓐ ᐃᓐᑭ ᐃᓐᐯᐃᐃᓐᓵᓐ ;

4 ᑭᐯᒪᓂᐱᒉᑦ ᑕᐟᓄᒉ ᐅᐳᓐᖏ ᐁᓐᒥᐯᓂᓂᒋᑎᓐ, ᐅᖏᐯᓐᓂᓐᓂᒉᑦ ᐊᒉᐟᐃᓐᓵᓐ ᐊᒉᑭᑭᓐ ; ᑭᐯᐊᒉᓂᐅ ᐅᐳᑌᓇᓐᓵᓐᓂᑦ ᐅᒋᑯᐯᓐᓵᓐ.

5 ᑭᐯᐅᓂᓓᒉᑦ ᐊᓂᓂ ᑭᓐᑲᑯᓂᓂᓂᓂᓵᓐ ᐊᒉᑭᓐ, ᐅᖏᐯᓐᑭᓐᑲᒉᑦ ᐃᒉ ᐯᐯᓐ ᓂᐱᒉᓄᓐ, ᒥᓇ ᐅᖏᐯᓐᑭᒪᒉᑦ ᑭᓐᑲᑯᓄᓐ ; ᑭᐯᐊᒉᓂᐅ ᑭᑭ ᐯᐯᓐ ᓂᐱᒉᓄᓐ, ᒥᓇ ᐅᖏᐯᓐᑭᒪᒉᑦ ᒋᐱᒉᓄᓐ ᓂᐱᒉᓄᓐ.

6 ᑭᐯᓂᐯᒋᐃᓐᑭᐟ ᒪᓂ, ᒥᓇ ᐅᖏᐯᐊᑎᓐ ᒋᐱᓂᐟ ᓄᒥᓇᐯᓐᓂᐊᓂᐊᓐᓂᒉᑦ ᐯᐯᓐᒪᐯᓐᓂᓐᓂᑦ, ᐅᐊᓂᓐᑎᓐᓄᓐ ᓄᑭᐯᓐᓂᓐᓂᓐᓂᑦ ; ᐅᓂᐯᓐᓂᓐᓂᑦ ᑭᐯᐊᓐᓂᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᐅᖏᐯᓐᑭᒪᒉᑦ ᐅᐳᓐᓂᓐᓂᑦ ; ᐅᓂᐯᓐᓂᓐᓂᑦ ᒪᓇ ᐅᖏᐯᓐᑭᒪᒉᑦ ᐅᐳᓐᓂᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᐅᖏᐯᓐᑭᒪᒉᑦ ᐅᐳᓐᓂᓐᓂᑦ.

7 ᑭᐯᐊᑦᓴᓂ ᒥᓇ ᓄᒉᐟ ᑭᐯᓂᐯᒋᐃᓐᑭᐟ ᐯᐯᓐᒪᐯᓐᓂᓐᓂᑦ ᐊᒉᑭᓐᑲᒉᑦ ᒥᓇ ᐯᐯᓐᒪᐯᓐᓂᓐᓂᑦ ; ᑭᐟᐟ ᒪᓇ, ᐊᐊᓂ ᓄᒥᓇᐯᓐᓂᐊᓂᐊᓐᓂᒉᑦ ᑭᐯᐊᓐᓂᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᑭᐯᐊᓐᓂᓐᓂᑦ ᐅᐳᓐᓂᓐᓂᑦ, ᐅᓂᐯᓐᓂᓐᓂᑦ ᒪᓇ ᐅᖏᐯᓐᑭᒪᒉᑦ ᐊᒉᑭᓐᑲᒉᑦ ᐊᒉᑭᓐᑲᒉᑦ ᐊᒉᑭᓐᑲ

ᒥᑐᑦ, ᐅᑭᐢᐃᓇᓇᓵ ᑲᑎᒋᓱᓱ ᒥᑐᑦ ᐅᑭᐢᐦᓴᐦ ᐊᐧᑲᐦᐦᑦ, ᒥᓇ ᐅᑭᐢᒥᓄᑭᐢᐊᐧ ᑲᐦᓱᐟ ᒥᑐᑦ; ᓀᐦ ᑲᑎᐱᓇᐢᒋᓀᐟ ᑲᑭᐢᐅᐦᐃᑌᐦᓱ ᒥᓇ ᑲᑭᐢᑲᒪᒥᑦ.

ᒪᑎᓇᒪᓂᐅ ᒥᐦᐦᑦ ᐊᑭᓇᓂᐅᑦ.

1 ᐅᑎᑌᐧᐃᐧᐣ ᑲᑎᐱᓇᐢᒋᓀᐟ ᒥᓇ ᓂᑭᐢᐅᑎᐢᑎᑌᐞ, ᐯᐢᐃᑎᑌᐞᐣ,

2 ᐸᓂᒋᐦᒪᐃᐧᓂᐢᐦᐊᓵ, ᑲᐞᐦᓭᒥᐦᒪᓵ ᐅᒪ ᐞᓇᒧᑭᐣ ᐅᑦᒋᑭ ᐅᐢᑭ ᐃᑦᐱᐞᐃᐟ, ᐯᐢᐃᑌᐧᐃᐧᓵ, ᐅᐢᒪᓭᐃᐧᒪᐧᐣ ᐸᐢᒧᐅᐧᐞᐃᐧᐣ ᐃᐧᓵᑭ ᐞᒥᓂᐣ, ᒥᓇ ᐞᐞᐃᐧᓵᐞᐃᐧᐣ ᐃᐧᐣᑎᐞᐞᐃᐧᐣ ᐸᐢᐊᐧᓵᐞᐃᐧᐣ ᐃᐧᐣᑎᐞᐞᐃᐧᐣ ᐸᐢᐊᐧᓵᐞᐃᐧᐣ ᐸᐢᐊᐧᓵᐞᐃᐧᐣ ᐸᐢᐊᐧᓵ

ᐅᒪᒥᐃᓐᓂᐃᓕᓂᒃ ᑲᑭᐦᒪᒥᐃᓂᓐ, ᐅᐅᔨᓂ ᖃᐅᐦᑎ ᓂᐱᐟ.

23 ¶ ᐅᓴᐅᓕ Ꮮᑲ ᑭᓂᓴᐃᑦᓂ, ᐅᑎᓯᐦᑎᑭᐃᓕᓐ ᑲᑎᐱᓴᐦᑎᑭᐟ ᓇᒪᐃᓕᓐᓄ ᓯᐱᓯᐅᓐ. ᓇᔪᐦᓯᒧᐟ ᐊᓂᐦᓐ, ᐅ ᐃᓂᑭ ᐃᐢᕐᐅᐃᐟ; ᓇᒪᒥ ᓂᑎᓯᐦᑎᑭᐃᓕᓐ ᓯᐱᓯᐅᓐ? ᓇᒪᒥ ᑲᔪᐊᓂ ᑭᑎᓯᐦᑎᑭᐃᓂᓂᐊᐅᓐ ᓇᒪᐃᓄᐅ ᓯᐱᓯᐅᓐᓇ ?

26 ᑲᐢᐱᐟ ᑲᓱᔪᐟ ᑲᐃᓯᑎᓯᓂ ᐊᐅᓂᓂᓂᓂ ᔪᓂᐦᓯᒥ ᑲᑎᐱᓴᐦᑎᑭᐃᓕᓐ ᑲᑎᓯᑎᓯᐱᐃᓐ, ᔪᐢᐦᓂ Ꮮᑲ ᒪᓂ ᔪᓯᒧᐃᓐ, ᐅᐅᔨᓂ ᐅᐦᓂ ᓂᐱᓂ; ᑭᑫᒪ ᐅᒪᓂᔪᓯᒧᐃᓐ ᑲᑎᐱᓴᐦᑎᑭᐃᓕᓐ ᑲᑎᐱᓴᐦᑎᑭᐃᓕᓐ ?

27 ᒋᓇ, ᑲᐢᐱᐟ ᑲᒪᓀᓂᓯᓂ ᐊᐅᓂᓂᓂᓂᓂ ᔪᓂᐦᓯᒥ ᐅᒪᓀᓂᓯᓂᐃᓐ ᑲᑎᐱᓴᐦᑎᑭᐃᓕᓐ ᑲᑎᐱᓴᐦᑎᑭᐃᓕᓐ ᐅᐦᓂ ᔪᓯᒧᐃᓐ ᐊᓂᓯᓂ

5 ¶ ᐃᓱᒃ ᒪᓗ, ᑲᒥᓱ ᐃᑌᓄ ᑲᑎᐯᓴᐦᒋᑫᐟ ᑭᓴᒪᓂᔪᐦ; ᐅᐢᑭᓱᖏᐦ ᐃᓗᐲ ᑲᓇᐋᓱᓪᓗᐦ ᐃᓗᐢᐅᐃᐟ, ᒥᓇ ᑲᓱᐃᓄᓐᓂᕆᑕᐊᓐᑭᐧ ᐋᑕᓱᔪᐦ ᐃᓄᐢ ᖃᐦᐟ, ᒥᓇ ᑲᑭᑫᓴᐦᒉᓂᐢᐃᓱᓯᕆᑕᐊᓐᑭᐧ ᐃᑭᐟᐧ ᐊᒥᑭᓄ, ᐃᓗᐲ ᑲᑭᓄᓴᐦᒉᓂᐢᐃᓱᓯᕆᑕᐊᓐᑭᐧ ᐃᑭᐟᐧ ᐊᒥᑭᓄ, ᐃᓗᐲ ᑲᑭᑫ

29 ᓂᑭᐧᐱᒋᐧᐣ ᒪᓇ, ᑫᑲ ᐃᐢᐸᑎᓇᐤ ᑲᓇᒥᐢᑭ ᐧᐩ ᐯᒪ ᒪᓇ ᑭᐧᐱᓯᓂᐧᑲᑌᐤ ᐱᓵᐢ ᐊᓂᐧᑲᑭᐧᐣ ᑲᑭᓯᑲᐣ.

30 ᐱᓯᐣ ᒪᓇ ᐱᐧᑭ ᐃᐢᐧᐯᐱᐤ, ᑲᓯᓯ ᐱᑌᐧᐤ ᑲᑎᐯᓵᐢᑭᐧᑫᐣ ᑭᖃᒪᓂᐧᐣ; ᑭᑎᓯᐱᐧᓂᐧᑭᓵᐧᒋᐧᐤ ᑭ ᒣᐧᑭᐢ ᑲᑭᐧᐣᑫᐢᑭᐧ ᑲᐧᑭᐱᐧᐣ ᑭᐧᐣᑫᐢᑭᐧᐣ ᐧᐩ ᑭᑌᐢᓇᐤᒋᐧᐤ ᑲᑭᐧᑫᐢᑭᐧᐣ ᐧᐩ ᐱᓯᑲᐧᑎᓯᐱᐧ

ᒥᑎᓱ᙮ | 18 ¶ ᐅᑎᑌ·Δ·› ᑲᑎᐯᓴᖏᑎᑫ᙮ ᓂᑲᖏᐅᑎᑎᑯᓂᑯᓗ›,
ᐯᖏᐃᑎᑎᓗ› ᐱᖏᑯᓗᓴᓂᖅ ᑲᑕ ᓇ›ᓪᓂᖏᑎᑦ ᐯᖏᐃᑎᑎᓗ›,
ᑲᑎᑎᓂᖅ᙮ ᑲᐅᐱ·ᑲᓪᓂᑦ ᔭᐢᑎ᙮ ᐯᖏᑦ ᑭᐯ·ᑎᓂᖅ, 19 ᐱᓴᑯᐱ·ᑯᓂᖅ, ᐅᓇᖏᖏᒪᓂᓂ ᑯᓂ ᒣᐅᓇᑐ·,
ᐱᓂ᙮ ᐅᓂᑦ᙮ ᐅᓂᑦ, ᐅᓂᑦ᙮ ᐅᓂᑦ᙮ ᐱᑌ ᑲᑎᐅᓇ

ᐅᓇᓗᑦᑎᓂᒃ ᐃᓕ ᑲᑭᐳᐅᓗᐃᑦᓴᐃᓚᖅᓴᒃ, ᐊᐢᑭᓐᖓ ᐃᓕ ᑲᑭᐳᓂᕐᓯᐃᓕᖅᑭᒃ.

31 ᑭᒃᑲᓇᓂᑎᑕᒫᓂ ᓂᑭᓴᕐᓯᑫᐃᓚᒃ, ᑭᒃᔾᕐᓂᑎᑦᑎᓂᒃ ᐃᐢᓄᑌᓐ ᓂᑭᓴᑦᓭᓗᓴᓄᓐᓂᓐ, ᒥᓇ ᑲᓕ ᐸᑭᑎᓂᓴ ᐅᑎᓪᓗᑦᓭᓐ ᐱᓕᐢᑭᑭᓂᑎᓄᐃᓐ ᐊᐅᓴᓇᓂᐊᓚᒃ, ᒥᓇ ᑲᓇᐳᓐᓴᒃ ᑭᓄ ᓂᓴᐊᑦᓂᐃᐢᐅᑎᐃᐢᐅᓕᓐ.

32 ᐅᓄᓴ ᒪᓇ ᑭᑲᒪᓂ ᐃᐢᓄᑌᐃᓚᒃ ᐃᐢᓄᑌᐃᓐ; ᑭᒥᓄᓄ ᓇᑲ ᐊᑲᐢ ᑕᐢᑕᐃᓐᖏᐊᐢ; ᓀᒪᐃᓐᓴᖅ ᒥᓇ ᑲᓇᑭᑭᓕᓕᐅᓚᒃ; ᑭᐊᒪ ᓄᓐ ᑲᑎᐱᓐᓇᑭᐊᓐ ᑲᑭᑭᐃᑌᓐᓄᒃ.

ᒪᑎᓇᒪᓇᒃ ᓄᓴᓇᓂᑦ ᓄᓴᓇᒃ.

1 ᒥᓇ ᒪᓇ ᐅᑎᑌᐃᓚᒃ ᑲᑎᐱᐅᓇᑭᑦ ᓂᑭᐢᐅᑎᓐᓄᑯᓚᒃ, ᐯᐢᐃᑎᑌᓚᒃ,

2 ᐅᑲᓚᒃ, ᑭᓄ ᐃᓄᓂᐃᓚᓴᓚᒃ ᑭᑲᐅᓇᓴᐃᓚᒃ ᑦᑭ, ᑭᑲᐅᓇᓴᐃᓚᑌᒃ ᑦᑭ ᒥᐢᓚᐃᓚ· ᐅᑌᓇᑦᑭ? ᐯᐅᓚ, ᑭᑲᐃᓚᐸᑦᐢᓚᑦᓴᓂᐃᓚᓇ.

3 ᐃᑌᓚ· ᒪᓇ, ᐅᒥᓴ ᐃᑌᓚᑦ ᑲᑎᐱᐅᓇᑭᑦ ᓄᓴᒪᓂᔅ; ᐅᑌᓇᑦ ᓴᑭᓇᓴ ᒥᐢᓇ ᕿᐢᕿᐃᓐᓂᑦ ᐯᐃᑦ, ᐅᓄᑭᓵᒪᑲᓂᓄᓐᓂ, ᒥᓇ ᑭᓄ ᐅᓴᐢᕿᒪᓴᓴ ᒪᓂᔅᑦ ᓄᓐ ᒪᓴᐃᑎᓪᓗᑦᓭᓐ ᐯᑲ ᐊᓚᐢᓂᓐ.

4 ᑭᕿᑎ ᒪᒪᓇᓚᓂᑦ ᑭᒥᐢᐢᓂᑭᓇᒪᔅ; ᒥᓇ ᑭᑭᐢᐊᓚᐢᓂᓐᓇᓴᓂ ᑭᒪᓂᔅᑎᓄᓂᓐᓂᑦ; ᒥᓇ ᐯᑭᐢᐊᓴᓂᓐᑭ, ᒥᓇ ᑭᓄ ᐅᓴᐢᕿᒪᓴᓴ ᒪᓂᔅᑦᓄᓐᓂᓐ ᐅᑭᕐᑭᐊᓚᒃ ᓄᓐᓂᓐᓂᓐ; ᐅᑌᓇ ᐅᓴᐢ ᑭᑭᐢᐊᓚᐢᓂᓐᐊᓚᒃ, ᐃᓚᐢᓂᓐᓂᓐᓂᓐ ᐅᑭᕐᑭᐊᓚᒃ ᓄᓐ ᐊᓚᐢᓂᓐᓂᓐ ᐯᑲ ᐅᑭᕐᑭᐊᓚᒃ, ᒥᓇ ᓄᓐ ᑭᑭᐢᐊᓚᐢᓂᓐᓂᓐᓂᓐ ᐅᑭᕐᑭᐊᓚᒃ ᓄᓐ ᐊᓚᐢᓂᓐᓂᓐ ᐯᑲ

26 ᐅᐸᑉᑭᐃᓕᓂᑦᓴᒪᒪ ᑭᖏᐃᑯᒥᓯᐅᐊᑦ ᓂᑎᓯᓕᐅᐃᓕᒋ, ᒥᓐ ᑭᖏᓂᓯᐊᐃᓕᖏᓯᐊᑦ ᓂᒃᓴᓕᒥᓐᓕᒪᒋ; ᓇᒪᐃᓕᓴ ᐱᐅᑦ ᑭᖏᖏᐅᓕᓴᒪᒋ ᒥᓐ ᑲᐃᓴᓂᓴᓕᑭ, ᓇᒪᐃᓕᓴ ᒥᓐ ᐱᐅᑦ ᓴᐊᖏᐅᒋ, ᒥᓐ ᑲᐅᖏᓂᓯᐊᐃᓕᖏᓯᐊᑦ ᓂᒃᓴᓕᒥᓐᓕᒪᒋ, ᓂᐃᓴ

21 ᐅᑯᓯ ᐅᒪ ᑲᓗᓯ ᑭᒋᓯᔪᓚᒡ ᑲᕐᓄᑦᑐᓚᐅᓕᓐ ᐅᑦᓴᑎᓂᓯᔾᔪᑦ, ᐅᑲᖏᒥᓴᓱᓂᖏᑦᑎᒃᓯᓐ ᑮᔪᓐᔪᓚᒪ ᐃᑎᓴᓇᓐ ᐅᖏᓐ ᑮᔪᓐᔪᓚᒪ ᔨᑦᑎᓂᓯᐅᓕᓐ ᐅᖏᓐ.

22 ¶ ᐅᐅᑯ ᐅᖏᓐ, ᐅ ᐯᐅᑦᑐᑦᔪ, ᐅᒥᓯ ᐃᑌᓰ ᑲᑎᐅᓴᖏᓐᓂᕕᓐ ᑭᓴᒪᓂᓐ ; ᑯᓵᑦᖏᑦ, ᕆᓭᔪᓯᑯᓇᒪᑎᓐ ᑭᓴᑭᐳᓇᓐ, ᑭᒪᒥᓐᓂᓐᓴᓐᓂᕕᓐ ᑭᓴᑭᐳᓇᓐ ; ᑲᖏᐳᓰ ᐯᓪᒧᑦᑕᐃᓵᑯᓯᓂᑦ ᐅᑭᐳᓇᑕᓐᓂᓐ ᑭᓴᑭᐳᓇᓐ ᐅᖏᓐ ; ᑲᖏᐳᓰ ᐯᓪᑌᓪᑕᒪᓐ ᕆᓭᔪᓯᑯᓇᒪᑎ

ᐅᑎᒃ ; ᑲᑉ ᓂᔪᖅᐊᓕᓴᐃᓐ ᐅᓂᓱᓱᓐᓇᐃ· ᒥᓇ ᐅᒋᓂ-ᓱᓐᓇᐃ·, ᒥᓇ ᑲᑉ ᓴᓐᑲᖅᐊᒪᓴᐃ ᐅᑦᓂᓐᑲᖅᐊᑲᓐᓇᐃ· ᐃᓕᓐᔪᑐᐅᑎᒃ ᐅᑎᒃ.

48 ᐅᐃᓱ ᐅᒪ ᑫᐃᓱ ᑭᐱᖅᓯᓴᖅᑎᑦᓴᐅ ᑲᓐᑫ·-ᓴᓂᓱᐃ·ᓴ ᐊᓐᑲᒃ ᐅᑎᒃ, ᑲᖅᓴᑲᓐ ᐃᓐᑫ·ᐊ·ᓴ ᑭᐱ ᑲᓐᑫᓴᖅᑕᖅᓴ ᐅᑲ ᑭᑦᓴᐅ ᑲᑭᓐᑫ·ᓴᓂᓱᐃ·-ᓂᑦ·ᑐ.

49 ᑭᑲᐸᑭᓗᒪᓇᐃ·ᐊ·ᓴ Ⅼᑲ ᑭᑲᓐᑫ·ᓴᓂᓱᐃ·ᓂᓇᐃ·ᑐ, ᒥᓇ ᑭᑲᓇᓴᖅᑌᓇᐃ·ᑐ ᐅⅬᑭᐃᖅᑎᐃᐃ·-ᓂᓇᐃ·ᐊ· ᑭⅬᔪᑐᓴᖅᑎᑦᓴᐅᑦ ᑭᑲᓐᑫ·ᓴᓂᓱᐃ·ᓂᓇᐃ·ᑐ ᐅᑎᒃ ᑭᑲᓐᑫ·ᓴᓂᓱᐃ·ᓂᓇᐃ·ᑐ : ᑭᑲᑭᓐᑫᓴᖅᑌᓇᐃ·ᑐ Ⅼᑲ ᑕᐅ ᐅᑯᐃᐃ·ᓴᐅ ᓴᓂᓱᐃ·ᓂᓇᐃ·ᑐ ᑭⅬᔪᑐᓴᖅᑎᑦᓴᐅᑦ

26 ᐊᓄ ᑲᓪᓚᑦ ᐅᑯᓪᓚ ᑭᓱᑲᑭ ᑭᖏᓂᒪᓕᒃ, ᑭᓯ ᐯᖏᑕᒧᓪᓕᓄᑦ ᑭᖏᓐᓂᖅᑐᖅ?

27 ᐅᑯᓪᓚ ᑭᓱᑲᑭ ᑭᖏᓂᒪᓕᒃ, ᐅᓪᓗᓈᓄ ᑭᖏᓐᓂᖅᑐᖅ; ᐅᑯᓱ ᒪᓕ ᑭᖏᑭᓪᓕᓵᓱᓐᓂᑦᑕᒃᓴᑦ; ᑲᑎ ᑭᓪᓕᓐᓂᓕᓪᓚᑦ ᑲᑎᒪᓂᖅ ᑭᖏᓐᓂᖅᑐᖅ.

ᒪᓂᓕᒪᓕᓄ ᓂᓀᓵᓱᓐ ᓂᒃᓴᓄᑦ.

1 ᑐᑎᑐᐃᓐᓄ ᖃᑎᐯᓵᖅᑎᑭᖅ, ᒥᓕ ᓂᑭᖅᑐᑎᑎᑎᓂᑯᓘ, ᐅᖅᓯᑎᓐᓂᑦ,

2 ᐅᓵᓂᐃᓐᓂᓱᓄᑦ, ᐃᑎᓪᓐᓇᓪᑕᐃᓐᓄ ᐊᒪᒐᓛᑦᑕᓄ, ᑐᑦᓱᑎᖅᑎᑭᖅ ᒪᓕ;

3 ᐃᓂᓄ ᒪᓕ ᐊᒪᒐᓛᑦᑕᓄ, ᓇᑐᓪᓗᒍ ᐃᓗ ᑐᑎᑐᐃᓐᓄ ᖃᖅᓯᓂᑯᓘ; ᑭᖏᒪ ᒪᑭᑦᑎᓐᓂᖅᑎᑭᖅ; ᑭᓇᐯᒪᓂᖅ ᐃᓐᓇᐅᑦᓴᑦ, ᐃᓐᓇᓄ ᐅᓂᑭᖅᑎᑭᓐᓂᓕᓪᓚᑦ; ᒥᓇ ᐃᓐ

ᒪᓂᑐ; ᐊᑦᓴᐸᑦ, ᓂᑲᓴᑭᑎᓇᒪᐃᑦᓂ ᑕᖅᐸᐣ ᓂᑦᓴᓂᑲᖅᓴᐅᐃᖅ ᑭᐳᑭᑐᑭᒪᐊᑦ ᓴᐃᓕᐅᓂᓐ, ᑲᑎᑦᑎᑭᑦᓴᓂᑲᖅᓂ

ᑲᓴ ᐅᖏᑉ ᐊᒻᒪᓕᒐᓱᑦ ᐊᓴᒃᑲᓱ ᑭᓚ ᒪᓐᑲᖏᓐᓄᓵᐱᖅ; ᓄᒻᖏᓕᐅᓱᑦ ᑭᓚᖏᐅᓚᐅᓱᑦ.

11 ᐋᖅᓯᓗ ᐊᐅᓗᓴᓂᐅᓱᑦ ᐊᓗᓗ ᑭᓄᑎᓂᑫᒪᑦ ᑲᖏᐊᒃᑲᓱᑦ ᑕᖏᓄ ᐋᓐᓄ; ᑭᓚ ᑲᒣᑎᒪᑦ ᑲᖏᐊᑦᓱᑦ ᑭᑎᔪᓕᐱᐃᓂᓕᖅ; ᑲᖏᐊᒻᒪᓕᓱᑦ ᐅᑎᔪᓄᓕᐊᓕ ᑕᖏᓄ ᐋᓐᓄ; ᑲᖏᓗᓕᓕᐅᓱᑦ ᑭᓄᐊᓕᐱᐃᓂᓕᖅ.

12 ᓴᓗᓀ ᑲᖏᖑᐅᓕᐅᓕᓗᑦ ᓄᐃᓀᐸᓗ ᐅᑎᒣᓚᑎᓗ ᓇᓴᓐᖅ ᑐᐃᐅ ᐁᑦᓄᓗᐃᓄᓴ; ᐊᓗᓗ ᓴᓪᓴᐱᓀᓀᓗ ᓗᓄᓯᓄ, ᐲᓴᐊᓀᓀᑦ, ᓴᐃᔪᖅᑲᑦ, ᑭᓴ ᓄᑦ ᐲᐊᓴᐱᓀᓀᓗ ᐊᓗᓗᐊᓄᓴ ᑭᑕᐅᐅᓴᐃᓂᖅ.

13 ᖃᑦᓀ, ᑐᐃᑦ, ᑭᓴ ᑯᓴᑦ, ᑲᖏᖑᐅᓕᐅᓕᓗᐃᓄᓕᓂᓕᓕᒥ; ᖏᖑᐊᒋᑕᐊᓱᑦ ᐊᓕᓂᓗᓄᓴᓗ ᑭᓴ ᐅᓴᓴᓱᓀᓀᓗ ᐊᓗᓗᓄᓕᓂᓗ ᑭᓴ ᐅᓴᓴᓱᓀᓀᓗ ᐊᓗᓗᓄᓕᓂᓗᓄᓴ ᑭᑕᐅᐅᓕᓂᓗᖅ.

14 ᑲᐃᓴᓕᑦ ᐃᓕᖏᖅ ᑐᑦᓯᐊᓕ ᖏᖑᐊᒋᐅᓕᐅᓱᑦ ᑭᑕᐅᐅᓕᓂᓗᖅ ᒥᑦᑕᐊᒪᓕᑦ, ᑭᓴ ᒥᑦᑕᐊᒪᓕᓂᓕᐊᓕᓱᑦ, ᑭᓴ ᓂᓗᒥᑦᑕᐊᒪᓕᑦ.

15 ᐊᓂᓗᓂᓕᓕᐅᓱᑦ ᑐᓀᑦ ᖏᖑᐅᑦᑎᓗᐃᓄᓕᓂᓕᓕᒥᑐᓗ; ᒥᖏᑦ ᒥᓂᑎᓂᓱᑦ ᖏᖑᐅᑦᑎᓗᐃᓄᓕᓂᓗᓄᓴ; ᖏᖑᖖᒪᓕᓂᓗᑦ ᐅᓗᖑᓂᓱᑦ ᑭᓴᓂᓂᓕᓂᓗᖅ ᐊᓕᓂᓗᓄᓴᓗ ᑭᑦᓂᐅᓕᓂᓗᖅ ᑭᓴ ᐅᓂᓕᓂᓗᖅ.

16 ᓂᐃᐃᐊᑐ ᖏᖑᐅᑦᑎᓗᐃᓄᓕᓂᓕᓕᒥᑐᓗ ᐃᓄᐊᓚᑦᑎᓗᖅ ᑎᑦᓂᐊᓚᖅᑎᓗᖅ ᐅᓂᐃᓄᓴᓗ ᑎᐱᓂᐅᓱᑦ ᐲᓂ ᐁᑦᑎᓗᐃᓄᓕᓂᓗᖅ; ᖏᖑᐊᒋᐅᓕᓂᓗᑦ ᐅᓗᖑᓂᓱᑦ ᑭᑕᐅᐅᓴᐃᓂᓕᓂᓗᖅ ᐅᒪᓗᓂᓕᓂᓗᖅ ᑕᓂᓂᓕᓂᓗᖅ, ᐃᓕᓴᐅᓂᓕᓂᓗᖅ ᑭᓴ ᐅᓂᓕᓂᓗᖅ ᐊᓂᓕᓂᓗᖅ, ᑭᓴ ᓄᓂᐊᓕᓂᓗᖅ ᐊᓂᓕᓂᓗᖅ, ᑭᓴ ᓄᓂᐊᓕᓂᓗᖅ (ᐊᓂᓕᓂᓴᑦ).

17 ᔪᑕ, ᑭᓴ ᐅᑦᑎᖅ ᐃᓐᓴᐅᐃᓄᓕ, ᖏᖑᐊᒋᐅᓕᐅᓕᓗᐃᓄᓕᓂᓕᓕᒥᑐᓗ: ᖏᖑᐊᒋᐅᓕᐅᓱᑦ ᑭᑕᐅᐅᓕᓂᓗᓄᓴᓗ ᐸᖑᓂᓂᓕᓂᓗᓄᓴ ᑕᓂᓂᓕᓂᓗᖅ ᑭᓴ ᐅᓂᓕᓂᓗᖅ, ᑭᓴ ᐊᓕᓂᓗᖅ, ᑭᓴ ᐊᓂᓕᓂᓗᖅ, ᑭᓴ ᐊᓂᓕᓂᓗᖅ.

18 ᓂᒪᓚᓐ ᖏᖑᐅᑦᑎᓗᐃᓄᓕᓂᓕᓕᒥᑐᓗ ᐃᓄᐊᓚᑦᑎᓗᖅ ᐅᑎᔪᓄᓂᖅ ᐊᓕᓂᓗᓄᓴᓗ ᐅᖏᑦᑎᓗᐃᓄᓕᓂᓗᖅ ᐃᓄᐊᓚᑦᑎᓗᖅ ᐅᑎᔪᓄᓂᖅ ᑲᖏᖑᐅᓕᐅᓕᓗᐃᓄᓕᓂᓗᖅ ᐅᓂᓕᓂᓗᖅ ᐊᓕᓂᓗᖅ ᐅᓂᓕᓂᓗᖅ ᐊᓂ

ᑎᒥᓱ ᐃᑌᓄᐠ ᑲᓱᐃᔪᖅᑎᑭᓱᑦ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑭᑫᒪ ᑭᑌᖏᐃ ᐅᖏᑭᑐᐱᒍᒪᖅᓱ, ᒥᓇ ᐅᑭᖏᐃᑌᓄᐠᓴᑦ, ᓂᑭᓴᒪ-ᓂᑦᐃᓄᐠ, ᓂᒡᓘᐠ ᑕᒡᓘᐃᓄᐠᓂᖅ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑕᒡᓘᓄᐠ-ᑭᖏᑦᑭᖅ ; ᐅᓂᐅᐅᖅ Lᑲ ᐅᖏᐊᓱᓂᐃᓄᐠᓴᑦ ; ᐅᑲ Lᑲ ᐅᖏᑭᓴᒪᓂᐃᓄᐠᓴᑦ, ᓱᒡ ᐅᖏᐊᒡᒋᓴᑦ ᑭᑌᖏᐃ ᒋᐱᓂᒍᒃ ᑕᑌᖏᐃ ᑭᓴᒪᓂᑦ :

3 ᐊᓯᒡᖏᑦ, ᓇᐊᓕᒃ ᑭᓂᒡᖏᓴᑦ ᐃᓕᐱᒃ ᒋᓂᐅᖅ ; ᓇᒪᒡᓴᓄᐠ ᐅᓂᐃᒍᒡᒋᓴᑦ ᓀᑲᑭᓴᓴᑦᓴᓯᑦ :

4 ᑭᓂᒡᖏᓴᐃᓂᐠ ᐅᖏᑦ ᒥᓇ ᑭᓂᓀᓴᑦᒡᒍᐃᓂᐠ ᑲᑭᖏᐅᖏᑦ ᑲᓕᑦᓴᑦᑭᖅᓱᑦ ᐅᓀᐃᓂᐠ ᓱᓂᑲᓯ ᒥᓇ ᐊᓯᒡᓴᓂᐠᓱᑭᓯ ᑭᓴᒡᒋᓂᐠ-ᓂᖏᐃᓂᐠᓂᓯ :

5 ᑲᑭᖏᑦ ᓂᒡᖏᓴᐃᓂᐠ ᐅᖏᑦ, ᒥᓇ ᑭᒡᒍᒪᒡᐃᓂᐠ, ᑲᑭᖏᐅᖏᑦ ᓇᖏᑦᑭᐠ ᑭᐅᓂᐃᒍᒪᓂᐃᓇ, ᐅᓱᓱ ᑭᑌᖏᐃ ᑲᑌᐃᒍᒡᒋᓴᑦ ᑭᐅᓂᐃᒍᒪᓱᓱ ᓇ ᐅᖏᑦ :

6 ᐅᑦᓱ ᐃᓕ Lᑲ ᐃᑌᓂᐠ ᑲᑎᐱᓴᖅᑎᑭᓱᑦ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑭᑫᒪ ᐅᑲᖏᐊᒡᒋᓴᑦ ᑭᑌᖏᐃ ᑭᓴᒪᓂᑦ ;

7 ᐊᓯᒡᖏᓴ, ᑲᑫᒡᑭᑐᓇᒪᓂᐠ ᐃᓕ Lᓂᑌᐊᓂᐠ, ᑲᓇᓂᒡᒋᓂᐊᓱᑦ ᑲᑫᒡᖏᓴᑦ ᐊᑦᓴᓂᐊᓂᐠᓱᑦ ; ᑲᑫ ᓱᐃᓇᒪᓂᐠ Lᑲ ᓱᒪᑲᐠ ᑲᑫ Lᐃᓂᓀᖏᐊᑭᖏᑦ ᐅᓱ ᑲᑫᐊᓂᓱᓱ ᑭᓂᒡᖏᓴᐃᓂᐠ, ᑲᑫ ᐃᓂᓀᒡᒋᐊᓂᐠ Lᑲ ᑭᐊᓂᓱᓱᐃᓂᐠ.

8 ᑭᑲᐯᐃᐠᖏᑕᑲᓂᐠ ᐊᓂᑎᓀᓂᓯ, ᒥᓇ ᑭᑲᓂᐱᐠ Lᑲ ᐅᓂᐠᐃᓂᐃᓂᒡᖏᓂᐠ ᐊᓂᓀ ᑲᓂᐊᑦᓴᑦᑎᑦ ᑕᒡᓘᐃᓄᐠ-ᑭᖏᑦᑲᑦᓯ.

9 ᑫᐃᓴᓯ ᑦ ᑭᑲᐃᒡᓂᐠ ᐅᑕᒡᒋᒪᓱᑦ ᐊᓇ ᑲᓂᓂᐃᑦᓴᐠ, ᓂᑭᓴᒪᓂᐃᐃᓂᐠ ? Lᑲ ᑭᑲᐊᓱᓱᓂᐃᓂᐠ, ᓇᒪᐃᓂᓴ ᑭᑲᑭᓴᒪᓂᐃᓂᐠ, ᐅᑎᓀᑦᓯ ᐊᓇ ᑲᓂᓂᐠᐃᑦᓴᐠ.

10 ᑭᑲᓂᐱᐠ ᐅᓂᐠᐃᓂᒡᓂᐊᓱᐠ ᐅᑲ ᑲᐊᒡᓀᑲᓀᓱᓱᑦ ᐅᑎᓀᑦᓯᐊᓱᐠ ᑎᓀᓀᖅᑎᑦ Lᓂᑌᐊᓱᐠ ; ᑭᑫᒪ ᓂᑭᓀᐃᐊᒡᓂ, ᐃᑌᓂᐠ ᑲᓂᐊᑦᓴᑦᑎᑦ ᑭᑫᒪ ᑲᓂᓂᐠᐃᑦᓴᐠ.

11 ¶ ᒥᓇ Lᑲ ᐅᑎᑌᓂᐠ ᑲᑎᐱᓴᖅᑎᑭᓱᑦ ᓂᑭᓀᓂᐅᑎᓂᐠ, ᐯᐃᑎᑌᓂᐠ,

12 ᐃᓴᓂᐠᐃᓂᐠᓱᑦ, Lᐱᑐᑦ ᑭᖏᑎᑭᒪᓂ ᑕᑦᐠᐊᑦ, ᐅᑦᓱ Lᑲ ᐃᓱ, ᐅᑦᓱ ᐃᑌᓂᐠ ᑲᑎᐱᓴᖅᑎᑭᓱᑦ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑭᑭᓴᓀᐊᒡᓂᑭᐠ ᐯᐱᐠᖏᑕᑦᓴᐃᓂᐠ, ᑭᓴᑲᓱᓀᑦᑲᐠ ᓂᒡᓂᐠᖏᓂᐠ, ᓂᒡᓘᐠ ᐃᓀᒡᓂᐠ, ᒥᓇ ᐃᓀᒡᓂᐠ ᑭᑲᑕᑦᓴᐃᓂᐠ ᐊᑦᓴᓂᐊᓂᐠᓱᑦ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑭᑲᐃᒡᓂᐠ ᑲᑫᐊᓂᓱᓱ ᐅᑦᓱ ᐃᓕ Lᑲ ᐃᑌᓂᐠ ᑲᑎᐱᓴᖅᑎᑭᓱᑦ ᑭᓴᒪᓂᑦ ;

13 ᑭᑫᐃᓴᐠ ᐃᑎᓂᐃᓄᐠ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑲᑫᓂᐠ ᒥᓇᓂᐠᐃᑦ, ᐊᓂᓀᑦᓴᐠ, ᐃᓂᐠᐃᑦᓴᐠ, ᐅᑦᓱ ᐃᓕ Lᑲᐃᓂᐠᓂᓯ, ᓂᒡᓘᐠ ᐃᓀᒡᓂᐠ, ᒥᓇ ᐃᓀᒡᓂᐠ ᑭᑲᑕᑦᓴᐃᓂᐠ ᐊᑦᓴᓂᐊᓂᐠᓱᑦ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑭᑫᒪ ᑕᒡᓘᐃᓄᐠ-ᑭᖏᑦᑲᑦᓯ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑲᑫᒪ ᑕᒡᓘᐃᓄᐠ-ᑭᖏᑦᑲᑦᓯ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ;

14 ᑭᓱ ᑕᒪᑯᓂᑦᓂ ᑫᓱᐊ ᑲᑫᓴᓀᐊᑐᓱᑦ ; ᐅᑭᓱ Lᑲ ᑭᑫᐊᓱᓱᐃᑎᓂᐠ ; ᑭᑫᐊᑲᓴᑦ ᑕᑴᓇᓂ ᐊᑦᓯᒡᓂᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑭᑫᐊᒪᒥᓴᐠᖏᑦ ᑭᑫᐊᓂᐠ ᐊᑦᓴᓂᐊᓂᐠᓱᑦ.

15 ᑭᑫᐊᒥᑐᓱᐠ ᑭᑎᓂᐠᑎᑫᐃᓂᓯ ᐊᒪᐃᓱ ᐯᐱᓯᓴᑦ ᑲᑫᐊᐃᓂᐠᓴᑲᑫᐃᓴᑦ, ᐱᓱᒪ ᒪᒥᑐᑕᒡᓘᐃᓂᐠ ᐯᑫᐊᒪᒪᓂᐠᓴᑦ.

16 ᑲᑕᐱᐊᑫ ᐅᓴᒪᖅᑎᑭ ᑭᓯᑦᐠᐃᓂᐃᓇ ᑭᑫᐊᑫᑭᓂᐠ ᓴᑲᑭᓇᓂᓯᒪᓂᐠ, ᑭᑫᐊᓂᐠᐃᓂᐠ, ᑭᑫᐊᒪᒥᓱᑦ Lᑲ ; ᑭᑲᐯᐃᐠᐃᓂᐠ ᐊᓂᓀᑦᓴᐠ ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑭᑫᐊᒪᒥᓱᑦ ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᑭᑭᓴᓀᐊᒡᓂᑭᐠ ᐯᐱᐠᖏᑕᑦᓴᐃᓂᐠ, ᑭᑫᐊᒪᒥᓱᑦ ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ;

17 ᑭᑌᖏᐃ ᑭᑭᓴᒪᓴᓕᒃᓱᑦ ᑭᑲᑕᑫᓱᓱᐃᓂᐠ ᐅᖏᑦ, ᑭᑭᑭᓱᑫᐃᓂᒡᓂᐠ ᑭᓂᒡᖏᓴᐃᓂᐠ ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᐊᑦᓴᓂᐊᓂᐠᓱᑦ ; ᑭᑲᐃᓱᑫᐃᓂᐠᓱᑭᓂᐠ ᑭᑭᓴᒪᓂᑦ, ᑭᑲᐱᒥᓱᑫᐃᓂᐠᓱᑭᓂᐠ ᐅᑦᓱᑦᑕᒡᓘᐃᓂᐠ ᐯᐱᐠᖏᑕᑦᓴᐃᓂᐠ, ᑲᑫ ᑲᓇᐊᒡᓂᐠ ᑭᑲᑕᑫᓱᓱᐃᓂᐠ.

18 ᑭᑭᐱᐊᓂᒡᓂᐠ ᑭᑲᓇᑭᑲᑎᓂᐠ ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᐅᑎᒍᓂᐠᑭᖏᑦ ᑭᒪᑭᔪᒡᒋᐃᓂᐠᓇ, ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᒪᒡᓘᐃᓂᐠᓱᑦ ᑭᑲᐊᒡᓂᐠᓱᑭᓂᐠ ; ᓂᑲᐅᑎᓂᐠᓴᓂᐠᓂᐠ ᐃᓱ Lᑲ ᐃᑌᓂᐠ ᑕᒡᓘᐃᓄᐠ ᐃᓕ ᑲᑫᐊᑲᓴᑦ ᑭᑲᐊᒡᓂᐠᓱᑭᓂᐠ ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ᐃᓕᓴᐠᖏᑦᑕᒡᓘᐃᓂᐠ ᐃᓱᒪᓕᒃᓱᑦ ᑭᑲᐊᒡᓂᐠᓱᑭᓂᐠ ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ;

19 ᑲᑌᖏᐃ ᑲᑭᑫᐃᓴᒥᓂᐠ ᐊᑦᓴᓂᐊᓂᐠᓱᑦ ᑭᑲᒪᓱᑫᐃᓂᐠᓴᑲᑎᓂᐠ, ᑭᑲᔪᑦᓯᑫᓂᐠ, ᒥᓇ ᓇᒪᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᐠ ᑭᑲᐃᓂᐠᓴᑲᑎᓂᐠ.

20 ¶ ᒥᓇ ᐅᑎᑌᓂᐠ ᑲᑎᐱᓴᖅᑎᑭᓱᑦ ᓂᑭᓀᐅᑎᑌᓂᐠ, ᐅᐃᑎᑌᓂᐠ,

21 ᐃᓴᓂᐠᐃᓂᐠᓱᑦ, ᐃᑎᑫᓱᐠ ᔪᑦᑐᓱ ᑭᑲᓂᐠᑭᖏᑦ Lᑲ,

22 ᐃᑌᓂᐠ Lᑲ, ᐅᑎᓀᑦᓯ ᐃᑌᓂᐠ ᑲᑎᐱᓴᖅᑎᑭᓱᑦ ᑭᓴᒪᓂᑦ ; ᐊᓂᓀᑦᓯ, ᔪᑌᓴᑎᑎᓂᐠ ᐃᓱᒪ, ᐅ ᓴᑦᑐᓱ ; ᓂᑲᒪᒪᓀᑦᓂᐠᐃᑲᐃᓂᐠ Lᑲ ᑕᒡᓘᐃᓄᐠ ᐃᑦᓱᑦ ᐅᐊᑲᑲᓱᑦ ; ᑲᑫ ᑭᑫᓴᓀᐊᒡᓂᒪᓱᑦ Lᑲ ᓂᓂᐠ ᐅᐊᑲᐃᓂᐠᓴᑦ ᑲᑎᐱᓴᖅᑎᑭᓱᑦ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ᐃᓕᓴᐠᖏᑦᑕᒡᓘᐃᓂᐠ ᐃᓱᒪᓕᒃᓱᑦ ᑭᑲᐊᒡᓂᐠᓱᑭᓂᐠ ᑲᑫᐊᓂᐠᓱᑦ ᐅᓂᐠᐃᐃᓂᐠᑭᑲᑎᓂᓂᐠᓄᐠ ᑭᓴᒪᓂᑦ ;

23 ᑭᑫᒪ ᓂᑲᐃᓯᑎᓴᓀᐊᑫᓂᐠ ᓴᓯᐃᑭᓂᐃᓂᐠ, ᒥᓇ ᒥᓄ ᐅᐱᒍᓀᑦᓂᐠᓴᑦ ; ᑭᓯᑲᓂᓇ Lᑲ ᑲᑫ ᐅᓇᓯᐊᒡᓂᐠᓱᑭᓂᐠ ᐃᑦᓱᑦ ᑭᑲᑕᑦᓴᐃᓂᐠ ᑭᑲᐃᓂᐠᓴᑲᑎᓂᐠ, ᓯᒪᓕᐠ ᑲᑫ ᐸᓇᑦᓂᐊᓂᐠᓱᑦ ᑭᑲᐃᓂᐠᓴᑲᑎᓂᐠ

ᒪᑎᓇᒪᑲᐢ ᓂᐦᑭ᙮ ᓂᓪᑐᒋᓇᓂᓄᐤ᙮

1 ᐁᐟᒋᐧᐣᐢ ᐊᐢᑭᐃᓂᓂᐧᐤᐣ, ᐁᐟᒋᐧᐣᐢ ᐋᓱᐧᐣᐧᐣᐣ, ᒋᒋᐧᐣᐢ ᓂᓱᐧᐣ ᐁᐟᐧᐣᐢ ᑭᓱᐢ ᐃᓱᐣ, ᐅᑎᑌᐃᐣ ᑲᑎᐁᐤᐢᐁᐟᐧᐣᐢ ᓂᑭᐢᐅᑎᐤᐢᑎᐣ, ᐁᐟᐃᑎᑲᐢ,

2 ᐱᓵᓂᐃᐃᓱᐢᐣ, ᐃᑎᐢᐊᐣᐃᓯᐢᐣ ᐯᐦᐃᐣ ᑭᐟᑭ-ᐅᑭᒪᐤ ᐃᑭᐢᑎᐣ, ᒋᓂ ᐅᑲᐢᑭᐟᐢᐁᐤᐢᐣ, ᒋᓂ ᒋᒋᐯᐣ ᐃᑭᐢᐣ ᐅᐟᐢ᙮

3 ᐊᑲᒋ, ᒋᓂ ᐃᑌᐣ, ᐅᒋᓱ ᐃᑌᐣᐤ ᑲᑎᐦᐃᓵᐟᑭᐣᐢ ᑭᐣᐢᒪᓄᐢ; ᐊᐣᐢᒋᐢ, ᐐᐟᑌᐦᐣᒋᑎᐣ, ᐯᐦᐃᓂ ᑭᐟᐢᑭᑎᐤᐢᐁᐤᐢᐣ ᐃᑭᐢᑎᐣ, ᑎᐟᐢ ᐐᐟᐃᐣᐢᐁᐤᐢᐣ, ᑲᑎᐦᐃᓵᐟᑭᐣᐢ ᑲᐢᐃᐣᐢᐁᐤᐢᐣ, ᑲᑎᐦᐃᓵᐟᑭᐣᐢ ᑲᐢᐃᐣᐢᐁᐤᐢᐣ, ᒋᓂ ᐅᑲᐢᑭᐟᐢᐁᐤᐢᐣ ᐁᐟᐧ

ᓄᐢᑭᑫᑦ ᐯᓱᓇᒃᓴᑦ, ᓂᒃᓪᒃᓴᐢ ᑭᓴᒃᓱᐤ ; ᑏᑕ ᐅᑭᓱᓪᒃᑎᒋᐢ ᐅᒃᐢ ᐅᒃ ᑲᐊᖃᒋᐢᑭᑦ.

4 ᓭᒪᒃᓴ Ꮭᒃ ᑏᑕ ᐸᒃᒋᐸᓄᐤ ᐃᑭᑦᑎᐢ, ᒋᓇ ᑭᐢᑭ ᐃᓱᑫᓄᐢᑕᒧᐃᓱᐤ ᑏᑕ ᐊᒃᐤ ᐃᑎᑦᑎᐢ, ᐃᓪᐢ ᓂᓪᑕᒪᐢᐤ ᐸᐢᑭᓭᓴᒃᓇᐢ, ᑏᑕ ᐅᑎᓂᐊᐊᐊᐤ ᑕᒪᐢᑭᑫᑦ Ꮭᒃ ᐅᒪᒪᐅᓴᐅᑎᓂᐊᐊᐤ, ᒋᓇ ᑲᐅᑭᑭ ᒪᓪᒃᐸᐢ ᑏᑕ ᐅᓭᐢᐸᐢᑕᒪᐢᐤ.

5 ᐃᑎᑦᐊᐊᐊ, ᒋᓇ ᐢᐃᐃᐊᐊ, ᒋᓇ ᐢᐃᑎᐊᐊ, ᒋᓇ ᑲᐢᑭᑭᓇᐢᑭᐅᑦ ᑲᓇᓭᓴᓄᐤ, ᒋᓇ ᐃᐢ, ᒋᓇ ᐊᓭᓴᓄᐤ ᐊᐢᑭᐢ ᑲᐅᑦᐢᑎᒋᐢᑭᐢᑭᐢᑭᐢ ᑏᑕ ᐃᓱᑭ ᐸᐢᑭᓴᓄᐤ, ᑏᑕ ᐅᓱᐢᐸᐢᑕᒪᐢᐤ.

6 ᐅᑎᓭ ᐃᑌᐢᐤ ᑲᑎᐯᓴᐢᑭᓭ ; ᐊᓭᑭ ᐊᓄᑭ ᑲᓭᐢᓇᓴᐢ ᐃᑭᑦᑎᐢ ᑏᑕ ᐸᐢᑭᓭᓇᐢ ; ᒋᓇ ᐯᓭ ᑭᐢᑫᓴᐢᑭᐢᑭᐢᑭ

2 ΔᓴᐃΔ·ᑯᓗᓴᐣ, ᐊᑦᒪᒥ ᐯᐣᐩ ᑭᐣᑭᑎᐤ ᐃᑭᑎᐣ, ᒥᓇ ᑎᒪᒪᐯ·ᓴᑎᐣ, ᐊᐯ·ᓇ ᓴᐧᐃᑕᑎ·ᑯ ᑭᐣᑎᓇᐃ·ᐃ·ᓂᵃ ᐧ

3 ¶ ᐊ·ᑦᓂᐧᑫ, ᑯᑭᐣᐃᑦᐣ ᑎᑲᐣᒪᓓᑲᐣᓀᑎᐃ-Δ·ᐣᑫ ᐧᐯᐯ ᴑᴑᵃ ᐯᐣᒥᓓ·ᑎᐣᐣᑲᓇᑭᓓ, ᒥᓇ ᐣᐣᐊᓴᐃ·ᑎᑌᓓ, ᒥᓇ ᐣᐣᑭᓓᓇᑲᐃᑕᐃ·ᓓ ; ᐊ·ᓇᑦᐃ ᒪᑲ ᑭᐣᐊᑦᐣ ᐧᑲᑲ·ᐣ ᐃᑫ·ᑎᐣᑲᑲ·ᓓᵃ.

4 ᴑΔᓴᓇ ᑭᐣᑭᐣᑎᑦᐊ·Δ·ᐣᐃᐯ, ᑎᑦᒪᓇ ᑭᐣᐯ·ᐧᐣᐊᑫᐯ ᐯᐧᐃᑦᑎᑲᒪᐃᓓ ᐯᴑᐧᐃᐊ·ᑭᐣᑭᑭᑎᐤᴑᵃ ᐯᑭᐣᐃᑦᐣᑭᑭᑎᐤᵃ ᒪᑲ ᑲᐣᐣᓇᵃ ᑭᐣᑎᐤᴑᵃ ; ᐊᑭᐣᐃᑦᐣᑭᑭᑎᐤᵃ ᐯᑭᐣᐃᑦᐣᑭᑭᑎᐤᵃ ᐯ

ᐃᓗ ᐅᓪᓚᕆᓂᖅ, ᐊᒻᒪᓗ ᑲᓇᑕ ᓴᕐᑎᒥᐅᑦ ᑲᖏᑦᓴᖅ ᐱᓕᕆᔨᑦ ᐱᓪᓗᒍ ᐅᑎᓂᖅ ᓄᓇᕗᒻᒥᒃ ᐅᓪᓗᒥᐅᓪᓚᖅᑐᑦ, ᒥᓇ ᐅᑎᖅᓯᓂᐅᓪᓚᖅᑐᑦ ᓴᓇᓐᓂᒃᑯᑦ ᓯᓚᑦᓂᖅ ᐃᓗᐃᑦ ᐱᑲᓂᖅ ᐅᓐᓂᖅ.

5 ᐅᑎᖅᓯᓂᐅᑉ ᓴᖅ ᑭᓇᐃᓐᓂᖅ ᑕᖃᒧᑦ ᓯᑲᓂᖅ, ᒥᓇ ᐅᑎᖅᓯᓂᐅᓪᓚᕆᑐᖅ ᓯᓚᑦᓂᖅᓯᓕᕆᑦ ᐱᓕᕐᓂᓕᕆᓂᖅ ᐅᓐᓂᖅ,

6 ᐅᖃᓕᓐᓂᐊᕐᓂᖅ ᒥᓇ ᑭᒡᓗᓇ ᐅᓐᓂᖅ ᓯᑲᓂᖅ ᐱᓪᓗᒍ ᐅᖃᓕᓐᓂᖅ ᓴᓇᓐᓂᒃᑯᑦ ᐅᖃᓕᓐᓂᖅ, ᓯᑲᓂᖅ ᐅᓐᓂᖅ ᐱᓪᓗᒍ ᐅᖃᓕᓐᓂᖅ ᓴᓇᓐᓂᒃᑯᑦ ᐅᖃᓕᓐ

ᐋ·ᑭᒋᐚᒣᐣ·ᔭᐦ ᑲᓱ·ᔨᑲᓴᐣ·ᐁᒋᒪ", ᒥᓇ ᓀᐁᑭ ᑲᐦᐃᐣᐢᑲᓂ᙮ ᑲᓱ·ᑲᓂ᙮.

30 ᔨᐁᑫ ᔨᐦᑎᐣ ᑭᐢᑎᔨᑫᒪᓂᐣ ᑭᔨᒥᓂ᙮, ᑲᐢᑭᓄᐢ ᑲᐦᐃᐣᐢᑭ, ᒥᓇ ᑲᐢᑭᓄᐢ ᓴᔨᐣᒣᓇᓐ, ᑲᐦᐃᐣ ᑲᐢᐣᐢᒋᒪᐣ ᑲᐢᑭᐢᐣᐢᒋᒪᐣ᙮; ᓀᐁᑭ ᑲᓱᐢᒋᒥᐣᐁᒋᒪ-ᐋᐢᔨᐣᐢ ᓇᓐᐁᐋᐣᐢᐣᐢ ᔨᑕᐢᔨᐣᐢᑭᐋᐢᔨᐣᐢ᙮; ᐋᐣᐢᑭᐚᒣᐣ·ᔭᐦ ᒪᓄ ᔨᐁᑫ ᔨᐦᑎᐣ·ᑲᐦᐃᐣᐢᑭᐋᐢᔨᐣᐢ ᓀᐁᑭ ᑲᐦᐃᐣᐢᑲᓂ᙮ ᑲᐦᐃᐣᐢᑭᐢᐣᐢᒋᒪᐣ ᑲᐦᐃᐣᐢᑭᐢᐣᐢᒋᒪᐣ

20 ¶ ⵢⴰⵏⵉ ⵍⴰ ⵜⵜⵉⵎⵓⵔⵉ, ⵏⵏⵉⵜⵜⵙⵉ ⵏⵏⵉⵜⵜⵙⵉ ⵓⵍⵉⵏ ⵏⵏⵉⵜⵜⵙⵉ. ⵔ ⵜⵜⵉⵎ ⵉⵏⴰ ⵉⵙⵙⵉⵏⵉ ⵏⵏⵉⵔⵉ! ⵜⵏⵏⵉ ⵜⵍⵍⵉⵔⵔⵉⵜⵜⵙⵉ ⵏⵜⵜⵉⵔⵔⵉⵜⵜⵙⵉ.

21 ¶ ⵜⵜⵔⵜⵜⵉⵔⵉ ⵍⴰ ⵜⵉⵔⵉ ⵜⵏⵉ ⵙⵜⵜⵏⵉ ⵏⵜⵜⵙⵏⵜⵜⵔⵏⵉⵏⵉ, ⵢⵜⵉⵔⵙ ⵉⵔⵉⵙⵜ, ⵢⵜⵜⵜⵜⵔⵉ ⵜⵜⵜⵜ

ᑐᒥᖅᑎᑦᓱᖅ, ᒥᓇ ᒋᒥ ᔦᓂᔪᓇᖅᐊᒋᒃ ᑕᐊᓴᒪᑦᓱᖅᓯᓗ ᒪᔾᑎᓂᖅ; ᐊᑦᖃᖅ ᓇᒪᐃᓐᔾ ᒥᓇ ᑕᖃᓇᐃᓐ ᒪᔾᑎᓂᕐᓂᐊᓐᔾ ᓗᒪ ᐊᑦᓴᒥᓱᓐᔾ; ᒥᓂᒪᓐᓂᐊᒪᓐ ᓂᒪᔾᑎᓂᖅᓂᒪ ᑐᔦᓐᖃᑦᓱᖅ ᐅᑦᓂᓱᑦᔾ ᐅᖅᒋᓐ, ᕿᑲ ᑲᒥᑎᐃᓐᓂᓪᓚᐅᖅ ᐅᐅᓂᓪ.

11 ¶ ᑫᒪᒪ ᑐᒥᓱ ᐃᑌᓐᐤ ᑲᓕᔪᓂᑦ; ᓱᓪᓯᖅᓯ, ᓄᔾᐅ, ᑎᐱᔾᐅᓐᓂᖅᑎᑕᐅᓐ ᒥᓂᔪᓐᓇᖅᑐᑦᓱᓪᓗ ᓂᒪᔾᑎᓂᖅᓂᒪᓪᓗ ᒥᓇ ᓂᖃᓇᔪᓐᓇᓱᓪᓗ ᓱᓪᓯᖅᓯᓂᖅᓯᓐᓂᖅ ᓂᒪᔾᑎᓂᖅᓂᒪᓪᓗ ᒥᓇ ᓂᖃᓇᔪᓐᓇᓱᓪᓗ ᓱᓪᓯᖅᓯᓂᖅᓯᓐᓂᖅ.

12 ᓴᐱᓐᓂᒃ ᐅᖃᓇᐃᓐ ᒪᔾᑎᓂᖅᓯᓐ ᑲᐃᓂ ᓇᓴᔪᓇᓱᓂᒪᓪᓗ, ᐅᓐᓄᑦᑲᓐ ᑲᓱᑲᓇᓐᓂᒪᓪᓗ ᐅᒪᔾᑎᓂᖅᓂᒪᓪᓗ ᑲᓱᓐᓴᐱᓐᓂᒪᓪᓗ; ᐅᐃᓂ ᑫᐃᓂ ᓇᓴᔪᓇᐅᓐᓂᒪᓪᓗ ᓂᒪᔾᑎᓂᖅᓂᒪᓪᓗ, ᒥᓇ ᑲᑦ ᐸᓐᐱᑎᓂᓇᓂᒪᓪᓗ ᓇᓴᔪᓐᓂᖅ ᐃᑌ ᐅᓐᓂ ᑲᑲᑎᓂᓪ ᐳᓱᓐᑲᑦᑦᓂᖅᓯᓐᓂᖅ ᒥᓇ ᐅᓐᓄᑦᑲᓐᓂᒪᓪᓗᓯᓐᓂᖅᓯᓐᓂᖅ ᐊᑦᓴᒥᓱᓐᔾ ᐅᐃᓐᓂᖅᓯᓐᓂᖅ ᐅᓐᓄᑦᑲᓐᓂᒪᓪᓗ ᐊᑦᓴᒥᓱᓐᔾ ᐅᐃᓐᓂᖅᓯᓐᓂᖅ.

13 ᓂᑲᐯᐊᓐᓱᐃᓐᓯᐸᓪᓗᓂᒪᓪᓗ ᒪᓇ ᐊᓂᓯᓴᓇᓐᔾ ᐅᓐᓄᑦᑲᓐ, ᒥᓇ ᑲᑦ ᒪᐊᓐᓂᒪᓪᓗᓂᒪᓪᓗ ᐅᑦᓂᓱᑦᔾ ᐅᓐᓄᑦᑲᓐ, ᑲᑦ

ᓄᓇᒧᓐᓄᑦ ᓯᒪᓐᓄᑦ ᖃᓄᐃᓗᐊᖅ ᐊᒻᒪᓗᓯᒪᔪᖅ ᐊᑐᐊᓘᑉ ᐊᒥᓱᓄᑦ ᐃᓚᖓᑕᐅᓂ

ᒥᓐ ᑭᒪᖅᖃᓕᐻᓕᓵ ᑲᑎᕆᔨᖅᖃᓕᓵ ᑭᑕᓗᓕᓂᓐᓴᓕᒪᓪ.

14 ᓇᒪᐃᓕᖅᖃᖓ ᐃᓕᓴ ᒪᓐ ᒥᓐ ᑭᖑᑭᒪᓕᐻᓕᓵ ᐊᑕᓗᓕᓂᓐᓴᓕᓵ, ᐊᑐᖅ ᓇᒪᐃᓕᓵᓴ ᒥᓐ ᑭᖑᑭᓕᐻᓕᓵ ᑲᑎᕆᔨᖅᖃᓕᓵ ᑭᑕᓗᓕᓂᓐᓴᓕᒪᓪ, ᐃᑌᓕᓵ ᑲᑎᕆᔨᖅᖃᓕᓵ ᑭᑕᓗᓕᓂᓐᓴᓕᒪᓪ, ᐊᑐᖅ ᓇᒪᐃᓕᖅᖃᖓ ᒥᓐ ᑭᖑᑭᓕᐻᓕᓵ ᑲᑎᕆᔨᖅᖃᓕᓵ ᑭᑕᓗᓕᓂᓐᓴᓕᒪᓪ ᐊᑐᖅᓴᓕᓵ, ᐃᑌᓕᓵ ᑲᑎᕆᔨᖅᖃᓕᓵ ᑭᑕᓗᓕᓂᓐᓴᓕᒪᓪ

ᒪᓂᓇᒪᓗᒃ ᓂᓪᓕᒥᓪᓇᓐᓄᑦ ᑌᓴᒧᐊᖅᓴᖅᑎᑦ.

1 ᐅᓕᖅᑭ ᑲᑎᕕᐊᖅᑕᕐᓂᑦ, ᓂᓴᐳᕐᓂᖅᑐᑦ, ᑭᓇ ᐅᓴᐳᐊᓕᓴᖅᑕᐃᓕᓴᕐᓂᑦ ᐅᓪᓗᒥᐅᓴᖅᑕᕐᓂᑦ, ᐅᓴᐳᓕᐊᒪᓂᐊᓕᒃ ᓇᓴᕐᓂᑦ ᐊᓕ ᑲᓴᕆᔨᓕᕐᓂᖅ ᐅᓪᓗᓂ.

2 ᐅᓴᐳᐊᓕᐅᓪᓚᑲᒪᓕᓂᓕᒃ ᒪᓗ ; ᑭᓪᓕ ᒪᓗ, ᐃᓪᓗᒃ ᓴᖅᑭᕐᖁᑎᓐᓇᓕᒃ ᔪᓴ ᑲᓴᕆᔨᓕᕐᓂᖅᑐᑦ ; ᑭᓪᓕ ᒪᓗ, ᐃᓪᓗᒃ ᓴᖅᑭᓪᓗᐊᓕᒃ.

3 ᐅᑎᓕ ᒪᓗ ᓂᓴᐳᐃᓐᓇᑎ, ᐃᓱᓂᐃᓕᓴᕐᓂᓕᖅᓴᑦ, ᐊᓂ ᓴᖅᓱᒪᒪᓂᓴᓕᓚᑲᓕᓐ. ᑭ ᐅᐅ ᐅᓪᓚᑲ ? ᓂᓴᖅᓇᓪᓂᕐᓂᓕᓕᒃ ᓴᖅᑭᓪᓗᓂᓴᓕᓚᑲᓕᓐ ; ᐅ ᑲᓇᐅᓴᖅᑎᕐᓂᖅᓴᓕᒃ ᑭᓴᓚᓂᑎ, ᓴᓂ ᐳᓴᕐᓂᖅᑐᓴᖅᓗᑎᑦ.

4 ᑭᓇ ᓂᓴᖅᐃᓐᓇᑎ, ᐅᓴᓕᖅᑎᕐᓂᓪᓕᑦ ᐅᐅ ᐅᓪᓚᑲ, ᐃᓪᓕ ᒪᓗ, ᐅ ᓴᓂᓪᓕᓕᒃ ᓵᓪᑕᐃᓕᓚᑲ, ᓇᔭᖏᓪᓕᒍᑎᓐᓇᓕᒃ ᐅᓇᓐᓂᐊᓕᓕᒃ ᑲᓇᐅᓴᖅᑎᕐᓂᖅᑐᑦ.

5 ᐅᑎᓕ ᐃᓪᓕᑦ ᑲᑎᕕᐊᖅᑎᕐᓂᖅᑐᑦ ᑭᓴᒪᓂᔪ ᐅᐅ ᐅᓪᓚᑲ ; ᑲᓱᓪᓕᖏ, ᓂᓚᐃᓂᓴᒋᔭᓐ ᓴᖏᔪᐃᓐᓇᓕᒃ, ᑭᓴᒪᓂᓴᓚᑲᓕᓐ ᒪᓗ.

6 ᑭᓴᐳᐳᓚᑲᓂᓪᓚᑲᓂᓕᒃ ᒪᓗ ᐊᓪᓗᓂᓴᓕ, ᑭᓇ ᑭᓴᑲᐃᓴᓕᓴᐃᓐᓇᓐᓂᑲᓂᓕᒃ, ᑭᓇ ᑭᓴᐳᐳᓚᑲᓂᓪᓚᑲᓂᓕᒃ ᔪᓐᔪᐃᐃᓪᓕ, ᑭᓴᒪᓂᓴᓚᑲᓕᓐ ᒪᓗ ; ᐅᓂᓕ ᑭᓴᐳᓪᓴᕐᑌᓚᓐᓇᓕᒃ ᓴᓕ ᐅᖏᓪᓕᒍᑎᓐᓇᓕᒃ.

7 ᐅᓂᓕ ᓂᓴᖅᐅᓴᓐᓄᑦ ᑲᓴᖅᑎᕐᓂᖅᑐᑦ ᓄᓇᓕᒃ ᐅᐅᑲᓴᓐᓂᓕᒃ ; ᓄᑲᓐ ᒪᓗ ᐅᑎᓴᓐᓂᖅᑐᖃᓕᒃ, ᑲᓇᐅᕐᕕᖏᓐᓄᑦ ᐅᐅᓴᓐᓂᓕᒃ, ᑭᓇ ᐅᓴᖅᑭᓴᕐᓂᖅᑐᑦ ᐅᓪᓗᒥᐅᓴᖅᑕᕐᓂᑦ, ᑭᓇ ᐅᓴᐳᐊᓕᐅᓪᓚᑲᓂᓕᒃ ᐊᓪᓗᓂᓴᓕ, ᐅᓴᐳᐊᓕᐅᓪᓚᑲᓂᓕᒃ ᓴᓕ ᐅᖏᓪᓕᒍᑎᓐᓇᓕᒃ ᒪᓗ ; ᐅᓂᓕ ᑲᓴᖅᑎᕐᓂᖅᑐᑦ ᐅᓪᓗᒥᐅᓴᖅᑕᕐᓂᑦ ᑭᓴᒪᓂᓴᓚᑲᓕᓐ

ᐋᓐᓯᑎᓯᐅᐊᓐ ᑲᑭᕐᖃ; ᓂᕈᑐᕐᖃᓴᓕᐅᑦ ᒪᓴ ᑌᐱᓗ ᑲᑉ ᑭᐳᑎᐅᑭᒪᖏᖑᓂᕐᓂᓕᕐᖃ ᑲᑭᕐᖃ.

26 ᒥᓇ ᒪᓴ ᓂᓴᑭᕐᑭᒪᓕᐅᑦ ᑭᓴᑐᐃᓐᓯᐱᐅᓐᑦ; ᑲᑭᕐᖃ ᑲᑉ ᑕᑭᕐᑭᒧᒧᐅᓐᓂᐊᓐᑦ; ᓂᓴᑎᓐᓇᖏᐃᐊᓐᑦ ᒪᓴᓕᐅᑦ, ᒥᓇ ᓂᓴᐊᑐᓯᐃᓐᑦ ᓂᓴᐃᓇᑎᓕᕐᓂᓕᕐᓴᓐ ᑕᓯᐊᓐᓴᑦ ᐃᑦ ᑎᖏᐊᑎᓯᑭᑦ ᑲᑭᕐᖃ.

27 ᓂᒥᑭᐃᓐᖏᑦ ᒥᓇ ᑲᑉ ᐃᓐᑌᐃᓐᑲᓴᑦ; ᑎᑎ, ᓂᓴᑕᑭᕐᓯᒪᓂᕐᒥᒃᑕᑦ, ᑐᓴᐃ ᓂᓴᐃᑎᑲᑭᑦ ᐊᐊᖏᑦ ᐃᑉᐳᑭᑭᑭ ᑲᑭᕐᖃ.

28 ᑎᓴ ᑲᐊᔨᒥᐊᑦ ᒪᓴ ᑲᑉ ᑭᑫᓕᖏᑕᒪᓴᑦ ᓱᓕ ᓴᑎᐯᓕᖏᑭᑫᑦ ᑎᖏᓴᐅᓐᑦ ᐃᑉᐳᐃ ᑕᑭᕐᖃᓂᐊᓐᑦ ᑲᑭᕐᖃ.

ᒪᑎᓴᒪᓴᑦ ᓂᕆᑎᑕᕐᓇᓂᐊᖅ ᐊᑐᓴᓂᐅᑦ.

1 ᐅᑎᑌᓐᐃᓐᑦ ᒪᓴ ᓴᑎᐯᓕᖏᑭᑫᐟ ᓂᑭᖏᐅᑎᑎᓂᑯᐟ, ᑎᖏᓐᓂᑕᑦ.

2 ᐃᓕᓴᐃᓐᐃᓂᕐᓴᑦ ᐃᑎᑕᑫᓐᓄᕐᑕᐳ ᑯᐟ, ᐅᑕᕐᖃ ᖁᑯᐟ, ᑲᓱᓴᓂᓕᖏᒪᓂᕐᓂᒪ ᒥᓂᑦ ᒥᓇ ᔪᐸᐟ, ᐅᑦᓄᑫᑦᑕᐳ ᒪᓴ,

3 ᑲᑉ ᐃᑌᓐᓴᑦ, ᐅᑎᓂ ᐃᑌᓐᐳ ᓴᑎᐯᓕᖏᑭᑫᐟ ᑭᓴᒪᓂᑦ; ᐋᓐᓂᑦ, ᑯᐳᑌᕐᑎᑎᑦ, ᐅ ᑯᐟ, ᓴᑯᓴᓂᓕᖏᒪᓂᕐᓂᒪ ᒥᓂᑦ ᒥᓇ ᔪᐸᐟ; ᐅᑦᓄᑫᑦᑕᐳ ᒪᓴ,

4 ᑭᓴᓐᓱᑭᓂᑦ ᐃᓴᑦ, ᒥᓇ ᓂᓴᐊᑕᔪᐳ ᓴᓐᑫᓐᓂᐱᑭᓴ, ᑭᓪᓕᓂᕐᖃᓄᑦ, ᒥᓇ ᑭᓴᐯᓯᐯᓂᕐᑕᐱᑎᓂᑦ, ᑲᓪᓕᑎᒪᒪᓂᑦ, ᒥᓇ ᓯᓪᓕᒪᓂᑦ ᑭᓯᑕᓂᓴᑦ, ᑲᓪᓕᑎᒪᒪᓂᑦ ᒥᓇ ᓯᓪᓕᒪᓂᑦ ᐊᐅᓂᓴᑭᒪᓕᖏᑦ ᒥᓇ ᑭᓴᐯᓯᐯᓂᕐᑕᐱᑎᓂᑦ

ᓂ"ᐅᑯ᙮, ᒥᓯᐅ᙮ ᐃᒡ ᓂᑯᐧᑭᒥᕽ, ᐃᑌ᙮ᐤ ᖃᑎᐧ-ᔨ"ᒋᑫ᙮ ᑭᓴᒪᓂᐧ; ᖃᐃ"ᙯᒥ᙮ ᐊᔨᓱᔨᓂᐤ ᐅᓱᒪᖃᐧ ᖃᒡ ᒪᐃ᙮ᓐᐤᐅᑯᓱᐊ᙮ ᐅᒥᑯᐧᒪ.

22 ᓂᖏᒪᐃ᙮ᓂᐤᑯᐧ᙮ᐤ ᒪᖃ ᓴᓱᔨᒋᖃᐃ᙮ᐧ ᐅᓂᑭ ᒥᓇ ᒥ"ᑯ; ᒥᓇ ᓂᖏᑭᒪᐊ᙮ᓂ"ᓭᒪᑯᐧ᙮ᐤ, ᒥᓇ ᐅᓱᒪ-ᖃᓂᓱᒪ, ᒥᓇ ᒥ"ᑫᐟ ᐊᔨᓱᔨᓂᐊ᙮ ᖃᐃ᙮ᐃᐊ᙮ᔨᑯᐟ, ᔑᐤᖃᒋᐊᑯ᙮ᐤ, ᒥᓇ ᑭᓂᐟ ᓴᓴᖃᓱᔨᓂᖏ, ᐃᑌ᙮ᐤ ᖃᖏᒪᐃ᙮ᓂᐤᑯᐧᑯᐧ᙮ᐤ.

23 ᐅᑯᔨ ᐅᒪ ꝑᐃᔨ ᒪᒥ"ᑭ"ᑌᓱᓂᐧ, ᒥᓇ ᖃᐃᓭᑎ-ᐃᓱᓂᐧ; ᓂᖏᑭᐊᔨᒥᖃᐃ᙮ᐧᐤ ᒪᖃ ᐅᑭᑫᓱᔨᒪᐃ᙮ᐧᐤ ᒥᓂᑫ-ᑕᐧᖃᓂᒪᐧ ᐊᔨᓱᔨᓂᐊ᙮ᐧ, ᖃᒡ ᑭᐊᔨᓱᒥᒪᐃ᙮ᐧᐤ ᒥᓂᑫ ᐃᐧᐤ ᐁ"ᐊᐃ᙮ᓂᐧᐤ ᖃᖏᑭᐊᔨᓂᐤ ᐅᓂᐊᔨ"ᑫᐟ.

ᒪᓂᓇᒪᖃᐧ ꝑᖏ᙮ ᓂᒥᒍᓐ᙮

1 ᐁᐅᑯ ᐅ"ᑭ, ᐃᔨᓱᐃ᙮ᑯᓱᓴᐧ ᐅᑲᐧᑭᑫ"ᑕ ᑯᐧ ᒡᒃ ᐃᑌ᙮ᐧᔭᐧ, ᐅᒥᓱ ᐃᑌ᙮ᐤ ᑲᓂᐊᔨ"ᑫᐟ ᑭᓴᒪᓂᐧ; ᐊ᙮ᐧᐸ"ᑕ, ᑯ"ᓂᔨᒥᓂᐧ, ᐅ ᑯᐧ, ᑲᓱᖃᓂᓭᐧᑯᓱᓴ ᐅᑭ"ᑭᐅᑭᒪᓱᓱᒪ ᒥᓱᐧ ᒥᓇ ᔭᐸᐧᐤ:

2 ᑭᖃᑭᐅ᙮ᑎᓴ"ᐅᑎᐧ ᒪᖃ ᐱᑯ ᓂᑯᐊ᙮ᓴ᙮ᐤ ᐃᔨᑯᔨ ᑭᒥ ᐃᑕᑯᓂᑯᐧᐤ, ᒥᓇ ᑭᒥ ᐃᑕᒥᒥᐧᐤ ᒡᒃ ᐅᐅ"ᐧᐤᓂᐧ ᑭᐅ᙮ᐤᓂᐊ᙮ᐤ ᐃᑌ"ᑫ, ᒥᓇ ᒡᒃ ᐅᓱᐃ᙮ᐧᔨᐧ ᑕ"ᑯᐟ ᐅᑯ

ᐅᖃᐃᓕᓴᐅ ᑲᑎᕕᓂᖅᓯᒋᐊᖅ ᐅᑭᓴᒪᓂᔨᒋᔭᐃᓕᐅ ᐅᐊᓪᓚᐃ ᐱᓱᑲᑭ ᐅᖅᑭ ᒥᖅᓂᓐ.

23 ¶ ᐅᑲ ᑲᐊᔨᒋᐊᖅ ᒪᓗ ᑲᑕ ᑭᓐᓄᓐᖅᓯᒪᓕᓴ ᐃᓕᑭ ᐃᓪᓗᐅᐃᑦ ᐅᑭᖅᐃᓗᖅᓯᐅᖅ ᐊᐃᓕᖅᑲᒪᐃᓕᓂᓪᓘ ᐅᒪᕆᔨᒋᒧᐃᓕᓂᔪᓕᓴᓂᓐ ᐅᖅᑭ; ᑭᓭᒪ ᑲᓪᓚᐃᓂᓐ ᐅᐃᓐᓄᓐᖅᑭᑦ ᐅᑭᖅᐃᓗᖅᓯᐅᓐᓄᓐᖅᑭᑦ ᐅᓇᓂᓐᓴᑲᓂᔪᓕᓴᓂᓐ; ᐅᐊᓪᓚᐃ ᑲᖅᑭᖅᓯᒪᓂᖅ ᐱᖅᓯᓐᓄᓐᖅᑭᑦ ᐅᓇᓂᓐᓴᑲᓂᔪᓕᓴᓂᓐ ᐅᑭ

16 ᑭᐳᐃᑦᑕᒃᓴᓐ ᒪᒃ ᐅᓴᖏᒃᑯᓗᓂᑭᐹ ᑯᓘᓇᒪᐃᔨᓐᓇ ᐱᐅᑭᑦᓯᔨᐃᓐᒃᒥᓂᓱᖅ, ᒥᓐ ᑲᑎᒪᓂᔪᓐᓴ ᐃᓕᑭ ᒥᐅᑕᐃ ᐃᐅᖏᓐᒃᑐᒥᓱᖅ ᒥᓂᐅᓐ ᑯᓘᖏ, ᒥᓐ ᑕᐳᑯᑎᑐᓇᓐ ᐃᓕᑭ ᑯᓘᓇᒪᐃᔨᓐᓇ ᐃᓐᔪᑯᒥᖅ; ᕿᐳᐱᓐ ᒪᒃ ᑲᑎᒪᓂᔪᓐ ᑕᐳᑯᖅ ᑭᐸᑦᑐᑯᓘᓐ ᓯᐸ ᒥᓂᔪᓐ.

17 ᓂᓕᐳᐱᔪᓐᓇᐃᓐ ᒪᒃ ᐊᓐᔨᐃᓐᑎᒥᖅ ᒪᐊᓐᑭᐳᓐᐃᔨᐃᓐᒃᒥᑯᖅ, ᑲᓐᓴ ᒪᒃ, ᑭᐳᑦᑯᐊᓐ ᐱᓐᑭᐳᓐᔨᐃᓐᒃᒥᓂ, ᒥᓐ ᐅᐱᑯᓗᓂᐃᓐ ᐊᓯᓐᑲᒃᓂᐱᑎᒃᐳᐱᓐ ᒪᐊᓐᑭᐳᐃᓐᒃᒥᓂ ᒥᓂᐅᓐ ᐃᓐᔪᑯᒥᖅ; ᓂᓐᔪᒥᓇᓂᐅ ᐱᓐᑭᐳᓐᔨᐃᓐᒃᒥᑯᓗ ᑭᐳᑦᑯᑎᑐᓇᓐᒃᑐᒥᖅ.

18 ᐅᐊᓐᒃᓂᓂᓪᓕ ᒪᒃ ᐅᐱᐊᒣ ᒥᓂᐅᓐ ᐃᓐᒃᓐᑲᐱᓐᑕᒥᖅ ᐊᓯᓐᑲᒃᓂᐱᑎᒃᐳᐱᓐ ᑭᓯᓐᑕᒃᑭ ᐅᐃᓐᒃᒥᓂ ᑭᐳᑦᑯᐊᓐ ᐃᓐᒃᒥᓂᓪᓕ ᑭᐳᑦᑯᐊᓐ ᐃᓐᒃᒥᓂᓪᓕ ᐳᐱᓐ ᐅᐃᓐᒃᒥᓂᓪᓕ ᐅᐃᓐᒃᒥᓂᓪᓕ ᐳᐱᓐ

ᐱᖓᓐᓄᓂᐃᓕᒃ ᑭᐅᓐᒪᓂᖅ ᐃᑌᖅᐊ ᒥᓪᓚᐃᐃ ᐃᓐᓴᓕᖅᑐᑦ, ᑭᖑᓪᓗᐊᑦ ᓂᓗ ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ; ᓴᓪᑭᑌ ᒪᓕ ᐃᑌᖅᐊ, ᖃᖑᖅᓯᒃ ᐯᖏᐸᓚᐃᓂᖓᓕᒃᑐᑦ ᒥᓪᓚᐃ ᐃᓐᓴᓕᑦ ᑭᖑᓪᓗᐊᑦ. ᓂᓗ ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ.

41 ᓂᐅ ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ ᑭᖑᓪᓗᐊᑦ ᐅᑦ ᐃᑌᖅᐊ, ᒥᓇ ᓂᐅ ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ ᓴᓪᑭᑌ ᐃᑌᖅᐊ, ᑭᑭ ᐅᖏᐱᐊᖅ ᒥᓪᓚᐃᐃ; ᐊᐅᓱᓂᐯ ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ, ᐃᑦ ᖃᑭᖅᑐᓂᒃ, ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ. ᓂᓗ ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ.

42 ᓂᐅ ᒪᓇ ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ ᒫᓇᖏᓱᓂᓪ ᑭᖑᐅᒃᑭᒪᓇᓂ, ᑲᑦ ᒪᓂ ᐃᓐᓄᑌᐃᐅ ᓯᑭᑭᒃᑲᓂᑦᓂᓪ, ᓄᐱᑦ ᒥᓇ ᑰᐱᑦᓴ ᑭᖑᓪᓗᐊᑦ ᐅᖑᐃᓐᓇᖅ; ᒥᓇ ᓄᐱᑦ ᒥᓇ ᑰᐱᑦᓴ ᐅᖑᐃᓐᓇᖅ ᐅᖑᐃᓐᓇᖅᑐᑦ; ᒥᓇ ᓄᐱᑦ ᐅᐃᓐᓇᖅᑐᑦ ᐃᓐᓴᓄᑦ ᐃᓐᓴᓄᑦ: ᐃᑦ ᑲᑦᑐᓂᒃᑲᓂᑦ ᐃᓐᓄᑌᐃᐅ. ᓯᑭᑭᒃᑲᓂᑦᓂᓪ ᐃᓐᓄᑌᐃᐅ.

43 ᐱᖓᑦ ᒪᓇ ᑭᖑᓪᓗᐊᑦ ᑲᓐᓂᐱᒪᑲᓇ, ᐅᖃᓄᑦ ᐅᐃᓐᓇᖅᐊᖑᓇᓕᒃᑲᒪᖅ; ᑕᖑᓂ ᒪᓇ ᑎᓗᐃᓂᓱᖑᓕᒃ ᑭᖑᓪᓗᐊᑦ ᐱᖓᓐᓄᑦ ᐃᓐᓴᓕᖅᑐᑦ.

44 ¶ ᑰᖃᐃᓐᑎᓪᓕᖅ ᒪᓇ ᒪᐊᓗᓂ ᐱᖓᑦ ᒥᓪᓚᐃᐃ ᐃᓐᓇᐅᑎᓪᓚᐃᐃᑦ ᐅᐱᓐᑭᖑᓪᓚᐃᐃᑦ ᐃᓐᓴᓕᖅᑐᑦ ᐅᐱᓐᑭᖑᓪᓚᐃᐃᑦ ᐅᓇᑲᒧᐊᓕᖅᓴ ᐱᖓᑦ ᒪᐊᓗᓂᐸᐃᓐᓇᖅᑐᑦ ᐅᐱᓐᑭᖑᓪᓚᐃᐃ

ᒥᓱᐅ· ᐋᔨᑲ, ᒥᓇ ᖃᑲᑊ ᒥᑦ)ᑎᒥᒌᓐ ᑯᓱᑕ ᑲᓴᐅᐱᒃ ᑭᓇᔪ·°.

13 ᐅᑯᓱ ᑲᐱᑎᑦᐊᑦ ᐋᔨᑲᖏᐃᒃᓴᓂᓐ, ᒥᑦ)ᑎᒥᒌᓐ ᑯᓱᑕ ᐅᐟᐃᑲᖏᔪ·ᑦ; ᒥᓇ ᐱᓐᑲᓯᓂᓐ, ᒥᓇ ᐋᔨᑲᖏᐃᒃᓴᓂᐟᐊᔪ·, ᐊᓱᒃ ᖁᓂᖏᓇ ᐅᑯᓱ, ᒥᑦ)ᑎᒥᒌᓐ ᑯᓱᑕ ᐅᐃᐱᖏᔪ·ᑲ.

14 ᐊᓱᒃ ᖏᐃᐸᖏᓇᖏᐱᐟᑫᔪᑦ ᐋᔨᑲᖏᐃᒃᓴᖏ, ᒥᓇ ᐱᐱᑎᓯᓂᓐ ᐋᔨᐠᓂᓐ ᐃᑌᐟᑫ, ᒥᑦ)ᑎᒥᒌᓐ ᑯᓱᑕ.

15 ᑲᐱᑎᑦᐊᑦ ᒪᓂ ᐅᖏᑲᔪᑦ ᐋᔨᑲᖏᐃᒃᓴᓂᐟᐊᔪ·) ᐋᓂᑦ ᐱᐱᑎᓯᓂᓐ ᐅᑕᓇᓐ ᖏᑲᖏᐃᔪᑦ, ᒥᓇ ᑕᐁᒍᖏᑎᑦᐊᖏᔪ· ᓇᐠᑌ ᒥᓇ ᐟᑫᐱᑌ, ᒥᑦ)ᑎᒥᒌᓐ ᑯᓱᑕ ᐊᓂᓂ ᒪᓇᒡᖏ ᐋᔨᑲᖏᐃᒃᓴᓂᐟᐊᔪ·) ᐋᔨᑲᖏᐃᒃᓴᓂᐟᐊᔪ·, ᒥᓇ ᐋᔨᐃᓱᒃᓴᓂᐟᐊᔪ·ᑲ ᒪᓇᒡᖏᐃᒃᓴᓂᐟᐊᔪ·;

16 ᐃᓐᑲᓴᖏᒪᑎᑲᔪᑦ, ᒥᓇ ᑲᓴᐃᒡᖏ ᐋᔨᓇᒪᐃᓇ, ᒥᓇ ᑕᑯᔨᑎᑦᐊᔪ· ᓂᓐ) ᒥᐅᐱᔪ· ᐋᔨᐠᓂᓐ ᓂᓐᔪᔨᓂᖏ ᐅᑎᑦᐊᔪ·ᑲᔪᑦ ᐋᓂᑦ ᐃᓐᑲᓴᖏᒥᑦ, ᐅᑎᐊᓂᑦ ᑲᑎᑦᐊᔪ· ᑲᑎᑦᐊᔪ·ᑲᔪᑦ, ᒥᓇ ᐋᔨᐃᓱᒃᓴᓂᐟᐊᔪ·ᑲᔪᑦ ᐋᓂᑦ ᐃᓐᑲᓴᖏᒥᑦ, ᒥᓇ ᐋᔨᐃᓱᒃᓴᓂᐟᐊᔪ· ᐅᑎᐊᓂᑦ ᐋᔨᑲᖏᐃᒃᓴᓂᐟᐊᔪ·;

17 ᑲᐊᑲᔨ ᑕᑯᑦ ᐃᓐᑲᓴᖏᒥᑦ, ᒪᐊᑦ ᐋᔨᑲᖏᐃᒃᓴᓂᐟᐊᔪ· ᐅᑎ ᐃᓂᔪ, ᒥᓇ ᐊᖏᔪᑲᐱᑎᑦᐊᔪ· ᒥᓇ ᐊᖏᔪᑲᐱᑎᑦᐊᔪ· ᐅᑎᐊᓂᑦ ᐃᓐᑲᓴᖏᒥᑦ,

ᑲᒥᑲᓪ, ᓴᐊᓪᓂᓄ ᐃᑌᓐᐊ ᑲᑭᓐᑭᒃ ᑭᓐᐃᓐᓴᓐᑐᑎᐊᓕᓐᓂᐅ ᑎᐊᑲᓐᓂᓄ ᑐᓐᑭᓐᓂᐅᑦ ᐊᓐᓂᐅᑦ ᑐᓐᑭᓐᓂᐅᑦ ᑐᓐᑭᓐᓂᐅᑦ ᑐᓐᑭ

ᑐᓴᕐᕆᔨᒃ ᑲᓪ ᓂᒃᑐᐊᓕ ᓇᓗ ᑯᐱᑦ, ᒥᓇ ᐅᖏᓪᓕᐊᓂᖅᑐᑦ ᐅᓴᕐᕆᔨᒃ ᐱᓗ ᑲᓪ ᓂᒃᑐᐊᓕ ᓄᑦ ᑯᐱᑦ, ᒥᓇ ᐅᓪᐱᓐᓇᓴᒃᑐᑦ ᐅᖃᓗᐊᓂᒃ.

15 ᐅᑯᓗ Lᒃ ᐸᑎᕆᓴᐱᓪᓚᑦ ᑲᓪ ᓄᑦᓂᓴᓕ· ᑯᐱᑦ; ᐸᑎᕆᓴᐱᓪᑯᓗ ᑭᐳᑦ ᒥᓇ ᓭᑯ ᑲᓪ ᓄᑦᑐᓂᓴᑦ.

16 ᐸᑎᕆᓴᐱᓪᓚᑦ Lᒃ ᒥᑦᑕᐟ ᓇᓗᓕ ᑯᐱᑦ ᑲᓪ ᐱᓴᑦ·ᓄ, ᒥᑦᑕᐟ ᓇᓗᓕ ᑲᓪ ᐱᓪᐱᓐᓇᓴᒃᑐᓴᑦ, ᑲᓪ ᓂᓴᑦ·ᑲᑎᓴᑦ.

17 ᑌᓐᑦᐱᓕ·ᓐ Lᒃ ᒥᑦᑕᐟ ᓂᒃᓗᓇ ᑯᐱᑦ ᑲᑦ ᐱᓪᓴᑦ·ᓄ, ᒥᓇ ᒥᑦᑕᐟ ᓂᒃᓗᓇ ᑲᓪ ᐱᓪᐱᓐᓇᓴᒃᑐᓴᑦ, ᐅᐱᓐᑐᑭ ᑲᑎᓐᓄᑦ; ᑲᓴᒃᑐᓴᑦ ᐅᓐᑦᐱᓐᓇᓴᒃᑐᓴᑦ, ᑲᓪ ᓂᓴᑦ·ᑲᑎᓴᑦ.

18 ¶ ᓂᑲᓐᓂᑎᓐ Lᓄ, ᐱᓪᓵᐃᓕᓂᓇᓐ, ᒪᒥᓂ ᐱᑌᓄ ᑲᑎᓐᓄᑦᓂᓇᓐ ᑭᓴᒪᓐᓇ ᐸᑎᕆᓴᐱᓪᓚᑦ ᐱᓪᐱ ᐅᐳᑎᓐᓄᑦ ᑲᓪᓇᑐᓐᓇᓐ, ᑲᑎ ᐸᑎᑭᑎᓐ ᐅᓇᑦ ᐱᓪᐃᑐᓐᓇ ᐸᑎᕆᓴᓇ, ᒥᓇ ᒪᒥᓂ ᐃᓐᓇᓐᓇᓐᓄᑦᓂᓇᓐ ᐱᓪᐱ ᐅᓐᓇᓐᓄᑦᓂᓇᓐ ᐸᑎᕆᓴᓇ

ᐃᒃᓂᓕᕐᓂᖅ, ᒥᓇ ᑲᓇ ᐊᓐᖏᒥᖅᓯᒋᐊᕐᓂᖅ ᐊᓐᖏᑦᑐᖅ; ᑲᓇ ᓂᕿᖅᑎᐅᓐᓄᑦ ᐃᓕᓴᐅᓚᐅᖅ ᐊᒥᐊᓘᓐᓄᑦ, ᒥᓇ ᓴᖅᑭᐃᓕᓚᐅᖅ ᐊᑐᓂᓐᓄᑦ ᐅᓐᓂ, ᑲᓇ ᐅᓐᑎᓐᒃᐃᓐᓇᕐᓂᐊᕐᓂᖅ ᒪᓕᒃᓴᒃ.

12 ᑭᖓᒪ ᐅᑭᐅᓐᓈᖏᒥᓐᓈᖏᓪᓗᒍ ᐅᒋᐊᖅᓯᒪᕕᓕᒃ ᐅᓪᓚᑐᒃᐳᓕᓐᓂᑦ, ᒥᓇ ᐅᑭᐅᓐᓯᖅᑭᓕᓂᐊᕐᓂᖅ ᐃᓐᓇᓂᐅ ᐃᓐᓴᐅᐃᑦ ᓚᓐᔪᑕᒧᐃᓐᓂᖅ; ᐅᐅᔪᑦ ᐅᓂᓂ ᑲᑭᐅᓐᓈᖏᒥᓐᓈᖏᓪᓗᒍ ᐱᓚᒃᓴᒃ, ᐃᑌᓐᓂ ᑲᓚᐅᓐᓈᖏᓂᖅ ᓴᖅᑭᐃᓕᓚᐅᖅ ᓴᓐᓂᖅ.

13 ᓇᓚᐃᓐᓴ ᒪᓚ ᑭᓯᐊᓐᑦ ᓂᑲᐅᐊᓂᑲᓐᓴᑦ, ᑭᓲᔭᓐᓯᓚᐃᓐᓂᖅ ᓯᑭᑭᕐᓂᐊᓐᓂᓂᐅ ᐅᑕᔪᕐᓂᐊᓐᓴᑦ, ᐊᐅᓐ" ᐅᑲᓂᑭᐃᓐᓂᖅ ᑭᓯᐊᓐᓴᑦ ᑭᓲᕐᓂᐊᓐᓂᓂᐅ ᓂᑲᓇᓐᓂᖅ; ᒪᓚ ᑲᓪ ᓇᓴᐅᓚᓐᓂᑦ ᐅᓇᓴᐅᓐᓂᐊᓐᓂᓂᐅ ᓇᑭᐳᓐᓂᖅ, ᒥᓇ ᐅᓴᓴᑭᑭᓯᐊᓐᓂᐊᓐᓂᓂᐅ ᓇᑭᐳᓐᓂᖅ ᐃᓐᓂᓐᓂᖅ.

14 ᒪᓚ ᓂᓚᓚᓇᐅᓐᓴᐅᓐᓂᖅᓯᒋᐊᓕᓐᓂᑦ ᓇᓇᓚᕐᐅᓐᓴᐅᓐᓂᖅᓯᒋᐊᓕᓐᓂᑦ ᑲᓐᓚᑎᓐᓄᑦ, ᑲᑭᐅᓐᓈᖏᓪᓗᒍ ᐅᑕᔪᕐᓂᐊᓐᓂᖅ ᐃᓐᓂᓐᓂᖅ, ᑲᓇ ᐅᓴᓴᑭᑭᓯᐊᓐᓂᐊᓐᓂᓂᐅ ᓇᑭᐳᓐᓂᖅ ᐃᓐᓂᓐᓂᖅ ᐃᓐᓂᓐᓂᖅ.

15 ¶ ᒪᓚ ᓯᑭᑭᓕᓐᓴᓂᐊᓐᓂᑦ ᐸᐃᓯᓐᑕᑦ, ᐅᓂᓯᓴᓐᓂᖅ ᓴᓴᓇᓐᓴᒪᓐᓂᑦ ᑲᓇᓇᓚᕐᓂᐊᓐᓴᐅᓐᓂᖅᓯᒋᐊᓕᓐᓂᑦ ᓂᓚᓇᓐᓂᖅᓯᒋᐊᓕᓐᓂᑦ, ᐅᓐᓂᐊᓐᓂᖅ ᐃᓐᓂᓐᓂᖅ ᐃᓐᓂᓐᓂᖅ ᐃᓐᓂ

3 ᐅᒪ ᒪᑲ ᑎᐸᖏᐃᑲᓗ ᑭᑲᐅᖏᑎᐸᖅ ᐅᖃᐅᓯᖅ ᑎᐸᖏᐃᑲᓗ ᓂᑦᓴᓇᓕᕆᓂ ᐱᖓ ᒥᑦᓯᒋᐊᖅᑐᑦ ᒥᑦᓯᖏᖏᖅ ᐱᖓ ᒥᑦᓯᒋᐊᖅᑐᑦ; ᐃᖏᓐ ᒪᑲ ᐅᒃ ᐊᒃᓴᐅ ᑲᐃᓐᓇᑦ ᒥᓇ ᒪᐊᓕᖅ ᑲᑲᓴᐸᖅ.

4 ᑲᓇᑉ ᑎᑎᖃᑭᐅ ᐅᒃ ᐊᑦᓴᐊᓕ ᐸᑭᑭᐃᓕᓂᓕᕆᓂ ᑲᐸᒋᐊᖅᓯᓂ ᐊᓂᒋᑦᓯᐊᖅ ᑭᓯᐅᒃ ᑭᓴᐅᑎᑦᓯᐊᖅ ᑲᐅᑭᐃᖅᑐᑦ ᑎᑎᖃᑭᐅᑦᓯᐊᖅ ᐱᖓ ᐊᖏᓪᓗᑎᒃᑯᓐᓂᖅᓯᐊᓕᖅᑐᑦ; ᐅᒃ ᒪᓂ ᐊᑦᓴᐊᓕ ᒪᑲ ᐃᐊᓪᓚᖅᑐᑦ, ᒥᓇ ᑲᓇᐸᓇᓂᖅ ᑲᓇᑎᑦᓯᐊᖅᑐᑦ.

5 ᓅᓴᐊᓇᐤ ᓂᑦᓴᓇᓕᕆᓂ ᐱᖓ ᒥᑦᓯᒋᐊᖅᑐᑦ ᒪᑲ ᑲᐃᓐᓴᓕᑦ, ᒥᓇ ᒥᑦᓯᖏᖏᖅ ᐱᖓ ᒥᑦᓯᒋᐊᖅᑐᑦ ᑲᐃᓐᐸᓂᖅᓯᐊᓕᖅᑐᑦ ᐃᓐᓴᐊᓐᓴᓕᑦ, ᐃᓐᓴᐊᓐᓴᓕᑦ ᐅᐱᒪᑦᓯᐊᖅᑐᑦ ᐅᐱᒪᑦᓯᐊᖅᑐᑦ ᐅᐱᒪᑦᓯᐊᖅᑐ

ᒪᓂᓇᒪᒃᓴ ᓄᓕᒋᓐᓂᐊᓕᒃ ᓂᐅᑦᑐᓂᒃ.

1 ᐅᓕᓱ ᐃᑌ·° ᑲᑎᐅᓴᖅᑎᒋᕐᓴ, ᑭᓴᒪᓂᑐ; ᒥᑦᑕᐃ ᐃᑦᑲᓛᑦᑕᖅ ᐃᑎᑦ ᒪᐃᑦᑭᖅᑎᐃᑐᓂᓕᒃᓴ ᐊᑦᒋᓂᓇᒃᓴ ᑲᓇᑕᖅ ᑭᓴᓕᕐᓂᐊᕐᓴ ᑲᑎᐅᓴᖅᑎᒋᓐᓂᐊᓕᒃᓴ ᐅᖃᓕᒫᓂᖅ ᐊᑦᑐᓕᕐᓂᐊᕐᓴ ᐃᓕᓴᐅᑎᑦᓴ

22 ᐅᓐᓄᐅ ᑭᖏᕐᕋᑦ ᒪᐊᑦᑭᐃᐃᓕᓚᑦ ᑭᖏᓂᒃᓴᐅᓄ ᒪᐊᐃᑭᑦᑭᐃᐃᓕᓚᑦᓱ. ᐅᓴᖅᓱᒪᑭ ᖃᓂᒋᓇᓄ ᐃᓄᓐ ᐅᐱᐅᓐᖑᓐᓇᖅᑐᑦ ᐃᓐᓱᒃᑐ

ᑭᓂ ᐊᑎᓯᓕᕆᔨᒃᑯᓗᒃ ᑭᓂ ᑎᑎᕆᔨᑕᒃᑐᓗᒃ, ᒥᓪ ᒪᓂᑌᐊᓗᓵ ᑲᐃᓵᓯᓚᑭᑌᐊᔪᖅ, ᕿᓂᖅᓯᐃᓵᑭᖅᑎᓂᐊᓗᒃ ᐊᐊᓗᓵᓂᖅ; ᑭᖑᐃᓱᓂᖅᓯᐃᓵᑭᖅᑎᓂᐊᓗᒃ ᐃᓕ ᑎᓪᓗᒍᑎᓪᓗᒍ ᐊᐅᓚᓂᐊᓗᓵᓂᖅ ᐃᓕᓴᐅᔪᓂᖅ ᐃᓕᓴᐅᔪᓂᖅ ᐃᓕᓴᐅᔪ

ᐊᖏᒃᒥᑦᒪᒪᐁᐅᐊᐅᓵᐠ ᑲᖏᓂᒃ ᐃᐟᕐᐁᐃᕽ ᐅᑦᖁᑐᐃᓐᐅᓵᐠ.

20 ᑲᖏᓂᒃ ᐸᑭᓇᓂᐊᓵᐠ ᑲᑦ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ ᓄᓂᒪᓇᐸᑦ ᓄᑲᓇᓂᓴᐠ ᑭᖏᑦ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᓄᓂᒪᓇᐸᑦ ᓄᑲᓇᓂᓴᐠ ᑭᖏᑦ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ: ᑭᑲᐸᑭᖏᓇᐃᓵᐠ ᑲᓇᑦ ᐸᐊᐟᐱᑦᓴᐠ ᑲᑦ ᓂᐅ ᑭᖏᐟᐱᑦᓴᐠ, ᐊᓂᖏ ᑎᑎᐅᖏᑐᐠ ᐅᑐᓇᐤ.

21 ¶ ᒥᓂᐅ· ᒪᑲ <ᖏᑭ ᑲᑦ ᐊᑲᐠ ᑭᖏᑭᐅᒪᓂᓐ, ᓇᐸᑐ ᒋᓇ ᐊ·ᓐᑭᑐ ᐃᑐᖏᐟ ᑲᑦᑭᓇᓂᐊᓵᐠ, ᒋᓇ ᑎᐅᐅᖏᑦᑲᐠ ᐅᑐᓇᐤ, ᐸᓂᒻ ᓄᓂᓇᓂᓴᐠ ᑭᖏᑦ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᓄᑲᐅᐊᓂᐊᓵᐠ ᑭᖏᑦ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᓄᑲᐅᐊᓇᐤ ᐃᐟᑭ ᑭᖏᐟᐱᑦᓴᐠ ᐅᑐᓇᐤ, ᐸᓂᒻ ᐅᑕᑲᖏᐊᒪᓇᐃᓵᐠᓂᐤ ᑭᖏᑭᐅᒪᓂᓐ; ᑲᑦ ᑲᓇᑭ <ᖏᑭᓇᓂᐊᓵᐠᓂᐊᓵᐠ; ᑲᓇᑭᖏᑦᒥᐤ ᑲᑦ ᐊᑲᐠ ᑕᑦᑕᓇᐤ ᐅᑐᓇᐤ.

22 ᒋᓇ ᒪᑲ ᐅᑎᐯᐤᖏᑲᓂᐊᓵᐤ ᐅᖏᑭ ᐸᐃᐸᑦᑕᓇ, ᒋᓇ ᑎᐯᐤᖏᑲᐠ ᐅᑐᓇᐤ ᐅᖏᑭ, ᐁᓐᑦᑕᑕᐃᓵᐠᑲᒧᒪᓇᑲᓵᐠ ᐊᓂᒪ ᑲᐅᑕᓴᓂᐟ ᑭᖏᑭᐅᒪᓂᓐ; ᑲᑦ ᑲᓇᑭ <ᖏᑭᓇᓂᐊᓵᐠᓂᐊᓵᐠ; ᑲᓇᑭᖏᑎᔪ ᐊᓂᒪᓇᐸᑦ ᐃᐟᑭ ᒋᓇ ᐅᖏᐟᐱᑦᓴᐠ ᐯᐠᑭᓇᐤ, ᑕᑕᐃᓵᐠᓂᐅᖏᑐᐠ ᐅᖏᑭᐅᒪᓂᓐ.

23 ᒪᑲ ᐃᓵᐣ ᑲᖏᑭᐅᒪᓂᓐᓂᒪᐊᓂᐠ, ᐊᓂᓵᓇᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᓄᑲᐯᐊᓵᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ, ᑲᑦ ᐅᑕᑲᖏᐊᒪᓇᐃᓵᐠᓂᐤ.

24 ᑭᖏ ᒪᑲ ᐅᖏᐟᐱᑦᓴᐠ ᐯᐠᑭᓇᐤ, ᐊᓂᓵᓇᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᓄᑲᐯᐊᓵᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ, ᐯᒥᐊᐠ ᑲᑦ ᐅᒪᓇᒪᓇᐃᓵᐠᓂᐤ.

25 ᑭᖏ ᒪᑲ ᐅᖏᐟᐱᑦᓴᐠ ᐯᒥᐊᐠ, ᐊᓂᓵᓇᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᓄᑲᐯᐊᓵᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ, ᐃᓴᒃᐟ ᐅᒪᓇᒪᓇᐃᓵᐠᓂᐤ.

26 ᑭᖏ ᒪᑲ ᐅᖏᐟᐱᑦᓴᐠ ᐃᓴᒃᐟ, ᐊᓂᓵᓇᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᓄᑲᐯᐊᓵᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ, ᓵᐠᓇᒪᐊᐠ ᐅᒪᓇᒪᓇᐃᓵᐠᓂᐤ.

27 ᑭᖏ ᒪᑲ ᐅᖏᐟᐱᑦᓴᐠ ᓵᐠᓇᒪᐊᐠ, ᐊᓂᓵᓇᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᓄᑲᐯᐊᓵᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ, ᑲᐟ ᐅᒪᓇᒪᓇᐃᓵᐠᓂᐤ.

28 ᑭᖏ ᒪᑲ ᐅᖏᐟᐱᑦᓴᐠ ᑲᐟ ᓵᐊᓂᓵᓇᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᓵᐠᓇᒪᐊᐠ, ᖏᐟᐱᑦᓴᐠ ᑲᑦ ᐊᑲᐠ ᑐᒪᐠᖏᐟᐱᑦᓴᐠᓂᐊᓵᐠᓂᐤ ᓄᐃᐸ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ ᑭᖏᑦ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᓄᑲᐯᐊᓵᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ.

29 ᐁᐅᔪ ᐅᒪ ᐊᐟᑭ ᑫᒪᑎᓇᒪᐁᐅᓂᔪᐠ ᐃᐟᕐᐁᐃᕽ ᐅᑦᖁᑐᐃᓐᐅᓵᐠ ᑭᖏᑦ ᑎᑎᐅᖏᑦᑲᐠ, ᐁᐅᔪᓂ ᐅᐅ ᐅᒪᑎᓇᒪᔪᐃᓵᐠᓂᐤᓵᐠᓂᐊᓵᐠ, ᐃᑐᓂᐤ ᑲᑎᑎᐅᖏᑦᑲᐠ ᐯᓴᒪᓂᐠ.

30 ¶ ᐁᐅᔪᓂ ᒪᑲ ᐅᐅ ᐊᐟᑲᐃᒪᒧᑭ ᐅᑎᓇᓂ ᑭᐁᐅᐟᐱᑦᓴᐠ ᐃᑐᖏᐟ, ᓵᐊᓂᓂ ᑭᖏᑭ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐊᐅᓵᐊᓂᐠ ᓄᑲᓇᐠ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᑎᓂᐟᐃᐅᓵᐠ.

31 ᒥᑦᑕᐃ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᒪᑲ ᐅᑎᓇᐤ ᑲᑦ ᐃᐟᓄᐟᐦᑎᐊᐟᐠ ᑲᐃᐟᓄᐟᐦᑲᐅᓵᐠ, ᐃᓐᑕᐟᐅᐃᓵᐠ ᐅᑦᖁᑐᐃᓐᐅᓵᐠᓂᓵᐠ; ᓄᓐᒻ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᑭᐁᐅᐟᐱᑦᓴᐠ; ᐯᐠᑭᐊᐠ ᒥᑦᑕᐃ ᐅᑎᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᐊᐅᐸᐃᐠ, ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᔪᑦᑕᐃᐠ, ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᔪᑦᑕᐃᐠ.

32 ᐃᓂᓵᓇᐤ ᒪᑲ ᐃᑐᖏᐟ ᓵᐊᓂᓵᓇᐤ ᑭᖏᑭᐅᒪᓂᓐ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ ᑭᖏᑦ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᓄᑲᐯᐊᓵᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ; ᒋᓇ ᓄᓐᒻ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ; ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᔪᑦᑕᐃᐠ, ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᔪᑦᑕᐃᐠ.

33 ᐊᐃᓂᓵᓇᐤ ᓵᐊᓂᓵᓇᐤ ᐯᐠᑭᐊᐠ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᑭᐁᐅᓂᐠ ᓄᑲᓇᐠ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ, ᑎᐸᐃᐠᓂᐅᖏᑐᐠ; ᓄᓐᒻ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ; ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᔪᑦᑕᐃᐠ, ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᐃᓴᒃᐟ, ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᓴᑭᐟᐊᐠ.

34 ᓵᐊᐯᐊᓵᐃᓂᐤ ᓵᐅ ᖏᐠ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᑭᐁᐅᓂᐠ ᓄᑲᓇᐠ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ, ᔪᑦᑕᐃᐠ ᓄᓐᒻ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ, ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᑲᐟ, ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᑕᐃᐟᐊᐠ, ᐯᐠᑭᐊᐠ ᐅᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᓴᓂᐟᐊᐠ.

35 ᖏᐠᐊᐟᑲᐃᓂᐤ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᓐᑲᐟᐦᑐᒪᒪᓇ ᑭᐁᐅᓂᐠ ᓄᑲᓇᐠ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᐃᑐᖏᐟ ᐃᐟᐱᑦᓴᐠ ᑭᖏᑦ ᒥᑦᖁᑦᑕᓇᐤ ᓄᑲᐯᐊᓵ

ᐁ"ᒪᒥᓱᓇᓀᓯᓂᓵ, ᒥᓇ ᑲᓇᐃ"ᓂᓵ' ᒥᓯᐁ· ᐃᓂᓂᓯᐃᓂᓂᕽ, ᒥᓇ ᑲᑲᑭ"ᓭᒪᐃᓂᓂᕽ, ᒥᓇ ᐊᓂᐃᓭᓭᒥᓂᓵ' ᑭᐢᑭᓯᒪᐊᓂᓂᕽ, ᒥᓇ ᐊᓂᐃᑦᓄᓂᓵ, ᒥᓇ ᐊᓂᐃ ᑐᐊ· ᓂᓴᑭᒥᓂᓵ' ᑭᐢᑭᓯᒪᐊᓂᓂᕽ ᒥᓇ ᐊᓂᐃ ᓂᑭ"ᑭᑭᓯᒪᐊᓂᓂᕽ ᑭᐢᑭᓯᒪᐊᓂᓂᕽ ᒥᓇ ᑭᓂᓯᑦᐃᓂᓂᕽ ᑲᕽᐊᐃᓂᓂᓂᐊ·.

5 ᑭ"ᒥᑭᒥᒪ° ᒪᑲ ᑭᑭᓂᓂᓇᒪᕐᓂ° ᑕ") ᑲᓯᑲ° ᓂᒥᑭᓂ' ᑭ"ᒥᑭᑭᒪᐃ· ᒥᒥᒥᓂ°, ᒥᓇ ᓯᒥᓇᐳ ᐃ·ᓄ ᐃᑕ ᑲᑭ"ᒥᒥᓂᓂᓂ·': ᐁᓯᓀ ᒪᑲ ᐁᑲᓇᐃ' ᓂᐢ ᐱᐳᓇ·, ᑭ"ᐳᓂᓂᐢᐱᐳᓇᑲᑭ ᒪᑲ ᑭᒥᓯ· ᓱᐃᓂᐃᓂᓂᐃᕐᓂ ᐃᑕᒪᕐᒪᒪᓂᓵ' ᑭ"ᒥᑭᑭᒪᐃ·.

6 ᐅᑯ ᒪᑲ ᔨᑕ ᐅᑕᓯᓂᒥᒥᓂ ᑭ"ᐅ"ᑭᐃ·ᐢ ᒉᓂᐁᕽ, ᐊᓇᓇ'ᐊ, ᒥᓂᐢᐊ :

7 ᐁᐅᓯᓂ ᒪᑲ ᓂ"ᑕᐱᐊ·ᐢ ᑭᑭᒪᒥᓯ·ᐊ· ᑲᑭ"-ᐃ·"ᓵ': ᒪᑲ ᒉᓂᐁᕽᐊ ᐱᕽᑎᐱᐢ ᑭ"ᐃᓂᓯ ᐃ·"ᓯᐊ°; ᒥᓇ ᐊᓇᓇ'ᐊᐊ·, ᓴᒉᐢ; ᒥᓇ ᒥᐱᐃᕽᐊ, ᒥᐢᓵ; ᐁᓂᓯ ᒪᑲ ᐃ·ᓄ ᐁᐱᕽᐊ·ᐊᐊ·, ᐊᐱ'ᓂᓯ.

8 ¶ ᒪᑲ ᐃ·ᓄ ᒉᓂᐁᕽ ᑭ"ᐃᑐᓵ"ᑕᓯ ᐅᑐᐃᕽ ᐁᑲ ᑭᑕᐃ·ᓂᐃᓂᓯ' ᑭ"ᒥᑭᑭᒪᐃ· ᒥᒥᒥᓂ° ᐅ"ᑭ, ᐊᐳ" ᓯᒥᓇᐳ ᐅ"ᑭ ᑲᒥᓂᓯ·ᓵ': ᐁᓯᓀ ᒪᑲ ᑭ"ᑭᓴᑲᓯᓂᓯᐃᓂᓂᓂᐊ·ᓂᐢ ᐅᑕᓯᓂᓯᐃᓂᓂᓂᐊ·ᓂᐢ ᑭᑭᒪᐃ· ᐁᑲᓇᐃ' ᐊᓇᓇ'ᐊᐊ·, ᐊᐱ'ᓂᓯ.

9 ᑭᓴᒪᓂᐁ ᒪᑲ ᑭ"ᐃᑐᓵ"ᒥᐢ ᒉᓂᐁᕽᐊ ᑭᑭ ᒥᐁ·ᓵ"ᒥᓯᓵ' ᒥᓇ ᑭᑭ ᑭ"ᑭ ᐱᑭᐃᓯᓵ' ᐊᓂᐃ ᑲᑎᐯᓵ"ᒪᓵ' ᓂ"ᑕᐱᐊ·.

10 ᐁᓯᓀ ᒪᑲ ᐊᓇ ᑲᑎᐯᓵ"ᒪ' ᓂ"ᑕᐱᐊ· ᑭ"ᐃᑐᐢ ᒉᓂᐁᕽᐊ, ᓂᓯᒧᒉᐢ ᑭ"ᑭᑭᒪᒥᐢ ᓄᑭᒪᐢ ᑲᑭ"ᑐᓵ"ᐅᒪᓯᐊᐢ ᑭᒥᒥᐃᓂᓂᐊ· ᒥᓇ ᑭᒥᓂᓵ-ᐃ·ᓂᐃᓯ·ᓂ: ᒉᓷᑭ ᒪᑲ ᓵᐃ·"ᐃ·ᓯ"ᒥᓯᐢ ᓇᐊ·ᐢ ᑭᒉᒪᒪᓵᑭᐊᐢ ᐃᒧᐊᓯ·ᓂ ᑭᒉᒪᒪᓵᑭᐊᐢ ᐊᐳᓂᓯᐃᓂᓂᓂᐊ· ᐁᓯᓀ ᐊᐳᓂᓯᐃᓂᓂᓂᐊ· ᑭᒉᒪᒪᓵᑭᐊᐢ ᑭᑭᒪᐃ

ᓂᑦᑲᓇ ᐸᓀᓗᐃᓱᐧ, ᐁᓀᓂ ᒪᓇ ᓂᓇᓀᐧᐸᑎᓱᓂᐧᐢ ᐁᐃᓂ ᐃᑌᓂᐧᐳᑦ ᐁᑲᓂ ᐃᑌᓂᐧᐳᑦᑎᓱᓂᐧᐢ.

8 ᐁᓀᓂ ᑭᐢᑭᑉᒪᐤ ᑭᐢᓇᐤᓀᐧᓀᒣᐤ ᐅᑎᓀ ᐁᑭᐢᐃᓀᐧ, ᓂᓄᐢᑎᓇᐅᐧ ᐊᓂᒪ. ᐁᐃᓂᐧᐸᓀᓀᓀᐧᓂᐧᐢ, ᑎᓂᒪ ᐃᓇᓂ ᐯᐊᓂᐧᐸᑎᓱᓂᐧᐢ ᐁᐢᓇᐤᐢᐢᐢ

ᑎᒪ ᑲᑭᒧᑉᕽ ᐊᐞᓂᓗᒣ ᔪᓄ ᐅᐊᒃᓄᑦ ᓂᓪᓚᑲᐢᓂᑦ ᐃᐢᐸᒻ ᐞᓂᐟ ᐊᐞᓂᓄᑦ, ᒪᓄ ᐱᓄ ᑭᒥ ᑲᐢᓂᓄᑦ ᑭᒪᑦᓂᓪᓕᐊᓂᑦ ᐅᐃᑐᓂᓄᑦ, ᒥᓇ ᑭᓄ ᑭᑎ ᑲᓐᓂᓄᑦᑕᒻ ᐅᐃᑐᓂᓄᑦ-ᑕᒧᒪᓄᕽ ᑭᑐᑎ.

31 ¶ ᑭᓄ ᐅ ᑭᐢᑭᐅᑭᒪᐤ ᑭᑲᐢᓂᓪᑎᑐ, ᒥᓇ, ᑭᑭᑲᓇᐞᓂᓪᒪᐤ ᑭᐢᑭ ᒪᓂᓂᓄᑦ. ᐊᐞᐣ ᑭᐢᑭ ᒪᓂᓂᓄᑦ; ᐅᐞᓂᓂᐃᓂᑦ ᑲᑲᕋᐞᓂᓂᓂᑦ, ᑭᐢᓄᓪᐃᓂ ᑭᐟᑕᒪᒪᓄᑦ: ᒥᓇ ᐅᓂᓇᐞᓂᑦ ᑭᐢᔨᓂᓄᑦᑕᒻ ᐅᐃᑐᓂᓄᑦ-ᒪᒧᒪᓄᕽ ᑭᑐᑎ.

32 ᐊᐞᐣ ᒪᓂᓂᓄᑦ ᑲᒥᐞᓂᑦ ᐅᓴᐃᓄ ᓂᓄᓄᑭ ᑭᐢᐅᑎᑲᓂᓄᑭ, ᐅᐞᓂᑭᑲᑲ ᒥᓇ ᐅᑕᐱᐃᓇ ᑭᐢᓂᓄᓄᓂᐞᓂᓄᑦ, ᐊᐞᑦ ᒥᓇ ᐅᓇᓂᐱᓄ ᑭᐢᐅᓴᐞᐣᓂᓄᑦ, ᐞᓂᓄᓂᐞᐣᐞᑦ,

33 ᐅᑦᑲᑦ ᑭᐢᐸᐣᐣᓂᓄᑦ, ᐅᓂᑦ ᐸᐢᑭ ᑭᐢᐸᐣᐣᓂᓄᑦ ᒥᓇ ᐸᐢᑭ ᑭᐢᓂᓄᑦᑕᒻ ᑭᐢᓂᓄᑦ.

34 ᑲᑭᐢᐞᓂᐢᑐ ᐱᓇᑦ ᐊᓂᓂ ᑭᐢᐸᑫᐞᐅᑎᐟ ᐅᑲ ᒥᑎᑎ ᐅᐢᑭ, ᐊᓇ ᑲᑭᐢᓂᓇᑲᑦᑲᐞᐣᐟ ᒪᓂᓂᓄᑦᑲᓇ ᐅᓂᑎᓄᓇ ᑲᐸᐞᓂᓄᑦᑕᒻ ᒥᓇ ᑲᐞᓂᐟᑐᓂᓄᑦ-ᑭᐞᓂᓄᑦᑕᒻ, ᐅᓂᓂ ᐅᑭᐢᐢᐞᐣᐞᑦ ᐅᑲ ᑲᐞᓂᐟᑐᓂᓄᑦ-ᑭᐞᓂᓄᑦᑕᒻ.

35 ᐅᓂᓂ ᒪᓇ ᐊᓂᓂ ᐊᐞᐣᐞᑦ, ᐞᓂᐟᑐᓂᓄᑦ, ᐅᓴᐞᐣᐞᑦ, ᓂᓄᓄᑭ, ᒥᓇ ᐅᓴᐃᓄ ᓂᓄᓄᑭ ᑭᐢᒪᒧᐃᓄ ᐱᐢᓂᓄᑦᑕᒻ ᐅᐃᑐᓂᓄᑦᑕᒻ ᑲᑲᐞᐣᐞᑦ, ᐅᑭᐢᑭᐢᓇᑲᑦ ᒪᓇᓂᓂ ᐸᐞᓂᓄᑦᑕᒻ ᐅᐃᑐᓂᓄᑦᑕᒻ ᑭᐢᐅᓴᐞᐣᐞᑦ ᐅᐃᑐᓂᓄᑦᑕᒻ ᐅᐃᑐᓂᓄᑦᑕᒻ ᐅᐃᑐᓂᓄᑦᑕᒻ

ᑭᓯᐅᑦ: ᐅᑭᐢᑎᒪᐢᑭᓴᓗ ᒪᓐ ᒪᓐᔨᑌᑦ·ᓂ ᔦᓴᑦ, ᕿᐱᑫᐅᑦ ᑕᓯ ᐊᐢᑭᓂ.

2 ᐅᔨᓯ ᒪᓐ ᓄᑦᓂᓄᓐ ᑭᑫᑎᐅᒪᐢ ᑭᐱᓯᑎᓴᑦ ᑭᑭ ᒪᒧᐃ· ᒪᐊ·ᑭᐱᑎᔦᓯ' ᑭᑫᑎᐅᒪᓱᓴ, ᑲᑎᐯᓄᑦ·ᓂᑕᓯ', ᕿᓗ ᓇᑎᓂᑫᐃ·ᑭᒪᐊ·, ᐅᓓᓯᐁ·ᐃ·ᑭᒪᐊ·, ᐅᑲᓓᐃ·ᓯᓂᓄᐁ·ᐊ·, ᐅᑕᓴᑭᐢᒪᒧᑭᐊ·, ᐊᓂᐃ ᑕᑕᑭᐃ·ᓄᓓᓂᑕᓯ', ᕿᓗ ᑲᑫᑦᓄ ᑲᑲᓓᐁ·ᓂᑕᓯ', ᑕᑕᑭᐃ·ᓗ ᑭᑎᑕᑫᑎᑕᓯ' ᑕᑕᑭᐃ·ᑕᑕᑭᐃ·ᐊᓂ ᑭᑫᑎᐅᒪᐢ ᑕᑕᑭᐃ·ᓗ ᑭᑫᑎᐅᒪᐢ ᑲ

ᑭᐢᑭᓯᑌᐤ, ᑲᐧᐞᑌᐢ ᑭᐧᐦᐢᐦᐃᐧᐣᐣᐤ ᐞᑎᐢ ᐊᐢᐦᓯᐦᐧᐣᐤ ᐅᐢᑭᐞᐣ ᑲᑭᐢᐣᐣᐃᐢᑭᐢ ᓴᑦᐤᐣ, ᑎᐣᐣ, ᑭᓇ ᐄᐣᐧᐣᐞ.

23 ᐅᐞ ᒪᓇ ᐣᐢᐣ ᐊᐢᐦᓯᐦᐧᐞ ᒪᐣ ᓴᑦᐤᐣ, ᑎᐣᐣ, ᑭᓇ ᐞᐣᐧᐞᐞ, ᑭᐢᐣᐧᑭᓯᓇᐞᐣ ᐅᒪᒪᐧᐞᐣᐣᐤ ᑕᐢᑕᐣᐢ ᑲᑲᐧᐞᐞᐣᐣᐤ ᐣᐢᐣᐧᐣᐣᐤ ᐣᐢᐣᐧᐣᐣᐤ.

24 ¶ ᐣᐞᐞ ᒪᓇ ᐢᐧᐦᑲᐧᐢᐣ ᑭᐢᐢᑭᐢᐧᐞᐞ ᑭᐢᐧᒪᒪᐧᐞᐣᐣᐤ, ᐣᑭᐢᑭᓯᓇᐢ ᑎᓇ ᐣᐞᐞᐞᐣᐣᐤ, ᑲᐧᐞᐞᐣᐣᐤ ᐣᐢᐣᐧᐣᐣᐤ ᐣᐢᐣᐧᐣᐣᐤ ᐣᐢᐣᐧ

ᑭᓯᓂᕐ ᖃᓪᓗᓯᒪᓕᖅ, ᒥᓐ ᖃᐅᔨᓴᖅ ᖃᓄᐃᓕᖅᑐᑦ ᐅᖃᓕᓴᐅᔪᖅ ᐊᑐᓕᖅᑐᑦ ᐃᓚᖓᑕᐅᓂ

33 ᐯᑎᓗ ᒪᓇ ᐯᐢᓯᓇᓴᒃ ᑭᐢᑎᐱᓴᓯᒪᓯᓵᒃ ᑎᒪ ᓴᐩᔪᓴᓴᓕᐣ: ᐊᓴᓯᓴᓇᓵᐣ ᑭᐢᑎᑭᐢ ᐱᐢᑐᓴᓴᑎᐢ, ᒥᓇᓴᓴᐢ ᑭᐢᑎᐢᔪᓯᓵᐊᓯᓴᓴᒃ ᐱᑭ

13 ∇ძሥ Lb ረơ∇ᵋ ᑭᵐ∨ᑭᐸ")bᑦᐧº ∧ረ ∨ᐊ∧ᕽ' ᑭᵐᑭᐅᑭᒪᐊ·. ᑭᵐᑭᐅᑭᒪº Lb ᑭ-ᐊ৮Γº ᐅΓ' ∇ᑭᵐΔረ' ረơ∇ᵋᐊ, ᑭ৮ ᑭ ᐊ৯ ረơ∇ᵋ bᐊ·bՈՈΓᵐ' ᐅᑦᐊ·ሥΓ৮ Jረ, ᐊơᑭ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪº ᕕᵐረΔ· bᑭᵐ∨ᐅᵐ)ᑦᐊ' J●Δ ᐅᵐᑭ ᕐ

14 ơᑭᵐ∨ᵐᑑ ∨ᐊᑦΓbΔ·৮), ∇ᑭᑭᵐbძ৮) ᐅᑦᐊ|ᵐJძᐊ·º Lơ৮ᐊ·ᐧ, Γ৯ ᐊ·ᐧ৮ሥΔ·) Γ৯ ơሥ)ᑦᐊJΔ·) Γ৯ bΓᐊ·ሥᐧ Δᐅơሥ৯Δ·) ∨Γᵐ৮Γᵃ ∨ᐊ৮৮).

১৩ ᐊ●ᵐ Lb ৯ረ·bΔ·ᐅơᐊ·৮, Γ৯ ᐅb৯-ᐊ·ᐸᵐLb৭·ᐊ·ᐧ, ᑭ∨ᑭᐸᵐᑑᐊ·ᐧ bᑦ ∨ᐊ৮৮), ᑭᑭ ᐊ৮Γᵐᐸ ᐅL Lሥ৯ΔᑫΔ·), Γ৯ ᑭᑭ ᑭᵐᑭᐅᵐᑑᒪơᑭ ∇ᑑᵃᐸ·৮৯·ᑭ: Lb ৯L৯·৮ ᑭᵐb°ᑭረᐊ·ᐧ bረ ᐅძᵐᐸ·) ∇ᑑᵃᐸ·৮৯·ᑭ:

16 ơᑭᵐ∨ᵐᑑ ∨ᐊᑦΓbΔ·৮), ∨b°ᑭᵐᐸ৮) bᑦ ᑭᵐΔᑑ·ᵐᑦᒪᐊ·ᐸᒪ), Γ৯ ᑭᐊᑫᵃᐸძᐸ৮) bᐊ·· ᐊ·৯ᵃᵐᐸb·ᑭ: ∨b· Lb ᑭᵐ∧) ᑭᑦ∨Γᵐᐸ) Lሥ৯ΔᑫΔ·), Γ৯ ᑭᵐᑭᐊᑫᵃᒪᒪᐅ৮ơ ∇ᑑᑑ-৯ᵃᵐᐸb·, Γᵐᑫ·ᑭ৯·৮b' ᑭb >ᐸ৮b৵ᒪᑑơᵗbΔ·), Γ৯ ᑭb ᐸ∧ᵐbΔbΔ·) ᐅᐊΔ·ᐧძơ৮ ᐊ·∧ᵐ), ∇ძሥ Γ৯ ơᵐᐸ·ᑭ ᑭb ᐊᑎ ᐊơᵐᑫᵐbᒪb৮ ᐅᑑ৯-Δ·Δ·ơᵗ.

17 ¶ ∇ძሥ Lb ረơ∇ᵋ bᵩᵐᑫ·ᐊ·ᐧJᵒ Γ৯ ÞΓᐧ ∨ᑭᵐΔᑑ·ᐧ ∨ᑦᐸᒪᐊ৮ᐧ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪᐊ·, ᑭb৮ ᐊb • ᑭᵀᑭΔ·৯, Γ৯ ძᐸᐧ ᐊΔ·৮ ᵀᵐᑭᑎᐸᐊᵐᒪᑫΔ·৯; ∨৮∨·ᵗ Lb ơbᐊ৮Γᵐ-ᐸᒪᐊ·ᵒ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪº ᐊơL Lᵢ৯ΔᑫΔ·), Γ৯ ᑭᑭᵐᑭᐊᑫᵃᒪᒪᐅ৮ơ ∨Δᑑᵃᐸᐊ·ᑭᵐᐸb·ơ৮ᐧ: Lb ৯L৯·৮ ᑭᵐb°ᑭረᐊ·ᐧ bረ ᐅძᵐᐸ·) ∇ᑑᵃᐸ·৮৯·ᑭ:

18 ᑭ৮ ᐅ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪ, Lᒧᐅ·ᐊᑦ bᑭᵐᒪ৮ᐅ·ᐧ ᑭ৮Lơ) ᐅᑭᒪᐸᐧ ᵒᑦᐊbᐧᵒ৮Ⴑ·ᐧ ძᵐᐸ৯·৮ ᐅᑑ৯Δ·Δ·), Γ৯ ᑭᵐᑑᵃᐸძᐸ৮)ᐅ·), Γ৯ LL"-ᐸძᐸ৮), Γ৯ ᐅᑭᒪ৮ᵃᐸძᐸ৮):

19 ᐊơL Lb ᐅᵐᑭ ᑭᵐᑑᵃᐸძᐸ৮) bᑭᵐᒪ৮ᐧ, bᵐᑭ৮ᵒ ᐊ৯ᐸ৯ơᐊ·, ∨ᑦᵐᐸᑦbᵒᐸ৯ᐧ, Γ৯ ৯৯·ơᑦ ∇ᐅᐸ ᑭ৮ᐧᑭ, ᑭᵐ৯৯ᒥᐸ৯·ᐧ Γ৯ ᑭᵐJᑦᐸᑭ৯·ᐧ ∇ᐸᑦᒪᐊᐧ: ᐊơᐅ bᐅᑑ৯"ᒪᐧ ᑭᵐᐸ"∇ᵒ; Γ৯ ᐊơᐅ bᐅᑑ৯"ᒪᐧ ᑭᵐᐊᒪ-ᑭᵐ∇ᵒ; Γ৯ ᐊơᐅ ᐊ·৯ᒪᐊᐊ৮ᐧ ᑭᵐ৯ᒪᐊ∧ᵒ; Γ৯ ᐊơᐅ ᐊ·৯·ᵐ৯৯ᐧ ᑭᵐ৯"ᑎ৯ᵒ.

20 Lb ᐅᐧᐊ ∇ᑎ ᐅᵐᐱ৯ᒧᵐᐧ ᐅᑑ", Γ৯ ᐅᒥᑑ৯ᵐᑭb৯ᐧ ∇ᑎᒪᵇb৵·৯ᐧ ᑭᵐᑑᵃᐸᒥᐊ·ᑑ ᐅᵐᑭ, ᑭᵐᑭᵐᑎ৯ᵒ ᐅᑭᵐᑭᐅᑭᒪ·ᐱᐅ·ơᵗ ᐅᵐᑭ, Γ৯ ᑭᵐᒪᵇᒪº ᐅᒪᒪᵐᐸძᐸ৮:

21 ∇ძሥ ᑭᵐ৵·ᵐᑎ৵·ᵒ ᐊ৯ᐸ৯ơᐅ· ძ৵ᒪ-ơ৯ᵗ ᐅᵐᑭ; ∇ᑭᵐᐅᐊᵐᐸᐊ·ᵐᐧ ᐅᑑᵐ ᐸᒪᐊᑫᐧ ∧ᐊᵐᑭᐅ·ᒥᑑᐅᵗ, Γ৯ ᑭᐅ·৭∇·ᵒ ∧b·ᑭ ᐊ৵Δ·ᒥᵐᐸᒪᒪ·: Lᵐძᐊ৯ ᑭᐊᵐᒪº ᐸᒪᐊᑫᐧ ᒥᵐᑑᵐᒪ·), Γ৯ ᑭᵐᐊᑫᵃᒪᒪᐅ৮ơ ᐅᐧᐊ·ᵒ ∧ᑭᵐ৯ᐅ·ᒥᑑᐅᵗ ∇ᑦᐊᒪᐸ).

১৯ ᐊơᵐᐧ Lb ৯ᐸ·bΔ·৯ơᐊ·ᐧ, Γ৯ ᐅb৯-ᐊ·ᐸᵐLb৭·ᐊ·ᐧ, ᑭ∨ᑭᐸᵐᑑᐊ·ᐧ bᐊ·· ᐊ·৯ᵃᵐᐸb·ơ৮ᐧ: ∨b· Lb ᑭᵐ∧) ᑭᵐᒪᵇᒪº ᐸᒪᐊᑫᐧ ∧ᐊᵐᑭᐅ·ᒥᑑᐅᵗ, Γ৯ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪº ᐊơL Lᵢ৯ΔᑫΔ·), Γ৯ ᑭᵐᑭᐅᵐᑑᒪơᑭ ∇ᑑᑑ-৯ᵃᵐᐸb·, Γᵐᑫ·ᑭ৯·৮b' ᑭb >ᐸ৮b৵ᒪᑑơᵗbΔ·), Γ৯ ᑭb ᐸ∧ᵐbΔbΔ·) ᐅᐊΔ·ᐧძơ৮ ᐊ·∧ᵐ), ∇ძሥ Γ৯ ơᵐᐸ·ᑭ ᑭb ᐊᑎ ᐊơᵐᑫᵐbᒪb৮ ᐅᑑ৯-Δ·Δ·ơᵗ.

18 ᑭ৮ ᐅ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪ, Lᒧᐅ·ᐊᑦ bᑭᵐᒪ৮ᐅ·ᐧ ᑭ৮Lơ) ᐅᑭᒪᐸᐧ ᵒᑦᐊbᐧᵒ৮Ⴑ·ᐧ ძᵐᐸ৯·৮ ᐅᑑ৯Δ·Δ·), Γ৯ ᑭᵐᑑᵃᐸძᐸ৮)ᐅ·), Γ৯ LL"-ᐸძᐸ৮), Γ৯ ᐅᑭᒪ৮ᵃᐸძᐸ৮):

19 ᐊơL Lb ᐅᵐᑭ ᑭᵐᑑᵃᐸძᐸ৮) bᑭᵐᒪ৮ᐧ, bᵐᑭ৮ᵒ ᐊ৯ᐸ৯ơᐊ·, ∨ᑦᵐᐸᑦbᵒᐸ৯ᐧ, Γ৯ ৯৯·ơᑦ ∇ᐅᐸ ᑭ৮ᐧᑭ, ᑭᵐ৯৯ᒥᐸ৯·ᐧ Γ৯ ᑭᵐJᑦᐸᑭ৯·ᐧ ∇ᑦᐊᒪᐸᐧ: ᐊơᐅ bᐅᑑ৯"ᒪᐧ ᑭᵐᐊᒪ-ᑭᵐ∇ᵒ; Γ৯ ᐊơᐅ bᐅᑑ৯"ᒪᐧ ᑭᵐᐸ"∇ᵒ; Γ৯ ᐊơᐅ ᐊ·৯ᒪᐊᐊ৮ᐧ ᑭᵐ৯ᒪᐊ∧ᵒ; Γ৯ ᐊơᐅ ᐊ·৯·ᵐ৯৯ᐧ ᑭᵐ৯"ᑎ৯ᵒ.

20 Lb ᐅᵐᐱ৯ᒧᵐᐧ ᐅᑑ", Γ৯ ᐅᒥᑑ৯ᵐᑭb৯ᐧ ∇ᑎᒪᵇb৵·৯ᐧ ᑭᵐᑑᵃᐸᒥᐊ·ᑑ ᐅᵐᑭ, ᑭᵐᑭᵐᑎ৯ᵒ ᐅᑭᵐᑭᐅᑭᒪ·ᐱᐅ·ơᵗ ᐅᵐᑭ, Γ৯ ᑭᵐᒪᵇᒪº ᐅᒪᒪᵐᐸძᐸ৮:

21 ∇ძሥ ᑭᵐ৵·ᵐᑎ৵·ᵒ ᐊ৯ᐸ৯ơᐅ· ძ৵ᒪ-ơ৯ᵗ ᐅᵐᑭ; ∇ᑭᵐᐅᐊᵐᐸᐊ·ᵐᐧ ᐅᑑᵐ ᐸᒪᐊᑫᐧ ∧ᐊᵐᑭᐅ·ᒥᑑᐅᵗ, Γ৯ ᑭᐅ·৭∇·ᵒ ∧b·ᑭ ᐊ৵Δ·ᒥᵐᐸᒪᒪ·: Lᵐძᐊ৯ ᑭᐊᵐᒪº ᐸᒪᐊᑫᐧ ᒥᵐᑑᵐᒪ·), Γ৯ ᑭᵐᐊᑫᵃᒪᒪᐅ৮ơ ᐊ●ᵐ Lb ᐅᵐᐱ৯ᒧᵐᐧ ᐅᑑ", Γ৯ ᐅᒥᑑ৯ᵐᑭb৯ᐧ ∇ᑎᒪᵇb৵·৯ᐧ ᑭᵐᑑᵃᐸᒥᐊ·ᑑ ᐅᵐᑭ, Γ৯ ᑭᵐᒪᵇᒪº ᐅᒪᒪᵐᐸძᐸ৮:

22 ∇ძሥ ᑭ৯ ᐅძ৵ᐧ, ᐅ ∧ᵋᐧ, ᐊLᐊ·৯ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪ·ᐧ ᐅᑑ৯Δ·Δ·ơᵗ, ∇ᑦᐊ ᑭᵐᑫᵃᐸᒪᐊ·ᐧ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪº ᐊơL Lb ᐅᵐᑭ;

23 Lb ᑭᑭᵐᐅᐊơᐧᐸᐊ·ᵒ bᑎ∨৯ᵐᐸᵗ ᑭᵐᑭ-ᑭ৵; ∇ძሥ Γ৯ ᑭᑭᵐ∨ᑦᒪb·ᵗ ᐊ৵ᐊ·ᑭbᐊ ᐅᐊ·ᐧbᐊbᵒᵗ bᑎ∨৯ᵐᐸb·ơ৯ᑭ, ∇ძሥ ᑭ৯, Γ৯ ძᑭLᒪᐧ, ᑭᐊ·ᐧ, Γ৯ ᑭbᐊᐅ·ᐧᑫ·ᐊ·ᐊ৮, ᑭᑭᵐᒥ ơb·bᐊᐊ·ᐊ·ᐧ ᐧᐸ৯> ; Γ৯ ∇ᑭᵐᒪᒥᵐᐸ-ᑫᒪb·ᵒ ᐧơb৯Δ· Lơ৯ᐊb৮ᐧ, Γ৯ ᐅᐊΔ·ᐧơb৵ᐊ·, ᐅᐊᐧᐊ·ᐱᐧძ, ᐱᐊ·ᐱᐧᐅᐊ·, Γᐧᑎძᐊ·, Γ৯ ᐊᐧơΔ· (Lơ৯ᐊb৮ᐧ), ᐊơᑭ ∨b bᐊ·ᐱᑦ, ᐊ·ᐧᵐ ∨b b∨ᵐᐸb·ᵒ, ᐊ৯ᵐ ∨b bᑭᵐᑫᵃᐸᒥᑭᵐ: ∇ძሥ ᐊ৯ ᑭ৯Lơ) bᒥᑎᒥ৯ᵗ ᑭᐧᐊᐧᐅ·), Γ৯ bᑎ∨৯ᵐᐸᵗ ᑭᵐᐧᑭᐅᵐᐸb·ơ৮ᐧ, ᐧᒪᐱ·৮ ∇ᐅᐊ ᑭᑭᒪᒪᵐᐸძᐸ৮:

21 ∇ძሥ Lb ᐸᵐᑭ ᑎᵐᑭ ᑭ∨ᵐᐧ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪº ᐅᑑ৯-Δ·Δ·ơᵗ, ᑎᐸᵐ)ᑎᒥᐸ৯º Γ৯ ᐅᐧơᒥᐸ৯º ᑭᵐᑭᐅᑭᒪᐧ৯, ᑭᑫᒪ ৭৮৯Δ·ᑭᵐᐸᐅᵐᒪᑫᐧ ᐅᑑ৯Δ·Δ·)ᐧ:

২ ∇ძሥ Γ৯ ơᵐ) ᐅᐧb৵ᐧᐊ·ᐧ ᑫᑎ∨৯ᵐᒪ৮ᐧ ᐅᐅ; ረơ∇ᵋ Lᐊ·ᵗ ᑭᵐᐧơb৵ᐧᐊ·: Lb ᑭᵐᑭ-ᐅᑭᒪᐧ৯ᐧ ∇ᐅძơ bᐸ ᐊᑭᒧᵐᐸᐊ·ᐧ, ∇ძሥ ᑭᵐᑭ-ᐅᑭᒪº ∇ᑑ ৭b: ᑭᑭ ᐊ·ơᵐᐸᐊ·.

3 ∇ძሥ Lb ᐊᐊ· ረơ∇ᵋ ᑭᵐᐧb৵ᐧᐊ·ᒪº ᐃᵐᐱᵗ ᐊơᐃ ძᐸb ᐅᐧb৵ᐧᐊ·ᐧ Γ৯ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪ৯ᐧ, ᑫᑫL ∇ᑭᵐᑭᑭᵐᑫძᐧ Γᐸ ᐃᵐᑎᐃ·); Γ৯ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪº ᑭᐃᑎᐊᵐᒪᑫº bᐸ ᑎ∨৯ᵐᐸᒧᐧ ᐅᑑ৯Δ·Δ·.

4 ¶ ∇ძሥ Lb ᐅᐧb৵ᐧᐊ·ᐧ Γ৯ ᑭᵐᑭᐅᑭᒪ৯ᐧ ᑭᵐ৯ᒪᐃ· ᒥᐸᑫᐊ·ᐧ ረơ∇ᵋᐊ ᐅᑑ৯Δ·Δ·) ᐅᵐᑭ; Lb ᒪᒪᐃ·ᐧ ᑭᵐᒥᵐᐸb·ᐧ ৭b: ᐊᐅ" ᐊᐸᒥ-

ᒥᐅ·Δ·ᵕ; Δ·ᓴ ᒥᔪᓂ ᐅᑭᐟᐊᓴᖅ·ᒥᓯᐟ, ɑᒪᒪ-ᓯ·ᓯ·ᐠ ᐊᔪᐠ" ᐊ·ᓂΔᐟᑎΔ·ᵕ ᐊᔪᐠ ᐊᑦᓯᒥᐅ·Δ·ᵕ ᒥᒥᓴᖅᒪ·ᵕ ᑲᑦ ᑭᑫᓴᑯᓯᐟ.

5 ᐅᓂᓯ ᒪᓴ ᑲΔᑌ·ᓰ·° ᑯᓂ ᐊᓴᓯᓴᓂᐊ·ᵕ, ɑᒪᓯ·ᓯ·ᐠ ᖃᓴ: ᑭᑲᑭᒥᓴᒪ·ɑᓂ ᐊᐊ· ᓯᓂᐅᕐ ᑲᑦ ᑭᑫᓴᑯᓯᐟ, ᐱᓂ ᑭᔪᐱᓴ ᒥᓴᒪᐟᓂᓯ ᐊᓂᒪ ᐅᒥᓯᐟᐊᓂᐊ·ᵕ ᐅᑭᔪᒪᓂᔪᒪ.

6 ᐅᓂᓯ ᒪᓴ ᑭᑲ ᐅᓴᑲᓂᓯᐊ·ᵕ ᒥᓂ ᑭᒥᐅᑭᒪᓯᔪᵕ ᑭᒪᓯᐊ·ᔪᓂᓴᑐᐊ·ᵕ ᑭᒥᐅᑭᒪᐊ·, ᐅᒥᓯ ᒪᓴ ᐅᑭᒫ-Δᓯᑢᵕ, ᑭᒥᐅᑭᒪᐟ ᑕᐊᐊᑦ, ᑲᑭᑫ ᐱᒪᑢᓯ.

7 ᑲᒫᑭᓴ ᑲᓱᑲᓂᓯᑢᵕ ᐅᑌɑΔ·Δ·ᓂˣ, ᐊᓂᑭ ᑲᑢᐅᐸᒥᑦᑭᒫ, ᒥᓂ ᑭᒥᐅᑭᒪᓯᔪᵕ, ᐅɑᓯᐅ·ᐊ·ᵕ, ᒥᓂ ᓇᑢᓂᑫΔ·ᑭᒪᐊ·ᵕ, ᑭᒪᒪΔ· ᐅɑᓯᐅ·ᐊ·ᵕ ᑲᑦ ᐅᓇᑦᓯᑢᵕ ᑭᒥᐅᑭᒪᐊ·Δ· Δᐸᓯᐅ·Δ·ᵕ), ᒥᓂ ᑭᑢ ᓭᒫᑦᓯᑢᵕ ᑭᒥᐅᑭᒪᐊ·Δ· ᐊᐸᓯᐅ·Δ·ᵕ), ᒥᓂ ᐊΔ·ᓴ ᑫᑲ: ᑫɑᓴ-ᑕᒪᐊ·ᑫ· ᐊΔ·ᓴ ᒪᓂᔪᐊ· ᐊᔪᐠ" ᐊᓴᓯᓴᓂᐊ· ᓂᔪᑕᒪᐊ·° ᑕᐟᐊᔪ ᒥᓂ ᐊᐊ·ᓴ ᑫᑲ: ᑫɑᓴᐅ

ᓇᐃᔨᐃᓐᓇ ᐊᑦᔨᓗᓂᓂᔨᓐ ᑲᓀ ᓇᓇᒥᕐᔨᐊᑐᔨᓐ ᒥᓇ ᑲᓀ ᐁᓯᒪᕐᓂᔨᓐ ᐅᒡᒡᓕᓚᐅᓗᓂᒃ, ᒥᓇ ᑲᑭᖏᓐ ᐅᒡᒡᓕᓚᐅᓗᓂᒃ: ᑭᖏᒪ ᐃᓕᓴ ᐱᒪᓂᓗᐃᓐ ᑭᖓᓕᓚᐅᓐᓄᑦ, ᒥᓇ ᑲᑭᖏᓐ ᐃᔾᔨᓐᓂᓂᒃ ᐊᑐᓂᓐᓄᑦ ᐅᑎᓪᓗᓂᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᓂᒃ ᐅᑎᓪᓗᓂᑦ

20 ᒥᓐ ᐊᓂᐃ ᒥᔪᑦᖏᑦ, ᐅᖃᓕᒫᓂᖅ ᐅᓂᐱᒃᓂᓂᖅ ᑲᑎᒪᔨᖅ, ᐱᓐᓇᓂᖅ ᐊᑐᖅᑕᐅᓂᖅ ᐅᓂᐱᒃᓂᓂᖅ ᐊᑐᖅᑕᐅᓂᖅ ᐱᓐᓇ

ᑕᐯᐊᓂᐊᓕ; ᒥᓇ ᑭᖏᐊᓕᕆᔨᓂᒃᓯ, ᒥᓇ ᑭᖏᒥᓂᕐᓂᓕᕆᔨᓯ.

13 ¶ ᐅᑯᓕ ᒪᓇ ᓂᑭᖏᐯᕐᑕᐊᓯ ᐯᓴᐳ ᑐᓴᓂᓕᓕᓯ ᐅᑕᐳᒥᓕ, ᒥᓇ ᑯᑦ ᑐᓴᓂᓕᓕᓯ ᐅᑭᖏᓯᑦᓯ ᐊᓂᐅ ᐯᓴᐳ ᑐᓴᓂᓕᑕᐊᓯ. ᑲᑎᕆᑯᓂ ᓂᐅᐸᓪᓕᕆᔨᓂ ᐃᓕᓇᒧᐅᓕᓂ ᐊᓂᒪ ᑕᖅ ᐱᓕᓴᐅᓂ ᐯᓴᓕᒪᓂᓕᓂ ᐅᖏᓪ, ᒥᓇ ᒪᓕᑐᑕᒧᐅᓂ ᓂᓕᐊᓕᓂ, ᑭᒃ ᐅᓕ ᐸᕐᑕᓇᒥᓄ ᑲᓇᑕᒥ ᒥᓇ ᑲᑐᓴᓂᓕᓕᓯ ᑭᒃᑯᓕᓐᓂᑦ ᓂᓕᐊᓕᓂ, ᒥᓇ ᐅᓕ ᐸᕐᑕᓇᒥᓄ ᑲᓇᑕᒥ ᒥᓇ ᑲᑐᓴᓂᓕᓕᓯ ᐅᑭᖏᓯᑦᓯ ᐊᓂᒪ ᑕᖅ ᐱᓕᓴᐅᓂ ᐯᓴᓕᒪᓂᓕᓂ ᐅᖏᓪ ?

14 ᑲᑎᕆ ᒪᓇ ᓂᑭᖏᐅᑎᓂ, ᓂᓴᓄ ᑭᖏᓂ ᒥᓇ ᑲᑐᓴᓂᓕᓕᓯ ᐅᑭᖏᓯᑦᓯ ᐊᓂᒪ ᑕᖅ ᐱᓕᓴᐅᓂ ᐯᓴᓕᒪᓂᓕᓂ ᐅᖏᓪ ᐃᓕᓴᕐᓂᓕᓂ

ᑲᓂᓪᓕᐊᓂ ᐊᓂᑭ ᓴᖅᑭᖅᑎᑭᒪᒥᔪᓐᓇᖅ, ᓂᑭᖅᑎᑎᑭ-ᒪᓕᓴᒥᔪᓐᓇᖅ, ᒥᓐ ᓇᖅᐸᐃᓐᓇᓐᓇᖅ, ᑎᖃᒪ ᑭᑭᒪᒥ-ᔨᐸᑎᓇᖅ.

9 ᒪᓐ ᐃᓗᐅ ᑲᑎᐅᓴᖅᑎᖃᐟ ᓂᑭᓕᓂᔨᒥᓇᓐ ᑎᐅ-ᓴᖅᑦᕿ ᑭᑎᒪᓴᖅᑎᖃᐃᓐᓇ ᒥᓐ ᔨᓂᓴᖅᑎᖃᐃᑐᓇ, ᐅᐊᓪᓚᕿ ᑭᖅᐅᐅᓐᒪᓇᓴᐅᓘ ;

10 ᐊᔨᖅᑎᓂᑲ ᓇᒪᐃᓐᓗ ᓂᑭᖅᓇᔨᓕᓐᓇᔨ ᐅᐯᖅ-ᔪᓂᓯᐃᓐ ᑲᑎᐅᓴᖅᑎᖃᐟ ᓄᑭᓕᓂᔨᒥᓇᓐ, ᑭᑎ ᑭᖅᑎ-ᐊᖅᑕᒪᓂᓴᓐᓂᖅ ᓴᓗ ᐅᑎᔨᓐᖃᖅᓯᓐᓂᖅ ᑲᑭᓐᖃᓂᓐᓇᖅ ᐅᑭᓐᓂᖃᐃᓐᓇᓐᓂᖅ ᐅᑎᓐᓂᖃᐃᓐᓇᓐᓂᖅ ᓴᓗ ᐅᑎᔨᓐᖃᖅᓯᓐᓂᖅ ᑲᑭᓐᖃᓂᓐᓇᖅ ᑲᑭᓐᖃᓂᓐᓇᖅ ᑲᑭᓐᖃᓂᓐᓇ

ᒪᑎᓇᒪᒃᑲ ᒥᑦᑦᖏ.

1 ᐅᐊᑎ ᓂᐢ ᐱᐳᓇᒃᓴᑦ ᓴᑦᔪᐅᕐ ᐸᖏᑎᐅᑭᒪᓐ, ᓂᒃ ᐸᖏᐢᓂᓇᓵᖏᑕᒧᐳᓐ ᒐᓂᐅᕐ, ᐊᓇ ᐱᔾᔨᑎᓴ ᒃᐃᓕᓂᖏᒃᓴᑦ: ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᓂᒃ: ᐸᖏᒐᔪᐅᑦ ᐊᓂᒪᓐᓂᐊᑦ, ᒪᒃ ᐱᐢᐃᑕᓂᐊᑎᑌᐢ ᑭᓄᓐ ᐳᑦᐱᓕᑦᑕᓂᐊᑦ: ᒥᓇ ᐸᖏᓂᓕᑦᑦ ᐊᓂᒪ ᓂᒃ; ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᓂᒃ ᐸᖏᒐᔪᐅᑦ ᓂᓕᑦᑕᓂᐊᑎᑦ ᐃᓕᓇᒧᐊᑎᑦ ᐅᖏᑭ.

2 ᐅᐃᒃ· ᐅᒪ ᐃᐢᐱ ᒐᓂᐅᕐ ᓂᒪᒥᑭᓴᐅᑎᓂᖏᑦ ᓂᐢᒐᑦᐢ ᒥᑐᓂ ᐅᐃᐢᑕᓵᓐ.

3 ᓇᒪᐃᓴᒃ ᑲᒥᐊᓂᓕᑦ ᕿᓂᓕᒃ ᓂᐸᖏᐅᖏᑭ ᒥᑦᑭ, ᐊᐅᖏ ᓇᒪᐃᓴᒃ ᐃᓴᒃᐢ ᐊᐅᖏ ᐸᖏᐅᖏᑭ ᓂᐊᓂᓵᖏᑦ ᐃᓴᒃᐢ ᓂᐸᖏᐅᖏᑭ, ᒥᓇ ᓇᒪᐃᓴᒃ ᓂᐸᖏᐅᖏᑭᒪᓂᐊᑦ, ᕿᐅᐢ ᓂᐢᒐᑦᐢ ᒥᑐᓂ ᑲᐃᐢᑕᓵᓐ.

4 ᐅᑎ ᒪᒃ ᓅᓂᐊᓇᐢ ᓴᐅᑲᒃ ᑕᖏ ᐸᓂᓴᑦᐢ ᐱᓂᓂ, ᓂᐸᖏᐊᑎᑦ ᒋᐸ ᐸᖏᓂ ᓂᐱᐃᑦ ᐅᐊᑎᑦ;

5 ᐅᐊᐢᐱ ᑲᐃᐢᑦᓴᓇᒪᓐ ᓂᐢᐸᓂᒃ· ᓂᐸᖏᐃᑦᐱᐢ, ᒥᓇ ᓂᐊᓵᑦᖏᒪᐢ ᐯᓐ ᐊᓂᓂᓇᓂᐢ, ᐸᐅᑦᒃᑲᓂᐢᐳᐃᓐᓂᐢ ᑲᐃᑦᐢᐊᓂᐢ ᐸᐃ

3 ᐊᓂᑭ ᒪᒃ ᑲᐃᓕᓂᓱᒋᑦᑭᓕᑦ ᑲᑎ ᓴᓱᓱᐊᓐᓵ ᒋᐱᓐᔪᐟ ᑲᐃᓕᓂᓱᓗᑦ ᑭᓱᐟ; ᒥᓂ ᐊᓂᑭ ᒥᐟᐦᐁᐟ ᑲᑫᓐᑭᓂᓴᒋᓐᑭ ᑲᓐᔾᓐ ᐃᓱᓐᐱᐊᓂᓂᓂᔪᐃᓱ ᑭᒋᐱᓐᔪᐟ ᑲᑎ ᐊᓐᑲᑭᓐᓵᓐ ᑲᑎᑫ ᐊᓐᑲᑭᓐᓵᓐ ᑲᑎᑫ.

4 ᒪᒃ ᑭᔾ, ᐅ ᒋᓂᐁᐟ, ᑭᐟᐊᐧᐤ ᐃᑌᓂᐃᓂᓛ, ᒥᓛ ᐊᓂᑭᑭᐊᓐᓴ ᒪᓱᓛᐃᒃᔾ, ᐱᐃᓐ ᑭᑦ ᔾᓂᓱᔾᐟ: ᒥᐟᐦᐁᐟ ᒪᒃ ᑲᒃ ᐊᔾᓱᓱᒋᐊᓐᓴ, ᐅᓱᓱ ᑭᐢᔾᓵᐟᑦᒪᒪᐃᓐᔨ ᑲᑎ ᐊᑎᑎ ᓛᑭᐟᑭ.

5 ¶ ᐁᓱᓱ ᒪᒃ ᓚᔾ ᒋᓂᐁᐟ ᓂᑭᐧᐤᐃᐊᒋᓓᔨ, ᑭᐟᐟ, ᒪᒃ, ᓚᓱ ᓱᓱᒃ ᑭᐧᐤᐃᐊᓂᐊᓐᓴ, ᐯᐟ ᑲᑎ ᐃᑌᐢᒃᑭ ᐃᐧᐤᐃᐊᓂᐊᓐᓴ, ᐯᐟᐯ ᑲᑎ ᐃᑌᐢᒃᑭ ᐃᐧᐤᐃᐊᓂᐊᓐᓴ.

6 ᐁᓱᓱ ᐯᔾᐟ ᐊᓂᑭ, ᑭᐧᐤᐃᑌᐧ ᐊᔾᓱᓱᓂᓂᐊᓐᓴ ᓚᓐᐟᐟᑭᓂᓐᓴᓱᐢᔾᓱᓱᓵᐟ, ᓱᐯᐧᐟ ᓚᓂᔾᓱᐊᓐᓴ, ᓴᓂᔾᓱᓱᐟ ᐢᑌᐢᒃᑭᔾᐟ ᑲᑎ ᔾᓚᒪᑎᓂᐟ ᓚᓂᓱᔾᐟ ᐊᓐᓴ ᓚᓐᐟᐟᑭᓂᓐᓴᓱᐢᔾᓱᓱᓵᐟ, ᐊᓐᓴ ᐅᐟᐦᐁᐟ ᑭᐧᐤᐃᐊᓂ

ᑭᓴᐊᑦᐣ ᓂᕆᔨᓱᓂᓴᒪᓕᒻ, ᐅᑯᑦ ᖃᑎᓗ ᐃᑎᐢᑎᓕ, ᑭᓴᐊᑦᐣ ᑯᑯᓗᓯᑯᑦᐣ ᑲᓘᒪᑎᓗᑊ ᑭᓴᒪᓂᓐ.

11 ᐅᑯᐢᓘ ᒪᓗ ᐅᑕᑯᓱᒥᔪ ᔫᑦ ᒥᓇ ᐅᑕᑯᓱᒥᔪ ᐃᐢᕕᐅᐃᑦ ᑲᑦ ᒪᑯᓱᐢᑎᑦᑐᑯᓕᓱᑦ, ᐅᑯᓗ ᑲᑦ ᐅᓄᓇᓐ-ᕇᒪᓱᑦᐣ ᐯᓴᒻ ᖃᐅᓄᓴᓂᓱᑦᑕᑦᐣ, ᑭᑎ ᐊᐣᓴᐃᑎᒻ ᒪᓗ ᐊᓂᑭᓇᓗᓂᓐᓂᓐ ᐅᑭᓐᓇᓴᑦ ᑎᐢᓴ: ᑲᑫᒪ ᑲᑦ ᑭᐢᑐᐃᑦᓂᓐ ᐅᑎᐢᓴ.

ᒪᑎᓇᒪᓴᒃ ᓄᓗ.

1 ᐃᑎᓂᒻ ᐱᑎᓂᑯᐊᐣᐣ, ᐊᑦᒪᒻ; ᒥᓇ ᑭᑕᓐ-ᒪᑯᐊᐣᐣ, ᵻᐅᐅᒪ.

2 ᐊᓴᒥᐢᐃᒻ ᑭᑲᓗ ᐊᐣ, ᐊᓴᒥᐢᐃᒻ: ᑲᑫᒪ ᓇᒪᔪᑦ ᓂᐊᐣ, ᒥᓇ ᓇᒪᐃᓴᓐ ᓄᓴ ᓰᓇᐯᒥᒥᒻ: ᑭᓴᑦ ᒪᓗ ᑲᑦ ᑐᓂᑦ ᐅᐱᓂᑲᓐᓂᓴᓇ ᐅᑯᑦᑕᒪᐢ ᐅᐢᑎ, ᒥᓇ ᐅᒪᒪᐃᓴᐃᐅᓇ ᑕᑦᑕᐃᐣ ᐅᑐᐢᑐᓪᒪ ᐅᐢᑎ;

3 ᒪᓐᑯᐣ ᐃᔪ ᐃᓴ ᓂᓱᒧᔪᓐᓱᑌᐢᑦ, ᑲᑦ ᐃᓂ ᓇᐊᐊᐣ ᑲᑭᐢᓂᓴᓂᓂᐢᐣ ᐅᑭᐢᓂᓂᓴᐣ, ᑕᐱᑯᐣ ᐱᓱᔪᑦᑕᑲᒻ ᑲᑦ ᐃᓂ ᐅᓂᒪᐢᐣ, ᒥᓇ ᑲᒪᒪᐃᓴᐃᐅᓇ ᐅᑭᑦᑕᒪᐢᐣ ᑲᑦ ᐊᐱᐊᐣ ᐃᑦ ᓂᑦᐊᐣ ᐅᑭᐢᓂᓂᓴᐣ ᐅᑐᐢᓴ;

4 ᓇᒪᐃᓴ ᒪᓗ ᓂᓱᑭᑎᒪᓐᓂᒻᑕᒪᐊᓂ ᐅᑕᐊᓂ-ᓯᒥᔪ; ᑲᑫᒪ ᐱᓯᑲᓂᓯᐊᐣᐣ.

5 ᐱᓯᑲᓂᒥᑐᓂᐢ ᑭᑯᓐᓂᐣᐊᐣ ᐅᑲᐃᓂᐊᐣ: ᐊᓇ ᑲᑭᐢᑭᑯᑐᑲᐊᓂᓂ ᑭᓇᓂᐢᐅᐣ; ᑲᑫᒪ ᑭᐢᐃᑌᓂᓂ, ᓂᐱᐃᒥᑎᔪᐊᐣᐣ ᓂᓴᑭᐢᐊᑲᓇ, ᑲᑭᑑᑲᐢᐣ ᒪᓗ ᓂᒥᐊᐣ, ᓂᒪᓴᑎᓂ ᒥᓇ ᓂᒥᓂᐊᐣ ᐅᑕᐊᓂᓯᐊᐣᐣ ᐊᐣᓴᐃᑎᐢᐣ

ᐅᐅᐱᓴᓵᑎᓴᐱᐅᓗᑦ, ᑲᓴ ᐃᓗ ᓴᑭᖅᓯᑦ ᑲᑎᐅᓴᖅᑭᖅᓯᑦ ᐃᒃᓱᐅᐃᐢ ᐅᓪᓚᐱᓯᑦ, ᐊᑐᑭ ᑯᓪᑲ ᒪᓂᔪᐊᓘ ᑲᑲᓇᓚᓯᒪᓕᓴᑦ, ᒥᓇ ᑲᓴᑭᖅᓯᓴᑦ ᓯᒥᓇᓴᓕᖅᓯᒪᓕᓴᖅᓴᑦ (ᐅᖅᓴᓐᑭᓂᓴᑦ.)

2 ᐅᑯᓯ ᒪᓗ ᓂᑭᖅᓯᐅᑎᓗᑦ ᒥᓪᓪᖅᑦ ᓂᓴᓇᓄᑦ ᓪᖅᑭᐱᐊᓗ· ᐃᓴᑯᓐ, ᐅᑯᓯ ᒥᓇ ᐯᓴᑦ ᑲᒪᐃ ᐃᑎᓐᓯᓯᒥᑦ, ᒥᓇ ᐊᐱᖅᓯᐅᑎᓐᓂᖅ: ᐅᑯᓯ ᒪᓗ ᓘᑦᑐ ᑭᓴᓯᓴᓂᖅᓯᒪᓐᓂᖅ, ᓇᒪᐃᓐᓄᑦ ᐃᓴᓐᓂᖅ ᐃᓴᑯᓐ, ᐅᑯᓯ ᐅᓂᖅ ᑲᒪᐃ ᑲᓴᓐᓂᖅ ᐅᑯᓯ ᑲᓴᓐᓂᖅ ᐅᓴᓐᓂᖅ, ᒥᓇ ᐅᑯ ᑲᓴᓐᓂᖅ ᐅᓴᓐᓂᖅ, ᒥᓇ ᐅᑯ ᑲᓴᓐᓂᖅ ᐅᓴᓐᓂᖅ: ᐅᑯᓯ ᒪᓗ ᐅ

ᒪᑎᓇᒪᒃᑲ ᓂᑲᓇᓐ.

1 ᓇᐃᖏᑕᒧᑦ ᑎᒪ ᑭᒃᑌᒃᓂ ᐅ ᐸᑭᕈᑫᐃᓕᓂᓂᐃᓐᓂᑦ; ᒥᓇ ᐱᓴᕈᑕᒧᑦ, ᑭᒃᑌᒃᓂ ᐃᓅᐃᐅᐃᓯᐃᓂᐃᓐᓂᕐᒪ; ᒥᓇ ᓇᐃᖏᑕᒧᑦ, ᐅ ᑭᒃᑌᒃᓂ ᑭᖏᑐᐅᑭᒪᐃᓂᐃᓐᓂᒃᑯᐃᓐᓂᕐᓂᒃ ᑲᑎᒪᓂᒃ ᑲᑎᒪᓂᒃ ᐅᑎ

ᒪᑐᓇᒪᓴᒃ ᑌᕐᔪᐊᖅ.

1 ᐃᓕᓴ ᐃᓐᕕᐅᕆᓇ ᓯᑦ ᑭᐳᐃ·ᖃᓇᓯᑕᐃ·ᐊᑦ, ᐅᓄᓕᓴ ᑲᕐᓴᖅᑐᒃᓂᓕᓄ ᑎᒪᔨᑦᓯᒧᐃᓐᓄ ᐃᕐᓯᐅᐊ : ᑎᑫᒪ ᑭᓴᕈᐃᓐᓄ ᐊᓕᖅ)ᓯᒪ·ᓄ ᑭᓇ ᑎᑭᒧᑎᖅ ᐱᖅᑫᓂ, ᐅᔪᓕ ᑎᒪᓴᕐᓂᖅ ᓄᓕᔪᐊᓂᓐᓄ ᐃᓕᓐᓄᑦ ᐊᓐᓴᐃᓐᓂᖅ.

2 ᓇᒪᐃ·ᓴ ᒪᒋᔭᓴᖅᑎᒪ·ᓄ ᑎᑌᖅᐃᐊ·ᓘ ᑕᑭᓐᕈᓯᑦᒪ·ᓄ ᑲᖅᑕᖅᖢᑕᐃ·ᐊᑦ : ᐊᓂᖅᑎ ᒪᓂᓴᐅ· ᑎᒪᔨᐃᓐᓂᐊᓂᐊᓐᓂᐊ·ᐊᑦ ; ᑭᓇ ᑕᑭᓐᓂᖅᑎᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᐃᓐᓇᐃᓐᓂᐊᓂᐊᓐᓂᐊ·ᐊᑦ.

3 ᐊᒋᒥᐊ·ᓄᓕᓴ ᑭᖅᑎᑕᐅᒪᐊᓕ· ᑕᒪᓕᑎᓂᐊᓐᓂᐊᓂᐊᓐᓂᐊᓕᓄᑦ ᑕᖅᑎᓂᐊᓐᓂᐊᓂᐊᓐᓂᐊᓕᓄᑦ ᑭᖅᑎᑕᐅᒪᐊᓕ ᑕᖅᑎᓂᐊᓐᓂᐊᓂᐊᓐᓂᐊᓕᓄᑦ ᑭᖅᑎᑕᐅᒪᐊᓕᓄᑦ

13 ᐃᓱᒪᓐ ᓴᓱᑭᐃᓂᑲᑦᓴ ᐅᐸᑎᓂᒪᐃᓂᑦᑭᓐ, ᒥᓇ ᒥᒥᓂᑦ ; ᒪᒃ ᑲᑎᐅᓐᓴᑎᖅ ᓇᒪᐃᓱᒃ ᑲᑎᓇᐟ; ᐅᒃ· ᒪᒃ ᓂᑲᑭᓐᓂᔪᐸᒪᓱ ᑕᒪᕐᔨᒪᐃᓂᓂᐊᑦ, ᒥᓇ ᓂᑲᑭᑲᒃᒪᒪᓱ ᑕᒪᓕᓐᐃᓂᐊᑦ : ᐃᑭᑎᓐᓴ ᑲᑦ ᐃᓂ ᑭᐅᑦᐊᑦ.

14 ᒋᑫᒪ ᐃᓗᐅᐃᐟ ᑭᐦᐊᓂᑭᑭᓐᔪᐅᐅᓂᐅᐦᐧ ᑲᑭᐦ-ᑎᓂᐃᐊᑯᐟ, ᒥᓇ ᑭᐦᑭᓂᒪᓂᐅᐦᐧ ; ᒥᓇ ᔨᑦ ᐊᑎ ᐊᓂᐊᑦᑭᓂᐅᐦᐧ ᑲᑕᓇᐊᑦ· ᑲᐊᓐᖃᒣᓂᑭᐦᐧ-ᑲᑌᓂᐦᑭ : ᒪᓂᓕᓂᐃᓐᓂᐊᑦᑦᑦ· ᑲᑕᓇᐊᑦ· ᐊᓂᐊᑦᑭᓐᓂᐊᑦᑦᑦ· ᐅᑕᑭᒪᓕᓐᐃ

ᓇᓂᓇᐯᓪᓗᒍᓪ, ᐅᐊᓪ ᑎᐢᑭ ᓱᑭᑲᑫᐃᓐᓇᓂᓂᓪ ᑲᑦ ᒥᓂᐊᓪᒍᓪ, ᐅᓇᓪ ᒪᒪᓕᒃᓂᓇᓪ ᑎᐢᑭ, ᑫᖏᒪ ᑲᑦ ᓂᐯᓄᒪᑲᓪ.

6 ᑲᑦ ᐃᐃᑦᑕᓂᓂᓪ ᒥᓇ ᐊᓂᔨᐃᐊᐃᐦ ᑭᑭ ᒥᓇᐢᓂ ᑭᐢᑭᑭᒪᓄ ᑐᔨᐃᓪ: ᐃᓱᔨᐯᓪᑦ ᑲᑦ ᑎᑫᓇ ᓴᐯᐃᓐᓂᓪᓪ, ᒥᓇ ᐃᐢᔨᐯᐃᔨ ᑲᑦ ᓴᐯᐃᓐᓇᐃ ᑎᓕᔭᑦᓂᓪᓪᓇ.

7 ᒪᓗ ᐃᓐᓄ ᓴᐢᔨᐯᐊᑫ, ᐅ ᑭᐢᑭᑎᑭᒪᒪᓗ ᑭᐢᑲᑦᓂᒪᐊᐦᓂ ᑕᐱᓪᓂᐃᐦ ᐢᐣᑕᐢᓂ ᓂᐱᓵ ᑲᓂᐦᓂᓪ: ᑕᐢᑲᐃᓐᒥᓇᑲᑫᐃᐦᓂᓪ ᒥᓇ ᒪᒪᓇᓇᑲᑭᐃᐦᓂᓪ; ᐅᐊᓪ ᑲᑦᔨᐃᓪᓇᓇ ᑲᑦ ᑐᐯᐃᓐᓇᓪᓪ, ᒥᓇ ᐃᐢᔨᐯᐃᓇᓪᓪ ᑎᓕᔭᑦᓂᓪᓪᓇ.

9 ᐅ ᐃᐢᔨᐯᐃᓇᓪ, ᑭᑭᐢᒪᑎᔨᑑᐢ ᐊᐢᓂᐢ ᑭᐱᓇ ᑎᑎᑲᑫᐦᓂᓪ ᑎᐢᑭ; ᐯᐊᓪ ᑎᑭᐢᑭᓂᐢᑕᐃᑫᐃᓐᓂᓪ: ᓇᓐᓂᓂᐱᐃᓐᓂ ᑭᐱᓇ ᐯᓇᑎᓂᑭ ᒪᓂᔨᑕᒪᐃᓐᓂᓪ ᐊᐢᓐᓂᓂᓂ ᓇᓪᒪᐃᓐᓂᓪ.

10 ᓂᑎᑕᐢᒪᓪᓂᓪ ᑭᑭ ᐸᐸᔨᑑᐢᓂᑭᐢ; ᒥᓇ ᐊᓂᔨᐃᓪᓂᓪᓂᓪᓂᓪ ᑲᑦ ᒪᓂᓪᑎᓂᓪ, ᐱᔨᐃ ᑭᐢᑲᒪᐃᑎᐃᓐᓂᓪᓂᓪᓂᓪ; ᑎᑭᐢᑲᐃᓐᓂᓪᓂᓪ ᑎᓂᓪᓂᓪᓂᓪ ᑲᑦ ᓂᐯᓄᒪᑲᓪ.

11 ᒥᓇ ᐃᐢᔨᐯᐃᓇ ᒪᓂᔨᑑᐢ ᑲᑦᔨᐃᓪᓇᓇᓪ ᑲᑭᐢᓂᑭᐢᓂᓪᓂᓪᓂᓪ, ᒥᓇ ᑲᑦᔨᐃᓪᓇᓇᓪ ᑲᑦᔨᐃᓪᓇᓇᓪ ᑲᑦᔨᐃᓪᓇᓇᓪ

ᓱᓇ ᐳᐦᓴᓕᐳᐅᐣ : ᐳᐦᒪᔪ, ᓱᓇ ᓇᔪᑦᒪᓴᐅᓂᐣ : ᐳᐦᑎᓂᖅᐅᓂᐣ ᐯᐟᐃᔭᐱᕐ, ᐅᓕᑦ ᒪᒃ ᑲᖏᐦᐊᖅᑎᑉ. ᐃᓕᓴᕐᓂ ;

5 ᐊᓇ ᐃᔭ ᐱᓕ ᑲᑎᐅᓴᐦᑎᕆᓕ, ᒥᑦᐅᐧ ᓯᐦᑲᑎᓂᓕᐧ : ᑲᑎᐅᓴᐦᑎᕆᓕ, ᐅᓕᑦ ᓇᒪᓕᐧᐅᐧᐃᐧ, ᒥᓇ ᑕᐦᑎᓂ ᐸᐯ" ᐸᑎᔪᒪᓕᔪᑦ.

6 ᐅᓕᓕ ᒪᒃ ᓀᐦᑎᑲᐃᐧᑦᑕᐣ ᐸᑎᔪᒪᓕᔪᑦ : ᑲᓇᐅᐧᐃᐦᑦ ᑎᔪᑲᐧᑎᓕᐧᐃᐧ, ᒥᓇ ᐅᓇᓕᑲᓕᐧᐅᐧᐃᐧ, ᒥᓇ ᑕᐦᒪᓇᔪᑎᔪᑲᐧᐃᐧ : ᑲᓇᑲᑎᐅᓴᐦᑎᕆᓕ ᑕᐦᑎᓂᖅᐅᓂᐣ ᐅᓕᑦ ᐅ

ᒪᓂᓇᒪᓐ ᒥᑦᑦᐢ ᓴᐅᐟ.

1 ᐅ ᐱᐢᕕᐁᐱᐢ, ᑭᐯᓐᔨᑦ ᑲᑎᐱᓵᖅᑎᑫᐢ ᑭᑭᓴ-ᒪᓂᔨᑦ: ᑫᒪᒃ ᑭᑭᓴᐢᖅᑭᔪᐢ ᑎᐱᓴᐯᐅ ᑭᒪᓴᐯ-ᑕᒧᐱᓐᔪ, ᐯᔪᐢ ᑭᓴᐢᖅᑭᔪᐢ ᑲᑎᐱᓵᖅᑎᑫᐢ: ᐅᐱᐢ ᒪᓂᓐᔪᐢ ᐯᐱᐢ ᓇᓇᐢᔪᒧᒪᓂᑲᑭᑲ ᓂᔨ-ᓂᓇᓇ.

3 ᓇᒪᐱᓴ ᐊᓴᐢ ᓂᓵᐱᒪᑭᑎᐃᓇᓇᐢ; ᓇᒪᐱᓴ ᒥᑦᕎᑎᒪᐢ ᓂᓵᐱᒥᑌᕎᐱᓇᓇᐢ: ᓇᒪᐱᓴᖅᒃ ᒥᓇ ᓂᓵᐱᑌᓇᓇᐢ ᑎᐱᓴᐯᐅ ᑕᑎᓂᐢᓇᓇ, ᑭᓴᐢᓂᐢ ᔨᓇᔪᓐᒥᒥᑎᐢ; ᑫᒪᒃ ᑕᑭᐱᓂᐢᓂᐢ ᑭᓴ ᑕᖅᒥ ᒥᑦᕎᑎᒪᐢ ᓴᐅᐱᓴᖅᑭᔪᐢ.

4 ¶ ᓂᓵᓇᓵᒪᐢᓵᐱᐢ ᕕᔪᐢᓴᕕᐱᓂᑭᐢ, ᔪᐢ ᓂᓵᔪᐢᑭᖅᑎᑫᐢ: ᑫᒪᒃ ᓂᑭᑭᐱᐢᐢ ᐱᓓᑌᓂᓵᑌᓂᑭᐢ ᐃᓓᐢ ᐱᓐᑭᐢ ᑕᑭᐱᓂᐢᓂᐢ ᑕᖅᒥ.

5 ᑕᐱᐢᒨ ᐊᑭᔪᐢᑭ ᓂᓵᐃᑎᖅᓵᐱᐢ ᐱᐢᕕᐁᐱᐢ: ᐱᐢᐱᓵᓂᐢ ᐱᐢᕕᐁᐱᐢ ᑕᑭᐱᓂᐢᓂᐢ ᑕᑭᐱᓂᐢᓂᐢ ᐱᐢᕕᐁᐱ

ᑭᓪᓕᒃᓂᕐᕿ ᐅᖃᑎᒌ, ᓂᔪᐊᓘᑎᓄᐊᓕᐊᓘᓵ; ᑎᓂᒪ ᒥᔨᐊᓪᓚᒧᐊᓵ ᓂᔪᓚᓵ ᐊᓕᓴᐅᓂᐊᓕᓄᐊᖅᓂᒃᓴ ᐅᓪᑎᓕ.

13 <ᒃᓚᓪᒡᑕᐅᓵ, ᒥᓐ ᓇᓂᓐᐊᕽᑌᓕᒧᑦ, ᑭᖃᔨᐊᓂ <ᕈᑎᑭᐃᓂᓐᓂᐃ ᑎᓵᓵ: ᑲᓓᓵ, ᑭᖃᔨᐊᓂ ᒃᐊᔪᓪᓗᑕᒧᑦ <ᕈᑎᒃᓴᐃᐱᓵ: ᐊᓪᑕᒥᑎᑎᓵ, ᐯᐱᒥᓓᓵ ᑭᓴᓚᑌᓕᓵᓘᓵ ᓂᑭᔭᒪᓂᔪᓵ; ᑎᓗᒪ ᐃᓵᑭᓓᐃᓵ <ᑭᑎᑭᐃᓵᔪᓵ, ᒥᓐ ᒥᓂᐃᓵᔪᓵ <ᑭᑎᑭᐃᓵᔪᓵ ᑭᐱᑎᓂᒃᑌᓂ ᐅᔨᓪᒃᐃᓴᒃᓂᓵ ᐅᓪᑎᓕ ᑭᑎᑭᐃᓵᔪᓵ.

14 ¶ ᒃᓴᒥᑦ ᐯᒃ ᒥᑭᓵᐃᓵ, ᓴᔪᑕᒧᑦ ᒃᓴᓕ ᒪᔨᐊᓘᑎᐃᐃᓵ, ᒪᔨᐊᓘᑎᓄᐊᓗᓵ ᑭᓴᓚᑌᓕᓵᓘᓵ ᒃᑎᐱᓵᔪᓵ ᑭᓪᑎᐃᓵᓂᓵ ᐯᔨᓪᒃᐃᓴᒃᓂᓵ ᒃᑎᐱᓵᔪᓵ ᑭᓪᑎᐃᓵᓂᓵ ᑭᑎᑭᐃ

15 ¶ ᐊᑦᑕᓗᒃ ᐱᐱᒃᐅ ᓴᐊᓂᖅ, ᒪᓇᒋᑦ ᐅᒃ ᐯᒋᓂᖅ, ᓇᐃᑦᓗ ᒪᓇᒋ ᒪᐊᐢᑎᑭᐱᐃᐢᐅ:

16 ᒪᓪᐊᐢᑎᑭᐱᐢ ᐊᐢᓂᓚᓂᐊᐢ, ᒪᓇᒋᐱᐢ ᑎᒪᐊᐢᑎᑭᐱᐃᓐᓕᐢ, ᒪᓪᐊᐢᑎᑭᐱᐢ ᑎᐢᑎᒋᑦᐊᓂᐊᐢ, ᒪᓪᐊᐢᑎᑭᐱᐢ ᐊᐢᓂᓂᓴ, ᒥᓇ ᐊᓂᖅ ᑲᓇᓂᒋᓂ: ᐅᒃᐢ ᑎᓇᐢᑎᒋᓂᐢ ᑲᑦ ᐯᓂᐢᓂᓚᐱᐃᐢᓂ ᑎᐢᑎᒋᓂᖅ, ᒥᓇ ᓇᐊᐢᑎᑲᓇᐢᓂᐊᐢ ᑎᒪᒋᑦ.

17 ᐅᒃᐢ ᐢᐯᑎᐱᐃᓚᓂᐊᐢ, ᐊᓂᐱ ᑲᑎᐱᓐᑎᑭᐢ ᑲᐢᑐᓇᒃᓂᒋᐢ ᑲᑦ ᐱᐩᐢᓪᓕᐢᐢᐱᐢ ᑕᒪᐃᓐ- ᒪᐩᐅᐢᓂᐢ ᒥᓇ ᐢᐯᑎᓚᐱᐃᐢᓂ ᐱᐩᐢᓂᓂᐢ, ᐅᐢᐱ ᐃᑎᓇ ᐅᒃᐢ ᑲᑦ ᐱᐩᐢᓂᐢ, ᒪᓚᓇᐱᐃᐢ ᑭᑕᓚᓂᓚᓚᒪᐢ, ᐅ ᑌᐯᐃᓐ- ᑭᑲᒃᐢ, ᐯᑲᓚᓐᒃ ᒪᐢᐢ ᐊᓚᒋᐢᐅᐃᐢᓂᐢ ᐱᐩᐢᓂᓂᐢ ᐱᐩᐢᓂᓂᐢ ᐱᐩᐢᓂ

7 ᐋ·ᐸᐢᑕᒧᐦ, ᐯᔪᑦ ᓂᒪᐢᑭ ᐸᓯᔪᓇᐢᒃ·ᐤ ᐱᑦ ᑲᑭᐢᐋᑦᐋᑦᐋᓱᓴᐦ, ᐯᔪᓯ ᓂᒃᐯᑭ ᑭᐯ·ᑎᓯᓂᓄ ᑭᑎᐸ-ᐊᒪᔪᐱ·ᓂᐋ·ᐤ ᑭᐢᑎᒃ·ᓂᐋ·ᐠ :

8 ᐯᔪᓯ Ⴑᒃ ᓂᒃᐊᐋᐋ·ᒃᐣ ᑭᔪᓯᐋ·ᐋ·ᑦ ᑎᓇ ᑭᑫᓂᐋᐋ·ᐋ·ᑦ ᑕᐢᐢᑭᐠ ᐱᓯ ᔨᑦ, ᐯᔪᓯ ᐃ·ᓄᐋ·ᐤ ᑎᓇ ᑲᑦ ᐊᑎᐊᐋ·ᒃᑕᑫ·ᑦᐣ ᑭᑫ ᐊᑦᒪᑦ ᓴᐱᓄᓇ ; ᐊᓂᐃ ᐊᑲᓯᓄᓂᐋ· ᐋ·ᐢᓄᐤ ᒃᐊᑲᑦ : ᑭᔭᒪ ᒃᑎᐯᓴᐢᑭᐤ ᑲᒪᒪᐤ·ᐤ.

9 ᓴᑭᐸ·ᒪᔨ ᒃᒪ ᑫᐸᐠᓂᐃᐠ ; ᐊ·ᐯ·ᓄᔨᒪᔨ ᓇᔨᐸᓄᐃᔨ, ᐐᔨᑎᓂᐐ ᑭᐢᒃᓂᓄᓯᓄᐋ·ᐋ·ᑦ, ᑲᑦᐸ ᑲᐢᑭᐤ ᐯᔪᓄᓯᓄᐋ·ᐋ·ᑦ ᑭᐢᒃᓂᓄᓯᓄᐋ·ᐋ·ᑦ ᐯᔪᓯ ᒃᐢᑭᐤ ᐱᑦ ᐊᐢᑎᐊ

7 Ⱡᑲ ᐃᓐᓂᑌᐤ ᓂᑲᐃᓗᑎᐃᐤ ᐅᐢᓂᑲᓂᐅᐦᐨ ᑫᓴ, ᑫᐃᓐᑲᓗᓂᐅᐦᐨ ᐱᐣᑭᐅᑭᒪᐃᓂᑲᒥᑲ· ᐅᐢᓂᓄᓗ.

8 Γᓀ ᓂᑲᑭᖅᑕᐦᐤ ᑲᐃᓂᑭᓄ ᐊᓐᑾᓄ, Γᓀ ᐊᓀ ᑲᓄᓀᐣ ᑭᐣᑭᑭᒪᐃᐤ· ᑭᐣᑭᓀᐦᓂᐃᐃᐃᐃᐤ· ᐊᓐᑭᑫᐦᐣ ᐅᐣᑭ, ᐅᓄᓄ ᓂᑲᑫ·ᐣᑭᑫᓐᑌᐤ ᐃᐦᐧᐦᐣ: ᐅᓄᓄ ᐊᓂᑭ ᐅᐢᓄᓄᐣᑭ ᐱᐦᐃᐢᐣᑎᐤ ᐃᐦᐧᐃᐤ·ᐣᑭᓄᐦᐣ, ᐃᐅᐤ ᑲᑎᓄᐣᑭᑫᐣ, ᐅᐢᓂᓄᓗᐦᐣ ᐅᐢᓂᓄᓗᐦᐣ, ᐃᐅᐤ ᑲᑎᓄᐣᑭᑫᐣ ᐱᐦᐃᐢᐣᑎᐤ

ᑲᑭᖏᓐᓂᐅᓕᕆᓂᖅ ᑲᓇᐃᓐᓇᐅᑎ ᓯᐯᓴᒍ ᐅᑲᓂᒪ ᓀᐦᐃᖅᑲᓂᖅ, ᐃᑌᓂᐢ ᑲᑎᑎᓐᓂᖅᑎᑭᓯ.

ᒪᑎᓇᒪᓕᒃ ᓂᐢ.

1 ᓇᐢᐳᑕᒧᑦ ᐅᒪ ᐃᑌᓐᐃᓕᐢ ᐊᓂᒪ ᑲᑎᐱᓴᐳᑭᓯ, ᐅ ᐅᑕᐊᓕᓯᒋᔪ ᐃᐢᕐᐅᐃᕐᔪ, ᒋᓯᐅᓕ ᐊᓯᓄᒪᑦ ᐊᓂᑭ ᐃᑎᓕ ᐃᓐᑭᖅ ᑲᑭᖅᖏᑐᐢᑕᐊᖅᑲᒃᓯᐢ, ᐅᐃᑌᓕ,

2 ᑭᓴᐊᓕᐢ ᐱᓂ ᑲᐊᑕ ᓭᐢᓴᓂᒪᑭᓕᓕᑦ ᐊᐢᑭᖅ, ᑭᑭᖅᐢᕕᓐᓇᖅᑕᑎᓇᐊᓕᐢ: ᐅᐅᓂ ᐅᖅᑎ ᒪᓐ ᑭᓴᐅᖅᑎ ᒪᓇᐃᐢᑕᒪᓇᐊᓕᐢ ᐊᐢᑭᖅ ᑲᑎᐱᓴᐳᑭᓯᐢᓂᐊᓕᐢ.

3 ᑲᑕ ᑭᖅᓂᓕᒪᓕᖅᑎᑦ ᑦ ᐊᓂᑭ ᐅᑲ ᒋᐱᐢᓂᒃᑲᖅᑎᓯ?

4 ᑲᑕ ᐃᖅᓭᐯᐊᓕᐢ ᑦ ᒥᓕᐱᓂ ᐱᑲᐢᓕᖅᓴᓐ, ᐃᐢᐱ ᐊᑲᒃ ᐅᓂᐢᓭᖅᑲᑲ? ᑲᑕ ᒪᐃᓗ ᑦ ᒥᓕᐱᓕᐢᓂ, ᑭᐢᐱᓗ ᐅᑲ ᑫᑲ: ᑭᖅᐅᓐᓇᖅᑎ?

5 ᑲᑕ ᑭᖅᐸᖅᑭᓂ ᑦ ᐱᔪᓂᐢ ᓇᑲᐢᑲᓂᖅ ᐊᐢᑭᖅ ᐃᐢᓂ, ᐃᐢᑕ ᐅᑲ ᐅᖅᑎ ᒋᐸᑲᐢᐃᖅᑎᑦ? ᐊᐃᓴᓐ ᑦ ᐊᐢᑭᖅ ᑲᑕ ᑭᖅᐅᓐᓇᐸ ᓇᑲᐢᑲᓗ, ᐅᓂᓂᓂ ᐅᑲ ᑫᑲ: ᑭᖅᐅᓐᓇᖅᑎ?

6 ᑲᑕ ᐳᑾᓂᑲᑌᐢ ᑦ ᐱᐱᑲᐢ ᐅᑌᓇᖅ, ᐅᓂᓂ ᐊᐢᓂᓂᓂᐢᐃᓐᓇᐅᑲ ᐅᑲ ᑭᖅ ᓴᑭᓂᓂᑦ? ᑲᒪᓴᑕᖅ ᑦ ᑲᑕ ᐃᖅᑕᒃᓐ ᐅᑌᓇᖅ, ᐅᓂᓂ ᐅᑲ ᐃᓴ ᑲᑎᐱᓴᐳᑭᓯ ᑲᑕ ᑭᖅᐳᑕᓐ?

7 ᑫᖅᓇᖅ ᑲᑎᐱᓴᐳᑭᓯ ᑭᓴᒪᓐ ᓇᒪ ᑫᒃ: ᑲᑕ ᐅᑕᓐ, ᒪᒃ ᑭᖅᑫᖅᑕᒧᑎᓂᓄᐢ ᐅᑭᒧᑕᓂᒪ ᐊᓂᐃ ᐅᑕᐢᑕᓂᑲᓂᓄᐢ ᐅᑲᖅᑫᐃᓴᓂᓂᐊ. ᐅᐃᓂᓂ ᐅᑲ ᐃᓴᖅ ᑲᑎᐱᓴᐳᑭᓯ ᑲᑕ ᑭᖅᐳᑕᓐ?

8 ᒥᓕᐱᓂ ᑭᖅᐯᐊᓂᓂ, ᐊᐢᑎᓇ ᑲᑎ ᑫᐃᖅᖏᓐᓇᐅᑲᓂᐢ ᐅᑲᖅᑫᐃᓴᓂᓂᐊ ᐅᑲᖅᑫᐃᓴᓂᓂᐊ ᐅᑲᖅᑫᐃᓴᓂᓂᐊ

<ᓱᒪᒪᑎᓇᒋᐧᐣ: ᐃᑦᐸ ᑭᓐᓴᐃᐧᑭᑎᒃᓂᓯᑯᐧᑫᐧᐣ, ᒥᓇ ᑮᓯᓂᑭᑦᑎᒃᓂᒋᐧᑫᐧᐣ, ᒥᓇ ᑭᓯᓂᕆᑎᓂᒋᐧᑫᐧᐣ ᐅᑎ ᑯᓴᐃᐧᑭ ᒥᓐᑎᑎᑦ, ᒥᓇ ᑭᐟ ᑲᕽᐃᓚᑎᓂᒋᐧᑫᐧᐣ, ᐊᓇ <ᕽᒪ ᒪᓂᔪᑦ ᑭᓐᑭᑕᒣᐧᐣ: ᓂᕆᐱᒣ ᒪᓇ ᓇᒪᐃᐧᓂᓇ ᑭᑭᐯᑭᑦᐁᐧᐣᑐᐃᐧᑕᐃᓇᒋᐧᐣ, ᐃᑌᐧᐣ ᑲᓐᓂᑭᑦᐁᐧᐣᑭᐟ.

10 ᒪᒋᐢᐱᓵᐃᐧᐣ ᓂᑭᐃᑯᓂᐱᐅᐣ ᐃᑦ ᐁᐊᕆᔪᐣ ᑲᑭᐣᑐᒪᓐᐣ ᐃᑭᑯᐧ: ᑯᒪᓇᐣ ᐅᓐᑭ ᓂᑭᓐᓂᓐᒣ-ᐃᐊᐧᑫᐧᐣ ᑯᓐᑭᑎᒋᐧᑫᐧᐣ, ᐁᑯᓂ ᓂᑭᓐᐅᑎᓇᐊᐧᑫᐧᐣ ᑭᑎᐢᑕᑎᒪᒥᒋᐧᑫᐧᐣ; ᑭᑭᐧᑎᓇᑌᓇᐊᐧᑫᐧᐣ ᐁᐃᑯ ᒥᓇᓇᑲᑭᐧᑫᐧᐣ: ᓂᕆᐱᒣ ᒪᓇ ᓇᒪᐃᐧᓂᓇ ᑭᑭᐯᑭᑦᐁᐧᐣᑐᐃᐧᑕᐃᓇᒋᐧᐣ, ᐃᑌᐧᐣ ᑲᓐᓂᑭᑦᐁᐧᐣᑭᐟ.

11 ᓂᑭᐧᓂᑯᐧᑫᐧᐣᐊᑭᐧᑫᐧᐣ ᐊᑎᐧᐣ ᑭᕽᐊᐧᐣ, ᒉᐱᓐᑯᒣ ᑲᓯᒪᓂᑐ ᑲᑭᐧᐃᑯᓂ ᑲᑭᐧᑫᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ ᓂᑭᓐᓂᑭᑦᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ ᒥᓇ ᑯᒪᐟᐣᑕ, ᐁᑯᓂ ᑭᕽᐊᐧᐣ ᒉᐱᓐᑯᒣ ᑲᓐᓂᑭᑦᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ: ᓂᕆᐱᒣ ᒪᓇ ᓇᒪᐃᐧᓂᓇ ᑭᑭᐯᑭᑦᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ, ᐃᑌᐧᐣ ᑲᓐᓂᑭᑦᐁᐧᐣᑭᐟ.

12 ᐁᑭᑯᐧ ᑭᐧᐣ ᒪᓇ ᑲᑎᐧᐣ ᓂᕆᐱᒣ; ᑲ ᐃᐟᐣᐁᐃᐟ; ᒥᓇ ᑲᑫᒪ ᑲᑎᐧᐣ ᐁᐃᐧᐣᑐᒉᑎᐣ, ᐊᓐᐁᐧᑭᓂ ᐃᑦᓇ ᑭᐸ ᓇᑭᓐᑲᑫᐧᐣ ᑭᑭᐸᒪᓂᑐᐟ, ᑲ ᐃᐟᐣᐁᐃᐟ.

13 ᑎᑫᒪ ᑭᐟ, ᐊᓇ ᑲᑭᐧᑭᓯᐟ ᐊᐧᑭᑦᓂ, ᒥᓇ ᔨᑎᐣ ᑲᑭᐧᑭᓯᐟ, ᒥᓇ ᑲᐃᐧᓂᑕᒪᐃᐧᐟ ᐊᐧᑭᓯᓇᐧᓂᐊᐧᑫᐧᐣ: ᑫᑲᐣ: ᐁᐃᑘᐧᐣᑕᒥᓇᐟ, ᐊᓇ ᑲᐊᐧᓂᑎᐱᓐᑭᓵᐧᐣ ᐊᐧᑭᑦᐣ, ᑲᓐᓂᑭᑦᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ, ᑭᑲᓂᑐ ᑭᑕᒪᓂᑦᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ ᐁᐃᑘᐧᐣᑕᒥᓇᐟ, ᐊᓇ ᑲᐊᐧᓂᑎᐱᓐᑭᓵᐧᐣ ᐊᐧᑭᑦᐣ, ᑲᓐᓂᑭᑦᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ, ᑭᑲᓂᑐ ᑭᑕᒪᓂᑦᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ ᐁᐃᑘᐧᐣᑕᒥᓇᐟ.

ᒪᑎᓇᒪᑲᐧᐣ ᓂᒃᓇᓵᒃ.

1 ᓇᐧᐣᑕᒧᐟ ᑲᒪ ᐃᑌᐧᐣᐃᐧᐣ ᑲᑎᑎᓇᒪᐧᐣ ᑮᐸᐊᐧᑭᐧ ᑲᐧᐣᒥ, ᑲᑲᐧᕃᑌᐧᒪᐃᐧᐣ ᐃᐟᑲ ᐱᑯ, ᐅ ᑮᐸᐊᐧᑭᐧ ᐃᑦᐟᐣᐁᐃᐟ ᐃᐧᑭᓵᐧᐣ ᑲᐅᐧᐣᑭᒧᐟ.

2 ᐃᑦᐟᐣᐁᐃᐟ ᑎᑦᑮᓵᑭᑫᐧᑭᐧ ᕮᐧᑭᓯᐟ; ᓇᒪᐃᐧᐣᑲᐟ ᒥᓇ ᑲᑎ ᕮᓯᑯᐧ: ᐁᐧᐱᓇᐧ ᑎᐱᐟᐣᐁᐧᑭᐧ ᑎᑦᑮᑭᐧᑫᐧ; ᓇᒪᐃᐧᐃᐧᑭᐧᐣ ᐊᑯᐟᐣᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ ᐃᐧᑭᑦᐣᐁᐧᐣᑭᐧᑫᐧᐣ ᑲᑭᐧᑫᐧᐣ ᑲᑎᑎᓇᒪᐧᐣ.

3 ᑎᑫᒪ ᑎᑎᓯ ᐃᑌᐧᐣ ᑲᑎᐱᐧᑫᐧᐣ ᑭᓴᒪᓂᑐ; ᐊᓂᒪ ᑎᑐᓇᐧ ᐯᐱᑲᐧᐣ ᑭᐧᐣᑎᑎᑦᐁᐧᐣᑕᒥᓇᐧ ᑲᐱᒥᐊᐧᐣᓴᐃᐧᐣᑕᒥᓇᐧ, ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᑲᐱᒥᐊᐧᐣᑕᒥᓇᐧ ᐯᐱᑲᐧᐣ ᑎᑦᑮᐧᐣᑕᒥᓇᐧ ᑲᑎ ᓇᑲᑌᐧ ᐯᐱᑲᐧᐣ ᑎᑦᑮᐧᐣᑕᒥᓇᐧ, ᑭᓐ ᓇᑲᒪᓇᐊᐧᑫᐧᐣᑭᐧ, ᐃᑦᐟᐣᐁᐃᐟ ᐃᐧᑭᓵᐧᐣ ᑲᑭᐧᑫᐧᐣ ᑲᑎᑎᓇᒪᐧᐣ.

4 ᑎᑫᒪ ᑲᑎᐱᐧᑫᐧᐣ ᑎᑎᓯ ᐃᑌᐧᐣ ᐃᐟᐣᐁᐃᐟᐊ ᐃᐧᑭᓵᐧᐣ ᑲᑎᐱᐧᑫᐧᐣᑭᐧ, ᓇᓵᑐᓇᐃᐧᐣᐟ, ᐁᐧᐱᓇᐧ ᑭᓇᐊᒪᓂᓯᐊᐧᑫᐧᐣ:

5 ᒪᓇ ᐁᑲᐃᐧᑐ ᓇᓵᑐᓇᒪᐟ ᐯᐟᐁᐟᐣ, ᐊᑐᐣ ᐁᑲᐃᐧᑐ ᐱᐣᑐᑫᐧ ᑭᐟᓵᐧᐣᑐᐃᐧᑕᐃᓇᒋᐧᐣ ᐱᐧᑫᐧᐣᑐᐃᐧᑕᐃᓇᒋᐧᐣ ᐊᐧᑭᐧᐣᑐᐃᐧᑕᐃᓇᒋᐧᐣ ᐯᐟᐁᐟᐣ ᐊᑐᐣ ᐁᑲᐃᐧᑐ ᐱᐣᑐᑫᐧ ᑭᐟᓵ

ᒥᓴᐸᓂᐅ· ᐅᑯᓴ ᒪᓐᑲ· ᐅᓇᑭᖅᑕᐊᓗᑦ; ᐊᐳᖏ ᐅᑭᑲᓴᐊᓗᓐᓇᓐᓂᓗᓴ, ᐅᑯᓴ ᓴᓴ ᐊᒡᓐᑲᐃᓚᖅᓂᓗᓴ ᐅᖏᐊᑦᐸᒃᓴᑦ, ᐅᑯᓴ ᑭᖅᐱᒪᒃᒥᓂᓴ?

20 ᓇᒪᒃ ᑲᑦ ᐊᓂᓂᐱᓐᑲᓇᖅ ᑕᑮᓴᑲᑦ ᑲᑎᐅᐳᖏᓐᓂᖅ, ᑲᑦ ᑭᓴᑦᓴᑦ? ᓇᖅᐱᒻ ᑲᑦ ᕿᓴᐅ ᑎᐱᓐᑲᓴᑦ, ᐅᑲ ᒪᓗ ᑲᑦ ᑮᑲᖅᑐᑌᓴᑦ?

21 ¶ ᓂᕿᑲᑌᑐ, ᒥᓇ ᓂᒪᖅᓴᖅᑐᑭ ᑭᐃᓐᖅᓂᐃᓴᑮᑲᓂᐊᓂ, ᒥᓇ ᓇᒪ ᓂᑲᒥᓇᖅᑐᑭ ᑭᑲᓇᑭᓂᐊᓂᓂᐊᓂᓂᐊᓂ.

22 ᐊᒋ ᕿᑭᑎᓇᒪᓂᓴᐃᐅ ᐃᓐᑲᓂᓴᑲᐃᓂ ᕿᑭᑎᑲᐃᓂᓇ, ᒥᓇ ᑭᐃᓂᓴᑲᓂ, ᓇᒪᐃᓂᓴ ᓂᑲᐅᑎᓐᑐᑦ: ᐊᐳᖏ ᓇᒪᐃᓂᓴ ᓂᑲᐅᑎᓐᑐᑦᓂᓂᐊᓂᓂᐊᓂᓂᐊ

3 ᏂᎾᏁᏉᏁᏱᏀᏱ ᏆᏏ ᏣᏗᏁᏣᏍᏤ ᏆᏍᏗ : ᏰᏆᏕᏎᏍᏗ ᏆᏍᏗ ᏏᏣᏁᏱᏀᏱ, ᏗᏍᏙᏁ ᏂᎾᏁᏉᏁᏱᏀᏱ.

4 ¶ ᏆᏍᏗ ᏱᏁᏣᏁᏱᏀᏱ ᏂᎾᏁᏉᏁᏱᏀᏱ ᏣᏂᏍᏎᏍᏗ : ᏙᏂᏱ, ᏆᏁᏣᏏᏂ, ᏂᎾᏁᏉᏁᏱᏀᏱ ᏣᏂᏍᏎᏍᏗ ᏣᏁᏍᏎᏍᏗ ᏙᏁᏍᏎᏍᏗᏂᏱᏣᏍᏤ ᏗᏁᏱᏀᏱ ᏣᏁᏍᏎᏍᏗ, ᏙᏂᏱ ᏆᏏ ᏣᏣᏁᏣᏍᏤ ᏣᏁᏍᏎᏍᏗ, ᏆᏍᏗ ᏣᏣᏁᏣᏍᏤ ᏣᏁᏍᏎᏍᏗ.

5 ᏙᏂᏁᏗ ᏆᏏ ᏱᏣᏁᏉᏁᏱᏀᏱ, ᏣᏆ ᏂᎾᏁᏉᏁᏱᏀᏱ ᏣᏂᏍᏎᏍᏗ ᏣᏂᏍᏎᏍᏗ, ᏅᏩᏍᏗ, ᏣᏂᏍᏎᏍᏗ ᏣᏂᏍᏎᏍᏗ ᏣᏂᏍᏎᏍᏗ

ስከ·ቴለ·› ፖ°ስከ·ተቀ·ª ; ፫ል ከለ፣ ፲ ፣ር፣፣› ፲·ሃ፩ዛ› ወከለ፣ፖር›, ሃሥ፣ ፫ል ሃፐ ፣ለ·ፖ ከር ·ፈ፣ው·.

11 ¶ ፈ·ሩ፣ር›, ፩ሥከ·ቦ ርሀ፣ጸ፤ከል·, ፈህ·› ከ፣ሃ፣ፖ፣› ፡ኣ፤ሁ›, ለ°ል ዓ፣ሥ፣ስ፤ › ፌ°ሀ፱ሀለ·› ብ°ፐለ·ª, ወ፤ ፈ·ኄ ሃ°ፌ°ሀ ርስ°› <ዓ·ሥ›, ብ›ሥ ሃ°ፌ°ሀ፦ ዓ·ሀ፤ ª ፡ ፣, ፤ ‹ ሃል›ሥ፤ ፤°› ፲·ስሀ·፣·ል ከ፣ሃ፣ፖ፣› .

12 ፲ ፣ ፤ ከ፦ከ·ሀ፣ ፣ ፣

ᐅᐯᐸᓴ.

1 ᐅᓕᓯᓇᒧᐃᓐᓇ ᐅᐯᐸᓴ. ᐅᒥᓯ ᐃᑌᐠᐤ ᐅᓂᐅᐯ-ᓴᐢᑎᓐᓯ᙮ ᑭᓴᒪᓂᔪ ᐅᑯᓴᒧᒧᐸᖅ ᐃᐸᖅ; ᓂᑭᖅᐯᑌᓴᐢ ᑯᒥᒧᐃᐠᐤ ᐅᓂᐅᐯᓴᢆᑎᓯ᙮ ᐃᐸᑎᔪᓴᐢᐤ ᐃᓕᓐ ᐅᑯᓴᒥᐢ ᐅᖃ ᐅᑯᓴᒥᐢ ᐅᖃ ᐅᑯᓴᒥᑯᑯᒥᐢ, ᐸᓯᑦᐢᐤ ᐅᓂᐅᐯᓴᢆᑎᓯ᙮ ᐅᓕᓐᓴ

ᑭᑦᑫᓂᓕᔪ ᐃᓕᐢᐁᐃᑦ ᑲᑦ ᑎᐱᓴᖏᓐᓇᓴᓂ· ᐊᓂᐃ ᖃᓄᐃᑦᑐᓂᑦ, ᐋᓴᓃ ᓴᐅᐃᓯᑎᓂᑦ; ᒥᓇ ᐁᐊᐊ·ᑲᓂᑲᑦᑎᓂᑦ ᖃᐅᑲᓴᐊᐊᑦ, ᓯᓯᐅᓂ᙮ ᑲᑫᒃ, ᑲᑦ ᑎᐱᓴᖏᑦᑎ ᑭᑌᓇᐊ· ᓴᐊ·ᓄᓯᑦ ᑲᐊᑲᓴᓂᓂ.

21 ᐁᓂᓯ ᑭᐱᒪᖏᐦᐃᐁ·ᐊ·ᑦ ᑲᑦ ᐯᑭᔪᓂᓇᓗᑦ ᓴᑦᐊᐁ ᐊ·ᑲᑦ ᑭᑌᓂ ᑭᑦᑫᓯᑎᓂᑦ ᑭᑌᓴᑲᑦ ᐃᓴᑦ; ᐁᓂᓯ ᑭᑌᓇᐃᐃ·ᐃ·ᓗ ᐃ·ᓄ ᑲᑎᐱᓴᖏᑦᑫᓂ ᑲᑦ ᑎᐱᓴᖏᑦᑎ.

Jℓ.

Lᑎᓇᒪᓴᑲ σ˃ᑦᑦ.

1 ᐁᓂᓯ Lᓴ ᑭᑎᑌ·ᐃ·ᓗ ᑲᑎᐱᓴᖏᑦᑫᓂ ᑲᖏᑭᑎᑎᑎᑦ Jℓ ᐊᒥᑦ· ᑭᑌᓂᓴ, ᑭᒥᓂ ᐁᐃᑌ·ᑦ,

2 ᓯᓂᑯ, ᐃᐃᖏᑌ σᓂᐱᐃᖅ, ᐊᓂᒪ ᑲᖏᓂ ᑭᑌℓ°, ᐁᓂᓯ ᑌᓯ·ᑦ; ᑎᑫᒪ ᑭᒪᒋᑎᓂᐃᐃ·σᓂᑯ·° ᓄᖏᑎ·ᑎᑌᑯ·ᓗ ᐁᑦᑕᒪᒪᐃ·ᑦ.

3 Lᑲ Jℓ ᑲᖏᑦᓯᑯ ᐁᐃ·ᖏᑦᒧᒪ᙮ ᑲᑎᐱᓴᖏᑦᑫᓂᓴ᙮ ᐁᑦᑕᒪᒪᐱᓴ᙮ ᑭᖏᓂ ᑕᓴᑦ ᐃᓂ, ᐁᓂᓯ ᒉᑦᐃᐅᑦ ᑲᖏᐃ·ᑐᑌᖏ; ᐁᓂᓯ ᖏᒥᑦᖏᓂ᙮ ᓇᐱᖏ·ᓗ ᑕᓴᓯᑦ ᐁᐃ·ᖏᐃᓗᒪᑲᓂᓴ᙮: ᐁᓂᓯ Lᑲ ᖏᖏᐅᑦᑫᓗ ᑭᑕᒧᐃᖏᖏ᙮ ᐁᓂᒪ ᐃᑦᓂ, ᑲᑦ ᑭᒪᑫ ᑕᓴᓯᑦ ᐃᓂ ᐁᐃ·ᖏᒧᒪᑦᑕᒪᑫ᙮ ᑲᑎᐱᓴᖏᑦᑫᓂᓴ᙮

4 ¶ Lᑲ ᑲᑎᐱᓴᖏᑦᑫᓂ ᑲᖏᐃᓂᑕᓴᒥ ᖏᖏᓯᑲᑦᑫᓴ, ᐁᓂᓯ Lᑲ ᑭᑭᖏ ᑯᒥᑕᒥᑲᓂᓴ ᖏᖏᓯᑲᑦᑫᓴ, ᐁᑲᖏᐃᓂ ᑲᑦᑕᑎᑲᓂᓴ ᑭᑕᐱᑲᓂᑲᓴ ᐃᐢᐱᖏᓴ᙮

5 ᐁᓂᓯ ᐃᐢᐱᑲᓂᓴ ᐃᓴᓂᑫᓂᓴ ᑲᖏᓴᑭᓂᑫᓂᓴ, ᒥᓇ ᐁᖏᑦᑭᖏᓂ ᑲᖏᒪᐃᓂᒧᑦᑕᒪᑫᓂᓴ, ᐁᓂᓯ ᐃᖏᑦᑫᒧᒥᑭᐁᓂᑫᓂᓴ ᐅᒪᓂᒥᑫᓂᓴ, ᒥᓇ ᐃᖏᑫᒧᒥᑭᐁᓂᑫᓂᓴ ᐅᑦᒧᖏᑦᑫᓂᓴᐢᐱᖏᓴ᙮ Lᑲ ᐃᓴ Jℓ ᑲᖏᐃᑐᑌᑯ᙮ ᐅᐱᑐᓴᑦᑕᒪ, ᐁᓂᓯ ᐁᑲᖏᐃᓗᒪᑲᓂᓴ᙮ Jℓ ᑲᖏᐃᓗᒪᑲᓂᓴ ᐁᓂᓯ ᐁᑲᖏᐃᓗᒪᑲᓂᓴ᙮

6 ᐁᓂᓯ ᐃᐢᐱᖏᓴ ᐅᑭᒪᑫ᙮ ᑲᖏᐯᐃᓂᑎ, ᐅᒥᓂ Lᑲ ᐁᑲᖏᐃᑎᑎᓂᓴ, ᑫᖏ᙮ ᑲᓴ ᐁᖏᑦᑭᒪᓂ ᐅ ᐅᓂᓯᑯ ᑭ ᐯᓂᓴ, ᒪᐃᓂᒧᑦᑕᒪ ᑲᒪᐃᖏᑦᑫᓂᓴ ᐃᓂᑲᑦᑫᓂᓴ, ᑲᑦᑕᒪᑫᓂᓴ ᐁᓂᓯ ᒪᒪᑦᑕᒪᑫᓂᓴ, ᑲᑦᑕᒪᑫᓂᓴ ᐁᓂᓯ ᐃᖏᑦᑫᓂᓴ, ᐁᓂᓯ ᐁᑲᖏᐃᓗᒪᑲᓂᓴ ᐁᓂᓯ ᐃᖏᑦᑫ

σP"VC ; ⊲·Cd·ˣ bPϱ Δ^dUˣ, ∇dr PP"VU σV"CdrΔ·).

3 rϱL PP"<b^C∇·D) P^b%Δ·ˣ, C^CΔ·¯ P"rbΓˣ: ∇dr P^)Vb· σP"dϟV<rΔdJ): b"Pϟ° PʌL^%L Fd PLL"bdJL σP"ΛΓ-σ^P<Od).

4 ∇dr Lb σP"ΔĊ·), ΔC ⊲%ϟ) D"r σd·-ϟΔ·∇·ΛσϞΔ·); ∇Pb∇·ˣ qϟʌ¯ σϞΔĊʌ) Pb"r ⊲ϟΓ"∇Δ·bΓdˣ ΔU"q.

5 σP"σ^P<Od) σʌϟ, ⊲·d·¯ σC"U"dˣ: P^b%Δ·° σP"rP>^%d), Fd ⊲r"rϟ σP"-∇·∇·r^Ob·ϖ^%d).

6 σP"Δr ϔ·ĊLrĊ·) ∇ϔCOaP ⊲·r%; ⊲^P DPC>D∇·Δ·a σP"P<DdĊ·) bPϱ: ∇Pb∇·ˣ Lb Prb"V⊲·ϟΔ·CĊ) σʌLOrΔ·) σrĊ·ϤOrΔ·σˣ, D UVb"rϱ%) σPʏL σ%Ċ.

7 Δ^ʌ σC"Uˣ ∇·⊲·ϖb"Cˣ, σP"r^P-r%C⊲·° bOVb"rϱ′: ∇dr σC%Γ"⊲Δ·) ,P"bOσ"Od), ʌ"%bΓ\ Pbaʌ P"r ⊲%Γ"-∇Δ·bΓdˣ.

8 ⊲σP b<ʌrĊ^9b"C"b·° P%^PΔ·Ab·σC° 9b·% ∇·ʌaL·\ OΛ%∇· D%∇·b"ĊdrΔ·-σ⊲·⊲·.

9 Lb Δ·% ϔ% σb%%PΔ·"rb) Pϱ ∇V"Ċb·ˣ aϤ^dJΔ·) ; σb∩<∇) bP"⊲rĊL%"<. ʌLr"Δ∇·Δ·) bOVb"rϱ′ D"rĊbˣ.

10 ¶ ∇dr bOVb"rϱ′ P"⊲%Γ"∇° PϽ%⊲·, ∇Jr Ċb ·bΓˣ P"<dJ<ĊbP° JaC⊲·.

L∩aLb) σ^).

1 ∇dr DOU·Δ·) bOVb"rϱ′ P"Dσ"O\ Ja ∇Dd ϔ%·°, ∇ΔU·′,

2 <rJ, Δ)"U σσʌΔˣ, ⊲σL P"r DUaº, ∇dr bϱ°P"C ϽΔ· bϱ°PJ∇·Δ·) qΔ·"CĹĊ).

3 ∇dr Lb Ja P"<rd, ∇P"Δ)"U′ σσ-ʌΔˣ, bP"ΔOd′ bOVb"rϱb′. σσʌ Lb ϔ^ʌ¯ P"P"r DUϔ⊲·) ∇σ^)Prϱ·^-bOb·\.

4 ∇dr Ja P"⊲O∩P^b(DUaº ∇^d Vϟd Prϱ·%b\, ∇dr D⊢r ∇P"ΔrUV·′, ∇P"ΔU·′ Lb, q%ʌ¯ ϖ⊢Ca° PrbĊ·, ∇dr σσʌ bC σrĊ·ϔ⊢"ĊσĊ·).

5 ¶ ∇dr Lb ⊲σP σσʌ Δbσ⊲·\ P"ĊVCĊ·∇·⊲·\ PʏL⊂)Ċ·, ∇dr ∇P"Δ·"CP\ bĊ·"%UDΔ·), Fa ∇P">r^b"b·° PrϔUb"-J-DΔ·), ⊲a LĊ·¯ bP^Ub"ĊdrΔ ∇dC bĊ%P\. ʌb^ ⊲a LĊ·¯ bĊʌ^Ub"ĊdrΔ ∇dC bĊ%P\.

6 rϱL ΔU·Δ·) P"DO"O\ σσʌ P"r-DPL°, ∇dr P"<rd D P"rDPL⊲·ʌΔ·σˣ D"r, ∇P"Á%U^Ċ′ DCb·σΔ·a, ∇dr ∇P"⊲-b·aDr′ PrϔUb"J-DΔ·), Fa ʌ"dU^bˣ ∇P"⊲Jʌ′.

7 ∇dr P"Δr"Ċ° PC ϟPĊ·CJ"′ Fa bC Δ·"CJ"′ Γr∇· σσʌ ∇ΔCrr·′ P"rDPL° Fa D)PĹL, ∇ΔU·′, ∇bÁ·ϟ ⊲Dr%σ° ⊲)" ʌr^P°, ⊲ϟL%) ⊲)" %a∇·%L%), bC dr^CC q%·%°: ∇%Á·ϟ bC ΓrJ⊲·\, ⊲)" Γσ-9·⊲·\:

8 L% P%C ⊲Dr%σ° Fa ʌr^P° bC ⊲%·aD" PrϔUb"JDΔ·), ∇dr J"P bC LΔ·-J^CV·° PʏL⊂)⊲·: ∇∇, P%C ∇"CrrC\ bC abCL·\ DLPΔrV·ʌrΔ·σ⊲·⊲·, Fa L^%"-U·Δ·) bCdaL"%·° DP"Pd·ˣ.

9 ⊲∇·a bP"Δ·"Cˣ P%^ʌ) ∇% PʏL⊂) 99·^P9·, Fa 9Γ"ĊCˣ, Fa 99·^P9· bΔr P"P PrϔΔ·rr′; Pr ∇% σrϔ·ϔOrbˣ?

10 ¶ ∇dr L% PʏL⊂) P"⊲·<"CLV·° D⊂)^9Δ·σ⊳⊲·, ∇"abCΓ⊳′ DLPΔrV·-ʌrΔ·σ⊳⊲·; ∇dr PʏL⊂) P"Γ"ĊCˣ bĹ%-C⊳⊳\, bP"ΔU·<) ∇"Δ·")C⊲·′; ∇dr ∇% ∇P")Cˣ.

L∩aLb) ϖD.

1 L% ϔ^ʌ¯ P"aϽĊ∇·⊳"CJΔ\ Ja, Fa ϔ^ʌ¯ P"rϔ⊲·r°.

2 ∇dr P"⊲%Γ"∇^C∇·° bOVb"rϱ⊳′, D⊢r ∇P"ΔU·′, PC⊲dʌb"ΓO), D UVb"rϱ%), aLP ∇D⊲ DL bP"ΔU·%) ϽL·¯ ∇⊲%%) σ^C^P×? ∇D⊲ D"r Ċʌrˣ bP"ΔĊJ%"<: r9L ∇P^9⊳"Γ<) ∇ʌ∇·⊳"r9%) PʏL⊂), Fa ∇PO%L9⊳"r9%), ∇% ⊲·⊂%Γ%∇·r%), Fa ∇P"r Pʏ⊲·Or%), Fa ∇"Γ"ĊCLˣ bĹ%C.

3 ∇b· L%, D UVb"rϱ%), PC⊲dʌb"ΓO) DOa, σʌL∩r⊲·′; r9L aC·¯ bC Γ⊲·r° PC σʌ%) Δ^ʌ¯ PC ʌL∩r%).

4 ¶ ∇dr L% bOVb"rϱ′ P"ΔU·°, PΓ<)U) P bPr⊲·r%)?

5 ∇dr Ja P"⊲·%Δ·° DU&ˣ D"r, ⊲·<ϟˣ ϽU9 DUaº ∇P"σrΔ·⊲ʌ′, Fa ∇dC P"D⊳"Ċ·r ΓPd·"′, ∇dr r< ∇⊲%⊲·Ub) ∇P"⊲ʌ′, ʌb^ PC ⊲·<"Cˣ DUaº 9⊲b"-Pσb).

6 ∇dr bOVb"rϱ′ PʏL⊂), ^"⊲·∇·r"Ċ° J⊲′, Fa P"Δr"Ċ° PC ⊲%·σ^%db⊳′ Ja⊲·, PP ⊲%⊲·^Ub%r′ D^O%·σˣ, PP <^ʌUOr&′ D⊳r&UbJΔ·σb×ˣ D"P. ∇dr Lb Ja &^ʌ¯ P"⊲Cr"Δ) ⊲σL J⊲′.

7 L% PʏL⊂) P"D⊳"∇° LσJϞ Δ^ʌ VΓ⊲·<"σb), ∇dr ∇P"σr⊲·&r"Cr′ J⊲′ P"σ>L%σb) L%.

8 ∇dr P"ΔP) Δ^ʌ ʌrϞ%^U), PʏL⊂) P"P"r ⊲σσ"Cº ⊲·<ϟˣ D"r; ∇dr P"P-Ϟ^Ur) D^O%·σˣ Ja ʌr⊢·, ∇dr ∇P"ϽU-Ur′, Fa P"&r∇·⊳"Cr PP σʌ′, D⊢r

ᐅᑭ"ΔU·', ᐊᐪ·ᓯᒣ ᑲᑦ ᒥᐃ·ᓯᓗ ᑭᑦ σ^Λᑉᐦᐃ ᐅᑭ"σ>Ł6ˣ:

11 ᓇŁᒧ Ł6 σ6ŁΔᓭ"ᒡᑦ· σσ^Λ, ᐊσŁ ᑭ"ᑭ ᐅUᓇ°, Δᑦ ᐅᐊᔪᑦ ᐊᐪ·ᓯᒣ ᒥᑦᑦ"' σᓯᓴ' ᑕ"ᑦ·° ᑭ"ᑭ ᒥᑦ"ᑐᒥᒥᓇ° ᐊᓂᓯσᐪ·' ᐊσᑭ ᐅ6 ᑫᑐᑭᓯ' ᑭᑦ ᕮᐪ·ᑕᓯ' ᐅᑭ"ᒥσ^-ᑭᐪ·° Δ^Λ¯ ᑭᑦ ᐅᓇᒪσᐪ·°; ᐅᑯᓯ ᒥᓇ ᐅ"ᑀ' ᐊᐪ·ᑲᓇ'.

ᐅᑭ"ΔU·', ᐊᐪ·ᓯᒣ ᑲᑦ ᒥᐃ·ᓯᓗ ᑭᑦ σᐱᑲᐦ Δ^Λ¯ ᑭᑦ ᐱᒪσᓯᑲᐦ.

9 ᐅᒥᓯ Ł6 ᑭᐱᒪσᐦ ᑭ"ΔU° ᔨᓇᐪ·, ᑭᒥᓇ-ᔦᑌᐦ ᑦ ᑲᑭᓯᐪ·ᓯᑲᐦ ᔨᐪᑯ' ᐅ"ᑭ ? ᐅᒥᓯ Ł6 ᑭ"ΔU·°, ᑲ·ᔦ^' Δᐱᓓᑭ ᑭᑦ ᑭᓯᐪ·ᓯᑲᐦ, ᐃ·ᐃ·¯ σ>Δ·σˣ Δᓯᐪᐦ.

10 ᐅᑯᓯ Ł6 ᑲᑎᐱᓇ"ᑭᑫ' ᑭ"ΔU·°, ᑭᑭ"-ᑭᑎŁᑫᓇ"Ł° ᔨᐪᑯ', ᐅ6 ᑦᓇ ᑲᑭ"ᐅᑭ"ᑭᓯ; ᐊσŁ ᐅᓴᑲᐦ ᐅᑎᐱᐪᑲᐦ ᑭᑦ ᐊᐪ·ᓯᒣ ᑲᑦ ᒥᐃ·ᓯᓗ ᑭᑦ ᐊᐪ·ᓯᒣ ᑭᑦ ᐅᑎᐱᐪᑲᐦ ᑭᑦ ᐊᐪ·ᓯᒣ ᑲᑦ ᒥᐃ·ᓯᓗ

Ł∩ₒŁbᐠ ȸᓂ.

1 ȧ∘σᐢLᐊ·ᐠ ᐊσP ȣᐅₒᓂᐊ·ᑕ"Pᐢ Ł⊓ᐢᑕ-ᒧΔ·ᐠ, Γₒ ȣᐊᑐᵗȩᑕ"ȣ·° Ł⊓ 9ȣ: Dσ∀Δ·-σᓂ·ˣ! ΔᐢᏗ Δ·ᵇᑕ"σᓄᐅP ᐊ⊓ᐢᑕᒪᒪ·ᐠ ∇ȣ·-σL, ᑭ9Ł ȣᐢP"ᓀᐊ·ᐠ ∇ᓂᓂ ᑕᑕ ᐢᑕ"ȣ·°.

2 ∇ᓂᓂ ᐊȣᓀ·ᑕᒪ·ᐠ ᑭᐢ⊓ȣₒ, Ł"ȣ"U·Ꮷ·ᐠ Ł6; Γₒ Ꮷ·ᐢȣΔȣₒ, D⊓ₒŁ·ᐠ Ł6; ∇ᓂᓂ Ł6 ȣȣᔭᐁᐊ·ᐠ ₒ∀Ꮷ· Γₒ Δ·ᑭᓄ°, ₒ∀Ꮷ· Γₒ ȣ⊓∀ᓄᑕᒥᑕᓄ′;

3 ∇D9 D"ᑭ ᐅᒥᓂ ΔU·° ȣ⊓∀ᓄ"ᑭ9′; Ꮷ·<"ᑕᒪ, ᐅᒪ ∨ᓄ9ᔭᓄᒪᐠ σᓂᓀᐊᐊ·ᐠ ∇Dₒ-ᓂᓀ·ᑕᒪᐠ ᒪᑭ 9ȣ:, Δᑕ ∇ȣ 9ᑭ"D"ᑭ ΔȣUₒᒣᐢ ᑭȣ·ᓄᓀ·Ꮷ·; ₒŁΔ·ᓄ ᑭᐢUᓄ"ᒧΔ·σˣ ᑭȣ-ᐱᒧₒᐊₒᐊ·°; ᑭ9Ł Ꮷₒ"¯ᐅŁ ᒪᑭ Δ"ᑭᓂ.

4 ¶ ∇9ᐢᐱ ᑭᓂȣP ∨ᓄᐠ ᐊΔ·ᓄᐠ ȣᑕ Dȣₒᑦ ᐊ∇·ᑭȣᐠ ᑭᓄ·°ᑭ, Γₒ ȣᑕ ȣȣ·ᑕȣU·ᒧ ᑭ"ᑭ ᑭᓂₒᑭᒧΔ· ȣȣ·ᑕȣU·ᒧΔ·ᐠ, ᐅᒥᓂ ȣᑕ ΔU·′, ᑕᓂ σᓂᓂᐊ·ₒΔᓂᓂₒ: ᑭᐊ"ᑕᒪᒪ∇·° Dᑕᓄᓂₒ° σᑕᓂᓂₒL: σᑭ"Ł"ᓄᒥ! ᑕᑕ ᑭ"ᐊᓄₒŁᒧᓄ"ᑭᑕᐠ ᑕᓄȣ·ᵗ ᑭₒₒΔ·ₒᓀ σᑭᐢ⊓-ȣσₒₒ.

5 ∇9ᓂ Ł6 ₒŁΔ·ᓄ ᑭȣᐊᓄᐊ·° 9∇·ΛₒˣU<∨ᑭσȣᐠ ∩∧ᔭ"ᑭȣσˣ D"ᑭ ᐅŁᐊ·ᑭΔᑐŁ ᐊᓄᓀ′ ȣ⊓∀ᔭ"ᑭ9′.

6 ∇ȣΔ·ᓄ Dᓄ·ᑭ9ᐠ, ∇Δᐢᑭᐠ ᐊσΔ ȣᐅᓄ·-ᑭ9ᓀ′: ₒŁΔ·ᓄ Ł6 ᒪᑕ Dᓄ·ᑕŁᑕŁ∇·ᐊ·ᐠ, ᐊσᓂŁ ∇ȣ 9ₒ∨Δ·ᓂᑭᐠ.

7 ¶ ᐅ ᑭᓄ 9ȣ' Δ·ᑭˣ ȣΔᓂσ"ȣ∩ȣΔ·ᓄᐠ, Ꮷ·Ꮷ·ₒᵗᔭ"ᑕᒥᔭᐊ· ᑦ Dᑕ"ᒐ"ȣ· ȣ⊓∀ᔭ"ᑭ9′? Δ·ᓄ ᑦ ᐅᐅ DᐠᑕᒪΔ·ₒL? ₒŁᒪᑭ σ⊓U·Δ Γᔨᐢȣ᙮ ᐊₒ ȣ·ᓄᐠ ȣΔᑕ⊓ᓂ′?

8 ᐊₒ"ᑭ"9 σᑕᓂᓂₒᓄL ᔨᓂᓂᐊ·ᐠ ᑕᐢᓂ¯ Dₒₒ∩ȧₒȣσL°: ᑭᑭᔨ9ᐱᑕᓂᐊ·Ꮷ·ᐠ ᐊσᑭ Ꮷ·ₒᑕᐠ ȣΛᒥŁᓄᐢȣᓂᓂᐠ ᑕᐢᓂ¯ ᐊᓂᓂₒᑕᐊ·ᐠ ȣᐊȣ·-ᑕᑭᐠ ₒᑕ)ᓂₒᑕᐊ·°.

9 Dσ∩9·Γᐊ·Ꮷ· σᑕᓂᓂₒᓄL ᑭᑭ"Ꮷ·ᓄΔ·-∇·ΛσŁᐊ·Ꮷ· ȣΓᐊ·ᓂᑭ Δ·ᑭᓄˣ D"ᑭ; Dᑕ-Ꮷ·ᓂᒥᓂᐊ·ˣ ᑭᑭ"D"ᑭ ₒᐢ^Λ"ᑭ Dσ⊓ₒₒᓀᐊ·° σŁŁ"ᑕᓂᓂΔ·ᐠ).

10 ᐸᓂᓂᐠ, Γₒ ᓂ∨·U·; ᑭ9Ł ₒŁΔ·ᓄ ᐅŁ ᑭᑕ∇·ΛΔ·σᑕᓂᐊ·°; ᑭ9Ł ᑭ"Δ·"σᑕᓂᐊ·ᐠ, ᑭₒσᓂᓂᐊ·ₒᑭ"Δȣₒᓀᐊ·°, ₒᐊȣ·ˣ σᓂᓂᐊ·ₒᑭᑐΔ-∇·Δ·ᐠ D"ᑭ.

11 ᑭᐢΛᐠ ᐊᓄᓂₒσ° ᓂᓂΔᵗ Λ⊥Uᐠ Γₒ ᑭᵗᑭᑭΔ·σˣ ᑭᵗᑭᑭ′, ∇ΔU·′, ᑭȣᐅᵗᒪᑕᓂᐊ·ᐠ ᓂᓂᒥᓀᐊ·ₒ Γₒ ₒŁᑦȣᐊ·ȣᑕᐠ Γσ9·Δ·ᐠ; Δ·ᵇ Δᓂᐠᑕᐊ·ᐠ ȣᑕ ᐅᒪᔭᓄᐊ·ᐠ ᐅᐅ ᐊᓄᓂₒσᑕᓂᐊ·.

12 ¶ 9"ᑭΔ¯ ᑭȣŁᐊ·ᑭΔσᑎ, ᐅ 9ȣ', ȣ"ᑭᵗᵗ∇"ᑕᓂᓂᐠ: 9"ᑭΔ¯ σȣŁᐊ·ᑭᐊᵈ ȣᑕ") Δᑐᵈσ"′ Δᵗᔭ∇ΔᐢᵗᵗΔ·ᐠ: Ł⊥Δ· σȣᐊᐅₒᐊ·ᐠ ᑕᐢᓂ¯ >ᓂᵗᐊ Ł∩σ"ȣ·ᐠ, ᑕᐢᓂ¯ ȣₒ∇·ᔭ"Ł6ₒᐠ ᐯ"ᑭ Ł"ᵗ-σᑭ"ȣ·ᐠ: ȣᑕ ᑭ"ᑭ ᑭᓂ∇·ᐊ·ᐠ ∇Δᓂᑭᓄᐊ·ᐠ ᐊᔨᐊᵗ-σᑭᐠ ᐊᔨᓂᔨσᐊ·ᐠ.

13 ᐅΛᓂσᐊ· ᑭ"Λᒥᵈₒᵗȣₒᓂᐊȣ·ᐠ: ᑭ"Λᓂ-ₒŁ·ᐠ, ∇ᓂᓂ ∇ᑭ"Λᒥᐢᵗ>ᑐUᑭ Γᵗᑕᐊ Δᵗȣ·Uᒥˣ, Γₒ ∇ᓂᓂ ᑭ"ᐅᑭᑭ ᐊ·ᵗΔ·ᐊ·ᐠ: ∇ᓂᓂ ᐅᑭ"ᑭ-ᐅᑭŁᒥᐊ·ᐊ· ȣᑕ ᵈȣₒᓂᐊȣ·ᐠ, Γₒ Δ·ᵇ ȣ⊓∀-ᔭ"ᑭ9′ ȣᑕ ΛᒥŁᐊ·ᑭᵈȣₒᓀᑐ°.

Ł∩ₒŁbᐠ σᐢ).

1 ᐅᒥᓂ Ł6 σᑭ"Δᓀᐊȣᐠ, ₒᐢ"ᑕᒪᐠ, ᑭᐸᓂᔨᔭ"-ᒥ∩ₒᓀᐊ·°, ᐅ ȣᵈȣₒᓀᵗȣᐊ·ᐊᐠ 9ȣ', Γₒ ᑭᵗᐊᐊ·° ȣᑭ"ᑭᐅᑭŁȣ"ᑕᒪᐠ ᔨᐢΔᐢᵗ Δ·ᑭˣ ȣᐅ"ᑭᔭᐠ; ₒŁᑭ ᐊᐢᑕU° ᑭᵗ .° ᑕᑕ ᑭᐢ9ᔭ"ᑕᒪᐠ ᐅₒᓂᔨ-ᐊ·ᓂᐊ·ᐠ ?

2 ȣᐸȣ·ᑕᒪᐠ ȣᒥᐊ·ᓂᔨ, ∇ᓂᓂ ∇ᐸᑭ"ᓀᐊᐠ ȣŁᵗᐊᑕˣ; ȣᐸᓂᓂ∇·ᐊᐠ Γₒ ȣᑭᑭȣₒᓂ∇·ᐊᐠ.

3 Γₒ ȣᒥᑭ∇·ᐠ ᐅΔ·ᵗᓂᐊ·° σᑕᓂᓂₒᓄL, Γₒ ȣŁσ∇·ᐸᐅᒪᐠ ᐊ·ᔨȣᐊᐊ·ᐊ·; Γₒ ȣΛȣ·-Ł·ᐊȣ·° Dᑐȣσᓂᐊ·ᐊ·, ∇Λᑭᑐȣᐊᑕ∇·ȣ·°, ᑕᐢᓂ¯ ∇Δ·"ȣᐸᓂᔨᒪ∇·ȣ·°, Γₒ ᑕᐢᓂ¯ Δ·ᵇᑕ ᐊᒪᔭ"ᑭᵈˣ.

4 ∇ᓂᐢᐱ Ł6 9ŁΔ·ᒧᑕᐊ·ᑕ·° ȣ⊓∀ᔭ"ᑭ9′, Ł6 ₒŁΔ·ᓄ ȣᑕ ₒᐢ"ᑕȣ·ᐠ: ȣᑕ ȣᓂᑕ∇·° ∇ᓂᐢᐱ Δ·ᓄ ∇ᑭ"Ł"ᒥᑭᔭ"ᑎᑭᐠ ᐅᑎᓂ"ᑭ9-Δ·σᓂᐊ·ˣ.

5 ¶ ᐅᒥᓂ ΔU·° ȣ⊓∀ᔭ"ᑭ9′ ᐊσΔ ᐅᔨ·-ᑭ9Δ·ᔭσᐊ· ȣᐊ·σᓂŁᔭ′ σᑕᓂᓂₒᓄL, ȣŁȣ·"-9ᑕ·° Δ·ᐱ⊓ᐊ·ᐊ· ᑭ"ᑭ, Γₒ ∇ΔᓂᐠᑕU·ᑭ, ᑭŁᔭᐊ·ᐠ; ∇ᓂᓂ ᐸₒ ȣ⊓∀ᔭ"ᑭ9′ ᐊσΔ ∇ᑭ"Ł"ᒥᑭᔭ"⊓ᑎᐠ ᐅ⊓σᓂ"ᑭ9-Δ·σᓂᐊ·ˣ.

6 ∇Dᔨ ᑭ"ᑭ ⊓ᐱᐢₒ° ᑭᔭᐊ·° 9ᐊᔨᐸᓂ, ᑭᑭ ∇ȣ ᐊᔨᐸᓂ ΔᓂₒŁᒧΔ·ᐠ; ᑭȣᐊ·σ⊓ᐱᐢᑭᓂᓂ-ₒᐊ·°, ᑭᑭ ∇ȣ ᑭ"ᐸᐊ·Ł9ᐠ; Γₒ ȣᑕ ₒᐢΛ"ᑭ ᐸ"ᑭᓂᒧᔭᐊ· ᐱᓂŁ· ᔨᔨ ᐅᔨ·ᑭ9Δ·ᔭσᐊ·ᐠ, ᑭᓂₒ° Ł6 ȣᑕ ᐊ·σ⊓ᐱᐢₒᔭσ°.

7 ∇ᓂᓂ ᐊσᑭ ᐅᐊ·ᐸ"ᑕŁᐊ·ᐠ 9ₒ∨Δ·ᓂᓂᐠ, Γₒ ȣᑕ ᐊ·Ꮷ·ₒᔭ"ᑕŁ·ᐠ ᐅᐸᐊ·Ł9·: ∇∇, ȣ"ᑭᔭ° ȣᑕ ᐊᔨᐊₒᐅᓂᐊ·ᐠ; ᑭ9Ł ₒŁΔ·ᓄ ₒᐢᑦᓂȣ·ᐠ ᑭᔭ"ȣ·ᐠ.

8 ¶ Ł6 ᑕᐯ· σᓄȣᐢᑭₒᐢȣᔨ ȣᐢᑭ∇Δ·ᓂΔ·ᐠ ȣ⊓∀ᔭ"ᑭ9′ ᐅᑕ"ᒐ"ȣ· ᐅ"ᑭ, Γₒ ᐅₒΔᓂᐊ·ᓂ-∇·Δ·ᐠ, Γₒ Ł"ȣΔ·ᓂΔ·ᐠ, ᑭᑭ Δ·"ᑕŁᐊ·ᐠ 9ȣ' ᐅᐊ·σᒥᑎᒪΔ·ᐠ, Γₒ Δᐢᵗ∇ΔᐢᵗᵗᐅŁᑕᐊ·ᐠ.

9 ₒᐠ"ᑕᒪᐠ ᐅŁ, ᑭᐸᓂᔨᔭ"ᒥ⊓ₒᓀᐊ·°, ᑭᵗᐊᐊ·° ȣȣσᓂᔨȣᒪᐠ· Δ·ᑭˣ 9ȣ', Γₒ ȣᑭ"ᑭᐅᑭŁȣ"ᑕᒪᐠ· Δ·ᑭ Δᐢᵗ∇ΔᐢᵗᵗΔ·ᐠ, ȣᐸȣ·ᑕᒪᐠ ᐅₒᓂᔨᐊ·ᓂ∇·Δ·ᐠ, Γₒ ȣᐊ·σᒪᐸᒪᐠ ȣ·ᔨᐢᐠ Δᐸᓂᐊ·Δ·ᐠ.

10 ᐅᓂ"ᑕᐊ·ᐠ ᔭᐠᐊ ᑭᑭ ᒥ"ᑯ, Γₒ ᐊᔨᐅᔭᔨᐊᐠ ᒪᑭᐅᑕᒪᐅₒσˣ D"ᑭ.

11 ȣσₒₒᓂᐠ ∇ᓂᓂ D"ᑭ ⊓ᐸᐊᒪᐊ9Δ·ᐠ ᐅ ᐸ ᐅₒᓂᓂ∇·Ꮷ·ᐠ, Γₒ ᐸᑭᑭ9Δ·ᔭσᐊ·ᐠ ᐊᐅ⊓ᓂᓂᐊ· ∇ᑭᑭᑭₒᐅᐊᒪ9ᑕ·°, Γₒ ᐅᔨ·ᑭ9Δ·ᔭσᐊ·ᐠ ∇ᓂᓂ D"ᑭ ᐸᐊ·ᒧᒪᐊ·ᐠ ᓂₒσᔨ° ȣᑕ D"⊓ᐱᓂᐠ; ∇ᔨ·

Ⱡь Δ·"ⱠΓᓕᔪᑕᐅ·ᐊ·ᔪ ᑲᑎᐯᔭ"ᑭᑫᓱ, ᐅᒥᓕ Ⱡь ᐁΔᑌ·ᑭ'; ᓇⱠᒃ ᑲᑎᐯᔭ"ᑭᑫ' ᑭΔ·ᑐΔ·· ᔨᓇ°? ᓇⱠ ᑫь: ᑲⱠᑦᑕ ᑭᑲᑭ"ᐅᑎ"ᑎᔨᓇ°.

12 ᐁᐅᔨ ᐅ"ᑭ Ⱡь ᔭ'ᐊ› ᑭᑦᔨ·° ᑫᐅ"ᑭ ᐱᔨ ᐱᑎᑲᑌ› ᒪᓇ ᑐᐅᑦᓴᐊᐣᐸ ᑲᑦ ᐊᔦᑲ·ᑐᑌ°, ᒪᓇ ᐊ·ᑭᐅ·ᑲᒥᑦ ᑕᐱᐣᔨ ᐱᑲ·ᐣᑦ ᑲᑦ ᐃᔨᓇᑲ·›.

Ⱡ∩ᓇⱠᑲ› ъᐅ.

1 Ⱡь ᑲᑦ ᐅ∩ᑭᔦᓄ ᐃᐣᑲ·ᖏ ᐊ∩ ᑲᑭᔨᑲᑭ, ᐊᓂⱠ ᐅᐊ·ᑭᑭ·ᑲᒥᑦ ᑲ∩ᐱᐯᔭ"ᑭᑫᓗ ᑲᑦ ᐅᓇᒉᓀᐊ› ᑕᐊ"ᒉⱠ∩›, ᐁᔨᓀ ᐊᐊ·ᔨᑎ ᑲᑦ ᐅ"∩ᔭᑲᑌ° ᐃᐣᐟᔭ; ᐁᔨᓀ ᐊᐅᔨᔭᓂᐊ·ᔭ ᑲᑦ Ⱡᐊ·ᓴᔨ ᓇⱠⱠ·ᔭ.

2 ᐁᔨᓀ Γ"ᑳ' ᐅᑕ")ᐣᑲᑲᔨᑦ ᐊᔦᑦᔨᓂᐊ·ᔭ ᑲᑦ ᐯᕕᔨᓇ·ᔭ, ᒪᓇ ᑲᑦ ᐃᑌ·ᐊ·ᔭ, ᐊᐣⱠᒥᑎᔭ, ᐁᑲ· ᔨᐣᕕⱠᑭᐊ·ᐊ·ᑕ ᐅᐊ·ᑭᑦ ᑲ∩ᐱᔭ"ᑭᑫᓱ, ᒪᓇ ᓇⱠⱠ·ᑕ ᐃ·ᑭᔦᑲ ᐊᐣⱠᑌᐊ·ᐊ·ᑕ ᐅᐊ·ᑭᑦ ᑲ∩ᐱᔭ"ᑭᑫᓱ, ᒪᓇ ᑲᑦ ᐃᑌ·ᐊ·ᔭ, ᐊᐣⱠᒥᑎᔭ, ᐁᑲ· ᔨᐣᕕⱠᑭᐊ·ᐊ·ᑕ ᐅᐊ·ᑭᑦ ᑲ∩ᐱᔭ"ᑭᑫᓱ, ᒪᓇ ᓇⱠⱠ·ᑕ ᐃ·ᑭᔦᑲ ᐊᐣⱠᑌ

ᒋŁÞᐟ ᗡ"ᑭ, Ր̇ᓇ ơᐦᐝᗡᒋ ᗡᑕᒋᑭ ∇ᗡ"ᑭ ᐞ"ᑐ-ᓂᒧᓇᐟ: ∇ժᒋ Ł̇Þ Ⴥ·Þ ᑭÞᕮᐢᑎՈᒋơժᓇ° ᐊᒋᚼΔ∇ᓇ ᗡ"ᑭ, Δᐢᐞ ∨ᑕժᒋ"ᑭ ᑭᑕᐢᓇᙆ, Δᐢᐞ ∨ᒋᑕ"ժᐢᓂᑭ ∇Δᐢժ ՈᐯᓇᐟᑕŁᙆ.

7 ∇ժᒋ ∇Δᐢժơ"ᐟ ᓂÞᐟ Þᑕᐟ ᑕÞ° ᒐÞ·ᔭᐢ Γ"ᓂᐟ ᐊᓇᒋơᐧ· ᒉᐱᐢժ ᐞᒋᒋᓂ°, ∇Þᐢᐞ ᑭᑕᐢᓇᙆ, ᐊᐱ" ᑭᑕᐢᓇᙆ ᐊᒋᚼᑭÞᐟ: ᐧᓇ ᐢᓀᐱ ᐧՈᑎᔭᐢᑕᑭᐢᑎ, ᒉᐱᐢժ ᑕᒋᒋᒋᐢ ᒐÞ·ᔭᐢ Ł̇ᔭՈ"Þᓇ ∇ᐧᐊᐟ: ᐧᓇ ᐢᓀᐱ ᐧՈᑎᔭᐢᑕᑭᐢᑎ, ᒉᐱᐢժ ᒉժᒋơᐧᐧᓇᙆ ᐢᓀᐱ ᑭᑕᐢᓇᙆ ᐢᓀᐱ ᐧՈᑎᔭᐢᑕᑭᐢᑎ, ᒉᐱᐢժ ᐞᒋᒋᓂ°, ᓇŁᐃ·ᔭᐟ Ł̇Þ ᐢᓀ ᐢᓀᐱ"ᒐᐢᑎՈᒋơ∇·ᔭᐧ·.

9 ᑭÞᗡᐱᓇŁᐧ·ᐧ·ᐟ ᑭᑎᐢᔭᐢ ᑭᓇᔦᒉ∇·ᔭ"ᐧ-Ł̇Þᓇᐟ, Ր̇ᓇ Þ"ᑭᔭᐢ ᑭᓇՈᓇÞᓇᐟ ᐢᓀ ᑭᐢÞᒉ-ᐧ·ᐧ·ᐟ.

10 ∇ժᒋ Ł̇Þ ᐢᓀ Δ"ᑭᐟ ᓁŁ ᐊᑭᒋᙆᐟ, ΔՍ·° ᐢՈᑎᔭᐢ"ᒋᐊ', Δᐢᐞ ᐊᑭᐢᑕᒋᐧᑭᐟ ᑭᒥᒉՈᑐᒧŁᐟ Δᒋᐢᓀᐱᐧᐧᐊᐟ ᑕᐢᐞᐢᑭᐢᑕᐢᓀᐢ: ᐞᒋᒋᓂ°, Ր̇ᓇ ơᑲᑭᐢᑕᒋᐧ ∇ᗡՍᓇᐧᒋᐟ ᑭᒋᐢᑭ, Ր̇ᓇ ơᑲᑭᐢᑕᒋᐧᐧᐊᐟ ᑭᑕᐢᓇᙆ ᐞᒋᒋᓂ°

Ł⊂ₒŁᓄ ᑌᕮᔪᐣ.

1 ᓂᓇᓂᒧᒥᒃᐃᓂ·)! ᑭ9Ł ᑕᐱᓄᒨ ᖷᑭᒪᕮᔪ·ᓄ ᓴᑯᓇ"ᖷ·ᐃᓂ ᓱᐱᓂᒥᓂᓄ ᓂᑎᓂ ᐊᖷᓄ, ᑕᐱᓄᒨ ᓇᕮᔪ·ᐃᓄᕮᒥ* ᖷᓂᖷᐃᓂᓂᑌᐱ ᓂᒥᓂ ᑭᑎᑲᖷ: ᓇᒪᐃ·ᓄ ᐃ"ᕮᖷ·ᓇ· ᕮᔪᐅᑌᑭ· ᖷᑎᑲᓄ ᑭᑎᑲᖷ: ᓇᕮᔪᑎᑭ ᓂᑲᓂᑭᓂᓄ ᑭᑎᑲᖷ: ᓂᕮᑎᑭ ᓂᔪ

⁻ᔅ ᑐᑊ ᐠ.

ᒪᓂᓇᒪᒃᑲᓱ ᓂᐟᑕᐠ.

1 ᓂᓂᐱ ᑭᓇᖏᖅᑲᓱ. ᒪᓯᓇᓯᖏᖅᑲ ᐯᖏᒪᓯᓇ-ᓯᓱᑌᓕᐟ ᑭᑕᓯᓇᒧᓯᓇ ᖁᐊᐠ ᐊᓇᓯᓴᐠ.

2 ᑭᓱᒪᓂᔪ ᑲᐊᓕᖏᑕᐠ, ᒥᓇ ᑲᑎᓕᖏᑕᑭᐟ ᓯᓯᑕ-ᓯᓕᐟᑕᐊᐠ ᐯᖏᖏᒪᑎᔪᑕᖏᐟ; ᑲᑎᓕᖏᑕᑭᐟ ᓯᓯᑕᓯᓕ-ᔪᑕᐊᐠ ᐯᖏᖏᒪᑎᔪᑕᖏᐟ, ᒥᓇ ᓯᓱᓕᓂᓯᐠ; ᑲᑎᓕ-ᓕᖏᑕᐟ ᑲᑕ ᖁᐯᖏᓕᐯᐠ ᒪᓇᓯᑕᐯᓕᖏᐊᓇ, ᒥᓇ ᓯᐠᓇᒪᒪᓕᐯᐠ ᑭᑕᓯᓇᒧᓯᓇ ᑲᓇᑲᑎᓇ.

3 ᑲᑎᐯᓕᖏᑕᐟ ᓇᒪᓯᓴ ᖁᓱᑲᑎᓇᓯᐠ, ᒥᓇ ᑭᐠᑌᓕᖏᑕᐠ ᑭᖏᑌᓕᓯᐠ, ᒥᓇ ᓇᒪᓯᓴᐟᑕᐠ, ᒥᓇ ᑲᑎᓕᖏᑕᑭᐟ ᑲᑕ ᑲᓇᑲᑎᓇ ᖁᐊᐠᓇᓴᐠ ᖁᐊᐠᓇᓴᐠ ᑲᑎᓕᖏᑕᑭᐟ ᑲᑕ

ⵜⵔ ⵄⵙⵃⴰⵔⵜⵙ ⵔⴰⵛⵛ ⵜⵔⵔⵜⵙ, ⵡⵜⵙⵔⵎⵙ ⵙⵜⵙⵃⴰⵔⵙ.

8 ⵍⵀ ⵙⵄⴰⵎ ⵃⵙⵡⵓ ⵜⵡⵔ ⵔⴰⵛⵛ ⵣⵜⵙⴰⵃⵙ ⴰⵔⵣⴰⵃⵙ: ⵍⵀ ⵜⵔ ⵔⵙⵜⵙⵜⵙ. ⵙⵔⴰⵎ, ⵙⵔⴰⵎ, ⵜⵔ ⴰⵡⵜⵙ; ⵍⵀ ⵄⵍⴰⵙⵃ ⵜⵔ ⵔⵙⵃⵙ.

9 ⵜⵡⵄ ⵏ ⵡⵔⵣⵙⵔⵜⵙ ⵣⵙⵃ, ⵜⵡⵄⵎ ⵡⵔⵣⵙⵔⵜⵙ ⵜⵍⴰⵙ ⵣⵙⵃ: ⵒⵃⵍ ⵄⵍ ⵄⵙⵔ ⵔⵙⵔⵙ ⵍⵜⵜⵡⵃⵙ ⵏⵄ ⵡⵍⵍⵡⵔⵃ ⵏⵄ ⵔⵙⵔⵙ ⵔⵙⵔⵙ ⵃⵙⵔⵙ ⵣⵙⵔⵙ ⵔⵙⵔⵙ.

10 ⵒⵡⵔⵣⵙ, ⵏⵄ ⴰⵔⵔⵣⵔⵔ, ⵏⵄ ⵙⵔⵜⵙ ⵄⵜⵔ: ⵏⵄ ⵜⵡⵡ ⵜⵒⵍⵡ, ⵏⵄ ⵔⵃⵜⵔⵣⵔⵜⵙ ⵜⵒⵃⵙ, ⵏⵄ ⵒⵡⵒ ⵔⵣⵔⵙⵜⵙ, ⵏⵄ ⵃⵡⵒⵙ ⵃⵔⵡⵔⵙⵔⵜⵙ.

11 ⵔⵙⵡⵔ ⵍⵀ ⴰⵔⵒⵙ ⵜⵔⴰⵔⵜⵙ, ⵏⵄ ⵄⵔⵒⵔⵙⵙⵙ ⵜⵔⵔⵔⵙ, ⵔⵛ ⵜⵔⵔⵔ, ⵜⵙ ⵡⵙ ⵒⵔⵙ ⵔⵛⵔⵔⵔⵔ, ⵍⵄⵍⴰⵃ ⵍⵀ ⵒⵒⵡⵍⵡⵜⵙ.

12 ⵡⴰⵄⵔⵙ ⵒⵡⵔⵔⵛⵡⵙ ⵄⵔⵔⵔⵔⵔ ⵜⵔⵔⵔⵔ, ⵏⵄ ⵒⵡⵔⵍⵔⵣⵡⵄⵡⵙ ⵄⵙⵃⵙⵔⵔⵔⵔ, ⵏⵄ ⵄⵒⵒⵔⵃⵄ ⵄⵡⵒ, ⵏⵄ ⵙⵔⵛⵛⵛⵄ ⵙⵜⵔⵙⵃⵄ.

13 ⵔⵙⵔⵒⵒ, ⵍⵄⵍⴰⵃ ⵒⵔⵔⵔⵔⵔⵔ ⵜⵔⵔⵔⵔ, ⵡⵔⵔⵔⵔⵔ ⵄⵔⵒⵔⵔⵔⵔ, ⵏⵄ ⵙⵔⵛⵛⵛⵄ ⵔⵔⵔⵔ

ᐊᑦᑐᓴᓗ.

ᒪᑎᓇᒪᒃᓴ ᓂᐢᑦᑦ.

1 ᐊᓂᒪ ᓇᓕᖏᒃᓴ ᐃᑦᓯᓴ ᑕᓵᑦᑭᐊᔪᓂᓂᑐᐤ ᑲᑭᖏᐊᑦᐸᑦᑦᕽ.

2 ᐅ ᑌᐯᔨᖏᑭᓴ, ᐸᓂᔨᑯᕽ ᑫᒪᔪᓴ, ᐅᒃ ᒪᒃ ᐅᐃᐧᓇᔪᖏᑕᐃᔪᓴ! ᒪᑎᔪᐸᐃᓂᓂᕽ ᑭᖏᑦ ᒪᐃᓂᒧᑦᑕᐃᔪᓴ!

3 ᐸᓇᖏᑭ ᑲᐊᑦᐸᖏᓂᔨᓴ ᒪᑎᔪᑕᒧᐃᓂᔪ, ᑭᓇ ᑲᐃᑌᔨᖏᑕᓴ ᑭᑦ ᐊᐧᑦᐸᖏᒪᐊᐊᓂᔪ? ᑭᑫᒪ ᐅᓂᓯᐊᓇᑭᖏᐃᐊᐧᓂᓂᔪ ᑭᓇ ᐅᒪᓇᖏᓯᐧᓂᓂᕽ ᐅᑦᑕᒪᒪᐃᔨᓴ ᐊᐅᔪᐧᕽ: ᑭᓇ ᐃᖏᐊᔪᓂ ᑲᐅᓯᐸᓯᑦᒪᓯᐧᓂᔪ ᐊᐅᓵᑎᐃᐅᐧᐃᓂᔪ ᑭᓇ ᑭᑫᖏᑲᓴᔪ.

4 ᐅᐅᑲ ᐅᖏᑭ ᒪᒃ ᐃᑕᓯᐅᐧᐃᓂᔪ ᐅᒃ ᑲᓴᑦᔪ, ᑭᓇ ᐅᓇᓯᐊᐧᓯᐅᐧᐃᓂᔪ ᓇᒪᐃᖏᓇᒃ ᑲᐊᐧᓴᐃᐧᐃᒪᒃᕽ; ᑎᑫᒪ ᑲᒪᑎᑎᓯᐧ ᐊᐧᑦᑲᓇᑦᐅᐧᐃᓂᔪ ᑲᐃᑕᑎᑎᓯᐧᔪ; ᐅᐅᑲ ᒪᒃ ᐅᖏᑭ ᒪᒋᐅᓇᓯᐧᐃᓂᔪ ᑲᐃᑕᐃᓯᐧᔪ.

5 ¶ ᐊᐧᑦᐸᑦᑕᒧᓴ ᒪᒃᓴᑦ ᐅᒃ ᑲᐊᔪᒥᑎᓯᐧ, ᑭᓇ ᓇᓇᒃᑭᖏᔪ, ᐅᓯᓯ ᑭᓇ ᐸᖏᑭ ᒪᒪᓇᑦᒃᑕᒧᓴᔪ ᑭᐅᔪᐧᓂᔪ ᑲᑭᑫᐃᐅᐧᐃᓂᔪ ᑲᐃᑕᐃᓯᐧᔪ ᑲᑭᑫᐃᐅᐧᐃᓂᔪ ᑲᐃᑕᐃᓯᐧᔪ ᑲᐃᑕᐃᓯᐧᔪ ᑲᐃᑕᐃᓯᐧ

4 ᐊ·ᐸᐣᑉ, ᐅᑕᐣᑲᒃᑫ" ᑲᐃᕆᔨᓴᐣᒥᓗᓂ ᓇᒪᐃ·ᖏ ᑲᓕᓂᖏ: ᒪᒃ ᑲ·ᖏᕆ ᑲᐃᑕᑎᓂ, ᒡᐯ·ᐣᑉᓪ-ᒧᐃ·ᓂᵡ ᑲᑉ ᐅᐣᑉ ᐱᒪᑎᓂᑫ.

5 ¶ ᐁᐁ, ᐊ·ᐊ·ᖖ, ᑭᑫᒪ ᐁᐊ·ᓂᒥᑎᑐᒋᑕᐃᓂ' ᓂᒥᓇᔪᓂᑫ, ᑭᐢᑌᔨᓴᐣᒧᐃ·ᔭ ᓇᓇᐃ·ᐃᑕᑉ Δ·ᑭ, ᐊᔨᐊ·ᐣ ᒥᐱᑉ° ᐅᐸᔪᔨᓴᐣᒧᐃ·ᔭ ᒋᐱᓐᑯᖖ ᑲᑉᑫᐢᑲᑭᑫ ᐃᐢᓂᑌᑫ, ᒡᓇ ᒋᐱᓐᑯᖖ ᐃᓂᓇᓂᓂᑫ, ᐁᑲᐃᖏᐣᒧᐣ', ᒪᒃ ᐁᒪᐊ·ᔦᐃᓇᒪᓂ' ᑲᐃᑕᑉᐣᑲᓄᔨᓂ', ᐊᔨᓂᔨᓂᐊ·, ᒡᓇ ᐅᑲᐣᑉᒋᓂ ᑲᓄᓇᔨᓂᐊ·:

6 ᓇᒪᒋ ᑲᑉᑫᐢᑭ ᐅᐅ ᑲᑕ ᐅᑎᓇᒪᖖ ᐊᐣᑉᐸᐊᑫᒧ-ᐃ·ᓂᔨᐢ, ᒡᓇ ᑲᑕ ᐊᔨᔦᑦ ᐊᐁ·ᑕᒪᓂ', ᑲᑕ ᐃᑕᒧᐃ·ᔭ ᑲᑎᐃᔨᐢᐁᐣᑎᑕᐣᑲᓂ' ᐊᓂᒪ ᐁᑲᓇᐃ·ᐃᓂᐢ

11 ᐱᓂᑲᐃᓂ ᐋᓂᑦ ᒥᓇ ᑎᐱᐢᑲᐃᓂ ᐋᓂᑦ ᐸᐸᑲᒥ-ᑲᐢᐃᓂᐧᐊᐣ ᐃᓂᑭᐃᓂᐣ: ᐅᐧᐃᓂᐢᑌᐢᓀᓂᐣ ᑲᑲᐢᑲᐣ ᑭᓂᐯᐧᑌᐧᐊᐣ, ᒥᓇ ᐅᑭᓂᑲᐢᑌᐢᓀᓂᐣ ᐅᐧᐃᓂᐢᑎᐱᐢᓂ-ᑭᐢᓀᓂ ᑭᑕᑲᑭᑲᐣ.

12 ᐸᑭᐣᐱᒥᐧᐊᐢᓂᐤ ᐊᐢᑭᐧ ᐅᑭᓂᐧᐊᓂᓂᑲᐣ, ᐸᑭᐣᐢᓀ-ᐧᐊᐧᐊᐧᐊᐣ ᐅᑲ ᑲᐊᐢᒥᐧᐊᑭᐣ ᑭᑭᓂᐧᐊᓂᐧᐊᐣᓂᐧᐣ.

13 ᐸᑭᐣᐱᒥᐧᐊᐢᑲᐃᓂᐤ ᑭᑭ ᐱᒪᑭᐣᐢᑭᐣ ᑭᑕᓂᓂ-ᓂᐢᒪᐣ, ᑭᑭ ᐱᒪᑭᐣᐊᐟ ᐃᐢ ᐱᐢ ᑭᐊᐧᐅᐧᓂᐢᓂᒪᒃᐤ; ᑭᑭᐣᒪᐢᑭᑕᐤ ᒥᐢᓀᑲᐧᓂᐤ ᐃᐧᑭᓂᐢ ᑭᑭᓂᐧᐊᐧᐊᐣᐢᒪᒃᐤ: ᑭᐣᒥᐊᐧᐊᒪᐧᐣ ᐸᑭᓂᐧᐊᐧᐊᐣᐢᑭᐢᒪᐣ ᐅᑭᓀᒪᑭᓂᐤ.

15 ᐸᑭᐣᐱᒥᐧᐊᐢᑲᐃᓂᐤ ᑭᐣᑲᑲᒥᐢ ᑭᑭ ᑭᒥᐢᑕᓀᒪᐊᐧᐊᐧᐣ, ᓴᐤ ᐅᐊᐧᐊᐢᓀᐧᐢᑌᑭ ᓂᐱᓴᐧ.

16 ᐃᐢᐱ ᐱᓴᐟᑕᒪᓴᐤ, ᓇᐟᑦ ᑭᓇᓇᒥᐧᐊᐢᓀᐧᐣ; ᑭᐟᓇᓇᒥᐧᐊᐢᓀᐧᐣ ᓂᐤᓴ ᐁᐟᐟᑕᓀᐧᐣ: ᐱᑭᐢᑲᐢᑕᐣᓂᐧᐊᐢᓀᐧᐣ, ᒥᓇ ᓂᑭᐟᓇᓇᒥᐧᐊᐢᓀᐧᐣ, ᑭᑭ ᐊᐧᐊᐅᐧᑲᐢᓀᐧᐣᓂᐧᐊᐢᓀᐧᐣ ᑭᐟᑕᐢᓀᐧᐣ: ᐃᐢᐱᐧ ᐯᐅᑕᐢᓀᐧᐣ, ᑲᐢ ᒪᐃᐢᓂᐧᐊᐢᓀᐧᐣᓂᐧᐊᐢᓀᐧᐣ ᐁᐟᑕᐢᓀᐧᐣ: 17 ¶ ᐊᐢ ᒥᓂᐧᐣᐢᑎᐢᓂ ᓇᒪ ᑲᐢ ᐊᐧᐱᐧᑌᐧᐊᐢᓂᐧᐣ, ᐊᐢᓂᐣ ᓇᒪ ᐧᐢᒥᓇᓇᐧᐊᐢᓂᐧᐣ; ᐅᐊᐢᐢᓀᐧᐢᑲᒥᐢ ᐅᐟᐊᐢ ᑲᐢ ᑌᑌᐊᐧᐊᐧᐣ, ᒥᓇ ᑭᐢᑎᑲᓇ ᓇᒪᐊᐧᐣᐢ ᒥᐢᒥ ᑲᐢ ᓂᐊᐢᒥᐊᐧᐊᐢᓂᐧᐣ; ᑲᓇᐅᐧᓂᐣᒪᑲᓇᐣ ᑲᐢ ᑭᐢᑲᐊᐧᐊᐧᐣᐢᓂᐧᐣ ᒪᓴᑎᐣᐢᑌᐧᐊᐢᓂᐧᐣ ᐅᐢᒥᐢᑭᐢᑲᐢᒥᐢᑌᐧᐊᐢᓂᐧᐣ: 18 ᑫᓴᐢ ᓂᐅᒥᐊᐧᐊᐢᓂᐧᐣ ᑲᑎᓂᐧᐊᐣᐢᑭᑫᐟ, ᒥᓇ ᓂᐅᒥᐊᐧᐊᐢᓂᑎᐢᓂᐧᐣ ᑭᓴᒪᓂᐢᐣᐢ ᓂᐱᒪᒥᐢᐅᐧᐢᓂᐧᐣ: 19 ᑲᑎᓂᐧᐊᐣᐢᑭᑫᐟ ᑭᓴᒪᓂᐢ ᐅᐧᐅᑯ ᓂᒪᐢᑲᐢᓂᐧᐢᓂᐧᐣ, ᑲᐢ ᐃᐟᐢᒥᐣᐢ ᓂᐟᓂ ᒡᐱᐢᒥᐣᐢ ᐊᐧᐊᐢᓂᐢᑫᐟᓂᐟᓂ, ᒥᓇ ᓂᑲᐢᓂᐧᐊᐢᓂᐧᐣᐢᓂᐧᐣ ᑲᐢ ᐢᑭᐢᑲᐊᐧᐊᐢᓂᐧᐣᐢᓂᐧᐣ ᐊᐧᐊᐢᓂᐧᐣᐢᓂᐧᐣ ᐊᐢᒪᐢᑲ

ᑭᓪᓗᖅᑕᒪᓕᒃ ᒪᓐ ᓇᒪᐃᓐᓴ ᖃᑎ ᒥᓂᕆᐊᑦᒃ ᓂᒥᓇᓐ ᐅᓂᐱᓐ ᐅᑯᑎ ᐅᖅᑭ.

14 ᐅᑭᖅᑭ ᑭᓯᓴᑦ ᑲᓀᐅᓐᖅᑭᓂᒃ, ᓴᓴᑦ ᑭᓯᐊᒃᑦ Δᖅᑕᑲᓂᓐᓄᑦ, ᓴᓴᑦ ᑭᓯᐊᒃᑦ Δᖅᑕᑲᓂᓐᓄᑦ, ᒥᓇ ᐯᑭ ᑭᓯᓴᑦᑕᓐᓄᑦ, ᐊᓂᒪ ᐃᔅᓴ ᐱᔪ ᐅᐯᑕᑲᓂᓐᓄᑦ ᐅᑭᓯᓴᑦ ᑲᓀᐅᓐᖅᑭᓂᒃ: ᑲᑭᖅᓯᐃᐅᐊᑦ ᐊᐅᓯᓐᓄᑦ ᖃᑦ ᐊᐅᐊᖏᖅᑐᑎᒍᓗ ᐅᑯᑦ.

15 ᐅᖏᑦᓂᒪ ᑭᓯᖏᑦ ᑭᓯᐊᓯᐊᑭᓯᖏᑦ, ᐅᑭᓯᖏᑦ ᓴᐊᓐᒥᓯᓂ ᒥᓇ ᓴᖏᖏᑕᓴᒪ, ᐅᑭᓯᖏᑦ ᓴᐊᓂᐊᐊᑦᑦ ᒥᓇ ᓴᑭᐊᓂᓯᓂ, ᐅᑭᓯᖏᑦ ᓴᐊᓂᐊᐊᑦᑦ ᒥᓇ ᓴᐊᖏᑦᓂᖏᖅᑕᖏᖅ, ᐅᑭᓯᖏᑦ ᓴᐊᖏᑦᓂᖏᖅᑕᖏᖅ ᒥᓇ ᓴᐊᐸᐊᑦᓂᐊᐱᐊᓐᖏᑦ,

16 ᐅᑭᓯᖏᑦ ᓴᐯᕆᖏᑦ ᑭᖅᑎ ᐱᐱᖏᑦ ᒥᓇ ᓴᐸᑎᓕᑦᓂᐊᑦ ᐊᓂᓐᓄᑦ ᐃᑐᓐᖅᑭᓂᒃᑐᑦ, ᐅᑭᓯᖏᑦ ᓴᐊᖏᖏᑦ ᒥᓇ ᓴᐸᐊᑦᓂᐊᐱᐊᓐᖏ

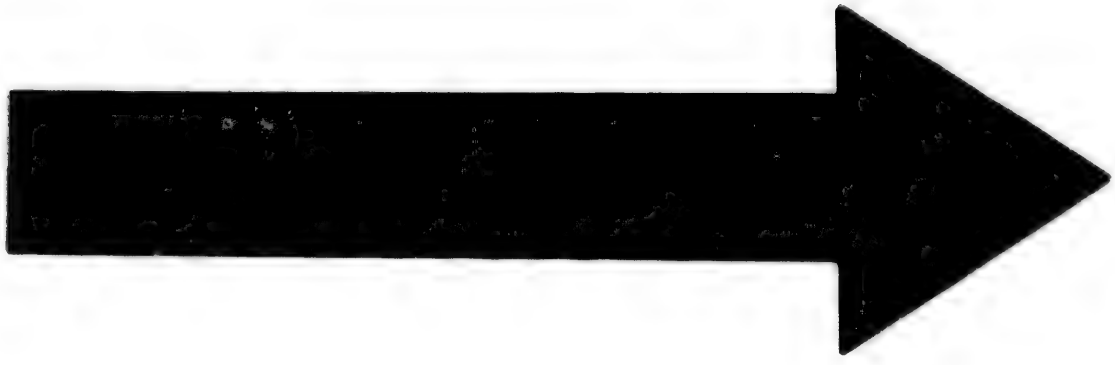

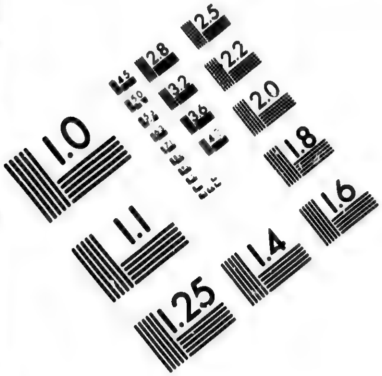

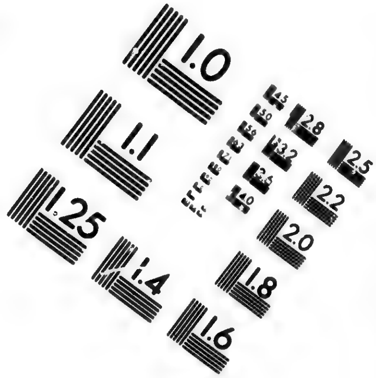

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

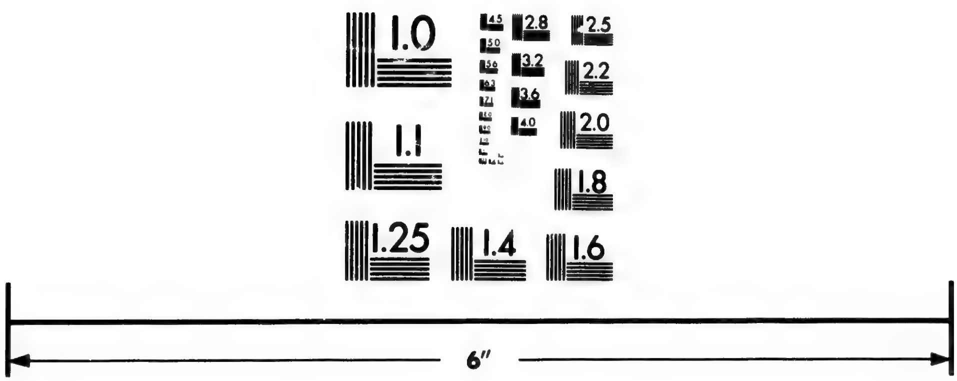

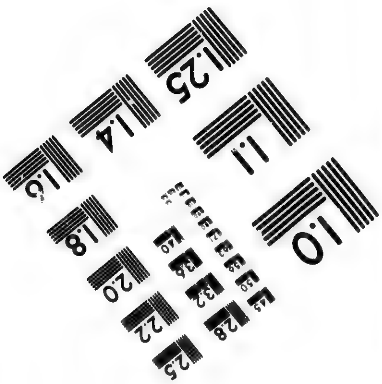

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N. Y. 14580
(716) 872-4503

1.0
2.0
2.2
2.5
2.8
3.2

3 ᐅ ᑭᑎᑕᑭᒪᓂᓪᒪ ᑲᐃ·ᖁᐃ·ᑯᓂ ᒥᓂᐱᓂᐃᓕᐊᑦ·; ᒥᓐ ᑭᐁᓂᐯ·ᒪ ᒪᐃᖏᐃ·ᓕᐊᑦ·; ᓇᒪᐃ·ᖏ ᐯᐅᓕᐊ· ᑭᑕ ᐊ·ᕿᓂᓕᓂ ᐅᒥᑦᓂᓂ ᐅᑦᑲᓇ.

4 ᐅᑐᖏ·ᑭᑫᐃ·ᓕᓅᒪ ᑭᕆᑫ·ᓕᐊ· ᒥᓐ ᑲᑲᓂᓂ-ᐃᐅ·ᑦᑭᓕᐊ·: ᐅᕿᑭᑕᑫᐃ·ᓕᓅᒪ ᑭᖏᐃ·ᓂᖏᓂᐊ· ᑲᐃᓗᑲᒥᓂᑦ, ᑭᖏᒪᑭᑐᒥᓕᐊ· ᐃᑕᓂᐅ·ᐃ·ᓐ.

5 ᑲ·ᖏᑦᐧ ᑲᐃᕿᑎᓂᓂ ᑲᑎᐯᓕᖏᖏᑕᓂᓂ ᐅᑯᑕ ᖁᑲ·ᖏᑦ ᐊᑲᐅ: ᓇᒪᐃ·ᖏ ᑲᑕ ᒪᑭᑐᑕ; ᑕᐧᑐ ᕿᑭᓴᕿᓕᐅ· ᓂᐧᕿᖏᐃᓂᐅ·ᐅ ᑲᓇᓂᓂᓂᓕᓂ, ᓇᒪᐃ·ᖏ ᑲᑕ ᓀᖏᑕᐧᕽ ᐅᑲᓂᓂᓂᓕᓂ; ᒪᑲ ᑯᓇ ᐅᑲ ᑲᖏᑦᐧ ᑲᐃᕿᑎᓂᓂ ᓇᒪᐃ·ᖏ ᑭᑫᕐᓕᐧᑦ ᓄᐯᐃ·ᓂᓂᓐ.

6 ᓂᑭᖏᑭᑲᐃ·ᑯᓂᐧ ᑲᑕᐧᑐᖏᓂᓂᐧ ᐊᕐᓂ-ᕐᓂᑯᓂᐧ: ᐅᑭᖏᑦ ᐃ·ᐢᑲᐃᑲᓂᐃ·ᑯ· ᑭᐃ·ᕿᓂᕐᓂᑯ·; ᓂᑭᖏᓂᓂᓂᐃᑭᐃ·ᓂᑭᑕᓂᓂᑭᐃ·ᑯᓂ, ᐅᑯᓂ ᓇᒪ-ᐃ·ᖏᐧ ᐱᒧᑐᐯᐃ·ᑯ·ᐃ·ᓇ, ᓇᒪᐃ·ᖏ ᑲᑲ ᐅᐃᖏᑦᐧᕽ ᐊᕐᓂᕐᓂᓂ, ᓇᒪᐃ·ᖏᐧ ᐊᐃᐢᕿᕿᐧ.

7 ᓂᑭᖏᐃᑕ·ᐧ, ᑫᖏᓇᒻ ᑭᑲᑲᐢᕿᓂᓕᖏᖏᑕᐧ, ᑭᑲᐅ-ᑎᓂᐧ ᑭᐢᑭᓇᑫᐃᐃ·ᑯᐧ; ᐅᑯᓂ ᐅᑲ ᐃ·ᑭᑕᐃ·ᑯ· ᑭᑕ ᓂᓂᕐᐃ·ᓇᑭᖏᑲᑕᐃ·ᓂᓕᑭ, ᐅᐃᓂᐅ·ᕽ ᒪᑲ ᓂᑭᖏᐃᑕ-ᓕᒥᖏᐃᐃᐧ: ᒪᑲ ᐃ·ᕿᒻ ᑫᑭᓴᑦᓕᓕᐧ ᑭᖏᓂᓂᓂᓂᓐ, ᑭᑲᐅ ᐅᑲ ᐅᐃᖏᑦᐧᕽ ᐊᕐᓂᓂᓂᓂᓐ, ᓇᒪᐃ·ᖏᐧ ᐊᐃᐢᕿᕿᐧ.

8 ¶ ᐅᑲᑯ ᐅᖏᑦ ᒪᑲ ᑭᖏᑕᐃ·ᑯ ᖁᐯᐃᐊᐧ, ᐃᑘ·ᑯ ᑲᑎᐯᓕᖏᖏᑕᐧᑫᐧ, ᐱᓕᓐ ᑭᓂᑲᑯ ᖁᕿᓂᑯᓐᒪᒪᐧ ᓀᕿᖏ-ᒋᑲᐧ; ᑫᖏᒪ ᓀᑭᖏᑭᖏᓐᐧ ᑭᑑᖏᐃᑭᐃᐃᐧ, ᑭᑭᓂᖏᑭᑫᒪᐃᐃᐧ ᓀᑭᖏᐃᑕᓂᓂ

ᐊᑎᖅᑕᐅ.

ᒪᓂᓇᒪᒃᑐᑎ ᓂᐱᐦᐢ.

1 ᐅᑎ ᓄᓗ ᐱᐳᓇᒃᑖᑦ ᐸᖅᑎᐅᑭᒪᐅ, ᐅᑎ ᓂᓀᒡᓗᓯᒧᒪᑦᓚ, ᐅᐅᑦᖠᑯᖅᑎᓂᓚ ᐱᓯᐦ, ᐳᖅᑕᓀᓂᓗᓂᐅᑦᑐᖅ ᐅᑎᑌᓵᑦ ᑲᑎᐅᖅᖃᖅᑎᑦ, ᐊᑎᖅᑕᐅ· ᑕᖅᑎ ᐅᑦᖠᑯᖅᓴᓂᓂᐅ ᑲᐳᖅᖃᖅᑎᑦ ᓄᓇᒃᑲᒪᒃᑯᐦᑐᓚ ᔪᓐᓇᒃ ᓄᓇᒃᑲᒪᒃᑯᐦᑐᓚ ᐊᑎᖅᑕᐅ· ᐳᖅᑕᐅ ᐊᑎᖅᑕᐅ ᐱᓯᐦ ᐸᖅᑎᐅᑭᒪᐅ, ᐅᐅᑦᖠᑯᖅᑎᓂᓚ ᐅᑎᑌᓵᑦ ᐊᑎᖅᑕᐅ·

5 ϧΔᑦᑐᑢ ΔᑌᐧΔᐧᑦ ϧᑭᐧᐱᓂ ᑭᐢᑭᒥᑦᖏᐧᓭᑦ Δᐢᐦᐯ ϧᑭᐧᐯᐊᐧᔭΔᐧᓭᑦ Δᑭᑎᑌᙵ ᐅᐧᑎᒃ, ᐅᐊᓂ ᑭᑌᓭ Δᐧᒉᐃᐧᑯᐊᐧᐠ ᓂᓯᖏᒃᙵ: ᐅϧΔᐧᔭ ᑯᑦᑎᓂ;

6 ᑭᓇᒪ ᑐᒥᓂ Δᑌᐧᐠ ϧᑌᐯᔭᖏᑭᓂ ᒥᓂᐅᐧ ᓂᔦᖏᓂ; ᑫϧΛᐟ ᐯᔭϧᐧᐠ ᐊᒥᔭᐠ Ꮮϧ Λᐊ, ᐅᐊᓂ ᓂϧᓇᓇᒥᐅᐧΛᓇᐧ ᑲᓂᓕ, ᒥᓇ ᐊᐢᑭ, ᒥᓇ ᑭᖏᓇᒥᓂ, ᒥᓇ ᓇᑲᐧᐢᑲᒥᓂ;

7 ᒥᓇ ϧᖏᔭᐠ ϧΔᖏᑦᒋᐧᐢᑲᓂϧᓂᓂ ᐊᔭᓂᔭᓂᐊᐧᓂ ᓂϧᓇᓇᒥᐅᐧΛᓇᐊᐧᓂ, ᐅᐊᓂ ᐅᑦᐢϧᓇᓂᓂ ᐊᔭᓂᔭᓂᐊᐧᓂ ϧᑦᐊᓂᔭᖏᒪᔨᐧᐠ ϧᑦ ᑕᓂᓂᔨϧᓂᔭᐠ: ᒥᓇ ᓂϧᓂᐢᑭᓇᔨ ᐅᒪ ᐊᐧᑦϧΔϧᐠ ᒪᒪᖏᑦᓂᓂᐧᓂ ᐅᖏᑢ, Δᑌᐧᐠ ϧᑎᑌᔭᖏᑭᓂ ᑕᓂᓂ ᐅᑦᐢᑭᓂ;

8 ᔨᓂᐠ ᓂᓄ ᓂᑦᔭ, ᒥᓇ ᐅᔨᐃᐧ ᔨᓂᓄᐠ ᓂᓄ ᓂᑦᔭ, Δᑌᐧᐠ ϧᑎᑌᔭᖏᑭᓂ ᑕᓂᓂ ᐧᔦᖏᓂ;

9 ᑫΔᓂ ᒪᒪᖏᑦᓭ ᐅᒪ ᒪᑦᑦ ᐊᐧᑦϧᖏΔϧᐠ ϧᑦ ᐊᐊᐧᓂᑎᑦᑦ ᐊᓂᒪ ᓂᑦᑦ ᐊᐧᑦϧᖏΔϧᐠ, Δᑌᐧᐠ ϧᑎᑌᔭᖏᑭᓂ ᑕᓂᓂ ᐧᔦᖏᓂ; ᒥᓇ ᐅᔨᑦ ᐅᒪ ᐊᐧᑦᐅᐧᓂᐧᓂ ᐅᖏᑢᒪᔨᐧᐠ ᐅᑦᐢᑭᓇᔨ ᐅᑦᐢᑭᓇᔨ ᐅᖏᑢ, Δᑌᐧᐠ ϧᑎᑌᔭᖏᑭᓂ ᑕᓂᓂ ᐧᔦᖏᓂ;

10 ¶ ᐅᑎ ᓂᑦᔭᓇᐧᐠ ᓭᐅᑦᐠ ᑕᑦ ᐸᔨᑫᐧᐟ ᑫϧᐠ ᑕᒌᑦᖏᐟ, ᐊᔨᓂ, ᐧᐢᐧ ᑲᓂ ᐱᐳᓇϧᔭᐠ ᑦᔦᐊᐊᑦ, ᐸᖏᑦᔨᓂᔨᒪᓂᔭᐠ ϧᑎᑌᔭᖏᑭᓂ ᐅᑎᑌᐧΔᐧᐠ ᐊᐧᑫᐊᐧ ᐅᔭᐧᖏᑭᓂᔭᐠ ᐅᑦᑭᓂ, ᐅᐊᑌᐧᐟ,

11 ᐅᑦᑐᔨ Δᑌᐧᐠ ϧᑎᑌᔭᖏᑭᓂ ᑕᔨᑌᐧ ᔨᔦᖏᓂᐧᐠ: ᐅϧᐧ ϧϑᐧᑦᑦᐠ ᐸᔨᑫᐊᐧᔭᓂᔭᐊᐧᐠ Δᑦᔨᔨᑌᐧᐠ ᑭᐧᑫᐊᐧᐠ ᐅᔭᐧᐊᐧᐠ ᐅᑦᑭᓂ, ᐅᐊᑌᔨ Δᔨᐟ,

12 ᐸᐢᐱᐠ ᐊΔᐧᔭᐠ ᐱᒥ Δᐧᐁᐧᑫᓇᑭ ᐊᐧᓇᑦᑭᑎ ᐊᐧᓂᔭᐠ ᐅᔨᔨΔᐧ ϧᓇᒪ Δᐧᔭᑦ, ᒥᓇ ᐊᐧᓇᑦᑭᑎᙵ ᐅᑦᑭᓂ ᐱᑦᑦϧᔨᐧᐠ, ϧᑫᑦᑌᓇᔭᐠ, ᐊᔭᐠ ᐊᑦᑭᔨᙵ; ᐊᔭᐠ ᐊᑦᑭᔨᙵ ᑫϧᐠ: ᒥᓂᐠ, ϧᑦ ϧᓇᒪᓂᔭᐠ ᑭᐟ ᐅᔨᔨ ᐊᐧᑦϧᖏᑫΔᐧᐠ ᔭᓂᐧᐠ ᐸᖏᓇᑫᐧᐊᐧᔨᐧᐠ ᐅᑦᔨᔨ ᐅᐸᖏᑫΔᐧᑦᑭᐠ, ϧᒪΔᐧᔭ.

13 ᐅᔨᔨ Ꮮϧ ᐊᐧᑫᐊᐧ ᐸᖏᑫΔᐧᐠ, ᐸᐢᐱᐠ ᐊΔᐧᔭᐠ ϧΔᐧᓂᐢϧᔨᔨ ᓗᐳᒪᖏᙵ ᒥᔭᐠ ᐱᑦᑫᑫᐧᐊᐧᔨᐧᐠ ᐅᑦᑭᓂ ᐅᐸᖏᑫΔᐧᑦᑭ, ϧᑦ Δᐧᓇᓂᔭᐠ ᑭᐟ ᐅᐊᑌᐧᐟ ᐸᔨᑫᐧᐊᐧᔨᐧᐠ ᒥᓇ ᐅᐸᖏᑫΔᐧᔭᓂᐊᐧᐠ ᐅᑦᑭᓂ ᐅᐸᖏᑫΔᐧᑦᑭ, ϧᑦ Δᐧᓇᓂᔭᐠ ᐱᑦ.

14 ᐅᔨᔨ Ꮮϧ ᐊᐧᑫᐊᐧ ᐸᖏᓇᑫᐧᐊᐧᔨᐧᔫ ᒥᓇ ᐅᐸᖏᑫΔᐧᑦᑭ, ᑐᐧᖏᐠ ᐅᔨᔨ ᐅᔨᓇᔨᔨᑦᐧᐠ ᐅᔨᐠ ᐊᔭᐠᔭᓂᐊᐧᓂ, ᒥᓇ ᐅᔨᔨ ᐅᔨᓇᔨᔨᑦᐧᐠ ᐅᔨᐠ ᐊᔭᐠᔭᓂᐊᐧᓂ ᐅᐊᔨᑦᑦᑕᒪᐱᐊᐧᓂ, Δᑌᐧᐠ ϧᑎᑌᔭᖏᑭᓂ ᐅᔨᔨ ᐅᔨᓇᔨᔨᑦᐧᐠ ᐅᔨᐠ ᐊᔭᐠᔭᓂᐊᐧᓂ ᐅᐊᔨᑦᑦᑕᒪᐱᐊᐧ

ᓂᐅᕗᐊᖅ.

ᒪᓂᓇᒪᒃ ᓂᐣᑦ.

1 ᐅᐊᑎ ᐊᖅᓇᓐᐅ ᐱᓂᒪᐊᓐᖓ, ᐅᐊᑎ ᓄᓂ ᐱᐳ-ᓇᑦᓴᑦ ᑕᑦᐊᐊᒃ, ᑐᑎᑐᐃᓂᓄᖅ ᑲᑎᐱᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑭᖅᑎᒃᑎᑦ ᓂᑦᓭᐊᖅ, ᖃᐃᓐᖅ ᑐᓂᓂᓴ, ᐃᓗ ᑐᓂᓂᓴ ᑐᖅᓱᖅᑎᑎᓄᖅ, ᐅᐊᑎᑦ,

2 ᑲᑎᐱᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑭᖅᑭᖅᓯᓇᑦᐃᓇᓇᐅᑦᐃᓗ ᑯᖅᑕᐃᓐᓇᑦᑦ.

3 ᐅᑎᑯ ᐅᖅᑭ ᒪᓇ ᓄᐃᑦᑕᒃ, ᑎᑎᓂ ᐃᑌᓄ ᑲᑎᐱᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃᓴᐃᓐᓇᑦᑦ; ᐯᑎᓄᓱᑎᒃᓴᐃᓐᓇᑦᑦ, ᐃᑌᓄ ᑲᑎᐱᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃᑦ, ᐅᑯᓂ ᓄᑦᓯ ᑭᖃᓄᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃᑦ.

4 ᑲᑲᐃᓄᒃ ᐃᓕᓴᐅᓂᓂᑦ ᖃᑭᖅᐃᓂᓴᐅᓂᓂᑦ ᑲᑎᐱᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃᑦ, ᐊᓂᐃ ᓄᑦᓱ ᑐᒃᓗ ᑲᑎᐱᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃᑦ.

5 ᑯᓂᐃᓐᐃᑦᐊᑎᓄᑦ, ᐃᓂᐅᑲᖅ ᑭᓇ ᑐᒃᓯᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃᑦ, ᖃᑭᖅᑭᖅᓯᓇᑦᐃᓇᓇᐅᑦᐃᓗ ᑯᖅᑕᐃᓐᓇᑦᑦ.

6 ᒪᓇ ᓂᑎᐅᓴᐃᓇ ᑭᓇ ᓂᑎᓂᓪᓕᑦᐃᓇᓇ, ᖃᑭᖅᐃᓴᓪᓕᒪᐊᓕᑦᑐᖅᑕᐅᓄᑦ ᑐᒃᓯᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃᑦ, ᑭᖅᑎᑐᑎᓂᓄᑦᑦ ᑭᖅᑭᖅᓯᓇᑦᐃᓇᓇᐅᑦᐃᓗ ᑯᖅᑕᐃᓐᓇᑦᑦ.

7 ¶ ᐅᑎᑎᓄ ᓂᓂᒪᓇᓂ ᓄᑐᓴᑦ ᑕᑦᐊᐊᒃ ᑲᑎᐱᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃᑦ, ᐅᑎᓄᓱᑎᒃᓴᐃᓐᓇᑦᑦ, ᑐᑎᑐᐃᓂᓄᑦᑦ ᑲᑎᐱᖅᑎᑎᓄᖅ' ᑎᓂᐅᑦ· ᓂᓪᓕᖅᑲᒃ

ᑲᑭᐢᓂᔨᔨᐦᐁᐢᑭᐢ ᔪᑦᐊᐧ, ᐅᔪᓂ ᐅᑲ ᐊᐃᐧᔭᐢ ᐊᐅᓂᐅᓂᐤ ᐅᑭᐢᐳᐢᐱᓇᐤ ᐅᐢᑎᑲᐧ: ᒪᑲ ᑲᔪ ᐯᐱᐃᑌᐧᐊᐧᐢ ᑭᑌᐧᑲᓂᐢᐊ. ᑫᐧᑦᓇ, ᐊᓂᑭ ᑲᑭᐢᐳᐢᐱᐃᐃᓂᖾᐢᑦ ᑕᑌᐧᑲᓂᓂᐢᐊᐧᐢ ᐯᐢᑲᓂᓂᐊᐧ

2 ᐅᒥᓱ ᒪᑲ ᓂᑭᖏᓐᓄᑦ, ᖃᑲᖏᑦ? ᐅᒥᓱ ᒪᑲ ᓂᑭᖏᓐᓇᓪᓕᓐ, ᓂᑭᖏᓐᓇᓪᓕᐊᓐ, ᐅᓂᓱ ᓂᓪᓕᓐᓴᖏᑐ ᐊᓵᓐᓂᒍᑌᓇᒪᒃᓇᐱᓐᓴ ᒥᓱᐁ· ᐅᐅᓴᐃᓐᓱᓂᒃᐊᓐᓂᓕ, ᐅᓂᓱ ᑎᓇ ᐅᓐᓱᓐᑭᓇᒃᓂᓐᓂᓕ ᑕᑯᖏᑦ, ᑎᓇ ᑌᓪᓕᑯᖏᑦ ᐅᐃᓐᖏᓪᓕᑭᑎ ᐊᓵᓐᓂᒍᑌᓇᒪᒃᓇᐱᓐᓴᖅ ᑲᓴᒃᒧᒪᑎ, ᑎᓇ ᑌᓪᓕᑯᖏᑦ ᐅᐃᓐᖏᓪᓕᑭᑎ ᐊᓵᓐᓂᒍᑌᓇᒪᒃᓇᐱᓐᓴᖅ ᐃᑲᓴᒃᒧᒪᑎᓂᒃᓂᓕ ᑕᑯᖏᑦ ᑕᖏᓐᖏᑦ ᐅᐃᓐᓱᓐᑭᓇᒃᓂᓐ

ᑯᓴᓂ ᒥᐢᑎᑎᒪᓪᓗ ; ᒥᓇ ᐊᓂᒪ ᐊᑎᘁᓴᐦᑭᑦ ᑎᑎᖅᑕᐊᓕᓴᖅᓯᓂᖅ

ᖃᓄᐃᓗᒃ ᑲᑎᒪᔨᖅᑐᑦ ᐊᓂᐊ ᓂᕆᐅᑉ ᑕᒃᓴᓕᓐᓂᐊᓕᕐᓂᐅᑎᒃ ᑲᑎᒪᔨᖅᑐᑦ ᑕᒃᓴᓕᓐᓂᐊᓕᕐᓂᐅᑎᒃ ᐊᓂᐊ ᓂᕆᐅᑉ ᐊᑐᖅᑐᑦ ᑲᑎᒪᔨᖅᑐᑦ

ᐊᑦᑲ. ᑲᑦ ᐃᓱᓕᑦ, ᓴᓐᑎ ᑭᓗᐱ ᐃᑐᑌᑦ ᐅᓪᓴᑦᓭᒪᓗᑦ ᑭᓕ ᐊᖏᑕᐅᓪᓕᔪᓐᓇᖅ ᑲᑎᐱᓇᖅᑎᑭᖅ, ᑭᓇ ᑭᓕ ᐃᓇᐃᓇᐊᑯᑦᑦ ᑲᑎᐱᓇᖅᑎᑭᖅ ᒥᓯᐅ· ᓄᓪᖃᖅᑎᓄᑦ; ᐅᓐᑦ ᓂᑲᐃᐃᓕᑦ.

22 ᐅᐅ, ᒥᖓᑦ ᐊᓕᓄᓂᐊᑯᓘᑦ ᑭᓇ ᖃᓴᓐᐃᐊᓄᑦ ᐅᐃᓪᓴᖃᓂᐊᑯᓘᑦ ᐊᓕᓄᓂᐊᑯᓘᑦ ᑲᑦ ᐅᐃᐃᖅᑐᐊᑯᓘᑦ ᑭᓕ ᐃᓇᐃᓇᐊᑯᑦᓴᓄ ᑲᑎᐱᓇᖅᑎᑭᖅ ᒥᓯᐅ· ᓄᓪᖃᖅᑎᓄᑦ ᖁᓕᑎᐅᑦᑐᖅᓯ, ᑭᓇ ᑭᓕ ᓇᓴᐃ· ᐊᑦᒥᖓᑦᑐᖅᓯ ᑎᓪᓴᓴᓕᓚᓄᓂᐊᑯᓘᑦ, ᑲᑦ ᑲᑎᐱᓇᖅᑎᑭᖅ.

23 ᑎᑎᓄ ᐃᑌ·° ᑲᑎᐱᓇᖅᑎᑭᖅ ᒥᓯᐅ· ᓄᓪᖃᖅᑎᓄᑦ: ᖃᒪ ᓂᐹᓄᖃ ᑲᑦ ᑎᑎᖅᑭᓇᓐᓂ, ᒥᖅᑕᑦᑎᓄᑦ ᐃᐯᐊᑦ ᑲᑦ ᑎᑎᓇᒪᑦ ᑲᖅᑎᐹᓕᖅᑎᑦ ᑲᑎᐱᓇᖅᑎᑭᖅ ᐊᓕᓄᓂᐊᑯᓘᑦ, ᑲᑦ ᓴᑎᖅᓇᒪᐅᑦᐊᑯᓘᑦ ᑐᓴᐅᓕᓐᓂᐊᓂᖅ ᐊᓂᐃᓐᓇᖅ ᑲᑦ ᐃᐅᑦᑎ ᑲᓇᑕᐅᓐᓂᖅ, ᑲᑦ ᓴᑎᖅᓇᒪᐅᑦᐊᑯᓘᑦ ᑲᑎᐱᓇᖅᑎᑭᖅ ᐊᓕᓄᓂᐊᑯᓘᑦ ᐊᓂᐃᓐᓇᖅ ᑲᑦ ᐃᐅᑦᑎ ᑲᓇᑕᐅᓐᓂᖅ ᑲᑎᐱᓇᖅᑎᑭᖅ ᐊᓕᓄᓂᐊᑯᓘᑦ

ᑲᑎᕐᓯᐱᑎᑦ ᑐᐊᓂ ᒪᔨᐱᖁᑎᑦ, ᑭᒥᓂᖁᓂᓴᐊᑦ, ᑭᖏᒪ ᓇᒪᐃᓐᓇ ᑕᖃᓇᐃ. ᒪᓕᑎᓐᓄᑦ ᑐᐊᓂ ᑲᑎᕐᓯᐱᑎᑦ ᑲᑎᕐᓯᐱᑎᑦ ᑭᓴᐱᖅᓯᒪᔪᖅ ᑐᐊᓂ ᑲᑎᕐᓯᐱᑎᑦ ᑲᑎᕐᓯᐱᑎᑦ ᑲᑎᕐᓯᐱᑎᑦ

ᓂᐧᑭᓇᒃᓂᑫᐤ ᐱᐧᐃᓱᒥᐧ᙮ ᑲᑎᐯᓵᐦᑭᑫ᙮ ᐅᑯᐧᓀ-ᑲᐃᓱᓂᐦ᙮

14 ᐅᑯᓴ ᒪᓗ ᓂᑭᐦᓇᒡᓱᐅᐧ᙮ ᔨᒡᐧ ᓂᓴᐧᓱᐅᐧ᙮, ᐊᓂᒪ ᐃᓴ ᕮᐦᔨᐱᑦᓇ, ᑭᑦ ᐱᑯᓇᒪᐧ᙮ ᐅᑭᑯᐧᑎᐃᓂᐧ᙮ ᔨᒡᐧ ᑭᒡᐊᓂᐧ᙮ ᑭᐦᐅᐃᓂᐧ᙮ ᑭᐦᐅᐃᓂᐧ᙮.

15 ¶ ᐅᑎᓴ ᒪᓗ ᑲᑎᐯᓵᐦᑭᑫ᙮ ᓂᑭᐦᐃᑎᑎᐧ᙮, ᐅᑎᓇ ᑫᓴᐱᐧ᙮ ᐅᑭᑯᐧᑎᐃᓂᐧ᙮ ᐅᑲᓇᐃᐧ᙮ ᒪᓴᑎᐦᑫᐧ᙮.

16 ᑭᑫᒪ, ᑦᒡᐧ, ᓂᑲᕮᓴᓇᓰᐧ᙮ ᐅᑲᓇᐃᐧ᙮ ᒪᓴᑎᐦᑫᐧ᙮ ᐊᐧᑭᑦᐃᓂᐧ᙮, ᐊᓇ ᐅᑲ ᑫᓇᒡᓴ᙮ ᑲᑭᐦᑲᒡᐅᑎᐧ᙮, ᐊᐧᐃ» ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑦ ᓇᓇᔨᓇᐅᐧ᙮ ᐊᐧᓂᐃ ᐊᓂᓴᓴ, ᐊᐧᐃ» ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑦ ᓇᓇᕮᐃᐧᑦᐧ᙮ ᑲᐱᓂᓴᓂᐦ᙮, ᐊᐧᐃ» ᓇᒪᐃᐧᓴ ᑲᑦ ᐊᐧᐃᐊᐧᑎᐧ᙮ ᑲᑭᐦᑲᒡᐅᑎᐧ᙮: ᒪᓴ ᑲᑦ ᑭᑦᐧ᙮ ᐅᐃᐧᓂᐦᓂᐧᐃᐧᓂᐦ᙮ ᐃᐧᓴᐧ, ᑭᓇ ᑲᑦ ᐱᓂᐱᑎ ᐅᐧᐃᐧᓂᐦᑲᓂᐧ᙮

17 ᓇᐧᐳᒪᐧ᙮ ᐊᓇ ᒪᓄᐧᑲᓂᐧᐃᐧ᙮ ᐅᑲᓇᐃᐧ᙮ ᒪᓴᑎᐦᑫᐧ᙮ ᑲᓇᑲᓴ᙮ ᑲᓇᐯᐧᓴᒪᓇᓇ! ᐅᐢᐱᐳᐧᓂᐧ᙮ ᑲᑦ ᕮᑲᒃᓴ᙮ ᓂᓴᓗᐧ᙮, ᑭᓇ ᐅᑭᑦᑕᑦᑭᓂᐧ᙮: ᑭᓇ ᐅᐢᐱᐳᐧ᙮ ᑲᑦ ᓇᐢᐱᐧᑦ ᕮᐢᑌᓴᐧ᙮, ᑭᓇ ᐅᐢᑭᓂᐧ᙮ ᑲᑦ ᓇᐢᐱᐃᐧᑦ ᐃᐧᑎᐧᐃᐧᓂᐦᑲᓴᐧ᙮

ᒪᑎᓇᒪᓴ ᑕᒡᒡᐦ᙮ ᓂᓴᓗ᙮

1 ᐅᓇᓴᐦᑦᑲᓂᐧᑎᐧᓂᐧᓴᐧ ᐅᑎᑌᐧᐃᐧᓂᐧ᙮ ᑲᑎᐯᓵᐦᑭᑫ᙮ ᐃᐢᐳᐅᐃᐧᓴ ᐅᐦᑦ, ᐃᑌᐧᐤ ᑲᑎᐯᓵᐦᑭᑫ᙮, ᐊᓇ ᑲᑭᐦᑕᓴᐧᑲᓂᐧᒋᐧ ᑭᐢᑭ, ᑭᓇ ᑲᑭᐦᐅᑦᐦᑭᒡᒋᐧ ᐊᐢᑭᐧ, ᑭᓇ ᑲᑭᐦᐅᑦᐦᑭᒡᒋᐧ ᐊᐢᑭᐧ ᐊᐧᐃᐧ

ᐅᓐᓯᐊᓘᓐᓄ ᑭᓇ ᑕᒃᑲᐃᓘᓐᓄ ᑲᑭᓐᓂᓕᐅᔪᓂᖅ᙮ ᑲᓇᑕ ᐊᓯᓐᓴᑕᐅᓂ ᐃᓐᓇ ᑕᓘᓐᓄᓕᖅ᙮

4 ᐅᑯᓂ Lᓘ ᑲᑦ ᐃᓐᓂᑦ ᓴᒪ ᖃᐅᓴᒃᑲᖅ, ᐊᓂᑭ ᑕᒃᓴᒥᖃᓄᐊᓘᑦ ᑲᑦ ᓴᐅᐃᓐᐃᒃᓘᑦ ᐅᓐᓯᓯᓂᑦ ᑕᓯᓯᓂᐊᒍᐃᓐᓂᐊᓘᑦ᙮, ᐃᓐᐸ ᑲᐊᓯᑕᒃᓴᒥᖃᓄᐊᓘᖅ; ᓇᒪᐃᓘᓐᓄ ᑭᓇ ᑲᑦ ᑭᑎᓐᑲᑉ ᐅᑎᓇᐅᓘᓴᓘᑦ ᐊᓯᐊᐃᓂᓐ ᑭᑎ ᑲᒃᓴᓂᓂᓗᑉ:

5 Lᓘ ᑕᒥᓗ ᑲᑦ ᐃᑌᓂ᙮, ᓇᒪᐃᓘᓄ ᓄᓇ ᑕᑦᓂᑎᑫᐃᓘᓂᓂ᙮, ᓂᑭᓐᑎᑫᐃᓘᓂᓂᐊᓘᑦ; ᑎᑫᒪ ᓬᐅᐟ ᓂᑭᓐᑲᑎᐃᓘᓂᓂᑦ ᑎᑭᓐᓂᓂᓗᑉ ᑕᑎᓐᓂᓂᓗᑉ ᑭᓇ ᑲᒃᓴᓂᓂᓗᑉ: Lᓘ ᑕᒥᓗ ᑲᑦ ᐃᑌᓂ᙮, ᓂᑭᓐᑲᑎᐃᓘᓂᓂᐊᓘᑦ ᑎᑭᓐᓂᓂᓗᑉ ᑭᓇ ᑲᒃᓴᓂᓂᓗᑉ:

6 ᐅᑯᓂ ᐅᓴᑦ ᑲᑦ ᐃᑌᓂ, ᓇᒪᐃᓘᓄ ᓄᓇ ᑕᑦᓂᑎᑫᐃᓘᓂᓂᐊᓘᑦ᙮, ᓂᑭᓐᑲᑎᐃᓘᓂᓂᑦ ᑎᑭᓐᓂᓂᓗᑉ ᑭᓇ ᑲᒃᓴᓂᓂᓗᑉ ᑕᑎ

15 ᐅᑯᓂ ᐅᒃᒃᓭᑭᓂᐊᓚᐅᓗ ᒥᐟᑦᑕᑎᑦ, ᒥᓐ ᓂᓂᒥᐟᑦᑕᑎᑦ, ᒥᓐ ᓄᐱᐟᒃᐅᓚᒃᓂᐅ ᐱᓂᑭᑫᑉ, ᒥᓐ ᓂᓂᐃᓚᒥᐟᑦᑕᑎᑦ, ᒥᓐ ᖃᑉᕕᑉ ᐱᓂᑭᑫᐊᓗᑦ ᑲᓂ ᐃᑎᑎᐊᓗᑦ ᑳᐱᐟᐃᒃ ᑲᒃ ᒃᒃᓭᑭᓂᐊᓚᐅᓗᑦ.

16 ¶ ᐅᑯᓂ Ⅼᓇ ᑲᓂ ᐃᑎᑭᑉ, ᐊᑦᑕᑦ ᐃᒪᑯᓂᑎᑦ ᑲᑦᑕᒃᓴᓂᓂᑦ ᐊᓕᓂᓂᓚᐊᓗᑦ ᓄᑭᑎᐱᒪᐃᓄᓚᐊᒪᑦᑭᑦ ᓂᐟᐅᑦᓴᐟᑦ ᐅᑐᑯᓂᓛᑦ ᑕᑦᑭ ᐱᐅᓂ ᑫᐱᑎᑎᒃᓄᓚᐃᐟᑦᑕᑦᑭᓂᑦ ᑭᓐᑯᓂᑦ ᑭᑎᑎᒃᓄᓚᐃᐟᑦᑕᑦᑭᓂᑦ, ᓄᑎᐅᓂᑉᑭᐊ, ᒥᓐ ᑲᑦ ᓄᓇᐅᓂᓚᑕᒪᑦ ᑲᐱᓂᐃ ᐃᓐᑎᑯᓂᑦ, ᑲᑦᑭᓂᑦ.

17 ᐅᑯᓂ ᑲᑦ ᐃᑎᑭᑉ, ᐊᓇ ᐊᐃᓐᓴᐅ ᑲᑕᑎᑐᐃᐅᓂᓂᑦ ᐊᑦᑭᒃᐟ ᐅᑲ ᑫᐃᓐᐱᐃᑐᐊᓗᑦ ᑲᑦ ᓇᑕᐃᓐᐅᑎᑦᓇᐃᐟᑦᑕᒪᐊᓚᑦ, ᓄᑎᐅᓂᑉᑭᐊ, ᓇᒪᐃᓐᓴ ᑲᑦ ᒥᓴᐊᓐᑦ ᑭᑎᑎᒃᓄᓚᐃᐟᑦᑕᒪᐊᓚᑦ, ᒥᓐ ᑲᑦ ᓄᓇᐅᓂᓚᑕᒪᑦ ᑲᐱᓂᐃ ᐃᓐᑎᑯᓂᑦ, ᑲᑦᑭᓂᑦ.

18 ᐅᑯᓂ ᑭᓐᐱᐅ ᑲᒃ ᐅᑐᐃᐃᓂᓂᑦ ᐃᒪᓕᑦ, ᐅᑉᐱᓐᐃᒃᐅᑎᑦ, ᒥᓐᐃᓐᑎᑯᓂᑦ, ᑲᑦᑭᓂᑦ, ᒥᓐ ᐊᓕᓐᓄᒃᐃᓐᐱᐃᑐᐊᓗᑦ ᑲᒃ ᐃᓐᑎᑯᓂᑦ ᑲᒃ ᐃᓐᑎᑯᓂᑦ ᑲᒃ ᐃᐅᐃᑐᐃᐅᓂᓂᑦ ᑭᑎᑎᒃᓄᓚᐃᐟᑦᑕᒪᐊᓚᑦ, ᒥᓐ ᑲᑦ ᐃ

ᒥᓇ ᒥᓂᑯ· ᐃᑌ ᐃ·ᖮᒪᓗᓴᒃ ᑲᑕ ᕿᑭᑎᓂᖏᑌᑯ ᓂᑎᓂᓂᖏᑲᓂᓂ*, ᒥᓇ ᑫᓇᑕ* ᕿᑭᕈᑫᐃᓕᑐ·: ᕈᑫᒪ ᓂᑎᓂᓂᖏᑲᓂᓕ· ᑲᑕ ᑭᑌᓄᓂᖏᑌᑯ ᐅᑲ ᑲᐊᔭ-ᒥᓕᓂᒃ ᐅᐊᑎᑦᑎᓂ, ᐃᑌ·ᑯ ᑲᑎᐅᓄᖏᑦᑎᐊ· ᒥᓂᑯ· ᓂᓪᓂᖏᑲᓂᓂᖏᑦᑎᐊ·.

12 ᒪᑲ ᑭᖃᑯ·ᑯ ᑭᑭᐃ·ᔭᑲ·ᑌᓇᓪᑯ·ᑯ, ᐊᓂᒪ ᐅᐃᑌᓂᔪᐃ, ᐃ·ᓂᑯᓂᐊ·ᓂᓄᑯ ᑲᑎᐅᓄᖏᑦᑎᐊ· ᑲᑎᒥ-ᓂᐃᓐᑎᓂ; ᒥᓇ ᐅᒋᓂᓂᐊ·ᓭ, ᑯ·ᑯ·ᒣ ᐅᐃ·ᔭᓂᓂ ᕿᑲ·ᑎᓴᑲ·ᓂᓄᑯ.

13 ᒥᓇ ᑦᑎᓂ ᑭᑎᑦᓇᓪᑯ·ᑯ, ᐊ·ᕿᖏᓪᒍ, ᐅᐃᓂ ᐊᔪᓕᐃᐅᐃᐅᐊ·Lᖮ*! ᐅᓂᓂ ᒥᓇ ᑭᑭᖏᐅᑌᓇᓪᑯ·ᑯ, ᐃᑌ·ᑯ ᑲᑎᐅᓄᖏᑦᑎᐊ· ᒥᓂᑯ· ᓂᓪᓂᖏᑲᓂᓂ; ᒥᓇ ᑭᑭᖏᐅᖏᑲᑎᓇᓪᑯ·ᑯ ᑲᐱᔪᐱᖮᑌᑦ, ᒥᓇ ᖮᒪᔪᑲ, ᒥᓇ ᖮᓇᔪᓂᓪᖮ*; ᐅᓂᓂ ᐅᒪ ᖮᑭ"ᐃᓂᓪᓂᖏᑲᓂᓂ ᐅᓂᓂᓂ

ρ9ᓕ', ᒥa Γσ·ᓕ⊐°; ⊲ᐳ", ᑯσ⊲· ρ५Lσᔪ bᐅaᓯ⊲·ᓯσ·'?

Lᑎaᒪbᒣ σ^).

1 ⊲·<"Γᒧ', σbVΔᓯᑎ५⊲·° σΓᓯ५ᐅσ·ᑦ, Δ·ᓗ Lb bᑦ ⊲·σ·ᓯ"Γᑦ° ⊐^baᐤ° ⊲·⊲ᑎΠΔᐣ-Uᐣ⊲·': ϑᓯᓯ bᑎVᓕᐳ"ρ9' baᐤᐣaᐤσ·', ρᑦ"-ᑦσ· bᑦ VΔ")9° Dbᐤᓕ ⊲ᑦ, "σΔ·bΓdˣ, ᕐa Δᑦ ΛdJ Γᓯᐅσ·° ρ^ρΓσ·Δ·ᔪ, ᕐa bΓᓯ⊲·ᑦᓯᔪ': ⊲·<"Γᒧ', bᑦ ᑦdᓯᔪ, ΔU·° bᑎVᓕᐳ"ρ9' Γᓯσ· ᓯᓀ"bΠᓯ'.

2 ⊲σ·a Lb qᑭ"⊲ᑦ' σᑭᓯbᓕ' ᑦdᓯᐳ ? ᒥa ⊲σ·a qᑭ"ᓄ<Δ·' Δ^Λ ᐤdᓯᓯ ? ᑭ9L ᑦΛ^ᒍ" ᐅᑦ"ΡΠρᓯ9° ᐅΠ^ᒍUᑦ Δᓯᐤdᓯᓯ°, ᒥa ᑦΛ^ᒍ" ᐅLσᔪσ·ᑭσ9° ᐅᑭᓯVᑭσba Δᓯᐤdᓯ°:

3 σᓯᓯ Lb bᑦ ⊲Λ° ᑦΛ^ᒍ" bᐊ"ᑭb·ᔪˣ ᒥa bVᑭᑦ' ᔨᓄᓀ°: σᓯᓯ Lb bᑦ Vᑭσ° ⊲ᓄΔ ᵻΔ<' ᐅdᓯᓴa, ᒥa bᑦ ᑭᓯ^Πᓀ° ᑦΛ^ᒍ" ᐅᓴΔ· ᔨᓄᓀ°, ᑭᓯ Δᓯᓯᑎᑭ9° ᐅᑎ^ᒍUᑦ Δᓯᐤdᓯ°, ᒥa ᑦΛ^ᒍ" ᐅLσᔪσ·ᑭσ9° ᐅᑭᓯVᑭσba Δᓯᐤdᓯ°:

3 σᓯᓯ Lb bᑦ ⊲Λ° ᑦΛ^ᒍ" bᐊ"ᑭb·ᔪˣ ᒥa bVᑭᑦ' ᔨᓄᓀ°: σᓯᓯ Lb bᑦ Vᑭσ° ⊲ᓄΔ ᵻΔ<' ᐅdᓯᓴa, ᒥa bᑦ ᑭᓯ^Πᓀ

ᑲᓯᐃ·ᔪ ᑲ·ᔨᐢᐣ ᐃᑦᑎᓯᐃ· ᐋᓯᑦ ᑭᑲᕐᓯᑯᐢᑎᑯᓴ·ᐤ ᐊ·ᑕᑕᑲ·ᓂᵡ ᕿᓀᓴᑕ·ᐃᐅ·′; ᐅᑯᓯ ᑭᑲᐊᑎᓯ-ᐯ·ᓴᓀᓴ·ᐤ, ᑭᓀ ᑭ ᑲ ᐊᑎ ᐃᓯ ᓂ"ᑦᑕ·ᑭᓀᓴ·ᐤ ᑦᐱᐢᐤ ᑲᑦ"ᑭᐢᐣ ᒪᐢᔨᓯᓱᔪᐢ.

3 ᐅᑯᓯ ᒪᑲ ᑭᑲᑕ"ᑯᐢᑲᑦᓴ·ᔨᐢ ᑲᒪᑎᑎᓯᑭᐢ; ᐅᑯᓯ ᒪᑲ ᑦᐱᐢᑯᐢ ᐱᑯᑌᐤ ᓯᑦ ᑲᓀᑲᑭᓯᑦᓴ·ᵡ ᑲᑦ ᐃᓯᓀᑯᓯᐊᓴ·ᔨᐢ, ᓂᒪ ᕿᑭᓯᑲᐢ ᐃᐢᐸ ᔨᑦᒪᓂ ᑦᒪ, ᐃᑌ·ᐤ ᑲᑎᐱᓀᓯᐢ"ᑭᕿ′ ᒥᐅᐧ· ᓯᐧ"ᑲᑎᓯ′.

4 ¶ ᑭᐢᓯᔨᔨᒪᵡ ᑎᑎᑦᓯᐅᐧ·ᐃ·ᔨᐢ ᒧᓯᐢ ᓂᑦᔨᐢ-ᕿᑲᑲᐢ, ᑲᑭ"ᐃ·"ᑦᒪᐊᐧ·ᑭᑦᑦᔨ ᑐᵡᐃ!ᐃᵡ ᑲ"ᑭᑲᐤ ᐃᐢ-ᵡᐅᐃᵡ ᑐ"ᑭ, ᐊᓯᑭ ᐃᓯ"ᑦᐧ·ᐃ·ᓀ, ᑭᓀ ᑐᓀᓯᐊᐧ·ᐃᐢ ᓯᐅᓯ′.

5 ¶ ᐻ·ᓯᓀᑦᒪᒧ, ᑭᑲᐃᓯᑎᔨᐊᒪᓀᓀᐻ·ᐤ ᐃᵡᐊᐧ·ᑫ ᑐᑲ·ᑭᕿᐃ·ᓂᓂᐤ ᒪ·ᔨᐢ ᑐᑎ"ᑭᓯᓂᓂᔨ ᐊᓂᒪ ᑐᑭ"ᑭ, ᑭᓀ ᑐᓓᐢᑕᓯᑦᓴ ᑭᓯᑲᑦ ᑲᑎᐱᓂᓂᑭᕿ′:

6 ᐅᑯᓯ ᑲᑦ ᕿ·ᐢᑭᓀᒪᐅ·ᐤ ᑐᑌ"ᐃᓂᐤ ᑐ"ᑦᐃ·ᒪᐊᐧ· ᑐᑦᔨᓯᑦᓯᐊᐧ·ᵡ ᐃᓯ, ᑭᓀ ᑐᑌ"ᐃᓂᐤ ᐊᐊᐧ·ᔨᔨ ᑐ"ᑦᐃ·ᓂᵡ ᐃᓯ, ᒪᐢᓄ ᐃᓴᐧ·ᔨ ᓂᑲᐯᑦ-ᓓᓯᐢ ᑦᑭᐢ ᓂᑲᑦᐢ"ᑭᕿ′.

ᑐᑦᑭ·ᑭᐃᐧ·ᓂᓂᐊᐧ·ᔨ ᐯᐢᓂ ᑐᑦᑭ·ᑭᕿᔨ.